Universidad de Deusto
Biblioteca

Lupum

DE APPELLATIONIBUSS.

Universidad de Deusto
37-1
Estante
Plúteo 5
Biblioteca

M
/3

Universidad de Deusto
Biblioteca

DIVINVM AC IMMOBILE

S. PETRI

APOSTOLORVM PRINCIPIS,

Circà omnium ſub cælo Fidelium ad Romanam ejus Cathedram

APPELLATIONES

Adversùm profanas hodie vocum novitates

ASSERTUM PRIVILEGIUM,

PER

Fr. CHRISTIANUM LUPUM, Iprenſem,

In Alma Lovanienſi Univerſitate Sacræ Theologiæ Doctorem, ac Profeſſorem Primarium & Regium, Eremitarum S. AUGUSTINI, nuper Priorem Provincialem.

UNIVERSIDAD PONTIFICIA DE COMILLAS
BIBLIOTECA
MADRID
127567

MOGVNTIÆ,

Typis LVDOVICI BOVRGEAT 1681.

8320

BIBLIOTHECÆ OMNIENSIS CISTERCIENSIS RSC

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sanctus Gelasius Pontifex Epist. 4.

NObis opponunt Canones, dum nesciunt quid loquantur: Contrà quos hoc ipso venire se produnt, quod Primæ Sedi, sana rectaq; suadenti, parêre fugiunt. Ipsi sunt Canones, qui Appellationes totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri. Ab ipsa verò nusquam prorsùs appellari debere sanxerunt. Ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius commeare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari. Sententiamq; illius constituerunt non oportere dissolvi, cujus potiùs Decreta sequenda mandarunt.

SANCTISSIMO DOMINO,
AC
BEATISSIMO PATRI,
DOMINO
INNOCENTIO XI.
CATHOLICÆ ECCLESIÆ
PONTIFICI
OPTIMO MAXIMO.

BEATISSIME PATER,

SAnctum Petrum Apostolum, ejusque in Romana Cathedra Successorem, post Dominum Deum esse primum totiùs Mundi Patrem ac Doctorem, rectè apud Bonifacii secundi Pontificis Consistorium solemniter professus fuit Stephanus Lariss. Epiſcopus, Metropolita Thessaliæ. Hinc dubias & mo-

rum

rum, & Dogmatum quæstiones ad ipsum referre, atque ab ejus Sacro-sancto & supremo Oraculo, infallibili ac semper immaculato Evangelici Depositi Custode, atque Interprete, Orthodoxam veritatem & Catholicam pacem supplicare atque accipere, est Apostolica institutio, perpetua consuetudo omnium Ecclesiarum. Et hac in pietate semper cunctis antecelluit Gallicana Ecclesia. Etenim ad Viennensis Provinciæ Episcopos scripsit olim Magnus Leo: *Nobiscum vestra Fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem pro sui reverentia à vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relationibus esse consultam.* Unicæ istius Provinciæ relationes affirmat esse innumeras. Quod S. Victricius Rothomagensis Episcopus, secundę Lugdunensis Provinciæ Metropolita, licentiosos Moralis Theologiæ Articulos ad sanctum Innocentium primum retulerit damnandos, docemur ab hujus ad illum Rescripto: *Exstiterunt nonnulli, qui Statuta Majorum non tenentes, castitatem Ecclesiæ suâ præsumptione violarent, Populi favorem sequentes, & Dei Iudicium non timentes.* Hominibus placendi amor, est consuetus fons istiusmodi libertatum. Plurima sunt istiusmodi exempla Gallicanæ Ecclesiæ: Et vetusta, & recentia. Nec mirum. Etenim ad Alexandrum tertium Pontificem verè scripsit Guilielmus Electus Carnutensis Ecclesiæ: *Inter omnia Regna Mundi non est ex animi mei sententia Regnum, quod fidem sinceriorem, charitatem ferventiorem, devotionem uberiorem Apostolicæ Sedi semper exhibuerit, quàm Francorum. Non est inter Reges & Principes, qui benigniùs exaudiat preces*

preces vestras, qui Mandatis obediat humiliùs, qui Ecclesiam & Viros Ecclesiasticos devotiùs honoret, & studiosiùs tueatur, Christianissimo Rege nostro. Non est Ecclesia, quæ Romanæ Ecclesiæ fuerit utilior in omnibus angustiis suis, quàm Gallicana. Exstat epistola in Regesto S. Thomæ Archi-Episcopi Cantuariensis. Quàm promptâ mente, non soli cunctarum Gentium Christiani Reges, sed & ipsi Romanæ Monarchiæ Augusti Principes, consueverint has Romanorum Pontificum Decisiones amplecti, docet nos Imperator Justinianus, tunc Domesticorum Comes, de Articulis per Schytiæ Monachos ad Apostolicam Sedem relatis scribens ac supplicans Hormisdæ Pontifici: *Quid suscipiendum sit, quid sequi, quid super hoc evitare debeamus, Paternâ provisione Reverentia vestra cautissimo suo Rescripto nos certiorare dignetur. Imponite igitur vobis semel susceptum laborem, Sancte & venerabilis Pater, & de hac intentione liberos nos properetis reddere, & securos. Hoc enim credimus esse Catholicum, quod vestro Religioso Responso nobis fuerit intimatum.* Hujus obedientiæ plenitudinem singulariter emicuisse in Gallicana olim Ecclesia, demonstrat sanctissimus destructæ apud nos Christianitatis Restaurator Apostolus Bonifacius: *Tantâ reverentiâ Apicem Apostolicæ Sedis omnes suscipiunt, ut sanctorum Canonum disciplinam, & antiquam Christianæ Religionis institutionem, magis ab ore Præcessoris ejus, quàm à sacris Paginis & Paternis Traditionibus expetant. Illius velle, illius nolle tantùm explorant, ut ad ejus arbitrium suam conversationem & ipsi remittant aut intendant.*

Pari pietate Clementissimus Dominus noster,& Rex Catholicus Carolus secundus ad Venerabiles vestræ Sanctitatis Pedes transmisit nos, supplicaturos variis Christianæ vitæ Capitibus Apostolicum Judicium, laxatæ Disciplinæ medelam, Ecclesiasticam quietem suis Populis ac Ditionibus. Et vestræ Beatitudinis Divinus pro Catholica Regula zelus est imitatus sanctum suum Antecessorem Innocentium, rescribentem laudato Victricio: *Ergo ne silentio nostro existimemur his præbere consensum, dicente Domino*, Videbas furem, & currebas cum eo, *hæc sunt quæ deinceps intuitu Divini Judicij omnem Catholicum expedit custodire.* Proscripsit & damnavit sexaginta quinque Christianis moribus scandalosos ac pernicioſos Articulos: Evangelico Apostolicæ authoritatis Ventilabro multam novarum ac pravarum vocum paleam è quibusdam Scholasticorum Doctorum *Areis* sanctissimè eventilavit. Venerabile opus summo cum gaudio excepit omnis Ecclesia. Veri namque Fideles nihil explorant, nisi vestrum velle, aut vestrum nolle. Quisquis ei non acquiescit, se adjungit numero illorum, de quibus ad Possessorem nescio cujus in Africa Sedis Episcopum vester Antecessor Hormisdas: *Quando virus, quod viscera penetravit, evellitur? Quando corda malè sibi credula veritatis obtemperant Institutis? Quando induit obedientiæ humilitatem opinionibus suis vallata superbia? Quando acquiescunt paci contentionum studiis adsueti, sola certamina de Religione amantes captare, & Mandata negligere? Nunquam apud eos charitas novo commendata Præcepto, nunquam pax Dominico relicta discessu: Una pertinacis cura*

Propositi

Propositi, rationi velle imperare, non cedere. Contemptores authoritatum veterum, novarum cupidi quæstionum, solam putantes scientiæ rectam viam qualibet conceptam facilitate sententiam: Eò usq; tumoris elati, ut ad arbitrium suum utriusque Orbis putent inclinandum esse Iudicium, nec in numero Fidelium deputantes Sequaces Traditionis Paternæ, si suæ viderint cedere nolle sententiæ.

At ecce dum ex hujus vestri saluberrimi examinis atque Judicii causa moras duco in alma Urbe, & ob literariorum instrumentorum absentiam cogor inchoatis Synodorum Scholiis largiri ferias, incido in Magni Papæ Leonis opera, novis typis & Commentariis donata per Paschasium Quesnellum, apud Parisienses Presbyterum Congregationis Oratorii Domini Jesu. Commentariis eruditis. Dignis carere nævo & rugâ. Verùm adeò rugosa sunt, ut etiam ipsum, cujus Encomiasten agunt, invadant Magnum Leonem, adseverantia eum, dum suæ Cathedræ Phylacteria studet ampliare, excessisse in Canones, in Provincialium Synodorum jura, in privilegia & libertatem Ecclesiarum. Quin & ipsum impetit Apostolorum Principem, ejusque Divinam Potestatem, quâ à Christo Domino accepit solvere omnia, & suos in iniquæ damnationis salo fluctuantes aut naufragantes Fratres confirmare. Romanas totius Mundi appellationes contendit esse non à Divina Majestate impartitam Romanæ Cathedræ authoritatem, sed nescio quod Hosii Cordubensis Episcopi, & Sardicensis non-Oecumenicæ Synodi fragile Indultum. Quin immò prorumpit ulteriùs. Etenim

scribit:

Scribit: *Certissimè evincitur Orientales ab Occidentalium ore tunc temporis non pependisse.* Est diserta ac lucida professio Eusebiani Schismatis: Philippo-Politani Conventiculi. Longè aliud nos docet Stephanus, laudatus Larissæ Episcopus, adversùs sibi inflictam ab Epiphanio Patriarcha Constantinopolitano degradationem clamans ad vestrum Antecessorem Bonifacium: *Si enim & alia peccata dimittere potestatem à Verbo Dei percepistis, Divinâ dicente Scripturâ, quia quod in terra solveritis, hoc & in cœlis esse solutum, quantò magis habebitis potestatem in his, quæ adversùs me acta sunt atq; decreta?* Profitetur, non solorum Metropolitarum, sed & Patriarcharum, nec dumtaxat circa fidei dogmata, sed etiam circa Canonicas causas Synodalia judicia posse retractari & exufflari per Romanorum Episcopos, & hanc potestatem esse non modicam portionem cœlestium Clavium, quas Magister-Deus dedit S. Petro.

Nec in solum Apostolici Collegii Coryphæum, ac ejus Romanam Sedem sistit istorum Commentariorum injuria. Invadit omnes Episcopos, omnes Christianos. Etenim ad Sylvanectensis, quę Rothaldum Suessionensem Episcopum exauthorârat, Synodi Antistites rectè scripsit Sanctus & Magnus Pontifex Nicolaus: *Privilegia Sedis nostræ usq; ad mortem, Divinâ annuente gratiâ, vestigia Patrum nostrorum sequentes, defendemus. Sed et vos illa, quatenus illibata, utpote totius Ecclesiæ Domini remedia, custodiantur, toto conamine & omnibus votis operari ac desudare debetis. Quoniam Apostolicæ Sedis Privilegia sunt tegmina, ut ita dicamus, totius Ecclesiæ Catholicæ*

tholicæ. Privilegia, inquam, hujus Ecclesiæ sunt munimina circa omnes impetus pravitatum. Nam quod Rothaldo hodie contigit, unde scitis, quod cras cuilibet non eveniat vestrûm? Quod ipsum, uti caput magni ponderis, repetit in literis ad Francorum Regem Carolum Calvum, ac in literis ad Rudolphum Archi-Episcopum Bituricensem. Agit in Hincmarum Metropolitam Rhemensium Rothaldi Degradatorem, Romanas appellationes ordientem rodere, & musitantem ipsas adversari Juribus Provincialium Synodorum. Rosionem in plenum morsum, musitationem in altum clamorem perficiunt hæc Commentaria. Clamant Sardicensis Synodi commentum non transîsse in mores, Provincialium Synodorum Judicia mansisse olim suprema & inconcussa, nulli subesse nisi Oecumenicæ Synodo totius Ecclesiæ, damnatos olim Episcopos ad hanc solam, non ad Romanam Sedem provocâsse. Omnibus Christianis claudunt Divinum illum ac Beatissimum portum, in quo tot omni sæculo magni quarumcumque Gentium Episcopi, itemque Clerici ac Laici, inflicta sibi aut intentata à suis Metropolitis aut Patriarchis Synodalia naufragia gloriosè evaserunt. Innovant & firmant Eusebianæ Factionis Philippo-Politanam Aristocratiam. Improbant Matrem Ecclesiam, quæ cum Photianę Rebellionis Sectatoribus Græcis nunquam sustinuit redire in communionem, nisi S. Petro reparatis ac ex integro redditis omnium gentium appellationibus. Scio illa Commentaria multis verborum phaleris profiteri

Primatum Romanæ Eccleſiæ. At ſibi-ipſi non cohærere fabulam demonſtrat in literis ad Theſſaliæ Epiſcopos. Sanctus Pontifex Bonifacius primus: *Tenet Sedes Apoſtolica Principatum, ut querelas omnium licenter acceptet.* Porrò Commentaria habent non paucos Symmyſtas. Omnium Princeps eſt Petrus de Marca, Archi-Epiſcopus Pariſienſis Eccleſiæ. Et malum non deſinit ſerpere. Haud leve malum. Verè enim ad Orientalis Illyrici Epiſcopos ſcripſit laudatus Bonifacius: *In S. Petri contumeliam quiſquis inſurgit, habitator cœleſtium non poterit eſſe Regnorum, in quæ nullus ſine gratia Ianitoris intrabit.*

Quis hæc Chriſtiano pectore conſiderans, in anima ſua non ſentiat aliquam ſcintillam iſtius Sacro-ſancti Ignis, cujus plenam flammam ſenſit Jeremias Propheta: *Factus eſt in corde meo quaſi ignis ex æſtuans, clauſuſq; in oſſibus meis. Et defeci, ferre non ſuſtinens.* Cum Magno Leone novi Apoſtolicam Cathedram eſſe Sacratiſſimæ firmitatis Petram, cui nec Inferorum portæ, longè minùs humana poſſit prævalere temeritas. Nihilominus ad vindicandam ejus dignitatem optabam ſaltem duo pauperculæ Viduæ minuta conferre. Verùm deerat ſanitas, deerat libraria ſupellex. Animavit me Facundus Hermianenſis Epiſcopus: *Mocianus coëgit me non conſideratis viribus valetudinis meæ, & quomodocumque inceptis ejus Aſſertionibus reſpondere. Nam & Codices ad neceſſaria Teſtimonia requirenda mihi nunc deſunt.* Etiam de ſuis eruditiſsimis duodecim libris præfatur: *Hoc opus ſuadentibus fratribus ad Imperatorem Conſtantinopoli ſcripſi.* Facun-

Facundum ſemper æſtimavi, & fui veneratus. Ex animo dolui tantum Virum pro iniqua & frivola cauſſa expendiſſe tempus, & quaſi pro ſchiſmate glorioſam famam decoxiſſe. Hinc ex ipſo deduxi exemplum: Si pro ſuis infelicibus Capitulis Facundus, non ſolùm ſine ſanitate & libris, ſed & ſine Divini luminis ſubſidio tantum valuit, cur pro Divina Apoſtolicæ Sedis cauſſa tantumdem quis non audeat, S. Petri meritis & celeſti radio ducendus omninò, atque adjuvandus? A Spiritu Sancto, quem veſtræ Beatitudini adeſſe cuncti videmus manifeſtis indiciis, præſumpſi omnia mihi ſuggerenda.

Sanctiſsima veſtra opera altè clamant ad omnem Eccleſiam: *Spiritus Dei eſt hic.* Etenim quid ſanctius ſub Cœlo, quod Romano Pontifice magis dignum opus, quàm Apoſtolicam ſanctimoniam revocare in Clerum, atque ita cum S. Joanne Baptiſta corda Patrum reducere in filios? Exſtat Magni Cardinalis Juliani Cæſarini, adhuc legitimo Baſileenſi Concilio præſidentis, ad Eugenium quartum Pontificem graviſsima epiſtola, quâ nervosè docet neceſsitatem iſtius operis, nec aliam ſupereſſe viam aut ſpem, quâ in Chriſtianum Populum tunc reſtitueretur benedictio Divinæ Clementiæ. Quantæ plagæ ex lapſa & neglecta Cleri Diſciplina in Eccleſiam irruant, & vario tempore irruerint, malim legi in Regeſto ſancti Gregorii ſeptimi Pontificis, & literis ſancti Cardinalis Petri Damiani, quàm ſcribere. Abiſta Præaltorum ſomnolentia Eccleſiam quaſi in afflictionis ſe-

 pulchro

pulchro concludi constanter asserit ille Gregorius. Per istam portam Saraceni, Turci, Nortmanni, Barbari omnes, Hussitæ, Lutherani, aliæque humani generis pestilentiæ intraverunt in mundum. Quin & Gentilium olim Persecutiones intrâsse per istam portam testatur gloriosus Martyr Cyprianus in Sermone de lapsis. Inchoatum à vestra sanctitate opus, quàm sit acceptum Divinæ Majestati, olim in Germaniæ Monasteriis demonstrârunt Sanctorum Reliquiæ: In restauratæ Disciplinæ Ecclesiis cœperunt intra suas thecas exultare, & frequentibus cocuscare miraculis. Ita habemus in Chronico Augustensis Ecclesiæ. Et hanc esse propriam Apostolicæ Sedis functionem, licèt res ipsa clamet, insigniter tamen ob quorumdam contra Benedictum duodecimum Pontificem obloquia, demonstrârunt Magnum Belgii Chronicon, & Henricus Monachus Rebdoiffiensis.

Sanctissima vestra Providentia juxta sancti Petri Damiani consilium rectissimè exordium ducit à supremo Clero Romanæ Ecclesiæ. Nempè Spiritus Sanctus Te docet Christianæ Sanctimoniæ unguentum debere fundi in caput Aaron, quod inde per barbam diffluat usque ad oras totius vestimenti. Et certè Apostolici Patrimonii non recta dispensatio quantum percutiat & lædat infirmas simplicis fidei conscientias, docet concepta in Symmachum Pontificem suspicio. Erat temeraria & falsa. Nihilominùs tantùm valuit, ut Romana

mana plebs ipsum lapidârit. Quod quisque Episcopus Ecclesiæ suæ substantiam, non per filios aut Nepotes, sed per Presbyteros aut Diaconos administrare debeat, & quod ipsis, nisi forsitan Pauperibus, ut minus egeant, nihil possit elargiri, est altissimus clamor Sacrorum Canonum. Nec sine gravi vindicta dantium atque accipientium. Episcopos, qui Nepotibus Dignitates, licet non ex Ecclesiæ facultatibus, sed à Principis gratia ambirent, gravissimè culpavit sanctus Gregorius Nazianzenus. Ex eodem opere Theophilum Alexandriæ Patriarcham malè apud omnes oluisse affirmat Palladii Helenopolitani Episcopi Dialogus cum Theodoro Diacono Romanæ Ecclesiæ. Quid sancti Cyrilli Nepotibus ex isto fonte manaverit, ostendunt Acta Chalcedonensis Concilii. Crimen istud adeò aversatus est Impèrator Justinianus, ut eos qui Nepotes haberent aut filios, ad Episcopatum reddiderit inidoneos. Et istas olim leges adeò venerata est Romana Ecclesia, ut propter ipsas Pelagius primus Pontifex Syracusanæ Ecclesiæ Electum, quod filios haberet superstites, nec ad Cethegi Patritii preces fuerit ausus confirmare. Et sanè vestra Sanctitas novit plenam Sacrorum Canonum custodiam ad nullam arctiùs spectare Sedem, quàm ad primam. Novit illos esse Spiritu Dei conditos, ideòque etiam Apostolicæ Sedis Reverentiâ consecrandos.

Qua in re æmulatur Eugenium III. Papam, qui Nepotem

ſuum Gratianum Romanæ Eccleſiæ ſub-Diaconum, virum omni virtutum ſplendore illuſtrem, nunquam voluit, vel in Diaconum ſuum ſublimarè. Vnde utriſque tanta crevit authoritas, ut etiam poſt Pontificis mortem Henricus ſecundus Angliæ Rex in ſuis contra Eccleſiaſticam libertatem inſultibus, magis timuerit iſtum unicum ſub-Diaconum, quàm omnes Eminentiſsimos Dominos Cardinales. Ex eadem radice Sanctitati veſtræ apud omnes hujus Mundi poteſtates non minor eſt authoritas, quàm Beato Pio quinto Pontifici Elizahetham Angliæ Reginam excommunicanti fuiſſe ſcribit in Anglicani ſchiſmatis hiſtoria Venerabilis Nicolaus Sanderus. * Quod *Iudicium Hæreticos in primis malè habuit, quod non ab alio Pontifice profectum ſit, quàm ab eo, qui omnium bonorum calculis ſanctiſsimus, &, ipſorum Proteſtantium opinione, in optimis multorum ſæculorum Pontificibus habebatur.* * Libro 3.

Ceterùm, qui Veſtram Sanctitatem tam glorioſis & neceſſariis citra quietem laboribus videt diſtendi, quomodò poſsit feriari? Hæc enim ſunt opera, quæ omninò conſequetur magnus ille fructus, quem ſimilibus ab Anteceſſore veſtro Joanne ſecundo poſtulatis ac præſtitis operibus promiſit Imperator Juſtinianus: *Plus ita & circa vos omnium amor, & veſtræ Sedis creſcet authoritas.* Hinc & ipſe apprehendi inſtrumenta literaria, & pro Apoſtolica Sede feci, non quod debui aut volui, ſed quod potui. *Vt deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.* Hanc ſpero placituram Benigniſsimæ Sanctitati veſtræ, quam ad ſuæ Eccleſiæ ſolatium Divina

Divina Clementia dignetur in multa tempora cuſtodire.

Dabam Romæ, ad Divi Auguſtini, in Feſto Sanctorum Apoſtolorum Petri ac Pauli, 1679.

Sanctitatis Veſtræ

Minimus Famulus

ac Filius,

Fr. CHRISTIANVS LVPVS.

APPROBATIO.

ADMODUM R. D. CENSORIS.

EXimii Patris ac Magistri CHRISTIANI LUPI, Sacræ Theologiæ Doctoris & in Facultate Theologica Lovaniensi Regentis, nec non Theologiæ Scholasticæ Regii, ac Primarii Professoris Liber, cui Titulus, DIVINUM AC IMMOBILE APOSTOLICÆ SEDIS &c, Maxima antiquitatis eruditione plenus, meritò luci publicæ dabitur. Ita censeo Lovanii die secunda Aprilis anno M. DC. LXXXI.

NICOLAVS DV BOIS.
Sacrarum Litterarum ibidem
Primarius Professor &c.

Ego infrascriptus Ord. Erem. S. P. N. Augustini Provinciæ Belgicæ Prior Provincialis,

FAcultatem facio Reverendo Admodum ac Eximio Patri Magistro CHRISTIANO LUPO, ejusdem Provinciæ Ex-Provinciali, ut Liber, cui Titulus (DIVINUM AC IMMOBILE S. PETRI APOSTOLORUM PRINCIPIS PRIVILEGIUM) à Theologis ad hoc deputatis approbatus, typis mandetur. Datum Lovanii 27. Februarii 1681.

Fr. JOANNES SMIDTS.

DIVINUM AC IMMOBILE

APOSTOLICÆ SEDIS

Quoàd Romanas Appellationes Privilegium,

ADSERTUM AC DEMONSTRATUM

Adversùs quosdam nostrorum

TEMPORUM NOVATORES.

POst laudatas suas parabolas Sapiens Ecclesiastes adjunxit: *His amplius, fili mi, nè requiras. Faciendi plures libros nullus est finis: Frequensque meditatio, carnis afflictio est.* Alii legunt: *Fili mi cave ne multos libros conscribas. Non est finis.* Quem textum olim Origeni, plurimorum librorum scriptori, quidam objecerunt. Hinc se in Philocalia purgaturus demonstrat omnes veritatis adsertores libros non esse nisi unicum, & solum errorem dividi in plures, atque concludit: " Quare si hæc fidem fa- Cap. 12.
„cere apud vos possunt, quid sit unus liber, & quid multi, nunc
„magis sum sollicitus, non quidem propter multitudinem Scripto-
„rum, sed propter vim intellectorum, nè forsan eò prolabar ut Cap. 5.
„Mandatum transiliam, si quid præter veritatem tamquam veritatem exponam, vel in uno meorum Commentariorum. Tùm enim
„fuero Scriptor multorum librorum. Et cum nunc specie ac prætextu cognitionis aliarum opinionum Affectæ in Sanctam Christi Ecclesiam insurgant, & multorum librorum compositionem divulgent, quibus Evangelicarum & Apostolicarum constitutionum
„expositionem pollicentur, si jam sileamus, nec illis salutaria &
„vera documenta opponamus, avidas & jejunas animas cibi inopia
„expugnabunt, ad vetitas, & omninò impuras, atque abominandas
„escas festinantes. Quare necessè mihi videtur esse, eum, qui sine
„fraude ac prævaricatione potest se pro Ecclesiastico sermone Oratorem interponere, & confutare eos, qui falsam sibi cognitionem as-
„sumunt, stare adversùm hæretica commenta, & excelsitatem Evangelici præconii illis opponere, in quo est plenissima consensio com-
„munis doctrinæ Veteris cum novo Testamento". Hinc omnia utri-

usque Testamenti à pluribus conscripta volumina non sunt nisi liber unicus. Proindè soli Errones sunt plurium librorum scriptores. Quos inter omnino sunt, qui Catholicæ Ecclesiæ Monarchiam lacerant aut turbant, ac in Christianum Orbem reducere satagunt schisma Eusebianum. Petulanti errori est obviandum, & contra ipsos ampliandus unicus liber avitæ veritatis. Hoc, fisus Divino auxilio, aggredior, idq; "sine fraude & prævaricatione". Etenim constanter profiteor regulam, quam Imperatori Constantio, Eusebiani Schismatis Coryphæo, Papalis authoritatis protendendæ ambitum & studium improperanti, reposuit Liberius Pontifex: "Secutus sum morem, or-
Epist. 2. „dinemq; Majorum. Nihil addi Episcopatui urbis Romæ, nihil minui passus sum.

DISSERTATIO PRIMA.

De antiquis Gallicanæ Ecclesiæ ad Apostolicam Sedem Appellationibus.

Caput Primum.

Exponuntur Paschasii Quesnelli Sensa circa has Appellationes.

Cap. 16.

MOta inter Sanctum Leonem Pontificem, & Sanctum Hilarium Arelatensem Archi-Episcopum quæstio est Eruditis explorata. Originem duxit ex Chelidonii Episcopi, per Hilarium Synodaliter degradati, ac Romam appellantis, facta per Sanctum Leonem reparatione. Dicebatur ille inter-
„nuptam suo adhibuisse conjugio, & sæculi administratione perfunctus capitali aliquos condemnasse sententia". Ita scribit in præfati Hilarii vitâ incognitus Auctor, quem prætendunt esse S. Honoratum Massilienſem Episcopum, atq; adjungit: "Accusatio testimoniis confirmatur". Et prosequitur: Chelidonius Ur-
„bem credidit expetendam. Quod ubi comperit vir B. Hilarius, in-
„concussâ fidei radice constanter animatus, intrepidus Urbem Romanã
„festinus intravit. Apostolorum ac Martyrũ occursu peracto, B. Leoni Papæ

„Papæ illicò se præsentat, cum reverentia impendens obsequium, &
„cum humilitate deposcens, ut Ecclesiarũ statum more solito ordinaret,
„adstruens aliquos apud Gallias publicam meritò excepisse sententiã,
„& in Urbe Sacris Altaribus interesse. Rogat atque constringit, ut si
„suggestionem suam libenter accepit, secretò jubeat emendari. Et
„se ad officia, non ad causam venisse. Protestandi ordine, non accu-
„sandi, quæ sunt acta suggerere. Porrò autem si aliud velit, se non
„futurum esse molestum. Et quod tantorum virorum, præsertim
„jam ad supernam gratiam vocatorum, nec in narratione audeo ju-
„dicia ventilare, hoc breviter tetigisse sufficiat: Quod solus tantos
„sustinuit, quod nequaquam minantes expavit, quod inquirentes
„edocuit, quod altercantes vicit, quod potentibus non cessit, quod
„in discrimine vitæ positus, communioni suæ, quem cum tantis
„viris damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit, quod custodibus
„appositis, hyemis rigore sæviente, quos ratione non flexerat, cre-
„didit relinquendos".

Encomiastes affirmat plura. Primò, quod Chelidonii Appellationem ac Romanum accessum Hilarius indignissimè tulerit, ideoque sit ipsum mox secutus. Et quidem per saxeas alpes, pedes, sine equo aut asino. Emphaticè hæc disertè addit. Secundò affirmat, quod Hilarius primùm Sanctos Apostolos & Martyres, deinde statim Pontificem salutaverit, cum reverentia impendens obsequium. Haud dubiè tunc ètiam consueta oscula pedum. Tertiò, quod cum humilitate depoposcerit Ecclesiarum statum more solito per Pontificem ordinari. Questus est vetustum administrandæ Ecclesiæ modum à Pontifice alterari ac innovari. Et expressit inductæ novitatis speciem: "Adstruens aliquos apud Gallias publicam merito excepisse sententiam, & in Urbe Sacris Altaribus interesse". Notat Chelidonium, quem in Gallia degradatũ, Pontifex ante visum ac auditum Hilarium, antè discussam causam revestiverat in Episcopum, & uti talem permiserat secum in Sacris procedere. Et hoc in puncto censuit Pontificem excessisse. Hinc ipsum rogavit atque constrinxit, ut suum factum secretò emendaret. Addidit se ad officia, ad explendum Metropolitici muneris debitũ venisse, non ad istam causam judicialiter retractandã. Hinc se uti protestandi ordine, non accusandi. In Romano, aut quovis alio appellatarum causarum judicio prior judex demutatur in Reum, aut certè in Accusatorem: Eò descendere Hilarius noluit, ideoque edixit se simpliciter protestari. Et nostri Leonis clementiam

audiamus ex ejus litteris ad Episcopos Viennensis Provinciæ: "Hilarius nobiscum residens". Honoravit Hilarium, non detrusit ad Reos aut Accusatores; sed uti conjudicem in appellationis retractatu gratiosè admisit ad Synodalem consessum & suffragium. Quæ fuit gratia admodùm singularis.

Præfatus Encomiastes pergit: "Solus tantos sustinuit, minantes „nequaquam expavit, inquirentes edocuit, altercantes vicit, po„tentibus non cessit, in discrimine vitæ positus, communioni suæ, „quem damnaverat, conjungi nullatenus acquievit". Hæc omnia egit, qui dixerat se venisse ad simpliciter protestandum. Verùm longè alia scribit in præfatis litteris magnus Leo: "Quæ apud nos in „causa Chelidonii Episcopi Gesta confecta sint, & quę Hilarius dixerit „dum cum eodem præsente Episcopo audiretur, inditus chartis re„rum ordo demonstrat. Ubi postquam Hilarius rationabile, quod „in sanctorum concilio Sacerdotum posset respondere, non habuit, „ad ea se occulta cordis ipsius transtulerunt, quæ nullus Laicorum „dicere, nullus Sacerdotum posset audire. Doluimus, Fratres, & „hunc ejus mentis tumorem medelis patientiæ nostræ curare tentavi„mus. Nolebamus etenim ea illi exacerbare vulnera, quæ suæ ani„mæ insolentibus subindè sermonibus infligebat: Et quem suscepe„ramus ut fratrem, delenire magis ipsum, quamvis ipse se suis ress„ponsionibus innodaret, quàm contristare nostris interlocutionibus „nitebamur. Absolutus est Chelidonius Episcopus, quoniam se injus„tè Sacerdotio fuisse dejectum, manifestâ testium responsione, ip„so etiam præsente monstraverat, ita ut quod Hilarius nobiscum „residens posset opponere non haberet". Paternum contrà viduarum maritos Canonem demonstrat plenissimè observari à Romana Ecclesia, addit Chelidonium ab isto vitio probatum immunem, atque „concludit: " Mansisset namque in illum prolata sententia, si objec„torum veritas exstitisset. Redditus itaque est Ecclesiæ suæ, & „huic, quam amittere non debuit, dignitati Co-Episcopus noster „Chelidonius, sicut Gestorum series, & post decursam cognitionem sententia, quæ à nobis prolata est, testatur".

Aliud ille Encomiastes, longè aliud scribit magnus Leo. Ille Hilarium in Romana Synodo vicisse ac triumphasse, hic affirmat fuisse convictum atque confusum, utpotè qui pro suo in Chelidonium judicio nihil rationabile potuerit adducere. Hinc in iram abreptus prorupit in mentis tumorem, in suorum arcanorum propalationem

tionem, in insolentes sermones, quos Laïcorum nemo dicere, nemo Sacerdotum posset audire. Et adjunxit contumaciam, de qua Scriptor iste: "In discrimine vitæ positus", utique apud Urbem Romanam, communioni ejus, videlicet Chelidonii, quem cum tantis viris, inter quos S. Germanus, Antisiodori Episcopus, damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit". Papale pro Chelidonio judicium probare & admittere contumaciter noluit: Noluit Chelidonio ut Episcopo communicare. Hinc custodibus appositis, hyemis rigore sæviente, „quos ratione non flexerat, credidit relinquendos". Pontifice insalutato aufugit. Verba, "Custodibus appositis", innuunt durum Hilarium fuisse Papali jussione, ne fugeret, arctè custoditum.

Notanda sunt hæc Laudatoris verba: "Tantorũ virorũ, præsertim „jam ad supernam gratiam vocatorum, nec in narratione audeo judicia „ventilare. Paschasius Quesnellus non probat hanc modestiam: Reve„latâ fronte asseverat S. Leonem graviter & multipliciter excessisse. Hinc demonstrare cogor excessisse Hilarium. Antè Sardicensem Synodum aliqui hinc indè Metropolitæ degradatis á se Episcopis mox consecrabant successorem, & Romanæ appellationi solum dabant devolutivum effectum, non suspensivum. Adversabatur Apostolico Canoni. Hinc quartus laudatæ Synodi Canon de appellante Romam Episcopo edixit: "Non priùs in Cathedram alius substituatur, quam Romanus Episcopus causâ cognita sententiam tulerit". Edixit per appellationem suspendi Metropolitæ, aut etiam Patriarchæ judicium, appellantem permanere Episcopum, spoliari non posse, spoliatum plenè restituendum, ne nudus ac inermis teneatur cum armato Metropolita, ac ejus Synodo præliari. Hinc pro Maximo Cynico, qui à Constantinopolitana Synodo degradatus Romam appellaverat, & in cujus appellantis locum illa consecraverat Nectarium, ad Imperatorem Theodosium scripserunt S. Ambrosius & cæteri Italiæ Episcopi: Prius quam attentaretur ista Consecratio, "constare oportuit, utrùm huic abroga„dum, quàm alii conferendum Sacerdotium videretur. Itaque cum „Maximum Episcopum receperunt in communionem nostra Consor„tia, quoniam eum à Catholicis constitit Episcopis ordinatum, nec „ab Episcopatus Constantinopolitani petitione putavimus removendum". Exstat epistola apud Jacobum Sirmondum post Appendicem Theodosiani Codicis. Affirmat appellantem à sibi per tantam Synodum inflicta degradatione Maximum fuisse á S. Damaso Pontifice ac ejus Synodo agnitum pro Episcopo, atquè ita admis-

 sum

ſum ad judicium retractatorium. Plurima ſunt hujuſmodi exempla Eandem regulam in degradato ac appellante Chelidonio ſecutus fuit magnus Leo Pontifex: Hinc vana fuit Hilarij querimonia. Et hic fuit primus illius exceſſus.

Secundus fuit, quod Papale de Chelidonio judicium protervus ſpreverit, illum noluerit agnoſcere ut Epiſcopum, nec ipſi ut tali communicare. Tertius eſt, quod Româ aufugerit inſalutato Pontifice. Utique poſt abſolutum ac reparatum Chelidonium. Ex nimia impatientia. Paſchaſius Queſnellus ſcribit egreſſum ante pronuntiatam ſententiam. Verùm plura S. Leonis verba palàm innuunt oppoſitum. Quartum ejus exceſſum edicit S. Leo in litteris ad Epiſcopos Viennenſis Provinciæ: "Non nobis Ordinationes veſtrarum Provincia-„rum defendimus, quod poteſt forſitan ad depravandos Sanctitatis „veſtræ animos Hilarius pro ſuo more mentiri". Quintus exceſſus eſt, quod non dumtaxat in Galliam redux, ſed & in alma urbe, ac in ipſa Papali Synodo effutiverit inſolentes ex iracundia ſermones, quos "nullus Laicorum dicere, nullus Sacerdotum poſſet audire".

Qui ab Hilario Romanas Appellationes cenſent tentatas excuti, ſunt in ipſum graviter injurii. Omnis lis fuit non de ſubſtantia, ſed de forma ſardicenſi. In Chelidonii reparatione damnavit duo. Primò reparationis modum. Reveſtitionem ante omne jucidium. Clamavit illum non ex Canone, ideoque non ex S. Petri Privilegio reparatũ, ſed violenter per potentiam, ideoque ipſi noluit uti Epiſcopo communicare. At inania clamaſſe evincunt hæc verba Pontificis: "Abſo-„lutus eſt Chelidonius Epiſcopus, quoniam ſe injuſtè Sacerdotio „fuiſſe dejectum manifeſtâ teſtium reſponſione, ipſo etiam præſente „monſtraverat, ita ut quod Hilarius nobiſcum reſidens poſſet oppo-„nere, non haberet. Remotum eſt judicium, quod ab Hilario pro-„latum in hac ſententia legebatur". Chelidonius, licet ob invocatum Sancti Petri auxilium ſtatim reindutus, tamen non niſi poſt plenum examen fuit purgatus, ac in Epiſcopali gradu ſtabilitus.

Alter Hilarii clamor fuit longè audacior. Audiamus rem ab ipſo Pontifice. Divinum, qui etiam in Succeſſores traducitur, S. Petri Apoſtoli Primatum exponit eleganti ac ſublimi compendio, atque proſequitur: "Verùm hanc Petræ iſtius Sacratiſſimam firmitatem, „Deo ædificante conſtructam, nimis impiâ vult præſumptione vio-„lare, quiſquis ejus poteſtatem tentat infringere favendo cupidita-„tibus ſuis, & id quod accepit à Veteribus, non ſequendo. Cùm nulli

„nulli ſe ſubditum legi, nullis inſtitutionis Dominicæ credat regu-„lis contineri, à veſtro noſtroque per uſurpationis ambitum more „deſciſcens præſumendo illicita, & quæ cuſtodire debuit negligendo. „Verùm hæc nos, ſervatâ circà vos noſtræ charitatis gratiâ, quam „Sanctitati veſtræ Apoſtolica ſemper Sedes impendit, nitimur con-„ſilio maturiore corrigere, & veſtrarum Eccleſiarum ſtatum, „communicato vobiſcum labore, componere, non nova inſtituen-„tes, ſed vetera renovantes, ut in ſtatus conſuetudine, quæ nobis à „noſtris Patribus eſt tradita, perduremus, & Deo noſtro per boni „operis miniſterium, remotis perturbationum ſcandalis, placea-„mus. Nobiſcum itaque veſtra Fraternitas recognoſcat Apoſtoli-„cam Sedem, pro ſui reverentia, à veſtræ etiam Provinciæ Sacerdo-„tibus, innumeris relationibus eſſe conſultam, & per diverſarum, „quemadmodum vetus conſuetudo poſcebat, appellationem cauſa-„rum aut retractata, aut confirmata fuiſſe judicia, adeò ut ſervatâ „unitate ſpiritus in vinculo pacis, commeantibus hinc indè litteris, „quod ſanctè agebatur perpetuæ proficeret charitati: Quoniam ſol-„licitudo noſtra, non ſua quærens, ſed quæ ſunt Chriſti, dignitatem „Divinitùs datam nec Eccleſiis, nec Eccleſiarum Sacerdotibus abro-„gabat. Sed hunc tramitem, ſemper inter Majores noſtros & benè „tentum & ſalubriter cuſtoditum, Hilarius Eccleſiarum ſtatum & „concordiam Sacerdotum novis præſumptionibus turbaturus exceſ-„ſit, ita ſuæ vos cupiens ſubdere poteſtati, ut ſe B. Apoſtolo Petro „non patiatur eſſe ſubjectum, Ordinationes ſibi omnium per Galliam „Eccleſiarum vindicans, & debitam Metropolitanis Sacerdotibus in „ſuam transferens dignitatem, ipſius quoque Beatiſſimi Petri reve-„rentiam verbis arrogantioribus minuendo, cui cùm præ cæteris „ſolvendi & ligandi tradita ſit poteſtas, paſcendarum tamen ovium „cura ſpecialiùs mandata eſt: Cui quiſquis Principatum æſtimat de-„negandum, illius quidem nullo modo poteſt minuere dignitatem, ſed „inflatus Spiritu ſuperbiæ ſuæ ſemet ipſum in inferna demergit".

Hinc diſcimus plura. Primò, quod mota inter magnum Leonem & S. Hilarium quæſtio fuerit de Gallicanæ Eccleſiæ, Epiſcoporum præſertim, ad Apoſtolicam Sedem ac ejus Pontificem appellationibus. Secundò, quod hæ appellationes ſint antiqua Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudo: Non novum Inſtitutum, ſed vetuſta traditio. Tertiò, quod exſtent diverſa illius antiqua exempla. Quartò, quod Apoſtolica Sedes Gallicanæ Eccleſiæ judicia, ad ſe per appellationem de-

devoluta, quandoque confirmaverit, quandoquè cassarit & reformarit, ideòque super ipsa habuerit ac exercuerit plenissimam authoritatem. Quintò, quod propter has appellationes nulla unquam fuerit contentio inter Ecclesias, sed constans spiritus in pacis vinculo unitas, perpetua ac inconcussa charitas. Sextò, quod hic sit vetustus trames, inter Majores nostros bene tentus, ac salubriter custoditus. Septimò, quod hæc sit Dominica seù Evangelica regula. Octavò, quod Romana Ecclesia non sua, sed quæ Christi sunt quærat, adeoque alijs Ecclesiis aut Episcopis datas Divinitùs dignitates nunquam tentarit invadere: Quod istæ appellationes sint Divina dignitas Romanæ Ecclesiæ. Nonò, quod quisquis hanc ejus dignitatem tentat infringere, non sequatur traditionem veterem, sed serviat suis novellis cupiditatibus: Quod sequatur novæ usurpationis ambitum, quod desciscat à veteribus Ecclesiæ moribus, quod præsumat illicita, quod velit esse exlex, etiam extra regulas Dominicæ institutionis. Decimò, quod hæc omnia facinora patret Metropolita Hilarius. Quod Ecclesiarum statum & Episcoporum concordiam turbet novis præsumptionibus. Quod totius Narbonensis Galliæ Episcopos cupiat ita suæ subdere potestati, ut se B. Petro non patiatur esse subjectum. Quod nempè ipsos à se synodaliter damnatos clamaret non posse accedere Romam; sua judicia non posse istic retractari per Pontificem, longè minus reformari. "Quin & ipsius quo-
„que Beatissimi Petri reverentiam minuebat verbis arrogantioribus,
„cui cum præ cæteris solvendi & ligandi tradita sit potestas, pas-
„cendarum tamen ovium cura specialiùs mandata est. Ut Roma-
nas appellationes truncaret, quibusdam videtur ipsum quoque
„S. Petri Primatum arietasse. Hæc verba, "Cui cum præ cæteris, &c.
„Videntur mendosa. Videtur legendum: Cui licet cum cæteris, &c.
Magni & multi sunt hi excessus S. Hilarii.

Ad laudata Pontificis verba scribit in quinta Dissertatione Paschasius Quesnellus: "Controversiæ cardo in eo positus est, utrùm recep-
„ti tunc in Gallia Canones, & Gallicanæ Ecclesiæ mores ac consue-
„tudo id ab Hilario exigerent, ut sententiam ritè & Canonicè in Gal-
„licana synodo prolatam ab Episcopo Romano ad examen revocari,
„& vi appellationis aut confirmari, aut retractari sineret. Quid poste-
„rioribus sæculis actum fuerit, vel fieri debuerit, quid novo, ut aiunt,
„jure, nostrâ vel Majorum ætate, quid etiam per illa tempora in aliis
„Provinciis fuerit usu inductum, non est animus inquirere: Quippe quod

„quod ad Hilarii causam non facit. Satis enim superque sanctissima
„ejus memoria ab omni improbæ cupiditatis nota vel violati Pontifi-
„cii juris suspicione vindicabitur, si nihil ab ipso præsumptum esse
„ostenderimus, quod Gallicanæ Ecclesiæ consuetudini consonum
„non esset, nec ullam unquam appellationem à Gallicanis partibus
„ad Romani Episcopi tribunal esse delatam ab ipsis fidei incunabulis
„usque ad Hilarii Arelatensis tempora. Totum igitur opus, totus
„labor noster in examine erit Facti, non in discussione Juris, quæ ab
„Instituto nostro aliena est."

Quin immò, optimè Quesnelle, te misces quæstioni juris: Affirmas à Gallicanâ olim Ecclesia ad Apostolicam Sedem non potuisse provocari. Etenim prosequeris: " Porro jam à primordiis seminati intrà
„Regiones nostras Evangelii hoc Antistitum Gallicanorum mentibus
„insedit, quod Africanis semper fuit persuasum totis his quadringen-
„tis quinquaginta & amplius annis, nempè Episcopatum unum esse
„atque indivisum, cujus à singulis in solidum pars tenetur, ac pro-
„inde si quem ex portione gregis Christi adscripta, quam regit Pa-
„stor unusquisque ac gubernat, in aliquod crimen prolabi continge-
„ret, apud eundem agere causam suam compelli debere, servato ap-
„pellanti ad Provincialem vel etiam majorem synodum jure. Si quis
„secùs fecisset, & ad extraneos judices vellet per appellationis li-
„bellum confugere, is Episcoporum concordiam cohærentem colli-
„dere, unitatemque scindere meritò putabatur. Authoritas autem,
„quæ Episcopis quibusque in suos Presbyteros, cæterosque gregis
„sui alumnos competebat, hæc eadem Metropolitanis unà cum Pro-
„vinciæ Concilio in Comprovinciales Episcopos deferebatur jure quo-
„dam naturali, & consuetudine ab omnibus receptâ, quam sacro-
„sancta postmodum Conciliorum firmavit authoritas". Palam dogmatizat & in Gallicana & in Africana olim Ecclesia nec Presbyteros aut alios Clericos, immò nec ipsos Episcopos potuisse à suæ Synodi judicio Romam accedere aut appellare. Omnium Provincialium aut sanè Diœcesanarum Synodorum judicia fuisse olim inconcussa atque inappellabilia. Eusebiana Arianorum factio in suo olim Philippo-Politano Conventiculo sanxit Patriarchalium Synodorum judicia esse istiusmodi; de Provincialibus nemo unquam Orthodoxus, nisi nostris nuperrimè diebus, istud somniavit: Somniarunt id in Opere de Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca, & in Præfatione ad Gratiani Monachi Decretum Stephanus Baluzius. Has sordes

 resor-

reſorbet Paſchaſius Queſnellus. Inconcuſſam Provincialium ſynodorum authoritatem cenſet eſſe *jus quoddam naturale*.

CAPUT II.

An Gallicani Epiſcopi à ſuis ſynodis damnati olim appellaverint ad Sedem Apoſtolicam?

IAm audivimus magnum Leonem in momentoſiſſima ad Viennenſis Provinciæ Antiſtites epiſtola id conſtantiſſimè affirmantem: Aſſeverantem innumera Relationum, diverſa eſſe Appellationum exempla. Verum Paſchaſius Quæſnellus hæc omnia evadit inſigni compendio: "quod vt ritè ac ſe-„cundùm juris ipſius leges inquiratur, non ex „Leonis Epiſtola, alijsque Scriptis diſcutiendum eſt, nemo enim „in propria cauſa teſtis eſt idoneus; ſed ex publicis, quæ ſuperſunt, „Eccleſiæ monimentis, quæ quid in occurrentibus Epiſcoporum cau-„ſis geſtum ſit, ſincerè exhibent". Et infra ſcribit: "Qui attentè, „nec occupato animo ea omnia perſpexerit, quæ hactenùs diſſervi-„mus, haud dubio, quin conceptam adversùs Hilarium pervica-„ciæ, cupiditatis, ambitioniſque opinionem facilè ex animo de-„ponat, hocque potiùs ſibi perſuadebit, Majorum ſuorum veſti-„gia preſſiſſe Hilarium, cum ſententiam in Synodo latam à San-„ctiſſimis Epiſcopis tantâ conſtantiâ & fortitudine tutatus eſt: Sed „mirabitur ècontra, quod S. Leo conſuetudinem diſciplinamq; tam „continuâ ſerie cuſtoditam ſit prætergreſſus, Sedis ſuæ amplitudini, quæ Sanctorum etiam virorum infirmitas eſt, plùs æquo ſtudens". Pergit in tertia iſtius Diſſertationis parte: "Nihil contrà Canones „actum eſt ab Hilario, immò verò nihil niſi pro cuſtodia Canonum, „vel contrà Chelidonium decretum in Synodo, vel Romæ coram „Pontifice prolatum eſt ab Hilario. Quamobrem quod Leoni ſen-„tentiam æquitate plenam reſcindere volenti ſtrenuè obſtiterit, non „proterviæ in eo indicium, ſed invicti animi, diſciplinæque tenaciſſi-„mi argumentum fuit". Affirmat Hilarium per omnia benè, S. Leonem per omnia malè egiſſe: Exceſſiſſe ſuæ poteſtatis limites, eſſe prævaricatum Canones, Gallicanas appellationes eſſe per ipſum intruſas, ideoque in ſuis momentoſiſſimis litteris impoſuiſſe varia, immò eſſe mentitum: Ad protendendam ſuæ Sedis amplitudine m

nem. Eodem pede graditur in Diſſertatione de cauſa & Romana appellatione Hæreſiarchæ Eutychetis: "Non Leoni ipſi, Sanctiſſimo Num. 93
„licet viro, aurem accommodamus, Sedis videlicet ſuæ ſplendorem „ac jura proſequenti".

Eſt lepida evaſio. Hauſta ex puriſſimis Fontibus: Ex Marco Antonio de Dominis, Archi-Apoſtata Spalatenſi, qui Sancti Petri ſupra alios Apoſtolos Primatum impugnans, tentans deſtruere, S. Leonis ſibi ipſi opponens teſtimonia, reſpondet & ſcribit: "Fateor, „ſi præcedentia & ſubſequentia hujus eloquentiſſimi Pontificis ver-„ba conſiderentur, eum plurimum in Petri Primatum inclinare. „Ex quo Primatu cum Romani Pontificis Primatus deducatur, quid-„ni Leo Romanus Epiſcopus in propriæ dignitatis & Sedis authori- Lib. 1. Cap. 3
„tatem inclinet, ubi liberum videatur eſſe opinari? Propterea om-„nium Romanorum Pontificum in hoc genere Dicta meritò ſuſpe-„cta poſſint haberi". Demonſtrare nititur nemini credendum in cau-„ſa propria, & concludit: "Verùm hoc non tam Leonis, aut alio-„rum veterum Pontificum elationi aut ambitioni, ut nunc, quàm „bono cuidam pioque ipſorum Zelo tribuendum, dum Cathedram „ſuam exaltarent, quo nimirùm ſyncerâ tùnc fide, additâ Sedis „authoritate, tot undique pullulantes hæreſes poſſent faciliùs com-„primere". Calva excuſatio.

Marcus Antonius hæc didicit à Joanne Calvino. Hic in quarto Inſtitutionum libro affirmat prætenſum Romanæ Eccleſiæ Prima-„tum conſiſtere in quatuor capitibus: "Ordinatione Epiſcoporum, Cap. 7.
„Conciliorum Indictione, audiendis appellationibus, aut jurisdi-„ctione, Monitionibus caſtigatorijs aut Cenſuris". Demonſtrare „nititur quartum ac duo priora nunquam competiſſe RomanoEpiſ-„copatui, atque proſequitur: "Supereſt quarta ſpecies Poteſtatis, „quæ appellationibus conſtat. Summum imperium penes eum eſſe „conſtat, ad cujus tribunal provocatur. Multi ſæpè Romanum Pon-„tificem appellarunt: Ipſe quoque cauſarum cognitionem ad ſe tra-„here conatus eſt, ſed ſemper fuit deriſus, quoties ſuos fines exceſ-„ſit Nihil dicam de Oriente aut Græcia, ſed conſtat Galliæ Epiſ-„copos fortiter reſtitiſſe, cum ſibi imperium in eos ſumere videretur. „In Africa diù fuit ea de re diſſertatum".

Etiam ipſe Galliam Africæ æquiparat, & affirmat neutra in Diæceſi Romanas olim appellationes fuiſſe admiſſas. An S. Hilarii cum Magno Leone, an verò Hincmari Remenſis cum Nicolao primo &

Adriano ſecundo, an potiùs ambas quæſtiones reſpiciat, non poſſim affirmare. Quidquid ſit, blaterat Pontificem ſemper fuiſſe deriſum; ideóque nec creditum ipſi, nec eſſe credendum. Calvinus hæc didicit ab Euſebiana Arianorum factione, quæ in præfato Philippo-Politano Conventu S. Julium Pontificem arguit, quod ſuæ Papalis authoritatis limites exceſſiſſet, & tentaſſet transfigere. Ex quo ſpiritu etiam Imperator Conſtantius iſtud ipſum improperavit S. Liberio. Et erat quæſtio de appellationibus.

Num, 16. Sequentia Paſchaſii Queſnelli verba ſunt nonnihil molliora : Talis „fuit Eccleſiæ Gallicanæ ſtatus uſque ad S Leonis tempora, qui „proindè cum dixit per diverſarum appellationem cauſarum, ſicut vetus conſuetudo poſcebat, aut retractata, aut confirmata fuiſſe „judicia, vel memoria lapſus eſt, vel à Chelidonio palpante & im„ponente deluſus, vel denique alia penes ſe rerum in Galliis geſta„rum monimenta habuit, quæ ad nos uſque non pervenerunt". Hoc tertium eſt omninò verum. S. namque Leo ex authenticis ſuæ Eccleſiæ Scriniis ſcripſit, ideòque à nemine eſt arguendus falſi, longè minùs impoſturæ aut mendacii. Scripſit ex ſui Prædeceſſoris Innocentii ad S. Victricium Rothomaſenſem Metropolitam litteris: Si „quæ cauſæ vel contentiones inter Clericos, tam ſuperioris ordinis „quam etiam inferioris, fuerint exortæ, ut ſecundum Nicenam Sy„nodum congregatis ejuſdem Provinciæ Sacerdotibus jurgium ter„minetur. Nec alicui liceat, ſine præjudicio tamen Romanæ Ec„cleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reverentia cuſtodiri, relictis „his Sacerdotibus, qui in eadem Provincia Dei Eccleſiam nutu Di„vino gubernant, ad alías convolare Provincias. Quod ſi quis fortè „præſumpſerit, ab officio Clericatus ſubmotus, velut injuriarum „reus judicetur.

Agit de interjectis poſt terminatum à Provinciæ Synodo jurgium appellationibus. De appellationibus etiam infimi Cleri. Affirmat ipſas fieri non poſſe ad vicinam, quamvis in Gallia, vel alibi Provinciam, ſed dumtaxat ad Sedem Romanam. Huic enim in omnibus cauſis debet cuſtodiri reverentia: Utique non ſolius Relationis reverentia, ſed & Appellationis. Et quod ita ſanxiverint non ſoli Sardicenſes, ſed etiam Nicæni Canones, ſuo loco demonſtrabitur. Proindè non ſoli Epiſcopi, ſed & infimus Galliæ Clerus ſemper Romam provocavit.

Paſchaſius Queſnellus reponit hæc verba, "Cui in omnibus cauſis debet

„debet reverentia cuſtodiri", non reperiri apud Abbatem Dionyſium Exiguum, ideòque eſſe ſpurium additamentum: Et margine irrepſiſſe in textum. Reſpondeo iſta verba reperiri in pluribus exemplaribus Dionyſio antiquioribus, ideòque locum eſſe his ipſius Paſchaſii Queſnelli de quodam Africano, etiam non reperto apud Dio„nyſium, Canone verbis: Reſponderi poteſt Dionyſium incidiſſe „in truncatos mendoſoſque Codices, nec Africanam collectionem „habuiſſe ex Romano Codice, in quem Africanorum ad Bonifacium „Epiſtola numquam relata eſſet". Et certè clauſulam iſtam eſſe legitimam agnoſcunt non ſolummodò Jacobus Sirmondus ac Philippus Labbæus, ſed etiam Petrus de Marca, ac Hincmarus Remenſis. Ex quo lucet ipſam apud Gallicanæ Eccleſiæ Bibliothecas eſſe antiquiſſimam, ac univerſaliſſimam. Addo tamen forſitan eſſe ſpuriam & adjectitiam. Etenim deeſt etiam in antiquo Codice Romanæ Eccleſiæ. Quidquid ſit, ipſius intermiſſio nobis non nocet. Ejus quippe ſubſtantia plenè continetur in verbis prioribus : " Sine præjudicio tamen Romanæ Eccleſiæ".

Hæc omnia affirmāt in Novella ad Ætiū Patriciū ac utriuſq; militiæ Magiſtrum lege Imperatores Theodoſius II. ac Valentinianus III. "His „talibus & contra Imperii Majeſtatem, & contra reverentiam Apo„ſtolicæ Sedis admiſſis per ordinem Religioſi viri Urbis Papæ cog„nitione diſcuſſis, certa in Hilarium ex his, quos malè ordinaverat, lata ſententia eſt". Agit de Apoſtolica in Hilarium ac perperam ab ipſo conſecratos Epiſcopos lata ſententia. Et proſequitur: "Et erat qui„dem ipſa ſententia per Gallias etiam ſine Imperiali ſanctione valitura. „Quid enim tanti Pontificis authoritati in Eccleſias non liceat"? Utique ſententia, quæ damnatos per Hilarium Epiſcopos repararat, & per ipſum conſecratos degradarat. Et poſt quædam denuò pergit : "Ne „levis ſaltem in Eccleſias turba naſcatur, vel in aliquo minui Religio„nis diſciplina videatur, hoc perenni ſanctione decernimus, ne quid „tam Epiſcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum contra con„ſuetudinem veterem liceat ſine viri venerabilis Papæ Urbis æternæ „authoritate tentare, ſed illis, omnibusq; pro lege ſit, quidquid ſanxit „vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis authoritas, ita ut quiſquis Epiſcopo„rum ad judicium Romani Antiſtitis vocatus venire neglexerit, per „Moderatorem ejuſdem Provinciæ adeſſe cogatur, per omnia ſer„vatis, quæ Divi Parentes noſtri Romanæ Eccleſiæ detulerunt". Principes palàm agunt de Romanis appellationibus. Palàm aſſerunt

ipsas esse antiquam consuetudinem: Non donatam, sed Romanæ Ecclesiæ delatam à suis etiam Majoribus. Utique secundùm Nicænos ac Apostolicos Canones. Hoc enim Imperator Valentinianus profitetur in varijs quoque literis, scriptis adversùm Acta Ephesini Latrocinij.

Harum Appellationum ac Evocationum antiquitas laudatur etiam à S. Avito, Viennensi Archi-Episcopo, in litteris ad Romanæ Urbis Senatores Faustinum & Symmachum: "Fuerat talis status rerum desiderandus, ut ipsi per nos Urbem Orbi Venerabilem pro dependendis Divinis humanisque officijs expeteremus". Hoc est, antiquus Galliæ sub Romano Imperio status, antè ipsam laceratam à Barbaris. Et inter ista Divina ac humana Episcoporum apud almam Urbem officia omninò erant & appellationes. Lucet hoc ex alijs ejusdem S. Episcopi litteris ad illustrem virum Ansemondum. Nescio quis petulcus juvenis Sacram Virginem maculaverat, & pro ipso ad solemnem pœnitentiam damnato Ansemondus intercedebat, hinc ad ipsum Avitus: Epist. 49. "Licet diversas in me flammas evomat, & ad Romanæ forsan Ecclesiæ audientiam vocet, nec minas adsentatione placabo, nec fatigationes itinerum verebor". Hinc discimus varia. Primò, quod isto etiam, dùm Barbari Reges omnem Romanum sine sua venia accessum vetabant, tempore non soli Gallicani Episcopi aut Clerici, sed etiam Laici consueverint Romam appellare. Secundò, quod appellarint etiam à publicis pœnitentijs. Tertiò, quod appellatio impositorem pœnitentiæ Episcopum evocaret, & cogeret ad Romanum accessum. Quartò, quod Barbari Reges istas appellationes ac evocationes nec sisterent, nec impedirent. Nec ista fuit nova apud Gallias disciplina. Quod antiqua fuerit, laudata per præfatam S. Leonis Epistolam, rectè advertit, ac disertè affirmat in suis ad S. Aviti Epistolas Notis Jacobus Sirmondus.

Eandem sententiam constanter tenuerunt Imperator Ludovicus Pius, & cuncti tùnc per Galliam ac Germaniam Episcopi. Etenim Cap. 15. ille sanxit in quarto Additamento suorum Capitularium: "Ut omnes Episcopi, qui in quibusdam gravioribus pulsantur vel criminantur causis, quoties necesse fuerit, liberè appellent Apostolicam Sedem, atque ad eam quasi ad matrem confugiant, ut ab ea, sicut semper fuit, profulciantur, defendantur & liberentur, cujus dispositioni omnes majores Ecclesiasticas causas, & Episcoporum judicia, antiqua Apostolorum, eorumque Successorum, atque Canonum authoritas reservavit. Quoniam culpantur Episcopi, qui aliter erga fratres egerint, quam ejusdem Sedis Papæ fieri placuerit. Canonibus quippè jubentibus in talibus absque Romano nil decerni Pontifice, nec ad Synodum Episcopum convocari debere: Et quidquid ex his eo inconsulto præsumptum fuerit, viribus carere". Romanas Appellationes affirmat esse antiquam SS. Apostolorum, Successorum Episcoporum, & Sacrorum Canonum authoritatem. Et firmat ex Synodo Sardicensi, ex S. Leonis ad Cæsareensis Mauritaniæ Episcopos litteris, ac ex laudata lege Theodosii ac Valentiniani. Hanc omninò respiciunt hæc verba: "Culpantur Episcopi, qui aliter erga fratres egerint, quam ejusdem Sedis Papæ fieri placuerit". Quæ omnia in suis Capitularibus firmavit & Carolus magnus. Quin immò hæ appellationes sunt Evangelicum jus, S. Petro ac ejus Successoribus datum per Domini verba: *Confirma fratres tuos.* Ita tradunt antiquissimi atque gravissimi Patres.

Eadem omnia firmat S. Hilarij pœnitentia ac palinodia, de quo in Gallias regresso scribit ejus Encomiastes: "in civitatem regressus, licet corporali infirmitate fractus, tamen perfectione sanctus, & pietate promptissimus, totum se ad placandum tunc animum S. Leonis inclinatâ humilitate convertit. Misit primitùs Ravennium Cap. 17. tùm Presbyterum, postmodò proprium Successorem; deindè Sanctum Nectarium, Sanctumque Constantium, præcipuos Sacerdotes". Fecit hæc omnia non spontaneo motu, sed compulsus novâ evocatione Pontificis, & Divali jussione Valentiniani Imperatoris. Hæc ipsi extorserunt humilitatem, & voluntatem placandi Pontificis: A personali accessu se excusavit ob infirmitatem, atque ita misit suorum Presbyterorum Primatem Ravennium. Verùm hæc Legatio non satisfecit Apostolicæ Sedi: Hinc successit alia per duos digniores provinciæ Episcopos, Nectarium Dinienſem, & Constantium Ucetiensem. Pergit Encomiastes: "Quanta in hac causa dictaverit, huic operi nulla possum ratione connectere". Suorum Actorum plures scripsit Apologias, haud dubiè partim expurgatorias, partim pœnitentiales. Hoc palàm asserunt verba". Inclinata humilitate". Sua contra Chelidonium judicia & Acta studuit, licet non firmare, tamen purgare. Huc respicit Encomiastes: "Tantorum virorum nec in narratione audeo ventilare judicia.

Etenim Hilarius, licet erraverit, possit fuisse non prævaricatus; Quod tamen de suis in Apostolicæ Sedis authoritatem Attentatis

Universidad de Deusto
Biblioteca

tatis omninò egerit pœnitentiam, & pœnitentiales ſcripſerit Apologias, non eſt dubitandum. Alias nunquam admiſiſſet Romana Eccleſia: Item ſinè alijs Hilarium nunquam inſcripſiſſet ſuis Sanctorum tabulis. Haſce purgatrices ac pœnitentiales literas haud dubiò detulerunt Legati Epiſcopi. Et nihilominus Leonem Pontificem adeò timuerunt, ut primò acceſſerint ac imploraverint Auxiliarem Præfectum, & ad illum non præſumpſerint accedere, niſi priùs ab hoc diſpoſitum atque placatum. Encomiaſtes adducit fragmentum ex Auxiliaris Præfecti ad S. Hilarium Reſcripto: „Sanctos Nectarium & Conſtantium Sacerdotes, de Beatitudinis „tuæ parte venientes, digna admiratione ſuſcepi. Cum his ſæpius „ſum locutus de virtute animi atque conſtantiâ, contemptuque re„rum humanarum, quo inter fragilitates noſtras ſemper beatus es. „Nam quid poteſt in hac corporea vita eſſe ſecurum, quæ cum ſit „miſera, tamen non poteſt eſſe perpetua? Locutus ſum etiam cum „S. Papa Leone. Hoc loco, credo, aliquantum animo perhorreſ„cis, ſed cum Propoſiti tui tenax ſis, & ſemper æqualis, nulloque „commotionis felle rapiaris, ſicut nullis extolleris illecebris gaudio„rum, ego nec minimum quidem factum Beatitudinis tuæ arrogantiæ „memini contagione fuſcari. Sed impatientur ferunt homines, ſi „ſic loquamur, quomodò nobis conſcii ſumus. Aures præterea Ro„manorum quadam teneritudine plus trahuntur: In quam ſi Sancti„tas ſua ſe dimittat, plurimum, nihil perditurus, acquiris. Da „mihi hoc, & exiguas nubes parvæ mutationis ſerenitate compeſce". Paſchaſius Queſnellus affirmat omnia Hilarii apud Urbem Acta ab Auxiliari, teſte oculato, laudari & probari, & adjungit: "Hilarius „ſui Propoſiti tenax, ſemper æqualis, jura ſuæ Eccleſiæ & uſque ad „extremum ſpiritum obtinuit, & qua pollebat eloquentia, ſtrenuè defendit".

Reſpondeo Auxiliaris verba eſſe afflicti, ſenis, infirmi, ac magni Epiſcopi conſolatoria, ideoque non per fallacem adulationem, ſcripta tamen per diſpenſatoriam commiſerationem: Et omnia videntur agere de ſola reparatione Chelidonii. Abſit ut tantus Romani Imperii Miniſter contra ſuorum Principum Avitam fidem, & perpetuam in noviſſima etiam contra Hilarium lege profeſſionem laudarit aut probarit impugnari ac everti Romanas appellati ones. Fuiſſet crimen læſæ, etiam humanæ, Majeſtatis. Abſit ut vel cogitaverit Magno Leoni talia proponere. Singula ejus verba ſunt introſpicienda. Pri-

Primò ſcribit ſe cum Nectario & Conſtantio Epiſcopis diſſerviſſe de virtute animi, de conſtantia, de rerum terrenarum contemptu, quo Hilarius erat beatus. Scribit ipſum ſolo iſto contemptu, non etiam animi virtute & conſtantia fuiſſe beatum. Nempè diſputavit, an Hilarii Acta eſſent vera conſtantiæ virtus, & cum tam eximio rerum mundanarum contemptu rectè cohærerent? Quis non videat notari Hilarium? Auxiliaris egit cum ejus Legatis, uti magnus Gregorius egit cum Joanne Jejunatore, Conſtantinopolitano Epiſcopo, Monaſticæ humilitatis tenaciſſimo, rogans an hæc cum ejus circa 'Vniverſalis Epiſcopi" titulum Geſtis conveniret? Etiam reliqua Præfecti ad Hilarium verba, licet nobilis humanitatis vario melle condiantur, omninò arguunt & admonent. Tantus, & variè affli-ctus, Epiſcopus non erat ſale perfricandus.

Caput III.

Quæſtiones aliquot circa Lapſum S. Hilarii.

Quæſtio prima eſt, Quis fuerit Sancti Hilarii ſcopus, quis circa Romanas appellationes error, quæ audacia? Quidam cenſent impegiſſe in Romanæ Eccleſiæ Primatum, & ex hac radice Romanis Appellationibns, quæ iſtius Primatus ſunt palmaris character, pertinaciter iviſſe obviam. Adhæſiſſe Philippo-Politano ſenſui Euſebianæ factionis. Et huic opinioni favere videntur magni Leonis ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos adversùs Hilarium verba: " Cui". B. Petro Apoſtolo, ac ejus Romanæ Cathedræ " quiſquis Principatum „æſtimat denegandum, illius quidem nullo modo poteſt diminuere „dignitatem, ſed inflatus ſpiritu ſuperbiæ ſuæ, ſemetipſum in infer„na demergit". Reſpondeo tamen Sanctum Hilarium ab iſta non dumtaxat ſchiſmatica, ſed & hæretica impietate fuiſſe per omnia longè alieniſſimum. In ejus Actis & Scriptis nullum eſt illius veſtigium. Quod Papalem Primatum uſque tunc Occidentalium nullus, niſi forſitan Urſacius & Valens, errando aut rebellando tetigerit, eſt cunctis exploratiſſimum. Et Hilarii ſcopo non ſolummodò non proderat iſta impietas, ſed etiam capitaliter adverſabatur. Etenim Philippo-Politana factio non quaſvis, ſed ſolas Patriarchales, ac

Universidad de Deusto
Biblioteca

alias Autocephalas Synodos voluit esse supremas, inconcussas, inappellabiles: Quod cunctæ Provinciales ad Patriarchæ, aut Autocephali Primatis Cathedam possent appellari, nunquam dubitavit. Istam Patriarchalem ac Primatialem dignitatem defendit constantissimè. Eandem constantissimè defendit omnis Factio Photy, ac Michaëlis Cerularii. Quare hodierna Petri de Marca, Stephani Baluzii, Paschasi Quesnelli, ac Symmystarum doctrina est profana vocum novitas, longè remotiùs transiliens limites veritatis. Cuncta sancti Hilarii quæstio fuit circa auctoritatem suæ Provincialis Synodi: Quare ejus error & lapsus fuit alterius ordinis.

Quibusdam videtur fuisse idem ipse error, qui postmodò invasit S. Marinianum, Metropolitam Ravennatis Ecclesiæ. Etenim nescio cujus Abbatis Claudii appellationem excussit, & deferri noluit ad magnum Gregorium. Errorem revellit optimus Pontifex, & adjungit: " Vos autem ibi stultorum verba non moveant, nec per nos
Lib. 5. Epist. 24. „credatis aliquod dispendium Ecclesiæ vestræ fieri". Nempè per Imperialis Exarchi Sedem axaltata erat tunc Ravenna, atque ita quidam spargebant prima Autocephaliæ semina: Circumscripserunt S. Marinianum, & cum tanto Pontifice commiserunt. Eadem vanitas possit ob nuper in Arelatensi civitate positam Gallicani Prætorij ac Præfecti Sedem illusisse S. Hilario. Possit censuisse non minùs suas Episcopales, quam ipsius Præfecti sententias esse inappellabiles. Ex ista suæ civitatis dignitate Sedi suæ accessisse Autocephaliam.

Hilarius omninò videtur ab ista vanitate fuisse circùscriptus. Ejus namque Encomiastes scribit: " Hilarius Beato Leoni Papæ illicò se
Cap. 17. „præsentat, cum humilitate deposcens, ut Ecclesiarum statum more solito ordinaret, adstruens aliquos apud Gallias publicam meritò „excepisse sententiam, & in Urbe Sacris Altaribus interesse". Affirmat Hilario adversùs Pontificem fuisse duplicem querimoniam. Primò, quod Gallicanis Ecclesiis novas leges imponeret, novam formam Hierarchiæ. Quod solidam Narbonensis Galliæ Provinciam divideret in plures, atq; ita Arelatensi Cathedræ non modicam irrogaret injuriam. Secundò, quod à sua Synodo degradatos, ac Romam provocantes Episcopos permitteret Urbem accedere, quod provocationi suspensivum effectum adscriberet, quod Romanum provocantis accessum probaret, & in suo Apostolico tribunali causam retractaret. Quod ipsam ad priores Judices non remitteret. Hinc pergit Encomiastes: " Hilarius rogat atque constringit, ut Leo

„Leo secretò jubeat emendari. Se ad officia, non ad causam vénisse: „Protestandi ordine, non accusandi, quæ sunt acta suggerere". Se venisse ad explendum tuendæ suæ Dignitatis & Cathedræ officium, non ad causam retractandam. Se nolle demutari in accusatorem, sed merè protestari. Hinc Pontificem non solummodò rogavit, sed insuper constringere præsumpsit ad secretam saltem palinodiam.

Utramq; querimoniam insigniter elucidat in sua Novella adversùs Hilarium lege Imperator Valentinianus tertius: "Verùm ne levis „saltem inter Ecclesias turba nascatur, vel in aliquo minui Reli„gionis disciplina videatur, hac perenni Sanctione decernimus, ne „quid tam Episcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum, con„tra consuetudinem veterem liceat sine viri Venerabilis Papæ Urbis „æternæ authoritate tentare, sed illis, omnibusq; pro lege sit, „quidquid sanxit, vel sanxerit Apostolicæ Sedis Authoritas. Ita „ut quisquis Episcoporum ad Judicium Romani Antistitis conven„tus venire neglexerit, per Moderatorem ejusdem Provinciæ ades„se cogatur, per omnia servatis, quæ Divi Parentes nostri Roma„næ Ecclesiæ detulerunt". Prior respicit Hierarchiam ac Ordinationem Narbonensis Provinciæ; posterior legis pars frænat Hilarii in Romanas Appellationes, aut potiùs in Romanas Appellantium Evocationes impetum. Hilarius namq; Romanas appellationes nullatenùs prætendebat auferre aut circumducere. Quo enim colore, quo fuco? Proindè circa prosequendæ appellationis modum prætendebat sola duo. Ne Appellationi suspensivus tribueretur effectus, & ne retractatorium Judicium Romæ fieret in tribunali Apostolico. Huic enim audaciæ frænum palàm injiciunt hæc Le„gis verba: "Quisquis Episcoporum ad Judicium Romani Anti„stitis conventus venire neglexerit, &c".

Verùm quis huic prætensioni color, quis fuit fucus? Etenim Sardicenses, quin immò & Apostolici Canones utramq; istam formam omninò deferunt Romanis Appellationibus. Et ipsos Hilarius ignorare non potuit. Etenim Sanctus Maximinus Treverensis, Euphratas Colonienſis, sanctus Servativs Tongrensis, alijque plures Gallicani Episcopi Sardicensi Concilio adfuerant, aut certè illi subscripserant, atq; ita ejus Canones deportarant, aut traduxerant in Galliam. Et quidem glorioſus ille Maximinus sancto Pontifici Julio fuerat author, ut in sanctum Athanasium, aliosq; Orientales ad ipsum appellantes Episcopos faceret quæcumq; fecit: Ut

plenâ, per Apostolicos, immò & per Evangelicos Canones donatâ, suæ Sedis authoritate in ipsos uteretur. Quare etiam Author fuit, ut hanc Divinam Romanæ Cathedræ authoritatem Hosius & Gaudentius per Sardicenses Canones innovarent ac stabilirent. Hæc sunt ejus prætensa crimina, ob quæ ad suos Gregales scripsit Eusebiana ac Scelerata Philippo-Politani Conventiculi Factio: "Julium Urbis „Romæ, Hosium, & Protogenem, & Gaudentium, & Maximi„num à Treveris damnavit omne Concilium secundùm antiquissi„mam Legem, ut Authores communionis Marcelli, & Athanasij, „& cæterorum sceleratorum". Horum omnium Gallicana Ecclesia semper fuit, uti callentissima, ita & observantissima. Proindè aliud nequiit Hilarium in istos errores circumscribere, quàm fucus novæ Autocephaliæ. Ex ipso censuit suæ Sedi accreviſſe nova jura, nova Privilegia. Suis Synodalibus Judicijs accessisse dignitatem illam, quæ Prætorialium Præfectorum sententias non per Appellationem suspendi ac retractari, sed dumtaxat ob humiles preces permittit devolui ac revideri: Quæ Præfectum non permittit humiliari in Reum aut Accusatorem, sed mandat ipsum revisoriæ cognitioni adesse, immò & præsidere. Et hæc est vera causa, ex qua magnus Leo offensum Hilarium in retractatorio Chelidonij Judicio non jussit stare ut Reum, sed gratiosè permisit ut Judicem considere & suffragari. Hoc dispensatorio beneficio speravit ejus animum liberandum ab ulcere.

Ex eadem radice adversus pertinacem, & ab Urbe fugitivum Sanctus Pontifex scripsit ad Antistites Viennensis Provinciæ. Exponit Sancti Petri ac Apostolicæ Sedis Divina Privilegia, ac pergit: "Verùm hanc Petræ istius Sacratissimam firmitatem, Deo ædificante „constructam, nimis impiâ vult præsumptione violare, quisquis „ejus potestatem tentat infringere favendo cupiditatibus suis, & id „quod accepit à veteribus non sequendo, cum nulli se subditum le„gi, nullis Dominicæ Institutionis credit regulis contineri, à vestro „nostroque per novæ usurpationis ambitum more desciscens, præ„sumendo illicita, & quæ custodire debuit negligendo". Hilarium arguit, non quod hæretica vel schismatica sapiendo, sed quod suis cupiditatibus favendo tentaret Apostolicæ Sedis potestatem infringere: Non quod ab orthodoxâ fide, aut unitate, sed quod ab avitis Romanæ ac Gallicanæ Ecclesiæ moribus per novæ usurpationis ambitum desciscceret. Quod veteres Patrum traditiones excuteret, quod nullis

nullis subdi legibus, nullis vellet contineri Canonibus, quod illicita præsumeret, quod negligeret observanda. Certum est Pontificem in his omnibus respicere ac laudare Sardicenses Canones, & ab ipsis stabilitos favores Romanis Appellationibus. Eos queritur excuti & sperni ab Hilario. Idq; contra perpetuam pietatem ac observantiam Gallicanæ Ecclesiæ.

Hinc prosequitur: "Verum hæc nos nitimur consilio maturiore „corrigere, & vestrarum Ecclesiarum statum communicato vobiscum „labore componere, non nova instituentes, sed vetera renovantes, „ut in status consuetudine, quæ nobis à nostris Patribus est tradita, „perduremus, & Deo nostro per boni operis ministerium, remotis perturbationum scandalis, placeamus". Nequaquam agit de stabiliendæ Narbonensis Provinciæ divisione, ac varijs in ipsa manu-tenendis Metropolitis. Hæc enim omnia nequaquam erant vetustissima, sed omninò noviora. Agit igitur de instaurando Romanarum Appellationum antiquo statu & formà. Hinc enim subjungit: „„Nobiscum itaq; Fraternitas vestra recognoscat Apostolicam Sedem, „pro sui reverentia, á vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innu„meris Relationibus esse consultam, & per diversarum, quemadmo„dum vetus consuetudo poscebat, Appellationem causarum aut re„tractata aut confirmata fuisse Judicia, adeò ut servatâ unitate Spi„ritus in vinculo pacis, commeantibus hinc indè litteris, quod san„ctè agebatur, perpetuæ proficeret charitati. Quoniam sollicitudo „nostra, non sua quærens, sed quæ sunt Christi, dignitatem Divini„tùs datam nec Ecclesiis, nec Ecclesiarum Sacerdotibus abrogabat". Constanter affirmat in Chelidonij causa se non novo modo, sed juxta avitam consuetudinem ac regulam processisse.

Notanda sunt verba: "A vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus". Affirmant avitam consuetudinem ac regulam æquis semper passibus ambulasse per omnem Galliam: Etiam per Provinciam Narbonensem. Istum tramitem à nullo unquam fuisse derelictum, longè minùs redargutum, nisi nùnc ab unico Hilario. Quod Pontifex potentissimis verbis exprimit: "Sed hunc tramitem, semper inter „Majores nostros & bene-tentum, & salubriter custoditum, Hila„rius, Ecclesiarum statum & concordiam Sacerdotum novis præsum„ptionibus turbaturus, excessit, ita suæ vos cupiens subdere po„testati, ut se Beato Apostolo Petro non patiatur esse subjectum". Revera enim quisquis Romanam Appellationem, licet non ex-

 cutere,

cutere, tamen ſtudet ſuis Juribus truncare, omninò ambit in ſubditos ſibi Epiſcopos dominatum ac tyrannidem exercere. Et S. Petro, quemadmodum oportet, non eſſe ſubjectus.

Notanda ſunt & hęc verba: "Sollicitudo noſtra dignitatem Divini-„tùs datam nec Eccleſijs, nec Eccleſiarum Sacerdotibus abrogabat". Affirmant quod antiqua proſequendæ appellationis forma nullius Eccleſiæ, nullius Epiſcopi privilegium aut dignitatem circumſcripſerit: Quod per ipſam Romana Sedes non ſua quęſierit, ſed quæ Jeſu Chriſti. Quod ipſa ſit Divinum, ab ipſo Chriſto Domino impartitum, Apoſtolicæ Cathedræ Privilegium. Hinc item diſcimus, quod Hilarius etiam clamarit ſuæ Eccleſiæ dignitatem ab iſta forma mutilari. Notanda deniq; ſunt & hæc verba: "Quemadmodum vetus conſuetudo poſcebat". Edicunt iſtam exequendæ appellationis formam non eſſe à Sardicenſi Synodo, ſed à perpetua omnium Eccleſiarum conſuetudine: Ab Apoſtolico, immò ab Evangelico Canone, per iſtam Synodum declarato dumtaxat ac innovato. Hinc etiam in ſua lege Imperator Valentinianus, poſtquam dixerat evocatum à Romano Pontifice Epiſcopum eſſe à Rectore Provinciæ compellendum ad obedientiam, ſtatim ſubjunxit: "Per omnia ſervatis, quæ Divi Parentes no-„ſtri Romanæ Eccleſiæ detulerunt". Affirmat hæc Romanæ Sedis Privilegia eſſe longè antiquiſſima, à Chriſtianis Imperatoribus ſemper agnita, honorata, atque defenſa. Ex quibus omnibus lucet Paſchaſium Quæſnellum non ſolummodò in magnum Leonem, ſed etiam in Sanctum Hilarium eſſe iniquum. Huic enim, qui ſolum proſequendæ Appellationis modum invaſit, imponit quod deſtruere tentarit omnem ejus ſubſtantiam. Quod fieri non poſſit citra manifeſtam Hæreſim.

Secunda Quæſtio eſt, an Sanctus Hilarius in his ſuis præſumptionibus victor adversùs Pontificem evaſerit ac permanſerit? Paſchaſius Queſnellus affirmat: "Hilarius ſui Propoſiti tenax, ſemper æqua-„lis, Jura ſuæ Eccleſiæ & uſque ad extremum ſpiritum obtinuit, & „quâ pollebat eloquentiâ, ſtrenuè defendit". Reſpondeo oppoſitum diſertè aſſeri ab ipſo etiam Hilarij Encomiaſte: "Hilarius in ci-Cap. 71. „vitatem regreſſus, licet corporali infirmitate fractus, tamen per-„fectione ſanctus, & pietate promptiſſimus, totum ſe ad placan-„dum tùnc animum ſancti Leonis inclinatâ humilitate convertit. „Miſit primitus ſanctum Ravennium, tùnc Presbyterum, poſt-„modò proprium Succeſſorem: Deindè ſanctum Nectarium, ſanctum

„ctumq; Conſtantium, præcipuos Sacerdotes". Quod etiam hi potentes ac validi interceſſores, nec quoad Narbonenſis Provinciæ integritatem, nec quoad proſequendæ Appellationis modum, nec item quoad Chelidonij cauſam obtinuerint ullam victoriam, eſt per omnia exploratiſſimum. Etenim & Narbonenſis Gallia fuit ſecta in plures Provincias, & Sardicenſis appellandi diſciplina per omnem Galliam manſit conſtantiſſima. Etiam Chelidonius permanſit Epiſcopus. Licet hoc non valeam ad oculum oſtendere, nullum tamen poſſit adduci dubitandi indicium. Graves Authores ex Authenticis Eccleſiarum monimentis affirmant Chelidonium fuiſſe Veſontionenſem Epiſcopum, & à Sancto Leone reſtitutum, eſſe in ſua Sede defunctum. Addunt Importunum, quem Hilarius dejecto Chelidonio mox ſuperordinaverat, fuiſſe ab eodem Pontifice turpiter ejectum. Nempe in magno Leone fervebat ille animi vigor, ex quo ad Sabinianum, ſuum Diaconum, ac in Regia civitate Apocriſarium, poſtmodò ſcripſit magnus Gregorius: "Ante paratior „ſum mori, quàm Beati Petri Apoſtoli Eccleſiam in meis diebus degenerare", Et iſta Importuni Superordinatio etiam perſuadet Hilarium recalcitraſſe adversùs ſolum Chelidonianæ Appellationis ſuſpenſivum effectum, adversùs ſolam formam Sardicenſem. Lib. 7. Epiſt. 1.

Tertia Quæſtio eſt, An ſanctus Hilarius ob iſtos exceſſus fuerit à Sancto Leone degradatus? Quidam affirmant. Et ipſis ſuffragari videntur hæc præfatæ Novellæ verba: "His talibus & contra Imperii „Majeſtatem, & contra reverentiam Apoſtolicæ Sedis admiſſis, „per ordinem Religiſi viri Urbis Papæ cognitione diſcuſſis, certa „in Hilarium ex his, quæ malè ordinaverat, lata ſententia eſt". Alii legunt: "Quos malè ordinaverat". Et omnino videtur ita legendum. Verba affirmant, quod Magnus Leo non ſolas Hilarii Ordinationes, ſed etiam Ordinatorum perſonas ſynodaliter diſcuſſerit, ac non in ſolum Hilarium, ſed etiam in iſtorum quoſdam tulerit ſententiam. Utique degradationis. Reſpondeo tamen ita non eſſe. Etenim Novella ſtatim ſubdit: "Hilarium adhuc „Epiſcopum nuncupari ſola manſueti Præſulis Leonis permittit humanitas". Affirmat Hilarium fuiſſe degradatione digniſſimum, gratioſè tamen ac diſpenſatoriè non degradatum. Interim fuit inſigniter mulctatus: Per diviſionem non ſolius ſolidæ Narbonenſis, ſed etiam ipſius Arelatenſis Provinciæ. Hujus non modica portio fuit tranſcripta in Viennenſem Metropolim. Novella rectè

rectè affirmat ipsum diliquisse non solummodo in Apostolicę Sedis reverentiam, sed insuper in Majestatem Imperij: Quia nempè civitatibus, quas non sola Apostolica Sedes, sed & Imperium in singulares Provincias erexerat, pertinaciter nolebat cedere. Per armatam violentiam tentabat perseverare solidus omnium Metropolita.

Quarta Quæstio est, An Hilarius post suam ex almâ Urbe fugam fuerit à Sancto Leone revocatus ad Judicium? Respondeo fuisse. Lucet ex laudata lege, nec non ex ipso Hilarij Encomiaste. Hæc enim evocatio est omninò sententia illa, quam in Hilarium à Leone latam Novella asserit, ac adjungit: "Et „erat quidem ipsa sententia per Gallias etiam sine nostra Sanctio„ne valitura. Quid enim tanti Pontificis Authoritati in Ecclesias „non liceret? Sed nostram quoque Præceptionem hæc ratio pro„vocavit, ne ulterius vel Hilario, nec cuiquam alteri liceat Præ„ceptis Romani Antistitis obviare". Hanc sententiam lucidius exponit ipse Pontifex in datis statim post Hilarij fugam litteris ad cunctos Galliæ, Viennensis præsertim Provinciæ, Episcopos: "Quali pertinaciâ Hilarius Judicium nostrum effugerit, sancta „vestra Fraternitas non ignorat. Unde & justum esse videmus, „ut quia Principis Apostolorum magnam in judicijs moderatio„nem, quam in potestate per Vicarios suos semper exhibet, Are„latensis Episcopus non exspectavit, à Privilegio suæ civitatis „submotus humili loco discat, quod in magno, gratis munere „nostrorum Prædecessorum concesso, tenere noluit. Sitq; re„dintegratum Viennensi Archi-Episcopo Privilegium, & jus an„tiquum, quod Apostolica Benignitas ad Arelatensem ex parte „transtulit civitatem, ut tali severitate Hilarius coërcitus dis„cat non temerè transgredi terminos antiquos, Canonicâ prolatione fundatos". Affirmat varia. Primò, quod Hilarius in retractario Chelidonij judicio tamquam Conjudex noluerit assidere Pontifici, ideoq; Româ aufugerit. Nempe pertinaciter volebat ipsum fieri in suo Tribunali. Secundò Pontifex affirmat, quod istam retractandarum Appellationum formam Apostolica Sedes semper servaverit: Etiam ante Sardicensem Synodum. Tertiò, quod hoc vetustum Privilegium Canonica Prolatio fundarit seu confirmarit: Utique Sardicensis. Quartò, quod hæc Hilarij prævaricatio non sit modica, ideoq; propter ipsam jure meritò

merito sit mutilatus amplo suæ Cathedræ Privilegio, gratis donato per Romanam Ecclesiam. Nihilominus inauditum Leo damnare noluit, ideoque & Romam revocavit. Tunc igitur reductus est ad mentem Hilarius, & uti ejus Encomiastes scribit, Romam legavit primò Ravennium Presbyterum, deinde duos Primates Episcopos, ad placandum Pontificis animum, & se à Romani tribunalis accessu excusandum. Et tandèm conversus ac illuminatus est ad seriam adeò pœnitentiam, ut quidam affirment ipsum sponte ex Episcopali Throno descendisse, ac rediisse à silentium Lerinensis Monasterii. Quidquid sit, certum est fuisse ex pleno corde contritum. Alioquin ipsum in suas Sanctorum tabulas nunquam admisisset Romana Ecclesia. Et hinc patet illos, qui hodie ad Divinum Romanæ Sedis circa Apellationes Privilegium circumducendum, aut certè circumscribendum utuntur illius authoritate & exemplo, esse similes istis, qui olim ad firmandas suas de Rebaptismo nugas invocabant authoritatem & exemplum sancti Cypriani.

Quinta quæstio est, An memoratus sancti Hilarii Encomiastes sit reverâ sanctus Honoratus Massilienſis Episcopus? Et quidem quod Honoratus Hilarii vitam scripserit, videtur non dubitandum. Etenim in ejus elogio Gennadius Massilienſis, aut certè quis ejus Prosecutor hæc habet: "Honoratus sanctorum Patrum vitas ad „ædificationem Posterorum coaptat legendas, præcipuè nutritoris „sui Hilarii Arelatensis Episcopi. Dico, "Vel quis ejus prosecutor. Etenim in Gennadii Scholiis ad Sancti Eugenii Carthaginensis Episcopi elogium scribit Aubertus Miræus: "In vulgatis Gennadii „exemplaribus post Eugenium Pomerius Maurus, & Honoratus „Massilienſis subnectuntur, quos tamen duos Honorius Augusto„Dunensis in suo catalogo non habet, ideoque videntur ad Gen„nadii catalogum non pertinere. At vero Isidorus Hispalensis ac „Sigibertus Gemblacensis Pomerium memorant, Honorati neuter „meminit. Manu-scripta Gennadii exemplaria vetustiora inter se „variant: In quibusdam solus Honoratus, in aliis præterea Pome„rius, Cæsarius, Sidonius, & Gelasius Papa omittuntur. Ne quid „tamen à curioso Lectore desiderari possit, plenam Scriptorum „centuriam dabo, ut eam Gennadii titulo Suffridus Petrus Coloniæ „Agrippinæ publicavit". Cujuscumque verò sit istud caput, quæstio est, an hæc præsens sancti Hilarii vita sit genuinum opus sancti Honorati? Paschasius Quesnellus constanter affirmat: Quo

per ejus authoritatem firmet omnia Hilarii Acta, & illorum, quæ ſanctus Leo ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit, fidem exſufflet. Reſpondeo tamen eſſe rem penitus incertam. Rectè enim in primo Gallicanarum Synodorum tomo ſcribit Jacobus Sirmondus: "Honoratus, ſeù quis alius vitæ Hilarii author". Et Aubertus Miræus affirmat ſe à Joanne Jacobo Chiffletio, Societatis Jeſu Presbytero, habere litteras ſequentis tenoris: "Gennadii Maſſilienſis de Scriptoribus Eccleſiaſticis habeo exemplar unum pervetuſtum, edito non plenius, immò contractius à fine. Populerium enim nonageſimo quinto, eoq; ultimo loco recenſet, Honoratum Maſſilienſem præterit. Sanè vitam ſancti Hilarii Arelatenſis, quam author Chronologiæ Lerinenſis huic Honorato inſcribit, ſolo vulgati Gennadii fretus teſtimonio, Petrus Saccius in Pontificio Arelatenſi, ex manu-ſcripto Codice, vendicat Reverentio, ſeu Ravennio Arelatenſi Epiſcopo, Hilarii Succeſſori. Et ſunt alia, quæ mihi ſuſpectam faciant illam apud Gennadium Honorati Maſſilienſis mentionem". Lerinenſe Chronicon habet hanc Epigraphen: "Sancti Hilarii vita ex membrano perantiquo manu-ſcripto Monaſterii Lerinenſis, authore Anonymo". Proinde vetuſtus ille codex caret authoris nomine. Etiam Fratres Sammarthani in Gallia Chriſtiana cenſent illud Honorati elogium non eſſe à Gennadio, ſed adjectum poſt ejus mortem. Quidquid ſit, nec Ravennius, nec Honoratus, nec Angelus de cælo poſſit evacuare fidem Magni Leonis.

Caput IV.

Diſcutiuntur quæ circa hanc Romanam Chelidonii Epiſcopi appellationem nuperrimè ſcripſit Ioannes Gerbais, Doctor Pariſienſis, Socius Sorbonicus, Regius Eloquentiæ Profeſſor.

Fol. 176. Sapientiſſimus hic ac Eloquentiſſimus Magiſter noſter in ſua de Majoribus cauſis Diſſertatione hæc ſcribit: "Anno quadringenteſimo quadrageſimo Chelidonius Epiſcopus in Concilio Arelatenſi dejectus eſt, quia, ut ferebatur, Viduam Uxorem acceperat, præfueratque aliquando Iudiciis capitalibus. Quia verò iniquè ſecum putavit actum, ad Leonem Papam ſe contulit, Iudicii reformationem

nem juxta Concilii Sardicenſis Placita petiturus". Errat in duobus. Primò, quod dicat iſtam Synodum ab Hilario fuiſſe actam anno illius ſæculi quadrageſimo. Etenim Chelidonius ſtatim à ſuâ damnatione abivit Romam, Hilarius eſt ipſum ſtatim ſecutus, paucis diebus hæſit Romæ, ac refugit in Galliam, & Magnus Leo eſt fugientem ſtatim ſecutus ſuis litteris: At vero prima hujus contra illum ad omnes Gallicanæ Eccleſiæ Antiſtites Epiſtola eſt data octavo Idus Januarias anni quadrageſimi quinti, ideoque Synodus iſta omnino fuit habita anno quadrageſimo quarto. Et quidem ſub finem: forſitan menſe Octobri. Tunc enim eſt tempus Epiſcopalium Synodorum. Hinc famoſus Encomiaſtes ſcribit Hilarium ſæviente hiemis rigore rediiſſe Româ: Nempe in exordio Januarii, aut in fine Decembris. Secundus error eſt, quod ſcribat iſtam Synodum fuiſſe actam in Arelatenſi civitate. Jacobus Sirmondus ad Gallicanas Synodos rectius ſcribit eſſe incerti loci. Et Fratres Sammarthani in Galliâ Chriſtianâ ſcribunt: "Vetus author vitæ ſancti Romani Abbatis Jurenſis docet circa annum quadringenteſimum quadrageſimum quartum habitum Concilium haud procul ab urbe Veſontionenſi". Revincunt utrumque errorem. Eloquentiſſimo tamen viro gratulamur, quod non parum veritatis agnoſcat: Quod profiteatur Chelidonium iviſſe Romam ad poſtulandam Hilariani Judicii reformationem juxta Placita Sardicenſis Concilii. Profitetur hoc in Gallia tunc ſolemniter viguiſſe.

Senſa ſua lucidè aperit in alio loco: "Inſuper contendo præter Canones primorum Conciliorum Orientalium, qui continebantur in antiquo Eccleſiæ codice, alios etiam in Galliis ante Carolum Magnum uſitatos fuiſſe, qui deinceps à Dionyſio Exiguo priſcis illis adjecti ſunt, puta tam Africanos, quam Sardicenſes". Hos demonſtrat quoad varia morum capita laudari ac firmari à primâ Turonenſi, ac à primâ Synodo Aurelianenſi, & adjungit: "Quod ſi Sardicenſis diſciplina quoad aliqua capita valuit apud Gallos ante Carolum Magnum, quidni & quoad appellationes valuiſſe ibidem aſſeramus? Maximè verò cum Epiſcopi Romani occaſionem nullam omiſerint ejus, ut cæteris Eccleſiis, ita & Gallicanis intimandæ". Demonſtrat hæc ex Decretalibus ſancti Innocentii primi ad S. Victricium Rothomagenſem Metropolitam litteris. Adducit totum caput de Eccleſiaſticis Iudiciis: Et quidem cum famoſa circa Romanam Eccleſiam clauſula: "Cui in omnibus cauſis debet

Universidad de Deusto Biblioteca

„reverentia custodiri". Et exponit: "In priori Responsionis „hujus parte Pontifex causas quidem Clericorum, tam superioris „quam inferioris ordinis, terminari vult in Synodis Provinciarum, „juxta Nicæni Concilii Placitum, quod & ab ipso ibi laudatur; sed „neque in posteriori parte Sardicenses Canones de liberis ad Aposto„licam Sedem Appellationibus prætermisit. Synodus enim, quæ „commemoratur ab Innocentio, alia non est à Sardicensi".

Denuò pergit: "Jam verò cum Ecclesia Gallicana obsequentissi„ma fuerit semper Apostolicæ Sedi, quorsùm, quæso, Sardicen„sem de Appellationibus disciplinam rejecisset? Quæ cum Aposto„licæ Sedi grata esset & honorifica, leges tamen à sanctis Patribus, „Nicænis præsertim, de Judicijs Ecclesiasticis latas non evertebat". Hæc omnia non recedunt à Regno Dei. Quod enim ista sancti Innocentij epistola partim Nicænos, partim Sardicenses Canones laudet, advertit etiam Remensis Hincmarus. Et est longè certissimum. Eadem epistola est quasi primus Canonum codex Gallicanæ Ecclesiæ. Et apud ipsam semper fuit in summa authoritate ac reverentia. Secunda Turonensis Synodus ex ipsa restaurat lapsam disciplinam, & adjungit: "Quis Sacerdotum contra Decreta talia, „quæ à Sede Apostolicâ processerunt, agere præsumat? Et quo„rum authorum valere possit prædicatio, nisi quos Apostolica Se- Cap. 20. „des semper aut intromisit, aut Apocryphos fecit? Et Patres no„stri hoc semper custodierunt, quod eorum præcepit authoritas". Affirmant laudatam Decretalem, adeoq; & Sardicenses Canones semper in Gallia floruisse. Hi sanè floruerunt etiam ante istum Pontificem. Nec enim ipse primus, sed dudum antea per Galliam promulgarunt sanctus Maximinus Treverensis, Euphratas Colonien-sis, sanctus Servatius Tongrensis, alijq; nostri Parentes Episcopi, qui Sardicæ fuerunt, aut ejus Acta in suis Sedibus subscripserunt. Eosdem in Apologia ad Constantium Imperatorem laudat magnus Pictaviensium Episcopus Hilarius.

Eloquentissimus Magister pergit de Appellatione Chelidonii: "Hunc tamen agendi modum, appellandi nempè à Provinciæ Sy„nodo ad Romanum Pontificem, ægerrimè tulit Hilarius Are„latensis, qui Chelidonii damnationi præfuerat. Quia nempè inso„lentior paulò visus est, neq; hactenùs Galli talem consuetudinem „habuerant". Suadet hæc per superiùs adducta Hilariani Encomiastæ verba, & prosequitur: " Leo magnus non sic facilè acquievit Hilarii

„Hilarii suggestioni, sed Chelidonii causam retractari apud se vo„luit. Ex quo quidem incensus Hilarius durioribus paulò verbis Leo„nem insequutus est, ipseq; inter hæc, neq; expectato fine Ju„dicii, neq; salutato Leone, ex Urbe excessit". Et statim post: "Quod ad Chelidonium attinet, quia injustè accusatus fuerat, re„ipsaq; innocuus visus est, Ecclesiæ suæ est redditus. Fuitq; pari„ter restitutus Projectus, cui ægrotanti alterum substituisse Hila„rius perhibebatur".

Eloquentissimus vir retrocedit à veritate, quam fuerat profes-sus. Professus namq; fuit Sardicenses Canones, & ab ipsis sancitam Romanæ Appellationis disciplinam semper viguisse in Gallia; at verò nunc scribit istum appellandi modum fuisse insolentiorem, & usque tunc apud Gallos non fuisse illius consuetudinem. Hinc Hilarium fuisse offensum. Agit non de quavis Appellatione, sed de illa, quæ in Romanâ Synodo per ipsum Pontificem retractari debeat, ac in qua prior Judex, in Reum aut Accusatorem demutatus, possit Romam evocari, cogendus reddere rationes sui Judicij. Et graviter labitur. Etenim sanctus Leo ad Viennensis Provinciæ Episcopos disertè & constanter scribit: " Nobiscum Fraternitas ve„stra recognoscat Apostolicam Sedem, pro sui reverentia, à ve„stræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relationibus esse „consultam, & per diversarum, quemadmodum vetus consuetu„do poscebat, Appellationem causarum aut retractata, aut con„firmata fuisse Judicia. Et hunc tramitem, semper inter Majores „nostros & benè tentum, & salubriter custoditum, Hilarius Eccle„siarum statum, & concordiam Sacerdotum novis præsumptionibus „turbaturus excessit: Ipsius quoque beatissimi Petri reverentiam „verbis arrogantioribus minuendo, cui pascendarum ovium cura „specialiùs mandata est". Affirmat plura. Primò quod adduci possint innumera Relationum ac Appellationum exempla. Secundò, quod istas Appellationes Apostolica Sedes non quovis modo, sed apud semetipsam discusserit: Et priora Judicia confirmaverit quandoq;, quandoq; etiam reformarit. Quod eodem modo processerit, quo jam procedebatur in causa Chelidonii. Tertiò, quod hæc sit perpetua consuetudo Gallicanæ Ecclesiæ: Perpetuus trames, semper benè tentus à Majoribus, ac salubriter custoditus. Quartò, quod circà hæc omnia semper fuerit firma concordia Ecclesiarum ac Sacerdotum. Quintò, quod istam consuetudinem, istamq; concor-

Universidad de Deusto
Biblioteca

diam primus rumpere tentarit Hilarius, atque ita insigniter turbarit Ecclesias. Sextò, quod ista Appellationis prosequendæ forma sit non à Sardicensi, vel quâvis aliâ Synodo, sed ab ipso Christo Domino, qui Apostolicæ Cathedræ tradidit Pasturam omnium suarum Ovium, plenam authoritatem solvendi atque ligandi. Proindè penitùs devium est, quod Hilarius se fundarit in priori consuetudine Gallicanæ Ecclesiæ. Ista tamen adeò insolenter tentasse non possit sine aliquo calore aut fuco. Ego nescio aliud, nisi quod ex Gallicani Præfecti Sede censuerit suo Throno accessisse novam dignitatis speciem.

Quod ipsum non vanè colligitur ex adeo festina in degradatorum Episcoporum Sedes superordinatione. Etenim Hilarius non soli Projecto, sed & Chelidonio statim superordinavit. At verò hæc festinatio erat penitùs aliena ab antiquis Galliæ moribus. Etenim duæ Gallicanæ Synodi, quæ Euphratam Colonienſem dicuntur degradasse, non præsumpserunt superordinare. Licet degradarent ob manifestam hæresim. Etiam Biterrensis Pseudo-Synodus, quæ sanctum Hilarium Pictavienſem dejecit, non superordinavit. Nec item Pseudo-Synodus Arelatensis, ejiciens sanctum Paulinum Trevirenſem. Nec ipsa item Orthodoxa Parisiensis, damnans Saturninum Arelatenſem, ausum sceleratas manus mittere in duos istos glorioſos Antistites.

Hodierni Apostolicæ Sedis Detractores assiduè proclamant ad Africanam Ecclesiam: Clamant ipsi eandem cum Gallicana semper quoad Judicia fuisse disciplinam. Insigniter falluntur ac fallunt. Interim etiam Africana Ecclesia degradatis Episcopis nunquam statim superordinavit. Nequidem ante Sardicenſem Synodum. Etenim Donatus Carthaginensis Episcopus damnato à se Privato Lambesitano superordinare non præsumpsit, antequam sanctus Fabianus firmasset ejus Judicium. Ita colligitur ex sancti Cypriani litteris ad sanctum Cornelium. Et sanctus Augustinus Donatistas graviter arguit, quod ante similem Romanam confirmationem præsumpserint dejecto Ceciliano superordinare Majorinum. Nempè Provinciarum Synodi, uti ad sanctum Victricium scripsit sanctus Innocentius, suum de dejectis Episcopis Judicium debuerunt semper referre Romam, & ante Apostolicum Rescriptum non superordinare. Quapropter clarum est, quod hanc suam novitatem Hilarius fundare non potuerit

Epist. 55.

rit in avitis moribus Gallicanæ Ecclesiæ. Ego nescio fundamentum aliud, nisi novam dignitatem ex Sede Præfecturæ.

Possint opponi duo. Primum est, quod non soli vulgares Metropolitæ, sed etiam quicumque Autocephali Exarchi, ac ipsi etiam Patriarchæ fuerint obligati circa Romanas Appellationes revereri ac observare Sardicenſem formam ac disciplinam; adeoq; Hilarius ex vano Autocephaliæ prætextu non potuerit istud onus excutere. Erat namque doctus Episcopus, peritus Ecclesiasticæ Hierarchiæ. Secundum est, quod ipse regulam, quæ datam alicui civitati aut regioni à Principe dignitatem transfundit in istius civitatis aut regionis Episcopum, semper aversatus oderit. Hinc enim à Romanis Imperatoribus erectas in Narbonenſi Gallia novas Provincias pertinaciter agnoscere in rebus Ecclesiasticis noluit: Voluit & quoad Consecrationes, & quoad Judicia permanere solidus ac solus Metropolita. Quomodo igitur credi possit, quod ille ex Præfecti Sede tentarit sibi singularem dignitatem advocare?

Respondet in litteris ad sanctum Marinianum, Ravennæ Metropolitam, magnus Gregorius: " Scripta Fraternitatis vestræ susce- Lib. 5. Epist. 24.
„pimus, in quibus indicastis quosdam de Clero ac Populo clamitas-
„se, contra leges & Canones esse, ut inter Ecclesiam vestram &
„Claudium Abbatem causa hic examinari ac judicari debeat. Qui si
„Ecclesiasticum ordinem, vel inter quos vertitur, nossent adver-
„tere, se à superflua querela modis omnibus abstinerent: Præsertim
„quia nec causa illic dici possit, ubi se prædictus Abbas a Decessore
„vestro questus est injustitiam pertulisse, & ex ea hactenùs labora-
„re. Hoc enim poterat fortassis opponi, si non ad Majorem recur-
„reret, & apud eum causæ suæ meritum peteret terminari. Nun-
„quid non ipse nosti, quia causa, quæ à Joanne Presbytero contra
„Joannem Constantinopolitanum fratrem & Co-Episcopum no-
„strum orta est, secundùm Canones ad Apostolicam Sedem re-
„currit, & nostrâ est sententiâ definita? Si ergò de illa civitate,
„ubi Princeps est, ad nostram causa cognitionem deducta est,
„quantò magis negotium, quod contra vos est, hìc est veritate
„cognitâ terminandum? Vos autem ibi stultorum verba non mo-
„veant, nec per nos credatis dispendium aliquod Ecclesiæ vestræ
„fieri. Fraternitas autem vestra sapienter egit Personas pro negotio
„ipso transmittere, & verba inania non audire.

Claudius Abbas non à Mariniano, sed ab ejus Antecessore Joan-

ne

ne in nescio quo negotio gravatus appellarat Sedem Apostolicam : Et magnus Gregorius Appellationem admiserat, ideoque Mariniano mandavit, ut Responsales transmitteret, qui in retractatorio Judicio purgarent Joannis sententiam, aut ipsam audirent reformari. At intercessit Ravennæ Clerus ac Populus, altè clamans esse contra leges & Canones, ut iste Retractatus Romæ fieret. Clamarunt Ravennatis Ecclesiæ dignitatibus per Pontificem inferri vim atque dispendium. Quod nempè Ravenna esset Exarchi, Prætoriorum Præfectis æqualis, glorioſa Sedes, ideòque ejus Episcopus gauderet eorumdem circa Eccleſi sticas causas Prærogativis : Et Imperator Justinianus nuperrimè sanxerat, uti Præfectorum, ita & Patriarcharum, adeoque & omnium Autocephalorum Primatum sententias esse inappellabiles. Hinc Claudii Abbatis, & spectantis ad ipsum causæ Romana evocatio clamabatur esse etiam contra leges. Nequaquam Appellationis substantiam, sed solam ejus Sardicensem formam tentabant effugere : Volebant causam istam ab ipso Mariniano cum quibusdam per Dominum Papam adjunctis Episcopis esse revidendam. Et sanctus Marinianus, licet in Romana civitate, ac sub Monastica ipsius Gregorii disciplinà enutritus, nec non insigniter eruditus, attendit ad ista, & non parum cespitavit. Attamen ne magistrum Pontificem, ac Romanam Ecclesiam offenderet, transmisit Responsales, verùm cum protestatione. Quid ad ista Gregotius ? Respondit esse verba stultorum : Verba inania. Et demonstravit ex recentissimo Constantinopolitanæ, in qua non Italiæ Exarchus, sed totius Mundi Imperator Sedem habet, Ecclesiæ exemplo. Etenim Joannes Presbyter contra Joannem Patriarcham appellaverat Romam, & ipse Marinianus propriis oculis viderat istam causam retractari in urbe, ac definiri juxta formam Sardicensem. Viderat nec Patriarcham, nec Imperatorem, qui tamen uterque admodum modicè diligebat Gregorium, in ullo contrajisse. Ista igitur ipsa stultorum inania verba, quæ sanctum Marinianum cespitare fecerunt, seduxerunt sanctum Hilarium. Utrumque eximiè doctum ac sanctum. Nempè in propriæ dignitatis causa " Quandoque bonus dormitat Homerus.

Iterum audiamus Eloquentissimum Magistrum nostrum : " Sua „hæc Judicia Leo significavit Episcopis Viennensis Provinciæ „epistolâ illâ, quæ jam laudata est ; cum autem intelligeret vix „habitura effectum apud Gallos, tum quia nondum assueti erant Ap-

„Appellationibus illis nuper invectis, tum verò maximè quod Episcoporum Gallicanorum causas Romæ cognovisset, Valentinianum „Imperatorem rogavit, ut Edicto suo Judiciorum, quæ tulerat, „executionem vellet adjuvare. Valentinianus, Leoni morem gerens, „Edictum emisit". Magister adducit Capitalia Edicti verba, & pergit: „Hac porro Constitutione plus dedit Valentinianus, quàm Leo rogaverat. Immò & amplius dedit, quam ipse posset. Plus quidem „dedit quàm Leo rogaverat : Aliud quippe nihil optaverat Leo, quam „ut Judicii contra Hilarium lati executio Imperatoriâ Authoritate „juvaretur. Plus etiam indulsit, quam posset : Cum enim Imperatores condere leges de Ecclesiasticis rebus non possent, nisi quæ con„formes sint Canonibus, quæque ad eorum executionem tendant, „fert ibi legem Valentinianus, quæ Canonibus non quibusvis, sed „Sardicensibus ipsis omnino contraria est. Jubent enim Sardicenses Canones Episcoporum causas agitari in Provinciis, sive quoad „primam, sive quod secundam cognitionem. Imperator verò „cogendos, vult Episcopos, ut in Urbem ab Episcopo Romano „judicandi sese conferant. Quare mirum nihil est, si Galli, „Canonum antiquorum usque semper observantissimi, generali „huic legi de petenda Urbe nunquam obsecuti sint".

Palam retrocedit à sua priori sapientia in plures errores. Primus est, quod Romanæ Appellationes tunc essent nuper invectæ, ideoque Gallicani Episcopi necdum essent ipsis assuëti. Etenim Sanctus Maximinus Treverensis Episcopus, dum sancti Athanasii, ac aliorum Orientalium Episcoporum Appellationem admitti, & Antiochenæ Synodi de ipsis Judicium suspendi ac retractari suasit ac persuasit sancto Julio, omnino suasit ex more & sensu non solius Romanæ, sed & Gallicanæ Ecclesiæ. Quin immò quod Julius sit antiquum Universalis Ecclesiæ Canonem ista in re sequutus, diserte testatur in Ecclesiastica historia Theodoretus. Ipse item Julius idem asseverat in litteris ad Antiochenam Synodum. Et istum Canonẽ laudatus Maximinus omnino innovavit ac stabilivit apud Sardicam. Et quid magnus Leo de harum Appellationum apud Gallos antiquitate dicat, jam abundè audivimus. Proindè de hoc Eloquentissimo Magistro nostro magnus Gregorius diceret, quod venum exponat " inania verba stultorum". Secundus error est, quod magnus Leo in eo maximè deliquerit, quod Gallicanorum Episcoporum causas cognoverit Romæ. Etenim

Lib. 1. Cap. 4.

 lauda-

laudatus Maximinus ſancto Julio etiam author fuit, ut ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum cauſam cognoſceret Romæ. Et iſtius ſui conſilii fundamenta omninò deſumpſit ex more & Canone totius Eccleſiæ, ſuæ præſertim Gallicanæ. Quæ omnia Magnus Leo confirmat. Operis hujus decurſus adducet plura authentica exempla ac teſtimonia.

Proindè tertius error eſt, quod magnus Leo ad hanc ſui operis novitatem Gallicanis Eccleſiis imponendam ab Imperatore Valentiniano poſtularit Legis adjutorium. Etenim ipſe Imperator in ipſa lege palam ſcribit contrarium: "Hæc cum hactenus inviola„biliter fuerint cuſtodita. Hilarius contumaci auſu inlicita quæ„dam præſumenda tentavit. Ne quid Gallicanis Epiſcopis contra „eterem conſuetudinem liceat". Unica igitur poſtulandæ Legis ratio fuit dura Hilarii in Papalem Authoritatem, & avitam Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudinem contumacia. Hoc ipſe Imperator diſertè profitetur "Et erat quidem ipſa Papalis ſententia per „Gallias etiam ſine Imperiali Sanctione valitura. Quid enim tanti „Pontificis Authoritati in Eccleſias non liceret? Sed noſtram quo„que Præceptionem hæc ratio provocavit, ne ulterius Hilario, „nec cuiquam alteri liceat Præceptis Romani Antiſtitis obviare". Et Lex nulli magis profuit quam ipſi Hilario. Ejus enim duritiam fregit, aperuit oculos, perdixit ad veritatis cognitionem ac veram pœnitentiam, perfecitque in ſanctiſſimum Epiſcopum.

Quartus error eſt, quod magnus Leo ſolam ſui contra Hilarium Judicii executionem poſtularit, adeoque Valentinianus plura dederit, quàm fuerit rogatus. Etenim magnus Leo nullam contra Hilarium tulit definitivam ſententiam, ſed Principi expoſuit plura alia, omnia poſtulans adjuvari per ejus Brachium. Primò, quod Hilarius alios incompetenter removiſſet, alios Epiſcopos indecenter invitis ac repugnantibus civibus ordinaſſet. Secundò, quod ipſos per armatam violentiam intruſiſſet ſuis Sedibus. Tertiò, quod Romanis Appellationibus nec ſuſpenſivum effectum, nec Romanum vellet concedi acceſſum, ideoque nec appellantes Epiſcopos Romam accedere, nec eorum Damnatores permitteret illuc evocari. Quod his evocationibus omnem denegaret obedientiam. Idque contra ſacræ, Sardicenſis utique ac Nicænæ, Synodi Authoritatem. Et omnia tria Valentinianus damnavit, plenè confirmans Pontificis Judicium.

Quin-

Quintus error eſt, quod Valentinianus ſuæ Poteſtatis limites exceſſerit: Quoniam Sardicenſes Canones nec Appellantium Epiſcoporum Judices Romam evocari permittant, nec iſtas cauſas per Pontificem retractari. Hunc Magiſtrum noſtrum plane credo eſſe non dumtaxat eloquentiſſimum, ſed & ſapientiſſimum: Eaſdem interim virtutes omnino credo infuiſſe magno Leoni, nec non & Valentiniani III. Aſſeſſoribus. Et hic ipſe Magiſter profitetur ſe iſtis omnibus ſcribere contraria. Cui igitur ſit credendum? Judicandum permitto cunctis Lectoribus. Quod igitur iſte Magiſter ab avito Gallicanæ Eccleſiæ ſenſu longiſſimè retrocedat, licet tanti Pontificis ac iſtorum Aſſeſſorum Authoritas abundè evincat, volo tamen paucis aliis demonſtrare exemplis ac teſtimoniis. Glorioſus Treverenſium Antiſtes Maximinus Papæ Julio author fuit, non dumtaxat ut ſanctum Athanaſium ſtatim reveſtiret, ſed etiam ut ejus Damnatores citaret Romam: Et hanc vetuſtam Romanæ Appellationis diſciplinam curavit innovari atque firmari per Sardicenſes Canones. Omnia iſta fecit ex avito ſenſu Gallicanæ Eccleſiæ. De Sancto Briccio Turonenſi Epiſcopo, per rebellem populum ejecto, & Romam abeunte ac appellante, ſcribit ſanctus ejus Succeſſor Gregorius: "Poſt cujus abſceſſum aiunt Turonici „ſuo Sacerdoti Juſtiniano, quem Briccio ſuperordinaverant, Lib. 2. „vade poſt eum, & exerce negotium tuum. Quia ſi proſecutus Cap. 11. „eum non fueris, ad noſtrum omnium contemptum humiliaberis. „Juſtinianus vero egreſſus à Turonis, Vercellas Italiæ civitatem „adgreſſus, Judicio Dei percuſſus, obiit peregrinus". Omnis Populus cum gravibus minis Juſtiniano mandavit, ut & ipſe Romam accederet, in Retractatorio Pontificis Judicio purgaturus civitatis factum, ac ſuam ordinationem defenſurus. Mandavit juxta Sardicenſes Canones. Quod nempe eorum legitimus intellectus non apud ſolum Clerum, ſed etiam apud Galliæ Populum eſſet longè notiſſimus. Et hinc Juſtinianus promptè obedivit. Gregorius adjungit, quod Briccius per Romanum Apoſtolicæ Sedis Judicium tandem receperit ſuum Thronum atque Eccleſiam. Heroten & Lazarum, Gallicanos Epiſcopos, Zozimus Pontifex in litteris ad Aurelium Carthaginenſem & cæteros Africæ Epiſcopos appellat "Erubeſcenda Factis & Damnationibus nomina", & adjungit: "Specialis illos Sedis Apoſtolicæ Authoritas ab omni commu„nione ſubmovit". Nempe in Gallia damnati Romam appel-

Universidad de Deusto
Biblioteca

laverant atque accesserant: Et eorum causam Romæ per semet-ipsum retractarat Zozimus, & firmarat Gallicanam sententiam. Idem Pontifex in litteris ad Hilarium Narbonensem Episcopum enumerat Ursi ac Tuentii, Gallorum ac in Gallia damnatorum Episcoporum, crimina, & adjungit: "Hæc omnia apud nos Gestis, Testimoniisque discussa sunt". Utique in Retractatorio Appellationis Judicio. De nescio quo obscœno Juvene, quem subdere volebat publicæ pœnitentiæ, ad Illustrem virum Ansemondum scripsit sanctus Avitus Viennensis Archi Episcopus: "Licet me ad Romanæ forsitan Ec-
Epist. 49. „clesiæ Audientiam vocet, fatigationes itinerum non verebor". Sapaudo Arelatensi Archi-Episcopo, de frivolis suorum Clericorum Appellationibus & Romanis accessibus expostulanti, rescripsit Pelagius Primus: "Necesse habemus solliciti esse, ut si quis ve-
„nerit, non facilè nobis, tamquam ignaris, subrepere aliquid vi-
„deatur. Melius tamen Fraternitas tua faciet, si cognoscens illos,
„quos suspicamini, ad nos esse venturos, etiam vos personam in-
„structam ex omni parte dirigatis, quæ eis possit obsistere. Quia
„cum epistola vestra nihil de causa contineat, si hic, qui modò no-
„bis ex voluntate vestra verbo suggessit, tunc apud nos ne-
Epist. 9. „queat inveniri, videbimur nos Accusatoris officium suscepisse". Palàm affirmat Accusatoris in appellatis causis officium spectare ad ipsum Sapaudum. De Salonio ac Sagittario, Gallicanis ac Synodaliter damnatis Episcopis, Scribit sanctus Gregorius Episcopus Turonensis: "At illi, cum adhuc propitium sibi Regem nos-
„sent, ad eum accedunt, deplorantes se injustè remotos, sibique
„tradi licentiam, ut ad Papam Urbis Romanæ accedere debeant.
„Rex verò annuens petitionibus eorum, datis Epistolis eos abire
„permisit. Qui accedentes coram Papa Joanne tertio exponunt
„se nullis rationalibus existentibus causis dimotos. Ille verò Epi-
„stolas ad Regem dirigit, in quibus eosdem locis suis restitui ju-
Lib. 5. Cap. 20. „bet. Quod Rex sine mora, castigatis priùs illis verbis multis, im-
„plevit". Pontifex eos revestivit, dilato in opportunum tempus retractatorio Judicio. Et fuit plenissimè obeditum. Etenim uterque quarto, quod sub Benedicto primo, proximo Joannis Successore, fuit celebratum, Parisiensi Concilio assedit & subscripsit ut integer Episcopus. Quæ omnia manifestissimè facta sunt juxta Sardicenses Canones. Quid opus multis? Et Dionysius Exiguus, & Isidorus Mercator Sardicensem Canonem transtulerunt hoc modo:

Si

"Si depositus Episcopus proclamaverit agendum sibi negotium in
„Urbe Roma, alter Episcopus in ejus Cathedra non ordinetur,
„nisi causa fuerit in Romani Episcopi Judicio determinata". Et hanc translationem probavit etiam, ac suæ Canonum collectioni inseruit Cresconius Africanus Episcopus. Quare grandi stupore digna sunt istius Magistri nostri hæc verba: "Galli generali huic legi de
„petenda Roma nunquam obsequuti sunt.

CAPUT V.

Romanarum in Gallia Appellationum antiquitas demonstratur ex S. Cypriano.

Martianus Arelatensis Archi-Episcopus olim patravit tria crimina: "Primò jactabat & prædi-
„cabat, quod Novatiano studens, & ejus pervi-
„caciam sequens, à nostra communicatione se se-
„gregasset". Nec S. Cornelium, nec S. Lucium, nec item S. Stephanum voluit uti Pontifices agnoscere: Dixit Novatianum fuisse legitimum Romanorum Antistitem, ideòque etiam defuncto perstitit contumax adhærere. Secundò, item Novatiani errorem pari pertinacia tenuit ac defendit. Docuit Lapsos non posse reparari per Ecclesiæ Claves: Istud crimen esse reservatum judicio Divinæ Majestatis.

Tertium ejus crimen habes in his S. Cypriani verbis: "Ex qui-
„bus, utique execrandis Hæreticis, cum Martianus esse cæperit,
„& se Novatiano conjungens, adversarius misericordiæ & pietatis
„exstiterit, sententiam non dicat, sed accipiat, nec sic agat quasi
„judicaverit de Collegio Sacerdotum, quando ipse sit ab univer-
„sis Sacerdotibus judicatus". Blaterabat SS. Pontifices Cornelium & Lucium, ipsamque Romanam & omnes ei adhærentes Ecclesias in suo pro Lapsis Decreto errasse, Novatianum autem docuisse ex Evangelio. Lucent hæc ex sequentibus S. Cypriani verbis: "Servandus est enim Antecessorum nostrorum, Beatorum
„Martyrum Cornelij & Lucij, honor glorioſus, &c". Utique honor martyrii. Eos Martianus clamabat esse prævaricatores Chri-

ſtiani dogmatis, ideoque & Pſeudo-Martyres. Homo ſceleratus ac impudens damnabat omnem Eccleſiam. Commovit omnem Galliam, & plurimos lapſos ſine Sacramentalis Reconciliationis Pace ac Viatico tranſmiſit ad aliud ſæculum.

Audiamus rei decurſum ex S. Cypriani litteris ad S. Papam Stephanum: "Fauſtinus Collega noſter, Lugduni conſiſtens, ſe„mel atque iterum mihi ſcripſit, ſignificans ea quæ jam ſcio vo„bis utique nuntiata, tàm ab eo, quàm à cæteris Co Epiſcopis no„ſtris, in eadem Provincia conſtitutis. Quod Martianus, Arelatæ „conſiſtens, Novatiano ſeſe conjunxerit, & à Catholicæ Eccleſiæ „unitate atque à corporis noſtri & Sacerdotii conſenſione diſceſſerit, „tenens hæreticæ præſumptionis duriſſimam pravitatem". Nem„pè pravitatem crudelitatis Novatianenſis. Exponit crudele dogma, „& concludit: Quapropter facere te oportet pleniſſimas litteras ad „Co-Epiſcopos noſtros in Galliis conſtitutos, ne ultra Martianum, „pervicacem, & ſuperbum, & Divinæ pietatis ac fraternæ pacis „inimicum, Collegio noſtro inſultare patiantur, quod necdum vi„deatur à nobis abſtentus, qui jam pridem jactat & prædicat, quod „Novatiano ſtudens, & ejus pervicaciam ſequens, à communi„catione ſe noſtra ſegregaverit, cum Novatianus ipſe, quem ſequi„tur, olim abſtentus, & hoſtis Eccleſiæ judicatus ſit". Et poſt „quædam: "Quàm vanum eſt, Frater chariſſime, ut Novatiano nu„per retuſo & refutato, & per totum orbem à Sacerdotibus Dei „abſtento, nunc adulatores nobis adhuc patiamur illudere, & de „majeſtate ac dignitate Eccleſiæ judicare? Dirigantur in Provinciam, „& ad plebem Arelatæ conſiſtentem à te litteræ, quibus abſtento „Martiano alius in locum ejus ſubſtituatur". Et tandem concludit: "Significa planè nobis, quis in locum Martiani Arelatæ fuerit ſubſti„tutus, ut ſciamus ad quem Fratres noſtros dirigere, & cui ſcribe„re debeamus".

Ex quibus verbis diſcimus plura. Primò, quod Martiani per Galliam graſſatio fuerit ſæpius relata ad Stephanum Pontificem. Relata fuit per Fauſtinum Lugdunenſium Metropolitam, & per ipſos Martiani Comprovinciales Epiſcopos. Et ad hæc atque ſimilia exempla reſpexit magnus Leo, dum ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit Gallicanas ad Apoſtolicam Sedem Relationes ante ſe fuiſſe innumeras. Secundò, diſcimus verum eſſe hunc Jacobi Pamelii commentarium: "Licuiſſe jam olim Pontificibus Romanis Epiſcopos juſtis

„juſtis de cauſis excommunicare, imò deſtituere, & novos in eo„rum locum ſubſtituere, perſpicuum facit hoc loco Cyprianus de „Gallis. Quod mirum in modum commendat authoritatem & Pri„matum". Quæ verba probavit, & in ſuos Commentarios transſcripſit etiam vir Francus ac eruditus Nicolaus Rigaltius. Inſuper eleganti compendio refutat ſomnia Joannis Launoy, ex Apoſtolicæ Sedis odio præſumentis iſtam epiſtolam proſcribere ad ſpuria. Ita conſuevit Erronum deſperatio. Hinc Paſchaſius Queſnellus iſtam evadendi portam vidit nec honorificam ſibi fore, nec ſecuram.

Nihilominus irrefragabilem S. Cypriani authoritatem omnibus nervis tentat evacuare. Ex ejus multiloquio audiamus aliqua: "Mar„tianus Arelatenſis Epiſcopus, Novatiana labe infectus, vaſtabat „Gallias, Sedis ſuæ amplitudine fretus. Cum autem cæteri Epiſco„pi Gallicani adversùs hominem in ſua Provincia potentem nihil au„derent, nec id etiam temporum ratio ſineret, cum præterea „plebs Arelatenſis, Martiani fraudibus decepta, Epiſcopum ſuum „tueretur ac defenderet, uti ex epiſtola Cypriani licet conjicere, „à cæteris exterarum Provinciarum Epiſcopis opem imploraverunt, „præcipuèque à Romano & Carthaginenſi, quorum maxima erat „in Eccleſia authoritas. Ad utrumque ergo litteras dederunt Fau„ſtinus Lugdunenſis Epiſcopus, & Romanæ Provinciæ, id eſt, Nar„bonenſis ſolidæ Epiſcopi.

Imprimis verò Romanum Epiſcopum tanquam cætus Epiſco„palis Caput, Apicemque ſollicitabant, ut Eccleſiæ ſub ſchiſmatici „Epiſcopi jugo laboranti adeſſet, authoritate Sedis ſuæ fretus. Quod „eam ob rationem egerunt, quod & nullum in ea Provincia ſibi „imminentem habebat Martianus, & non ita pridem à Sede Apo„ſtolica tranſmiſſum acceperant Trophimum, de cujus indigno „Succeſſore Martiano apud ipſum querelam deferendi jus habebant. „Tardante verò Stephano, nec ſuppetias ferente, iterùm ad Cy„prianum ſcripsêre Galli, ut ipſe apud Romanum inſtantius ageret „de Martiani depoſitione. Fecit quod rogabatur Cyprianus, dedit„que litteras ad Pontificem querelarum, precumq; Gallicanæ Eccle„ſiæ indices, in quibus utriuſque Eccleſiæ mentem ac diſcipli„nam licet intueri.

Divinæ veritatis potentiam demonſtrant hæc verba: "Inſtantius „ageret de Martiani depoſitione procuranda". Etenim Queſnellus, ut hujus epiſtolæ flagella cantat, aſſiduè blaterat ipſam non agere de

Universidad de Deusto
Biblioteca

de depositione. Depositionis ab abstentione discrimen affirmat à nemine ignorari. Et ecce hìc profitetur Martiani depositionem fuisse à Gallis Episcopis & S. Cypriano postulatam, ideòque & à S. Stephano Pontifice inflictam. Hæc veritas in adductis illius verbis latet inter plurimos errores, uti aurum inter lutum. Porrò primus error est in his verbis: " Cum cæteri Episcopi Gallicani „adversus hominem in sua Provincia potentem nihil auderent". Etenim Episcopi isti fuerunt adeò generosi, ut suis clamoribus permoverint omnem Galliam, ut Martianum apud vicinum Metropolitam Faustinum detulerint, ut Apostolicam S. Stephani authoritatem sæpius imploraverint, ut ejus moras tandem abruperint per S. Cyprianum. Verùm cur ipsi illum non dejecerunt? Aperta est ratio: Quod esset ipsorum Metropolitanus. Hinc nec per propriam Synodum, nec per vicinum Metropolitam damnari & exui potuit, sed per solum Pontificem, suum Primatem ac Patriarcham. Quod Metropolita per solum Patriarcham possit dejici, nequaquam ducit originem ex famosa Imperatoris Gratiani ad S. Damasum Pontificem lege: Est Apostolica regula, per Patrum Canones & Principum leges postmodò adversùs quorundam prævaricationes frequenter confirmata.

Secundus error est in his verbis: " Nec id etiam ratio tempo„rum sineret". Quæ temporum ratio? Etenim tempus, quod per omnem Galliam & Africam clamari, quod hominem multis ad Apostolicam Sedem Relationibus invadi, ac tandem per ejusdem Sedis Antistitem degradari permisit, cur non permitteret projici per propriam Synodum? Certè quin omnes istæ Relationes fuerint Synodales, non est dubitandum. Quapropter omnis ratio fuit defectus potestatis in proprium Metropolitam.

Tertius error est in his verbis: " Cum Arelatensis plebs „Episcopum suum tueretur ac defenderet". Etenim oppositum disertè edicunt hæc sancti Cypriani de Arelatensibus verba: "Servis Dei pœnitentibus & dolentibus, & ad Ecclesiam lachry„mis, & gemitu, & dolore pulsantibus. Diebus & noctibus „ingemiscunt, & Divinam ac Paternam, utique Episcopalem, mi„sericordiam deprecantes, solatium nostræ opitulationis exposcunt". Nempè adversùs suum Episcopum Martianum. " Grex „Christi ab illo dissipatus & vulneratus contemnitur". Dum ab ipso Sacramentalis Reconciliationis Pacem magnis fletibus postulabat.

Quar-

Quartus error est in his verbis: " Ab exterarum Provinciarum Epis„copis opem imploraverunt". Etenim non refugerunt, nisi ad viciniſſimum Faustinum, Metropolitam Lugdunensem, qui quod par nihil valeret in parem, rem omnem cum Martiani Suffraganeis retulit sancto Stephano, omnium Papæ & Patriarchæ. A Faustino aliud non flagitarunt, quàm fraternum auxilium.

Quintus error est in his verbis: "Præcipuèque à Romano & Car„thaginensi. Tardante verò Stephano, nec suppetias ferente, iterùm „ad Cyprianum scripsêre Galli". Falsum est, quod iterum. In prima instantia scripserunt ad solum Stephanum. Lucet ex Cypriani verbis: " Quæ etiam vobis scio nuntiata tàm ab eo, quàm à cæ„teris Co-Episcopis nostris in eadem Provincia constitutis". Nempè antequam ego ab illis invocarer. Hinc Cyprianus pergit: „Faustinus semel atque iterum mihi scripsit". Nempè Cyprianus ad primam epistolam movere se noluit, & Pontificem quasi de negligentia increpare. Forsitan nata inter ipsos de Hæreticorum Baptismo controversia possit illum reddidisse tardiorem. Quidquid sit, Cyprianus non nisi tardante Stephano fuit invocatus.

Quare sextus error est in his verbis: " Quorum maxima erat „in Ecclesia authoritas". Nempè si agatur de authoritate Sedium. Etenim Carthaginensis Ecclesia, licet Primatialis, non tamen fuit Autocephala, ideoque ejus Sedes authoritate non fuit inter maximas. Et quid Gallis cum ipsa? Certè Joanni Hierosolymæ Episcopo, à Theophilo Alexandriæ Patriarchâ auxilium postulanti, respondit olim sanctus Hieronymus: "Tu qui „Regulas quæris Ecclesiasticas, & Nicæni Concilii Canonibus „uteris, Responde mihi, ad Alexandrinum Episcopum Palestina quid pertinet? Ni fallar, hoc ibi decernitur, ut Palestinæ „Metropolis Cæsaræa sit, & totius Orientis Antiochia. Aut igitur „ad Cæsaræensem Episcopum referre debueras, aut si procul expetendum Judicium erat, Antiochiam potius literæ dirigendæ". Eadem ratione ad Carthaginensem Episcopum Gallia quid pertinet? Nicœni Canones nullum ei dant Primatem, nullum Patriarcham, nisi Dominum Papam. Proinde dum Sedium respicitur auctoritas, contra Martianum Faustinus nullatenùs ad Cyprianum poterat, sed referre debebat ad solum Stephanum.

Fuit tamen, verùm longè alia, ratio referendi etiam ad Cyprianum. Eam exponit præfatus Joannes in illis, quas S. Hiero-

nymus impugnat, literis ad Patriarcham Theophilum: "Tu quidem ut homo Dei, & Apoſtolica ornatus gratia, curam omnium „Eccleſiarum, maximè ejus, quæ in Hieroſolymis eſt, ſuſtines, „cum ipſe plurimis ſollicitudinibus Eccleſiæ Dei, quæ ſub te eſt, „diſtringaris". Affirmat alias eſſe, alias Eccleſias non eſſe ſub Theophilo, & tamen laudat, quod gerat omnium ſollicitudinem: Nempe de iſtis Paternæ juſtitiæ, de his ſollicitudinem ſolius Fraternæ charitatis. Et hanc charitatem ſanctus etiam Cyprianus de omni Eccleſia habuit: Præſertim circa materiam Novatianenſis crudelitatis. Etenim uſque ad iſta tempora Lapſis non fuerat data Sacramentalis Reconcilationis Pax: Ne-quidem in ipſo exitu. Clementiæ novitas excogitari & agitari cæpit poſt S. Fabiani Pontificis Mrtyrium, vacante Romanâ Eccleſiâ. Ob Imperatoris Decii de non creando novo Pontifice Edictum vacavit illa diutius, & graſſans perſecutio omnem Romanum Orbem impleverat Lapſis. Et ipſi ejulantes ac flentes Catholicæ Matris viſcera & fores pulſabant apud omnes Eccleſias: Et magnum Cyprianum ad ſui commiſerationem permoverunt. Hinc ille viduato Clero fuit auctor, ut clementiam ſub futuri Pontificis Beneplacito admitteret. Et poſtmodò per S. Cornelium Pontificem, ejus Succeſſorem Lucium, & pleraſque ſub cælo Eccleſias fuit comprobata, & ſuſcepta in mores. Hinc Gallicani Epiſcopi adversùs clementiæ iſtius hoſtem Martianum invocarunt S. Cyprianum. Non propter Sedis, ſed propter ſolius perſonæ, in iſta præſertim cauſa, auctoritatem. Aliâs potuerant magis amicum Pontifici interceſſorem impendere.

Hæc Paſchaſii Queſnelli verba, "Imprimis verò Romanum „Epiſcopum tanquam cætus Epiſcopalis Caput, Apicemque ſollicitabant", neſcio an ſint atra, vel alba. Suſpicionem fovent & augent item hæc: "Ut Eccleſiæ laboranti adeſſet, authoritate Sedis ſuæ fretus. "Quod eam ob rationem egerunt, quod nullum in ea Provin„cia ſibi imminentem habebat Martianus, & non ita pridem à Sede „Apoſtolica tranſmiſſum acceperant Trophimum, de cujus indigno „Succeſſore Martiano apud ipſum querelam deferendi jus habebant". „Sunt tenebroſa ac amphibia. Tenebras augent hæc: "Quod nullum in Provincia ſibi imminentem habebat". An fateantur ei ullum in omni Eccleſia fuiſſe ſuperiorem Epiſcopum, novit Divina Sapientia. Poſſint aſſerere, quod nimia Martiani Tyrannide laſſati Gallicani Epiſcopi refugerint ad primum Chriſtianitatis Epiſcopum, uti olim ſuorum

ſuorum Regum violentiis fracti Perſidis fideles imploraverunt Imperatorem Conſtantinum. Deindè, Abbatiæ paſſim propagantur ex Abbatiis: Et propagantis Abbas dicitur propagatæ Pater, & aliquid poteſtatis in ipſam retinet. Eadem forma viget in Eccleſiis. Hinc enim Hincmarus Remenſis aliquid ſuæ in Laudunenſem, iſtius Juris aliquid ſcripſit Hipponenſi Cathedræ eſſe in Fuſſalenſem. Hinc igitur etiam R. P. Paſchaſius videtur Romanæ Eccleſiæ ob datum primum Epiſcopum Trophimum adſcribere aliquid poteſtatis in Arelatenſem. Ego nolim indulgere ſuſpicionibus: Nolim accuſare quod neſcio. Clarè profiteamur, quod Martianus, utpote Occidentalis Metropolita, nullum in terris, niſi Romanum Pontificem, habuerit ſibi Prælatum ac imminentem, ideoque Gallicani Epiſcopi nullum, niſi Romanæ Cathedræ, potuerint implorare auxilium. Sic nobis erit pax & veritas.

Nec vacat nec lubet ſingula viri verba diſcutere. Poſt quædam ille pergit: "Nequaquam verum eſt hic agi de depoſitione, cu„jus ne nomen quidem apparet in epiſtola, ſed de abſtentione „agitur, cujus à depoſitione diſcrimen qui ignorat, ad judicio„rum Canonicorum tractationem illotis manibus, pedibusque ac„cedit". Immò non ſine fundamento quis dicat ad tractandas ſancti Cypriani epiſtolas illotum te accedere. Etenim ſanctus Cyprianus per Epiſcopi aut Clerici abſtentionem frequentiſſimè intelligit depoſitionem. Etiam in hac ipſa epiſtola: "Cum Novatianus olim „abſtentus, & hoſtis Eccleſiæ judicatus ſit". Eſt Romani Imperii phraſis, quod abjiciendum & degradandum Imperatorem priùs judicabat ac declarabat hoſtem Imperii, & tunc abſtinebat ſeù deponebat. Pergit epiſtola: "Novatiano nuper retuſo & refutato, „& per totum Orbem à Sacerdotibus Dei abſtento". Quis non videt laudari degradationem? Eandem manifeſtè laudant hæc verba: "Abſtento Martiano, alius in locum ejus ſubſtituatur". Etenim ſubſtitutio ſeù novi Epiſcopi conſecratio fieri non poteſt, niſi poſt degradatum Epiſcopum: Suſpenſio aut excommunicatio nullatenus ſufficiunt. Eadem vocis acceptione ſanctus Cyprianus utitur etiam in aliis locis. Scio vocem ab ipſo etiam pro excommunicatione accipi. Excommunicatio enim eſt abſtentio à communione. Verùm apud antiquos fideles vox, "Communio", importabat varia: Communionem Epiſcopalem, Clericalem, Laïcam. Et cujuſvis communionis abſtentio erat quandoque perpetua,

Universidad de Deusto
Biblioteca

quandoque temporanea & reparabilis. Ab Episcopali aut Clericali communione abstentio perpetua erat Episcopi aut Clerici in laicam communionem dejectio, ideòque vera degradatio. Proindè Papa Stephanus non suspensionem Martiani, aut excommunicationem fuit rogatus, sed omninò degradationem. Et licet de sola suspensione aut excommunicatione ageretur, scopus noster manet integer. Etenim & istæ sunt jurisdictionis actus, ideòque evincunt Papalem authoritatem in Gallicanos Episcopos.

Pergit Paschasius Quesnellus: "Supponit Cyprianus Martianum „sine ulla Synodi sententia, vel alio judicio, sententiæ adversùs No„vatianum prolatæ subjici debere". Affirmat Martianum, utpotè professum Novatiani Sectatorem, non indigere novo degradationis judicio, sed ipsum Novatiani per S. S. Cornelium & Lucium factæ damnationi esse per omnia obnoxium, & irretitum, ideòque opus esse sola istius judicii extensione. Etenim data in Novatianum sententia obstrinxit omnes Novatianenses: Et præsentes & futuros. Quesnellus vult hæc à Cypriano adduci ad evacuandam, aut certè contrahendam authoritatem Romani Pontificis. Respondeo Cyprianum ista omninò sensisse. Epistolæ verba sunt lucida. Continent avitum & Apostolicum Canonem, ex quo postea & sanctus Felix tertius scripsit contra Eutychianistas: " Facta semel Synodus ab„jecti cujuslibet erroris cunctos sequaces consequenter involvit". Verùm absit, ut sanctus Cyprianus ista adduxerit ad circumscribendam authoritatem Romanæ Ecclesiæ. Palàm adduxit ad firmandam. Etenim Novatianus non à Generali, immò nec à Patriarchali Synodo, sed à solo sancti Cornelii Presbyterio degradatus fuerat: Et Cyprianus constanter affirmat Judicium istud valere ac extendi etiam in Martianum. Allegat ista ad excutiendam Stephani tarditatem: Edixit nec novâ Synodo, nec novo examine, nec alio judiciali molimine, sed sola executione esse opus, ideoq; omnem in tanto negotio moram esse inexcusabilem. Hinc contentus non fuit scripsisse: " Quapropter facere te, oportet ple„nissimas litteras". Sed statim repetivit: "Dirigantur in Provin„ciam à te litteræ". Et tandem concluſit: " Significa planè nobis, „quis in locum Martiani fuerit institutus". Omnia ad lentum Pontificem accendendum. Et hæc quoque evertunt Quesnelli commentationes. Etenim cùr Provinciæ Synodus, cur vicinissimæ Provinciæ Metropolita Faustinus, cur sanctus Cyprianus non extrusit

extrusit Martianum? Cur necessaria ac imploranda fuit Sedes Apostolica? Quod ista etiam extrusio sit Patriarchalis authoritatis actus, ideoque fieri non potuerit nisi per Patriarcham.

Paschasius Quesnellus opponit hæc Cypriani verba: " Quaprop„ter facere te oportet plenissimas litteras ad Episcopos nostros in „Galliis constitutos, ne ultrà Martianum Collegio nostro insulta„re patiantur, quod necdum videatur à nobis abstentus". Et com„mentatur: "Cyprianus per illud, "Nobis", satis insinuat Gallos non „solius Romani Pontificis sententiam attendisse, sed etiam Car„thaginensis, quem & pro sua parte in Gallias scripsisse, verba „hæc dubitare non sinunt. Præsertim cum superiùs dixerit". Cui rei nostrûm est consulere & subvenire, Frater charissime: " Et „postea suum à fratribus Gallicanis postulatum esse asserat auxi„lium". Probat ex his ejusdem epistolæ verbis: "Solatium nostræ „opitulationis exposcunt". Respondeo plures iterùm misceri errores. Primus est, quod sanctus Cyprianus suo motu & ex officio, seù pro sua parte scripserit in Gallias. Lucet ex verbis: " Faustinus semel atque iterùm mihi scripsit". Asseverant, quod Cyprianus non nisi ex iterato Faustini motu se moverit.

Ex ipso enim norat etiam à Gallis esse scriptum ad Urbem: Hinc credidit suum incitamentum non esse Pontifici necessarium. Et repeto: Quid Gallicanæ Ecclesiæ cum Africana? Quesnellus assiduè decantat Cypriani verba: " Singulis Pastoribus portio gregis adscripta est, Epist. 55.
„quam regat unusquisque & gubernet, rationem sui actus Domi„no redditurus". Quo apud ipsum jure Gallicana Ecclesia spectat ad portionem Primatis Carthaginensis? Hinc enim Cyprianus scripsit ad Stephanum: "Cui rei nostrûm est consulere & subvenire, Frater „charissime, qui Divinam clementiam cogitantes, & gubernandæ „Ecclesiæ libram tenentes, sic vigoris censuram peccatoribus exhibemus, ut tamen Lapsis erigendis, & curandis vulneratis bo„nitatis & misericordiæ Divinæ medicinam non denegemus". Excusat se, quod se misceat alienæ Ecclesiæ. Affirmat se esse illum Episcopum, qui cum Stephano, tùnc inter majores Romanæ Ecclesiæ Clericos constituto, & cum ejus Antecessoribus Cornelio & Lucio condiderit clemens in Lapsos Decretum, ideoque hanc causam ad se pertinere. Hinc Gallicanæ Ecclesiæ Lapsi " Opitula„tionis solatium ab ipso expoposcerunt". Hoc est, fraternæ apud Papam intercessionis auxilium. Nec aliud Cyprianus attentavit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Secundus error est, quod Galli non solius Romani, sed etiam Carthaginensis Episcopi sententiam attenderint. Etenim quis sub cælo Canon sancit aut suadet Gallicanam Ecclesiam Romano Episcopo non aliter subjici quam Carthaginensi ? Quæ sunt hæc paradoxa ? Certè sanctus Cyprianus agere debuit, & omninò egit cum Arelatensi Martiano, quomodò Acacius Constantinopolitanus Episcopus egit in Petrum Mogum Pseudo-Patriarcham Alexandrinum, de quibus sanctus Gelasius Pontifex scripsit ad Orientales Episcopos : " Acacius Petrum petitâ Sedis Apostolicæ præceptione damnavit". Et adjungit petitæ præceptionis causam : " Nam „cum Acacius nullo Privilegio fulciretur, ut de secunda Sede pos„set ferre Judicium, non potuit jure quemquam damnare". Utique sine ista præceptione. Affirmat eandem esse rationem de Petri reparatione, & prosequitur : " Sicut ergo Acacius antè non „priùs damnavit, quàm & referret & posceret Petrum Apostolica „authoritate damnandum, sic & in recipiendo modum servare de„buisset, ut priusquam se ei communione misceret, per Sedem „Apostolicam poscceret examinari eum, & legitima ratione purgari, „cum nec examinandi, aut recipiendi eum haberet ipse Pontificium, „& non nisi per illius Sedis authoritatem consensumque hoc pos„set implere, sine cujus authoritate non potuerat ipse dam„nare. Cum enim constet semper aut Sedis Apostolicæ authori„tate hujusmodi personas discussas, vel esse purgatas, &c". Extat epistola apud Jacobum Sirmondum post appendicem Theodosiani Codicis. Affirmat Petrum Mogum, alienæ Diœcesis Episcopum & Patriarcham, licet manifestè hæreticum atque intrusum, ab Acacio nec damnari potuisse, nec reparari : Et Acacium adhuc Catholicum sensisse istud ipsum, utpotè qui illum non nisi post petitam & obtentam Apostolicæ Sedis facultatem præsumpsit damnare. Addit semper fuisse ita factum, & istud certò constare. Esse omnibus exploratum Canonem Apostolicum.

Eodem sanè modo in Hæresiarcham Nestorium processit sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Dorotheus Martianopolitanus Episcopus, secundæ Mœsæ Metropolita, in solemni Constantinopolitanæ Ecclesiæ Synaxi coram Præsidente Nestorio, & omni adstante Clero ac Populo dixerat pro concione : " Si quis Mariam „esse Deiparam dixerit, Anathema sit". Anathematizarat totam Christi Ecclesiam, omnes ejus orthodoxos Episcopos, qui cuncti una voce profitentur sacrosanctam Virginem esse Dei Matrem. Hinc gravissimè offensus Cyrillus scripsit : " Cum nos ipsi, qui etiam- Epist. 6.
„nùm in vita manemus, cæteriq; terrarum Orbis Episcopi, tùm „Patres quoque nostri, qui hinc jam olim ad Deum profecti sunt, „Anathemate ab illo percussi sumus, quid vetabat & nos quoque „vocibus illius contraria scribere, ac dicere ; Anathema, si quis Ma„riam Deiparam esse negaverit ? Verùm id hactenùs propter illum „facere nolui, ne sint qui Episcopum Alexandrinum, Ægyptiamvè „Synodum Anathematis sententiam in Nestorium tulisse, atque ita „suæ potestatis limites transiliisse dicerent". Affirmat id spectare ad Occidentis Synodum, ad Episcopum Romanum. Uti Alexandrinum Episcopum ac Ægyptiam Synodum, ita Occidentis Synodum & Romanum Episcopum habet pro eisdem. Causâ Præsidentiæ. Quod est notandum. Etiam in suis ad sanctum Pontificem Celestinum litteris Cyrillus de multis Nestorii in se injuriis, de pertinacia in hæresi, de impudentibus ejus blasphemiis plura refert, & concludit : " Atquamvis res ita se habeat, non priùs tamen il- Epist. 9.
„lius communionem confidenter deserere ausi sumus, quàm hæc „ipsa Pietati tuæ jndicaremus". Plura sunt hujusmodi antiqua exempla. Eandem ergò regulam secuti sunt Gallicani Episcopi, & sanctus Cyprianus : Martianum damnare non sunt ausi sine præceptione Stephani. Hinc Romam retulerunt, & Pontificem urserunt.

Error tertius est, quod hæc Cypriani verba, " Quod necdum à nobis videatur abstentus", asserunt Gallicanis Episcopis fuisse aliquid dependentiæ à Carthaginensi. Etenim illa adhærent his præcedentibus : " Nè ultrà Marcianum Collegio nostro insultare patian„tur". Respiciunt avitum Ecclesiæ morem & Canonem, ex quo Patriarcha, ac præsertim Romanus Pontifex, super degradati à se Episcopi nomine per omnes Diœceses mittebat subscribendam Tractoriam, atque ita suum Judicium jubebat ab omni Episcopali Collegio confirmari. Damnatum à se Episcopum jubebat ab omnibus Collegis condemnari & abstineri. Hujus Canonis executionem fieri per Gallias rogat à Stephano Cyprianus, ut ita facinorosus Marcianus se videat abstentum ab omnibus, etiam sibi subjectis Episcopis, ac proindè desinat toti per istam Diœcesim Episcopali Collegio, ac præsertim subjectæ sibi Provinciæ furiosus insultare. Proinde voces, *A nobis*, non solos Stephanum & Cyprianum, sed

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſed comprehendunt cunctos generatim Epiſcopos, ideòque Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus irrito conatu aliquid ex ipſis venatur. Fateor tamen ſanctum Cyprianum, utpotè novæ in Lapſos clementiæ Authorem, ſingulariter in Martiani damnationem influxiſſe ac debuiſſe influere. Non ob ſuæ Sedis, ſed ob ſingularem iſtius ſui operis authoritatem. Quare riſu digna ſunt hæc verba Queſnelli: " Quid porrò Cyprianus de Pontificis Romani „circa depoſitionem Epiſcoporum poteſtate ſenſerit, non eſt hu„jus loci inquirere. Satis clarè mentem ſuam aperit aliis in locis. „Sufficit, quod ad rem præſentem ſpectat, probaſſe, nihil in cau„ſa Martiani poſtulaſſe Gallos à Stephano Papa, quod à Cy„priano ſimiliter non petierint, nihil Cyprianum ſcribi voluiſſe „in Gallias à Romano Pontifice, quod ipſe non ſcripſerit; totam„que demùm cauſam Synodi Gallicanæ poteſtati fuiſſe relictam". Attamen hoc non eſt Romanæ Appellationis, ſed primæ inſtantiæ exemplum. Evincit Gallicanos Metropolitas in prima etiam inſtantia, ideoque & Provinciales Epiſcopos in cauſis appellatis ſemper pleno jure ſpectaſſe ad Tribunal Romanæ Eccleſiæ.

Adducenda ſunt & hæc R. P. Paſchaſii Queſnelli verba: " Video „quidem authores nonnullos magni nominis hanc epiſtolam mi„rum in modum jactare pro ſuprema Pontificis Romani in Epiſco„pos deponendos poteſtate. Quos æmulatus, aut etiam præter„greſſus novitius quidam Scriptor multa oggerit, homine cauſis fo„renſibus procurandis addicto digniora, quam in Theologiâ verſato". Per iſtos magni nominis Authores exiſtimo intelligi Jacobum Pamelium, ac Nicolaum Rigaltium. Hi enim ex hac epiſtolâ non jactant, ſed demonſtrant ſupremam Romani Pontificis in deponendis Epiſcopis poteſtatem. Utriuſque Scriptoris verba, profectò alta ac reverenda, adduxi ſuperiùs. Nec dubitandum, quin Rigaltius, vir Laicus, ac Regii Tribunalis Præfectus, ſcripſerit ex communi ſenſu totius Galliæ. Ex eodem ſenſu, & quidem per longè altiora verba, ſcripſit iſtius R. P. Paſchaſii Magiſter
L. 1. c. 10. Dominus Petrus de Marca: " Summum jus Romanæ Sedis in ſen„tentia de rebus ad ſe relatis ferenda, diſertiſſimis verbis Cyprianus „agnovit. Quod evidentiſſimè patet in cauſa Martiani Arelatenſis „Epiſcopi, qui ſe Novatiani, à Sacerdotibus Dei per totum Orbem „abſtenti, partibus adjunxerat. Fauſtinus Epiſcopus Lugdunenſis, &

„& ſuæ Provinciæ Co-Epiſcopi, qui Martianum Sacerdotio dejicere „non poterant, quod alterius Provinciæ, nempè Narbonenſis, „eſſet Epiſcopus, hac de re Stephanum Papam Relatione ſua mo„nuerunt". Et poſt varia proſequitur: " Sed illuſtriora ſunt verba „quæ ſequuntur, quibus decernendi & pronuntiandi de re propo„ſita, juxta ſententiam Gallicanorum, & Africanorum Epiſcopo„rum, poteſtas Romanæ Eccleſiæ aſſeritur, eique pleniſſima exe„cutionis cura demandatur". Adducit laudata ſancti Cypriani verba, & concludit: " Nullâ induſtriâ Novatores hoc Cypriani te„ſtimonium elevare poſſunt. Futilis eſt enim illa reſponſio, non „deponi a Stephano Martianum, ſed deponendum declarari. Quin „immò conceptis verbis Cyprianus exigit à Stephano, ut ſuis „litteris Martianum damnet, atque adeò alium ſubſtituendum de„cernat". R. P. Paſchaſius dignetur ſuum Magiſtrum attendere & imitari: Et ob ejus imitationem non reprehendere, ac elogiis inſignire eruditum virum Joannem David,

CAPUT VI.

Diſcutitur aliud, ex S. Cypriano adductum, Romanæ Appellationis Exemplum.

Baſilides Aſturicenſis in Hiſpania, & Martialis Emeritenſis ibidem Epiſcopus, ob Idololatriæ libellos ac alia crimina à ſuis Synodis degradati, Romam appellaverant, & per ſanctum Stephanum Pontificem fuerant reparati ac reſtituti. Et quidem Aſturicenſes in Baſilidis appellantis locum elegerant & conſecrarant Sabinum. Emeritenſes, Romanam Appellationem reveriti, videntur non ſuperordinaſſe. Quidquid ſit, per iſtam reparationem, & Reparatorum ad ſuas Sedes reditum turbatæ fuerunt iſtæ Eccleſiæ, & ſancti Cypriani Synodum conſuluêre. Hæ litteræ perierunt, ipſarum tamen ſubſtantiam novimus ex Synodali Reſcripto ſancti Cypriani: " Cum in unum conveniſſemus, legimus litteras ve„ſtras, quas ad nos per Felicem & Sabinum Epiſcpos noſtros pro „fidei veſtræ integritate, & pro Dei timore feciſtis, ſignificantes

„Basilidem & Martialem libellis Idololatriæ commaculatos, & ne-
„fandorum facinorum conscientiâ vinctos, Episcopatum gerere &
„Sacerdotium Dei administrare non oportere, & desiderantes
„rescribi ad hæc vobis, & justam pariter ac necessariam sollicitu-
„dinem vestram vel solatio vel auxilio nostræ sententiæ sublevari". Epistola enumerat utriusque degradati Episcopi facinora, & pergit: "Frustra tales sibi Episcopatum usurpare conantur, cum „manifestum sit ejusmodi homines nec Ecclesiæ Christi posse „præesse, nec Deo sacrificia offerre debere. Maximè cum jam „pridem nobiscum, & cum omnibus Episcopis in toto Mundo „constitutis etiam Cornelius Collega noster, Sacerdos pacificus „ac justus, & martyrio quoque dignatione Domini honoratus, „decreverit ejusmodi homines ad pœnitentiam quidem agendam „posse admitti, ab Ordinatione autem Cleri atque Sacerdotali ho„nore prohiberi. Nec vos moveat, Fratres dilectissimi, si apud „quosdam in novissimis temporibus aut lubrica fides nutat, aut „Dei timor irreligiosus vacillat, aut pacifica concordia non perse„verat". Et tandem concludit: "Quare etsi aliqui de Collegis „nostris exstiterunt, qui Deificam disciplinam negligendam pu„tant, & cum Basilide & Martiale temerè communicant, con„turbare fidem nostram res ista non debet, &c".

Discimus hinc varia. Primò, quod Basilides & Martialis fuerint Romæ per Stephanum Pontificem reparati, & quod Stephanus ipsis ut integris Episcopis communicaverit, atque ut tales remiserit in suas Sedes. Item reducibus non dumtaxat Laici aut Clerici, sed etiam quidam Hispaniarum Episcopi plenè communicarunt. Quidquid alii ipsos Apostolicæ Sedi obrepsisse, ideoque non admittendos, sed magis puniendos instarent, isti perrexerunt in suo opere, reveriti qualecumque Romani Pontificis judicium. Perrexerunt & isti alij. Et ad hos sanctus Cyprianus multis demonstrat damnatorum Episcoporum communionem esse contagiosam atque vitandam, & concludit: "Propter quod integri„tatis & fidei vestræ religiosam sollicitudinem, Fratres dilectis„simi, & laudamus pariter & probamus, & quantum possumus, „adhortamur litteris nostris, ne vos cum profanis & maculatis „Sacerdotibus communicatione sacrilegâ misceatis, & ut sinceram fi„dei vestræ firmitatem religioso timore servetis".

Secundò discimus fundamentum, ex quo quidam Hispaniarum Episcopi

Episcopi crediderint Basilidem & Martialem, licet criminum reos, fuisse per Stephanum legitimè reparatos. Discimus ex his verbis: "Cornelius Collega noster decrevit ejusmodi homines ad „pœnitentiam quidem agendam posse admitti, ab Ordinatione au„tem Cleri atque Sacerdotali honore prohiberi". Episcopi illi censebant nuperum clementiæ in Lapsos Decretum esse non pro solis Laicis, sed etiam pro Episcopis & Clericis, ideoque ipsos potuisse in sui quoque gradus communionem redintegrari. Quod ipsum suadent hæc verba: "Præceptis Divinis necesse est obsequia nostra „deserviant, nec personam in ejusmodi rebus excipere, aut aliquid „cuiquam argiri potest humana Indulgentia, ubi intercedit & le„gem tribuit Divina præscriptio". Eodem errore laborarunt Anthonianus & quidam alii intra Africam Episcopi: Crediderunt istius Decreti vigore lapsum Episcopum Trophimum fuisse à sancto Cornelio plenè reparatum, ideoque ipsum, utpotè Apostolicæ regulæ prævaricatorem, noluerunt agnoscere in Pontificem. Erat crassus error. Etenim Decretum omninò se extendebat etiam ad Clericos atque Episcopos: Verùm pro sola laica communione.

Tertiò discimus causam, ex qua Hispaniarum Ecclesiæ in tanto dubio habuerint recursum ad sanctum Cyprianum, ab ejus sententia exspectantes auxilium aut solatium. Quia videlicet ille fuerat istius clementis Decreti author, ideoque reperiri non poterat securior interpres.

Audiendus est reliquus sancti Cypriani contextus. Exponit Apostolicam Episcopalis electionis formam, laudat ipsam vigere in Hispaniarum Ecclesiis, & prosequitur: "Quod & apud vos „factum videmus in Sabini Collegæ nostri Ordinatione, ut de „universæ Fraternitatis suffragio, & de Episcoporum, qui in præsentia „convenerant, quique de eo ad vos litteras fecerant, judicio, Episcopatus ei deferretur, & manus in locum Basilidis imponeretur. „Nec rescindere Ordinationem jure perfectam potest, quod „Basilides post crimina sua detecta Romam pergens, Stephanum „collegam nostrum longè positum, & gestæ rei ac tacitæ veritatis „ignarum fefellit, ut exambiret reponi se injustè in Episcopatum, „de quo fuerat justè depositus. Hoc eò pertinet, ut Basilidis non „tam abolita sint, quam cumulata delicta, ut ad illa superiora pec„cata ejus etiam fallaciæ & circumventionis crimen accesserit. Neq; „enim tam culpandus est ille, cui negligenter obreptum est, quam

„hic execrandus, qui fraudulenter obrepsit. Obrepere autem ſi „hominibus Baſilides potuit, Deo non poteſt. Sed nec Martiali „poteſt profuiſſe fallacia, quominùs ipſe quoque delictis gravibus „involutus Epiſcopatum tenere non debeat, &c".

Etiam ex his verbis plura addiſcimus. Primò, Sabinum, novum Aſturicenſem Epiſcopum, fuiſſe à ſolis quibuſdam præſentibus Provinciæ Epiſcopis electum & conſecratum, reliquos verò conſenſiſſe per litteras. Et hanc formam ſanctus Cyprianus affirmat eſſe Apoſtolicam. Eſt illa ipſa, quam poſtmodò inſtauravit & confirmavit quartus Canon Nicænus. Secundò diſcimus, quod Baſilides & Martialis, à ſuis Synodis degradati, Romam appellaverint & acceſſerint, fuerintque per ſanctum Stephanum reſtituti. Tertiò, quod Stephanum per obreptiones circumvenerint, ideoque caſſa fuerit iſta reparatio: Quod ipſorum crimina non purgaverit, ſed auxerit. Quartò, quod Stephanus ſibi obrepi negligenter permiſerit. Quintò, quod Aſturicenſis Eccleſia Baſilidis Appellationem ſpreverit ut frivolam, ideoque Sabinum ſibi in novum Epiſcopum conſecraverit. Sextò, quod Emeritenſis Eccleſia ſui Epiſcopi Martialis Appellationem fuerit reverita, atque ideò ceſſaverit à nova electione & conſecratione. Et ſanctus Cyprianus videtur ſenſiſſe cum Aſturicenſibus. Ex quo diſcimus ſimilem novi Epiſcopi creationem tùnc fuiſſe ancipitem: Diverſas & adverſas de ipſa fuiſſe ſententias. Quidquid ſit, iſtud Cypriani judicium Africana Eccleſia non fuit amplexa.

Etenim in litteris ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus
Epiſt. 162. Auguſtinus Secundum Tigiſitanum Epiſcopum, Numidiæ Primatem, ejuſque Synodum graviſſimè arguit, quod damnato per ipſos Ceciliano Carthaginenſi Archi-Epiſcopo, antequam iſta damnatio confirmaretur per Romanam Eccleſiam, Majorinùm ſuperordinaſſent. Supponit hanc regulam iſto etiam tempore fuiſſe certam apud omnes Afros: Et Orthodoxos & Donatiſtas. Et loqui nequit ex Sardicenſi Canone: Conſtat enim iſtos Canones Afris, etiam ſancto Auguſtino, fuiſſe ignotos. Et ſanctus Cyprianus videtur non negaſſe regulam: Videtur dumtaxat aſſerere, quod in Baſilidis manifeſtè frivola appellatione non habuerit locum. Eandem Romana Eccleſia ſemper tenuit conſtantiſſimè. Hinc de damnato, & ſuæ cauſæ deſertore Evariſto Epiſcopo ſcripſit ad ſan-
Epiſt. 48. ctum Cyprianum ſanctus Cornelius Pontifex: " Evariſtus author Schiſ-

„Schiſmatis fuit, & Succeſſor plebi, cui ante præfuerat, Zetus „in locum ejus eſt Epiſcopus conſtitutus". Ex novi Epiſcopi conſtitutione concludit datum de Evariſto judicium jam transiſſe in rem judicatam, & nullum eſſe locum retractationi. Eſſe Apoſtolicum Canonem, ſuo loco demonſtrabitur.

Audiamus nùnc Paſchaſii Queſnelli de his cenſuram: *Priori*, per Provinciæ Synodum datæ, " Sententiæ ſtandum eſſe reſpondit „Cyprianus, omiſſo Stephani judicio, quod reſcindere Ordina„tionem alterius Epiſcopi, in locum Baſilidis ſubſtituti, jure per„fectam non potuit. Baſilides porrò appellatione ſuâ aliud non „profecit, quam ut cumularet delicta, & ad priora peccata ejus „etiam fallaciæ & circumventionis crimen accederet". Reſpondeo aliud eſſe adverſari Romanæ appellationis operi ac effectui, aliud ejus authoritati. Non hoc, ſed iſtud fecit Cyprianus. Stephani in datas contra Baſilidem & Martialem à Provinciæ Synodo ſententias authoritatem palam profitetur, aſt ipſarum caſſationem affirmat factam per obreptionem, ideoque & appellationem & Papale judicium rectè fuiſſe refutata ab Hiſpanis. Quod obreptio eſſet manifeſta. Hinc enim ſcribit: "Quapropter cum, ſicut ſcripſiſtis, „Fratres dilectiſſimi, & ut Felix & Sabinus Collegæ noſtri aſſe„verant, utque alius Felix de Cæſar Auguſta, fidei cultor ac defen„ſor veritatis, litteris ſuis ſignificat, Baſilides & Martialis nefando „idololatriæ libello contaminati ſint, &c". Tantis teſtimoniis Cyprianus fidem adhibuit, ideoque cenſuit Stephanum non ſine poteſtate, ſed per errorem judicaſſe. Quid Stephanus circa iſtos Epiſcopos egerit, non plenè conſtat. Certum eſt, quod ipſos non repararit per potentiam, aut diſpenſatoriam gratiam. Hæc enim ignorabat iſtorum temporum immobilis diſciplina. Certum item eſt, quod ipſos ob Appellationis reverentiam reveſtiverit. Quid de Retractatorio ad plenam reparationem judicio fecerit, aut faciendum ſanxerit, ignoro. Quidquid ſit, hoc exemplum manifeſtè ac firmè evertit commenta Paſchaſii Queſnelli.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAPUT VII.

Adducuntur alia antiqua Romanæ Appellationis Gallicana Exempla.

PAschasius Quesnellus ad Romanas appellationes è Gallia proscribendas adducit & alia exempla. Primum est Euphratæ Colonienſis Episcopi, Metropolitæ per secundam Germaniam, ab Agrippinensi synodo degradati propter hæresim. Blasphemabat enim & docebat Christum Dominum fuisse purum hominem. Quesnellus adjungit: "Euphratas de sententia Synodi per appellationem ad Sedem Ro„manam deferenda ne cogitavit quidem". Respondeo non esse mirum. Constabat enim de crimine, & plena sententiæ justitia. De ipso enim edixit S. Maximinus Treverensis Episcopus, primæ Belgicæ Metropolita: "Perditum & blasphemum Euphratam omnis „Mundus jam ore Domini cognovit esse damnatum". Et Severinus Senonensis Episcopus: "Constat Euphratam subscriptione „Fratrum plurimorum in Spiritum Sanctum blasphemasse, negan„do Christum Deum". Et Jesses Spirensis Episcopus: "Non solum „Epistolis omnium Ecclesiarum, quæ audierunt Euphratam „negare Christum Deum, sed ego ipse auribus meis audivi sub „præsentia Martini Consenioris nostri, & Metropii Presbyteri, „& Victoris Diaconi". Victor Wormatiensis Episcopus addidit reum fuisse multorum aliorum criminum. Proinde non Romanæ Sedis impotentia, sed manifesta sententiæ justitia Euphratam retraxit ab appellatione. In Gallia Christiana Fratres Sammarthani perpèram affirmant illum damnatum ob Arianam hæresim. Etenim aliud in suo suffragio habet Valerianus Antiochorensis Episcopus: "Euphratas, falsus Doctor, nudum „tantùm hominem asserit Christum". Fuit è fæce Pauli Samosatensis, aut Marcelli.

Respondeo secundò non esse improbabile, quod Euphratas appellaverit ad Romanam Ecclesiam, aut ad ejus gratiam supplex confugerit. Etenim sequenti post hanc Synodum anno, uti integer & Canonicus Episcopus, adfuit & subscripsit Sardicensi Conlio, ab eodem unâ cum Vincentio Capuano Episcopo Legatus ad Imperatorem Constantium, supplicaturus relegatos ob Catholicam fidem Episcopos revocari in suos gradus & Sedes. Refert hæc in epistola ad suos Monachos sanctus Athanasius, & adjungit ambos fuisse viros mirificos, promptos ad quodvis facinus. Et uti tales à Constante Augusto per litteras Fratri Constantio commendatos.

Euphratas fuit Arianis adeò odiosus, ut ipsorum apud Antiochiam Patriarcha Stephanus ipsi nocturnam meretricem sceleratissimè immiserit, non ejus pudicitiam, sed famam devastaturus. Et impudens scortum adeò veneratum fuit viri dormientis faciem, ut mox fugerit è cubiculo, & multis clamoribus infames Stephani dolos propalaverit. Et sanè Synodales Legatos, qui Synodalia Decreta rogarent à Principe in executionem mitti, oportuit esse viros integerrimos. Proindè oportet Euphratam ab infami prioris anni apud Agrippinam judicio fuisse expurgatum pleniſſimè, ac reparatum. Sancti Servatii Tongrensis Episcopi Acta affirmant in damnati Euphratæ locum fuisse mox ordinatum sanctum Severinum. Oportet omnia hæc fuisse ex integro exsufflata. Et exsufflari non potuêre, nisi per Sedem Apostolicam: Utique ab Euphrata invocatam. Aut hæc vera sunt, aut ista Colonienſis Synodus nequijt, uti ejus Acta habent, fuisse celebrata anno quadragesimo sexto quarti sæculi. Certè postmodò, post Sardicensem Synodum, celebrari non potuit. Etenim sancti Servatij Acta affirmant Euphratam præsente sancto Athanasio deliraſſe, adeoque & tùnc temporis fuisse discussum Synodaliter, atque damnatum. Nempè dum post Tyriam Synodum à magno Constantino proscriptus Athanasius exulabat in Gallia, & qui post Sardicensem Synodum eò non redijt, nec potuit redire. Imperator quippè Constans tunc statim fuit occisus à Tyranno Magnentio, & Occidentis Imperium est devolutum ad Constantium, professum Athanasii adversarium, atque ita isthuc ille proficiſci non poterat, nec esse securus. Proindè nec Agrippinensis Synodus potuit celebrari post Sardicensem. Quidam existimant Euphratam fuisse integerrimum semper Episcopum, ideòque hæc omnia esse spuria figmenta: Similia illis, quæ circumferuntur de Lapsu sancti Pontificis Marcellini.

Nec desunt fundamenta. Etenim nec sanctus Athanasius, nec quis

quis alius apud Antiquos authenticus Scriptor istorum meminit. Deindè quis credat tot & tantos istius Agrippinensis Synodi Episcopos circa Euphratam fuisse circumscriptos, ideoque ipsum provocasse ad Sedem Apostolicam, fuisse exsolutum à perpèram injectis vinculis, & reparatum? Præsertim quia Synodalia Acta affirmant fuisse relapsum. Quomodo tanti viri adeò deviassent? Præterea gratiosam ac dispensatoriam lapsi, ac præsertim relapsi in hæresim Episcopi reparationem penitùs ignorabat disciplina istorum temporum. Et quomodò per gratiam reparatus, ideoque delicti sui stigmata adhuc portans Episcopus fuisset per Sardicensem Synodum honoratus tam gloriosa Legatione, & adjunctus atque æquatus magno Capuanorum Vincentio? Quomodo Eusebiani, qui tanta clamarunt contra Marcellum, non plura clamassent contra Euphratam? Quomodò non clamassent esse relapsum Hæreticum, bis damnatum, ab ipso etiam Athanasio? Quomodò hæc omnia ipsi etiam Julio non improperassent? Et certè sanctus Severinus videtur Euphratæ tùnc non successisse. Etenim hic Sardicam profectus est, & istic omnibus fulsit in Episcopali gloria. Quæ omnia fortissimè suadent ista Agrippinensia Acta esse infirma & caduca. Est intricata quæstio. Et ejus decisio non est necessaria ad nostrum Propositum.

Paschasius Quesnellus pergit ad secundum exemplum: "Ab „Arelatensi Synodo, quæ Paulinum Treverorum Episcopum „Catholicum injustè deposuit anno trecentesimo quinquagesi„mo tertio, à Biterrensi anni trecentesimi quinquagesimi sexti, „undè Saturnini Arelatensis operâ sanctus Hilarius in exilium pul„sus est, & à Parisiensi anni trecentesimi sexagesimi secundi, quæ „ipsum Saturninum damnavit, appellatum esse non apparet, li„cet injusta Paulini & Hilarii damnatio utrique ad Romanum „Pontificem confugiendi jus peculiare tribuerit". Respondeo hanc fabulam sibi ipsi non cohærere. Etenim si Paulinus & Hilarius habuerint peculiare jus suam injustam damnationem referendi, ac item propter ipsam confugiendi ad Apostolicam Sedem, omninò potuerunt etiam appellare. Ista enim relatio & istud refugium fieri non poterant, nisi ad iniquum judicium circumducendum, & recuperandum Episcopatum: Quæ quid sunt aliud, quàm Romana appellatio?

Quæstio est. Quare non appellaverint? Quidam respondent ipsos

sos fuisse non dumtaxat damnatos ab istis Synodis, sed insuper à Principe relegatos. De Paulini relegatione scribit ad Imperatorem Constantium sanctus Hilarius: "Paulinum beatæ passionis „virum, blandimento sollicitatum relegasti, & Ecclesiam sanctam „Treverorum tali Sacerdote spoliasti. Ipsum usque ad mortem „demutasti exiliis, & fatigasti. Extra Christianum quoque no„men relegasti: Ne panem aut de horreo tuo sumeret, aut de „Montani Maximillæque antro profanatum exspectaret". „Eum Constantius relegavit in Phrygiam: Et istic, quò hæreticis communicare compelleretur, circumscripsit intra civitates Montanistarum. Deindè eorum damnatio ac relegatio incidunt in annos, quibus deportati Liberii Pontificis Cathedram insedit intrusus Felix, cui nemo Catholicus poterat communicare. Hisce de causis aliqui censent neutrum ab iniquis damnationibus provocasse. Verùm hæc non concludunt. Istæ enim causæ impedire potuerunt appellationis prosecutionem, non ipsam appellationem. Hinc Romam appellarunt etiam sanctus Joannes Chrysostomus, ejus Successor sanctus Flavianus, Eusebius Dorylæi, Theodoretus Cyri Episcopus, aliique plures, quos Regiæ relegationis violentia impedivit à Romano accessu, & provocationis prosecutione.

Proindè respondeo sanctum Paulinum, itemque sanctum Hilarium, de hisce suis damnationibus censuisse istud ipsum, quod de attentata in sanctum Cyrillum per Joannis Antiocheni Factionem damnatione censuit in Ephesino Concilio Acacius Melitinensis Episcopus, secundæ Armeniæ Metropolita: "Fieri non Act. 4. „potest, ut hi qui à sancta Synodo desciverunt, & pravæ opi„nioni Nestorii se adjunxerunt, quidqam contra Oecumenicæ hu„jus Synodi Præsides audeant efficere, cum nullam omninò habeant „authoritatem". Dixit istam sententiam fuisse non Episcopale judicium, sed hostile convitium, ideoque nulla opus fuisse appellatione vel absolutione. Et hanc Acacii assertionem confirmavit in relatione ad sanctum Celestinum Pontificem plena Ephesina Synodus, scribens istam sententiam fuisse non dumtaxat iniquam, & à Canonibus discrepantem, sed insuper Contumeliam, utpotè attentatam citra quamvis potestatem. Idem de attentata per Nicænum Dioscori Patriarchæ Alexandrini Conventiculum in magnum Papam Leonem excommunicatione judicavit in relatione ad Valentinianum ac Martianum Imperatores universa Chalcedonensis

Universidad de Deusto
Biblioteca

„donensis Synodus : " Dioscorus super alias suas nequitias adversùs „ipsam Apostolicam Sedem latravit, & excommunicationis litteras „adversùs sanctissimum Papam Leonem facere conatus est". Hujusmodi Synodales Hæreticorum in Orthodoxos latratus sunt manifesta convitia & Attentata, ideoque nulla appellatione indigent, nulla circumductione. Sunt incruenta persecutio, incruentum martyrium. Disertè hoc scribit ipse Hilarius in libello ad Imperatorem Constantium, quem ipsi apud Constantinopolim tradidit in proprias manus : " Episcopus ego sum, in omnium Gallicarum „Ecclesiarum atque Episcoporum communione, licet in exilio, per- „manens, & Ecclesiæ adhuc per Presbyteros meos communionem „distribuens. Exulo autem, non crimine, sed factione". Apud adversantem sibi Principem intrepidus adseverat se esse, non degradatum, sed exulem : Et quidem non crimine, sed factione. Se adhuc esse plenum Episcopum, & talem agnosci ab omni Gallia: Utpotè qui in omnium istic Episcoporum ac Populorum communione permaneat, eamdemque per suos Vicaros Presbyteros pleno jure distribuat Pictavienſi Ecclesiæ. Gallicana Ecclesia norat
Epist. 3. avitam, posteà à Pelagio primo Pontifice in literis ad Narsetem Patricium laudatam ac expositam, Regulam, quæ per talia hæreticarum aut schismaticarum Synodorum facinora affirmat neminem à Sacerdotum Collegio, aut Christianitatis consortio separari, sed elongari à polluto ipsorum contagio. Eamdem secutus fuit glorioſus Treverensium Antistes Maximinus, dum in damnatum ab Eusebianis, & ab Augusto Constantio proscriptum Athanasium fecit, quod in Eusebiani Chronici supplemento laudat sanctus Hieronymus : " Maximinus Treverorum Episcopus „clarus habetur, à quo Athanasius, dum à Constantio quæreretur ad pœnam, honorificè susceptus est". Eadem ex regula idem Hieronymus scribit in illustrium virorum Catalogo : " Hilarius fa- „ctione Saturnini Arelatensis Episcopi, de Synodo Biterrensi in „in Phrygiam relegatur". Addit in Dialogo contra Luciferianos : "Hilarium de prælio revertentem Gallicana Ecclesia complexa „est". Citra omnem Appellationem aut revestitionem. Quod ipsum censuit omnis etiam Orientalis Ecclesia. Nam & Seleucienſis Synodus sanctum Hilarium, licet damnatum & exulem, citra omnem absolutionem admisit ad consessum atque suffragium.

Eadem est ratio sancti Paulini. Imitatus est suum glorioſum Ante-

Antecessorem Maximinum, ejusq; Collegas, Hosiam Cordubensem, Protogenem Sardicensem, aliosque plures, quos norat à crudelissima Philippo-Politani Conventiculi sententia nunquam appellasse. Quis enim appellet ab istiusmodi contumeliis ? Hinc Paulinum Treverensis Ecclesia, quia vivum recipere non potuit, defunctum è Phrygia reportauit in Galliam, & uti canonicum Episcopum, immò ut triumphantem Martyrem, gloriosè sepelivit.

Tertium Paschasii Quesnelli exemplum est Hæresiarcha Priscillianus. Ejus Acta sunt breviter audienda. Sanctus Sulpitius Severus in Chronico affirmat à Priscilliano adhuc laico etiam Instantium ac Salvianum, Hispaniarum Episcopos, fuisse seductos, & pergit : "Quo Adyginus Cordubensis Episcopus L.2.c.61 „comperto, ad Idacium emeritæ ætatis Sacerdotem refert. „Igitur post multa inter eos certamina apud Cæsar-Augustam „Synodus congregatur : Cui tum etiam Aquitani Episcopi in- „terfuêre. Verùm Hæretici committere se judicio non ausi. In absentes tum lata sententia, damnatique Instantius & Sal- „vianus Episcopi, Elpidius & Priscillianus laici. Additum „etiam : Ut si quis damnatos in communionem recepisset, sciret „in se eandem sententiam promendam". Hâc sententiâ Instantius & Salvianus offensi Priscillianum ad ampliandas sui erroris vires crearunt Episcopum Labinensem, & S. Sulpitius prosequitur : "Tunc Idacius atque Ithacius", Orthodoxi Hispaniæ Episcopi, "acriùs instare, arbitrantes posse inter initia malum „comprimi. Sed parum sanis consiliis sæculares judices adeunt, „ut eorum Decretis atque executionibus hæretici urbibus „pellerentur. Igitur post multa & fœda, Idacio supplicante „elicitur à Gratiano tunc Imperatore Rescriptum, quo universi „hæretici excedere non Ecclesiis tantum aut urbibus, sed extra „omnes terras propelli jubebantur. Quo comperto Gnostici „diffisi rebus suis, non ausi judicio certare, spontè cessêre „qui Episcopi videbantur, cæteros metus dispersit. At tum „Instantius, Salvianus, & Priscillianus, Romam profecti, ut „apud Damasum, Urbis eâ tempestate Episcopum, objecta „purgarent. Hi ubi Romam pervenêre, Damaso se purgare „cupientes, ne in conspectum quidem ejus admissi sunt. Re- „gressi Mediolanum, æquè adversantem sibi Ambrosium re- „pererunt. Tum vertêre consilia, ut quia duobus Episcopis, „quorum eâ tempestate erat summa authoritas, non illuse-

„rant, largiendo & ambiendo ab Imperatore cupita extor-querent". Ita corrupto Macedonio, tum Magistro Officiorum, Rescriptum eliciunt, quo calcatis quæ prius decreta erant, restitui Ecclesiis jubebantur. Ita Instantius & Priscillianus redierunt jactabundi in Hispaniam, & suas receperunt Ecclesias. In ipsis permanserunt usque ad invasum à Maximo Imperium, & Sulpitius prosequitur: "Ubi Maximus Oppidum Treverorum „victor ingressus est, Ithacius ingerit preces, plenas in Pris„cillianum ac socios ejus invidiæ atque criminum. Quibus per„motus Imperator, datis ad Præfectum Galliarum atque ad „Vicarium Hispaniarum litteris, omnes omninò, quos labes „illa involverat, deduci ad Synodum Burdigalensem jubet. Ita de„ducti Instantius & Priscillianus. Quorum Instantius, prior „jussus causam dicere, postquam se parum expurgabat, indi„gnus esse Episcopatu pronuntiatus est. Priscillianus verò, ne „ab Episcopis audiretur, ad Principem provocavit. Permissum„que id nostrorum inconstantiâ: Quia aut sententiam in re„fragantem ferre debuerant, aut si hi ipsi suspecti habeban„tur, aliis Episcopis audientiam reservare".

Hæc postrema appellatio facta est anno tertio post mortem sancti Damasi. Ejus meminit etiam Prosper in Chronico: "Pris„cillianus in Synodo Burdigalensi damnandum se intelligens, „ad Imperatorem Maximum provocavit. Auditusque Treveris „ab Evodio Præfecto Prætorio, à Maximo gladio addictus est". Omnem rei seriem edicit in suo Chronico Idacius Lemicensis
Anno 386 Episcopus: "Priscillianus declinans in hæresim Gnosticorum, „per Episcopos, quos sibi in eadem pravitate collegerat, Abu„læ Episcopus ordinatur. Qui aliquot Episcoporum Conciliis „auditus Italiam petit & Romam. Ubi ne ad conspectum qui„dem S. S. Episcoporum Damasi & Ambrosii receptus, cum „his, cum quibus iverat, redit ad Gallias. Inibi similiter à „sancto Martino Episcopo, & ab aliis Episcopis hæreticus judi„catus, appellat ad Cæsarem: Quia in Galliis his diebus Maxi„mus Tyrannus obtinebat potestatem Imperii". Rectè scribit Priscillianistas ab aliquot Synodis fuisse auditos in Hispania & damnatos. Et hi ab omnibus istis Romam appellarunt, atque accesserunt.

At longè aliud censet Paschasius Quesnellus. Etenim de postrema

strema ad Imperatorem Maximum provocatione scribit: "De „Romano Episcopo ab alterutro appellato nulla mentio". Respondeo non esse mirum. Qua enim fronte scelerati homines, qui sancto Damaso detecti non potuerant illudere seù obrepere, ideòque nec ejus faciem fuerant permissi videre: Qui insuper ad evadendum istud totius Hispaniæ ac Apostolicæ Sedis judicium fecerant perfugium ad laicas Potestates, ipsas pecuniâ corruperant, atque ita rursum turbarant & macularant plures Ecclesias. Quâ, inquam, fronte isti provocassent aut accessissent ad Successorem Siricium? Norânt se per ipsum eodem modo tractandos. Hinc uti Gratiani Ministros auro depravarant, ita sperarnnt & ipsum Maximum inescare, ideòque ad ipsum provocarunt.

Major est Paschasii Quesnelli fiducia circa primam Appellationem. Quærit, cur sanctus Damasus appellantes nec ad suam faciem admiserit? Et respondet rationem esse hæc Cæsar-Augustanæ Synodi verba: "Si quis damnatos in communionem recepisset, „sciret in se eandem promendam sententiam". Respondeo hæc iterùm olêre Eusebianæ Factionis proterviam. Etenim & ista Factio sanctum Julium Pontificem censuit ceeidisse in inflictam sancto Athanasio damnationem, quod eum à se damnatum ille in communionem recepisset. Suarum Synodorum sententias censuit non posse devolvi Romam, nec istic retractari, longè minùs corrigi aut exsufflari. Et quidem illi agebant de solis Patriarchalibus, aut totius Orientalis Ecclesiæ Synodis; at verò Paschasius Quesnellus scribit de Synodis Occidentalium Provinciarum, quas suo Patriarchæ subdi nemo est unquam inficiatus. Proindè sanctus Damasus nequaquam timuit istud contagium, sed secutus est antiquissimum Romanæ Ecclesiæ morem, ex quo sanctus Papa & Martyr Stephanus sancti Cypriani, circa Baptismum errantis, "Le„gatos Episcopos nec ad sermonem colloquii saltem communis „admisit", & omne illis apud fideles interdixit hospitium. Ita in famosa sua epistola testatur Firmilianus, apud Cappadoces Archi-Episcopus Cæsaræensis. Eodem modo magnus Papa Leo tractavit Eutychianos Legatos Alexandrinæ Ecclesiæ: "Legati nec ad „faciem usque salutationis admissi, sine aliquo effectu reversi sunt". Ita Dioscorus Presbyter & Cheræmon Lector, ejusdem Ecclesiæ apud Constantinopolim Apocrisarii, questi sunt Cresconio & Ger-

mano Episcopis, istic Legatis Anastasii secundi Pontificis. Etiam de Petro Fullone, Antiochiæ Patriarcha, & Joanne Apamæensi Episcopo, Metropolita Secundæ Syriæ, Eutychianis hæreticis, scribit Narratio de Eutychianæ perfidiæ successu usque ad damnatum Acacium Constantinopolitanum Episcopũ: "Acacius petiit Apostolicam „Sedem, ut si ad eandem confugerent, ne ipso quidem digni haberen„tur adspectu". Et de sancto Agapeto Pontifice, Constantinopolim advecto, scribit in Breviario Liberatus Diaconus: "Agapetus An„thimi", hæretici ac intrusi Constantinopolitani Patriarchæ, "præ„sentiam sprevit, eumque ad salutandum suscipere noluit". Et nullis Principum, ipsius etiam Augustæ Theodoræ Promissis, precibus, aut minis ad id se permisit inclinari. Et de Græcorum Episcopis, sibi circa tria famosa Capitula obedire detrectantibus, ad omnem Ecclesiam scripsit vigilius Pontifex: "Eos ulteriùs non „permisimus esse nostræ communionis participes, nec adspectus „eorum oculi nostri receperunt". Hinc & Pyrrhus, Eutychianus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Antistes, à sancto Abbate Maximo convictus & confusus, humiliter supplicavit: "Hoc unum & so„lum rogo, primum quidem ut merear Apostolica Delubra, „magis autem ipsos Apostolorum Principes adorare. Deindè ve„rò ut liceat sanctissimum Papam in faciem videre, eique libel„lum eorum, quæ absurdè gesta sunt, tradere". Et sanctus Maximus, ac Gregorius Patricius responderunt: "Quando tua propo„sitio bona est atque utilis, sic fiat". Tùnc Pyrrhum ex Africa portarunt Romam, & sanctus Maximus pergit: "In hanc cele„berrimam Urbem Romam cum Pyrrhus venisset nobiscum, Pro„missum implevit, damnavitque impiæ Ecthesios dogmata, ac „se per rectam professionem cum sancta Ecclesia conjunxit". Et fuit admissus ad faciem Pontificis. Nemo Hæreticus, nisi post conversionem & solemnem Hæresis abjurationem, potuit unquam hanc videre. Et hanc regulam secutus est sanctus Damasus in Priscillianum.

Cap. 21.

CAPUT

CAPUT VIII.

Examinatur Imperatoris Gratiani Lex, quæ omnes Occidentalis Ecclesiæ Metropolitas Episcopos jussit in prima etiam instantia judicari à Romano Pontifice.

ZOzimus Pontifex ad se traxit primam instantiam Proculi Massilienses Episcopi, se novum secundæ Narbonensis Provinciæ Metropolitam prætendentis, & de hac re scribit Paschasius Quesnellus: "Hoc Illustrissimus Petrus de Marca „dicit actum esse Romæ post Gratiani legem „promulgatam, quæ Romani Pontificis judicio „commiserat Metropolitanos, quamque merito jure non multi fa„ciebant Gallicani, utpote consuetudini Ecclesiasticæ, receptis„que regulis adversam. Quidquid sit de hac lege, quæ Canonum „sanctiones infirmare non potuit, non est cur nos Zozimi conatus „iste plurimum sollicitet", &c. Anti-Papæ Ursicini, licet Coloniam Agrippinam relegati, Factio graviter vexavit Ecclesias. Plures Episcopos movit in rebellionem Romanæ Ecclesiæ. Hinc in Romana Synodo S. Papa Damasus ab Imperatoribus Gratiano ac Valentiniano postulavit plura auxilia, inter quæ fuit & hoc: „Jubere Pietas vestra dignetur, quicumque vel Fratris nostri Damasi, „vel nostro judicio, qui Catholici sumus, fuerit condemnatus, „atque injustè voluerit retinere Ecclesiam, vel vocatus à Sacer„tali judicio non adesse, accitus ad Urbem Romam veniat, aut „si in longinquioribus Partibus hujusmodi emerserit quæstio, ad „Metropolitani deducatur examen. Vel si ipse Metropolitanus „est, Romam necessariò, vel ad eos, quos Romanus Episcopus „Judices dederit, contendere sine dilatione jubeatur". Et Principes in eadem verba rescripserunt. Paschasius Quesnellus cum Petro de Marca censet & Synodum postulasse, & Principes sanxisse contra Canones.

Respondeo hanc esse enormem contumeliam & in istam Synodum, & in istos Principes. Quæ contumelia major, quam

tantum

tantum Pontificem, ejusque Apostolicam, cui S. Ambrosius ad fuit, synodum de Apostolicorum Canonum infractione infamare? Apostolicum namque Canonem omninò laudat in relatione ad S. Celestinum Pontificem Ephesina Synodus, scribens contra Joannis Patriarchæ Antiocheni Factionem, ausam damnare S. Cyrillum Patriarcham Alexandrinum: "Si quibuslibet potestas fiat majo„ribus Sedibus contumeliam inferendi, & in illos, in quos nihil „juris habent, sententias pronuntiandi usque adeo iniquas, & à „Canonibus discrepantes, vel potius contumelias, in extremam „confusionem res Ecclesiasticæ delabentur". Quod ipsum in causa Acacii Constantinopolitani Episcopi scribit in litteris ad Dardaniæ Episcopos S. Gelasius, & suum Rescriptum fundat in hac generali Regula: "Ab Inferioribus Potior discuti non potest, „aut judicari". Etiam in Tomo de Anathematis vinculo scribit idem Pontifex: "Inferior Potiorem absolvere non potest". Addit hunc esse perpetuum Ecclesiæ tramitem. Est Apostolica regula, quæ Clericum à proprio Episcopo, Episcopum à Metropolita, Metropolitam à Patriarcha vel Exarcho, Exarchum & Patriarcham semper jussit à Papa Synodaliter Judicari. Hinc in Ephesino Concilio adversùs Joannem Antiochiæ Patriarcham, Synodali evocationi parêre detrectantem, dixit Juvenalis Hierosolymæ Episcopus: „Oportebat Joannem confestim accurrere ad Apostolicam Sedem „Magnæ Romæ nobiscum considentem, apud quam mos est ex „Apostolico ordine & traditione, ut ipsa Sedes Antiochena di„rigatur & judicetur". Romanæ Sedi hac in parte adjunxit Apostolicum Hierosolymæ Thronum. At ex proprio arbitrio: Quò sucaret suum ambitum. Ex isto Canone Pentapolitana Ægyptiacæ Diœcesios Provincia suum Patriarcham Dionysium, profani Dogmatis suspectum, detulit sancto Dionysio Pontifici: Et hic illum judicavit. Hæresiarcham Nestorium, quod Constantinopolitana Ecclesia tùnc Patriarchalia jura ambiret, sancto Celestino Pontifici detulit sanctus Cyrillus. Hujus Successorem Dioscorum Clerici Alexandrini accusarunt apud sanctum Papam Leonem. Plura sunt istiusmodi exempla. Arabici Canones Patriarcham à subdito Metropolita nec accusari permittunt, nisi de consilio & assensu alterius Patriarchæ.

Ex eadem regula Metropolitanus à suæ Provinciæ Synodo numquam damnari potuit aut judicari, sed à solo Patriarcha aut ejus Synodo

nodo. Ita docet primus Canon Ephesini Concilii. Omnes quippè Episcopos, qui Synodo præsentes fuerant Joannis Antiocheni Patriarchæ Factionem secuti, damnat, & pergit ad absentes ejus Congregales: "Si quispiam Metropolita Provinciæ derelictâ sanctâ & œcu„menicâ Synodo aut accessit ad illorum defectionis Confessum, aut „accedet imposterùm, sivè cum Celestio sensit, sivè sentiet, ipse „nihil ampliùs poterit agere adversùm Provinciæ Episcopos, ut „qui jàm indè à Synodo totius Ecclesiasticæ communionis expers „sit factus, & prorsùs inutilis, sed & ipsis Episcopis illius Pro„vinciæ, circumque vicinis Metropolitis recta sentientibus subja„cebit, ut omninò dejectus à Sede Episcopatus". Ephesina Synodus fuit in duas partes lacerata. Et istorum, qui Hæresiarcham Nestorium damnaverant, aut ejus damnationi accesserant atque subscripserant, Metropolitarum ac aliorum Episcoporum aliqui, à Joanne Patriarcha Antiocheno circumscripti aut seducti, post-modò vertêrunt vela, recantarûnt sua suffragia, & ad Joannis factionem retrocesserunt. Hos castigat laudatus Canon. Et inter alias istius-modi Metropolitæ pœnas ponit, quod deinceps suæ Provinciæ Synodo subfuturus sit, & ab ipsa judicandus: Quia videlicet integer Metropolita ipsi non subest, nec ab ipsa potest judicari. Hinc Edessenæ Metropolios Clerici suum Episcopum Ibam accusarunt non apud Synodum suæ Provinciæ, sed apud "Mag„num & sanctum Concilium" Domni Patriarchæ Antiocheni. Ita habes in decima Actione Concilii Chalcedonensis: Et hujus nonus Canon sanxit Clericum apud Episcopum, Episcopum apud Provinciæ Synodum, Metropolitam esse conveniendum apud Diœceses Primatem, aut apud Episcopum Regiæ civitatis Constantinopolitanæ.

Agit de Thracicæ, Asianæ, ac Ponticæ Diœcesios Metropolitis, quorum Consecrationem Constantinopolitanus invaserat, & invadere moliebatur etiam judicialem in ipsos authoritatem. Hoc Synodus noluit. Statuit Alternativam, positam in arbitrio Convenientis. Interim Metropolitam noluit judicari à sua Synodo. Quod ipsum confirmavit octava Synodus. Sanxit ut damnatus à Metropolita Episcopus provocet ad "Patriarchale Caput", & adjunxit: "Insuper etiam nullo modo quisquis Metropolitanorum ab Episco„pis Provinciæ suæ judicetur, sed à solo proprio Patriarcha". Idem habent Arabici Canones, & adjungunt: "Patriarcha querelam unius Can. 26. Can. 46.

„Archi-Episcopi de alio ArchiEpiscopo non accipiat, nisi altero „Archi Episcopo ex Fratribus interveniente". Ex simili nescio quo Canone Guntharius Colonienſis, & Thetgaudus Treverenſis Metropolitæ, à Nicolao primo Pontifice damnati, apud Ludovicum secundum Imperatorem conquesti sunt, quod isti judicio nullus alter Metropolita adfuisset. Ex isto capite tentarunt judicium exfusflare. Quæ omnia nequaquam ducunt originem ex lege Gratiani Principis. Hæc enim scripta fuit ad solam Occidentalem Ecclesiam, ad solum Patriarchatum Romanum. Nec item sunt novum jus: Sunt Canones innovantes ac stabilientes Apostolicam traditionem.

Fateor tamen istos Canones quandoque non viguisse in Gallia. Etenim tertia Aurelianenſis Synodus Episcopis & Clericis rigidè interdicit omne extranearum mulierum contubernium, Can. 4. omnem præsertim carnis Lapsum, atque concludit: "Metropo„litanus", utique lapsus, "à Comprovincialibus suis distringa- Can. 17. „tur". Et quinta Synodus sanxit: "Si Metropolitanus à Com„provinciali Episcopo bis fuerit in causa propria appellatus, & „eum audire distulerit, ad proximam Synodum, quæ constitue„tur, negotium suum in Concilio habeat licentiam exerendi, & „quidquid pro justitia à Comprovincialibus suis statutum fuerit, stu- Can. 16. „deat observare". Utique Metropolitanus. Quod ipsum repetit secunda Arvernenſis Synodus. Paschasius Quesnellus dat causam: "Gratiani legem merito jure non multî faciebant Gallicani, ut„potè consuetudini Ecclesiasticæ, receptisque Regulis adversantem". Respondeo legem à Gallicanis Episcopis nec contemptam fuisse, nec neglectam. Eâ enim usi sunt sub Pontificibus Innocentio, Zozimo, Bonifacio, Celestino, Sixto, Leone. Et ipsam ad magni Leonis preces innovavit contra sancti Hilarii novitates Valentinianus tertius. Neglectûs igitur causa fuit non legis ad Ecclesiasticam consuetudinem aut receptos Canones contrarietas, sed Galliæ invasores Reges barbari, qui suis Episcopis interdixerunt Regni egressum, ac ipsum etiam Romanum accessum, eosque jusserunt esse contentos solis Relationtbus. Ita testatur in litteris ad Romanos Senatores Faustum & Symmachum sanctus Avitus Archi-Episcopus Viennenſis. Hinc Metropolitæ, ne sibi impunis foret delinquendi aut excedendi licentia, semetipsos suarum Provinciarum Synodis spontè submiserunt. Erat manifestè contra Canones,

nones. Hinc unà cum multis aliis, per barbaros istos Reges intrusis, Ecclesiasticæ disciplinæ depravationibus morem istum abolevit, & Canonum vigorem reduxit magnus Impeator Carolus, Reparator Gallicanæ Christianitatis. Etenim in septimo Capitularium libro habemus: "Si adversùs Provinciæ Metropolitanum Cap. 24. „Episcopus vel Clericus habuerit querelam, petat Primatem Diæ„ceseos, & apud ipsum judicetur, aut apud Sedem Apostolicam". Primates tùnc habere incæpit Gallia: Hinc Capitulum aliquos apud suum Primatem, aliquos Metropolitas mandat apud Sedem Apostolicam judicari. Utique istos, qui non habebant Primatem. Est Canon Chalcedonenſis. Hæc ejus verba, "Aut Sedem Regiæ „urbis Constantinopolitanæ". Carolus transmutat in hæc: "Aut „apud Sedem Apostolicam". Hausit hoc ex fictitia epistola, quæ passim adscribitur sancto Julio Pontifici. Et hinc videmus, quod Hincmarus Metropolita Remenſis non cæperit primus hunc antiquum Canonem introducere in Gallias. Nam & Adrianus primus, dum Bituricenſem Cathedram reposuit in Metropoliticam dignitatem, voluit ejus Episcopum deinceps judicari à sola Sede Apostolica. Eandem regulam habent Capitula, quæ Angilramnus Metenſis Episcopus vel accepit ab eodem Pontifice, vel potiùs ipsi obtulit.

Canon tamen semper habuit exceptionem, quam in suo ad Ephesinam Synodum libello adduxit Charisius, Philadelphienſis in Lydia Ecclesiæ Presbyter: "Omnes qui rectè sapiunt, ita com„parati sunt, ut honorem semper, & quam decet observantiam „spiritualibus maximè Patribus & Doctoribus deferre desiderent. „Si verò illos, qui docere debent, talia de fide auditoribus in„sonare contigerit, quæ omium & aures & animos offendant, tùnc „sanè ordinem commutari necesse est, & pravæ doctrinæ Magistros à „Subjectis reprehendi". Exceptionem in sua Romana, octavi Concilii Actis inserta, Synodo exponit Adrianus II. Pontifex, dicens de suo Antecessore Honorio, damnato ab Orientalibus: "Sciendum est, „quia super hæresi fuerat accusatus, propter quam solam licitum est „Minoribus Majorum suorum motibus resistendi, vel pravos sensus „liberè respuendi". Quæstio est, quid hìc intelligatur per reprehensionem ac resistentiam? Quidam censent intelligi solam facultatem accusandi, aut sanè se separandi ab errantis Prælati communione.

Respondeo tamen intelligi etiam facultatem judicandi. Quisque privatus, etiam Laicus, possit accusare Prælatum similem, ac ejus com-

communionem deserere ; subdita autem Synodus habet authoritatem ipsius etiam judicandi. Ita subjecta Antiochena Synodus damnavit ac ejecit suum Patriarcham Paulum Samosatensem. Et Euphratam Coloniæ Episcopum, Metropolitam secundæ Germaniæ, damnavit propria Synodus. Et de Cosma Epiphanensi ac Severiano Arethusæ Episcopo, Severi Patriarchæ Antiocheni manifestâ hæresi offensis, scribit Evagrius Epiphanensis : " Cosmas & Severianus primum se à Severi communione segregarunt, deindè libellum abdicationis ad eum mittunt". Non est dubitandum, quin iste libellus fuerit Synodalis, formatus ab aliqua Synodo. Similem Synodum laudat antiqua & authentica Eutychiani successûs Narratio, scribens de ejusdem Sedis Patriarcha Petro Fullone : " Petrus, pulso Martyrio, Catholico „Episcopo, per vilissimum populum & hæreticos Sedem ipsius „occupavit, continuoque est damnatus ab Episcopis, atque à Leo„ne Imperatore Oasin deportatus". Hujusmodi Synodale judicium præfati Antistites fuerunt in Severum executi.

Notanda tamen sunt verba Charisii : "Quæ omnium & aures & „animos offendant". Esse debet manifesta hæresis. Si dubia sit & palliabilis, opus est prævia Relatione ad Sedem Apostolam. Hinc Dionysium, suum Alexandriæ Patriarcham, Pentapolitanæ Provinciæ Episcopi non præsumpserunt damnare, sed accusarunt apud Dionysium Pontificem : Quod nempe ejus error esset dubius, non manifestus. Eadem de causa Jubaianus, Pompejus, aliique per Africam Episcopi suum Primatem Cyprianum., prava de Baptismate docentem, non invaserunt, sed detulerunt apud Stephanum Papam, quod ejus error haberet aliquid fundamenti. Item dum error esset dubius, subjecta Synodus semper sibi adsociavit aliquem æqualem, aut etiam majorem reo Metropolitâ, Primatem, aut Patriarcham. Ita Antiochena Synodus contra Paulum Patriarcham, processura ad definitivam sententiam, adesse voluit Dionysium Patriarcham Alexandrinum, ac item Firmilianum Cæsaræensem in Cappadocia Episcopum, Exarchum Ponticæ Diœcesios. Et suum judicium mox retulit ad Sedem Apostolicam. Ex eadem regula Colonensis Synodus, missura damnationis manum in suum Metropolitam Euphratam, sibi adjunxit Maximinum Trevirensem, & Valentinum Metropolitam Arelatensem. Et ex hoc fonte possit prodiisse Arabicus Canon, mandans

dans Patriarcham aut Metropolitam non judicari, nisi præsente alio Patriarcha aut Metropolita. Quod observatum voluit, etiam dum Metropolita judicaretur à suo Patriarcha. Præfatæ exceptionis ratio est clara. Etenim manifestè hæreticus semetipsum damnat ac degradat. Est opus non judicio, sed solâ declaratione ac executione. Hanc Canones semper permiserunt etiam subjectæ Synodo.

Eadem fuit ratio de peccato idololatriæ. Hinc enim Martialem Emeritensem Episcopum, Metropolitam Lusitaniæ, propria Synodus degradavit. Si tamen fuerit Metropolita. Etenim Ferdinandus Mendoza, Joannes Mariana, ac alii Hispanicarum rerum periti, affirmant usquè ad Imperatoris Constantini tempora nullos in Hispania fuisse Metropolitanos Episcopos, sed tùnc istic viguisse Hierarchiam Africanam, quæ acceptæ Consecrationis ætate seniorem faciebat Primatem Provinciæ. Et ipsorum assertio habet fundamentum in Canonibus Illiberritanis. Antiquam formam insigniter exponit in litteris ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus, scribens adversùs Secundum Tigisitanum Episcopum, Numidiæ Primatem, ausum damnare Cecilianum Carthaginensem Episcopum, Primatem totius Africæ, quod diceret Ordinatum à Traditoribus. Cecilianus ad Synodum evocatus adesse noluit, allegans Superiorem citari aut evocari non posse à Subditis. Hinc illum Secundus pro confesso habuit, & damnavit in contumaciam. Hunc impetum Augustinus graviter improbat, & adjungit Secundum debuisse ad suam Synodum perorare in hujusmodi verba : " Videtis Fratres, post tantam stragem perse- Epist. 162.
„cutionis misericordiâ Dei à Principibus sæculi pacem esse conces„sam, non debemus nos Christiani & Episcopi unitatem dirum„pere Christianam, quam jam Paganus non insequitur inimicus. „Itaque aut omnes istas causas, quas clades turbulentissimi tempo„ris inflixit Ecclesiæ, Deo Judici dimittamus, aut si aliqui in „vobis sint, qui certa istorum crimina ita noverint, ut ea facilè „valeant edocere, negantesque convincere, & talibus communi„care formidant, pergant ad Fratres & Collegas nostros Trans„marinarum Ecclesiarum Episcopos, & ibi primò de istorum Fa„ctis & contumacia conquerantur, quod ad judicium Collegarum „Afrorum malè sibi conscii venire noluerint, & indè illis denun„tietur ut veniant, ibique objectis respondeant. Quod si non fe-

„cerint, ibi eorum pravitas & perversitas innotescet, missâquè „Tractoriâ super eorum nomine per totum Orbem terrarum, „quocumque jam Ecclesia Christi dilatata est, ab omnibus Ec„clesiis eorum communio præcidetur, ne aliquis error in Cathe„dra Ecclesiæ Carthaginensis oriatur. Tùnc demùm securi Epis„copum alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cum à tota Eccle„sia illi fuerint separati, nè fortè cum alius modò fuerit Ordina„tus, non ei communicetur ab Ecclesia Transmarina, quia iste ab „honore depositus non videbitur, quem jam Ordinatum fama ce„lebravit, & ad eum commeare communicatorias litteras fecit, „atque ita magnum scandalum schismatis in unitate Christi jam pa„catis temporibus oriatur, dum præproperè nostras volumus præ„cipitare sententias, & non contra Cecilianum, sed contra Orbem „terrarum, qui ei per ignorantiam communicat, Altare alterum „erigere audeamus".

Sanctus Augustinus docet varia. Primò, quod Africana Synodus Primatem suum Cecilianum, si quidem ejus in traditionem Lapsus erat certus ac manifestus, potuerit evocare ad judicium. Secundò, quod contumacem non potuerit cogere, nec damnare in contumaciam. Tertiò, quod contumacem debuerit deferre ad tribunal Romanæ Ecclesiæ. Quartò, quod Romana Ecclesia potuerit contumacem damnare, & super ejus nomine ad omnes sub cælo Ecclesias mittere damnationis Tractoriam. Quidam codices habent: "Tractatoriam". Est mendum. Hæc omnia fundantur in Ceciliani Primatu, propter quem non subdebatur isti Synodo. Quintò Augustinus docet, quod antè confirmatam à Romana Ecclesia Ceciliani damnationem nequiverit procedi ad creationem novi Episcopi. Et addit causam: Quia nempè ante istam confirmationem inflicta per Africanam Synodum degradatio non est firma, ideòque Sedes necdùm censetur vacare. Traditio & per Traditores accepta Consecratio erant crimina capitalia, graviora hæresi. Propter ipsa Cecilianus poterat judicari a suis Subditis. Attamen Afrorum tanta erat in suum Primatem reverentia, ut ipsum subdita Synodus invitum non potuerit ad se trahere, sed contumacem debuerit Romam provocare. Et istam Regulam noscens Cecilianus recusavit evocatus adesse: Maluit Romæ judicari. Ex eadem regula Carthaginensis Donatistarum Synodus in suum Primatem Primianum fecit, quod in quarto contra

tra Crescónium libro scribit sanctus Augustinus: "Synodus ad Cap. 7.
„Primianum non semel, sed iterùm ac tertiò Legatos misit, ut si „ad eos ipse venire nollet, ipsos ad se venire permitteret". Quæ omnia non fundantur in lege Imperatoris Gratiani, sed in Apostolico Canone, per istam Legem innovato & confirmato.

Ex his addiscimus causam, cùr Narbonensis Provinciæ Synodus suum Arelatensem Metropolitam Martianum damnare non præsumpserit: Cùr item sanctus Stephanus Pontifex in ipso damnando fuerit lentior, & per iteratas sancti Cypriani litteras debuerit urgeri. Quia nempè palmare ejus crimen erat adhuc utcumque ambiguum, nec plenè exploratum. Clemens sancti Cornelii in Lapsos Decretum quidam Episcopi noluerunt admittere per hæreticam contumaciam, quidam per rigidam disciplinam. Nam & de clementi sancti Zephyrini in Mæchos Decreto scribit ipse Cyprianus ad Antonianum Episcopum: "Apud Antecessores no„stros quidam de Episcopis isthìc in Provincia nostra dandam Pacem „Mæchis non putaverunt, & in totum pænitentiæ locum contra „adulteria clausérunt, non tamen à Co-Episcoporum suorum Col„legio recessérunt, aut Catholicæ Ecclesiæ unitatem vel duritiæ „vel censuræ suæ obstinatione ruperunt, ut quia apud alios adul„teris pax dabatur, qui non dabat, de Ecclesia separaretur. Ma„nente Concordiæ vinculo, & perseverante Catholicæ Ecclesiæ „individuo sacramento, actum suum disponit & dirigit unusquis„que Episcopus, rationem Propositi sui Domino redditurus". Episcopi isti clemens Zephyrini Decretum non impugnabant hæreticâ duritiâ aut censurâ: Nequaquam censebant esse Divinæ legis prævaricatorium. Censebant Moechiam per Ecclesiæ claves post expletam pœnitentiam posse absolvi: Attamen clementiam istam credebant suis populis non convenire. Populis, de quibus postmodò scripsit sanctus Salvianus: "Tàm impossibile est Afrum esse castum, „quàm Afrum non esse Afrum". Hinc illi à communi Ecclesiæ Altari se non separarunt. Hæc ipsa sententiarum diversitas evenit Decreto Cornelii. Nam & diù post Illiberritana Synodus quibusdam & Mæchis & Lapsis negavit extremum Sacramentalis Reconciliationis viaticum. Censuit antiquam disciplinam esse suis populis convenientiorem. Quod ipsum quidam Gallicani Episcopi adhuc consuerunt multo tempore post Nicænum Concilium. Lucet ex litteris sancti Celestini Pontificis. Porrò quâ sententiâ ageretur

retur Martianus, videtur dudùm latuisse ac fuisse obscurum. Hinc nec Synodus ipsum fuit ausa invadere, & Stephanus dissimulavit. Tandem ille palàm blateravit Decretum esse prævaricatorium Evangelici dogmatis, professus est se docere cum Novatiano, erexit novum Altare, evasit manifestus hæreticus. Tùnc Stephanus prævenit Synodum, functus officio.

CAPUT IX

Discutiuntur Ioannis de Gerbais Sensa circa laudatam Imperatoris Gratiani legem.

HÆc Lex mirificè ferit oculos novarum hodie vocum Authoribus. Eloquentissimus igitur ille Magister noster post impugnatam Valentiniani tertii pro Magni Leonis adversùs Arelatensem Hilarium Decretis legem pergit ac scribit: "Non „plus habet roboris lex altera, quæ à Gratiano „paulò ante ad Relationem Concilii, tum „Aquileinsis, tum Romani, edita erat". Adducit palmaria legis verba, & concludit: "Non habet, inquam, lex ista plus robo„ris, si fortè generaliter accipiatur Nam & peccat ista quoque „contra Canones, & quatenus Episcopos Judicandos decernit à „Damaso & quinque aut septem Episcopis, & quatenus Me„tropolitanos promiscuè Episcopi Romani, aut virorum ab ipso „depùtatorum judicio planè subjicit". Hic novarum vocum Dilector potius primas judicandorum instantias, quam judicatorum Episcoporum Appellationes vult Apostolicæ Sedi subripere: Cunctos à suæ Provinciæ Synodo, nullum vult posse à Papa damnari. Nec ipsos Metropolitas. Hinc Augusti Gratiani legem censet impingere in Canones. Istud hominum genus tentat novam Hierarchiam fabricari, ideoque protervè asseverat, quod ante ipsorum Glorioſum Magisterium nemo sub Sole intellexerit Canones.

Dico igitur istum eloquentissimum Magistrum hìc labi in duos errores. Primus est, quod lex in Canones peccet, quatenùs decernit Episcopos judicandos à Romano Pontifice cum consilio quinque aut septem Episcoporum. Lex enim sanxit de Suburbicariis

riis Romanæ Provinciæ Episcopis, quorum Pontifex erat proprius Metropolita. Vastissima erat tùnc ista Provincia. Omnis Italia non habebat nisi quatuor Metropolitas: Romanum, Mediolanensem, Aquileiensem, & Calaritanum. Proindè tùnc omnes à Ligùria usque ad Jonium mare intra Italiam Provinciæ, ipsaque etiam Sicilia spectabant ad Metropoliticam subjectionem Romani Pontificis, ac proindè nullus istic Episcopus judicari poterat, nisi per ejus Synodum. At verò hanc tantam Synodum adunare erat non parvi moliminis. Longè majoris, quàm adunare aliquam Africanam. Hinc uti Africani Canones degradandorum Episcoporum potestatem soli cum duodecim Episcopis Primati crediderunt, ita perpetua Italiæ consuetudo illam semper permisit soli Pontifici cum consilio quinque aut septem Episcoporum. Non cum Concilio, sed cum consilio. Rationem dat in sua ad Orientales Clericos & Monachos Synodali epistola sanctus Felix III. "Quo„ties intra Italiam propter causas Ecclesiasticas, præcipuè fidei, „colliguntur Domini Sacerdotes, consuetudo tenetur, ut Successor „Præsulum Sedis Apostolicæ ex persona cunctorum totius Ita„liæ Sacerdotum cuncta disponat, qui Caput est omnium". Affirmat in ista Synodo solum Pontificem sancire ac definire omnia, adsidentibus ei Episcopis esse consultivum dumtaxat suffragium. Affirmat hanc esse perpetuam consuetudinem, & adjungit ipsam fuisse confirmatam à Nicæna Synodo: Utique per sextum Canonem. Romanus igitur Pontifex subjectos suæ Metropoli Episcopos poterat etiam solus degradare: Attamen nè in mente aut affectu pateretur aliquid humani, passim adhibebat quinque vel septem Episcoporum consilium. Et hanc consuetudinem Imperator Gratianus suâ lege confirmavit. Quod contra Canones aliquid egerit, in nullius unquam mentem incidit.

Alter istius eloquentissimi viri error est, quod ista lex impegerit in Canones, quatenùs Metropolitas promiscuè Episcopi Romani, aut virorum ab ipso deputatorum judicio planè subjicit. Etenim lex nequaquam de cunctis sub cælo, sed de solis Romani Patriarchatus, præsertim tamen de Italiæ ac Galliæ Metropolitis sanxit, ideoque est lucidissima observatrix ac executrix Canonum. Uti Metropolitarum Consecratio, ita & prima de ipsorum delictis cognitio per Apostolicos Canones ac perpetuam consuetudinem semper spectavit ad Patriarcham, aut certè ad Primatem. At verò

Romanæ Eccleſiæ Patriarchatus nullum olim Primatem habuit, niſi ſolum Carthaginenſem, ideòque omnes per Illyricum, Italiam, Galliam, ac Hiſpaniam Metropolitæ ſine medio ſuberant Romanorum Epiſcopo: Proindè à nullo, niſi ab iſto, aut ejus Delegatis poterant judicari. Hanc ejus perpetuam authoritatem lex confirmavit. Quod contra Canones egerit, ſapientiſſimus ille Magiſter dignetur ſuæ Rhetoricæ artis Auditoribus, non Eccleſiaſticæ Hierarchiæ Peritis ſuadere aut prædicare.

Audiamus ſequentia: "Sed neque etiam Gratiano mens fuit „conſtitutionem iſtam generaliter proponere, quaſi verò & pro lo„cis omnibus, & in omne tempus valitura eſſet. Verùm eâ dum„taxat cautum eſſe voluit, nè Urſinus, qui Romanam Sedem Da„maſo invidebat, ampliùs quidquam moliretur contra Damaſum: „Non per ſe quidem, cùm jam in exilio eſſet, ſed per Epiſco„pos, quos olim ordinaverat, & qui contempto Damaſi, ac alio„rum Epiſcoporum, qui Damaſo favebant, judicio Sedes ſuas impu„nè retinebant". Eloquentiſſimus Doctor adducit verba legis, & concludit: "Itaque lex ad ſupplicationem hujuſmodi lata, tem„poranea tantùm fuit, atque ad id unum comparata, ut pax Ec„cleſiæ redderetur, quam turbabat Urſinus, utque Epiſcopi, qui „legitimis obtemperare Judicijs recuſabant, ad obſequium coge„rentur". Quod lex pro omnibus locis non fuerit lata, libens fateor. Jam enim profeſſus ſum eſſe latam pro ſolo Romano Patriarchatu. Præſertim pro Italia & Gallia. At quod lata non ſit pro omnibus temporibus, eſt inſignis error. Illa enim confirmavit, ac in executionem miſit Apoſtolicum Canonem, quem Barbarorum violentiæ, licet pro tempore diſſimulandum ſuaſerint, non tamen potuerunt circumducere.

Proindè quod Apoſtolicus Canon, qui primam de Patriarchis, Autocephalis Exarchis, & Romani Patriarchatus, ſi ſolam forſitan demas Africam, Metropolitis cognitionem privativè defert Romano Pontifici, etiam poſt iſtam legem ſemper viguerit, licet abundè demonſttatum ſit, oſtendere placet aliis adhuc teſtimoniis & exemplis. Oportet penitùs obſtruere os loquentium iniqua. Memnon Epheſinorum Epiſcopus, ac Aſiaticæ Diæceſeos Exarchus, ſuum Presbyterum Baſſianum ex quibus neſcio cauſis non diligebat, ideoque ipſum, ut à ſuis amoveret oculis, reluctantem & recalcitrantem conſecravit Evazorum Epiſcopum. At verò ille Thro-

Thronum iſtum adſcendere, immò & accedere penitùs noluit, ideoque humilis & afflictus permanſit Epheſi. Defuncto Memnoni ſucceſſit Baſilius, & de ipſo Baſſianus dixit ad Chalcedonenſem Synodum: "Is evocans Concilium Provinciæ, & agnoſcens violentiam quam „fueram paſſus, & quoniam machinatio fuerat, alium in illa ci„vitate ordinavit Epiſcopum, mihi verò reddidit communionem „& locum Epiſcopatus". Communionem & locum vacantivi Epiſcopi. Baſſianus pergit: "Contigit iterùm & hunc vitæ finem „ſuſcipere, me autem cum multa neceſſitate & vi inthronizaverunt „in eadem civitate Epheſi Populus & Clerus, & Epiſcopi, quo„rum unus Olympius Epiſcopus hic eſt". Epiſcopus Theodoſio-Politanus. Omnes poſt ſanctum Joannem Chryſoſtomum Conſtantinopolitani Epiſcopi tentaverunt Epheſinos Exarchos ſuâ Autocephaliâ exuere, ac Regiæ civitatis Throno ſubjicere, atque ita ſeſe evehere in Patriarchas. Et iſtic tùnc ſedebat ſanctus Proclus, laudati Joannis Diaconus, omniumque ejus Actorum acerrimus defenſor ac Proſecutor. Hinc ejus potentiam, quâ novum Epiſcopum omninò erat conſecrandum ad ſuas manus evocaturus, metuentes Epheſiorum Clerus & Populus, conſecratum Baſſianum exaltarunt, atque ita ſe præſervandos ſperarunt à multis contentionibus, à multo periculo ſuæ Exarchalis Autocephaliæ. Baſſianus pergit: "Agnoſcens autem hæc piiſſimus noſter Impera„tor, repentè hoc confirmavit, & continuò per Commonitorium „apertè declaravit, confirmans Epiſcopatum. Poſteà direxit ite„rùm Sacram per Euſtatium Silentiarium, quæ confirmaret Epiſ„copatum. Veni autem in Regiam Conſtantinopolim, & ſuſci„piens nos idem rerum Dominus, id eſt, me & eum, qui erat in „Regia civitate, Epiſcopum Proclum, amicos nos fecit. Et „communicavi cum eo, & cum omnibus Epiſcopis, qui tùnc „temporis ſunt reperti. Et faciens Synodicam idem ſanctiſſimus „Proclus direxit & civitati, & Epiſcopis, & Clericis". Ex his docemur plura. Primò, quod ſanctus Proclus iſtam ſine ſua Patriarchali venia, ſeù prævia confirmatione factam Inthronizationem peſſimè ceperit, ideoque & minatus ſit Baſſianum extrudere. Secundò, quod Baſſianus Imperatorem Theodoſium de Eccleſiæ ſuæ dignitate, & ei donata per ipſos Apoſtolos Autocephalia inſtruxerit, atque ita binam ſui Epiſcopatus confirmationem obtinuerit. Nempè tùnc necdum prodierat vigeſimus octavus Chal-

cedonensis Canon, ideòque Princeps judicabat juxta regulas antiquæ Hierarchiæ. Tertiò docemur, quod sanctus Proclus propter ista non cessaverit, sed constans perrexerit apud Principem urgere sua Patriarchalia Jura. Quartò, quod hæc omnia Bassianus timens tandem iverit Constantinopolim, & quod illic Princeps ipsum cum Proclo pacificaverit. Haud dubiè per aliquam, salvo utriusque partis jure, interlocutoriam transactionem. Quintò, quod hâc viâ placatus Proclus ei dederit Synodicam, ejusque Episcopatum plenè confirmaverit.

Quæ omnia sunt planè verissima. Eis enim ad Chalcedonensem Synodum attestatus est Lucianus Byziæ in Europa Episcopus. Glorioſissimis judicibus interloquentibus, "Reverendissimus „Episcopus Bassianus edoceat, quis eum fecit Episcopum", præfatus Lucianus respondit: "Qui habuit jus, suscepit eum bonæ „memoriæ Proclus. Et suscepit eum beatæ memoriæ Theodo„sius, piissimus Imperator: Et vocans eos amicos fecit". Notanda sunt verba: "Qui habuit jus". Affirmant illud in Ephesinam Ecclesiam, ac omnem Asiaticam Diœcesim jus omninò competîsse Proclo, & Constantinopolitanæ Cathedræ, ideoque de legitima Bassiani promotione non esse dubitandum. Isti ipsi glorioſissimi Judices Theodosio Assessores & Authores fuerant, ut ante Procli interventum Bassiano Episcopatum confirmaret: Utique juxta antiquos mores & Canones. Item ut Proclum cogeret ad faciendam præfatam interlocutoriam transactionem. Hinc Lucianus eos intrepidè notat: Affirmat plenum istius rei Jus Constantinopolitano Throno competere. Nempè erat in ipsa Europæ Provincia Episcopus, ideòque mordicus stabat pro istis rapinis Constantinopolitanorum Antistitum. Et hinc ejus testimonio non fidentes Glorioſissimi Judices perrexerunt: "Si Proclus sanctæ me„moriæ suscepit Bassianum Reverendissimum Episcopum, & com„municavit ei tamquam Episcopo Ephesiorum Metropolis, Reve„rendissimus Clerus sanctæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ nos edo„ceat". Et Theophilus istius Ecclesiæ Presbyter respondit: "Ut „cotam Deo, & suscepit eum sanctæ memoriæ Proclus commu„nicantem, & Synodalibus litteris honorans dimisit eum ad Ephe„sum, & in Diptychis posuit ejus nomen, & recitabatur usq; ad „modicum ab hinc tempus". Et cunctus ejusdem Ecclesiæ Clerus confirmavit Theophili testimonium. Et tanta authoritate munitus Bassianus per quatuor annos in plena pace sedit Episcopus.

Verûm hæc omnia gravissimè displicuerunt pluribus Asiaticæ Diœceseos Episcopis, pluribusque Clericis Ephesinæ Ecclesiæ. Indignissimè ferebant à sancto Paulo Apostolo fundatam, & à Sancto Joanne Evangelistâ dudum directam Ephesiorum Ecclesiam spoliari suâ Authocephaliâ, & violenter captivari, ac traduci in servitutem Constantinopolitanæ Cathedræ. Istas rapinas & Apostolicorum Canonum prævaricationes noverant per omnia displicere Romanæ Ecclesiæ, ac præsertim sedenti tunc zelosissimo Pontifici Magno Leoni. Noverant similes Juvenalis Hierosolymitani Episcopi, quas per Ephesini Concilii Authoritatem stabilire tentaverat, in Antiochenum Patriarchatum rapinas fuisse ab ipso, licet tunc dumtaxat Archi-Diacono, potentissimè excussas & exsufflatas. Noverant Autocephalorum Exarchorum Episcopalem confirmationem, & primam de ipsorum Consecratione ac quibusvis causis cognitionem privativè ac sine medio spectare ad Romanum Pontificem. Hinc igitur suum Archi-Episcopum Bassianum, ejus illegitimam inthronizationem, invalidam à sancto Proclo confirmationem, aliosque ejus defectus & excessus detulerunt & accusarunt apud Magnum Leonem. Eum accusarunt, quod non ab Episcopis impositus, sed à Gladiatoribus, Arenariis, aliisque ignobilibus violentiis fuisset conjectus in Episcopalem Thronum. Et de accusationis successu in Chalcedonensi Synodo ad Glorioſissimos Judices dixit ejus Successor Stephanus: "Et pro hoc expulsus est à Sanctis „Patribus, à Sanctissimo Regiæ civitatis Romæ Leone, à Beatissi„mo Sanctæ memoriæ Flaviano Constantinopolitanæ Urbis, & ab „Alexandrino & Antiocheno. Ab his expulsus est. Romanus Epis„copus eum deposuit, & Alexandrinus eum damnavit. Videat „vestra Magnificentia epistolam scriptam à sancto Leone". Et ad ulteriorem Glorioſissimorum Judicum interrogationem denuò reposuit: "Relatum est ab Episcopo Alexandrinæ civitatis, Sanctissimæ „memoriæ Theodosio Principe scribente illuc. Allatæ sunt etiam „litteræ à Beatissimo & Sanctissimo Papa Romano, quatenus istum „esse non oporteret Episcopum. Et manifestæ sunt litteræ. Ju„bete venire Notarios". Et rursum dixit ad omnem Synodum: „Sanctissimus Archi-Episcopus Romanus Leo hunc deposuit, „quoniam præter Regulas factus est". Et istam Romanæ Ecclesiæ authoritatem, istudque Magni Leonis Judicium, & Dioscorus

Universidad de Deusto
Biblioteca

corus Alexandrinus, & Domnus Patriarcha Antiochenus, & Sanctus Flavianus, qui sancti Procli Presbyter fuerat, agnoverunt, comprobarunt, & miserunt in plenam executionem. Etenim Ephesino Latrocinio non Bassianus adsedit, sed Successor Stephanus. Quin immò Dioscorus videtur fuisse Author totius negotii. Etenim Constantinopolitanorum Episcoporum rapinas pessimè oderat: Hinc videtur Ephesinæ Ecclesiæ Episcopos & Clericos instigasse, ut Bassiano datam à sancto Proclo Episcopalem confirmationem accusarent apud Pontificem. Istud judicium etiam probavit omnis Chalcedonensis Synodus. Etenim Bassianum pronuntiavit legitimè abjectum ac degradatum. Nempe tunc necdum ediderat vigesimum octavum Canonem, ideoque norat primam de Ephesino Exarcho notitiam, ejusque Episcopalem confirmationem, non ad Constantinopolitanum Episcopum, sed privativè sine medio spectare ad Pontificem Romanum: Ex Apostolico Canone. Nam & sanctus Victor Pontifex primæ instantiæ judicium exercuit in Ephesinum Polycratem. Laudata sancti Leonis epistola, dum è latebris apparuerit, poterit nos plura docere.

Eundem Apostolicum Canonem novit & observavit Timotheus Salophaciolus, Patriarcha Alexandrinus, de quo ad Acacium Constantinopolitanum Episcopum scripsit sanctus Simplicius Pontifex: "Frater & Co-Episcopus noster Timotheus, per-„secutione probabilior factus pristini non immemor Instituti, „per Fratrem & Co-Episcopum Isaiam, & filios nostros, Nilum „Presbiterum, & Martyrium Diaconum Alexandrinæ Ecclesiæ, „solemnia Scripta direxit, quibus & illud, quod ante perter-„ritus de Dioscori nomine fecerat, se destruxisse memoravit, „& remissionem ipsius erroris expetiit, nosque de quiete fecit „Ecclesiæ gratulari, expertus erga se, quod in eo tunc reprehen-„dimus, non inultum, & reconciliatum sibi nunc Divinæ mise-„rationis affectum". Et in alia ad eundem Acacium epistolâ: „Sicut in reditu Fratris & Co-Episcopi nostri Timothei gratula-„mur, ita eum commonente Dilectione tuâ cupimus irreprehen-„sibilem reperiri. Quia meministi eum jamdudum fidelis Præ-„sulis non habuisse constantiam, quando ei, ut damnati Dios-„cori nomen inter Altaria recitaretur, extortum est". Ex Alexandrino Clero & Populo plures Chalcedonensem sui Patriarchæ

chæ Dioscori degradationem contumacissimè aversabantur. Hinc enim Sanctum Proterium, quem in illius adhuc viventis, & apud Gangras in Paphlagonia exulantis, locum Orthodoxi consecraverant, illi crudelissime in quinta sancta feria, in ipso Baptisterio trucidarunt. Hoc ipsum sibi metuens Proterii Successor Timotheus Eutychianis Dioscori dilectoribus benignissimum se exhibuit, & ad ipsos placandos damnati ac hæretici hominis nomen reddidit sacris Ecclesiæ Tabulis, atque ita professus est ipsum, & vivum & mortuum, fuisse semper legitimum Episcopum, ac iniquè damnatum. Existimabat esse dispensatoriam pacis ac publicæ quietis fibulam. At erat gravissimum ac varium delictum. Manifesta damnatio Chalcedonensis Synodi, & contagiosa communio cum hæretico nomine. Hinc ipsum Simplicius graviter increpavit, minatus graviora: Degradationem. Verùm ille prævenit Justitiam, errorem agnovit & correxit, rasit Dioscori nomen, humiliter postulavit veniam, pollicitus meliora. Et suis precibus adjutorem adhibuit Acacium Constantinopolitanum Episcopum, tunc adhuc sanum & integrum, ideoque verbo & opere potentissimum apud Romanam Ecclesiam. Ambo profitebantur ad ipsam spectare istud judicium. Hinc enim de Timotheo Pontifex dicit: "Pristini non „immemor Instituti".

Ex eodem Canone Orientales Archi-Mandritæ & Monachi adversùs Anthimum Trapezuntis Episcopum, qui hæretico Theodoræ Imperatricis favore nixus semetipsum in Regiæ civitatis Cathedram intruserat, & occultè fovebat Eutychianam hæresim, scripserunt ad Imperatorem Justinianum: "Misit „Deus huic civitati Agapetum, Pontificem antiquæ Romæ, „in depositione Anthimi, tamquam olim Petrum Magnum „Apostolum Romanis in depositione Simonis præstigiarum. „Iste verò honorabilis vir, sciens per libellos plurimorum no-„strorum ea, quæ inique contra Ecclesias præsumpta fuêre, „ea ipsa visu semel accipiendo, neque ad visum suscipere vo-„luit Anthimum, furentem adversùs Canones, sed hunc justè „ejecit de Sacerdotali Sede hujus civitatis, & opitulante ac „adjuvante Catholicam fidem ac Divinos Canones vestro Im-„perio, præfecit ipsi Ecclesiæ Sanctissimum Mennam rectæ fidei, „& pudicæ vitæ, & honestæ conversationis, & infirmantium in

injuncta

„injuncta sibi dispensatione approbatissimum. Præterea rursus „de Anthimo libellos, & Episcopi Palestini in civitate con„gregati, & alii Orientales, & Legati aliorum Pontificum, & „nos ipsi postulavimus Anthimum Episcopum Trapezuntinum, „quæ perpetravit, facere per libellum nota Sedi Apostolicæ, & „liberare se ipsum ab omni hæretico errore, & proficisci ad „Ecclesiam Trapezuntinam. Aut si hoc non velit, finalirer con„demnetur, & omni dignitate & operatione Sacerdotali nude„tur, sicut sanctus Celestinus fecit contra impium Nestorium".

Affirmant varia. Primò, quod sanctus Agapetus Pontifex Constantinopolim venerit ad Imperatorem Justinianum. Occasionem & scopum exponit in Breviario Liberatus Diaconus. Secundò, quod tùnc præfatus Anthimus incubaret Constantinopolitanæ Ecclesiæ, homo versutus ac dolosus. Etenim licet pessimus Entychianista, putatus fuit tantus Catholicæ fidei Assertor, ut in Constantinopolitana Collatione fuerit unà cum Hypatio Ephesino, Demetrio Philippi-Cæsaræensi, & aliis sanctissimis Episcopis assumptus ad disputandum contra Episcopos Severianos. Tertiò, quod hæc utcumque sciens Pontifex hominem statim aversatus fuerit, nequidem dignatus admittere ad suum conspectum. Quartò, quod hæc omnia videntes, & hâc optimâ occasione usi Orientales Archi-Mandritæ ac Monachi, Agapeto exhibuerint libellos supplicantes ex Regiæ civitatis Throno Anthimum hæreticum ejici, ac imponi virum orthodoxum, verum Episcopum & Pastorem. Quintò, quod Agapetus libellos & causam admiserit, suumque Tribunal in ipsa Regia civitate erexerit, judicialiter procedens contra Anthimum. Sextò, quod ipsum propter illegitimum contra Canones transitum dejecerit, atque ita ex Constantinopolitano Patriarcha jusserit denuò esse Trapezuntinum Episcopum. Septimò, quod mox in ejus locum propriis manibus consecraverit Mennam Presbyterum, Præfectum pauperibus infirmis. Octavò, quod tùnc Monachi non cessaverint, sed adversùs ipsum perrexerint agere, uti contra hæreticum. Nonò, quod hanc Actionem non apud Amasenum Episcopum, Trapezuntini Metropolitam, instituerint, sed continuarint apud Agapetum. Decimò, quod hæc omnia non soli ipsi Archi-Mandritæ ac Monachi egerint, sed insuper plures Hierosolymitani, ac Antiocheni Patriarchatus Episcopi, nec non & ipse Imperator Justinianus.

Ex

Ex quibus discimus præsertim tria. Primò, quod prima de Constantinopolitani Patriarchæ promotione ac excessibus cognitio privativè spectet ad solum Pontificem. Secundò, quod Papa, dum illum degradat, suo jure possit consecrare Successorem. Tertiò, quod etiam prima de aliis, tàm Provincialibus quàm Metropolitis, Orientalium Episcopis cognitio, licet fieri possit per Patriarcham & Metropolitam, devolvi possit etiam ad Papam. Quod sit alternativum jus, ideoque accusator habeat electionem, præsertim in causa fidei. Et hinc novus Patriarcha Mennas unà cum Romanæ Ecclesiæ Apocrisariis ac Legatis perrexit adversùs Anthimum, & uti hæreticum degradavit. Etiam Severum Antiochenum, Petrum Apamæensem, ac Zoaram Monachum. Quæ omnia Mennas suæ Sedis authoritate palàm non potuit, sed propter adsidentes Legatos Romanæ Ecclesiæ. Ita ipse in sua Synodo est assiduè professus. Et Synodalia Acta profitentur sanctum Celestinum Pontificem ista suâ authoritate egisse in Nestorium, ac ipsum degradasse. Quod ipsum constanter professa est Ephesina Synodus.

Quod eâdem potestate in cunctos Romani Patriarchatus Metropolitas non solus Damasus sit usus, sed omnes etiam Successores constanter uti perrexerint, ostendi possit multis, in superiori capite non adductis, aliis exemplis. Quod ista forma in Gallicanis Ecclesiis usque ad barbaros Reges constanter viguerit, lucet ex Decretis sancti Hilari Papæ. Etenim nescio quis Hermes, ad Biterrensem Ecclesiam electus & consecratus, & ab ipsa inique rejectus, nescio quo iniquo modo invasit, aut impositus fuit in Cathedram Narbonensis Metropolis. Hinc ad Leontium Arelatensem Archi-Episcopum, suum in Gallia Vicarium, Hilarus scripsit: "Miramur Fraternitatem tuam ita legis Catholicæ im„memorem esse, ut quæque iniqua, & contra Patrum nostro„rum Statuta in Provincia, quæ ad Monarchiam tuam pertinet, „si ipse aut non vis aut non potes, etiam nec nos silentii tui „taciturnitate permittas corrigere". Compendio exponit Hermetis excessum, & adjungit: "Quam rem decuerat Sanctitatem tuam, „ut nobis è vestigio indicaret". Affirmat quod Leontius debuerit Hermetem aut statim corrigere per vices Apostolicas, aut certè corrigendum referre Pontifici. Nempè quia Hermes erat Metropolitanus. Undè & Pontifex ipsum correxit. Etenim dispensa- Epist. 7.

 toriè

Universidad de Deusto
Biblioteca

toriè confirmavit in Narbonenſi Cathedra, ſed ſub hoc pœnali moderamine : "Ei, qui nùnc Eccleſiæ Narbonenſi præſidere permittitur, Ordinandorum Epiſcoporum ob hæc, quæ pravè facta ſunt, ſuſtulimus poteſtatem, quam ad fratrem & Co-Epiſcopum noſtrum Conſtantium, Uceticæ Eccleſiæ Antiſtitem, quia ævo honoris Primas eſſe dicitur, pertinere cenſuimus". Tra-
Epiſt. 8. ctavit Hermetem, quomodo à Bonifacio & Celeſtino, & neſcio quo alio Pontifice tractatos fuiſſe Anthonium Fuſſalenſem, & tres alios in Mauritania Cæſaræenſi Africanos Epiſcopos, teſtatur in litteris ad laudatum Celeſtinum ſanctus Auguſtinus. Ejus
Epiſt. 261. Metropoliticam poteſtatem inſigniter circumſcripſit & mutilavit. Etiam Mamerti Viennenſis Metropolitæ contra Arelatenſem Metropolim exceſſus, quod Leontius Vicarius in hac cauſa eſſet pars, ideòque congruè non poſſet Judicem induere, Dienſis Eccleſia retulit ad Hilarum, & ipſe illum judicavit, compeſcuit, atque correxit.

Etiam natam inter Æonium Arelatenſem & Heſychium Viennenſem de Metropolici juris limitibus ac modo controverſiam iſti ipſi Metropolitæ retulerunt Romam, & Symmachus Pontifex hæc Æonio reſcripſit : "Ne facilè alterius partis abſentiâ præjudicialiter videamur aliqua decreviſſe, id magis duximus ordinandum, ut Fraternitas tua competenti tempore de Eccleſiaſtico ordine inſtructum non moretur de omni cauſa dirigere, qui apud nos totius veritatem cauſæ competenter alleget, quatenùs pertractatis omnibus, quod ſtatuendum eſt, ſub deliberationis robore ſanciatur. Illud etiam Dilectionem tuam facere debere præcipimus, ut Fratrem & Co-Epiſcopum noſtrum Viennenſis urbis Antiſtitem miſſo Nuntio & ſcripturâ commoneat, ut is quoque conſtitutis diebus hominem proprium dirigat, qui partis ejus allegationes competenter inſinuet, ut depromptis ab utraque parte ſuggeſtionibus, quæ in perpetuum ſervanda ſunt, ſecuriùs diſponantur". Ecce non dumtaxat ad Retractatorium appellatæ cauſæ Judicium, ſed etiam ad primam Inſtantiam Pontifex utrumque Gallicanum Metropolitam, aut certè ipſorum Vicarios evocabat Romam, atque illic diſcutiebat cauſam, ac definiebat. Et quod nemo tùnc interceſſerit Gallicanus Epiſcopus, lucet ex ſuperiùs adductâ ſancti Aviti ad Romanos Senatores epiſtolâ. Sanctus namque Avitus fuit Heſychii Succeſſor & filius, ideoque omnia

omnia ſcripſit ex Patris ſui ſenſu. Plura ſunt iſtiusmodi Gallicana exempla.

Proindè cerum eſt, quod injecta per barbaros Reges calamitas cœperit hanc Apoſtolicam formam mutare. Hinc mutationem meritò proſcripſit, & avitos Canones reduxit Imperator Carolus Magnus. Quin & antè Imperium, dum Tilpinum admovit Rhemenſi Throno, iſtius Eccleſiæ Privilegia, in ſancto Rigoberto per Carolum Martellum graviter læſa, curavit per Adrianum primum Pontificem innovari & confimari : Inter quæ erat, quod Rhemenſis Archi-Epiſcopus per nullum, niſi per ipſum Romanum Pontificem, poſſet judicari. Pontificium Diploma exſtat apud Flo- Lib. 2.
doardum in hiſtoria Rhemenſis Eccleſiæ. Sic Caroli Succeſſor Cap. 17.
& filius Ludovicus Pius Fortunatum Gradenſem Archi-Epiſcopum, licet læſæ Majeſtatis reum, Romam miſit à Papa judicandum. Ita habes apud Annales Eginardi. Hinc & Theonis-Villana Synodus A. 824.
Ebbonem Rhemenſem Archi-Epiſcopum, quod non niſi per Papam aut ejus Vicarios judicari poſſet, induxit ad cedendum Epiſcopatui. Ita docent Acta de ejus depoſitione. Poſterioribus etiam ſæculis ſanctus Thomas, Cantuarienſis Archi-Epiſcopus & Martyr, dum à ſuis Suffraganeis & Regni Proceribus damnaretur, proclamavit adversùs Attentatum, conteſtans eſſe inauditam audaciam. Exſtat Alexandri III. Pontificis ad iſtum Athletam epi- Lib. 1.
ſtola, quâ conſtanter affirmat iſtud judicium contra Patrum Sta- Epiſt. 40.
tuta, contraque Divinas ac humanas leges fuiſſe præſumptum.

Omittere non poſſim magnum Gregorium. Fuit rigidiſſimus Apoſtolici hujus Canonis obſervator ac executor. Etenim Sardiniæ Epiſcopis ſeriò præcipiens, ne ſine ſui Metropolitæ Formata quoquam irent, adjungit : "Nec eum poſtponere in aliquo præ- Lib. 7.
ſumatis, excepto ſi, quod non optamus, contra eundem Me- Judic. 2.
tropolitanum veſtrum aliquid cauſæ vos habere contingat, ut Epiſt. 8.
ob hoc Sedis Apoſtolicæ judicium requiratis". Etiam quidquid contra Maximum Salonitanum Epiſcopum, Dalmatiæ Metropolitam, potenter egit, egit in prima Inſtantia. Eodem modo, niſi ſacrarum Juſſionum violentia obſtitiſſet, parabat agere in Severum Gradenſem. Et Adrianum, Thebanæ in Theſſalia civitatis Epiſcopum, nec per Lariſſæ Metropolitam, nec per ipſum primæ Juſtinianæ Primatem, ſed per ſolam Apoſtolicam Sedem aut ejus Delegatos judicari voluit, eò quod illum ac ejus Eccleſiam

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pelagius II. exemiſſet ab omni eorum poteſtate, ac ſuæ Sedi immediatè ſuppoſuiſſet. Ejus ad Joannem Lariſſæ Metropolitam verba ſunt lucida: "Decernimus ut Fraternitas tua ab Adriano, „Eccleſiaque ejus omnem ante-habitæ ſuæ poteſtatem juriſdictionis „abſtineat, & ſecundùm Scripta noſtri Deceſſoris, ſi cauſa vel fi„dei, vel criminis, vel pecuniaria adversùs præfatum Conſacerdo„tem noſtrum potuerit evenire, vel per eos, qui ſunt vel fuerint „in Regia Urbe Reſponſales, ſi mediocris eſt, quæſtio cognoſca„tur; vel huc ad Apoſtolicam Sedem, ſi ardua eſt, deducatur, „quatenùs noſtræ Audientiæ ſententiâ decidatur". Ex quibus omL. 2. Judic. 11. Epiſt. 7 nibus lucidiſſimè patet laudatam Imperatoris Gratiani legem non hæſiſſe in ſola perſona ſancti Damaſi, ſed fuiſſe perpetuam Interpretem ac executricem Canonis Apoſtolici.

Iſta lex, licet pro ſola Occidentali Eccleſia emanaverit, attamen etiam apud Orientales quoad illam partem, quæ apud ipſos ſervari poterat, ſemper fuit in ſumma reverentia ac plena obedientia. Nempe quoad illam partem, quæ degradatum, & contumaciter parêre reluctantem, Epiſcopum deportari mandat ad centum ab iſtâ civitate milliaria. Hanc enim partem omnino reſpexit Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus, dum ab Epheſino Latrocinio degradatus ſcripſit ad Anatolium Patricium: "Magnitu„dinem tuam obteſtor, hanc à Victore Auguſto gratiam petat, ut „habitare me ſaltem jubeat in Monaſterio noſtro, quod à Cyrenſi Epiſt. 119. „civitate abeſt millibus centum & viginti". Omnino loquitur ex ſenſu, & juxta obſervantiam Orientalis Eccleſiæ. Et hinc iſtam pœnam, quod eſſet obnoxia incommodis, Imperator Juſtinianus commutavit in clauſuram intra aliquod Monaſterium. Et iſtud etiam pro Orientali præſertim Eccleſiâ. Eandem Legis partem ad Africanæ Eccleſiæ preces innovarunt Imperatores Arcadius & Honorius. Ob frænandam turbulentiam Equitii, apud Diarætorum Hipponem Epiſcopi. Palam ſupponunt legem uſque tunc manſiſſe in pleno vigore, ideoque & ſtabilierunt ejus executionem. Eandem legis partem laudat, ac in Gallia ſemper viguiſſe, nec non & Magnum Papam Leonem eâdem adversùs Eutychetem hæreſiarcham fuiſſe uſum, affirmat in litteris, quas ex Duziacenſi Synodo, ac ex Caroli Calvi Francorum Regis nomine ſcripſit ad Adria- Actor. 6, num II. Pontificem, Hincmarus Rhemenſis. Iſta legis pars fuit omnino nova, fundata quidem in antiquis Romani Imperii moribus

bus, in nullo tamen Canone; at vero altera ejus pars omnino fuit Apoſtolici Canonis executrix: Et adeo ſemper apud omnem Romanum Patriarchatum viguit, ut ejus innovatio nunquam debuerit poſtulari à Principe. Quo igitur fuco dici poſſit fuiſſe limitata ad perſonam ſolius Damaſi?

CAPUT X.

Examinantur alia Romanarum è Gallia Appellationum Exempla.

PAſchaſius Queſnellus hæc iterum ſcribit: "Ma„joris momenti eſt Proculi Maſſilienſis Epiſcopi „cauſa, cujus ad ſe traxiſſe etiam primam cog„nitionem Zozimus Pontifex dicitur inſtante „Patroclo Arelatenſi, cujus & ſtudio depoſitus „eſt. Hoc Illuſtriſſimus Petrus de Marca dicit „actum eſſe Romæ poſt Gratiani legem pro„promulgatam, quæ Romani Pontificis judicio commiſerat Me„tropolitanos. Quidquid ſit de hac lege, non eſt cur nos Zozimi „conatus iſte plurimùm ſollicitet. Primùm enim ex ſolo Facto „jus naſci cuiquam non poteſt, præſertim cum repugnantes & „contradicentes habet adverſæ partis Patronos. Deinde Zozimi „Factum Appellationum jus nequaquam attinet, neque ex Sardi„cenſibus Canonibus patrocinium trahere poteſt. Hi enim nec „de prima cognitione, nec de Appellatione quidquam habent, „ſed de ſola cauſæ in Provincia ipſa retractatione procuranda. „Tertiò, etſi nolumus epiſtolis Zozimi fidem derogare, nihilo„minus totius iſtius negotii ratio non ſatis perſpecta habetur, „quæ non niſi ex his epiſtolis innoteſcit. Cum enim authoritatis „Sedis ſuæ amplificandæ ſtudio plurimùm laboraſſe convincatur „ex Africanis monimentis, non temerariè conjicimus eandem Re„pulſam paſſum in Galliis Zozimum, quam in Africa". Honorat Zozimum, uti ſupra honoravit Magnum Leonem: Affirmat ipſi circa Apoſtolicæ Sedis jura non eſſe credendum. Et Romanas appellationes tunc non viguiſſe in Gallia.

Rei ſeries eſt paucis exponenda. Solidam Narbonæ Provin-

ciam Magnus Constantinus videtur divisisse in Viennensem & Narbonensem. Priorem Magnus Theodosius, aut ejus Antecessor Gratianus creditur subsecuisse in Viennensem & secundam Narbonensem. Eodem tempore emerserunt Maritimarum Alpium Provincia, & Provincia Alpium Graiarum. Et sic Massilia evasit in Metropolim. Rationem adducit in litteris ad Græcum Massilienſem Episcopum Apollinaris Sidonius: "Jam non primi", utique vos Massilienses, "Comprovincialium cæpistis esse, sed ultimi". Massilia ante istam Provinciarum divisionem fuerat Viennensis Provinciæ prima civitas, prima Episcopalis Sedes, primus Thronus. Hinc per divisionem profecit in Metropolim, ideoque Proculus Episcopus se prætendit ac gessit Metropolitam. Prætendit civitatem suam ex istâ divisione profeciſſe non dumtaxat in civilem Metropolim, sed insuper in Ecclesiasticam. Nec carebat fundamento. Hâc enim viâ etiam Turonum, Senonum, Remensium, & plures intra ipsam Galliam civitates ita profecerunt. Verùm Arelatensis Ecclesia, antiqua totius Narbonæ Metropolis, potenter intercessit. Et tandem causam deduxit ad Synodum Taurinensem, à qua emanavit hæc sententia: "Cum vir S. Proculus, Massilienſis civitatis Episcopus, se tanquam Me-
„tropolitanum Ecclesiis, quæ in secunda Provincia Narbonensi
„positæ videbantur, diceret præesse debere, atque per se Ordi-
„nationes in memorata Provincia summorum fieri Sacerdotum, si-
„quidem adsereret easdem Ecclesias vel suas fuisse, vel Episcopos
„à se in eisdem Ecclesiis ordinatos; & è diverso ejusdem Regionis
„Episcopi", utique spectantes & permanentes ad Arelatensem Cathedram, "aliud defensarent, ac sibi alterius Provinciæ Sa-
„cerdotem præesse non debere contenderent, id judicatum est
„à S. Synodo, contemplatione pacis atque concordiæ, ut non
„tam civitati ejus, quæ in altera Provincia sita est, cujus magni-
„tudinem nesciremus, quàm ipsi potissimùm deferretur, ut tan-
„quam Pater Filiis honore Primatûs adsisteret. Dignum enim
„visum est, ut quamvis unitate Provinciæ minimè tenerentur, con-
„stringerentur tamen pietatis affectu. Hæc igitur ipsi tantùm in
„diebus vitæ ejus forma servabitur, ut in Ecclesiis Provinciæ se-
„cundæ Narbonensis, quas vel suas Parochias, vel suos Disci-
„pulos constiterit fuisse ordinatos, Primatûs habeat dignitatem".
Fuit interlocutoria sententia: Lata ab extraneis Judicibus.

Lib. 7. Epist. 7.

Hæc

Hæc Synodus passim creditur celebrata ad quarti Sæculi annum nonagesimum septimum, atque ita Arelatensi Ecclesiæ tunc præsidebat Constantius. Et unà cum Proculo possit Synodo adfuisse. Quidquid sit, acquievit sententiæ. Acquievit & Successor Heros. Verùm hujus Successor Patroclus appellavit ad Zozimum Pontificem, & Romam accessit. Lucet ex quinta Pontificis ad ipsum epistola: "Quid de Proculi damnatione censuerim, tenet
„conscientia tua, cum meo interesses examini. Nec te Gesto-
„rum nostrorum authoritas latet, vel Scriptorum, quæ de ipsius
„damnatione per terrarum diversa loca direximus". Patroclus armabatur authoritate Canstantii Imperatoris: Nam per ipsum, adhuc Magistrum militum in Gallia, intrusus fuerat in Arelatensem Cathedram. Hinc à Zozimo impetravit varia. Primò, evocationem Proculi ad Urbem. Lucet ex tertia Pontificis epistola:
„Multa contrà veterem formam Proculus usurpasse detectus est in
„Ordinationibus nonnullorum indebitè celebrandis, quas proxi-
„mè numerosâ cognitione discussimus, licet ipse diu exspecta-
„tus, fastidiosè ferens sibi inducias attributas, convenire dissimulet".
Proculus ergò etiam post impetratas inducias non comparuit. Hinc Patroclus secundò obtinuit cassationem Taurinensis Judicii. Pergit enim Pontifex in eadem epistola: "Attamen illa præ-
„sumptio nos admodum movit, quod in Synodo Taurinensi,
„cum longè aliud ageretur, in Apostolicæ Sedis injuriam sub-
„ripiendum putauit, ut sibi Concilii illius emendicata obreptio
„præstaret ordinandorum, veluti Metropolitano, in Narbo-
„nensi secunda Provincia potestatem". Patroclus tertiò impetravit suæ Sedi restaurari plenum Metropoliticum jus in totam, prout olim fuerat, Narbonæ Provinciam. Lucet ex prima Zozimi epistola: "Jussimus præcipuam, sicuti semper habuit, Me-
„tropolitanus Episcopus Arelatensium civitatis in ordinandis Sacer-
„dotibus teneat authoritatem. Viennensem, Narbonensem primam,
„& Narbonensem secundam Provincias ad Pontificium suum revo-
„cet". Tacet Maritimarum & Grajarum Alpium Provincias: Quod cuncti ipsarum Episcopi obedirent Patroclo, & nullus præsumeret se Metropolitanum. Patroclus quartò impetravit Proculi, hisce Decretis contumaciter refragantis degradationem.

Ex quibus lucet Paschasium Quesnellum hic variè labi. Primus lapsus est, quod Zozimus in hac caussa non respexerit ad

lauda-

Universidad de Deusto
Biblioteca

laudatam legem Imperatoris Gratiani. Eum reſpexiſſe evincunt hæc ipſius adducta verba de Taurinenſi Judicio : "In Apoſtolicæ „Sedis injuriam Proculus ſubripiendum putavit". Synodum manifeſtè arguit, quod Metropoliticas, ideòque Apoſtolicæ Sedi reſervatas, cauſſas judicando in Apoſtolicam authoritatem impegiſſet. Eandem legem reſpexit in literis ad Viennenſis ac Narbonenſis Provinciæ Epiſcopos ſanctus Papa Celeſtinus : "Maſſilienſis „Eccleſiæ Sacerdotem, qui dicitur, quod nefas eſt, in nece fra„tris taliter gratulatus, ut huic qui ejus ſanguine cruentatus ad„venerat, portionem cum eodem habiturus occurreret, veſtro „audiendum Collegio delegamus". Agit de Proculo. Rem elucidat Proſper in Chronico : "Patroclus Arelatenſis Epiſcopus à „Tribuno quodam Barnabo multis vulneribus laniatus occiditur. „Quod facinus ad occultam juſſionem Felicis Magiſtri militum „referebatur". Inimici mors placuit Proculo. Hinc percuſſori Barnabo, manibus adhuc cruento, gratulabundus occurrit, & invitavit ad menſam. Pontifex agit de ſecunda Narbonenſi Provincia. Et ipſi non ſoli, ſed ſimul Viennenſi Provinciæ delegat hanc cauſſam Proculi : Quod nempè ille eſſet Metropolita, ideoque ejus prima Inſtantia ex Gratiani Edicto ſpectaret ad Sedem Romanam. Fateor tamen Zozimum ex iſto non proceſſiſſe Edicto. Ejus quippè Judicium non fuit prima cognitio, ſed Retractatoria. Quare ſecundus Queſnelli lapſus eſt, quod hoc Zozimi Factum non tangat jus Appellationum. Clarum eſt hanc cauſſam fuiſſe appellatam.

Reponit ille Proculum nec comparuiſſe ad Romanum tribunal, nec obtemperaſſe ſententiæ, nec ceſſaſſe ab exercitio Metropoliticæ poteſtatis, nec agnoviſſe aut curaſſe degradationem, ſed in conſecrandis Epiſcopis etiam tunc proceſſiſſe. Quæ omnia eſſe veriſſima cenſet ex Zozimi epiſtolis. Ab ipſa Romana Eccleſia probatam ejus contumaciam. In adductis enim verbis Celeſtinus Pontifex ipſum agnoſcit pro Maſſilienſi Epiſcopo, ejuſque cauſſam delegat adunandæ Synodo duarum Provinciarum. Reſpondeo Proculo eveniſſe, quod Acacio Conſtantinopolitano Epiſcopo, per Joannem Alexandriæ Patriarcham appellato Romam, eveniſſe teſtatur in data contra illum ſententia Felix III. : "Ad libellum „fratris & Co-Epiſcopi mei Joannis, qui te graviſſimis objectio„nibus impetivit, in Apoſtolica Sede ſecundùm Canones diffidens, objecta

„objecta firmaſti". Attamen Proculi contumacia fuit longè inferior. Timuit enim authoritatem Imperatoris Conſtantii, ideoque comparere non contempſit, ſed non fuit auſus. Nec dubitandum eſt, quin poſtmodò ſe ſubmiſerit Apoſtolicæ Sedi, atque ita ab injecto per Zozimum vinculo ſolutus redierit ad gradum, reparatus in integrum Epiſcopum. Proculus enim fuit magnus Antiſtes, celebratus multorum Patrum elogiis. Factum iſtud exiſtimo, dum Bonifacius Pontifex circumduxit Zozimi pro Arelatenſi Metropoli judicium, ac à Lutubenſi Eccleſia excitatus Hilarium Narbonenſem Epiſcopum firmavit in dignitate Metropolitica ſupra primam Narbonenſem. Idem Pontifex à Taurinenſi Synodo ſancitum, & à Zozimo exſufflatum, Metropoliticum Jus reparavit Viennenſi Eccleſiæ. Patet ex ſancti Celeſtini ad Narbonenſis ac Viennenſis Provinciarum Epiſcopos literis : "Juxta Decreta „Canonum, unaquæque Provincia ſuo Metropolitano contenta „ſit, ut Deceſſoris noſtri data ad Narbonenſem Epiſcopum „continent Conſtituta, nec uſurpationis locus alicui Sacerdoti „in alterius concedatur injuriam. Sit conceſſis ſibi unuſquiſque contentus limitibus. Alter in alterius Provincia nihil præ„ſumat". Loquitur de utraque Narbonenſi Provincia. Etenim generatim ſcribit "ad Epiſcopos Narbonenſes". Item "ad „Viennenſes Epiſcopos". Et ſingulis his Provinciis reddit & firmat ſuum Metropolitam. Et aſſeverat ſe ſancire ex Decreto Anteceſſoris Bonifacii, atque ita teſtatur hunc iſta omnia ſibi præformaſſe.

Tunc igitur & Proculus refugit ad laudatum Bonifacium; queſtus eſt de Zozimi Judicio, expoſuit cauſſas ſuæ non comparitionis, & impetravit non dumtaxat ſui gradus reparationem, ſed inſuper dignitatis Metropoliticæ. Hinc Celeſtinus ipſum agnovit ut Metropolitam atque canonicum Epiſcopum, & primam de ejus crimine cognitionem delegavit propriæ ipſius Provinciæ. Certè ſi fuiſſet Provincialis ſolummodò Epiſcopus, Provinciæ Synodus ad ipſum de tanto crimine diſcutiendum atque damnandum non indigebat delegata authoritate Sedis Apoſtolicæ. Proindè Proculus non ad Romanas Appellationes ſpernendas recalcitravit Zozimo, ſed ad evadendum ejus non æquum pro Patroclo Judicium. Credidit Zozimum pro Patroclo ſentire cum Auguſto Conſtantio. Et ejus ſuſcipio non caruit fundamentis. Hinc à Bonifacio conſecutus eſt plenam gratiam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Paschasius Quesnellus prosequitur : "Ex ejusdem Papæ Zozimi „epistolis discimus alios aliquot Episcopos in Galliis sententiam ex„cepisse, quos inter Lazarus Aquensium Episcopus, & Ursus, cujus „Sedes ignota, numerantur. Nullius tamen appellationem legimus. „Tantum abest, ut primam sententiam in illos ferre adgressus sit „Romanus Episcopus. Ita ut Patrocli improbitati ac audaciæ tri„buendum sit, quod primum in Proculi negotio tentatum est. Nam „veritus ne Ordinationem ejus, sacris Canonibus contrariam, in „irritum mitterent Gallicani Episcopi, Romani Pontificis gratiam „& favorem sibi variis artibus conciliavit, spemque fecit maximè „authoritatis ejus in Galliis magis promovendæ : Quam occasionem „avidè arripuit Zozimus, ut imperviam hactenùs hujusmodi con„suetudini ac moribus Galliam circa Episcoporum judicia, aliarum„que rerum administrationem, tandem aliquando perviam haberet. „Quod tamen eo, quem optabat, exitu caruit".

Errores varii. Primus est, quod nullam hìc legamus Appellationem. Etenim manifestum est, quod Patroclus à Taurinensis Synodi judicio Romam provocaverit. Secundus error est, quod nulla hìc item appareat prima Romani Pontificis sententia in Gallicanum Episcopum. Etenim apparet criminalis caussa Proculi Metropolitæ Massilienſis, Synodo delegata per Celestinum Pontificem : Hæc delegatio est omninò prima cognitio, seù fieri non potest, nisi per primæ cognitionis Judicem. Tertius error est, quod ista Appellatio sit primum Attentatum in Gallia, tribuendum Patrocli improbitati atque audaciæ. Etenim nemo tunc Gallicanus Episcopus, nullus antiquus Scriptor Patroclum hic arguit attentatæ novitatis. Sunt novissima Paschasii Quesnelli Dogmata. Patroclus egit juxta antiquum Canonem & morem totius Ecclesiæ. Quartus error est, quod Patroclus timuerit suam Episcopalem creationem rescindi à Gallicanis Episcopis. Ipse enim erat supremus Galliæ, & quidem Imperatoris Constantii authoritate armatus Metropolitanus, ideoque ab isto metu liberrimus. Et ejus Ordinatio erat ambigua. Gallicani Episcopi qui Martiani Arelatensis Metropolitæ dubiam hæresim non præsumpserant invadere, quomodo invasissent dubiam Patrocli promotionem ? Ipsam invadere debuerant in primis annis. Certè Constantius tùnc solummodo erat Magister militum. Quâ fiduciâ, qui tunc timuerant, sub ejus Imperio cœperunt à Patroclo timeri ? Proindè Patroclus

troclus non ex isto metu, sed ex suo plenæ Metropoliticæ dignitatis ambitu, ac ex plena in novum Constantii Imperium fiducia provocavit Romam, & caussam obtinuit. Quintus error est, quod Patroclus variis artibus Zozimi gratiam sibi conciliarit, & spem fecerit Apostolicæ authoritatis per Galliam promovendæ. Hæc omnia sunt frivola figmenta. Patroclus nullam artem impendit, nisi solam authoritatem amici Principis.

Videamus caussam Lazari Aquensis Episcopi. Ipsi Quesnellus jungere debuerat non ignotæ Sedis Ursum, sed Herotem Archi-Episcopum Arelatensem. Hos enim Zozimus passim jungit. Et ipsi se junxerunt. Videntur simul appellasse Romam, aut sanè appellationem fuisse simul prosecuti. Simul profecti sunt in Palestinam, aut certè simul isthic vixerunt. Isthic hæresiarcham Pelagium simul accusarunt, & traduxerunt ad Diospolitanam Synodum. Zozimus Pontifex in literis ad Africæ, Galliæ, ac Hispaniæ Episcopos hæc scribit de Lazaro : "Lazarus, dudùm in Tau„rinensi Concilio graviſſimorum Episcoporum sententiis pro Ca„lumniatore damnatus, cum Briccy innocentis Turonensis Epis„copi vitam falsis objectionibus appetisset, post verò indebitum „ab eodem Proculo, qui inter cæteros in Synodo damnationis „ejus adsederat, Sacerdotium consecutus, à quo se ipse vitæ suæ „conscientiâ, datis literis in abdicationem sui, spontè submovit". Affirmat tria. Primò, Proculum adfuisse Taurinensi Concilio. Secundò, Lazarum, adhuc Clericum, ob patratas in Briccium Antistitem calumnias fuisse damnatum. Tertiò, ab ipso damnatore Proculo postea fuisse consecratum Episcopum ad Aquensem Ecclesiam. Proculus tunc agebat Metropolitam istius Provinciæ, ideoque credendus est solvisse istud vinculum, & Lazarum solutum consecrasse. Quidquid sit, Lazarus Episcopus fuit denuò degradatus, admisit sententiam, & propriæ manus subscriptione confirmavit. Aut certè degradari timens à Synodo, prævenit Judicii infamiam, ac semet ipsum degradavit. Zozimus adjungit & aliud, Proculo & Lazaro commune crimen, patratum in Episcopali Consecratione Ursi atque Tuentii : "Hic multa concurrunt. Improborum & damnatorum Ordina„tio, prætermissio Metropolitani, & Lazarus in consortio illici„tæ Ordinationis adscitus". Arguit Proculum de tribus. Primò, quod damnatos ac irregulares homines consecraverit in

Episcopos. Deindè, quod Metropolitica Patrocli jura invaserit. Tertiò, quod intrusum Lazarum sibi fecerit in ista Consecratione adsistere. De Herote autem scribit Prosper in Chronico : " Heros, vir sanctus, & sancti Martini discipulus, cum „Arelatensi Oppido præsideret Episcopus, à Populo ejusdem „civitatis insons, & nullis insimulationibus noxius, pulsus est, „inquè ejus locum Patroclus ordinatur, amicus & familiaris „Constantii, Magistri militum, cujus per ipsum gratia quære„batur. Eaque res inter Episcopos illius Regionis magnarum „discordiarum materia fuit".

Plura de his scribit Zozimus Pontifex in literis ad Africanos Episcopos : " Patuit Herotem & Lazarum inobservatis Ordi„nationibus, Plebe Cleroque contradicente, ignotos, alieni„genas, intra Gallias Sacerdotia vendicasse, quibus se ipsi pro„priâ abdicavere sententiâ, nosque, licet & alia, tamen eo„rum pœnitudinem secuti, Sacerdotali eos loco, & omni com„munione submovimus". Et in alia ad eosdem epistola : " Ita„nè, Fratres dilectissimi, ad aures vestras, qui sint isti turbines „Ecclesiæ vel procellæ, nec opinione pervenit ? Itanè vos la„tuit vita horum atque damnatio ? Sed quamquam specialis il„los Apostolicæ Sedis authoritas omni communione submove„rit, discite & in hac epistola, licet strictim, hominum mo„res. Vetus Lazaro consuetudo est innocentiam criminandi. „Per multa Concilia in sanctum Britium, Co-Episcopum no„strum Turonicæ civitatis, Diabolicus accusator inventus est. „A Proculo Massilienfi in Synodo Taurini Oppidi sententiam „calumniatoris excepit. Ab Eodem Proculo fit post multos „annos Sacerdos, Tyrannici Judicii defensor, civitatis Aquen„sium. Cumque contra-iret afflicta civitas, in ipsum penetrale „& Sacerdotale solium, sanguine innocentis penè respersum, „irrupit. Stetitque in eo hactenus umbra Sacerdotii, donec „Tyranno staret imago Imperii. Quo loco post internecionem „Patroni sponte se exuit, & propriâ cessione damnavit. De He„rote verò omnia similia : Idem Tyrannus, Patronus cædis, „turbæ presbyterorum, contradicentium vincula & custodiæ, „& totius civitatis afflictio. Similis pœnitentia de abdicatione „Sacerdotii". Et tandem concludit : " Ubi Heros, ubi La„zarus ? Erubescenda factis & damnationibus nomina". Ad-

ducta

ducta de Lazaro verba quidam Codices sic legunt : " In Sa„cerdotale solium, penè adhuc innocentis Decessoris sanguine „respersum, fretus Tyranni patrocinio irrupit".

Ad Domini annum quadringentesimum octavum scribit Pros- per in Chronico : " Constantinus ex infima militia, ob solam „speciem nominis in Britannia Tyrannus exoritur, & ad Gal„lias transit". Et ad ejusdem sæculi annum duodecimum : „Constantinus per Honorii Duces Constantium & Ulfulam apud „Arelatense Oppidum victus & captus est". Occuparat om- nem ferè Narbonensem Galliam. Ei adhæserunt Heros & La- zarus. Et dum in Aquensem civitatem irrumperet, occisus fuit Episcopus, ac ejus in locum intrusus Lazarus, A Massi- lienfi Proculo. Eodem modo Heros fuit intrusus in Arelaten- sem Cathedram. Et hinc dum Tyrannum occidit, & istas civitates Imperio reddidit Militum Magister Constantius, utrum- que istum Episcopum ejecit, ac Arelatensi Throno imposuit Patroclum. Et istos ambos fecit Synodaliter damnari. Hinc Zozimus dicit ipsorum Ordinationes fuisse inobservatas, factas Clero & populo contradicente, contradicentium quosdam fuisse conjectos in vincula & custodias, atque ita evenisse afflictio- nem totius civitatis. Et adjungit ipsos post ejectum Tyrannum cessisse Episcopatui, idque per propriâ manu scriptos abdicatio- nis libellos.

Notanda sunt hæc Pontificis verba : "Nos, licet & alia, „tamen eorum de se pœnitudinem secuti, Sacerdotali eos loco, „& omni communione submovimus". Et hæc : " Erubescen„da factis & damnationibus nomina". Item ista : " Grave „fuit Lazaro & Heroti literarum suarum pedissequos esse. An „nesciebant Dilectionem vestram relaturam ad Sedem Apostо„licam ? Huc certò calumniæ compendio navigassent. Ubi „de Episcopatu abdicando agitur, maria terrasque lustrant, „nec ulla suffragia prætermittunt ; ubi verò innocentium fama „percellitur, otiosi & delicati, sive accusatores sive testes, in „cubilibus & lectulis suis literis abutuntur, & totam Africam, „universumque Tranquillum Catholicæ Serenitatis innubilant ad „libidines suas duæ pestes". Hinc discimus plura. Primò, quod Heros & Lazarus fuerint damnati à pluribus Synodis. Nempè à Gallicana & Romana. Secundò, quod hæc Roma-

Universidad de Deusto
Biblioteca

na Synodus fuerit celebrata per ipsum Zozimum. Tertiò, quod illi ad recuperandum Episcopatum lustraverint maria ac terras, nullaque prætermiserint suffragia. Nempè ab irrogata sibi per Militum Magistrum Constantium, ac ejus jussu congregatas Synodos ignominia appellarunt ac accesserunt Romam, & datas contra ipsos sententias Zozimus Pontifex probavit ac confirmavit. Romam appellarunt Patroclum. Et ab hac victoria, nec non à subsecuto Constantii Imperio hic animatus invasit Proculum Massilienſem, Simplicium Viennenſem, aliosque novos intra Narbonenſem Provinciam Metropolitas, nec non & ipsam Taurinenſem Synodum, & omnia glorioſus obtinuit. Et hinc quartò discimus, quod hæ Romanæ in Gallia appellationes nequaquam à Patrocli improbitate ac audacia ducant originem. Patroclus Herotem ac Lazarum, hi sunt imitati suos Majores, secuti perpetuam Gallicanæ Ecclesiæ consuetudinem. Nempè apud illam semper viguit laudata per S. Gelasium Pontificem in literis ad Dardaniæ Episcopos Regula: " Ad beati „Petri Apostoli Sedem de qualibet Mundi parte Canones appel„lari voluerunt, ab illa autem nemo est appellare permissus. Hinc à Zozimo damnati, vel potiùs in priori damnatione confirmati Heros & Lazarus secesserunt in terram sanctam, acturi illic pænitentiam, aut certè suam calamitatem apud Dominicæ passionis loca consolaturi. Isthic accusarunt Hæresiarcham Pelagium, & perduxerunt ad Synodum Diospolitanam. Quare istam accusationem modici fecit Zozimus. Nec sine fundamento. De quo qnidquid sit, lucet Paschasium Quesnellum vana nobis prædicare.

Pergamus ad Ursum ac Tuentium. Zozimus in litteris ad Africæ, Galliæ, ac Hispaniæ Episcopos præfatur Majorum Constituta esse ex integro observanda, & pergit: "Sed nihil minùs „ab Urso & Tuentio. Quorum unus assiduâ hujus Sedis medi„cinâ curatus, ad emendati erroris non potuit pervenire sanita„tem. Alter verò antè aliquot annos objecta criminatione sub„motus, sicut civium Scripta testantur, vel Ingesta docuerunt, „etiam ab eo gradum summi Sacerdotis accepit, à quo fuerat an„tè damnatus. Cœcus error in utroque, ut quod est potissimum „in omnibus, nec velit aliorum de Tuentio, nec suam in Urso te„nere sententiam. Sed fac ut honesti mores in hominibus essent, „& probata suffragia, quid illud quod prætermisso Fratre nostro Patroclo

„Patroclo, Metropolitano Episcopo Arelatensium civitatis, sine „cujus authoritate, Juxta Majorum Canones, nulla penitùs po„tuit Ordinatio celebrari, tumultuosè & turbidè indebitis Sacer„dotia impinguntur". Adjungit non solum Metropolitam, sed & Provinciales Co-Episcopos, itemque legitimum Ordinationis diem fuisse neglectos, & concludit: " Hic multa occurrunt. Im„proborum & damnatorum Ordinatio, prætermissio Metropolita„ni, nec non & Provincialium Sacerdotum, locorumque aliena„rum impudentissima usurpatio, nec saltem diei custodita solem„nitas, & Lazarus in consortio illicitæ Ordinationis adscitus. Hæc „omnia apud nos Gestis, testimoniisque discussa sunt. Atque uti„nam in Tuentio pravi tantum mores, non etiam Priscilliana su„perstitio patuisset: Quæ Sedis hujus dudùm humanitas & mi„sericordia in hoc illi consulere voluit, ut emendatior de cætero „permaneret. Quod beneficium, pænè præter exemplum sibi præ„stitum, si diligentius observare voluisset, erroris illum ante-acti „oportuit pœnitere, non ita præcipiti impetu ad Sacerdotium fe„stinare, ut nec diei veterem solemnitatem, quæ præcipuè cu„dum. Qua de re ad Sanctitatem vestram, & per totum Or„bem Scripta direximus, nè Tuentium & Ursum in communione „Ecclesiæ, in quocumque Ecclesiastico gradu, à qua in totum ana„thematizati sunt, suscipiendos esse ducatis. Dicuntur enim cir„culatores esse, quod nos ex sententiis agnovimus in eorum dam„natione Sacerdotali authoritate prolatis, quas in diversis Regio„nibus exceperunt".

Ursi ac Tuentii Ordinatio videtur fuisse patrata à Proculo. Hoc suadet assumpta Lazari adsistentia. Ipsum Proculus habuit pro suo Suffraganeo. Quidquid sit, Pontifex affirmat varia. Primò, quod & Ursus & Tuentius fuerint malè morati. Secundò, quod ob malos mores fuerint discussi in variis Synodis, & damnati. Tertiò, quod Tuentius insuper fuerit Priscillianista. Quartò, Quod ob ista Synodaliter damnatus, refugerit ad Sedem Apostolicam, pœnitens supplicaverit gratiam, atque acceperit. Nempè ex Regula, quam in laudata ad Dardaniæ Antistites epistola prædicat sanctus Gelasius: " Cuncta per Mundum novit Ecclesia, quoniam „quorumlibet sententiis ligata Pontificum Sedes beati Petri Apo„stoli jus habeat resolvendi". Quintò Zozimus affirmat istud beneficium

Universidad de Deusto
Biblioteca

neficium fuiſſe ſingulare, ac penè præter exemplum. Nempè Priſcillianiſtis uſitata erat hæc regula : "Jura, perjura, Secretum „prodere noli". Hinc ipſis Romana Eccleſia non facilè credebat ac impendebat Reconciliationis gratiam. Pontifex ſextò affirmat, quod etiam poſt hanc gratiam Tuentius non potuerit creari Epiſcopus, ſed perſiſtere debuerit in pœnitentia, atque ita promereri novam gratiam. Nempè lapſus in hæreſim Clericus, licet pœniteret, ex antiqua diſciplina manebat perpetuò irregularis. Per Reconciliationem purgabatur à culpa, non ab iſta pœna. Septimò, Pontifex affirmat, quod Urſus, licet antea electus in Epiſcopum, potuiſſet legitimè excuti: Propter objecta crimina. Octavò, quod poſt hæc omnia fuerint prævaricatoriè intruſi in Epiſcopalem dignitatem. Nempè per alienum, immò per imaginarium Metropolitam, per cooperationem famoſi Lazari, illegitimo die, cum contemptu Comprovincialium. Propter hæc crimina Patroclus Metropolita eos damnavit atque extruſit. Hinc Romam appellarunt, ad Zozimum : Et nihil retulerunt, niſi ſuæ damnationem conſecrationis, ejusque ſolemnem publicationem per omnes ſub cœlo Eccleſias. Ex quibus iterùm lucet non ſolum Patroclum tùnc appellaſſe Romam, ſed hanc appellandi conſuetudinem fuiſſe famoſiſſimam apud omnes Gallicanas Eccleſias.

Superiùs injecta Briccy Turonenſis Epiſcopi memoria docet nos duo. Primò, Lazarum fuiſſe calumniatorem Briccii. Authorem adeò firmiter conſutæ calumniæ, ut Briccius ipſam nec per miracula potuerit diluere, ſed propter eam fuerit degradatus atque ejectus, ac ejus in locum ſuperordinatus primò Juſtinianus, deindè Armentius. Iſta memoria ſecundò nos docet inſignem
Lib.2,c.1. ejuſdem degradati Briccii, utique Gallicani Epiſcopi, Romanam Appellationem. Etenim in Francorum hiſtoria ſcribit ſanctus Gregorius Turonenſis Epiſcopus : "Briccius Romanæ Urbis Papam „expetiit, flens & ejulans, atque dicens ; Meritò hæc patior, „quia peccavi in Sanctum Dei". Utique ſanctum Martinum. "Et „cum delirum ac amentem ſæpè vocavi, cujus videns virtutes non „credidi". Et infra : "At Briccius Epiſcopus Romam veniens, cuncta quæ pertulerat Papæ refert. Qui ad Sedem Apoſtolicam reſidens, plerumque Miſſarum ſolemnia celebrans, inibi quidquid „in Sanctum Dei deliquerat, deflendo diluit. Septimo igitur re„greſſus anno à Roma, cum authoritate Papæ illius, Turonos redire

„redire diſponit. Et veniens ad vicum, cujus nomen eſt Laudia„cum, ſexto ab urbe milliario, manſionem accepit. Armentius „verò febre corripitur, & mediâ nocte ſpiritum exhalavit. Quod „protinùs Briccio Epiſcopo per Viſum revelatum eſt. Qui ait ſuis: „Surgite velocius, ut ad tumulandum fratrem noſtrum Turoni„cum Pontificem occurramus. Cumque illi venientes portam „civitatis ingrederentur, ecce iſtum per aliam portam mortuum „efferebant. Quo ſepulto Briccius in Cathedram ſuam regreſſus „eſt, ſeptem poſtea feliciter vivens annos". Regreſſus eſt ac feliciter ſedit per Papæ authoritatem. Et hoc omninò eſt unum Romanarum Appellationum exemplum, quas in literis ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos laudat Magnus Leo.

CAPUT XI.

Diſcutiuntur alia per Paſchaſium Queſnellum adducta Exempla,

HÆc Paſchaſius Queſnellus : "Sub Bonifacii „Pontificatu, qui Zozimo proximè ſucceſſit, „unica occurrit Maximi Valentini Epiſcopi cauſ„ſa, adversùs quem, cum à Valentinæ civita„tis Clericis conventus eſſet, non ad ſe cauſæ „cognitionem pertraxit, ſed monuit à Com„provincialibus inſtruendum eſſe judicium". Maximus erat "involutus Manichæi caligine". Conſtabat ex "Geſtis „Synodalibus". Erat "commiſſis involutus undique flagitiis". Ita ſolent Manichæi. Et propter hæc fuerat apud "ſæcularium quoque Ju„dicum Tribunalia ſubditus quæſtionibus, quod in vili quoque per„ſona turpiſſimum eſt". Præterea "ex prolatis in medium Geſtis" aſſerebatur damnatus homicidii. De hoc Epiſcopo ſcripſit ad Patroclum Arelatenſem, aliosque ſeptem in Gallia Provinciarum Epiſcopos ſanctus Bonifacius : "Valentinæ nos Clerici civitatis „adierunt, proponentes per libellum crimina, quæ Maximum te„ſte totâ Provinciâ aſſerunt commiſiſſe. Delegatâ toties cogni„tione illum conſtituta ſemper ſubterfugiſſe Judicia, nec confiſum „conſcientiâ feſtinaſſe, ut ſi eſſet innocens, examinatis omnibus

„purgaretur. Qui è contrario probavit de se illa quæ dicta sunt; „qui ad ea confutanda, cum essent innumera, à Decessoribus meis, „Provinciali delegatâ cognitione, conventus etiam dicitur evitasse, „& adesse minimè voluisse". Hanc assiduam ejus fugam exaggerat, & prosequitur : " Debueram quidem jam nunc dignam pro „ejus accusatis in nostro judicio actibus, qui cognitionem & Decretum Judicum sepè declinando credidit illudendum, ferre sententiam, at nè aliquis præcoquam forsitan judicaret, & sibi „qui absens est, licet sit quæsitus à nobis, nihil reservatum esse „diceret, maluimus inter-capedine temporis datâ differre". Enumerat facinora Maximi, & concludit : " Dilationem tamen de„dimus, & decrevimus vestrum intra Provinciam debere esse Ju„dicium, & congregari Synodum ante diem kalendarum Novem„brium, ut si adesse voluerit, præsens, si confidit, ad objecta „respondeat; si verò adesse neglexerit, dilationem sententiæ de „absentia non lucretur".

Hinc discimus plura. Primò, quod Maximi accusatio fuerit inchoata non sub Bonifacio, sed sub ejus Antecessoribus; Zozimo ac Innocentio : Forsan & sub Anastasio. Etenim Sammarthani Fratres in Gallia Christiana affirmant Maximum à quinti sæculi ingressu sedisse Episcopum. Secundò discimus, quod hæc accusatio fuerit semper facta apud Sedem Apostolicam. Tertiò, quod Romani Pontifices causam semper remiserint ad Provinciæ Synodum, ac ipsi delegarint. Quæ verba non carent emphasi. Affirmant quod ista accusatio fuerit legitima, quod causam fixerit apud Romanam Cathedram, quod Pontifex etiam in prima Instantia possit judicare Provinciales Episcopos, quod Gallicana Ecclesia de isto articulo tunc non dubitarit. Et hinc ista remissio fuit delegatio. Exindè Synodus, quia Pontifex apposuerat manum, judicare nequiit per ordinariam authoritatem, sed solummodo per delegationem. Apostolicæ manus appositio est adeo antiqua. Ex his Principiis scribit Bonifacius : "Debueram quidem jam „nunc pro ejus accusatis in nostro judicio actibus ferre sententiam". Attamen ex causis maluit denuò remittere ac delegare. Quare errorem continent hæc Paschasii Quesnelli verba : "Monuit à Com„provincialibus instruendum esse judicium". Nequaquam monuit, sed suo Tribunali jam affixam causam Synodo delegavit.

Proindè hic non de Appellatione agitur, sed de prima instantia

tia, per Canones spectante ad Provinciæ Synodum. Hinc quæritur, quo fundamento, & qua occasione Valentinus Clerus hunc ordinem præterierit, & suum Episcopum accusaverit apud Sedem Apostolicam ? Respondeo ob Narbonensis Provinciæ tunc per Imperatores factam divisionem, ob indè natas inter Episcopos de jure Metropolitico controversias, & ob ambiguum Taurinensis Synodi de ipsis judicium. Istas lites memorat in funebri Valentiniani secundi Imperatoris encomio sanctus Ambrosius. Affirmat se à juvene Principe ad ipsum baptizandum fuisse vocatum in Gallias, atque adjungit : " Additur, eò ut properem ocius, nec ar„bitrarer itineris mei causam esse Synodum Gallorum Episcopo„tum, propter quorum frequentes dissensiones crebrò me excusa„veram". En Taurinense Decretum : " Illud inter Episcopos „urbium Arelatensis & Viennensis, qui de Primatûs apud nos „honore certabant, à sancta Synodo definitum est, ut qui ex eis „comprobaverit suam civitatem esse Metropolim, is totius Pro„vinciæ honorem Primatûs obtineat, & ipse juxta Præceptum Ca„nonum habeat Ordinationum potestatem. Certè ad pacis vin„culum conservandum hoc consilio utiliori decretum est, ut, si „placet memoratarum urbium Episcopis, unaquæque de his vi„ciniores sibi inter Provincias vendicet civitates, atque eas Ec„clesias visitet, quas Oppidis suis proximas magis esse constiterit, „ita ut memores unanimitatis atque concordiæ non alter altetum, „sibi longius usurpando, quod est alii propius, inquietet". Decretum hoc videtur quæstiones non composuisse, sed auxisse. Inter ipsas fluctuavit Valentina Ecclesia, nescians an Viennensem Metropolim deberet respicere, an Arelatensem. Et possit ab utriusque Episcopo fuisse vexata. Hinc ipsa Episcopum suum, ne magis se involveret, detulit apud Sedem Apostolicam. Quare accusatio post datum à Zozimo pro Arelatensi Metropoli judicium videtur quievisse. Hinc statim post defunctum Zozimum fuit resumpta apud Successorem Bonifacium, & ab ipso remissa ad plenam Narbonensis Provinciæ Synodum : Ad Patroclum, Remigium, Maximum, Hilarium, aliosque septem Provinciarum Episcopos. Hilarius hic est Narbonensis Antistes, ponitúrque inter Provinciales : Quod nempè Zozimi judicium Bonifacius necdum circumduxisset. Hæc delegatio facta est sub Consulatu Monaxii, decimonono anno quinti sęculi : Circumductio contigit ad ter-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tium decimum Honorii Consulatum, vigesimo secundo anno istius sæculi.

Ista Circumductio etiam spectat ad præsentem materiam. Zozimi pro Arelatensi Metropoli Sanctio adeò obtinuit per omnes istas novas Provincias, ut etiam primæ Narbonensis Metropolita Hilarius pareret, ac se gereret ut Provincialem Episcopum. Hinc in Maximi Valentini causa scribitur ac numeratur inter Provinciales. Verùm plures recalcitrarunt. Etenim Lutubensis, ad primam Narbonensem spectantis, Ecclesiæ Clerus & Populus adeò fuit aversatus istam Sanctionem, adeoque noluit novi sui Electi Consecrationem à Patroclo petere aut admittere, ut ad Hilarium Narbonensem Episcopum scripserit Bonifacius: "Ecce Lutubensis Ecclesiæ Cleri Ordo „vel Plebis preces suas & lachrymas ad nos magno cum dolore miserunt, dicentes Co-Episcopum nostrum Patroclum, suâ petitione „cessante, in locum decedentis Episcopi nescio quem in alia Provincia, „prætermisso Metropolitano, contra Patrum Regulas ordinasse". Affirmat ac demonstat Patrocli Factum adversari Nicænis Canonibus & antiquis moribus, atque concludit: "Unde, Frater charissime, si ita res sunt, & Ecclesiam supra-dictam Provinciæ „tuæ limes includit, nostrâ authoritate commonitus, quod quidem facere spontè deberes, desideriis supplicantium & voluntate respectâ, ad eundem locum, in quo Ordinatio talis celebrata dicitur, Metropolitani jure munitus, & præceptionibus nostris fretus accede, intelligens arbitrio tuo, secundum Regulas „Patrum, quæcumque facienda sunt, à nobis esse concessa, ita ut „peractis omnibus, Apostolicæ Sedi, quidquid statueris, te referente claresçat, cui totius Provinciæ tuæ Ordinationem liquet esse mandatam. Affirmat Zozimi Sanctionem, utpote adversam Nicænis Canonibus, nunquam substitisse, ideòque Narbonensem Antistitem & esse, & semper fuisse Metropolitam. Et hinc manifestum est Gratiani Imperatoris Legem, & ab ipsâ confirmatum Canonem, qui primam contra Metropolitas Instantiam, reservat Sedi Apostolicæ, tunc viguisse in Gallia. Etenim Lutubenses agebant contrà duos Metropolitas: Contra Patrocli, alieni Metropolitæ audaciam, & contra negligentiam proprii Metropolitæ Hilarii. Hinc non ad Provinciæ suæ Synodum confugerunt, sed ad Bonifacium Pontificem. Narbonensium civitas & Regio per Magnum Constantinum sunt omnium primæ decisæ ab

ab Arelatensi corpore, & evectæ in singularem Metropolim ac Provinciam: Et Civilem & Ecclesiasticam. Hinc & illa contra Zozimi Decretum prima intercessit, ipsum arguit novitatis, ac evicit. Natæ postmodò Provinciæ sunt secutæ ejus exemplum, & causam similiter obtinuerunt.

Paschasius Quesnellus pergit: "Celestinus Papa, qui post Bo„nifacium sedit, Danielem quemdam ad suum Tribunal videtur „evocasse; sed hominem vagum, qui ab Orientalibus, apud quos „multa flagitia perpetrarat, accusatus apud Romanum Pontificem, „eique quasi traditus, apud Gallias diu quæsitus est ad judicium. „Sed talis causa extra exemplum est, nec jus ullum simile sibi at„tribuisse in Gallicanos Episcopos credendus est Celestinus, qui „in fine ejusdem epistolæ ad Episcopos Provinciæ Viennensis & „Narbonensis causam Massilienses Episcopi Provinciæ suæ Col„legio audiendam pro consuetudine ac jure dimittit". Audiamus Pontificem. Queritur indignos à Gallicana Ecclesiâ euehi ad Episcopatum, & demonstrat exemplo: "Daniel, nuper missâ ad „nos relatione ex Orientalibus ad nos partibus, ab omni, quod „tenuerat, Virginum Monasterio est nefariis objectionibus accu„satus. Multa à multis objecta flagitia. In quanam lateret ter„rarum parte quæsitus est, ut si innocentiæ suæ confideret, con„tra se postulatum judicium minimè declinaret. Missa ad Are„latensem Episcopum per Fortunatum Sub-Diaconum nostrum, „ut ad Judicium Episcopale destinaretur, epistola Tantis gravatus „Testimoniis, tantâ facinorum accusatione pulsatus, Sacrarum, „ut dicitur, Virginum pollutus incæstu, Episcopus asseritur or„dinatus. In Scriniis Libelli continentur, quorum ad vos exem„plaria direximus. In Pontificii dignitatem hoc tempore, „quo, ad causam dicendam missis â nobis litteris vocabatur, „obrepsit. Sacro nomini absit injuria". Et infra: "Daniel, „qui accusationem Pontificali honore subterfugere se posse cre„didit, & ad fastigium tantum accusatores suos latendo perve„nit, à Sanctitatis vestræ cœtu interim se noverit segragatum, „qui se nostro Judicio debet objicere, si conscientiæ suæ novit „confidentiam se tenere.

Daniel ergò erat Presbyter Orientalis Ecclesiæ. Cujus Diœcesis, Provinciæ, aut Parochiæ, ignoratur. Erat Præfectus sanctimonialium: Et quarundam stuprator. Hinc sui Episcopi Ju-

dicium timens fugit in Narbonenſem Galliam. Et iſtic innotuit ſuis accuſatoribus. Hinc illi flagitioſum hominem detulerunt Sedi Apoſtolicæ. Nempè & ſui Epiſcopi, & ſui Metropolitæ, & ſui Patriarchæ aut Primatis limites evaſerat, & agebat gyrovagum: Hinc accuſari debuit apud Patrem communem, Epiſcopum Romanum. Ita Hæreſiarcham Pelagium, dum ex Italia in Africam, ex hac in Siciliam, hinc in Paleſtinam vagus abiverat, ſanctus Auguſtinus ac alii Afrorum Epiſcopi detulerunt ſancto Pontifici Innocentio, & ſupplicarunt Romam evocari. Ex hac Regula ſanctus Celeſtinus evocavit & Danielem. Et hic interim circumſcripſit Gallicanos Epiſcopos, fuitque ab ipſis in Confratrem conſecratus. Ita & ſceleratus ſancti Ambroſii Ex-Diaconus Gerontius, dum Conſtantinopolim fugit, circumſcripſit Helladium Cæſaræenſem in Cappadocia Epiſcopum, Ponticæ Diœceſios Exarchum, ac ab ipſo eſt conſecratus in Nicomedienſem Epiſcopum, Metropolitam Bithyniæ. Ambo ſperarunt ſua crimina ſepelire ſub Epiſcopalibus infulis. Verùm Danielis accuſatores perrexerunt ad Celeſtinum, & Celeſtinus hominem evocavit ad ſuum Tribunal.

Et hinc lucent varii errores Paſchaſii Queſnelli. Primus eſt in his verbis: " Sed talis cauſa extra exemplum eſt, nec jus ul„lum ſimile ſibi attribuiſſe in Gallicanos Epiſcopos credendus „eſt Celeſtinus". Etenim uti Gerontius, Bithynus ac Ponticus, ita Daniel per Epiſcopalem Conſecrationem factus eſt Gallicanus Epiſcopus, atque ita uterque ſubiit omnia jura, omniaque onera ſuæ Diœceſeos. Et hinc uti ſanctus Joannes Chryſoſtomus, Patriarchatûs Conſtantinopolitani Propagator, degradavit Gerontium, ita quoque Galliæ Metropolita potuit Danielem invadere. Proinde Celeſtinus omninò evocavit Gallicannm Epiſcopum. Et quidem Provincialem. Nempè propter litis pendentiam, inchoatam ante Danielis Epiſcopatum. Secundus error eſt, quod Celeſtinus Proculi Maſſilienſis Epiſcopi cauſam "Provinciæ Collegio au„diendam pro conſuetudine ac jure dimiſerit". Etenim Pontifex diſertè ſcribit ſe non dimittere, ſed delegare. Nempè Proculus erat Metropolita, ideòque ejus cauſa privativè ac immediatè ſpectabat ad Sedem Apoſtolicam. Quæri poſſit, cur Maximi Valentini Epiſcopi, hominis etiàm vagabundi, cauſam Bonifacius Provinciæ Synodo delegarit, Celeſtinus autem delegare noluerit cauſam Danielis ? Ratio eſt obvia: Quod Nempè Narbonenſis aut Viennenſis Provinciæ Epiſcopi evehendo ſceleratum hominem deliquiſſent, ideòque & ipſi eſſent rei, ac inhabiles ad tale Judicium.

Joannes à Boſco Pariſienſi in appendice ad Bibliothecam Floriacenſem adducit has, præſentem materiam illuſtrantes, Zozimi Pontificis litteras ad Simplicium Metropolitam Viennenſem: "Zo„zimus Epiſcopus Simplicio Viennenſi Archi-Epiſcopo ſalutem. „Relatum nobis eſt, qualiter in Taurinenſi Synodo cauſas tuæ „Diœceſios proſecutus fueris. Et licet Arelatenſi Epiſcopo, ante„quam Legatus tuus veniſſet, propter reverentiam ſancti Tro„phimi Jus & Pontificium ſuper tres Provincias habere ſcripſeri„mus, tamen ſi ita eſt, ut Scripta tua nobis miſſa continent, in„terim uſque dum lucidiùs ventiletur, poteſtatem antiquam ti„bi manere permittimus, ut ſicut in Taurinenſi graviſſimorum „Epiſcoporum Synodo, pacis conſilio, decretum, viciniores tibi „intra Provinciam vendices civitates, donec pleniùs rei ordinem „charitas Apoſtolica proſequatur. Lazarum indebitè Epiſcopum, „criminatorem Fratris, ordinatum, ſcias noſtro Judicio eſſe dam„natum. Data ſub die kalendarum Octobris, Honorio undecies, „& Conſtantio Conſulibus". Quidquid aliqui contradicant, epiſtola videtur legitima atque authentica. Et tempora concordant. Etenim epiſtola, quâ Zozimus Simplicium & Taurinenſe Judicium caſtigat, data eſt eodem Conſulatu, tertiò kalendas Octobris, ideoque hæc epiſtola eſt poſterior. Noſtras adſertiones ingniter confirmat.

CAPUT

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAPUT XII.

Expenditur primum Paſchaſii Queſnelli Fundamentum.

Cap. 15. POſt agitatam Martiani Arelatenſis Epiſcopi cauſam Paſchaſius Queſnellus pergit: "Paulò fuſius „hanc Martiani cauſam excuſſimus, ut hoc uno „exemplo, quod nobis ex primæva illa anti„quitate Gallicana ſupereſt, evincerimus nul„lo alio judicio Gallicanum eſſe præventum, „nullo retractatum. Tota enim in Compro„vinciales Epiſcopos Poteſtas penes Synodicos Conventus reſi„debat, tum in Galliis, tum in aliis Regionibus". Reſpondeo Martiani exemplum non ſpectare ad præſentem Controverſiam, ideòque perperàm fuiſſe adductum: Et diſcuſſum fuit longè infeliciùs. Et quod datum de Martiano Gallicanum Judicium, nullo alio fuerit præventum, & verum eſt, & falſum, Eſt verum, quia nullum de ipſo eſt factum in Gallia Judicium, ideòque nec præventum. Etenim nec Arelatenſis Provinciæ Antiſtites, nec Lugdunenſium Metropolita Fauſtinus præſumpſerunt de homine judicare. Nec citra prævaricationem potuerunt. Dictum iſtud eſt penitùs falſum, quia lucidum & exploratum eſt, quod Stephanus Pontifex primam de Martiano cognitionem inſtituerit, & primus ipſum damnaverit. Si quis & alius damnarit, damnavit ex Stephani præceptione. Quod olim plena in Provinciales Antiſtites damnandos facultas reſederit penes Provinciæ Synodos, libens admitto: Verùm nullatenùs excludi, & damnatis auferri poſſit facultas appellandi. Iſta excluſio eſt non ſolummodò in Papalem, ſed & in Patriarchalem authoritatem injurioſiſſima. Nec Euſebius Nicomedienſis, nec Photius, nec Michael Cerularius, nec quis ſimilium fœcum alius talia unquam vomere præſumpſit in Patriarchalem Dignitatem.

Audiamus primum Paſchaſii Queſnelli Fundamentum: "Hujus „porrò diſciplinæ cauſam & originem, in Epiſcopalis dignitatis natura

„natura, ac ſacroſanctis Privilegiis fundatam Nicæna nobis Sy„nodus aperit, quæ jus illud non ſcriptum ſcriptis Canonibus, „totius Mundi reverentia conſecratis, ſanxit atque firmavit. Sic „enim ſe habet Canon quintus". De his qui communione privantur, ſeu ex Clero, ſeu ex Laico ordine, ab Epiſcopis, per unamquamq; Provinciam ſententia Regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur. "Et poſtea": Placuit annis ſingulis per unamquamque Provinciam bis in anno Concilia celebrari, ut communiter omnibus ſimul Epiſcopis congregatis diſcutiantur ejuſmodi quæſtiones. "Tametſi enim Canon ille depo„ſitionem Epiſcoporum inter ejusmodi quæſtiones non deſignet „expreſſis verbis, hunc genuinum eſſe Canonis ſenſum ſibi quiſ„que facilè perſuadebit, qui Concilii Conſtantinopolitani Patres „audire voluerit, Canone ſuo ſecundo Nicænum interpretantes": Non invitati Epiſcopi ultra Diœceſim accedere non debent ſuper ordinandis aliquibus, vel quibuſcumque diſponendis Eccleſiaſticis cauſis, ſervatâ Regulâ, quæ ſupra-ſcripta eſt de unaquaque Diœceſi. Manifeſtum namque eſt, quod per ſingulas quaſque Provincias Provincialis Synodus adminiſtrare & gubernare omnia debeat, ſecundùm ea quæ ſunt in Nicæa definita. "Adminiſtra„tionis vocabulo judicia adversùs Epiſcopos comprehendi, æquè „ac alia negotia Eccleſiaſtica, oſtendit illuſtriſſimus Petrus de Mar„ca. Et hujus interpretationis adſtipulatores habemus Concilii „Africani Patres, in epiſtola ad Celeſtinum Papam, quem ſic al„loquuntur": Decreta Nicæna ſivè inferioris gradus Clericos, ſivè ipſos Epiſcopos ſuis Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt. Prudentiſſimè enim, juſtiſſimèque viderunt quæcumque negotia in ſuis locis, ubi orta ſunt, finienda. Nec unicuique Provinciæ gratiam Sancti Spiritus defuturam, quâ æquitas à Chriſti Sacerdotibus & prudenter videatur, & conſtantiſſimè teneatur: Maximè quia unicuique conceſſum, ſi Judicio offenſus fuerit Cognitorum, ad Concilia ſuæ Provinciæ, vel etiam univerſale provocare. "Eidem ſententiæ ſuffragantur Innocentius Papa in epiſtola „ad Victricium Epiſcopum Rothomagenſem, & Concilii Antio„cheni Canon decimus-quintus, quo ſtatuitur ſententiam ab om„nibus Epiſcopis alicujus Provinciæ latam ab aliis Epiſcopis re„tractari nec debere, nec poſſe".

Eſt caducum funda mentum, conſutum ex multis erroribus.

Primus error est, quod quintus Nicænus Canon agat etiam de Episcoporum depositionibus, aut aliis in ipsos sententiis. Manifestè agit de solis criminalibus in Clericos aut Laicos Judiciis. Etenim agit de unius Episcopi judicio, reformabili per Provinciæ Synodum. Hinc Dionysii Exigui, quem Quesnellus sequitur, translatio adjungit : Et sic qui suo peccaverint Episcopo". Et Gentiani Herveti translatio : " Et sic quos Episcopum offendisse „constiterit". Et translatio Isidori Mercatoris : " Hi qui ob culpas suas Episcoporum suorum offensas meritò contraxerint". Et Ruffini Presbyteri compendium : " Ut si fortè ab uno iniquè „aliquid gestum est, à cæteris emendetur". At verò unus Episcopus nequit Collegam deponere, aut quovis modo criminaliter judicare. Nec Metropolita, immò nec Patriarcha id possit in suum Suffraganeum. Fieri nequit, nisi per plenam Provinciæ Synodum, aut sanè per definitum Episcoporum simul cum Metropolita numerum. Constantinopolitana Nectarii Patriarchæ circa Agapii ac Bagadii, de Bostrensi Episcopatu contendentium, causam Synodus est omnibus notissima. Et fuit non vulgaris. Adfuerunt enim Theophilus Alexandrinus, Flavianus Patriarcha Antiochenus, ac alii grandes Episcopi. Et ipsa pro Bagadio, quem duo Episcopi dejecerant, edixit dejici non potuisse, nisi per plenam totius Provinciæ Synodum : Et ita sanciri ab Apostolico Canone. Insuper unius Provinciæ Judicium nequit retractari per aliam Provinciam, longè minùs reformari. Proindè manifestum est à quinto Nicæno Canone non statui de Episcoporum damnationibus, sed de solis criminalibus Judiciis in Clericum aut Laicum.

L. 2. c. 31. Eodem sensu Canonem intellexit atque exposuit Gelasius Cyzicenus : " Exquiratur autem, num impotentiâ animi, aut pertinaciâ, aut aliquâ aliâ indignatione Episcopi, sint excommunicati". Non Episcoporum aut Synodi indignatione, sed solius Episcopi. Idem censuit Author, haud dubiè aliqua Synodus, Arabicorum Canonum. Audiamus novam ac meliorem interpretationem Abrahami Ecchellensis : " Nullus Episcoporum excommunicatum ab alio Episcopo recipiat, Presbyter ille sit, vel Monachus, aut Laicus. Et ne illum exsolvat ab excommunicatione, aut absolutionem impendat ei ullam, nè contemni videatur, & parvi-pendi Episcopus ille, & ejus excommunicatio „tanquam parvi ponderis habeatur. Verùm si Episcopus ille iniquus

„quus atque Tyrannus fuerit notorius, petieritque excommunicatus se purgare apud suum Metropolitanum aut Patriarcham, id „licitum ipsi sit. Illi enim in eum potestatem habent". Scribant tamen priùs ad Episcopum de causa iniquitatis.

Nicæni Patres rectè dicunt ante istam Synodum multa fuisse facta " præter Canonem Ecclesiasticum". Etenim propter Arii Blasphemias, & præstita ipsis per varios hinc indè Episcopos adjutoria, litibus & discordiis scatebant omnes Ecclesiæ. Episcoporum aliqui etiam in Orthodoxos ac Zelosos Clericos & Laicos exercuêre tyrannidem, & multos perperâm ex animi pusillanimitate damnarunt. Philippo-politanus Eusebianæ factionis Conventus inter cæteros Orthodoxos Episcopos degradavit etiam venerabilem Gaudentium Naxitanum, quod " immemor esset sui „Decessoris Cyriaci, subscribentis sententiis in sceleratos dignè „inlatis". Hermias Zozomenus exponit : " Quod contrario stu- L. 3. c. 10 „dio ducebatur, quàm Cyriacus, cui successerat, & magni fa„ciebat eos, quos ille abdicaverat". Haud dubiè fuit calumnioloris. Quidquid sit, similes Episcoporum in suos Clericos & Laicos petulantiæ tum grassabantur. Porrò Apostolicus Canon mandat ligatum ab uno Episcopo non solvi ab alio. Quare etiam injustè vincti quandoque per annos in ista miserabili calamitate cogebantur persistere. Hinc grandibus animarum periculis occurrens magna Synodus jussit quotannis fieri duos in quavis Provincia Conventus, qui talia discuterent atque sanarent. Ita afflictorum Clericorum, aut Laicorum animæ non nisi per medium annum gemere poterant sub acerbo vinculo iniqui Episcopi. Verùm Arabicorum Canonum conditrix Synodus censuit istud tempus esse justò prolixius. Hinc laudatam solvendi potestatem commisit etiam Metropolitæ ac Patriarchæ, omni tempore solituris iniqua vincula.

Fuit optima ac justissima moderatio. Hinc ipsam probavit ac ampliavit Sardicensis Synodus : " Si Episcopus quis fortè iracundus, „quod esse non debet, citò asperè moveatur adversus Presbyterum, sive Diaconum suum, & exterminari eum ab Ecclesia „voluerit, providendum est ne innocens damnetur, aut perdat „communionem. Habeat potestatem Ejectus finitimos rogare „Episcopos, ut ejus causam audiant, & diligentiùs tractent : Quia „non oportet negare audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui ju-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„ſtè aut injuſtè ejecit, patienter accipiat ut negotium diſcutiatur: „Ut aut probetur ejus ſententia, aut temeritas emendetur. Priùs „tamen quam omnia diligenter & fideliter fuerint examinata, com„munionem non debet præſumere, donec ipſe eum recipiat, & „communioni ſociet". Quæ forma placuit etiam Africanæ Eccleſiæ. Etenim Milevitana, ſeu potiùs Carthaginenſis Synodus ſanxit: „Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici, in cauſis „quas habuerint, ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum queſti fue„rint, vicini Epiſcopi eos audiant, & inter eos quid eſt finiant, „adhibiti ab eis ex conſenſu Epiſcoporum ſuorum". Quem Canonem frequenter laudavit, & in Gallicanæ Eccleſiæ mores introducere ſtuduit Hincmarus Rhemenſis. At verò Chalcedonenſis Synodus cenſuit in nullo recedendum à Canone Nicæno: " Si „Clericus habeat cauſam cum Epiſcopo ſuo, apud Synodum Pro„vinciæ cauſam dicat. Si autem diſceptationem habeat cum Me„tropolitano Epiſcopo, aut ad Diœceſios primam Sedem recur„rat, aut ad Sedem Conſtantinopolitanam". Ita Canonem legit antiquus codex Romanæ Eccleſiæ. Ex quo lucet huic placuiſſe utramque formam. Etenim uti hunc Chalcedonenſem, ita & iſtum Sardicenſem Canonem olim inſeruit ſuo codici. Dixi inductam per Arabicos Canones moderationem placuiſſe Sardicenſi Synodo. Et poſſit eſſe. Alii tamen malunt hanc Synodum fuiſſe priorem.

Alter Paſchaſii Queſnelli error eſt, quod ſecundus Conſtantinopolitanæ Synodi Canon interpretetur & confirmet quintum Nicænum. Etenim interpretatur præſertim ſextum. Queſnellus, qui ſuprà quintum Nicænum adduxit ex tranſlatione Dionyſii Exigui, jam ſecundum Conſtantinopolitanum Canonem adducit ex tranſlatione Iſidori Mercatoris. Ego à Dionyſio, utpotè probatiſſimo apud omnes Eccleſias, Judico non recedendum ſine rationibus. Audiamus integrum Canonem: " Qui ſunt ſuper „Diœceſim Epiſcopi, nequaquam ad Eccleſias, quæ ſunt ex„tra præfixos ſibi terminos, accedant, nec eas præſumptione con„fundant, ſed juxta Canones Alexandrinus Antiſtes quæ ſunt in „Ægypto regat ſolummodò, & Orientis Epiſcopi Orientem tan„tùm gubernent, ſervatis Privilegiis, quæ Nicænis Canonibus Ec„cleſiæ Antiochenæ tributa ſunt. Aſianæ quoque Diœceſios Epiſco„pi ea ſolùm, quæ ſunt in Aſiana Diœceſi, diſpenſent. Nec non & Ponti-

„Ponti Epiſcopi ea tantùm quæ ſunt in Ponto. Et Thraciarum, „quæ in Thracia ſunt, gubernent. Non vocati autem Epiſcopi „ultra ſuam Diœceſim non accedant propter Ordinationes facien„das, vel propter alias diſpenſationes Eccleſiaſticas. Servatâ ve„rò quæ ſcripta eſt de gubernationibus regulâ, manifeſtum eſt, „quod illa quæ ſunt per unamquamque Provinciam, ipſius Pro„vinciæ Synodus diſpenſet, ſicut Nicæno conſtat decretum eſſe Con„cilio". Chriſtus Dominus Eccleſiæ ſuæ Regimen ſanxit eſſe Monarchicum, ita tamen ut admiſceatur aliquid Ariſtocratiæ. Hinc Apoſtoli omne iſtud corpus diſtribuerunt in ſex Autocephalas, uni tamen Papali Capiti ſubjectas, Diœceſes: Tres Patriarchales, Apoſtolicis Sedibus eximias, & tres Exarchicas, ſeù Primatiales.

Et huc in litteris ad Pulcheriam Auguſtam reſpicit Magnus Leo: " Quæ ſi à cunctis Pontificibus intemerata ferventur, „per univerſas Eccleſias tranquilla erit pax, & firma concor„dia. Nullæ de menſura honorum diſſenſiones, nullæ de Or„dinationibus lites, nullæ de Privilegiis ambiguitates, nulla „erunt de uſurpatione certamina". Uti adversùm Meletii Lycopolitani Epiſcopi invaſiones ſextus Nicænus, ita adversùm Petri Alexandrini Patriarchæ præſumptionem prodiit ſecundus Canon Conſtantinopolitanus. Meletius Alexandrini Patriarchatus jura læſerat. Hinc Nicænus Canon ſolos tres Patriarchas laudavit, eorumque firmavit dignitatem. Et ſolummodò ſummariè dixit de tribus Exarchicis Diœceſibus: " Per cæteras „Provincias ſua Privilegia ſerventur Eccleſiis". Gentiani Heveti tranſlatio eſt expreſſior: " Et in aliis Provinciis ſua Pri„vilegia, ac ſuæ dignitates, & authoritates Eccleſiis ſerventur". At verò Petrus Patriarcha Thracicæ Diœceſios, ac præſertim Heraclæenſis Exarchi jura violaverat: Hinc Conſtantinopolitanus Canon non ſolos Patriarchas, ſed inſuper tres Exarchos expreſſit, & ipſorum providit juribus ac dignitatibus. Providit confirmando, exponendo, ac ampliando non quintum, ſed manifeſtò ſextum Nicænum Canonem. Epiſt. 55.

Quæſtio eſt, Cur totius Ægyptiacæ Diœceſios adminiſtrationem committat ſoli Alexandrino Patriarchæ; Orientalem audiſtribuat in omnes ſimul Epiſcopos? Item cur non meminerit Romanæ Eccleſiæ? Reſpondeo iſto tempore Euſtatianum

Schiſma adhuc viguiſſe apud Antiochiam : Sedebant iſthíc duo Patriarchæ, Paulinus ac Meletius. His quæſtionibus noluit ex cauſis ſe miſcere Synodus, ideóque dixit : " Orientis Epiſcopi „Orientem tantùm gubernent". Attamen addit : " Servatis Pri„vilegiis, quæ Nicænis Canonibus Eccleſiæ Antiochenæ tribu„ta ſunt". Quod nempè non ipſius Sedis, ſed ſolorum Præſidentium jura eſſent vocata in controverſiam. Quare per Orientis Epiſcopos Canon intelligit Meletium ac Paulinum : Permittit ut intra iſtum Patriarchatum quiſque gubernet & adminiſtret ſuam communionem. In Thracica Diœceſi Conſtantinopolitanus Epiſcopus erigebat criſtas, cœperatque ſe oſtentare Autocephalum, & Heraclæenſe jugum excutere. Etiam has quæſtiones Synodus duxit non tangendas, ideoque edixit de omnibus tribus Exarchatibus : " Epiſcopi gubernent atque diſ„penſent". Cur de Romana Eccleſia ſileat, edicit in litteris ad Theſſaliæ Epiſcopos Sanctus Papa Bonifacius : " Nicæna Sy„nodus non aliquid ſuper eum", Sanctum Petrum Apoſtolum ac ejus Romanam Sedem, " auſa eſt conſtituere, cum vide„ret nihil ſupra meritum ſuum poſſe conferri. Omnia deni„que huic noverat Domini ſermone conceſſa". Eandem Reverentiam detulit Conſtantinopolitana Synodus. Hinc ejus de Romana Eccleſia ſilentium.

Canon adjungit : "Servatâ verò, quæ ſcripta eſt, de guber„nationibus Regulâ, manifeſtum eſt quod illa, quæ ſunt per „unamquamque Provinciam, ipſius Provinciæ Synodus diſpen„ſet, ſicut Nicæno decretum conſtat eſſe Concilio". Senſus eſt : Hæc tam noſtra, quam Nicæna de gubernationibus Regula non ſolummodò Patriarchalibus atque Exarchicis Diœceſibus providet, ſed inſuper ſingulis Provinciis : Cujuſque Provinciæ negotia ſanxit adminiſtrari per ejuſdem Provinciæ Synodum. Etenim Nicæni Canonis verba ſunt univerſalia : " Suis Privi„legia ſerventur Eccleſiis". Sunt verba ſexti Canonis. Et ipſa à præſenti Canone reſpici, puto non dubitandum. Nihilominus marginale Scholion paſſim cenſet reſpici quintum. Certè quintus non de quibuſcumque Provinciarum negotiis ſanxit, ſed de ſolis Clericorum aut Laicorum per ſuum Epiſcopum inflictis excommunicationibus. Proindè ipſum, ſi præſens Canon reſpiciat, extendit & ampliat per paritatem rationis. Quod videtur

detur hìc non fieri. Nolim contumaciter refragari. Quidquid ſit, ipſum non extendit aut ampliat ad damnationes Epiſcopis inflictas per Synodos. Proindè exponit atque firmat hic Canon ſextum Nicænum, quintum ſi tangat, tangit admodum modicè.

Tertius Paſchaſii Queſnelli error atque exceſſus eſt, quod ſua adversùs ſancti Petri Sedem Commenta ſtabilire tentet per adductas Africani Concilii literas ad ſanctum Celeſtinum Pontificem. Certum eſt iſtarum miſerandarum literarum qualitatem à viro eximiè erudito non ignorari. Audiamus plenum contextum : "Præfato debitæ ſalutationis officio, impendio de„precamur, ut deinceps ad veſtras aures hinc venientes non „faciliùs admittatis, nec à nobis excommunicatos in commu„nionem velitis admittere. Quia hoc etiam Nicæno Concilio „definitum, facilè advertit Venerabilitas tua. Nam etſi de „inferioribus Clericis vel Laicis videtur ibi præcaveri, quan„tò magis hoc de Epiſcopis voluit obſervari, ne in ſua Provincia „communione ſuſpenſi, à tua Sanctitate vel feſtinatò, vel præ„properè, vel indebitè videantur communioni reſtitui. Pres„byterorum quoque & ſequentium Clericorum improba refu„gia, ſicut te dignum eſt, repellat Sanctitas tua : Quia & nul„lâ Patrum definitione hoc Eccleſiæ derogatum eſt Africanæ, „& Decreta Nicæna ſivè inferioris gradus Clericos, ſivè ipſos Epiſ„copos ſuis Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt. Pruden„tiſſimè enim, juſtiſſimèque providerunt, quæcumque negotia „in ſuis locis, ubi orta ſunt, finienda : Nec unicuique Pro„vinciæ gratiam Spiritus Sancti defuturam, quâ æquitas à Chri„ſti Sacerdotibus & prudenter videatur, & conſtantiſſimè te„neatur".

Omnis inter Africanam & Romanam Eccleſiam quæſtio erat de Romana Appellatione Cleri inferioris. Quod damnati per ſuæ Provinciæ, aut etiam per totius Diœceſios Synodum Epiſcopi ſemper potuerint provocare Romam, erat apud omnes in confeſſo. Perpetuam conſuetudinem demonſtrabant plurima exempla. Utriuſque partis in hac lite fundamentum erant Nicœni Canones. Africani Antiſtites ſpondebant ipſis plenam reverentiam ac obedientiam. Verùm agnoſcebant ſolos viginti, Papa Zozimus adſtruebat plures : Ex vetuſto Romanæ Eccleſiæ more Sardicenſes ſimul cum Nicænis accumulabat in unum corpus, & ſimiliter affirmabat

Universidad de Deusto
Biblioteca

mabat Nicænos. Poſt multum examen Africani ſunt ſtabiliti in ſua opinione, tenaciſſimè perſuaſi Nicænos non eſſe niſi viginti. Et inter iſtos ſolus quintus ſanxit de Appellationibus. Hunc cœperunt attentiùs diſcutere, atque ex ipſo concluſerunt ſequentia. Primò, quod ille ſanciat de ſolis Clericorum ac Laicorum, ab uno ſuo Epiſcopo damnatorum, ad Provinciæ Synodum provocationibus. Deindè, quod Canon iſtos appellantes ſuis Metropolitanis ac ipſorum Synodis committat apertiſſimè, atque ita iſtud judicium ſit inconcuſſum, ideoque per ulteriorem appellationem devolvi non poſſit ad Romanam Eccleſiam. Tertiò, quod par atque eadem ſit damnatorum & appellantium Epiſcoporum ratio, ideoque quod nec ipſi à Canone permittantur per iteratam provocationem procedere Romam. Quartò, quod nulla hìc ſit injuſtitia aut duritia: Quoniam iſti appellantes valeant per novum refugium progredi ad plenam ſuæ Provinciæ, immò & totius Diœceſios Synodum. Etenim apud Afros damnati ab Epiſcopo Clerici ad vicinos Epiſcopos, ab his ad Provinciæ Synodum, ab hac ad plenarium Concilium poterant perfugere. Item ad damnandum Epiſcopum neceſſaria non erat plena Synodus Provinciæ, ſed ſufficiebant duodecim cum Primate Collegæ, atque ita & iſte damnatus poterat bis intra Africam provocare. His conſiderationibus tranſverſi Afrorum Epiſcopi Romanas etiam ſuorum Collegarum Appellationes cenſuerunt non permitti à quinto Nicæno Canone, ipſas etiam excuſſerunt, & contra perpetuam ſuæ Eccleſiæ conſuetudinem prohibuerunt, & tentarunt abolere. Fuerunt reverà tranſverſi. Iſta eſt enim epiſtola, quam viri eruditi cenſuerunt adeò deviam & indignam, ut ſpuriam & fictam crediderint nullatenùs editam à venerabili Aurelio Carthaginis Archi-Epiſcopo, ac ejus Collegis. Proceſſit à turbato per iram calamo, atque ita ira viri non eſt operata juſtitiam. Per ipſum Aurelius amiſit, aut certè obnubilavit ſua grandiſſima merita: Excluſus ab Eccleſiaſticis Sanctorum tabulis. Quin immò per ipſam Africana Eccleſia creditur compleſſe ſua peccata, ex quibus per Divinam juſtitiam tradita fuit in barbaras, hæreticas, & crudeliſſimas manus Wandalorum. Exſtat ſub Bonifacii ſecundi Pontificis nomine ad Pulalium Alexandriæ Patriarcham epiſtola, affirmaus ex iſtis litibus Schiſma fuiſſe inter Romanam & Africanam Eccleſias, quod duraverit uſque ad Pontificatum iſtius Bonifacii. Eſt ficta ac ſuppoſititia, attamen

attamen non caret omni fundamento. Hæ enim lites, licet verum Schiſma non conflaverint, fuerunt duriſſimæ. Has devias ac miſerandas literas Paſchaſius Queſnellus probat, ipſis conſentit, per ipſas exponendum vult quintum Nicænum Canonem, ideoque & Romanas Appellationes explodendas è Gallia, immò ex omni Eccleſia. Quæ omnia an cadant in Catholicum Doctorem, relinquo aliis definiendum.

Quartus illius error atque exceſſus eſt, quod ſua commenta adſerat probari à tertio Canone, quem ad ſanctum Victricium Archi-Epiſcopum Rothomagenſem tranſmiſit ſanctus Papa Innocentius: "Si quæ cauſæ vel contentiones inter Clericos, tam „ſuperioris Ordinis quàm inferioris, fuerint exortæ, ut ſecun„dùm Synodum Nicænam congregatis ejuſdem Provinciæ Epiſ„copis jurgium terminetur. Nec alicui liceat, ſine præjudicio „tamen Romanæ Eccleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reve„rentia cuſtodiri, relictis his Sacerdotibus, qui in eadem Pro„vincia Eccleſiam Dei gubernant, ad alias convolare Provincias. „Quod ſi quis fortè præſumpſerit, ab officio Clericatus ſub„motus, velut injuriarum reus ab omnibus judicetur. Si au„tem majores cauſæ in medium fuerint devolutæ, ad Sedem „Apoſtolicam, ſicut Synodus ſtatuit, poſt Epiſcopale Judicium „referantur". Paſchaſius Queſnellus videtur cenſere, quod hæc omnia dicantur aut deducantur ex quinto Nicæno Canone. Longè rectiùs cenſuit in ſua nona Epiſtola Hincmarus Metropolita Rhemenſis: "Beatus Innocentius ad Victricium Ro„thomagenſem Epiſcopum duo capitula magni Concilii Nicæ„ni, & capitulum Sardicenſis Concilii de Epiſcoporum ad Se„dem Apoſtolicam appellationibus uno capitulo ſagaciter at„que ſapienter explicuit". Immò unum Nicænæ, & duo Sardicenſis Synodi capitula congeſſit in unum. Etenim quod omnes Clericorum cauſæ debeant per Provinciæ Synodum terminari, eſt manifeſta Sanctio quinti Nicæni Canonis. At ipſum Innocentius ampliat atque extendit etiam ad ſuperioris Cleri, id eſt, Epiſcoporum contentiones atque jurgia. Ad primas de illis inſtantias, ad Epiſcopi contra Epiſcopum lites, quas planum eſt oportere terminari in eadem Synodo. Et ſic recta eſt extenſio. Quod nullus Clericus, aut etiam Epiſcopus poſſit ſuas cauſas traducere ad alterius Provinciæ Synodum,

est Sanctio tertii Canonis Sardicensis : "Quod si in aliqua Pro-
„vincia aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem
„habuerit, ne unus è duobus ex alia Provincia advocet Epis-
„copum Cognitorem". Gentianus Hervetus vertit: "Neuter eo-
„rum ex al a rovincia Episcopos Cognitores evocet". Nec
item accedat. Quod de majoribus causis datum à Provinciæ
Synodo judicium referri debeat ad Sedem Apostolicam, est item
desumptum ex Sardicensi Synodo. Non ex aliquo Canone, sed
ex Synodali relatione ad Julium Pontificem: "Hoc optimum,
„& valde congruentissimum esse videbitur, si ad Caput, idest,
„ad Petri Apostoli Sedem, de singulis quibusque Provinciis Do-
„mini referant Sacerdotes". Hæc Relatio est Apostolica tra-
ditio, ideoque per hanc Synodum meritò fuit laudata & stabi-
Epist.137. lita : Et ipsa habet omnem appellationis effectum, devolvit atque
suspendit. Etenim ad Felicem & Hilarium rectè sanctus Augu-
stinus : "Et in ipsis causis sæcularibus, quando ad majorem Po-
„testatem refertur arbitrium judicandi, manentibus sicut erant om-
„nibus rebus, exspectatur illa sententia, undè jam non liceat pro-
„vocare, ne superiori Cognitori fiat injuria, si ejus pendente ju-
„dicio, aliquid fuerit commutatum". Eandem formam affirmat
vigere in causis Ecclesiasticis. Quare ad illum, ad quem referri
oportet, potest & provocari. Hinc Innocentius suis litteris indi-
dit circa extranea judicia : "Sine præjudicio tamen Romanæ Ec-
„clesiæ". Et item ipse, vel quis alius rectè adjunxit : "Cui de-
„bet in omnibus causis reverentia custodiri". Nempè tam appel-
lationis reverentia, quàm relationis. Relationis in solis majori-
bus, appellationis reverentia etiam in causis minoribus. Quare
hoc Innocentii Capitulum Paschasii Quesnelli commenta nullate-
nùs adjuvat, sed penitùs evertit.

Quintus illius error atque excessus est, quod ad stabilienda sua
commenta advocet etiam decimum quintum Canonem Antio-
chenum : "Si quis Episcopus, de certis criminibus accusatus,
„condemnetur ab omnibus Episcopis ejusdem Provinciæ, cuncti-
„que consonanter eandem contra eum formam Decreti protule-
„rint, hunc apud alios nullo modo judicari, sed firmam con-
„cordantium Episcoporum Provinciæ manere sententiam". Quis
enim nesciat Antiochenos Canones esse dolosas Eusebianæ Factio-
nis contra sanctum Athanasium, aliosque Orientis Orthodoxos

Antisti-

Antistites, nec non adversùs Divina sancti Petri Apostoli Privi-
legia sutelas, vaferrimo studio congestas præsertim adversùs Pri-
vilegium Romanæ Appellationis? Sanctus Athanasius adversùm
Tyriæ Synodi & Mareotici examinis iniquissimas technas, alii
Orthodoxi per Orientem Episcopi adversùm alias præfatæ Factio-
nis injurias appellarant ad sancti Petri Cathedram, & accesserant
Julium illius Insessorem. Et hic Factionis Capita evocarat ad
suum Tribunal, redditura rationes suorum operum. At in mala
causa nullum prodest ingenium. Hinc isti desperati non Romam,
sed cum suis Congerronibus processerunt Antiochiam, & isthìc
evomuerunt Canonum fucos, quibus non soli Athanasio ac ejus
Collegis, sed cunctis suis in perpetuum adversariis Romanam
viam clauderent, & adversùm suas Synodales conjurationes sub-
ducerent omne auxilium atque solatium. Pararunt viam ad sua
Attentata Philippo-Politana, in quibus deposuêre larvam, & reve-
latâ fronte arietarunt, ac evertere studuerunt Divinam Ecclesiæ
Monarchiam, definiverunt Ecclesiæ Regimen esse ex Divino In-
stituto Aristocraticum, æquali mensura distributum in tres Pa-
triarchas, quorum nullus habeat authoritatem in alterum, & à
quorum nullo possit ad alterum provocari. Romanum esse pri-
mum solo loco, non jurisdictione. In Antiochena Synodo posue-
runt hujus pessimæ machinæ cooperta fundamenta : Sanxerunt dam-
natum à divisa in diversa suffragia Synodo Episcopum posse appella-
re, non Romam, sed aliud majus in Oriente Concilium; ab una-
nimi autem Conventu damnatis nullum supereste refugium. Eis
nullam restare audientiam, sed solam in laica Communione pæ-
nitentiam. In Arcana historia Procopius Cæsaræensis affirmat Im-
peratorem Justinianum in condendis variis legibus respexisse ad
lites tum pendentes, ac suo aut suorum lucro prospexisse : Pros-
pexisse victoriæ istius partis, à qua sperabat commodum. Appa-
rebant leges justæ & congruæ, verùm in ipsarum visceribus late-
bat pessimus anguis. Istiusmodi sunt & Antiocheni Canones.
Hinc ipsos dudum non sola Romana, sed & omnis Orthodoxa
Orientis Ecclesia fuit aversata. Sunt ambidextri : Cothurnus ap-
tus ad utrumque pedem. Hinc postquam Eusebiana vafrities, &
ipsi congenita pericula cessarunt in orbe Christiano, purgari cæ-
perunt isti Canones, atque ita variis placere. Nec enim inepti
sunt ad bonum usum. Placere tandem cœperunt etiam Roma-

Universidad de Deusto
Biblioteca

næ Eccleſiæ. Etenim Dionyſius Exiguus ipſos inſeruit ſuo codici, ſcripto ad uſum iſtius Eccleſiæ, quem omnis Latina Eccleſia pedetentim probavit atque admiſit.

Quin & dudum antea, dum ex univerſæ, utique Orientalis, Eccleſiæ codice iſtorum Canonum aliqui legerentur ad Chalcedonenſem Synodum, Apoſtolicæ Sedis Legati non interceſſerunt, atque ita demonſtrarunt nec ſibi, nec Romanæ Sedi ipſos diſplicere. Forſitan ex tunc erant in antiquo codice Romanorum. Et quidem iſthìc fuit etiam Canon decimus quintus. Nempe intellectus cum ſalutari clauſula, quam in literis ad ſanctum Victricium expreſſit Innocentius Pontifex: "Sine præjudicio Romanæ Ec„cleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reverentia cuſtodiri". In Euſebiano ſenſu erat nequiſſimus, laudata clauſula facit rectum. Verùm Paſchaſius Queſnellus probat priorem ſenſum, & tentat ipſum protrudere in Gallicanam Eccleſiam.

Redeamus ad quintum Nicænum Canonem. Videamus an ille permiſſam damnatis Clericis ac Laicis ad ſuæ Provinciæ Tribunal appellationem velit eſſe inconcuſſam & ultimam, ideòque neget ulterius procedere, non ſolummodò ad Patriarcham, ſed etiam ad Romanam Eccleſiam. Partem affirmativam tenuit Antiochena Synodus. Item erratica Synodus Aurelii Carthaginenſis. Et ipſis adhæret Paſchaſius Queſnellus. Quouſque Aurelius intra Africanæ, quæ inferiori Clero Romanam Appellationem nunquam indulſerat, conſuetudinis defenſionem conſtitit, generosè ipſi adhæſerunt, ipſumqùe ex pectore adjuverunt Sanctus Auguſtinus, ſanctus Alipius, ſanctus Poſſidius, aliique meliores ac familiares Epiſcopi. Etenim rationabilis & avita totius gentis conſuetudo juſtiſſimè poterat defendi. Aſt ubi Aurelius Romanas etiam Epiſcoporum appellationes cœpit invadere, & in immobilem hujus Apoſtolicæ dignitatis Petram infelix caput inpingere, laudati Epiſcopi retraxerunt manus, & ſancto Petro manſerunt fideliſſimi. Lucent hæc ex Sancti Auguſtini epiſtola, quam de cauſſa Antonii Fuſſalenſis Epiſcopi ſcripſit ad Celeſtinum Pontificem. Et hæc laudatorum Antiſtitum à ſuo ſemper dilectiſſimo Aurelio Primate ſeceſſio demonſtrat, ac altiſſimè clamat iſta ejus Acta fuiſſe devia atque prævaricatoria. Fuerunt prævaricatoria quinti Nicæni Canonis. Hic enim etiam Clericis & Laicis omninò permittit à ſuæ quoque Provinciæ Synodo, ſi iniquo Epiſcopi Judicio

dicio gratificetur, procedere & provocare ad Cathedram Romanam. Diſertè hoc aſſeverat in litteris ad Antiochenam Synodum ſanctus Julius Pontifex: "Qui benè ſentiunt de iis quæ egerunt, „& in quibus ipſi Judices fuêre, non indignanter ferre ſolent, ſi „quod ab ipſis judicatum eſt, ab aliis excutiatur. Quippe qui ſe„curi ſint, ea quæ ipſi juſta judicaverunt, injuſta nunquam fieri „poſſe. Quocirca Epiſcopi, in magna Synodo Nicææ congrega„ti, non ſine Dei conſilio permiſerunt prioris Synodi Acta in alia „Synodo examinari, ut & illi, qui judices erant, præ oculis „habentes ſecundum de ea ipſa re Judicium futurum, cum omni „diligentia cauſſam expenderent, & illi qui ſententiam acceperant, „certò cognoſcerent, ſe non per ſimultatem priorum Judicum, „ſed jure ac merito condemnatos eſſe. Quod ſi iſtiuſmodi con„ſuetudo olim fuit, ejuſque memoria renovata eſt, & Scripto „prodita in magna Synodo, eamque apud vos valere non ſinitis, „rem profectò indecoram facitis. Morem enim, qui ſemel in Ec„cleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, iniquum eſt à „paucis abrogari". Palàm diſſerit de Appellationibus ad Sedem Apoſtolicam. Agit enim de Romana Appellatione ſancti Athanaſii, ſancti Pauli Conſtantinopolitani, Marcelli Ancyrani, Aſclepæ Gazenſis, & aliorum Epiſcoporum Orientalium. Et affirmat plura. Primò, quod hæc appellandi forma ſit vetuſtus mos, antiqua conſuetudo, traditio Apoſtolica. Secundò, quod pauci in Antiochena Synodo Epiſcopi tentaverint illam abrogare & proſcribere. Nempè per vafras technas ambiguorum Canonum. Julius affirmat tertiò, quod in vanum laborarint. Etenim Nicæna Synodus diſcuſſit avitam conſuetudinem, probavit, ſtabilivit, & ad perpetuam rei memoriam redegit in Scriptum. Factum id eſt in quinto Canone, ac præſertim in ſexto. Etenim quintus ſubintellectam habet expreſſam à ſancto Innocentio clauſulam; ſextus autem diſertè mandat ſua Privilegia, dignitates, atque authoritates cuſtodiri cunctis Eccleſiis. Præſertim Eccleſiæ Romanæ, ſuper quam Synodus nihil fuit auſa ſtatuere, ſciens illi omnia conceſſa à Domino.

Arabici Canones non ſunt Nicæni. Attamen ipſorum author non ſine fundamento adſcripſit eis iſtum ſublimem titulum. Etenim Nicænos exponunt, & ampliant ad varias factorum ſpecies. Audiamus quadrageſimum quartum: "Patriarcha inſpiciat quod-

„cumque negotium fecerit aliquis suorum Metropolitarum, sive „Episcoporum in Provinciis, quibus præsunt. Si autem invene„rit ex illis quidquam, quod non decet, permutet illud, ac de„illo constituat, prout ipsi videtur. Etenim omnium ipsorum „Pater est, & illi sunt ipsius filii. Metropolitæ autem Principa„tum super se agnoscere, eumque venerari debent instar Fratris „majoris, quem sibi Fratres anteponunt, illique parêre ducunt „ob ejus optimum Regimen & Majoritatem. Patriarcha porrò „instar Patris in sua Jurisdictione super filios suos. Et quemad„modum Patriarcha potestatem habet super subditos suos, ita quo„que Romanus Pontifex potestatem habet super universos Pa„triarchas, quemadmodum Petrus habebat super universos Chri„stianitatis Principes, & Concilia ipsorum : Quoniam Christi „Vicarius est super Redemptionem, Ecclesias, & cunctos Popu„los". Hæc omnia fundamentum habent in sexto Nicæno Canone. Et ex ipsis laudati Canones deducunt & confirmant Romanas Appellationes, immò & primas instantias. Et certè Pontifici incumbit sollicitudo omnium Ecclesiarum. Est Pater totius Ecclesiæ, totius Redemptionis, omnium Synodorum, omnium fidelium Populorum. Quia est Christi Vicarius. Ex quo vides labi illos, qui hunc Titulum volunt olim fuisse communem omnibus Episcopis, & non nisi à pauciſſimis sæculis appropriari cœpisse soli Papæ.

CAPUT

CAPUT XIII.

Expenditur aliud Paschasii Quesnelli fundamentum.

HÆc sunt ejus verba : "Sardicensem Synodum „familiare est in hoc negotio proferre, indè„que velut palmare argumentum sumere, quo „appellationis jus à Synodis ad Sedem Aposto„licam jam tunc Canonicâ authoritate stabili„tum esse comprobetur. Quamvis enim hu„jus Concilii non meminerit sanctus Leo, de ap„pellationibus agens in hac ad Viennenses epistola, sed veteris „tantummodò consuetudinis ; illi tamen Concilio debetur earum „appellationum origo, & illius Canones sub Nicænorum nomine „allegavit ipse Leo aliquot post annis in caussa Flaviani Constan„tinopolitani Episcopi. Indè, inquam, appellationum usui ratio „quæsita est à Romanis Pontificibus, licet reverà nihil de appel„lationibus decernant Sardicenses Patres, sed tantummodò retra„ctationis, seu revisionis caussæ decernendæ potestatem faciant „Romano Episcopo, ut demonstrat illustrissimus Petrus de Mar„ca, & ex ipsa Canonum Sardicensium lectione manifestum fit. „Quæ potestas retractationis in ipsa Provincia decernendæ, etsi „jure appellationum longè inferior sit, trepidè tamen & dubitan„ter admodùm ab Hosio proposita est, qui rem novam Canoni„bus Nicænis minimè consonam, constantique adversam consue„tudini, quasi supplex, & honorandam sancti Petri memoriam „prætendens, exoravit". Si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoremus : "Sed tantæ Authoritatis non fuit apud „Episcopos, sive Orientales sive Occidentales, Sardicensis Syno„dus, ut hujusmodi definitioni statim inhærendum esse censuerint. „Hoc enim retractationis jugum à suis semper humeris amoliti sunt „Orientales, qui ob hanc fortè causam Concilii istius Canones in „suas Collectiones non retulerunt, sicut nec Gallicani. Africa„ni etiam nunquam illam appellationis seu retractationis Prærogativam

Universidad de Deusto
Biblioteca

„gativam admiſerunt, ut patet ex Synodica ad Celeſtinum Papam „epiſtola, quæ teſtatur antiquam eſſe conſuetudinem ac diſcipli„nam, ut Epiſcoporum & Presbyterorum cauſæ extrà Provincias „vagari non ſinerentur, ſed ubi orta erant negotia, ibi Metro„politanorum authoritate eſſe finienda. Unde ne de Sardicenſibus „quidem audiiſſe, ſed unius Nicæni Concilii Canones cum ſuis „pro regula habuiſſe Africanos, manifeſtum eſt".

Etiam hæc verba ſcatent erroribus atque exceſſibus. Primus eſt, quod ex Sardicenſi Synodo ſumamus palmare pro Romanis Appellationibus fundamentum. Etenim omnia, quæ jam adduxi ex Sancto Julio, iſtam præceſſêre Synodum. Et ipſe pro palmari iſto fundamento adduxit perpetuum Eccleſiæ morem & conſuetudinem, confirmatam à Nicæna Synodo, & relatam in Scriptum. Adduxit traditionem Apoſtolicam, firmatam pluribus exem-
Lib.1.c.4. plis, ac perpetuo uſu. Unde de ipſo ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoretus, quod circa jam adductas Orientalium Epiſcoporum appellationes fuerit "ſecutus Eccleſiæ Canonem". Hoc eſt palmare iſtius juris fundamentum. Hinc & ipſum ſanctus Leo in literis ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos adduxit adversùs audaciam & novitates Sancti Hilarii. Quin immò videtur reſpexiſſe iſtas ſancti Julii literas. Præſertim hæc verba: "Quod „ſi ejuſmodi conſuetudo olim fuit, ejusque memoria renovata „eſt, & Scripto prodita in magna Synodo, eamque apud vos va„lere non ſinitis, rem profectò indecoram facitis. Morem enim, „qui ſemel in Eccleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, „iniquum eſt à paucis abrogari". Sanctus Leo affirmat iſtum morem ſemper viguiſſe etiam in Galliis, ideoque ab Hilario nec circumduci potuiſſe, nec circumſcribi.

Secundus error eſt, quod harum appellationum jus dicamus "ſtabilitum", ſeu introductum à Sardicenſi Synodo. Quod enim vox, "ſtabilitum, hanc ibi acceptionem habeat, ſuadent hæc verba: "Inde appellationum uſui ratio quæſita eſt à Romanis „Pontificibus". Eſt error inſigniter craſſus. Quippe ante Sardicenſem Synodum ad Apoſtolicam Sedem appellarunt ſanctus Athanaſius, ſanctus Paulus Conſtantinopolitanus, Marcellus Ancyranus, Aſclepas Gazenſis, Lucius Adriano-Politanus, aliique plures per Euſebianæ Factionis Synodos degradati aut vexati Orientales Epiſcopi: Eos audiuit Julius Pontifex, abſolvit à peràm

peràm injectis vinculis, reparavit in priorem gradum, ac per interim remiſit in ſuas Sedes. Videlicet donec fieret totius cauſæ retractatorium Judicium. Hinc nata eſt omnis inter iſtam Factionem & Romanam Eccleſiam contentio. Etiam Antiochenæ Synodi audacia, & horrenda ac inaudita facinora Conventus Philippopolitani. Quid enim horrendius, quàm damnare Ramanum Pontificem, & Monarchicum Eccleſiæ Regimen tranſmutare in Ariſtocraticum, atque ita manifeſto ſchiſmate lacerare Eccleſiam? Etiam Donatiſtæ dudum ante Sardicenſem Synodum à Conſtantino Auguſto integros Judices poſtularunt contra Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi Ordinationem: Et Apoſtolicam Traditionem ab Hoſio Cordubenſi Epiſcopo edoctus Princeps ipſos remiſit ad Melchiadem Pontificem, & pro aliquo iſtorum factioſorum ſolatio rogavit illi aſſidere aliquot Gallicanos Epiſcopos. Plura iſtiuſmodi exempla ſunt jam adducta, ac in decurſu adducentur. Proinde Sardicenſis ſynodus Romanas Appellationes nequaquam introduxit, ſed adversùm Euſebianæ Factionis novas, violentas, ſchiſmaticas, atque hæreticas præſumptiones ſolummodò ſtabilivit & confirmavit.

Tertius error eſt, quod Sardicenſis Synodus nihil de appellationibus decreverit, ſed ſolam retractationis ſeu reviſionis decernendæ poteſtatem fecerit Romanis Pontificibus. Et quod iſtud ex ipſa Canonum Sardicenſium lectione ſit manifeſtum. Certè oppoſitum eſt manifeſtiſſimum. Etenim iſti Canones interjectis ad Romanum Pontificem proclamationibus donant non ſolum devolutivum effectum, ſed & ſuſpenſivum. Donant poteſtatem, quâ iſtiusmodi cauſas retractare poſſit vel per ſemet-ipſum in alma Urbe, vel in partibus per delegatos è ſuo Latere Presbyteros, vel per Synodnm vicinæ, aut etiam ejuſdem Provinciæ. Prout viſum fuerit ejus ſapientiſſimo arbitrio. Immò hanc poteſtatem non donat, ſed à Chriſto Domino donatam, per Apoſtolos ordinatam, confirmatam à Nicæna Synodo, & plurimis ſtabilitam exemplis, ſolummodò innovat, & adversùm præfatas novitates exponit & armat. Quod iſta omnia, etiam ſuſpenſivus effectus, ſint à Chriſto Domino & Apoſtolicis Canonibus, mox ex authenticis Chriſtianæ diſciplinæ fontibus demonſtrabitur. At verò iſta ſunt manifeſtus & propriiſſimus character veræ appellationis. Et de hac per Sardicenſes Canones ſtabilita veritate nemo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Catholicus ambegit: Dominus Petrus de Marca est forsitan omnium primus.

Error quartus est, quod Hosius Cordubensis Episcopus, Apostolicus Legatus ac Præses Sardicensis Synodi, Retractationis in Provincia decernendæ jus proponens, sciverit à se proponi rem novam, Nicænis Canonibus minimè consonam, constantique adversam consuetudini. Si solum decernendæ Retractationis jus proposuerit, fateor ista esse verissima. Addo illum longissimè recessisse à Nicæna Synodo, quæ super sancti Petri Romanam Cathedram nihil fuit ausa constituere, sciens illi omnia concessa à Domino. Etenim Apostolici juris ad solius Retractationis decernendæ potestatem restrictio est omninò novum, Nicænis Canonibus adversum, perpetuam Ecclesiæ consuetudinem evertens, ac supra sancti Petri Cathedram statuere attentans figmentum, à Confessoris Hosii sacris cogitationibus alienissimum. Quapropter ipse in sua ad Sardicensem Synodum Relatione haudquaquam circumscriptam & diminutam decernendæ Retractationis, sed plenissimam admittendæ, & quovis juxtà suum sapientissimum arbitrium modo judicandæ atque exequendæ appellationis potestatem adscripsit Sedi Apostolicæ. Erat res omnibus exploratissima. Quomodò aliter Julius Pontifex Orientalibus Antiochenæ Synodi Episcopis ipsam refricuisset in barbam? Certè isti omnes adfuerant Nicænæ Synodo. Eidem Hosius præsederat, habuerat cum Relationis authoritate Prærogativam suffragii, ideoque ejus arcana plenè noverat. Proindè dum isto pro Romanis Appellationibus officio functus fuit apud Sardicam, optimè novit se non referre rem novam, aut Nicænis Canonibus non consonam, aut constanti adversam consuetudini.

Quintus error est, quod Hosius Romanas Appellationes trepidè ac dubitanter admodùm, & quasi supplex Sardicensi Synodo retulerit, & honorandam sancti etri memoriam prætendens exoraverit: "Si vobis placet, sancti Petri memoriam honoremus". Est effrænis in glorioſum Confessorem, Abrahamicum senem, & omnium tunc Synodorum Patrem contumelia. De Eusebianis Episcopis scribit ad omnem sub Cælo Ecclesiam laudata Synodus: "In itinere Sardicensi certis in locis Conciliabula in mo„dum Synodi inter se habuerunt, & fœdera cum interminationi„bus conflaverunt, ut ubi Sardicam perveniſſent, minimè se in „Judicio sisterent, aut in eundem locum cum sacra Synodo con-

venirent,

„venirent, sed mox ubi eò perveniſſent, & perfunctoriâ specie „adventum suum ostentassent, raptim indè aufugerent". Et quò ista conjuratio esset magis firma, "curarunt ut omnes eodem", & per viam & apud Sardicam, "domicilio uterentur, nè vel tan„tillum quispiam ab illis seorsim agere posset". Palmaris quæstio erat de Athanasii, Pauli, Marcelli, & aliorum Antistitum, ab ipsis damnatorum, Romana Appellatione, & per Julium Pontificem impartita illis revestitione. Conjurarunt hæc nunquam admittere, & potius patrare quidlibet, quam istos suos damnatos agnoscere in Episcopos, & cum ipsis Synodaliter considêre. Intraverunt Sardicam, & multa de his cum Hosio, aliisque Latinis Episcopis disputarunt. Et ipsos tam pro dictorum Appellantium innocentia, quàm pro sancti Petri privilegio invenerunt constantissimos. Viderunt nullam patêre portam excutiendi præsertim Athanasii, nisi per apertam rebellionem contra sedem Apostolicam. Hinc omnes de nocte fugerunt, & abjerunt Philippo-Polim, Thracicæ Diœcesios civitatem, ideòque spectantem ad Orientale Imperium sui Principis, sub quo liberè poterant quidlibet insanire. Isthìc igitur insanierunt tres Patriarchatus esse Divino jure Autocephalos, & æquales per omnia, ideoque unum nihil posse in alium, & ab uno damnatos non posse ad alium provocare. Singulorum Judicia esse Divino jure inconcussa atque inappellabilia. Hinc concluserunt Julium Pontificem, qui talia in præfatos Episcopos attentaverat, esse Divinæ legis prævaricatorem, ideoque gradu & communione privarunt. Præfatos Episcopos pronuntiarunt nequaquam absolutos aut revestitos, sed ob tentatam novam appellandi audaciam esse prolapsos in majorem damnationem. Eorum furor præsertim efferbuit in sanctum Maximinum Trevirensem Episcopum: Quod ad ista omnia Julium permovisset. Et hinc lucet, quid Gallicana Ecclesia tum censuerit de Romanis appellationibus. Has omnes schismaticas atque hæreticas Eusebianæ Factionis petulantias noverat Hosius, ideoque sibi Apostolicæ Sedis Legato vidit non dormiendum. Hinc non trepidè, nec dubitanter, nec suppliciter, sed generosè, constanter, & ex Apostolico pectore clamavit ad Sardicensem Synodum: "Sancti Petri Apostoli memoriam honoremus". Adversùm hæreticas sceleratæ Factionis petulantias nos Orthodoxi

Universidad de Deusto
Biblioteca

Episcopi confirmemus data per Christum Dominum sancto Petro Privilegia, Apostolicos de eisdem Canones, & Nicænæ Synodi novissima Decreta. Per hoscè Sardicenses Canones invasit ac destruxit & jam dictam Eusebianorum audaciam, & simul ipsorum Canones Antiochenos.

Sextus error est, quod Orientalis Ecclesia istam Sardicensem definitionem non statim admiserit, sed semper studuerit excutere. Etenim Sardicâ Alexandriam rediens Athanasius transivit per Syriam & Hierosolymam: Et isthìc sanctus Maximus Antistes cum ipso celebravit Synodum, in qua publicavit & executus est Acta & Decreta Sardicensia. Audiamus Photii Bibliothecam in Excerptis ex vita sancti Athanasii: " Athanasius, cum pervenisset
Lib. 258. „Hierosolymam, Maximo Episcopo & Confessori nota fecit Acta „Sardicensis Concilii. Quodque Constantius Imperator bene erga se animatus sit. Deindè congregat Synodum Episcoporum, „quæ beato Athanasio & communionem, & dignitatem Episcopalem decernit, & scribit ipsa Synodus Alexandrinis, & omnibus in Ægypto ac Libya Episcopis, quæ de Athanasio decreta „essent & gesta. Athanasius autem Alexandriam cum venisset, „Conventus Episcoporum in Ægypto egit, quæ Synodus consentiebat eis, quæ in Sardicensi ac Hierosolymitana Synodo decreta erant". Quod pro Sardicensis Concilii publicatione diversas in Ægypto Synodos celebraverit, testantur Socrates & Hermias Sozomenus. Et suis ad omnes sub cælo absentes Episcopos literis subjunxit Sardicensis Synodus: " Quin & vos quoque, ut „spiritu præsentes in nostra Synodo, studete idem suffragium „conferatis per vestras subscriptiones, quo ab omnibus ubique Sacrorum Ministris concordia servetur". Plurimos, & Occidentales & Orientales, subscripsisse demonstrat in secunda ad Constantium Imperatorem apologia sanctus Athanasius. Philippo-Politanus Conventus ei inter cætera impegit, quod per ficta testimonia circumscripsisset Julium Pontificem, atque ita obrepsisset in communionem. Hinc in laudata apologia adjungit, quod etiam ante Sardicensem Synodum trecenti quadraginta Orientales Episcopi pro ipsius innocentia subscripserint: Ab eisdem probatam, admissam, subscriptam, ac publicatam fuisse istam Synodum, videtur non dubitandum. Eusebianæ Factionis turbulentissimi incentores Ursacius & Ualens etiam subscripsêre, de suis apud Philippopolim.

Polim Actis supplicantes veniam. Ex ista Factione plures redierunt ad mentem, & Synodum admiserunt. Eosdem Canones laudat, & secundùm ipsos sancti Joannis Chrysostomi appellationem exEpist. 29. quitur in literis ad Clerum & Populum Constantinopolitanum sanctus Pontifex Innocentius. Ipsos per omnem Orientem viguisse testatur Palladius Episcopus Helenopolitanus in Dialogo cum Theodoro Romanæ Ecclesiæ Diacono de vita laudati Joannis. Et hinc plena, plusquam sexcentos & triginta Orientales complectens Episcopos, Chalcedonensis Synodus in prosphonetico sermone dixit ad Martianum Imperatorem: " Illi qui apud Sardicam „contra Arii reliquias convenerunt, Orientalibus direxerunt sui „Constituta Judicii". Palàm asseverant apud se vigêre hanc Synodum, & observari. Palàm edicunt inter Canones, quos per singulas Synodos à sanctis Patribus hactenùs constitutos laudat & firmat eorum primus Canon, omninò comprehendi etiam Sardicenses. Eosdem authenticis Canonibus adnumerat Trullana Synodus. Omnem Synodum, ut apud se vigentem, describunt atque exponunt Socrates, Sozomenus, ac præsertim Theodoretus. Hæres. 71. Eandem laudat ac probat sanctus Epiphanius. Ejusdem meminit Cap. 8. magnus Basilius, nihil in ipsa culpans, nisi reparationem Marcelli. Post ipsam ad Romanos Pontifices appellarunt Petrus Alexandrinus, ejus Successor Joannes Thalaia, Maximus Constantinopolitanus, sanctus Joannes Chrysostomus, ipsorum Successor sanctus Flavianus, Theodoretus Cyrensis, Eusebius Dorylæensis, Calandion Antiochenus Episcopus, aliique multò plures. Item Ætius Constantinopolitanæ Ecclesiæ Archidiaconus, Salomon Presbyter, ac plures alii Clerici. Item Leo Sapiens Imperator ab inflicta sibi per Nicolaum Patriarcham excommunicatione provocavit ad Romanam Ecclesiam. Eandem invocarunt sanctus Nicephorus, sanctusque Ignatius, Patriarchæ Constantinopolitani. Et quis nesciat omnes istas appellationes fuisse directas per Canones Sardicenses? Certè magnus Leo, dum sancti Flaviani adversùs totum Ephesinum Latrocinium interjectam appellationem Epist. 40. rogavit à Theodosio Imperatore permitti suo cursui, adjecit suis Cap. 3. literis: "Quàm autem post appellationem interpositam hoc ne„cessariè postuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta testan„tur, quæ subter annexa sunt". Et adnexuit Sardicensem Canonem

Universidad de Deusto
Biblioteca

nem. Norat illos vigêre apud Orientales Eccleſias, & haberi pro Nicænis.

Primus apud Orientales Photius cœpit hos Canones arietare: Quo nempe ſuam ex neophyto Epiſcopalem intruſionem purgaret, & fomenta quæreret fabricando ſchiſmati. At verò reſcripſit Nicolaus Pontifex: "Quod verò dicitis Sardicenſe Concilium „vos non habere vel recipere, non facilè nobis credendi facultas tri„buitur. Maximè cum Sardicenſe Concilium, quod penes vos „in veſtris regionibus actum eſt, & omnis Eccleſia recipit, quâ „ratione convenerat, ut hoc ſancta Conſtantinopolitana Eccleſia „abjiceret, & ut dignum eſt non retineret"? Et certum eſt Photium impoſuiſſe. Etenim Canones iſtos Joannes Scholaſticus, tertius iſtius nominis Conſtantinopolitanus Epiſcopus, inſeruerat ſuo Codici, haud dubiè obſervato apud iſtam Eccleſiam. Et ipſe ante Lapſum Photius inſeruerat ſuo Nomo-Canoni. Photio enim familiare fuit aliud ante, aliud poſt Lapſum cantare. Quapropter admiranda eſt Paſchaſii Queſnelli fiducia, auſi ſcribere: "Tantæ Authoritatis non fuit apud Epiſcopos Orientales Sardi„cenſis Synodus, ut hujuſmodi definitioni ſtatim inhærendum „eſſe cenſuerint. Hoc enim Retractationis jugum à ſuis ſemper „humeris amoliti ſunt, qui ob hanc fortè cauſſam Concilii „iſtius Canones in ſuas collectiones non retulerunt".

Interim univerſæ, utique Orientalis, Eccleſiæ codex non continet iſtos Canones. Hinc Paſchaſius Queſnellus adeò conſtanter ipſis obſtrepit. Conabor mox occurrere. Septimus ejus error eſt, quod hoſcè Canones etiam Gallicana Eccleſia olim non admiſerit. Affirmat Dionyſii Exigui Codicem in Gallia non fuiſſe admiſſum ante Magni Caroli tempora, ideoque nec Conones Sardicenſes. Affirmat hos non viguiſſe in Gallia, niſi per iſtum Codicem. Reſpondeo hujus Codicis in Gallia admiſſionem non ſpectare ad præſentem controverſiam. Quidquid ſit, dico iſtos Canones ſemper in Gallia viguiſſe. Primus Gallicanæ Eccleſiæ Codex, ſeu Gallicani Codicis prima exordia ſunt Innocentii primi epiſtola ad Victricium Epiſcopum Rothomagenſem. Hinc Papa ipſam appellat " Digeſtas „vitæ & morum probabilium diſciplinas, ac librum Regularem, „Didaſcalum, atque Monitorem". Quis ambigat ipſam ſemper viguiſſe in Gallia? At verò ejus tertium caput eſt deſumptum

tum partim ex Nicænis, partim ex Canonibus Sardicenſibus: Et per Nicænam Synodum intelligit utramque. Et quod plures Gallorum Epiſcopi huic Synodo interfuerint, ac abſentes ſubſcripſerint, diſertè affirmat in ſecunda apologia Magnus Athanaſius. Exprimit ipſorum nomina. Adfuit ſanctus Maximinus Treverorum Epiſcopus, ob præſtitum Romanis appellationibus generoſum auxilium degradatus Philippo-Poli. De Hoſio Cordubenſi Epiſcopo, Sardicâ regreſſo in Hiſpaniam, ſcribit antiqui authoris liber Synodicus: "Cordubæ Epiſcopus ſanctiſſimus „Hoſius, Synodum Divinam & ſanctam in ſua civitate convo„cans, Divinitùs expoſitam illuſtravit doctrinam, condemnans „eoſdem quos Sardicenſis abdicaverat Synodus, & quos ea ab„ſolverat recipiens". Certè exiſtimo ſimilem Synodum fuiſſe celebratam à regreſſo in Gallias Maximino, aliiſque ibidem Metropolitis. Secunda Turonenſis, inter Gallicanas nequaquam infima, Synodus adversùm incæſtuoſa conjugia innovat antiquos Cap. 21. Canones, & adjungit: "Propterea fuit illos iterare neceſſarium, „quia dicunt plures, quaſi illud per Prædeceſſorum negligentiam „Sacerdotum illis non fuiſſet apertum. Sed revera mentiuntur, „cum ſciamus tales ac tantos viros nullatenus huic negligentiæ „ſubjacuiſſe, ſed hoc, quod Scripturæ ſanctæ teſtantur, aſſiduè „prædicaſſe". Eâdem diligentiâ prædicarunt Generalium Synodorum Canones. Proinde quiſquis magnum Maximinum opinatur hac in re fuiſſe negligentem, jam audivit Turonenſis Synodi de ſua opinione judicium. A laudato Pontifice Innocentio creduntur etiam eſſe Canones Synodi Romanorum ad Gallos Epiſcopos. Quidquid ſit, ſunt antiqua, authentica, obſervata per Galliam, & forſitan ad ejus Codicem adjuncta Reſcripta Sedis Apoſtolicæ. Et quædam ſunt palam deſumpta ex Canonibus Sardicenſibus. Nempe capitulum duodecimum, vetans Epiſcopum aſſumi ex Laicis, Et capitulum decimum-tertium, ſecundum Nicænum Canonem, ſtatuentem de prima Neophytorum ſpecie, extendens ad ſecundam. Prima ex Gentilibus, ſecunda ſpecies eſt ex Laicis.

Hæc omnia ſimiliter patent ex degradatione ac Romana appellatione Contumelioſi, Reienſis in ſecunda Narbonenſi Provincia Epiſcopi, circa quem & Cæſarius Metropolita, & Joannes II. Pontifex, ejuſque Succeſſor Agapetus omnia egerunt ex Canone Sardicenſi. Contumelioſus fuerat lapſus in adulterium, & involutus

Universidad de Deusto
Biblioteca

volutus aliis criminibus. Hinc Provincialis Synodus ipsum degradavit, & ad agendam perpetuam pœnitentiam clausit in monasterio. Erat convictus & confessus, ideoque nec provocavit. Attamen in sua Synodo habuit fautores, de quibus sanctus Cæsarius: "Quæ est ista Justitiæ inimica benignitas, palpare criminosos, & vulnera eorum usque ad diem Judicii incurata servare? Quod si etiam durissimam eos pœnitentiam per plures annos agere videremus, sic nos ipsi & saluti eorum consulere, & Canonum deberemus Statuta servare. Cum verò in aliquibus nec compunctionis humilitas, nec instantia orandi vel plangendi appareat, nec eos Jejuniis vel lectioni vacare videamus, possumus cognoscere, si ad honorem pristinum redierint, cum quanta negligentia, & cum quanto tepore, & inimicâ animæ securitate permaneant, credentes quod sic eos non actâ dignè pœnitentiâ admiserit Deus, quomodò Sacerdotes indulsisse videntur". Demonstrat esse falsam, periculosam, immò pernicioſam misericordiam. Episcopi isti nolebant Contumeliosum degradari, nec ad perpetuam pœnitentiam detrudi in Monasterium, sed solummodò suspendi ad tempus, & tunc reddi Episcopalis communionis honori, de suis infirmitatibus responsurum Domino Deo. Ex quo liquet Apostolicum Canonem, "Oportet *Episcopum* sine crimine esse", quoad carnalia flagitia cœpisse tunc tepescere in Galliis. Hinc erat causa major atque difficilis. Et ista Episcoporum intercessio habebat aliqnid appellationis. Hinc sanctus Cæsarius, summi Pontificis per Galliam Vicarius, ex Sardicensi Canone, & Innocentii ad Victricium Rescripto, post Episcopale Judicium omnia retulit ad Sedem Apostolicam, Contumelioso non permisit ordinari Successorem, & supplicavit ex Romana disciplina instrui. Porrò Joannes II. Pontifex probavit Cæsarii judicium. Contumelioſi degradationem confirmavit, jussit perpetùum claudi in Monasterio, & ipsi creari Successorem. Et dum hoc fiat, dari Visitatorem Reiensi Ecclesiæ. Et ad Cæsarium contrà istos indiscretè benignos Collegas instruendum atque armandum transmisit quædam Extracta ex Decretis Siricii Papæ, ex Canonibus Apostolicis, atque Antiochenis. Nempe non de appellatione, sed de sola degradationis causa atque justitia fuerat consultus, ideoque transmittere non debuit Sardicenses Canones.

Proindè Contumeliosus fuit clausus in Monasterio. Attamen nescio

nescio qua de causa non accepit Successorem. Interim Joannes Pontifex abiit ad meliorem vitam, & successit Agapetus. Cœperunt tunc spirare alii venti: Hinc & Contumeliosus vertit vela. Pœnitentiæ & clausuræ pertæsus provocavit ad Sedem Apostolicam, asseruit se innoxium, & postulavit novum examen. His permotus Cæsarius fecit, quæ ad ipsum rescripsit Agapetus: "Et nos quidem, quamvis culpatus à nobis *Emeritus* Defensor Contumeliosum Episcopum reversum ad Ecclesiam suam Charitatis tuæ voluntate firmaverit, usque ad exitum Judicii, quod delegaverimus, ipsum redditâ sibi modò propriâ substantiâ, suspensum interim volumus ab administratione patrimonii *Ecclesiastici*, & celebratione Missarum. Quia id quod sibi viderat Judicio fuisse sublatum, glorioſiùs, si ei veritas suffragatur, Judicio, receperit, quàm usurpationibus occuparit. Melius autem fecerit Fraternitas tua, si posteaquam Sedis Apostolicæ appellatione interpositâ desideravit examen, circa personam ejus à tempore sententiæ nihil permisisset imminui, ut esset integrum negotium, quod interpositâ provocatione quæreretur. Nam si in executionem mittitur prima sententia, secunda cognitio non habet quod requirat. Addendum, quia etsi non esset prædictus *Episcopus* judicationi refragatus, privatam magis potuit secundùm Canones expetere secessionem, quàm severitatem Religionis excipere. Suspensus igitur, sicut præfati sumus, Episcopus Contumeliosus habeat tantùm, quam præsumpsisse dicitur, celebrationem Missarum: Et patrimonio *Ecclesiæ* in gubernatione Archi-Diaconi constituto, ita ut alimonia sufficienter Episcopo non negetur, Visitatoriam in ejus loco præcipimus ordinari personam, & patienter exspectare Judices, quos inspirante Domino constituerimus audire".

Habemus hìnc varia. Primò, quod Contumelioſi appellatione, ac Romanæ Ecclesiæ reverentiâ territus Cæsarius Contumeliosum relaxarit è Monasterio, ac redire permiserit ad Episcopalem honorem atque officium. Palam ex Sardicensi Canone, qui à degradationis judicio provocantem Episcopum mandat revestiri, perseverare *Episcopum*, & uti Episcopum per omnia tractari. Propter suspensivam appellationis virtutem. Secundò habemus, quod Contumeliosus statim cœperit se gerere uti Episcopum, & tam spiritualia quàm temporalia administrare. Etiam celebrare Missas,

Universidad de Deusto
Biblioteca

aliaque exercere Episcopalia ministeria. Tertiò, quod Cæsarius Romam legaverit Emeritum, Defensorem suæ Ecclesiæ, omnia hæc expositurum Pontifici. Quartò, quod hæc Cæsarii & Contumelioſi Acta non probaverit Pontifex, ideoque & Emeritum, ad cujus hæc etiam spectabant officium, culparit. Et rectè. Etenim Synodale degradati Contumelioſi Judicium erat confirmatum à Joanne Pontifice, & datum fuerat novæ Episcopalis creationis Mandatum, ideoque Contumelioſo deinceps non suffragabatur Canon Sardicensis. Sententia transierat in rem judicatam, ac proindè appellationi non supererat locus, sed gratioſæ dumtaxat revisioni. Debebat ille supplicare restitutionis beneficium, atque interim permanere in humilitate degradati. Hinc Pontifex affirmat, quod Missarum celebrationem ac Ecclesiasticæ substantiæ administrationem præsumpserit: Quod illa usurpationibus occuparit, quæ judicio recipere debuerat. Quintò habemus, quod Pontifex hanc qualemcumque provocationem noluerit carere omni fructu. Dedit ei plures effectus. Primò, Contumelioſum tractari voluit non ut degradatum, sed solummodò ut suspensum, ideoque nec Successorem ei permisit dari, sed Ecclesiam jussit persistere sub Visitatore. Deindè, ipsi indulsit celebrationem Missarum. Tertiò, jussit ipsi bona reddi patrimonialia, & subtrahi solam administrationem Ecclesiasticæ substantiæ. Degradato enim Episcopo auferebatur etiam sui patrimonii regimen, & ex ipsius proventibus alebatur. Quartò Pontifex mandat, ut hâc appellatione pendente nihil innovetur aut attententur. Istud volunt hæc verba: "Melius autem fecerat Fraternitas tua, si posteaquam „Sedis Apostolicæ desideravit examen, circa personam ejus à tem„pore sententiæ nihil permisisset imminui, ut esset integrum ne„gotium, quod interpositâ provocatione quæreretur. Nam si in „executionem mittitur prima sententia, secunda cognitio non ha„bet quod requirat". Videtur Cæsarius argui, quod nescio quid innovasset. Sextò habemus quod ex Judicibus Episcopis aliquos Pontifex Romam evocarit, omnem rei seriem exposituros. Usque ad istorum adventum, & tunc faciendum retractatorium judicium mandat omnia in jam dicto statu quieta persistere. Et ad demonstrandam hujus suæ Interlocutionis Justitiam adjungit: "Præterea ne quid deesset, quod Charitati tuæ videatur incogni„tum, studio dilectionis Constitutorum fecimus capitula subter annecti

„annecti, ut scientiâ communicemur Canonum, sicut participa„mus effectu". Epistolæ Descriptores, Ecclesiasticæ eruditionis damno, prætermiserunt adjungere Canones. Fuerunt omninò Sardicenses. Quis enim non videat secundùm ipsos regi hæc omnia? Lucet & istos Canones tunc viguisse in Gallia, & Romanis Appellationibus ac evocationibus fuisse plenam libertatem.

Octavus tandem Paschasii Quesnelli error atque excessus est, quod etiam Africana Ecclesia istam Apostolicam Appellationis seu Retractationis Prærogativam nunquàm admiserit. Et loquitur etiam de Episcopis, atque ita cantat indignissimam ignorantiæ aut malitiæ fabulam, infrà ex professo discutiendam. Et ipsam persuadere denuò tentat ex infelicissima, non totius Africanæ Diœcesios aut Synodi, sed quorundam dumtaxat Episcoporum ad Celestinum Pontificem epistola. Interìm verum est, quod Africani isto tempore Episcopi, etiam sanctus Augustinus, ignorarint Sardicenses Canones. Rationem exquiram atque exponam suo loco.

CAPUT XIV.

Exponitur tertium Paschasii Quesnelli fundamentum.

TErtium viri fundamentum est in his verbis: "Quod ad Gallicanam attinet Ecclesiam, hoc „notatu dignum est, de Sardicensibus mentio„nem non esse factam à sancto Leone, in hac „adversùs Hilarium querela, quæ de appellatio„ne nata erat. Solam enim consuetudinem ob„tendit Pontifex ambitioſis Hilarii, ut putabat, „conatibus: Quod magno argumento est Leonem per sanctum „Prosperum, hominem Gallum, quem à Secretis habebat, vel per se „ipsum, dum in Galliis ageret, certiorem factum esse, hos Canones „à Gallicana Ecclesia non recipi, ut superfluum esset eos in medium „adducere. Si enim inserti fuissent Gallicano Canonum codici, in „propria causſa prævaricatus esset Leo, eos Canones commemorare „omittens, quibus & plurimum Sedi Romanæ deferebatur, &

Universidad de Deusto
Biblioteca

„Hilarius tamquàm Canonum etiam in Gallia receptorum violator potuiſſet judicari: Niſi dixeris Leonem ab his abſtinuiſſe, „tùm quia repulſam noverat, quam Celeſtinus Papa ab Africanis „paſſus fuerat ob iſtos Canones Nicænis Patribus attributos; tum „quia pro ingenio ſuo videbat Canones Sardicenſes nihil de appellationibus, vel de retractatione ſententiæ Romæ peragenda ſtatuere, ſed amplius nihil Romano Pontifici concedere, quàm ut „novum Judicium in eadem Provincia celebrandum indiceret, quod „in cauſa Chelidonii ab eo præſtitum non fuerat. Quamobrem veritus, ne parùm roboris habitura eſſet apud Gallos ſua epiſtola, „cui nulli Canones militarent, ſed quam potiùs vetus conſuetudo „Canonibus roborata novitatis arguebat, eam curavit Imperatoriâ „Conſtitutione muniri: In qua quidem & Petri meritum, & „Romanæ dignitatem Eccleſiæ, & ſacræ Synodi authoritatem pro „Sedis Apoſtolicæ firmanda amplitudine commemorat Valentinianus, de Sardicenſi verò Synodo pro aſſerendo appellationum „jure mirum ſervat ſilentium. Quod argumento eſt Gallis ignotam fuiſſe diſciplinam Sardicenſibus Decretis inductam, quæ illis „opponere minimè auſi ſunt Romani".

Reſpondeo Romanos Pontifices ac alios Patres, dum Romanæ Appellationis jus atque authoritatem ſtabiliebant, quandoque ſolos Nicænos, quandoque ſolos Sardicenſes Canones, quandoque ſolam conſuetudinem, quandoque allegaſſe ſimul omnia. Ita noſter magnus Leo, qui adversùs Hilarium adduxit ſolam conſuetudinem, in litteris ad Imperatorem Theodoſium pro ſancti Flaviani appellatione adduxit ſolos Sardicenſes Canones, dicens Nicænos. Ex quo lucet iſtos tunc ſolemniter viguiſſe per omnem Orientem, & his fuiſſe adnumeratos. Pro hac eadem appellatione Imperator Valentinianus III. in literis ab ſuum Collegam Theodoſium adduxit ſolam conſuetudinem, ex qua" Beatiſſimus Ro„manæ Civitatis Epiſcopus, cui Principatum Sacerdotii ſuper om„nes Antiquitas contulit, locum habet & facultatem de fide & „Sacerdotibus judicandi". Hanc à Majoribus traditam conſuetudinem affirmat ab Auguſtis Principibus cum omni competenti devotione defendendam, & uti propriæ venerationis dignitatem ſancto Petro intemeratam conſervandam. Eodem modo Authenticus Eutychianæ Hiſtoriæ Breviculus, ſeu antiqua ſuper Acacii Epiſcopi Conſtantinopolitani nomine Acta de Joanne Thalaia Patriarcha

cha Alexandrino, Apoſtolicam Sedem appellante, ſcribunt: "De „conſuetudine Majorum ad Apoſtolicam Sedem Synodica Scripta „miſit". Et ſubdunt cauſam ſuæ Phraſios: "Nam & Priores ejus „ſimiliter Romanæ Eccleſiæ ſuffugium popoſcerunt". Porrò propriam cauſſam, ex qua magnus noſter Leo phraſin ita variarit, fateor me ignorare. Dum ſcribimus, ſumus quandoque ad ſolam attenti ſubſtantiam, & verba ſine cauſſis variamus. Exiſtimo quod in ſua adversùs Hilarium epiſtola reſpexerit ad ſancti Julii epiſtolam contrà Euſebianos.

Interim præfata Paſchaſii Queſnelli verba etiam non carent erroribus. Primus eſt, quod ſanctum Proſperum ſtudeat facere ſancti Leonis ſeductorem aut circumſcriptorem, qui perſuaſerit Sardicenſes Canones non admitti à Gallicana Eccleſia. An in iſtius Eccleſiæ Codicem fuerint relati, nolim diſceptare: Certum eſt fuiſſe iſthìc admiſſos atque obſervatos. Proindè nec iſta petulantia in ſanctum Proſperum, nec iſta imperitia cadere potuit in doctiſſimum Leonem. Et quod Proſper Romanas è Gallia Appellationes probaverit atque defenderit, ejus Acta evincunt. Etenim quoſdam Gallicanos Epiſcopos non ſolummodò ob Pelagianos errores, aut vicinas illis opiniones, ſed inſuper ob conjectas in ſanctum Auguſtinum blaſphemias detulit in prima etiam Inſtantia ad Sedem Apoſtolicam. Forſitan quod ipſorum quidam eſſent Metropolitæ, atque ita prima in ipſos Inſtantia ſpectaret ad ſanctum Petrum. Quia Gratiani Imperatoris lex vigebat in Gallia. Porro an ſanctus Proſper fuerit magni iſtius Pontificis Secretarius, eſt res valde incerta. Videtur non fuiſſe. Etenim in notis ad Apollinaris Sidonii epiſtolas ſcribit Jacobus Sirmondus: "Proſ„perum Aquitanum alii Reienſem in Gallia, alii Rhegienſem in „Italia Epiſcopum faciunt. Sed mea quidem ſententia Epiſco„pus nunquam fuit". Utraque Eccleſia habuit iſtius nominis Epiſcopum, verùm neutrius tempora quadrant in Aquitanum. Demonſtrat hoc laudatus Scriptor, ac pergit: "Ut Epiſcopum „prorsùs non fuiſſe ſentiam, facit omnium veterum authoritas, „Victorii de Cyclo Paſchali ad Hilarium, Gennadii Scriptorum „Eccleſiaſticorum capite octogeſimo quarto, Gelaſii Papæ de libris Apocryphis, Marcellini Comitis in Chronico ſincero, & „non vitiato, Bedæ in Martyrologio, aliorumque, qui cum de „Proſpero omnia alia narrent, de Epiſcopali ejus honore mentionem

Universidad de Deusto
Biblioteca

„nem nullam faciunt". Gennadius unicuique Scriptori addit sui gradus titulum: Dicit fuisse Episcopum, Presbyterum, Diaconum, &c. At verò de Prospero dicit: " Prosper homo Aquitanus". Istud ipsum in sua Romana Synodo facit sanctus Gelasius, & addit de sancto Prospero: " Opuscula beati Prosperi, viri Reli„giosissimi". Est non leve argumentum. Etenim Joanni Hierosolymæ Episcopo, qui sanctum Hieronymum nominarat non adjuncto Presbyteri Titulo, hic respondit: "Quis me decapitavit". Plura sunt, quæ demonstrent istos Titulos olim nunquam fuisse prætermissos. Prætermissio erat contumelia. Prosper igitur fuit Monachus & Laicus, ideoque possit non fuisse sancti Leonis Secretarius. Certè tantum munus videtur non cecidisse in Laicum Monachum. Attamen præfatus Gennadius adjungit: "Epistolæ „Papæ Leonis adversùs Eutychen de vera Christi Incarnatione ad „diversos datæ, à Prospero dictatæ dicuntur". Vox "„Dicuntur", affirmat rem esse dubiam. Ut ut sit, laudatæ epistolæ palàm prædicant Sardicenses Canones, atque ita liquet hos istarum, quiscumque fuerit, authori placuisse. Parùm refert ad præsentem materiam.

Alter excessus est, quod denuo laudet infelicissimam quorumdam Africanorum Antistitum ad sanctum Pontificem Celestinum epistolam, ac in ipsa fundet sua adversùs Apostolicam Sedem tentamina. Est res indignissima, lamentanda in Doctore Catholico. Excessus tertius est, quod sanctus Leo pro suo ingenio viderit Sardicenses Canones nihil de appellationibus, vel de Retractatione sententiæ Romæ peragenda statuere, sed amplius nihil Romano Pontifici concedere, quàm ut novum indicat Judicium, in eadem Provincia celebrandum. Sunt Paradoxa, partim revicta in superioribus, partim mox largius revincenda. Quartus excessus est, quod sancti Leonis epistolæ nulli militarent Canones. Etenim non solos Sardicenses, sed etiam Nicænos militasse, supra demonstratum est lucido atque irrefragabili testimonio sancti Julii Pontificis. Quintus excessus est, quod vetus, Canonibus roborata, consuetudo epistolam novitatis arguerit. Ad similes Acaciani schismatis nugas olim reposuit sanctus Papa Gelasius: "Viderint si alios habeant Canones, quibus suas ineptias exequan„tur. Cæterum isti, qui Sacri, qui Ecclesiastici, qui legitimi „celebrantur", Leonis epistolam fulciunt & firmant. Quorundam hodie

hodie adversùs Divinam Apostolicæ Sedis dignitatem conspiratio reverà habet alios Canones. Etenim D. Petrus de Marca producit Philippo-Politani Conventiculi literas, Eusebianas, Schismaticas, Hæreticas, ab omni sub Cœlo Ecclesia damnatissimas: Et ex ipsis studet sanctum Petrum denuò cribrare.

Sextus excessus est, quod suæ epistolæ infirmitatem sciens Sanctus Leo, ipsam curaverit Imperatoriâ constitutione muniri. Arguit Pontificem, quod ea quæ per Justitiam & Canones non poterat, fuerit executus per Laicam violentiam. Etiam in alio loco non erubescit Sanctum Leonem infamare de variis excessibus, & scribit inter cætera: "Quartò denique in Canones peccasse „videtur Leo, cum per Imperatoriam Sanctionem Gallicanæ Ec„clesiæ consuetudini derogare primus tentavit, illudque à Va„lentiniano tertio Edictum obtinuit". Canonibus adversari affir„mat hæc Edicti verba: " Ne quid tam Episcopis Gallicanis, quàm „aliarum Provinciarum liceat sine Viri venerabilis Papæ Urbis æter„næ authoritate tentare, sed illis, omnibusque pro Lege sit, quid„quid sanxit, vel sanxerit Apostolicæ Sedis authoritas". Est Sanctissima Constitutio: Absit ut sacris Canonibus adversetur. Istud non de appellandi jure aut more sanxit, sed de Episcoporum Consecrationibus, circa quas Hilarius gravissimè excesserat. Porro quis nesciat omnium, etiam Provincialium, Episcoporum non solam Confirmationem, sed etiam Consecrationem spectare ad Patriarcham? Est certa & clara Sanctio sexti Nicæni Canonis, adeoque est Canon Apostolicus. Ad Gallicanos enim Episcopos de Nicæna Synodo rectè scripsit primus Innocentius: " Episcopi „in unum congregati Apostolicas traditiones ad omnium noti„tiam pervenire voluerunt". Nicænos Canones affirmat esse Apostolicos. Secundùm hos igitur Canones Romanus Antistes cunctorum per suum Patriarchatum Episcoporum præviam Confirmationem & Consecrationem potest ad se trahere, Metropolitis permittere, variè de ipsis ex arbitrio disponere. Hoc firmat atque exequitur laudata Valentiniani constitutio, atque ita nullatenus impingit in Canones. Evertit Hilarii calumniam, qui in Galliam redux ad depravandos Collegarum animos blaterebat, quod Pontifex omnium Provinciarum Ordinationes sibi vellet defendere. Augustus Princeps affirmat ipsum Jure id ominò posse. Est res alterius loci. Interim Paschasius Quesnellus,

lus, quot ibi verba, tot habet in magnum Leonem contumelias.

Ista Augusta constitutio adeò perstringit atque offendit hujus viri oculos, ut ad circumscribendam ejus authoritatem cogatur etiam Episcopo Hilario, suo dilectissimo clienti, maledicere. Plura rursum congerit ex infelicissima atque erratica quorundam Afrorum epistolâ, & pergit: "Quis non acquiescat tot „rationum momentis, quibus quid opponi possit, planè non vi„deo, nisi sancto Leoni visum esse pro Ecclesiæ bono, & ad „minuendam Hilarii potestatem, quæ adversariis gratiæ Dei in „Gallia invalescentibus animos addebat, novum sibi jus parare, „Imperatoris authoritate munito, cujus animam pro arbitrio, „quò vellet, inclinabat". Quis hunc virum ad maledicendum conduxerit, ignoro. Maledicit Magno Leoni, quod Papalem authoritatem tentaverit ultra metas transfigere. Maledicit Augusto Valentiniano, quod Pontifici ad novitates, ideoque & ad iniquitates serviliter obediverit. Maledicit sancto Hilario, quod Semi-pelagianæ perfidiæ fuerit Princeps atque incentor.

Septimus tandem illius error atque excessus est, quod ista Constitutio pro asserendo Romanæ Appellationis jure non adducat Canones Sardicenses. Respondeo adducere. Audiamus ejus exordium: "Cum Sedis Apostolicæ Primatum sancti Petri me„ritum, & Romanæ dignitas civitatis, sacræ etiam Synodi firma„rit authoritas". Constitutio agit etiam de admittendarum appellationum Primatu, ideoque & Nicænam laudat Synodum, & Sardicensem. Lucet ex aliis ejusdem Imperatoris literis ad Collegam Theodosium, scriptis pro admittenda appellatione sancti Flaviani. Affirmat ipsum appellasse "secundùm solemnitatem", seu solemnem constitutionem "Conciliorum". Utique Nicæni & Sardicensis. Tam hæ literæ, quàm ista Constitutio agunt de pariformi causa, & haud dubiè sunt ab eodem Secretario. Proindè ille easdem utrobique intellexit Synodos. Quidquid sit, Romanæ Appellationis jus non fundatur in sola Synodo Sardicensi.

Piissimam Valentiniani Constitutionem venerata semper fuit omnis, Gallicana præsertim, sub cælo Ecclesia, ideoque indignum, ac nullatenùs tolerandum est ipsam hodie à nescio quibus hominibus ita conspui, & conculcari. Ex ipsa sanctus Hilarus Pontifex pro Leontio Arelatensi Episcopo adversùm Mamerti Viennensis Episco-

Episcopi excessus scripsit ad Gallicanos Episcopos: "Christiano„rum quoque Principum lege decretum est, ut quidquid Eccle„siis, eorumque Rectoribus, pro quiete omnium Domini Sacer„dotum, atque ipsius observantia disciplinæ, in auferendis confu„sionibus Apostolicæ Sedis Antistes suo pronuntiasset examine, „veneranter accipi, tenaciterque servari". Et statim subdit: "Nec „unquam possent convelli, quæ & Sacerdotali Ecclesiasticâ præ„ceptione fulcirentur & Regiâ". Eamdem in quarto Capitularium Additamento laudat ac firmat Imperator Ludovicus Pius: "Cul„pantur Episcopi, qui aliter ergà fratres egerint, quàm Apostolicæ Sedis Papæ fieri placuerit". Quin immò Petrus de Marca affirmat istius Constitutionis pro Romanæ Ecclesiæ Primatu verba esse adeò lucida & veneranda, "ut hujus sæculi Novatoribus „possint sanguinem suffundere". Et adjungit: "Hæc novella „Constitutio Codici Theodosiano adjuncta est, cujus Codicis usus „apud Gallos, Romanæ Legis nomine, in rebus Ecclesiasticis in„valuit". Et hoc demonstrat ex antiquis Gallicanæ Ecclesiæ Synodis, ac Regum Edictis. Proindè frontem sub axillis gerunt, qui hodie de sua in istam Legem maledicentia non erubescunt. Nempè novam Hierarchiam diligunt, & tentant Mundo obtrudere, ideòque calcanda sunt antiqua omnia.

Prætermitti non possit eximium ac insigne elogium, quod præfatæ Legi impertit Honorius Pontifex in litteris ad Sergium Sub-Diaconum. Honorius Calaritanum Episcopum, Sardiniæ Metropolitam, & quosdam ejus Clericos, de nescio quibus accusatos, ad suum Tribunal evocaverat. Et Metropolita obedivit ac venit; verùm Clericos momordit, & morata est propria conscientia, ac fecit contumaces. Hinc Pontifex Barbarum, Romanæ Ecclesiæ Regionarium Defensorem, misit ad Sardos, qui Clericos potenter adduceret. Et ipsos navi imposuerat. At ecce Theodorus, Sardiniæ Præses, ipsos Defensori violenter eripuit, ac transmisit in Africam. Hinc Pontifex se convertit ad Georgium Africæ Præfectum, postulavit sibi tradi Clericos, & castigari Præsidem, ac alias litteras addidit ad Sergium Sub-Diaconum: "Exemplar Sacræ „Theodosii ac Valentiniani tuæ Experientiæ curavimus destinandum, & Eminentissimo Præfecto per tuam Experientiam „dirigendum, cujus series non solùm ejus Eminentiam, verùm „etiam omnes omninò, qui à Sedis Apostolicæ ditione exorbita-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„re contendunt, nihilominùs informare poſſit. Quemadmodum „Sereniſſimi Principes hactenùs omnes innovaverunt cuncta Privi„legia Sedis Apoſtolicæ, & quæ olim eidem ſunt conceſſa, ipſâ „lectione poterunt approbari. Nam de Domini Dei noſtri miſe„ricordia confidimus, quod Jura vel Privilegia beati Petri cura„bimus expetere, atque immutilata intentione quæſita atque im„pertita defendere. Tua ergò Experientia, ejuſdem Sacræ teno„re attentiùs relegendo ſufflata, non ſolùm Eminentiſſimo Præſe„cto, ſed etiam aliis hæc eadem inſinuare non differat". Palam & conſtanter affirmat laudatam legem pleniſſimè viguiſſe per omne Imperium, per omnes Occidentis Eccleſias, per ipſam firmari Apoſtolicum Canonem, datamque ab ipſo poteſtatem, quâ Romanorum Epiſcopus non ſolos in appellatis cauſis Provinciales Epiſcopos, ſed etiam in prima inſtantia Occidentales Metropolitas, & eorum exceſſibus admixtos Clericos poſſit ad ſuum in alma urbe Tribunal evocare, & compellere.

CAPUT XV.

Sancti Leonis circa Chelidonium Acta purgantur à prima Paſchaſii Queſnelli calumnia.

PAſchaſius Queſnellus ſanctum Hilarium Romanæ Chelidonii Epiſcopi Appellationi recalcitrando, & ſui Synodalis Judicii authoritatem inappellabilem contumaciter ſuſtinendo, legitimè ſecundùm Canones egiſſe; ſanctum autem Leonem iſti appellationi deferendo, iſtudque judicium exſufflando, affirmat egiſſe perperàm contrà continuâ ſerie cuſtoditam conſuetudinem ac diſciplinam, & plùs æquò ſtuduiſſe amplitudini ſuæ Sedis, atque proſequitur: "Verùm non in eo ſolùm Canones ſanctus Leo viſus eſt minùs „attendiſſe in præſenti adversùs Hilarium concertatione. In hoc „etiam à Sardicenſibus, quorum maximè authoritati incumbebat, „receſſit, quod cauſſam Chelidonii extrà Provinciam examinandam „ſuſceperit, & abſque primorum Judicum communione eam in ſuo „Judicio retractarit: Quod tentatum priùs non fuerat ab ejus Prædeceſſo-

„deceſſoribus, qui ſaltem Sardicenſium Canonum limites non ex„ceſſerant. Iſti autem Canones ita redintegrandi Synodorum Pro„vincialium Judicii poteſtatem faciunt Romano Epiſcopo, ut ta„men velint novos ab eo Judices decerni ex vicina Provincia, „qui una cum Judicibus, à quorum ſententia appellatur, iterato „examini interſint. Hoc enim neceſſarium erat ex Decretis Sar„dicenſibus, ut priores Judices poſterioris examinis participes eſ„ſent, quemadmodum ab Illuſtriſſimo Marca obſervatum eſt. „Neutrum fecit ſanctus Leo, ſed totam ſibi cauſam reſervavit „proprio ſubjiciendam examini, Judicioque abſolvendam". Hæc ſua Commenta iterum ſtabilit ex infeliciſſima ac prævaricatoria quorundam Africanorum Antiſtitum ad ſanctum Pontificem Celeſtinum epiſtola, & adjungit: "Has diſciplinæ regulas à ſtre„nuo ſuo Præceſſore Cypriano hauſerant Beatiſſimi Patres, „quorum pars magna Auguſtinus erat". Sanctum Leonem arguit de duobus. Primo, quod retractatorium Judicium non delegarit in partibus, ſed appellantes atque appellatos evocaverit ad ſuum Tribunal. Hanc evocationem cenſet adverſari Canonibus Sardicenſibus.

Hujus opinionis nec Paſchaſius Queſnellus, nec Petrus de Marca eſt primus Author. Eandem ſæculo nono pertinaciter ſuſtinuit Hincmarus Metropolita Rhemenſis. Etenim ad ſuum nepotem Hincmarum Laudunenſem Epiſcopum, qui degradatus Romam appellaverat, & volebat accedere, dicit in Duziacenſi Synodo: "Diverſi Canones Epiſcopum à congregatis Re„gionis Epiſcopis de gradu ſuo dejectum, à finitimis Epiſco„pis cum ejuſdem Provinciæ Epiſcopis, Apoſtolicæ Sedis au„thoritate, vel cum à Latere ſuo Directo, in Provincia, in qua „ventilata & judicata eſt, jubent audiri". Et ipſum item probat ex præfata Afrorum epiſtola, nec non ex magni Gregorii literis ad Columbum Epiſcopum Numidiæ. Et cum univerſa iſta Synodo Hincmarus ad Adrianum ſecundum Pontificem ſcripſit ſolemniſſimas literas, omne ſuum de Laudunenſi Hincmaro Judicium retulit, ſupplicavit confirmari, atque adjunxit: "Si fortè, quod non putamus, viſum vobis neceſſariò fuerit, Part. 5. „ut ſecundum Sardicenſes Canones renovetur Judicium, detis Cap. 1. „Judices, ſcribendo Epiſcopis, qui in finitimis & vicinis Pro„vinciis ſunt, ut & ipſi diligenter omninò requirant, & juxta

Universidad de Deusto
Biblioteca

„fidem veritatis diffiniant. Vel si decreveritis mittere à Latere „vestro habentes authoritatem vestram, qui cum Episcopis Ju„dicent, eo in gradum non restituto, sicut sacri Sardicenses „Canones præcipuunt, non abnuimus". Denuo se fundat in ista Afrorum epistola, & concludit: "Quia ergo nos, quantum „scimus & possumus, privilegium sanctæ & primæ Sedis Ro„manæ & confirmare, & ob audire, & extollere cupimus atque „satagimus, servet vestra Paternitas, & à Deo in prima Sede „constituta authoritas, nobis filiis & subjectis suis Episcopis „Ecclesiastica privilegia, à sacris Canonibus, & vestris Deces„soribus atque Prædecessoribus, nostris Decessoribus atque Præ„decessoribus confirmata. Quatenus & Apostolica Sedes pro„prium vigorem retineat, & à se concessa aliis Jura sua non „minuat". Et hæc stabilit authoritate magni Gregorii, non semel scribentis ad suos Episcopos: "Mihi ipsi injuriam facio, „si Fratrum meorum Jura perturbo". Affirmat Sardicensem Canonem semper in Gallia fuisse sic intellectum atque observatum. Destinata fuit hæc epistola per sanctum Arctardum Episcopum Namnetensem. At retulit Rescripta non placentia. Adrianus Pontifex Sardicenses Canones intellexit aliter, & Hincmarum Laudunensem, itemq; ejus Adversarios voluit ad se transmitti, & causam eorum coram se retractari. Rhemensis Hincmari artes, Romæ jam pridem notissimas, videtur notasse suis coloribus. Hinc sine suo Præside Duziacensis Synodus denuò scripsit: "Apertissimè jubent sacri Canones Sardicenses, ut „Episcopi in Provincia qualibet regulariter judicantes Episco„pum, post judicium scribant Romano Pontifici, qualiter caus„sam examinarint judicati Episcopi, dicentes"; Ut si aliquis Episcopus judicatus fuerit. "Et paulo post": Scribatur ab his, qui causam examinarunt, Julio Romano Episcopo. "Et ne „quilibet in hoc interpendere posset, in quarto & septimo „Capitulo id ipsum consequenter repetendo, ac apertiùs incul„cando explanant, dicentes": Cum aliquis Episcopus depositus fuerit. Et: Si Episcopus accusatus fuerit, & judicaverint, & de gradu suo eum dejecerint Regionis Episcopi, & appellaverit qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ, & voluerit se audiri, & justum putaverit, ut renovetur examen, det Judices. Id est, scribere his Episcopis dignetur, qui

qui in finitima & vicina Provincia sunt, ut ipsi diligenter ominò requirant, & juxta fidem veritatis definiant. "Et reliqua, „sicut ibidem Canon prosequitur. Et sancti Innocentius, Bo„nifacius, ac Leo consonanter ex eisdem sacris Canonibus pro„mulgarunt, quæ Canonibus ipsis conveniunt, ut in promptu „esse legentibus constat." Hanc in rem congerunt plurima, ex quibus pertinaciter censent suam opinionem manifestò demonstrari. Attamen Pontificem, qui Laudunensem cum suis adversariis Antistitem sibi sisti seriò mandarat, non ausi deinceps offendere, addiderunt: "Apud Dominum Regem obtinuimus, „ut quicumque vellent de Clero & familia Laudunensis Eccle„siæ Romam cum Hincmaro Episcopo ire, haberent licentiam. „Pergat igitur secundum Mandatum vestrum, non abnuimus, „non contendimus, non resultamus. Et sententia Sedis Apo„stolicæ secundùm sacros Canones, & Decreta ipsius Sedis „Pontificum, de illo exequatur. Et ea, ut Leo decernit, „quæ juxta Ecclesiasticum morem justè & rationabiliter à no„bis sunt definita, vestrâ quoque sententiâ roborentur". Conantur Pontificem bonis verbis circumscribere. Nec enim Laudunensis Ecclesiæ Clericos aut mancipia, sed quosdam è Judicibus Episcopos adjungi Hincmaro jusserat Pontifex, & Romam ad retractandum judicium transmitti. Nempè Rhemensis Hincmari, è cujus versatili ingenio prodierunt omnes hæ literæ, animo firmissimè infixum stabat, nunquam permittere istud Romanum Judicium. Hic ergo est originalis fons, ex quo prodeunt hæc nova adversus Apostolicam Sedem Dogmata.

Respondeo sanctum Leonem rectissimè per omnia egisse in causa Chelidonii. Etenim Julius Pontifex, qui ob sancti Athanasii, & aliorum Orientalium Antistitum Romanam Appellationem aliquos ex ipsorum Judicibus ad retractandas causas evocarat Romam, ad Antiochenam ac refractariam Eusebianæ Factionis Synodum rescripsit: "Quid actum est dignum offensâ? Aut qua „in re vobis, quibus scripsi, causam succensionis præbui? Qui „enim benè sentiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipsi Judi„ces fuêre, non indignanter ferre solent, si quod ab ipsis judica„tum est, ab aliis excutiatur. Quippe qui securi sint, ea quæ „ipsi justa judicaverunt, injusta nunquam fieri posse". Affirmat

Universidad de Deusto
Biblioteca

hanc esse antiquam Ecclesiæ consuetudinem, confirmatam in Nicæna Synodo, & redactam in Scriptum. Et concludit: "Morem, „qui semel in Ecclesia obtinuit, & à Synodo confirmatus est, „iniquum est à paucis abrogari". Palàm agit de appellatarum caussarum, & ambarum in ipsis partium ad Romanum retractaturi Pontificis Tribunal evocatione. Antiochenam Synodum, quæ per dolosos Canones ipsam impugnabat, arguit horrendæ contumaciæ, & pernicioſæ novitatis.

Et prosequitur: " Quin ne hoc quidem concesso, quidquam „æqui habet vestra offensio. Siquidem vestri Legati, Macarius „Presbyter, & Hesychius ac Martyrius Diaconi, nullo modo, „cum huc venissent, pares Presbyteris ab Athanasio missis, ac „semper ab illis convicti, refutatique, Concilium indici à nobis „postularunt, literasque & ad Eusebianos, & ad Athanasium Alex„andriam, quibus convocarentur, mitti, ut coram omnibus justo „judicio de causa cognosci possit: Tum enim se de Athanasio pro„baturos esse, quod jam nequirent. Publicè enim coram nobis „Martyrius & Hesychius refellebantur, Athanasii Presbyteris bona „cum fiducia alacriter resistentibus. Martyrius verò cum suis, „si vera dicenda sint, ubique profligabatur, ac proinde Concilium „generale postulabat. Si igitur Martyrio & Hesychio nullam Sy„nodum postulantibus, adhortatus fuissem, ut ad Synodum, qui „ad me scripsissent, convocarentur, idque in gratiam fratrum, „qui se injuriam pati conquerebantur, etiam vel ita æqua & ju„sta fuisset nostra cohortatio: Cum ea sit & Ecclesiastica, & Deo „grata. Jam ubi eidem illi, qui à vobis pro gravibus viris, & „fide digni habiti fuêre, Authores mihi fuerint, ut vos convoca„rem, certè id à vobis ægrè ferri non debuit, sed potiùs alacri„ter ad citationem occurrere. Quapropter indignatio eorum, qui „hâc citatione offenduntur, temeraria, & tergiversatio sistendi se „Judicio inhonesta & suspicioſa videtur. An quisquam stomacha„ri debet, si quæ ipse fecit, ab aliis fieri videat? Si enim, ut „scribitis, inconcussam habet authoritatem quælibet Synodus, & „contumeliosè agitur cum Judice, cujus Judicium ab aliis exami„natur, considerate, quæso, Dilectissimi, quinam sint, qui Sy„nodum improbant, & qui aliorum judicata rescindunt, ne sin„gula excutiendo certos homines gravem".

Pontifex docet varia. Primò, antiquam Ecclesiæ, præsertim jam

jam à Nicæna Synodo confirmatam, consuetudinem esse sufficientissimum veritatis, & rectè administrati à se officii argumentum ac fundamentum. Deinde, licet hoc fundamentum non adesset, suas in hoc negotio actiones fulciri aliis principiis, submini̇stratis per ipsam Eusebianam Factionem. Etenim ejus Legati, quod sancti Athanasii Legatis non possent resistere, postularunt ipsos Principales, nempe ipsum Athanasium, & aliquos ex ipsis Tyriæ ac Antiochenæ Synodorum Episcopis evocari per Pontificem, & per ipsos, & coram ipsis causam retractari. Postularunt generale Concilium: Non totius Ecclesiæ, sed commune Partibus contendentibus. Istud hîc dicitur generale. Papa supponit ipsos egisse secundùm Ecclesiæ mores & Canones, ideoque & sua Acta ab ipsis justificari. Tertiò affirmat se ad talem decernendam ac exequendam evocationem non indiguisse postulatu aut consensu Partium: Evocari à se posse etiam invitos. Et utitur judiciali vocabulo, "Citari". Hinc concludit Eusebianorum tergiversationem esse temerariam, inhonestam, suspicioſam: Utique de propria caussa & conscientia. Et adjungit tergiversationis fundamentum: Quod nempe Eusebiani in Antiochena Synodo contrà omnem antiquitatem jam blaterare cœpissent Orientalium Synodorum authoritatem esse inconcussam, ideòque ab ipsis non posse Romam provocari. Affirmat esse lepidum factionis judicium. Etenim ipsa sacrosanctas ipsius Nicæni Concilii sententias impudenter sine fronte rescindebat & exufflabat; at verò sua factioſa, iniqua, & palam scelerata apud Tyrum & Antiochiam judicia volebat esse immobilia & sacroſancta. Hic est omninò primus fons, ex quo Paschasius Quelnellus ac ejus Symmistæ potant turbidas aquas, & ex ipsis universam Ecclesiam student contrà Apostostolicam Sedem inebriare. Profero alta verba, at non sine rationibus. Etenim Eusebiana factio non de Provincialibus, sed de solis Patriarchalibus Synodis sanxit: Quin Provinciales possent ad Patriarchalem retractationem provocari ac evocari, apud ipsam erat, ac etiamnùm apud Photiani Schismatis Sectatores est indubitatissimum. At verò hi novi Dogmatistæ etiam hæc Judicia volunt abrepta Romanæ Ecclesiæ. Evertunt non solam Papalem dignitatem, sed etiam Patriarchalem.

Julius Pontifex prosequitur: " Macarius Presbyter, ac Marty„rius ac Hesychius Diaconi, authores nobis fuerunt, ut Alexandriam

Universidad de Deusto
Biblioteca

„driam ſcriberemus cuidam Piſto, quo tempore etiam Athanaſius „Alexandriæ verſabatur. Hunc autem Piſtum Athanaſii Presby„teri ſupervenientes docuerunt Arianum eſſe, & eo nomine ab Alex„andro & Nicæna Synodo reum factum, gradumque ſui Ordinis „à quodam Secundo, quem magna Synodus ut Arianum rejece„rat, accepiſſe. His verò nec Martyrii quidem ſodales contradi„cebant, neque Piſtum à Secundo fuiſſe conſtitutum negabant. „Videtis igitur vel ex hac cauſſa, qui potiùs in culpa habendi ſint, „noſne, qui perſuaderi non potuimus, ut Ariano Piſto literas „ſcriberemus, an illi, qui mihi conſilium dedêre, ut contempto „magno Concilio ad impios hæreticos, velut ad pios homines, „literas darem? Certè Macarius Presbyter, cum Legatus ab Eu„ſebio venerat, ubi audivit Athanaſii Presbyteros Piſto obſiſtere, „nosque ejus præſentiam non admittere, unà cum Martyrio & „Heſychio, quamvis gravi valetudine, de nocte profectus eſt: Ut „non inconcinnè divinaremus eum impatientiâ refutati Piſti fugam „arripuiſſe. Impoſſibile enim eſt Secundi ordinationem, utpotè „Ariani, vim ullam in Catholica Eccleſia habere. Id enim verè „ad Synodi, & Epiſcoporum, qui in Synodo fuêre, contumeliam „vergeret, ſi quæ illi tanto ſtudio & curâ, veluti Deo præſen„te, egiſſent, à nobis ut vana & futilia abrogarentur".

Piſtus eſt unus ex Arii congerronibus, qui unà cum ipſo & aliis iſtius impietatis Authoribus ſubſcripſit infami contra ſanctum Alexandrum Alexandriæ Patriarcham epiſtolæ. Subſcripſit in hunc modum: " Piſtus qui Alexandriæ ab Arianis collocatus eſt". Exſtat epiſtola apud ſanctum Epiphanium. Elogium iſtud exiſtimo non fuiſſe ab ipſo Piſto adjectum, ſed vel à laudato Alexandro, vel à ſancto Athanaſio, vel à quovis alio, qui epiſtolæ exemplar ad perpetuam rei memoriam indidit Archivis Alexandrinæ Eccleſiæ. Etenim dum ſcribebatur epiſtola, Piſtus necdùm erat collocatus Alexandriæ. Alioquin non ultimus ſubſcripſiſſet, ſed primus. Hic igitur ſceleratus hæreticus, dum Ariana factio omnem Dei ac hominum projecit reverentiam, à Secundo Pentapolitano Epiſcopo fuit contrà ſanctum Alexandrum creatus Alexandrinus Epiſcopus, erectus in turbulentiſſimum Idolum. Novo ſuo Altari facinoroſa factio dedit novum Antiſtitem. Ille erat cum ſuo conſecratore Secundo jam damnatus à ſancto Alexandro, nec dubitandum videtur, quin tunc fuerit iterata damnatio. Quidquid

iſt, ejus damnatio fuit iterata & confirmata Nicææ. Igitur Euſebii Nicomedienſis Epiſcopi, & cunctæ iſtius factionis Legatio, dum appellantis Athanaſii Legationem exſpectat Romæ, familiariter egit cum Julio Pontifice, & ejus benignitate abutens ſtuduit circumſcribere. Laudavit Piſtum, conteſtata eſt eſſe innocentem, & non tantummodò ab Alexandro, ſed etiam Nicææ malè damnatum: Addidit non minùs quàm Athanaſium provocaſſe ad Sedem Apoſtolicam, ideòque etiam ipſum ſupplicavit evocari Romam, ac ejus cauſſam retractari. Et Pontifex videtur non fuiſſe alienus. At interim advenit ſancti Athanaſii Legatio, expoſuit Piſti Acta & cauſſam, atque ita ſanctiſſimum Pontificem præſervavit ab iſto præcipitio. Porrò Antiochena Synodus jam ſanxerat Orientalis Eccleſiæ judicia eſſe inappellabilia, ideòque nec Appellantes, nec Appellatos poſſe Romam evocari. Laudata igitur Julii epiſtola huic Schiſmaticæ præſumptioni opponit præfatorum Legatorum pro Piſto tentamina: Admiratur Patriarchalis Synodi ſententias jam prædicari inconcuſſas ab iſtis ipſis, qui nuperrimè per ſuos Legatos profeſſi fuerant ab ipſa etiam Oecumenica Nicæna Synodo poſſe provocari ad ſancti Petri Cathedram, atque hâc viâ ſtuduerant ſuum Piſtum adjuvare. Qui Athanaſii ad dictas in ipſum ſententias retractandas evocationem probarant, & ſupplicarant etiam Piſtum evocari. Qui hoc poſtularant tanto impetu, ut ob repulſæ impatientiam Româ aufugerint inſalutato Pontifice, de nocte, gravi valetudine. Ex his Pontifex concludit iſtiuſmodi Romanam evocationem eſſe antiquam conſuetudinem, nunquam ab aliquo pulſatam, niſi jam ab Antiochena Synodo. Et concludit per hanc ironiam: " Nos ſcilicet diſcor„diam induximus, qui compatimur cum patientibus fratribus, & „omnia ſecundùm Canonem facimus". Et inferiùs: " Hæc po„tiſſima mihi ſcribendi cauſa fuit, ut huc veniretis, quò vobis „præſentibus omnia corrigi & ſanari poſſent. Ac propterea ala„criùs à vobis, & ſine recuſatione occurrendum fuit, ne qui ha„ctenùs iſtorum ſcelerum infamiâ laborant, contumaciâ non com„parendi in judicio libellos contrà ſe datos videantur refellere non „potuiſſe. Cum igitur talia rumoribus & famâ circumferantur, „tantasque injurias Eccleſiæ patiantur, & iſtiuſmodi inſidiis vexen„tur, quinam quæſo ſunt, qui flammam diſcordiæ accendunt? Nos„ne, qui iſta dolemus, & patientibus fratribus compatimur; an

„illi qui hæc ſcelera deſignant"? Conſtanter aſſeverat ſe & agére in his, & egiſſe ſecundùm Canones. Unde & omnia ejus Acta probavit atque confirmavit Sardicenſis Synodus.

Et certè omnia appellatarum ante Nicænam Synodum cauſſarum retractatoria Judicia fuerunt acta Romæ. Baſilidis ac Martialis, Hiſpanorum Antiſtitum, damnationem iſthìc retractavit Stephanus Pontifex. Fortunatus, Pſeudo-Epiſcopus Carthaginenſis, cum peſſima Feliciſſimi Diaconi & quinque rebellium Presbyterorum factione, acturus contra ſancti Cypriani ex Neophyto Epiſcopalem creationem, & ab ipſo datum in ſe judicium, Romam navigavit ad ſanctum Cornelium. Etiam Donatiſtarum adversùs Cecilianum provocatio fuit retractata Romæ per ſanctum Melchiadem. Hanc igitur conſuetudinem probavit, confirmavit, ac in Scriptum redegit Nicæna Synodus. Eandem ſecutus ſanctus Julius. Et hinc omnia ejus Acta ſtabilivit Sardicenſis Synodus. Scripſit enim ad Alexandrinam Eccleſiam : "Qua in re æquitas „judicii fratris & Co-Epiſcopi Julii liquidiſſimè apparuit, qui non „temerario conſilio, ſed cum matura deliberatione ſententiam tu„lit". Et in relatione ad ipſum Julium : "Orientales Epiſcopi „conventi per Presbyteros tuos, & per epiſtolam, ad Synodum, „quæ futura erat in urbe Roma, venire noluerunt". Et in literis ad univerſos ſub cælo Epiſcopos : "Euſebianorum Syco„phantia ex eo præcipuè cognoſci potuit, quod accerſiti à dile„cto noſtro Comminiſtro Julio, judicio non ſteterint. Acceſ„ſiſſent enim, ſi Actorum ſuorum in Comminiſtros noſtros „fiduciam habuiſſent". Hanc contumaciam Synodus omninò damnavit.

Quocircà Sardicenſes Canones hanc evocandi poteſtatem nullatenus eripuerunt Romano Pontifici. Abſit. Sic enim ſancti Petri memoriam non honoraſſent, ſed graviſſimè caſtraſſent & circumſcripſiſſent. Auſi fuiſſent aliquid conſtituere ſupra iſtum, cui Dominus conceſſit omnia. Hæc ſunt verba tertii Canonis : "Si „Pontifex judicaverit renovandum eſſe judicium, renovetur, & „det Judices". Septimus Canon addit : "Si Romanæ Eccleſiæ „Epiſcopus juſtum putaverit, ut renovetur Judicium, vel diſcuſ„ſionis examen, ſcribere his Epiſcopis dignetur, qui in finitima „& propinqua Provincia ſunt, & ipſi diligenter omnia requirant, „& juxta fidem veritatis definiant. Quod ſi is qui rogat cauſ-

ſam

„ſam ſuam iterùm audiri, deprecatione moverit Romanum Epiſ„copum, ut de Latere ſuo Presbyterum mittat, erit in poteſtate „Epiſcopi quid velit, & quid æſtimet. Et ſi decreverit mit„tendos eſſe, qui præſentes cum Epiſcopis judicent, habentes ejus „authoritatem à quo deſtinati ſunt, erit in ſuo arbitrio. Si ve„rò crediderit Epiſcopos ſufficere, ut negotio terminum imponant, „faciet quod ſapientiſſimo ſuo conſilio judicaverit". Senſus eſt : Retractatorias Epiſcopalium appellationum cauſas Romanus Antiſtes non ſolummodò per ſemetipſum agitare poſſit, ſed & ipſas delegare : Vel eidem Provinciæ, vel Provinciæ vicinæ, vel etiam Legatis è ſuo Latere. Prout placuerit. Quin ipſas per ſemetipſum poſſet agitare, nulli erat, aut eſſe poterat dubium. Hinc de iſta poteſtate ſilent Canones, & exprimunt ſolam delegandi poteſtatem. Exprimunt varios delegandi modos, & adjungunt : "Quod ſapientiſſimo ſuo conſilio judicaverit". Quia nempe ſuper ipſum non audent aliquid conſtituere.

Eodem modo Canonem intellexerunt ſanctus Ambroſius, & omnes Epiſcopi, qui cum ipſo aſſederunt ſancto Damaſo Pontifici in Romana Synodo. Maximi Cynici, à Petro Alexandrino Patriarcha promoti in Epiſcopum Conſtantinopolitanum, & à Conſtantinopolitana Synodo degradati, Romanam appellationem exponit in litteris ad Theodoſium Imperatorem ſanctus Ambroſius, atque proſequitur : "Nos in Synodo ea, quæ totius Orbis „Epiſcopis erat præſcripta, nihil temerè ſtatuendum eſſe cenſui„mus. Adeò ipſo tempore, qui generale Concilium declinave„rant, Conſtantinopoli geſſiſſe dicuntur. Nam cum agnoviſſent „ad hoc partium veniſſe Maximum, ut cauſſam in Synodo age„ret ſuam, quod etiamſi indictum Concilium non fuiſſet, jure „& more Majorum, ſicut & ſanctæ memoriæ Athanaſius, & „dudum Petrus, Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopi, & Orientalium „pleriſque fecerunt, ut ad Eccleſiæ Romanæ, Italiæ, & totius Oc„cidentis confugiſſe judicium viderentur, &c". Maximi cauſſam amplè exponit, addit propter illi adverſam Nectarii ordinationem eſſe diſſolutam ac diſſociatam Eccleſiarum communionem, atque concludit : "Nec videmus eam poſſe aliter convenire, niſi aut „is reddatur Conſtantinopoli, qui prior eſt ordinatus, aut certè „ſuper duorum ordinatione ſit in Urbe Roma noſtrum, Orienta„liumque Concilium. Neque enim indignum videtur, Auguſte,

Universidad de Deusto
Biblioteca

„ut Romanæ Eccleſiæ Antiſtitis, finitimorumque, & Italorum Epiſ„coporum debeant ſubire Tractatum, qui unius Acholii ita ex„ſpectandum putaverunt eſſe judicium, ut de Occidentalibus par„tibus Conſtantinopolim evocandum putarint".

Sanctus Ambroſius docet nos vatia. Primò, quod poſt exſtinctum Valentem Imperatorem Arianum, & datum illi Orthodoxum Succeſſorem Theodoſium, Damaſus Pontifex ad expurgandam ac reconciliandam Orientalem Eccleſiam totius Orbis Epiſcopis præſcripſerit, ſeu indixerit generalem Synodum, celebrandam in Urbe. Ex quo videmus hanc indictionem ſemper ſpectaſſe ad Papam. Secundò docet, quod Orientales Epiſcopi ſe excuſaverint ab hujus Synodi acceſſu, & inter ſe Conſtantinopoli Concilium egerint. Hæc eſt ſecunda generalis Synodus: Generalis & authentica, non ob ſuum meritum, ſed ob Sancti Damaſi authoritatem, qui ex cauſis ipſam accumulavit cum ſua Romana, plenè confirmavit, atque ita fecit œcumenicam atque authenticam. Tertiò Ambroſius docet, quod ab iſta Synodo damnatus Maximus Romam appellarit, atque confugerit ad Synodum, quam iſthìc propter jam dictam Orientalium abſentiam Damaſus agebat cum ſolis Epiſcopis Italiæ. Quartò docet, quod ad iſtam appellationem ſuſcipiendam Damaſus non indiguerit generalis Concilii authoritate, ſed iſtud potuerit ex ſola authoritate ſuæ Sedis. Ex Jure & more Majorum, quo etiam ſanctus Athanaſius, ejus Succeſſor Petrus, & plures alii Orientales Epiſcopi appellarunt. Hæc ſola verba evertunt Paſchaſium Queſnellum, & cunctos ejus Symmyſtas, nugantes ſanctum Athanaſium & alios Orientales Epiſcopos non provocaſſe ad Papam, ſed ad Synodum totius Eccleſiæ. Ambroſius quintò docet, quod Orientalis Eccleſia ſpreverit Maximi appellationem, atque ita Nectarius perrexerit Conſtantinopolitanis præſidere Epiſcopus. Sextò, quod hanc contumaciam Romana & omnis Latina Eccleſia adeò indignè tulerit, ut propter ipſam fuerit laxata atque diſſoluta utriuſque Eccleſiæ communio. Septimò, quod hujus reſarciendæ nulla fuerit ſpes, niſi Orientales Epiſcopi Romam advenirent ad retractandum ſuum de Maximo judicium. Octavò, quod in hac Romana Synodo Orientales Epiſcopi non eſſent futuri conjudices, aut habituri Synodale ſuffragium, ſed Synodalem Romani Epiſcopi Tractatum atque Judicium ſubituri. Et bene notanda ſunt Ambroſii verba: "Non eſt indignum,

„num, Auguſtè". Manifeſtè reſpiciunt Sardicenſes Canones, & ipſos jam dicto modo interpretantur. Edicunt eſſe dignum ac juſtum, ut Orientales Epiſcopi iſto modo "honorent memoriam „ſancti Apoſtoli Petri".

Canones Sardicenſes eundem in ſenſum intellexit Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus. Etenim in litteris, per quas ab inflicta ſibi per Epheſinum Latrocinium degradatione provocavit ad magnum Leonem, hæc habet poſt varia: "At ego Apoſtolicæ ve- Epiſt. 115.
„ſtræ Sedis exſpecto ſententiam, & oro atque obteſtor Sanctita„tem tuam, ut mihi rectum & juſtum Tribunal veſtrum invo„canti opem ferat, jubeatque ad vos venire". Eadem de re ſcripſit ad Renatum, Romanæ Eccleſiæ Presbyterum, quem à magno Leone Legatum iſti Epheſino Concilio Præſidem turbulentus Dioſcorus excuſſerat: " Oro Sanctitatem tuam, ſanctiſſimo ac Epiſt. 116.
„beatiſſimo Archi-Epiſcopo perſuadeat, ut Apoſtolicâ poteſtate „utatur, & me ad Concilium veſtrum advolare præcipiat. Ha„bet enim ſanctiſſima illa Sedes Eccleſiarum, quæ in toto ſunt „Orbe, Principatum". Non ad generalem Synodum, ſed provocavit ad Apoſtolicam Sedem, ad juſtum & rectum Tribunal ſolius Pontificis. Quod ipſum fecit Euſebius Doryleenſis, atque adeò & alii Antiſtites degradati per iſtud Latrocinium. Proindè & ſanctus Flavianus. Iſtud ipſum antea fecerat hæreſiarcha Eutyches. Quare hæc unica Theodoreti profeſſio evertit omnes nugas, quas nobis circa S. Flaviani ac Eutychetis appellationem Paſchaſius Queſnellus ſtudet obtrudere. Theodoretus pergit: "Ante omnia ut „à vobis docear oro, an me oporteat in hac injuſta depoſitione „acquieſcere, an non. Veſtram enim ſententiam exſpecto. Quod „ſi in judicatis manere me juſſeritis, manebo, neque ulli homi„num deinceps ero moleſtus, ſed rectum Dei ac Salvatoris noſtri „Judicium expectabo. Hæc per Presbyteros Hypatium & Abra„hamium Sanctitati veſtræ ſuggeſſi, quandoquidem ne ad vos con„tenderem, Regiarum literarum vincula retinuerunt". Etenim Auguſtus Theodoſius ipſum Regiâ ſuâ juſſione intra Cyrenſes muros circumſcripſerat. At ipſe Papalem evocationem tanti fecit, ut cenſeret iſti circumſcripto exilio, cunctisque ſacris juſſionibus prævalere. Quod nempè iſta fundaretur in Sardicenſibus Canonibus, omni tali juſſione validioribus. Et quidem Magnus Leo non ſolummodò ipſum, & alios degradatos atque appellantes

Universidad de Deusto
Biblioteca

Episcopos, sed etiam ipsorum Ephesinos Judices parabat Romam ad retractandam sententiam compellere : Sed obices injecit Augusti Theodosii, per sceleratum Chrysaphium Eunuchum circumventi, Regia violentia, errans Latrocinalia acta esse Nicænæ fidei, & Canonibus conformia, atque ita potenter jubens prævalere. Nihilominus magnus Leo Theodoreti appellationi detulit effectum suspensivum, suspendit injectum illi à Latrocinio vinculum, agnovit ut Canonicum Episcopum, & uti talem jussit ab omnibus agnosci. Et fuit agnitus. Etiam à Chalcedonensi Synodo. Quæ & peregit retractatorium judicium. Etenim interim defuncto Theodosio successit piissimus Martianus. Hic cum Collega Valentiniano tertio permisit Pontifici liberum Papalis authoritatis exercitium : Plenam potestatem judicandi de fide atque Episcopis. Idque juxta antiquam consuetudinem, & Nicænos Canones. Sub quibus intellexit & Sardicenses. Nam hos Nicænos inscribens, Leo pro sua potestate allegaverat apud Theodosium. Verùm ex causis hoc retractatorium judicium noluit Romæ fieri: Primum Nicææ, deinde faciendum censuit Chalcedone in plena Synodo. Et ita factum est. Hac ipsius authoritate cassatum est Latrocinale judicium. Etiam secundùm Sardicenses Canones.

Habemus plura istiusmodi exempla. Primum est ipsum Sardicense Concilium. Etenim Julius Pontifex nec Tyriam aut Antiochenam, nec alias Orientalium Synodos, à quibus sanctus Athanasius, aut alii Episcopi fuerant damnati, cassavit aut circumduxit: Nec enim poterat inauditis partibus. Et partes primùm per variarum excusationum technas, deinde per apertam contumaciam detrectabant adesse. Hinc præfatos Episcopos solummodò revestivit, graduique & communioni reddidit, & retractatorium Judicium delegavit Synodo Sardicensi : Et ad ipsam transmisit è suo Latere Presbyteros, Judicio præfuturos. Eodem modo, & simili de causa Innocentius primus sancti Joannis Chrysostomi, gradui & communioni ante omnia redditi, retractatorium Judicium delegavit Synodo Thessalonicensi. Ita & Adrianus II. sancti Patriarchæ Ignatii retractandam causam delegavit octavæ Synodo. Ex his exemplis Paschasius Quesnellus & similes Dogmatistæ conantur Mundo obtrudere, quod Orientales Episcopi non ad Romanum Pontificem appellaverint, sed ad generale Concilium. Hallucinantur. Etenim appellatas causas Papa potest ad se evocare

evocare, delegare eidem Synodo, aut cuicumque alteri. Et è suo Latere legare Presbyteros aut Episcopos, qui isti Judicio præsideant. Appellata causa quandoque vel ob propriam nodositatem, vel ob futuræ executionis obices est difficilior, quàm ut ab unius, ipsius etiam Romanæ Provinciæ, Synodo expediatur. Hinc tales causas laudati Pontifices delegarunt Oecumenicis Synodis. Non per necessitatem, sed quia suo sapientissimo consilio judicabant ita convenire. Secundùm Canones Sardicenses.

De hoc istorum Canonum intellectu Gallicana etiam Ecclesia olim adeò non dubitavit, ut magnus ejus Antistes sanctus Avitus contrà nescio quem petulantem juvenem, ab ipso damnatum ad publicam pœnitentiam, & minitantem appellare Romam, scripserit ad illustrem virum Ansemondum : "Licet diversas in „me flammas evomat; & ad Romanæ forsan Ecclesiæ audientiam „vocet, nec minas adsentatione placabo, nec fatigationes itine„rum verebor". Palam profitetur Romanas Appellationes tunc in Gallia fuisse familiares. Quid opus multis ? Et Occidentalis & Orientalis Ecclesia istum intellectum professa fuit in Florentino Concilio. Græcorum Episcopi sub Synodi finem cum suo Imperatore consultantes & inquirentes, tandem "admiserunt privile„gia Papæ, præterquàm duo". Hoc erat secundum caput : "Ut „si quis putet se ab aliquo Patriarcharum pati injuriam, & veniat „qui interposuit appellationem, ne Patriarchæ ipsi sese sistant ju„dicandos, sed Papa mittat in Provinciam quamque Inquisitores, „& ibi per eos præsentibus negotiis in partibus injuriam passi jus „suum obtineant". Erat modica exceptio : A Sardicensis Canonis observantia non Provinciales aut Metropolitanos Episcopos, immò nec Primates aut Exarchos eximebat, sed solos Patriarchas. Et tamen Eugenius Pontifex constanter respondit : "Se velle om„nia Ecclesiæ suæ Privilegia, velleque ad se fieri appellationes, „nec non regere ac pascere universam Christi Ecclesiam, uti om„nium Pastorem. Et omnes Patriarchas obedire ejus voluntati". Et Græci tandem acquieverunt. Quocirca magnus Leo in retractatorio Chelidonii Judicio non excessit suæ potestatis limites, nec prævaricatus est Sardicenses Canones, sed Paschasius Quesnellus ipsi & veritati impingit calumniam.

CAPUT

CAPUT XVI.

Expurgatur secunda in sanctum Leonem calumnia.

Secundus Paschasii Quesnelli in supra adductis verbis error est, quod sanctus Leo retractatorium Chelidonii Judicium non potuerit facere solus, sed quod priores Judices ipsi assidere debuerint, ac simul judicare. Et quod ita sanciant Canones Sardicenses. Ipse ex Petro de Marca, Petrus de Marca errorem bibit ex Hincmaro Rhemensi. Censent criminalia Provincialium Synodorum Judicia esse suprema, ideòque ab ipsis appellari non posse, sed de ipsorum justitia querentibus & provocantibus præstari posse solum gratiosum beneficium Revisionis. Hoc est enim Privilegium supremorum Magistratuum: Nempe Augusti Principis, Præfecti Prætorio, & similium. Eodem jure apud nos Belgas gaudent Sanctius suæ Majestatis Concilium, Parlamentum Mechlinienſe, ac Senatus Brabantiæ. Hinc dum ipsorum revidentur sententiæ, advocantur quidem alii Judices, verùm & ipsi debent cum pleno suffragio assidere. Hoc Jure principaliter & super omnes gaudet Romanus Pontifex. Hinc primo Arelatensi Concilio, ad quod à sancti Melchiadis Romana sententia Donatistæ provocarant, sancti Silvestri Legatio præsedit. Etiam Ephesino Concilio, ad quod contra sancti Celestini sententiam provocarat Nestorius, sanctus Cyrillus, itemque Arcadius ac Projectus Episcopi, necnon & Romanæ Ecclesiæ Presbyter Philippus, Legati ejusdem Pontificis, adfuerunt ac præsederunt. Et hæc est palmaris ac prima Ephesini Latrocinii prævaricatio, quod Dioscorus Alexandriæ Patriarcha sancti Leonis Legatos excluserit, ac ipse præsederit. Hæresiarcha Eutyches, non dumtaxat à sancti Flaviani sententia, sed etiam à sancti Leonis, ipsam confirmantis, judicio provocarat: Hinc Dioscorus etiam Pontificem asseruit è Judice cecidisse ac transisse in Reum, aut certè Accusatorem, atque ita præsidendi Prærogativam

gativam ad se, secundum Ecclesiæ Patriarcham, deveniſſe. Verùm longè aliter censuit Chalcedonensis Synodus: Laudati Pontificis Legatos admisit ad plenam præsidentiam. Eodem non quidem præsidendi, sed tamen adsidendi privilegio gaudere omnes Provinciales Synodos, prætendunt Dominus Petrus de Marca ac Paschasius Quesnellus. Petrus de Marca est mitior: Obtinere id vult in solis Judicijs civilibus aut criminalibus. Paschasius Quesnellus extendit etiam ad Dogmatica.

Ambo infeliciter errant. Eandem Prærogativam in Chalcedonensi Synodo prætendit præfatus Patriarcha Dioscorus. Etenim licèt hìc ageretur sancti Flaviani, & aliorum Episcoporum, qui ab ejus apud Ephesum Latrocinali sententiâ ad magnum Leonem provocarant, retractatorium Judicium, ipse post Legatos Apostolicos ac Anatolium Constantinopolitanum Antistitem sedit omnium primus. Se ingessit in locum debitum suæ Ecclesiæ. Et existimabat se non carere omni fundamento. Etenim Patriarchæ sunt istud ipsum in Ecclesia, quod Prætoriorum Præfecti in Imperio: Hinc & ipsorum Prærogativam Dioscorus prætendit suis Synodalibus Judiciis. Sed longè alia erat sententia Legationis Apostolicæ. Etenim sanctus Paschasinus, Lilybeti apud Siculos Episcopus, ac Sedis Apostolicæ Legatus, statim in ipso Synodi exordio interceſſit adversùs istum Dioscori confessum, & dixit ad Glorioſissimos Judices: "Beatissimi atque Apostolici viri, Papæ „Urbis Romæ, quæ est Caput omnium Ecclesiarum, Præcepta „habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est ejus Apo„stolatus, ut Dioscorus Alexandrinorum Archi-Episcopus non sedeat „in Concilio, sed audiendus intromittatur. Hoc nos observare „necesse est. Si ergo præcipit Vestra Magnificentia, aut ille egre„diatur, aut nos eximus". Et Lucentius Esculanus Episcopus, alter Sedis Apostolicæ Legatus adjunxit: "Non patimur tantam „injuriam nec vobis fieri nec nobis, ut iste sedeat, qui judican„dus advenit". Et glorioſissimis Judicibus, singularis hujus contra Dioscorum exceptionis cauſſam interrogantibus, idem Lucentius reposuit: "Judicii sui necesse est eum reddere rationem. „Quia cum personam judicandi non haberet, præsumpsit, & Sy„nodum subripuit facere sine authoritate Sedis Apostolicæ, quod „nunquam licuit, nunquam factum est". Adducit tres criminales rationes. Quod sine Authoritate Sedis Apostolicæ subripuis-

Universidad de Deusto
Biblioteca

set præsidere generali Synodo. Quod Judicis personam non habens præsumpsisset judicare. Et quod à pravo ejus judicio esset provocatum ad Sedem Apostolicam, ideoque in retractatorio, quod ex sancti Leonis mandato jam inchoabatur, judicio Judex esse non posset, sed adveniisset Judicandus. Quod jam ex judice esset demutatus in Reum. Et hanc rationem, licet non palmarem, Lucentius adduxit primo loco: Quod nempe contineret causam propriam, ex qua Dioscorus non posset Synodo considere. Et sanctus Paschasinus perrexit: "Nos contra „Præcepta Beatissimi atque Apostolici Papæ venire non possu„mus, nec contra Ecclesiasticas regulas, nec contra Instituta „Patrum". Affirmat hanc Dioscori exclusionem postulari juxta sacros Canones. Quæ omnia audientes glorioſissimi Judices exaudierunt has intercessiones, & jusserunt Dioscorum è cathedra descendere, & ut Reum stare in medio.

Eandem rationem adduxit Eusebius Doryleensis Episcopus, qui à Dioscoro apud Ephesum degradatus appellarat ad Pontificem, & dixit ad glorioſissimos Judices ac omnem Synodum: „Per salutem Dominorum universi Mundi, jubete etiam pre„ces meas legi, sicut placuit piissimo Imperatori. Læsus sum „à Dioscoro: Læsa est fides. Occisus est Flavianus sanctus „Episcopus, impleor lacrhymis, simul mecum injustè damna„tus est ab eo. Jubete preces meas perlegi". Affirmat se à Martiano Augusto supplicasse executionem Canonum, qui injusti Judicii authorem Episcopum mandant in retractatorio Judicio demutari in Reum: Affirmat istas suas preces admissas à Principe, & exequendas transmissas ad Synodum, ideoque Dioscorum omninò fuisse à consessu excludendum. Hic precum contextus: "Quoniam igitur non modica sunt, quæ à Dioscoro usurpata sunt adversùs Christi fidem & adversùm „nos, provoluti precamur vestram Clementiam, ut præcipia„tis Reverendissimum Episcopum Dioscorum respondere his, „quæ à nobis ei ingeruntur". Palam expostulat Dioscorum transire in Reum. Utique secundum Canones.

Etiam sanctus Paschasinus dixit magnum Leonem hæc jussisse secundùm Patrum Instituta & regulas Ecclesiasticas. Etenim eodem modo procedi in secundo Ephesino Concilio jusserat Imperator Theodosius. Ejus ad Elpidium sacri Consistorii Comitem

mitem, & Eulogium Tribunum ac Notarium, futuros Synodi Assessores, directa Divalis Sacra jussit "causam ordine prove„nire, his qui pridem Eutychetis religioſissimi Archi-Man„dritæ Judices exstiterant, præsentibus quidem ac tacentibus, „nullum tamen Judicantium habentibus locum, sed commu„nem aliorum omnium sanctorum Patrum sententiam exspe„ctantibus, quoniam ea quæ dudum ab ipsis judicata sunt, „jam retractantur". Et hujus Sacræ jusionis vigore ad sanctum Flavianum, qui Eusebium Doryleensem, primum Eutychetis Accusatorem, volebat introduci functurum officio, dixit in Ephesino Latrocinio præfatus Comes Elpidius: "Sacratisi„mus Imperator, implens ipse primus ordinem Legum, qua„rum est & inventor & custos, præcepit eos, qui dudum Ju„dices fuerunt, in loco eorum esse qui judicandi sunt, neque „habere tempus docendi, quoad ejus licentiam vos dederitis. „Ad ea ergò, quæ nunc à religioſissimo Archi-Episcopo Fla„viano dicta sunt, & hoc doceo, quia accusator quidem suam „accusationem implevit, & ut arbitratus est, vicit, & Judex „publicis sententiis custoditur". Affirmat Eusebium in prima cognitione fuisse suo officio plenè perfunctum, ideoque totum accusandi onus esse jam in retractatorio Judicio devolutum in priorem Judicem sanctum Flavianum. Dicere debuerat istud onus etiam in Judicem transiisse. Sic ejus interlocutio fuisset irreprehensibilis. Quare talis sententia nequaquam improbata fuit per Synodum Chalcedonensem. Immo circa Dioscorum fuit confirmata.

Eâdem normâ processum fuit in primo Ephesino Concilio. Etenim sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, & Memnon Ephesiorum Primas, per factiosam Joannis Antiocheni Patriarchæ Synodum degradati, ac suæ appellationi insistentes, isthìc dicunt ad Patres: "Vos Jure permoti, Joannem per sanctissimos Episco„pos accersistis, ut quæ contra Leges Ecclesiasticas, immo verò „contra Ordinem Ecclesiasticum deliquerat, defenderet, & ratio„nem de his, quæ temerè contra Canones molitus fuerat, redde„ret". Et rursùm: "Libellos obtulimus, postulantes ut Joan„nes Reverendissimus Ecclesiæ Antiochenæ Episcopus, & qui unà „cum ipso injuriam in nos contexuerunt, ac depositionis abuti Actor.

Actor.

Universidad de Deusto
Biblioteca

„nomine præsumpserunt, ad sanctam hanc ac Oecumenicam Sy„nodum accerserentur, quò coram causam pro se dicant, suæ„que dicacitati patrocinarentur, sive injustas machinationes de„fenderent". Imperator Theodosius, ab ejusdem Joannis factione seductus, cassavit Acta laudati Concilii. Comes Irenæus ad istius Factionis Episcopos scribit rationem : " Quin & illud quo„que modis omnibus perspicuum evasit, nec recto & congruo „ordine servato Concilium convocatum fuisse ab Ægyptio, nec „ei judicare licuisse, cum unus esset ex eis qui judicandi erant". Per Ægyptium intelligit sanctum Cyrillum. Hæresiarcha Nestorius ab ejus etiam judicio provocaverat ad Synodum. Hinc præsidere, immò adsidere non potuisse, sed inter judicandos reos stare debuisse censuit circumventus Princeps Theodosius, ideòque & circumduxit omnia Acta Synodalia. Epistola exstat inter Acta Ephesini per Joannem Antiochenum habiti Conciliabuli. Verùm Cyrillus Nestorii non personam, utpotè alterius Diœcesios, sed solam hæresim damnaverat : Ea de causa non poterat è Judice cadere in reum.

Ex eadem regula processit Sardicensis Synodus. Etenim de sancto Athanasio, qui Eusebianos, sui Damnatores, Tyriæ ac Antiochenæ Synodi Episcopos Romam appellarat, scribit ad Alexandrinam Ecclesiam : " Frater noster Athanasius animum non „despondit, sed magna cum fiducia eos ad Judicium provocavit. „Quod & nobis in voto fuit. Ac proindè eos hortabamur, ut „judicio se sisterent, & si possent, accusationis causam certis „documentis peragerent". Ut se sisterent retractatorio apud Sardicam Judicio, & isthìc non Judices agerent, sed accusatores. Eadem Synodus scribit ad omnes sub cælo Episcopos : " Euse„bianì fraudem suam per ea, quæ in hac sacratissima Synodo ges„sêre, longè manifestiùs declararunt. Nam cum ad Sardicam ci„vitatem accessissent, conspectis ibi Athanasio, Marcello, & Asc„clepâ, aliisque nonnullis, veriti sunt in Judicium procedere. Et „cum non semel aut bis, sed iterùm atque iterùm citati essent, „citationibus non obtemperarunt : Tametsi omnes Episcopi si„mul congregati essent, & omnes exspectarent & hortarentur „eos, ut in Judicium prodirent, & ea quæ rumoribus & literis „de Comministris nostris absentibus jactaverant, præsentes justis „rationibus comprobarent. Verùm illi, quantumcumque citati, prodire

„prodire noluerunt. Quâ tergiversatione suam Sycophantiam ma„nifestissimam reddiderunt, & propemodùm ex ipsa recusatio„ne accipiendi Judicii insidias suas & conspirationes quasi clamori„bus confessi sunt". Palam affirmat ipsos fuisse citatos ad Retractatorium judicium, cui adessent ut rei aut accusatores. Quare Paschasius Quesnellus, dum suum errorem affirmat sanciri à Sardicensi Synodo, infeliciter hallucinatur. Et hinc lucet, quod ista Synodus Romano Episcopo adscripserit non solùm decernendæ in partibus revisionis jus, sed plenam authoritatem veræ appellationis.

Hoscè Canones ita intellexit atque executus est etiam primus Pontifex Innocentius. Etenim acceptâ sancti Joannis Chrysostomi appellatione, & auditis utriusque partis Legatis, sanctum Joannem in sua communione retinuit, jussit revestiendum, & de retractatorio judicio scripsit ad damnatricis Synodi Principem Theophilum Alexandrinum : " Itaque si conscientiæ confidis, tu quo„que judicio accurre ad Synodum proximè in Christo celebran„dam, & illic juxtà Nicæni Concilii Canones & Decreta con„tende. Alios quippe Canones Romana non admittit Eccle„sia". Ipsum evocat ad Romanam Synodum. Verùm hæc non successit, & ex causis fuit translata Thessalonicam. Hinc ad fratrem & Collegam Arcadium scripsit Imperator Honorius : " Hoc „ante omnia de tua Mansuetudine postulo, ut Theophilum Alex„andrinum etiam invitum adesse præcipias". Manifestum est Theophilum citari ut reum : Ad reddendas rationes sui Judicii. Et Pontifex affirmat hæc omnia decerni juxta Nicænos Canones. Palam intelligit Sardicenses.

Huc etiam spectat, quod de Imperatore Arcadio ad laudatum Pontificem scribit idem Chrysostomus. Affirmat se de iniquo Theophili Patriarchæ Alexandrini, ac totius apud Quercum Synodi judicio fuisse conquestum apud istum Principem, & adjungit : "Arcadius pro sua pietate missis ad Theophilum Nuntiis, cum & „omnes, qui cum ipso erant ex Ægypto, vocavit, ut rationes „factorum redderent". Utique redderent in superiori Synodali Judicio. " Neque sufficere putarent ad defensionem, quæ atten„tarant ex una parte, absentibus nobis, tam injustè, contra tot „ac tantos Canones". Certè non alios, quam Apostolicos & Sardicenses.

Hæc omnia insigniter confirmat Evagrius Epiphanensis. De

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſancti Cyrilli ac Memnonis adversùs iniquum Joannis Antiocheni in ſe judicium ad Epheſinam Synodum appellatione hæc ſcribit: "Poſt libellos à Cyrillo & Memnone oblatos accerſitur Joannes, „de abdicatione ab ipſo facta reſponſurus". Non ampliùs Judex futurus, ſed reus. Idem Scriptor de ſancti Flaviani in Eutyche- Lib. c. 4. tem retractando per Epheſinum Latrocinium judicio hæc habet: "Theodoſius iſta quæ ſequuntur, Elpidio mandavit". Elpidio Co- Cap. 10. miti, directuro iſtud Synodale Judicium. " Qui ante-hac Judi- „cium de Eutyche Religioſiſſimo Abbate tulerunt, interſint Con- „cilio illi quidem, & quietè ſe gerant, & judicandi authorita- „tem nullam habeant, ſed communem omnium ſanctiſſimorum „Patrum ſententiam exſpectent: Quandoquidem ea, quæ fue- „runt ante ab illis judicata, jam executiuntur". Etiam de Chal- cedonenſi Synodo, Epheſinum Dioſcori de ſancto Flaviano judi- cium retractatura, ſcribit idem Evagrius: " Leonis Pontificis Vi- „carii Senatoribus dixerunt Dioſcorum non debere cum illis in „Concilio conſidere. Iſtud enim ſuum Epiſcopum Leonem man- „daſſe: Quod quidem ſi minimè obſervarent, ſe ab Eccleſia diſ- „ceſſuros. Et cum Senatores rogarent, quænam crimina objice- „rentur Dioſcoro, reſponderunt illum, qui perſonam Judicis præ- „ter æquum & bonum ſuſceperat, debere pro judicio, quod ipſe „de aliis dederat, judicium ſubire. Quæ cum dixiſſent, Dioſco- „rus de ſententia Senatus in medio Conſeſſu ſtatutus eſt". Uti diſcutiendus reus. Etiam Liberatus Diaconus in Breviario ſcribit Cap. 12. de Epheſino Latrocinio: " Convenerunt Flavianus & Eutyches, „tamquam judicandi". Jam pariformiter rei. Quæ omnia ſunt manifeſtè facta juxta Sardicenſes Canones. Et ſic vides ipſos lau- dari tam à Græco, quàm à Latino Scriptore, atque ita in utra- que Eccleſia plenè ac æqualiter viguiſſe. Etiam tunc fuiſſe no- tiſſimos ac probatos Africanæ Eccleſiæ. Quin immo eſt Diſcipli- na Sardicenſi Concilio longè antiquior. Etenim magnus Athana- ſius, à Tyria Synodo in contumaciam damnatus, de iſtius judi- cii iniquitate ſuas querimonias facturus, Regiam civitatem & mag- num Imperatorem Conſtantinum acceſſit, & hic ad iſtius Synodi Epiſcopos varia ſcripſit de æqua judiciorum forma, & adjungit: "Quam ob cauſam ut properè ad noſtram Pietatem veniatis volo, „ut & rerum à vobis actarum exactam rationem nobis exhibea- „tis, & de vobis ipſis ſatisfaciatis". Sacra exſtat apud Eccleſia- ſticam

ſticam Cæſaræenſis Euſebii hiſtoriam. Eſt Apoſtolicus Canon, de- ſumptus ex judiciali diſciplina Romanæ reipublicæ, firmatus per Sardicenſem Synodum, ac redactus in Scriptum. Hunc eſſe iſtius Synodi ſenſum, & prior & poſterior totius Chriſtianitatis conſue- tudo evincit. Porrò Dioſcorus ac ſanctus Flavianus erant Patriar- chæ: Proinde ab iſta appellati Judicis in reum demutatrice le- ge nullus unquam, niſi Romanus Pontifex, fuit per Canones ex- emptus.

Paſchaſius Queſnellus errori ſuperaddit calumniam, ſcribens quod ſanctus Leo in retractatorio Chelidonii Judicio non de- derit Hilario Synodalem conſeſſum atque ſuffragium. Etenim contrarium manifeſtò patet ex his verbis Pontificiæ epiſtolæ ad Epiſcopos Provinciæ Viennenſis: "Hilarius nobiſcum reſidens". Utique in retractatorio judicio. Nequaquam ex ſacrorum Ca- Cap. 5. nonum debito, ſed ex gratioſo beneficio fecit id Pontifex: Ob famam de Hilarii ſanctimonia. Eandem gratiam Hoſius in Sardicenſi Synodo obtulit Euſebianis Epiſcopis: Ad mitigandos ipſorum animos, ad pacificandam Eccleſiam. Eundem eâdem de cauſa honorem Orientalibus Epiſcopis, qui Maximum Cy- nicum damnaverant, obtulerunt ſanctus Papa Damaſus ac ſan- ctus Ambroſius.

Paſchaſius Queſnellus calamniatur etiam ſanctam Cyprianum, ac Sanctum Auguſtinum. Etenim ſcribit, quod Aurelius & quidam alii Afrorum Epiſcopi ſuæ infeliciſſimæ ac prævarica- tricis ad Celeſtinum Pontificem epiſtolæ fundamenta hauſerint ex ſancto Cypriano, adeoque quod ſanctus Cyprianus Roma- nas appellationes fuerit etiam averſatus. Eſt manifeſta calum- nia. Etenim quod glorioſus iſte Martyr Romanas Africanorum Epiſcoporum Appellationes agnoverit, ac fuerit reveritus, evin- cunt ejus literæ ad ſanctam Papam Cornelium. Suo loco de- Epiſt. 55. monſtrabitur. Paſchaſius Queſnellus ſimiliter ſcribit, quod inter Africanos prævaricatoriæ epiſtolæ Authores magna pars fuerit Sanctus Auguſtinus. Calumniosè. Ei nec Auguſtinus ſuum nomen præfixit aut ſubſcripſit, nec Alipius, nec Poſſidius, nec quis alius Auguſtino familiaris Epiſcopus. Quod Romanas Afrorum Antiſtitum appellationes ille ſemper defenderit con- ſtantiſſimè, demonſtrant plures ipſius libri atque epiſtolæ. Quod ipſas etiam tunc defenderit, demonſtrat ejus ad ſanctum Ce- Epiſt. 261. leſtinum

leſtinum epiſtola, ſcripta de cauſſa Antonii Epiſcopi Fuſſalenſis. Sunt res ſuo loco elucidandæ.

CAPUT XVII.

Purgatur tertia in ſanctum Leonem calumnia

PAſchaſius Queſnellus pergit in ſanctum Leonem: "Tertium etiam vulnus Canonibus inflixiſſe „Leo videtur, cum Chelidonium communio„nis ſuæ participem fecit, & ſacris Altaribus „intereſſe paſſus eſt, antequam ejus cauſſæ exa„men de novo inſtitueretur. Quod procul du„bio Canonicæ diſpoſitioni contrarium erat, „quâ cautum eſt propter Eccleſiæ Sacerdotiique indiviſam unitá„tem, ut qui à ſingulis Epiſcopis ſententiam damnationis exce„perunt, ab omnibus per totam Eccleſiam conſtitutis Sacerdoti„bus damnati cenſeantur". Adducit varios Canones, qui ab uno Epiſcopo damnatum vetant admitti ab alio, & proſequitur: "Quam „conſultiùs igitur imitatus eſſet ſanctus Leo Eccleſiæ Romanæ Hæreſ. 72. „Proceres, quos olim Marcion Hæreſiarcha, à proprio Parente „Epiſcopo Eccleſiâ pulſus, adiens ut Eccleſiaſticæ communioni „reſtitueretur, nunquam hoc ab eis obtinere potuit, teſte ſancto „Ephiphanio, ſed hac ab illis reſponſione repulſus eſt": Nos injuſſu venerandi Patris tui facere illud non poſſumus. Una ſiquidem fides, & animorum una conſenſio. Neque contra ſpectatiſſimum Collegam Patrem tuum quidquam moliri poſſumus. "Ita Cleri Romani Seniores", ab apoſtolorum diſcipulis edocti, "traditionem Apoſtolicam violare nefas ducebant".

Sanctiſſimo Pontifici impingit tres exceſſus. Primus eſt, quod appellantem Chelidonium ante expletum retractatorium judicium, immò ante omne cauſſæ examen, admiſerit ut Canonicum Antiſtitem, ipſique permiſerit ſacrum miniſterium, & omnem Epiſcopalem communionem. Hujus erroris fons eſt item Hincmarus Metropolita Remenſis. Etenim ipſe cum ſuæ Provinciæ Epiſcopis, è Duziacenſi Synodo, adversùs Hincmarum Laudu-

Laudunenſem Epiſcopum, qui Romam provocarat, ſcripſit ad Adrianum ſecundùm Pontificem: "Si fortè viſum vobis neceſ„ſariò fuerit, ut ſecundùm Sardicenſes Canones renovetis ju„dicium, & detis Judices, ſcribendo Epiſcopis, qui in finiti„mis & vicinis Provinciis ſunt, ut & ipſi diligenter omnino re„quirant, & juxta veritatis fidem definiant. Vel ſi decreverit „mittere è Latere veſtro habentes authoritatem veſtram, qui „cum Epiſcopis judicent, eo in gradum adhuc non reſtituto, „ſicut Sardicenſes Canones præcipiunt, non abnuimus". Et infra": „Veruntamen quantâ poſſumus humilitatis devotione depoſci„mus, ut etiam in hac cauſſa nobis Canonicam definitionem ſer„vetis. Videlicet ut ſi, quod non credimus, ea quæ regula„riter definivimus, prout ſacras regulas intelleximus, vobis „præſentialiter non placuerit veſtrâ ſententiâ roborare, non an„tea communioni Sacerdotali, à qua ſeparatus eſt, reſtituatur, „antequam ſecundùm regulas & leges in provincia, in qua „cauſſæ geſtæ ſunt & judicatæ, requiratur. Quia uſque ad no„ſtra tempora nullâ Patrum definitione hoc Eccleſiis Gallicanis „& Belgicis eſt derogatum".

Eſt error ab Euſebiana Factione inductus, damnatus per Canones Sardicenſes. Adeò hi Canones ipſi non ſuffragantur. Etenim cuncta iſtius Factionis apud Sardicam lis fuit propter ſanctum Athanaſium, alioſque ab ipſa degradatos Epiſcopos, quos ante retractatorium examen Julius Epiſcopali communioni reddiderat, & quos Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, iſtius Synodi Apoſtolicus Præſes, volebat uti Canonicos Epiſcopos admitti ad conſeſſum, poſtmodò retractatoriè diſcutiendos. Synodalis ad Julium relatio habet: "Tria fuerunt quæ tractanda erant. Ante „omnia de fide, & de integritate veritatis, quam " Euſebiani", „violaverant. Secunda de perſonis, quas dicebant eſſe dejectas. „De iniquo judicio: Ut ſi potuiſſent probare, juſta fieret con„firmatio. Tertia verò quæſtio" erat de variis eorundem Euſebianorum aliis facinoribus. Præfatas perſonas primæ Actioni adſidere, & gaudere ſuffragio, uti integros Epiſcopos, volebat Hoſius, in ſecunda demum Actione tractandos ut reos. Quia nempè illi Romam appellaverant, quia ipſorum appellationem Julius admiſerat, ideoque & repoſuerat, vel potius ſuſpenſo Tyrio ac Antiocheno Iudicio, illos continuarat in Epiſcopali communione.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hoc Eusebiani fuerunt adeò aversati, ut potius quàm eum istis suis damnatis considere Synodaliter, maluerint fugere Philippopolim, conflaturi primum schisma, primamque hæresim adversùs Privilegia Apostolicæ Sedis.

Sardicensem Canonem eodem modo intellexerunt ac executi sunt sanctus Ambrosius, & omnis cum ipso adsidens sancto Pontifici Damaso Romana Synodus, in litteris ad Imperatorem Theodosium, agentibus de Romana appellatione Maximi Cynici, degradati per Synodum Constantinopolitanam. Exponunt Principi fundamenta causæ, & concludunt: "Itaque cum Maximum Epis„copum receperunt in communionem nostra Consortia, quoniam „eum à Catholicis constitit Sacerdotibus Ordinatum, nec ab Epis„copatus Constantinopolitani putavimus petitione removendum". Profitentur appellantem Maximum à se admissum & continuatum in Episcopali communione, idque ante inchoatum retractatorium Iudicium: Continuatum in Episcopatus possessione, & admissum ad ejusdem petitionem, seu examen petitorium. Epistola exstat apud Jacobum Sirmondum post appendicem Theodosiani Codicis.

Eodem modo cum sancto Joanne Chrysostomo processit Innocentius primus. Etenim acceptis Theophili Alexandrini Patriarchæ Synodali relatione, & sancti Joannis adversùs illam appellatione, rescripsit ad Theophilum: "Frater Theophile, nos „& te & Fratrem nostrum Joannem communionis nostræ esse „decrevimus, sicut & prioribus in literis apertè satis expressimus. „Et nunc in sententia nostra & voluntate perdurantes, rursùs ea„dem scribimus. Et quotiescumque scripseris, nisi debitum se„quatur convenienſque judicium, propter ea quæ magno cum „dedecore sunt gesta, possibile non est nos à Joannis communio„ne recedere. Itaque si conscientiæ confidis, tu quoque judicio „occurre ad Synodum proximè in Christo celebrandam, & illic „juxta Nicæni Concilii Canones & Decreta contende. Alios quip„pe Canones Romana non novit Ecclesia". Priores ejus literæ latent aut perierunt. Has nobis custodivit Palladius Helenopolitanus Episcopus in Dialogo cum Theodoro, Romanæ Ecclesiæ Diacono, de Actis sancti Joannis. Addit Theophili, ac ejus apud hortos Ruffinianos Synodi judicium fuisse à Pontifice irritatum atque

atque cassatum. Rectiùs dixisset fuisse suspensum. Cassatio enim fieri non poterat, nisi in retractatorio Judicio.

Innocentius igitur appellantem Joannem mox ante omnem audientiam continuavit in Episcopali communione, & Theophilum evocavit cum ipso Romam ad causæ retractationem. Palladius laudat Theotecnum, Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presbyterum, exuli Joanni fidelissimum, & prosequitur: "Cui & ipsi „communionis literas, & ad Episcopum Joannem, & ad omnes „ei communicantes Episcopos Innocentius tradens, orabat cum „lachrymis, ut patienter tolerarent, cum opem ipse ferre non pos„set, eò quod nonnulli obsisterent potentes Adversarii, Ecclesia„sticæ pacis inimici". Versatilis quippe Theophilus per istam ipsam Imperatricis Eudoxiæ violentiam, quâ apud hortos Ruffinianos omnia egerat, jam impediebat suam etiam Romanam evocationem, & retractatorium isthìc Judicium. Hinc tandem per Honorii Augusti authoritatem Innocentius coëgit hujus Collegam & fratrem Augustum Arcadium, ut intra Occidentale Imperium permitteret indici Synodum Thessalonicensem: Et compelleret eò accedere, aut invitum adduci ipsum etiam Theophilum. Et suis ad istam Synodum Legatis Vicariis inter alia Mandata dedit hoc Commonitorium: "Non oportere Joannem judicium ingredi, nisi „illi priùs Ecclesia, communioque redderetur, ut omni dilationis „occasione sublatâ, suâ sponte Concilium posset ingredi". Iussit spoliatum revestiri ante omnia, atque armari, ut non nudus ac inermis, sed vestitus atque armatus cum vestito ac armato Theophilo posset pro justitia decertare, & suam causam defendere. Et hæc omnia juxta Nicænos Canones. Id est, Sardicenses. Ita Innocentius disertè testatur in literis ad Clerum ac Populum Constantinopolitanum. Theophilus Joannem ex Antiochenis Canonibus damnarat: Hinc ipsum per Sardicenses, istorum circumductores, Innocentius voluit reparari. Ita amplè demonstrat Palladius. Et hoc Innocentii judicium probavit atque firmavit omnis tandem etiam Orientalis Ecclesia. Etenim & Theophili Successor Cyrillus, & ipsius Joannis intrusus Successor Atticus ejus nomen retulerunt in Episcopalia Dypticha, & omnis tandem Oriens in Sanctorum tabulas.

Eodem modo magnus Leo tractavit Theodoretum, Eusebium Doryleensem, aliosque per Latrocinium Ephesinum degradatos,

Universidad de Deusto
Biblioteca

ac ad se appellantes Episcopos. Et ejus factum probavit atque admisit plena Chalcedonensis Synodus. Theodoretum, uti revestitum, admisit ad Episcopalem consessum ac suffragium, at non nisi post plenè retractatam caussam reparavit. Quid igitur miri, quod idem Pontifex eodem jure tractarit Gallicanum Antistitem Chelidonium ? Plurima sunt hujusmodi authentica exempla. Hæc abundè sufficiunt, ut revincant Paschasii Quesnelli calumniosam Scriptiunculam de tanto Pontifice. Hanc in rem quidam adducunt Ephesinam etiam Synodum, quæ Hæresiarcham Nestorium, licet à Celestini Pontificis judicio provocasset, appellavit religiosissimum Episcopum, & advocavit ad Synodalem consessum. Existimant Sardicenses Canones obtinere etiam in provocantibus à summi Pontificis sententia ad generale Concilium. Et certè Hæresiarcham Eutychetem, qui à magni Leonis judicio provocarat, ita tractavit Dioscorus in secundo Ephesino Concilio. At gravissimè errant. Etenim Romani Pontificis Judicia sunt omninò suprema, atque ita in illis nullus est appellationi locus, sed soli gratiosæ Revisioni. Et provocans revestiri non potest, nisi post victoriam in retractatorio Judicio. Quare ista Nestorii intitulatio fuit ex causis dispensatoria. Eutychetis admissio fuit una ex Dioscori prævaricationibus.

Obstare his videtur authoritas sancti Nicolai primi Pontificis, rescribentis ad Synodum Suessionensem : "Porrò si quispiam Se„dem Apostolicam, per Sergium sanctæ memoriæ Papam, Ebbo„nem quondam Archi-Episcopum indignum Clericali communio„ne sanxisse perhibet, noverit quoniam talem Sedes Apostolica „debuit Ebbonem, donec Synodali examine caussa ejus discutere„tur, habere, qualem ab aliis habitum non ignorabat". Confirmat ex quinto Nicæno Canone, atque prosequitur : "Donec „igitur authoritate suâ de hujusmodi pusillanimitate, aut conten„tione, aut alio quolibet vitio examinatio vel dijudicatio prove„niret, Apostolica Sedes nihil agere debuit, nisi quod egit. Vi„delicet ut ab aliis abjectum, ipsum nequaquam indiscussè suscipe„ret. Præcipuè cum prædictus Ebbo non quasi pro depositione „sua queritans, & legitimè restitui volens examine præcedente, „Sedem Apostolicam appellaverit, sed à contumacibus suasus, & „his junctus, repentè & reconciliari ab ea, & Pallio donari quæ„rens, & quasi Episcopus inter Episcopos, nullâ caussæ suæ discussione

„cussione præveniente, communicari poscens, ad eandem summam „Sedem accesserit, à qua, jam reprobatus ab aliis, meritò debuit „reprobari, donec supplex ab ea sese Canonicè posceret adjuvari. „Nam constat, ut sanctus scribit Papa Gelasius, uniuscujusque „Synodi Constitutum nullam magis exequi Sedem præ cæteris „oportere, quàm primam".

Respondeo Nicolaum Pontificem exponi à semetipso. Etenim Ebbo non Romanam Sedem appellans, & ab ipsa juxta Canones adjuvari, ac sibi illatas tolli injurias supplicans, sed turbidus, ac adversùs sui damnatricem Synodum protervus accessit, volens ipsam sperni ut contumeliosam, & sese sine omni examine admitti ut Canonicum Episcopum, & Pallio donari. Hoc meritò admittere detrectavit Sergius II. : Idque ob quintum Nicænum Canonem. Meritò addidit sanctus Nicolaus, quod Romana Sedes quemque Episcopum aut fidelem debeat agnoscere talem, qualis est factus ab aliis : Utique à suo Episcopo aut Synodo. Quod alium agnoscere aut facere non possit, nisi præcedente examine. Quod omninò verum est etiam de appellantibus. Non totius caussæ tractatorium ac definitivum, sed aliquod summarium debet præcedere judicium, quo Pontifex censeat appellationem admittendam, & procedendum ad plenam retractationem. Hinc supra in literis ad Imperatorem Theodosium dixit nobis de appellante Maximo Cynico sanctus Ambrosius : "Maximum Episcopum recepe„runt in communionem nostra Consortia, nec ab Episcopatus „Constantinopolitani putavimus petitione removendum". Et de Nicolai Pontificis recto sensu nequaquam est ambigendum. Etenim ipse jam dicto juxta Sardicenses Canones modo tractavit Appellantem Rothaldum Episcopum Suessionensem.

Secunda Paschasii Quesnelli in sanctum Leonem calumnia est, quod in isto circa appellantem Chelidonium actu sit prævaricatus quintum Nicænum Canonem. Quod alienum damnatum irregulariter admiserit. Est ipsissima Eusebianæ Factionis ac Philippo-Polilitani Conventiculi in sanctum Iulium Pontificem contumelia, de qua ipsum Conventiculum in suis Synodalibus literis : "Iulium „urbis Romæ, Hosium" Cordubensem, "& Protogenem" Sardicensem, "& Gaudentium" Naxitanum, "& Maximinum à Tre„veris damnavit omne Concilium secundùm antiquissimam legem, „ut authores communionis Marcelli, & Athanasii, cæterorumque

Universidad de Deusto
Biblioteca

„ſceleratorum" laudat Apoſtolicam Eccleſiæ legem, quæ unius Epiſcopi aut Synodi damnatum vetat admitti ab aliis. Agit non de plenæ ac firmæ per retractatorium Judicium communionis reſtitutione, ſed de ſola momentanea ante iſtud communione, de ſola reveſtitione ſpoliati, ipſum armante ac præparante ad retractatorium prælium. Hanc quippè ſolam ſancto Athanaſio ac aliis appellantibus Epiſcopis Julius impenderat. Hoc ipſum opus in Magno Leone damnat Paſchaſius Queſnellus. Proindè viderit, quomodò ſe ſecernat à Philippo Politano Conventiculo.

Tertia ejus in Magnum Leonem calumnia eſt, quod Chelidonium ſine Hilarii venia admiſerit in gradum. Quod imitari debuiſſet Romanæ Eccleſiæ Presbyteros, qui Marcioni, per ſuum Patrem ac Epiſcopum Sinopenſem damnato, noluerunt vel Laicam communionem reddere ſine iſtius venia. Quidam cenſent hanc R. Patris Paſchaſii Queſnelli doctrinam non eſſe penitùs deviam, utpote quam in ſecundo libro de concordantia Catholica tradit etiam Nicolaus Cardinalis Cuſanus: "Si dicis Papam „Subditos Epiſcopornm abſolvere & ligare, dico idem in aliis, „quando conſenſus Propriorum intervenit. Actus enim aliter „nullus per conſenſum aut ratificationem proprii Sacerdotis in „hac materia validus efficitur. Cum ergò uſu communi hoc „ſit introductum, & ex uſu conſenſus elicitur, patet quod „efficacia hujus vigorem ex conſeuſu recipit. Cum enim nul„lus teneatur obedire, niſi in conceſſis à Canone, & cum non „reperiatur Canon alicujus Concilii, Papam hoc poſſe appellatione nulla interpoſita, oportet ad conſuetudinem, uſum, & con„ſenſum illud reſolvere. Papa enim non habet à Canone, quod „lædere poſſit Jurisdictionem Epiſcoporum. Quia eſſet ordinem „turbare". Ejuſdem mentis olim fuit Henricus Leodienſis Epiſcopus, ob neſcio quem ſuum Parochianum Romæ abſolutum Gregorio ſeptimo ſcribens "mordaci invectiva, tamquam Apo„ſtolicæ Sedi non eſſet authoritas, quoſcumque & ubicumque „vult ligare & abſolvere". Reſpondeo hæc non ſpectare ad noſtram quæſtionem, ideoque ab illis nullas Paſchaſio Queſnello præberi ſuppetias. Præfati enim Doctores agunt de ſolutione citra appellationem facienda per gratiam; quod appellatas cauſſas Papa poſſit retractare ac definire, & nata ab illis vencula in quovis homine per juſtitiam ſolvere, palam profitentur. Et tamen ad

ad Henricum iſtum reſcripſit laudatus Gregorius: "Intelligas te „aut præſumptionis ſpiritu, aut ignorantiâ contra authoritatem „ſanctæ Romanæ Eccleſiæ verba jactaſſe, quaſi imitando Orien„tales, qui contra beatum Papam Julium obloqui præſumpſerunt, „eò quod ipſe ſanctiſſimum Athanaſium Patriarcham ſine conſen„ſu eorum abſolverat". Affirmat ipſum ruere in Philippo-Politanam & Schiſmaticam Euſebianæ factionis audaciam. Et rectè affirmat. Quod enim Apoſtolica Sedes quorumvis Epiſcoporum ac Synodorum judicia, etiam juſta, poſſit per rationabilem gratiam ſolvere, mox audiemus à ſancto Pictavienſium Antiſtite Hilario. Et oſtendi poſſit pluribus exemplis ac teſtimoniis. Proinde iſtud tanti Pontificis de iſto Henrico, non ignobilis Sedis Epiſcopo, Judicium longè potiori Jure cadit in R. Patrem Paſchaſium. Audiamus & faciamus ſequentia Gregorii verba: "Tibi deinceps „caveas, ne hujuſmodi contra nos temeritate reſcribas, ſed potiùs „ad documenta ſanctorum Patrum, quæ te loqui & ſcribere do„ceant, humiliter recurras". Marcionis negotium ſtatim diſcutietur.

Quarta Paſchaſii Queſnelli in magnum Leonem calumnia eſt hæc: "Quartò denique in Canones Leo peccaſſe videtur, cum „per Imperatoriam Sanctionem Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudini „derogare primus tentavit, illudque à Valentiniano tertio Edi„ctum elicuit". Quintò Canonibus adverſari cenſet hæc præſertim Edicti verba: "Ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm „aliarum Provinciarum liceat ſine viri venerabilis Papæ urbis æter„næ authoritate tentare, ſed illis, omnibuſque pro lege ſit, quid„quid ſanxit vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis authoritas". Verùm quibus Canonibus, cui Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudini adverſatur iſtud Edictum? Aliud ſanè huc uſque credidit Gallicana Eccleſia. Sanctus Leo fecit adversùs Hilarium, quod contra Pelagianos feciſſe ſanctum Bonifacium Pontificem ſcribit in libro contra Collatorem beatus Proſper: "Non ſolùm Apoſtolicis, ſed „etiam Regiis utebatur Edictis".

Horrenda eſt hæc Paſchaſii Queſnelli concluſio: "Quis non „videat Leonem noſtrum talia molientem Gallicanarum, immò „omnium Eccleſiarum ſtatum aliter, quàm more ſolito ordinaſſe, „ut querebatur Hilarius? Dum, inquam, communionem ſuam „Epiſcopo Canonicè depoſito irretractatâ cauſſâ ultrò impertit; dum

Judicii

„Judicii Synodalis sententiam in Episcopum legitimè accusatum & „convictum pronunciatam infringit; dum causam extra Provin„ciam iterato examini subjicit; dum denique sæculares Potestates „adversùs Hilarium, totamque Ecclesiam Gallicanam commovit. „E contra verò planum est sanctum Hilarium, cum Pontificis con„cilio contradixit; cum non exspectata ejus sententia, gregem „suum bonus Pastor quantociùs revisurus, abscessit"; cum communioni "Chelidonii", quem cum tantis viris damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit, "ut scribit vitæ ejus author", etiam cum vitæ discrimine; "non novis præsumptionibus Ecclesiarum „statum & concordiam Sacerdotum turbasse, sed religiosè ser„vasse, nec eum deseruisse tramitem semper inter Majores & be„ne tentum, & salubriter custoditum, quod objicit sanctus Leo, „sed eum potiùs ab aliis desertum vigore Apostolico vindicavit".

CAPUT XVIII.

Discutitur conclusio R. P. Paschasii Quesnelli.

REverendus P. Paschasius Quesnellus sua in magnum Leonem elogia conatur concludere glorioso ac jam audito Epiphonemate. Adducit varios Canones, qui ab uno Episcopo ligatum vetant ab alio solvi, & istiusmodi solutionem sanciunt esse ejusdem scabiei attractivum Attentatum, atque concludit: "Quantò consultiùs igitur imitatus es„set sanctus Leo Ecclesiæ Romanę Proceres, quos olim Marcion Hæ„resiarcha, à proprio Patre Episcopo Ecclesiâ pulsus, adiens ut „Ecclesiasticæ communioni restitueretur, nunquam hoc ab eis „obtinere potuit, teste Epiphanio, Hæresi quadragesimâ secun„dâ, quæ est Marcionistarum, sed hac ab illis responsione re„pulsus est". Nos, "inquiunt", injussu venerandi Patris tui facere illud non possumus. Una siquidem fides, & animorum una consensio. Neque contra spectatissimum Collegam, Patrem tuum quidquam moliri possumus. "Ita Clerici Romani, Seniores, „ab Apostolorum Discipulis edocti, ut ait Epiphanius, traditionem „Apostolicam violare nefas ducebant". Rursus respondeo hæc es-

se ipsissima Philippo-Politana Eusebianæ Factionis dogmata. Etenim scelerata Factio non ob alium criminis fucum præsumpsit in „sanctum Julium Pontificem, ac sanctum Maximinum Trevere„sem Episcopum, splendidissimam ac firmissimam totius, Gallica„næ præsertim, Ecclesiæ columnam, latrare degradationis convi„tium, quàm quod ille, quintum Nicænum Canonem prævarica„tus, damnatum à Tyria ac Antiochena Synodo Athanasium admisisset in suam communionem, hic verò istius prævaricationis fuisset consultor atque incentor. Immò sunt ampla istorum dogmatum augmenta. Etenim Romano Pontifici non dumtaxat in Synodalia aliorum Patriarcharum judicia authoritatem abnegant, sed etiam in Provinciales Synodos suarum Diœcesium.

Romani Cleri in Marcionem opus est discutiendum. Audiendus est ex integro sanctus Epiphanius: "Marcion fuit genere Pon„ticus, ex ea parte quæ Heleno-Pontus dicitur, oppido Sinope. „Qui initio vitæ castitatem præ se ferens, Monachorum Instituta „professus est: Parente natus Catholicæ communionis Episcopo. „Postea cum Virginem quamdam adamasset, ac fraudibus pellexis„set, à cælestis vitæ spe illam juxta ac semetipsum dejecit. Ob „hunc igitur incæstum ab ipso Parente est pulsus Ecclesiâ: Viro „comprimis Religioso, ac veritatis amore flagrantissimo, & in „hac Episcopalis muneris administratione præstanti. Cui cum „Marcion diù multùmque supplicasset, ac pœnitentiam postulas„set, hanc à Patre precibus nullis obtinuit. Vehementem siqui„dem ex ea re dolorem optimus senex & Episcopus cœperat, „quod non ille solùm excidisset, sed & ignominiam sibi ac dede„cus imposuisset. Ergo ubi se nullis artibus eblandiri posse quod „cuperet animadvertit, Popularium suorum probra ac ludibria „non sustinens, clam ab oppido secessit, ac Romam post Hygini „Papæ obitum sese contulit. Eò statim ac Marcion pervenit, ac „Seniores adiens, qui ab Apostolorum Discipulis edocti adhuc „supererant, ut in communionem admitteretur ab ijs frustra pe„tiit. Quamobrem exstimulatus invidiâ, quod non Principem „illic locum, ac ne Ecclesiæ quidem aditum impetrasset, ad im„postoris Cerdonis hæresim confugere induxit in animum". Et infra: "Marcion palam Seniores alloquens inquit, Cur me reci„pere noluistis? Responderunt illi: Nobis injussu venerandi Pa„tris tui facere istud non licet. Una siquidem fides est, & ani-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„morum una consensio. Neque contra spectatissimum Collegam „Patrem tuum moliri quidpiam possumus. At ille vehementius „excandescens, ac superbiâ & invidiâ percitus Schisma conflavit, „ac privatam hæresim est architectatus. Et ait : Ecclesiam ve- „stram ego dissociabo, ac in eam Schisma sempiternum immit- „tam".

Verùm longè alia in Præscriptionum libro scribit Tertullianus: "Constat Marcionem ac Valentinum neque adeò olim fuisse, An- „tonini ferè Principatu, & in Catholicæ primò doctrinam credis- „se apud Ecclesiam Romanensem, sub Episcopatu Eleutheri Be- Cap. 30. „nedicti. Donec ob inquietam semper eorum curiositatem, quâ „fratres quoque vitiabant, semel & iterum ejecti, Marcion qui- „dem cum ducentis Sestertiis, quæ Ecclesiæ intulerat, novissimè „in perpetuum discidium relegati, venena doctrinarum suarum „disseminaverunt. Postmodùm idem Marcion pœnitentiam con- „fessus, cum conditioni sibi datæ occurrit, ita Pacem recepturus, „si cæteros, quos perditioni erudisset, Ecclesiæ restitueret, mor- „te præventus est". Notanda est vox, "Constat". Potenter suadet hanc Tertulliani de Marcione relationem esse authenticam & veram. Et certè Tertullianus fuit viciniſſimus istis temporibus.

Affirmat primò, quod Marcion apud Romanam Ecclesiam crediderit, adeòque & baptizatus fuerit. Secundò, quod ingenio inquietus sit lapsus in hæresim. Utique Cerdonis. Tertiò, quod istius erroris tandem Doctor evaserit, ac multos vitiarit. Utique post secundum lapsum. Quartò, quod semel & iterum fuerit ejectus è communione Ecclesiæ, ac bis per pœnitentiam receptus in Sacramentalis Pacis, seu Reconciliationis gratiam. Quintò, quod ob tertium lapsum sit relegatus in perpetuum discidium. Sextò, quod etiam tunc pœnitentiam egerit, ac fuerit recipiendus in præfatam gratiam. Eâ tamen conditione, "si cæteros, „quos perditioni erudierat, restitueret Ecclesiæ". Septimò, quod conditionem acceptaverit, sed ab ipsâ explendâ fuerit præventus per mortem. Est igitur defunctus in pœnitentia.

Notanda sunt hæc verba : "Marcion quidem cum ducentis Se- „stertiis, quæ Ecclesiæ intulerat, novissimè in perpetuum disci- „dium relegatus". Docent nos plura benè notanda. Primò, quod Marcion Romæ non solum Baptisma acceperit, sed insuper fuerit evectus

evectus in Clerum. Etenim Romanæ Ecclesiæ Populus nunquam, juxta primitivum Hierosolymitanæ ac Alexandrinæ Christianitatis morem, in communi vixit, adeòque nec baptizati illic unquam omnia sua intulerunt Ecclesiæ. Istiusmodi illatio non fiebat, nisi ab evectis in Clerum. Ab illis omninò fiebat. Non dumtaxat Romæ, sed in plurimis Ecclesiis. Omnis enim sub cælo Clerus, licet non eandem domum & mensam, olim tamen aliquid communis vitæ habuit, ideoque omnia sua ponebat ad pedes sui Episcopi, singulis juxta Ministerii merita distributuri divisiones mensurnas, & sportulas. Quæ inferendi forma postmodò transivit in Monasteria. Secundum est, quod Romana Ecclesia Marcioni nec in primâ nec in secundâ, sed dumtaxat in tertiâ ejectione reddiderit sua Sestertia. Quia nempe prima & secunda erant sola excommunicatio, at verò tertia ejectio fuit degradatio : Perpetuum discidium à Clero. Degradatus omni istarum distributionum jure excidebat, ideoque ipsi reddebatur illatum patrimonium. Tertium est, quod Marcion etiam post perpetui discidii inflictionem egerit pœnitentiam, & Pacis addictionem acceperit. Nempè Pacis seu communionis Laicæ. Quartum est, quod primitiva Ecclesiæ disciplina, quæ solemnem pœnitentiam ac reconciliationem iterari vetuit, iterari omninò permiserit privatam. Etiam de gravibus criminibus. Verùm hæc omnia non faciunt ad præsens Propositum.

Sanctus Epiphanius Apocryphis quandoque credidit. Lucet ex illis, quæ scribit de Meletiano schismate. Quod etiam circa Marcionem fuerit nimium credulus, fortiter suadet ab ipso appositus Marcioni Monachatus. Quod enim sanctus Antonius sit primus Monasteriorum author, disertè tradit in ejus vita sanctus Athanasius. Anteà Ægyptus paucos hinc inde prope proprium pagum aut domum Solitarios habuit, nullum Cœnobitam. Quod verò idem Athanasius cœperit primus Monachos in Clerum assumere, atque ita contemplativam vitam cum activa jungere, affirmat in ejus Elogio sanctus Gregorius Nazianzenus. Et de Pontica Diœ- Orat. 21.
cesi scribit Hermias Sozomenus : "Apud Armenios, Paphlagones, „& Ponti accolas Eustatius Sebastiæ in Armenia Episcopus Mo- L. 3. C. 18.
„nasticæ conversationis Author fuisse dicitur". Item quod ante sanctum Athanasium, ac ejus Successorem Petrum, qui appellationis prosequendæ causâ accesserunt almam Urbem, nullus illic

Monachus apparuerit, teſtatur in litteris ad ſacram Virginem
Epiſt. 16. Principiam ſanctus Hieronymus. Sunt tamen argumenta non irrefragabilia. Etenim ſanctum Jacobum Niſibenum Epiſcopum, unum è Nicænæ Synodi Patribus, ideòque Athanaſio longè ſeniorem, Theodoretus in Monaſtica hiſtoria teſtatur antea fuiſſe Monachum. Et uti quidam in Ægypto ante Antonium, ita ante Euſtatium pauci hinc inde in Ponto poſſint fuiſſe Solitarii. Et ex iſtis Marcion poſſit à Patre Epiſcopo fuiſſe evectus in Preſbyterum.

Interim qualiſcumque ſancti Epiphanii relatio nequaquam evertit ſancti Petri Privilegium. Abſit. Immò potentiſſimè confirmat. Affirmat enim Marcionem à Patris Epiſcopi ſententiâ appellaſſe Romam, & acceſſiſſe. Idque poſt mortem Hygini Pontificis: Vacante tunc Sede. Dudùm ante Pontificatum Zephyrini. Ejus peccatum erat mœchia; & quidem cumulata cum ſacrilegio. At verò uſque ad Zephyrini Papatum omnis ſub cælo Eccleſia tria crimina reſervabat Chriſto Domino: Idololatriam, Homicidium, & Mœchiam. Iſtorum patratores compellebat ad perpetuam totius vitæ pœnitentiam: Et nec exeuntibus largiebatur Sacramentalis reconciliationis viaticum. Eos, ſuis commendatos ſuffragiis, tranſmittebat ad ſummum noſtrum in Dei Patris dextera Pontificem, ab ipſo judicandos, ſolvendos aut alligandos. Sanctus Zephyrinus eſt primus Author novæ tunc clementiæ, de qua ſcribit lapſus ad Montanum Tertullianus in libro de pudicitia: "Pontifex Maximus, Epiſcopus Epiſcoporum
„edicit, Ego & mœchiæ & fornicationis delicta pœnitentiâ fun-
Cap. 1. „ctis dimitto". Hinc igitur de Marcionis patre, Sinopenſi apud Ponticos Epiſcopo, ſcribit ſanctus Epiphanius: "Cui cum Mar-
„cion multùm ac diu ſupplicaſſet, ac pœnitentiam poſtulaſſet,
„hanc à Patre precibus nullis obtinuit". Eadem de cauſa Romanus Clerus ne Eccleſiæ quidem aditum Marcioni aperuit, ſed Patris de ipſo ſententiam plenè confirmavit. Quod nempe mœchia, præſertim ſacrilega, tunc eſſet crimen reſervatum Chriſto Domino. Non ex authoritatis defectu, ſed ex rigore diſciplinæ.

Notanda ſunt ſancti Epiphanii de Marcione verba: "Quam-
„obrem exſtimulatus invidiâ, quod non Principem illic locum,
„ac ne Eccleſiæ quidem aditum impetraſſet, &c". Edicunt Marcionem

cionem non ſimplicem Monachum, ſed omninò fuiſſe Sinopenſis Eccleſiæ Presbyterum, ac à Romana Eccleſia expoſtulaſſe non ſolius Laicæ communionis, ſed etiam Presbyteralis honoris reſtitutionem. Iſtum honorem ſanctus Epiphanius omninò intelligit per "Principem locum". Major enim Clerus, nempe cum Epiſcopo Presbyteri, in ſacro Tribunali ſimul ſedebant, uti Principes ac Senatores Eccleſiæ. Proinde Epiphanius palam affirmat Marcionem & communione & gradu fuiſſe à Patre Epiſcopo exutum, & pro utroque appellaſſe & acceſſiſſe Romanam Eccleſiam. Erat ſuperbiæ ac præſumptionis pleniſſima, & Apoſtolicis Canonibus adverſiſſima audacia. Etenim Apoſtolus de Epiſcopis ac presbyteris diſertè ſanxit: "Oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe". Præſertim ſine flagitio. Et quidem patrato poſt acceptum Ordinem. Hìnc igitur Romanus Clerus paternam ſententiam meritò confirmavit in Marcionem, & ipſum excluſit non ſolùm à gradu, ſed inſuper ab Eccleſiæ aditu.

Hæc ſunt Senſa ſancti Epiphanii. Et ex ipſis diſcimus, quod iſtis etiam primitivis Eccleſiæ temporibus Orientalis Eccleſia à ſuorum Epiſcoporum Judiciis appellaret atque accederet Romanam Cathedram. Nec ſoli Epiſcopi, ſed etiam Clerici. Et quidem Marcion à Sinopenſis Epiſcopi ſententia non ad Amaſeni Metropolitæ, immò nec ad Cæſaræenſis ſui Exarchi Tribunal aut Synodum, ſed immediatè provocavit ad Apoſtolicam Romanæ Eccleſiæ Cathedram. Et acceſſit. Quàm eximium ac momentoſum pro Romanarum Appellationum antiquitate & amplitudine ſit hoc exemplum, ipſa res altiſſimè clamat. Orientalibus non dumtaxat Epiſcopis, ſed & Clericis permittit præteriri Metropolitam ac Exarchum, adeoque & Patriarcham, & Romanum Pontificem immediatè non dumtaxat invocari, ſed & accedi. Et iſtam conſuetudinem ſtabilivit Sardicenſis Synodus. Vacans Romana Eccleſia tunc regebatur à Presbyteris, qui Apoſtolorum Diſcipulos viderant atque audiverant, Eccleſiaſticam diſciplinam ab ipſis edocti. Ex quo lucet, quod Romana Appellatio omninò ab Apoſtolis, immò & ab ipſo Chriſto Domino ducat originem. En per qualia exempla R. Pater Paſchaſius Queſnellus conetur ac ſperet ipſam evertere.

Difficultatem faciunt hæc Romani Cleri ad Marcionem verba: "Nobis iniuſſu venerandi Patris tui facere iſtud non licet.

Universidad de Deusto
Biblioteca

„Neque contra ſpectatiſſimum Collegam Patrem tuum moliri „quidquam poſſumus". Videntur profiteri, quod non propter diſciplinæ rigorem, ſed propter authoritatis inopiam ita egerint. Nam diſciplinæ rigor poſtulatam à Marcione gratiam nec ad Patris juſſum permiſiſſet. Videntur profiteri iſtud ipſum, quod poſtmodo Antiochena Euſebianæ factionis Synodus ſcripſit ad Sanctum Julium Pontificem: "Inconcuſſam authoritatem habet quælibet Synodus, & contumelioſè agitur cum Judice, „cujus judicium ab aliis examinatur". Eadem Romani Cleri verba urget Joannes Launojus, & ex ipſis confidit ſe de ſancto Apoſtolo Petro glorioſum triumphare. Reſpondeo iſtam Euſebianam ac ſchiſmaticam regulam abunde revinci à Reſcripto laudati Pontificis. Aliud eſt quamcumque ſententiam retractari à ſuperiori Judice, aliud eſt juſtam ſententiam ab ipſo circumduci & exſufflari: Solum poſterius eſt inferioris Judicis contumelia. Ex Apoſtolico enim Canone Nicæna Synodus ſanxit à ſuperiori Judice non eſſe ſolvendum vinculum, niſi quod proceſſerit ex inferioris Judicis puſillanimitate, contentione, aut alio vitio. At verò data à Patre Epiſcopo in filium Marcionem ſententia erat undequaque juſtiſſima: Hinc Romanus Clerus rectè repoſuit ipſam à ſe ſine illius juſſu non poſſe ſolvi: Juſtè enim ligatum reum remitti oportet ad juſſum ad beneplacitum ligantis.

Et hæc quidem ſolutio poſſit videri ſufficiens. Attamen res eſt penitiùs introſpicienda. Notanda ſunt hæc ſancti Epiphanii verba: "Marcion exſtimulatus invidiâ, quod non Princi„pem illic locum impetraſſet". Palam edicunt, quod Marcion Presbyteralis honoris reſtitutionem non ſimpliciter, ſed illic Romæ obtinere poſtulaverit: Quod poſtularit Presbyter incardinari in Romanam Eccleſiam. "Etenim ſuorum Popularium „probra & ludibria non ferens", ex Sinopenſi civitate clam diſceſſerat, ideoque nunquam volebat eò redire. Voluit Romæ traducere vitam. De alma enim Urbe Cornelius Tacitus in Annalibus rectè ſcripſit: "Quò cuncta undique atrocia atque pu„denda confluunt, celebranturque". Hinc igitur etiam Marcion illuc non dumtaxat confluere & manere, ſed etiam celebrari voluit: Eſſe de Clero, & quidem Princeps ac Presbyter. Et huc reſpexit, dum in hæreſim prolapſus, palam, ideſt, impudenter

Lib. 15. Cap. 44.

pudenter ac ſine fronte, dixit ad Clerum: "Cur me recipere „noluiſtis"? Et Clerus repoſuit: "Nobis injuſſu venerandi Pa„tris tui facere iſtud non licet. Contra ſpectatiſſimum Col„legam Patrem tuum moliri nihil poſſumus". Senſus eſt: Nec juſtiſſimam tui Patris de te ſententiam circumducere, nec te, licet integer eſſes, in noſtrum cardinem ſine ejus juſſu poſſumus admittere. Quia nempe Apoſtolicus Canon alienum Clericum ſine proprii Epiſcopi juſſu ac litteris vetat ab alio Epiſcopo incardinari in ſuam Eccleſiam. Iſtum Canonem tunc omnino ſervabat etiam Romana Eccleſia. Et hinc in hæreticum ac barbarum furorem verſus Ponticus Marcion reſpondit: "Ec„cleſiam veſtram ego diſſociabo, ac in eam ſempiternum Schiſ„ma immittam". Senſus eſt lucidus: Quia me non vultis habere Presbyterum, equidem Romæ permanebo, futurus vobis perpetuus hoſtis, & veſtræ Eccleſiæ crudelis lacerator. Uti Martinus Lutherus Papatum ac Apoſtolicam Sedem penitus ſuffocare, ita Marcion minatus eſt ipſam lacerare ſempiterno ſchiſmate. Et certè permanſit Romæ. Hinc enim de ſancto Polycarpo ſcribit in Eccleſiaſticorum Scriptorum catalogo ſanctus Hieronymus: "Polycarpus, Eccleſiam in Urbe regente „Aniceto, Romam venit, ubi plurimos credentium, Mar„cionis perſuaſione deceptos, reduxit ad fidem. Cumque ei „fortuito obviam fuiſſet Marcion, & diceret, Cognoſcis nos, „reſpondit: Cognoſco Primogenitum Diaboli". Hygino ſucceſſit Pius, Pio Anicetus: Et Pius ſedit per novem annos. Quare vides, quod Marcion Romæ firmus permanſerit, & pertinaciter perrexerit lacerare Eccleſiam. Hæc ſunt Senſa ſancti Epiphanii: Et quod Romanis Appellationibus non detrahant, ſed ipſis dent lucidiſſimum teſtimonium ac patrocinium, eſt penitus manifeſtum.

Notanda ſunt item verba, quibus Romanus Clerus Marcionis patrem appellat "Spectatiſſimum Collegam". Oſtendunt fuiſſe eximium Epiſcopum, ac notiſſimum Romanæ Eccleſiæ. Nec ambigendum eſt, quin & ipſe de filii criminibus, de ſuo in ipſum Judicio, ac frivola ejus appellatione & fugâ relationes Romam tranſmiſerit. Proinde & ipſe agnovit ac veneratus eſt iſtas Appellationes: Agnovit retractatorium judicium non neceſſario eſſe faciendum in propria Provincia, ſed fieri omnino

Universidad de Deusto
Biblioteca

nino posse in alma Urbe. Prout placuerit sapientissimo Romani Episcopi arbitrio. Hinc item discimus, quod viduatæ Romanæ Ecclesiæ Clerus appellationes tunc admitteret, ipsasque retractaret, ac definiret. Quod ipsum lucidè demonstrat ejusdem per sancti Fabiani Pontificis Martyrium vacantis Ecclesiæ Clerus in Rescripto ad sanctum Cyprianum : " Quod
„autem pertinet ad Privatum Lambesitanum, pro tuo more
„fecisti, qui rem nobis sollicitam nuntiare voluisti. Omnes
„enim nos decet pro corpore totius Ecclesiæ excubare. Sed nos
„etiam ante litteras tuas fraus callidi hominis latere non potuit.
Epist. 30. „Nam cum antehac quidam ex ipsius nequitiæ cohorte venisset
„Vexillarius Privati, & furto ac fraudulenter litteras à nobis eli-
„cere curaret, nec quis esset latuit, nec litteras, quas volebat,
„accepit". Privatus Lambesitanus Episcopus fuerat à Donato, sancti Cypriani Antecessore, damnatus ac degradatus : Et ejus sententiam in appellantem hominem sanctus Fabianus confirmaverat. Hinc ille post Pontificis mortem studuit circumducere utrumque judicium : Romam misit suæ cohortis Vexillarium, qui viduatum Clerum in istam circumductionem circumscriberet. At fraudulentia non successit. Interim hinc etiam vides Africanos quoque Episcopos semper Romam provocasse : Nec dumtaxat ad Dominum Papam, sed etiam ad viduatum Clerum. Item vides istas appellationes non in Africa fuisse retractatas, sed in alma Urbe. Hæc suo loco demonstrabuntur largiùs.

Quæstio est, Quomodò Marcion potuerit talia, sacris Canonibus palam obvia, à Romana Ecclesia postulare? Erat Ecclesiasticæ regulæ ac disciplinæ peritissimus : Quo igitur titulo aut fuco postulavit impossibilia? Respondeo hunc nodum solvi à Commentario, quem Synodalibus Sardicensis Concilii litteris subdunt fragmenta sancti Hilarii Pictaviensis Episcopi : "Quam opportunitatem nacti Ursacius & Valens, Romanæ Plebis Episcopum adeunt,
„recipi se in Ecclesiam deprecantur, & in communionem per ve-
„niam admitti rogant. Julius ex consilio veniam, quam orabant,
„impertit, ut cum lucro Catholicæ Ecclesiæ vires quoque detra-
„heret Arianis, cum eos, qui veritatem ante turbaverant, con-
„filii hujus & audaciæ pœnitentes, in communionem Catholi-
„cam per veniam reconciliatæ pacis admitteret". Ex his vides duplicem lapsi, etiam Clerici ac Episcopi, reparandi formam esse

se antiquissimam : Nempe reparationem per justitiam, ac reparationem per dispensatoriam gratiam. Certè Julius non est primus Author hujus clementiæ, sed etiam in hoc articulo sequutus priorem Romanæ Ecclesiæ consuetudinem. Eandem igitur gratiam postulavit Marcion. Quapropter omnem istam authoritatem agnovit in Romana Ecclesia : Authoritatem non dumtaxat solvendi quæcumque Episcoporum ac Synodorum judicia, sed etiam quoslibet sub cælo Clericos transferendi in suum cardinem. Et per justitiam & per gratiam. At Romanus Clerus eâ potestate uti ex rationibus noluit, forsitan quod majorem hanc causam censeret reservandam futuro Pontifici.

Porrò quod sanctus Epiphanius Romanas Appellationes, ipsarumque antiquitatem omninò agnoverit, lucet ex variis ejus locis, præsertim ex illis quæ scribit de Marcello Ancyræ Episcopo, Metropolita primæ Galatiæ. Hunc Antiochena Eusebianæ factionis Synodus damnarat. Ob hæresim. Et damnatio non carebat fundamento. Etenim de ipsa scribit in libro de Synodis laudatus Hilarius : " Adfuerunt Episcopi nonaginta & septem, cum
„in suspicionem venisset unus ex Episcopis, quod prava sentiret".
Hic est omninò Marcellus, Et talia de ipso scripsit Hilarius, qui cum omni latina Ecclesia dudùm studuit illum constanter defendere. At verò damnatus provocavit ad Romanam Ecclesiam, ac Julium Pontificem. Et personaliter accessit. Sua istic Acta exponit in libello, quem porrexit laudato Pontifici : " Cum non-
„nulli ex jis, qui, quod parùm integrè de fide sentirent, antea con-
„demnati sunt, quique à me in Nicæna Synodo convicti sunt,
„contra me ad Pietatem tuam scribere non dubitaverint, me nec
„rectè, nec cum Ecclesiæ doctrina consentaneè de fide statuere,
„ut crimen suum in me transferrent, propterea necessariò Romam
„mihi veniendum, & te commonendum putavi, ut eos, qui
„contra me scripserunt, accerseres, ut cum advenissent, de duo-
„bus illis à me convincerentur, cum illa ipsa falsa esse, quæ in
„me scripserunt, tum eos adhuc in pristino errore perseverare.
„Et indigna quædam adversùs Ecclesias Dei, ac nos ipsos illarum
„Præsides esse machinatos. Sed cum illi venire noluerint, tamet-
„si Presbyteros ad illos miseris, ego verò anno integro & tribus
„mensibus Romæ commoratus fuerim, faciendum mihi omninò
„censui, ut antequam hinc proficiscerer, meæ fidei professionem

„tibi sincerè atque ex animo, meaque manu perscriptam, offer„rem". Adjungit suæ fidei professionem, ipsi inserit integrum Apostolicum Symbolum, & supplicat reparari, aut plenè saltem revestiri.

Affirmat varia. Primò, quod Antiochena Synodus istud de sua damnatione judicium statim retulerit ad Sedem Apostolicam. Secundò, quod Romanæ Ecclesiæ contra istas injurias auxilium imploraverit, & quod ipsam accesserit, semetipsum expurgaturus, ac reparandus. Tertiò, quod ad istud retractatorium Judicium rogaverit Romam evocari istius Synodi Antistites, reddituros sui operis rationem, ac de iniquitate convincendos. Quartò affirmat, quod Julius Pontifex ipsos ad istum finem evocaverit. Et quidem per Legatos Presbyteros. Quintò, quod per totum annum ac tres menses illi non comparuerint, ideoque digni fuerint damnari in contumaciam, ac ipse in Episcopalem honorem plenè reparari. Et quidem Pontifex reparare noluit. Ex integro tamen revestivit, ac plenam causæ retractationem fieri Synodaliter jussit apud Sardicam. Et Marcellum eò transmisit, & ipsum Synodus discussit, absolvit à vinculo, ac plenè reparavit. Et hæc omnia, licet Sardicensem Synodum à Marcello circumscriptam crediderit cum aliis passim Græcis, omninò probavit Epiphanius, ac suo inseruit operi. Et hinc iterùm videmus istam retractandæ Appellationis formam esse antiquissimam, & Sardicæ duntaxat fuisse innovatam ac stabilitam.

CAPUT

CAPUT XIX.

Examinantur Dogmata D. Petri de Marca.

HArum sordium palmaris hoc sæculo fons est D. Petrus de Marca Archi-Episcopus Parisiensis. Ex ipso biberunt Paschasius Quesnellus, & omnes ejus Symmystæ. Quocircà fons hic est detegendus, ac obturandus. In sexto de Sacerdotii ac Imperii concordia libro fatetur Synodales Provinciarum ad Romanum Pontificem relationes esse antiquissimas, & prosequitur : "At Judicia „in Synodis illis reddita quoad disciplinam erant summæ authori„tatis, ut constat ex Concilio Nicæno, non solùm quoad correc„tionem & depositionem Presbyterorum, aliorumque inferioris „Ordinis Clericorum, sed etiam quoad depositionem Episcopo„rum. Itaque appellationi locus non erat, nullaque alia anti„quitus ratio suppetebat damnatis, quam ut Rescripto Principis „negotium retractaretur in majori Synodo : Quando videlicet age„batur causa alicujus Episcopi, aut aliquod negotium magni mo„menti". Respondeo hic consui errores varios. Primus est, quod Nicænum Concilium, utique quinto Canone, sanciat etiam de depositionibus Episcoporum. Secundus est, quod damnatis nullum relinquat appellationis locum. Etenim longè aliud nobis supra dixit Julius Pontifex. Nec refert, quod Nicænus Canon Romanæ Ecclesiæ Privilegium non exprimat. Rationem dat in literis ad Thessaliæ Episcopos sanctus Bonifacius Pontifex: Quia nempe super sanctum Petrum, ac ejus Apostolicam Cathedram ista Synodus nihil fuit ausa constituere, sciens illi omnia donata à Domino. Cap. 14.

Tertius error est, quod damnatis Episcopis aut Clericis olim nullum suppeteret remedium, nisi refugium ad Rescripta Principum. Etenim usque ad magnum Constantinum Principes erant gentiles, professi hostes Ecclesiæ, ac persecutores Episcopalium Synodorum. Quis tum ipsos accedere poterat ad postulandam majo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rem Synodum ? Quis unquam acceſſit ? Nullum ſuppetit exemplum, niſi forſitan facinoroſi Pauli Samoſatenſis, de quo per Antiochenam Synodum damnato ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Euſebius Cæſareenſis : " Verùm cum Paulus ex Epiſcopi domo, Lib. 7. Cap. 24.
„ejus Eccleſiæ propria, exire nollet, Imperator Aurelianus, ea
„de re rogatus ſententiam, ſanctiſſimè quid eſſet agendum decre-
„vit. Præcepit enim, ut domus Eccleſiæ illis tribueretur, qui-
„bus Chriſtiani Italiæ, & Urbis Romæ Epiſcopi per literas
„tribuendam præſcriberent. Sic demùm Paulus cum ſummo de-
„decore, ſæcularis Imperii ac Poteſtatis authoritate, ab Eccleſia
„penitus extruditur. Quo quidem tempore talem, & tam be-
„nignè ergà nos animatum Aurelianus ſe declaravit". An Paulus ad Aurelianum confugerit, non eſt manifeſtum: Certè Synodum confugiſſe nunquam credidero. Quidquid ſit, confugium iſtud non ſervivit ad appellationi novam impetrandam Synodum, ſed ad obtinendam Synodalis Judicii executionem. Quis Apoſtolicus Canon, quæ Patrum regula, quæ Eccleſiæ conſuetudo, quod authenticum exemplum Epiſcopos à Synodali damnatione provocantes miſit ad Reges aut Principes ?

Nullum eſt exemplum, niſi Donatiſtarum, ad quos, & adverſùm quos declamat ſanctus Optatus Epiſcopus Mileviţanus : "Quod de nobis dicitis", Quid Chriſtianis cum Regibus, aut quid Epiſcopis cum Palatio ? " Si nota eſt noſſe Reges, vos tota per-
„fundit invidia. Nam Majores veſtri, Lucianus, Dignus, Naſſu-
„tius, Capito, Fidentius, & cæteri Imperatorem Conſtantinum,
„harum rerum adhuc ignarum, his precibus rogaverunt, quarum
„exemplum infra ſcriptum eſt : Rogamus te, ô Conſtantine, optime Imperator, quoniam de genere juſto es, cujus Pater inter cæteros Imperatores perſecutionem non exercuit, & ab hoc facinore immunis eſt Gallia. Nam in Africa inter nos & cæteros Epiſcopos contentiones ſunt. Petimus ut de Gallia nobis Judices dari præcipiat Pietas tua. Datæ à Luciano, Naſſutio, Dig-
Libr. 1. no, Capitone, Fidentio, & cæteris Epiſcopis partis Donati. "Quibus lectis, Conſtantinus pleno livore reſpondit. In qua reſpon-
„ſione & eorum preces prodidit, dum ait : Petitis à me in ſæ-
„culo Judicium, cum ego ipſe Chriſti Judicium exſpectem. Et
„tamen dati ſunt Judices". Et in literis ad Vincentium, Donatiſtarum Cartennenſem in Mauritania Epiſcopum, ſanctus Auguſtinus :

Vos

"Vos indubitanter arguimus, quibus crimen videtur de inimicis
„communionis noſtræ Chriſtiano Imperatori aliquid conqueri. Epiſt. 48.
„Cum libellus à Majoribus veſtris Anulino Proconſuli datus,
„& Conſtantino Imperatori mittendus, ita ſuperſcriptus ſit": Libellus Eccleſiæ Catholicæ, criminum Ceciliani, traditus à parte Majorini. Illos autem magis hinc arguimus, quia apud Im-
„peratorem ultrò Cecilianum accuſaverunt, quem priùs apud
„Collegas Tranſmarinos convincere debuerant. Ipſo autem Im-
„peratore longè ordinatiùs agente, ut Epiſcoporum cauſſam ad
„ſe delatam ad Epiſcopos mitteret, nec victi cum fratribus pa-
„cem habere voluerunt". Ecce, quid Eccleſiæ Patres de iſto confugio ſentiant. Et quid ſenſerit ipſe Conſtantinus, adhuc Catechumenus. Auguſtinus affirmat Cecilianum non ad Principem fuiſſe deferendum, nec à Principe poſtulandos Judices, ſed implorandos fuiſſe Tranſmarinos Antiſtites, hoc eſt, Epiſcopum Epiſt. 162.
Romanum. Diſertè ſemetipſum ita exponit in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos. Et hinc Conſtantinus factioſos iſtos remiſit ad Papam Melchiadem. Aliquid tamen gratiæ volens ipſis impendere, rogavit adjungi quoſdam Epiſcopos Gallicanos. Nempè etiam tunc non Laicus Princeps, ſed Apoſtolica Sedes ex Chriſti Domini Inſtituto erat refugium damnatorum Epiſcoporum. Ad ipſam refugerunt ex Hiſpania Baſilides & Martialis, ex Africa Privatus Lambeſitanus Epiſcopus, & Fortunatus Pſeudo-Epiſcopus Carthaginenſis, ex Oriente Sanctus Athanaſius & ejus Collegæ, & alii hinc indè plures. Non ad Reges, ſed ſancto Petro dictum eſt : " Confirma fratres tuos". Auguſtas Epiſcopalium cauſſarum Delegationes fateor Chriſtianis olim temporibus fuiſſe frequentes : Verùm ſolas Canonibus conformes probavit Eccleſia. Quaſvis alias improbavit, & conſtanter excuſſit.

Dominus Petrus de Marca proſequitur : " Ei authoritati tem-
„peramentum in Oriente adhibuit Sardicenſis Synodus, in gra-
„tiam Epiſcoporum gradu ſuo dejectorum, datâ nimirùm licentiâ
„appellandi ad Apoſtolicam Sedem, ut Judicium renovetur in
„Provincia, ſi Romanus Epiſcopus judicaverit renovandum eſſe.
„Quoad verò Presbyteros & Laicos excommunicatos nihil innovatum, quoniam eorum cauſæ non erant tanti momenti, ut
„Romanus Pontifex appellari poſſet. Sicut nec in Oriente con-
„ceſſa eis erat appellatio ad Patriarchas, ut patet ex Nicænis Ca-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„nonibus, Antiocheno ſexto, & nono Chalcedonenſi. Concilium, „inquam, Sardicenſe nihil prorsùs deſtruxit de ſuprema Concilio„rum Provincialium authoritate quoad Presbyteros. Contra „eam Canone decimo ſeptimo firmavit adversùm iniquas quorun„dam Epiſcoporum molitiones, qui ferre non poterant Presbyte„rorum aut Diaconorum dejectorum querelas adversùm ipſos „propoſitas apud cæteros Epiſcopos: Habeat poteſtatem is qui abjectus eſt, ut Epiſcopos finitimos interpellet, & cauſa ejus audiatur, ac diligentiùs tractetur, quia non oportet ei negare audientiam roganti. Et ille Epiſcopus, qui juſtè vel injuſtè eum abjecit, patienter accipiat ut negotium diſcutiatur: Ut vel probetur ſententia ejus à plurimis, vel emendetur. "Interim tamen „executioni demandanda eſt ſententia Epiſcopi, ut ait Canon": Tamen priùs quam omnia diligenter & fideliter examinentur, eum qui fuerit à communione ſeparatus, antè cognitionem nullus debet præſumere, ut eum communioni ſociet. "Hujus Ca„nonis præjudicio, quem Legatus Fauſtinus tanquam Canonem „Nicænæ Synodi protulerat, Zozimus firmare conatus eſt cogni„tionem à ſe habitam de accuſatione Apiarii Presbyteri Africani, „à proprio Epiſcopo dejecti, exiſtimans videlicet eum eſſe Cano„nis illius ſenſum, ut Presbyteri excommunicati arbitrio relin„quat querelam ſuam deferendi ad quos voluerit Epiſcopos, mo„dò Provinciæ vicini eſſent, cujuſmodi eſſe Roma videbatur, „habitâ ratione Provinciarum maritimarum Africæ".

Errores plurimi. Primus eſt, quod inconcuſſæ Provincialium Synodorum authoritati temperamentem adhibuerit Sardicenſis Synodus. Etenim quod appellandi facultas non à Sardicenſi Synodo, ſed à perpetua, per Chriſtum Dominum inſtituta, per Apoſtolos confirmata, & per Nicænam Synodum reducta in Scriptum, Eccleſiarum conſuetudine ducat originem, eſt abundè demonſtratum in ſuperioribus. Et Euſebiana Factio nequaquam Provinciales, ſed ſolas Patriarchales Synodos prætendit eſſe inconcuſſas. Secundus error eſt, quod Sardicenſis Synodus pro ſolo Occidente iſtud temperamentum dederit. Etenim iſta Synodus, licet Sanctus Epiphanius dicat Occidentalem, plenum tamen vigorem habuit etiam in Oriente. Eſt ſupra demonſtratum. Quod verè ac plenè œcumenica fuerit, poſſit faciliter ac lucidè demonſtrari. Tertius error eſt, quod Sardicenſis Synodus Romanam appellationem

nem indulſerit ſolis Epiſcopis. Longè aliud ad Antiochenam Euſebianæ factionis Synodum ſcribit ſanctus Papa Julius: "Non „ſolum Athanaſius & Marcellus Epiſcopi cum querimoniis de il„latis injuriis, ſed & plurimi alii Epiſcopi ex Thracia, Cæle„ſyria, Phœnicia, Paleſtina huc convenêre. Presbyteri item non „pauci, partim ex Alexandria, partim aliundè, huc ad Conci„lium occurrerunt, & coram omnibus Epiſcopis ibi congregatis „inter reliqua Dicta ſua conqueſti ſunt, vim & injuriam Eccle„ſiis illatam eſſe, ſuaſque Eccleſias eadem, quæ Alexandrina, „paſſas eſſe. Ex Ægypto autem & Alexandria, cum denuò ſu„perveniſſent, Presbyteri literas ſecum attulêre, quibus plurimo„rum Epiſcoporum querimonia continebatur, ſe cum huc ad „Concilium pergerent, detentos fuiſſe atque etiamnum detineri". Ecce, etiam ante Sardicenſem Synodum inferior Clerus, pari cum Epiſcopis jure, poterat provocare Romam, & provocabat. Et ipſum adeò diſplicebat primis iſtarum appellationum hoſtibus Euſebianis, ut appellantes & Romam accedentes Presbyteros comprehenderent per viam, ac traderent in cuſtodias. Quam artem etiam novit atque exercuit primus apud Gallos Clericalium ad Sanctam Petri Sedem appellationum hoſtis, Hincmarus Metropolita Rhemenſis. Porro Julius Pontifex, quoniam evocati iſtorum appellantium Adverſarii detrectabant comparere ad retractatorium in Urbe Judicium, uti Epiſcopos, ita & Clericos, quorum appellationem admiſerat, continuavit in ſuo gradu & communione, & omnium cauſſas retractari juſſit per Synodum Sardicenſem. Et hæc in ſua ad Julium relatione affirmat ſe conveniſſe ad tres cauſſas, quarum hæc fuit tertia: "Tertia „quæſtio, quæ verè quæſtio appellanda eſt, quod graves & acerbas „injurias, intolerabiles etiam & nefarias contumelias Eccleſiis feciſ„ſent, cum raperent Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos, & omnes „Clericos in exilium mitterent; ad deſerta loca traducerent; fame, „ſiti, nuditate, & omni egeſtate necarent; alios clauſos carcere, „ſquallore conficerent, &c". Et in literis ad Clerum Alexandrinum: "Quia cognovimus Aphtonium, & Athanaſium Capito„nis filium, & Paulum, & Plutionem, Con-Presbyteros veſtros, „eandem" cum variis Epiſcopis" fraudem ab Euſebianis perpeſſos „eſſe, hac de cauſſa hoc etiam vobis ſignificare neceſſarium duxi„mus, etiam illos à nobis eſſe receptos, & ut innocentes crimi-

nac

„ne liberatos". Istorum igitur, tam Clericorum quam Episcoporum, quos spoliatos Julius revestiverat, & in sui gradus possessione continuarat, Sardicensis Synodus retractavit causas, ipsisque reddidit etiam jus atque titulum. Idque ex Mandato Julii. Quod enim Generalis Synodus solas sibi à Pontifice delegatas causas possit agitare ac definire, disertè scribit sanctus Leo ad Anatolium Episcopum Constantinopolitanum. Proinde Sardicensis Synodus Romanam Appellationem inferiori Clero nec dedit nec abstulit, sed à Christo Domino datam confirmavit. Christus Dominus non solas oves, sed etiam agnos commisit sancto Petro: Omnes possunt in suis angustijs ad hunc recurrere, omnes debent ab ipso adjuvari.

Quartus error est, quod Romanæ Appellationis retractatorium Judicium sit renovandum in eadem aut vicina Provincia. Est abundè supra explosus. Quintus est, quod inferior in Oriente Clerus non possit à suæ Provinciæ Synodo provocare ad Patriarcham. Etenim contrarium supra audivimus à Canonibus Arabicis. Sextus error est, quod ita statuatur à Nicænis Canonibus. Est Paradoxum, alieniſſimum à sensu omnium Orientalium. Certè Arabicorum Canonum Authores censuerunt ipsos adeò conformes Nicænis, ut credi & haberi Nicænos voluerint. Error septimus est, quod ita sanciat sextus etiam Canon Antiochenus. Etenim Eusebiana factio, dum lubricum ac dolosum cudit Canonem, solam Romanam voluit Appellationem excludere, nullatenùs Patriarchalem. Et dum illum admisit Romana Ecclesia, purgavit per subintellectam clausulam: "Sine præjudicio Romanæ Ecclesiæ". Quidquid sit, istos Canones circumduxit Sardicensis Synodus. Octavus error est, quod ita sanciat nonus etiam Canon Chalcedonensis. Etenim disertè sancit oppositum: "Quod si Clericus habet causam adversùs Episcopum „proprium, apud Synodum Provinciæ judicetur. Quodsi adver„sùs ejusdem Provinciæ Metropolitanum habet querelam, petat „aut Primatem Diœcesios, aut Sedem Regiæ Urbis Constantino„politanæ, & apud ipsam judicetur". Agit de Clericis trium olim Autocephalarum Diœcesion. Ipsis permittit appellare à suo Episcopo ad Provinciæ Synodum, hinc ad novum Patriarcham Constantinopolitanum, ideoque similem recursum ad suos Patriarchas permittit & Clero aliorum Patriarchatuum.

Quin

Quin immò, quod Orientalis Ecclesiæ inferior Clerus semper etiam ad Apostolicam Sedem liberè appellaverit, est longè certissimum. Etenim Constantinopolitanæ Ecclesiæ Clerici, per Patriarcham suum atque Hæresiarcham Nestorium degradati, appellarunt ad sanctum Celestinum. Et Pontifex illis rescripsit multa ex Sacris literis, ex sancti Athanasii similiter appellantis exemplo, ac ex aliis istiusmodi principiis solatia, & tandem conclusit: "Ne tamen ad tempus Nestorii videatur valere sententia, „apertè Sedis nostræ sanxit authoritas nullum, sive Episcopum, „sive Clericum, seu Professione aliquâ Christianum, qui à Ne„storio vel ejus similibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel „loco suo, vel communione dejecti sunt, vel dejectum, vel ex„communicatum videri, sed hi omnes in nostra communione fue„runt, & hucusque perdurant. Quia neminem dejicere vel re„movere poterat, qui prædicans talia titubabat". Eorum absolutionem usque ad retractatorium in Ephesina Synodo Judicium differre nolait: Appellationem mox admisit, atque ita ipsos continuavit in suo gradu & communione. Quod etiam Pistus, Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter, Romam appellarit, supra audivimus à sancto Julio Pontifice. Et quidem appellavit adversùs judicium Sacrosanctæ Nicænæ Synodi. Et sanctus Ambrosius cum cæteris Italiæ Episcopis, dum ab Imperatore Theodosio postulavit generalem Synodum, adjunxit: "Neque enim æstimamus „esse convitium, cum unus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Pres„byter, Paulus nomine, intra Achaiam Synodum Orientalium „juxta atque Occidentalium postularit". Quod etiam Cheræmon, Victor, Sophronius, ac facinorosi Flaviani Puerulus, fæces Alexandrinæ civitatis, contra sancti Cyrilli sententiam appellarint ad generalem Synodum, testatur idem Pater in literis ad Clerum Constantinopolitanæ Ecclesiæ. Proinde & ad Papam appellare potuerant. Quid opus multis? Quod Orientales, ex ipsa etiam Regia civitate, Clerici Romam passim appellarent, testatur magnus Gregorius in literis ad Marinianum Ravennæ Episcopum. Et Ætius Constantinopolitanæ Ecclesiæ Archi-Diaconus contra suum Patriarcham Anatolium, qui invitum consecraverat Presbyterum, atque ita sub honoris specie degradaverat, invocavit sanctum Papam Leonem, & causſam obtinuit. Pontifici enim Anatolius rescripsit: "Reverendissimus nostræ Ecclesiæ Presbyter Ætius in

Epist. 19.

Lib. 5. Epist. 24.

Epist. 106. Cap. 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

„priore loco atque honore est restitutus". Etiam Archimandrita, & ejusdem Ecclesiæ Presbyter Eutyches, à suo Patriarcha Flaviano damnatus, appellavit ad eundem Pontificem : Et fuit auditus. Verùm quoniam ejus hæresis fuit manifesta, lata in ipsum sententia fuit confirmata. Athanasius item Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter, ac sancti Cyrilli nepos. Ischyrion ac Theodorus, ejusdem Ecclesiæ Diaconi, necnon Sophronius, ibidem fidelis Laicus, à Dioscoro Patriarcha degradati ac variè vexati, appellaverunt ad eundem Pontificem, & sub ipso congregatam Chalcedonensem Synodum. Omnes suis libellis dederunt hanc Epigraphen : "Sanctissimo & beatissimo universali Archi-Episcopo & „Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & sanctissimo Concilio, secun„dùm voluntatem Dei & Divina mandata in Chalcedonensi civi„tate congregato". Instantis Concilii opportunitas eis fecit animos ad ipsum provocandi, alioquin ad solum Pontificem provocaturis. Et omnis ista maxima Synodus provocationem probavit, admisit, exaudivit. Istam Epigraphen respicit magnus Gregorius, in variis literis scribens Universalis Episcopi" titulum fuisse à laudata Synodo oblatum ac delatum magno Leoni, at humiliter refutatum. Similiter ad Constantinopolitanæ Ecclesiæ Clerum & Populum de Salomone Presbytero, per Acacium Patriarcham dejecto, scribit Felix III. Pontifex : " Filio nostro Salomoni Pres„bytero, quem Acacius, ut placeret hæreticis, suo privare pu„tavit gradu, gradum proprium sententia vestra confirmet, vel „omnes qui fortè à memorato propulsi, in suis locis, & in nostra „communione manere pronunciet". Quia nempe Salomon ad Felicem provocaverat. Item Joannem Chalcedonensem, & Athanasium Isauriæ Presbyterum, à Joanne Patriarcha Constantinopolitano degradatos, atque ad se provocantes, exaudivit ac reparavit magnus Papa Gregorius. Et hæc omnia sunt ab ipsis Apostolis : Immò ab ipso Christo Domino. Etenim quod Marcion, Sinopensis Ecclesiæ Presbyter, à sui Patris ac Episcopi sententia Romam appellarit, & quod ipsum vacantis Romanæ Ecclesiæ seniores Presbyteri audierint ac judicarint, supra audivimus à sancto Epiphanio. Erant Presbyteri edocti ab Apostolorum Discipulis. Et certè Domini verba : *Pasce oves meas*, *Confirma fratres tuos*, aliaque id genus, nequaquam comprehendunt solos Episcopos.

Eandem

Eandem formam viguisse in Gallicana Ecclesia, lucidè docet magni Leonis epistola ad Rusticum Metropolitam Narbonensem : "Gestis, quæ in Episcoporum, Honoratorumq; examine confecta „sunt, recensitis, Sabiniano & Leoni Presbyteris actionis suæ in„telleximus fiduciam defuisse, nec eis justam superesse querimoniam, „qui se ab inchoatis disceptationibus spontè subduxerunt. Circà „quos quam formam, quamve mensuram debeas tenere Justitiæ, „tuo relinquo moderamini, suadens tamen charitatis hortatu, ut „sanandis ægris spiritalem adhibeas medicinam. Et dicente Scrip„tura", Noli esse justus nimiùm, "mitius agas cum eis". Paschasius Quesnellus correxit hunc textum, & legit : "Actionis „tuæ". Evertit sensum. Nescio quo scopo. Quidquid sit, Sabinianus & Leo Presbyteri, à Rustico degradati aut castigati, provocaverant Romam. At in sua causa defecerant. Hinc ipsos Pontifex remisit Rustico, permisit ejus moderamini, & commendavit clementiæ. Quod etiam Tuentius, Gallicanæ Ecclesiæ Clericus, quem Proculus Massilienfis Metropolita postmodò consecravit in nescio cujus civitatis Episcopum, à sui Antistitis Judicio Romam appellarit, ac ejus circumductionem, non per Justitiam, sed per singularissimam gratiam obtinuerit, testatur sanctus Papa Zozimus in literis ad Episcopos Africæ, Galliæ, ac Hispaniæ. Sapaudo Arelatensi Episcopo, de frivolis suorum Clericorum appellationibus querenti Pelagius I. reposuit ipsos interim audiendos, ideòque opus esse, ut & Sapaudus suos transmittat Responsales : Quo nempe causa retractetur secundùm Sardicenses Canones. Etiam nequam ille juvenis, qui Sacram Virginem stupraverat, ab imposita sibi per sanctum Avitum Viennensem Metropolitam publicâ pœnitentiâ appellavit ad Sedem Apostolicam, aut certè minatus est appellare. Nec desunt alia exempla. Et nemo tunc Gallicanus Episcopus intercessit. Propter constantem consuetudinem. Et ecce nunc apud imperitos clamatur, inferiorem Galliæ Clerum nunquam fuisse gavisum ista facultate.

Epist. 2.

Nonus error est, quod Sardicensis Synodus Clerum inferiorem exuat Romanæ appellationis auxilio. Est atrox in Synodum contumelia. Etenim Sanctissimi isti Patres Clerum voluerunt non opprimere intra Episcoporum manus, sed per istum Canonem adjuvare. Excommunicatorum absolvendorum potestatem, quam Nicæna Synodus ad Synodum Provinciæ, & ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

duas per annum vices reſtrinxerat, ipſi ampliant ad vicinos Epiſcopos, & ad omnes dies totius anni. Sunt duo erroris fundamenta. Primum, quod Romanam Appellationem firmantes Canones palam loquantur de ſolis Epiſcopis, non de Clericis. Secundum eſt quartus decimus Canon, de damnatis à ſuo Epiſcopo Clericis hæc ſanciens: "Qui ejicitur, poteſtatem habeat „confugiendi ad Epiſcopum Metropolis ejuſdem Provinciæ. Si „autem Metropolitanus abeſt, ad finitimum concurrendi & „rogandi, ut ſuum negotium accurratè examinetur. Neque „enim non ſunt aures præbendæ eis qui rogant. Ille autem „Epiſcopus, qui jure vel injuria eum expulit, æquo animo ferre „debet, ut rei fiat examinatio, & vel ejus confirmetur ſen„tentia, vel corrigatur. Priuſquam diligenter, & ex fide fue„rint examinata ſingula, qui communionem non habet, ante „rei cognitionem non ſibi debet communionem arrogare". Eſt appellatio admodum acciſa & contracta. Etenim devolvit ſolummodo, non ſuſpendit. Et Dominus Petrus de Marca vult ab ipsâ excludi Romanam Appellationem.

Reſpondeo hunc Canonem quibuſdam olim diſplicuiſſe. Etenim Guilielmus Bevereſius, licet Heterodoxus, eruditus tamen, adducit hoc ejus antiquum ſcholion: "Hic Canon contrarius „eſt iis quæ ante ipſum ſunt, & confuſionum & ſcandalorum „cauſa. Clericum enim ab Epiſcopo condemnatum confugere „ad communem Metropolitanum eſt conſentaneum & Canoni„cum; ſi autem Metropolitanus præſto non ſit, ad alium „confugere, eumque Dominum & Examinatorem ſui Epiſcopi „conſtituere, qui nullam omnino in eum poteſtatem habet, „quàm abſurdum eſt, tumultum & ſeditionem movens, & bono „ordini exitioſum"? Quod ipſum in ſuo ad ſimilem Africanum Canonem ſcholio ſcribit Alexius Ariſtinus. Nec ſine omni fundamento. Nihilominùs non ſoli Africanæ, ſed omni tandem Eccleſiæ Canon placuit ob ſingularem pietatem in oppreſſum à quorumdam Epiſcoporum violentia Clerum. Frequenter prædicatur ab Hincmaro Rhemenſi. Etenim quintum Nicænum Canonem ampliat ac prorogat à Provinciæ Synodo non dumtaxat ad Metropolitam, ſed etiam ad vicinum quandoque Epiſcopum. Clerici ab Epiſcopalis damnationis vinculo ſolvendi poteſtatem, quàm quintus ille Canon ſoli Provinciæ Synodo, & duabus dumtaxat per annum vicibus facit, hic extendit ad Metropolitam, immò & ad vicinum Epiſcopum, & ad cunctos totius anni dies.

Proinde quintum illum Canonem nullatenùs reſtringit aut circumſcribit. Quod verò ille Romanas non excludat Appellationes, eſt longè certiſſimum. Nemo id unquam admiſit in mentem. Joannes David rectè ſcribit eſſe aſſertionem fatuam. Longè minùs id fecit Sardicenſis Synodus. Etenim ipſa, ſolas Romanas Appellationes retractans, non ſolas Athanaſii ac Marcelli, aliorumque Epiſcoporum, ſed inſuper plurium Clericorum cauſas retractavit, ac definivit. Porrò in ſuis Canonibus ſolos Epiſcopos expreſſit ob duas cauſas. Primam poſſimus diſcere ex Græcis Romanæ Eccleſiæ Archi-Mandritis ac Monachis, Lateranenſem Sancti Martini Papæ Synodum rogantibus, ut in Cyrum, Sergium, alioſque Monotheliticæ impietatis authores diguetur procedere "ſecundùm Synodales regulas". At verò harum regularum una eſt, ut Synodus non definiat, niſi de motis apud ipſam controverſiis. At iſto tempore Euſebiana Factio non movebat, niſi de Epiſcoporum Romanis Appellationibus. Hinc igitur de hiſce ſolis reſpondit Sardicenſis Synodus. Secunda ratio eſt, quod plures damnati Epiſcopi ad nullum, niſi ad Romanum Pontificem poſſint provocare. Etenim damnari non poſſunt niſi per Provinciæ Synodum. At verò damnati Clerici iſtam omnes Synodum, & cuncti Orientales inſuper ſuum Patriarcham aut Exarchum invocare poterant: Hinc in iſtis ſuis Canonibus Sardicenſis Synodus exprimendos duxit ſolos Epiſcopos. Act. 2.

Proinde hæc Synodus in Clericos fuit liberaliſſima. Illis fecit quadruplicem appellandi viam: Ad Romanam Eccleſiam, ad Provinciæ Synodum, ad Metropolitam, & vicinum Epiſcopum. Duæ priores erant antiquæ, fundatæ in Apoſtolicis Canonibus; at verò duæ poſteriores erant nova & ſingularis gratia, hinc reſtricta & circumſcripta. Solummodò devolvebat, non ſuſpendebat. Et jure merito. Etenim Metropolita, ac præſertim vicinus Epiſcopus judicabat ex mero indulto, ideòque ejus limites excedere non poterat: Non poterat ante expletam totius cauſæ retractationem reveſtire. Africani Canones, ex hoc Sardicenſi palam deſumpti, adjungunt ut appellatio fiat non ad unum, ſed ad duos vicinos Epiſcopos: Et ut ipſi

causam non retractent, longè minus definiant sine venia proprii Episcopi. Exstat Sardicensis Canonis latina translatio, quæ hoc ipsum præcipit, & adjungit: "Priusquam omnia diligenter „ac fideliter fuerint examinata, Clericus communionem non „debet præsumere, donec proprius Episcopus eum recipiat, & „communioni societ". Metropolitæ, aut vicinis Episcopis permittit solam definitionem causæ, executionem fieri vult per proprium Episcopum. Quod autem Clerici ad Apostolicam Sedem, aut ad Provinciæ Synodum Appellatio etiam suspendat, non est dubitandum.

Error decimus est, quod Zozimus Pontifex vicinitatis jure, ac hujus Canonis vigore admiserit appellationem Apiarii Presbyteri Africani. Est miseranda ad obnubilandam veritatem subtilitas. Etenim Apiarius erat Siccensis in Cæsaræensi Mauritania Ecclesiæ Presbyter, ideoque à Romana civitate remotissimus. Hinc nequaquam vicinitatis jure, sed Apostolicæ Authoritatis Privilegio Zozimus censuit se fulciri. Verùm hæc est alia quæstio. Etenim inferior Africanæ Ecclesiæ Clerus ex avita gentis consuetudine carebat facultate invocandi Sedem Apostolicam, compulsus suarum Synodorum Judicio acquiescere. Excipitur à communi regula. Et generi non derogatur per speciem. Est quæstio suo loco singulariter ac amplè discutienda. Interim D. Petrus de Marca non totus deviat. Hæc sua nova Dogmata obtinere vult in solis Ecclesiasticæ disciplinæ, non in Christianæ fidei Judiciis: Circa hæc confitetur à Provinciarum, immò & à Diœcesion Synodis provocari posse, & semper provocatum fuisse ad Cathedram Sancti Petri. Ejus Discipuli, qui errorem etiam ad fidei Judicia extendunt, longè graviorem infligunt veritati injuriam.

Quod Provincialia Galliarum Concilia supremâ istâ potestate olim fruerentur, Dominus Petrus de Marca etiam probat ex Innocentii primi Rescripto ad Sanctum Victricium. Et confirmat ex prima Vasensi Synodo, ex secunda Arelatensi, ac ex tertia
Cap. 5. Aurelianensi. Respondeo hunc esse Vasensem Canonem: "Si quis „Episcopi sui sententiæ non acquiescit, recurrat ad Synodum".
Cap. 48. Hic est Arelatensis: "Si quis Episcopi sui sententiæ non acquiescat, „Synodi legibus audiendum". Aurelianensis ita sancit de damna-
Cap. 19. tis Clericis: "De quibus si querela procedit, officium agens recur„rat ad Synodum". In quibus omnibus nec unus est apex, qui errorem

errorem adjuvet. Etiam Innocentius Pontifex suo Canoni discrètè addidit: "Sine præjudicio tamen Romanæ Ecclesiæ, cui in om„nibus caussis debet reverentia custodiri". Nempè in Clericorum caussis appellationis reverentia, in Episcoporum negotiis insuper reverentia relationis. Et omnes istæ Synodi innovant quintum Nicænum Canonem: Hinc Arelatensis sancit appellantem Clericum "Synodi legibus audiendum". Proindè tenuerunt & pietatem, ex qua Nicæni Patres nihil ausi sunt constituere super Romanam Ecclesiam, scientes ipsi omnia concessa à Domino. Et quod istarum Synodorum Patres suis Clericis, immò & Laicis Romanas Appellationes permiserint, adducta superiùs exempla docuerunt.

CAPUT XX.

An inferior Galliæ Clerus sub Carolinæ Familiæ Regibus Romam appellaverit?

DOminus Petrus de Marca à Romani Imperii temporibus, & à prima Merovingiorum Regum Dynastia transit, novis suis dogmatibus subsidia venaturus, ad Dynastiam Carolinam, & nobis obtrudit Canonem Franco-Fordiensis Synodi: "Statutum est à Domino Rege & sancta Sy„nodo, ut Episcopi justitias faciant in suis Pa„rochiis. Si non obedierit aliqua persona Episcopo suo de Abba„tibus, Presbyteris, Diaconibus, Sub-Diaconibus, Monachis, „& cæteris Clericis, vel etiam aliis in ejus Parochia, veniant ad „Metropolitanum suum, & ille dijudicet caussam cum Suffraga„neis suis. Comites quoque nostri veniant ad Judicium Episco„porum. Et si aliquid est, quod Episcopus Metropolitanus non „possit corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant Accusato„res cum Accusato cum literis Metropolitani, ut sciamus veritatem rei". Dominus Archi-Episcopus affirmat huic Synodo adfuisse ac præsedisse Apostolicam Adriani primi Legationem, ideòque & probatam & confirmatam esse à Romana Ecclesia. Et commentatur: "Constat igitur hoc Canone nullum appellationis genus relinqui

L. 6. c. 14.

Cap. 6.

Universidad de Deusto
Biblioteca

„relinqui à Judicio Metropolitani. Excipit solùm, ut si post „sententiam Synodi superfit adhuc aliqua controversia, Accusa„tor & reus adeant Principem cum literis Metropolitani, ut Rex „cognitionem extra-judicialem caussæ suscipiat, authoritatemque „suam tribuat pro executione rei judicatæ, aut protectionem „suam Subditis suis, si contingeret eos opprimi in injuriam legum „& Canonum".

Respondeo hic nequaquam agi de judicialiter aut extra-judicialiter revidendo Provincialis Synodi judicio, sed de caussis difficilioribus, ad quarum fundum Synodus pertingere non valuerat, nec ipsas definire. Agit de eventu, de quo & magnus Leo in literis ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum, suum per Illyrici Provincias Vicarium: "Bini Conventus per singulos annos habean„tur, in quibus de omnibus querelis, quæ inter diversos Eccle„siæ Ordines nasci adsolent, judicetur. Ac si fortè inter ipsos „qui præsunt, de majoribus peccatis caussa nascatur, quæ Pro„vinciali nequeat examine definiri, Fraternitatem tuam de to„tius negotii qualitate Metropolitanus curabit instruere, ut si co„ram positis partibus, nec tuo fuerit sopita judicio, ad nostram „cognitionem, quidquid illud est, transferatur". Istiusmodi caussas, quas Leo ad suum Vicarium, Rex Carolus per Metropolitam jussit ad se referri. Non ut judicaret, sed ut nosset rei statum ac veritatem, ac dispiceret meliorem modum definiendi. Ejusmodi caussas, quoniam Gallia tunc non habebat Apostolicum Vicarium, Carolus delegabat suo Archi-Capellano. Et istud Tribunal, uti & plura alia, licet extra Canones, majoris boni intuitu Romana Ecclesia dissimulabat. Lamentabilem statum, in quem Carolus Martellus & Raginfredus, de Regiæ domus Majoratu litigantes, universum Galliæ Regnum & ejus Christianitatem detruserunt, exponit Hincmarus Remensis in vita sancti Remigii. Lapsam religionem & disciplinam reparare Pippinus coeperat, & jam Carolus perficiebat: Hinc plura in ipso Apostolica Sedes toleravit. Quod tamen istud Tribunal Romanas Appellationes etiam inferiori Clero non eripuerit, est exploratissimum. Etenim primus & palmaris articulus, quem in lapsa nostra Christianitate reparavit Apostolus noster sanctus Bonifacius, fuit plenissima obedientia atque subjectio sub Romana Ecclesia. Et tunc novus Canonum Codex, per Isidorum Mercatorem ex Hispania deporta-

Epist. 12. Cap. 7.

deportatus in Galliam, à Riculpho Mogontinensi Episcopo spargebatur per omnem Francorum Monarchiam, & à cunctis, utì res è cælo lapsa, cum gaudio & reverentia suscipiebatur. Primus eum rodere ausus fuit Remensis Hincmarus. At successu infeliciissimo. Porrò inter palmaria istius Codicis capita est Romana etiam Clericorum Appellatio. Et plures ejus de hac re articulos Carolus magnus ac Ludovicus pius inseruerunt suis Capitularibus. Quare manifestum est, quod Gallicana tunc Ecclesia istas appellationes in nullo penitùs læserit aut contraxerit. Porrò an Franco-Fordiensis Synodi Canones confirmaverit Romana Ecclesia, est non modica quæstio. Eruditi plures censent ea dumtaxat confirmata, quæ illic sancita sunt pro orthodoxa fide contra errores Episcoporum Felicis ac Elipandi.

Dominus Petrus de Marca pergit ad sextam Synodum Parisien- L. 1. c. 26.
sem, & scribit: "Concilium Parisiense manifestè probat viam ap„pellandi ad Sedem Apostolicam nondum fuisse apertam per istas „tempestates, cum doleat Clericos ab Episcopis suis castigatos, „querelas ad Regem deferre solitos, quando Synodi Provinciales „non habebantur". Synodus lamentatur quintum Nicænum Canonem, qui bis in anno mandat celebrari Provinciæ Synodum, non observari in Gallia, & adjungit: "Ob id Ecclesiasticæ uti„litati magnum dispendium, & Principalibus auribus insolens im„pedimentum, & multorum impunitas nascitur flagitiorum". Hinc rigidè mandat, ut Nicænus Canon deinceps servetur ab omnibus Metropolitis. Respondeo hanc Parisiensem sanctionem non facere ad Propositum. Etenim nos hic agimus de Romanis Clericorum adversùs Provincialium Synodorum judicia provocationibus, quæ fieri non poterant, dum nullæ istiusmodi Synodi in Gallia celebrabantur. A singularibus suorum Antistitum Judiciis non ad Apostolicam Sedem Clerus consuevit refugere, sed ad suæ Provinciæ Synodos: Quia igitur hæ non fiebant, refugiebat ille ad Regem, supplicans appellationem suam transmitti ad tribunal Palatini Archi-Capellani. Quod Parisiensis Synodus nihil contra sanctum Petrum sanxerit, liquet ex eo, quod sanciat observari Nicænos Canones, à quibus sciebat Romanæ Appellationis potestatem fuisse confirmatam, ac redactam in Scriptum. Et isto tempore Romanæ etiam Cleri Appellationes plenâ libertate gaudebant in Gallia. Etenim ab Ebbone Remensi Archi-Episcopo

Universidad de Deusto
Biblioteca

consecrati, & per illius Successorem Hincmarum degradati Clerici appellarunt ad Nicolaum Pontificem, & per ipsum fuerunt restituti. Et Episcoporum nullus præsumpsit intercedere.

Carolinum Regnum ducit à Carolo Martello originem. At verò sub ejus Principatu Gregorius III. scripsit ad sanctum Bonifacium, Apostolicum nostræ gentis Vicarium: "Presbyte- Epist. 1. „rum, quem præterito asseruisti anno ad nos venisse, nostroque „judicio fuisse à suis nefariis absolutum actionibus, credas neque „nobis aliquam confessionem feciſſe, nec à nobis, ut suos expleat „libitus, absolutum fuisse". Bonifacius nequaquam adversùs Presbyteri appellationem, sed adversùs solam ejus frivoleitatem interceſſerat: Nec non adversùs nimiam Romanæ Ecclesiæ indulgentiam, quæ appellantibus Clericis non per solam justitiam, sed etiam per gratiam nimis faciliter reddebat suum gradum. Hic est unicus titulus aut fucus, in quo Hincmarus Rhemensis Episcopus, ac per ipsum Rex Carolus Calvus fundarunt suas querimonias contra Romanas Clericorum Appellationes. Nihilominùs illæ perrexerunt per omnem Galliam ambulare liberrimis pedibus. Etenim apud Gratiani Decretum exstat Nicolai primi Pontificis epistola ad Gallionem Senensem Episcopum. Est mendum. Legendum est: Ad Wenilonem Senonensem Episcopum. "Volu- „mus & Apostolicâ authoritate monemus, ut Presbyter, de quo „agitur, si post excommunicationem suam adire Apostolicam „Sedem voluerit, nullus iter ejus impedire præsumat". Inter ejusdem Pontificis fragmenta exstat epistola ad Herardum Turonensem Episcopum, quâ Christophorum Presbyterum, de variis damnatum, ac ad se appellantem, declarat innoxium, reponit in gradum, ei super-ordinatum mandat expelli, ac ipsum sine mora restitui. Et adjungit: "Nullatenùs Canonica Instituta alicujus „temeritate contemni permittas, quia facientem & consentientem „par pœna constringit". In litteris ad universos Galliæ Episcopos scriptis de causa Rothaldi Suessionensis Episcopi, amplè demonstrat omnes omninò, & Episcopos & Clericos, posse Romam pro- Epist. 57. vocare: Demonstrat ex nono Chalcedonensi Canone. In litteris ad Suessionensem Synodum affirmat Rhemenses à degradato Epis- Epist. 59. copo Ebbone ordinatos Clericos non ad se solum, sed etiam ad suos Antecessores Leonem quartum ac Benedictum tertium appellasse, ex causis tamen quæstionem non fuisse plenè retractatam ac

ac definitam. In litteris ad Michaëlem Augustum scribit ex om- Epist. 8.
nibus sub cælo gentibus plura assiduè hominum millia Romam accurrere: Hominum vexatorum non dumtaxat à suis Episcopis, sed etiam à suis Regibus. Et omnibus deberi ac etiam præberi solatia atque auxilia. Etiam miserabilis Monachus Godescalcus provocavit ad eundem Pontificem. Omittere non possim appellationem Balduini Flandrensis Forestarii ac Judith Regiæ filiæ, factam item ad eundem Nicolaum. Ei nos Flandri debemus plurima. Ipsa enim ad laudati Pontificis preces nos evexit in liberum Populum. Nec mirandus est ferventissimus hujus Pontificis in defendendis Romanis Gallicani Cleri Appellationibus zelus. Fomenta dedit præfatus Hincmarus, appellantes Clericos consuetus tractare ad eum modum, quo Rex Pharao tractavit Hebræos. Ad Adrianum secundum Pontificem, uti Herlefridus Sylvanectensis Presbyter, ita & Carolomannus, Caroli Calvi Regis filius, adversùm paternas violentias appellavit. Et ipsum Pontifex mox revestivit. Plura exempla adducentur in decursu.

Dominus Petrus de Marca pro suis Commentis tandem adducit vigesimum sextum octavæ Synodi Canonem, qui Clericos à suo Episcopo degradatos permittit provocare ad Provinciæ Synodum, atque adjungit: "Metropolita verò libenter suscipiat hu- „jusmodi, & advocet Episcopum qui deposuit, vel alio modo Cle- „ricum læsit, & apud se cum aliis etiam Episcopis negotii faciat „examen, ad confirmandam scilicet sine omni suspicione, vel de- „struendam per generalem Synodum, ex multorum sententia, „Clerici depositionem". Affirmat hos Canones, licet à Gallicana non recipiantur Ecclesia, adeò tamen admitti à Romana, ut ipsos contineat antiqua Romani Pontificis professio, ipsumque obliget ad eos exequendos & observandos. Et adjungit compendium, quo Canonem circumscribit Anastasius Bibliothecarius: "Quod si Clericus depositus, vel injuriam passus est à suo Epis- „copo, potestatem habeat recurrere ad Majores Catholicæ Eccle- „siæ Principes, idest, summos Pontifices". Addit compendium esse obscurum, & per summos Pontifices intelligi Episcopos istius Provinciæ. Respondeo hoc posse transire. At quod Canon Provincialis Synodi de Clerico judicium sanciat esse inconcussum atque inappellabile, est ridiculum, paradoxum, indignum tanto Doctore ac Antistite. Etenim sic excluderet etiam provocatio-

nem Clerici ab ista Synodo ad Patriarcham. Quod nullus etiam Eusebianus aut Photianus admiserit. Longè minùs excludit Romanas provocationes. Synodus convenit ad retractandam sancti Patriarchæ Ignatii Romanam Appellationem, & ad Photianas contra Romanæ Ecclesiæ Privilegia contumelias proscribendas: Quis credat quod & ipsa istis Privilegiis plagas inflixerit? Aliud est Romanas Appellationes non exprimi, aut non laudari per Canonem, aliud prohiberi. Dominus Archi-Episcopus à cunctis Canonibus, qui ad Provinciæ Synodum appellari permittunt, & Romanæ Appellationis facultatem expresè non adjungunt, scribit has appellationes prohiberi. Certè admodùm inconcinnè. Porrò quod hujus Synodi Canones Gallicana tunc Ecclesia non admiserit, fecit Hincmarus Remensis: Quod varios ejus excessus isti Canones damnarint. Eos postmodò admisit Gallia, atque est venerata.

Certè adsertio, quæ suadere tentat, quod Carolina Christianissimorum Regum progenies inferiorem Clerum à Romanis Appellationibus excluserit, atque ita sancti Apostoli Petri Divina Privilegia non modicè mutilaverit, est dictis Regibus, & cunctis ipsorum Populis, nostris Progenitoribus, longè injuriosissima. Etenim de avita nostrorum Majorum in Apostolicam Sedem reverentia veraciter scripsit noster tunc Apostolus sanctus Bonifacius: "Reverà tantâ reverentiâ apicem Apostolicæ Sedis omnes „suspiciunt, ut nonnullam sanctorum Canonum disciplinam, & „antiquam Christianæ Religionis institutionem magis ab ore Præ„cessoris ejus, quam à Sacris Paginis & paternis Traditionibus „expetant. Illius velle, illius nolle tantùm explorant, ut ad „ejus arbitrium suam conversationem & ipsi remittant aut intendant". Quod magnus Carolus, licet de nimia Romanorum Pontificum in criminosos Clericos indulgentia fuerit questus, Romanas ipsorum Appellationes in nullo penitùs læserit, lucidè demonstrat eximium ejus Capitulum, quod suo Decreto inseruit sanctus Jvo Carnutensis Episcopus: "In memoriam beati Petri „Apostoli honoremus sanctam Romanam & Apostolicam Sedem, „ut quæ nobis Sacerdotalis est mater dignitatis, esse debeat magistra Ecclesiasticæ rationis. Quare servanda est cum mansuetu„dine humilitas. Et licet vix ferendum ab illa sancta Sede impo„natur jugum, feramus, & pia devotione toleremus. Si verò, quod

Part. 1. Cap. 50.

„quod non decet, quilibet, sive sit Presbyter, sive Diaconus, „aliquam perturbationem machinando, & nostro ministerio in„sidiando redarguatur falsam ab Apostolica Sede detulisse epistolam, vel aliud quod inde non venerit, salvâ fide, & integrâ circa „Apostolicum humilitate, penes Episcopum sit potestas, utrùm „eum in carcerem, aut in aliam detrudat custodiam, usquequò „per epistolam, aut per idoneos suæ partis Legatos Apostolicam „interpellet Sublimitatem, ut potissimum suâ sanctâ Legatione „dignetur decernere, quid de talibus justo ordine Lex Romana „statuat definire, ut & is corrigatur, & in cæteris modus impo„natur". Verba", Epistolam vel aliud, quod inde non venerit", faciunt hunc sensum: "Quod inde venire non debuerit". Verba, „In memoriam beati Petri Apostoli honoremus", manifestè laudant ac firmant Sardicenses de Romana appellatione Canones: Carolus lamentatur, & cum patientia ac devotione suffert hominum vitia, datam illis à Deo potestatem honorat ac veneratur. Hoc est esse Principem Orthodoxum, verumque Catholicæ Matris filium: "Non verbo & lingua, sed opere & veritate".

Ex cunctis Carolinis Regibus unus fere Carolus Calvus, à Rhemensi Hincmaro circumscriptus, egit in istas Appellationes. Hinc post-modo nata inter ipsum ac dictum Hincmarum discordia aperuit illi oculos, adjutos ab ambitione Occidentalis Imperii. Etenim tandem in Ludovici II. Imperatoris, sui ex fratre nepotis, Thronum electus est à Joanne VIII. Pontifice ac Italiæ Episcopis, eâ tamen lege, ut in Ticinensi Conventu faceret hanc professionem: "Ut Sancta Romana Ecclesia, sicut est Caput om„nium Ecclesiarum, ita ab omnibus honoretur ac veneretur. Ne„que quisquam contra jus & potestatem ipsius aliquid injustè agere „præsumat, sed liceat ei debitum tenere vigorem, & pro univer„sali Ecclesiâ Pastoralem exhibere curam, atque Sacris precibus „omnium pro omnibus interpellare authorem. Ut honor Domino „& spirituali Patri nostro, Joanni summo Pontifici, & venera„bili universali Papæ, ab omnibus conservetur: Et quæ secun„dum Sacrum ministerium suum authoritate Apostolicâ decreve„rit, cum summâ veneratione ab omnibus suscipiantur. Et debita „illi obedientia ab omnibus conservetur". Certè professio videtur desumpta ex novella lege Valentiniani III. Quidquid sit, ipsam Carolus repetivit in Pontigonensi Synodo coram Legatis ejusdem

Pontificis, aque ita ejus Augusta electio fuit comprobata ac admissa etiam à Gallicanis Episcopis. Ipsam omnino fecit contra impetus, quibus Romanas Appellationes invaserat. Et Clericorum etiam appellationes Pontifex stabilitas voluit. Hinc enim in Pontigonensi Synodo habemus etiam hunc Articulum: "Quinto nonas Julii convenerunt Episcopi sine Imperatore. Et habitæ sunt contentiones de „Presbyteris ex diversis Parochiis, clamantibus ad Legatos Apostolicos. Et sic soluta est Synodus in illo die". Citra causarum definitionem. Postmodo autem revestitus est Adalgaudus Presbyter, retractatorio Judicio dilato ad quatuor Menses. Est revestitus non per Episcopos, sed per Apostolicos Legatos. Ita Romana Clericorum Appellatio est istic plenè stabilita.

CAPUT XXI.

Examinatur Hincmari Rhemensis Episcopi, sub Caroli Calvi Francorum Regis nomine scripta, Epistola ad Ioannem VIII. Pontificem.

DOminus Petrus de Marca procedit ad aliud argumentum: "Extremis annis Regni Caroli Calvi, „vis prima illata est authoritati Conciliorum „Provincialium. Presbyteri enim depositi, & „pœnitentiæ subjecti, qui nec Judicio Episcoporum suorum acquiescere volebant, nec Metropolitanum interpellare, Romam proficiscebantur, & illinc literas Canonibus adversas deferebant, in quibus citra ullam causæ cognitionem Judicia Episcoporum rescindebantur, & Judices Romam evocabantur, sententiæ suæ rationes illic allaturi. De hoc enim usu cum Joanne octavo expostulat Carolus Calvus Imperator in epistola ad eum scripta, cujus Author est Hincmarus Remensis Archi-Episcopus. In qua illud quoque additur, nolle Episcopos agnoscere authoritatem harum literarum, quas existimabant concessas fuisse à Ministris, commotis videlicet misericordiâ quâdam querentium, neque sibi persuadere posse eas jussu Pontificis fuisse decretas." Et.

Et infra: "Imperator probat debere presbyteros judicari ab Episcopis, & à Synodo Provinciæ, si querela moveatur. Ita namque decretum in Conciliis Nicæno, Antiocheno, Sardicensi, „Constantinopolitano, & Chalcedonensi. Neque licitam esse „provocationem ab eis Judiciis, ut Synodus Carthaginensis disertis „verbis definivit".

Respondeo misceri hic vera falsis. Primò falsum est, quod prima Presbyterorum Romana è Galliis Appellatio contigerit temporibus Joannis octavi Pontificis, & Imperatoris Caroli Calvi. Error est abundè demonstratus & revictus in superioribus. Secundò falsum est, quod Romanæ Appellationes inferant vim Provinciarum Synodis: Quod Nicæni, Antiocheni, Sardicenses, Constantinopolitani, & Chalcedonenses Canones sanciant Clericorum appellationes esse necessariò faciendas apud Provinciæ Synodum, & istic sine ulterioris progressus spe finiendas. Etenim longè aliud docent Angilramni Metensis Episcopi, quæ Gallicana Ecclesia semper fuit venerata, Adriano primo Pontifici oblata Capitula: "Salvo Romanæ Ecclesiæ in omnibus Primatu, manifestum „est, quod illa, quæ sunt per unamquamque Provinciam, ipsius „Provinciæ Synodus dispensèt, sicut in Nicæno constat decretum „esse Concilio". Palam profitentur Nicænis, adeòque & cunctis aliis, Judiciorum ac Appellationum formam præscribentibus, antiquis Canonibus inesse hanc intrinsecam conditionem: "Salvo Romanæ Ecclesiæ in omnibus Primatu". Et hanc professionem Angilramnus, & omnis Gallicana Ecclesia didicit ex suo primo Canonum Codice: Ex Innocentii primi Rescripto ad Rothomagensem Victricium. Cap. 9.

Carolus Calvus noni Christiani sæculi anno septuagesimo sexto est electus in Imperatorem. Et tunc tam in Ticinensi Conventu, quàm in Pontigonensi Synodo fecit præfatam professionem pro Romanæ Ecclesiæ dignitatibus. Manifestè fecit contra violentias, quas adversùs Rothaldi Suessionensis ac Hincmari Laudunensis Episcopi Romanas Appellationes intulerat Nicolao primo ac Adriano secundo. Et professio se omninò extendebat etiam ad Romanas Appellationes inferioris Cleri. At verò hæc ad Joannem Pontificem epistola est scripta anno sequenti. Hinc quæritur, Quomodò non sit prævaricatoria? Respondeo ipsam processisse ex versatili Hincmari Rhemensis ingenio, peritissimo ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad omnem ventum vela vertere. Attamen non est palam prævaricatoria. Primò, quia supplicat Pontifici. Deinde, quia potiùs contra Clericalium Appellationum abusum supplicat, quàm contra substantiam. Præsertim supplicat, ut inferior Clerus deinceps compellatur à suorum Episcoporum Judiciis non immediatè Romam, sed priùs appellare ad Synodum suæ Provinciæ. Hunc enim ordinem sanciunt cuncti præfati Canones. Et omninò ex Apostolica disciplina ducunt originem. Quare æqua & justa, salvis tamen salvandis, fuit ista postulatio. Præcipuum epistolæ peccatum est, quod ex abusuum prætextu moliatur suffocare & abolere substantiam.

Damnati ob crimina à suis Episcopis Clerici isto tempore passim nolebant suarum Provinciarum Synodos accedere, atque ita impingebant in tertiæ Aurelianensis Synodi Canonem: "Si quis
Can. 20. „Clericorum circa se aut districtionem aut tractationem Episcopi „sui putat injustam, juxta antiquas Constitutiones recurrat ad Sy„nodum". Est antiqua & frequens apud omnes gentes Constitutio. Verùm maculosa Clericorum conscientia aversabatur hunc morem. Egebat enim non justitiâ, sed liberalissimâ gratiâ, quam ob damnatoris ac disciplinam diligentis Episcopi præsentiam desperabat à sua Synodo. Hinc invocabant & accedebant maternam Romanæ Ecclesiæ clementiam, ipsam dolosis lachrymis ac aliis obreptionum artibus inflectebant, & glorioſi redibant in Galliam. Etiam insultabundi. Apostolicis enim absolutionum ac reparationum litteris armati spernebant suos Episcopos, vivebant libertinè, dehonestabant Ecclesiasticam vitam, & scandalizabant Christianum Populum. Et Joannem octavum Pontificem fuisse in sustinendo disciplinæ fræno ac nervo languidiorem, est exploratum. Hinc zelosiores Episcopi modicè deferebant istis Romanis gratiis, ac Româ redeuntes Clericos cogebant ad explendam sibi impositam pœnam aut pœnitentiam. Et certè hæc de Romani Pontificis circumscriptione exceptio semper competiit Episcopis. Quod enim etiam Hispani Episcopi adversùs Basilidis ac Martialis Episcoporum reparationem, à sancto Stephano Pontifice dolosè extortam, olim exceperint, ipsamque excusserint, testatur & comprobat glorioſus Martyr Cyprianus. Proinde si adversùm istos dumtaxat abusus intercessisset Imperator Carolus, justa ac fundata erat intercessio. At est egressa limites.

mites. Quare etiam Dominus Petrus de Marca errat tertiò, quod dicat damnatos Presbyteros nec à Synodali suæ Provinciæ Judicio potuisse Romam confugere. Quartò, quod hoc probet ex Africanis Canonibus, & velit ipsos obtinere in Gallia. Etenim Africanæ Ecclesiæ inferior Clerus nunquam potuit provocare Romam, sed debuit suarum Synodorum sententiis acquiescere. Fuit singularis consuetudo istius gentis, ideoque nullatenùs potest transferibi in alios.

Advertendum est, quod Rhemensis Hincmarus non cœperit primus provocare ad Africanos Canones & mores: Nequidem ad prævaricatoriam Aurelii Carthaginensis Primatis epistolam. Etenim Angilramnus Metensis Episcopus suis Capitulis inseruit etiam hunc articulum. "Prudentissimè, justissimèque Nicæna, sive „Africana Decreta definierunt, quæcumque negotia in suis locis, „ubi orta fuerint, finienda. Maximè quia unicuique concessum „est, si judicio offensus fuerit Cognitorum, ad Concilium suæ „Provinciæ vel etiam universale provocare". Palam loquitur ex prævaricatoria epistola: Et ejus Sanctionem profitetur esse non solummodò Africanam, sed etiam Nicænam. Fuit tunc venialis error. Etenim Regia magni Caroli diligentia Gallicanam Ecclesiam necdum liberaverat à variis ignorantiæ tenebris, in quas illam detruserat Merovingiorum Regum ignavia. Angilramnus nesciebat granum discernere à palea, ideòque simplicem ac plenam fidem dabat isti epistolæ. Attamen sub jam laudatâ clausulâ: "Salvo Romanæ Ecclesiæ in omnibus Primatu". At verò Rhemensis Hincmarus, emunctæ naris ac mentis Doctor, adversùs Romanam Ecclesiam studuit Africanos mores, immò & istam prævaricatoriam epistolam deducere in Gallias, atque ita potenter, si non in Episcopos, in omnem certè inferiorem Clerum dominari.

Præfata Caroli Regis, vel potiùs Hincmari epistola est discutienda. Distinguit inter Episcopos & Clericos, & istis profitetur esse plenam facultatem appellandi ad Sedem Apostolicam. Addit tamen retractatorium Judicium esse faciendum in partibus: Errat partes non posse Romam evocari. Multis nititur firmare errorem: Etiam ex infelicissima Africanorum Antistitum epistola ad Celestinum Pontificem. Quæ aut ignorantia, aut vafricies fuit Hincmaro indigna. Pergit ad Cleri inferioris appellationes:

"Appellantes Presbyteri vel Diaconi, à quibus & qualiter sint
„judicandi, sacri Carthaginenses Canones evidenter ostendunt".
Multis nititur demonstrare damnatis Clericis esse provocandum ad
Synodum suæ Provinciæ, addit hæc esse Canonica istarum Syno-
dorum privilegia, atque concludit: "Quæ si etiam illis servata,
„& ab eis secuta & executa non fuerint, nihil prodest eos se-
„cundùm sacros Canones, & Decreta Sedis Romanæ Pontificum,
„pro accusatis Presbyteris de manifestis criminibus Comprovin-
„ciales Episcoporum Synodos frequentare, sed faciet licenter quis-
„que Presbyterorum quod libet, unde si fuerit redargutus, ve-
„niat Romam. Et quia pro singulis Presbyteris Episcopi Trans-
„Alpini regulariter judicatis Missos derigere, & actionum docu-
„menta scribere non valent, nec testium necessarias personas, vel
„propter sexus, vel propter senectutis infirmitatem, vel pro mul-
„tis aliis impedimentis huc perducere, fiducialiter poterit mentiens
„quisque innocentiam suam asserere, cum non erit qui mendacia
„ejus possit refellere. Unde Legum & Canonum Conditores
„prudentissimè, justissimèque viderunt, quæcumque negotia in
„suis locis, ubi orta sunt, finienda, & per expressa Regularum
„Judicia discretissimè judicanda, & post judicium conservanda.
„Maximè de subintroductione contra regulas mulierum, pro
„qua ab Episcopis Trans-Alpinis Presbyteri regulariter judicati
„ad hanc sanctam Romanam Sedem insciis suis Episcopis veniunt,
„& eis epistolas eorum refragantes judiciis deferunt, eosque vel
„Comministros illorum ad hanc sanctam Sedem ad conquieren-
„dum contra eos venire præcipiunt: Quod nullis antiquorum Le-
„gibus, vel Patrum Regulis decretum fuisse legimus. Quas
„epistolas sacris Legibus obvias, nec authoritate Apostolicâ fuis-
„se missas, sed compilatas quorumcumque vafricie credimus.
„Non enim sibi ipsi Sedes Apostolica potest esse contraria vel
„diversa, de qua Gelasius Papa dicit, quod nulla Sedes magis
„obligetur sacros observare Canones, quàm prima". De eis-
dem literis scripsit in exordio epistolæ: "Trans-Alpinarum Regio-
„num Presbyteri, à suis Episcopis de certis criminibus regulariter
„ab Ordine Sacerdotali dejecti, & pœnitentiæ subacti, sine licen-
„tia & conscientia Primatum & Episcoporum suorum, huc ve-
„nire, & hinc epistolas, quæ Regulis non conveniunt, referre
„cœperunt. Quas non jussione Apostolicâ, sed ut assolet etiam in

„in Re-publica, propter multiplicia Reclamatorum negotia, quo-
„rumcumque Ministrorum quasi piâ miseratione factas, & nos &
„illius Regionis putant Episcopi".

Gallicani isto tempore Presbyteri, ob concubinatum vel alia flagitia à suis Episcopis damnati, non ad suæ Provinciæ, à quo degradationem suam noverant confirmandam, Concilium provocabant, sed omnibus insciis secedebant Romam, & isthic obtinebant literas, quibus eorum appellatio admittebatur, quibus revestiebantur in suum gradum, & quibus Episcopus aut ejus Vicarius Romam evocabatur, ad retractatorium Judicium. Juxta Sardicenses Canones. Est forma Joanne Octavo longè antiquior. Etenim de ipsa apud Gregorium III. noster Apostolus Bonifacius, & apud Adrianum I. questus etiam fuit Francorum Rex Carolus Magnus. Istiusmodi miseriæ solent pedetentim irrepere. Proinde Hincmari expostulatio quoad duos articulos fuit fundata. Primò, quod flagitiosi Clerici, neglecta Provinciæ Synodo, immediatè Romam accederent. Deindè, quod Romana Ecclesia nimium faciliter ipsos exaudiret. Verùm Hincmarus graviter excessit, quod degradatis Clericis omnem Romanæ appellationis portam tentaverit claudere. Quod Transmarinum & Trans Alpinum, id est, Africanum & Gallicanum Synodale Judicium æquiparaverit: Quod Africanæ Ecclesiæ in suos Clericos authoritatem voluerit communem Gallicanæ Ecclesiæ. Imitari debuerat sanctum Bonifacium & Magnum Carolum, qui de Romanæ appellationis abusu conquesti, ejus substantiam fuerunt venerati.

Hincmarus pergit: "Potest fieri, ut illi, qui in vicinis Pa-
„rochiis sunt hujus sanctæ Romanæ Ecclesiæ, quique juxta sacras
„Regulas ad manus impositionem, & ad Synodos huc venire
„solent, ipsi pro reclamatione contra Presbyterum suum
„ad præfatam examinationem conveniant, sicut sacri Canones
„ac leges præcipiunt, ut ad Primatem uniuscujusque Provinciæ,
„qui negotia videntur habere, concurrant, vel ad Synodum,
„qui se læsos existimant, quò non sit difficilè testes producere,
„invitentur. Trans-Alpinis autem, & aliis qui similiter in lon-
„ginquis Regionibus commorantur, Apostolica Sedes, & sa-
„crorum Canonum Promulgatores, quæ sunt unicuique Pro-
„vinciæ possibilia, & authoritati convenientia, atque paci Ec-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„cleſiæ congruentia, tenenda & exequenda diſcretiſſimè præfixe-
„runt". Et D. Petrus de Marca commentatur : "Francorum
„deſiderio opponebatur conſuetudo aliarum Eccleſiarum, quæ
„Presbyteros damnatos conſentiebant in Synodo Romana, cui
„Epiſcopi eorum intereſſent, judicari. Excipit Imperator præ-
„clarè admodum, diſparem eſſe rationem Epiſcoporum Roma-
„næ Urbi vicinorum, & eorum qui trans Alpes eſſent. Illos
„quippe à Papa conſecrari, & ad ejus Synodum pertinere, quò
„ſecundùm Canones accedere tenentur, ideóque intereſſe poſſe
„examinandis querelis, quas eorum Presbyteri proponunt. At
„Tranſ-Alpinorum, aliorumque qui in longinquis Regionibus
„commorantur, diverſam eſſe cauſſam. Canones & Decreta
„Pontificum nihil aliud ab eis exegiſſe, quam id quod poſſi-
„bile fuerit, & quod authoritati Canonicæ, paciſque Eccleſia-
„ſticæ conſentaneum foret. Nunquàm adactos Tranſ-Alpinos
„Epiſcopos ad iter Romanum pro quæſtionibus Presbyterorum.
„Quamquam fortaſſe ita uſurpatum ab iis, qui ad ſpecialem
„Epiſcopi Romani Diœceſim pertinebant".

Quæſtio erat, An Gallicani Presbyteri poſſent, prætermiſsâ ſuæ Provinciæ Synodo, immediatè Romam provocare. Et pontificis cauſſam adjuvabat perpetuus mos totius Italiæ, cujus Presbyteri ita appellabant, & quorum Epiſcopos Papa evocabat ad retractatorium Judicium. Porrò Romanorum Epiſcopus eſt non ſolummodò Papa, ſed inſuper Occidentis Patriarcha, Exarchus Italiæ, ac Metropolita ſuæ Provinciæ. Et hujus omnes Epiſcopos conſecrat, conſecrandos evocat ad ſuas manus, & ſuo tempore ad ſuas Provinciales Synodos. Hæc Provincia olim erat vaſtiſſima: Comprehendebat Picenum, Æmiliam, Campaniam, reliquas Provincias uſque ad Mare Jonium, ipſamque Siciliam & Corſicam. Iſto quidem tempore Siciliam, Calabriam, Apuliam, aliaſque Italiæ Provincias, per hæreticam Leonis Iſauri Imperatoris violentiam abſtractas, detinebat Patriarcha Conſtantinopolitanus : Verùm violentia non præjudicat juri. Rex igitur Carolus, ac Metropolita Hincmarus affirmant harum Regionum Clericos poſſe à ſuorum Epiſcoporum ſententiis appellare ad Papam, atque ipſorum Epiſcopos ad retractatorium Judicium à Papa evocari, eò quod ſit ipſorum Metropolitanus, ideóque non habeant aliud refugium. At longè aliam eſſe rationem in Clericis Tranſ-Alpinis, habentibus

bus ſuas proprias Provincias, proprios Metropolitas, propriasque Synodos. Eos obligari ad iſtas Synodos proximè invocandas. Et quidem ſi iſthìc ſtetiſſet Hincmarus, non carebat fundamento, & poterat exaudiri. At iſtis Clericis auferre facultatem invocandi Sedem Apoſtolicam adversùs ſuarum Synodorum Judicia, & Africanum morem protrudere in Galliam, erat criminoſa præſumptio.

Hincmarus hæc optimè norât. Norât inferiorem totius Mundi Clerum ſemper à ſuis Synodis provocaſſe Romam, & iſtas provocationes ſemper fuiſſe directas ſecundùm Canones Sardicenſes. Hoc nodo ut ſe extricet, proſequitur : "Legimus etiam, „quamvis rariſſimè præceptum à Sede Apoſtolica, quoſdam de „longinquioribus Parochiis ſpecialis Diœceſis Romani Pontificis, „ad cujus ſollicitudinem univerſalis Eccleſia pertinet, propter „contumaces contentiones aliquas fuiſſe invitatos. Sed de Tranſ„Alpinis Regionibus, quibus decreta Privilegia ſervari debent, „tale quid pro Presbyterorum & Diaconorum appellatione à Se„de Apoſtolica præceptum fuiſſe, non legimus". Per longinquas ſpecialis Diœceſis Romani Pontificis Parochias intelligit omnem Patriarchatum Romanum. Fatetur ex remotioribus iſtius Patriarchatus Provinciis ac Parochiis Presbyteros quandoque appellaſſe Romam, & Epiſcopos ad retractatorium Judicium evocatos comparuiſſe : Verùm rariſſimè, & nonniſi ob contumaces contentiones. Addit id nunquam factum in Gallia : Eò quod ipſa circa hunc articulum habeat ſingularia Privilegia. Nempe Privilegia Africanæ Eccleſiæ. Quo in puncto graviſſimè labitur. Lucet ex ſupra adductis teſtimoniis ſancti Leonis in epiſtola ad Ruſticum Narbonenſem, ſancti Aviti in literis ad Anſemondum, Pelagii primi in Reſcripso ad Sapaudum Arelatenſem, ac Gregorii tertii in literis ad ſanctum Bonifacium. Porrò quod Gallicana Eccleſia circa Romanas inferioris Cleri Appellationes habuerit Privilegium aut morem Africanæ Eccleſiæ, eſt frivolum nugamentum. Proinde hæc Hincmari exceptio meritò fuit refutata.

Petrus de Marca pergit agitare quæſtionem, An Gallicani Presbyteri poſſent à ſuorum Epiſcoporum Judiciis immediatè, neglectâ ſuæ Provinciæ Synodo, provocare ad Pontificem, & proſequitur : "Et Joannes quidem VIII. videtur majorem antiquarum inſtitu„tionum curam habuiſſe poſt acceptam Caroli epiſtolam, quam

Universidad de Deusto
Biblioteca

„Decreto octavi Concilii muniri conſpiciebat. Quippe Sigebodo „Narbonenſi Archi-Epiſcopo exprobrat facinus quorundam Episco- „porum Provinciæ Narbonenſis, qui Presbyterum quemdam ac- „cuſatum ad Sedem Apoſtolicam accedere juſſerant, interim „verò eum ſuſpenderant, ac quibuſdam epitimiis", ideſt, pœniten- tiis "oneraverant, donec aliter ſummus Pontifex ſtatuiſſet. Por- „rò ea de cauſſa Presbyterum illum Romani Episcopi Judicio „commiſerant, quod cauſſa dubia eſſet. Addit verò rectè illos „id agere potuiſſe, ſi ea" in plenario Concilio "examinata, con- „ſtitiſſet eſſe difficilem. Eo enim caſu conſuli potuiſſe Sedem „Apoſtolicam, ſecundùm antiquam conſuetudinem" : Ut ita fa- cta Scripto relatione, ſi quid dubium ſibi vel difficile ingeſſiſſe videretur, noſtrum ſuper hoc, more priſco, Decretum expoſ- cerent. "Quapropter Joannes cognitionem illam ab eo Metro- „politano ſuſcipi jubet, ut jure proprio eam definiat cum Colle- „gis ſuis". Hæc ſunt verba Pontificis : "Ergò ſaltem nunc Fra- „ternitas tua, Metropolitani jure potita, ex Epiſcopis ſub ſe de- „gentium vel vicinorum ſex unà cum Epiſcopo, cujus eſt iſte „Paræciæ, ſibi ſocians, tantum negotium ventilet ſubtili diſcuſſio- „nis ventilabro, & inventa quod juſtum eſt, Canonicè decernat, „& communi Fratrum cenſurâ definiat".

Reſpondeo hæc non facere ad Propoſitum. Non de Roma- na Appellatione agunt, ſed relatione. Neque enim iſte Presby- ter Romam provocaverat. "Facto tumultu Presbyterum illum „quidam apprehenſum, & à terra brachiis ſublevatum, in pro- „prium fratrem forti jactaverat impetu, ut idem Germanus ſuus „tanto onere malè impulſus in terram ruerit, & proſtratus atque „oppreſſus vitæ flatum violenter amiſerit". Hìnc nata eſt quæ- ſtio, an Presbyter ex iſto homicidio eſſet irregularis ? Ejus Epiſ- copus, aſſumptis quibuſdam Collegis, diſcuſſit cauſſam, & ju- dicavit dubiam atque difficilem. Quare Presbyterum ſuſpendit ab officio, impoſuit epitimia, & Romam miſit ad Judicium Pa- pæ Joannis. Miſit ſine debitis inſtructionibus. Audi ab ipſo Pontifice : "At ubi nobis & perſona Relatoris incognita, & nul- „lo Epiſcoporum Scripto commendatio approbata eſt, & rursùs „ubi nulla eſt Accuſatoris objectio, nec accuſati reatus confeſſio, „nec fidelium comprobatio teſtium, nos nec illius ſolius narra- „tioni creduli eſſe poſſumus, nec rursùs in eum definitivam dam- nationis

„nationis ſententiam proferre valemus". Arguit iſtum Epiſco- pum, quod cauſſam, licet dubiam ac difficilem, non proximè ad Metropolitam aut ejus Synodum, ſed Romam, & quidem ſi- ne inſtructionibus, & ipſe Pontifici ignotus, retuliſſet. Execu- tus eſt antiquum Canonem, quem ad Theodorum Foro-Julien- ſem Epiſcopum ſcribit magnus Leo: "Sollicitudinis hic ordo eſſe „debuerat, ut cum Metropolitano tuo primitùs de eo, quod „quærendum eſſe videbatur, conferres; ac ſi id quod igno- „rabat Dilectio tua, etiam ipſe neſciret, inſtrui vos pariter „poſceretis. Quia in cauſſis, quæ ad generalem obſervantiam per- „tinent omnium Domini Sacerdotum, nihil ſine Primatibus opor- „tet inquiri". Et adjungit : "Sed ut quoquo modo inſtruatur „ambiguitas conſulentis, quid de" quæſtionibus tuis "habeat Ec- „cleſiaſtica regula, non tacebo". Affirmat Epiſcopales relationes vel ad Metropolitam poſſe fieri, vel ad Pontificem : Epiſcopis eſſe jus eligendi. Verùm Apoſtolica Sedes, quoniam per om- nium Eccleſiarum ſollicitudinem diſtrahitur in plurima, ſemper maluit primam relationem fieri ad Metropolitam. Hìnc quaſi de ſpeciali gratia Leo reſcripſit referenti Theodoro. Hoc Alter- nativæ jus norât, & ipſo uſus fuit iſte etiam Gallicanus Epiſco- pus : Verùm Joannes Pontifex, quod cauſſa non eſſet inſtructa, ipſum cenſuit non exaudiendum. Non igitur per Hincmari aut Caroli Regis epiſtolam fuit correctus, ſed egit ex antiqua Regu- la Eccleſiæ, de qua nullam mentionem fecerat iſta epiſtola. Epiſt. 82. Cap. 1.

D. Petrus de Marca ſua adversùs inferiorem Galliæ Clerum, & Apoſtolicæ Sedis authoritatem commenta probat etiam ex lite- ris Adriani ſecundi Pontificis ad præfatum Regem Carolum: "Quod præſentem Presbyterum Herlefridum, poteſtate ſui Præ- „ſulis pluſquam Canonica veritate perculſum, ad Sedem Apo- „ſtolicam, utpotè Caput omnium Eccleſiarum, venire paſſi eſtis, „benè quidem feciſtis; ſed nunc meliùs faceretis, ſi quod inci- „vili conſilio apud ſuum Epiſcopum perperàm geſtum eſt, in „Provinciali Synodo apud vos rationabiliter, & apud Fratrem no- „ſtrum Hincmarum Archi-Epiſcopum caſſaretur. Quapropter „Apoſtolicâ dilectione Gloriam veſtram hortamur, ut aut præ- „ſentaliter huic Herlefrido Presbytero ſuam Eccleſiam cum om- „nibus ſuis, uſque ad tempus Provincialis Synodi hanc liberè poſ- „ſeſſuro, pro tempore, quod Sacri Canones definierê, ſolemni-

ter

Universidad de Deusto
Biblioteca

„ter reddere faciatis, aut Erpuinum Episcopum suum Legatum „nobis, qui hæc pleniùs veriusque renunciet, præsentaliter mit„tere cogatis : Quatenùs dum luce clariùs cuncta noverimus, „sciamus in quem Apostolicæ animadversionis sententiam pro„feramus". D. Petrus de Marca commentatur : "Adrianus ita„que Pontifex agnoscit authoritatem Metropolitani, cui nego„tium istud judicandum relinquit, ac tamen indicat cupere se „ut caussa apud Sedem Apostolicam judicetur, si Rex ita pa„tiatur. Ejus tamen arbitrio rem integram relinquit".

Respondeo hoc exemplo lucidè evinci jus Sedis Apostolicæ, ac demonstrari quod Carolus Rex ipsum agnoverit. Hæc est facti species. Erpuinus Sylva-nectensis Episcopus nescio cujus Ecclesiæ Curatum Presbyterum Herlefridum deposuerat, ac suâ Parochiâ ejecerat : Et quidem incivili consilio. Sic enim textus est corrigendus. Hinc Herlefridus provocavit. Verùm non ad Hincmarum Metropolitam aut ejus Synodum, sed proximè Romam. Et Carolus Rex fecit ei facultatem exeundi Regni, & accedendæ Sedis Apostolicæ. Nempè noverat Gallicanum Clerum posse, etiam immediatè, Romam provocare à Judiciis suorum Antistitum. Adrianus Pontifex appellationem admisit, & paratum se exhibuit ad retractatorium Judicium; addidit tamen se malle, ut fiat per Hincmarum Archi-Episcopum in Provinciali Synodo. Quare errorem continent hæc verba D. Petri de Marca: "Indicat cupere se, ut caussa apud Sedem „Apostolicam judicetur". Etenim Pontifex manifestè fuit indifferens. Et processit secundnm Canones Sardicenses. Hinc Herlefridum jussit mox suâ Ecclesiâ & omnibus aliis revestiri, & ab Erpuino Romam mitti Legatum, qui in retractatorio, si quidem Romæ fieret, judicio esset ipsius Apocrisarius. Proindè Carolus Rex tunc etiam agnovit, quod istud Judicium posset Romæ fieri, & quod necessarias ad ipsum personas Pontifex posset evocare. Hæc tunc confessus est idem ille Rex, qui nuper in caussa Rothaldi Suessionensis Episcopi, & postmodo in adductis ad Joannem VIII. literis egit & scripsit omnia contraria : Nempè juxta varios ventos, qui spirabant ex Hincmari pulmonibus. Quare hoc Herlefridi exemplum penitùs evertit commenta D. Petri de Marca.

Audiamus illius conclusionem : "Adriani & Joannis Successores,

„res, ruptis Canonum cancellis, appellationes Presbyterorum „admisêre, adeò ut Gregorius VII. in Decretis suis, quæ vulgò „Dictatus Papæ dicuntur, hoc quoque præceperit" : Ut nemo audeat condemnare Apostolicam Sedem appellantem. "Quod „in jus commune versum est in Decreto Gratiani, & in libris „Decretalium". Respondeo immediatas ad Romanam Sedem appellationes inferiori Clero per nullum auferri antiquum Canonem. Alternativa est antiquissima. Lucet ex præfato sancti Leonis Rescripto ad Theodorum Foro-Julienscm. Etenim appellationis ac relationis est eadem ratio ac potestas : Ad ipsum, ad quem referre oportet, licet & appellare. Eundem morem viguisse in Orientali Ecclesia docet nos Anastasius Nicænus Episcopus, Bithyniæ tunc Metropolita, dicens ad omnem Chalcedonensem Synodum : "Sunt epistolæ beati Joannis Episcopi Con„stantinopolitani ad Nicænum Episcopum, ut iret Basilonopolim, „& emendaret Ecclesiam, tamquam sibimet competentem". Affirmat nescio quos Basilonopolitanæ Ecclesiæ Clericos non ad Nicænum Metropolitam, sed immediatè provocasse ad sanctum Joannem Chrysostomum, uti ad Patriarcham Constantinopolitanum, & ab hoc causam istam, quod propriis deberet oculis inspici, fuisse delegatam isti proprio Metropolitæ, ac ipsi mandatum, ut iret Basilonopolim, & istas lites definiendo emendaret ac pacificaret Ecclesiam. Item supra audivimus, quod Marcion Presbyter proximè, prætermissis omnibus mediis, appellaverit ad Sedem Apostolicam. Istum morem Orientalibus Clericis fuisse familiarem demonstrant plura loca magni Gregorii. Interim sanctus Paulus Apostolus reliquit nobis eximium Canonem : "Om„nia mihi licent, sed non omnia expediunt". Quod immediatas Clericorum Appellationes passim admitti ac definiri à Romanis Pontificibus non expediat Catholicæ Ecclesiæ, Eugenio tertio in libris de consideratione rectè suadet sanctus Bernardus. Quod item Joannis octavi Successores istâ in re fuerint nimiùm benigni, docet sub Formosi Papatu & Arnulphi Imperio celebrata Triburiensis Synodus : Etenim supra-adductum magni Imperatoris Caroli Capitulum innovat, ac assumit in suum Canonem. Eximium istum Principem imitata frænavit abusum, Romanæ Sedis authoritatem nec tangere præsumpsit. Nempe Arnulphus erat Carolinæ stirpis ac virtutis Princeps, ideòque fuit memor, quod etiam Ni-

cæna Synodus supra sancti Petri Sedem nihil fuerit ausa constituere, sciens illi omnia concessa à Domino. Dominus Petrus de Marca non rectè culpat omnes à Joanne octavo usque ad septimum Gregorium Pontifices. Quod enim sanctus Leo nonus, ejusque Successores, præsertim laudatus Gregorius, lapsam disciplinam strenuè restaurarint, & quod à propria domo, ab ipsa Romana Ecclesia inceperint, est cunctis manifestum. Ejusdem Gregorii Dictatus meretur apud omnes Ecclesias describi aureis literis, & à cunctis Christianis addisci memoriter, ad instar Symboli. Nam & Gallicana olim Ecclesia hanc reverentiam detulit dogmatico Tomo sancti Leonis. Dictatum suo loco sum conatus exponere, ac defendere ab æmulis.

CAPUT XXII.

An Gallicani Episcopi fuerint aliquando exempti à Patriarchali, intra Almam Vrbem celebranda, Romani Pontificis Synodo.

AFfirmat Dominus Petrus de Marca, & eundem errorem imponit Hincmaro Rhemensi, ac Regi Carolo Calvo. Ex his ipsorum verbis in superiùs adducta epistola ad Joannem octavum Pontificem: " Legimus etiam, quamvis rarissimè, præceptum à Sede Apostolica „quosdam de longinquioribus Parochiis specialis „Diœcesis Romani Pontificis, ad cujus sollicitudinem universalis „Ecclesia pertinet, propter contumaces contentiones aliquas invitatos fuisse. Sed de Trans-Alpinis Regionibus, quibus decreta „privilegia servari debent, tale quid pro Presbyterorum & Diaconorum appellatione à Sede Apostolica præceptum fuisse non legimus". Hæc verba Dominus Petrus de Marca commentatur: "Exceptio illa, nimirùm Ecclesiam Gallicanam non pertinere ad „specialem Diœcesim Romanam, ideſt, neque ad consecrationem „Episcopi Romani, neque ad ejus Synodum, tametsi Sedem Apostolicam coleret velut particulare Occidentis, & etiam tanquam

„quam Caput universæ Ecclesiæ; exceptio, inquam, illa prorsùs legitima erat. Prudenter itaque Nicolaus I. conatus est efficere, ut Episcopi Galliarum ad Concilium Romanum convenirent, ut eâ ratione eandem in Gallia & universo Occidente „Patriarchalis Jurisdictionis amplitudinem constitueret, quam Patriarchæ Orientis possidebant in sua quisque Diœcesi. Illi autem „Metropolitanos omnes evocabant ad Synodum Patriarchalem, „juxta Canones Constantinopolitanos, & Chalcedonenses, Justinianique Novellas. Eâ itaque de causa literas ad Episcopos „Galliarum & Germaniarum scripsit, ut eos ad Concilium Romanum evocaret. Quæ redditæ illis fuêre curâ Regum Caroli „Calvi & Ludovici. At Episcopi, qui Nicolai consilium intelexerant, nihil suo nomine responderunt, sed scribi ad eum procuravêre à suis Regibus, qui Protectores sunt libertatum Ecclesiæ. Igitur Principes scripserunt non potuisse Episcopos accedere ad Concilium ob brevitatem temporis, & ob pericula itinerum, & ob id etiam quod occupati essent pro tuitione Regni adversùm Pyratas. Quibus addunt nullam esse necessitatem, quæ „Episcopos cogat Romam mittere", vt Concilio interfint. Ut Episcopos de Regnis vestris Romam mittendi non postulet necessitas, "Ut ait Nicolaus in sua ad Reges epistola. Qui ex his ver„bis colligit nolle Episcopos Mandatis suis obedire. Nam Reges „tamquam rem certam existimabant Episcopos suos non pertinere „ad corpus Concilii Romani, atque ideò non teneri ad illud ac„cedere toties, quoties eos evocari contingit, sed tantùm si ea „necessitas incidat, ut Concilium œcumenicum sit celebran„dum".

Respondeo hanc fabulam sibi ipsi non cohærere. Etenim si Gallicana Ecclesia Romanum Antistitem agnoscat & veneretur ut suum ac totius Occidentis Patriarchale Caput, quomodò ejus Episcopi non spectant ad ejus Synodum & consecrationem? Hæc enim sunt duo Patriarchalis dignitatis nobiliora capita. Quis hoc jure, quod non soli Constantinopolitani & Chalcedonenses, sed etiam Nicæni Canones confirmant omnibus Patriarchis, exuit Romanum? Quod enim Chalcedonenses & Constantinopolitani videantur sancire de solis Orientalibus, oritur ex avitæ reverentiæ regula, ex qua nullum generale Concilium præsumpsit aliquid constituere supra Romanam Ecclesiam, sciens illi à Domino concessa om-

ſa omnia. Certè iſto, præſertim ad Patriarchalem Synodum evocandi Gallicanos Epiſcopos, jure Romana Eccleſia ſemper fuit gaviſa & uſa. Etenim Romana Synodus, in qua ſanctus Melchiades damnavit Donatiſtas, fuit Patriarchalis: Et ad ipſam evocati ſunt, atque comparuerunt Illuſtriores Galliarum Antiſtites. Scio illos evocatos per ſacram juſſionem Imperatoris Conſtantini: At illa facta eſt ſecundùm Canones. Etiam prima Arelatenſis Synodus fuit Patriarchalis: Convocata ac directa per ſanctum Sylveſtrum. Et habuit Gallicanos Epiſcopos. Idem Sylveſter ad Nicænam Synodum tranſmittere voluit non ſolos ſuos, ſed inſuper Legatos ſuæ Patriarchalis Synodi, itemque cum ſui ſuffragii Prærogativa ſuffragium iſtius Synodi: Hinc ad Almam Urbem convocavit ducentos ſexaginta ſeptem ſuarum Diœceſion Epiſcopos. Quis inficietur Gallicanam etiam Diœceſim adfuiſſe? Iſtud ipſum pro Chalcedonenſi Synodo egit ſanctus Leo: Verùm in alia forma. Omnes ſuas Diœceſes Romam fatigare ex cauſſis nolens, juſſit ipſas congregari intra ſuos limites, & ad ſe tranſmitti ſingularum Synodale ſuffragium. Quanta cum reverentia obediverit Gallicana Eccleſia, docet ejus Reſcriptum ad Pontificem.

Et inter authenticas 3. Damaſi Pontificis literas ſexta eſt ipſius & "Epiſcoporum, qui ad eum in Romanam Urbem ex Italia & „Gallia convenerant numero nonaginta". Eſt Synodalis ad Illyricianam Diæceſim. Et alia ad ejuſdem Diœceſis Antiſtites Synodica ejuſdem Pontificis Epiſtola habet: "Significatum eſt nobis à „Fratribus, qui in Gallia & agro Venetorum habitant". Et rurſum: "Gallorum atque Venetorum Fratrum relatione comperimus". Quod nempe Galli non minùs quàm Veneti, ſpectarent ad Patriarchalem Synodum Romanæ Eccleſiæ, Et Aquileienſi ſub eodem Pontifice, quod Patriarchalis formam habuit, Concilio adfuerunt plures Gallicani Epiſcopi, & plures abſentium Legati. Ejuſdem Concilii Synodalis epiſtola habet hanc Epigraphen: "Concilium, quod convenit Aquileæ, Dilectiſſimis Fra„tribus Epiſcopis Provinciæ Viennenſium, & Narbonenſium, „primæ & ſecundæ". Quod nempe iſtæ Provinciæ ſpectarent ad idem Patriarchale Collegium. Hinc ejuſdem Synodi ad Principes Relatio habet: "Omnes propè Epiſcopi ex omnibus Provinciis Occi-

„Occidentalibus, miſſis adfuere Legatis". Alia Relatio exponit iſtas Provincias: "Quod à vobis Africanæ & Gallicanæ Eccleſiæ „per Legatos obſecrant".

Illuſtriſſimum Gallicanæ obedientiæ ac reverentiæ exemplum habemus à ſexta Synodo. Sanctus Agatho, antequam ſuam Legationem mitteret Conſtantinopolim, convocavit ſuam Patriarchalem Synodum, & adfuerunt Epiſcopi centum viginti quinque. Inter hos erat "Adeodatus Leucorum, ſeu Tullenſis Epiſcopus, „Legatus venerabilis Synodi per Galliarum Provincias conſtitutæ. „Felix Epiſcopus Arelatenſis, Legatus venerabilis Synodi per „Galliarum Provincias conſtitutæ. Taurinus Diaconus ſanctæ „Eccleſiæ Telonenſis, Legatus venerabilis Synodi per Galliarum „Provincias conſtitutæ. Wilfridus Epiſcopus ſanctæ Eccleſiæ „Eboracenæ, Legatus venerabilis Synodi per Britanniam conſtitu„tæ. Valentinus Epiſcopus ſanctæ Eccleſiæ Aquenſis". Imperator Conſtantinus optaverat iſtam Synodum eſſe numeroſiorem; verùm cur eſſe non potuerit, audiamus à Pontificis Reſcripto ad Principem: "Niſi longus Provinciarum ambitus, in quibus Hu„militatis noſtræ Concilium conſtitutum eſt, tanti temporis pro„telationem ingereret, olim hoc noſter famulatus impleret". Affirmat "familiare ſibi Concilium" longè extendi. Nempè uſque ad Oceanum, & ultra ipſum. Et ſupponit omnes iſtos Epiſcopos obligari ad ſuam Synodum. Et ad Fauſtum ac Symmachum, Romanæ Urbis Senatores, ſcribit ſanctus Avitus Archi-Epiſcopus Viennenſis: "Fuerat talis ſtatus rerum deſiderandus, ut ipſi per „nos Urbem Orbi venerabilem pro dependendis Divinis, huma„niſque expeteremus officiis. Sed quia iſtud jam dudum per ra„tionem temporum fieri poſſe ceſſavit, vellemus vel eo ſecuri„tatis accedere, ut quæ in communi cauſſa ſupplicari oportet, „Amplitudo veſtra Congregatorum Galliæ Sacerdotum relatione „cognoſcat". Agit de Patriarchalibus Synodis Symmachi Papæ. Lamentatur in Gallia defeciſſe Romanum Imperium, & in ipſa variè lacerata dominari Barbaros: Et hinc duo præſertim eveniſſe Eccleſiæ vulnera. Primò, quod Gallicani Epiſcopi non poſſent Almam Urbem ad Patriarchales Synodos accedere. Deindè, quod nec totius Gallicanæ Diœceſis Synodus poſſet ad faciendas Romam Relationes convenire. Nempe barbari Reges, invaſis â ſe Ditionibus metuentes, nolebant Epiſcopos ſuis finibus excedere.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hæc eſt vera ratio, ex qua Gallicani Epiſcopi cœperunt rariùs Patriarchalibus Romanorum Pontificum Synodis adeſſe.

Quod ad haſcè Synodos ſemper ſpectaverit Gallia, palam lucet ex ejus etiam Apoſtolicis Vicariis. Etenim Romani Pontifices, uti in Illyrico, ita & in Gallia iſtos habuere. Suas iſthìc vices delegarunt Æonio, Cæſario, Auxanio, Virgilio, ac aliis Epiſcopis Eccleſiæ Arelatenſis: Item ſancto Remigio Epiſcopo Rhemenſi. Eſt res antiqua. Etenim Zozimus Pontifex Patroclo Arelatenſi dedit duo: Metropoliticam poteſtatem ſuper ſolidam Narbonæ Provinciam, & Apoſtolicas vices per reliquam Galliam. Porro de horum Vicariorum poteſtate ſcribit ſanctus Leo ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum, ſuum in Illyrico Vicarium: "De perſona conſecrandi Epiſcopi, & de Cleri Plebiſque „conſenſu Metropolitanus Epiſcopus ad Fraternitatem tuam referat, quodque in Provincia benè placuit, ſcire te faciat, ut Ordinationem celebrandam tua quoque firmet Authoritas". Ei delegat authoritatem examinandi & confirmandi electiones omnium Epiſcoporum. Etiam Metropolitarum. Et pergit: "Si cauſſa „aliqua major exſtiterit, ob quam rationabile ac neceſſarium ſit „Fratrum advocare Conventum, binos de ſingulis Provinciis Epiſcopos, quos Metropolitani crediderint eſſe mittendos, ad Fra„ternitatem tuam venire ſufficiat". Delegat ei poteſtatem Diœceſanæ Synodi. Ipſam verò limitat ob Anaſtaſii exceſſum, nuper patratum in Atticum Epiſcopum Nicopolitanum, Metropolitam veteris Epiri. Eaſdem facultates habuerunt Gallicani Vicarii. At verò Pontifex non delegat, niſi ſuam authoritatem, atque ita Gallicani Epiſcopi convincuntur ſemper ſpectaſſe ad ejus Patriarchalem Synodum, & ad ejus conſecrationem. Nullus unquam Galliæ Metropolita prætendit Antocephaliam, ſeu exemptionem à Patriarchico jugo Romani Antiſtitis, niſi unus Sanctus Hilarius. Hic ambitus videtur fuiſſe ejus delictum. Et ſanè mitius eſt in hanc poteſtatem impingere, quàm in Papalem. At iſtum ſpiritum ſuppreſſit Valentiniani Auguſti Lex, palam ſtabiliens etiam Patriarchalia jura Pontificis.

Et hìnc patet Nicolai primi in evocandis ad iſtam ſuam Synodum Gallicanis Epiſcopis conſilium fuiſſe Canonicum atque authenticum. Audiamus Pontificem: "Intelligi datur Epiſcopos „Monitis noſtris non velle parêre, propter illud quod in literis veſtris

„veſtris ſubdunt. Dicunt enim poſt aliquanta: Ut Epiſcopos de „Regnis veſtris ad Synodum Romam mittendi neceſſitas non po„ſtulet. Unde ſi vos fortaſſe aliter dicitis, nos illud dicimus, „quod Divinitùs revelatur, quia cum novitatum mala multipli„cari videamus, ſi ex diverſis Provinciis Fratres ad invicem „conveniſſent juxta priſcum morem, & nos conſenſu illorum re„velante Domino, quæ dercernenda ſunt decerneremus, & ipſi ne„ceſſitates ſuas referentes, & nos noſtras exponentes, quæ decre„ta fuiſſent, meliùs in eorum notitiam facerent pervenire, qui „ſemper Synodalem Conventum à nobis aggregari petierant, ſic„que fieret, ut ſecundùm qualitatem morbi medicina conficeretur, „& ad ſananda vulnera longè latèque effunderetur". Pontifex affirmat varia. Primò, quod Gallicanorum Antiſtitum ad Patriarchales Romani Pontificis Synodos evocatio non ſit res nova, ſed vetuſta conſuetudo. Secundò, quod præſens evocatio fuerit facta ex neceſſariis cauſſis: Nempe ad medendum Eccleſiæ, etiam Gallicanæ, variis vulneribus. Tertiò, quod Epiſcopi talis evocationis poteſtatem non abnegarent Pontifici, ſed exiſtimarent nullam tunc fuiſſe illius neceſſitatem. Quare nullam hìc exemptionem aut libertatem allegant, nec Regiam iſtius libertatis protectionem invocant. Sunt Domini Petri de Marca in iſtos Epiſcopos injurioſa figmenta. Hincmarus Rhemenſis, ex cujus nutu Rex Carolus egit hæc omnia, non adeò deſipuit. Quod ipſum lucidiſſimè patet ex rationibus, ob quas Epiſcopi ſe excuſarunt. Audiamus ipſas à Nicolao Pontifice reſcribente Regibus: "Quia „Epiſcopos ad Synodum noſtram, & pro anguſtia temporis, & „pro injuria tranſitus occurrere non valere dixiſtis, meritò durè „habuimus, cum tanta temporis anguſtia non immineret, ut ſaltem de vobiſcum converſantibus binos mittere nequiviſſetis. „Reprehenſibile denique valde eſſe conſtat, quod tu, fili mi Ca„role Rex, ſubintuliſti, dicendo majorem partem Epiſcoporum „omnium diu noctuque cum aliis fidelibus tuis contra Pyratas „maritimos invigilare, ob idque Epiſcopi impediantur venire, cum „militum Chriſti ſit ſervire Chriſto, militum verò ſæculi, ſæculo". Harum rationum nulla innuit, longè minùs aſſerit dogmatizatam à Petro de Marca exemptionem.

Verùm cur Epiſcopi has excuſationes non per ſe allegarunt apud Pontificem, ſed per Reges, præſertim per Regem Carolum?

Reſpon-

Reſpondeo has eſſe conſuetas ſutelas Hincmari Rhemenſis, qui iſto tempore erat os & lingua Francorum Antiſtitum. Noverat tertiam excuſationem non eſſe Epiſcopalem, & duas priores fuiſſe frivolas, in ſimili cauſſa apud Julium ab Euſebiana Factione, & apud Damaſum Pontificem adductas ab iſtius Factionis reliquiis, ac ab utroque Pontifice ſpretas atque exploſas. Inſuper noverat in iſta Romana Synodo retractandam cauſam Rothaldi Sueſſionenſis Epiſcopi, qui ab ejus Synodo damnatus Romam appellaverat, & quem Nicolaus Pontifex ob ejus in non comparendo contumaciam reveſtiverat, ac per-interim reparatum remiſerat in Sedem, retractatorium Judicium reſervans primæ Patriarchali Synodo. Juxta Julii in Athanaſii cauſſa exemplum, & Canones Sardicenſes. Proindè iſtam Synodum Hincmarus oderat, & jam dictas rationes noverat eſſe frivolas: Hinc uſus eſt lingua & calamo Caroli Regis. Ex ſuo more. Et ex conſueto in extremis refugio: "Rex non vult". Interim nec per Regem auſus eſt effutire ſe exemptum à Patriarchali Synodo.

Nihilominùs Romana Eccleſia optimè perſpexit, quò hæc tenderent. Hinc in octava Synodo curavit prodire hunc Canonem:

Can. 17. "Sancta & univerſalis Nicæna prima Synodus antiquam conſuetu-
„dinem jubet ſervari per Ægyptum, & Provincias quæ ſub ipſa
„ſunt, ita ut horum omnium Alexandrinus Epiſcopus habeat po-
„teſtatem, dicens, Quia & in Romanorum civitate hujuſmo-
„di mos prævaluit. Qua pro cauſſa & hæc magna & ſancta
„Synodus tam in ſeniori & nova Roma, quam in Sede Antio-
„chiæ ac Hieroſolymorum, priſcam conſuetudinem decernit in
„omnibus conſervari, ita ut eorum Præſules univerſorum Metro-
„politanorum, qui ab ipſis promoventur, & ſive per manus im-
„poſitionem, ſive per Pallii dationem Epiſcopalis dignitatis fir-
„mitatem accipiunt, habeant poteſtatem, videlicet ad convocan-
„dum eos, urgente neceſſitate, ad Synodalem Conventum, vel
„etiam ad coërcendum illos & corrigendum, dum fama eos ſu-
„per quibuſdam delictis forſitan accuſaverit. Sed quoniam ſunt
„quidam Metropolitanorum, qui ne ſecundùm vocationem Apo-
„ſtolici Præſulis occurrant, à Mundi Principibus ſe detineri ſine
„ratione cauſantur, placuit talem excuſationem omnimodis eſſe
„invalidam. Cum enim Principes pro ſuis cauſſis Conventus fre-
„quenter agant, impium eſt ut ſummos Præſules ad Synodos pro
Eccle-

„Eccleſiaſticis negotiis celebrandum impediant, vel quoſdam
„à Conciliis eorum prohibeant, licet tale impedimentum &
„fictam prohibitionem Metropolitanorum ſuggeſtione diverſis
„modis fieri didicerimus. Conſueverunt autem Metropolitani
„bis in anno Synodos facere, ideoque, ſicut dicunt, ad Pa-
„triarchale penitus non occurrere Caput. Sed ſancta hæc &
„univerſalis Synodus, nec Concilia, quæ à Metropolitanis fiunt,
„interdicens, multò magis illa novit rationabiliora eſſe ac uti-
„liora Metropolitanorum Conciliis, quæ à Patriarchali Sede
„congregantur, & idcircò hæc exigit fieri". Exponit Patriarchalis Synodi utilitates, & poſt quædam alia concludit: "Quiſ-
„quis ergo Metropolitanorum proprium Patriarcham contemp-
„ſerit, & vocationem ejus, quæ ſive ad unum ſolum, ſive ad
„plures, ſive ad omnes ſit, abſque validiſſima ægrotatione vel
„Paganorum incurſu, non obedierit, & per totos duos men-
„ſes poſt notitiam vocationis ad proprium venire Patriarcham
„minimè feſtinaverit, vel ſi quocumque modo latitare, aut non
„cognoſcere Nuntium ab illo miſſum tentaverit, ſegregetur;
„ſi verò intra unum annum eandem contumaciam & inobe-
„dientiam demonſtraverit, deponatur omnibus modis". Totus Canon invadit Hincmarum, & ejus conſuetum, "Rex non
„vult". Nam & ipſe dixerat à ſe Metropolita bis in anno celebrari Synodum, ideoque non eſſe opus Synodis Patriarchalibus. Ipſe non ſolummodò communem ad iſtas Synodos, ſed etiam ſingularem ſuî evocationem ſpreverat, ad retractatorium Rothaldi Sueſſionenſis Epiſcopi Judicium contumaciter nolens comparere, uſus multis ambagibus. Hos ejus contra Patriarchalem Romani Pontificis Authoritatem exceſſus damnavit Canon, ac ſimul jam dictum, tunc adhuc futurum, errorem Petri de Marca.

Hìc interim pergit: "Bilem Nicolai movit hæc reſponſio,
„qui repræſentat communi conſenſu provideri non poſſe neceſſi-
„tatibus Eccleſiæ, niſi Epiſcopi venerint ex Provinciis ad Roma-
„num Concilium. At diverſa ratio prohibebat Reges noſtros &
„Epiſcopos Galliarum, ne illuc accederent. Quippe illic Lex
„ipſis impoſita fuiſſet, contendiſſent Pontifices Canones in eo
„Concilio conditos executioni demandandos eſſe citra novum exa-
„men, cum eis decernendis acceſſiſſet conſenſus Epiſcoporum Gal-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„licanorum: Secus eveniebat, quando Concilia habebantur intra „Gallias. Cauſſæ enim in eis agitabantur ex ſententia & conſenſu Regis & omnium Ordinum: Et ſi quid à Roma mittebatur, deliberationi Concilii obnoxium erat. Mitigatus tandem eſt Nicolai animus quoad jura Regum in Epiſcopos. Agnoſcit enim eam illis authoritatem ineſſe, ut prohibere poſſint, ne Epiſcopi Romam accedant, neque id ullo modo exprobrari poſſe Epiſcopis, ſi obſequio ſuo prohibitionem exequantur. Attamen contendit poſſe Reges vituperari, ſi eâ authoritate abutantur".

Reſpondeo Nicolai bilem fuiſſe juſtiſſimam: Unde & ipſi plenè ſatisfecit octavum Concilium. Dominus Petrus de Marca addit errores erroribus. Primus eſt, quod conditi in Romana Patriarchali Synodo Canones executioni nequeant mandari ſine novo Regis examine. Etenim quis Patrum Canon, quæ avita traditio his Canonibus hanc ſervitutem impoſuit, Regibus dedit iſtam poteſtatem? Secundus error eſt, quod acta intra Gallias Concilia agitentur ex ſententia & conſenſu Regis & omnium Ordinum: Et ſi quid Româ mittatur, ſit deliberationi obnoxium. Etenim hæc longiſſimè deviant ab antiqua erga Romanam Cathedram reverentia, ex qua etiam Nicæna Synodus nihil fuit aulà ſuper ipſam conſtituere, ſciens ipſi omnia conceſſa à Domino. Sunt nova in ſanctum Petrum Attentata, quæ ſanctus Thomas Cantuarienſis dixit eſſe conſuetudines Barbarorum. Non ſpectant ad præſentem controverſiam. Tertius error eſt, quod Nicolaus Pontifex Regia in Epiſcopos jura tandem agnoverit. Etenim iſtas Caroli violentias prudenter ac patienter diſſimulavit: Abſit ut tanquam jura agnoverit. Uſus eſt Propheticâ regulâ: "Cum accepero tempus, ego Juſtitias judicabo". Et iſtud tempus à Domino Deo accepit ejus Succeſſor Adrianus in octava Synodo. At Petrus de Marca adjungit de ipſa quartum errorem: "Videbimus poſtea, quid ſexcennio poſt in octava Synodo tentaverit ſummus Pontifex adversùs Jura Regni Francici". Adrianus II. Nicænos & Apoſtolicos pro Patriarchalibus, Romani præſertim Pontificis, ab Hincmaro Rhemenſi & Carolo Calvo graviter læſis, Synodis Canones iſthic innovavit: Aliud non egit. Atque ita Petrus de Marca profitetur Regni ſui Jura cum iſtis Canonibus non cohærere. Abſit, ut avita Chriſtianiſſimorum Regum pietas

tas talia Jura ambiat. Certè talia ipſis non prædicavit ſanctus Remigius.

CAPUT XXIII.

Diſcutiuntur alia fundamenta Domini Petri de Marca.

ROmanas Appellationes arietare Dominus Petrus de Marca ex profeſſo pergit in ſeptimo libro, & ſcribit: "Conſuetudo illa, quæ Conciliis „uniuſcujuſque Provinciæ ſupremam Epiſcoporum deponendorum poteſtatem tribuit, Scripto tradita eſt, & firmata Canone quinto Nicæni Concilii". Adducit Canonem, & pergit: "Canon ille confirmat authoritatem cujuſque Provinciæ in judicandis definitivo Decreto cauſſis Eccleſiaſticis, quæ ad Clericos „aut Laicos ſpectant, & per conſequentiam idem jus ſtatuitur „quoad correctionem & depoſitionem Epiſcoporum, tametſi caſus „ille diſertis verbis non exſtet in Canone. Sanè dubitari non poteſt, quin hic Canonis ſenſus ſit, & ea mens, ut in generali „hac lege comprehendantur Judicia adversùm Epiſcopos, cum eorum mentionem aliàs nullibi faciat Synodus". Reſpondeo hunc Cap. 2.
Domini Petri de Marca librum eſſe theſaurum, ex quo Paſchaſius Queſnellus deprompſit ſua omnia. Adducta verba ferè tranſcripſit. Et ſunt abundè refutata. Et fons iſte etiam errat multipliciter. Primò, quod inappellabilis deponendorum Epiſcoporum poteſtas competat Provincialibus Synodis. Deinde, quod iſta ſuprema authoritas ſit confirmata à Nicæna Synodo, & redacta in Scriptum. Tertiò, quod hocce Scriptum ſit quintus Canon. Etenim Provinciæ Synodus eſt prima in deponendis Epiſcopis cognitio, ideoque ſi ipſius authoritas ſit ſuprema, degradatis Epiſcopis nulla competit appellatio. Admiranda eſt fiducia, quâ Dominus Archi-Epiſcopus talia ſpargit in Mundum.

Eâdem fiduciâ pergit: "Præter argumentum illud exſtat aperta ac expreſſa authoritas Concilii ſecundi Oecumenici, itemque „Africani Concilii, & Innocentii primi Papæ, quorum ea eſt ſen-

„tentia, ut judicia Episcoporum eo Canone Nicæno contineri exi-
„stiment. Canon quippe secundus Concilii Constantinopolitani
„Oecumenici apertè testatur administrationem & gubernationem
„Ecclesiarum hoc Canone Nicæno mandatam esse unicuique Pro-
„vinciæ. Administrationis verò vocabulo Patres Constantinopo-
„litani comprehendunt Judicia adversùm Episcopos, æquè ac alia
„Politiæ & Regiminis Ecclesiastici capita". Etiam hæc verba fe-
rè descripsit Paschasius Quesnellus. Item illa continent multipli-
ces errores. Primus est, quod infelicissimi ac prævaricatorii
istius Africani Concilii authoritate utatur adversùs sanctum Petrum
Apostolum. Secundus error est, quod Innocentii primi Rescrip-
tum laudet solum quintum Nicænum Canonem. Quod etiam
Sardicensem laudet, alibi rectè affirmat ipse Dominus Archi-Epis-
copus. Error tertius est, quod istud Rescriptum sanciat aut af-
ferat Provincialium Synodorum judicia esse inappellabilia. Est
fabula cantanda pueris. Quartus error est, quod secundus Canon
Constantinopolitanus confirmet præsertim quintum Nicænum.
Quintus est, quod apertè ac expresè sanciat Provincialia Judi-
cia esse inappellabilia. Etenim sextus Canon apertè ac expresè
permittit à Provinciali ad Patriarchalem aut Exarchicam, & ab
hac iterùm provocari ad generalem Synodum totius Ecclesiæ.

Dominus Archi-Episcopus invocat etiam Antiochenos Canones:
"Eadem veritas colligi potest ex Canonibus Concilii Antiocheni,
„cujus authoritas recepta fuit in Concilio Chalcedonensi, & dein
„in universa Ecclesia. Concilium enim illud cupiens prorsùs tol-
„lere difficultates, quæ persæpe occurrebant in executione Con-
„cilii Nicæni quoad depositiones Episcoporum, iis verbis utitur,
„quæ apertè docent definitivum Judicium ad Synodum uniuscu-
„jusque Provinciæ pertinere". Respondeo longè aliud ad Cle-
rum & Populum Constantinopolitanum scribere Innocentium pri-
mum: "Canonibus obsequendum esse scribimus, qui Nicææ
„sunt decreti, quos solos consectari decet Ecclesiam Catholicam,
„& juxta eos judicare. Si alii à quopiam proferuntur, à Cano-
„nibus Nicænis dissonantes, & hæreticos Authores referentes, ii
„à Catholicis Episcopis rejiciuntur. Hæreticorum namquè Inventa
„Catholicis Canonibus non sunt adnectenda. Semper enim illi
„per nefaria Decreta Patrum Nicænorum Concilium minuere in-
„tendunt. Quapropter non solùm hoc dicimus istos sequendos

„non esse, verùm etiam cum hæreticis & Schismaticis Dogma-
„tibus condemnandos, quemadmodum antea in Sardicensi Con-
„cilio ab Episcopis factum est". Agit pro sancto Joanne Chry-
sostomo, quem Theophili Patriarchæ Alexandrini factio ex An-
tiochenis Canonibus damnaverat. Docet varia: Canones istos
dissonare à Nicænis, esse ab hæreticis authoribus, hæreticorum
Inventa, Decreta nefaria, contraria Nicæno Concilio, ipsum
imminuentia, Hæretica & Schismatica Dogmata, damnanda ab
omnibus, etiam pridem damnata à Sardicensi Synodo. Adeò
absunt isti Canones, ut exponant Nicænos. Quod ipsos stu-
deant evertere, etiam Julius Pontifex altissimè clamavit in lit-
teris ad ipsorum conditricem Antiochenam Synodum. Quod
nempè Patriarchales, & quasdam etiam alias Orientalium Sy-
nodos sanxissent esse supremas, atque ita avertissent Romanas
appellationes, quas Nicæna Synodus confirmaverat, ac rede-
gerat in Scriptum.

Hoc ipsum testatur Palladius Helenopolitanus Episcopus in
Dialogo cum Theodoro, Romanæ Ecclesiæ Diacono, de Actis
laudati Ioannis. Affirmat datum de ipso judicium fuisse indis-
cretum atque nequissimum, & ejus scopum fuisse, "ut locus
„purgandi se Joanni nullus omninò daretur, vigore scilicet Ca-
„nonum eorum, quos Theophilus miserat, à quadraginta Arii
„complicibus editos". Adducit Antiochenum Canonem, ac
Pergit: "Et ista quidem regula, ut nequam, & à nequissimis
„edita, in Sardicensi Concilio eliminata est, quando Julius
„Athanasium & Marcellum admisit ad communionem. Quo-
„rum gratiâ etiam Canon ille fuerat editus". Nempe ad ever-
tendam, quam Julius fecerat, Athanasii ac Marcelli appel-
lantium reparationem, & evertendam Sedis Apostolicæ circa
ista authoritatem. Et tamen istos Canones postmodò admisit
Chalcedonensis Synodus, ac universa Ecclesia. Nempè dolosi
sunt, & ambidextri ad bonum & malum. Ecclesia ipsos ad-
misit sub hac salutari clausula: "Sine præjudicio Romanæ Ec-
„clesiæ, cui in omnibus caussis debet custodiri reverentia".
D. Petrus de Marca ipsis utitur in sensu Eusebiano, atque ita
longissimè saltat extra limites veritatis.

Affirmat inter Antiochenos Canones esse aliquam contradi-
ctionis speciem, & pergit: "Conciliatio horum Canonum pen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„det, ut ego quidem existimo, à praxi illarum tempestatum, „quæ Interpretibus Græcis atque etiam Latinis ignota fuit. Ea „autem versabatur in authoritate, quam Imperatores possidebant, „concedendi Rescripta pro revisione supremorum Judiciorum, si„ve illa civilia essent, sive Ecclesiastica Nam Edicta Præfecto„rum Prætorio obnoxia non erant appellationi, sed revisioni tan„tùm, si eam is, qui caussâ ceciderat, fieri peteret libello in eam „rem oblato Imperatori". Demonstrat hæc ex Romanis legibus, atque prosequitur : "Implorabantur etiam Rescripta Principum „adversùs suprema Synodorum Judicia. Cui consuetudini tem„peramentum adhibet Canon duodecimus Antiochenus, ut his qui„dem omnis spes restitutionis adimatur, qui postquam damnati „fuerint, preces Imperatori obtulerint, ut ejus authoritate resti„tuantur; eorum verò causa per revisionem retractetur, qui ab „Imperatore obtinuerint, ut novum Concilium habeatur, ad quod „major Episcoporum numerus accedat".

Respondeo Dominum Archi-Episcopum hærere in petitione principii. Demonstrandum ipsi est, quod Provincialium Synodorum judicia olim non fuerint obnoxia appellationibus. Certè hac in re perperam comparantur cum Judiciis Præfectorum Prætorio. Nec enim Metropolitæ, sed soli Patriarchæ habent istum in Ecclesia locum, quem Prætoriorum Præfecti habent in Republica. Unde Imperator Justinianus horum Judiciis ac sententiis non Metropolitarum, sed solorum Patriarcharum Judicia ac sententias æquiparat. Et quidem sub hac semper salutari clausula : "Sine præju„dicio Romanæ Ecclesiæ". Proinde Divalium Rescriptorum & sacrarum delegationum postulatio non ex suprema Provincialium Synodorum authoritate, sed ex desperata Donatistarum audacia duxit originem. Primi Donatistæ talia postularunt à magno Constantino : Et suâ audacia optimum Principem, adhuc Juvenem & Catechumenum, gravissimè scandalizarunt. Malum invaluit sub Constantio. Per Eusebianos. Nec mirum : Etenim scelerata Factio per laceratam in Philippo-Politano Conventu Catholicæ Ecclesiæ Monarchiam vidit esse solutam etiam Ecclesiæ unitatem, ideòque ad ipsam quovis modo resarciendam garrivit Constantium esse Episcopum Episcoporum. Ita disertè testatur Lucifer Calaritanus Episcopus in libro de Filio Dei. Et sanè sine unitate Capitis esse non potest unitas corporis. Hinc facinorosa Factio Papalem

palem Prærogativam transcripsit in Imperatorem. Ex hoc fonte etiam Antiocheni, qui primi permiserunt ista refugia, Canones emanarunt. Hinc tandem evenit, quod ad quintum suum librum præfatur Socrates : "Passim in historia Imperatorum mentionem „propterea fecimus, quod ex illo tempore, quo Christiani esse „cœperunt, Ecclesiæ negotia ex ipsorum nutu pendere visa sunt, „atque adeò maxima Concilia de eorundem sententia & convo„cata sunt, & adhuc convocantur".

Eâdem viâ invaluerunt sacræ delegationes. Etiam adversùm Provinciales Synodos. Verùm hæ nequaquam inde probantur esse supremæ aut inappellabiles. Ista nempe Divalia Rescripta debebant observare & exequi sacros Canones : Alioquin erant violenta in Ecclesiæ dignitatem injuria. Hinc Imperator Constantinus Donatistarum litibus, non Gallicanos, quos illi postulabant, Episcopos dedit Judices, sed Pontificem Romanum. Et Theophilus Alexandriæ Patriarcha ad sanctum Joannem Chrysostomum, cui Imperator Arcadius criminalem ejus caussam delegaverat, scripsit : "Arbitror te non ignorare, quid præcipiant Nicæni Con„cilii Canones, sancientes Episcopum non judicare caussas citra „suos terminos. Si autem ignoras, disce. Et libellos contra me „susc ipere desinas. Nam etsi judicari me opus sit, ab Ægyptiis „magis, quàm à te id fieri oportet, qui septuaginta quinque „dierum itinere à nobis separatus es". Affirmat Divalem Delegationem sexto, per secundum Constantinopolitanum confirmato ac expositio Canoni repugnare, ideòque nullius esse ponderis. Et sanctus Joannes intercessionem agnovit justam, atque admisit. Eâ de re postmodò scripsit ad Papam Innocentium : "Piissimus Im„perator jussit, quæ contra Theophilum dicerentur, audire. Ve„rùm nos, Patrum Decreta reveriti, nequaquam acquievimus, sed „vehementer obstitimus". Utique ipsi Principi, volenti suum Rescriptum mitti in executionem. Eâdem exceptione usus est ipse Joannes contra Synodum in hortis Ruffinianis : Dixit Thraciæ Episcopos non posse judicari ab Ægyptiis. Et Domnus Patriarcha Antiochenus contra sacram delegationem, quâ Imperator Theodosius Ibæ Edessæni Archi-Episcopi caussam commiserat alterius Provinciæ Episcopis, potenter intercessit, clamans ipsam debuisse devolvi ad suum tribunal, ideòque talem delegationem esse contemptum sui Apostolici Throni. Videatur epistola Theodoreti,

doreti, & decima actio Concilii Chalcedonenſis. Adversùm tales Delegationes frequenter ac potenter interceſſit magnus Papa Gregorius, conſtanter aſſeverans ſacros Canones à Principe debere diligi, ideòque illis adverſas Juſſiones, utpote per obreptionem extortas, nullius eſſe vigoris aut reverentiæ. Proinde ſacræ Delegationes, quoniam non ad aliam Provinciam, nec ad alium Patriarcham, ſed ad proprium Exarchum debent dirigi, lucidè demonſtrant Provincialium Synodorum Judicia eſſe omninò appellabilia.

Dominus Archi-Epiſcopus pro ſuis Commentis adducit etiam Imperatoris Gratiani Legem, peſtmodò innovatam & extenſam ab Imperatoribus Arcadio ac Honorio: "Quicumque reſidentibus Sacerdotibus fuerit Epiſcopali loco detruſus & nomine, ſi aliquid contra ſententiam, vel contra quietem moliri fuerit deprehenſus, rurſusque Sacerdotium petere, à quo videtur excluſus, procul ab ea Urbe, quam infecit indignus, ſecundùm Legem divæ memoriæ Gratiani, centum millibus vitam agat". Et infra: "Sit hujuſmodi perſonis tenore præſentis Legis inlicitum ſacra noſtra adire Secreta, & impetrare Reſcripta. Omnia dejectis per culpam Sacerdotio perſonis, quæ impetrata ſunt, infecta permaneant". Dominus Archi-Epiſcopus commentatur: "Præter ea argumenta validum quoque teſtimonium ad probandam veterem illam Principum authoritatem ſumi poteſt ex Lege, quæ prohibuit, ne deinceps hic mos uſurparetur". Et infra: "Lex damnatis Epiſcopis diſertè inhibet, ne ad Principes accedant, nevè Reſcripta impetrent, quæ nulla eſſe pronunciat, ſi eorum Epiſcoporum damnatio peracta ſit juſtam ob cauſſam". Cenſet damnatos Synodaliter Epiſcopos longè fortiùs arceri à Romana Appellatione.

Reſpondeo Romanas appellationes à neutra lege everti, ſiſti, lædi, aut circumſcribi. Etenim Gratiani Lex ſancit adverſum ſolos ab Urſicino Antipapa ſeductos aut conſecratos, & ob ſchiſma à ſancto Damaſo Pontifice Synodaliter damnatos Epiſcopos, Parmenſem præſertim ac Puteolanum, qui etiam poſt relegatum in Gallias, ac intra Agrippinenſis Coloniæ muros circumſcriptum ſuum Idolum non ceſſabant fovere factionem, rebellare Damaſo, ſuas Cathedras per violentiam retinere, ſuas civitates agitare ſurſum deorſum, vilem plebem circumſcribere, atque

atque ipſius incondito impetu Eccleſiam & Rem-Publicam arietare. Et quo fucum haberent, per technas obrepebant in ſacra Reſcripta, quibus Princeps eorum cauſſam alteri Synodo delegabat retractandam. Et reverà obrepebant. Etenim & Romanæ Cathedræ Privilegia diligens, & iſtorum Schiſmaticorum technas non ignorans Gratianus ſuis ſacris literis paſſim adjungebat hanc clauſulam: "Si Judicio Sacerdotum in Urbe Roma ſit depoſitus, nec vocem quidem in Judicio proferre debet". Nihilominus fraus quandoque prævalebat, & ſuffurabatur Reſcriptum ſine iſtiuſmodi exceptione. Et doloſi Turbines, à prava retracti conſcientia, non ad ſuæ cauſſæ retractatricem accedebant Synodum, ſed ad amiſſas redeuntes Cathedras, quaſi reparatos per Principem Epiſcopos oſtentabant ſe, urbaſque innovabant atque augebant. Et audacia tranſibat in texemplum etiam damnatis per alias Synodos Epiſcopis.

Audiamus Synodi preces: "Quoniam, licet jam dudum veſtræ Clementiæ Judicio relegatus Urſicinus per eos, quos illicitè ſacrilegus ordinavit, viliſſimum quemque, occultè licet, ſollicitare conatur. Eoque exemplo nonnulli Epiſcopi, qui malè Eccleſiis incubant, uſu temeritatis ſuæ, & profani conſpirationе contemptus, ne acquieſcant Romani Sacerdotis Judicio, laceſſunt. Ita ut etiam, qui ſe intelligunt pro meritorum ſuorum ratione damnandos, vel damnatos eſſe viderunt, redemptâ vulgi multitudine, Judices ſuos terrore mortis exagitent, contemptiſque Cognitoribus vel fugatis, illicitum obtineant Sacerdotium. Idcircò Statuti Imperialis non novitatem, ſed firmitudinem poſtulamus. Indignum quippè eſt, ut conventus quiſque, adhibitâ manu, eò ſit munitior, quò flagitioſior fuerit. Sicut Parmenſis Epiſcopus, dejectus Judicio noſtro, Eccleſiam tamen retinet impudenter. Damnatus æquè Florentius Puteolanus, poſtea quàm dejectus eſt, cum aures Tranquillitatis veſtræ inquietaſſet, atque hujuſmodi Reſcriptum meruiſſet, ut ſi Judicio Sacerdotum in Urbe Roma fuiſſet depoſitus, ne vocem quidem in Judiciis proferre deberet, poſt ſextum annum repſit ad civitatem, tenuit Eccleſiam, multas in Oppido Puteolano, de quo dejectus fuerat, ſeditiones inſolentia concitavit. Eadem exempla ſuæ Legi inſeruit Imperator Gratianus, atque adjunxit: Et Florentius Puteolanus poſt damnationem, quam recto Judicio

Universidad de Deusto
Biblioteca

„convictus accepit, mansuetudinem nostram inquietare conatus, dig-
„num tulit in progressione Responsum. Post quintum decimum
„annum, Ecclesiam, de qua extrusus fuerat, rursus contaminare
„conatur: Congressiones illicitas facere molitur, egentemque con-
„silii multitudinem perditi animi persuasione depravat. Nostrorum
„videlicet Judicum socordiâ fretus, qui privatæ gratiæ Imperialia
„Præcepta condonant: Et Religionem, quam nos jure venera-
„mur, quam fortasse ipsi negligunt, inquietari patienter accipiunt".
Pretio aut perfidiâ corrupti Romano Pontifici non præbebant Regii
Brachii auxilium. Adversum hos igitur, quos ipse Pontifex Sy-
nodaliter damnarât, Episcopos, & adversum ipsorum turbulentias
Romana Ecclesia postulavit auxilium, & Gratianus Imperator
dedit. Nequaquam iniquè damnatis per suas Synodos Episcopis
Romanæ appellationis azylum, sed justè per solam Romanam Ec-
clesiam dejectis clausit portas turbulentiæ. Ad preces S. Damasi,
S. Ambrosii, totiusque Romanæ Synodi.

Istam Legem singulariter dilexit, & ad se extendi ambivit
Africana Ecclesia. Hinc inter varia, quæ Aurelius Primas pro
reparando Ecclesiæ suæ statu postulanda duxit à Principe, fuit
& hoc: "Et illud petendum, ut statuere dignentur, ut si quis
„cujuslibet honoris Clericus Judicio Episcoporum quocumque
„crimine fuerit damnatus, non liceat eum sive ab Ecclesiis,
„quibus præfuit, sive à quolibet homine defensari, interpo-
„sitâ pœnâ damni, pecuniæ, atque honoris, quo nec ætatem,
„nec sexum excusandum esse præcipiant". Accessisse possint &
preces aliarum Ecclesiarum. Hinc ergò Arcadius & Honorius
ad Adrianum Prætorio Præfectum scripserunt: "Suggerentibus
„Episcopis didicimus quosdam Sacerdotes Christianæ Legis,
„quorum delicta Cœtu Episcopali & deprehensa fuerint, & eo-
„rum sententiâ vindicatâ, in sinu earum Urbium, in quibus
„talia commissa sunt, permanere, & quærere turbas populi
„convocare, turbatores quietis existere, tumultus popularis
„authores, innocentes se post judicium dicere, plebem colli-
„gere, & velut adhuc Episcopos salutari, Comitatum sacrum
„petere, mereri mendaciis Oracula & furtiva Rescripta". Ad-
versùm istiusmodi turbines innovarunt & extenderunt lauda-
tam Legem Imperatoris Gratiani. Primus qui Romanas damna-
torum Episcoporum Appellationes prætendit everti per istas Le-
ges, fuit Hincmarus Rhemensis. Erubuit è proprio ore talia nu-
gamenta proferre: Hinc ipsa adversùs Romanam Hincmari Lau-
dunensis Appellationem scripsit ad Adrianum secundum è Duzia-
censi Synodo per manum Regis Caroli Calvi. Et addidit fœ-
dum errorem. Gratiani Legem dixit emanasse ad præfatas preces
Afrorum.

Quod ista Lex Romanas Appellationes auferat, est cantanda
pueris fabula. Hinc Theodoretus, Cyrensis Episcopus, qui cir-
cumscripto intra suam civitatem exilio clausus per Imperatorem
Theodosium, & per Ephesinum Latrocinium degradatus, appel-
laverat ad sanctum Leonem Pontificem, nec permittebatur acce-
dere, scripsit ad Anatolium Patritium: "Magnitudinem tuam ob-
„testor, hanc à victore Augusto gratiam petat, ut in Occiden- Epist. 119.
„tem veniam, ibique à Deo charissimis sanctissimisque Episcopis
„judicer, ac si vel minimum à fidei regula deflectere videar, in
„medium maris profundum dejiciar. Quod si his vestris precibus
„non cedat, habitare me saltem jubeat in monasterio nostro, quod
„quidem à Cyrensi civitate abest millibus centum & viginti. Ho-
„rum, si fieri potest, prius illud; sin minùs, alterum certè Mag-
„nitudinis vestræ operâ concedi mihi postulo". Affirmat aut sibi
permittendam Romanæ Appellationis prosecutionem, aut certè
tractandum juxta Legem Gratiani. Si nempe censeretur frivolè
provocasse. Et hinc Imperator Martianus ipsi permisit istam pro-
secutionem. Ejusdem mentis olim fuit Gallicana Ecclesia. Ete-
nim Cæsarius Contumeliosum Episcopum, cujus damnatoria sen-
tentia jam transierat in rem judicatam, ideòque & erat detrusus
in Monasterium, mox ut reclamare cœpit, & appellare ad Aga-
petum Pontificem, extraxit è Monasterio, & redire permisit ad
Episcopalem honorem. Eadem est ratio sacrarum Delegationum.
Quod ipsas nec Gratianus, nec Arcadius, aut Honorius per suas
Leges aboleverint aut abolere voluerint, est nimis manifestum.
Etenim & Ephesinæ & Chalcedonensis Synodi Acta, Theodosianus
Codex, aliaque antiqua & Ecclesiæ & Imperii Monimenta abun-
dant sacris Delegationibus. Proinde præfati Principes aboleverunt
solos iniquos adversùs Justitiam & publicam pacem justè damna-
torum Episcoporum recursus. Quæ omnia tandem agnoscit ipse
etiam Dominus Archi-Episcopus. Etenim adjungit: "Si damna-
„tio peracta sit ob justam causam".

CAPUT XXIV.

Discutiuntur exempla adducta per Dominum Petrum de Marca.

DOminus Archi-Episcopus affirmat sua Commenta confirmari plurimis exemplis. Hoc est primum: "Primum itaque exemplum petitur à „Concilio Sardicensi, quod de Judiciis à Sy„nodis Tyria, Antiochena, & Constantinopo„litana adversùs Athanasium Episcopum Alexan„drinum, & Marcellum Ancyranum latis cog„novit permissu Imperatorum Constantii & Constantis, qui eo„rum causam retractari concesserant. Ingenuè id fatetur ipsa Sy„nodus in epistola Synodica ad Julium Papam scripta": Tria fuerunt quæ tractanda erant. Nam & ipsi Religiosissimi Imperatores permiserunt, ut de integro universa discussa disputarentur. "Eo Imperatorum permissu se Synodus Sardicensis tuebatur adver„sùs Orientalium conquestionem, qui aiebant judicia à suis Præde„cessoribus fato functis facta non posse retractari". Non erat fas eorum, qui jam cum Deo sunt, sententiam refricare, "ut inquiunt „Orientales in sua Synodica epistola. Ex ea porrò epistola colligi „potest usus, qui tum apud Episcopos invaluerat, auxilium Prin„cipum implorandi adversùs Judicia Episcoporum. Nam cum Oc„cidentalibus obtulissent consensuros se", ut ex utroque Concilio "Legati in Ægyptum mittantur ad noscenda Athanasii crimi„na, eam conditionem addunt, consentire se damnationi suæ, si „calumniam ei impactam fuisse constiterit, ac præterea, ut ipsis „præcludatur omnis via implorandi præsidium Imperatorum, aut „Concilii, aut etiam cujuspiam Episcopi.

Respondeo hæc omnia non spectare ad præsentem controversiam, ac insuper scatere erroribus atque excessibus. Etenim nos hìc quærimus de Provincialium Synodorum authoritate, an suprema sit, quæ nec per Romanam Appellationem possit concuti: At verò Tyria, Antiochena, & Constantinopolitana Synodi fuerunt

sunt Patriarchales, ideòque alterius formæ & fori. Et tamen etiam ipsæ fuerunt per Romanam Appellationem concussæ. Fuerunt primò per Julium Pontificem succisæ & circumscriptæ, ac tandem per Sardicensem Synodum circumductæ ac exsufflatæ. Idque secundùm Apostolicos Canones: Atque Nicænos. Proinde Apostolica Sedes eandem longè potiori Jure potestatem habet in Judicia Provincialium Synodorum. Quod error, qui Provincialium Synodorum in degradatos Episcopos aut Clericos judicia affirmat suprema ac inappellabilia, sit quinto Nicæno Canoni injuriosissimus, ac Eusebiano, itemque Photiano Schismate pejor, licet cunctis exploratum sit, expedit paucis ostendi. Utriusque igitur Schismatis pertinax Sectator Theodorus Balsamon, ac in ipso Antiochenus Patriarcha, Sardicenses Canones exponens scribit ad tertium: "Quæ autem de Papa definita sunt, eadem de Patriarcha „Constantinopolitano sunt intelligenda, quod is à diversis Canoni„bus similiter ac Papa sit in omnibus honoratus". Ex sui Schismatis regula censet Romanum Pontificem & Constantinopolitanum Patriarcham esse pares ac æquales, ideoque ad utrumque pariformiter à cunctis eorum subditis, Episcopis, Clericis ac Laicis, adversùm Synodales Provinciarum sententias posse provocari. Pa„dem repetit in Scholio ad quintum Canonem: "Quia in priori„bus Canonibus diximus non esse, quæ de Papa constituta sunt, „specialia ejus & solius Privilegia, ut necessè habeat quivis con„demnatus Episcopus ad Sedem Romanam accedere, sed etiam „apud Sedem Constantinopolitanam exaudiri, eadem quoque rur„sùm dicimus". Eodem modo Sardicenses Canones exponit Joannes Zonaras: "Hujus Sardicensis Canonis Decreto summi Sacer„dotes antiquæ Romæ in quacumque causa ab Episcopis provo„cationem ad ipsos dari jactant, ac eundem in prima Nicæna „Oecumenica Synodo conditum fuisse falsò affirmant. Quod qui„dem cum in Synodo Carthaginensi propositum fuisset, minimè „cum veritate consentire probatum est. Neque igitur hic Ca„non à Nicæna Synodo editus fuit, neque ad ipsum Romanum „Pontificem provocationes ab omnibus Episcopis, sed ab iis tan„tummodò, qui eidem subjecti erant, dari oportere decernit. Ro„manæ autem Ecclesiæ ditioni eo tempore omnes ferè Occi„dentis Ecclesiæ subjiciebantur: Macedoniæ nimirùm, Thessaliæ, „Illyrici, Græciæ, Peloponesi, & ejus quæ Epirus dicitur, quæ

Universidad de Deusto
Biblioteca

„postea in Constantinopolitani jura transierunt". Affirmat plura. Primò, quod Romani Pontifices prætendant sibi per Sardicenses Canones adscribere appellationes omnium sub cælo Ecclesiarum. Secundò, quod ipsos dicant esse Nicænos. Tertiò, quod utrumque sit falsum. Quartò, quod posterioris falsitas pateat ex illis, quæ Zozimus Pontifex olim egit cum Africana Ecclesia. Et in his quatuor convenit cum modernis Novatoribus. Quintò affirmat, quod Sardicensis Synodus omnes & solas Romani Patriarchatus appellationes attribuat Romanis Pontificibus. Hoc libens profitetur. Et adjungit Romanum Patriarchatum fuisse tunc vastissimum: Nempe ante rapinas ac violentias Imperatoris Leonis Isauri. Eandem veritatem in Alphabetico Syntagmate profitetur Mattheus Blastares. Et omnes alii Sectatores istius schismatis. O lamentabilem miseriam nostrorum temporum! Per talia testimonia compellimur in Orthodoxis Doctoribus frænare vocum novitates.

Primus porrò error est, quod Sardicensis Synodus Orientalium Synodorum, ac appellantium Episcoporum causssam retractaverit ex delegatione Principum. Etenim ipsa Synodus diserte scribit se ex solo Principum permissu egisse, non ex ipsorum delegatione aut jussione. Generalis Synodus est, non solius Ecclesiæ, sed etiam totius Reipublicæ commotio: Hinc sine isto permissu fieri nunquam potuit. Præsertim istis temporibus, quibus, ut sanctus Optatus Milevitanus ait, non Imperium in Ecclesia, sed Ecclesia erat in Imperio. Pontifex Synodum concipiebat, ejus causssas exponebat Principi, ipsius postulabat permissum, ipsoque obtento indicebat Synodum. Ita factum Sardicensi Synodo, palam scribit sanctus Athanasius in epistola ad suos Monachos: "Romæ congregati Episcopi propè quinquaginta, Eusebianos, ut suspectos ac „timentes se sistere, non receperunt, & quæ ab ipsis scripta essent, „pro vanis habuerunt; nos autem receperunt, nostramque com„munionem sunt amplexi. Interim cum ista fierent, simul & de „Synodo Romana Constans Imperator, & quid Alexandriæ, & „per universum Mundum contra Catholicos gereretur, rescivit. „Missæ sunt igitur literæ à Constante ad Fratrem suum Constan„tium, ibique de amborum sententia placuit ut Synodus Sardicensis „celebraretur, & de rebus actis cognitio fieret, ne ulterius injuriosè „habiti injuriis afficerentur, vel injurioso ulteriùs pergerent injuriam facere". Julius suæ, in qua appellantem Athanasium revestiverat

vestiverat, & ad quam Eusebiani, retractatorium ac definitivum Judicium audituri, comparere contumaciter noluerant, Synodi Acta exposuit, suggessit necessariam totius Ecclesiæ Synodum, & ad ipsam postulavit compelli Eusebianos. Constans permisit, & Fratrem Constantium compulit ad Eusebianos isthic exhibendos. Utique adituros præfatum judicium, spectans ad solam authoritatem Julii. Porrò Venerabilis Hosius in literis ad Imperatorem Constantium laudat Imperatorem Constantem, quod Ecclesiasticis Episcoporum Judiciis nunquàm fecerit vim, immò nec se miscuerit: Omnia permisit Episcopis & sacris Canonibus. Præsertim Episcopo Romano. Et hinc Sardicensem Synodum voluit fieri intra suum Imperium. Quod ei Constans nullatenus se interposuerit, affirmat Athanasius in secunda Apologia: "Nos igitur, plurimis conve„nientibus Sardicam, eos qui cum Eusebio communicaverant, „in Judicium provocavimus. Illi verò, quibus in oculis erant „sua Delicta, conspectis ibi suis Accusatoribus, magnoperè judi„cium exhorruerunt. Cum enim omnes se ritè ac legitimè sisterent, „Eusebiani secum Comites Musonianum, Æsychium, & Castri„tium adduxêre, ut pro sua consuetudine illorum potestate, quid„quid animo libuisset, perficerent. Ibi cum sine Comitibus Con„cilium ageretur, neque ullus miles interveniret, isti à suis con„scientiis ingentem animi consternationem acceperunt. Siquidem „non eo modo, quo volebant, de ipsis fiebant judicia, sed ut „veritatis ratio requirebat". Istud ipsum repetit in epistola ad suos Monachos, & adjungit Sardicæ omnia fuisse peracta "secundum „morem Ecclesiasticum". Proindè non ex Delegatione Principum, sed ex authoritate Julii Pontificis.

Secundus error est, quod Sardicensis Synodus eo Principum permissu fuerit se tuita adversùs conquestionem Orientalium. Etenim longè aliud de generalibus, immò & de inferioribus Ecclesiæ Synodis docet sanctus Martyr & Abbas Maximus. Theodosio Cæsaræensi apud Bithynos Episcopo, Lateranensem sancti Martini Pontificis, quod sine Augusta jussione facta esset, contra Monothelitas Synodum spernenti, in habita cum ipso collatione respondit: "Si Synodos, quæ factæ sunt, jussiones Imperatorum fir„mant, & non pia fides, recipe Synodos, quæ contra Homou„sion factæ sunt. Nam jussione Principum sunt patratæ. Pri„mam videlicet in Tyro, secundam in Antiochia, tertiam in Se-

leucia

Universidad de Deusto
Biblioteca

„leucia, quartam in Constantinopoli sub Eudoxio Ariano, quin-
„tam in Nicæa Thraciæ, sextam in Syrmio, & post hæc multò
„post septimam in Epheso, cui Dioscorus præsedit. Omnes
„enim has Imperatorum jussio aggregavit. Attamen omnes dam-
„natæ sunt propter impietatem infidelium Dogmatum ab eis con-
„firmatorum. Quare autem non abjicitis eam, quæ deposuit
„Paulum Samosatenum sub sanctis ac beatis Dionysio Papa Ro-
„mano, & Dionysio Alexandrino, atque Gregorio miraculorum
„Patratore, qui eidem præfuit Synodo, quoniam non est jussione
„facta Imperatoris ? Quis præterea Canon promulgat illas solas
„approbandas Synodos, quæ Imperatoris jussione sunt congrega-
„tæ ? Verùm etsi omninò jussione Imperatoris congregatis, illas
„novit sanctas & probabiles Synodos pius Ecclesiæ Canon, quas
„rectitudo Dogmatum approbavit. Sed & bis, quemadmodum
„novit Dominus meus, & alios docet, fieri Synodos in omni Pro-
„vincia per singulos annos regula sancit, jussionis Imperialis nul-
„lam memoriam faciens, ad tuitionem salutaris fidei nostræ, &
„correctionem omnium capitulorum, quæ Divinæ non conve-
„niunt Ecclesiæ Legi". Et convictus Theodosius reposuit: "Ita
„est, ut asseris. Dogmatum quippe rectitudo Synodos firmat".
Ambo profitentur, quod Principis jussio aut permissio non spe-
ctent ad Synodi substantiam, & tam abesse possint, quàm adesse.
Solâ rectæ fidei custodiâ, & sacrorum Canonum observantiâ tuen-
tur ac firmant Synodales Actus. Et juxta hosce Canones pri-
mum locum tenet authoritas Romani Pontificis, cujus est Syno-
do præsidere. In hujus nomen formantur Synodalia Judicia. Et
hoc non à paucis sæculis : Ita enim fecit Chalcedonensis Syno-
dus. Sardicensi Synodo Augusta jussio adhibita dumtaxat fuit ad
sistendos contumaces Eusebianos. Eam invocavit Julius tamquam
Regii brachii auxilium. Proinde sola ejusdem Julii authoritas fuit
Synodi tuitio atque directio.

Tertius error est, quod Orientales Episcopi dixerint sua Ju-
dicia non posse retractari. Et quod istud rectè probetur ex ad-
ducta ipsorum epistola. Quod item ex ista epistola rectè colli-
gatur usus, qui tunc apud Episcopos invaluerat. Nempe usus re-
currendi ad Principem, & ab ipso postulandi retractatorium Ju-
dicium. Respondeo errorem hunc esse eormem atque intolera-
bilem. Etenim ista epistola est sceleratissima Eusebianæ Factio-

nis in Philippot Politano Conventiculo tutela, qua nequaquam to-
ta Orientalis Ecclesia, sed sola facinorosissima Eusebii Nicome-
diensis Episcopi conjuratio tentavit Monarchicam Catholicæ Eccle-
siæ unitatem lacerare, Apostolicæ Sedis Primatum destruere, Ro-
manas appellationes de Divinæ legis prævaricatu accusare, dam-
nare Julii Pontificis Acta circa Athanasii ac aliorum Episcoporum
revestitionem, & ipsum tamquam Divini Juris transgressorem ex-
communicare. Qua in re Petrus de Marca patrat excessus va-
rios. Primò, sceleratissimum paucorum Eusebianorum facinus
transcribit in totam Orientalem Ecclesiam. Secundò, ex istius
sceleratissimæ epistolæ authoritate invadit Romanas appellationes.
Tertiò, ex ejus testimonio affirmat nos doceri usum totius Orien-
tis. Quartò, istius epistolæ iniquitatem transcendit atque excedit.
Etenim epistola solas Patriarchales, ille autem Provinciales etiam
Synodos affirmat esse supremas atque inappellabiles. Quæ om-
nia an quadrent in Orthodoxum Archi-Episcopum, permitto aliis
definiendum.

Dominus Archi Episcopus tradit & secundum exemplum : "Se-
„cundum exemplum exstat apud Epiphanium. Scribit enim Pho-
„tinum à Synodo Sardicensi damnatum, velut novæ hæresios au-
„thorem, Constantii Imperatoris authoritatem imploraſſe, ut
„causſam suam retractari obtineret, & ut ostenderet iniquo se
„Judicio fuisse depositum. Constantius itaque octo Comites,
„id est, Consiliarios suos delegavit, qui unà cum Concilio Orien-
„talium in Urbe Syrmiensi causſam ejus judicarent, susceptâ à
„Basilio Episcopo Ancyrano curâ convincendi impietatem ac hære-
„ticas propositiones Photini". Respondeo etiam hoc exemplum esse
extra chorum. Etenim Sardicensis Synodus fuit Oecumenica,
ideoque ejus Judicium fuit omninò supremum, ac penitùs inap-
pellabile : At verò nos hìc agimus de Provinciarum Synodis. Ha-
rum supremam authoritatem ignoramus hactenùs, & doceri cupi-
mus per authentica exempla aut testimonia. Porrò ille ad Con-
stantium recursus fuit dignus Hæresiarcha Photino. Fuit similis
illi, quo Martinus Lutherus ad Ducem Saxoniæ, aut Joannes
Calvinus contra Tridentinum Concilium recurreret ad Regem An-
gliæ. Etiam ista Delegatio fuit Constantio digna. Etenim ille ni-
hil magis habuit in voto, quàm Sardicensem Synodum evertere.
Et Syrmiensis Synodus fuit una istarum, de quibus in epistola ad

ſuos Monachos ſanctus Athanaſius : " Quis videns Conſtantium „in decernendo Principem ſe facere Epiſcoporum, & præſidere „Judiciis Eccleſiaſticis, non meritò dicat illum eſſe ipſam abomi„nationem deſolationis, quæ à Daniele prædicta eſt" ? Dum in Sardicenſi Synodo credebatur quid corrigendum, ejus retractatio fuerat à Julio poſtulanda, non à Conſtantio. Retractatorium Judicium primi Donatiſtæ poſtularunt à Laico Principe. Quæ poſtulatio circa generalem Synodum eſt intolerabilis. Hac de re videatur epiſtola ſancti Leonis Pontificis ad Leonem Imperatorem.

CAPUT XXV.

Diſcutiuntur alia exempla, adducta per Dominum Petrum de Marca.

Ertium exemplum eſt Cyrillus Hieroſolymæ Epiſcopus. Dominus Archi-Epiſcopus affirmat ipſum eſſe lucidiſſimum, atque exponit : "Cy„rillus fuerat depoſitus ab Acacio Cæſareæ Epiſ„copo, Metropolitano ſuo, in Synodo Provin„ciæ Paleſtinæ, à qua provocavit ad majus Con„cilium, oblato Judicibus libello appellationis. „Annotat Socrates primum omnium Cyrillum contra conſuetudi„nem & Canonem Eccleſiaſticum appellationem uſurpaſſe ad eum „morem, qui in foro obtinet". Audiendus eſt totus Socratis con-
L.2.C.32. textus, agens de Actis Seleucienſis Concilii : "Acaciana Factio „ad Concilium accedere recuſavit. Qui autem alterius erant par„tis, in Eccleſiam convenientes acerſunt Acacium cum ſuis, „quò de Cyrillo Hieroſolymorum Epiſcopo decideretur. Hoc „loco intelligamus oportet Cyrillum jam antea accuſatum fuiſſe, „& ab Epiſcopatu ſubmotum. Qui ſimul atque de gradu eſſet „dejectus, appellationis libello ad eos, qui eum dejecerant, miſ„ſo, ab majores Judices provocavit. Cui quidem appellationi „Conſtantius Imperator ſuffragatus eſt. Atque à Cyrillo ſolo & „primo, perinde ac ſi res apud Laicos Judices ageretur, contra „Canonis Eccleſiaſtici conſuetudinem provocatum eſt. Tandem Seleuciam

„Seleuciam, ut de eo Judicium fieret, adventant. Et ob eam cau„ſam Epiſcopi Acacium cum ſuis accerſivêre. At ubi ſæpiùs acceriti non venerunt, illum ipſum Acacium abdicant". Et Cyrillum reſtituerunt. Dominus Petrus de Marca commentatur : "Un„de colligere poſſumus nondum receptam eâ ætate fuiſſe appella„tionem à minori Synodo ad majorem, neque à Provinciali ad „Patriarchalem. Nam Concilium Antiochenum non tribuebat fa„cultatem appellandi ab una Synodo ad aliam. Unica ei mens „fuit præſcribere, quandonam depoſito Epiſcopo liceret Principis „Reſcriptum ad majus Concilium impetrare ad obtinendam revi„ſionem, quæ primos Judices non vetabat ſecundo Judicio in„tereſſe. Nihilominùs Cyrillus ſimpliciter appellavit ad majus „Concilium, appellationemque ſuam primis Judicibus denuncia„vit, cum mos poſtulare videretur, ut Reſcriptum Principis im„petraret". Elucidat per Pariſienſis Parlamenti & Cancellariæ morem, atque proſequitur : "At Cyrillus ultra progreſſus eſt. Nam præ„ter innovationem ab eo introductam Reſcriptum quoque Con„ſtantii obtinuit ſecundùm morem, quo cauſa eadem retractari „juſſa eſt in Concilio Seleucienſi, cujus authoritate reſtitutus „eſt Cyrillus".

Reſpondeo Dominum Archi-Epiſcopum variè labi. Primus error eſt, quod dicat Cyrillum non ad ſuperiorem provocaſſe Synodum, ſed ad numeroſiorem. Etenim rerum ad Antiochenum Patriarchatum ſpectantium peritiſſimus Theodoretus ſcribit in Ec-
L.2.C.27. cleſiaſtica Hiſtoria : "Acacius abdicavit Cyrillum, ac Hieroſoly„mis expulit. Cyrillus autem proficiſcitur Antiochiam, quam „Paſtore orbatam reperit. Inde Tharſum petens, cum Sylvano „Eccleſiæ illius Antiſtite ætatem degit. Quare rem ut accepit „Acacius, literas dedit ad Sylvanum, eumque de Cyrilli abdica„tione certiorem fecit. At Sylvanus à miniſterio Eccleſiaſtico il„lum minimè prohibuit. Ubi Epiſcopi convenerunt Seleuciam, „Cyrillus cum Sylvano ſit Concilii Particeps". Palam affirmat Cyrillum non ad numeroſiorem Synodum, ſed provocaſſe & acceſſiſſe ad ſuum Patriarcham Antiochenum. Et quia vacabat vidua Sedes, inſtitui nequiit retractatorium Judicium. Hinc novum Patriarcham exſpectans, acceſſit Tharſum, Metropolim Ciliciæ. Quò potentis Metropolitæ patrocinio contra Acacii violentias muniretur. Et Sylvanus officio non defuit. Quidquid enim Apo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſtolicum Canonem, qui unius Epiſcopi damnatum vetat admitti ab alio, Acacius inclamaret, ille Cyrillum non ſecluſit ab Epiſcopali communione, nec prohibuit à ſacro Miniſterio. Et ejus Judicium ac factum comprobavit Seleucienſis Synodus. Etenim utrumque admiſit ad Synodalem conſeſſum atque ſuffragium. Tractavit ut Canonicos Epiſcopos: Utique propter appellationem, juxta Canones Sardicenſes. Nempe iſthìc erant non ſoli Antiochenorum Canonum, & Philippo-Politanæ audaciæ anthores Epiſcopi, ſed plurimi etiam Catholici, qui Sardicenſem Synodum probabant & admittebant. Seleucienſis Synodus Acacium cum ſuis, non uti Conjudicem, ſed uti futurum reum evocavit ad reddendas rationes ſui Judicii. Et contumacem degradavit. Quæ omnia quis non videt facta fuiſſe juxta Canones Sardicenſes? Quare & Socrates per majores Judices omninò intellexit ſuperiores.

Secundus error eſt, quod Seleucienſis Concilii tempore necdum eſſet appellatio à Provinciæ Synodo ad Patriarchalem. Etenim contrarium lucet ex jam expoſita appellatione Cyrilli. Et viginti circiter poſt annis habita Conſtantinopolitana Synodus ſanxit: "Si Cap. 6. „qui dicunt ſe habere aliquas adversùs Epiſcopum criminationes, „eas jubet ſancta Synodus primùm quidem apud Provinciæ Epiſcopos accuſationem proſequi, & apud eos probare crimina Epiſcopi, qui aliquarum rerum accuſatur. Quod ſi evenerit, ut Provinciales Epiſcopi crimina, quæ Epiſcopo intentata ſunt, corrigere non poſſint, tunc ipſos accedere ad majorem Synodum Diœceſis illius Epiſcoporum pro hac cauſſa convocatorum. Si quis autem jis, quæ decreta fuerint, contemptis, auſus fuerit vel Imperatoris aures moleſtiâ afficere, vel ſæcularium Principum, vel „univerſalem Synodum perturbare, neglectis Diœceſis Epiſcopis, „eum nullo modo eſſe ad accuſationem admittendum, ut qui Canonibus injuriam fecerit, & Eccleſiaſticum ordinem everterit". Patriarchales appellationes adeò probat & firmat, ut ante expletum de ipſis retractatorium in Patriarchali Synodo Judicium rigidè interdicat recurri ad Reſcripta Principum, aut etiam ad generalem Synodum totius Eccleſiæ. Profitetur ſe hæc ſancire non de novo, ſed juxta ſacros Canones & Eccleſiaſticum ordinem, quem everti nolit, aut perturbari. Has enim appellationes introduxit Canon Apoſtolicus. Hinc eaſdem firmant Chalcedonenſe Concilium, octava Synodus, Canones Arabici, & alii plures.

Tertius

Tertius error eſt, quod Antiocheni Canones non ab una Synodo provocari ad aliam, ſed ſolummodò permittant poſtulari Reſcriptum Principis, qui malè judicatam cauſſam dignetur alteri Synodo delegare. Reſpondeo parum referre, quid iſti Canones ſanxerint. Ex ipſis non poſſumus veram Eccleſiæ diſciplinam, nec veram Eccleſiaſticorum judiciorum normam agnoſcere. Quoniam ſunt Euſebiana ſoboles, damnata per Canones Sardicenſes. Nihilominùs omnis veritas eſt ſuavis & amabilis, ideòque exquirenda. Sexti Canonis verba ſunt lucida: "Si quis à proprio „Epiſcopo fuerit excommunicatus, non priùs ab aliis ſuſcipiatur, „quàm fuerit ſuſceptus à proprio Epiſcopo, vel factâ Synodo accedens ſe defenderit, & perſuaſâ Synodo aliam ſententiam „retulerit". Permittit ab Epiſcopo provocari ad Synodum. Et nulla eſt mentio Reſcripti aut Principis. Utor tranſlatione Gentiani Herveti, quia hìc eſt clarior. Duodecimus Canon eſt æquè lucidus: "Si quis à proprio Epiſcopo depoſitus Presbyter vel Diaconus, vel Epiſcopus à Synodo, auſus fuerit Imperatoris auribus moleſtiam exhibere, cum oporteat ad majorem Synodum „converti, & jus quod habere ſe putat, ad plures Epiſcopos referre, eorumque examinationem ac Judicium ſuſcipere. Qui „igitur his contemptis, Imperatori moleſtus fuerit, is nullâ veniâ „dignus, neque ſui defendendi locum habeat, nec futuræ reſtitutionis „ſpem exſpectet". Non eſt opus commentario. Canon non ſolummodò permittit, ſed ſub graviſſima pœna mandat & Epiſcopis & Clericis, ut Reſcripta intermittant, & à Synodo provocent ad Synodum. Utique à Provinciali ad Patriarchalem. Decimus quartus & decimus quintus Canon hanc facultatem limitant ad eos, qui unanimi totius Provincialis Synodi ſuffragio non fuerint damnati, Unanimiter damnatis occludit januam hujus refugii. Et contra hunc Canonem prodiit ſextus Conſtantinopolitanus, qui non niſi poſt exceptam à Patriarchali Synodo ſententiam permittit confugi ad Reſcripta. Iſte enim ſextus Canon eſt ille, cujus vigore Theophilus Alexandrinus tentabat ſanctum Joannem Chryſoſtomum proſcribere in perpetuum ac inſolubile exilium. Palladius Helenopolitanus ipſum proponit in hæc verba: "Si quis Epiſcopus aut Presbyter, juſtè ſive injuſtè depoſitus, ex „ſe ipſo abſque Synodo in Eccleſiam redierit, hic jam excuſatio„nis non habeat locum, ſed omninò expellatur". Eſt variè al-

teratus. Mixtus ex quarto & sexto. Haud dubiè technâ Theophili. An Constantius Cyrillo Rescriptum dederit, ignoro. Si dederit, ipsum non appellandi aut retractandi faciebat facultatem, sed factam appellationem comprobabat, & adjuvabat executoriis jussionibus.

Porro quid in Cyrillo Socrates propriè improbet, non est manifestum. Quidquid sit, graviter errat, dum scribit Cyrillum fuisse primum ac solum istius excessus Patratorem, Etenim etiam de Donatistis, à Romano Melchiadis Pontificis Judicio provocantibus, ad Arelatensem Synodum scripsit Imperator Constantinus: "O rabida furoris audacia! Sicut in causis gentium fieri „solet, appellationem interposuerunt". Existimo Cyrillum ab unanimi Acacianæ Synodi suffragio fuisse damnatum, atque ita appellando impegisse in quintum-decimum Canonem Antiochenum. Et adjuvisse se per leges. Etenim leges etiam illum, qui apud Provincialis Præfecti Tribunal fuerit unanimi omnium Assessorum suffragio damnatus, permittunt provocare ad Præfectum Prætorii. Hinc Constantius fuit appellationi suffragatus. Censuit indultum Laicis per leges in minoribus etiam causis refugium, Episcopis in capitali causa non posse per Canones denegari. Proindè Socrates, dum scribit Cyrillum solum ac primum impegisse in Canonis consuetudinem, respicit Canones Antiochenos. Et isto sensu possit verum dicere. Interim Constantii atque Cyrilli Judicium probavit Constantinopolitana Synodus. Omnibus generatim damnatis per Provinciæ Synodum Episcopis permisit provocare ad Synodum Patriarchæ. Etiam damnatis unanimi suffragio. Hi namque damnati tunc passim confugiebant ad sacra Rescripta: Synodus maluit valere antiquos Canones, ideoque istis etiam damnatis reddidit appellationem ad Patriarcham. Existimo sanxisse ex rogatu optimi Imperatoris Theodosii, qui suas turbatis tunc Reipublicæ negotiis distentissimas aures inquietari nolebat similibus Episcoporum quæstionibus. Insuper Episcopi isti omnem Eusebianæ iniquitatis Factionem, omniaque ejus contra Apostolicam Sedem Attentata volebant extincta. Quod Socratis auctoritatem modici pendam, nemo admiretur. Etenim de ipso, Hæresiarchæ Nestorii res exponente, scribit in primo suo libro Evagrius Epiphanienſis: Licet

„Licet Socrates rem aliter, utpote ejusdem ignarus, commemoret". Et tamen fuit vicinus Nestorii ævo.

Procedamus ad quartum exemplum: "Quartum exemplum „peti potest ex damnatione sancti Joannis Chrysostomi, qui „cum in Synodo ad Quercum depositus fuisset à Theophilo „Episcopo Alexandrino, in exilium actus est ab Imperatore, re„vocatus tamen ab eo paulò post. At is, tametsi revocatus „fuisset, ægrè ferens Judicium adversùs se latum, tametsi nul„litatibus plenum ac erroribus, Arcadii Augusti præsidium „expetiit, rogans ut Synodum congregaret, in qua omnes ac„cusationes de integro judicarentur". Mox obsecrabamus Christianissimum Regem, ut Concilium ageret, quo facta hæc justificarentur, "ut ipse ait in epistola ad Innocentium. Et Con„cilium quidem illud convocatum est, sed infelici eventu quo„ad causlam magni istius Viri".

Respondeo facti seriem esse breviter elucidandam. Ab Arcadio, per quem ob prioris Synodi authoritatem ejectus, in honorem ac Sedem revocatus atque repositus beatus Joannes, per Antiochenos Canones, quorum directione damnatus fuerat, voluit se firmare. Prioris Synodi Judicium voluit per majorem circumduci. At res malè cessit. Ea circumductio fieri debuerat ante reditum, ante resumptum Thronum, ac præsertim ante resumptum sacrum ministerium. Hinc Theophilus concluſit ipsum impegisse in quartum & sextum Canonem, addidisse excessus excessibus, atque ita excidisse omni spe excusationis, audientiæ, ac restitutionis. Et ita relegatus fuit in perpetuum ac insolubile exilium. Extrema hæc calamitas Joanni aperuit oculos, & ipsos direxit ad sanctum Petrum Apostolum, ejusque in Romana Cathedra Successorem Innocentium. Joannes ad hunc appellavit. Et per ipsum fuit revestitus. Et hujus Judicii justitiam ac plenam authoritatem agnovit omnis tandem Oriens. De authoritate nemo Orthodoxus dubitavit. Iustitiam agnovêre tandem Theophili etiam nepos & Successor Cyrillus, itemque Joannis intrusûs Successor Atticus. Eorum de hac re literas integras apud Nicephorum Calixtum, ipsarum fragmenta habes apud Facundum Episcopum Hermianensem. Optimi operis authores fuerunt sanctus Alexander Patriarcha Antiochenus, sanctus Isidorus Pelusiotes, Presbyter Alexandri-

næ

næ Eccleſiæ, & ſanctus Auguſtinus. Hujus enim operâ prodiit
Cap: 101. hic Africanus Canon : "Placuit ut de diſſenſione Romanæ atque
„Alexandrinæ Eccleſiæ ad ſanctum Papam Innocentium ſcribatur,
„quo utraque Eccleſia inter ſe pacem, quam præcepit Dominus,
„teneat". Etenim Innocentius Pontifex ſanctum Cyrillum, quod
ſuo in Joannem judicio nollet acquieſcere, adeò averſatus fuit,
ut licet non excommunicaverit, noluerit tamen vel ipſi vel ejus
Eccleſiæ communicare. Uſque ad præſtitam laudato Judicio ple-
niſſimam obedientiam. Diſſociata fuit iſtarum Eccleſiarum com-
munio. Quin & ipſe Theophilus Judicium iſtud agnovit. Ete-
nim in mortis lecto ſibi adferri juſſit ſancti Joannis imaginem, ab
ipſo ſupplicavit veniam, & veneratus eſt ut Canonicum, ac be-
nè reſtitutum Epiſcopum. Ita in tertia pro ſacris Imaginibus
oratione teſtatur ſanctus Joannes Damaſcenus ex hiſtoria Iſidori
Diaconi. Et iſtum Canonem tanti fecit omnis Africana Eccleſia,
ut retulerit in ſuum Codicem. Ex quibus omnibus manifeſtiſſi-
mum fit hanc appellationem fuiſſe probatam ab omnibus ſub cæ-
lo Eccleſiis. Item manifeſtiſſimum eſt hæc Scripta eſſe indigna tan-
to Pariſienſium Archi-Epiſcopo.

Ipſe interim adducit & quintum exemplum : "Manet itaque
„ſententia à me prolata, Judicia nempe in Synodis Provinciali-
„bus lata adversùm Epiſcopos appellationi obnoxia non fuiſſe ſe-
„cundùm antiquos Canones, tametſi Reviſioni locus eſſet, ſi ita
„Princeps Reſcripto juberet. Obtinebat ea conſuetudo non ſo-
„lùm in Oriente, ſed etiam in Gallia, ut conſtat ex iis, quæ
„Valerianus Epiſcopus Antiſiodorenſis differuit in Synodo Agrippi-
„nenſi, quæ habita eſt adversùs Euphratam illius civitatis Epiſco-
„pum. Eum quinque Epiſcopi depoſuerant propter hæreſim.
„Primi verò Judices optarânt, ut damnatio ab ipſis decreta con-
„firmaretur & approbaretur à majori Epiſcoporum Gallicanorum
„numero. Eam itaque ob cauſſam Metropolitanos octo Provin-
„ciarum evocarûnt ad Coloniam Agrippinam. Eo in Concilio
„Valerianus dixit validam eſſe depoſitionem à quinque illis Epiſ-
„copis decretam, neque neceſſarium prorsùs fuiſſe, ut nova hæc
„congregatio fieret". Hoc fuit Valeriani ſuffragium : "Etſi non
„omnes Conſeniores, hìc apud Agrippinam Dei voluntate qui ſu-
„mus adunati, convenìſſemus, ſuffecerat à quinque Epiſcopis Eu-
phratam

„phratam blaſphemum, quia Chriſtum Deum negat, pro meri-
„tis ſuis ſententiari, ideòque Jure eſſe depoſitum".

Reſpondeo antiquos Canones, qui Provincialium Synodorum Judicia ſanciunt non eſſe Romanis appellationibus obnoxia, à nobis ignorari. Adducantur, & doceamur. Quod enim Nicæni, Sardicenſes, Conſtantinopolitani, Chalcedonenſes, & octavæ Synodi Canones iſtas appellationes comprobent, eſt nimis manifeſtum. De Nicæna Synodo audivimus teſtimonium Julii Pontificis. E' Conſtantinopolitana Synodo Romam provocavit Maximus Cynicus, conſecratus Epiſcopus à Petro Alexandriæ Patriarcha, qui & ipſe eò appellaverat. Chalcedonenſis Synodus convenit ad retractandam appellationem ſancti Flaviani, & aliorum Orientalium Antiſtitum, qui per Epheſinum Latrocinium degradati appellaverant ad ſanctum Leonem. Præcipuus octavæ Synodi scopus fuit retractare Romanam appellationem ſancti Patriarchæ Ignatii. Sardicenſis Synodus pro ſemetipſa loquitur. Pariſienſis Archi-Epiſcopus pro ſuis figmentis nullos adducit Canones, niſi in Euſebiano ſenſu Antiochenos, & ſceleratiſſimam Sanctionem Philippo-Politani Conventiculi. Quaſi ſperet nos ex Orthodoxis facere Euſebianos.

Et ejus fabula ſibi ipſi hìc non cohæret. Etenim Imperatorias Epiſcopalium cauſarum delegationes affirmat viguiſſe etiam in Gallia, idque conſtare ex Valeriani Epiſcopi ſuffragio : Et ſtatim addit Epiſcopos iſtos ad Agrippinenſem Synodum conveniſſe "ad poſtulationem Fratrum". Non igitur ex ſacra delegatione. Valeriani ſuffragium nec unum jota habet, quod faciat talis delegationis memoriam : Quomodò igitur ex ipſo conſtat iſtas delegationes viguiſſe etiam in Gallia ? Non nego viguiſſe, ſed affirmo iſtud non conſtare, immò nec conjecturari ex Valeriani ſuffragio. Præterea Valerianus, ac item Amandus Argentinenſis Epiſcopus quidem affirmant priorem quinque Epiſcoporum Synodum ſuffeciſſe ad damnandum Euphratam ; aſt ubi dicunt ipſam fuiſſe inappellabibem ? Toto cœlo iſta differunt. Quin immò Euphratas videtur appellaſſe. Alioquin quomodò ad ejus cauſſam retractandam conveniſſet hæc præſens major Synodus ? Quin & ab hac videtur appellatum. Etenim Dominus Archi-Epiſcopus profitetur ipſam conueniſſe anno quadrageſimo ſexto quarti ſæculi : At verò ſequenti anno Euphratas, uti integer Epiſcopus, adfuit Sar-

Universidad de Deusto
Biblioteca

dicensi Concilio, & cum Vincentio Capuano egit res non modicas. Erat ergò solutus ab Agrippinensis damnationis vinculo. Certè non per alium, quàm per Romanum Pontificem. Res est discussa superiùs. Persevero de istius rei veritate ambigere.

Audiamus & sextum exemplum: "Saturninum Episcopum „Arelatensem Gallicani Episcopi in Synodo Parisiensi excommuni„carunt, qui nullâ mentione factâ confirmationis à Romano Pon„tifice decretæ, Synodicam suam Epistolam miserunt ad Episco„pos Orientis. Significant se inter excommunicatos ponere Auxen„tium, & reliquos Episcopos, quos excommunicatos fuisse scrip„serant Episcopi Orientales. Tum denunciant excommunicatum „à se fuisse Saturninum Arelatensem". Respondeo Dominum Archi-Episcopum recedere à suo themate. Etenim non ait hanc Parisiensem Synodum fuisse immunem à Romana appellatione, sed non retulisse Romam, nec exspectasse Romanæ confirmationis Rescriptum. Immediatè retulisse ad Orientales. Videtur contra sua priora Asserta Gallicanas Synodos à Romanis etiam relationibus eximere. Certè sanctum Alexandrum Alexandriæ Patriarcham, dum Arium & ejus asseclas Clericos damnavit, retulisse ad sanctum Pontificem Sylvestrum, & originales literas tunc permansisse in Romanis Archivis, testatur in epistola ad Imperatorem Epist. 2. Constantium Liberius Pontifex: Quomodò igitur Gallicana Synodus non retulerit damnationem Archi-Episcopi Saturnini? Est alia quæstio. Deinde Dominus Archi-Episcopus alibi profitetur dogmatica Provincialium Synodorum Judicia semper fuisse appellabilia: Quomodò igitur hìc Agrippinensem & Parisiensem manifestè Dogmaticas Synodos prætendit inappellabiles? Oportet esse sui memorem.

CAPUT

CAPUT XXVI.

Discutiuntur Sensa D. Petri de Marca circa Synodum Sardicensem.

AUdi exordium: "Canone itaque Nicæno fir- Cap. 3.
„mata est, uti diximus, suprema Synodorum „Provincialium authoritas in ferendis Judiciis, „quæ temperata fuit Rescriptis Principum, qui „revisiones caussarum fieri præcipiebant. Hìnc „novæ Regulæ data occasio, quam Sardicense „Concilium condidit, quâ transfusa est in Ro„manum Episcopum potestas illa, quæ Imperatoribus competebat, „concedendi revisiones hujusmodi. Eo tamen adhibito tempera„mento, quod infra adnotabitur". O miserum Romanum Episcopum, qui in Provinciales suorum Episcoporum Synodos nihil potestatis accepit à Christo Domino, & nescio quid potestatis per Sardicensis Synodi gratiam mutuare debuit à laica Regum violentia! Immò ô miserrimum quemcumque hominem, qui talia commenta tentat Christianis mentibus imprimere! Si Romanus Episcopus nullam hìc à Christo Domino authoritatem, sed solum istud laicæ violentiæ imitamentum habet, quâ potestate antea degradavit Martianum Episcopum Arelatensem? Quâ potestate appellantes admisit Basilidem & Martialem? Quà fronte Julius admisit & reparavit sanctum Athanasium, & longè plures Orientalis Ecclesiæ ad se appellantes Episcopos & Clericos? Certè hac de re scribit in Ecclesiastica historia Theodoretus: "Julius „Ecclesiasticam sequens regulam, & Eusebianos Romam venire „jussit, & Divino Athanasio diem ad Judicium dixit. Qui simul „ut citationem accepit, in viam se dedit. At qui fabulam norânt, „quippe qui eam ipsi condiderant, Romam ideò profecti non „sunt, quod mendacium facilè deprehensum iri sentiebant". Quam regulam, quem Canonem secutus est Julius? Certè non alium, quam Apostolicum, confirmatum à Nicæna Synodo, & redactum

in Scriptum. Nemo indignetur, quod Imperatorias Episcopalium causarum delegationes dicam esse Regiam in Ecclesiæ dignitatem & sacros Canones violentiam. Etenim Dominus Petrus de Marca affirmat Provincialium Synodorum sententias, quas perpetua Ecclesiarum consuetudo, & Nicæni, adeoque etiam Apostolici Canones velint supremas & inconcussas, fuisse per sacra Rescripta retractari jussas à Romanis Imperatoribus: Quis istam Delegationem fuisse concussionem, quis tantorum Sigillorum infractionem inficietur fuisse violentam? Certè ista, sacris Canonibus consona, Rescripta dispensatoriè ac patienter toleravit olim Ecclesia; dissona constanter excussit, uti violentias.

Quod Romana appellatio sit non desumptum ex Regia violentia imitamentum, sed perpetua consuetudo, atque Apostolica traditio, immò & Divinum Christi Institutum, est antiqua fides Gallicanæ Ecclesiæ. Etenim inter Ludovici Imperatoris Pii, in quarto additamento, Capitularia sunt & hæc: "Placuit ut accusatus, „vel judicatus à Comprovincialibus in aliqua caussa Episcopus, „licenter appellet & adeat Romanæ Ecclesiæ Pontificem, qui aut „per se, aut per suos Vicarios retractari ejus negotium procuret, „Et dum iterato Judicio Pontifex caussam suam agit, nullus alius „in ejus loco ponatur, aut ordinetur Episcopus. Quoniam quam„quam Comprovincialibus Episcopis accusati Pontificis caussam „scrutari liceat, non tamen definiri, inconsulto Romano Pontifice, „permissum est, cum beato Petro Apostolo non ab alio, quàm „ab ipso Domino dictum est": Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cœlis; & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cœlis. "Ut omnes Episcopi, qui in „quibusdam gravioribus pulsantur vel criminantur caussis, quoties „necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent Sedem, atque ad „eam, quasi ad Matrem, confugiant, & ab ea, sicut semper fuit, „profulciantur, defendantur, & liberentur. Cujus dispositioni „omnes majores Ecclesiasticas caussas, & Episcoporum Judicia, „antiqua Apostolorum, eorumque Successorum, atque Canonum „authoritas reservavit". Hæc est antiqua & perpetua Gallicanæ Ecclesiæ fides, quam Petrus de Marca non possit transfigere. Et disertè affirmat retractatorium Judicium posse fieri etiam per ipsum Pontificem. Utique in alma Urbe. Etiam hunc articulum affirmat esse traditionem Apostolicam.

Palma-

Palmaris pro nostra fide præscriptio est, ut nihil credamus nisi quod accepimus à nostris Majoribus, illi à suis, isti tandem ab Apostolis, Apostoli à Christo, Christus autem accepit à Deo. Quidquid has lineas egreditur, est vana novitas, & damnandus error. At verò quod Episcopalium appellationum admittendarum & retractandarum potestas in Romano Pontifice sit quoddam Regalium Rescriptorum imitamentum, nemo unquam evomuit: Non ipse Nicomediensis Eusebius, non Photius, nec forsitan Michaël Cerularius, longè minùs Rhemensis Hincmarus. Hoc novum dogma exspectabat felices Natales, aut Episcopales infulas Petri de Marca. Non indulgeo suspicionibus aut conjecturis, ipsemet illud disertè profitetur: "Sardicensi Concilio debetur prima ori„go juris summi Pontificis quoad Judicia Canonica Episcoporum. „Quamquam si rem propiùs introspiciamus, neque Canonum ver„ba egrediamur, manifestum erit nihil illic statutum esse adver„sùs supremam Synodorum Provincialium authoritatem, Canone „Nicæno firmatam. Fateor equidem hactenùs universis persua„sum fuisse, repertam esse in Synodo Sardicensi legem de appel„lationibus adversùs Episcoporum Judicia, easque à summo Pon„tifice judicandas esse ex Præscripto hujus Concilii. Verùm ut ab „ea persuasione recedam, facit quod à me observatum est, nempe „jus tantum concedendi revisionem à Synodo Sardicensi intro-du„ctum esse in gratiam Sedis Apostolicæ, & in quoddam detri„mentum authoritatis Imperatoriæ. Hæc Interpretatio mea est. „Quam cum aliquot viris doctis aperuissem, eam illi suffragio „suo comprobarunt. Discrimen quippe est inter appellationem „ac revisionem. Illa namque integram caussæ cognitionem trans„fert ad Judicem superiorem, qui quæstionem excutit, & definit „in suo tribunali; at revisio definitivum Judicium relinquit prio„ri jurisdictioni, eâ ratione ut prioribus Judicibus novi adjungan„tur. Sed huic persuasioni, quam dixi, occasionem dedit ipsa „Sardicensis Synodus, quæ vocibus" Appellandi "&" Provocandi "impropriè utitur, quod retractatio vicem subeat appellationis. „Unde factum est, ut sequens ætas existimaverit in his Canoni„bus agi de vera appellatione, juxtà propriam hujus vocis signi„ficationem".

Disertis verbis gloriatur suum dogma esse novum, ac se esse ipsius inventorem, ideòque & novum Dogmatistam. Et addit

Universidad de Deusto
Biblioteca

plurimos errores. Primus est, quod Romanæ appellationis origo sit à Synodo Sardicensi. Secundus est, quod quintus Nicænus Canon Provincialium Synodorum judiciis adscribat supremam & inconcussam authoritatem. Hæc assertio est totius deviæ ac paradoxæ machinæ principale fundamentum, ideoque toties repetitur. Joannes David rectè scribit esse assertionem fatuam. Tertius error est, quod Sardicenses Canones istam supremam authoritatem in nullo diminuant. Quartus error est, quod circa hos Canones universa hactenùs Ecclesia fuerit in errore. Quod veritas in Democriti puteo huc usque latuerit ; & non nisi à paucis annis liberatorem invenerit. Et quidem tanta veritas. Quintus error est, quod universa huc usque Ecclesia credederit appellationis Romanæ legem esse repertam per istos Canones. Etenim universa semper credidit Ecclesia Romanæ appellationis legem, utpotè Apostolicam atque Evangelicam, non esse repertam aut introductam per istos Canones, sed expositam, stabilitam, & confirmatam. Sextus est, quod isti Canones non adscribant novæ appellationis authoritatem, sed solius revisionis.

Septimus error est, quod hi Canones istud jus adscribant Romano Episcopo, non in ablationem, sed dumtaxat in quoddam detrimentum authoritatis Imperatoriæ. Proinde hanc authoritatem Imperatoribus nequaquam auferunt, sed stabiliunt, & ipsam communicant ac derivant in Romanum etiam Episcopum. Ad eum modum, quo nonus Chalcedonensis Canon Exarchicæ appellationis jus per tres Autocephalas Diœceses, quod antea competebat solis Exarchis, extendit ac derivat in novum etiam Patriarcham Constantinopolitanum. Proinde uti hìc Chalcedonensis inter istos Primates & istum Patriarcham, ita Sardicensis Canon inter Imperatorem & Pontificem introduxit appellandi Alternativam, & jus præventionis. Alternativam & eligendi jus dedit ipsis Appellantibus. Sunt lepida Dogmata. Porrò Imperator, qui Tyrannum non agat, Provincialium Synodorum sententias per semetipsum retractare non potest, sed dumtaxat delegare aliis Episcopis. Petrus de Marca censet nihil aliud Juris Romano etiam Pontifici adscribi per Sardicenses Conones. De Imperatore Constantio scribit ad suos Monachos sanctus Athanasius: „Quis videns eum in decernendo Principem se facere Episcoporum

„rum, & præsidere Judiciis Ecclesiasticis, non meritò dicat illum „esse eam ipsam abominationem desolationis, quæ à Daniele præ„dicta est? Nam cum circum-amictus sit Christianismo, & in loca „sancta penetret, & inibi consistens devastet Ecclesias, abrogans „Canones, & vi agens ut sua obtineat, quis unquam audebit di„cere hoc tempus Christianis pacatum esse, & non potiùs per„secutionem? Et talem persecutionem, qualis nec antea fuerit, „& qualem fortasse nemo unquam fecerit, nisi filius ille iniquitatis"? Quod nempè per se judicare non posset, sed solummodò delegare. Proindè & Romanus Pontifex, si talia attentet in Provinciales Synodos, hujus novi dogmatis judicio erit abrogator Canonum, persecutor Ecclesiæ, desolationis abominatio, & Anti Christus. Lutherani & Calviniistæ hæc libentissimè audierint, Eusebiani ista in suo Constantio nõ solummodò tolerabant, sed & laudabant, ac insuper incitabant ad talia. Magnus enim Athanasius agit de Mediolanensi Synodo, quam à Liberio Pontifice postulatam ad pacandam tandem aliquando Ecclesiam Constantius permiserat: Verùm Eusebiani, videntes rem non succedere ad sua vota, authores fuerunt Principi, ut insignem pluquam trecentorum Episcoporum Conventum ex Ecclesia transferret ad Palatium, ac ipse præsideret, & Episcopos cogeret ad sua desideria. Et Constantius fecit. Erat retractatorium de Athanasii caussa Judicium. An istiusmodi præsidentiam & Ecclesiasticorum Judiciorum retractationem Dominus Archi-Episcopus damnaret hodie in Regibus, ignoro: Et nolo accusare quod nescio. Quidquid sit, in Romano Pontifice censet ista esse intolerabile Attentatum.

Octavus error est, quod Romanus Antistes à retractatorio appellatæ caussæ judicio non possit priores Judices excludere: Quod debeat definitivum Judicium relinquere priori jurisdictioni, eâ ratione ut prioribus Judicibus novi adjungantur. Error est in superioribus abundè refutatus. Interim Dogmatistes pergit errores cumulare erroribus: "Attamen jus in Sardicensi Synodo quæsi„tum Episcopo Romano est prorsùs diversum à judicio appella„tionis, cum nihil aliud ei concessum sit, quam ut decernere pos„sit caussæ retractationem. Quippè Synodus statuit, ut si Epis„copus damnatus Pontificem Romanum appellaverit, in potesta„te ejus sit appellationem respuendi, quo pacto sententia Episco„porum Provinciæ confirmabitur, aut eam admittendi: Quo casu „debet Episcopus Romanus judicium integrum remittere ad Epis-

copo

„copos Provinciæ, & ad finitimos, ut illi causſæ cognitionem „ſuſcipiant præſente Legato ſummi Pontificis. Præterea ap„pellationis ea vis eſt, ut priore interim ſententiâ ſuperſeden„dum ſit. Quod aliter obtinet in reviſione. Nam confu„gium illud ad Apoſtolicam Sedem non impediebat, quin in„terim ſententia depoſitionis executioni mandaretur". Plures iterum errores. Primus eſt, quod Romanus Pontifex appellatas cauſſas ipſe per ſe judicare non poſſit, nec Romam ad ſuum tribunal evocare. Secundus eſt, quod nihil poſſit, quam delegare retractaturos Judices. Tertius eſt, quod delegare non poſſit quoſlibet, ſed ſolos ejuſdem, aut vicinæ Provinciæ Epiſcopos. Quartus eſt, quod Romana appellatio ſolummodò devolvat, non autem ſuſpendat, ideòque Appellantem Pontifex ante expletum retractatorium Judicium non poſſit reveſtire. Et ex his Dominus Archi-Epiſcopus concludit Romana perfugia nequaquam eſſe veras appellationes, ſed dumtaxat reviſiones. Et benè concludit. At falſum ex falſo. Etenim omnes ejus Præmiſſæ ſunt vaniſſima figmenta. Quarè ego concludo Romana perfugia eſſe veriſimas appellationes. Hinc Sardicenſis Synodus vocibus "Appellandi" & "Provocandi" eſt uſa in propria ſignificatione.

Dominus Petrus de Marca pergit: "Hujus autem juris novam „eſſe inſtitutionem probant verba Canonis". Si placet vobis, „inquit Hoſius Cordubenſis Epiſcopus", ſancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus. "Non ait confirmandam eſſe antiquam „traditionem, quemadmodum fieri conſuevit in negotiis, quæ „renovatione tantum, aut explicatione juris antiqui indigent". Eodem argumento utitur Paſchaſius Queſnellus: Et adjungit, quod Hoſius trepidè, & admodum dubitanter, & quaſi ſupplex iſtam Romano Pontifici gratiam à Synodo oraverit, ac exoraverit. Quod nempè ſciret à ſe poſtulari rem novam, diſſonam Nicænis Canonibus, & conſtanti adverſam conſuetudini. Respondeo hanc Synodalem Hoſii Præſidis relationem dirigi adverſus Philippo-Politana Euſebianæ Factionis Attentata, quæ eo ipſo tempore Divinam Eccleſiæ Monarchiam, Romanæ Eccleſiæ Primatum, Divinum Romanæ appellationis jus, omnia ſancti Petri Apoſtoli privilegia projiciebant in terram. Nam & in ſanctum Julium Pontificem propter admiſſam ſancti Athanaſii ac aliorum Orien-

Orientalium Epiſcoporum appellationem, propter ipſos ante retractatorium judicium reveſtitos, & ob iſtam retractationem delegatam Sardicenſi Synodo, iſto ipſo tempore excommunicationem ore rabido latrabat & degradationem. Adversùm iſta facinoroſiſſima Attentata declamat Hoſius: "Reverendiſſimi „Patres, qualia jam fiant Philippo-Poli, vos noſtis. Non ſola „Divina Eccleſiæ Hierarchia, ſed & ipſe Apoſtolorum Prin„ceps projiciuntur & conculcantur. Reſtituti per ipſum Epiſcopi denuò ſpoliantur. Clamantur appellando crimina cumu„laſſe criminibus, ideoque & in ipſos damnationes cumulan„tur damnationibus. Ipſe ſummus Pontifex, cujus ego apud vos „ſum Vicarius, tamquam Divinæ legis prævaricator, & novarum „in Eccleſia rerum propter admiſſas appellationes author, anate„matizatur. Et cum ipſo primates hujus Synodi Antiſtites. Quare „nobis non licet dormire. Ante omnia, ſi vobis placet, oportet nos „honorare memoriam ſancti Petri Apoſtoli". Hoſii relatio talem habuit ſenſum. Nullatenus novitatem olet, ſed omninò clamat vetuſtatem, ejuſque ſtabilimentum & confirmationem.

Confiteor, dicere potuerat, "Renovemus ac elucidemus Ni„cænos Canones". Attamen nec debuit, nec dixit. Conſtantinopolitanæ Synodi Patres in ſuo Symbolo dixerunt de Spiritu Sancto: *Ex Patre procedit*. Potuerant dicere: *Ex Patre Filioque procedit*. Certè præcidiſſent duras Eccleſiarum quæſtiones, lamentanda ſchiſmata. Hinc Caroli Magni Legatio dixit ad Leonem III. „Nunquid non benè iidem tunc authores feciſſent, ſi quatuor „tantum addendo ſyllabas, tam perneceſſarium fidei Sacra„mentum cunctis deinceps ſæculis perſpicuum redderetur"? Et Pontifex reſpondit: "Sicut non audeo dicere non bene feciſſe „ſi feciſſent, quia proculdubio ſicut cætera quæ vel omiſe„runt, ſcientes utique, & non tam humanâ, quam Divina illu„minati ſapientiâ fecerunt; ita quoque non audeo dicere iſtud eos „nobis minùs intellexiſſe. Perpendiſſe, cur dimiſerint. Tu „& tui videte, quid ſentiatis de vobis. Nam & ego me illis „non dico præferam, ſed etiam illud abſit mihi, ut coæquare „præſumam". Hoc ipſum ego reſpondeo de Synodali relatione Confeſſoris Hoſii. Haud dubiè Spiritus Sanctus ei non revelavit, quod periculoſa noviſſimorum dierum tempora eſſent viſura Catholicos viros, qui ejus verba tam perversè detorquerent.

Et quidem constantissimo huic Confessori timiditatem in Sardicensi Synodo adscribere est atrox nimiùm contumelia. Quam intrepido isthìc animo egerit, edicit ipse in literis ad Imperatorem Constantium. Hic ab Eusebianis seductus Princeps adeò oderat sanctum Athanasium, ut in Mediolanensi Synodo dixerit ad Liberium Pontificem: "Præclaram illam victoriam, de Magnentio & Syluano partam, non tanti facerem, quanti Athanasii ab Ecclesiasticarum rerum administratione abdicationem". Hinc primùm per Promissa, deinde per Regias minas tentavit Hosium cogere in suam sententiam. Ast ille respondit: "Ego Confessionis munus explevi, primum cum persecutio moveretur ab avo tuo Maximinano. Quod si tu quoque persecutionem moves, etiam nunc ad quidvis potius sustinendum paratus sum, quàm ut effundam innocentem sanguinem, & veritatem prodam. Fui ipse in Sardicensi Concilio, ipseque ultro Athanasii inimicos provocavi, ut si quid contra eum haberent, edicerent. Promisique eis securitatem, & ne quidquam aliud exspectarent, quam rectum in omnibus Judicium. Id non semel, sed bis feci". Ecce quanto & quali Episcopo Paschasius Quesnellus impingit timorem, trepidationem, supplices preces pro Divinis sancti Petri privilegiis. Adducenda sunt, quoniam nos docebunt rem non modicam, etiam sequentia epistolæ verba: "Quod si nollent rem ab universa Synodo disceptari, saltem me Judice uterentur". Retractatorium Athanasianæ causæ Judicium per appellationem erat devolutum ad Sedem Apostolicam. Sed quoniam Eusebianæ Factionis Episcopi, qui ipsum in Tyria & Antiochena Synodo damnaverant, contumaciter nolebant Romam adesse, eos per Constantis & Constantii Imperatorum authoritatem Julius Pontifex jussit adduci Sardicam, & isthìc fieri retractationem. In generali Synodo, cui Hosius præsideret. Et in Factionis gratiam addidit facultatem, quâ solus Hosius, si isti mallent, retractaret: Nempe ne coram tota Synodo confunderentur. Ex quo lucet, quod Apostolicus Canon, aut antiqua consuetudo Pontificem non constringeret ad certum retractationis modum. Quare nec constrinxit, aut constringere potuit Sardicensis Synodus: Ejus sapientissimo consilio permisit plenam libertatem. Authotitatem, quam Iulius dedit toti Sardicensi Concilio, dedit & uni Hosio: Utrisque fuit delegata

delegata eadem authoritas. Quæ potestas residet in cunctis etiam Successoribus. Hinc & post Sardicensem Synodum Liberius Pontifex Imperatori Constantio, Tyriam Synodum valere volenti adversùs Athanasium, in Mediolanensi colloquio opposuit varia priora pro Athanasio Judicia, & adjunxit: "Omnes contendamus Alexandriam, ubi Reus, ubi Accusator, & causæ eorum Patroni sunt, atque litigantium causâ diligenter cognitâ, sententiam de ea pariter feremus". Consensit in novam retractationem, & præscripsit novum ejus modum. Nec quisquam adversùs Pontificis potestatem, sed solus facinorosus Epictetus Centum-Cellensis Episcopus interceffit de nimiis impensis publicæ Vecturæ. Nempè omnes noverant retractationis modum esse in sapientissimo ac liberrimo Pontificis arbitrio. Quare nec Iulius pro retractanda sancti Athanasii ac aliorum Orientalium Episcoporum causa ad Sardicensem, nec pro ejusdem Athanasii denuò agitanda causa Liberius ad Aquileiensem aut Mediolanensem, nec Innocentius pro retractanda sancti Joannis Chrysostomi causa ad Thessalonicensem, nec pro sancti Flaviani ac aliorum Episcoporum retractanda appellatione sanctus Leo ad Chalcedonensem, nec pro retractanda S. Ignatii causa Adrianus II. fuit obligatus ad indicendam octavam Synodum. Omne illud Iudicium, uti Iulius uni Hosio, sic ipsi poterant uni alteri delegare. Ipsorum sapientissimum consilium ex causis elegit modum retractandi per generalem Synodum.

Porrò quod quintus Nicænus Canon Provincialium Synodorum Judiciis adscribat supremam ac inappellabilem authoritatem, nemo unquam effutivit: Nemo Catholicus, nemo Schismaticus, nemo Hæreticus. Dominus Petrus de Marca est omnium primus. Etenim Eusebiana Factio Julium quidem Pontificem ob susceptos alienos damnatos, adeoque ob violatum istum Canonem damnavit apud Philippo Polim, attamen nequaquam egit de damnatis per Provincialem sui Patriarchatus Synodum, sed de solis damnatis per Synodos Diœcesanas aliorum Patriarcharum. De damnatis per Synodum Tyriam, Antiochenam, & Constantinopolitanam. Quin quisque Patriarcha posset interjectas adversùs subditarum sibi Provinciarum Judicia appellationes admittere, ipsas retractare, & ista etiam Judicia circumducere, nulli Eusebiano venit in dubium. Excepto unico casu unanimis suffragii, de quo Canon Antiochenus, postmodò tamen circumductus per sextum

Universidad de Deusto
Biblioteca

Constantinopolitanum. Eundem in sensum locutus est ad Liberium Papam in Mediolanensi Colloquio Imperator Constantius: "Res de quibus constituta est formula, infringi nequeunt. Si„quidem plurium Episcoporum rata debet esse sententia". Loquitur de Tyria Synodo, cui antea dixerat "omnes Orbis terra„rum Episcopos adfuisse". Locutus est in sensum Eusebianum. Etiam Aurelius Carthaginensis, & quidam alii Afrorum Episcopi in infelicissima ad Celestinum Pontificem epistola nequaquam favent Domino Archi-Episcopo. Censent quod quintus Nicænus Canon sanciat Synodalia etiam de Episcopis Judicia esse inconcussa, ideoque & damnatos isthìc Episcopos non posse Romam provocare: Verùm non de Provinciæ, sed de totius suæ Diœcesios agunt Synodo. Etenim in ea ipsa epistola profitentur, quod damnati in istis Episcopi, immò & Clerici, possint ad hanc confugere. Patriarchales appellationes nec Photius extinxit, nec Michaël Cerularius. Quod ipsas quintus Canon Nicænus extingueret, in nullius unquam, cujus nomen noverimus, venit animum. Quare hunc, quem Dominus Archi-Episcopus jam tentat Mundo obtrudere, istius Canonis intellectum Joannes David rectissimè scripsit esse fatuum.

Adducta jam Dogmata Dominus Archi-Episcopus pergit confirmare: "Sanè vix credi potest tam promptos ac faciles fuisse „Episcopos, ut statim & absque ulla contradictione consenserint „exui se supremâ authoritate, quam possidebant, ut judicia sua „simplici appellationi submitterent. Faciliùs eis persuaderi poterat, „ut approbarent tribui Episcopo Romano jus concedendi Revi„sionem adversùs eorum judicia, id est, jus Imperatoribus quæ„situm communicari cum Romano Pontifice, eaque ratione pau„latim, ac sensim sine sensu adimi Imperatoribus. Neque enim „Concilium in universum id jus ademit Principibus, ut colligere possumus ex verbis Canonis septimi, quæ sic habent": Si appellaverit qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ. "Verbis quidem illis conditionalibus datur damnato fa„cultas implorandi auxilium Romani Episcopi; verùm id non im„pedit, quin etiam possit adire Imperatorem, cujus authoritatem „in hac materia satis manifestè agnoscit Synodica epistola Conci„lii Sardicensis, paulò ante laudata".

Errores suos repetit, & adjungit novos. Primus est, quod Provinciales Synodi ante Sardicense Concilium haberent supremam authoritatem. Secundus est, quod hâc authoritate se exui permiserint in gratiam Romani Pontificis. Tertius est, quod non plenè se permiserint exui. Istam enim suam authoritatem permiserunt non per appellationes circumduci, sed solummodò circumscribi per revisiones. Quartus est, quod hoc Revisionis jus tunc esset quæsitum Romanis Imperatoribus. Quintus est, quod Sardicensis Synodus Romano Pontifici nihil adscripserit, nisi istius Imperialis Juris communionem. Sextus est, quod Synodus istud jus Imperatoribus non plenè ademerit. Septimus est, quod istud colligatur ex adductis verbis septimi Canonis. Etenim verba ista nec apicem habent de Imperatoribus. Et hoc advertens Dominus Archi-Episcopus recurrit ad Synodalem epistolam, in qua Patres confitentur se agere ex permissu Principum. Quia nempe generales Synodi, quoniam & Ecclesiam & Rem-publicam movent, sine Principum permissu non solent celebrari. Quid hoc ad præsentem controversiam? Rectè tamen Dominus Archi-Episcopus addit, quod Synodus paulatim, & sensim sine sensu voluerit istud jus Imperatoribus adimere. Ita profitetur ipsum esse contra Canones, adeoque & istud ipsum censet de illius extensione ad Romanos Pontifices.

Audiamus & sequentia: "Magnum tamen discrimen inter„dit inter jus qnod Imperatoribus competebat, & illud quod Ro„mano Pontifici tribuitur. Imperatores enim, cum negotia re„tractari præcipiebant, majus Concilium congregabant, ad quod „evocabant Episcopos ex diversis Provinciis, pro ut eis libuerat. „At Canones Sardicenses modum adhibent authoritati Episcopi „Romani, cui nihil aliud licere volunt, quàm ut novos Judices „donet Episcopos ex vicina Provincia, qui unà cum prioribus „Judicibus intersint renovationi Concilii & Judicii". Errores suos repetit, & adjungit novos. Repetitus jam frequenter error est, quod Sardicensis Synodus Romano Pontifici nihil detulerit, nisi Imperialis Juris communionem. Primus error novus est, quod plenam communionem non detulerit. Secundus est, quod Imperator Synodalium Judiciorum retractationem possit delegare Episcopis, quibus voluerit. Etenim omnes Ecclesiæ Patres nullum agnoscunt Principis jus ad istas Delegationes, sed meram suam dispensatoriam tolerantiam. Canonibus conformes patienter tole-

Universidad de Deusto
Biblioteca

rarûnt, difformes conſtanter excuſſerunt. Tertius error eſt, quod Pontifex appellatarum cauſſarum retractationem delegare non poſſit, niſi eidem aut vicinæ Provinciæ. Etenim Synodus profitetur ſe omnia relinquere ejus ſapientiſſimo conſilio. Dominus Archi-Epiſcopus illuſtriorem Papalis authoritatis partem tranſcribit in Imperatorem.

Quid de Imperialibus Epiſcopalium cauſarum Delegationibus ſenſerit Sardicenſis Synodus, audiamus ab ejus Præſide Hoſio in literis ad Imperatorem Conſtantium: "Deſine, quæſo, & me„mineris te mortalem eſſe, reformida diem Judicii, ſerva te pu„rum in iſtam diem, neque te miſceas Eccleſiaſticis negotiis, ne„que nobis in hoc genere præcipe, ſed potius ea à nobis diſce, „Tibi Deus Imperium commiſit, nobis concredidit quæ ſunt Ec„cleſiæ. Et quemadmodum qui tuum Imperium malignis ocu„lis carpit, contradicit ordinationi Divinæ; ita & tu cave, ne „quæ ſunt Eccleſiæ, ad te trahens, magno crimini fias obnoxius". Date quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei Deo. "Neque „enim nobis fas eſt in terris Imperium tenere, neque tu Thy„miamatum & Sacrorum poteſtatem habes". Palam ſcribit contra memoratas Delegationes. Eadem eſt ſententia omnium Patrum. Talia & nos oportet prædicare noſtris Regibus. At ecce Dominus Archi-Epiſcopus mavult ſcribere, quod Sardicenſis Synodus nihil detulerit Romano Pontifici, niſi diminutam Regii Juris communionem. Movet & alias quæſtiones: An Synodus Sardicenſis fuerit Oecumenica? An Epiſcopo damnando permittat appellare ante definitivam ſententiam? An appellare permittat ab iſta etiam Synodo, cui Pontifex primi Judicii Retractationem delegavit? Non ſpectant ad præſentem materiam.

CAPUT

CAPUT XXVII.

An Dominus Petrus de Marca ſit reverâ primus Author Commenti, quod aſſerit Romanas Appellationes eſſe quandam, à Sardicenſi Concilio donatam, participationem Auguſti juris, quo Romani Imperatores ſemper potuerunt quorumvis, etiam Eccleſiaſticorum ac Synodalium, Tribunalium ſententias per Sacra Reſcripta delegare retractandas aliis Iudicibus?

Aliquid ſemper novi dicere fuit olim magna laus apud Gentiles Athenienſium Philoſophos. Apud nos verò Chriſtianos quid Gentium Doctor Apoſtolus ſentiat de vocum novitatibus, eſt omnibus exploratum. Quidquid apud nos in Dogmate eſt novum, eſt & falſum. Hanc eſſe firmiſſimam Præſcriptionem demonſtrat frequenter Tertullianus. Et hinc præſens Domini Archi-Epiſcopi gloria nihil eſt: Eſt miſeranda confeſſio erroris. Paucis tamen videndum eſt, an gloriatio, licet vacua, ſit tamen vera. Supra-dixi Commentum iſtud eſſe adeò devium, ut nec Nicomedienſi Euſebio, nec Photio in mentem venerit, immò forſitan nec Michaëli Cerulario. Quidquid ſit, in mentem omninò venit Leoni Acridenſi Epiſcopo, Exarcho-Bulgarorum, pertinaciſſimo ac nequiſſimo dicti Michaëlis ſatelliti & cooperario. Hic eſt primus author prodigioſæ fabulæ. Adversùs Latinam Eccleſiam ſcripſit plures epiſtolas, quarum una eſt "adversùm illos, qui dicunt Romam „eſſe primum Thronum". Contumaciter aſſeverat Primatum à Chriſto Domino non eſſe datum meritis ſancti Petri Apoſtoli: Domini verba; "Tu es petrus & ſuper hanc petram ædificabo „Eccleſiam meam", non in Petri perſonam, ſed in ejus de Dei Filio confeſſionem fuiſſe directam, ideoque hanc, non illam eſſe rupem immobilem. Aſſeverat Dominum ad "unam, Catholicam, „& Apoſtolicam Eccleſiam" fuiſſe locutum, "non ad Petrianam, „aut Romanam, ut vult indoctus Romanorum faſtus".

Attamen

Universidad de Deusto
Biblioteca

Attamen quin Romana Ecclesia sit in longa istius Primatus possessione, non præsumit inficiari, ideoque quærit istius possessionis originem. Et definit: "Porrò si quis consideret, à quo „Roma Primas habere visa est, ei gradum vix concedet, siqui„dem Paganorum sententia in Ecclesia Dei omnino absurda est. „Aureliani enim, Paganam Religionem colentis, judicio ea Pri„matum accepisse videtur. Contigit enim Aurelianum hunc, ad „Exercitum tendentem, per Antiochiam iter facere, Paulum au„tem Samosatensem, loci illius Episcopum, judicio Episcoporum „congregatorum, tum honore Sacerdotali, tum Throno depos„tum, seditiosè, & per vim contendere, ut quæ sibi ablata erant „recuperaret, hosque qui eum deposuerant, id ei non concedere. „Magnâ interea contentione & rixâ absurdâ erumpente, utraque „Pars tandem ad potentiam Mundanam, eamque quæ coërcere po„terat, respexit: Hi, ut Pauli Tyrannidem sisterent; ille ve„rò, ut eorum suffragia irrita faceret, & Patrum Sanctiones im„punè violaret. Indigent itaque, necessitate cogente, utraque „pars, seorsim licet, authoritate Imperatoris. Ille autem sese „illa, de quibus contendebant, non intelligere affirmans, ad Epis„copum Romanum causam adferre jussit: Eosque, recusantes li„cèt eis stare quæ Romanus Episcopus judicaret, quippe qui an„tea, cum ejusdem religionis esset, ejus rei aliunde notitiam habuit, „Romam adduxit: Eisque idcircò videbatur ei Primas dedisse, „& in omnium Tyrannidem Pontificatum asseruisse".

Affirmat plura. Primò, quod & degradatus Paulus, & degradatrix Synodus ad Aurelianum provocaverint. Secundò, quod Aurelianus, utpotè Laicus & Paganus, istam Christiani Dogmatis ac disciplinæ quæstionem non intellexerit. Tertiò, quod hac de causa ipsam remiserit ad judicium Romani Episcopi. Quartò, quod utraque pars istud judicium detrectarit. Quintò, quod Princeps invitos Romam coëgerit. Sextò, quod hoc sit exordium Romanæ Appellationis, totiusque Romani Primatus. Quia nempe Romani Episcopi hanc Imperialem Delegationem duxerunt in consequentiam, atque ita ipsam pedetentim sibi in Jus transformarûnt. Miscet vera falsis, interím palam docet, quod Imperator Aurelianus Augustæ Delegationis jus habuerit, & ipsum quoad Ecclesiasticas quæstiones transcripserit in Romanam Ecclesiam. Dominus Petrus de Marca hanc transcriptionem à Sardicensi Synodo, Leo Acridensis censet facta m

factam ab Imperatore Aureliano. Hoc est unicum discrimen inter utriusque Dogmata. Et Leonis opinio est Romanæ Ecclesiæ favorabilior. In tribus. Primò, quod dicat transcriptionem, natumque inde appellationis jus esse vetustiora. Secundò, quod istam dicat factam ab ipso, qui sua alienare poterat, Principe. Et certè, si facta sit talis transcriptio, quâ potestate Sardicensis Synodus Augustam Rei-publicæ authoritatem potuit transferre in Romanum Pontificem? Tertiò, quod Leo Acridensis retractatorium Judicium permittat in alma Urbe fieri. Affirmat enim, quod Aurelianus partes adduxerit Romam.

An Dominus Petrus de Marca istas Leonis Acridensis fabulosas blasphemias legerit, ignoro, Interim habet etiam alia istis similia. Leo enim pergit: "Porrò Synodus prima præcepit, ut „unaquæque Provincia propria jura conservet, & nemo alterius „limites invadat, & alienas Provincias surripiat, sibique subjiciat". Laudat non quintum, sed sextum Nicænum Canonem. Et in ipso fundat Episcoporum appellationes. Ex ipso affirmat, quod una Provincia, seu Diœcesis non subsit alteri, nec ab alterius Episcopo possit invadi. Utique non Patriarchalis tantùm, sed quævis Autocephala. Qualis tunc erat & ipsa Acridensis. Etenim Græci Autocephaliam, quâ olim Heraclæensem, Ephesinam, & Cæsaræensem exuerunt, postmodo transtulerunt in plures alias Cathedras, atque ita suum schisma transformarunt in hydram multorum capitum. Leo agit in Romanam Ecclesiam: Affirmat quod ipsa omnes sub cælo Apellationes, aliumque Primatum prætendendo invadat alienas Provincias, ideoque peccet in sextum Nicænum Canonem. Pontifici nequaquam Patriarchalem suarum Provinciarum Præfecturam ac Appellationes denegat: Absit. Ei concedit ac profitetur omnem istius potestatis plenitudinem. Divina Justitia passim schisma punit per schisma: Ecclesiasticæ unitatis laceratores passim transvertit in Cadmæos fratres. Hinc & schismaticis Græcis non defuerunt Metropolitæ, qui suas Synodos ambirent esse supremas ac inappellabiles. Verùm illos alii invaserunt isto impetu, quo olim apud Donatistas Primianistæ tractarunt Maximianistas. Videatur Theodorus balsamon in Meditato de Patriarcharum Privilegiis. Eodem modo nescio quem similiter ambitiosum Metropolitam invadit Callipolitanæ Ecclesiæ Oeconomus in litteris ad Theodosium Constantinopolitanæ

Ecclesiæ Proto-Notarium : Epistola exstat in Turco-Græcià
Fol. 333. apud Martinum Crusium. En quales Duces habeant nostri hodie Novatores. Illos non proscribo ad schismaticos : Absit. Divina Clementia me custodiat. Et ipsos. Dico quod quædam cum istis prava, quædam sapiant ac doceant pejora.

Hujus Leonis oculos etiam ferit Sardicensis Synodus. Hinc prosequitur : " Quod si dicas Synodum Sardicensem præcipere, „ut Episcopus Romanus aliarum Provinciarum suffragia examiner, „id multis modis solvi potest. Primò, quod cum localis sit, à „quarta Oecumenica rescinditur. Ea enim Patriarchæ potissimùm „Constantinopolitano aliorum judicia examinare concessit". Cum Domino Petro de Marca affirmat Sardicensem Synodum non Oecumenicam, sed dumtaxat localem, seu Patriarchalem fuisse, ideòque ejus Canones non extendi ad omnem Ecclesiam. Hoc schismaticis Græcis est palmare fundamentum contra universalitatem istorum Canonum. Hinc concludunt potuisse circumduci per sequentes Oecumenicas Synodos : Et præsens Leo affirmat circumductos per Synodum Chalcedonensem. Per nonum ejus Canonem. Affirmat quod hic cunctas totius Mundi appellationes à Romano Episcopo transferat in Constantinopolitanum. Ridiculè. Etenim Canon manifestè agit de solis appellationibus trium, usque tunc Autocephalarum, Diœceesion : Thracicæ, Asiaticæ, Ponticæ.

Interim & hic Leo, & cuncta Photiani Schismatis Factio Sardicenses Canones longè rectiùs intelligunt, quàm hodierni Novatores. Ex animo profitentur, quod isti Canones Romano Pontifici plenam faciant potestatem evocandi, delegandi, & appellatas causas quovis juxta suum arbitrium modo retractandi. Etenim Theodorus Balsamon ad quintum Sardicensem Canonem scribit : " Præsens Canon dicit, quod si quis à Provincialibus Epis„copis condemnatus fuerit, & ad Papam appellaverit, is verò „vicinis mandaverit Episcopis, ut de appellatione cognoscant, si „hoc justum esse putaverit, & ab eis quoque condemnatus fue„rit, & secundò ad Papam accesserit, & illi visum est ea, quæ „priùs judicata sunt, rursùs examinari, ne cogatur is, qui judi„cio vicerit, Romam venire, sed in Provinciam jussu Papæ ve„niant Presbyteri ex ejus Latere, sive ab ejus Ecclesia, & familiaritate

„liaritate illi conjuncti, qui authoritatem sive potestatem ejus ha„bere debent, ut cum Regionis illius Episcopis de quæstione ju„dicent, illamque decidant. Si autem Romanus Episcopus non „esse justum perspexerit, ut rursùs examinentur ea, quæ priùs „judicata fuerant, ejus enim judicio Canon omnia relinquit, fa„ciet quod sibi justum esse videbitur. Cum Canon hæc definiat, „ne tibi contrarium esse videatur caput primum tituli noni libro„rum Basilicorum, dicens non posse Judicem appellatum ad alium „transmittere cognitionem appellationis, sed eam per se audire „debere. Sed dic præsentem Canonem esse specialem, & ita edi„tum esse propter viæ longitudinem, & ne vexentur Episcopi, „in adeò longinquam & alienam Regionem trahendi. Cum Pres„byteris autem Papæ secundam appellationem judicare Provin„ciales Episcopos, qui condemnarùnt Episcopum, ne dicas esse „contrarium legi, quæ dicit : Judex, qui semel pronuntiavit, „officio functus est, & non potest rursùs propriam sententiam „examinare. Nam & hoc etiam specialiùs editum est, ut mihi „videtur. Propterea enim & Papæ judicio relictum est genus ju„dicii. Quod enim ad Leges attinet, non poterant unà cum Pa„pæ Presbyteris judicare illi, qui sententiam priùs tulerant. Sin „autem dixeris alios esse Episcopos, qui sententiam tulerint, ni„hil invenies repugnans". Affirmat Canonem quibusdam displicuisse, quod Pontificem ad appellatas causas per semet-ipsum retractandas non adstringeret, sed permitteret facultatem delegandi. Et quidem etiam illi Provinciali Synodo, à cujus judicio erat provocatum. Censebant Canonem adversari Romanis legibus, ideòque & deviare. Etenim Ecclesia in suis olim judiciis sequebatur formam Romanæ Rei-publicæ. Theodori responsio est lucida. Et recta. Affirmat Canonem esse ampliativum, hoc sensu : Romanus Episcopus possit istiusmodi causas non dumtaxat evocare ad suum tribunal, sed etiam quibuscunque aliis juxta suum sapientissimum arbitrium delegare. Evertit omnes Hincmarianas, ac item modernas vocum novitates.

Notandum est aliud ejusdem Leonis adversùs Sardicensis Synodi authoritatem argumentum : " Insuper quod Hosius Cordu„bæ Episcopus, Præsidentiæ Romanæ locum tenens, & gratiam „majorem, quam par erat, ei potissimùm deferens, Episcopi Con„stantinopolitani, qui non tantum aberat, sed & hæresi labora-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„bat, curam non levem haberet. Quod si hæc Synodus Oecume-
„nicas priores, & præcipuè primam, quæ præcepit ut unaquæq;
„Provincia Jura sua inviolata omninò conservaret: Hæc, inquam,
„cum sit localis Synodus, si Oecumenicam despiciat, potissimùm
„super hac re, quis eam æstimaverit". Miscet vera falsis, & af-
firmat plura. Primò, quod Hosius fuerit istius Synodi Apostо-
licus Præsidens. Secundò, quod non timidus fuerit, sed nimiùm
audax: Quod Romanæ Ecclesiæ nimiùm detulerit. Utique per
verba: "Honoremus sancti Petri memoriam". Tertiò, quod
Constantinopolitanæ Ecclesiæ dignitates neglexerit. Quoniam
ejus Episcopus aberat: Et quoniam erat Hæreticus. Quod ob
demerita Præsulum violaverit Jura Sedium. Quartò, quod sit
prævaricatus Nicænos Canones. Non quintum, sed sextum.
Hæc illius verba: "Suis privilegia serventur Ecclesiis". Quintò,
quod ob istum contemptum Synodus sit nullius ponderis.

Quod Sardicensis Synodus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Ju-
ra læserit, est ridicula fabula. Hæc enim Ecclesia Patriarchalem
dignitatem tunc necdum somniaverat. Habebat simplicem Archi-
Episcopum, id est, solo nomine Metropolitam sine Suffraganeis,
Patriarchicam Diœcesim ac potestatem primus architectari cœ-
pit sanctus Joannes Chrysostomus. Falsum item est, quod ejus
Episcopus tunc fuerit Hæreticus, aut non fuerit apud Sardicam.
Ejus namque legitimus Episcopus tunc erat Confessor Paulus,
cujus ab Arianis ejecti Romana ad sanctum Julium Appellatio fuit
ex ejusdem Pontificis jussu retractata Sardicæ, & ipse absolutus à
calumniis, & repositus in gradum. Hâc enim justitiâ offensi Eu-
sebiani illum, ne rediret in Sedem, suffocarúnt in balneo. Quod
hæc Synodus dumtaxat localis fuerit, aut quod Nicænos Cano-
nes læserit, est etiam manifestè devium. Attamen utraque fabu-
la pleniſſimè placet hodiernis Novatoribus. Hi quintum, Acri-
densis Leo affirmat læsum fuisse sextum. Et rectiùs. Longè item
rectiùs affirmat Hosium per audaciam excessisse, quam defecisse
per timiditatem, & quasi precarium beneficium supplicasse à Sy-
nodo. Utique proclamando: "Sancti Petri memoriam honore-
„mus". Rei veritas affirmat nec audaciam, nec timiditatem fuis-
se, sed Hosio dignam constantiam.

Et ipsam Romana Ecclesia semper est plurimùm venerata.
Etenim Gregorius IV. Pontifex de causa Aldrici Cenomanensis Epis-

Episcopi, cujus Romana Appellatio patiebatur contradictionis obi-
ces, scripsit ad Gallicanos Episcopos: "Quapropter has ad vos
„litteras destinamus, quibus Decreto nostro vestram rogantes
„Charitatem mandamus, ut si aliquis, quod non optamus, suo-
„rum Æmulorum Aldricum Episcopum accusare damnabiliter at-
„tentaverit, ut honoretur beati Petri Apostolorum Principis me-
„moria, Ecclesiæque Romanæ, cui præsedit, privilegium, &
„nostri nominis authoritas. Liceat illi post auditionem Prima-
„tum Diœceseos, si necessè fuerit, nos appellare, & nostrâ au-
„thoritate, aut ante nos, aut ante Legatos ex nostro Latere mis-
„sos, juxta Patrum Decreta, suas exercere atque finire actiones".
Palam laudat Sardicenses Canones, & exponit: "Aut ante Nos,
„aut ante Legatos nostros exercere suas atque finire actiones".
Nempe sicut sederit sapientissimo Romani Antistitis arbitrio. Hinc
denuò addit: "Et authoritate Canonum, & Prædecessorum no-
„strorum Decretis sancitum est, ut Episcopus accusatus, si voluc-
„rit, appellet Romanum Pontificem, & ad eum, si libuerit, con-
„fugiat, ut ab eo ejus causa audiatur, aut ipse à Latere suo Le-
„gatos, qui eam audiant, mittat, qui justè cum omnibus Epis-
„copis Comprovincialibus ejus authoritate judicent". Et hanc
epistolam tanti olim fecit Gallicana Ecclesia, ut plures ejus par-
tes sanctus Ivo Carnutensis Episcopus suo Decreto inseruerit.
Præfatam Hosii Synodalem Relationem laudat in litteris ad Hinc-
marum Rhemensem Episcopum etiam sanctus Papa Nicolaus:
"Debuerat certè Beatitudo tua, cum Rothaldum Suessionensem
„Episcopum toties examinaveras, scribens sancti Petri memoriam
„honorare, ejusque judicium, etiamsi nunquam appellasset idem
„Rothaldus, modis omnibus præstolari". Eandem in suo supra-
adducto Capitulo laudavit Carolus magnus, laudemque in suum
Canonem assumpsit Triburiensis Synodus. Et ecce hodie ista
relatio clamatur fuisse timida, humilis, ac precaria supplicatio.
Et hoc per sublimes Catholicæ Ecclesiæ Episcopos.

Acridensis Leo pergit adversùs Sardicensem Synodum: "Quo-
„niam Carthaginensis Synodus, postea circiter annos duodecim,
„quæstiones exactè exhauriens, non solùm nullam venerationem
„Sardicensi Synodo attribuit, sed nec scire dignata est, an talis ha-
„bita fuerit; sed ad Canones primæ Synodi respiciens, ad Ce-
„lestinum planè scribit, ille enim tertius à Zozimo Sedem Ro-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„manam administrabat, ut Romanus Pontifex non audeat aliorum „Decreta attingere. Quippe quod nullus Canon istud præcipiat". Variè & fœdè errat. Primò, quod sexta Carthaginensis Synodus sit facta duodecim annis post Sardicensem. Distant enim ad septuaginta annos. Secundò, quod dicat omnes de ista re quæstiones fuisse exhaustas ab ista sexta Synodo. Etenim illic nihil definitum est, sed omnia fuêre dilata in maturius examen. Tertiò, quod ista Synodus Sardicenses Canones non solummodò ignoraverit, sed etiam contempserit. Etenim Primates istius Synodi Episcopi ipsos, ubi agnoverunt, admiserunt cum plena reverentia. Quartò, quod ista Synodus etiam ad sanctum Papam Celestinum scripserit. Etenim id factum est post plures annos. Verùmtamen hi errores non sunt capitales, nec faciunt ad præsentis quæstionis substantiam. Capitalis igitur error est, quod ista Afrorum epistola sit authentica ac legitima: Quod rectè dicat Romanas tam Episcoporum quam Clericorum Appellationes in nullo fundari Canone, ideòque ipsas rectè excutiat. Et hoc ipsum plenis buccis profitentur hodierni Novatores. Prævaricatoria epistola est ipsis grande fundamentum.

Leo Acridensis prosequitur: "Porro quia Synodus Venetha„lensis, Canones primæ Synodi sequuta, Episcopos Romæ „subjectos Synodicis ejus Decreris obedire jubet, eos autem qui „sub Alexandrino Patriarcha sunt ejus Decretis. Et alios simili„ter". Quæ & qualis fuerit ista Venethalensis Synodus, fateor me ignorare. Interim Leo tradit plura benè notanda. Primò palam laudat sextum Nicænum Canonem, qui Patriarchalia Ecclesiæ Alexandrinæ, à Meletio Lycopolitano Episcopo invasa ac læsa, jura reparat, & hac occasione laudavit etiam Divina Romanæ Ecclesiæ Privilegia, nec non dignitates Antiochenæ Sedis, & generatim omnium Autocephalorum Exarchatuum. Secundò affirmat per hunc, non per quintum Canonem stabiliri Romanas Appellationes. Tertiò affirmat appellationes non soli Romanæ Eccleſiæ competere, sed etiam Alexandrinæ, Antiochenæ, & aliis Autocephalis: Et has omnes stabiliri per istum Canonem. Ex his concludit Romanæ Sedi non totius Mundi, sed deberi appellationes solorum Episcoporum spectantium ad ejus Patriarchatum. Hos omnes affirmat à suarum Provinciarum Synodis posse provocare ad Papam. Et istud sanciri per sextum Nicænum Canonem.

Et ecce has etiam appellationes ei auferunt hodierni Novatores. Quod sancto Petro Apostolo, ac ejus Romano Throno relinquunt Schismatici, auferre nituntur Orthodoxi. Res deploranda sanguineis lachrymis. Quod eadem Joannes Zonaras, Theodorus Balsamon, Matthæus Blasteres, Alexius Aristinus, aliique omnes Photiani Schismatis Sectatores sentiant ac doceant, est supra demonstratum. Cuncti affirmant non in quinto, sed in sexto Nicæno Canone agi de faciendis ad Patriarchales Sedes appellationibus. Et rectè. Assertionem, quæ à quinto Canone affirmat Romanas appellationes auferri, Joannes David rectissimè scripsit esse fatuam.

Quod olim quicumque Orientales, à suarum Provinciarum Synodis damnati, Episcopi potuerint liberrimè ad suos provocare Patriarchas aut Exarchos; quod item hi istas causas non solummodò delegare in partibus, sed etiam potuerint ad sua tribunalia evocare, est longè certissimum. Plurima demonstrant exempla ac testimonia. Etenim quod Clerici Basilonopolitani ad sanctum Joannem Chrysostomum, uti ad suum Patriarcham, provocaverint, supra nos docuit Anastasii Nicæni Metropolitæ attestatio ad plenam Chalcedonensem Synodum. Videtur id factum adversùs Alexandrum Basilonopolitanum Episcopum, qui à laudato Joanne consecratus, eique in persecutione fidelissimus, cum aliis ejus fautoribus debuit aufugere: Et fugit in Pentapolitanam Libyam, benignè susceptus à sancto Synesio, Ptolomaidis Episcopo. Erat enim natione Cyrenensis, ideòque fugit in suam Patriam. Et quia à Theophili Patriarchæ Alexandrini violentia fugerat, Synesius ad illum, ne suum Superiorem offenderet, omnia fideliter retulit. Ita habes in ejus litteris ad eundem Theophilum. In laudatis Chalcedonensis Synodi Actis etiam habemus, quod Athanasius, Perrhensis in Euphratesia Provincia Episcopus, à suo Metropolita Panolbio degradatus, appellaverit Domnum Antiochiæ Patriarcham, & fuerit ab ipso Synodaliter auditus. Domnus causam non delegavit ejusdem aut vicinæ Provinciæ Episcopis, sed partes Antiochiam evocavit ad suam Synodum. Hæc integra exstat in præfatis Actis. Et ex ipsis discimus Panolbio Joannem, Joanni successisse Stephanum. Nempe Panolbius successerat Alexandro, qui cum Joanne Antiochiæ Patriarcha adfuit Ephesino Concilio, & ob rebellionem contra Ecclesiarum pacem fuit deportatus

Epist. 67

portatus in Ægyptum. Item videmus omnes istos Successores fuisse brevis vitæ. Idem Patriarcha Domnus gravissimè tulit Ibæ Edesseni Metropolitæ primam instantiam fuisse sibi per sacra Re-scripta ablatam : Clamavit esse injuriam, immò contemptum sui Apostolici Throni. Certè prima de Metropolita cognitio, & re-tractatorium de Provinciali Episcopo Judicium spectant ad idem tribunal. Quid opus multis in re lucida ? Nonus Chalcedonensis Canon firmat has Patriarchales appellationes. Firmari etiam à Constantinopolitanis, aliisque pluribus, est sæpe ostensum. Et ecce, non Schismatici, non homines Orientales aut Græci, sed Latini, Occidentalis Ecclesiæ Filii, Orthodoxi avent his omnibus exuere sanctum Apostolum Petrum.

Etiam Commenti, quod Mundo suadet Romanas appellationes vetari à quinto Nicæno Canone, Dominus Petrus de Marca non est primus author. Etenim Guilhelmus Beveregius, Anglicani Schismatis Doctor, nobis adducit nescio cujus Schismatici Græci Scholion ad quartum Sardicensem Canonem. Affirmat in Amerbachiano Codice reperiri medium inter Theodori Balsamonis ac Joannis Zonaræ Commentaria. Hæc sunt verba : "Ex hoc „Canone res Romana ad superbiam elata est. Et hunc, tam„quam à Synodo Nicæna constitutum, olim proferentes malefici „tunc temporis Romanorum Præsides à Concilio Carthaginensi „deprehensi sunt, quemadmodum ipsum Synodicum Synodi Car„thaginensis procœmium ostendit. Quin etiam nec hic amplius quid„quam alii Canones, istis concedit, licet illi ita sine ratione opi„nentur. Neque enim absolutè uspiam depositum licentiam ha„bere dicit ad Episcopum Romanum appellandi. Sic Sardicensis „Synodus Oecumenicis planè adversaretur. Sed eum, qui à „finitimis Episcopis, & rursùs eum, qui ab ipsius Provinciæ „Episcopis depositus est. Neque enim Metropolitæ Conventum, „neque Exarchi sive Patriarchæ præsentiam comprehendit : Adeò „ut si quis eorum ibi adsit, & nec à finitimis Episcopis, nec in „viciniis condemnatio Episcopi constituatur, nulla à Romano re„tractatio erit, quemadmodum in proposito hoc Canone traditur". Affirmat non illos, qui à Provinciæ Synodo, sed dumtaxat eos, qui à Provincialibus, sive à finitimis sine Metropolitâ Episcopis damnantur, posse appellare ad Papam. Synodaliter damnatis nullum patêre asylum. Verùm istiusmodi fabula nulli unquam schis-

matico Græco venit in mentem. Est risu, non refutatu digna. Hinc & ipsi Græci istud Scholion forsitan suppresserunt. Interim Romanæ Ecclesiæ odium adeò clausit dicti Beveregii oculos, ut scribat ipsum esse observatu dignissimum.

Ut adjutoria, præsertim arma, deportentur ad hostes, rigidissimè damnant & leges & Canones. Catholicæ Ecclesiæ hostibus Dogmatica arma transmittere est facinus longè enormius. Præsertim his periculosis ac malignis novissimorum dierum temporibus, quorum cuncti hæretici adeò oderunt, & non dumtaxat supprimere, sed & evertere tentant Apostolicam Sedem, ut cunctos Orthodoxos appellent Papistas. Credunt id esse ignominiæ nomen. Et nonne istud facinus patrant hodierni Novatores ? Etenim præfatus Beveregius nuperrimè hæc scripsit ad quartum Sardicensem Canonem : "Synodus Nicæna Canone quinto decre„vit, ut omnes Ecclesiasticæ causæ à Provinciali Synodo deter„minentur, in qua motæ sunt. Post istud itaque Decretum, à „generali Synodo constitutum, ridiculum fuisset Provincialem „Synodum decernere, ut à Provinciæ Synodo ad Episcopum Ro„manum appelletur, illeque causam finiret. Neque hoc quidem „Concilio Sardicæ habito in mentem unqam venit. Nuspiam „enim decrevit, ut ipse Romanus Episcopus causam aliquam in „aliena Provincia ortam determinaret, sed tantum ut ipsi liceret „decernere, ut causa aliqua retractetur in eadem Provincia, ubi „priùs judicata est, ut ex tertio, & quinto, aliisque hujus Con„cilii Canonibus patet. Et imprimis etiam observandum est, ne„que hoc, quidquid est privilegii, vel è Scripturis, vel ex an„tiqua traditione, aut consuetudine à Patribus Sardicensibus Epis„copo Romano asseritur & instituitur, sed tantùm in honorem „sancti Petri. Sic enim Hosius Episcopus Cordubensis, qui Con„cilio præ-erat. Adeò ut nullum aliud tunc temporis jis præsto „esset argumentum, quo hoc fundaretur, nisi ut memoria sancti „Petri, per hujusmodi privilegium Episcopo Romano indul„tum, honoraretur". Sunt ipsissima nostrorum Novatorum argumenta & Sensa. Certum est esse hausta ex ipsis. Nam & Beveregius profitetur se scribere ex ipsorum fonte, Hincmaro Rhemensi.

CAPUT XXVIII.

Diſcutiuntur alia D. Archi-Epiſcopi Dogmata circa Sardicenſem Synodum.

DOminus Archi-Epiſcopus in quarto ſeptimi libri capite hæc ſcribit : " Adnotandum eſt inquum omninò viſum eſſe Orientalibus, ſi „Occidentales Epiſcopi, etiam in plenario Concilio, tentarent retractare Judicia in Synodis „Orientalibus facta, quod eo pacto harum Synodorum authoritatem violari manifeſtum eſſet. Itaque vix credi poteſt, eos ita comparatos fuiſſe, ut ſolius Romani Pontificis authoritatem ſuâ ſuperiorem eſſe confiterentur. Præſertim cum Schiſma recenter adversùs illum feciſſent, eumque ob hoc excommunicaſſênt, quod Caput eſſet eorum, qui leges Eccleſiaſticas peſſum dederant" : Ut Ducem & Principem malorum, qui primus januam communionis ſceleratis atque damnatis aperuit, cæteriſque aditum fecit ad ſolvenda Jura Divina. " Orientales enim per iſtas tempeſtates regulam „hanc certam & indubitatam Eccleſiaſticæ diſciplinæ eſſe contendebant, res in Oriente judicatas retractari non poſſe in Occidente, nec è contra. Ita namque affirmavit Concilium Antiochenum in epiſtola ad Julium Papam, in qua Epiſcopi adferunt „exemplum damnationis Pauli Samoſateni, ab Epiſcopis Orientalibus decretæ, quam Occidens recepit, conſenſuque ſuo firmavit abſque novo examine, ſicut etiam Oriens recepit, & approbatione ſua confirmavit damnationem à Synodo Occidentali „decretam adversùs Novatum. At Julius Papa reſpondens huic „epiſtolæ Concilii Antiocheni, non contradicit abſolutè ſupremam eſſe authoritatem Orientalium Conciliorum, ſed Athanaſii tantùm facto inhæret, explicandoque Judicio, quod adversùs eum fuerat latum in Synodo Tyria. Ait enim illud eſſe irritum, quod adversùs Athanaſium, Presbyterumque ejus Macarium teſtimonia abſentibus illis recepta fuerint à Judicibus delegatis

„legatis, apertiſſimis Athanaſii hoſtibus, & ab eo ejuratis, ideòque Judicium illud integrum non fuiſſe, ſed tantùm ἐκ μονομερὸς, ex quo ſequeretur illud executioni non eſſe mandandum. Cum itaque Athanaſium in ſuam communionem ſuſceperit, nihil ſe Canonibus adversùm egiſſe, quoniam ſententia excommunicationis nulla erat. Quibus addidit momenta ex viſceribus cauſſæ petita, falſitatem nimirùm accuſationis probatam „authoritate Actorum, quamplures Orientis Epiſcopos à communione ſua non abſtinuiſſe Athanaſium, tametſi damnationis „ſententia in eum lata fuiſſet ; tum nolle Epiſcopos Orientales „in unum convenire, quamvis per Legatos conſenſiſſent, ut Papa „Julius univerſos Epiſcopos Romam evocaret pro diſcutienda cauſſa Athanaſii. Ait poſtremò nihil adversùs Statuta Nicæni Concilii tentari, ſi quæ Synodus quæpiam ſtatuit, in poſteriore retractentur. Alludit autem ad Synodum Alexandrinam, cui centum Epiſcopi interfuerant, in qua damnatus fuit Arius, cujus „cauſſa de integro diſcuſſa fuit in Concilio Nicæno.

Errores plurimi. Primus eſt, quod Orientalis Eccleſia cenſuerit ſua Synodalia Judicia non poſſe retractari pet Occidentalem. Secundus eſt, quod eadem Eccleſia cenſeret manifeſtum, eo pacto violari iſtarum Synodorum authoritatem. Tertius eſt, quod eadem Eccleſia noluerit ſolius Romani Pontificis authoritatem eſſe ſuâ ſuperiorem. Quartus eſt, quod hac de cauſa fecerit Schiſma ab Occidentali, & excommunicaverit Julium Pontificem, uti Caput eorum qui peſſum-dederant leges Eccleſiaſticas. Quintus eſt, quod hæc omnia demonſtrentur ex adductis verbis Orientalium. Etenim verba hæc non ſunt Orientalis Eccleſiæ. Abſit. Sunt ſcelerata Euſebianæ Factionis verba, deſumpta ex ſcelerata epiſtola, quam Factio è Philippo-Politano Conventu miſit ad ſuos Symmyſtas, etiam ad facinoroſos in Africa Donatiſtas. Etiam iſtarum vulpium caudas ad demoliendam Chriſti vineam tentavit ſibi colligare. Factio affirmat ſibi adfuiſſe octoginta Epiſcopos : Et tamen epiſtolæ Synodali non ſubſcripſerunt, niſi ſeptuaginta duo. Et inter iſtos eſt Illuſtris ille Iſchyras, imaginarius Epiſcopus Mareotidis. At verò in ſecunda ad Conſtantium Imperatorem Apologia ſanctus Athanaſius enumerat Orientales Epiſcopos, qui Sardicenſi Concilio ſubſcripſerunt, & proſequitur : " Qui igitur Decretis Synodi ſubſcripſerunt, ſunt

„isti. Et plurimi alii sunt, qui ante hanc Synodum pro nobis „scripserunt, tum ex Asia, tum ex Phrygia, tum ex Isauria, „quorum singulorum nomina cum suis epistolis circum-feruntur, „prope sexaginta. In universum autem trecenti quadraginta". Hi cum suo Clero & populo erant Orientalis Ecclesia. Hæc Ecclesia non dogmatizavit sua Synodalia Judicia non posse retractari per Romanam Ecclesiam, nec judicavit per istam retractationem manifestò violari suarum Synodorum authoritatem, nec negavit solius Romani Pontificis authoritatem esse suâ superiorem, nec Schisma fecit adversùs ipsam, nec excommunicavit Julium Pontificem. Ea quippe nullo pacto sunt Christiana. Sunt horrenda facinora solius sceleratæ Factionis Eusebianæ, solius scelerati Philippo Politani Conventiculi. Proinde Dominus Archi-Episcopus scelerata istius Factionis Dogmata & opera transcribit in omnem Orientalem Ecclesiam. Eo jure, quo olim Gentiles abominanda Gnosticæ Factionis flagitia transcribebant in omnes Christianos. Eodem privilegio quis possit Calvinistarum aut Lutheranorum Dogmata & Acta toti Latinæ Ecclesiæ affricare.

Sextus error est, quod Eusebiana Factio noluerit sua Judicia retractari etiam per Oecumenicam Synodum. Etenim ad hanc retractationem peragendam comparuerunt in Sardicensi Concilio. Omnis ipsorum contentio fuit de facta per Julium Papam revestitione sancti Athanasii & aliorum Episcoporum. Volebant ipsos adesse ut damnatos, ac redactos in Laicam communionem, non ut Canonicos Episcopos, atque ita retractari Judicium Tyrium atque Antiochenum. Ipsis exclusis, ac stantibus inter Reos. Imperator Constantius, mox ut per fratris Constantis mortem adeptus est Occidentale Imperium, omnibus nervis studuit, ut Latini Episcopi, præsertim Liberius Pontifex, admitterent ista de Athanasio Judicia, & ipso damnato communicarent Eusebianis, atque ita pacificarent Ecclesiam. Hæc urgenti Eusebio Eunucho Liberius respondit: "Quomodò hoc contra Athanasium „possit fieri? Quem enim non una, sed jam altera Synodus pro„bè ab omni crimine liberum pronunciavit, & Romana Ecclesia „cum pace dimisit, quomodò poterimus condemnare? Non ita „se habet Ecclesiasticus Canon, neque unquam accepimus talem „à Patribus traditionem, quam ipsi à beato & magno Apostolo „Petro acceperunt. Quod si omnino Imperator curam suam pro Eccle-

„Ecclesiastica pace quærit interponere, aut si Scripta à nobis pro „Athanasio deleri jubet, deleantur quoque ea, quæ contra illum „scripta sunt, fiatque deinde Ecclesiastica Synodus longè à „Palatio, ubi nec Imperator præsto est, nec Comes se ingerit, „nec Judex minatur". Affirmat Athanasii causam jam pridem esse finitam: Nempe & in Romana Julii Pontificis Synodo, & in Sardicensi. Earum sententias jam dudùm transivisse in rem judicatam. Et ista Judicia fuisse peracta juxta Canones, quos sanctus Petrus Apostolus tradidit Romanæ Ecclesiæ. Nempe pro modo retractandi causas appellatas. Nihilominùs Pontifex paratus fuit suspendere omnia, & in nova generali Synodo instituere novam retractationem de Athanasio. Hæc ejus consilia non probavit Hosius, scribens ad Constantium: "Ego Athanasii accusa„tionibus non subcribo, quem nos, & Romana Ecclesia, & „universa Sardicensis Synodus innocentem pronunciavit". Interim Liberius permansit in suo Proposito, & à Constantio postulavit Synodum fieri apud Aquileiam. Verùm Constantius noluit ipsam fieri longè à Palatio, nec sine sua præsentia, ideòque fieri jussit Mediolani. Et Eusebiani comparuerunt. Proinde suarum Synodorum, etiam Patriarchalium, Judicia professi sunt esse obnoxia retractationi per generalem Synodum. Aversabantur solam Romani Episcopi authoritatem esse supra suas Synodos, Res in Oriente judicatas nolebant per ipsum retractari.

Septimus D. Archi-Episcopi error est, quod asserat istam fuisse sententiam totius Orientalis Ecclesiæ, & quod istud probet ex Antiochenæ Synodi ad Julium Pontificem epistola. Etenim nec ista Synodus, nec ista epistola fuit totius Orientalis Ecclesiæ, sed solius Eusebianæ Factionis. Qualis epistola fuerit, audiamus ex Rescripto Julii: "Nescio cur vobis ita „rem agere placuit, ut nos in hanc opinionem redigatis, ut „arbitremur nos sub specie reverentiæ pro ludibrio esse habitos, Dictaque vestra irridentium fuisse, cum & Presbyte„ros nostros ad vos missos, quos cum gaudio remissos oportuit, cum luctu remiseritis, ob ea quæ isthìc geri conspicie„bant. Ego certè, cum literas vestras evolverem, post varias „ultrò citro-que cogitationes, eas supprimendas putavi, eâ spe „quod crederem saltem aliquos ex vestris adventuros, nec opus „fore istiusmodi epistolis, ne si illæ in publicum promerentur,

„multos sui dolore afficerent. Cæterum ubi nullus vestrûm „supervenit, necesse fuit ut eas proferrem. Credite mihi, „omnes admiratione pleni vix induci poterant, ut crederent „istiusmodi literas à vobis profectas esse, in quibus rixandi „potiùs, quam charitatis affectus eminebat. Quod si ambi„tione eloquentiæ ostentandæ ita exceptæ sunt à Dictatore, id „certè studium ad alios spectat. In rebus enim Ecclesiasticis „non specimen eloquentiæ, sed Canones Apostolici requiruntur, „operaque dari solet, ne quis ex parvis in Ecclesia scandalize„tur". Hæc est facinorosissima epistola, quâ Eusebiana conjuratio Romanam Julii Synodum, & ab ipsa factam sancti Athanasii & aliorum Orientalium Episcoporum revestitionem damnare cæpit, Romanæ Ecclesiæ jugum palam excutere, & futura sui Philippo-Politani Conventiculi Attentata præformare. Epistola latet aut periit: Similiter & epistola, quâ Julius istorum Episcoporum revestitionem intimavit Factioni, & cui Factio reposuit istam suam. Utriusque tamen compendium nobis con-
L. 3. C. 7. servavit Hermias Sozomenus: "Romanus Episcopus, cum pro„pter Sedis dignitatem cura omnium ad ipsum spectaret, singulis" Appellantibus Episcopis "Ecclesiam suam restituit, scripsitque „ad Episcopos Orientis, & eos incusavit, quod inconsultò de „hisce viris judicassênt, perturbassêntque Ecclesias, cum De„cretis Nicæni Concilii stare nollent. Deditque Mandatum, „ut quidam illorum, omnium nomine, ad diem constitutum „accederent, perspicuè declaraturi sententiam, quam de his „tulerant, æquam & justam esse. Quin etiam minatus est se „de reliquo non passurum eos inultos esse, nisi novis rebus „studere desistant. Ista quidem scripsit Julius. Athanasius au„tem & Paulus in suas Sedes revertuntur, literasque Julii mittunt „Orientis Episcopis. Quibus illi graviter commoti, convene„runt Antiochiæ in unum, & epistolam verbis elegantibus or„natam, & disertè, ut Rhetorum mos est, compositam ad Ju„lium scribunt, eamque plenam ironiæ, & minarum non ex„pertem gravissimarum. Nam-quamquàm literis suis fateban„tur Ecclesiam Romanam Primas apud omnes ferre, utpotè quæ „Apostolorum schola, & pietatis Metropolis, licet authores „Christianæ Religionis primùm ex Oriente eò venissent, jam „ab initio fuisset, tamen indignati sunt se posteriores ideo ferre

„ferre, quod magnitudine Ecclesiæ superarentur: Idque cum „virtute, & piè vivendi Instituto essent longè superiores. Quin „etiam criminis loco Julio objiciebant, quod cum Athanasio „& reliquis cum eo Episcopis communicaverit. Et ægrè ad„modùm ferebant, perinde ac si tum Concilium fuisset, tùm „ipsorum sententia abrogata. Quod factum ut iniquum, & à „Lege Ecclesiastica discrepans insimularunt. His de caussis „cum eum ad hunc modum criminati essent, & sibi factam „injuriam testati, Julio pacem & communionem pollicebantur, „si modò abdicationem eorum, qui ad ipsum perfugerant, „approbaret; sin autem resisteret ipsorum Decretis, contraria „se facturos prædicebant. Nam Episcopos Orientis, qui ipsos „antegressi fuerant, minimè refragatos esse Episcopo Roma„no, cum Novatus ab eo erat Ecclesiâ ejectus". Hanc schismaticam atque hæreticam Eusebianæ Factionis epistolam Dominus Archi-Episcopus transcribit in totam Orientis Ecclesiam, ipsam laudat, ac ex ipsa confirmat sua Dogmata, atque ita palam profitetur ipsa esse Eusebiana. Ex hoc Sozomeni testimonio discimus, quod Julius Eusebianos bis Romam evocaverit ad retractatorium judicium: Proindè evocatio ad Sardicensem Synodum fuit tertia citatio.

Admiror verò, cur Sozomenus in isto sceleratæ epistolæ compendio præter-miserit articulum de damnatione Pauli Samosatensis. Cur eundem omiserit & Socrates. Erat enim palmare Fundamenrum Eusebianæ audaciæ. Unde ipsum urfit in suis Synodalibus literis Philippo-Politanum Conventiculum: "Et „iterum quod in Oriente de Paulo Samosateno statutum est, „ab omnibus est signatum". Asserunt damnationis istius Synodale Judicium fuisse probatum & admissum à Romana Ecclesia sine novo examine, ideoque nullum ipsi esse jus circa Orienrales Synodos. Respondeò ipsos gravissimè errasse, & in jure, & in facto. Etenim ista Antiochena Synodus egit tria, quæ sine prævia ad Apostolicam Sedem relatione, & accepto ab ipsa Rescripto expleri non poterant, aut firmari. Eusebius Cæsaræensis Historiæ suæ inseruit Synodi relationem ad Dionysium Pontificem, sed mutilam. Suo more prætermisit illa, quæ ejus non congruebant finibus. Integra Relatio nos plenè instruxisset. Porrò hæc sunt tria istius Synodi opera: Definierunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

runt de fide, Paulum Patriarcham degradarunt, & ſtatim Eccleſiæ impoſuerunt Succeſſorem Domnum. Quorum ſingula indigebant dictâ relatione, & ad ipſam Reſcripto. Etenim de damnandorum Epiſcoporum forma ſcripſit ad Orientales Antiſtites ſanctus Papa Gelaſius: "Si crimine reſperſi erant aliquo, „Eccleſiaſtica debuit examinatione cognoſci. Taceam, & ad „Sedem Apoſtolicam, ac ex more referri: Ne noſtra privilegia „curare videamur. Satis ſit oſtendere, quid ſecundum regu„las & Patrum Canones facere deberetis". Et infra: " Si hæ„retici erant, prodi, diſcuti, & legitimè convinci modis omnibus „debuerant. Taceo, quia ad nos Paternâ fuerat conſuetudine re„ferendum. Tantum commoneo, quid fieri Eccleſiaſtico Jure „convenerit". Et iterum: "Quos ſi à fide integra, commu„nioneque Catholica putaretis errare, ad Apoſtolicam Sedem, „ſecundùm Scita Majorum, & ſicut ſemper eſt factum, referre „debueratis". Quæ præſertim locum habent, dum agebatur de Patriarcha, ſpectante ad immediatam poteſtatem Romani Pontificis. Ante omnem ſententiam erat neceſſarium præfatum Epiſt. 9. Reſcriptum. Ita ſanè in cauſſa ſui Patriarchæ Alexandrini Dionyſii proceſſerunt Epiſcopi Pentapolitani. Iſta Gelaſii epiſtola exſtat poſt Theodoſiani Codicis appendicem, & in antiquo Codice Romanæ Eccleſiæ.

Porrò qualiter Patriarchas recenter creatos tractaret olim Romanus Pontifex, exponit ſanctus Gregorius in literis ad Anaſtaſium Iſauriæ Presbyterum: "Fratri noſtro Cyriaco, Conſtanti„nopolitanæ civitatis Antiſtiti, qui nuper in Joannis Reverendiſ„ſimi Epiſcopi loco ordinatus eſt, noſtra voluimus Scripta tranſ„mittere, ſed quia non eſt conſuetudo, ut prius quam ad nos „ejus Synodica deferatur, ei ſcribere debeamus, idcircò nunc di„ſtulimus". Proinde prima Romani Pontificis ad novum Patriarcham epiſtola erat Synodicæ approbatio, & confirmatio initi Epiſcopatus. Hanc conſuetudinem eſſe antiquiſſimam, confirmatam à Nicæna Synodo, & Eccleſiaſticæ unitati penitùs neceſſariam, demonſtrat in alia ad Orientales epiſtola laudatus Gelaſius, atque adjungit: " Quâ ratione Majores noſtri, Reverendi illi Eccleſia„rum Magiſtri, clariſſimaque illa Chriſtiani populi lumina, quos „merita virtutum ſuarum uſque ad confeſſionis glorioſiſſimas pal„mas, & Martyrii fulgentes extulerê coronas, ad illam Sedem, quam

„quam Princeps Apoſtolorum ſederat Petrus, ſui Sacerdotii ſum„pta principia repleti Chriſti charitate mittebant, ſuæ inde ſolidi„tatis graviſſima & firmitatis roboramenta poſcentes". Demonſtrat etiam ante Nicænam Synodum, in medio gentilium perſecutionum æſtu, viguiſſe iſtam conſuetudinem, ideoque eſſe inſtitutionem Apoſtolicam. Quomodò in iſto interim ſe gererent novi Patriarchæ, docet in Breviario Liberatus Diaconus, agens de Flavita, Patriarcha Conſtantinopolitano, proximo Succeſſore Acacii: " Moritur Acacius, & ordinatur poſt eum Flavitas Pres„byter, qui non conſenſit ſine Romano Epiſcopo inthronizari, Cap. 18. „ſed tranſmiſit Synodicam Papæ Romano Felici, qui modico vi„vens tempore moritur, non accipiens ipſius epiſtolam". Proinde Græcorum Patriarchæ, Occidentalium Metropolitarum more, ante acceptam Papalem confirmationem non poterant ſedere in Throno, nec fungi præcipuis muneribus ſuæ dignitatis. Et quin hæc omnia Antiochenum Concilium, & ab ipſo promotus Domnus exactiſſimè ſervaverint, non eſt dubitandum. Hinc enim degradatus Paulus uſque ad Papalia Reſcripta contumax permanſit in Epiſcopali Palatio, & tandem per Aurelianum Imperatorem fuit juſſus excedere. "Aurelianus præcepit, ut Domus Eccleſiæ Lib. 7. „illis tribueretur, quibus Chriſtiani Italiæ, & Urbis Romæ Epiſ- Cap. 24. „copi per literas tribuendam præſcriberent". Nempe tales literæ jam advenerant, ipſaſque gentilis Princeps fuit executus. Notanda item ſunt hæc Antiochenæ Synodi ad Dionyſium Pontificem verba: "Iſtum igitur tam Deo adverſarium, & tam contu„macem, eramus coacti Eccleſiâ excludere, & alium Epiſcopum „in ejus locum ſubſtituere. Unde Domnum deſignavimns, om„ni virtutum, quæ Epiſcopum decent, genere exornatum. Ac „vos de ejus electione per epiſtolam certiores fecimus, ut illi ſcri„batis, & ab eo accipiatis communionis literas". Ei tanſmittunt Domni Synodicam, & ſupplicant ad ipſam reſcribi, atque ita confirmari ejus Epiſcopatum. Seſe purgant, quod tanta opera ſine prævia relatione attentarint: Aſſeverant ſe per intolerabilia Pauli facinora fuiſſe compulſos. Et quin Domnus uſque ad Papalem confirmationem abſtinuerit Epiſcopali Throno, non eſt ambigendum. Etenim qui uſque tunc Epiſcopali Domo abſtinuit, & Paulum in ipſa quietum perdurare permiſit, haud dubiè abſtinuit & Throno. Proinde Euſebiana Factio, dum hæc omnia

sine novo Romani Pontificis examine scripsit transiisse in firmitatem, erravit toto cœlo.

Et hinc octavus Domini Archi-Episcopi error est, quod præfatis Antiochenæ Synodi literis respondens Julius, " non contradi-„cit absolutè supremam esse Conciliorum Orientalium authorita-„tem, sed Athanasii tantum facto inhæret, explicandoque Judi-„cio, quod adversùs eum fuerat latum in Tyria Synodo". Patitur angustias & involvit sermones : Eum enim premit manifesta veritas. Et bonum ingenium malam caussam non potest adjuvare. Ejus mentem non plenè assequor Videtur asserere, quod circa Athanasium Julius nullum Apostolicæ potestatis aut Jurisdictionis Actum exercuerit, sed merè declaraverit Acta Tyria fuisse substantialiter nulla, ideòque nec curanda : Quod circa Athanasii à Tyria Synodo damnationem Julius non fecerit aliud, quam quod in Ephesina Synodo circa sancto Cyrillo inflictam à Joannis Antiocheni Conventiculo damnationem fecit Acacius Melitinensis Episcopus, Metropolita secundæ Armeniæ. Censet fuisse Theologicum & Doctorale Judicium, nequaquam Jurisdictionale ac authoritativum. Sic videtur. Est verò error intolerabilis, pejor errore Eusebianorum. Hi enim in solo jure errabant, non in Facto. Censebant Julium circa Athanasium omninò fuisse usum authoritate, at quam non habebat, ideoque & ipsum, ut Attentatorem & præsumptorem, damnarûnt ac degradarûnt. Dominus Archi-Episcopus vult non degradari Julium, & tamen recusat in ipso agnoscere Apostolicam Jurisdictionem : Hinc docet ipsum nullâ fuisse usum in sanctum Athanasium.

Sed longè aliud in literis ad Imperatorem Constantium docet Confessor Hosius : " Athanasium nos & Romana Ecclesia, „& universa Synodus Sardicensis innocentem pronunciavit". Romana Ecclesia id fecit per Julii Synodum. Et ad Eusebium, Imperatoris Constantii Eunuchum, dixit Liberius Pontifex : " Athanasium non una, sed jam altera Synodus pro-„bè ab omni crimine liberum pronunciavit, & Romana Ec-„clesia cum pace dimisit". Refert hæc Athanasius in literis ad suos Monachos. Porrò " pronunciare liberum aut innocentem, „& cum pace dimittere" sunt omninò vocabula importantia authoritatem & jurisdictionem. Etenim hæc pax apud antiquos

quos Patres & Canones est culpæ aut pœnæ reconciliatoria solutio. Quare enormi cum fiducia Petrus de Marca scribit, quod sceleratæ epistolæ respondens Julius, Orientalibus Synodis absolutè non denegaverit supremam authoritatem. Etenim scribit post ac inter varia : " Si ut scribitis, inconcussam ha-„bet authoritatem quælibet Synodus, & contumeliosè agitur „cum Judice, cujus judicium ab aliis examinatur, considera-„te quæso, Dilectissimi, quinam sint qui Synodum improbant, „& qui aliorum judicata rescindunt, ne singula excutiendo „certos homines gravem. Certè id quod postremò gestum, „cum sit horrendum auditu, sufficit ad cætera, quæ à me „omittuntur, comprobanda. Ariani à beatæ memoriæ Alex-„andro, quondam Alexandriæ Episcopo, ob impietatem ejecti, „non solùm in eo Judicio à cunctis civitatibus rejiciebantur, „sed ab omnibus simul, qui ad Nicænum Concilium cojerant, „anathemate feriebantur. Nihil enim erat in illorum delicto „vulgare, neque in hominem peccaverant, sed in ipsum Jesum „Christum. Eidem tamen ita ab universo Orbe rejecti, & „per omnem Ecclesiam famosissimè notati, nunc denuò in Ec-„clesia, quod quidem triste vestris animis arbitramur, recipi „perhibentur".

Pontifex admiratur, quod Eusebiani clament Patriarchales Orientalium Synodos esse supremas & inconcussas. Affirmat fabulam sibi ipsi non cohærere. Etenim ipsimet non solas Patriarchales, sed ipsam etiam Nicænam Synodum concutiunt per appellationes ac retractationes, immò & per violentiam rescindunt. Exempla sunt in promptu. Etenim ipse Arius, & per Patriarchalem sancti Alexandri, & per Nicænam Synodum damnatus, à tantis Judiciis provocavit ad Hierosolymitanam Encœniorum Synodum : Et fuit per ipsam absolutus. Talia Eusebiani patrarunt etiam in Euzoium, Lucium, Georgium, aliosque Arii congerrones. Quin & Pistum, suum imaginarium Episcopum, similiter & Alexandriæ & Nicææ damnatum, animarûnt appellare Romam, & Julium Pontificem ad admittendam ejus appellationem studuerunt circumscribere. Videntur seditiosum hominem inflammasse ad agendum contra sanctum Athanasium, & à Romana Ecclesia postulandum Episcopatum Alexandrinum. Julius Eusebianis hæc refricat in frontem, & admiratur quod suas Orientales

Synodos velint adeò inconcussas, ut nec per Romanam appellationem possint concuti, & non nisi cum Orientalis Ecclesiæ contumelia per Pontificem retractari. Affirmat atque demonstrat, quod Romana Ecclesia omnes afflictos, ipsam invocantes, seu ad ipsam appellantes, possit ac debeat adjuvandos suscipere; quod priores Judices ad reddendas sui Judicii rationes possit Romam evocare; quod possit tales causas retractare ex integro; quod in appellantium Sedes nullus interim consecrari possit; quod Appellantes, dum priores Judices comparere nolunt, possit revestire. Hanc potestatem sibi esse per Apostolicos Canones, ac item per Nicænos: Vetustam Romanæ Ecclesiæ consuetudinem fuisse discussam Nicææ, confirmatam, ac redactam in Scriptum.

Hinc Pontifex prosequitur: "Quod non temerè aut injustè „suscepérim in communionem Co-Episcopos nostros Athanasium „& Marcellum, etiamsi priùs dicta sufficiant, brevibus tamen „ratio vobis istarum rerum est demonstranda". In prioribus epistolæ partibus demonstravit Romanæ Ecclesiæ potestatem, nunc demonstrare pergit Athanasio & Marcello etiam esse justitiam. Exponit Athanasii causam, & concludit: "Cum igitur istiusmodi allegarentur, & tot testes pro Athanasio starent, & ipse tam „justa pro se adferret, quid quæso nos oportuit facere? An non „quod Ecclesiastici Canonis est? Hominemque proinde non condemnaremus, sed potius reciperemus, eumque pro Episcopo, „quemadmodùm est, haberemus? Præter hæc omnia, annum totum & integros sex menses apud nos hæsit, vestram præsentiam „exspectans, aut quotquot comparere auderent, suâque præsentiâ pudefecit omnes. Non enim Judicio stetisset, nisi sui fiduciam habuisset: Neque sponte, sed literis nostris ad judicium vocatus comparuisset, quemadmodùm vos per literas citavimus. „Et tamen post tanta argumenta nos velut insolitum quiddam „agentes reprehenditis". Disertè affirmat se egisse judicialiter, secundùm Canones, & secundùm vetustam Ecclesiæ consuetudinem. Eodem modo demonstrat se egisse cum Marcello. Quisquis horum aliquid negat, non potest non esse Eusebianus. Legenda est integra epistola: Scribenda non solùm aureis literis, sed & in omnium cordibus. Ita omnes habebunt arma ad explodenda Commenta Domini Archi-Episcopi.

Audiamus pejora ipsius Commenta: "Sed adnotandum est non

„non dicere Julium redditas à se fuisse Ecclesias Athanasio & reliquis Episcopis. Nam ea erat quæstio principalis, quæ referebatur cognitioni Synodi, quam Julius convocaverat, rogantibus Orientalium Legatis: Tametsi negarint deìn Orientales id „se Legatis suis dedisse in Mandatis. Sanè eidem Orientales in sua „epistola Synodica, sub nomine Concilii Sardicensis edita, illud „tantùm conqueruntur, receptos in communionem Athanasium „& reliquos damnatos Episcopos": Ad Julium Romam perrexit, sed & ad Italiæ quosdam suæ partis Episcopos, quos seducens per epistolarum falsitatem, ab eisdem perfacilè in communionem receptus est. "Quare cum legis apud Sozomenum, Julium re„cepisse in suam communionem Athanasium ac reliquos Episco„pos, & unicuique eorum Ecclesiam suam reddidisse, ob curam „videlicet universalis Ecclesiæ, quæ ei incumbit propter dignita„tem suæ Sedis, existimare debes restitutionem illam Ecclesia„rum non fuisse factam directè, sed per consequentiam, eò quod „Episcopi illi à Julio in communionem recepti fuerint velut Epis„copi hujus & illius Sedis". Hominemque non condemnaremus, sed reciperemus, eumque pro Episcopo, quemadmodùm est, haberemus, "inqnit Julius in epistola ad Orientales.

Errores varii. Primus est, quod Julius Athanasio ac aliis Episcopis communionem reddiderit, non tamen Ecclesias. Etenim non solus Sozomenus, cujus verba sunt adducta superiùs, istud habet, sed etiam Socrates: "Julius, quoniam Ecclesia Romana L.2.c.17. „privilegium præter cæteras obtinebat, literis suis ad Episcopos „Orientis liberiùs perscriptis", damnatorum Episcoporum "partes „tueri studet, In Orientem literas mittit, quo & suus cuique „locus restitueretur, & eos qui illos temerè abdicaverant, gra„viter reprehenderet. Illi discedunt Româ, literisque Julii Epis„copi confisi, ad suas ipsorum redeunt Ecclesias: Literas, ad „quos scriptæ erant, mittunt. Hi ubi eas acceperunt, Julii re„prehensionem ducunt contumeliæ loco: Concilium Antiochiæ „convocant. Ubi simul atque convenerant, de communi omnium „sententia Epistolam scribunt, per quam Julium contra acriùs „insimulant: Ostenduntque si qui eorum arbitrio Ecclesiâ fortè „exacti essent, rem ab eo non debere decerni". Proinde epistola, quâ Julius Athanasio & reliquis reddidit suas Sedes, non est præsens, sed alia anterior. Quin ipsam Socrates & Sozomenus viderint

derint, non est dubitandum. At ipsa Eusebianos adeò offendit, ut Antiochiam abierint ad novam Synodum, Athanasiumque non tantummodò iterum damnaverint, sed insuper in ejus Cathedram consecraverint novum Episcopum Gregorium Cappadocem, & ipsum armatâ militum manu jusserint inthronizari. Etiam in Marcelli Sedem intruserunt quemdam Basilium. Et Julio rescripserunt illorum restitutionem esse impossibilem : Nec enim duos simul Episcopos posse esse in eodem Throno. Hinc Iulius reposuit : "Esto „ut sint Athanasius & Marcellus, ut scribitis, translati è suis Se„dibus, &c". Istas Superordinationes gravissimè damnat, vult „superordinatos ejici, & reponi Athanasium atque Marcellum. Quare Petrus de Marca graviter errat, dum etiam in hac Julii epistola scribit nullam fieri mentionem de restitutione Sedium. Quin hanc restitutionem abundè laudat epistola, dum affirmat Athanasio & aliis Episcopis redditam à Iulio communionem. Etenim laudat non Laicam, non Diaconalem aut Presbyteralem, sed omninò Episcopalem communionem : Quæ palam includit restitutionem Sedis. Hinc in Sardicensi Concilio prima & palmaris inter Orthodoxos & Eusebianos contentio fuit, quod isti constanter vellent, hi pertinaciter nollent Athanasium & Marcellum admitti ad Synodalem suo loco consessum atque suffragium. Nempe Iulius Pontifex illos plenè revestiverat, ac restituerat omnia. Et Petrus de Marca hæc non ignoravit. Ut veritatem effugiat, profert subtilem distinctionem restitutionis directæ à restitutione per consequentiam. Ridicula Commenta.

Secundus error est, quod quæstio de restituendis Ecclesiis fuerit principalis, reservata Synodo, quam Iulius convocaverat. Censet damnatos ac appellantes Episcopos non potuisse revestiri, nisi per & post expletum retractatorium Iudicium. Est error Eusebianus. Hæc enim facinorosa Factio in Sardicensis Synodi ingressu istud ipsum prætenderat observari in Marcello & Athanasio. Et quia non obtinuerunt, de nocte fugerunt Philippo-Polim, isthìc laceraturi totam Ecclesiam. Cogor eadem repetere. Tertius error est, quod Dominus Archi-Episcopus certam & exploratam Socratis ac Sozomeni assertionem tentet evacuare per sceleratas & abominabiles literas Philippo-Politani Conventiculi. Quartus error est, quod istas literas denuò transcribat in cunctam Orientalem Ecclesiam. Quintus est, quod profiteatur se sequi Sensa istius

istius Orientalis Ecclesiæ, atque ita se palam profiteatur Eusebianum.

Non accuso quod nescio. Etenim novus Dogmatistes prosequitur : " Necessariam esse arbitratus sum discussionem præcipuo„rum capitum hujus epistolæ, quod ea, æquè ac verba Sozo„meni, perpêram hactenùs accepta sint ab iis, qui ea laudavêre. „Contendunt enim Factum Julii, quod nihil aliud est, quam „velut quoddam obsequii genus ad retinendam communionem ; „à suprema ejus jurisdictione profectum esse, atque illum eâ au„thoritate cassasse judicia Conciliorum Orientalium". Multiplicat errores. Primus est, quod Iulii epistola, uti & adductum Sozomeni testimonium, à nullo hactenùs fuerint intellecta. Nempe etiam hæc liberanda veritas exspectabat Natales aut Infulas hujus Doctoris, denuò profitentis se dogmatizare nova. Secundus error est, quod Julius erga Athanasium ac alios appellantes Episcopos non fuerit usus suprema jurisdictione, nec per authoritatem cassaverit Orientalium Synodorum judicia, sed eis solummodò impenderit aliquod genus obsequii. Etenim non sola Julii, sed & Philippo-Politani Conventiculi epistola disertis & apertis verbis affirmant, quod Julius Orientalis Synodi "judicium refri„catît" ; quod "restauraverit aliud de ipsis judicium" ; quod "Orien„tales" prætenderit "judicandos ab Occidentalibus", atque ita prævaricatus sit Divinam legem & disciplinam. Proinde Petrus de Marca errat supra Eusebianos : Hi enim Julio denegarûnt solam potestatem, ille verò insuper Actum.

Pergit errare : " Orientales Sardicæ congregati pertinaciter „adhærent sententiæ Concilii Antiocheni, caussasque secessionis „suæ rejiciunt in Occidentales, qui adversùs veterem Ecclesiæ „consuetudinem cognoscere vellent de caussis Orientalium. Sic „enim aiunt in epistola sua Synodica". Emissa è Philippo-Politano Conventiculo. Primus error est, quod istam sceleratissimam epistolam denuò transcribat in totam Orientalem Ecclesiam. Secundus est, quod ipsam dicat scriptam Sardicæ. Tertius est, quod Occidentales, volendo de caussis & judiciis Orientalium cognoscere, egerint contra veterem Ecclesiæ consuetudinem. Et quidem quod Occidentales voluerint ista agnoscere, est omninò verissimum. Et Petrus de Marca ipsum hìc confitetur, atque ita evertit suam priorem assertionem, quâ dixerat Julium pro Athanasio

nasio & aliis Episcopis non per jurisdictionem seu authoritatem egisse, sed solummodò per obsequium.

Dominus Archi-Episcopus ab Antiochenæ Synodi & Philippo-Politani Conventiculi literis se convertit ad literas Imperatoris Constantii: "Sed quænam fuerit Orientalium mens, manifestè „docet epistola Imperatoris Constantii, data ad Ariminense Con„cilium, quod constabat ex Episcopis Occidentis". Hæc sunt verba epistolæ: "Non de Orientalibus Episcopis in Concilio ve„stro patitur ratio aliquid definiri. Proinde super his tantum, „quæ ad vos pertinere cognoscit Gravitas vestra, tractare debetis". Et iterum: "Quæ cum ita sint, adversùm Orientales nihil statuere „vos oportet. Aut si aliquid volueritis contra eosdem, prædictis „absentibus, definire, id quod fuerit usurpatum, irrito evanescet „effectu. Non enim illa vires habere poterit definitio, cui nostra „Statuta testantur jam nunc robur & copiam denegari". Respondeo D. Archi-Episcopum à Calcaria cadere in Carbonariam. Etenim quod Constantius, Eusebianæ Factionis Dux, eadem cum ipsi sfenserit de suprema Orientalium Synodorum authoritate, non caret veri-similitudine. Quoniam ex Factionis ore fuit cum Liberio Pontifice locutus in Mediolanensi Colloquio. Et post Philippo-Politanum Conventiculum facinorosa Factio cæpit illum pomposè inscribere Episcopum Episcoporum. Ita Principem, cætera bonum, sed humanæ gloriæ cupidum, delusit & circumscripsit.

Attamen videtur non fuisse seductus. Etenim non isti Conventiculo, sed Synodo Sardicensi videtur adhæsisse. Hinc & Athanasium, licet Philippo-Poli damnatum, quia Sardicæ absolutùm, cum honorificis literis remisit in Sedem. Et contra istos dolosos circumscriptores scripsit ad ipsum Hosius: "Non est pruden„tis in gratiam alienæ libidinis seipsum in periculum certum con„jicere. Desine, quæso, & ausculta mihi, Constanti: Hoc „enim decet & me scribere, & te non vilipendere". Quare viderur rectam habuisse fidem, & tamen ista scripsisse ad Ariminense Concilium. Etenim Constantius in Ecclesiæ Synodis agebat omnia. Hinc ad ipsas mittebat Divales literas, quibus præscribebat & tractanda, & tractandi ordinem. Explebat munus Romani Pontificis. Certè uti Frater ejus Constans, ita & Pater Constantinus non fecit talia. Ipse est author pravi operis, à quo Successores noluerunt recedere. Hinc igitur & talia Mandata misit ad

ad Ariminensem Synodum. Nec sine causa. Etenim inter Seleucienses Synodi Primates erant plures scabiosi, dorso suo metuentes à Romana Ecclesia. Præsertim propter Athanasium, quem noverant abjisse Ariminum. Item ipsum Athanasium, quem Seleuciæ sperabat damnandum, noluit denuò absolvi ab Ariminensibus. Hic est verus fons istius sacræ jussionis. Notanda sunt hæc verba: "Non enim illa vires habere poterit definitio, cui „nostra Statuta testantur jam nunc robur & copiam denegari". Affirmant adversa Acta non per Canones, sed per præfata Rescripta fore irrita. Possit ergo Constantius rectum sensisse de authoritate ac Primatu Romanæ Ecclesiæ, & Regiæ potestatis dumtaxat excessisse limites. Proinde etiam hoc D. Archi-Episcopi fundamentum est caducum ac ruinosum.

CAPUT XXIX.

Discutiuntur D. Archi-Episcopi Sensa circa sancti Iulii Pontificis Rescriptum ad Antiochenam Synodum.

VArias hac de re & Julius, & Athanasius, & Eusebiani ultrò citròque scripserunt epistolas, quæ grandi Ecclesiasticæ eruditionis damno aut perierunt, aut latent. Tragædia incœpit non proximè post Tyriam Synodum, sed post reductum à Constantino Juniore Athanasium è Gallia, quò eum magnus Constantinus proscripserat. Eusebiana Factio clamavit ipsum Tyri degradatum rediisse ac sedere authoritate Laicâ: Hinc novæ calumniæ, nova persecutio. Quare Athanasius provocavit Romam, misitque appellationis instrumentum per Legatos. Et suos miserunt etiam Eusebiani. Quibus auditis Iulius Pontifex admisit appellationem, utramque partem evocavit Romam ad retractatorium Iudicium, & Athanasius statim comparuit. Hæsit isthìc per annum & medium, exspectans adversarios. Interim accesserunt etiam Marcellus Ancyranus, Paulus Constantinopolitanus, Asclepas Gazensis, Lucius

Universidad de Deusto
Biblioteca

Adriano-Politanus, aliique Orientales Episcopi & Clerici, ab Eusebianis passi similes injurias, ideòque & ipsi appellantes. Hinc lapso tanto tempore, de Eusebianorum adventu desperans Iulius istos Episcopos plenè revestivit, & cum suis literis remisit ad suas Ecclesias, mandans recipi ut integros Episcopos, & Eusebianos denuò citans ad retractatorium Iudicium. Has literas palam laudat Hermias Sozomenus. Et ad ipsas Eusebiani adeò non attenderunt, ut abierint Antiochiam, condiderint nequissimos Canones contra Athanasium & Iulium, confirmarint Iudicium Tyrium, at insuper in Athanasii Sedem intruserint alium Episcopum. Et hæc omnia retulerunt Julio per sceleratissimas literas, quas Sozomenus redigit in compendium. His Julius reposuit doctissimam epistolam, quam nobis in secunda sua Apologia custodivit sanctus Athanasius. Et ipsam hic expurgare studeo à Commentis Petri de Marca.

Audiamus Commenta: "Negari certè non potest, quin aliter „eâ tempestate visum sit Occidentalibus. Verùm longè aberant „ab opinione eorum, qui nostrâ ætate tractarùnt de controversiis „fidei, qui pronunciant appellationes Episcoporum Orientalium „judicandas esse apud Urbem à summo Pontifice. Nituntur illi, „ut ipsi existimant, præjudicio epistolæ Iulii Papæ, cujus sensum „detorquent ad mentem suam, cum tamen ex ea constet Iura „Sedis Apostolicæ temperamento quodam prudenter adhibito per „eas tempestates explicari solita. Nihil enim aliud ab Orientalibus exigebant Iulius & Romana Synodus, quam ut causæ Ecclesiarum Apostolicarum, in primis verò Alexandrinæ, quoties „de depositione Episcoporum earum Sedium ageretur, cum Papa & Synodo Romana communicarentur, antequam Synodi Orientales cognitionem de jis instituerent, ut communi sensu componi possent magnæ Ecclesiæ. Quod si post judicium Orientalium „querela manifestæ oppressionis deferretur ad Synodum Occidentalem, tunc retractandum esset negotium in Concilio Occidentalium & Orientalium. Unde constat in ea epistola non agi de „appellatione, sed de prima tantùm causæ cognitione, aut revisione, neque excitatam controversiam de omnibus Episcopis, „sed de jis tantùm, qui Apostolicis Ecclesiis præsiderent, in primis de Alexandrino, ac tamen judicium reddi non debere à solo Romano Episcopo cum Episcopis Occidentalibus, sed ab Episco-

„Episcopis Occidentis & Orientis in unam sententiam conspirantibus. Ista enim colliguntur ex epistola Iulii quâ Orientales „objurgat in caussa Athanasii Episcopi Alexandrini, & Marcelli „Ancyrani, quos Orientis Concilia damnaverant, inconsulto Episcopo Romano". Urget hæc verba epistolæ: "Oportuit scribere omnibus nobis, ita ut ab omnibus, quod justum esset, decerneretur. Episcopi enim erant, & non vulgares Ecclesiæ, qui ista „patiebantur, sed quas ipsi Apostoli suâ-met operâ ad fidem instruxerant. Cur igitur, & imprimis de Alexandrina civitate, „nihil nobis scribere voluistis? An ignari estis hanc esse consuetudinem, ut primùm nobis scribatur, ut postea, quod justum „est, definiri possit? Quapropter si ishìc hujusmodi suspicio in „Episcopum concepta fuerat, id huc ad nostram Ecclesiam referri oportuit".

Errores plurimi. Primus est, quod eâ tempestate soli Occidentales sentirent aliud. Etenim omnes Orthodoxi, etiam Orientales, semper recta senserunt. Exposita in Sedem Apostolicam ac omnem Catholicæ Ecclesiæ Hierarchiam petulantia fuit solius Eusebianæ Factionis, de qua Iulius: "Audio paucos esse istorum „malorum authores". Et etiam ex his post Philippo-Politanum Conventiculum multi erubuerunt de suis facinoribus, & pœnitentes ad Matrem Ecclesiam redierunt. Et demus solam Occidentalem Ecclesiam recta aut meliora sensisse. Certè etiam tunc Dominus Archi-Episcopus debebat observare regulam, quam Iuliano Eclanensi Episcopo, pro suis erroribus provocanti ad Orientalem Ecclesiam, præscripsit sanctus Augustinus: Occidentalis Ecclesia nos genuit, docuit & baptizavit, ideoque permanere nos oportet in ejus sensibus. Et quidem Dominus Archi Episcopus etiam Occidentalem Ecclesiam calumniatur: In ipsam transcribit errorem Eusebianum. Affirmat quod ipsa olim censuerit Orientalium Synodorum judicia retractari non posse per solam Sedem Apostolicam, sed dumtaxat per Oecumenicam Synodum.

Secundus error est, quod hac ætate Occidentales illi, qui Orientalium Episcoporum appellationes pronunciant judicandas esse apud Urbem Romam à summo Pontifice, foveant opinionem deviam, alienam ab antiquis Occidentalibus. Etenim istam opinionem fovit in Florentino Concilio etiam Eugenius IIII. Et ipsam tandem admisit omnis Ecclesia. Etiam Orientalis, Quod

sit verus Sardicensium Canonum, anterioris Ecclesiasticæ consuetudinis, & omnium posteriorum Patrum sensus, est supra demonstratum. Porrò admiror, quod Dominus Archi-Episcopus circa Romanas Orientalium Episcoporum appellationes agnoscat aliqua per istas tempestates jura Sedis Apostolicæ. Etenim jam docuit primam omnis Romani hìc juris originem esse Sardicensem Synodum: Quomodò igitur istiusmodi jura jam scribit fuisse ante ipsam? Nempe omnium fortium fortissima veritas etiam ab invitis extorquet sui confessionem.

Tertius error est, quod jam laudata veritas nitatur præjudicio epistolæ Julii. Etenim epistolæ verba sunt clarissima, ideoque nullum hìc possit esse præjudicium. Licet illa superiùs adduxerim, volo aliqua repetere: "An non dilectionis indicium erat nos „Presbyteros misisse, qui compaterentur patientibus, & incitarent „eos, qui judicium Scriptis postularânt, ut præstò esse vellent, „quò primùm omnia componerentur, & emendationem accipe„rent, ne diutiùs aut Fratres nostri injurias, aut vos calumnias „pateremini"? Et infra: "Quid actum est dignum offensâ? Aut „qua in re vobis, quibus scripsi, caussam succensionis præbui? An „quia adhortati vos sumus, ut ad Synodum occurreretis? Atqui „illud potius cum gaudio excipi oportuit. Qui enim benè sen„tiunt de jis quæ egerunt, & in quibus ipsi, ut aiunt, Judices „fuêre, non indignanter ferre solent, si quod ab ipsis judicatum „est, ab aliis excutiatur: Quippe qui securi sint, ea quæ ipsi „justa prædicaverunt, injusta nunquam posse fieri". Et iterùm: "Quapropter indignatio eorum, qui hâc citatione offenduntur, „temeraria, & tergiversatio se sistendi judicio inhonesta & suspi„ciosa videtur". Assiduè inculcat factas à se Eusebianorum ad retractatorium in Alma Urbe Judicium citationes: Ipsas affirmat factas secundùm vetustum morem, juxta Patrum traditionem, juxta Canones Apostolicos, ideoque Eusebianos prævaricatoriè refragari. Liberius Pontifex ad Eusebium Constantii Imperatoris Eunuchum dixit esse Canones, quos sanctus Petrus tradidit Romanæ Ecclesiæ.

Quartus error est, quod epistola agat, non de Orientalium Episcoporum appellatione, sed dumtaxat de prima instantia. Quis talia audiens aut legens credat epistolam fuisse visam à Domino Archi-Episcopo? Quod epistola de sancti Athanasii, Marcelli, ac

ac aliorum Orientalium Episcoporum Romana appellatione agat, est sole meridiano manifestius. Ego in tanta luce nolim verba perdere. Domini Archi-Episcopi verba etiam sibi ipsis videntur non cohærere. Etenim aiunt epistolam non "de appellatione" agere, "sed de prima tantùm cognitione, aut revisione". Quis revisionem unquam dixit esse primam cognitionem? Interim epistola agit de omnibus: Et de appellatione seu revisione, & de prima insuper instantia. Prior & potior ejus pars agit de appellatione: Demonstrat Athanasium ac Marcellum ex fundamentis appellasse, ac legitimè revestitos, ideòque his Actibus fuisse per Eusebianos deferendum. Extrema tandem pars adjungit tantos Episcopos sine prævia ad Romanam Sedem relatione, & sine accepto ad ipsam Rescripto non fuisse degradandos, atque ex ista occasione quædam disputat de prima instantia. Ita demonstrat omnia Eusebianorum in tantos Episcopos Acta fuisse attentata contra Canones.

Quintus error est, quod epistola non agat de omnibus Episcopis, sed de illis tantum, qui Apostolicis præsederunt Ecclesiis. Etenim epistola, licet solum Athanasium ac Marcellum exprimat, tamen etiam agit de Paulo Constantinopolitano, Lucio Adriano-Politano, Asclepa Gazensi, & multis aliis ex Thracia, Coele-Syria, Phœnicia, ac Palestina Episcopis, qui adversùs similes Eusebianorum in se injurias Romam appellaverant. Unde ipsos disertè damnavit iterum, & in suis Synodicis literis expressit Philippo-Politanum Conventiculum. At verò isti non præsidebant Apostolicis Ecclesiis. Eorum Ecclesiæ non erant Apostolicæ, nisi "ex consanguinitate doctrinæ". Ita in Præscriptionum libro loquitur Tertullianus. Apostolica enim Ecclesia est triplex. Prima est, quæ habet Sedem Apostolicam. Et hæ non sunt nisi tres: Romana, Alexandrina, ac Antiochena. Nec enim cujusvis Apostoli prædicatio, sed sola solius sancti Petri insessio Episcopalis facit Apostolicam Sedem. Secunda Apostolicæ Ecclesiæ species sunt istæ Ecclesiæ, quas quis Apostolus fundavit, & docuit ptoprio ore, aut per epistolas. Tales sunt Hierosolymitana, Corinthia, Ephesina, Philippensis, Thessalonicensis, Ancyrana, & plurimæ aliæ. Etenim sanctus Paulus non ad solam Ancyranam, sed ad omnes scripsit Galatarum Ecclesias. Et proprio ore docuit totum Illyricum

Universidad de Deusto
Biblioteca

lyricum ac omnem Asiam, à Hierusalem usque Romam. Alii Apostoli istud fecerunt aut ibidem, aut in aliis Regionibus. Quare tales Apostolicæ Ecclesiæ sunt longè plurimæ. Singularis tamen dignitas atque authoritas semper fuit illis, quas Apostoli honorarûnt suis epistolis. Tertia species sunt istæ, quæ sub Orthodoxa fide sunt postmodò fundatæ ab Apostolorum discipulis, & aliis Successoribus: Quæ in dies fundantur per Romanos Pontifices. Sunt Apostolicæ per consanguinitatem doctrinæ. Omnes simul junctæ sunt una Apostolica Ecclesia, quam profitemur in Symbolo. Dominus Archi-Episcopus agit de prima præsertim, ac etiam de secunda specie: De illa ipsius parte, quam Apostoli honorarûnt suis literis. Et rectè.

Sextus error est, quod primæ contra harum Ecclesiarum Episcopos instantiæ sententia dari non possit à solo Pontifice cum Episcopis Occidentalibus, sed dumtaxat ab Episcopis Occidentis & Orientis in unam sententiam conspirantibus. Hoc est, à solo generali Concilio. Agit præsertim de Episcopo Alexandrino. Hic enim, quoniam Patriarcha est, privativè spectat ad primam cognitionem Romani Pontificis, ideoque sine prævia ad illum relatione, & sine accepto ad ipsam Rescripto non potest ab ulla Synodo damnari. Eadem est ratio Patriarchæ Antiocheni. Item & trium Autocephalorum Exarchorum: Heraclæensis, Ephesini, & Cæsaræensis. Ita fuit usque dum invasi & quasi absorpti fuerê à Constantinopolitano. Ipsorum Autocephalia tunc in istum transiit. Docet ista in literis ad Orientales Episcopos sanctus Gelasius, agens de Petro Mogo, Alexandriæ Patriarcha, quem à Romana Ecclesia damnatum Acacius Patriarcha Constantinopolitanus, quod pœnitentem crederet aut diceret, præsumpserat absolvere ac reparare: "Concedamus „pœnituisse, sed nunquam docebitur, nunquam monstrabitur, „nunquam omninò probabitur ejus purgationem fuisse legitimam, quæ non est competentibus regulis celebrata. Secundæ „enim Antistitem, nec expellere quisquam, nec revocare sine „primæ Sedis assensu vel potuit vel debuit. Nisi forte jam ordine rerum confuso atque turbato, nec prima, nec secunda, „nec tertia Sedes debeat observari vel suscipi secundùm Statuta „Majorum, & sublato capite, ut videmus, omnia membra „vario interise compugnent ceramine, fiatque illud quod de populo

„pulo scriptum est Israël": In illo tempore non erat Dux in Israël. Unusquisque quod placitum erat in oculis suis faciebat. „Quâ enim ratione vel consequentiâ illis Sedibus defendendum „est, si primæ Beatissimi Petri Sedi antiqua & vetusta reveren„tia non deferatur, per quam omnium Sacerdotum dignitas sem„per est roborata atquè firmata, trecentorumque decem & octo „Patrum invicto & singulari Judicio vetustissimus Judicatus est „honor"? Affirmat hanc formam esse longè vetutissimam, non introductam, sed confirmatam à Nicæno Concilio. Et prosequitur in sequenti epistola: "Sicut ergo Acacius Petrum non „priùs damnavit, quàm & referret & posceret Apostolicâ po„testate damnandum, sic & in recipiendo modum servare de„buisset, ut priusquam se ei communione misceret, per Sedem „Apostolicam posceret examinari eum, & legitimâ ratione pur„gari, cum nec examinandi aut recipiendi haberet ipse Ponti„ficium, & non nisi per illius Sedis authoritatem, consensum„que hoc posset implere, sine cujus authoritate eum non po„tuerat ipse damnare, & cujus principali diligentiâ & discuti „potuit & purgari, & ad communionem convenienter admitti". Hanc Apostolicæ Sedis Prærogativam pluribus demonstrat. Et ipse Acacius, dum adhuc recta saperet, eandem religiosissimè agnovit, & defendit constantissimè: Postmodò autem in reprobum sensum datus instauravit Eusebianam audaciam, tandemque à Romana Ecclesia damnatus Genti suæ reliquit lamentabile schisma Acacianum. Ex eadem regula Joannes Patriarcha Antiochenus, tertiæ Sedis Episcopus, gravissimè offendit omnem Ecclesiam, quod in suo Ephesino Conventiculo sanctum Cyrillum Alexandrinum, secundæ Sedis Patriarcham, damnare præsumpsisset sine prævio consensu primæ Sedis Romanæ. Plura sunt istiusmodi exempla. Etiam antiquissima. Etenim in sanctum Dionysium Patriarcham Alexandrinum, de gravi errore suspectum, sui Episcopi non præsumpserunt manus mittere, sed accusarunt apud sanctum Papam Dionysium. Audiamus rem à sancto Athanasio in libro de Dionysii sententia: „Dionysius Episcopus, certior factus de" Pentapolitanis Episcopis, quod Sabellii errorem admitterent, zelo religionis epistolam, in qua videbatur labi in contrarium errorem, scripsit. Verùm "quidam ex Ecclesia, rectè quidem sentientes, sed tamen

Universidad de Deusto
Biblioteca

„men ignari ejus cauſſæ, cur ita ab eo ſcriptum eſſet, Romam „adſcenderunt, ibique eum apud Dionyſium Romanum Præ„ſulem accuſaverunt". Petrus de Marca vult Clericos, alii credunt fuiſſe Epiſcopos. Quidquid ſit, Antiochena Synodus iſtud ipſum debuerat facere circa Paulum Samoſatenſem: Diſpenſatoriæ prætermiſſionis cauſſas ſupra expoſui. Quare & Eulebianam Factionem, quod ſine ſuo prævio conſenſu fuerit auſa involare in ſanctum Athanaſium, rectiſſimè hìc reprehendit Papa Julius. Urget violatam fuiſſe antiquam conſuetudinem: „An ignari eſtis hanc conſuetudinem eſſe, ut primùm nobis „ſcribatur, ut poſtea quod juſtum eſt, definiri poſſit? Quæ„propter ſi iſthìc hujuſmodi ſuſpicio in Epiſcopum concepta „fuerat, id huc ad noſtram Eccleſiam referri debuit".

Notanda ſunt verba: "Primùm nobis ſcribatur. Ad noſtram „Eccleſiam referri oportuit". Exponunt priora verba: "Oportuit „ſcribere omnibus nobis". Utique in hac Romana Synodo præſentibus. Erant autem ſoli Epiſcopi Romanæ Provinciæ numero quinquaginta. Iſta Synodus eſt Sedes Apoſtolica. Quare Petrus de Marca per iſtos omnes perperam intelligit Synodum totius Occidentis. Hinc & graviter errat, quod ad damnandum Patriarcham velit non ſufficere Provincialem Romani Pontificis Synodum, ſed requiri Concilium totius Eccleſiæ. Eſt error Paradoxus. Nullo fulcitur Canone, nullo teſtimonio, nullo exemplo. Quin immò ſunt contraria exempla. Etenim Domnum Antiochiæ Patriarcham ex frivola cauſſa damnavit ac ejecit Epheſinum Latrocinium: Erat ſententia palam nulla. Et ob cauſſam deficientem, & ob defectum poteſtatis. Et tamen ipſam ex alia cauſſa confirmavit, ſeu potius de novo tulit ſanctus Leo, atque ita Domnum ſolus damnavit. Et ejus judicium probavit & admiſit omnis Chalcedonenſis Synodus. Etiam Acacium Conſtantinopolitanum damnavit ſolus Felix III. Et ſanctum Dionyſium Alexandrinum, licet non damnaverit, tamen diſcuſſit ac judicavit ſolus cum ſua Synodo Papa Dionyſius. Sunt & alia exempla.

Quæſtio eſt, Quo fundamento Julius Patriarchalium ac Exarchicarum Eccleſiarum privilegium extendat ad Ancyranam Eccleſiam? Quomodò dicat etiam Marcellum ab Orientali Synodo judicari non potuiſſe ſine prævia relatione, ac prævio conſenſu Sedis Romanæ? Reſpondeo iſtud, quidquid dicat Petrus de Marca, non

non fundari in dignitate Apoſtolicæ Eccleſiæ. Etenim Ancyrana Eccleſia erat ſolius Galatiæ Metropolis, ſubjecta Exarchicæ poteſtati Cæſaræenſis Sedis in Cappadocia, ideoque proximo & pleno jure ſpectans ad ejus judicium. Et inter Apoſtolicas Eccleſias multæ erant dumtaxat Suffraganeæ. Etiam inter iſtas, quas ſanctus Paulus honoravit ſuis epiſtolis, talis fuit Eccleſia Coloſſenſis. Nulla proinde fuit ipſis exemptio, nullum circa ſuorum Antiſtitum damnationem aut alia judicia privilegium. Iſtarum Eccleſiarum dignitas, quam Petrus de Marca rectè commendat, conſiſtit in aliis capitibus. Ipſa expoſui in Scholiis ad Præſcriptiones Tertulliani. Proinde dico iſtam exemptionem non fuiſſe factam à Julio. Solummodò dicit, quod prævia relatio & prævius Romanæ Eccleſiæ conſenſus omninò expediiſſet circa utrumque Epiſcopum. Quod nempe eſſent Epiſcopi, & non vulgares ipſorum Eccleſiæ. Vocem, "Epiſcopi", emphaticè accipit, non pro ſolo Epiſcopali gradu, ſed pro ſummis in ipſo meritis, hoc ſenſu: Erant non tales quales, ſed Epiſcopi ſummorum meritorum. Reſpicit heroica Marcelli contra Arianos Acta apud Nicænam Synodum. Addit tamen prævìæ relationis neceſſitatem fuiſſe circa Athanaſium. Hìnc de ipſo ſolo concludit: "An ignari eſtis hanc con„ſuetudinem eſſe, ut primum nobis ſcribatur, &c".

Dominus Archi-Epiſcopus pergit urgere Apoſtolicarum Eccleſiarum dignitatem. Pergit docere, quod ipſarum Antiſtites debeant judicari à Concilio totius Eccleſiæ, & proſequitur: "Sed „inprimis cauſſam Athanaſii urget Julius, adfertque conſuetudi„nem jam introductam, à Dionyſio nimirùm Epiſcopo Alexan„drino, quem cum Clerici ejus hæreticum ſuſpicarentur, & ob „id querelam adversùs ipſum detuliſſent ad Sedem Apoſtolicam, „ipſe accuſationem hanc purgavit ſcriptâ ad ſummum Pontificem „epiſtolâ. Unde concludit Julius monendum ſe fuiſſe, ſi quid „ſuſpicionis exortum eſſet Alexandriæ adversùs Athanaſium. Huc „enim tendit oratio Julii. Jus verò ſuum accerſit à facto Dio„nyſii. Cæterùm cauſſam judicari debere ſcribit ab omnibus, non „autem à ſe ſolo". Et poſt quædam, quibus Eminentiſſimum Cardinalem Perronium arguit de pravo intellectu Papalis epiſtolæ, concludit: "Attamen certum eſt nihil aliud ex his verbis elici „poſſe, quam eam eſſe Eccleſiæ Alexandrinæ conſuetudinem, ut „primùm ad ſummum Pontificem ſcribatur, ut deìn decerni poſ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„sit quod æquum videbitur, id est, communi omnium suffragio, „ut antea dixerat. Cæterùm hic observandum est, satis auda„cter Juliùm tribuere consuetudini exemplum semel usurpa„tum".

Respondeo Julium, Pontificem doctissimum atque sanctissimum, à Domino Archi-Episcopo audacter accusari de audacia. Etenim laudatam ab ipso consuetudinem audivimus jam à sancto Gelasio esse antiquissimam, usitatam olim à sanctis Martyribus & Confessoribus, & postea confirmatam à Nicæno Concilio. Licet nos ignoremus alia exempla, certum est aliqua alia fuisse nota sancto Gelasio. Et cur Julius respexisse non possit etiam Acta circa Paulum Samosatensem? Arabici Canones sanciunt: "Ut non „admittatur querela Archi-Episcopi contra suum Patriarcham de „ullo peccato, neque reprehensio, neque judicium nisi adhibito al„tero Patriarcha, uno ex Fratribus ejus. Et nullus in hac re ac„cusatori Archi-Episcopo faveat, neque cum eo consentiat, nisi au„thoritate alterius Patriarchæ". Scio hunc Canonem aliter intelligi ac transferri ab Abrahamo Ecchelensi: Nihilominùs hæc translatio videtur verior. Et ex tali regula Antiocheni Patriarchatus Metropolitæ ad accusandum & judicandum suum Patriarcham Paulum videntur advocasse, ac suæ Synodo adjunxisse sanctum Dionysium Patriarcham Alexandrinum, & sanctum Firmilianum Primatem Cæsaræensem. Verùm quod ad tale opus requiratur Oecumenica totius Ecclesiæ Synodus, nullus suadet Canon, nullum testimonium, nullum exemplum. Sancti Julii verba, "Ut ab „omnibus decernatur", sunt alienissima ab isto errore.

CAPUT

CAPUT XXX.

Discutiuntur Sensa D. Archi-Episcopi circa epistolam sancti Damasi Pontificis, è Romana Synodo scriptam ad Imperatorem Theodosium.

DOminus Archi-Episcopus videt Julii epistolam à se detorqueri, ideoque alia suis Commentis venatur arma: "Si quis in dubium vocare velit „interpretationem epistolæ Julii à me propositam, quoad jus quod sibi vindicabant Occiden„tales, is meâ sententiâ cedere saltem debet au„thoritati Concilii Italici, cui inter-fuit sanctus „Ambrosius. Sentiunt hujus Concilii Patres in Synodica ad Im„peratorem Theodosium epistola, Maximum qui Constantinopo„lios Episcopus fuerat ordinatus, cum in Synodo Constantinopo„litana depositus fuisset, captatâ occasione Concilii generalis, quod „Imperatores Romani convocaverant, ad Apostolicam Sedem ac„cessisse, ibique expostulasse de sua depositione, ac de Nectarii „Ordinatione in locum suum. Attamen Occidentales, tametsi „Maximum in suam communionem recepissent, nihil quoad Epis„copatum decernere voluisse absentibus Episcopis Orientalibus, „qui Constantinopoli substiterant pro celebranda Synodo". Nos igitur in Synodo ea, "inquiunt", quæ totius Orbis Episcopis videbatur esse præscripta, nihil temerè statuendum esse censuimus. "Angi se nihilominùs, quod ex ea caussa interrupta esset Eccle„siarum communio. Orientales enim, cum intellexissent Maximum „Romam esse profectum, ut illic caussam suam refricari procu„raret in Synodo, ad quam universi Orbis Episcopi invitati erant, „nolle ad eam accedere. Tunc adferunt vetustam consuetudinem „usurpatam ab Athanasio, Petro Alexandrino, & à plerisque Orien„talium Episcopis, qui judicium expetierânt non solùm Ecclesiæ „Romanæ, sed etiam Italiæ, ac totius Occidentis. Unde conclu„dunt Orientales, cum Maximus ad Episcopos Occidentis accesse„rit, præstolari debuisse eorum sententiam in caussa Maximi. Ne quis L. 7. C. 4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

„quis verò existimet eos solos velle negotium illud terminare, „declarant se nihil aliud cupere, nisi ut hæc caussa in Concilio „judicetur ab Episcopis Occidentalibus & Orientalibus". Et adducit verba epistolæ: "Nam cum" Orientales Episcopi "cogno„visset ad hoc partium venisse Maximum, ut caussam in Syno„do ageret suam, quod etiamsi indictum Concilium non fuisset, „jure & more Majorum, sicut & sanctæ memoriæ Athanasius, „& dudum Petrus, Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi, & Orienta„lium plerique fecerunt, ut ad Ecclesiæ Romanæ, Italiæ, & to„tius Occidentis confugisse judicium viderentur; cum eum, si„cut diximus, experiri velle adversùm eos, qui Episcopatum ejus „abnuerant, comperissent, præstolari utique etiam nostram super „ea re sententiam debuerunt. Non Prærogativam vindicamus exa„minis, sed consortium tamen debuit esse communis arbitrii". Et infra: "Nec quædam nos angit de domestico studio & ambitio„ne contentio, sed communio soluta & dissociata perturbat. Nec „videmus eam aliter posse convenire, nisi aut is reddatur Con„stantinopoli, qui prior ordinatus est, aut certè super duorum Or„dinatione sit in Urbe Roma nostrum, Orientaliumque judicium. „Neque enim indignum videtur, Auguste, ut Romanæ Ecclesiæ „Antistitis, finitimorum, & Italorum Episcoporum debeant sub„ire Tractatum, qui unius Acholii Episcopi ita exspectandum „putaverunt judicium, ut de Occidentalibus partibus Constantino„polim evocandum putarint. Si quid huic uni reservatum est, „quantò magis pluribus reservandum est? Nos autem à beatissi„mo Fratre tuæ Pietatis admoniti, ut tuæ Clementiæ scriberemus „Imperio, postulamus, ut ubi una communio est, & communis „velit esse Judicium, concordantiumque consensum".

Ex his Dominus Archi-Episcopus concludit: "Quod si tunc „temporis authoritas Concilii Sardicensis valuisset, occasio videli„cet opportunissima reperta erat, quâ vocaretur in usum. Nul„lum autem ejus mentionem faciunt Episcopi Occidentales, nihil„que aliud contendunt, quàm ut unà cum Orientalibus cognos„cere possint de caussa depositionis Episcopi Constantinopolitani. „Eam ob caussam Theodosium orant, ut Concilium universale „apud Urbem Romam celebrari jubeat, eamque sibi videri uni„cam rationem revocandæ communionis inter Orientales & Occi„dentales. Attamen Occidentalibus satis-factum est epistolâ Syno-

„dicâ Orientalium, quam ex Concilio Constantinopolitano scrip„serunt ad Damasum & ad Synodum Romanam, quâ Italos orant; „non ut confirment ea, quæ in hac Synodo Constantinopolitana „acta erant, sed ut charitate spirituali ipsis gratulentur propter „Ordinationes Ecclesiarum Constantinopolitanæ, Antiochenæ, & „Hierosolymitanæ, quibus præfecti erant Nectarius, Flavianus, „Cyrillus".

Respondeo hìc etiam non deesse errores. Rei series est breviter exponenda. Imperator Valens Arianismo infecit omnem Orientem: Præsertim Constantinopolim. Exceptâ tamen Cappadociâ, quæ per magnum Basilium, ac sanctum Gregorium Nazianzenum permansit quasi propugnaculum Catholicæ Fidei. Per Valentis mortem cessavit persecutio. Hìnc pauci apud Constantinopolim residui fideles, nec non & vicini Episcopi rogaverunt præfatum Gregorium, ut dignaretur Regiam civitatem accedere, suâ doctrinâ ac zelo reparaturus fidem atque Ecclesiam. Et Gregorius venit. Non ut Episcopus, sed ut Missionarius. Et primò, quod Ariani haberent omnes Ecclesias, est concionatus sub Dio, ideoque & ab Arianis passus solemnes lapides. Et habitavit pauper in modico Conducto. Postmodò acquisivit exiguam Ecclesiam sanctæ Anastasiæ. Tandem Theodosius accepit Orientale Imperium, & statim Gregorio tradidit Cathedralem Ecclesiam. Et jussit ìsthìc esse Episcopum. Quare Petrus Patriarcha Alexandrinus ipsum inthronizavit per literas. Omnium primus. Et ejus judicium secuti sunt plures Episcopi. Verùm nescio quis Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presbyter oderat Gregorium, atque ita Petrum per calumnias perduxit in contrariam sententiam. Quapropter hic venit Constantinopolim, & intra privatas ædes, quod Ariani adhuc tenerent Ecclesias, in illius civitatis Episcopum consecravit Maximum Cynicum. Ea res movit totum Orientem: Arianis motibus hunc super-addidit. Plurimi enim diligebant Gregorium. Porrò Orientalem Ecclesiam purgaturus & pacaturus Papa Damasus, ab Imperatore Theodosio rogavit generalem Synodum, faciendam Romæ: Et impetravit. Verùm Orientales Episcopi ex causis noluerunt Romam accedere, Synodum egerunt Constantinopoli, ac existius civitatis Episcopatu non solum Gregorium, sed etiam Maximum ejecerunt, ac imposuerê Nectarium, adhuc Catechumenum. Addiderunt schisma schismati, & eidem Ecclesiæ dederunt tres

Universidad de Deusto
Biblioteca

Episcopos. Hæc sunt successivè facta per duas in eadem civitate Synodos. Prima ejecit Maximum, & stabilivit Gregorium; secunda Gregorium abjecit, & superordinavit Nectarium. Hinc Maximus appellavit Romam: Accessit ad isthìc adunatam sub Damaso Occidentalem Synodum. Et ejus appellatio fuit admissa. Rationem dat præfata Romanæ Synodi ad Theodosium epistola: "Nectarii Ordinatio quem ordinem habuerit, non videmus. Nam-„que in Concilio nuper, cum Maximus Episcopus Alexandrinæ „Ecclesiæ communionem manere secùm, lectis Petri sanctæ memo-„riæ Viri literis, prodidisset, ejusque intra privatas ædes, quia „Ariani Basilicas adhuc tenebant, secretum esse mandatoribus Epis-„copis ordinantibus, dilucidà testificatione docuisset, nihil habui-„mus, in quo de Episcopatu ejus dubitare possemus, cum vim „sibi repugnanti à plerisque etiam de populo & Clero testatus es-„set illatam". Et infra: "Quia reverà advertebamus Gregorium „nequaquam secundùm traditionem Patrum Constantinopolitanæ „Ecclesiæ sibi Sacerdotium vindicare". Et rursùm: "Nectarium „autem cum nuper nostra Mediocritas Constantinopoli cognove-„rit ordinatum, cohærere communionem nostram cum Orientali-„bus partibus non videmus. Præsertim cum ab iisdem Nectarius „dicatur illicò sine communionis consortio destitutus, à quibus „fuerat ordinatus. Non mediocris igitur hic scrupulus. Nec quæ-„dam nos angit de domestico studio & ambitione contentio, sed „communio soluta & dissociata. Nec videmus eam posse aliter „convenire, nisi aut is reddatur Constantinopoli, qui prior est „ordinatus, aut certè super duorum Ordinatione sit in Urbe Ro-„ma nostrum, Orientaliumque Concilium". Maximi ordinatio-nem, quia priorem tempore, & bonis nixam principiis, ducunt legitimam, ideòque ejus appellationem scribunt à se admissam. Et ipsum revestiverunt: "Itaque cum Maximum Episcopum in „communionem receperunt nostra consortia, quoniam eum con-„stat à Catholicis Episcopis ordinatum, nec nos ab Episcopatus „Constantinopolitani putavimus petitione removendum". Per "sua „Consortia" intelligunt Alexandrinam Ecclesiam, omnem Ægyp-tum, ac omnem communionem Paulini Patriarchæ Antiocheni. Ab his, Maximum recipientibus, aiunt se non posse dissociari. Hinc ipsum admittunt uti Constantinopolitanum Episcopum, re-vestiunt, & omnia parant ad retractatorium Judicium. Rectè asserunt

asserunt hunc scrupulum non esse mediocrem. Erant & plures gravissimæ quæstiones, spectantes ad fidem & pacem utriusque Ecclesiæ. Hinc generalem, Romæ celebrandam, & semel à Principe concessam, Synodum censent per-necessariam, ideoque rogant ipsam concedi denuò, & Orientales Episcopos ad ipsam compelli.

Primus ergo D. Archi-Episcopi error est, quod Romana ista Synodus, absentibus Orientalibus Episcopis, de Maximi Episcopatu nihil voluerit decernere. Etenim decrevit admittendam ejus non dumtaxat appellationem, sed & communionem, ipsum revestivit, atque admisit ad retractatorium Judicium. Hocce tamen Judicium, quia non mediocres comprehendebat scrupulos, inchoare noluit, nisi in communi Synodo. Maximum revestituit ad illum modum, quo antea vestitus fuerat. Etenim ipse nunquam fuerat pacificus Possessor istius Ecclesiæ. Uti Nectarius ipsi, ita ipse fuit superordinatus Gregorio. Romana Synodus ipsum reponit in istum statum. Notanda sunt Epistolæ verba: "Nam cum cognovissent" Orientales Episcopi, qui generale Romanum Concilium declinaverant, & particulare Constantinopoli celebrabant, "ad hoc partium venisse Maximum, „ut caussam in Synodo ageret suam, cum eum experiri adversùm „eos, qui Episcopatum ejus abnuerant, comperissent, præ-„stolari utique etiam nostram super eo sententiam debuerant". Affirmant Maximum ante Nectarii Ordinationem provocasse, ideoque istam debuisse suspendi, & esse non veram Ordinationem, sed attentatam & damnatam Superordinationem. Utique damnatam per Canones Sardicenses.

Et hinc secundus D. Archi-Episcopi error est, quod isto tempore apud Occidentales non viguerit Sardicensis Concilii authoritas, & hæc epistola nullam faciat ipsius mentionem. Etenim uti D. Archi-Episcopus, dum hæc Commentaria scripsit, nullam Grammatices aut Dialectices mentionem fecit, & tamen scripsit ex ipsarum Regulis; ita sanctus Ambrosius, & alii Romanæ Synodi Patres in hac sua epistola, ac item in suis Synodalibus Actis tractarunt Synodum Sardicensem. Uti Logicales regulæ, ita & sacri Canones dividuntur in docentes & utentes. Attamen hæc Synodus Sardicenses Canones non explevit ad literam, sed ex caussis fuit usa aliquo dispensatorio tem-

Universidad de Deusto
Biblioteca

temperamento. Etenim Nectarium, quoniam pendente Romana appellatione promotum, isti Canones mandabant ejici ut illegitimè superordinatum : At Patres dissimularûnt. Permiserunt ipsum non quidem sedere, sed pendere. Usque ad retractatorium in generali Synodo Judicium. Nempe quod esset quæstio non mediocrium scrupulorum. Et propter pacem utriusque Ecclesiæ. Dissimularûnt sub hac conditione : "Angit nos „soluta & dissociata communio. Nec videmus eam posse alter convenire, nisi aut is reddatur Constantinopoli, qui prior „est ordinatus, aut certè super duorum Ordinatione sit in Urbe Roma nostrum, Orientaliumque Concilium". Gregorii promotionem habent pro manifestè nulla, ideoque dum hæc non admitteretur conditio, voluerunt Maximum plenè revestiri ac inthronizari.

Tertius error est, quod Ecclesiarum Communio fuerit tunc soluta ac dissociata propter Ordinationem Maximi. Etenim hujus dissociationis causa est longè antiquior. Eam exponit exordium epistolæ. Laudat Theodosium, quod Orientalem Ecclesiam expurgarit ab hæresibus, & prosequitur : "Atque utinam Catholicos „ipsos reverentiæ veteri reddidisses, ut nihil novarent contra Præ„scripta Majorum, nec temerè vel servanda rescinderent, vel re„scindenda servarent. Itaque dolentius fortè, quam inconsultius „ingemiscimus facilius potuisse expelli hæreticos, quam inter Ca„tholicos convenire. Quanta enim nuper confusio facta sit, ex„plicari non potest. Scripseramus dudum, ut quoniam Antio„chena civitas duos haberet Episcopos, Paulinum atque Mele„tium, quos fidei concinere putabamus, aut inter ipsos pax & „concordia salvo ordine Ecclesiastico conveniret, aut certe si quis „eorum, altero superstite, decessisset, nulla subrogatio in de„functi locum, superstite altero, gigneretur. At nunc Meletio „defuncto, Paulino superstite, quem in communione nostra man„sisse, consortia, quæ à Majoribus inoffensè ducta, testantur, con„tra fas atque Ecclesiasticum Ordinem, in locum Meletii non tam „subrogatus, quàm superpositus asseritur. Atque hoc factum al„legatur consensione & consilio Nectarii, cujus Ordinatio quem „ordinem habuerit, non videmus". Ecclesia Antiochena dudum fuit in schismate propter ejectum ab Arianis sanctum Eustatium, quem ipsa Nicæna Synodus isti Ecclesiæ dederat Episcopum. Postmodò

modò habuit duos Catholicos Episcopos, Paulinum ac Meletium. Romana, omnis Latina, Alexandrina, omnis Ægyptia, ac plures per Orientem Ecclesiæ Paulinum, aliæ agnoverunt Meletium. Post varia conventum est inter partes, atque juratum, ut altero defuncto superstes esset solus & solidus Episcopus, atque amborum Clerus & populus adunaretur in unam pacificam communionem. Interim Romana cum aliis præfatis Ecclesia communicabat soli Paulino, & solis ipsi communicantibus, atque ita erat dissociata communio. Non à toto Oriente, sed ab illis dumtaxat Ecclesiis, quæ Paulinum aversabantur, communicantes soli Meletio. Quædam enim Orientis Ecclesiæ indifferenter communicabant ambobus, atque ita etiam istis dispensatoriè communicabat Romana Ecclesia. Porrò Constantinolitana Synodus admisit Meletium, & excluſit Paulinum. Insuper in defuncti apud se Meletii locum promovit & admisit Flavianum, atque ita gravissimè offendit Romanam Ecclesiam. Hinc ipsa dissociavit suam commnnionem à tota Synodo, & sanxit ipsam non resociandam, nisi Orientales Episcopi venirent Romam, ac illic in communi Synodo retractarent & sopirent omnia. Ejusdem dissociationis meminit Aquileiensis Synodus in sua secunda epistola ad Imperatores Gratiannum ac Theodosium. Affirmat à Sucorum monte, qui Thraciam à Dacia, adeoque Occidentale Imperium ab Orientali dividit, usque ad Oceani fines, id est, per totum Occidentale Imperium, esse plenam fidei inter Ecclesias pacem ; agit Principibus gratias, quod idem Dei beneficium Orienti præstiterint, expellentes hæreticos, & Catholicis reddentes Ecclesias ; ac prosequitur : "Sed „tamen quoniam invidia Diaboli nunquam quiescere solet, in„ter ipsos Catholicos audivimus crebras dissensiones, impaca„tamque discordiam. Unde toto confundimur affectu, quod „innovata pleraque comperimus, eosque gravari nunc, quos „oportuit adjuvari, qui in nostra semper communione dura„bant. Denique Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopus Timotheus, „sed & Antiochenæ Paulinus, qui semper nobiscum commu„nionis intemeratam habuêre concordiam, dissensionibus alio„rum, quorum fides superioribus temporibus hæsitabat, feruntur „urgeri. Quos quidem, si fieri potest, & fides plena commen„dat, ad consortia nostra optamus adjungi ; sed ita ut vetustæ com-

„communionis ſociis ſua Prærogativa ſervetur, quorum nobis „hæc non ſuperflua cura eſt. Primò omnium, communionis ſocietas „nullam debet habere offenſam. Deindè, quia utriuſque par„tis dudum accepimus literas, præcipuèque illorum qui in An„tiochiæ diſſidebant Eccleſia. Et quidem niſi hoſtilis impedi„mento fuiſſet irruptio, aliquos etiam de noſtro numero diſ„poſueramus illò dirigere, qui Sequeſtres & Arbitri reſunden„dæ, ſi fieri poſſet, pacis exiſterent. Sed quia ſtudia noſtra „tunc temporis habere effectum per tumultus publicos nequi„verunt, oblatas Pietati veſtræ noſtras opinamur preces, quibus „juxta partium Pactum poposcimus, ut altero decedente, pe„nes ſuperſtitem Eccleſiæ jura permanerent, nec aliqua ſuper„ordinatio attentaretur. Ideoque petimus vos, ut & Alexan„driæ Sacerdotum Catholicorum omnium Concilium fieri cen„ſeatis, qui inter ſe pleniùs tractent atque definiant, quibus „impartienda communio, quibus ſit obſeranda".

Epiſtola eſt ſcripta per ſanctum Ambroſium, ex Aquileienſi Synodo, cui adfuerunt ſeptem Gallicani Epiſcopi, Legati totius Diœceſios : Erat Patriarchalis Synodus, atque ita ex ipſa etiam lucet Gallicanam Eccleſiam ab iſta Synodo non fuiſſe exemptam. Epiſtola eſt ſcripta ante Conſtantinopolitanam Synodum, & affirmat varia. Primò, quod in Orientali Eccleſia, etiam poſt ejectos à Theodoſio hæreticos, & redditas Catholicis Eccleſias, permanerent crebræ diſſenſiones ac impacata diſcordia. Secundò, quod per iſtud malum gravarentur illi, qui in fida Occidentalis Eccleſiæ communione ſemper perſtiterant, ideoque debebant adjuvari. Tertiò, quod inter iſtos gravatos eſſent etiam Timotheus Alexandrinus, ac Paulinus Patriarcha Antiochenus. Quartò, quod iſta gravamina inferrentur per eos, quorum fides ſuperioribus temporibus hæſitavarat. Nempe per Meletii diſcipulos & communicatores, quorum plures, uti & ipſe Meletius, antea Ariani fuerant, aut certè de errore ſuſpecti. Quintò dicit, quod hos omnes oportet admitti aut manere intra Eccleſiæ gremium, attamen ſine præjudicio vetuſtæ communionis, cui cuſtodiri debet ſua Prærogativa, & caveri ejus offenſa. Sextò, quod hæc vetuſta communio præſertim ſit apud Antiochiam : Videlicet ejus Patriarcham Paulinum. Ipſe enim reverà ſucceſſerat ſancto Euſtatio, & fuerat conſecratus per Luciferum Calaritanum Epiſcopum, Legatum Sedis Apoſto-

Apoſtolicæ; at verò Meletius intruſis Arianis ſucceſſerat, per eoſdem intruſus & ipſe. Septimò dicit, quod utraque, & Paulíniana & Meletiana, iſtius Eccleſiæ communio invocaſſet jam pridem Romanam Eccleſiam : Et quod hæc paraſſêt eò Legatos transmittere, ſed impedita fuiſſet per bellicos motus. Octavò, quod eadem Romana Eccleſia tunc Principibus ſupplicaſsêt, ut juberent cuſtodiri Pacta inter Paulinum & Meletium inita, cum juramento ſancientia, ut altero defuncto non attentaretur Superordinatio, ſed ſuperſtes haberet plena jura Eccleſiæ. Ad hæc per Orientem componenda Patres Aquileienſes rogant etiam apud Alexandriam indici Synodum, utique præparatoriam ad Oecumenicam Romanam. Nulla fit mentio Maximi aut Nectarii : Quod nempe ille necdum degradatus, hic necdum eſſet ordinatus. Proinde vera & unica cauſſa, ex qua ante Conſtantinopolitanam Synodum diſſociata fuit Eccleſiarum communio, erat ſola diſcordia Antiochenæ Eccleſiæ. Dominus Archi-Epiſcopus pro ſe urget hæc verba : " Nec vide„mus eam poſſe convenire, niſi aut is reddatur Conſtantinopoli, „qui prior eſt ordinatus". Reſpondeo verba reſpicere audaciam Nectarii, qui non ſolùm ſe intrudi permiſerat in Sedem Conſtantinopolitanam, ſed inſuper fuerat author Flavianum contra jurata Pacta intrudendi in Sedem Antiochenam. Ita Euſtatianum iſtius Eccleſiæ Schiſma innovarât & auxerat, ac inſuper addiderat Schiſma Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ. Et alterum cum altero inſolubiliter intricaverat. Etenim univerſam Conſtantinopolitanam Eccleſiam à Paulíni ad Flaviani communionem abſtraxerat, atque ita etiam ſepararât à communione Romanæ Eccleſiæ. Romanæ Synodi Patres cenſuerunt hæc omnia in ordinem & pacem non poſſe redigi, niſi per Nectarii ejectionem ac inthronizationem Petri, aut certè per generale Concilium.

Quartus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Occidentales Epiſcopi circa Maximi appellationem nihil aliud contenderint, quam ut unà cum Orientalibus cognoſcere poſſent de cauſa depoſitionis Epiſcopi Conſtantinopolitani. Quod iſtud retractatorium Judicium, ideoque & ipſa appellatio fieri non potuerint ad ſolam Romanam Eccleſiam, ſed dumtaxat ad generalem totius Eccleſiæ Synodum. Eſt error alieniſſimus à textu epiſtolæ : "Ut cauſſam „in Synodo ageret ſuam, quod etiamſi indictum Concilium non „fuiſſet, jure & more Majorum poterat". Vox, "Poterat", eſt ſup-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſupplenda. Iſtud jus ac iſte mos conſtant per exempla ſancti Athanaſii, ejus Succeſſoris Petri, ac aliorum Orientalium Antiſtitum, qui non ad generalem Synodum, ſed ſolummodò ad Romanæ Eccleſiæ, Italiæ, aut totius Occidentis Epiſcopos confugêrunt & appellarûnt. Et epiſtola adjungit: "Neque enim indignum videtur, ut Roma„næ Eccleſiæ Antiſtitis, finitimorumque, & Italorum Epiſcoporum „debeant ſubire Tractatum". Totius Occidentis, quos antea expreſſerat, jam prætermittit Epiſcopos. Quod nempe nec totam Romani Patriarchatus Synodum cenſeat neceſſariam ad retractandas appellationes Orientalium Antiſtitum. Quin immò nec totæ finitimorum ac Italorum Synodus eſt neceſſaria. Verùm hæc tunc ſimul conſidebat, ideoque epiſtola dicit non eſſe indignum, ut Orientalis Eccleſia ſubſit ac obediat ejus retractatorio Judicio.

Proinde Generalis Synodus in iſto caſu non fuit neceſſaria, niſi ex voluntate ſancti Damaſi, qui ſuo ſapientiſſimo conſilio judicavit ita expedire. Ob duas cauſſas. Primò, quod harum quæſtionum ſcrupulus non eſſet mediocris. Erat enim intricatiſſimus ex pluribus & graviſſimis totius Eccleſiæ contentionibus. Secundò, quod tota Conſtantinopolitana Synodus degradaſſet appellantem Maximum, ac ſuperordinaſſet Nectarium, adeoque tota eſſet ex Judice demutata in ream, & ſic facta obnoxia Romanæ evocationi. Ex eadem regula ſanctus poſtea Leo totum Epheſinum Latrocinium evocavit Romam ad audiendum retractatorium Judicium ſancti Flaviani, & ejus Collegarum in degradatione, ac Romana appellatione. Et tandem adeſſe juſſit apud Chalcedonem. Et ejus Principem Dioſcorum juſſit ſtare inter Reos. Et palam profeſſus eſt hæc à ſe agi juxta Sardicenſes Canones. Quare ſecundùm ipſos egit etiam ſanctus Damaſus.

Notanda ſunt & hæc epiſtolæ verba: "Non Prærogativam vin„dicamus examinis, ſed conſortium tamen debuit eſſe communis „arbitrii". Sunt copulanda cum his: "Nec quædam nos angit „de domeſtico ſtudio & ambitione contentio, ſed communio ſo„luta & diſſociata conturbat". Notant Orientales Epiſcopos, quod Romam ad indictum Oecumenicum Concilium non venerint, ſed ſoli Synodum Conſtantinopoli egerint, atque in illa præſumpſerint Maximum in prima inſtantia ſoli judicare. In generali Synodo Papa habet duplex privilegium: Jus relationis ſeu propoſitionis, & Prærogativam ſuffragii. At verò Conſtantinopolitana Synodus

nodus erat pars Oecumenici Concilii indicti Romam, ideòque tenebatur eiſdem legibus: Proinde Pontifex iſthìc excludi non poterat à privativis Juribus. Dum Romam illa nolebat accedere, nihil attentare poterat, niſi poſt poſtulata & accepta Papalem relationem ac ſuffragium. Hinc epiſtola adjungit: "Nec quædam „nos angit de domeſtico ſtudio & ambitione contentio". Senſus eſt: Nolumus urgere, quod relatio & ſuffragii Prærogativa Pontifici competierint etiam in veſtra Synodo, ideoque ſine ipſo Maximi cauſſam nec inchoare potueritis. Nolumus hæc urgere, ne angi & contendere videamur de domeſtico ſtudio, & ambitu Romanorum Jurium. Dumtaxat dicimus, quod tamen eſſe debuerit conſortium communis arbitrii. Etiam in prima inſtantia: Quantò magis nunc in ſecunda? Inſuper promittit Orientales, dum Romam advenerint, non transferre ad Reos, ſed per ſingularem gratiam admittere ad Synodalem conſeſſum & ſuffragium. Damaſus imitatur ſuum Anteceſſorem Julium, qui eodem modo, & in ſua ad Antiochenam Synodum epiſtola, & in Sardicenſi Synodo, egit cum Euſebianis. Ex quo iterùm patet, quod Damaſus hæc omnia egerit juxta formam Sardicenſem. Iſte eſt verus ſenſus epiſtolæ.

Hæc verba, "Sed communio ſoluta & diſſociata pertubat", continent tertiam cauſſam, ex qua Damaſus circa hoc negotium voluit eſſe conſortium communis arbitrii. Hæc diſſociatio erat palmaris ſcrupulus: Et reſociari vix poterat, niſi per communem Tractatum. Hic eſſe debuerat etiam in prima omnium cauſſarum cognitione, ideoque longè magis jam in retractatoria. Nam Maximi degradatio & Nectarii ſuperordinatio diſſociationem magis innodaverant. Huc etiam reſpicit concluſio epiſtolæ: "Nos autem „à Beatiſſimo Principe Fratre tuæ Pietatis admoniti, ut tuæ Cle„mentiæ ſcriberemus Imperio, poſtulamus, ut ubi una commu„nio eſt, commune velit eſſe judicium, concordantiumque con„ſenſum". Damaſus affirmat ſe hæc ſcribere ex conſilio Imperatoris Gratiani, cujus mens ſit, ut ad reſociandam Eccleſiarum communionem, & ad dirimendas alias ipſarum quæſtiones fiat generale Concilium. Et quidem in Urbe Roma. Proinde iſtud Concilium non fuit neceſſarium per Canones, ſed ex ſola voluntate Pontificis, ſuo ſapientiſſimo conſilio judicantis expedire.

Quæſtio eſt, Quid ſint finitimi ad almam Urbem Epiſcopi, quid Epiſcopi Italiæ? Reſpondeo ſolidam Italiam à Romanis fuiſſe diviſam.

Universidad de Deusto
Biblioteca

divisam in tres partes: In Provincias Suburbicarias, Provincias Urbicarias, & Italiam specialiter dictam. In Theodosiano Codice, ac apud Romani Imperii notitiam famosa est ista distinctio. Provinciæ suburbicariæ erant illæ, quæ per gyrum continebantur intra centesimum ab Urbe lapidem. Eas inter erant pars Thusciæ, & pars Piceni. Utraque enim hæc Provincia fuit divisa in partem suburbicariam, & partem Annonariam. Attamen istæ partes non explebant præfatum gyrum, ideoque & aliæ duæ Provinciæ habuerunt partem suburbicariam. Urbicariæ Provinciæ fuerunt decem: Campania, Thuscia, Umbria, Picenum suburbicarium, Sicilia, Apulia, Calabria, Brutii, Lucania, Samnium, Sardinia, Corsica, & Valeria. Speciatim sumpta Italia habuit septem Provincias: Venetiam, Istriam, Æmiliam, Liguriam, Flaminiam, Picenum Annonarium, Alpes Cottias, Rhætiam primam, & Rhætiam secundam. Omnes decem urbicariæ Provinciæ suberant Præfecto Urbis. Ita & immediato Metropolitico Jure suberant Romano Pontifici: Papa erat ipsarum Metropolita. Exceptâ tamen Sardiniâ, quæ proprium semper Metropolitanum habuit. Specialis Italia habebat duos Metropolitas: Mediolanensem & Aquileiensem. Episcopi igitur, quos Damasus finitimos vocat, & distinguit ab Italiæ Episcopis, sunt novem Urbicariarum Provinciarum Episcopi, immediatè spectantes ad ejus potestatem Metropoliticam, & ad ejus Provincialem Synodum. Affirmat appellatas Episcoporum causas quandoque in hac sola, quandoque retractari in Synodo totius solidæ Italiæ.

Quintus Domini Archi-Episcopi error est, quod Occidentalibus fuerit satisfactum per Synodicam Orientalium epistolam, è Constantinopolitano Concilio scriptam ad Damasum Pontificem. Etenim contrarium evincunt Capuana Syricii Pontificis Synodus,
Epist. 9. sancti Ambrosii ad Theophilum Alexandriæ Patriarcham epistola, & circa eandem rem Scripta Theodoreti. Romana Ecclesia Flavianum pro perjuro, exlege, contumaci, & ad sacra Rescripta transfuga habuit: Adeò non acquievit præfatis Synodalibus literis. Romanæ Ecclesiæ communionem ille non accepit, nisi sub finem vitæ. Per mediationem Acacii Berrhæensis Episcopi, & sancti Isidori Peluſiotæ, Presbyteri Alexandrini. Ad horum Legationes & preces Apostolica Sedes tandem admisit ejus Episcopatum. Ex quo lucet Romanam confirmationem Patriarchis fuisse semper necessariam.

cessariam. Porrò de sua è Catechumeno in Episcopum promotione scribit ad Vercellensem Ecclesiam sanctus Ambrosius: "Ordi-
"nationem meam Occidentales Episcopi judicio, Orientales etiam
"exemplo probarunt". Utique ordinando Nectarium. Ex quo docemur Nectarii ordinationem, dum ista scribebat Ambrosius, fuisse probatam à Romana Ecclesia. Etenim ad suam ordinationem purgandam Ambrosius non assumeret reprobatum exemplum. Nempe Constantinopolitana Synodus Nicænam de sacro-sancta Trinitate, ac Divina Incarnatione fidem insigniter defendit & stabilivit. Hinc ipsam confirmavit tandem, & in eandem cum sua Romana Oecumenicam Synodum adunavit Damasus. Et ad Theodosii preces, necnon ad Ecclesiæ pacem confirmavit etiam Episcopatum Nectarii. Instructus de Maximi dolosa hypocrisi, & antea occultis facinoribus.

Dominus Archi-Episcopus addit, quòd Constantinopolitana Synodus Damasum ac ejus Synodum oraverit, non ut sua Acta confirmaret, sed ut spirituali charitate ipsis gratularetur propter Ecclesiarum, & novorum Episcoporum ordinationes. Hinc concludum vult generales Synodos non obstringi ad confirmationem suorum Actorum postulandam à Romano Pontifice. Respondeo esse caducum argumentum. Etenim de istius Synodi Episcopis singularem orationem nobis reliquit sanctus Gregorius Nazianzenus, & in ipsa scribit: "Episcopi dimiserunt me ab urbe, non admodùm
"repugnantem. Quippe turpissimum erat me illorum fidei caupo-
"num in numero esse, quorum alii nepotes erant illorum, qui
"Tributorum scribæ fuerant, & aliud nihil volvebant animo, quam
"falsas & subdolas rationum depravationes. Alii remos & exer-
"citus reliquerant, redolentes adhuc sentinam, vel corpus fœda-
"tum cicatricibus habentes; populi gubernatores ac Duces militum;
"qui ne minimum quidem concessuri videntur. Nonnulli etiam
"opificiorum, quæ citra ignem operas suas perficere nequeunt,
"gnari ne fuliginem quidem carnis integrè abluerant, flagriones,
"ac pistrinis digni. Qui priùs quam pretium Heris numerare queant,
"si vel exiguam à laboribus requietem inveniant, lasciviunt insig-
"niter". Eosdem Episcopos describit in carmine de sua vita: "Cla- Num. 137.
"mitant illi undique, ut graculorum turma rem unam moliens.
"Juvenum caterva, quam tabernam diceres: Trahensque turbo
"pulverem, venti æmulus. Dignatus esset cum quibus nemo,

metu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„metu ſancto Thronoque præditus, quidquam loqui. Præpoſterè „ut qui funderent verba, & velut veſpæ inſilirent concito in fron„tem impetu. At hos ſecutus eſt tamen Cœtus Senum, motus „juventæ fervidos, quos par erat frænare. Ratio porrò quam ſci„ta, adſpice: Debere noſtras nempe res Solem ſequi, ortum hinc „trahentes, unde Regnator poli nobis, amictus carne, primùm „ſplenduit".

Quod Euſebiana Factio homines ineptiſſimos intruſerit in Epiſcopales Cathedras, eſt omnibus exploratum. Iſtorum plures erant in hac Synodo. Etenim per Theodoſii Imperatoris Edicta debuerunt aut Eccleſiam & honorem relinquere, aut redire ad Matrem Catholicam. Hi igitur, uti Arianos errores, ita Antiochenæ Synodi & Philippo-Politani Conventiculi Schiſmaticam adhuc olebant audaciam, atque ex hoc fonte blaterabant: "De„bere noſtras res Solem ſequi, ortum hinc trahentes". Evangelicam prædicationem dicebāt duxiſſe originem, non in Occidentali, ſed in Orientali Eccleſia, ideoque ſecundùm hujus, non ſecundum iſtius Canones ſibi eſſe agendū. Quod Orientalis Occidentali ſubeſſet, propter metum Principis non audebant negare, eò tamen tendebat clamoſum ſtudium. Huc reſpicit Romanæ Synodi ad Theodoſium epiſtola: " Utinam Catholicos ipſos reverentiæ „veteri reddidiſſes, ut nihil novarent contra Præſcripta Majorum". Agit de reverentia erga Romanam Eccleſiam. Ex iſto igitur forſan fonte Conſtantinopolitana Synodus ſolummodò retulit ſua Acta ad Damaſum, non ſupplicavit confirmari. At tamen ejus verba poſſint & ita accipi, ut ſupplicent confirmationem. Quidquid ſit, quod iſta confirmatio ſit neceſſaria, apud veros Chriſtianos eſt extra controverſiam. Etiam hic articulus eſt unus illorum, qui meritò notantur in D. Archi-Epiſcopo. Hæc ſunt alterius loci.

CAPUT

CAPUT XXXI.

Quid D. Archi-Epiſcopus ſentiat de antiqua Sardicenſium Canonum obſervantia?

DOminus Archi-Epiſcopus, uti Romanas appellationes, ita averſatur & Sardicenſes Canones. Ipſos non ſolummodò interpretatur peſſimè, ſed inſuper ſtudet auferri ab antiquo uſu & reverentia omnium Eccleſiarum. Jam audivimus dicentem, quod ipſos nec ſanctus Damaſus attenderit, nec ſanctus Ambroſius: Quod ipſorum authoritas tunc non valeret apud Romanam Eccleſiam. At ipſum ſine fundamento loqui, eſt demonſtratum. In conſequentibus docet, quod item nec Innocentius, nec quis alius ante Zozimum Pontifex agnoverit: Quod primus ipſos produxerit Zozimus in quæſtione cum Africana Eccleſia circa Romanas appellationes inferioris Cleri. " Canones Sardicenſes", L. 7. c. 12. inquit, "necdum recepti erant ætate Innocentii primi. Jus ill„lud, quod ille vindicat Sedi ſuæ, prorsùs petit à Canonibus „Synodi Nicænæ, quorum ſenſum, quoad jura Romani Pon„tificis in Occidente, primus ille aperuit in epiſtola ad Victri„cium Epiſcopum Rothomagenſem". Infrà refert verba epiſtolæ, ac pergit: "Synodus cujus mentionem facit Innocentius, „& Canones in epiſtola ad Milevitanum Concilium laudati, „ſunt omninò alii præter Sardicenſes. Synodus enim Sardicen„ſis nihil ſtatuit de relationibus ad ſummum Pontificem mit„tendis in materia fidei. Itaque Synodus illa ab Innocentio „laudata non eſt alia, quam Nicæna". Porrò iſtas relationes Innocentius laudat etiam in literis ad Milevitanum Concilium.

Reſpondeo Innocentium in adductis locis non de ſolis in fidei materia relationibus agere, ſed etiam de relationibus in materia diſciplinæ. In Reſcripto ad Milevitanam Synodum de ſolis prioribus, in literis ad Victricium agit de ambabus. Agit enim de re-

lationibus omnium majorum cauſſarum, quæ & circa fidem verſari poſſint, & circa diſciplinam. Porrò de ambabus relationibus Sardicenſis diſertè ac expreſsè, Nicæna Synodus non niſi implicitè ſancit per generales terminos. Per hæc verba ſexti Canonis: "Suis „privilegia ſerventur Eccleſiis". At verò Sardicenſis Synodus habet in tertio Canone: "Scribatur ab his, qui cauſſam examina„verunt, Julio Romano Epiſcopo". Et in relatione ad eundem Pontificem: "Hoc aptum & valde congruentiſſimum eſſe videbi„tur, ſi ad Caput, ideſt, ad Petri Apoſtoli Sedem, de ſingulis qui„buſque Provinciis Domini referant Sacerdotes". Laudant utramque relationis ſpeciem. Quare Synodus, quam Innocentius laudat, eſt omninò Sardicenſis. Et hæc involvit Nicænam. Et utraque ſtabilivit Apoſtolicum Canonem, ac avitam Eccleſiæ conſuetudinem. Porrò alibi Dominus Archi-Epiſcopus ex Hincmaro Rhemenſi rectè dicit ab iſto Innocentii Decreto & Nicænam laudari Synodum, & Sardicenſem.

Dominus Archi-Epiſcopus in ſequenti capite affirmat Romanas à Provinciarum Synodis appellationes ſub Damaſo Pontifice & proximis Succeſſoribus necdum viguiſſe in Occidente, & pergit: "At Innocentius primus, audaciæ ſubſidium à dignitate Sedis ſuæ „petens, atrox vulnus inflixit authoritati Synodi Macedoniæ, cu„jus judicium retractavit in cauſſa Bubalii & Tauriani, ab ea Sy„nodo damnatorum. Id ægrè tulerunt Epiſcopi per Macedoniam „conſtituti, qui de ea novitate apud Innocentium queſti ſunt. Quid „faceret ſummus Pontifex? Erat hic ſanè locus proferendi autho„ritatem Canonum Sardicenſium, ſi tunc illi in uſu fuiſſent. Nec „ſanè eos omiſiſſet Pontifex. Sed neque Concilium Nicænum „laudavit: Quod tamen non omiſiſſet, ſi Canone aliquo Synodus „illa Romanæ Sedi jus tribuiſſet retractandi judicia Provinciarum. „At fortaſſe attulit conſuetudinem Anteceſſorum ſuorum, quem„admodum & ab eo uſurpatum videmus in plurimis occaſionibus. „Non ita ſanè. Solam ergò æquitatem prætendit, aiens veritatem „magis ſplendeſcere cum exagitatur, fructumque Divinum eſſe, „cum veritas ſæpè examinatur".

Errores varii. Primus eſt fiducia, quâ Dominus Archi-Epiſcopus, utì ſupra Julium, ita nunc Innocentium calumniatur de audacia. Secundus, quod Nicæni Canones non permittant à Provinciarum Synodis provocari ad Sedem Apoſtolicam. Tertius eſt, quod nec avita id permittat conſuetudo. Quartus eſt, quod primus huic conſuetudini atrox vulnus inflixerit Innocentius. Quintus eſt, quod Macedoniæ Synodus ſit queſta de novitate uſurpatæ retractationis. Etenim queſta eſt nequaquam de appellationis aut retractationis novitate vel uſurpatione, ſed de hujus ſuperfluitate, illius frivoleitate. Affirmavit ſui in Bubalium ac Taurianum judicii juſtitiam fuiſſe manifeſtam, ideoque damnatorum hominum appellationem non fuiſſe admittendam, longè minùs retractandam. Uti olim quidam cum ſancto Cypriano Hiſpanorum Epiſcopi adversùs Baſilidis & Martialis Epiſcoporum, hominum manifeſtè criminoſorum, factam à ſancto Stephano Pontifice reparationem, ita Macedones Epiſcopi fuerunt queſti adversùs factam à ſancto Innocentio de ſimilium hominum cauſis retractationem. Innocentius enim ipſos nequaquam reparaverat, ſed factum de ipſis judicium ſolummodò retractarât. Querimonia non adversùs authoritatem interceſſit, ſed adversùs ſolam obreptionẽ ſeu circumſcriptionem.

Audiamus Pontificis epiſtolam: Mora Co-Epiſcoporum noſtrorum Maximiani & Eumenii, vel potiùs importunitas tem„porum fecit, ut vos iteraretis de Bubalio & Tauriano queri„moniam, & nos iterùm in homines perditiſſimos inſurgeremus. „Sed paucioribus verbis tantorum malorum imitabor compen„dium, & ſtrictim quæ in volumine litterarum veſtrarum con„ſpexerim, retractabo. Grave non oportuit videri piiſſimis men„tibus veſtris, cujuſcumque retractari judicium: Quia veritas „exagitata ſæpius, magis ſplendeſcit in luce; & pernicies re„vocata in judicium, graviùs, & ſine illius, qui primùm judi„cavit, pœnitentiâ condemnatur. Nam fructus Divinus eſt juſti„tiam ſæpiùs recenſeri. Verùm illud video moviſſe animos „veſtros, quod in multis Bubalius ſæpè fallaciis deprehenſus, „objecerit exemplaria fictarum quas à nobis litterarum, cum „pro-conſuetudine hominis nihil, quod proferret, jam fide dig„niſſimum videretur. Sed ſileatur omne jam de tali negotio „murmur, & convicti Diaboli ipſi anhelitus comprimantur". Affirmat varia. Primò, quod Bubalius ac Taurianus, à Rufi Theſſalonicenſis Epiſcopi Synodo damnati, Romam non ſolummodò appellarânt, ſed etiam acceſſerant. Secundò, quod inſpectis, quæ Rufus haud dubiè tranſmiſerat, Synodalibus Actis,

Pontifex in perditissimos homines insurrexerit : Quod censuerit ritè damnatos, ideoque nec audiendos. Tertiò, quod precibus ipsorum inflexus tandem admiserit ad retractatorium Judicium. Et adjungit istius gratiæ causam : "Grave non oportuit videri „piissimis mentibus vestris, cujuscumque retractari judicium, quia „veritas exagitata sæpiùs, magis splendescit in luce, & pernicies „revocata in judicium, graviùs, & sine illius, qui primùm judica„vit, pœnitentiâ condemnatur. Nam fructus Divinus est justitiam „sæpiùs recenseri". Affirmat se de Thessalonicensis Synodi justitiâ non dubitasse, ideoque se nec retractâsse ad ipsam inhonorandam, sed ad importunis ac rectè damnatis hominibus obstruendum os, ac magis illustrandam justitiam. Rufo respondit fermè istud ipsum, quod olim Antiochenæ Synodo responderat sanctus Julius: "Qui benè sentiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipsi Judices „fuerê, non indignanter ferre solent, si quod ab ipsis judicatum „est, ab aliis excutiatur. Quippe qui securi sint, ea quæ ipsi „justa judicaverunt, injusta nunquam fieri posse". Tandem Synodale Rufi de utroque judicium confirmat, atque ita extinguit omnem querimoniam.

Ambigua sunt hæc verba "Illud video movisse animos vestros, „quod in multis Bubalius sæpè fallaciis deprehensus, objecerit ex„emplaria fictarum quasi à nobis litterarum, &c". Quales, seu cujus tenoris litteras Bubalius finxerit, ignoratur. Existimo non fuisse reparatrices. Etenim non adversùs hominis reparationem, sed adversùs solam causæ retractationem Rufus intercessit. Quin immò Bubalius videtur nec revestitus fuisse. Etenim degradatorii Judicii justitiam perspiciens Pontifex nec appellationem admittere, longè minùs hominem revestire voluit, sed ejus importunis precibus ac suggestionibus aliquid indulgere, & simul os claudere cupiens, causam admisit ad retractationem. Quidquid sit, manifestè processit secundùm Sardicenses Canones. Etenim & Bubalius Romam accessit, & ibidem facta est retractatio. Nec adversùs hoc aut istud quisquam intercessit. Quod Romanæ appellationes per omne Illyricum liberrimis semper pedibus ambulaverint, & juxta Sardicensem Normam semper fuerint retractatæ, statim docebunt authentica exempla ac testimonia. Et quid illis opus ? Venerabilis Gaudentius, Naxitanus in Illyrico Episcopus, Præsidis Hosii Synodalem pro Romanis appellationibus relationem non

non probavit solummodò aut adjuvit, sed insuper ampliavit dicens ad laudatum Hosium : "Si videtur, necesse est adjici huic sententiæ, quam sincerâ dilectione protulisti, &c". Et ejus propositionem omnis Synodus admisit in Canonem. Unde & ipsi Philippopolitana Factio non pepercit, sed etiam in eum latravit Degradationis contumeliam. Eandem ab illa gratiam retulit Protogenes Sardicensis Episcopus, quod Hosium in cunctis constantissimè adjuvisset. Et adfuerunt cuncti Primates Illyricorum Antistites. Et Sardica, Synodi locus, est non extrema Metropolis istius Diœceseos. Quomodo igitur Romanæ appellationes, quomodo Sardicensis disciplina possint istic non viguisse ?

In tertii libri tertio capite Dominus Archi-Episcopus hæc scribit : "Prætermittenda non est Canonum Collectio, quæ in quin„quaginta titulos distributa, Theodoreti Cyrensis Episcopi nomi„ne exstat in manuscripto Codice Bibliothecæ Regiæ. Eam Col„lectionem Joannes Scholasticus Patriarcha Constantinopolitanus, „qui Justiniani temporibus floruit, collatione legum, sed præser„tim novellarum constitutionum ejusdem Principis, ad singulos „titulos additâ ornavit. Unde sequitur hanc Collectionem Justi„niani tempus anteceSSisse, atque adeò temporis rationem eis suf„fragari, qui Theodoreti genuinum esse opus censent. Quam il„le ad usum privatum studiosorum concinnavit, ut in numerato „haberent Canones omnes, qui ad unum negotii genus referun„tur". Affirmat quosdam esse oppositæ sententiæ, & adducit eorum fundamenta. Hoc est tertium : "Tertia causa petitur à Ca„nonibus Sardicensibus, quos Græci non admisêre in veteri Col„lectione". Et ad hoc argumentum Dominus Archi-Episcopus respondet : "Aperta est ratio, cur Theodoretus Sardicenses Ca„nones in suam Collectionem conjecerit. Nempe quod Sede suâ „à Dioscoro Alexandrino in Synodo Ephesina secunda depulsus, „eorum Canonum beneficio usus, Sedem Apostolicam appellavit, „& à Leone in communionem receptus, Episcopalique dignitati „restitutus, Imperatoris Decreto, & Synodi Chalcedonensis irre„tractabili Judicio locum suum obtinuit. Quare nihil aliud à Theo„doreto exspectandum erat, quam ut Canonibus Sardicensibus „recensendis benignum se præstaret". Istam Collectionem Theodoreto adscribunt etiam in Dissertatione de Primatibus Joannes Morinus, & in selectis de Jure Canonico Dissertationibus Franciscus

ciscus Florens : Alii tamen censent posteriorem, & esse à Joanne Patriarcha.

Quidquid sit, Dominus Archi-Episcopus fatetur Sardicensium Canonum usum esse antiquum apud Orientales. Et jure meritò. Etenim Orientalium Antistitum Romanæ appellationes nobis pepererunt istos Canones. Et quod ipsos sanctus Athanasius non per solam Ægyptum, sed etiam apud Hierosolymam Synodaliter publicaverit, est omnibus notum. Eosdem subscribi fecit à cunctis melioribus Orientis Episcopis. Quod ipsum omninò fecerunt Marcellus Ancyranus, Lucius Adriano-Politanus, Asclepas Gazensis Episcopus, aliique omnes reparati per istam Synodum. Paulus Constantinopolitanus facere non potuit, quoniam in istius Synodi odium fuit ab Eusebianis suffocatus in balneo. Juxta istos Canones Petrus Alexandrinus, ejus Successor Joannes Thalaia, Maximus Constantinopolitanus, ejus Successores, sanctus Joannes Chrysostomus, & sanctus Flavianus, Eutherius Thyanensis, Helladius Tharsensis, Theodoretus Cyrensis, Eusebius Dorylæensis, aliique longè plures Episcopi appellarûnt Romam, & impetrarûnt suam causam retractari. Magnus Papa Leo, dum ab Imperatore Theodosio postulavit adversùs Ephesinum Latrocinium fieri novam Synodum, adjunxit causas : " Quia no-
„stri Legati fideliter reclamarûnt, & eisdem libellum appellatio-
„nis Flavianus Episcopus dedit". Et post quædam : " Quam au-
„tem post appellationem interpositam hoc necessariò postuletur,
„Canonum Nicææ habitorum Decreta testantur, quæ subter an-
„nexa sunt". Et subnexuit Sardicensem de Romanis appellationibus Canonem. Quod nempe sciret ipsum non dumtaxat cum omni reverentia vigere in Orientali Ecclesia, sed etiam haberi pro Nicæno. Per verba : "Quam autem hoc necessariò postuletur", asseverat suam postulationem esse non solummodò rationabilem, sed omninò talem, cui non possit non annui. Quod nempe istorum Canonum authoritas etiam apud Orientales esset irrefragabilis. Eodem sensu ad eundem Theodosium scripsit pro eadem causa Valentinianus III. Imperator, quod sanctus Flavianus "secun-
„dùm Conciliorum solemnitatem appellasset". Omninò intelligit Sardicense Concilium, atque ita affirmat ipsum viguisse per omne Romanum Imperium. Piget ac durum est in res lucidas expendere tempus, cujus nemo queat reparare jacturam.

Pergit

Pergit D. Archi-Episcopus ad Gallicanam Ecclesiam : "Inspiciendũ
„nunc est, quænam fuerit Ecclesiæ Gallicanæ praxis in peragendis Ju- L. 7. c. 17.
„diciis Canonicis Episcoporum sub prima Regum nostrorum Dyna-
„stia. Argumento sequentia erunt Canones Sardicenses in usu tum fuis-
„se apud Gallos. Synodus itaque Provinciæ dejiciebat Episcopos.
„Si verò Pontifex Romanus appellabatur, is retractari causam in
„Provincia jubebat, si ita expedire arbitraretur. Exemplo erit
„causa Contumelioſi Episcopi Rejensis, quem in plena Synodo
„damnatum Cæsarius Arelatensis Episcopatu movit. Missa deîn
„relatio ad Joannem secundum Pontificem, qui judicium illud
„confirmavit datis literis ad Episcopos Galliæ. Attamen quoniam
„Contumeliosus provocaverat ad Sedem Apostolicam, Agapetus
„Papa præcepit causam ejus de integro examinari à Judicibus de-
„legandis in Provincia, juxta Canones, Sardicenses nimirùm, ut
„patet ex verbis epistolæ Agapeti ad Cæsarium". Adducit verba epistolæ, & prosequitur : "Ex hac ultima clausula discimus solitos
„illâ tempestate Episcopos Gallicanos exequi sententiam depositionis, tametsi ab ea appellatum esset, quamvis aliud obtinere
„debere censeret Pontifex".

Paschasius Quesnellus censet Sardicenses Canones fuisse in Gallia ignotos usque ad secundam Regum Dynastiam. Tunc primùm vult admissum isthic fuisse Dionysii exigui Codicem, adeòque & Sardicenses Canones. In his ipsum labi, supra studui demonstrare. Et jam demonstrat etiam Dominus Archi-Episcopus. Eruditè & variè. At miscet vera falsis. Etenim falsum est, quod istâ tempestate Gallicani Episcopi Synodales suorum Collegarum damnationes, licet ad Sedem Romanam esset provocatum, in executionem mitterent. Dominus Archi-Episcopus errorem suum probat ex sancti Cæsarii Actis circa Contumeliosum, appellantem ad Agapetum. Malè. Etenim Contumelioſi damnatio transiverat in rem judicatam, & fuerat confirmata per Sedem Romanam, ideoque ille deinceps non gaudebat jure Sardicensium Canonum, sed indigebat gratioso restitutionis beneficio. Rei series est superiùs exposita. Sancti Maximini Trevirensis, Euphratæ Colonienſis, sancti Servatii Tongrensis, & multorum aliorum in Gallia Episcoporum pro sancto Athanasio & Sardicensi Concilio Acta ; sancti Innocentii Rescriptum ad sanctum Victricium, ejusdemque Capitula

Universidad de Deusto Biblioteca

pitula transmissa ad omnes Gallicanos Episcopos; sancti Briecii Turonensis, Lazari Aquensis, Herotis Arelatensis, Salonii Ebredunensis, Sagittarii Vappicensis, aliorumque Episcoporum & Cleticorum Romanæ appellationes; secundæ Arelatensis, primæ Turonensis, ac primæ Aurelianensis Synodi Canones; nec non & plura alia altissimè clamant ac lucidissimè demonstrant Sardicenses Canones à sui exordio semper viguisse in Gallia: Et juxta ipsos Romanas appellationes. Addi possent Leonis Senonensis adversùs novum Meledunensem Episcopum, ac sancti Wilfridi Eboracensis Metropolitæ adversùs Theodori Cantuarensis Primatis in se Synodale Judicium appellatio ad sanctum Agathonem Pontificem, ac postmodùm ad Joannem septimum, aliæque plures. Nam & hæ processerunt secundùm Sardicenses regulas. Et Britannica, uti Civilis, ita & Ecclesiastica, administratio olim spectavit ad Gallicanam Diœcesim. Et cur taceamus magni Papæ Leonis adversùs Hilarium pro Chelidonio Acta? Certè tanti Pontificis authoritatem Gallicana, uti & omnis sub cælo alia, Ecclesia semper venerata est, & agnovit irrefragabilem.

CAPUT

CAPUT XXXII.

An Sardicensis Synodus fuerit veraciter Oecumenica?

ILlustrissimus Dominus Petrus de Marca respondet: "Historiam Sardicensis Concilii hic per „aversionem describendam esse existimavi, quo„niam observatio illa, quæ verissima est, & „colligitur ex variis locis Athanasii & Hilarii, „valdè conducit ad decidendam celebrem illam „controversiam, quam Illustrissimi Cardinales »Baronius & Perronius summâ curâ tractant, An videlicet Con»cilium Sardicense sit Oecumenicum? Hâc verò quæstione semel »definitâ, facilis videtur esse responsio, an viginti & unus Cano»nes, in Sardicensi Synodo editi, sint ejusdem authoritatis ac »Nicæni? Cui quæstioni respondeo convocationem hujus Con»cilii eâ mente factam esse, ut Concilium Oecumenicum cele»braretur, id est, compositum ex Legatis omnium Diœcesion, »& magnarum Provinciarum Imperii Orientalis & Occidentalis, »intrà quorum limites Ecclesia Christiana pœnè coërcebatur. Sed »quia divortium ante contigit, quàm Concilium foret consti»tutum ex Episcopis utriusque Imperii, res in illo definitæ spe»ctari non possunt, nisi tanquam à Concilio Occidentali decretæ, »quandoquidem decretæ sint absentibus Episcopis Orientalibus. »Sanè sanctus Hilarius Episcopus Pictavensis, qui tunc vivebat, »itemque Epiphanius Concilium istud Sardicense vocant Conci»lium Occidentalium. Nam quod ad trecentos quadraginta quatuor »Episcopos attinet, referri numerus ille non potest ad eos tantùm »qui Concilio interfuerunt, sed etiam ad eos, qui restitutioni Atha»nasii subscripserunt post celebrationem Concilii". Eadem docet Reverendus Pater Paschasius Quesnellus, & cæteri istorum Collegæ. Hinc inferunt Romanarum appellationum originem non esse à Generali Synodo, ideoque ipsarum fundamentum non esse justi ponderis. L. 7. C. 3.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quod non Sardicensis Synodus, sed ipse Christus Dominus, Apostolorum Principi promittens ac mandans, *Confirma Fratres tuos*, sit Romanarum appellationum origo, est abundè demonstratum. Et insuper in literis ad Orientalem Ecclesiam insigniter demonstrat sanctus Papa Gelasius : " Postremò æquum est, ut qui alios libenter „& competenter vultis habere subjectos, cedatis & ipsi antiquo „more Majoribus, ut confidenter imperare possitis Minoribus ve„stris. Duodecim certè fuerunt Apostoli paribus meritis, pariq; „dignitate suffulti. Cumque omnes æqualiter spiritali luce ful„gerent, unum tamen Principem esse ex illis voluit Christus, „eumque dispensatione mirabili in Dominam Gentium Romam „direxit, ut in præcipua Urbe vel prima primum & præcipuum „dirigeret Petrum. Ibique sicut doctrinæ virtute sublimis emi„cuit, ita sanguinis gloriosâ effusione decoratus æterno hospitio „conquieſcit, præstans Sedi, quam ipse benedixit, ut à portis „inferi nunquam pro Domini promissione vincatur, omniumque „fluctuantium sit tutissimus portus. In quo qui requieverit, beatâ „& æternâ statione gaudebit ; qui verò contempserit, ipse videbit „qualia excusationum genera prætendat in die Judicii". Per fluctuantes palam intelligit injustè degradatos Episcopos. Et huic ejus Professioni nemo tunc, licet Acacianæ rebellionis sectator, Orientalis Episcopus contradixit aut obviavit. Quin immò omnes uno ore & calamo scripserunt ad Successorem Symmachum : "Sup„plicamus non pro perditione unius ovis, neque pro perditione unius „drachmæ, sed pro amica nobis salute. Non pro Orientalium partium „tantùm, sed trium propè plagarum habitabilis Mundi. Sanctissime, „Beatissimeq; festina ad adjuvandum nos". Profitentur sancto Petro à Christo Domino datam non dumtaxat ligandi, Sathanæ tradendi, eradicandi aut diruendi, sed etiam soluendi, dejectos erigendi, plantandi, ac ædificandi potestatem ; istamque omnem transiviſſe in ejus Cathedram, & permanere. Nihilominùs istam Romanæ Sedis Sublimitatem adversùm Eusebianæ Factionis schismaticas violentias firmavit ac innovavit Sardicense Concilium, ideòque & hujus dignitas est adversùm hodiernos istius Factionis Dilectores vindicanda.

Dominus Archi-Episcopus imitatur Symmachi Pontificis Adversarios, qui in suo "adversùs incongruæ absolutionis Synodum" libello allegatúnt : "Non omnes Sacerdotes Regis ad Concilium adscivit

„adscivit authoritas, nec omnes in judicatione consenserunt". Ita scribit in suo Apologetico Ennodius Ticinensis Episcopus. Jacobus Sirmondus allegationem elucidat : "Quia nonnulli Episcopi, moræ „tædio, post primum aut secundum Synodi conventum ab Urbe „discesserant". Ex hoc capite præfati Adversarii tentarunt persuadere palmarem pro memorato Pontifice Synodum non fuisse plenam, ideòque esse circumscriptæ authoritatis. Eadem ratione Dominus Archi-Episcopus Sardicensem Synodum ex Apostaticâ Eusebianæ Factionis fuga vult non esse Oecumenicam, ideòque & non pleni ponderis. Quid simile docuit Theodorus Balsamon, pertinax Michaëlis Cerularii sectator, atque inde concludit Sardicenses pro Romanis appellationibus Canones sancire ac valere pro sola Occidentali Romani Patriarchatus Ecclesia, non pro Orientali. Istud ipsum censet schismaticus ille Scriptor, quem refutat Catholicus contra Græcos Tractatus, olim repertus in Constantinopolitano Conventu Patrum Prædicatorum. Dominus Archi-Episcopus hæc Commenta transcendit. Etenim non solarum Patriarchalium, sed quarumvis Provincialium Synodorum Canonica Judicia vult esse suprema, ideoque nec ab his posse provocari ad Pontificem Romanum. Hanc dignitatem negat per hoscè Canones adscribi ejus Cathedræ.

Balsamoni consonant omnes Asseclæ Photiani schismatis. Etiam Georgius Cedrenus. Audi ejus rationes. Laudat sex generales Synodos, ac prosequitur : " Tenendum est alias fuisse „certis in locis Synodos, quarum Decreta habemus, tametsi eæ „in numero sex istorum Conciliorum non exstent. Tale fuit „quod Ancyræ actum est. Item Neo-Cæsarææ, Gangris, Antiochiæ, Laodicææ, Sardicæ, Carthagine. Hæc enim co„acta sunt ob quæstiones certis locis subortas, neque jussu Im„peratorum, neque iis præsentibus". Labitur in tribus. Primum est, quod Sardicensis Synodus fuerit indicta propter obortam in certo loco quæstionem. Etenim adunata fuit propter schismaticas Eusebianæ Factionis contra Romanæ Ecclesiæ Primatum violentias, blaterantes Ecclesiasticam Hierarchiam esse non Monarchicam, sed Aristocraticam, ideoque à Synodalibus Orientalium Patriarcharum Judiciis non posse Romam provocari. Accessit causa sancti Athanasii, sancti Pauli Constantinopolitani, Marcelli Ancyrani, Lucii Adriano-Politani, Asclepæ Gazensis, aliorumq; plurium

plurium Orientalium Episcoporum, Clericorum, ac Ecclesiarum. Item accessit causa Nicænæ fidei, gravissimè per præfatam Factionem impetitæ, ideoque restabiliendæ. Quæ omnes causæ sunt universales. Secundus lapsus est, quod generalis Synodus debeat convocari per Principem. Est vetusta Græcorum adulatio. Tertius est, quod Sardicensis Synodus convocata non fuerit per Romanum Principem. Quare hi in suum Authorem retorti errores evincunt ipsam fuisse omninò Oecumenicam.

Hoc ipsum lucidè affirmat ac docet magnus Athanasius, unus è Synodi Primatibus. Etenim in suis ad suos Monachos literis amplè exponit Eusebianæ Factionis fugam ex Sardicensi civitate, & pergit de remanentibus apud ipsam Episcopis : "Synodus autem ex pluribus quàm triginta quinque Provinciis coacta, cognitâ Arianorum malitiâ, permisêre Athanasio cum suis, ut causam diceret, tum de calamitatibus suis, tum de calumniis, quas passus esset, auditisque ejus rationibus hominem innocentem pronunciarunt". Hasce Provincias edicit in Apologia ad Imperatorem Constantium : "Nostram innocentiam plures quàm trecenti Episcopi suis calculis comprobarúnt, qui ex multis Provinciis, Ægypti, Lybiæ, Pentapoleos, Palestinæ, Isauriæ, Cypri, Pamphiliæ, Lyciæ, Galatiæ, Daciæ, Mœsiæ, Thraciæ, Dardaniæ, Macedoniæ, Epyri, Thessaliæ, Achaiæ, Cretæ, Dalmatiæ, Siciæ, Pannoniarum, Norici, Italiæ, Piceni, Tusciæ, Campaniæ, Calabriæ, Apuliæ, Brutiorum, Siciliæ, Africæ universæ, Sardiniæ, Hispaniarum, Galliarum, Britanniarum, eò se ad Concilium contulerant". Utique ad Sardicense Concilium, quod propter tantam Provinciarum ac Episcoporum adunationem idem Athanasius meritò appellat "Magnum". Et hic & in aliis locis. Nec obsunt ejus verba in laudatis literis ad Solitarios : "Convenerunt ab Oriente, & ex Occidente in Urbem Sardicam plus minùs centum septuaginta Episcopi". Etenim hic numerus referri debet ad solos Occidentis Episcopos. Etiam Synodalis ad Alexandrinæ Ecclesiæ Clerum epistola habet hanc Epigraphen : "Sacra Synodus per gratiam Dei Sardicæ congregata è Roma, Hispaniis, Galliis, Italia, Campania, Calabria, Apulia, Africa, Sardinia, Pannoniis, Mœsiis, Daciis, Norico, Thuscia, Dardania, Macedonia, Thessalia, Achaia, Epyro, Thracia, Rhodope, Palestina, Arabia, Creta, Ægypto". Palam affirmat omnium harum Provinciarum Episcopos adfuisse Concilio. Hoc

Hoc ipsum constanter affirmat in quinto contra Eutychetem libro Vigilius Episcopus Tapsensis : "Apud Sardicam omnium Provinciarum Episcopi congregati, id est, ex Urbe Roma, Hispaniis, Galliis, Italia, Campania, Calabria, Africa, Sardinia, Pannonia, Mœsia, Dacia, Dardania, altera Dacia, Macedonia, Thessalia, Achaia, Epyro, Thracia, Rhodope, Asia, Caria, Bithynia, Hellesponto, Phrygia, Pisidia, Cappadocia, Ponto, Cilicia, altera Phrygia, Pamphilia, Lydia, Insulis Cycladibus, Ægypto, Thebaide, Lybia, Galatia, Palestina, & Arabia". Easdem Provincias adfuisse, & ex ipsis septuaginta sex Primates Episcopos disertè affirmat antiquus & authenticus Synodorum Catalogus, & adjungit Philippo-Politano Conventiculo adfuisse sexaginta dumtaxat Episcopos. Et certè ipsius Synodalibus literis subscripserunt septuaginta tres : At verò inter ipsos fuit imaginarius il le Ischyras, & forsan plures istiusmodi, jure merito non computandi. Et hinc lucet, quam malè Dominus Archi-Episcopus sceleratæ istius epistolæ Schismatica nugamenta velit esse sensum totius Orientalis Ecclesiæ. Assertionem nostram confirmant apud Photii Bibliothecam vita sancti Athanasii, & vita sancti Pauli Episcopi Constantinopolitani. Ambæ scribunt : "E partibus Occidentis supra trecentos convenerunt Episcopi, ex Oriente verò tantùm septuaginta sex, in quibus & ipse Ischyras quasi Mareotis Episcopus numerabatur". Per Occidentales, qui videntur tot non fuisse, possint intelligere omnes, qui Occidentalibus adhæserunt, & cum ipsis permanserunt Sardicæ : Solos Apostatas appellare Orientales. Disertè affirmant Synodum fuisse Oecumenicam. Etiam Zacharias, in Photiano schismate Metropolita Chalcedonensis, ad octavam Synodum dixit adfuisse trecentos Episcopos. Locutus fuit ex mente sui Magistri Photii, & nemo penitùs intercessit. Quid opus multis ? Habemus evidens ac irrefragabile Imperatoris Justiniani testimonium in ejus ad omnem Ecclesiam Edicto pro Orthodoxa fide : "Alii vivi, alii post mortem anathematizati sunt à Damaso Papa, & ab Oecumenica Sardicensi Synodo, prout testatur sanctus Athanasius". Et hoc Edictum non quinta tantùm Synodus, sed & omnis recepit Ecclesia. Lib. 257.

Petrus Franciscus Chiffletius laudatum Vigilii Tapsensis locum horrendè truncat & alterat. Romanam Urbem & Latinas, immò & omnes Occidentales Provincias abscindit, & censet Vigilium

non de Sardicenſi Synodo, ſed loqui de Conventu Philippo-Politano. Hanc dat rationem ſui Operis : "Adfuiſſe quidem Sardicenſi „Concilio legitimo Epiſcopos ex aliis quoque præſertim Occiden„tis Provinciis, fidem faciunt inſcriptiones, ſubſcriptioneſque trium „Synodicarum Sardicenſium, ad Julium Papam, ad Alexandrinos, „& ad omnes Epiſcopos Catholicos. Ex quibus fortaſſe qui „primi hos Vigilii libros typis edidêre, Romam, Hiſpanias, Gal„lias, Sardiniam, Africam, aliaſque Occidentis Provincias in hunc „locum inculcarunt. Sed advertiſſe potuerant non hìc mentionem „eſſe Sardicenſis veræ Synodi, ſed Conciliabuli tantùm Philippo„Politani, quod Sardicenſe ab Hæreticis prædicatum eſt". Tantæ fiduciæ fundamentum ſunt ſeptem definitionum Capitula, iſthìc laudata à Vigilio. Scriptor ille exiſtimat ipſa eſſe extremum finem, ſeu profeſſionem Philippo-Politanæ Synodicæ.

Reſpondeo Vigilium omninò agere de vera Sardicenſi Synodo. Agit enim in Eutychianos, pertinaciſſimè reclamantes ad ſolum Nicænum Symbolum. Adeò pertinaciter, ut etiam facta per Conſtantinopolitanam Synodum additamenta averſarentur ac damnarent. De hac enim audacia ipſum etiam Eutychetem in Chalcedonenſi Synodo arguit venerabilis Diogenes Cyzici Epiſcopus, Metropolita Helleſponti. Et Timothei Æluri facinoroſa Factio ad Leonem Imperatorem ſcripſit : "Synodum centum quinqua„ginta neſcimus". Ejuſdem Factionis adversùs Chalcedonenſem Synodum palmare fundamentum erat, quod illa ad Nicænum Symbolum addidiſſet. Calumnia cœpit in ipſa Synodo. Etenim ejus Proſphoneticus ad Imperatorem Martianum ſermo vix eſt aliud, quam Apologia iſtius calumniæ. Eandem in quinto ſuo libro refutat Vigilius, demonſtrans iſtiuſmodi additiones ſemper viguiſſe, ac probatas fuiſſe ab Eccleſia : Et iſtud oſtendit exemplo variarum Synodorum, quarum una eſt Sardicenſis. Quis non videat ipſum loqui de ſolis Orthodoxis Synodis ? Etenim Hæreticorum Conventiculorum Acta nequeunt eſſe competens juſtificatio Concilii Chalcedonenſis. Proinde omninò laudat veram Sardicenſem Synodum. Cum Theodoreto laudat adjectas ipſi tabellas, in quo lapſus eſt, debueratque hac in re ſequi magnum Athanaſium. Quod iſtæ tabellæ fuerint ſeptem Capitulorum ad Nicænam fidem additamenta, poſſit demonſtrari facillimè. Non eſt hujus loci. Quapropter Scriptor ille nimiâ fiduciâ graſſatur & in verba & in Senſa

Vigilii

Vigilii. Et hic palam affirmat omnes iſtas Orientales Provincias omninò adfuiſſe vero Sardicenſi Concilio.

Magnus Athanaſius Sardicenſis Synodi ad omnes ſub cœlo Antiſtites epiſtolam etiam inſeruit ſuæ ad Conſtantium Imperatorem Apologiæ, & adjunxit : "Hoſius Epiſcopus ſubſcripſit. Quod & „cæteri fecerunt. Hæc ita Scriptis mandata ſacrum Sardicenſe „Concilium ad eos, qui intereſſe non potuerant, miſit, qui ipſi „quoque ſuis ſuffragiis Decreta Synodi approbarunt. Eorum au„tem qui in Synodo ſcripſerunt, cæterorumque aliorum Epiſco„porum iſta ſunt nomina". Enumerat horum Epiſcoporum ac Provinciarum nomina, & concludit : Qui igitur Decretis Synodi ſubſcripſerunt, ſunt iſti. Plurimique item alii ſunt, qui ante hanc Synodum pro nobis ſcripſerunt, tum ex Aſia, tum ex Phrygia, tum ex Iſauria, quorum ſingulorum nomina cum ſuis epiſtolis circumferuntur, prope ſexaginta tres. In univerſum autem trecenti quadraginta quatuor. Si Synodali epiſtolæ addidiſſet Subſcriptores Epiſcopos, res fuiſſet plana : Sciremus quot adfuiſſent Synodo. Iſtius rei ſilentium cogit nos ceſpitare. In ſancti Hilarii fragmentis exſtat hic titulus : "Nomina Epiſcoporum infra, „qui Synodo Sardicenſi adfuerunt, & ſubſcripſerunt in Judicio. „Enumerantur omnia nomina, & adjungitur : Epiſcopi omnes „numero unus de ſexaginta". Certum eſt fuiſſe plures, ideòque iſte Catalogus non eſt authenticus. Quidquid ſit, Athanaſius lucidè affirmat trecentos quadraginta quatuor Epiſcopos Actis Synodalibus ſubſcripſiſſe, atque ita nobis ſub miniſtrat duo fundamenta, ex quibus concludamus Synodum fuiſſe Oecumenicam.

Primum fundamentum nobis explanat in ſua, Adriano ſecundo Pontifici inſcripta, ad octavam Synodum Præfatione Cardinalis Anaſtaſius, Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius, adducens rationes, ex quibus laudata Synodus ſit veraciter univerſalis : "Univerſalis eſt, „quia cum Chriſtus in ſuo Corpore, quod eſt Eccleſia, tot Pa„triarchales Sedes, quot in cujuſque mortali corpore ſenſus, lo„caverit, profectò nihil generalitati deeſt Eccleſiæ, ſi omnes illæ „Sedes unius fuerint voluntatis, ſicut nihil deeſt motui corporis, „ſi omnes quinque ſenſus integræ, communiſque fuerint ſanitatis. „Inter quas tamen Sedes quia Romana præcellit, non immerito „viſui comparatur, qui profectò cunctis ſenſibus præeminet, „acutior illis exiſtens, & communionem, ſicut nullus eorum, cum

omni-

Universidad de Deusto Biblioteca

„omnibus habens". Affirmat ad generalem Synodum requiri quinque Patriarcharum præsentiam, præsertim Romani. Quod enim sine hujus præsentia ac vario influxu esse non possit Oecumenica Synodus, est perpetua & firma totius Ecclesiæ confessio. Romanum Episcopum in ista Synodo esse luminare majus, ideòque
Actor. 6. omnes stellas ab ipso illuminari ac dirigi, ad eandem octavam Synodum rectè dixit Metrophanes Metropolita Smyrnensis. At verò de aliis Patriarchis rectè dixit magnificentissimus Patricius Bahanes: "Posuit Deus Ecclesiam suam in quinque Patriarchiis, & „definivit in Evangeliis suis, ut nunquam aliquandò penitùs deci-
Actor. 8. „dant, eò quod capita Ecclesiæ sint. Etenim illud quod dicitur", Et portæ inferi non prævalebunt adversùs eam, "hoc denunciat. Quan„do duo ceciderint, currunt ad tria; cum tria ceciderint, currunt „ad duo; cum verò quatuor fortè ceciderint, unum quod per„manet in omnium Capite Christo Deo nostro, revocat iterùm „reliquum corpus Ecclesiæ". Affirmat ad generalem Synodum ita requiri omnium Patriarcharú præsentiam atq; consensum, ut tamen ipsa per duorum aut trium, immò & per quatuor defectum ac Apostasiam non amittat Oecumenicam dignitatem atque authoritatem. Dummodò nempe persistat, & suum ministerium expleat Pontifex Romanorum. Insigniter hoc in literis ad sanctum Thasium Patriarcham Constantinopolitanum scriptis, & ad septimam Synodum lectis, professi sunt Cosmas Alexandrinus, Theodorus Antiochenus, ac Theodorus Patriarcha Hierosolymitanus: "Illud
Actor. 3. „tamquam necessarium penes Pontificalem Apicem vestrum du„cimus commonendum, ut si volueritis celebrare Synodum, ne „vobis molesta appareat trium Apostolicarum Sedium almorum „Patriarcharum, & sanctissimorum Episcoporum, qui sub ipsis „degunt, absentia, non ex proprio eorum accidens Proposito„sed ex Tenentium seu Dominantium illis terribilibus minis, & „mortiferis pœnis. Hoc autem subtilius est considerandum, etiam „ab ipsa sacra & universali sexta Synodo, in qua nullus eorum, „qui per idem tempus in his partibus Episcopi erant, convenisse „repertus est propter Obscœnorum Obtinentiam. Sed nullum ex „hoc sanctæ Synodo adhæsit præjudicium, neque vires habuit prohi„tio aliqua statuendi & manifesta faciendi recta Dogmata pietatis: „Præcipuè cum sanctissimus & Apostolicus Papa Romanus con„cordaverit, & in ea inventus sit per Apocrisarios suos. Et nunc hoc

„hoc cum sanctissimi auxilio Dei similiter fiat. Nam sicut tunc „illius fides in Orbis terræ personuit fines, ita & Synodi, quæ „nunc per gratiam Dei congreganda est per interventionem vestram, „& ejus qui moderatur Apostolorum Principis Sedem, prædicabi„tur in omni loco qui sub Sole est, videlicet quæ Tyrannicè de„structa sunt erigens, & in antiquam ac Apostolicam reformans „traditionem". Loquuntur de absentia ob Tyrannicas & horrendas minas ac prohibitiones obscœnorum Saracenórum, tunc Dominantium in tribus istis Patriarchatibus. Si igitur ista justissima absentia Oecumenicam Synodi dignitatem atque authoritatem nec aufert nec circumscribit, longè minùs facere id possit absentia per prævaricationem, per rebellionem, per schisma, per hæresim. At verò Sardicensi Synodo, cujus ætas solos tres habebat Patriarchas, adfuit per Legatos Romanorum Episcopus, personaliter sanctus Athanasius Patriarcha Alexandrinus. Adfuerunt Episcopi plusquam ex triginta quinque utriusque Romani Imperii Provinciis. Cum paucis infectis & Obscœnis abfuit solus Stephanus Patriarcha Antiochenus, homo intrusus & hæreticus, ab ipsis postea Arianis ob facinora degradatus. Absuit per schisma, per hæresim, per Apostaticam fugam, per prævaricatoriam rebellionem. Quis ergo negare isti Synodo possit Oecumenicam dignitatem atque authoritatem? Quod ipsam Romana, immò omnis Orthodoxa sub cælo Ecclesia semper Nicænæ Synodo æquiparaverit, & uti authenticam appendicem in unum cum ipsa corpus conflaverit, est suo loco abundè demonstratum. Sacrosanctum Tridentinum Concilium quis impuro corde aut ore præsumat inficiari veraciter ac plenè Oecumenicum? Et tamen ipsi plures cum suis Episcopis defuerunt Patriarchæ. Per hæresim ac rebellionem. Plura de hoc articulo scripsi in Synodorum Scholiis.

Alterum sancti Athanasii pro sua ac nostra assertione fundamentum est, quod plurimi per omnem Ecclesiam Episcopi jam peractæ Synodo accesserint & subscripserint. Hujusmodi enim accessus omninò sufficit ad sanandos qualescumque defectus, ad complendam defectuosæ etiam Synodi Oecumenicam dignitatem. Etiam ad sanandum essentialem defectum ex absentia, immò & ex contradictione Romani Pontificis. Etenim quis ignoret hunc defectum infuisse quinto Concilio, ac item primo Con-

ſtantinopolitano ? Loquor præſertim de illo, in quo cum ſancto Gregorio Nazianzeno dejectus eſt maximus Cynicus, ac in Regiæ civitatis Cathedram impoſitus Nectarius. Et tamen accedens diſpenſatoria & confirmatoria Vigilii Pontificis & ſancti Damaſi conſenſio atque ſubſcriptio utramque fecit authenticam, atque ex integro Oecumenicam. Hæc poſterior eſt una iſtarum quatuor, quas magnus Gregorius ut quatuor ſancta Dei Evangelia veneratus eſt, & juſſit venerandas. Et omnis ſub cœlo Eccleſia fuit ſemper venerata. Orientalis inſuper inſcripſit ſacris Dyptichis, & ad ſacrificium quotidianá profeſſione laudavit. Similis igitur Antiocheni Patriarchæ acceſſio etiam Sardicenſem Synodum potuit facere Oecumenicam. Et quod omnes Orthodoxi per iſtum Patriarchatum Primates Epiſcopi talem acceſſionem fecerint, lucet ex Actis, quæ ſtatim poſt Synodum cum ſancto Athanaſio celebravit Maximus Epiſcopus Hieroſolymitanus. Attamen ipſa tali medicamine non indiguit: Fuit ſemper per ſuos Natales integra, ac Oecumenicè ſana.

Hæreſ. 17. Cap. 1. Dominus Archi-Epiſcopus nobis opponit authoritatem ſancti Epiphanii : "Photinus in Sardicenſi Occidentis Synodo de„poſitus eſt". Et ſancti Hilarii Pictavienſis Epiſcopi authoritatem in libro adversùs Imperatorem Conſtantium : "Damnas„& Subſtantiæ nomen, quo te & Sardicenſi Synodo, & Sir„mienſi pium eſſe Occidentalibus mentiebaris". Affirmat Sardicenſem Synodum ab utroque Patre appellari Occidentalem, utique ſolorum Occidentalium, ideoque negari Oecumenicã. Reſpondeo hoc ſancti Hilarii teſtimonio pariformiter concludi etiam Sirmienſe Concilium fuiſſe Occidentalium, de quo tamen in quinto contra Eutychetem libro ſcribit Vigilius Tapſenſis Epiſcopus : "Adversùs ſacrilegam impiæ profeſſionis uni„tatem, quæ per Hoſium, Valentem, Urſacium, & Germi„nium, cæteroſque ſimilis pravitatis apud Sirmium fuerat con„ſcripta, univerſi Orientales Epiſcopi convenientes, alias duo„decim ſententiarum definitiones ediderunt, quæ Nicæno Con„ciliò non continentur". Et infra : "Illius Catholici Concilii, „apud Sirmium contra Photinum ex toto Oriente congrega„ti, quis ſufficiat multiplices fidei ſanctiones comprehendere, „quæ apud Nicænam Synodum non ſunt omninò ſancitæ" ? An iſta etiam duodecim Capitula ſint apud Sirmium edita, eſt quæſtio.

quæſtio. Quidquid ſit, hoc poſterius Sirmienſe Concilium omninò laudat ſanctus Hilarius, & ipſum Vigilius palam affirmat fuiſſe Orientale. Licet enim intra Occidentalis Imperii limites fuerit celebratum, conſtabat tamen ex Orientalibus præſertim Epiſcopis. Nec aliud ſcribit Hilarius. Scribit ipſum placuiſſe Occidentalibus, non fuiſſe Occidentale. Idem eodem tenore ſcribit de Sardicenſi. Proinde hoc Domini Archi Epiſcopi fundamentum eſt infirmum & caducum.

Quæſtio eſt, Quo ſenſu ſanctus Epiphanius ſcripſerit Sardicenſem Synodum fuiſſe Occidentalium ? Reſpondeo illum exponi à Chalcedonenſi Synodo in acclamatorio ſermone ad Imperatorem : "Ita & qui poſtmodùm ubique adversùs varias Hæ„reticorum congregati ſunt novitates, commune de fide De„cretum unanimiter ediderunt, ea quæ fraterno conſenſu pro„baverant, abſentibus evidentiſſimè intimantes. Et illi qui„dem qui apud Sardicam contra reliquias Arii convenerunt, „Orientalibus direxerunt ſui Conſtituta judicii. Qui verò in „his partibus Apollinaris detexêre peſtilentiam, Occidentalibus „proprium innotuére Decretum". Sermo comparat Sardicenſem Synodum cum prima Conſtantinopolitana, & hanc Orientalium, iſtam affirmat fuiſſe Occidentalium : Quia nempe Occidentales Epiſcopi in ipſa prævaluerunt. Deinde Epiphanius loqui poſſit ex magno Baſilio, cui Sardicenſis Synodus propter Acta circa Marcellum Ancyræ Epiſcopum graviter diſplicuit. Etenim non ſolam Marcelli perſonam, ſed & ipſius de æterno Chriſti Regno librum probavit, & à calumniis abſolvit iſta Synodus, in quo fuit omninò circumſcripta. Adversùs hanc obreptionem, ac præſertim adversùs Marcelli errorrẽ reclamarûnt dudùm cum Baſilio multi Orientales Epiſcopi, & tandem Conſtantinopolitana Synodus addidit ſuo Symbolo : *Cujus Regni non erit finis.* Iſtam igitur circumſcriptionem, & ex ipſa factam Marcelli abſolutionem digerere non potuit Baſilius, & paſſim appellavit" Facinus Occidentalium". Averſio in plurium animis permanſit uſque ad admiſſum à Romana Eccleſia, & probatum iſtud Marcelli damnatorium Additamentum. Quieſcere tunc cœpit omne illud murmur. Interim ex illo poſſit Epiphanius adhuc fuiſſe locutus. Quidquid ſit, falſum eſt, quod plures poſt peractam Synodum Epiſcopi ſubſcripſerint ſoli reſtitutioni

ſancti Athanaſii. Quod omnibus Actis ſubſcripſerint, ſupra audivimus ab ipſo Athanaſio. Et iſtam generalem ſubſcriptionem improbavit Baſilius : Nempe ob comprehenſam abſolutionem Marcelli. Adductum Imperatoris Juſtiniani pro Oecumenica hujus Synodi dignitate teſtimonium nobis repræſentat ſenſum totius Orientalis Eccleſiæ.

Notanda ſunt hæc Domini Archi-Epiſcopi verba: "Convocatio „hujus Concilii eâ mente facta eſt, ut Concilium Oecumeni„cum celebraretur, ſed quia divortium ante contigit, quam „Concilium foret conſtitutum ex Epiſcopis utriuſque Imperii, „res in eo definitæ ſpectari non poſſunt, niſi tanquam à Concilio „Occidentali decretæ, quandoquidem decretæ ſint abſentibus „Epiſcopis Orientalibus". Eſt ipſiſſimum Hæreſiarchæ Neſtorii argumentum adversùs ſacroſanctam Epheſinam Synodum, magno impetu declamatum in querimonia ad Imperatorem Theodoſium: "Piis literis veſtris morem gerentes, voluimus piiſſimorum Epiſ„coporum undequaque venientium, præcipuè verò magnæ ci„vitatis Antiochenæ Epiſcopi cum piiſſimis ejuſdem Metropo„litanis Epiſcopis, cæterorumque qui ex Italia & Sicilia exſpe„ctabantur, adventum operiri, atque ita communem omnium „conſeſſum inſtituere. Porrò Ægyptii & Aſiatici quoddam ſeor„ſim conciliabulum inſtituerunt". Affirmat Epheſinum Concilium, quod ex Theodoſii intentione debebat eſſe Oecumenicum, ob non exſpectatum Joannis Patriarchæ Antiocheni cum ſuis Epiſcopis adventum fuiſſe à Cyrillo ac Memnone, Ægyptiacæ ac Aſiaticæ Diœceſeon Exarchis, demutatum in particulare Conventiculum. Et circumſcripto Theodoſio argumentum placuit. Etenim inter rationes, ex quibus circumduxit Synodi Acta, fuit & hæc : "Neque omnes, ut Decretum erat, piiſ„ſimi Epiſcopi convenerunt, cum tamen magnæ Antiochenæ „civitatis Epiſcopus cum aliis Metropolitanis jam appropinqua„ret". Verùm ſanctus Cyrillus in Apologitico ad eundem Principem libro repoſuit : " Qui Antiochenæ Eccleſiæ præeſt, à ve„ſtra Majeſtate ad præfinitum diem adeſſe juſſus, à ſancta Sy„nodo abfuit. Studio enim in itinere hærebat, ut eâ cunctatione illius improbitati gratificaretur, qui contra Chriſtum nu„gatus fuerat". Affirmat Joannem non per neceſſitatem, aut rationabilem cauſſam, ſed per dolum aut certè per culpam ſerò veniſſe, ideòque nihil Oecumenicæ Dignitatis fuiſſe detractum Synodo. Et Princeps acquievit. Etiam ipſe poſtea Joannes. Et omnis ſemper Eccleſia. Omnes Epheſinum Concilium, quia veraciter Oecumenicum, veneramur ut ſacroſanctum Dei Evangelium. Porrò cum ſua Euſebiana Factione Stephanus Antiochenus ad Sardicenſem Synodum non ſerò venit, ſed jam præſens per prævaricationem aufugit : Per ſchiſma, per hæreſim, per rebellionem. Quare Oecumenicæ Synodi poteſtas permanſit apud reliquos Epiſcopos. Paucorum Apoſtatarum iniquitas Synodum, quam Julii Pontificis & Conſtantii atque Conſtantis Imperatorum convocatio ac intentio Oecumenicam eſſe juſſerat, nequiit tranſmutare in particularem. Chriſti Domini promiſſio, "Ubi duo vel tres fuerint congregati in nomi„ne meo, in medio eorum ſum", per aliquot factioſos exufflari non poſſit, aut truncari. Veram de abſentibus à Synodo Epiſcopis regulam tradit in literis ad præfatum Imperatorem Theodoſium magnus Leo, ſcribens de Dioſcori Patriarchæ Alexandrini in Ephefino Latrocinio violentiis : "In ipſo judicio „non omnes, qui convenerunt, interfuiſſe cognovimus. Nam „alios rejectos, alios didicimus intromiſſos, qui pro Dioſcori „arbitrio impiis ſubſcriptionibus captivas manus dederunt". Sola igitur injuſta excluſio, non doloſa abſentia, longè minùs ſceleratæ fugæ poſſit Synodum circumſcribere, aut ex Oecumenica transferre in particularem. Immó nec negligens abſentia id poſſit. Etenim Epiſcopum, qui accedere Synodum neglexerit, & qui legitimè detentus non curaverit legare Vicarium, ſacri Canones graviter puniunt, & puniri mandant, etiam per ipſam Synodum, quam neglexit. Quod nempe ipſa plenam integræ Synodi habeat authoritatem.

CAPUT XXXII.

Demonstratur quod etiam Orientalis Illyrici Ecclesia semper appellaverit ad Sedem Apostolicam.

Cap. 14. DOminus Petrus de Marca in septimo sui operis libro ponit hanc conclusionem : "Concilia Pro„vincialia, quorum suprema erat authoritas quo„ad depositionem Episcoporum, adeò ut non„dum eâ tempestate permissa esset in Occiden„te provocatio, relationes tamen interdum suas „mittebant ad Sedem Apostolicam, quibus con„tinebantur ea, quæ adversùs Episcopum dejectum decreta fue„rant". Horrenda conclusio. Et adjungit : "At Innocentius I. „audaciæ subsidium à dignitate Sedis suæ petens, atrox vulnus „inflixit authoritati Synodi Macedoniæ, cujus judicium retractavit „in caussa Bubalii & Tauriani, ea Synodo damnatorum. Id ægrè „tulerunt Episcopi per Macedoniam constituti, qui de ea novitate „apud Innocentium questi sunt. Quid faceret summus Pontifex? „Erat hic locus proferendi authoritatem canonum Sardicen„sium, si tunc illi in usu fuissent. Nec sanè eos omisisset Pon„tifex. Sed neque Concilium Nicænum laudavit : Quod tamen „non omisisset, si canone aliquo Synodus illa Romanæ Sedi jus „tribuisset retractandi judicia Provinciarum. At fortasse attulit „consuetudinem Antecessorum suorum, quemadmodum ab eo „usurpatum videmus in plurimis occasionibus. Non ita sanè. „Solam ergò æquitatem prætendit, aiens veritatem magis splen„descere, cum exagitatur, fructumque Divinum esse, cum ve„ritas sæpè examinatur". Affirmat varia. Primò, quod Provin-cialium Synodorum quoad Episcoporum degradationem judicia sint supremæ ac inappellabilis authoritatis. An ex Evangelico, an ex Apostolico Jure istam dignitatem ipsis adstruat, ignoro. Ad minus ex Apostolico. Hinc enim secundò asserit, quod Nicæni Canones nihil potestatis super istas Synodos adscripserint Sedi Apostolicæ. Tertiò, quod Sardicensis Synodus cœperit prima honorare

rare sancti Petri memoriam, & ipsi quid modicum impartiri. Quartò, quod isti Canones sub Innocentio primo necdum essent admissi apud Illyricum, Quintò, quod usque tunc Romanæ damnatorum Antistitum appellationes essent illìc insuetæ atque incognitæ. Sextò, quod Innocentius ipsas primus tentaverit intrudere. Septimò, quod iste conatus fuerit audax Attentatum. Octavò, quod ista audâcia atrox vulnus Synodorum authoritati inflixerit.

Authenticum atque legitimum Innocentii opus supra exposui. Hìc addendum judico, quod utriusque Illyrici Ecclesia Romanarum appellationum consuetudinem semper habuerit, ac ipsas frequenter usitarit. Et ante omnia admiror, quomodò Illyrici Ecclesia dicatur ignorasse Sardicenses Canones. Etenim sextus decimus Canon totus est de Thessalonicensi Ecclesia. Decimus octavus componit litem circa Museum & Eutychianum : Qui putantur fuisse Episcopi præfatæ Ecclesiæ. Et de Romana appellatione Canones emanarunt non ad solam intercessionem Hosii, sed etiam ad relationem Gaudentii, Naxitani Episcopi, Metropolitæ Dacorum. Et hac forsitan de caussa idem Gaudentius Eusebianæ Factioni fuit adeò exosus, ut damnari meruerit per Philippo-Politanum Conventiculum. Proinde dubitari non possit, quin Sardicenses Canones statim à sui exordio plenè viguerint in Illyrico. Nam & ipsa Sardica est Illyrici civitas. Quod item Romanæ appellationes illìc semper viguerint, lucet ex magni Leonis ad omnes Orientalis Illyrici Metropolitas literis, quibus Apostolicas vices, quas Anastasio Thessalonicensi Archi-Episcopo Antecessor ejus Sixtus III. dederat, confirmat atque ampliat. Etenim in fine adjungit : "Si quæ verò caussæ graviores vel appellationes emer„serint, cas sub Anastasii relatione ad nos mitti debere decrevi„mus, ut nostrâ secundùm Ecclesiasticum morem sententiâ finian„tur". Quid voces, Secundùm Ecclesiasticum morem", importent, est omnibus exploratum. Epist. 6. Cap. 5.

Reverendus Pater Paschasius Quesnellus rectè dat hoc marginale Scholion : "Caussæ graviores & appellationes Illyrici reserva„tæ". Romanæ enim appellationes sunt suprema Romanæ Ecclesiæ dignitas, & de ipsa Dominus singulariter dixit ad Apostolici Collegii Principem : *Confirma Fratres tuos.* Hinc ipsam generatim delegare nunquam consuevit Sedes Apostolica. Eandem in Illyrico

Illyrico consuetudinem laudat in literis ad Thessaliæ Episcopos sanctus Bonifacius I. Rufi Thessalonicensis Archi-Episcopi Apostolicis vicibus ob nescio quos ejus excessus recalcitrarant, & ipsas excutere tentarant isti Episcopi, ideoque ad ipsos scripsit Pontifex: "Certè si in quoquam ejus supra debitum fuit visa correp-
Epist. 9. „tio, quoniam ideò tenet Sedes Apostolica Principatum, ut que„relas omnium licenter acceptet, interpellari nos super hoc missa „Legatione convenerat, quos curam omnium rerum manere vi„deatis". Epistola exstat in Romana Bonifacii secundi Synodo, vulgata per Dominum Lucam Holstenium. Affirmat quarumvis non ex Illyrico dumtaxat, sed ex toto Mundo qnerimoniarum & appellationum susceptionem esse ipsum Apostolicæ Sedis Principatum, aut sanè illustrem ejus portionem. Idque ideò, quia ipsi manet cura omnium rerum, seu sollicitudo omnium Ecclesiarum. Ex quo vides R. Patrem Paschasium Quesnellum, qui Romanæ Cathedræ appellationes subducit, in vanum profiteri ac prædicare ejus Primatum. Sunt delusoriæ verborum phaleræ.

Eandem consuetudinem idem Pontifex multâ eruditione confirmat in literis ad præfatum suum Vicarium Rufum, & cunctos Orientalis Illyrici Episcopos. Demonstrat omnes Orientales, etiam Patriarchales, Ecclesias esse ac semper fuisse subjectas Romanæ Sedi, atque prosequitur: "Sed quia res postulat, appro-
Epist. 10. „bandum documentis est maximas Orientalium Ecclesias in magnis negotiis, in quibus opus esset disceptatione majori, Sedem „semper consuluisse Romanam, & quoties usus exegit, ejus auxi„lium postulasse". Affirmat istius perpetuæ subjectionis duos etiam esse perpetuos characteres: Relationem ac appellationem. Affirmat Alexandrinam & Antiochenam, omnesque alias Orientales Ecclesias ad Romanam semper retulisse ac appellasse, ideoque ipsi semper fuisse subjectas. Est irrefragabile argumentum. Etenim nemo refert aut provocat, nisi ad Superiorem. Item ad omnem Superiorem referri potest ac debet, itemque appellari. Sunt correlativa. Sese mutuò ponunt ac tollunt. Proinde quisquis appellationes tollit, tollit & Primatum. Dolosa ac Eusebiana est ejus professio. Profitetur solum loci Primatum, non potestatis aut jurisdictionis.

Porrò quod omnes istæ Orientales Ecclesiæ ad Romanam semper retulerint atque appellaverint, Bonifacius demonstrat authenticis

cis & magnis exemplis: "Sanctæ memoriæ Athanasius & Petrus, „Alexandrinæ Sacerdotes Ecclesiæ, hujus Sedis auxilium postula„runt. Cum Antiochena Ecclesia per multum temporis labora„ret, ita ut fierent illinc propter hoc ipsum sæpè discursus, pri„mò sub Meletio, postea sub Flaviano, Apostolicam Sedem mani„festum est esse consultam. Ad ejus authoritatem post multa quæ „ab Ecclesia nostra gesta sunt, nemini dubium est Flavianum com„munionis gratiam recepisse, quâ in perpetuum caruerat, nisi „hinc super hoc Scripta manassent. Clementissimæ recordationis „Princeps Theodosius Nectarii ordinationem, propterea quia in „nostra notione non esset, habere non existimans firmitatem, „missis è Latere suo Aulicis cum Episcopis, Formatam huic à Se„de Romana dirigi regulariter depoposcit, quæ ejus Sacerdotium „roboraret. Ante breve tempus, id est, sub Prædecessore meo „Innocentio, Orientalium Ecclesiarum Pontifices, dolentes se à „Beati Petri communione sejunctos, per Legatos pacem, sicut „Charitas vestra retinet, poposcerunt. Quo tempore Apostolica „Sedes omnia non difficulter indulsit. Quoniam igitur ad pro„bandam veritatem arbitror, quæ diximus, exempla sufficere, „quamvis vestra notione teneantur, absque Fraternitatis injuria Con„ventui vestro volumus his literis obviatum".

Primũ itaque exemplum Orientalium Antistitũ, qui ad Romanam Sedem provocarũnt, atque ab ipsa postularũnt auxilium, sunt sanctus Athanasius Patriarcha Alexandrinus, & proximus ejus Successor Petrus. Athanasius contra inflictam sibi à Tyria ac Antiochena Synodo damnationem ad sanctum Julium, Petrus adversùs Pseudo-Patriarchæ Lucii intrusionem, ac sibi illatas ab ejus Factione violentias appellavit ad sanctum Damasum, & postulavit auxilia. Et Julius Athanasium solummodò revestivit, retractatorium causæ Judicium delegans Sardicensi Concilio. Et hinc nati sunt Sardicenses Canones. Etiam præscripta ab ipsis forma, quæ omnem retractatorii Judicii seriem permittit sapientissimo arbitrio Romani Pontificis. Hosius innovavit Apostolicum Canonem, & stabilivit perpetuum Ecclesiæ morem, qui tantam authoritatem Romano Episcopo semper detulerat. Sanxit ex Julii Pontificis non solùm Facto, sed & Mandato. Ita enim jubet Apostolica Synodorum lex, Pontifici in generali Concilio adscribens jus relationis cum Prærogativa suffragii.

Hæc Hosius apud Sardicam omninò habuit, & usurpare non potuit sine singulari Mandato. At verò Damasus Petrum non solummodò revestivit, sed & plenè reparavit. Audiamus rem ab Hermia Sozomeno: "Athanasius Episcopus Ecclesiæ Alexandri-„næ exiit è vita. Itaque morte ejus quamprimùm per Arianos „nunciata, brevi tempore post Euzoius, Sectæ Arianæ apud An-„tiochiam Antistes, proficiscitur Alexandriam, & unà cum eo „etiam Magnus Quæstor, ab Imperatore Valente missus. Qui „duo Petrum, cui Athanasius Episcopatum commiserat, compre-„hensum concludunt in carcere. Petrus verò clam è carcere elap-„sus, conscensa nave, ad Damasum Episcopum Romanum traje-„cit". Rem latiùs narrat Socrates. Et omnium latissimè ipse Petrus in literis ad omnes Orthodoxos sub cœlo Episcopos, ex-stantibus in Ecclesiastica historia Theoreti. Pergit Sozomenus:

L.6.C.39. "Concilii Nicæni Fautores denuò cœperunt animis confidere. Et „maximè Alexandrini: Nam Petro cum literis Damasi tunc Ro-„ma reverso Ecclesias tradiderunt. Lucius autem inde ejectus „Constantinopolim navigavit". Hoc ipsum scribit Socrates: "Pe-„trus cum literis Damasi Pontificis Romani Roma reversus est.

L.5.C.30. „Quæ confirmabant & ejus creationem. Populus igitur illis con-„fisus expellit Lucium, Petrum autem in ejus locum introducit". Proinde Petrus non adversùm solas Magni Quæstoris ac Palladii Augustalis Præfecti violentias, sed etiam adversùs Lucii intrusio-nem pro sua creatione appellavit. Et hanc confirmavit Dama-sus, istam exufflavit. Solus Damasus. Et isti judicio tantùm detulit Alexandriæ Clerus ac Populus, ut spretis Imperatoris Va-lentis Arianis terroribus ejecerint Lucium, & Petrum reposuerint in Thronum. Athanasium fuisse à solo Julio restitutum supra audivimus à sancto etiam Gelasio, ac sancto Felice tertio.

Secundum exemplum est Eustatianum Antiochenæ Ecclesiæ schis-ma, propter quod ad Romanam Ecclesiam facti sunt multi dis-cursus, relationes multæ, multæ appellationes. Et sub Meletio, & sub Flaviano. Sanctus Eustatius, unus ex Nicæni Concilii Primatibus, nequissimè fuit per Eusebianam Arianorum Factionem damnatus, ac Sede ejectus, ipsaque fuit tradita istis hæreticis. De

L.2.C.34. Meletio scribit Socrates: "Meletius primum Sebastiæ, quæ est „in Armenia, delectus est Episcopus. Deinde Sebastia in Epis-„copatum Berrheæ, urbis Syriæ, translatus. Qui cum Concilio Seleuciæ

„Seleuciæ habito interfuisset, fideique formulæ à Factione Aca-„ciana compositæ subscripsisset, extemplo Berrheam repetiit. „Mox Concilio Constantinopoli convocato Antiocheni, cum pro „certo intellexissent Eudoxium ipsorum Ecclesiam contempsisse, „& Constantinopolim divitiarum causa se transtulisse, Meletium „Berrheâ evocatum in Sede Episcopali Antiochenæ Ecclesiæ col-„locant". Sanctus Epiphanius affirmat eum ab ipso Acacio Lusco, Cæsaraensium apud Palestinos Metropolita, cujus Factionem Se-leuciæ adjuverat, fuisse inthronizatum. Nicephorus Calixtus ad-dit ipsum etiam Eudoxium adjuvisse, sperantem fore, ut Meletius Eustatianos, in Orthodoxa fide ac defuncti Eustatii communione constantissimè perdurantes, ad Arianas partes seduceret. Meletius enim erat vir potens opere ac sermone. Quod ipsum scribit Her-mias Sozomenus, & adjungit: "Sed longè ipsos sua fefellit opi- L.4.C.27
„nio". Etenim ad tantam Sedem evectus Meletius est subitò mu-tatus in alium virum: Mox cœpit se monstrare Orthodoxum, & constanter recta prædicare. Sanctus Joannes Chrysostomus affir-mat, quod triginta dierum spatio omnem Antiochiam fecerit ca-tholicam. Concionem, cujus causâ hæreticus Archi-Diaconus adscendit Suggestum, ac Meletii os violenter compressit, sanctus Epi-phanius inseruit suo Panario. Et his gravissimè læsi Ariani Im-peratorem suum Constantium impulerunt, ut Meletium uti præva-ricatorem ejiceret, & intruderet fidissimum sibi Euzoium, utpotè ipsius Arii Congerronem, una cum illo olim damnatum ac eje-ctum à sancto Prtriarcha Alexandro. Incogniti Authoris Synodi-cus liber affirmat Meletium fuisse communi Arianorum & Ca-tholicorum suffragio evectum, & ipsi ejecto suffectum fuisse Eu-doxium. At certum est in utroque labi. Exulabat tunc apud Orientem unà cum sancto Eusebio Vercellensi Episcopo Lucifer Calaritanus Episcopus, agebatque vices Liberii Pontificis ac Sedis Apostolicæ. Et licet Meletii conversionem probaret & laudaret, nullatenùs tamen ejus promotionem. Etenim non solum ab Aria-nis patrata erat, sed etiam in locum Arianorum, quos sancto Eu-stathio superordinatos perfidia intruserat. Censuit Sedem à sancti Eustatii morte semper vacasse, ac etiamnùm vacare. Hinc insu-per videns abesse Meletium, ideoque Sedem non solo jure, sed etiam facto vacuam, ordinavit Paulinum Presbyterum, Eustatia-næ communioni hucusque Præfectum, vacantis Sedis quasi Vica-

rium, & ipsum dixit verum ac legitimum sancti Eustatii Successorem.

Defuncto Constantio in Imperium successit Julianus, qui omnes Orthodoxos ab illo proscriptos Episcopos revocavit, atque ita redivit & Meletius. Hinc Antiochena Ecclesia habuit tres Episcopos: Paulinum, Meletium, & Euzoium. De ipsis scribit Socrates: "Omnibus ferè Ecclesiis, quæ ibi erant, Euzoius L.5. C.7. „Arianæ Sectæ Patronus præfuit. Paulinus tamen unam solam „obtinuit Ecclesiarum parvarum, quæ erant intra urbem. „Ex qua quidem ipsum Euzoius propter reverentiam, quam ver„sùs illum habuit, non ejecit. Meletius autem extra portas ci„vitatis Conventus celebravit". Et hi sunt Campenses, de quibus in suis ad sanctum Damasum literis beatus Hieronymus, pessimè intellectus ab Erasmo. Et quidem de Meletio ac Paulino, quod ambo essent Orthodoxi, natæ sunt graves contentiones inter Ecclesias. Romana & omnis Occidentalis, licet Luciferi Factum non plenè probaret, adhæsit Paulino, & Meletium, quia olim Arianum, & ab Arianis translatione intrusum, dudùm censuit non posse esse Episcopum; Orientalis autem istud ipsum judicavit de Paulino, quoniam erat superordinatus Meletio. Accessit quod apud plures, licet immeritò, malè oleret de Marcello ac Sabellio.

Hinc ortæ sunt plures Legationes ac provocationes ad Romanam Ecclesiam. Meletius enim priùs Dorotheum Diaconum, deinde legavit suum Diaconum Sabinum. Ita habemus in variis literis sancti Basilii, qui in suis ad Antiochum Presbyterum literis exponit & primum Romanæ Ecclesiæ de hac lite judicium: Epist.272. "Postquam reversi sumus domum, confestim occuparùnt nos ab „Oriente epistolæ, quibus sumus certiores facti, literas accepisse „Factionis Paulinianæ Sectatores ab Occidente missas, Principatus „ipsius confessiones. Unde mirum in modum Factionis illius „homines efferebantur, & tripudiabant, & fidei edebant confes„sionem: In qua quidem suscipienda paratissimi erant nostris hic „Ecclesiis coadunati". Eadem de re scripsit ad illustrem Comitem Terentium, qui Romanum Decretum reveritus volebat in Epist.349. executionem mittere: "Dicebantur Fratres, qui Paulino favebant, „in colloquium cum tua Rectitudine descendere de sua nobiscum „unione. Nobiscum, inquam, qui à partibus Meletii stamus, „illius viri Dei, Episcopi Antiocheni. Quos audio circumferre Occiden-

„Occidentalium literas, quibus Episcopalis Antiochiæ Sedes ipso„rum parti addicitur, vir autem admirabilis Meletius ab Episco„patu Ecclesiæ Dei abdicatur". Judicii fundamentum credo à Basilio exponi in literis ad Petrum Alexandriæ Patriarcham: "Do- Epist.321. „rotheus" Diaconus, Roma "reversus, referebat nobis quos te„cum habuit ipse apud Damasum Reverendissimum Episcopum „sermones, & mœrore nos affecit, cum prædicaret Fratres no„stros, Deo charissimos nostros Comministros, Meletium at„que Eusebium" Samosatensem Episcopum, "inter Arii furorem „insanientes esse recensitos". Omnibus nervis suadet istas Romanorum literas esse subreptitias, & se nec ob delatas ex ipso cœlo literas esse recessurum à Meletio. Imitatur Apostolum scribentem ad Galathas: "Licet Angelus de cœlo aliud evangelizet, „anathema sit". Nequaquam potestatis defectum arguit, sed vitium circumscriptionis. Et plura congerit de Sabellianismo. Grassabatur tunc quæstio de "tribus Hypostasibus". Et Romanis volens consonare Paulinus refutabat ista vocabula. Hinc Græcorum pluribus reddidit se suspectum de Sabellio.

Plures Orientalium Episcopos occupavit ista in Meletium, Virum veraciter eruditum ac sanctum, pertinax benevolentia. Hinc Damasus Pontifex, Ecclesiæ catholicæ pacem suæ authoritati præferens, non nihil recessit à suo judicio. Moderamen exponit, atque expostulat idem Basilius in literis ad S. Athanasium. Rogat Romanum Pontificem ab ipso permoveri ad destinandos, qui lamentandas Orientalis Ecclesiæ turbas componant, Apostolicos Legatos, atque adjungit: "Et cum qui mittendi sunt volente Deo Epist. 52. „advenerint, non inferant Ecclesiæ schismata, sed magis idem „sentientes quovis modo ad unitatem pertrahant, etiamsi quos„dam invenerint, qui peculiaria inter se quædam dissidii argumenta „præferant. Ne populum Orthodoxum à suis Præpositis separent, „&in multas partes dividant. Cavendum est enim,ut paci posthabeantur omnia.Et cum primis Antiochenæ Ecclesiæ medeantur:Ne „in ea sincera pars imbecillis facta Personarum respectu scindatur". Omnia satagunt pro Meletio. Rogant mitti Legatos, qui Orthodoxum Orientis populum à suis Orthodoxis Episcopis non separent, atq; ita addant schismatibus schismata, sed dispensatoriè omnia posthabeant paci, ideoqne in illis civitatibus, in quibus duos reperezint catholicos Episcopos, permittant sedere utrumque, ipsos inter se

ter se pacificent, & ambobus impertiant communionem Apostolicæ Sedis. Totus eorum conatus sit Evangelicum Dogma reducere ac stabilire. Et ista præsertim faciant in Antiochena Ecclesia. Inter Paulinum ac Meletium. Epistola hæc videtur non ad Damasum scripta, sed ad Liberium. Ipsam tamen, & ejus rationes attendit, exaudivit, & explevit Damasus. A suo judicio recedens tam Meletio, quàm Paulino confirmavit Episcopatum, & utrique dedit communionem suæ Sedis ac totius Occidentalis Ecclesiæ.

Lucet hoc ex Aquileiensis Concilii literis ad Imperatores, Gratianum, Valentinianum, ac Theodosium: "Antiochenæ Ecclesiæ „Episcopus Paulinus, qui semper communionis nobiscum intemeratam habuit concordiam, dissensionibus aliorum, quorum fides „superioribus temporibus hæsitabat, fertur urgeri". Omninò notatur Meletius. "Quos quidem, si fieri potest, & fides plena „commendat, ad consortia nostra optamus adjungi, sed ita ut „vetustæ communionis sociis sua Prærogativa servetur. Quorum „nobis hæc non superflua cura est. Primo omnium, communionis societas nullam potest habere offensam. Deinde, quia „utriusque partis dudum accepimus literas, præcipuèque illorum „qui in Antiochiæ diffidebant Ecclesia. Et quidem nisi hostilis „impedimento fuisset irruptio, aliquos etiam de nostro numero „dispositeramus illò dirigere, qui sequestres & arbitri refundendæ, „si posset, pacis existerent. Sed quia studia nostra tunc tempo„ris habere effectum per tumultus publicos nequiverunt, oblatas „Pietati vestræ nostras repetimus preces, quibus hoc poposcimus, „ut altero decedente penes superstitem Ecclesiæ Jura permanerent, „nec aliqua superordinatio vi tentaretur". Hoc ipsum ad Imperatorem Theodosium scribunt S. Ambrosius & cæteri Italiæ Episcopi: "Scripsimus dudum, ut quoniam Antiochena civitas duos „haberet Episcopos, Paulinum atque Meletium, quos fidei con„cinere putabamus, aut inter ipsos pax & concordia salvo ordine „Ecclesiastico conveniret, aut certè si quis eorum altero super„stite decessisset, nulla subrogatio in defuncti locum superstite „altero gigneretur". Epistola exstat in appendice Theodosiani Codicis. Proinde Damasus & Paulinum & Meletium confirmavit in Episcopatu, atque ita istam pacificavit Ecclesiam.

Confirmavit sub tribus conditionibus. Primò, ut Meletium, qui

qui de Ariana scabie non cessabat traduci, plena fides commendaret. Deinde, ut Paulinus, tanquam antiquus Romanæ communionis socius, haberet suam Prærogativam. Hoc est, licet Ordinatione posterior, esset tamen loco & communi intra Thronum consessu dignior & prior. Idque ideò, ut pax fieret citra offensam veteris amicitiæ. Et hæc Paulini Prærogativa fuit non minima cura Romanæ Ecclesiæ. Tertia conditio fuit, ut ultimo superstes esset plenus & solidus Episcopus, & defuncti Sequela nullam attentaret superordinationem. Factum hoc est ad quarti sæculi annum septuagesimum tertium, in Romana nonaginta trium Episcoporum Synodo, "qui ad audiendam caussam Auxentii", Ariani Mediolanensis Episcopi, "exponendamque fidem in Urbe „Roma convenerunt, & sua Acta direxerunt catholicis per Orien„tem constitutis Episcopis. Synodalis Epistola habet hanc subnotationem: "Explicit hæc epistola, vel expositio Synodi Ro„manæ, habitæ sub Damaso Papa, & transmissa ad Orientem, „in qua omnis Orientalis Ecclesia, factâ Synodo apud Antiochiam, „consonâ fide credentes, & omnes ita confitentes, eidem super „expositæ fidei singuli suâ subscriptione confirmant". Omnium primus subscripsit Meletius: "Meletius Episcopus Antiochenus „consentio omnibus suprascriptis, ita credens & sentiens. Et si „quis præter hæc sentit, anathema sit". Eodem modo proximus post ipsum subscripsit Eusebius Samosatensis. Et subnotatio concludit: "Similiter & alii centum quadraginta sex Orien„tales Episcopi subscripserunt, quorum subscriptio in authenticum „hodie in Archivis Romanæ Ecclesiæ tenetur". Tot appendices habebat Meletius. Per talem omnium subscriptionem demonstravit suam plenam fidem, atque ita explevit primam conditionem requisitam à Damaso. Et hæc omnia Dorotheus, ejus ibidem Legatus, ac tunc ex Diacono Presbyter, Pontifici authenticè persuaserat, atque ita plenè purgaverat Meletium. Haud dubiè adjutus à Petro Alexandriæ Patriarcha, qui aderat isti Synodo.

Hæc Synodus non solummodò Arianam damnavit hæresim, sed etiam errores Apollinarii. Nihilominùs dolosum Vitalem, licet gradu moverit, attamen communione impertiit, aut potiùs impartiendum remisit Antiochiam ad Paulinum. Ipsum per hunc, non per Meletium voluit admitti in communionem Romanæ Ecclesiæ.

cleſiæ. Et in ſcriptis ad Paulinum literis adjunxit : "Fidem no-
„ſtram miſimus, non tam tibi, qui nobis ejuſdem fidei commu-
„nione ſociaris, quàm his, qui in ea ſubſcribentes, tibi, id eſt,
„nobis per te voluerint ſociari". Omnes ex quavis hæreſi ad fi-
dem acceſſuros voluit non per Meletium, ſed per Paulinum diſ-
cuti, probari, atque admitti. Quod nempe penes ipſum eſſet
Antiocheni Epiſcopatus Prærogativa. Hæc poteſtas erat una ex
iſtius Prærogativæ portionibus. Hæc item eſt cauſſa, ex qua
Paulinus laudatis Synodalibus Damaſi literis non ſubſcripſit. Iſto
tempore ſanctus Hieronymus, hærens in Antiocheno Patriarcha-
tu, ac ad Damaſum ſcribens de quæſtione "trium Hypoſtaſium",
admiratus eſt Antiochiæ eſſe tres Epiſcopos, Paulinum, Mele-
tium, ac Vitalem. Omnes gloriantes ſe communicare Damaſo,
ac ejus Sedi. Hinc addidit aut omnes tres mentiri, aut certè duos.
Non plenè capiebat diſpenſatoriam Damaſi gratiam. Vitalis ta-
men omninò mentiebatur. Utpotè à Damaſo admiſſus in com-
munionem, ſed laicam. Homo contumax perſtitit ſe oſtentare
Epiſcopum, & hæreſim palam profiteri. Lucet ex illis, quæ
cum ipſo egit, ac de ipſo ſcribit ſanctus Epiphanius.

Etiam tunc admiſſa fuit ſtipulatio, quam Paulino aliquando
obtulerat Meletius : "Quoniam & mihi iſtarum ovium procura-
„tionem commiſit Dominus, & tu aliarum curam ſuſcepiſti, ipſæ-
„que oves veræ pietatis communione conſentiunt, Greges con-
„cordiæ vinculo conjungamus, & contentionem de Primatu diri-
„mamus. Et cum oves communiter paſcamus, communem illis
„ritè moderandis curam adhibeamus. Quod ſi Sedes contentio-
nem gignit, ego hanc contentionem conabor à nobis repelle-
„re. Nam ponamus in iſta librum Evangelii, & utrimque
„nos ſedeamus. Quod ſi ipſe prius è vita abiero, tu ſolus gre-
„gem moderaberis ; ſin autem tibi illud contigerit, ego curam
„omnium geram". Ita affirmat in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodo-
L.5. C.4. retus. Huic paci adfuit & intervenit ſanctus Gregorius Nyſſenus
Epiſcopus, ipſamque laudat in ſuis epiſtolis. Erat Germanus
Frater magni Baſilii, ideòque certum eſt, quod conſtanter ege-
rit pro Meletio. Hermias Sozomenus addit conditionem placuiſ-
ſe omnibus, & ab utriuſque contendentis perſona & Clero fuiſ-
ſe firmatam jurejurando. Unicum obſtitiſſe Calaritanum Lucife-
rum. Cujus rei fides ſit penes ipſum. Rei igitur ſeries fuit miſ-
ſa Ro-

ſa Romam per Petronium Paulini Presbyterum, & Dorotheum
Presbyterum Meletii, & à Damaſo confirmata. Non à generali
Concilio, ſed à ſolo Damaſo.

SanctusBonifacius rectè affirmat duram hanc litem non ſolùm
ſub Meletio, ſed etiam ſub ejus Succeſſore Flaviano fuiſſe judi-
catam & compoſitam à Sede Apoſtolica. Etenim poſt Meletii
mortem neutra pars ſervavit pactorum fidem. Paulinus, dum ſe
admitti ac firmari poſtulat in ſolidum Epiſcopum, rejicitur à Me-
letii Fautoribus, ac ipſi ſuperordinatur Flavianus. A Diodoro
Tharſenſium Metropolita, ac Acacio Epiſcopo Berrheenſium. Fla-
vianus & Diodorus, Antiochenæ Eccleſiæ olim Compresbyteri,
ſemper fuerant Paulino pertinaciter adverſati. Et iſtam injuriam
non ſufferens Paulinus ſibi adhuc vivo Succeſſorem ordinavit Eva-
grium. Et quidem ſolus. Ita in Eccleſiaſtica Hiſtoria teſtatur
Theodoretus. Alii tamen affirmant non niſi poſt Paulini mortem
fuiſſe evectum. Utut ſit, aut Paulinus aut ejus communio egit
ex vetuſta regula : "Frangenti fidem fides frangatur eidem". Et
hinc Flavianum, utpotè manifeſtè perjurum atque intruſum, ſem-
per ac meritò averſata fuit Romana Eccleſia. Quin & Diodorum L.7.C.11.
atque Acacium pro excommunicatis habuit. Ita ſcribit Hermias
Sozomenus. Hinc novæ atque horrendæ lites, de quibus ad Theo-
philum Alexandriæ Patriarcham ſcripſit ſanctus Ambroſius : "Inter
„hos duos", Evagrium & Flavianum, "nihil quod ad Chriſti pa- Epiſt. 9.
„cem pertineat eligentes, gravis toto Orbe ſtabat diſcordia. Cui
„bonæ pacis naufragio ſancta Synodus Capuenſis tandem obtulerat
„portum tranquillitatis, ut omnibus per totum Orbem daretur
„communio catholicam confitentibus fidem, & duobus iſtis tuæ
„Sanctitatis examen impartiretur". Ad quæſtionem decidendam
Siricius Pontifex indixit Capuanam Synodum, & utrumque malè
ordinatum juſſit adeſſe. Adfuit ſolus Evagrius. Hinc Synodus
cauſſam delegavit Theophilo ac ejus Synodo : "Quia hoc ve-
„rum judicium futurum arbitrati ſumus, quod neutri parti ſocia-
„tâ communione aliquo favore propenderet". Romana Eccleſia,
licet neutrius probaret cauſſam, & utrumque non propriis meri-
tis, ſed alienis dumtaxat vitiis videret niti, magis tamen propen-
debat in Evagrium : Quòd Paulini Succeſſor & creatura eſſet,
& quod ipſum imitatus invocaret auxilium Sedis Apoſtolicæ. Hinc
Siricium Flavianus ſuſpectum habuit, & noluit advenire Capuam.

At verò Theophilus neutri parti adhæserat per communionem, aut favoris fomenta præbuerat : Hinc Capuana Synodus ei delegavit cauſſam. Sub iſta tamen conditione, quam illi plenè obſervandam inculcavit ſanctus Ambroſius : "Sanè referendum ar-„bitramur ad ſanctum Fratrem noſtrum Romanæ Sacerdotem Ec-„cleſiæ, quoniam præſumimus ea te judicaturum, quæ etiam illi „diſplicere nequeant. Ita enim tuæ conſultum erit ſententiæ, ita „pacis & quietis ſecuritas, ſi id veſtro ſtatuatur Concilio, quod „communioni noſtræ diſſenſionem non adſerat, ut nos quoque" accepta "veſtrorum ſerie Statutorum, cum id geſtum eſſe cogno-„verimus quod Eccleſia Romana haud dubiè comprobaverit, læti „fructum hujuſmodi examinis adipiſcamur". Delegatio facta eſt ſub obligatione præviæ relationis ad Romanum Pontificem, & ab ipſo accipiendæ comprobationis ante prolationem ſententiæ. Ex quo lucet caduco fundamento niti Joannem Launoium, dum ex iſta delegatione nititur elicere, quod Romanus Pontifex olim ſubfuerit generali Concilio.

Quomodò autem Flavianus huic delegationi obtemperaverit, exponit idem Ambroſius : "Cum ex his æquiſſimæ Synodi Con-„ſtitutis ſperaremus jam remedium datum, finemque oblatum diſ-„cordiæ, ſcribit Sanctitas tua iterùm Fratrem noſtrum Flavianum „ad precum auxilia, & Imperialium Reſcriptorum ſuffragia re-„meaviſſe. Fruſtra ergò tantorum Sacerdotum fuſus labor, ite-„rùm ad hujus ſæculi judicia revertendum. Iterùm ad Reſcripta, „iterùm vexabuntur Sacerdotes ſenes, transfretabunt maria, ite-„rùm invalidi corpore Patriam peregrino mutabunt ſolo, iterùm „ſacroſancta Altaria deſerentur, ut in longinqua proficiſcamur : „Iterùm pauperum turmæ Epiſcoporum, quibus ante onerosa „paupertas non erat, externæ opis egentes compellentur inopiam „gemere, aut certè victum inopem itineris uſurpare. Intereà ſo-„lus exlex Flavianus, ut illi videtur, non venit, quando omnes „convenimus". Flavianus recuſavit etiam Theophili Tribunal, & ab iſto Capuanæ Synodi Statuto appellavit ad generalem in Oriente celebrandam Synodum, ipſam poſtulavit ab Imperatore Theodoſio, & videtur impetraſſe. Ab Apoſtolica Sede provocavit ad Synodum. Quod in Oriente celebrandam poſtulaverit, demonſtrant Ambroſii verba : Transfretabunt maria". Non utique Græci, ſed nos Latini Epiſcopi. Hinc ſubditur : "Ut in „longinqua proficiſcamur". Sed

Sed qualem & quantam reverentiam iſti appellationi detulerit Siricius, audiamus à Theodoreto, ſummo Encomiaſte ac Patrono Flaviani. Exponit, licet non plenâ fide, rei ſeriem, ac proſequitur : "Romani nihil horum ſcire cupientes, Evagrii com- L.5.C.23.
„munionem ſunt amplexati, ac Imperatoris animum contra Flavia-„num incitare ſtuduerunt. Nam cum Imperatori nimis acriter in-„ſtando multum ſæpè exhibuiſſent moleſtiæ, accerſit eum „Conſtantinopolim, & Romam proficiſci jubet. At Flavianus „reſpondet hyemem jam eſſe. Itaque pollicitus ſe ineunte vere „imperata facturum, in patriam revertit. Sed cum Epiſcopi Ro-„mani, non ſolùm Damaſus ille admirabilis, verùm etiam poſt il-„lum Siricius & Anaſtaſius, vehementiùs in Imperatorem invecti „eſſent, dixiſſentque eum illos, qui Tyrannidem contra ſe exer-„cere molirentur, opprimere, ſed his qui per Tyrannidem Chri-„ſti Leges evertere ſtuderent, impunitatem concedere, eum Im-„perator denuò accerſit, Romamque ut contendat, cogere laborat". Affirmat Romanos Pontifices Flaviani appellationem ſpreviſſe, habuiſſe pro Tyrannide ac rebellione, nec permiſiſſe cauſſam divelli à ſuo Tribunali. Et interim Evagrium veſtierunt ac poſuerunt in Thronum. Ejuſdem ſententiæ fuit ſanctus Ambroſius, Flavianum dicens exlegem.

Rem tandem poſt Evagrii mortem compoſuit ſanctus Joannes Chryſoſtomus. Etenim à Meletio in Diaconum, ab Evagrio in Presbyterum conſecratus, poſt hujus mortem tranſiit ad Flavianum, fuit illi familiariſſimus, ſub illo dixit Homelias ad Antiochenum Populum, & ex ejus Presbytero exaltatus eſt in Epiſcopalem Cathedram Regiæ civitatis. De ipſo igitur apud Conſtantinopolim conſecrato ſcribit Hermias Sozomenus : "Quamprimùm Joannes L.8. C.3.
„ad Epiſcopatum perveniſſet, cum Ægyptii Sacerdotes & Occi-„dentales adhuc cum Orientalibus diſſiderent propter Paulinum, „& communis quædam diſtractio ob hoc ipſum Eccleſias per uni-„verſum Imperium detineret, Theophilum orabat, ut in hoc ſi-„bi auxilium ferret, quo Flavianus in gratiam Romani Epiſcopi redu-„ci poſſet. Conſenſu igitur utrimque facto ad hoc negotium „deliguntur Acacius Berrheenſis Epiſcopus, & Iſidorus ille, cujus „nomine Theophilus ordinationi Joannis obſtiterat. Hi profecti „Romam, ac Legatione pro votis functi, in Ægyptum adnaviga-„bant. Et hinc porrò in Syriam pervenit Acacius, Flaviano li-

„teras pacificas ab Ægyptiis & Occidentalibus adferens". Quod ipsum referunt in Dialogo de sancti Joannis Chrysostomi Actis Palladius Helenopolitanus Episcopus, & apud Photii Bibliothecam in ejusdem sancti Joannis vita Georgius Patriarcha Alexandrinus, graviter tamen labens gratiam istam fuisse factam à sancto Damaso. Facta enim fuit à sancto Innocentio. Hic ipsam prius navigare in Ægyptum, ac Theophilo placere voluit, quod Flavianus etiam hunc graviter offendisset.

Eadem de re Zachariæ, Photianæ Factionis Chalcedonensi Episcopo, ad octavam Synodum dicenti, "Flavianum Antiochiæ Pa„triarcham Romani non receperunt, sed eum Canon nullatenùs „condemnavit", atque hoc exemplo tentantis purgare schismaticam rebellionem sui Photii, reposuit Metrophanes orthodoxus Metropolita Smyrnensis : "Porrò Patriarcham Antiochiæ Flavianum re„cusabat quidem Romanorum Ecclesia suscipere, interim Paulli„num propter magni Eustatii dilectionem stabilientes, qui Prin„ceps erat eorum, qui propter Eustatium resistebant, & disjun„gebantur, ac seorsim colligebantur, non tamen & usque ad fi„nem habuerunt hanc mentem. Piissimo enim Imperatore Theo„dosio mediante acceptum reddiderunt eum, & Patriarcham ha„buerunt eum Antiochiæ, ita ut & in hoc mendaciter loquens „apparueris. Si enim usque in finem abjecissent eum, benè uti„que invenireris fuisse locutus. Si verò lite cum Paulino deten„ti restiterunt quidem propter causam, quam dixi, deposuerunt „autem hujusmodi contentionem, & receperunt eum, frustra dixi„sti receptum fuisse Flavianum contra Romanam Ecclesiam". Labitur fuisse receptum ad mediationem Imperatoris Theodosii. Receptus enim fuit post ejus mortem sub filio & successore Arcadio.

Tertium Romanæ appellationis Orientale exemplum sanctus Papa Bonifacius adducit Nectarium Constantinopolitanum Episcopum, cui ad Imperatoris Theodosii preces, factas per Legatos è Latere Episcopos atque Aulicos, Episcopalem confirmationem & communionem tandem dedit sanctus Damasus. Rectè. Quoniam Nectarii causa erat appendix ad Romanam appellationem Maximi Cynici. Etenim Maximus non adversùs solum Constantinopolitanæ Synodi judicium, & sibi ab ipso inflictam degradationem appellavit, sed etiam adversùs promotionem sancti Gregorii Nazianzeni, ac præsertim adversùs factam pendente appellatione

latione superordinationem Nectarii. Lucet ex sancti Ambrosii ad præfatum Imperatorem literis, quibus affirmat Maximi appellationem fuisse admissam, & ipsum revestitum à Romana Ecclesia : "Nectarii ordinatio quem ordinem habuerit, non videmus. „Revera advertebamus Gregorium nequaquam secundùm traditio„nem Patrum Constantinopolitanæ Ecclesiæ sibi Sacerdotium vin„dicare". Nec tantum de factæ superordinationis vitio, adeoque de Sardicensium Canonum prævaricatione, sed insuper de alio non modico crimine agebatur in Nectarium. Pergit enim Ambrosius : "Meletio defuncto, Paulino superstite, quem in com„munione nostra mansisse consortia, quæ à Majoribus inoffensè „ducta, testantur, contra fas atque Ecclesiasticum ordinem in lo„cum Meletii non tam subrogatus, quàm superordinatus asseri„tur. Atque hoc factum allegatur consensione & consilio Necta„rii". Erant omnes gravissimæ causæ. Et quidem Maximus Cynicus non adversùs aliquam Provinciæ, sed adversùs plenam totius Orientis Synodum provocaverat. Et ista omnia definivit solus Episcopus Romanorum.

Quartum Romanæ appellationis Orientale exemplum, hic laudatum à Pontifice Bonifacio, est proximus Nectarii Successor sanctus Joannes Chrysostomus. Eum Innocentius I. restituerat, & ad ejus causam plenè retractandam indixerat Thessalonicensem Synodum : Et quia Theophili Patriarchæ Alexandrini, & ipsi adhærentium Episcoporum contumacia obedire detrectaverat, separavit se & omnes Latinos à communione Orientalis Ecclesiæ. Hoc enim tunc erat frœnum, quo Romana Sedes Græcorum proterviam solebat domare & frangere. Et hanc præsentem per ipsum etiam fregit sanctus Innocentius. De his enim rebus omninò scribit Bonifacius : "Ante breve tempus, id est, sub Præde„cessore meo beatæ recordationis Innocentio, Orientalium Eccle„siarum Pontifices dolentes se à beati Petri communione sejun„ctos, per Legatos pacem, sicut Charitas vestra retinet, popos„cerunt". Sancti Joannis nomen reddiderunt sacris Ecclesiarum tabulis, atque ita illum ut Canonicum, quia benè ac plenè reparatum, Episcopum agnoverunt. Ex quo lucet non sola de Dogmaticis, sed etiam de Canonicis quæstionibus Synodalia Orientalium Judicia fuisse semper per appellationem devoluta ad Apostolicam Sedem, ac per ipsam solam retractata ac definita. Bo-

nifacius rectè dixit : "Sicut Charitas vestra retinet". Etenim Rufus ad laudatam Thessalonicensem Synodum viderat ac fecerat omnia præparamenta.

Quod Illyriciana Ecclesia Romam appellare semper consueverit, apertè etiam profitetur in exhibitis Bonifacio secundo precibus Stephanus Lariſlæ Episcopus, Metropolita Thessaliæ : "Denique „per hoc quia venerabiles effecti ante vos, & quanti sancti il„lam Sedem habere meruerunt, corpore quidem in Romana glo„riosa degentes civitate, spiritu autem ea, quæ ritè agebantur, „omninò ornantes & trangressi, & plurimi ex corpore Ecclesiæ „ab inimicorum calumniantium violentia sunt liberati à Deo & „à venerabili Apostolica Sede". Utique omnes ad ipsam ex bonis fundamentis provocantes. Insuper edicit liberationis ac liberatricis potestatis radicem : "Ergò nec tu ipse, sanctissime Pa„ter, me multis circumdatum malis, & ad Deum solummodò „atque vestram Paternâ consuetudine Pietatem respicientem, ha„bebis despectui. Quoniam nullus Ecclesiasticus ordo illam „vestram, quæ à Salvatore omnium & primo Pastore vobis est „collata, potest præcellere potestatem. Exiguum est vel hu„mile, in quo non Providentia vestra respicit". Affirmat istam potestatem non à Sardicensi aut alia esse Synodo, sed ab ipso Christo Domino, qui eam sancto Petro dedit transfundendam in Successores.

CAPUT

CAPUT XXXIV.

Adducuntur varia Romanarum ex illyrico appellationum exempla.

PRimum exemplum sit Perigenes Corinthi Episcopus, Metropolita Helladis. Hic Corinthi natus ac renatus, necnon in ejusdem Ecclesiæ Clero existens à prima ætate, nescio quomodo fuit electus & consecratus Episcopus ad Patrensem Ecclesiam. Ast ipsum "Civitate suâ Patrenses populi unitæ „contradictionis voce arcuerunt" Hinc juxta Antiochenum Canonem permansit Corinthi, solo honore Episcopus. Interea moritur Episcopus Corinthiorum. Hinc ista ipsum postulavit Ecclesia. Verùm quod quosdam quasi de translatione moveret scrupulus, relata fuit res ad Bonifacium primum Pontificem : Et hic ipsum post maturum examen admisit. Et rectè. Etenim quod istiusmodi à sua, ad quam consecrati, civitate per injuriam rejectos, & nunquam admissos Episcopos in aliam incardinari Ecclesiam permiserit Apostolica disciplina, docet non sola Antiochena Synodus, sed & perpetua omnium gentium consuetudo. Ista incardinatio nullatenus est translatio. Nihilominus Com-Provincialium aliqui sunt aversati Perigenem, & paraverunt convenire ad Synodum, ac definire quæstionem. Et videntur non solummodò adversùs formam, sed aliquid etiam habuisse contra materiam. Nec ipsos deterruit Regula per Eulalium Syracusæ Episcopum laudata apud quartam Symmachi Pontificis Synodum : „Quod si cujuslibet Provinciæ Sacerdotes, intra terminos suos „Concilio habito, quidquam sine Metropolitani sui authoritate „tentaverint, irritum esse debere sancti Patres sanxerunt". Utique Nicæni Patres in suo quarto Canone. Nec item Regula vetans Præpositum judicari à subditis. Etenim censuerunt Perigenem esse intrusum, & proinde adhuc vacare Sedem, ideoque

que imitari crediderunt secundæ Mœsiæ, ac secundæ Syriæ Episcopos, qui ad Leonis Augusti jussum sine Metropolita convenerunt, & suum Synodale Judicium ediderunt de creatione Timothei Æluri & authoritate Chalcedonensis Concilii. Hinc Perigenes sibi metuit, ideoque provocavit ad Papam Bonifacium, supplicans auxilium, de quo Dominus ad Petrum: *Confirma Fratres tuos.* Et ipsum exaudivit Pontifex, & ad Rufum Thessalonicensem Episcopum, suum in Illyrico Vicarium scripsit: "Ad Synodum, quæ dicitur illicitè congreganda de causa „Fratris nostri & Co-Episcopi Perigenis, cujus sctipsimus sta„tum nullâ posse penitus ratione turbari, talia Scripta direxi„mus, quibus universi Fratres intelligant primò convenire se „citrà conscientiam tuam minimè debuisse. Deinde de nostro „non esse Judicio retractandum". Affirmat istam Synodum illicitè congregandam, & fore Attentatum, ideoque Perigenis dignitatem jubet esse stabilem, & à nullo vexari.

Ista Synodus videtur indicta per authoritatem Attici Episcopi Constantinopolitani, ideoque habuisse audaciam attentandi in proprium ab Apostolica Sede confirmatum Metropolitam. Perigeni adversantes Episcopi videntur adhæsisse nuperæ legi, quâ Imperator Theodosius Orientale Illyricum Apostolicæ Sedi abstulerat, & transcripserat in Patriarchicam Potestatem Constantinopolitanæ Cathedræ. Præfati Episcopi ex hac lege videntur censuisse Bonifacium Pontificem dixisse jus extra Territorium, ac proinde sententiam esse nullius ponderis, ideoque reclamasse ad Atticum. Hoc penitus suadent hæc Bonifacii verba: "Quis „certè Antistitum, ut Fratrum conveniret turba, præcepit, „lectis Epistolis nostris"? Hoc est, Quis Antistes cognitis & lectis nostris pro Perigene literis habuit authoritatem convocandi Synodum, & nostrum Judicium retractandi? Pergit Pontifex: "Quoniam locus exigit, si placet, recensete Canonum „sanctiones, reperietis quæ sit post Romanam secunda Sedes, „quæve sit tertia. A quibus ideò ita rerum videtur ordo di„stinctus, ut se Ecclesiarum Pontifices cæterarum, sub uno „tamen eodemque Sacerdotio, habere cognoscant, quibus cha„ritate servatâ propter Ecclesiasticam disciplinam debeant esse „subjecti. Et quidem hæc sententia Canonum à vetustate duravit

„ravit", & nunc usque Christo nostro favente perdurat. Nemo „unquam Apostolico Culmini, de cujus Judicio non licet retra„ctari, manus obvias audacter intulit, nisi qui de se voluit „judicari". Hæc omnia palam diriguntur in Episcopum Constantinopolitanum. Affirmant ipsum non esse Patriarcham, nec Illyrici, nec ullius gentis, ideoque hæc omnia ejus Acta esse novitatem & audaciam. Etenim Ecclesia non habet nisi tres Patriarchales Sedes: Inter quas cuncti norûnt non esse Constantinopolitanam. Affirmant omnes tres Romanæ subjici, & judicare non posse de ejus Judicio, ideoque longè minus posse Constantinopolitanam, quæ non est aliud quàm simplex Parochia in Provincia Europæ. Ita Pontifex subnervavit istam Corinthiæ Provinciæ Synodum, & provocantem ad se Perigenem stabilivit adversùs Attici violentias. Et hinc discimus, quod olim appellari consueverit non solummodò adversùs latam, sed etiam adversùs ferendam à Synodis sententiam.

Secundum Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum est Perrevius Thessalæ Provinciæ Episcopus, de quo laudatus Papa Bonifacius in literis ad Rufum Thessalonicensem: "Perrevii Co-Epis- Epist. 8. „copi negotium, cujus nobis libellus ab eodem destinatus fe„cit indicium, cui Con-Sacerdotes sui molesti nimis esse dicun„tur, ita ut eum Ecclesiâ suâ crederent esse pellendum, dili„genter audire tuam volumus Charitatem, conventis supra di„ctis Co-Episcopis nostris, quorum se vim sustinere deplorat. „Tunc demùm, ut intelligant si quid à se factum est contra „consuetudinem, prius esse cassandum, omnibus vestigatis ad „nos tua Charitas referre maturet, quatenùs prolatum à tua „Fraternitate judicium sententiâ nostrâ valeat roborari". Juxta Sardicenses Canones causæ hujus retractationem delegat Rufo suo Vicario, attamen cum onere ad se referendi omnia. Et adjungit: "Sanè in epistola Thessalis Fratribus destinata id à „nobis scriptum volumus recogonscas, Pausianum, Cyriacum, „& Calliopum à nostra communione penitùs submovendos, ita „ut remedium solum interventionis tuæ gratiam se habere cog„noscant. Maximum autem, quem malè tua Charitas retu„lit ordinatum, in totum Sacerdotii censemus honore pri„vandum".

Hic est omninò ille Perrevius, qui adfuit Ephesino Concilio,

lio, isthìc appellatus Pharmalienſis Epiſcopus, itemque Epiſcopus ſaltuum Theſſalonicenſium. Videtur eſſe unus & idem. Nempe erat nullius ſpeciatim civitatis, ſed totius Regionis Epiſcopus, qualis in Italia eſt Epiſcopus Sabinenſis. Perrevius videtur à Rufo Vicario, aut certè ad ejus mandatum fuiſſe conſecratus, at verò Pauſianus, Cyriacus, & Calliopus videntur per Attici Conſtantinopolitani authoritatem ſuperordinaſſe Maximum. Et uti Perrevius Romam, ita cum ſuis intruſoribus Maximus videtur provocaſſe Conſtantinopolim. Hos enim
Epiſt. 9. Pontifex notare videtur in ſequenti ad Theſſaliæ Antiſtites epiſtola: "Audio Epiſcoporum quoſdam, Apoſtolico jure con„tempto, novum quidpiam contra Chriſti propriè Præcepta ten„tare, cum ſe ab Apoſtolicæ Sedis communione, & ut ita di„cam veriùs, poteſtate ſeparare nituntur, eorum petentes auxi„lium, quos Eccleſiaſticarum Sanctio regularum majoris eſſe „non dedit poteſtatis". Hoc eſt, appellantes ad eum, cui ſacri Canones nullum dant præ-eminentiæ locum, quem jubent eſſe ſimplicem Heraclæenſis Metropolitæ Suffraganeum. Et hinc Perrevius prævaluit. Maximus fuit ejectus. Ejus Ordinatoribus nulla fuit veniæ ſpes, niſi per reditum ad Vicarii obedientiam, illiuſque apud Pontificem preces pro pœnitentibus.

Tertium Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum eſt Felix, neſcio cujus in nova Epyro Sedis Epiſcopus, de quo ad totius iſtius
Epiſt. 13. Diœceſis Epiſcopos ſcripſit ſanctus Celeſtinus Pontifex: "Nunc „Dyrrachenæ Provinciæ cauſſa nos monuit, ubi quorundam ac„cuſantium factione Frater & Co-Epiſcopus noſter Felix, ſi „non noſtra interveniſſet diligentia, fuiſſet oppreſſus". Videtur non oppreſſus, ſed dumtaxat fuiſſe opprimendus, ideòque non à lata ſententia, ſed provocaſſe adversùs ferendam. Ad inſtar Perigenis. Celeſtinus adjungit: "Nullus" Illyrici Metropolita "uſurpet eodem", Theſſalonicenſi Vicario, "inconſcio „commiſſam illi Provinciam; colligere, niſi cum ejus voluntate, „Epiſcopos non præſumant". Exiſtimo legendum: Per com-
Epiſt. 8. miſſam illi Provinciam colligere Epiſcopos non præſumat. Quod ipſum Bonifacius ſcripſit ad Rufum. Dyrrachienſis Metropolita hanc à Vicario dependentiam cenſuit ſuæ dignitati & quarto Nicæno Canoni adverſam, ideòque Felicem judicaturus ſuo arbitrio convocavit Synodum, & Rufi reclamationem contemſit.

Hinc Felix provocavit ad Celeſtinum, & exauditus impetravit ſuſpendi Synodum, atque ita à damnationis periculo liberari. Iſta porrò dependentia, licet videatur, non adverſatur Nicænis Canonibus. Etenim ſextus Canon firmavit Ægyptiacæ Diœceſis conſuetudinem, in qua nullus Metropolita, ſed ſolus Patriarcha potuit celebrare Synodos. Hinc ex omni Ægypto nullam reperias, niſi Alexandrinam. Idem Canon ſanxit Patriarchicam Ægypti poteſtatem procedere ad normam Romanæ. Proinde Romani Pontifices, dum Illyrici Metropolitis impoſuerunt iſtam dependentiam, non læſerunt iſtos Canones. Et impoſitio habuit juſtas rationes. Etenim Conſtantinopolitani Epiſcopi inſidiabantur iſtis Provinciis, & inter ipſarum Epiſcopos hinc inde habebant ſuos ſautores. Hinc ad præcidendas Factionum technas Apoſtolica Sedes Metropoliticam isthìc poteſtatem circumcidit, & nullam permiſit ab ipſa celebrari Synodum ſine conſcientia & prævia facultate Vicarii.

Quartum Romanæ appellationis exemplum, à Sixto tertio Epiſt. 16.
Pontifice laudatum in literis ad ſanctum Proclum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, licet ex Illyrico non ſit, ſpectat tamen ad ipſum, utpotè adductum ad Proclum divertendum ab invaſione iſtius Diœceſios. Ad cohibendas ejus manus à Juribus Romanæ Eccleſiæ. Exemplum eſt Idduas Smyrnenſis Epiſcopus, qui inter cæteros Patres adfuit Epheſino Concilio, adhæſit ſancto Cyrillo, ac Primati & Metropolitæ ſuo Memnoni, & cum ipſis damnavit Neſtorium. Defuncto Memnoni in Epiſcopatum ſucceſſit Baſilius, qui neſcio qua de cauſſa damnavit Idduam. Et hac de re Sixtus ſcribit ad Proclum: "Habes recentiſſimum nuper „habitæ actionis exemplum Fratris noſtri Idduæ, circa quem Fra„ternitatis tuæ decrevimus judicium cuſtodiri, cognitioni tuæ fa„cere nolentes injuriam, cum ejus intentionem juſtiſſimam innocentiâ tuereris". A Baſilio ac ejus Synodo damnatus Idduas appellavit ad Proclum, & hic caſſavit illius judicium, ac Idduam declaravit innocentem atque juſtiſſimum. Hìnc aut Baſilius, aut potiùs Idduæ accuſator, vel quivis Adverſarius denuò appellavit ad Sixtum: Et hìc probavit & ſtabilivit datam à Proclo ſententiam. Quæ res Proclo haud dubiè fuit longè gratiſſima. Ita enim rapina, quam in Aſiaticam Diœceſim ſanctus Joannes Chryſoſtomus,

ſoſtomus, Procli Magiſter, inchoaverat, & Succeſſores continuarant, probabatur & confirmabatur per Sedem Apoſtolicam. Quare certum eſt Sixtum non recta hìc egiſſe. Etenim omnes iſtas Conſtantinopolitanorum Antiſtitum rapinas, licet confirmatas à Chalcedonēſi Synodo, exſufflavit & projecit proximus Sixti Succeſſor magnus Leo, ejuſque fundatiſſimum judicium Succeſſores ſunt conſtanter proſecuti. Nempe ſuis Illyrici Diœceſibus à Proclo Xixtus metuebat. Legem, quâ ipſas ab Attico circumſcriptus Theodoſius tranſtulerat in Patriarchicam poteſtatem Conſtantinopolitani Epiſcopi, licet jam ex Honorii mandato circumductam, reſuſcitare voluit Proclus, aut certè de iſta machina fuit ſuſpectus. Hìnc ipſum multis laudibus demulcet Sixtus, ſuum in ipſum profitetur affectum, & hunc affirmat non ſtare in verbis, ſed jam frequenter exiiſſe in opera. Præſertim in opus, quod datam pro Iddua à Proclo ſententiam nuperrimè confirmaverat. Promittit tres Autocephalas Diœceſes Proclo citra contentiones dimittere, atque ita ſuadet & rogat ipſum ceſſare à quovis tentamine in Provincias Illyricianas. Qua in re manifeſtum eſt Sixtum non eſſe uſum Apoſtolico pectore.

Quintum exemplum eſt Stephanus Lariſſæ Epiſcopus Metropolita Theſſaliæ. Hic juxta antiquam conſuetudinem fuit in ſua civitate conſecratus à ſuis Suffraganeis : Ab Euſtatio Gomfienſi, Elpidio Thebano, ac Stephano Laminenſi. Probianus Demetriadæ Epiſcopus dixit conſuetam Orationem Encomiaſticam, & ipſam implevit eximiis elogiis. Conſecratio facta eſt ad præviam confirmationem Theſſalonicenſis Vicarii. At ecce ſtatim poſt præfatus Probianus, Demetrius Sciatenſis, & quidam alii ejuſdem Provinciæ Epiſcopi, unà cum Anthonio Lariſſenæ Eccleſiæ Presbytero adſcenderunt Conſtantinopolim, & apud Epiphanium Patriarcham accuſarúnt Stephanum de pluribus, præſertim de rebellione adversùs Conſtantinopolitanam Eccleſiam, & poſtularûnt ad degradationem. Etenim Epiphanius mortuam ac ſepultam legem, quâ Imperator Theodoſius Orientalis Illyrici Eccleſias tranſcripſerat in Patriarchale jus Regiæ civitatis, exhumare ac reſuſcitare ſtuduit, atque non modicè conturbavit Eccleſias. Quin Imperaror Juſtinianus magnis beneficiis Eccleſiam cumularit, nemo poſſit inficiari. Attamen etiam plures ei intulit violentias. Ipſarum non minima eſt, quod iſtam legem reſcripſerit in ſuum Codicem, atque ita voluerit vivificare. Hinc

Hìnc Epiphanius iſtam accuſationem admiſit tanto impetu, ut nullâ accuſantium probatione, nec Canonicâ evocatione uſus, alios Provinciæ Epiſcopos ac Eccleſiæ Clerum à Stephani obedientia & communione ſuſpenderit, nec ipſi cibos aut alia neceſſaria permiſerit ex Eccleſiaſtica ſubſtantia miniſtrari. Ipſum ſuſpendit ab officio ac beneficio. Et invitum juſſit deportari Conſtantinopolim. Sibi exhiberi etiam juſſit præfatos ejus Conſecratores. Nempe prætendebat Conſecrationem ſine ſua prævia confirmatione non potuiſſe fieri, ideòque ipſorum crimen non indigere probationibus, ſed eſſe manifeſtum. Et quidquid ad Apoſtolicam Sedem reclamaret Stephanus, affirmans Illyrici Eccleſias non ad Conſtantinopolitanum, ſed pertinuiſſe ſemper ac etiamnùm pertinere ad Romanum Patriarchatum, nullatenùs fuit auditus, ſed judicatus eſt delictis accumulare delicta, atque ideò fuit tractatus peſſimè, ac tandem à collecta ex advenis Epiſcopis Synodo degradatus. Audiamus ipſum Stephanum, in ſuæ appellationis libello perorantem ad Bonifacium ſecundum Pontificem : " Cum »igitur nihil approbatum de me fuiſſet, nec ulla eſſet Canonicæ »ultionis culpa digna inventa, ſententiam protulerunt, & con»demnantes me à Sacerdotali Officio ſuſpenderunt, cum me con»ſtet non dimiſſum fuiſſe pro meis pleniùs partibus allegare, ſed »& petenti aliqua meæ cauſſæ profutura oſtendere non eſſe per»miſſum. Quapropter ſupplicabam, ut non ante ſententia dice»retur, quam quæ acta ſunt ad vos beatiſſimos referrentur, ut »inde veſtra cauſſæ diſcuſſio ſervaretur. Quod dictum magis eos »adversùm me ampliùs incitavit, putantes de ſacrarum Eccleſia»rum Regiæ Urbis jure aliquid minui, quod ego Apoſtolicam »veſtram Sedem viſus ſum nominaſſe. Etenim dixi, quia »authoritas Sedis Apoſtolicæ, quæ à Deo & Salvatore noſtro eſt »ſummo Apoſtolorum data, omnibus ſanctarum Eccleſiarum pri»vilegiis antecellit : In cujus confeſſione omnes Mundi acquieſ»cunt Eccleſiæ. Sententiâ igitur lectâ juſtam denuò veſtram au»dientiam imploravi, apud quam nulla cujuſlibet diſceptatio ve»ſtram poteſt diſturbare juſtitiam, ſed timor Dei qui ineſt in vo»bis, ipſe unicuique facit per vos ſua jura reſtitui.

Notanda ſunt verba : " Supplicabam ut non ante ſententia di»ceretur, quam quæ Acta ſunt ad vos referrentur, ut inde veſtra »cauſſæ diſcuſſio ſervaretur". Stephanus ſupplicabat, ut Epiphanius,

nius, dum Romanæ Sedis & Theſſalonicenſis Vicarii jura volebat invadere, ſaltem fixos huic ab iſta limites non excederet. Etenim iſte Vicarius ſine prævia ad Romanum Pontificem relatione, & ante acceptum illius Reſcriptum non poterat Epiſcopos degradare. Hoc opus erat ex reſervatis. Hinc iſta ſupplicatio offendit graviſſimè. Epiphanius enim per iſtas Eccleſias nequaquam Apoſtolicus Vicarius eſſe prætendebat, ſed authenticus Patriarcha. Hinc cenſuit Stephanum nominando Apoſtolicam Sedem impingere in jura Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ. Epiphanius ab Acaciano ſchiſmate plenè receſſerat, plenamque Romanæ Eccleſiæ obedientiam fuerat juxta præſcriptum & tranſmiſſum à Pontifice Hormiſda libellum ſolemniter profeſſus, ideòque nullatenùs circa Papalem exorbitabat poteſtatem, ſed dumtaxat circa Patriarchalem. Et hinc undecumque auxilia ſibi exquirens Stephanus tandem tranſivit ad Papalem : "Authoritas Sedis Apoſtolicæ, quæ à Deo & „Salvatore noſtro eſt ſummo Apoſtolorum data, omnibus ſancta„rum Eccleſiarum privilegiis antecellit". Supplicavit Epiphanio, ut ſi Patriarchalia Romanæ Eccleſiæ jura non vereretur invadere, violentas manus ſaltem cohiberet à Papalibus : Quod non humana, ſed Divina eſſent, & quod ad ipſa etiam ante ſententiam poſſet provocari. Quod omnium Eccleſiarum quibuſcumque privilegiis antecellerent, ideòque interjectis ad ipſa provocationibus etiam Patriarchæ deberent deferre reverentiam, & audientiæ locum reſervare: Magni ponderis ſunt verba ſequentia : "In cujus con„feſſione omnes Mundi requieſcunt Eccleſiæ".

Interim Epiphanius ad omnia clauſit oculos & aures. Quare Stephanus poſt recitatam ſententiam denuò appellavit ad Pontificem Bonifacium. In appellationis inſtrumento enarrat Epiphanii in ſe violentias, & concludit : "Deprecor igitur vos, miſeremini „homini humili & extenuato animo, adjuvate me per gratiam, „quæ vobis à Domino eſt collata. Si enim & alia peccata di„mittere poteſtatem à Dei Verbo percepiſtis, quantò magis habe„bitis poteſtatem in his, quæ adverſùs me acta atque decreta ſunt? „Tibi enim derelictus eſt pauper, pupillo tu eris adjutor. Quia ego „ab omni humana ſpe derelictus eſſe cognoſcor". Profitetur Romanas appellationes eſſe non à Sardicenſi Synodo, ſed à Dei Verbo : Eſſe partem Celeſtium Clavium, quas Dominus dedit Apoſtolo Petro. Etiam in aliis ad Pontificem literis habet : "Supplico vobis,

„co vobis, ſi qua eſt Dei miſericordia, ſi qua pietas, ſi qua di„lectio, tranſite, & hìc ipſum in Sancto Spiritu, ſecundùm bea„tum Apoſtolum, auxilium mihi ferentes, veſtri & veſtrorum il„lius beatæ Sedis Deceſſorum recordantes, quia nullum unquam „ab aliquo injuſtè noceri paſſi ſunt". Profitetur has appellationes eſſe antiquiſſimum, ac ſemper ſecurum omnibus afflictis refugium. Et haſcè literas Romam miſit per Theodoſium Echinienſis Eccleſiæ Epiſcopum. Et adjungit rationem, cur ipſe non acceſſerit : "Cum relecta fuiſſet ſententia, mox in cuſtodiam Dei amatori„bus ſacræ Eccleſiæ Defenſoribus datus ſum. Sed aliqui Deum „timentes, & meam miſerantes miſeriam, quod eſſem undique „deſtitutus, in ſua fide ſuſceperunt, multam pro me quantitatem „pecuniæ promittentes quia non recederem, ſed obſervaturum me „eſſe in Regia civitate. Hunc habentes magnoperè tractatum „omnes, qui adverſùm me iſta conſignaverunt, ut non poſſem „ad veſtigia veſtræ Beatitudinis convolare, & pro Dei mandato „aliquam miſericordiam à vobis percipere". Haſce literas Theodoſius Pontifici obtulit in "Conſiſtorio". Hæc eſt Papalis Conſiſtorii prima memoria. Res haud dubiè eſt longè antiquior.

Huic appellationi ſe adjunxerunt Elpidius Thebanus, Timotheus Cæſaræenſis, & Stephanus Laminenſis Epiſcopus. Quorum duo Stephanum conſecraverant. Quare ſibi cum illo metuebant eadem. Hinc & ſuas literas tradiderunt communi Legato Theodoſio. Exponunt iniquam ſui Metropolitæ degradationem, ac Epiphanii de invadendis Illyrici Eccleſiis pravum animum, & concludunt : "Pro His & veſtram appellamus Beati„tudinem, & Apoſtolicam Sedem, & per eam ter beatum Pe„trum, atque ſanctæ Eccleſiæ primum Doctorem Chriſtum Do„minum noſtrum audire & adorare credimus, ſperantes ut „miſerorum hominum petitionem, quam cum anima tribulatione „& doloribus plena porreximus, minimè deſpiciatis, ſed iſta con„grua emendatione corrigentes, rebus iſtis ſuccurrentes, remedium „dare dignemini". Et infra : "Quia ſi non Dei miſericordia & „veſtra juvamina nos prævenerint, tertius & quartus nuncius ſi„milia deportans veniet. Quia non uſque ad Stephanum Dei Amatorem eorum conquieſcit intentio, ſed & aliis plurimis iſta fa„cient, & non ante quieſcent, quam ut ad effectum deſideria ſua „perducant". Per hujuſmodi rapinas ac violentias Byzantina Eccleſia,

Universidad de Deusto Biblioteca

cleſia, in Europæ Provincia ſub Heracleenſi Metropolita vulgaris Parochia, pedètentim crevit in Patriarchatum. Tres iſti Epiſcopi profitentur Romanam appellationem eſſe ſingularem reverentiam ſancti Apoſtoli Petri, ac adorationem Chriſti Domini. Quia nempe eſt hujus Inſtitutum.

Quid Bonifacius Pontifex circa hanc appellationem egerit, ignoramus. Poſterior Synodalium Actorum pars periit aut latet. Interim dubitandum non eſt, quin Epiphanium compeſcuerit, reparaverit Patriarchalia ſuæ Eccleſiæ Jura, & Stephanum ſuo Throno reſtituerit. Etenim Romana Eccleſia in iſtis Juribus firma permanſit uſque ad novas rapinas Imperatoris Leonis Iſauri. Aliquid documenti nobis reliquit Agapetus Pontifex. Etenim omninò videtur hic eſſe ille Stephanus, de quo ſcribit ad Imperatorem Juſtinianum: "Unde de Stephani Epiſcopi Perſona & cauſſa non „credatis alicujus nos ſtudio defenſionis impelli. Abſit à quorum„libet mentibus Chriſtianis, ut in quacumque Perſona aut inno„centiam redarguant, aut crimen abſolvant. Sed univerſa, quæ „Sedis Apoſtolicæ ſuper hac ſunt parte Diſpoſita, illo ſemper ſtu„dio manaverunt, quæ Principatui B. Petri vos quoque cupitis per omnia reſervari. Scilicet ne in his, qui Sedis ejus Audientiam poſtu„laſſent, ſperatâ ipſius reverentiâ, alterius ſententia proveniret. „Et ideò quia Clementia veſtra ſalubriter offerre dignata eſt, ut „à Legatis noſtris omne negotium tractaretur, hanc operam his, „quos incontinenti dirigimus, Deo authore mandamus, ita ta„men ut jam nunc communione noſtra vir Religioſus Achilles pro „veſtra juſſione debeat gratulari". Epiphanius Bonifacii pro Patriarchalibus Apoſtolicæ Cathedræ juribus Sancita omninò admiſerat: Quia nempe etiam Imperator Juſtinianus, meliora edoctus à Pontifice, Principatui beati Petri volebat illa reſervari. Attamen Stephanum noluit recipere in Sedem, affirmans criminoſum, ideoque ab ipſo circumventum fuiſſe Bonifacium. Addidit defenſionis, quâ nempe Romani Pontifices ſua jura zelabantur, ſtudio reparatum. Hoc Agapetus purgat, additque nec à ſe crimen abſolvi, nec ab Epiphanio potuiſſe aut debuiſſe redargui innocentiam. Quare poſt Bonifacii mortem quæſtio rediit ad tribunal Agapeti. Et hæc utrimque audiens Juſtinianus hæſit, ideoque rogavit retractari cauſſam per Papales Legatos, ex alia cauſſa venturos Conſtantinopolim. Et Papa aſſenſit. Legati iſti ſunt Sabinus

Sabinus Canuſinus, Epiphanius Aſculanus, Aſterius Salernitanus, Leo Nolenſis, ac Ruſticus Feſulanus Epiſcopus. Qui etiam cum ipſo Papa manſerunt Conſtantinopoli, & poſt ejus mortem adfuerunt Synodo Mennæ Patriarchæ, executi ſententiam Agapeti contra Pheudo-Patriarcham Anthimum. Et hinc diſcimus Legatos iſtos non propter Anthimum iviſſe in Regiam civitatem. Iverunt enim adhuc vivente Epiphanio.

In eâdem ad Juſtinianum epiſtolâ Agapetus nos docet & aliam Romanam ex Illyrico appellationem, pergens de memorato Achille: "At verò de Sacerdotio perfruendo, cum ad nos univerſa, quæ „Legati noſtri cognoverint, pleniſſimâ eorum fuerint relatione „perlata, conſideratis ſanctorum Canonum Regulis, quas ſervari „præcipitis, ſequenda firmiùs cenſebuntur. Quod autem Clemen„tia veſtra Fratris & Co-Epiſcopi noſtri Epiphanii dignata eſt ex„cuſare perſonam, quia in prædicti Achillis conſecratione veſtra „potiùs juſſio, quam illius ordinatio præveniſſet, credimus quod „& ipſe cognoverit jure culpatum, qui præter alia quæ deliquit, „hoc certè excuſare vix poterit, quod tam piiſſimo & Clemen„tiſſimo Principi, beati quoque Petri privilegia defenſanti, non „vel opportunè ſuggeſſerit, quid in hac parte Sedis Apoſtolicæ re„verentiæ deberetur". Epiphanii delicta huc uſque ignoravimus. Ea addidicimus ex Bonifacii ſecundi Pontificis Romana Synodo, publicata per Dominum Lucam Holſtenium. Fuerunt exceſſus in Illyricum: In Patriarchalia iſthìc jura Romanæ Eccleſiæ. Epiphanius itaque ſola iſtorum Epiſcoporum prævià confirmatione non contentus invaſit etiam conſecrationem. Et quò obtineret, à circumſcripto Juſtiniano extorſit ſacram juſſionem. Ejus vigore conſecravit neſcio cui Provinciæ & civitati Achillem. Hic poſſit fuiſſe unus ex quatuor Schytiæ Monachis, qui tria famoſa Capitula detulerunt ad Hormiſdam Pontificem, & ipſorum Apoſtolicam approbationem tandem obtinuerunt à Joanne ſecundo. Erant enim grati & Juſtiniano & Epiphanio. Quiſquis fuerit, Metropolita aut Theſſalonicenſis Vicarius non dormiit: Intruſum hominem Synodaliter excommunicavit ac degradavit. Et ille Romam acceſſit cum Regiis literis, quæ omnem exceſſum ab Epiphanio transferebant in Principem, allegabant ſimplicitatem & circumſcriptionem, reparabant jura Romanæ Eccleſiæ, & Achilli veniam, communionem, & gradum ex gratia ſupplicabant. Ve-

rùm Agapetus intellexit machinam : Propter Imperatoris preces Achilli communionem reddidit, gradús cauſſam juſſit pleniùs retractari per ſuos Legatos. Adducere poſſim etiam Joannis Nicopolitani Epiſcopi, per veterem Epyrum Metropolitæ, Thomæ, Nicoſtrati, & alterius Joannis ad Hormiſdam, aliorumque in Illyrico Epiſcoporum ad alios Pontifices appellationem : Verùm adducta exempla abundè ſufficiunt.

Scio omnia hæc exempla eſſe Innocentio primo poſteriora, ideoque forſan futurum, ut Domini Petri de Marca Symmyſtæ eis obſtrepant, & conentur rodere. Sed ſine fundamento. Etenim omnia haud-quaquam ſunt prima ſui generis, ſed ferè ſingula clamant ad antiquam conſuetudinem. Hinc repeto Sardicenſes Canones eſſe in Illyrico conditos, & à Gaudentio Illyriciano Epiſcopo poſtulatos, ideoque de perpetua ipſorum iſthìc obſervantiâ non poſſe dubitari. Quid memoro ſolum Gaudentium ? Ipſius Sardicenſis civitatis Epiſcopus Protogenes fuit Hoſii Præſidis in omnibus adjutor, uti ſancto Cyrillo in Epheſina Synodo Memnon Epheſius. Hinc uti omnem ſuam rabiem Joannis Antiocheni Factio non ſolùm in iſtum, ſed & in hunc profudit, ita & Euſebianæ Factionis Philippo-Politanum Conventiculum omnes ſui furoris habenas laxavit non in ſolum Hoſium, ſed & in Protogenem. Et hoc ob Romanas appellationes, ob probatam & ſtabilitam, quam Julius Pontifex fecerat, ſancti Athanaſii, Marcelli Ancyrani, aliorumque Orientalium, qui Romam appellaverant, Epiſcoporum reſtitutionem. Et ob ſuſceptos alios appellantes. Non ob aliam cauſſam. Audiamus verba Conventiculi : "Cum veniſſemus Sardicam, didicimus in media Eccleſia „Athanaſium, Marcellum, & alios ſceleratos Concilii" Orientalis "ſententiâ pulſos, & meritò ſingulos pro ſuis facinoribus prædam„natos, cum Hoſio & Protogene ſedere ſimul, & diſputare, & „quod deterius eſt, Divina celebrare myſteria. Protogenes Sar„dices Epiſcopus non confundebatur communicare Marcello Hæ„retico, cujus & Sectam & reprobum ſenſum propriâ voce ipſe „damnaverat". Exponunt propoſitas à ſe circa Athanaſii cauſſam conditiones, & pergunt : "Hanc optionem à nobis propoſitam „Hoſius & Protogenes ſuſcipere timuerunt. Immenſa autem con„fluxerat Sardicam multitudo ſceleratorum omnium ac perditorum. „Et eos omnes ſecum collectos habuerunt Hoſius & Protogenes, eoſque

„eoſque honorantes, nos Sacerdotes Dei deſpiciebant, quia nec „ipſi volebamus talibus aliquando conjungi". Hi ſcelerati & perditi erant Orthodoxi Epiſcopi & Clerici, qui per Factionem iſtam degradati Romam appellaverant, & à Julio Pontifice reveſtiti erant Sardicam miſſi ad plenam ſuæ cauſſæ retractationem. Sua in ipſos judicia illi volebant eſſe ſuprema, ideoque per Julium non potuiſſe eos reveſtiri. Hinc concludunt : "Nos enim omninò illis", Hoſio & Protogeni, "communicare noluimus, niſi eos, quos dam„navimus, projeciſſent, & dignum honorem Concilio Orientis „tribuerent". Hac de cauſſa fugerunt Philippopolim, & illic Hoſium ac Protogenem, uti quinti Nicæni Canonis prævaricatores, in libri ſui capite condemnaverunt.

Sardicenſi Concilio etiam adfuit Ætius Theſſalonicenſis Archi-Epiſcopus : Et Canonibus non ſolummodò ſubſcripſit, ſed & illuſtri ſuæ civitati obtinuit illuſtre privilegium. Inſuper ipſe ſucceſſit Eutychiano ac Muſeo, qui de iſta Cathedra litigaverant, & ob utriuſque electionis vitium fuerant ambo extruſi. Dubitandum non eſt, quin iſtam litem aut alterius aut utriuſque appellatio Romam devolverit, atque ita ipſam diremerit ſanctus Julius. Nam & litis reliquias abſolvit Sardicenſis Synodus : Haud dubiè ex mandato ejuſdem Julii. Legitimus Ætii Anteceſſor fuit magnus ille Alexander, qui Tyriæ Synodi Actis præſens ſe conſtanter oppoſuit, & ſanctum Athanaſium adjuvit in omnibus, etiam in Romana appellatione. Hinc enim idem Athanaſius ejus literas ſuis Apologiis inſeruit, exinde apud totam Eccleſiam conteſtans & firmans ſuam innocentiam. Hæc omnia altiſſimè clamant Romanas appellationes etiam ante primum Innocentium ſemper viguiſſe in Illyrico : Haud dubiè illic traditas & fundatas à ſancto Apoſtolo Paulo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAPUT XXXV.

Quomodo circa Romanas appellationes egerit magnus Gregorius ?

DE magni Gregorii circa Romanas Gallicanæ Ecclesiæ appellationes Actis Dominus Petrus de Marca hæc scribit: "Gallicanam Ecclesiam
L. 7. C. 18. „Gregorius haud aliter tractavit, quam Afri-
„canam. Jussit enim, ut causæ Gallorum in
„Conciliis Gallicanis definiantur, ut statim osten-
„dam". Et infra adducit Leonis quarti ad minoris Britanniæ Episcopos, & Gregorii quarti ad Gallicanos Antistites circa Aldrici Cenomanensis Episcopi causam literas, & prosequitur: "Hæ duæ constitutiones contrariæ erant Canonibus,
Cap. 21. „in duobus capitibus. Tum ex eo, quod jubent, ut si Epi-
„scopus accusatus appellet à Synodo Provinciæ ante judicium, vel
„si primam causæ suæ cognitionem à Romano Pontifice suscipi
„postulet, litis instructione supersedeatur, donec Papa statuerit,
„quid sequendum sit. Tum etiam quod arbitrio suo reservent,
„an Episcopus in Urbe Româ judicandus sit, an verò dimittendus
„in Provinciam, illic judicandus coram Legatis Sedis Apostolicæ.
„Quod sumptum ex more usurpato à Gregorio magno. Qui tamen Gallias & Africam distinguebat ab aliis Provinciis, & cum
„eis diverso prorsùs modo se gerebat, quàm cum aliis".

Errores varii. Primus est, quod quartus Gregorius & quartus Leo sanxerint contraria sacris Canonibus. Secundus est, quod istud ipsum fecerit magnus Gregorius: Quod usurpaverit, & quod suas usurpationes transfuderit in Successores. Est non levis in tantum Pontificem, ac in non minimos ejus Successores injuria. Etenim non ipsi soli, sed omnis sub cœlo Ecclesia sacros Canones sic semper intellexit. Quantus sacrorum Canonum Doctor & custos fuerit venerandus & magnus ille Gregorius, quis possit ignorare? Certè sancti Pauli Apostoli Prophetiam, quæ nobis prædixit in periculosis novissimorum dierum temporibus futuros homines Parentibus

rentibus inobedientes, sanctus Augustinus intellexit de denegandâ obedientiâ sanctis Ecclesiæ Patribus. Tertius error est, quod magnus Gregorius Gallicanam Ecclesiam circa Romanas appellationes non aliter tractaverit, quam Africanam. Etenim quo suarum epistolarum aut aliorum Scriptorum loco æquiparavit ista illarum Ecclesiarum jura aut consuetudines? Nec apicem adduxeris. Attamen Dominus Archi Episcopus errando prædicat verum. Etenim magnus Gregorius suæ sanctitatis ac prudentiæ suavitate ac fortitudine Africanam Ecclesiam eo perduxit, ut à sua avita, quæ Romanas inferioris Cleri appellationes nunquam admiserat, consuetudine recederet, & promptissimè acquiesceret istis appellationibus: Et ut ipsas retractari ac definiri à Papa permitteret juxta Sardicensem formam, atque ita se accommodaret ad mores ac leges totius sub cœlo Christianitatis. Hoc sensu magnus Gregorius Gallicanam Ecclesiam tractavit non aliter, quam Africanam. Quia hanc deduxit ad illius mores. Hæc mea Asserta demonstrabo inferiùs per lucida exempla ac testimonia.

Dominus Archi-Episcopus è Gallia transit in Hispaniam. Sicut illi, ita & huic conatur affricare sua devia Commenta, atque ita eis patrocinium acquirere. Irrito ac in utramque Ecclesiam injurioso studio. Exponit quædam circa Romanas Afrorum appellationes, & pergit: "Alium ordinem tenuit sanctus Gregorius „quoad Hispaniam, ubi disciplina quiddam speciale invexerat in „judiciis Episcoporum. Ecclesiæ enim illius nationis utebantur Ca„nonibus à Martino Bracarensi collectis, itemque iis qui in Sy„nodis Hispanicis condebantur. Eam collectionem concinnavit „Martinus circa annum Domini quingentesimum septuagesimum „primum, rogantibus Episcopis Galleciæ: In qua Canones Græ„cos in Epitomen redactos edidit, quos accommodavit ad usum „Hispaniæ & ad Canones Conciliorum Toletanorum. In Cano„ne autem decimo tertio causam Episcopi definiendam esse ait in „Synodo Provinciali; si verò divisa fuerint Judicum vota, tum „vocandam esse Provinciam finitimam juxta Canonem Antioche„num". Rectè. Attamen Martinus non omnem vicinam Provinciam, sed sanxit advocandum solum ejus Metropolitam. Antiochenus enim Canon variè legitur. Dionysius Exiguus legit: "Me„tropolitanus Episcopus è vicina Provincia Judices alios convocet, „qui controversiam tollent". Consonat Gentiani Herveti transla-

tio : "Metropolitanus Episcopus ex propinqua Provincia alios „evocet judicaturos, & controversiam decisuros". At verò Isidorus Mercator transtulit in hunc modum : "Placuit Metropo„litanum Episcopum vicinæ Provinciæ advocari; & aliquantos cum „eo Episcopos alios". Et hanc rranslationem secutus est, aut potius fecit Martinus Bracarensis, atque omisit voces : "Et ali„quantos cum eo Episcopos alios". Erat vir Græcus, ideoque omninò videtur ipse esse auctor translationis. Istum tamen Codicem non pro tota Hispania fecit, sed pro solo Suevorum regno, cujus Regem Theodomirum ab Ario traduxit ad Christum Dominum. Interim Codicem postmodùm assumpsit omnis Hispania, & servavit usque ad octavam Toletanam Synodum. Cur aliquot voces ex Antiocheno Canone Martinus omiserit, ignoro. Possit respexisse præsertim ad casum parium suffragiorum.

Quod tamen Romanis appellationibus nocere nequaquam voluerit, est longè certissimum. Lucet ex appellatione Januarii Malacitani Episcopi, ac alterius, nescitur ubi, Episcopi Stephani ad magnum Gregorium. Attamen circa hunc Stephanum aliquid luminis accipimus ex his Gregorii verbis : "De personâ Stephani „Episcopi hoc attendendum est, quia nec invitus ad judicium trahi, Lib. 11. Epist. 6. „nec ab Episcopis alieni Concilii debuit judicari". Et infra : "Con„tra hæc si dictum fuerit, quia nec Metropolitam habuit nec Pa„triarcham, dicendum est, quia à Sede Apostolica, quæ omnium „Ecclesiarum Caput est, causa hæc audienda ac dirimenda fuerat, „sicut prædictus Episcopus petiisse dignoscitur, qui Episcopos alie„ni Concilii habuit suspectos". Hinc discimus istum Stephanum non fuisse Hispaniæ Episcopum. Etenim in omni Hispaniâ nullus tunc Episcopus erat sine Metropolita. At verò accusabatur de læsæ Majestatis crimine, ideòque omninò erat subditus Gothici Regni. Proinde fuit ex Narbonensi Galliâ. Hæc enim ad Regnum istud spectabat, & ipsum non ferebat bono animo. Hinc igitur Richaredus Rex Stephanum non ab ejus Gallis, sed à suis Hispanis judicari voluit : Et ille hos suspectos habuit, ideòque & provocavit ad magnum Gregorium. Et istam appellationem Pontifex omninò approbat, affirmatque ipsi fuisse deferendum, Etiam ante omnem sententiam. Et nunquam, quidquid Dominus Petrus de Marca scribat, credidero illum censuisse contraria sacris Canonibus.

Itaque

Itaque Stephanus Episcopus de læsâ Majestate accusatus, fuit à Richaredo Rege evocatus Toletum, traditus judicio istius Synodi, ab ipsâ degradatus, ac ejus in Sedem statim ordinatus alius. Et glorioſus Comitiolus, Regii Fisci Præfectus, invasit ejus omnia. Etiam sanctus Leander Hispalensis Episcopus, Bœticæ Provinciæ Metropolita, in suâ Synodo ob nescio quæ crimina degradavit Januarium Malacitanum Episcopum, necnon & quemdam ejus Presbyterum. Et omnes tres appellarûnt ad magnum Gregorium. Quare optimus Pontifex Joannem, Romanæ Ecclesiæ Defensorem, legavit in Hispaniam, cum his instructionibus : " Imprimis requi„rendum est de persona Presbyteri. Et si ita se veritas habet, si„cut Episcopi Januarii petitio continet, in Ecclesia atque in loco „suo idem Presbyter modis omnibus revocetur. Si autem dictum „fuerit, quia contra ipsum causa aliqua mota sive probata est, „subtiliter, ipso præsente, & pro se rationem reddente, quæren„dum est & genus causæ, & modus probationis, ut ex hoc col„ligere valeas, utrum adhuc in exilio demorari, an certè in Ec„clesiam suam & officium suum debeat revocari. De Episcopi „persona hoc statuendum est, ut si nulla contra eum criminalis „causa, quæ exilio vel depositione digna est, mota sive probata „est, is qui eo superstite Episcopus perversè, ac contra Canones „in Ecclesia ejus ordinari præsumpsit, Sacerdotio privatus, ab „omni Ecclesiastico ministerio repellatur. Qui etiam eidem di„lectissimo Januario, Fratri & Co-Episcopo nostro, tradendus „est, ut ab ipso aut in custodiâ habeatur, aut certè ab eo ad nos „per omnia transmittatur. Episcopi verò, qui eum ordinaverunt, vel „ejus ordinationi consentientes interfuerunt, sex mensibus Dominici „corporis & sanguinis communione privati, agere pœnitentiam „decernantur in Monasterio : Et supra-scriptus Januarius loco & „ordini suo modis omnibus reformetur. Glorioſus autem Co„mitiolus, quidquid prædictus Episcopus per violentiam atque in„secutionem ipsius expendisse, vel damnum pertulisse, dato sa„cramento firmaverit, eidem Episcopo restituere condemnetur". Eadem sanxit circa causam Stephani. Et plura alia.

Sanxit varia. Primò, ad istas appellationes retractandas non legat è suo latere Episcopum aut Cardinalem Presbyterum, sed minorem Clericum : Joannem Defensorem Romanæ Ecclesiæ. Secundò, mandat non ut Joannes cum ejusdem aut vicinæ

Provin-

Provinciæ Episcopis, sed ut solus omnes istas causas retractet atque definiat. Causas tanti ponderis. Læsæ Majestatis. Tertiò mandat, ut] sub quibusdam conditionibus statim revestiat non solos Episcopos, sed etiam Presbyterum. Quartò mandat, ut revestitos jubeat præsentes adesse retractatorio judicio, atque ita ipsos definitivè reparet aut damnet. Quintò mandat superordinatos Episcopos statim ejici, declarari intrusos atque irregulares, tandemque insigniter castigari. Tradi in voluntatem ac potestatem Episcopi, cujus Thronum præsumpserunt per adulterium adscendere. Sextò mandat degradatos Episcopos non de solis spiritualibus revestiri, sed etiam de temporalibus: Regii Fisci Præfectum compelli ad reddenda ipsis omnia. Et juxta hæc Joannes Defensor constanter judicavit. Omnia juxta Sardicenses Canones. Et sic discimus horum sensum esse, quod Pontifex non obligetur è suo latere Episcopum aut Catdinalem Presbyterum legare, sed quod possit etiam minorem Clericum: Et quod hic solus judicare possit, sine quavis Synodo. Audiamus rationem ab homine Schismatico, Theodoro Balsamone, scribente ad quintum Sardicensem Canonem: "Papæ judicio Canon relinquit omnia".

Dominus Archi-Episcopus hæc, utpotè lucidissima, evertere non valet, studet tamen rodere: "Suspicor Episcopos Hispanos non admodùm patienter tulisse judicia isthæc Romana. „Nam appellationis ad Apostolicam Sedem removendæ causâ „novam legem introduxerunt in gratiam Episcopi damnati: „Nimirùm ut ei liceat secundam Synodum impetrare ad obtinendam restitutionem suam. Colligitur id ex Canone vigesimo octavo quarti Toletani Concilii". Audi Canonem: "Episcopus, Presbyter, Diaconus, si à gradu suo injustè dejectus, „in secunda Synodo innocens reperiatur, non potest esse quod „fuerat, nisi gradus amissos recipiat coram Altario de manu „Episcopi". Addere debuerat undecimum Canonem octavæ Toletanæ Synodi: "Decreta præcedentium Patrum, ad con„tentionis jurgium radicitus evellendum, ritè Synodalem cen„suêre fieri Conventum, ut illic de diversitate judiciorum pro„tensæ lites habeant terminum, ubi Spiritus Sanctus vniversa„lem coadunavit cœtum. Ab hoc ergo Spiritu Sancto succen„si, ne quælibet imposterum aut impunè valeant committi, aut

„aut generalia Statuta convelli, plenâ decernimus unanimitate „connexi, ut quæcumque pro fidei causis, Ecclesiasticisque negotiis, aut præteritis Gestis, aut in præsentibus Constitutis, aut „futuris etiam Decretis, vel sint vel fuerint definitiones conscriptæ „universali authoritate, nullus his deinceps contradicere audeat, „nullus ea evertere præsumat, nullus non implere contendat". Disertè sanxit generalis Hispanicæ Synodi Decreta esse inconcussa: Dominus Archi-Episcopus ex ipso potuerat dicere, quod sanciretur suprema, ac etiam Romam inappellabilia.

Sed absint hæc ab Hispanicâ pietate. Dominus Archi Episcopus de ipsâ suspicatur nimis temeraria. Quod constantissimè semper steterit pro avita sancti Petri authoritate, & quod circa Romanas appellationes nunquam retrocesserit ab Orthodoxo sensu sui venerabilis Hosii, possit lucidè demonstrari aliis insuper exemplis ac testimoniis. Quæ pietas stetit immota, immò & crevit, etiam sub barbarâ captivitate Saracenorum. Testantur hoc famosæ antiquorum Pontificum epistolæ, quas octavo sæculo Isidorus Mercator ex Hispaniâ portavit in Galliam. Sunt viri Hispani opus, conflatum ad suis Contribulibus retinendam aut refricandam, quam Barbarica calamitas dormire coëgerat, antiquorum Canonum memoriam: Præsertim circa Romanas appellationes, aliaque capita Romani Primatus. Uti Vigilius Tapsensis Episcopus varia sub sancti Athanasii, ac etiam sub Idacii Clari nomine scripsit contra Arianos, ita iste Anonymus Author contra veros aut fictos Æmulos Romanæ Cathedræ. Est vetusta, quandoq; in bonum, quandoq; in malum, industria. Nam & in libro de Pelagii apud Diospolitanam Synodum Gestis scribit sanctus Augustinus: "Mihi quidam Fratres nostri nonnulla opuscula sub meo „nomine in Hispaniam venisse dixerunt, quæ quidem ab eis, qui „alia nostra legissent, non agnoscerentur, ab aliis tamen nostra es„se crederentur". Ista industria nobis peperit plures Apocryphas Scripturas utriusque Testamenti.

Interim manifestum est, quod Hispanorum Episcopi sub Gothorum ac Suevorum Regum Principatu quasdam Ecclesiasticis judiciis novitates induxerint. Prima est præfata forma Antiocheni Canonis. Verùm illa non fuit perpetua. Fuit circumducta per undecimum Canonem octavæ Toletanæ Synodi: "Cum quælibet „sancta Synodus agitur, aut pacificè inter Pontifices quidpiam definitur,

„finitur, si pauciores per nescientiam vel contentionem fortè dis-„sentiant, aut commoniti plurimorum sententiæ cedant, aut ab eo-„rum cœtu cum dedecore confusionis abscedant, aut excommu-„nicationis annuæ sententiam luant". Secunda novitas est, quod degradato per Provinciæ Synodum Episcopo aut Clerico permiserint appellare ad aliam Synodum. Nempe ad Synodum totius Regni. Etenim stante ante Gothorum invasionem Romano Imperio Hispania nullum Primatem, nullum Apostolicum Vicarium, ideòque nec Diœcesanam habuit Synodum: Omnes Provinciæ erant à paribus, adeòque ab ipsarum judiciis provocari non poterat, nisi ad Episcopum Romanorum juxta sextum Nicænum Canonem. Gothorum Dominatus invexit generales Synodos, ideòque & hanc novam appellationem. Tertia novitas est in primo Canone nonæ Toletanæ Synodi: "Quod si talia Episcopus „agere tentet, Metropolitano ejus Clerici insinuare procurent; si „autem Metropolitanus talia gerat, Regis hæc auditibus intimare „non differant". Est similis sexto Canoni Franco-Fordiensis Synodi: "Si aliquid est, quod Episcopus Metropolitanus non possit „corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant Accusatores cum „Accusato, cum literis Metropolitani, ut sciamus veritatem rei". Francorum Reges istiusmodi negotia transmittebant suo Archi-Capellano. At verò Gothorum Reges non habuerunt istiusmodi Tribunal: Hinc transmittebant ad Synodum totius Regni. Utrumque fuit contra Canones. Utrumque tamen Regnum semper admisit clausulam: Salvâ in omnibus reverentiâ Romanæ Ecclesiæ.

Harum innovationum radix fuit Romani apud Hispanos Imperii per Barbaros eversio, cujus calamitates deplorari supra audivimus à sancto Avito Viennensi Episcopo in litteris ad Faustum & Symmachum, Senatores Romanorum. Quæ ratio præsertim permovit sanctum Martinum Bracarensem. Etenim Synodalia, præsertim Episcoporum degradatoria, judicia oportet esse matura: At verò ejus tempore apud Gallæcos & Lusitanos Suevorum Rex Theodomirus, apud alias Hispanias dominabatur Gothorum Rex Athanagildus, ambo Ariani, ideòque aversi, uti à Romana Republica, ita etiam à Romana Ecclesia. Quare hujus, licèt non invocatio, tamen accessus Orthodoxis erat impossibilis: Ejus item Legationem admittere erat obnoxium magnis difficultatibus. Hinc igitur

igitur sanctus ille Martinus præfata judicia voluit esse maturissima, ideòque Orthodoxis Hispanorum Synodis imposuit præfatam formam Antiochenam. Verùm Divina Clementia istis Ecclesiis tandem dedit meliora tempora. Dedit Richaredum, non solummodò Regem, sed & Apostolum suæ Gentis: Regem Catholicum, non verbo & linguâ, sed opere & veritate. Ejus pietatem & reverentiam erga Apostolicam Sedem docent Gregorii magni ad ipsum litteræ. Et ejus vestigia Successores sunt insequuti. Sic amplissimæ ex cunctis Hispaniis portæ patuerunt Romanis appellationibus. Hinc octava Toletana Synodus dispensatorio Martini Bracarensis temperamento, & Antiocheno Canoni valedixit, ac Provincialibus Synodis reddidit antiquam formam ac faciem.

Admiranda sunt, quæ Dominus Archi-Episcopus scribit de Romanis appellationibus Illyricianæ Ecclesiæ: "Post Gregorii „magni tempora Paulus Archi-Episcopus Cretæ, quæ Patriarcha-„tui Occidentis subjecta erat, ausus est prohibere, ne ad Vitalia-„num Papam provocaretur. Deposuerat is Joannem Episcopum „Lappensem in eâ Insulâ: Qui Romam appellans occasionem de-„dit Synodo, quæ anno sexcentesimo quinquagesimo octavo con-„gregata est à Papa Vitaliano. Cum recitata fuissent Acta, re-„vocata sententia est, tamquam contraria Canonibus. Docet au-„tem epistola Vitaliani ad Paulum, eum appellationi cedere no-„luisse, in quo sanè nullo jure nitebatur". Tota Domini Archi-Episcopi mens ac spes est Mundo persuadere, quod Provincialium Synodorum judicia sint suprema, ideòque & inappellabilia, etiam ad Sedem Apostolicam: Et quod ita sanciatur à quinto Nicæno Canone. Quin & Innocentium primum Pontificem de audacia damnat, quod ista Illyricianæ Diœcesis judicia pulsare præsumpserit. Et ecce hic Metropolitam Paulum, dum Joannis appellationi recusat cedere, affirmat nullo fuisse nixum jure, egisse Canonibus contraria, ac esse dignum de audacia notari. Nempe veritas, quantumcumque veletur aut vexetur, non potest non emittere suos radios.

Creta erat Illyriciana Provincia, ideoque hæc Joannis Lappensis appellatio demonstrat istud Sancti Petri privilegium in ista Diœcesi semper viguisse. Et quidem juxta formam Sardicensem. Hinc enim Paulus Metropolita degradatum Joannem, licèt primò clauserit, appellantem tamen solvit, ac permisit Romam abire. Et misit Acta sui Synodalis Judicii. Et ipsum

Universidad de Deusto
Biblioteca

Pontifex graviter arguit, quod non per Clericum miserit, immò nec epistolam adjunxerit. Insuper ejus verba, quæ Joanni appellanti dixerat, "Quia non competenter quæris", affirmat fuisse indecentia, & adjungit: "Quæ ergo SS. PP. sanxerunt, „indecentia sunt? An placentia tibi decentia sunt"? Et Joannes Pontificem supplex adjuravit, "ut secundùm Sacratissimos „Canones, Institutaque Sanctorum Patrum, suæ causæ meritum „requireret". Et Vitalianus fecit ex Actis. Joannem revestivit, ac remisit in Sedem. Et Paulus plenè obedivit. Etenim Joannes, uti Canonicus Episcopus, adfuit ac subscripsit sexto generali Concilio.

Eadem forma sub magno Gregorio constantissimè viguit per cæteras utriusque Illyrici Provincias. Etenim Adrianus in Thessalia Thebanus Episcopus à Joanne Lariſſæ Episcopo, suo Metropolita, ad Joannis ac Cosmæ Diaconorum accusationem fuit ob pecuniarias causas damnatus civiliter, & ob crimina degradatus. Et quidem priorem admisit, adversùs posteriorem sententiæ partem provocavit ad Joannem Acridensem, seu primæ Justinianæ Episcopum, istarum Provinciarum Apostolicum Vicarium. Et hic degradationem confirmavit. Quare Adrianus appellavit ad magnum Gregorium, & accessit Urbem. Et post varia Pontifex ad Joannem Vicarium scripsit: "Postquam ex „abundanti tibi constat appellationem esse porrectam; mirati „sumus, cur nec homines tuos, secundùm cautionem Honorato „Diacono nostro per Responsales Ecclesiæ tuæ expositam, qui „tui judicii rationem potuissent reddere, transmisisti. Quod factum te vel de contumacia, vel de conscientiæ trepidatione „redarguit. Si igitur hæc, quæ nobis aperta sunt, veritate „vallantur, quoniam occasione virium nostrarum considera„mus vos injusta præsumere, de his aliàs, secundùm quod „à nobis deliberatum fuerit, Christo auxiliante decernemus. „Quod verò ad præsens attinet, cassatis priùs atque ad nihilum redactis sententiæ tuæ Decretis, ex B. Petri Principis Apo„stolorum auctoritate decernimus, triginta dierum spatio te sacrâ „communione privatum, ab omnipotente Deo nostro tanti ex„cessûs veniam cum summa pœnitentia & lachrymis exorare. „Præfatum verò Adrianum, Fratrem & Co Episcopum nostrum, „ex tua sententia, neque Canonibus neque legibus existente damnatum, in locum suum atque ordinem reverti Christo „comitante disponimus, ut illi non noceat contra justitiæ tra„mitem prolata sententia". Quæ omnia consequenter Pontifex repetiit, ac latiùs exposuit in litteris ad Joannem Metropolitam Lariſſæ.

L. 2. indic. 11. Epist. 6.

Affirmat varia. Primò, quod Joannes Acridensis occasione Papalium virium injusta præsumeret. Nempe occasione vicis Apostolicæ. Etenim Acrida erat Justiniani Imperatoris Patria, ideòque per ipsum insignita glorioso nomine primæ Justinianæ. Idem Princeps ut illius Episcopum erigeret, à Vigilio Pontifice extorsit illi dignitatem Metropoliticam, necnon & partem Apostolici Vicariatûs, quem Thessalonicensis Episcopus usque tunc habuerat in totum Illyricum. Hunc Vicariatum S. Gregorius vocabat suas, seu suæ Sedis vires. Per ipsas igitur Joannes erigebat sua cornua, & in subditos sibi Episcopos exercebat tyrannidem. Secundò Gregorius affirmat; quod degradatus Adrianus ante omnia accesserit Constantinopolim, & illic coram Honorato, Romanæ Ecclesiæ Diacono ac Apocrisario, publicaverit suam Romanam appellationem. Tertiò, quod Honoratus advocaverit Joannis Acridensis Apocrisarios, ipsis hanc appellationem insinuaverit, jusseritque admitti. Quartò, quod ipsi eam admiserint, ac insuper non simpliciter, sed sub interposita cautione spoponderint fore, ut ipsorum Episcopus Romam mitteret Legatos, reddituros rationem Synodalis in Adrianum judicii. Quintò, quod Joannes nihil minus fecerit, ideoque se Pontifici reddiderit variè suspectum. Sextò, quod hac de causa Pontifex fuerit compulsus causam retractare ex Synodalibus Actis. Septimò, quod repererit sententiam esse non solummodò iniquam, sed insuper malignam. Octavò, quod hac de causa Adrianum plenissimè reparârit, ac Ioannem insigniter castigaverit. Quæ omnia sunt manifestè facta secundùm Canones Sardicenses.

Aliud Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum habemus in ejusdem Gregorii litteris ad Sabinianum Jadertinum Episcopum: "Habitatores Epidaurienſis civitatis Florentium, quem „suum dicunt esse Episcopum, sibi à nobis restituendum stu„diosissimè popoſcerunt, asserentes frustra eum ad solam tan„tummodò voluntatem Natalis quondam Episcopi detrusum „exilio. Et ideò quod de ejus causa Fraternitas vestra cogno-

Lib. 7. Epist. 18.

„vit, nobis ſuis ſubtiliter epiſtolis innoteſcat: Si autem necdum „cognoverit, requirat, nobiſque renuntiet, ut quidquid de eo „ſtatuendum ſit, certi deliberare auctore Domino valeamus". Natalis Salonitanus Epiſcopus, Dalmatiæ Metropolita, Florentium Epidaurienſem Epiſcopum degradarat: Et ipſum, quia neſcio quibus de cauſis acquieſcebat ſententiæ, ejecit ac deportavit. Et res ita manſit uſque ad mortem Natalis. Cuncti videntur timuiſſe ejus violentiam atque potentiam. At verò poſt ejus mortem, licèt Flotentius ob quietis ac ſilentii amorem non ſe moveret, ejus cives ſunt locuti: Provocaverunt ad magnum Gregorium, ac ſuum iniquè degradatum Epiſcopum ſupplicarunt reparari, ac ſibi reſtitui. Sententia jam pridem tranſiverat in rem judicatam, ideòque non erat reveſtitioni locus. Nihilominus juſtiſſimus Pontifex, qui violentos Natalis mores optimè noverat, cenſuit cauſam retractandam. Hinc à Sabiniano, annoſo iſtius Provinciæ Epiſcopo, qui Synodo forſitan interfuerat, ante omnia poſtulavit inſtrui, atque ita non circumſcribi ad impingendum in Canones.

Et ecce hinc occurrit tertium Illyricianæ appellationis exemplum. Etenim præfatus Natalis Honoratum ſuum Archi-Diaconum, quod per ipſum impediretur ab Eccleſiæ bonis profundendis in ſuos conſanguineos, inviſum habuit, ideoque invitum conſecravit in Presbyterum, atque ita callidâ arte ſub honoris fuco degradavit. Hinc Honoratus, quoniam ad Provinciæ Synodum provocare contra Metropolitam non poterat, provocavit ad Sedem Apoſtolicam: Et ipſum Gregorius exaudivit ac reveſtivit, Natalem, niſi obediret, comminans ab Epiſcopalis Pallii uſu, immò & ab omni Epiſcopali officio ſuſpendere. Etiam ſuperordinatum ejecit, & poſt varias querimonias ac minas adjunxit: "Reſtituto igitur loco ſuo Honorato Archi-Diacono, inſtructam perſonam ſub feſtinatione tranſmitte, qui mihi „hoc debere ex ratione fieri ſuis poſſit allegationibus demonſtrare. Eundem namque Archi-Diaconum ad nos venire de„crevimus, ut quidquid juſtum, quidquid omnipotenti Deo „placitum fuerit, cognitis aſſertionibus partium decernamus. „Nos enim nullum pro perſonali amore defendimus, ſed auctore „Deo normam juſtitiæ, poſtpoſitâ cujuſlibet perſonæ acceptione, „cuſtodimus". Utramque partem evocavit ad retractatorium in

ſuo tribunali judicium. Palàm ſecundùm Sardicenſes Canones. Et hinc videmus duo. Primò, quod etiam inferior Illyrici Clerus Romam appellaverit. Secundò, quod Sardicenſes de Romana appellatione Canones, licèt ſolos Epiſcopos exprimant, comprehendant tamen & Clericos, & ambos jubeant tractari ſub eadem forma. De hac Honorati appellatione magnus Gregorius ſcripſit quatuor epiſtolas. Exſtant in ſecundo ejus Regeſto, ſub decima indictione. Epiſt. 14. 15. 16. 17.

Aliud Illyricianæ appellationis exemplum poſſet eſſe iſtius Natalis proximus Succeſſor Maximus, quem laudatus Gregorius meritò appellat maximum prævaricatorem. Fuit enim plenus facinoribus, intruſus per Simoniam ac militarem violentiam. Ejus cauſa fuit partim prima cognitio, partim appellatio. Digna ediſſeri; at nimis longa. Interim oſtendi oportet ſecundùm quos Canones Gregorius ipſam tractarit ac definiverit. Oſtendit hoc Papalis epiſtola, cui hæc Epigraphe: "Gregorius Maximo in Salona, qui „Epiſcopatum arripuit". Poſt quædam proſequitur: "Certus eſto, „quia juſtitiam tibi, & Canonum Statuta ſervabimus, atque cauſæ „tuæ, revelante Domino veritatis auctore, amicum juſtitiæ finem „imponemus. Nam quod poſtulas, ut illuc perſonam dirigere de„beamus, quâ præſente de his quæ dicuntur poſſit eſſe probatio, eſſet „utcumque excuſabile, ſi unquam ratio ei, qui accuſatur, neceſſi„tatem probationis imponeret. At poſtquam non tibi, ſed accuſanti„bus hoc onus incumbit, ad nos, ſicut præfati ſumus, dilatione ceſſante „venire non differas. Quod verò indicas Sereniſſimos Dominos, ut „illic debeat eſſe cognitio, præcepiſſe, nos quidem nullas eo„rum alias de hac re, niſi quod ad nos venire debeas, juſſiones „accepimus. Sed etſi forſitan pro Reipublicæ ſuæ utilitate multa „cogitantibus ſuggeſtum eſt, & eorum juſſio per obreptionem eli„cita, poſtquam & nobis, & omnibus notum eſt piiſſimos Domi„nos diſciplinam diligere, ordines ſervare, Canones venerari, & „ſe Sacerdotalibus cauſis non miſcere, inſtanter exequimur, quod „& illorum juvat animam atque Rempublicam, & ad quod nos „terribilis, tremendique Judicis reſpectus impellit. Quieſce ergo „à cunctis excuſationibus, & huc adeſſe non differas". Prævaricator Maximus erat potens in aula & magnos Palatinos habebat ſibi obnoxios, ideòque in ejus cauſa Gregorius timuit à ſaeris juſſionibus: Nec ſine cauſa. Etenim Maximus ex tunc operabatur Lib. 5. Epiſt. 25.

rabatur ad obtinendam talem, quæ mandaret hanc causam non evocari Romam, sed per Papales Legatos tractari in partibus. Hinc etiam Gregorius supplicavit Principi, ut per sacrum Rescriptum permitteret omnia procedere secundùm Canones. Et obtinuit. Hinc Maximo adversas jussiones alleganti meritò non credidit, & addidit istiusmodi, licèt emanassent, jussiones esse palam obreptitias, ac nullius ponderis, eò quod Princeps disciplinam diligat & Canones, ideòque se non misceat Episcopalibus judiciis.

Notanda sunt hæc verba: " Instanter exequimur, quod & illorum juvat animam & Rempublicam, &c". Affirmant sacras Principum jussiones, dum sacris Canonibus adversantur, esse negligendas ac excutiendas, non dumtaxat ob Ecclesiæ disciplinam, sed etiam ob Rem publicam, ac animas ipsorum Principum. Quod nempe ista in Ecclesiæ libertatem Regia violentia perdat Regum animas ac Regna evertat. Et plurima hoc demonstrant authentica exempla. Palmare enim Regni fundamentum est vera pietas in Deum Patrem ac Matrem Ecclesiam. Certè omnes obligamur talia prædicare nostris Regibus. Quare omni admiratione dignum est, quod Dominus Archi-Episcopus magnum Gregorium, incomparabilem sacrorum Canonum Doctorem atque custodem, arguat ipsis contraria sanxisse. Porrò omnis hìc mentio manifestè est de Sardicensibus Canonibus. Manifestum est, quod illi faciant Pontifici plenam potestatem appellatæ causæ vel evocandæ ad Urbem, vel delegandæ in partibus. Manifestum est, quod ipsos non solus Gregorius, sed etiam Imperator Mauritius, ac ipse etiam prævaricator Maximus ita intellexerint. Etenim hìc ab illo supplicavit gratiam ac sacram jussionem, quâ Papam compelleret ad delegandum: Quâ sapientissimi Pontificis arbitrium, cui Sardicensis Synodus permisit omnia, circumscriberet ad certum tractandi ac retractandi modum. Hæc sufficiant: Ex plurimis paucissima. Etenim qui cunctos Domini Archi-Episcopi errores voluerit ostendere ac revincere, conscribere debebit larga volumina.

DISSER-

DISSERTATIO SECUNDA
DE
AFRICANÆ ECCLESIÆ
AD SEDEM APOSTOLICAM
PROVOCATIONIBUS.

PAschasius Quesnellus clamat etiam Africanam Ecclesiam nunquam appellasse ad Apostolicam Sedem, ideòque has appellationes esse novellam usurpationem. Hoc ipsum clamant Joannes Calvinus, Marcus Anthonius de Dominis, aliique professi hostes Romani Primatûs. Rhemensium Metropolita Hincmarus dixit olim & scripsit inferiori Afrorum Clero istas non licuisse appellationes, istamque disciplinam tentavit transducere etiam in Gallias: Et ejus Antecedens fuit verissimum. At verò Paschasius Quesnellus istud ipsum clamat de Episcopis. Fœdè hallucinatur. Porrò Africana Ecclesia Hierarchiam habuit diversam ab aliis. Etenim nullus olim in omni Romano Patriarchatu fuit pluribus Provinciis præfectus Primas, nisi solus Carthaginensis. Gallicani omnes sunt longè posteriores. Etiam apud Anglos Cantuariensis. Afri habuerunt insuper alias singularitates. Hinc ipsorum Hierarchia ad præsentis quæstionis intelligentiam est compendiò exponenda.

CAPUT PRIMUM:

Africanæ Ecclesiæ Diœcesis exponitur.

AFricana Ecclesia semper spectavit ad Romanum Patriarchatum. Etenim ad Decentium Eugubinum Episcopum scripsit sanctus Papa Innocentius : "Manifestum est in omnem Italiam, Gal-
„lias, Hispanias, Africam, atque Siciliam, In-
„sulasque inter-jacentes, nullum instituisse Ec-
„clesias, nisi eos quos venerabilis Apostolus Pe-
„trus, aut ejus Successores constituerunt Sacerdotes. Aut legant si
„in his Provinciis alius Apostolorum invenitur aut legitur docuisse". Hinc concludit omnes istarum gentium Ecclesias obstringi ad observandam disciplinam Romanæ Ecclesiæ. Quòd nempe sint ejus Diœceses. Idem in præscriptionum libro tradit Tertullianus : "Ha-
Cap. 36. „bes Romam, unde nobis authoritas". Hoc est, origo. Hanc vocis acceptionem esse Tertulliano familiarem, ostendi in Scholiis ad dictum librum. Fuit familiaris omnibus Afris. Etenim in Nestorianæ & Eutychianæ hæresium Breviario Liberatus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus, scribit Paulum Samosatensem & Apollinarium Laodicenum fuisse istarum pestium "authoritates". Hoc est, origines. Tertullianus scribit Africanæ Ecclesiæ authoritatem esse non à sancto Petro, sed à Romana Ecclesia. Profitetur ejus originem esse Apostolicis temporibus posteriorem. Apostolicas Ecclesias affirmat esse duplices : Alias per Apostolicam fundationem, alias per solam Apostolicæ Doctrinæ consanguinitatem. Hæ post Apostolorum tempora fundatæ sunt, fundantur in dies, & usque ad sæculi finem fundabuntur. In harum numero magnus iste Afer profitetur esse suas Africanas. Quod ipsum
Cap. 15. in libro de Unitate Ecclesiæ profitetur sanctus Augustinus : "Non-
„nullæ etiam Barbaræ nationes post Africam crediderunt. Unde
„certum fit Africam in ordine credendi non esse novissimam". Palàm supponit ipsam post Apostolica tempora ctedidisse. Di-
L.3. C.8. sertè hoc profitetur in Carthaginensis Collationis Breviculo : "Ec-
„clesia Catholica per totum Mundum diffunditur, incipiens ab Hieru-

„Hierusalem, unde in propinqua & longinqua crescendo etiam in
„Africam venit". Et in ipsa Collatione Petiliano, Constantinensi Donatistarum Episcopo quærenti, "Undè cœpisti", idem Augustinus respondit : "Cœpit ista prædicatio ab Hierusalem. Inde se L.3.c.230
„Illustrissimo exordio diffudit, diffundens Ecclesiam, quam tenemus.
„Primò per vicina, deinde per longinqua, etiam in Africam venit". Et in literis ad Severinum scribit Evangelium in Africam venisse ex Orientalibus Ecclesiis, laudat Romanam Ecclesiam, & adjungit : "Unde ad istas", Africanas, "partes Christianæ fidei manavit au- Epist.170.
„thoritas". Primus, quem hodie novimus, Carthaginensis Episcopus est Agrippinus, cujus Presbyter fuit Tertullianus, primus apud Latinos author Rebaptismi. Hic Agrippinum circumscripsit in istam audaciam : Et plures Episcopos ac populos per Agrippinum. Quare Agrippinus non fuit Fundator, nec primus Episcopus Africanæ Ecclesiæ. Profitetur enim ante se fuisse aliam circa Baptisma consuetudinem, adeòque fuisse etiam Ecclesiam. Primus illius fundator ignoratur.

Africa quandoque appellatur etiam Lybia. Exponit in libro Cap. 17.
de Pastoribus sanctus Augustinus : "Lybia duobus modis dicitur,
„vel ista quæ propriè est Africa, vel illa Orientis pars, quæ con-
„tigua est Africæ, & omninò collimitanea". Africa ab Ægypto ac reliquo Oriente per Nilum dividitur : Omnis cîs illum Regio appellatur Africa & Lybia. Hanc Regionem Syrtes magnæ intersecant. Et ambæ partes gaudent utroque isto nomine. Hinc antiqui Scriptores Sabellium, quem Lybem fuisse constat, appellant Afrum. Etiam Simonem Cyrenensem, Dominicæ Crucis portatorem, manifestè Lybem, Donatistæ dicebant Afrum. San- Cap. 17.
cti quoque Athanasii ad Africanos Antistites epistolam aliqui, licet malè, volunt scriptam ad Lybes. Hinc distinctionis gratiâ partem ultra Syrtes posterior ætas Lybiam, partem cîs ipsas appellavit Africam. Quæ Phrasis est insigniter antiqua. Etenim ex ipsa magnus Athanasius præfatas suas literas inscripsit ad Africanos. Et sanctus Augustinus istum Simonem dixit non fuisse Afrum. Et phrasios distinctio est fundatissima. Etenim Lybia ad Orientale Imperium ac Ægyptiacam Diœcesim, Africa semper spectavit ad Occidentis Imperium, fuitque singularis Diœcesis, ex magni Constantini Decreto subjecta Prætorio Italiæ. Hæc in Ecclesiasticis rebus Primatem habuit Carthaginensem Episcopum,

pum, ſpectavit ad Romanum Patriarchatum; illa in duas diviſa Provincias ſemper ſubfuit Patriarchæ Alexandrino. Nilus Doxopatrius, qui Tripolitanam Provinciam, ſitam cis Syrtes, vult ſubfuiſſe Alexandrino, infrà exponetur. De quibus omnibus videatur Procopius Cæſaræenſis in ſexto libro de ædificiis Imperatoris Juſtiniani.

De Eccleſiaſticis, adeoque & de Civilibus Afrorum Provinciis eſt mentio apud ſanctum Cyprianum. In epiſtola ad ſanctum
Epiſt. 45. Pontificem Cornelium: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia. Ha„bet etiam Numidiam, & duas Mauritanias ſibi cohærentes". Et
Epiſt. 71. in literis ad Quintum Epiſcopum: "Agrippinus cum cæteris „Co-Epiſcopis ſuis, qui in Provincia Africa & Numidia Eccle„ſiam Domini gubernabant". Et in epiſtola ad Jubajanum Epi-
Epiſt. 73. ſcopum: "Cum in unum conveniſſemus tam Provinciæ Africæ, „quam Numidiæ Epiſcopi". Et ad ejus Erraticam Synodum "convenerunt Epiſcopi plurimi: Ex Provincia Africa, Numidia, „Mauritania". Eidem Synodo adfuit Natalis Oeæ Epiſcopus, & hoc fuit ejus ſuffragium: "Tam ego præſens, quàm Pompeius „Sabratenſis, quam etiam Dioga Lepti-Magnenſis, qui mihi „mandaverunt, cenſemus quod & Collegæ noſtri, &c". Hæ tres civitates conſtituunt Tripolim, ſeu Tripolitanam Provinciam, de qua Solinus: "Achæi Tripolim linguâ ſuâ ſignant de trium „Urbium numero, Oeæ, Sabratæ, Leptis-Magnæ". An tunc fuerit ſingularis Provincia, ignoro. Certè ſanctus Cyprianus nullam ejus facit memoriam. Et iſtam ſuam Synodum, licet omnes Tripolitani per perſonam aut Mandatum adeſſent, affirmat fuiſſe ex ſolis Epiſcopis Proconſularibus, Numidis, & Mauris. Tripolis videtur tunc cum Byzacio fuiſſe adjuncta Numidiæ. Notanda ſunt ſancti Cypriani verba: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provin„cia". Videtur aſſerere Africam non eſſe niſi unicam Provinciam. Nempe vox, "Diœceſis", priùs inducta per magnum Conſtantinum, tunc necdum erat in uſu Romani Imperii, ideoque vox "Provincia", erat tunc latioris ſignificationis. Ipſam Cyprianus accipit pro Diœceſi. Proinde Africana Diœceſis tunc conſtabat quatuor Provinciis: Proconſulari, Numidiâ, & duabus Mauritaniis, Cæſaræenſi ac Sitifenſi. Quæ diviſio eſt antiquiſſima. Etenim in primo hiſtoriarum libro, agens de Actis Galbæ Imperatoris, Cornelius Tacitus laudat Africam & duas Mauritanias. Nec deſunt

deſunt antiquiora teſtimonia. Mauritaniæ antè Romanum Imperium dudùm fuerant duo Regna: Hinc in Imperio ſemper fuerunt duæ Provinciæ.

At verò magnus Conſtantinus in literis ad Ælafium Africæ Vicarium, per quas juſſit in Donatiſtarum cauſſa adunari Arelatenſem Synodum, laudat Provincias, Byzacenam, Tripolitanam, Numidiarum, ac Mauritaniarum. Videntur tunc fuiſſe ſeptem Provinciæ: Proconſularis, duæ Numidiæ, Tripolitana, Byzacena, ac duæ Mauritaniæ. Etiam ad ſextam Carthaginenſem Synodum dicuntur "conveniſſe Legati diverſarum Provinciarum Afri„canarum, id eſt, Numidiarum duarum, Byzacenæ, Mauritaniæ „Sitifenſis, Mauritaniæ Cæſaræenſis, & Tripolis". Et ſub Cæſarii & Attici Conſulatu celebrata Synodus laudat Creſcentianum Epiſcopum primæ Sedis Numidiarum. Et in Ceciliani Carthaginenſis, & Felicis Aptungenſis Epiſcopi purgatoriis Actis habemus: "Ad Mauritaniæ ſinum non niſi per Numidias pergitur". Et in Nicæni Concilii hiſtoria Gelaſius Cyzicenus affirmat Synodalia Geſta à Ceciliano Carthaginenſi Epiſcopo fuiſſe promulgata Eccleſiis Africæ, "ac utriuſque Numidiæ, ac Mauritaniæ". Et in L. 2. C. 27.
Græci juris Syntagmate Mattheus Blaſtares diſtinguit veterem Numidiam ac novam. Sanctus Auguſtinus in literis ad Illuſtrem virum Pammachium laudat "Conſularem Numidiam". Quod ipſum repetit in pluribus locis. Hinc Chriſtophorus Juſtellus, & quidam alii exiſtimant Numidiam, olim unam, poſtmodò fuiſſe diviſam in duas Provincias.

Quin immò videtur fuiſſe & octava Provincia: Nempe Mauritania Tingitana. Etenim ad Carthaginenſem Synodum, quam duodecimo Honorii Conſulatu celebravit cum ducentis & tribus Epiſcopis Primas Aurelius, convenerunt Provincia Byzacena, Mauritania Sitifenſis, Tripolitana, Numidia, Mauritania Cæſaræenſis, & Hiſpania. Hoc eſt, Tingitana Mauritania, vicina Hiſpanis. Ita habet antiquus Canonum Codex, quo ante Dionyſium Exiguum fuit uſa Romana Eccleſia. Et hac de re ſcribit in ſecunda de Afrorum contra Pelagianos Synodis Diſſertatione Joannes Garnerius: "Acceſſit denique" ad priores Afrorum Provincias "Hiſpania „Transfretana, ſeu Mauritania Tingitana, ſi modò vera ſit in„ſcriptio Concilii plenarii, anno quadringenteſimo decimo octa„vo habiti, prout legitur in manuſcripto Codice Monaſterii ſancti

„Bavonis Gandavenſis". At verò inſcriptionem eſſe veram, docet laudatus Codex Romanæ Eccleſiæ. Joannes Garnerius pergit in tertia Diſſertatione: "Aurelius Carthaginenſis Epiſcopus erat „Primas totius Africanæ Diœceſios. Debet enim fortè excipi „Mauritania Tingitana, quæ ut olim Vicario Hiſpaniarum pare„bat, ita ſuberat Bœticæ citerioris Primati. Quamquam Wan„dalis primùm, tum Wiſigothis hanc Hiſpaniarum partem invaden„tibus, mutatum aliquid reor, & ex eo tempore Mauritaniam „Tingitanam, ſeu Hiſpaniam Transfretanam ſub Africæ Primate „exſtitiſſe. In Actis enim Concilii Africani, anno quadringen„teſimo decimo nono habiti, Hiſpaniæ, Transfretanæ ſcilicet, „Legati inter alios cenſentur. Wandali ſiquidem circiter annum „quadringenteſimum nonum, Wiſigothi circiter quadringen„teſimum decimum nonum Bœticam citeriorem, victis Wan„dalis, tenuerunt". Sanctus Victor Vitenſis Epiſcopus in primo libro de Wandalica perſecutione adducit alias inſuper Africæ Provincias, de primo iſthìc Wandalorum Rege Geizerico ſcribens: "Geizericus diſponens ſingulas quaſque Provincias, ſibi Byzacenam, „Abaritanam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reſervavit, „Exercitui verò Zeugitanam, vel Proconſularem funem loco hæ„reditatis diviſit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet „exterminatas, Provincias defendente".

Reſpondeo Romanas Afrorum Provincias poſt magni Conſtantini tempora fuiſſe dumtaxat ſex: Olim non fuiſſe plures. Erant Provincia Proconſularis, Numidia, Byzacium, Tripolis, Cæſaræenſis Mauritania, & Mauritania Sitifenſis. Diſertè hoc teſtatur ſextus Rufus: "Per omnem Africam ſex Provinciæ factæ „ſunt. Ipſa ubi Carthago, Proconſularis; Numidia, Conſularis; „Byzacium, Conſularis; Tripolis & Mauritaniæ duæ, hoc eſt, „Sitifenſis & Cæſaræenſis, ſunt Præſidiales". Tingitana Mauritania, licet eſſet intra Africam, nunquam tamen ad ejus Diœceſim, ſed ſemper ſpectavit ad Hiſpaniam. Teſtatur hoc idem Scriptor: "Per omnes Hiſpanias ſex ſunt nunc Provinciæ, Tarraconenſis, „Carthaginenſis, Luſitania, Gallæcia, Bœtica. Trans-fretum etiam „in ſolo Africæ Provincia Hiſpaniarum eſt, quæ Tingitana Mau„ritania cognominatur". Et in Carthaginenſis Collationis exordio Urſus Ducenarius enumerat omnes Africanæ Diœceſis Provincias, & affirmat eſſe Provinciam Proconſularem, Provinciam Byzacenam, Numidiam, Sitifenſem & Cæſaræenſem Mauritanias, ac Provinciam Tripolitanam. Et Donatiſtarum apud Cavernas Suſis celebrata Synodus univerſam Africam aſſerit eſſe Provinciam Proconſularem, Numidiam, Mauritaniam, Byzacenam, & Tripolim. Exſtat Synodus apud ſanctum Auguſtinum in ſecunda concione ad trigeſimum ſextum Pſalmum. Eaſdem Provincias habet Romani Imperii antiqua notitia, notitia Africanarum Eccleſiarum, vulgata per Jacobum Sirmondum, & variæ Afrorum Synodi.

Interim Numidia fuit duplex: Antiqua & nova. Et ante Romanum Imperium fuit diviſa in duo Regna. At verò ſub Romanis fuit unica, & Civilis & Eccleſiaſtica, Provincia. Uti antiqua & nova Caſtella apud Hiſpanos ſunt unicum Regnum. Ex antiquæ diviſionis memoria quidam Romani dixerunt Numidias, ac Epiſcopos Numidiarum. Et ſanctus Auguſtinus Numidiam dixit Conſularem, non quod alia Præſidialis eſſet, ſed ut in ejus Præfectura exprimeret qualitatem. Tingitana Mauritania tunc non tranſiit in Africanam Diœceſim. Interim uti Hiſpaniarum Epiſcopi quandoque vicinos Narbonenſis Galliæ Epiſcopos, ita Africani aliquando invitarûnt Tingitanos. Dum nempe quæpiam occurrit graviſſima cauſſa, qualis ſub Zozimi Pontificatu fuit Pelagiana hæreſis. Et adjuviſſe poſſit Wandalorum in Hiſpania Tyrannis. Propter ipſam Tingitani Epiſcopi ad ſuos in Romana libertate Afros, quàm gementes ſub barbarica captivitate Hiſpanos Collegas poſſint maluiſſe reſpicere. Ut ut ſit, Hiſpaniæ Eccleſia tunc non habuit Primatem: Omnes ejus Metropolitæ erant pares. Toletanus Primatus eſt opus Gothicum. Victor Vitenſis Epiſcopus non juxta Romanas Provincias, ſed juxta Africanæ terræ ſitum iſthìc loquitur: Et illa fuit diviſa in longè plures Regiones. Harum plures continebantur ab unica Provincia. Et in literis ad Heſychium Epiſcopum ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Sunt apud nos „in Africa barbaræ innumerabiles Gentes, in quibus nondum eſſe „prædicatum Evangelium, ex iis qui ducuntur indè captivi, & „Romanorum ſervitiis jam miſcentur, quotidie nobis addiſcere in „promptu eſt. Pauci tamen anni ſunt, ex quo quidam eorum, ra„riſſimi atque pauciſſimi, qui pacati Romanis finibus adhærent, „ita ut non habeant Reges ſuos, ſed ſuper eos Præfecti à Roma„no conſtituantur Imperio, & illi ipſi eorum Præfecti, Chriſtiani eſſe cœperunt. Epiſt. 80.

„cœperunt. Interiores autem, qui sub nulla sunt potestate Ro„mana, prorsùs nec Religione Christiana in suorum aliquibus de„tinentur". Proinde Romani suas solas Ditiones distribuerunt in Provincias : Plures in Provinciam eandem. Et istæ Provinciæ apud Christianos ac Romanos Scriptores sunt universa Africa, Nempe Romana.

Omnes sex Provinciæ habuerunt suam Civilem Metropolim, Sedem Præfecti. Proconsularis Provinciæ Metropolis fuit alma & magna Carthago, cujus amplissimæ laudes & apud Gentiles, & apud Christianos Scriptores sunt frequentissimæ. Aurelius Victor in libro de Cæsaribus affirmat ipsam esse "terrarum decus". Loquitur de Carthagine quæ tunc erat : Reparata à Romanis post excidium. Hanc in prioris comparatione fuisse exiguam, testatur Paulus Orosius. Primæ ambitus continebat viginti millia passuum. Numidiæ Metropolis est Cirtha, seu Constantina. Duplicis nominis rationem tradit idem Aurelius : "Cirthæ oppido, quod ob„sidione Alexandri" Imperatoris "ceciderat, repositoque exornatoque „nomen Constantina est inditum". A Reparatore magno Constantino. Hinc Petilianus, apud Donatistas magnum nomen, à sancto Augustino quandoque Cirthensis, quandoque appellatur Episcopus Constantinensis. Ex hujus rei ignorantia quidam censent fuisse duos tunc Petilianos. Quod ista fuerit Numidia- Can. 86.
rum Metropolis, patet ex Africano Canonum Codice : "Matri„cula & Archivus Numidiæ & apud primam Sedem sit, & in „Metropoli, idest, Constantina". Byzacii Metropolis est Adru- Cap. 6.
metus. Testatur hoc Procopius Cæsaræensis in sexto libro de Imperatoris Justiniani ædificiis : "In Byzacio urbs est maritima Adrumetus, antiquitùs magna & frequens, & in ea Pro„vincia nomen ac dignitatem adepta Metropoleos, quod cæ„teris & amplitudine, & absolutâ felicitate præstaret". Ipsam post ejectos Wandalos Justinianus instauravit, & appellavit Justinianam quartam. Acrida in Illyrico, Constantia in Cypro, & magna Carthago erant Justiniana prima, secunda & tertia. Justinianæ fuerunt ultra viginti. Tripolitanæ Provinciæ Metropolis fuit magna Leptis, Patria Imperatoris Severi. Ita testatur idem Procopius, additque & ipsam fuisse à Justiniano instauratam. Mauritaniarum Metropoles sunt Sitifis & Cæsaræa. Antiqua enim Romani Imperii notitia præponit Sitifim. Nempe

pè quod sit Cæsareâ antiquior. Hujus originem tradit in septimo libro Eutropius : "Cæsar Augustus tanto amore etiam apud „Barbaros fuit, ut Reges, populo Romano amici, in honorem „ejus conderent civitates, quas Cæsaræas nominarent, sicut in „Mauritania à Rege Juba". Hinc sancti Adonis Martyrologium Jan. 23.
ipsam appellat Neo-Cæsaream. Ammianus Marcellinus scribit fuisse civitatem opulentissimam. Tingi fuisse Tingitanæ Mau- L. 29. c. 25
ritaniæ Metropolim testatur laudatum Martyrologion.

Omnium Provinciarum Princeps & caput fuit Carthaginensis, sive Proconsularis. Hinc ab antiquis Scriptoribus aliquando appellatur absolutè Provincia. Ita sanctus Augustinus in libro de unitate Ecclesiæ scribit Maximianistas reperiri apud solos "Tripolitanos, Byzacenos, ac Provinciales". Et in alio Cap. 3.
ejusdem libri capite : "Provincia, Byzacium, Tropolis, Nu„midia". Et in Commentario Psalmi nonagesimi quinti : "Ge- Cap. 19.
„tulia, Numidia, Mauritania, Byzacium, Provincia". Carthaginem Imperator Adrianus Adrianopolim, Commodus Commodianam, Justinianus appellavit Justinianam. Nempe erat caput totius Diœcesios. Ejus Proconsul habebat potestatem in omnes Provincias. Patet ex libro Tertulliani ad Scapulam Proconsulem, ex antiqua Romani Imperii notitia, ac ex multis Romanorum legibus. Iste Proconsul fuit tantæ dignitatis, ut dum sine addito nominabatur Proconsul, intelligeretur Africanus. Erat unicus in toto Occidentis Imperio.

Res ita mansit usq; ad Imperatorem Justinianum. Hic per gloriosa Belisarii Ducis arma ejecit ex Africa Wandalos : Post nonaginta miserandæ captivitatis annos omnem illam Diœcesim reddidit Romano Imperio, omnia illi avita reparavit privilegia, & adjunxit aliquid novitatis. Ejus in codice exstat lex, quâ de tanto in suum Imperium beneficio agit Divinæ Clementiæ Augustas gratias, L. 1. tit. 27
& adjungit: "Per Divinam Legem sancimus, ut omnis Africa, quam „nobis Deus præstitit, per ipsius Misericordiam optimum sus„cipiat ordinem, & propriam habeat Præfecturam. Ut sicut „Oriens & Illyricum, ita & Africa Præfectorianâ maximâ po„testate specialiter à nostra Clementia decoretur : Cujus Sedem „jubemus esse Carthaginem. Et ab ea, auxiliante Deo, septem „Provinciæ cum suis judicibus disponantur : Quarum Tingi, „& quæ Proconsularis antea vocabatur Carthago, & Byzacium,

& Tripolis Rectores habeant Consulares; reliquæ verò, id est, „Numidia, & Mauritania, & Sardinia à Præsidibus cum Dei auxi„lio gubernentur".

Inducit varias novitates. Primò, Africanæ Diœcesi adjicit duas Provincias: Tingitanam ac Sardiniam, quarum prior ad Hispaniam, posterior antea spectabat ad Italiam. Secundò, duas Mauritanias, Cæsaræensem ac Sitifensem, conflat in unicam Provinciam. Et sic toti Diœceſi assignat septem Provincias. Nempe Wandali etiam Sardiniam obtinuerant, atque ita Sardi assueverant Afrorum moribus: Hoc Justinianus permanere voluit. Tertiò, Proconsulatum extinxit, & evexit in Præfecturam. Quartò, Carthaginensem Provinciam è Proconsulari fecit Consularem, quam formam similiter dedit Provinciæ Byzacenæ, Tripolitanæ, ac Tingitanæ. Attamen hæ novitates non plenè obtinuerunt in Ecclesiasticis negotiis. Etenim quod Sardinia nec Africanas Synodos frequentarit, nec Carthaginensem Primatem respexerit, sed antiquo more perrexerit Patriarchalem Romanæ Cathedræ Synodum ac authoritatem venerari, demonstrant plures magni Gregorii epistolæ, & Acta Lateranensis Synodi, quam contra Monothelitas celebravit sanctus Papa Martinus. Illius Metropolita Deusdedit fuit illic non modica pars, & tertio loco subscripsit post Pontificem: Utpote Metropolita Italicæ Diœceseos. Carthaginensis Provincia titulum "Proconsularis Provinciæ" nunquam deposuit. Etenim istius Provinciæ contra Monothelitas Synodus in relatione ad Paulum Constantinopolitanum Patriarcham dedit sibi ipsi hunc titulum: „Episcopi sancti Concilii Proconsularis". Exstat in secundo laudatæ Lateranensis Synodi Secretario. Quin & Procopius Cæsaræensis in sexto libro de Imperatoris Justiniani ædificiis scribit: „Carthaginis Regio, quæ Proconsularis dicitur". Ex quò lucet hunc titulum à Justiniano non fuisse simul cum Proconsulari dignitate suppressum.

Dixi: "Non plenè". Quoniam utraque Mauritania videtur etiam quoad Ecclesiasticas res fuisse redacta in unicam Provinciam. Etenim Africana adversùm Monothelitas Synodus suæ ad Theodorum Pontificem Relationi dedit hanc Epigraphen: "Domino „beatissimo Theodoto Papæ Columbus, primæ Sedis Episcopus „Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ Sedis Episcopus Concilii „Byzaceni, & Reparatus Episcopus primæ Sedis Concilii Mauritaniæ, &

„& universi Episcopi de tribus Conciliis antedictæ Africanæ Pro„vinciæ". Non distinguit Mauritaniam, sed generatim dicit: "Concilii Mauritaniæ". Quia nempe utraque ista provincia coaluerat. Wandalica Barbaries plurimas Africæ civitates everterat: Videntur in Mauritania tot evertisse, ut Episcopi residuas judicaverint non sufficere ad constituendas duas Provincias.

Hujus infelicis sæculi varietas Africæ induxit & aliam divisionem. Etenim in illa Romanarum Provinciarum divisione, quæ Imperatori Leoni Sapienti passim adscribitur, enumerantur quinque Africanæ Provinciæ: Byzacium, Numidia, prima ac secunda Mauritania, & Tripolis. Verùm Tripolitana hæc provincia transfertur in Patriarcham Alexandrinum, ideoque Africana Diœcesis non retinet, nisi quatuor Provincias. Et inter ipsas Mauritania iterùm dividitur in duas. Proconsularis, omnium dignior & prima, Provincia extinguitur, adjecta Byzacio: Non hoc illi, sed illa huic adjungitur. Quod nempe omnes fermè ejus civitates, & quidem ipsam etiam Carthaginem, obscœni Saraceni destruxissent. Eâdem de causa prima Mauritania habet unicam civitatem, secunda dumtaxat quatuordecim, ideòque mirum est harum Provinciarum unionem fuisse solutam: Forsitan propter civitatum distantiam. Et inter ipsas variæ habent ignota nomina. Credo esse oppida aut castra, in quæ destructarum civitatum Episcopi suas Cathedras transtulerant. Est non dumtaxat Ecclesiastica, sed etiam civilis divisio. Lucet ex hoc titulo: "Sub glo„riosissimo Exarcho seu Præfecto Africæ". Ex quo patet institutam à magno Justiniano Præfecturam etiam tunc permansisse.

Infelix Africa, quam laudatus Justinianus à miseranda Wandalorum servitute liberaverat, sub Justiniano secundo cecidit in longè magis deplorandam servitutem Impiorum Saracenorum. Hi suo more illic destruxerunt omnia. Postmodò tamen eadem eidem Justiniano restituerunt. At verò ejus Successor Leontius denuò amisit omnia, atque ita Leo Sapiens in tota Africa nihil penitùs potestatis habuit. Quare novam hanc divisionem potiùs ab isto Justiniano factam credo, quam ab illo Leone. Existimo quod ipsam fecerit juxta statum, in quo recepit à Saracenis. Et juxta hanc divisionem Nilus Doxopatrius in libro de quinque Patriarcatibus scribit Carthaginem esse in Provincia Byzacii.

Et hinc intelligimus fundamentum, ex quo Gummitanus Episcopus

pus apud ſanctum Leonem nonum Pontificem prætendit eſſe Primas totius Diœceſios, & Carthaginenſem Epiſcopum à ſua dignitate excludere. Quia nempe Proconſularis Provincia erat adjecta Byzacio, ideoque videbatur debere ſequi non ampliùs ſuam propriam, ſed formam Byzacenæ Provinciæ. Videbatur ejus Metropolita ac Primatialis poteſtas non ampliùs Carthagini, præſertim jam deſtructæ, eſſe annexa, ſed ſequi ſeniorem Epiſcopum. At verò tunc Gummitanus erat ſenior. Hinc diſcimus & aliud: Nempe adductam Provinciarum notitiam eſſe mutilam, aut certè Gummitanam civitatem fuiſſe etiam tunc deſtructam, & pro ipſa exprimi aliquod ejus caſtrum aut oppidum. Etenim conſtat ipſam fuiſſe in Byzacio, & notitia nullam ejus facit memoriam. Quidquid ſit, Gummitanus Epiſcopus ſuæ, licet forſitan deſtructæ, civitatis retinuit titulum.

CAPUT II.

Exponitur Hierarchia Africanæ Eccleſiæ.

Ex iſtæ Provinciæ apud Afros fuerunt non ſolummodò civiles, ſed etiam Eccleſiaſticæ. Eſt res exploratiſſima. Et fuerunt quoad Epiſcopales Cathedras numeroſiſſimæ. Etenim per Jacobum Sirmondum vulgata notitia Provinciæ Proconſulari quinquaginta quatuor, Numidiæ centum viginti quinque, Byzacio centum & tredecim, Mauritaniæ Cæſaræenſi centum viginti ſex, Mauritaniæ Sitifenſi quadraginta quatuor, Provinciæ Tripolitanæ aſſignat quinque Cathedrales Eccleſias. Et numerus videtur eſſe mutilus. Etenim in Cæſaræenſi Provincia omittitur ipſa Eccleſia Cæſaræenſis. Et Carthaginenſi Synodo, quam ex ſola ſua Provincia contra Pelagianos celebravit Primas Aurelius, adfuerunt Epiſcopi ſexaginta octo. Quin iſtius notitiæ, ſeu catalogi author, ſanctus Victor Vitenſis Epiſcopus, in primo Wandalicæ perſecutionis libro ſcribit in Proconſulari tunc Provincia fuiſſe Epiſcopos centum ſexaginta,

ginta quatuor. Et videtur non de Sedibus loqui, ſed de ſuperſtitibus tunc Epiſcopis, ideoque plures fuiſſe Sedes. Ejus de Mauritania Cæſaræenſi iſthìc Dictum concordat catalogo: "Creſcens, „Metropolitanus Aquitaniæ civitatis, centum viginti Epiſcopis „præeſt". Legendum eſt: "Mauritaniæ civitatis". Loquitur de Geizerici Regno, at verò catalogus agit de Regno Hunnerici. Creſcens videtur tunc fuiſſe mortuus. Et tamen præter ſex mortuos catalogus numerat centum viginti vivos Epiſcopos, ideòque eſt differentia quoad unum. Idem Victoris liber numerat duos Tripolitanos Epiſcopos Viceſſebrarenum, & Creſconium Enſem. Legendum eſt: "Creſconium Oenſem". Hic habetur in catalogo, deeſt verò Viceſſebrarenus, ideoque Tripolis habuit plures quam quinque Epiſcopos. Et ad tertiam Carthaginenſem Synodum dixit Primas Aurelius: "In Tripoli, ut aſſeritur, Epiſcopi ſunt „quinque tantummodò". Voces, "Ut aſſeritur" edicunt ipſum de vivis agere Epiſcopis, non de Epiſcopalibus Cathedris. Etenim Diœceſios Primas nequit ſubjectarum ſibi Sedium numerum ignorâſſe. Et in Carthaginenſi Collatione Ruffinianus Scriba dixit de præſentibus Catholicis Epiſcopis: "Catholicæ partis Epiſcopi, „ſecundum ſubſcriptionem huic Brevi inſertam, efficiuntur ducenti „ſexaginta ſex. Exceptis his quos dicunt necdum ſubſcripſiſſe". Et hi erant viginti. Et poſt horum coram Comite Marcellino exhibitionem dixit ſanctus Alipius Tagaſtenſis Epiſcopus: "Scriptum ſit ducentos viginti Epiſcopos eſſe abſentes, quos aut in„firmitas, aut ætas, aut certè neceſſitas detinuit". Et Fortunatianus Siccenſis Epiſcopus addidit: "Sexaginta quatuor Cathedras „habemus vacuas". Proinde Cathedræ, quas tunc detinebat Catholica Eccleſia, erant quingentæ ſeptuaginta. Et non paucæ detinebantur à ſolis Donatiſtis. Porrò catalogus habet ſolummodò quadringentas ſexaginta novem Cathedras: Eſt ergo incompletus. Aliud tamen in Collationis Breviculo ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Epiſcoporum Catholicorum omnium præſen„tium nomina eſſe conſtitit ducenta octoginta ſex. Viginti enim „non ſubſcripſerant, qui tamen ſuam exhibentes præſentiam, „& in medium procedentes, niſi quos infirmitas corporis illic „apud Africam tenuit, præſentibus Geſtis ſe mandare & conſentire profeſſi ſunt". Et infra: "Dictum eſt à Catholicis, „alios Epiſcopos centum viginti non veniſſe Carthaginem". Et iterum:

Can. 39.

Lib. 1. Cap. 214.

L. 1. C. 16.

iterum: "Reſponſum eſt à Catholicis ſexaginta eſſe, quibus ſuc-
„ceſſores Epiſcopi nondum fuerant ordinati". Quiſnam textus
ſit vitiatus, permitto aliis diſquirendum.

Quævis Provincia, licet Metropoliticam poteſtatem habuerit, non tamen habuit Eccleſiaſticam Metropolim, in cujus Epiſcopis iſta poteſtas per ſucceſionem reſideret. Iſta poteſtas ſucceſſit in diverſarum Sedium Epiſcopos. Etenim ſub Donatiſticæ Factionis exordio Numidiæ Primatum Secundus Tigiſitanus, ad Epiſcopalem ſancti Auguſtini electionem Megalius Calamenſis, Milevitanæ contra Pelagianos Synodi tempore Sylvanus Summenſis, exinde Valentinus Vajanenſis, poſtmodo ſanctus Alipius Tagaſtenſis, alii geſſerunt aliis remporibus. Quod ipſum demonſtrari poſſit in aliis Provinciis. Eſt res manifeſta. Quod ſanctus Alipius iſtum Primatum geſſerit, lucet ex epiſtola Dioſcori ad S. Auguſtinum:
„Senex Alipius rogavit me". Et ex ſancti Auguſtini Epiſtola ad
Epiſt. 55. ipſum Alipium: "Auguſtinus Alipio Seni". Etenim, Senex,
erat unus è titulis, quibus Afri Metropoliticæ poteſtatis Ge-
Epiſt. 67. ſtorem Epiſcopum inſigniebant. Ita Carthaginenſi, ſub Attici & Cæſarii Conſulatu celebratæ, Synodo adfuerunt Aurelius, Muzonius, ac alii Epiſcopi, & ſubſcribitur: "Manu Senis Mu-
„zonii". Hic eſt ille Muzonius, dequo in Dialogo contra lu-
ciferianos ſanctus Hieronymus: "Muzonius Byzacenæ Provinciæ
Cap. 7. „Epiſcopus, cui propter ætatem Primæ ab omnibus defereban-
„tur, ita locutus eſt". Utique in Ariminenſi Concilio. Tempore iſtius Carthaginenſis Synodi erat Primas Byzacii. Et precibus, quas in Carthaginenſi Collatione Comiti Marcellino obtulerunt Catholici Epiſcopi, poſt Aurelium Carthaginenſem ſubſcribit "Sylvanus Senex, Eccleſiæ Summenſis". Hoc eſt, Sum-
Epiſt. 261 menſis Epiſcopus, & Primas Numidiæ. Et S. Auguſtinus ſcribit ad ſanctum Celeſtinum Pontificem: "Sanctus Senex, qui tunc
„Primatum Numidiæ gerebat". Et ad Profuturum Conſtanti-
nenſem Epiſcopum: "Quod Senex Megalius defunctus ſit, jam
„vos audiſſe quis dubitet? Erant autem à depoſitione corporis
Epiſt. 149. „ejus, cum hæc ſcriberem, dies fermè viginti quatuor. Utrum
„jam videris Succeſſorem Primatus ejus, ſi fieri poteſt, ſcire vo-
lumus". Omnes editi libri ſunt mutili. Hoc modo ſupplendi ex Bibliotheca Sereniſſimi Domini, Magni Ducis. Editi libri addunt

addunt: "Diſponebas enim". Et legunt non, "Videris", ſed
„inveneris". Quæ lectio videtur melior. Et iſtud additamentum videtur non omittendum. Erat dubium, quis in Numidia Epiſcopus Megalio per conſecrationis ætatem proximè ſuccederet, adeoque cui poſt ejus mortem deberetur Primatus Provinciæ. Hac de re Auguſtinus & Profuturus ante Megalii mortem contulerant, & Profuturus promiſerat ſedulò inquirere: Hinc poſt iſtius mortem Auguſtinus rogat, an invenerit. Proindè apud Afros Metropolitica authoritas non erat adſtricta certæ Sedi, ſed ſemper tranſibat ad Seniorem conſecratione Epiſcopum totius Provinciæ. Hinc non rarò erant lites de ſucceſſione: Dum nempè duo de conſecrationis ſenio contenderent. Ita evenit inter Victorinum & Xantippum, Numidiæ Epiſcopos, de quibus videnda eſt ſancti Auguſtini epiſtola ad Victorinum. Epiſt. 217.
Et ad iſtud malum exſcindendum emanavit hic Canon: "Qui-
„cumque deinceps ab Epiſcopis ordinantur, literas accipiant
„ab Ordinatoribus ſuis manu eorum ſubſcriptas, continentes
„Conſulem & diem, ut nulla altercatio de poſterioribus vel
„anterioribus oriatur".

Erat ſingularis & ab aliis gentibus diverſa Hierarchia. Attamen non vacua fundamenti. Etenim Epiſcoporum tranſlatio erat tunc ſummoperè vetita: Afri eam æquiparabant Rebaptiſmo. Hinc Metropoliticæ civitatis Epiſcopus erat non rarò Juvenis, ac inter Senes Com-provinciales quaſi diſcipulus inter Magiſtros. Nihilominùs ipſis præſidebat. Hoc Afri judicarunt incongruum, ideoque iſtam poteſtatem ſemper alligarunt ſeniori Epiſcopo. Et ipſum Provincia appellabat ſuum Senem. Titulus iſte fuit tanti, ut illo etiam Carthaginenſis, licet non ætatis, ſed civitatis cauſa ſuccederet in dignitatem, Primas fuerit uſus & gaviſus. Etenim in literis ad Quintianum Presbyterum ſanctus Auguſtinus Aurelium Primatem ſcribit "Senem Aurelium". Quod eadem Hierarchia uſque ad Magni Conſtantini tempora viguerit apud Hiſpanos, affirmant Joannes Mariana, & in ſcholiis ad Canones Illiberritanos Ferdinandus Mendoza. Et res in iſtis Canonibus omninò habet fundamentum.

Iſti Afrorum Primates habuerunt & alios titulos. Donatiſtæ ipſos appellarúnt "Principes". Ita in Carthaginenſi Collatione L. 1. c. 201
Victor Tabborenſis Donatiſtarum Epiſcopus dicit: "Beatiſſimus
Pater

Pater & Princeps noſter Primianus". Loquitur de Primiano Carthaginenſi. Et in ſanctum Auguſtinum ſcripſit Creſconius Do-
L.3.C.80. natiſta : "Epiſtolam Principis ueſtri, qua neſco quid de te ſcripſit,
„cum te ordinari nollet, tenent non pauci noſtrorum". Per Prin-
cipem illum intelligit Megalium, Calamenſem Epiſcopum, Nu-
midiæ Primatem, cujus in Auguſtinum calumnia eſt eruditis no-
tiſſima. Et in Carthaginenſis Collationis Breviculo Donatiſtæ Ce-
cilianum Carthaginenſem Epiſcopum arguunt, quod noluerit "Prin-
L.3.L.16. „ceps à Principe ordinari". Nempe Proconſularis Provinciæ Pri-
mas à Primate Numidiæ. Et in quarto contra Creſconium libro
ſanctus Auguſtinus per ironiam ſcribit : " Primianus ſuper Col-
Cap. 50. „legas Principatum gerit". Titulus videtur inductus à ſuperbiſſimo
faſtu Donati magni. Ipſum enim, quod nollet appellari "Epiſcopus",
ſed "Donatus Carthaginis", ſanctus Optatus appellavit "Princi-
„pem Carthaginis". Quidquid ſit, titulus iſte Catholicis Epiſco-
pis per omnia diſplicuit. Hinc contra ipſum ſanxit tertia Car-
Can. 26. thaginenſis Synodus : "Primæ Sedis Epiſcopus non appelletur
„Princeps Sacerdotum, aut ſummus Sacerdos, aut aliquid hujuſ-
„modi, ſed tantùm primæ Sedis Epiſcopus". Hic ergo eſt ſecun-
dus iſtorum Primatum legitimus titulus. Ita in literis ad Genero-
Epiſt.165. ſum ſanctus Auguſtinus ſcribit Secundum Tigiſitanum Epiſcopum
fuiſſe in Numidia "Epiſcopum primæ Sedis". Et ſub Cæſarii ac
Attici Conſulatu celebrata Carthaginenſis Synodus laudat "Creſ-
„centianum Epiſcopum primæ Sedis Numidiarum". Etiam Mu-
zonium dicit in Byzacio primæ Sedis Epiſcopum. Et Numidiæ
Matricula jubetur eſſe & apud primam Sedem, & apud Metropo-
lim Conſtantinam. Aliud ergò erat prima Epiſcopalis Sedes Pro-
vinciæ, aliud civilis Metropolis. Carthaginenſis, per ſanctum
Auguſtinum in tertio contra Creſconium libro memorata, præ-
fati Secundi Synodus ipſum inſcribit "Epiſcopum primæ Cathedræ".
Cap. 27. Ex quo vides titulum eſſe antiquiſſimum. Eundem Januario, vel
potiùs Januariano, Donatiſtarum in Caſis-nigris Epiſcopo, defe-
runt Catholici Hipponenſis Eccleſiæ Clerici : " Januariano primæ
„Sedis Epiſcopo partis Donatianæ". Eundem titulum laudant Ca-
„nones Illiberritani. Et hoc eſt unum argumentorum, ex quibus
Africana Hierarchia videtur olim viguiſſe in Hiſpaniis.

Tertius titulus eſt Primas. Ita in quarto contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus ſcribit de præfata Megalii Calamenſis epiſtola

epiſtola : "Epiſtolam Primatis noſtri". Et in literis ad ſanctum Cap. 64.
Celeſtinum Pontificem : "Gerebat Numidiæ Primatum". Et Hip- Epiſt.162
ponenſes Clerici in præfata ad Januarium epiſtola : "Secun-
„dus Tigiſitanus, Primas veſter". Et rursùm Auguſtinus in
literis ad Victorinum Epiſcopum : "Mauritanias Provincias ſci- Epiſt. 217.
„mus ſuos habere Primates". Et Milevitana Synodus : "Salvo Can. 13.
„jure Primatus Numidiæ & Mauritaniæ". Et ſanctus Poſſidius in
ſancti Auguſtini vita laudat "Carthaginenſem Epiſcoporum Pri- Cap. 8.
„matem", & adjungit : "Tunc Primate Numidiæ Megalio, Ca-
„lamenſi Epiſcopo". Notanda eſt, ac inferiùs exponenda diſtin-
ctio : Megalium ſolius Numidiæ, Carthaginenſem appellat Pri-
matem Epiſcoporum. Tituli radicem exponit in literis ad Gal- Epiſt. 4.
liarum Epiſcopos ſanctus Papa Hilarus : "Conſtantius Veteticæ Cap. 1.
„Eccleſiæ Antiſtes, ævo honoris Primas eſſe dicitur". Hoc eſt,
ſenior inter omnes ſuffraganeos, ideoque ipſorum poſt Metro-
politam dignior & primus. Apud Afros Provinciæ ſenior non ſolo
Epiſcopalis honoris ævo, ſed inſuper Metropoliticâ authoritate
præfulgebat, ideoque meritò dicebatur Primas. Magnus Grego-
rius in literis ad Columbum Numidiæ Epiſcopum dat & aliam
rationem : Adeodatum Primatem inſcribit "Primatem Synodi". Libr. 2.
Quod nempe iſthìc obtineret authoritatem Præſidis. Eſt antiquus Ep.86.87.
titulus. Nam illum Diotrephi Epiſcopo adſcribit etiam ſanctus
Joannes Apoſtolus. Media Eccleſiæ ſæcula Primates appellarunt
Epiſcopos præfectos pluribus Metropolitis ac Provinciis. Hinc-
marus Rhemenſis titulum extendit ad iſtos etiam unicæ Provin-
ciæ Metropolitas, qui nullum agnoſcebant iſtiuſmodi Primatem.
Eſt vox multifariæ ſignificationis.

Quartus Africanorum Primatum titulus eſt "Metropolitanus". Quod Carthaginenſi Epiſcopo competierit, & attributus fuerit, eſt omnibus notiſſimum. Erat enim Metropolitanæ Sedis Epiſcopus, habebatque perpetuam Metropoliticam authoritatem. Ita in prima Epheſini Concilii Actione Petrus Presbyter, ac Notariorum Primicerius, Capreolum Carthaginenſem Antiſtitem appellat "Re-
„verendiſſimum Metropolitanum ac Epiſcopum Carthaginis". Quæ-
ſtio eſt, An attributus fuerit etiam aliarum Provinciarum Prima-
tibus ? Reſpondeo fuiſſe attributum. Etenim in libro de Geſtis
cum Emerito Cæſaræenſi Donatiſtarum Epiſcopo ſanctus Augu-
ſtinus Deuterium, Catholicum ejuſdem civitatis Antiſtitem, ap-

pellat "Episcopum Metropolitanum Cæsaræensem". Crescentem ejusdem civitatis Episcopum eodem titulo donat in primo libro de Wandalica persecutione sanctus Victor Episcopus Vitensis. Et quarta Carthaginensis Synodus, de consecrando novo Episcopo sanciens, dicit: "Cum consensu Clericorum & Laicorum, & „Conventu totius Provinciæ Episcoporum, maximeque Metropoli„tani vel authoritate vel præsentiâ, ordinetur Episcopus". Loquitur generatim de cunctis Provinciis. Omnium ergò Primates fuerunt dicti Metropolitani: Non à civitate, sed ab authoritate. Cæsaræensis tamen, quoniam Deuterius & Crescens videntur ætate Ordinis non fuisse seniores, possit sic fuisse dictus à sola civitate.

In secundo Wandalicæ persecutionis libro scribit laudatus Victor: "Geizericus Rex, adstante vulgo, in media civitate, pro „gradibus plateæ novæ, Episcopum suæ Religionis, nomine Jo„cundum, quem Patriarcham vocitabant, præcepit incendio con„cremari". Et ipsi successit Cyrillas. Hic cum nostris Episcopis voluit disputare, & Victor prosequitur: "Collocat sibi Cyrillas „cum suis satellitibus in loco excelso superbissimum Thronum, „adstantibus nostris. Dixeruntque Episcopi nostri: Illa est sem„per grata collatio, ubi superba non dominatur elatio, sed ex con„sensu communi venitur, ut Cognitoribus decernentibus, partibus agentibus, quod verum est agnoscatur. Nunc quis erit cogni„tor, quis examinator, vel libra justitiæ, ut benè probata confir„met, aut pravè assumpta refellat? Et cum talia & alia dice„rentur, Notarius Regis respondit: Patriarcha Cyrillas". Et Catholici intercesserunt: "Legatur nobis, quo concedente istud „sibi nomen Cyrillas assumpsit". Ex quibus discimus plura. Primò, quod Africam ingressi Wandalorum Episcopi assumpserint ac in se transtulerint Hierarchiam Africanæ Ecclesiæ. Quod sibi Carthagine Primatem statuerint. Quod horum Primatum primi fuerint Jocundus & Cyrillas. Secundò discimus, quod istum Primatum exaltarint in Patriarchatum, & Primatem inscripserint Patriarcham. Tertiò, quod isti Primati excelsum & superbum, nempe ut Patriarchæ, Thronum concesserint. Quartò, quod Catholici Episcopi hæc omnia improbaverint. Et meritò. Etenim Carthaginensis Episcopus, licèt sex amplissimarum Provinciarum, ac plurimorum Episcoporum Primas esset, nequaquam tamen erat

erat Autocephalus, sed Patriarchico Romanæ Ecclesiæ juri subjectus per omnia, ideoque remotissimus à Patriarchali dignitate. Et hinc in plenaria suæ Diœcesios Synodo non habuit singularem Thronum, sed sedit Collega inter Collegas. Omnis hic Cyrillæ fastus erat novitas.

Videtur tamen non fuisse novitas. Etenim in Chronico Victor Tonnonensis Episcopus Reparatum Carthaginensem aliquoties appellat Archi-Episcopum. Etiam sanctus Leo nonus Pontifex istius civitatis Episcopum appellat primum à Romano Archi-Episcopum, ac maximum totius Africæ Metropolitanum. At verò Archi-Episcopi titulus tunc dabatur solis Patriarchis, aut Autocephalis Primatibus. Respondeo Victorem Tonnonensem aliter loqui de Capreolo, Eugenio, ac Bonifacio, Reparati Antecessoribus: Eos simpliciter appellat Episcopos. Et de Reparati exordio scribit: "Reparatus Carthaginensis Ecclesiæ Episcopatum post Bonifacium „suscepit". Et postmodò constanter inscribit Archi-Episcopum. Quem titulum istius Sedis Antistiti nec sanctus Augustinus tribuit, nec sanctus Optatus, nec sanctus Cyprianus, nec ulla Africana Synodus, Victor Tonnonensis videtur posteriorem partem suorum Annalium scripsisse de anno in annum. Reparati Acta scripsisse apud Græcos, Constantinopoli, aut in exilio. Isthic didicit Græcorum titulos, & ex ipsis cœpit Reparatum scribere Archi-Episcopum. Et falsum est, quod Archi-Episcopi titulus isto tempore daretur solis Patriarchis, aut Primatibus Autocephalis. Etenim Romana Ecclesia in suo antiquo Canonum Codice duodecimum Chalcedonensem Canonem legit hoc modo: "Quæ„cumque civitates per sacras literas nomine Metropolitano fun„guntur, ipsæ solum honorem consequantur, & is, qui huic Ec„clesiæ præest Episcopus, vocetur Archi-Episcopus, salvo utique „proprio jure, quod reverà Metropolitanæ civitati convenit". Adeò antiqua est ista significatio. Codex docet ipsam non esse Commentum recentium Græculorum. Hæc sunt alterius loci. Posterioribus sæculis cuncti Africanarum Provinciarum Primates fuerunt appellati Archi-Episcopi. Etenim sanctus Gregorius septimus laudat Secundum Episcopum Hipponensem, & inscribit Archi-Episcopum Mauritaniæ Sitifensis.

Quæstio prima est, An ista Metropoliticæ potestatis successio, aut potius de civitate in civitatem migratio viguerit in omnibus

sex Provinciis ? Respondeo non viguisse in Proconsulari Provincia. Est res omnibus explorata. Quare quæstio præsertim est de Mauritania Cæsaræensi. Etenim per Jacobum Sirmondum vulgata Africanarum Ecclesiarum notitia in Sitifensi Mauritania primo Ruffinum Tamallumensem, secundo loco ponit Donatum Episcopum Sitifensem, atque ita affirmat non hunc, sed illum fuisse Primatem. At verò & sanctus Augustinus, & sanctus Victor Vitensis Cæsaræensem Episcopum affirmant fuisse Metropolitanum. Respondeo tamen eandem formam viguisse in Cæsaræensi Provincia. Lucet ex sancti Augustini epistola ad sanctum Celestinum Pon-
Epist. 261. tificem : "Existat exemplo, ipsa Sede Apostolica judicante, vel „aliarum Judicata firmante, quosdam pro culpis quibusdam nec „Episcopali spoliatos honore, nec omnimodis relictos impunitos. „Quæ ut à nostris temporibus remotissima non requiram, recen„tia memorabo. Clamet Priscus Provinciæ Cæsaræensis Epi„scopus : Aut ad Primatum locus, sicut cæteris, & mihi patere „debuit, aut Episcopatus mihi remanere non debuit. Clamet „alius ejusdem Provinciæ Episcopus Victor, cui relicto in eadem „pœna, in qua & Priscus fuit, nunquam nisi in Diœcesi ejus ab „alio communicatur Episcopo". Hæc Prisci & Victoris pœna palam demonstrat Metropoliticam authoritatem etiam in Cæsaræensi Provincia non Cathedræ fuisse adnexam, sed seniori ætati Episcopalis honoris. Hinc in Carthaginensi Collatione Deuterius Catholicus, & Emeritus Donatista Cæsaræensium Episcopus non habuêre locum, nisi suæ ætatis. Et laudatus Africanarum Provinciarum ac Episcoporum catalogus Apocorium Cæsaræensem ponit eodem ordine.

Eadem de pœna scribit in Chronico ad duodecimum annum à Basilii Consulatu Victor Tonnonensis Episcopus : "Primasius Aquimetensis Episcopus", quod tria Chalcedonensis Synodi Capitula damnare nollet, "Monasterio relegatus est. Sed Boëtio, „Primate Byzaceni Concilii morte prævento, ut ei succederet, „memoratæ damnationi protinus assensit, reversusque ad suos, quæ „prius defendebat, validissimis persecutionibus impugnavit, fide„libus calumnias generando, eorumque substantias auferendo. „Sed in quibus peccavit, latere non potuit. Siquidem postquam „à Catholicis sui Concilii Antistitibus pro suis prævaricationibus „condemnatur, infelici morte extinguitur". Quædam olim delicta Episcopum aut Clericum degradabant, quædam proscribebant à solo adscensu ad altiorem gradum : Et Imperatoris Justiniani tempore tale crimen erat non damnare tria ista Capitula. Hinc Primasius, apud Byzacenos Senior post Boëtium Primatem Episcopus, ne istam pœnam incidens excluderetur à successione in Primatum, recessit à priori sententia, & Capitula damnavit. At istum recessum Collegæ censuerunt esse apostasiam : Hinc Primasium à Primatu ejecerunt.

Quæstio secunda est, An omnes sex Provinciæ habuerint suum proprium Primatem ? Rationem dubitandi facit secundus Canon tertiæ Carthaginensis Synodi : "Propter causas Ecclesiasticas, quæ „ad perniciem plebium sæpè veterascunt, singulis quibusque annis „Concilium convocetur, ad quod omnes Provinciæ, quæ primas „Sedes habent, de Conciliis suis ternos Legatos mittant". Affirmat qualdam habere, quasdam Provincias non habere proprium Primatem, propriamque Synodum. Et in antiquo Romanæ Ecclesiæ Codice habemus hunc Canonem : "Primatem proprium „Mauritania Sitifensis, cum id postularet, habere permissa est in lon„ginquioribus Mauris". Est compendium. Plenus Canon habetur in Codice Africanæ Ecclesiæ : "Placuit ut Mauritania Siti- Cap. 17.
„fensis, ut postulavit Primatem Provinciæ Numidiæ, ex cujus „cœtu separatur, suum habeat Primatem, quem consentientibus „Omnibus Primatibus Africanarum Provinciarum, vel omnibus „Episcopis; propter longinquitatem habere permissa est". Alia lectio habet : "De Primatu Provinciæ Sitifensis. Primatem verò „proprium cum Mauritaniæ Sitifensis Episcopi postularent, omne „Concilium Episcoporum Numidiæ, consentientibus omnibus Pri„matibus, vel universis Episcopis Provinciarum Africanarum, „propter longi itineris novitatem habere permissa est. Cum con„silio Carthaginensis Ecclesiæ factum est". Hinc discimus plura. Primò, quod duæ Mauritaniæ semper fuerint duæ Provinciæ. Et Civiles & Ecclesiasticæ. Secundò, quod Sitifensis Provincia olim nec Primatem habuerit, nec Synodum. Tertiò, quod non ad Cæsaræensis Provinciæ, sed ad Numidiæ Primatem ac Synodum spectaverit, Erat Heteroclyta Hierarchia : Radicem ignoro. Ipsam ob longinquitatem itinerum ac alias rationes pertæsi Sitifenses postularûnt singularem Primatem, propriamque Synodum, & obtinuerunt. Hinc ad Victorinum Episcopum Numidam,

qui contra Xantippum contendebat esse senior & Primas, scripsit
Epist.217. sanctus Augustinus : "Legi in eadem Tractoria, etiam ad Mau-
„ritanias esse scriptum, quas Provincias scimus habere suos Pri-
„mates. Quod si & ex eis ad Numidiam convocandum esset Con-
„cilium, oportuit utique ut aliquorum Maurorum Episcoporum,
„qui illic priores sunt, nomina in Tractoria ponerentur. Quod
„in ista Tractoria non reperiens, multùm miratus sum". Victo-
rinus post Valentini Vajanensis mortem prætendit se Seniorem
Nn midiæ, ideòque & Primatem. Et statim se Primatem osten-
taturus indixit Synodum, & per Tractorias literas convocavit non
solummodò Numidiæ, sed insuper Mauritaniæ, utique Sitifensis,
Episcopos. Nempe dictam separationem improbabat, volebatqi
circumducere. Fecit istud ipsum, quod elapso sæculo fecit Do-
minus Carolus à Lotharingia, Archi-Episcopus Rhemensis, qui
non solum Iprensem ac alios novos Flandriæ ac Arteſiæ Episco-
pos, sed etiam ipsum Archi-Episcopum Cameracensem evocavit
ad suam Synodum : Censuit ipsos à sua Metropoli illegitimè ac
invalidè dismembratos. Sanctus Augustinus istud arguit: "Quas
„Provincias scimus suos habere Primates". Affirmat divisionem
esse legitimam, ideoque non tentandam. Quando facta fuerit, suo
loco exponetur.

De hac Hierarchia scribit ad Gennadium Patricium, Africæ
Exarchum, magnus Gregorius : "Concilium Catholicorum Epi-
„scoporum admoneri præcipite, ut Primatem non ex ordine loci,
„postpositis vitæ meritis, faciat, quoniam apud Deum non gra-
„dus elevatior, sed vitæ melioris actio comprobatur". Textus ha-
L.1.Ep.72 bet : "Gradus elegantior". Videtur hoc modo corrigendus. Gre-
gorius voluit Primates deinceps non per ætatem succedere, sed ex
cunctis Provinciæ Episcopis juxta virtutum merita eligi dignio-
rem. Et denuò scripsit ad omnes Numidiæ Episcopos : "Petistis
„per Hilarium Chartularium nostrum à beatæ memoriæ Præde-
„cessore nostro, ut omnes vobis retrò temporum consuetudines
„servarentur, quas à beati Petri, Apostolorum Principis, ordi-
„nationum initiis vetustas longa servavit. Et nos quidem, juxta
„seriem Relationis vestræ, consuetudinem, quæ tamen contra fi-
„dem Catholicam nihil usurpare dignoscitur, immotam perma-
„nere concedimus, sive de Primatibus constituendis, cæterisque
„Capitulis, exceptis his, qui ex Donatistis ad Episcopatum per-
veniunt,

„veniunt, quos provehi ad Primatus dignitatem, etiam cum ordo
„Clericorum eos ad locum eundem defert, modis omnibus prohi-
„bemus. Sufficiat autem illis, commissæ sibi plebis tantummodò
„curam gerere, non autem illos etiam Antistites, quos Catholica
„fides in Ecclesiæ sinu & edocuit & genuit, ad obtinendum cul-
„men Primatus anteire". Eadem de re Gregorius rescripsit ad
Dominicum Primatem Carthaginensem. Audita Gregorii in A-
postolicam Sedem evectione, Dominicus gratulatorias scripsit lite-
ras, ac ipsas transmisit per solemnissimam Legationem : Per Do-
natum & Quod-vult-Deus Episcopos, Victorem Diaconum, &
Angelum Notarium. Nescio qua ex caussa fuerunt in via passi
moras, & serius venerunt Romam, ideoque Gregorius non res-
pondit, nisi decimo kalendas Augusti, indictione decimâ. Erat
sexti sæculi annus nonagesimus secundus ; At verò Gregorius Pon-
tificatum iniverat jam ante biennium. Rescripsit inter cætera:
"De Ecclesiasticis privilegiis quod vestra Fraternitas scribit, hoc
„postpositâ dubitatione teneat, quia sicut nostra defendimus, ita
„singulis quibusque Ecclesiis sua jura servamus. Nec cuilibet,
„favente gratiâ, ultra quam meretur, impartior, nec ulli hoc
„quod sui juris est, ambitu stimulante derogo, sed Fratres meos
„per omnia honorare cupio, sicque studeo honore singulos sub-
„vehi, dummodò non sit quod alteri jure ab altero possit op-
„poni".

Africanæ Ecclesiæ disciplina per longam sub Wandalis captivi-
tatem fuit læsa in pluribus, & alterata. Et per lites de tribus Chal-
cedonensis Concilii Capitibus accesserunt alia vulnera. Et quis
tunc Romanus Pontifex videtur avitam Provincialium Primatum
successionem, quia communi omnium gentium Hierarchiæ adver-
sam, improbasse, & voluisse mutatam. Hinc Africani omnes, Nu-
midæ præsertim, Episcopi avitum morem probari & firmari po-
stularunt à Pelagio secundo. Et ut Pontificem permoverent, asse-
ruerunt esse antiquissimum, à tempore sancti Apostoli Petri. Avi-
tam suam Hierarchiam studuerunt per novam Apostolicæ Sedis con-
firmationem reddere immutabilem. Preces videntur Pelagium in-
veniſſe defunctum, ac fuisse traditæ Successori Gregorio. Et hic
improbavit morem, ipsumque non quidem immutavit, sed jussit
immutari per Synodum, & hujus executionem delegavit Exarcho
Gennadio. Voluit Primates deinceps eligi per Synodos : Eligi dig-
nio-

Universidad de Deusto
Biblioteca

gniorem totius Provinciæ. Erat ſanctiſſima ſanctio. Nihilominùs ſuarum conſuetudinum tenaces Afri interceſſerunt, & novas miſerunt preces. Per Numidiæ Epiſcopos. Et optimus Gregorius indulſit aliquid moderaminis. Conſuetudinem, quoniam Catholicæ fidei non adverſabatur, permiſit procedere, eâ tamen lege, ut apud Donatiſtas conſecrati, & poſtmodo ad Matrem Catholicam accedentes Epiſcopi nunquam poſſent ad Primatum adſpirare. Poſtea advenerunt etiam literæ & Legatio Primatis Dominici: Et Gregorius denuò firmavit ſuum Decretum. Proinde iſta Primatum Succeſſio ſemper permanſit, & dum Africam contigerit reduci ad Chriſtum Dominum, debebit permanere. Et iſta Gregorii contra Donatiſtas appendix non fuit nova. Lucet ex illis, quæ nobis Victor Tonnonenſis dixit circa Primaſium Epiſcopum Aquimetenſem: Et quæ ſanctus Auguſtinus ſcripſit ad ſanctum Celeſtinum.

Verba, "Etiam cum ordo Clericorum", videntur mendoſa. Videtur legendum: "Ordo annorum" Eſt enim quæſtio de gradu ætatis. Quid ibi operetur Ordo Clericorum? Notandum etiam eſt Gregorii Reſcriptum ad Hilarium Monachum, ejus in Africa Legatum: "Feliciſſimus atquè Vincentius, Diacones Eccleſiæ „Lamingenſis, oblatâ petitione ſuggeſſerunt ab Argentio, ejuſdem „civitatis Epiſcopo, gravem ſe injuſtitiam pertuliſſe, & accepto „præmio Donatiſtas in Eccleſiis fuiſſe præpoſitos". Quidam Lamingenſium Donatiſtarum Clerici, ordinatione ſeniores Feliciſſimo ac Vincentio, redierunt ad Eccleſiam, ipſoſque Argentius Epiſcopus admiſit etiam ad locum juxta ſuæ conſecrationis ætatem, ac duobus memoratis Clericis præpoſuit. Hoc ſimiliter improbavit Gregorius: Uti iſtiuſmodi Epiſcopos noluit eſſe Primates, ita ſimiles Clericos voluit in Eccleſiæ tabula eſſe poſtremos. Gregorii verba, "Quas à beati Petri Apoſtolorum Principis, &c". videntur affirmare Africanam Eccleſiam eſſe fundationem ſancti Petri. Verùm ſunt Africanæ Relationis verba, quæ Gregorius noluit diſcutere. Clariùs ſe exponit in aliis ad Dominicum Primatem
L.7.Ep.32 literis: "Scientes unde in Africanis partibus ſumpſerit ordinatio „Sacerdotalis exordium, laudabiliter agitis, quod Sedem Apoſto„licam diligendo, ad officii veſtri originem prudenti recordatio„ne recurritis". Affirmat primos Epiſcopos per Apoſtolicam Sedem fuiſſe conſecratos, & tranſmiſſos in Africam.

CAPUT

CAPUT III.

Exponitur Primatus Carthaginenſis Eccleſiæ.

IN Commonitorio ſuper Hæreſiarchæ Cæleſtii nomine Marius Mercator rectè affirmat "Car„thaginem eſſe totius Africæ Metropolim". Hinc uti Romanus Proconſul Civilem, ita iſtius civitatis Epiſcopus habuit Eccleſiaſticam poteſtatem in omnes Diœceſios Provincias. Idque à prima fundatione iſtius Eccleſiæ. Etenim ſanctus Cyprianus ſuam erraticam Synodum collegit ex Provincia Africa, id eſt, Proconſulari, ex Numidia, ac utraque Mauritania. Quod etiam adſuerint Tripolitani Antiſtites, eſt ſupra demonſtratum. Notanda eſt ſancti Cypriani ad iſtam Synodum præfatio: "Neque quiſquam noſtrum Epiſcopum ſe eſſe Epiſcoporum con„ſtituit, aut Tyrannico terrore ad obſequendi neceſſitatem Col„legas ſuos adigit". Quod Romanus Antiſtes paſſim inſcriberetur Pontifex Maximus, ac Epiſcoporum Epiſcopus, teſtatur Tertullianus in libro de pudicitia. Sanctus Papa Stephanus videtur ita inſcripſiſſe ſemet-ipſum, atque iſtâ authoritate omnes ſub cœlo Eccleſias compuliſſe ad obediendum ſuis Decretis contra Rebaptiſmum. Hoc Cyprianus rodit: Inſinuat etiam ſe eſſe Epiſcoporum Epiſcopum, & tamen à ſe non præſumi iſtum titulum, nec talem Tyrannidem. Et in literis ad ſanctum Cornelium Pontificem ſcribit: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia. Habet etiam Nu- Epiſt. 45.
„midiam & duas Mauritanias ſibi cohærentes". Provinciam accipit pro Diœceſi. Ibidem affirmat ſibi in Adrumetinæ, quæ poſtmodò Byzacii eſt facta Metropolis, civitatis Eccleſiam eſſe plenam Primatialem poteſtatem. Quæ omnia ſanctus Cyprianus fecit & ſcripſit juxta conſuetudinem ſervatam ab Agrippino, aliiſque ſuis Anteceſſoribus. Magnum iſtum titulum probat in ſancti Auguſtini vita ſanctus Poſſidius: Carthaginenſem Antiſtitem appellat "Primatem Epiſcoporum Carthaginenſem". Nempe omnium

Episcoporum per omnem Africam. Hinc Victor Tonnonensis Firmum Numidiæ Primatem appellat non simpliciter "Primatem „Episcoporum", sed "Primatem Episcoporum Numidarum". Eodem modo sanctus Augustinus in Carthaginensis Collationis Breviculo Megalium Calamensem appellat "Primatem Episcoporum „in Numidia". At verò in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos scribit Carthaginem esse amplam ac illustrem civitatem, illi esse non mediocris authoritatis Episcopum, ejus Ecclesiam esse verticem totius Africæ, omnes alias esse illi subditum corpus. Etiam sanctus Gregorius Nazianzenus in sancti Cypriani Encomio scribit ipsum non soli Carthaginensi Ecclesiæ, sed toti Africæ fuisse præfectum. Hanc Præfecturam laudant plures Synodi, quas celebravit Primas Aurelius. In ipsarum una Epigonius Episcopus dixit ad Aurelium : "Minus præsumis Frater. Necesse „habes tu omnes Ecclesias suffulcire". Et ipse Aurelius ad omnem Synodum. "Scitis me multarum Ecclesiarum causam sustinere". Et Primas Capreolus scripsit ad Ephesinam Synodum: "Missis ad universas Africæ Provincias congruis literis, Synodum „cogere volui". Et apud Victorem Vitensem Episcopum sanctus Primas Eugenius "Zenonis Augusti Præceptum destinat universæ Africæ". Et in suis ad Bonifacium Primatem precibus scribit Petrus Abbas : "Tantæ Sedis, quæ totius Africæ Ecclesiæ „Primatum tenere dignoscitur, tenore muniamur". Plurima sunt istiusmodi testimonia.

L. 3. Cap. 7

Concil. 3. Cap. 45.

Lib. 2.

Attamen Carthaginensis Antistes non fuit Autócephalus, sed Patriarchico jure subjectus Romanæ Ecclesiæ. Etenim Africana Ecclesia est fundata per Romanam, ideoque authoritatis seu originis causa palam spectat ad Romanum Patriarchatum. Primus Innocentius ipsam ponit in eadem classe cum Ecclesiis Hispanis, Gallicis, Italicis, ac Siculis. Hinc Carthaginensis Primas ad Romanam Ecclesiam semper retulit quasvis graviores ac difficiliores causas, itemque quosvis de novo consecratos Episcopos. Lucet ex variis sancti Cypriani epistolis. Et idem Cyprianus novam in Lapsos clementiam non præsumpsit attentare, nisi facta relatione ad Romanum vacantis Ecclesiæ Clerum, varioque ad ipsam Rescripto : Quod nempè isthìc esset ejus Patriarchica authoritas. Ex eodem principio omnes, etiam Provinciales, Episcopi potuerunt Carthaginensem præterire Primatem, & à suarum Provin-

Provincialium Synodorum Judiciis proximè Romam provocare. De sanctis Monachis Martiniano ac Saturiano, per Geizericum Wandalorum Regem in Paganam Africæ Mauritaniam projectis, scribit in primo libro Victor Vitensis : "Ingentem multitudinem „Gentilium Barbarorum Christo Domino lucraverunt, ubi antea „nulla fama Christiani nominis fuerat divulgata. Mittunt Legatos per itinera distenta Deserti : Pervenitur tandem ad Romanam „civitatem. Rogatus Episcopus, ut Presbyterum & Ministros „credenti populo destinaret, explet cum gaudio, quod petebatur". Utique Leo magnus. Sub Wandalica captivitate tunc gemebat, & quasi vidua erat Carthaginensis Ecclesia : Hinc Presbyter & Ministri non è Christiana Mauritania, aut ex vicina Hispania, sed postulantur ab Apostolica Sede. Propter Patriarchalem auctoritatem. Hinc & in suo Chronico scribit Guilhelmus Nangiacensis : "Rogerus „Rex Siciliæ Africam invasit, captâque urbe, quæ Carthago di- „cebatur, Archi-Episcopum Africæ, qui sub servitute Romam ve- „nerat consecrandus, ad Sedem suam remisit liberum". Africa tunc gemebat sub Saracenis. Et uti nuper sub Gregorii septimi Pontificatu, ita tunc reperiri non poterant duo intra Africam Catholici Episcopi, qui Carthaginensem Electum consecrarent : Hinc ille consecrandus accessit ad suum Patriarcham. Et in Lateranensi sancti Martini Pontificis Synodo exstat Synodica epistola, qua Victor, novellus Carthaginensium Antistes, per solemnes Legatos refert "se accepisse Pontificalis honoris consecrationem & stolam". Et illa postulat sibi per Pontificem confirmari. Nempe suum Patriarcham.

Anno 1649.

Hæc omnia insigniter illustrat sanctus Leo nonus in literis ad Thomam Africanum Episcopum : "Noveris proculdubiò, quia „post Romanum Pontificem primus Archi-Episcopus, & totius „Africæ maximus Metropolitanus est Carthaginensis Episcopus, „nec quicumque sit ille Gummitanus Episcopus, aliquam licen- „tiam consecrandi Episcopos, vel deponendi, seu Provinciale Con- „cilium convocandi habet sine consensu Carthaginensis Archi-Epi- „scopi; cujuslibet dignitatis aut potestatis sit, exceptis his, quæ ad „propriam Parochiam pertinent; cætera autem, sicut & alii Afri- „cani Episcopi, consilio Carthaginensis Archi Episcopi agit. Hoc „autem nolo vos lateat, non debere præter sententiam Romani „Pontificis universale Concilium celebrari, aut Episcopos damnari

„vel deponi. Quia etsi vobis liceat aliquos Episcopos examinare, „definitivam tamen sententiam absque consultu Romani Pontificis „non licet dare, quod in sanctis Canonibus statutum poteritis in„venire". Hæc posteriora Leo addit ex Isidori Mercatoris Codice, qui tunc vigebat per Latinam Ecclesiam. Pergit in literis ad Petrum ac Joannem, Africanos item Episcopos: "Sed de „Africæ Primatibus aliter intelligendum est, quia in singulis ejus „Provinciis antiquitus Primates instituebantur, non secundùm „potentiam alicujus civitatis, sed secundùm tempus suæ ordina„tionis, quibus tamen omnibus præerat unus, scilicet Cartha„ginensis Archi-Episcopus, qui etiam non incongruè dici potest „Metropolitanus, propter Carthaginem Metropolim totius A„fricæ".

Hanc Carthaginensis Ecclesiæ dignitatem graviter læserunt Donatistæ. Res infra exponetur. Et ista præsumptio non est admiranda in istis Turbinibus. Eandem quippè, immò longè majorem, posterioribus sæculis attentavit Orthodoxus Gummitanæ Ecclesiæ in Byzacio Episcopus, adversùs quem scripsit ad Petrum & Joannem, Proconsularis, ut videtur, olim Provinciæ Episcopos, sanctus Leo nonus: "Rectè contrà Gummitanum Epi„scopum dignitatem Carthaginensis Ecclesiæ defendistis. Quia „sine dubio post Romanum Pontificem primus Archi-Episcopus, „& totius Africæ maximus Metropolitanus est Carthaginensis „Episcopus, nec pro aliquo Episcopo in tota Africa potest per„dere privilegium, semel susceptum à sancta Romana & Apostо„lica Sede, sed obtinebit illud usque ad finem sæculi, & donec „in ea invocabitur Nomen Domini Nostri Jesu Christi, sive „deserta jaceat Carthago, sive resurgat gloriosa aliquando. Hoc „ex Concilio Cypriani, hoc ex Synodis Aurelii, hoc ex om„nibus Africanis Conciliis, hoc, quod majus est, ex venerabi„lium Prædecessorum nostrorum, Romanorum Pontificum De„cretis apertè monstratur. Nec quicumque ille sit Gummi„tanus Episcopus, aliquam licentiam consecrandi Episcopos, vel „deponendi, seu Provinciale Concilium convocandi habet sine „consensu Carthaginensis Archi-Episcopi, cujuslibet dignitatis „aut potestatis sit: Tantummodò procurabit ille Gummitanus „Episcopus quæ ad propriam Parochiam pertinent, cætera au„tem, sicut & alii Africani Episcopi, consilio Carthaginensis Archi-

„Archi-Episcopi aget, qui solus in Africa Pallium ab Apostо„lica Sede habere solet. Unde & Episcopos consecrandi prin„cipale & antiquum jus retinet". Quid Gummitanus ille Antistes prætenderit ac præsumpserit, est suprà expositum. Ejus item fundamentum.

Quædam Leonis Pontificis verba sunt elucidanda. Primò hæc: "Et post Romanum Pontificem primus Archi-Episcopus". Nempe intra Romanum Patriarchatum. Etenim in illo nullus ex avita Patrum Institutione fuit Primas tot Provinciarum. Thessalonicensis Episcopus præfuit toti Illyrico: Verùm non per ordinarium Primatum, sed per vices delegatas Sedis Apostolicæ. Et ista vacaria Præfectura à sancto Damaso duxit primam originem. Galliarum Primates sunt longè juniores. Omnium senior est per Carolum Magnum. Etiam Cantuariensis ac Toletanus spectant ad media sæcula. Hinc Carthaginensis Episcopus etiam extra Romanum Patriarchatum, ac in generalibus Ecclesiæ Synodis fuit summè honoratus. Etenim ad sextam Synodum Constantinus, Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presbyter ac Grammaticus Latinus, solemniter dixit: "Scio temporibus „Pauli quondam Patriarchæ venisse Fortunium, qui fuit Epi„scopus Carthaginensis, & cum Missas acturus esset in sancta „magna Dei Ecclesia, quæsitum est, quomodò sedere debuisset, „utrumnè ante Metropolitanos, qui hic morabantur, an post „eos. Et requirente eodem Paulo quondam Patriarcha in Bi„bliotheca Patriarchii librum quinti Concilii, ut cognosceret „quomodò sedere debuissent, contigit ut inveniretur & La„tinus liber ejusdem Concilii. Et exinde instructus idem Pau„lus fecit eum ordinabiliter Sedere". Porrò in quinto Concilio Sextilianus Tunicnsis Episcopus, Primosi Carthaginensis Primatis Vicarius ac Legatus, sedit proximè post Patriarchas ac Antocephalos Exarchos, ante omnes Metropolitanos, & Græcos & Latinos. Unicus ipsum præcessit Thessalonicensis, propter amplas vices Apostolicas. Tres Græcorum Exarchi, licet per Constantinopolitani Episcopi rapinas amiserint Antocephaliam, retinent tamen ejus imaginem, & quasdam reliquias.

Notanda sunt & hæc sancti Leonis verba: "Privilegium se„mel susceptum âb Apostolica Sede". Et inter hæc privilegia Leo ponit potestatem "consecrandi Episcopos". Hujus functionis

nis antiquum & principale jus affirmat esse penes solum Carthaginensem. Ex Apostolico privilegio. Et addit omnia hæc constare ex Decretis Romanorum Præsulum. Et quidem ista omnia fuisse Afris Romana beneficia, nemo sana sentiens possit inficiari. Ipsum agnovit ac professus est Carthaginensium Primas Reparatus, qui post ejectos ex Africa Wandalos ad sanctum Agapetum Pontificem solemniter legavit Caium & Petrum Episcopos, ac Liberatum suum Archi-Diaconum, novo Pontifici gratulaturos adeptam dignitatem, & supplicaturos Primatiali Cathedræ antiqua privilegia. Lucet ex Pontificis Rescripto: „Uniuersa, quæ inimicorum perversitas invaserat, Charitati tuæ „Metropolitana jura reparantes hortamur, &c". Hoc ipsum professi sunt universi Afrorum Antistites, dum à Pelagio secundo ac à Magno Gregorio supplicarunt eandem reparationem, et jam heteroclytam Successionem Provincialium Primatum. Apostolicus Canon sanxit omnes & singulos, non dumtaxat Metropolitas, sed etiam Provinciales Episcopos consecrari per Patriarcham: Per ejus manus, aut certè ad ejus præviam confirmationem & literas. Hic Canon, uti in quibusdam aliis Diœcesibus, ita in Africa non viguit ob transmarinam ab alma Urbe ac Patriarchali manu distantiam: Et hoc ex gratioso indulto Romanæ Cathedræ. Cathedra ista permisit omnes Afrorum Episcopos consecrari per manus, aut literas Primatis Carthaginensis.

Et hoc indultum circumducendum censuit Siricius Pontifex, dum in Africam misit hunc Canonem: "Extra conscientiam „Sedis Apostolicæ, hoc est, Primatis, nemo audeat ordinare". Nempè Episcopos. Canon affirmat verum Africæ Primatem, seu Patriarcham sedere in Apostolica Sede, ideoque sine ipsius prævia confirmatione nullum isthic posse consecrari Episcopum. Et mandat deinceps sic observari. Et istam novam regulam Thelensis Synodus tentavit per Byzacium mittere in executionem. Verùm Reverendus Pater Paschasius Quesnellus nervosè contendit Siricii litteras, & Thelensem Synodum esse spuria, ac supposititia figmenta. At sine competenti fundamento. Etenim Fulgentius Ferrandus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus, ac vir eximiè eruditus: Est enim omnino ille idem, qui scripsit vitam sancti Fulgentii, & ad cujus litteras idem Fulgentius rescripsit librum de Baptismo Æthiopis. Hic, inquam, eruditus Ferrandus in sua breviativa Canonum collectione frequenter laudat & præfatas litteras, & præfatam Synodum, uti legitimas atque authenticas. Eadem laudat ille Canonum codex, quem Reverendus Pater Paschasius Quesnellus vulgavit, & affirmat esse antiquum Romanæ Ecclesiæ, quo illa fuit usa, antequam alium meliorem edidisset Dionysius Exiguus. Attamen Synodum istam aliqui non Thelensem appellant, sed Theleptensem. Laudatus Ferrandus constanter appellat Zellensem. Et hæc appellatio videtur comprobanda. Etenim tantum testimonium quis improbet? Adductum Canonem præfatus Romanæ Ecclesiæ Codex legit in hunc modum: " Ut extra conscientiam Sedis Apostolicæ „Primates nemo audeat ordinare". Quæ lectio suis etiam non vacat scrupulis.

Etenim Reverendus Pater Paschasius Quesnellus advertit vocem, Ordinare, esse æquivocam, & ab ipsâ quandoque consecrationem, quandoque administrationem, aut quamvis dispositionem importari, atque prosequitur: Verùm ut communiori vocum usui & Grammaticæ legibus magis accomodatur" ista lectio. "ita Regionum istarum disciplinæ ac moribus prorsus adversatur. Si enim Primatum nomine Carthaginensem „Episcopum intelligat, non pluralis, sed singularis numerus „apponi debuerat: Cum unicus esset hujusmodi Primas in Africa. Sed & quam hoc ab Africanis Juribus & consuetudine „alienum, ut ad Episcopum Romanum de ordinando Carthaginensi Episcopo consultatio vel relatio mitteretur. Quod si „per Primates Metropolitanum uniuscujusque Provinciæ Episcopum, seu primæ Sedis Antistitem designat, jam verò inep„tissimum est ac ridiculum istud Decretum, quod Primates „extra conscientiam Sedis Apostolicæ ordinari vetat: Cum Primates in Africa, excepto Carthaginensi, nunquam ordinarentur.

Respondeo tamen istam lectionem non esse paradoxam. Per Primates intelligi possint tam Carthaginensis, quàm primæ Sedis Episcopi per alias Provincias. Etenim inter Carthaginensis Ecclesiæ Primatialia Jura fuit & illud, quod ad Carthaginensem Aurelii Synodum, à qua proprium Primatem acceperunt, dixerunt Cæcilianus & Honoratus, Legati Sitifensis Mauritaniæ: " Profitemur „in conscientiam Ecclesiæ Carthaginensis perferre, quandocumque „voluerimus habere primæ Sedis Episcopum. Ita ut cum primæ Sedis

„Sedis Episcopus de corpore recesserit, qui in ejus locum succe„dit, ad Ecclesiam Carthaginis mittat, & eam instruat, ut fiat „primæ Sedis Episcopus". Et omnis Synodus acclamavit: "Pla„cet, placet". Et adjungit: "Quandocunque habere voluerit quæ„cumque Provincia primæ Sedis Episcopum, instruat primitùs „Carthaginensem Ecclesiam, & sic quod desiderat faciat". Quod jus utcumque lapsum restauravit in suâ Carthaginensi Synodo Bonifacius Primas. Et hujus Synodi, usque huc latentis, insignem ac utilem notitiam debemus Illustrissimo Domino Lucæ Holstenio, qui eam produxit ex Vaticana Bibliotheca. Proinde apud Afros nullus poterat fieri Primas sine prævio examine & confirmatione Archi-Episcopi Carthaginensis. Hic discutere debebat, utrum accipiendæ dignitati nullus obstaret obex. Et hinc lucet magnum Gregorium, dum alicui notæ obnoxios Episcopos excluſit ab ista successione, nihil sanxisse contra Gentis mores aut Canones. Possit igitur fieri, ut Siricius Pontifex censuerit illud jus spectare ad suam Sedem. Nec sine fundamento. Etenim Primates isti, licet non quoad civitatem & locum, quoad potestatem ac dignitatem erant veri ac pleni Metropolitæ: Et verò omnium Occidentalium Metropolitarum confirmatio, consecratio, ac inthronizatio singulari semper, per sextum Nicænum Canonem stabilito, jure spectavit ad Apostolicam Sedem, Patriarchalem totius Septemtrionis ac Occidentis. Siricius voluit nec Carthaginensem deinceps consecrari, nec aliarum Provinciarum Primates inthronizari sine suo prævio examine & assensu. Et hinc usus est communi ad consecrationem & inthronizationem significandam voce, "Ordinare".

Est res non improbabilis. Attamen aliud fortissimè suadet quartum Ferrandi Diaconi compendium: "Ut Episcopus à tribus „ordinetur, consentientibus aliis per Scripta, cum confirmatio„ne Metropolitani, vel Primatis". Ferrandus affimat compendium esse desumptum ex quarto & sexto Nicæno, ex decimo nono Antiocheno, ex duodecimo Laodicensi, ex bino Carthaginensi, ex Zellensi Canone, ac ex epistola Papæ Siricii. Per Metropolitanum omnino videtur Carthaginensem Archi-Episcopum, per Primatem intelligere Præfectum unius Provinciæ. Etenim unicus per omnem Africam Metropolitanus fuit iste Archi Episcopus. Ferrandus videtur docere Africanos Episcopos consecrari non posse, nisi per Interventum utriusque Præfecti. Particula disjunctiva, Vel

Vel, videtur sumi pro copulativa, Et. Nec enim id novum est, etiam apud Canones. At verò nulla est hic mentio Sedis Apostolicæ, aut Romani Pontificis. Quærenda est ratio. Quærendum est, quomodò Ferrandus affirmet istud suum compendium esse desumptum ex Siricii epistola, quæ palam exigit Romanum consensum.

Volo meam, non sententiam, sed conjecturam liberè, attaman doceri paratus, edicere. Siricii Synodus videtur non fuisse collecta, ac ejus epistola non fuisse concepta pro sola Africana Ecclesia. Et Synodus & epistola videntur sanxisse pro omni latinâ Christianitate. Videntur esse istud Constitutum, de quo liber Pontificalis: " Siricius fecit Constitutum de omni Ecclesia, & „„contra omnes hæreses, & dispersit per universum Mundum, & „per omnes Provincias, ut in omni Ecclesiæ Archivo custodire„tur, ob oppugnationem contra omnes hæreses". Etenim Synodalis epistola disertè dicit Synodum fuisse adunatam "propter emer„gentes plurimas causas, quæ in aliquantis non erant causlæ, sed „crimina. Exstiterunt enim nonnulli, qui Statuta Majorum non „tenentes, castitatem Ecclesiæ suâ præsumptione violarûnt, vo„luntatem Populi sequentes, & Dei Judicium non timentes". Etiam in hæreses egit ista Synodus: Præsertim in Novatianensem, ac Montensem, seu Donatisticam, maximè tunc grassantes in Occidentali Ecclesia.

Hujus igitur Synodi Constituta Siricius, uti in omnes alias sui Patriarchatus Provincias, ita transmisit etiam in Africam. Et uti Donatianus Teleptensis Episcopus Byzacii Primas, ita & aliarum Provinciarum Præfecti pro eorum executione adunarunt Synodos, aut Provinciales, aut Africanas. Hæc Thelensis, Teleptensis, aut Zellensis fuit palam Africana, & primus Siricii Canon movit ipsi grandem scrupulum. Nec sine rationibus. Etenim Africanam Ecclesiam adstringebat ad novum onus: Ad omnium suorum Episcoporum prævium confirmationem postulandam, non dumtaxat à Provinciæ ac Diœceseos Primate, sed etiam à Romano Pontifice. Hinc adversùs illud Synodus intercessit, allegans suos mores, suam perpetuam consuetudinem. Et tunc existimo Siricium rescripsisse secundam epistolam, prioris interpretativam ac moderativam, de qua Vincentius & Fortunatianus, Proconsularis Provinciæ Legati, dixerunt ad hanc Zellensem Synodum:

"Etiam cum Tusdrum fuissemus, sicut mecum recolit memoria-
„lis auditio vestra, & epistolas sanctæ memoriæ Siricii Sedis Aposto-
„licæ Episcopi dedissemus, unaque earum recitata esset à Sanctimonia
„Fratris nostri Episcopi Latonii, utrasque nos afferre suggestio indi-
„cavit. Has igitur recitari donate. Episcopi dixerunt: Reci-
„tentur epistolæ venerabilis memoriæ Siricii. Ut noverimus, quid
„earum textus contineat".

Affirmant ac nos docent varia. Primò, quod Siricius duas epistolas de hac eadem re miserit ad Africanam Ecclesiam. Nempe secundam ad interpretandos scrupulos natos circa primam. Secundò, quod ad exequendas has litteras factæ sint plures per Africam Synodi: Etiam post mortem Siricii. Nam proximè ante hanc Zellensem facta fuit Tusdritana: Et utrique adfuerunt plures eidem Episcopi. Tertiò, quod ad Tusdritanam Synodum Latonius Episcopus, ut istius Provinciæ Primas, recitari curarit unicam dumtaxat epistolam. Quartò, quod adsidentes Episcopi non contenti postularint etiam recitari secundam: Et quod fuerit recitata. Nempe Latonius recitari curarat solam posteriorem, prioris interpretem ac moderatricem: At verò hæc sine illa plenè percipi non poterat. Hinc & ista recitari debuit. Erat præsens epistola. Posterior videtur hunc primum articulum temperasse, ac reduxisse ad communes Occidentalis Ecclesiæ mores, ad avitam Africanæ Gentis consuetudinem. Et hinc adductum suum compendium, quod ad consecrandos Episcopos solius Metropolitani ac Primatis consensum requirit, Ferrandus Diaconus fundari asseverat, non dumtaxat in quarto ac sexto Nicæno Canone, sed etiam in Zellensi Synodo, ac in epistola Siricii Pontificis. Non in prima, sed in secunda. Hæc periit aut latet. Hinc compellimur ad conjecturas. Eam videtur vidisse sanctus Leo nonus. Etenim scribit amplissimam illam, quam ad omnes consecrandos Episcopos habet Primas Carthaginensis, authoritatem esse privilegium ac beneficium Romanæ Ecclesiæ. Quod nempe dedit ista secunda epistola. Mihi videor hæc non sine fundamento conjicere. Dum epistola apparuerit, docebimur firmiora.

Etiam Provinciarum Primates non caruerunt suis dignitatibus: Præsertim Numida & Cæsaræensis. Etenim dum Victorinus & Xantippus litigarent de Primatu Numidiæ, ad deinceps evitandos istiusmodi scopulos emanavit hic Canon: "Hic ordo", quò junior Episcopus

Episcopus nunquam, præsertim in Synodo, sedere possit ante seniorem, "& à Patribus & à Majoribus servatus est, & à nobis, „Deo propitio, servabitur, salvo etiam jure Primatis Numidiæ „& Mauritaniæ". Hisce duobus semper fuit primus locus post Primatem Carthaginensem. Et hi Primates fuerunt istius dignitatis adeò tenaces, ut in Carthaginensi, post duodecimum Honorii & octavum Theodosii Consulatum celebrata, Synodo Valentinus Numidiæ Primas sederit ante Faustinum, Potentinæ Ecclesiæ Episcopum, Legatum Romanæ Ecclesiæ. Eâdem in Synodo Legati Byzacenæ Provinciæ, itemque Novatus Sitifensis Episcopus, ac ejusdem Provinciæ Legatus, sedent & subscribunt ante Legatos Cæsaræensis Mauritaniæ. Legati omnes sedent inter se permixtim: Omnes ejusdem Provinciæ Legati sibi mutuò non assident. Nempe Primatum privilegium non exibat personas: Nequidem communicabatur Provinciæ Vicariis ac Legatis. An in Primatum Legatos transierit, non possim affirmare. Existimo Primates omnes post Carthaginensem sedisse ante Provinciales Episcopos. Etenim in quinta Synodo Pompeianus, Victorianensis in Byzacio Episcopus, & haud dubiè Primas, sedit ac subscripsit inter Metropolitas. Quod nempe etiam in suæ Diœcesios Synodo obtineret istum locum. Sextilianus Tunensis Episcopus, Primosi Carthaginensis Vicarius ac Legatus, ibidem obtinuit sui Principalis locum, ideòque ista regula videtur obtinuisse in domestica etiam Synodo.

In Romana sancti Martini Pontificis Synodo exstat Synodalis epistola ab Africana trium Provinciarum Synodo ad Theodorum Pontificem, & habet hanc epigraphen: "Columbus primæ Se-
„dis Episcopus Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ Sedis Epi-
„scopus Concilii Byzaceni, & Reparatus Episcopus primæ Sedis
„Concilii Mauritaniæ". Byzacii Primas subscribit ante Primatem Mauritaniæ, ideoque præfatum privilegium videtur cespitare. Respondeo cespitasse. Nam & ad Bonifacium Primatem, suæ Carthaginensi Synodo præsidentem, dixit Felix Zactarensis Episcopus, Legatus Numidiæ: "Extremus ego precor tuæ patientiæ bonita-
„tem, ut legum institutio Paternarum, quam noviter constat esse
„sanciatam, inculcetur mentibus singulorum, ut & Doctor ser-
„vet quod antea didicit; & minùs instructus discat scire quod
„nescit". Agit de antiqua lege ac forma Synodalis præcedentiæ.

Hinc ſubdit : "Tuæ Beatitudinis innocuam exſpecto charitatem, „ut Africanarum Provinciarum Concilia qualiter ſint paternis in„ſtitutionibus ordinata, his Geſtis apertiùs demonſtretur, & „propatulò, quis poſt te ſit alteris primus, non differas ſanctis „interlocutionibus publicare". Rogat quis in Africanis Synodis debeat poſt Carthaginenſem Primatem, qui illic "infulatus Sacer„dos præſidet, & primus palmatus irradiat", habere proximum locum, ac eſſe primus ante omnes alios. Et poſt relectos varios Aurelianarum Synodorum Canones Bonifacius reſpondit : "Ex pa„ternis definitionibus evidenti veritate collegimus Proconſularem „Provinciam Numidiæ, Numidiam verò Byzacenæ, vel cæteris „antelatam. Quiſquis ergò perturbare ſtatutum ordinem quan„documque tentarit, honoris ſui putabitur pati jacturam".

Ex his diſcimus varia. Primò, quod ſub Wandalica captivitate Africana Hierarchia fuerit alterata in variis articulis, ac ſauciata. Secundò, quod horum articulorum unus fuerit antiquum præcedentiæ jus, quod in generalibus iſtic Synodis habebant Primas Numidiæ, ac Primas Cæſaræenſis Mauritaniæ. Tertiò, quod ſola Numidia reclamarit ſuum jus, poſtulans reſtaurari. De Mauritania nemo loquitur : Et tamen aderat, hauddubiè Legatus, Secundinus Minenſis Epiſcopus. Vigilii Tapſenſis Epiſcopi catalogus appellat Minnenſem. Nempe Barbari ipſam horrendè devaſtarant, ac adeò redegerant in nihilum, ut erubeſceret adſpirare ad vetuſta ſui olim ſplendoris Inſignia, Et hæc omninò eſt una rationum, ob quas Imperator Juſtinianus utramque Mauritaniam contraxerit in unam Provinciam. Hinc item Primas Bonifacius reſpondit, quod poſt Carthaginenſem Numida, poſt hunc proximus ſedere deberet, non Cæſaræenſis Maurus, ſed Byzacenus. Nempe ſublimis illa Mauritania jacebat in terrâ. Et iſta ejus humilitas permanſit etiam poſt Juſtiniani tempora. Hæc igitur eſt ratio, ob quam in laudatâ contra Monothelitas Synodo poſt Numidam Byzacenus ſedit ante Maurum. Ex his item fortiſſimè ſuademur, quod ante everſam à Barbaris Africam, non ſolus Numida ac Maurus, ſed etiam Byzacenus, & omnes reliqui Primates locum habuerint ante Provinciales Epiſcopos. Hinc etiam ita præfati tres ſederunt in laudata Synodo. Numida & Maurus juxta dignitatem ſuæ Provinciæ, alii forſitan ſederunt juxta ætatem ſuæ conſecrationis. Quidquid ſit, videntur ipſum ſemper eundem honorem

norem obtinuiſſe in generalibus totius Africæ Synodis. Hinc generali Synodo, habitæ ſub Conſulatu Attici & Cæſarii, ſtatim poſt Carthaginenſem Aurelium ſubſcripſit Muzonius Primas Byzacii. Et quartæ Carthaginenſi Synodo poſt eundem Aurelium primus ſubſcripſit Donatianus Talabricenſis, Primas ejuſdem Provinciæ. Et Milevitanæ Synodo ſimiliter ſubſcripſit ejuſdem Byzacii Primas, Donatianus Teleptenſis. Quartò ex Præfatis diſcimus, quod Africani Antiſtites in ſuis Synodis ſederent infulati ac palmati. Hoc eſt cum Mitrâ Epiſcopali, & veſte palmatâ. Qualis verò, & quam glorioſa fuerit hæc veſtis, videri poſſit apud Scriptores de re veſtiariâ Romanorum.

De Carthaginenſi Eccleſia ſcribit in animæ Gemma Honorius Auguſto-Dunenſis: "Cum Chriſtiani, relictâ lege Dei, paganos „ſpurcitiæ operibus imitarentur, Judicio Dei traditi ſunt in ma„nibus eorum, qui deletis Chriſtianis poſſederunt loca eorum. Un„de Antiochenus Patriarchatus eſt ad Hieroſolymam traſlatus. Por„rò Alexandrinus ad Aquileiam eſt poſitus: Quia huic civitati pri„mùm Marcus Evangeliſta præſedit, qui Alexandriæ præfuit. „Quamquam quidam contendant, quod Carthaginenſis Epiſcopus „hâc tranſlatione polleat". Iſtud ipſum ſcribit in primo de Sacramentis libro Hugo Victorinus, omittens tamen Alexandrini Patriarchatus tranſlationem in Sedem Carthaginenſem. Et rectè. Eſt enim figmentum. Etiam Antiocheni Patriarchatus tranſlatio. Etenim Hieroſolymæ Patriarchatus, non per tranſlationem emerſit, ſed per diſmembrationem, fuitque firmatus per Synodum Chalcedonenſem. Paſchalis ſecundus, dum Flandri ac Franci obtinebant terram ſanctam, ipſum præpoſuit Antiocheno. Carthaginenſem Primatem honoravit etiam titulus Papa. Erat olim communis omnibus Epiſcopis: Etiam Africanis. Attamen hi ipſum nulli detulerunt, niſi ſuo Primati Carthaginenſi. Lucet ex Africanis Synodis, ac variis Afrorum Antiſtitum atque Doctorum literis. Solus iſte Primas erat illis Pater Patrum, ac Epiſcopus Epiſcoporum.

L. 1. c. 137.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAPUT IV.

Exponitur varia, per Donatistas patrata, in Carthaginensis Ecclesiæ dignitatem injuria.

DOnatistarum schisma est inchoatum à Numidiæ Episcopis: A Donato in Casis nigris, secundo Tigisitano, tunc Primate istius Provinciæ, ac ejus Synodalibus Collegis. Ortum est propter Ceciliani Carthaginensis Archi-Diaconi promotionem ad istius Ecclesiæ Episcopatum. Adversùs ejus electionem & consecrationem sunt venati omnes ansas. Inter alia dixerunt hanc vitiosam ex defectu legitimi Consecratoris. Facta fuerat a Felice Abtungensi, aliisque Episcopis Proconsularis Provinciæ. Posteriores Donatistæ clamarunt debuisse à Secundo fieri: Principem à Principe, Primatem debuisse consecrari à Primate. Et quidem à Primate Numidiæ. Hic enim post Carthaginensem erat primus inter Primates reliquarum Provinciarum. Hâc viâ tentarunt non dumtaxat Ceciliani ordinationem infirmare, sed insuper suam Numidiam, suæ pertinaciæ originem ac primariam Sedem, exaltare. Hac de re scribit in Carthaginensis collationis Breviculo sanctus Augustinus;

L. 3. C. 16. „Donatistæ longa prosecutione agebant" in collatione, "quod non „exspectaverit Cecilianus ut Princeps à Principe ordinaretur, cum „aliud habeat Catholicæ Ecclesiæ consuetudo, ut non Numidiæ, „sed propinquiores Episcopi Episcopum Ecclesiæ Carthaginis or„dinent, sicut nec Romanæ Ecclesiæ ordinat aliquis Metropolita„nus, sed de proximo Ostiensis Episcopus. Hoc autem dicentes de „sua consuetudine, quam nescio quandò instituerunt, Ecclesiæ „præjudicare conabantur: Quæ consuetudo si antiqua esset, hoc „ipsum objecissent Ceciliano, quandò eum absentem damnaverunt". Omnis Patriarcha, omnisque Autocephalus Primas ex Apostolico Canone consecratur à propriis Suffraganeis. Etiam plerique Metropolitani, qui ob distantiam, aut aliam caussam non obligantur ad

ad Patriarchæ manus accedere. Habent ex indulto sui Patriarchæ. Et inter istos Metropolitanos semper fuit Carthaginensis. Quare tertia Aurelianensis Synodus, quæ Metropolitanos jussit à Metropolitanis consecrari, palam deviavit, nec fuit recepta in mores.

Istius apud Donatistas novitatis memoriam habemus in variis locis S. Augustini. In Libro de unitate Ecclesiæ scribit primam inter Catholicos, & Carthaginensis Ecclesiæ Schismaticos litem fuisse "crimen malæ ordinationis". Et in Psalmo contra Donati partem: "Erant quidam Traditores librorum de sancta lege, Epi„scopi de Numidia, & non quilibet de plebe. Cum Carthaginem „venissent Episcopum ordinare, invenerunt Cecilianum jam ordi„natum in sua Sede. Irati sunt, quia ipsi uon potuerunt ordinare". Et in primo contra Parmenianum libro affirmat primos schismatis authores fuisse opulentissimam Lucillam, quosdam Carthaginensis Ecclesiæ criminosos Clericos, nec non quosdam ab ista Factione ad Ceciliani perniciem evocatos Numidiæ Episcopos, "ut illo „depositio alter eis Episcopus ordinaretur". Istorum Episcoporum Princeps erat Donatus à Casis nigris. Hic evocavit Secundum Tigisitanum, Primatem tunc Numidiæ, ac ejus septuaginta Collegas: Hi damnarunt Cecilianum, ac ipsi superordinarunt Majorinum. Rem elucidat in primo suo libro sanctus Optatus Milevitanus: "Botrus & Celesius", Carthaginensis Ecclesiæ Clerici, post defunctum Mensurium ac extinctam gentilium persecutionem, „ut dicitur, apud Carthaginem ordinari cupientes, operam dede„runt, ut absentibus Numidis, soli vicini Episcopi peterentur, „qui ordinationem apud Carthaginem celebrarent. Tunc suffra„gio totius populi Cecilianus eligitur. Et manus imponente Felice „Aptungitano Episcopo ordinatur". Hinc irata factio advocavit Secundum Primatem, & hic ordinavit Majorinum. Proinde ad Carthaginensis Archi Episcopi electionem & consecrationem solebant, non soli vicini, nec soli Proconsulares invitari Episcopi, sed etiam Numidarum aliqui, forsitan & aliqui aliarum Provinciarum. Patriarcharum ac Primatum consecratio sic solet honorari. Et Secundus Primas cum istis suæ Provinciæ Collegis, quibuscum ordinaverat novum Cirthensibus Episcopum, licèt non advocatus, videtur ad istum finem accessisse Carthaginem, & fuisse prævenitus, ideoque & indignatus. Et istud sciens præventionis auctrix factio advocavit turbulentum hominem, atquè ita simul schisma

Universidad de Deusto
Biblioteca

conflaverunt. Ista invitatio videtur fuisse solius honoris, non juris aut necessitatis. Hinc ipsius prætermissionem nec ipse Secundus Ceciliano objecit. Nihilominus præsumpsit superordinare. Attamen audacia non transivit in Successores. Etenim Maximianum Carthaginensem ordinarunt soli Proconsulares Episcopi. Et videtur factum ex vigente tunc apud Donatistas consuetudine. Existimo etiam Donatum magnum, Parmenianum, ac Primianum fuisse isto modo consecratos. Bagajensis, cui præsedit Gamalius Numidiæ Primas, & quæ reparavit Primianum, Synodus videtur novitatem ad similia deinceps schismata avertenda induxisse. Gamalius videtur sui Antecessoris Secundi audaciam evexisse in legem. Hinc S. Augustinus scripsit istam consuetudinem non esse antiquam, & ignotam sibi esse ejus originem.

Altera Donatistarum in Carthaginensem Ecclesiam injuria est ab eadem Bagaiensi Synodo, eodemque Gamalio. Etenim hic Synodo præsedit, excluso Carthaginensium Primate Primiano. Episcopi sederunt hoc ordine : "Gamalius, Primianus, Pontius, „Secundianus, Januarius, Saturninus, &c". Lucet ex quarto
Cap. 10. sancti Augustini libro contra Cresconium. De ista Synodo idem Augustinus scribit in secunda enarratione super Psalmum trigesimum sextum : "Tu" per duas Maximianistarum Synodos damnate Primiane, " tibi servasti Numidiam, Cecilianus Orbem terra„rum. Sic servavit caussam suam Orbi terrarum, quomodò tu „servasti Concilio Numidiarum. Si innocentem te reddidit Sedes „Bagaitana, quantò potiùs illum Sedes Apostolica ? Magna differ„rentia. Judices Numidas, apud quos te purgares, tu ipse adisti, „apud eos autem Donatus à Ceciliano victus est, quos pars Do„nati Judices postulaverat". Discimus hinc varia. Primò, quod Gamalius fuerit Bagaiensis Episcopus, & Primas Numidiæ. Hinc Augustinus dicit Primianum fuisse reparatum, non dumtaxat à Bagaiensi Synodo, sed etiam à Cathedra : Ad istum modum, quo Cecilianus fuit reparatus à Sede Apostolica. Quia nempe fuit reparatus per Bagaiensem Episcopum. Secundò discimus, quod Gamalius Synodo præsederit, habuerit Relationem & suffragii Prærogativam, atque fuerit author Synodalis Judicii. Etenim Episcopus, cujus Sedes Reum reparat, non potest Synodo non præsidere. Et propter hanc Gamalii authoritatem Synodus convenit in civitatem Bagaiensem. Tertiò discimus, quod damnatus Primianus

mianus provocaverit ad Numidiæ Episcopos, ipsos adiverit, & sibi constituerit Judices. Etenim Primiani damnatrix Synodus constiterat ex solis Episcopis Proconsularibus, Byzacenis, ac Tripo- Cap. 3.
litanis. Ita sanctus Augustinus scribit in libro de unitate Ecclesiæ. Hinc ille adivit Numidas, quibus tunc adjuncti & subditi erant etiam Mauri Sitifenses. Ipsos sibi elegit in Judices, eis subjiciens suam caussam & personam. Hinc Primas Gamalius utramque Provinciam, nec non & Cæsaræensem, à Maximianistis non seductam, Mauritaniam evocavit, atque ita coëgit Synodum trecentorum & decem Episcoporum. Et ipsi præsedit.

Primianus ipsi adsedit. An statim à Synodi exordio, non possim certus affirmare. Affirmandum suadet antiquus Ecclesiæ Canon, qui damnatorum Episcoporum legitimis appellationibus adscribit suspensivum damnationis effectum, adeoque & istis Synodalem consessum usque ad inchoatam caussæ retractationem. Et certè Primianus fuerat damnatus à suis subditis, ideoque videbatur potiùs convitium sustinuisse, quàm judicium. Quidquid sit, Gamalio cessit Primatialem præsidendi locum. Hâc submissione sibi conciliavit viri patrocinium. Et istam cessionem, suæ dumtaxat personæ indultam ex rationibus, Gamalius edito Canone extendit ad suos Successores, fecitque perpetuam in Donati schismate. Canon periit : Nulla ejus supereft memoria. Ipsum tamen non sine fundamentis assero. Etenim Notariæ, quam in Carthaginensi collatione exhibuerunt, Donatistarum Episcopi subscripserunt hoc ordine : "Januarianus, Primianus, & cæteri sinceræ L. 1. C. 14.
„Christianitatis Episcopi". Similiter subscripserunt suo ibidem Mandato : "Januarianus Episcopus Casensis-nigrensis, Primianus Cap. 148. & 149.
„Episcopus Carthaginensis, &c". Hic Januarianus videtur esse ille Januarius, qui quinto loco sedit in Bagaiensi Synodo. Etiam sanctus Augustinus ipsum appellat Januarium, affirmatque fuisse Primatem Numidiæ. Collatio quandoque Januarium, aliquando appellat Januarianum. Cur ille in Collatione sedit ac subscripsit ante Primianum ? Quod fundamentum hujus novæ & extravagantis præcedentiæ ? Nullum, nisi prævium Gamalii exemplum, ac ex ipso natus Canon Bagaiensis.

Quæstio est, Quid Canon iste sanxerit ? Quid Numidiæ Primatibus dederit ? An totius Diœcesios Primatum, an simplicem dumtaxat præcedentiam ? Respondeo hæc non constare, sed esse

Universidad de Deusto
Biblioteca

ignota. Numidiæ & Cæsaræensis Mauritaniæ Primates ex antiquo Privilegio habuerunt in generali Diœcesios Synodo proximum locum à Carthaginensi: Gamalius videtur hoc ampliasse, & sanxisse ut Numidiæ Primas deinceps esset par etiam Carthaginensi, ideoque ipsorum senior præcederet in generali Synodo, ac præsideret. Hinc in collatione Primianum præcessit Ianuarianus. Etenim apud Cavernas Susis celebrata Synodus dixit de Primiano: "Recèns ordinatus est". Hæc Synodus coiit quarti sæculi anno nonagesimo quarto, adeoque eodem, aut certè non nisi proximè priori anno ordinatus fuit Primianus. Eodem anno acta fuit Bagaiensis Synodus, atque ita Januarianus, quoniam quinto loco sedit, erat senex Episcopus. Erat omnium Numidarum tertius. Etenim inter ejus antecessores erant Primianus, ac Primas Cæsaræensis. Hinc igitur in collatione debebat ex isto Canone Primianum antecedere. An eadem forma in Januariani ac Primiani Successores transiverit, ignoramus. Etenim Primianus fuit ultimus Donatistarum Carthaginensis Episcopus: Sceleratam hanc successionem partim Augustæ Romanorum leges, partim Wandalica captivitas penitùs exciderunt.

Plura videntur his obstare. Etenim collationis tempore non Januarianus in Casis Nigris, sed Adeodatus Milevitanus Donatistarum Episcopus fuit Numidiæ Primas, ideoque ille propter hunc Primatum nequit sedisse ac subscripsisse ante Primianum. Antecedens lucet ex ipsa collatione. Etenim Severiano, Orthodoxo Ceramussensium Episcopo, asserenti sibi non esse adversarium Episcopum Donatistam, Habet-Deum Primiani Carthaginensis Episcopi Diaconus reposuit: "Habemus Senem Adeodatum". Et ipse Adeodatus exposuit: "In plebe mea Milevitana est Ceramussa". Nempe Orthodoxi Milevitanum Episcopatum diviserant in tres: Milevitanum, Tuncensem, & Ceramussæ. Ita Severianus habebat, & non habebat adversarium. Porrò "Senex" & apud Catholicos, & apud Donatistas erat titulus Primatis. Eadem in collatione Victor Tabborensis Donatistarum Episcopus dixit: "Beatissimus Pater ac Princeps noster Primianus". Est palam titulus supremi Primatis, adeoque Numidiæ Primatem Donatistæ non æquarunt, longè minùs prætulerunt Archi-Episcopo Carthaginensi. Præterea Primianus in collatione habuit duos Diaconos, sibi & collationi servientes: Habet-Deum ac Valentinianum. Januarius

Libro 1. Cap. 34.

Cap. 65.

Cap. 201.

nuarius nullum habuit. Ergò Primatus videtur fuisse penes Primianum. E' contrario inter Africanos Episcopos, qui adfuerunt & subscripserunt Sardicensi Concilio, Nessus subscripsit primo loco, ante Gratum Primatem Carthaginensem. Nessus videtur fuisse Primas Numidiæ. Quare hæc præcedentia & æqualitas est antiquissima apud ipsos etiam Catholicos, non inducta per Donatistas.

Ad primum respondeo Januarianum omninò fuisse Primatem Numidiæ. Etenim sanctus Augustinus, & omnis Hipponensium Clerus ipsum disertè inscribit "Episcopum primæ Sedis". Et in Carthaginensi collatione semper & ubique stat, sedet, subscribit ante Primianum. Etiam dato disputaturis Episcopis Mandato Hinc certum est Adeodatum non fuisse Primatem Numidiæ. Lucet ex præfato Mandato. Etenim ille fuit unus ex septem Donatistarum Disputatoribus, ac semper ultimo loco ponitur post Primianum Carthaginensem, Petilianum Constantinensem, Emeritum Cæsaræensem, Protasium Tubuniensem, Montanum Zumensem, ac Gaudentium Thamugadensem. At verò Thamugadensis, Constantinensis, ac Tubunensis Episcopi erant Numidæ, ideoque Milevitanus Adeodatus debet ipsis fuisse consecratione Junior, atque ita nequaquam ipsorum Primas. Nec obest titulus, "Senex". Etenim Salvianus Donatistarum Episcopus eumdem in collatione dedit Victoriano Episcopo Abissensi, quem certum est non fuisse Primatem. Etiam Quod-vult Deus, Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus, sanctum Augustinum, quem omnes scimus nunquam fuisse Primatem, inscribit "sanctum Senem". Proinde "Senex" apud Afros non solam dignitatem significabat, sed etiam ætatem, præsertim gravem multis virtutibus & meritis. Hoc modo Adeodatus à suis "dictus est Senex". Ad secundum respondeo Ecclesiam Tabborensem fuisse in Proconsulari Provincia, ideoque Victorem Episcopum ita honorasse suum Primatem. Et possit Numidarum audaciam ac novitatem improbasse ac notasse. Porrò Carthaginensis Primas per Bagaiensem Canonem non fuit exutus omni dignitate: Hinc solus Primianus habuit collationi ministrantes Diaconos. Cur Nessus Sardicensi Synodo subscribat ante Gratum, fateor me ignorare. Existimo esse mendum. Existimo Nessum fuisse ultimum Gallorum Episcoporum, ac Librariorum incuria irrepsisse in primum locum inter Afros. Nec mireris hoc in Actis

Epist. 68. Cap. 207.

Synodalibus. Nam etiam in sacræ Apocalypsios libro prima verba decimi tertii capitis migrarunt in finem capitis duodecimi. Franciscus Balduinus ob adducta testimonia censuit Januarianum fuisse Primatem Carthaginensem, Successorem Primiani. At lucidum est ipsum graviter labi. Porrò Petiliani Constantinensis Episcopi præcedentia ante Emeritum Cæsaræensem quibusdam suadet etiam istius Provinciæ privilegium fuisse spretum à Donatistis. Verùm sine fundamento. Etenim Emeritus non fuit Primas.

Tertia & omnium sceleratissima Donatistarum novitas atque audacia fuit in Romanam Ecclesiam. Etenim in Carthaginensi collatione Felicem, suum Romanum Episcopum, detruserunt in tertium locum, post Januarianum ac Primianum. Istud nomen conturbavit Catholicos Episcopos, ideoque Aurelius Carthaginen-
L. 1. c. 154 sium Primas intercessit: "Quia Felix Urbis Romæ Episcopum „se dicit, quare præjudicatur absenti"? Utique Innocentio, vero Romanorum Episcopo, de quo Aurelius pergit: "Abundat nos „Innocentium dixisse Urbis Romæ esse Episcopum". Oportet novisse originem hujus imaginarii apud Romanos Episcopi. De ipso Romana sancti Damasi adversùm Antipapæ Ursicini violentias Synodus scripsit ad Imperatorem Gratianum: "Per Africam „rursùs sacrilegos Rebaptizatores nutu Dei præcepistis expelli. Sed „ab expulsis Claudianus est ordinatus, & ad perturbandam Urbem „Romam quasi Episcopus destinatus. Qui contra Scripturæ Præ„cepta Divinæ, contra Jura Evangelica, vacuos omnes Mysterio„rum, atque ut ejus verbum exprimamus, Paganos fuisse, vel „præteriti temporis dicit Episcopos vel præsentis. Quem quidem Tranquillitas vestra jussit Româ pulsum Patriam reperere „propriam, sed contemptis judiciis, & quidem sæpè constrictus, „residet tamen, sollicitans pretio frequenter pauperiores, & re-
Epist. 3. „demptos baptizare non veretur". Exstat epistola apud Jacobum Sirmondum post appendicem Codicis Theodosiani.

Circa hanc rem plura scribit in secundo contra Parmenianum libro sanctus Optatus Milevitanus: "Sed & habere vos in Urbe Roma „partem aliquam dicitis. Ramus est vestri erroris, protensus de „mendacio, non de radice veritatis. Denique Macrobio dicatur, „ubi illic sedeat, nunquid potest dicere, in Cathedra Petri? Quam „nescio, si vel oculis novit, & ad cujus memoriam non accedit, „quasi Schismaticus contra Apostolum faciens, qui ait": Memoriis

moriis Sanctorum communicantes. "Ecce præsenres sunt ibi duo„rum memoriæ Apostolorum: Dicite si ad has ingredi potuit, „ita ut obtulerit illìc, ubi Sanctorum memorias esse constat. Er„gò restat, ut fateatur socius vester Macrobius se ibi sedere, ubi „aliquando sedit Encolpius. Si & ipse Encolpius posset interro„gari, diceret se ibi sedere, ubi ante sedit Bonifacius Ballitanus. „Deinde si & ipse interrogari potuisset, diceret, Ubi sedit Victor „Garbiensis, à vestris jam dudùm de Africa ad paucos Erraticos „missus. Quid est hoc, quod pars vestra in Urbe Roma Civem „Episcopum habere non potuit? Quid est, quod toti Afri & pe„regrini in illa civitate sibi successisse noscuntur? Non apparet „dolus? Non factio, quæ mater est Shismatis? Interea Victor „Garbiensis, ut hinc prior mitteretur, non dico ut lapis in fon„tem, quia nec valuit puritatem Catholicæ multitudinis perturbare, „sed quia quibusdam Afris placuit Urbica commoratio, ut hinc „à vobis profecti videantur, ipsi petierunt ut aliquis hinc, qui „illos colligeret, mitteretur. Missus est igitur Victor. Erat ibi „filius sine Patre, Tyro sine Principe, Discipulus sine Magistro, „Inquilinus sine Domo, Hospes sine Hospitio, Pastor sine Grege, „Episcopus sine Populo. Non enim grex aut populus appellan„di fuerant pauci, qui inter quadraginta, & quod excurrit, Ba„silicas locum, ubi colligerent, non habebant, sed speluncam „quamdam foris à civitate gradibus sepserunt, ut ipso tempore „Conventiculum habere potuissent. Igitur quia Claudianus Lu„ciano, Lucianus Macrobio, Macrobius Encolpio, Encolpius Bo„nifacio, Bonifacius Victori successisse videntur, si Victori di„ceretur, Ubi sederit, nec ante se aliquem illic fuisse monstraret, „nec Cathedram aliquam, nisi pestilentiæ, ostenderet".

Discimus hìnc varia. Primò, quod sub Siricii Pontificatu, dum ista Optatus scribebat, Romanus Donatistarum Episcopus videatur fuisse Macrobius, quem primò Catholicæ Ecclesiæ Presbyterum, exinde Apostatam, & occultum Donatistarum in Romana Urbe Episcopum fuisse scribit in Illustrium virorum catalago Gennadius Massilienſis, & adjungit: "Scripsit, cum ad„huc in Ecclesia Dei Presbyter esset, ad Confessores & ad Vir„gines librum unum, moralis quidem, sed valde necessariæ do„ctrinæ, & præcipuè ad custodiendam castitatem, aptissimis valdè „sententiis communitum. Claruit inter nostros primùm Africæ,

„& inter suos, id est, Donatianos, sive Montenses, postea Rò„mæ". Hic est omninò ille Macrobius, de quo sanctus Optatus: "Si Macrobio dicatur, Ubi sedeat, &c". Quæ verba palam edicunt tunc vixisse, & apud Romam sedisse. Et hinc quæstio est, Quomodò idem Optatus scribat Macrobio Lucianum, Luciano successisse Claudianum? Etenim hic omninò est ille Claudianus, quem Romana Synodus affirmat per Româ expulsos Donatistas fuisse ordinatum in Africa, & remissum ad Urbem, & isthìc contra Regia Edicta contumaciter perstitisse. Proinde Imperator Gratianus Lucianum ejecerat, omnemque ejus devium gregem: Et in ejus defuncti, aut redire recusantis locum ordinatus fuit Claudianus, & quasi Episcopus destinatus ad Urbem. Ipsum Princeps denuò proscripsit; at ille pertinax sprevit omnia, & permansit. Quin etiam non timuit rebaptizare. Quare hic Optati scribentis tempore erat Romæ Donatistarum Episcopus. Quæ videntur non benè cohærere.

Fateor esse gravem difficultatem. Etenim laudata Romanæ Synodi epistola videtur scripta quarti seculi anno octogesimo primo, decimo quinto Damasi Pontificis Etenim Gratiani Rescriptum affirmat Florentium Puteolanum Episcopum, primo anno damnatum â Damaso, jam post quintum decimum annum grassari in Ecclesiam, & agere turbas. Et isto eodem anno Romæ sedebat ac latitabat Claudianus. Hinc quæritur, Quomodò ejus ante Lucianum Prædecessor Macrobius sederit sub Pontificatu Siricii? Nec Optati textus possit dici vitiosus, in quo Macrobius debeat locari post Lucianum & Claudianum. Obstant enim omnia exemplaria. Et præfatus Vincentius, in suo catalogo servans ordinem temporis, Macrobium locat proximè post Vitellium, quem addit floruisse sub Constante, Filio Constantini Principis. Eum locat ante sanctum Pachomium, qui creditur adolescens militasse sub Imperatore Maxentio, ideoque Vitellio fuisse coævus. Hæc altè clamant Macrobium non vixisse usque ad Siricii tempora. Et Romanæ Synodi, affirmantis sub Damasi Pontificatu sedisse Claudianum, attestatio est irrefragabilis. Proinde Macrobius omninò mediat inter Lucianum & Encolpium. Quare sanctus Optatus per laudata superiùs verba defunctum Macrobium alloquitur ut vivum. Est figura usitata Rhetoribus. Porrò contumacem Imperatori Gratiano Claudianum secutus est in ista pesti-

pestilentiæ Cathedra Felix, qui interfuit Carthaginensi Collationi. Adventus occasionem exposuit Petilianus Cirthensis Episcopus: "Quæ ratio huc Felicem detulerit, nullus ignorat. Nobilitatem „omnem hic esse Romanam, nec ipsi nescitis. Idem igitur turbo, „eademque necessitas eum huc detulit". Nempe Gothica almæ Urbis captivitas. Imperatorum Gratiani ac Valentiniani cædes, variaque Imperii turbatio Romanis Donatistis fecit libertatem persistendi apud Romam, ac eligendi novum Episcopum. Felici nemo videtur successisse. L. 1. c. 159.

Ex laudatis sancti Optati verbis secundò discimus, quod Macrobius, aliique Romani Donatistarum Episcopi, nec in sancti Petri Cathedra sederint unquam, immò ipsam nunquam fuerint permissi videre. Item, quod sanctorum Principum Apostolorum memoriis nunquam sint communicare permissi, nec ad ipsas offerre, immò nec ingredi. Per sancti Petri Cathedram sanctus Optatus intelligit ejus Episcopalem Thronum, atque ita affirmat sanctum Petrum sedisse Romæ Episcopum, & istiusmodi Thronos esse ipsius Institutum. Item affirmat Romæ tunc fuisse altaria, in ipsis fuisse reconditas sanctorum Apostolorum Reliquias, & ad ipsas oblatum Missæ sacrificium. Consecrandis Altaribus sacras Reliquias semper fuisse necessarias. Porrò Donatistarum Episcopos ab istis omnibus iprohibuit ac interdixit antiquus Canon, qui neminem ignotum admittebat ad sacras Basilicas, nisi qui priùs emitteret solemnem professionem Orthodoxæ fidei. Canonem tunc viguisse per omnes Ecclesias, est suo loco demonstratum.

Tertiò discimus, quod Victor Garbiensis, primus Donatistarum apud Urbem Episcopus, fuerit consecratus in Africa, ac inde transmissus ad paucos Romæ Erraticos. Non Romanos, sed Afros, quibus placuerat Urbica habitatio, & qui isthic nolebant vivere sine suæ Factionis Episcopo. Hinc eò missus non fuit ut lapis in fontem, ad perturbandam Catholicæ multitudinis puritatem, sed dumtaxat ad solatium ac ministerium paucorum suorum Congerronum. Et hinc inter istos sex Pseudo-Episcopos nemo fuit Romanus, ideoque cuncti non solummodò ob schisma & hæresim, sed insuper ob peregrinitatem fuerunt inidonei ac irregulares. Ita habet antiquus Ecclesiæ Canon: Hunc sanctus Optatus Donatistis refricat in frontem. Ex eadem regula

regula Parmeniano, Carthaginensi Donatistarum Primati, improperat quod peregrinus, nempè Hispanus esset, ideòque ineptus ad istum Episcopatum. Ex ista peregrinorum, apud Romam Successione addit agnosci hæreticum dolum, & Schismaticam Factionem. Loquitur ex Tertulliani Præscriptionibus: "Hæ- Caput 41.
„reticorum ordinationes sunt temerariæ, leves, inconstantes". Loquitur de primo Donatistarum circa istum Episcopum scopo. Quod postea aliud ab ipso speraverint, infra audiemus à sancto Augustino.

Quartò discimus, quod Romana Urbs ex tunc haberet ultra quadraginta Basilicas, adeòque & totidem Cardinales Presbyteros. Habebat & quatuordecim Diaconias, ideoque & tot Cardinales Diaconos. Adeò antiqua sunt istius Cleri numerus & magnificentia. Ex istis Basilicis Donatistæ nullam potuerunt invadere. Hinc "speluncam quandam foris à civitate gradibus „sepserunt, ubi ipso tempore Conuenticulum habere potuissent. „Unde Montenses appellati sunt". Invaserunt nescio cujus montis aut rupis speluncam, isthic latuerunt ut vespertiliones, & peregerunt sua sacrilega Sacra. Hinc ipsos Romanus populus per sarcasmum appellavit Montenses, Rupitanos, aut Rupezitas. Istius Episcopi spectrum appellavit Episcopum Montensem, aut Rupitanum. Istam Cathedram sanctus Optatus appellat Cathedram pestilentiæ. Ex quo lucet præfatum Petilianum non esse authorem istius blasphemæ contumeliæ. Donatistæ, ex quo sanctus Papa Melchiades Donatum à Casis-Nigris & omnem Factionem damnavit, pessimè oderunt Sedem Apostolicam, ipsamque latrarunt esse Cathedram pestilentiæ. Præsertim Petilianus. Hic blasphemiam omninò accepit à suis Majoribus, studuitque propagare, & imprimere omnium animis. Adversùs ipsam sanctus Optatus scribit Romæ omnino esse Cathedram pestilentiæ: Verùm non in ejus Basilicis, sed in Monte, Rupe, ac Spelunca Donatistarum. S. Cypriani Episcopatus apud Carthaginem vidit alios Montenses: Factionem Felicissimi, sui Diaconi. Est alibi exposita. Et non spectat ad præsentem materiam.

Istorum Montensium Episcoporum frequenter meminit etiam Sanctus Augustinus. In litteris ad Illustrem Virum Generosum enumerat omnes à sancto Petro Apostolo usque ad tunc sedentem Anastasium Romanos Pontifices, & pergit: "In hoc ordine Epist. 165.
successionis nullus Donatista Episcopus invenitur, sed ex transverso in Africa ordinatum miserunt, qui paucis præsidens Afris „in Urbe Roma, Montensium, vel Cuzipitarum vocabulum „propagavit". Est mendum. Legendum est: "Rupitarum". Augustinus ex sancto Optato, aut certè cum ipso affirmat primum istiusmodi Episcopum fuisse ordinatum in Africa, & paucis Afris transmissum ad Urbem, quibus placuerat Urbica commoratio. Quo tempore id factum fuerit, ignoro. Est res antiqua. Etenim Macrobius, homo vetus, istius intrusionis fuit solummodò quartus. Quare ista transmissio videtur facta in exordio schismatis. Hinc S. Augustinus in libro de unico Baptismo exponit laudatum sancti Melchiadis Judicium, & prosequitur: „De quo Judicio cùm Majores istorum importunissimâ pervica- Cap. 16.
„cià Constantino Imperatori quererentur, quod non plenè, nec „rectè fuerat examinatum atque depromptum, nihil de Mel„chiadis traditione, vel thurificatione dixerunt. Ad cujus au„dientiam nec venire utique debuerant, hoc potiùs aut sug„gerentes Imperatori, aut ut suggereretur instantes, quod apud „traditorem Codicum Divinorum, & Idolorum Sacrificiis in„quinatum causam suam agere non deberent. Cum hoc ergò „nec ante suggesserint, nec posteaquam contra eos pro Ceci„liano judicatum est, saltem victi & irati objiciendum puta„rint, quid nunc inanes tam serò connectunt calumnias, quasi „& innocentia Ceciliani, Melchiadis Judicis decoloratione „fuscetur, & ipsa Romana Ecclesia, ubi nec damnare quemquam suo qualicumque Judicio potuerunt, nec aliquem suorum „velut in locum surrogare damnati, contra quem pauciss imis Afris „partis suæ primò Interventores adventitios furtim longèque mittebant, quos Petilianum nominatim commmemorare non pu„duit, donec deceptæ plebeculæ proprios Episcopos ordinarent.

Scribit plura benè notanda. Primò, quod posteriores Donatistæ ad evacuandum aut circumscribendum Melchiadis Pontificis de sua Factione Judicium cæperint ipsum, uti & sanctum Marcellinum, accusare de lapsu, traditione, ac thurificatione. Et ista calumnia fidem invenit apud aliquos etiam Catholicos, & nobis peperit Sinvessanam Synodum. Secundò Augustinus scribit istam calumniam esse adeo manifestam, ut ipse Donatus à Casis-Nigris Melchiadem postulaverit in Judicem, ac etiam jam

damnatus; adeoque graviſſimè offenſus non fuerit auſus prorumpere in iſtam contumeliam. Tertiò, quod eidem primi Donatiſtæ eundem Melchiadem, aut quemvis alium Pontificem nec damnare unquam præſumpſerint de lapſu, nec ab aliis potuerint impetrare damnandum. Quartò, quòd nullum ſuorum potuerint intrudere in Romanam Cathedram. Quintò, quod tamen Romam miſerint Interventores. Antiqua diſciplina viduatæ Eccleſiæ, ac etiam ſuſpenſo Epiſcopo dabat Viſitatorem. Rectorem Vicarium. Vicinum paſſim Epiſcopum. Afri dederunt etiam Clericum. Et iſtiuſmodi Rectorem appellabant Interventorem. Hoc eſt, Rectorem Inter-Regni. Hinc ergo Donatiſtæ aut ſancto Melchiadi, aut ſancto Sylveſtro, quod ſui Præceſſoris Judicium confirmaſſet in Arelatenſi Synodo, quem degradare non poterant, abnegarunt communionem, ipſum quaſi ſuſpenderunt, & miſerunt Interventorem. Erat via ad degradationem. Nam & Ceciliano, antequam degradarent, Interventorem dederant. Hanc Africanam audaciam ne mireris in Donatiſtis. Etenim de Catholicis etiam Præſulibus ſcribit in Chronico Victor Epiſcopus Tonnonenſis: "Africani Antiſtites Vigilium Romanum Epiſcopum, damnatorem trium Capitulorum, relevato ei pœnitentiæ loco, Synodaliter à Catholica communione recludunt". Etiam quidam factioſi Symmacho Pontifici, dum fuit deductus in Judicium, extorſerunt à Rege Theodorico dari Viſitatorem. Et liber Pontificalis addit: "Quod Canones prohibent". Etenim Romanum Pontificem nemo poteſt judicare, damnare, aut ſuſpendere. Donatiſtæ igitur patrauerunt eandem audaciam. Et quidem ſucceſſivè miſerunt plures Interventores, quorum omnium nomina Petilianus expreſſit in ſuo libro. Sextò Auguſtinus ſcribit, quod Donatiſtæ Romam tandem miſerint non dumtaxat Interventores, ſed proprios Epiſcopos. Nempe Victorem Garbienſem, & ſupra expreſſos ejus Succeſſores. Interventores pauciſſimis ſuæ partis Afris, proprios Epiſcopos miſerunt deceptæ plebeculæ. Dum nempè pauciſſimi illi aliquos ſeduxerant, atq; ita evaſerant in aliquam plebeculam. Horum Interventorum memoriam ſolus nobis conſervavit S. Auguſtinus, ideoque debemus ipſi gratias. Dolendum eſt, quod ipſorum etiam nomina ad nos non tranſmiſerit.

Eorundem Montenſium Epiſcoporum meminit in ſecundo libro

bro contra literas Petiliani. Affirmat ac demonſtrat veram Eccleſiam debere eſſe in omnibus ſub cœlo gentibus, & adjungit:
"Non eſt ergo in ſola Africa, vel ſolis Afris, Epiſcopum Romam paucis Montenſibus, & in Hiſpaniam domui unius mulieris ex Africa mittentibus". Et in libro de unitate Eccleſiæ: "Si Sacræ Scripturæ in Africa ſola deſignaverunt Eccleſiam, & in paucis Romæ Rupitanis & Montenſibus, & in domo vel patrimonio unius Hiſpanæ mulieris, non tenent Eccleſiam, niſi Donatiſtæ". Et infrà: "Donatiſtæ oſtendant eſſe prædictum, cæteris gentibus à fide Chriſti pereuntibus, ſolam Africam remanſuram, & quocumque Epiſcopi ex Africa mitterentur". Et iterùm: "Niſi fortè hoc reſtat hominum inſaniæ, ut dicant non ex illis Eccleſiis, quæ fundatæ ſunt per Apoſtolorum labores, adimpleri prædicationem Evangelii in omnibus gentibus, ſed illis pereuntibus, earum reparationem ex Africa futuram per partem Donati, & reſiduarum gentium acquiſitionem". Et in ſecundo libro contra Creſconium: "Romam ex Africa ordinare paucis veſtris ſoletis Epiſcopum". Et in tertio libro: "Partem Donati audes præponere" Catholicæ Eccleſiæ, "dicens quod & præter Africam neſcio quos habeatis, quibus, tamen non apparentibus, ex Africa vos ſoli remittere Epiſcopos non negatis, unum aut duos, aut ut multum tres, & argumentaris inaniter contra evidentiſſimam veritatem". Et infra ſcribit Donati partem "remanere in Africa, aut ex Africa in paucis latentibus peregrinari". Et in libro de Hæreſibus: "Donatiſtæ hæretici in Urbe Roma Montenſes vocantur, quibus hinc ex Africa ſolent Epiſcopum mittere, aut hinc illuc Afri Epiſcopi eorum pergere, ſi fortè ibi eum ordinare placuiſſet".

Cap. 105.
Cap. 15.
Cap. 17.
Cap. 37.
Cap. 63.
Cap. 55.

Hinc iterum addiſcimus varia. Primò, quod Romanus Montenſium Epiſcopus paſſim in Africa, aliquando Romæ fuerit conſecratus. Semper tamen ab Afris. Secundò, quod etiam apud Hiſpanos Donatiſtæ habuerint ſimilem Epiſcopum: In domo ac Patrimonio opulentæ mulieris. Nempe ſceleratæ Lucillæ, quæ prima eſt Cecilianum calumniata, & fuit inter authores hujus Schiſmatis. Ipſa videtur in calumniæ præmium accepiſſe Epiſcopum, atque ita habitaſſe in Hiſpania, & in Africa, dum Cecilianum invaſit per calumnias, ob ſuas poſſeſſiones dumtaxat peregrinabæſiſſe. Ex hac ſcelerata Para-Synagoga videtur prodiiſſe Parmenia-

menianus, tertius in hoc Schismate Archi-Episcopus Carthaginensis. Etenim sanctus Optatus affirmat fuisse Hispanum. An præter hos duos extra Africam Episcopos Donatistæ habuerint tertium, & in quo loco habuerint, quoniam sanctus Augustinus non edixit, ignoramus. Augustinus rectè dicit istorum Episcoporum subditos fuisse peregrinantes, latentes, non apparentes. Latebant enim in Romana rupe, aut intra domum Lucillæ. Et major portio erant peregrini Afri. Inter palmaria Catholicæ Ecclesiæ contra istos Turbines argumenta erat, quod vera Christi Domini hæreditas non in sola esset Africa, sed per omnes sub cœlo gentes, ideoque quod essent Ecclesiæ apud Donatistas, uti sunt favi apud vespas. Item quod ista hæreditas non subsisteret extra sanctum Petrum Apostolum, ejusque Successorem in Romana Cathedra. Hinc illi studuerunt suam Factionem extendere extra Africam, & imperito populo suadere omnes gentes tandem Donatisticæ Africæ acquirendas. Etiam almæ Urbi obtruserunt ridiculum & imaginarium Episcopum. Et exinde blaterarûnt Romanam Sedem, in qua sedebat vera sancti Petri successio, esse Cathedram pestilentiæ. Sui Idoli Rupem blaterarunt esse Cathedram veritatis. Verùm fabula sibi ipsi non cohæsit. Etenim istud Rupitanum Romani Episcopi Idolum sibi non fixerunt in caput, sed collocarunt, immò dejecerunt inter Primates suarum Provinciarum. In Carthaginensi collatione primum Januariano, secundum Primiano, tertium locum dederunt Felici Romano Episcopo. Eum æquarunt Primatibus Numidiæ, & Cæsaræensis Mauritaniæ. Hinc in tertio contra Cresconium libro sanctus Augustinus inter cætera, quæ scribit adversùm Synodales Philippo-Politani Conventiculi literas, hæc adjungit: "Quod hinc maximè
Caput 34. „credibile est, quod ad Carthaginensem Episcopum, Romano præ„termisso, nunquam Orientalis Ecclesia scriberet. Ubi saltem „vester scribi debuit, quem soletis paucis vestris mittere ex Afri„ca". Epistola ista habet hanc inscriptionem: "Gregorio Alexan„driæ, Amphioni Nicomediæ, Donato Carthaginis Episcopo, &c". Ex ipsa Augustinus concludit epistolam non esse ab Orthodoxa Synodo, sed ab Ariana. Quia nempe Orthodoxa, dum ad totam Ecclesiam, aut ad totum Occidentem scribebat, nunquam prætermitteret Romanum Episcopum, sed poneret primo loco. Et adjungit duo. Primò, quod istam Prærogativam Donatistæ debeant suo

suo etiam Romano Idolo. Deinde, quod Philippo-Politanus Conventus istud ignoraverit, ideoque & prætermiserit. Quin ista Epistola Donato magno fuerit tradita, lecta per ipsum diligentissimè, ac intellecta, non est dubitandum. Porrò illa evertit Evangelicum Romanæ Ecclesiæ Primatum: Evangelicam Christianitatis Monarchiam transmutare studet in parem trium Patriarcharum Aristo-Cratiam, ponitque fundamenta Photiani Schismatis. Ex ipsa ergò Donatus didicit Romanam Cathedram spernere, ac redigere in ordinem: Locare inter Africanos Primates. Et quidem didicit cum fœnore. Etenim Eusebiana Factio Romano Episcopo reservavit primum locum: Ei abnuit solam supra alios Patriarchas ac ipsorum Synodos supremam potestatem. Pro sancto Athanasio ac aliis per Factionem damnatis Episcopis data à sancto Julio Pontifice sententia Philippo-Politanum Conventum, adversùs Donatum in Casis-Nigris Episcopum ac ejus Asseclas datum à sancto Melchiade judicium inflammavit Donatum magnum, ac omnes Donatistas, ad ita insaniendum in Romanam Ecclesiam. Hâc inauditâ audaciâ tentarûnt & sperarûnt ejus jugum excutere, ejus judicia deinceps non timere.

CAPUT V.

Exponitur potestas sacrarum apud Afros Ordinationum.

DE hac potestate scripsit ad Petrum ac Joannem, Africanos Episcopos, sanctus Leo nonus: "Car„thaginensis Archi-Episcopus solus in Africa Pal„lium ab Apostolica Sede habere solet. Undè „& Episcopos consecrandi Principale & antiquum „jus retinet". Et Pontifex istud probat ex tertia Carthaginensi Synodo, ad quam dixit Carthaginensium Primas Aurelius: "In hac Ecclesia, ad quam dignata Cap. 39.
„est vestra Sanctitas convenire, crebrò ac penè per diem Domi„nicam ordinandos habemus Episcopos". Et iterùm: "Sermonem „meum admittite Fratres. Contingit nonnunquam, ut postulen-

„tur ab Ecclesiis, quæ Præpositis egent, vel Episcopi vel Presby-
„teri, & tamen memor Statutorum id sequor, ut conveniam Epi-
„scopum ejus, atque ei inculcem, quod ejus Clericus à qualibet
„Ecclesia postuletur. Sed fortè in hodierno non reluctati sunt. Et
„nequando contingat ut reluctentur, cum fuerint à me in hac
„caussa postulati, quem scitis multarum Ecclesiarum & Ordinan-
„dorum caussam sustinere. Justum est ergo, ut quemlibet Con-
„sacerdotum conveniam cum duobus è consortio nostro, vel tri-
„bus testibus. Si ergo indevotus exstiterit, quid censet Chari-
„tas vestra faciendum ? Ego enim cunctarum Ecclesiarum, dig-
„natione Dei, ut scitis Fratres, sollicitudinem sustineo". Et Nu-
midius Maxulitanus in Proconsulari Provincia Episcopus reposuit:
"Semper fuit hæc licentia huic Sedi, ut unde vellet, de cujuslibet
„nomine fuisset conventus, pro desiderio cujusque Ecclesiæ or-
„dinaret Episcopum". Epigonius Episcopus adjunxit: "Bonitas
„sequestrat possibilitatem. Minus enim præsumis Frater. Et cum
„te bonum & clementem omnibus reddis, habes enim hoc in ar-
„bitrio, satis est ut satisfiat personæ uniuscujusque Episcopi in pri-
„ma tantummodò conventione. Si autem quodlibet huic Sedi
„vindicandum fuerit sibi arbitratus, necesse habes tu omnes Ec-
„clesias suffulcire. Unde tibi non potestatem damus, sed tuam
„assignamus, ut liceat voluntati tuæ semper & tenere quem vo-
„les, ut Præpositos plebibus vel Ecclesiis constituas, qui postu-
„lati fuerint : Et unde voles".

Hosce Canones, seu has Episcoporum interlocutiones respicit in Commentario ad decimum sextum Apostolorum Canonem Theodorus Balsamon : "Præsens Canon segregat Episcopum, qui suo „Clero connumeravit alterius Diœcesis Clericum absque sui Epi-„scopi dimissoriis literis. Solus autem Episcopus Carthaginensis „potest in suum Clerum referre alterius etiam Diœcesis Clericos „absque dimissoriis literis eorum, qui ipsos ordinaverunt. Etiam „Archi-Episcopus Constantinopolitanus potest similiter facere". Etiam in Commentario ad septimum decimum Canonem Trullanum scribit alienum Clericum non posse ab Episcopis susci pi, & adjungit : "Excipe mihi Constantinopolitanum & Carthagi-„nensem. Hi enim possunt alienos Clericos suscipere præter vo-„luntatem eorum, qui ipsos ordinaverunt". Quod ipsum latissi-mè scribit in Commentario ad sexagesimum Canonem Africani Co-

dicis. Addi debent duo. Primò, quod Carthaginensis Episcopus alienos Clericos potuerit non dumtaxat in suam transferre Ecclesiam, sed insuper in quamvis aliam. Clericos uni Ecclesiæ superfluos tranferre in quamvis aliam indigentem. Debebat enim suffulcire omnes Ecclesias. Deinde, quod poterat omnibus per Africam plebibus, quæ id petierant, ordinare Presbyteros. Canon principaliter sancit de Electionum ac Postulationum confirmationibus, ac Electorum & Postulatorum translationibus : Et Carthaginensi impertit altam auctoritatem. Eandem tamen etiam omnino donat in eorumdem consecrationem. Presbyteri, aliique Clerici omnino poterant, immò & debebant ordinari à suo Episcopo. Etenim sanctus Augustinus Hipponensi plebi fuit ordinatus ab ejus Episcopo Valerio. Plurima sunt alia exempla. Est res manifesta. Proinde Carthaginensis huic rei se misscere non poterat, nisi postulatus. Consecratio erat alternativa : Verùm electio spectabat ad plebem.

Eadem fuit ratio consecrandorum Episcoporum. Videtur in eligentis Ecclesiæ, aut etiam in Electi fuisse arbitrio vel suæ Provinciæ Primatem accedere, vel Archi-Episcopum Carthaginensem. Hinc ille singulis ferè Dominicis consecrabat Episcopos. Quod enim Africa habuerit plurimos Episcopos, est supra demonstratum. Et sola, cujus ordinatio privativè spectabat ad Carthaginensem, Proconsularis Provincia habebat ultra centum. Sanctus Possidius Cap. 8. in sancti Augustini vita rem elucidat : "Venerabilis Senex Valerius, sciens se corpore & ætate infirmissimum, egit secretis li-„teris apud Primatem Episcoporum Carthaginensem, allegans im-„becillitatem corporis sui, ætatisque gravitatem, & obsecrans „ut Hipponensi Ecclesiæ ordinaretur Episcopus, qui suæ Cathe-„dræ non tam succederet, sed Consacerdos accederet, Augustinus. „Et quæ optavit & rogavit, Rescripto impetravit. Post quam „petitionem ad visitandum adveniente ad Ecclesiam Hipponensem „tunc Primate Numidiæ Megalio, Calamensi Episcopo, Valerius „Antistes Episcopis qui tunc fortè aderant, & Clericis omnibus „Hipponensibus, & universæ plebi inopinatam cunctis suam in-„sinuat tunc voluntatem, &c". Hæc ordinandi Episcopi forma videtur fuisse ordinaria, ideoque omnes videntur debuisse ordinari, aut per Carthaginensis Episcopi manus, aut ad ejus Rescriptum, seu præviam confirmationem. Hoc enim per Nicænos, ideòque & per Apostolicos Canones est Patriarchale jus, cujus hanc partem

tem Carthaginensis Archi-Episcopus habuit per universam Africam. Ex avitâ consuetudine, & Indulto Romanæ Sedis. Et huc respexit in famosis ad Africanas Ecclesias literis Siricius Pontifex: "Extra conscientiam Sedis Apostolicæ, hoc est, Primatis, nemo „audeat ordinare". Sensus est: Verus Africanæ Diœcesis Primas seu Patriarcha est Romanus Pontifex, ideoque isthìc sine prævia ipsius confirmatione nemo deinceps ordinetur Episcopus. Decretum erat longè fundatissimum. Attamen suarum consuetudinum tenacissimi Afri non fuerunt permoti ad executionem & obedientiam. Temperamentum, quod per rationes à Pontifice supplicarunt, ac per novas literas obtinuerunt, est ostensum in superioribus, ac expositum.

Interim singularum Provinciarum Primates potuerunt consecrare suos Comprovinciales, ipsorumque consecrationem delegare aliis. Hìnc in secunda Carthaginensi Synodo Numidius in Pro-
Can. 12. consulari Provincia Maxulitanus Episcopus dixit: "Alii Episcopi „usurpatione quâdam existimant, contempto Primate cujuslibet „Provinciæ, ad desiderium populi Episcopum ordinare sine literis „ad se primæ Cathedræ manantibus, neque postea acceptis. Quid „de hoc statuit Sanctitas vestra". Et Genethlius Carthaginensis Episcopus retulit ad universam Synodum: "Quoniam communis „est honorificentia, quæ unicuique servari oportet, id ipsum Fraternitati vestræ convenit pronunciare". Et universi Episcopi responderunt: "Placet omnibus, ut inconsulto Primate cujuslibet Provinciæ, tam facilè nemo præsumat, licet cum multis „Episcopis, in quocumque loco, sine ejus Præcepto Episcopum „ordinare. Si autem necessitas fuerit, tres Episcopi, in quocumque loco sint, cum Primatis Præcepto ordinare debeant Episcopum". Afrorum Provinciæ erant plurimorum Episcoporum, & multæ distantiæ. Hìnc viciniores Episcopi, præsertim numero plures, præsumpserunt ordinare Electos vicinarum Ecclesiarum. Et censuerunt se non impingere in Nicænos Canones: Quod ipsorum Provinciæ haberent non Metropolitam, sed dumtaxat Seniorem. Hunc abusum proscripsit Primas Genethlius. Et jure merito. Quoniam isti Seniores habebant omnia & plena jura Metropolitica. Hìnc illis permisit arbitrium, quo possent aut ipsi consecrare, aut consecrationem aliis delegare.

Eandem Provincialium Primatum authoritatem laudat in literis ad Fortunatum, & alios quinque Episcopos sanctus Gyprianus: *Cum*

"Cum in Capsensi civitate propter ordinationem Episcopi essetis". Epist. 53.
Capsensis civitas est in Byzacio, ideòque tunc spectabat ad Provinciam Numidiæ. Proinde Fortunatus erat isthìc Primas, aut ipsius Delegatus. Quod sub Dioeletiani Imperio secundus Tigisitanus Episcopus, Numidiæ Primas, Cirthensibus ordinaverit Episcopum, sanctus Augustinus scribit in pluribus locis. In literis ad Generosum, Nobilem Cirthensem, in tertio libro contra Cresconium, in Carthaginensis Collationis Breviculo, ac in libro post Collationem. Affirmat Secundum accessisse Cirtham, isthic fecisse Synodum, degradasse Paulum Episcopum, ac novum ordinasse. Et de semetipso ac sancto Alipio Tagastensi Episcopo scribit ad quosdam Donatistarum Episcopos: "Fortunium, quem apud Tu- Epist. 163.
„burscum habetis Episcopum, per eandem civitatem, quamquam „festinantissimè, cum ad Cirthensem Ecclesiam pergeremus, experti sumus. Sed quia ordinandi Episcopi necessitas nos inde jam „jamque rapiebat, diutiùs cum illo esse nequivimus". Et de nova Fussalensi Ecclesia, ac primo ejus Episcopo Antonio scribit ad sanctum Celestinum Pontificem: "Episcopum ibi ordinandum, Epist. 262.
„constituendumque curavi. Propter quem ordinandum, sanctum „Senem, qui tunc Primatum Numidiæ gerebat, de longinquo „ut veniret, rogans literis impetravi" Et statim infrà: "Dum „nolo gravissimum & sanctissimum Senem, ad nos utique fatigatum, sine effectu, propter quem venerat, tam longè ad propria remeare, obtuli non petentibus quemdam Antonium, &c".
Et in vita sancti Fulgentii Ferrandus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus, Victorem Byzacii Primatem appellat "Provinciæ Ordi- Cap. 16.
„natorem". Et pergit de promotione sancti Fulgentii: "Nesciente Cap. 17.
„beato Fulgentio, Victor Primas in itinere petitur à Ruspensibus, „& vicinis Episcopis ordinandi Fulgentium licentia datur". Et infra: "Fulgentius ad Episcopum, qui admonitus fuerat ordina„tionem Episcopi celebrare, perducitur". Affirmat Fulgentium non ab ipso Primate, sed per ejus Rescriptum ac Delegationem fuisse consecratum. Juxta laudatum Canonem secundæ Carthaginensis Synodi.

Notanda est insignis differentia inter Primatem Carthaginensem, & Primates aliarum Provinciarum. Hi passim ordinabant in viduatæ plebis civitate. Et videntur ad istud fuisse obstricti. Ita suadent omnia adducta exempla. Hinc in media Gentilium

perſecutione Fortunatus Capſam, Secundus Primas acceſſit Citham. Et ſanctus Auguſtinus graviſſimum ſenectute Primatem perduxit uſque Fuſſalam. Et quidem de tam remoto loco. At verò Aurelius ſemper ordinavit Carthagine. Nempe quotquot ab ipſo debebant, aut poſtulabant ordinari, cogebantur ad ejus manus accedere. Summa dignitas, eminens Prærogativa, eximia portio authoritatis Patriarchalis. Et hinc facilè crediderim, quod alii Primates ordinare non potuerint, niſi ad Carthaginenſis Reſcriptum. Quod ipſum confirmare videtur ſancti Cypriani epiſtola
Epiſt. 55. ad ſanctum Cornelium Pontificem: "Miſi tibi proximè nomina „Epiſcoporum iſthìc conſtitutorum, qui integri & ſani in Eccleſia „Catholica Fratribus præſunt". Proinde ſanctus Cyprianus omnium Africanorum Epiſcoporum Catalogum habebat & conſervabat in ſcriniis ſuæ Eccleſiæ: Quod nempe nullus iſthic conſecraretur Epiſcopus, niſi per ejus Reſcriptum. Attamen non eſt penitùs certum. Pro hac Carthaginenſis Archi-Epiſcopi dignitate nullum habemus lucidum teſtimonium, niſi unius ſancti Poſſidii. Et ipſum non eſt irrefragabile. Etenim ſancti Auguſtini electio & conſecratio fuerunt extra regulam, ideòque ſanctus Valerius ex alio capite non potuit ipſam tentare ſine interventu ſupremi Primatis. Quidquid ſit, laudatum ſancti Cypriani teſtimonium docet Primatem iſtum fuiſſe obſtrictum ad omnium per totam Diœceſim Epiſcoporum conſecrationes referendas ſummo Pontifici, & ſupplicandam ipſorum confirmationem. Poterat ſimul referre conſecrationem plurium. Quod prævia Relatio non fuerit neceſſaria, provenit ex Indulto Sedis Apoſtolicæ. Hinc ipſam Siricius ex firmis fundamentis potuit poſtulare.

Porrò Africani Epiſcopi ſuorum Collegarum conſecrationes celebrarûnt ſolemniſſimè. Carthaginenſis Primas conſecrari conſuevit à duodecim. Etenim in tertio contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus diſertè ſcribit de Schiſmatico Donatiſtarum Epiſcopo
Cap. 52. Maximiano: "In Bagaienſi Concilio damnati ſunt cum Maximiano „duodecim, quorum præſentium manibus ordinatus eſt". Et ſtatim infrà: "Quando Maximianus ordinatus eſt, neque omnes
Cap. 32. „intereſſe potuetunt, aut ex more debuerunt". Et edicit ſingula ipſorum nomina. Quod ipſum repetit in quarto libro. Erant mixti ex variis Provinciis. Etenim Beianus Vajanenſis ex Numidia, Donatus Sabratenſis erat ex Tripoli. Et hoc in puncto fundatur Secundi Tigiſitani, & Collegarum adversùs Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi ordinationem querimonia, de qua in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus Auguſtinus: "Inerat eis nonnullus animi dolor de typho ſuperbiæ veniens, „quod non ipſi ordinaverant Carthaginis Epiſcopum". Eandem querimoniam Donatiſtæ fortiter urſerunt in Carthaginenſi Collatione. Sanctus Optatus in primo ſuo libro elucidat: "Botrus & „Celeſius", Carthaginenſis Eccleſiæ Clerici, "apud Carthaginem „ordinari cupientes, operam dederunt, ut abſentibus Numidis ſoli „vicini Epiſcopi peterentur. Tunc ſuffragio totius populi Ceci„lianus eligitur. Et manus imponente Felice Aptungitano Epi„ſcopus ordinatur". Audi rationem aut fucum, ex quo ſuaſerunt advocari ſolos vicinos Epiſcopos: "Tempeſtas perſecutionis per„acta ac finita eſt. Jubente Deo, indulgentiam mittente Maxen„tio, Chriſtianitatis libertas eſt reſtitura". Utique ad ordinandos novos Epiſcopos. Propter caducæ libertatis periculum ambitioſi Botrus & Celeſius urſerunt accelerari negotium: Sperarúnt ſe à paucioribus facilius eligendos. Et hinc lucet etiam ante redditam à magno Conſtantino pacem fuiſſe morem, ut ad Carthaginenſis Primatis electionem & conſecrationem peragendam invitarentur ac aſſumerentur Epiſcopi ex omni Provincia. Sanctus Auguſtinus in libro poſt collationem affirmat Felici Aptungitano adſtitiſſe Novellum Tyzicenſem ac Fauſtinum Tuburbitanum, Epiſcopos Proconſularis Provinciæ. An & alii plures, non poſſim affirmare. Exiſtimo omninò fuiſſe duodecim, juxta avitum honorem & morem. Totidem fuiſſe in ordinatione Majorini, videtur non dubitandum. Etenim ex ſola Numidia aderant ſeptuaginta Epiſcopi. Adducta ſancti Auguſtini verba, quæ affirmant Maximiani ordinationi nec potuiſſe, nec debuiſſe adeſſe omnes, docent conſueviſſe adeſſe ſolos duodecim.

De aliorum Epiſcoporum conſecratione ad tertiam Carthaginenſem Synodum Honoratus & Urbanus Epiſcopi dixerunt: "Et „illud nobis mandatum eſt, ut quia proximè Fratres noſtri „Numidæ, duo Epiſcopi ordinare præſumpſerunt Pontificem, „non niſi à duodecim cenſeatis Epiſcoporum celebrari ordinationes". Et Aurelius Primas reſpondit: "Forma antiqua ſervabitur, ut „non minùs quàm tres ſufficiant, qui fuerint deſtinati ad Epiſcopum ordinandum, propterea quia & in Tripoli, fortè & Arzuge inter-

„interjacere videntur barbaræ Gentes. Nam in Tripoli, ut asseritur, „Episcopi sunt quinque tantummodò : Et possunt fortè de ipso „numero vel duo necessitate aliquâ occupari. Difficile est enim, „ut de quolibet numero omnes possint occurrere. Nunquid debet „hoc ipsum impedimento esse Ecclesiasticæ utilitati ? Nam & in „hac Ecclesia, ad quam dignata est Sanctitas vestra convenire, „crebrò ac pene per Dominicam diem ordinandos habemus. Nun„quidnam frequenter duodecim, vel decem, vel multò minùs ad„ducere possum Episcopos ? Sed facile est mihi duos adjungere „meæ Parvitati Episcopos vicinos. Quare cernit mecum Charitas „vestra hoc ipsum observari non posse".

Hinc discimus plura. Primò, quod Primas Carthaginensis ad ordinandum Episcopos passim assumpserit duos Assistentes. Propter adductam rationem. Secundò, quod istud ipsum fuerit usitatum in aliis Provinciis. Hinc enim duo Numidæ præsumpserunt ordinare. Tertiò, quod frequenter assumpti fuerint etiam plures : Decem, immò & duodecim. Etenim Capsensis Episcopus etiam Gentilibus temporibus fuit ordinatus à sex. Eâdem tempestate Secundus Tigisitanus, dum Sylvanum ordinavit Cirthensibus, habebat numerosos Assistentes. Hinc Honoratus Thabennensis in Numidia, & Urbanus Siccensis in Mauritania Episcopi, ac suarum Provinciarum Legati, à suis Synodis habuêre Mandatum instandi in generali Synodo, ut deinceps ad majorem Episcopalis Ministerii honorem semper assumerentur duodecim. Et isto tempore non erat exotica postulatio. Etenim & prima Are-

Caput 20. latensis Synodus sanxit : "De his qui usurpant sibi, quod soli „debeant Episcopos ordinare, placuit ut nullus hoc sibi præsumat, „nisi assumptis secum aliis septem Episcopis. Si tamen non po„tuerit septem, infra tres non audeat ordinare". Secuti sunt avitam regulam, quam postmodò ad sanctum Victricium Metropo-

Cap. 1. litam Rothomagensem scripsit sanctus Innocentius primus : "In„tegrum est judicium, quod plurimorum sententiis confirmatur. „Nec unus Episcopus ordinare præsumat Episcopum : Ne furtivum Beneficium præstitum videatur". Ista Arelatensis Synodus, utpotè celebrata propter pacem Africanæ Ecclesiæ, placuit Aurelio, Censuit ac sanxit, non ut deinceps assumerentur soli tres, sed ut quævis Provincia aut Ecclesia permaneret in sua antiqua consuetudine. Addidit non posse esse pauciores, quàm tres. Non tantùm

tùm propter istum Arelatensem, sed etiam propter Nicænum Canonem. Quartò discimus, quod Africana Ecclesia Episcopalem consecrationem, attentatam à duobus Episcopis, judicaverit illegitimam, attamen ratam ac validam.

Aurelius his adjunxit : "Sed illud est statuendum, ut quando „ad eligendum Episcopum convenerimus, si qua contradictio fue„rit oborta, quia talia tractata sunt apud nos, non præsumant „ad purgandum eum, qui ordinandus est, tres jam, sed postu„lentur ad numerum supra dictorum unus vel duo, & in eadem „plebe, cui ordinandus est, discutiantur primò personæ Contra„dicentium : Postremò illa etiam, quæ objiciuntur, pertracten„tur. Et cum purgatus fuerit, sub conspectu publico ita ordi„netur. Si hoc cum vestræ Sanctitatis animo concordat, robo„retur vestræ Dignitatis responsione". Et universi Episcopi reposuerunt : "Placet satis". Hinc iterùm quædam discimus. Primò, quoc vox, "Electio", hic accipiatur pro consecratione. Etenim apud Afros tres Episcopi conveniebant non ad eligendum Collegam, sed solummodò ad consecrandum. Electio fiebat à solo Clero & populo, sub Præsidentia ac directione Interventoris, seu Visitatoris. Et contradictio non poterat adversùs eligendum fieri, sed dumtaxat contra Electum. Secundò discimus, quod Electi purgario fieri debuerit in ejus civitate. Hinc ipse etiam Carthaginensis Primas hoc in casu debebat eò accedere, & ibidem consecrare. Purgatus enim debebat solemniter consecrari coram suo populo. Nempe ad ipsius consolationem, & confusionem Calumniatorum. Quare Aurelius hìc non nihil detraxit Juribus suæ Ecclesiæ. Notanda sunt verba : "Quia talia tractata „sunt apud nos". Videntur respicere sanctum Augustinum, & ipsi illatam injuriam à Megalio Calamensi Episcopo, tunc Primate apud Numidas. Sanctissimum Electum ille diffamavit de nescio cui mulieri propinatis amatoriis poculis, atque ita ipsum studuit proscribere ab Episcopatu. Ast Augustinum purgavit numerosa Synodus, & Megalium compulit ad eum propriis manibus consecrandum. Hinc Aurelius sanxit duo. Primò, ut ante omnia discutiantur personæ Contradicentium. Sine exceptione. Etiam persona Episcopi, immò & Primatis. Quia nempe constabat Primatem fuisse lapsum in calumniam. Deinde Aurelius sanxit, ut ad hanc purgationem non fatigaretur universa, aut numerosa Synodus

nodus, sed sufficerent quinque aut quatuor Episcopi. Quia nempe Electorum accusatio consuevit ex æmulantium invidia procedere, ideoque esse consuta calumnia.

CAPUT VI.

Exponitur varia authoritas Primatis Carthaginensis.

PRima hujus Primatis authoritas fuit consecratio omnium per Africam Episcoporum. Est superiùs abundè exposita. Aliquid tamen novi in suâ Synodo revelavit Bonifacius Primas: "Placuit ut Primates diversarum Provinciarum „nomina Episcoporum, sive decedentium, sive „etiam in eorum locum succedentium, ad Ec„clesiam Carthaginensem mittant". Provinciæ Primas circa defunctos suæ jurisdictionis Episcopos debebat facere tria: Defuncti mortem statim referre, postmodò referre novum Electum, mittere Cleri ac populi Decretum, præviam consecrandi confirmationem forsan postulare ac exspectare, ac tandem referre etiam illius consecrationem. De hac postremâ, ac item de prima relatione agit adductus Canon. Non est Bonifatii constitutio, sed Aurelii. Etenim Bonifatius affirmat à se innovari decimum nonum Aurelii Concilium. Et in hujus innovationis capite habent Acta Synodalia: "Agileius Diaconus recitavit ex libro Canonum tempori„bus sancti Aurelii". Et ex ipso laudavit viginti Aurelii Concilia. Et superiùs habent Acta: "Agileius Diaconus recitavit ex „libro Canonum". Recitavit Nicænum Canonem, & Canonem ex Carthaginensi Synodo Grati Primatis. Etiam Bonifatius Primas dixit ad Synodum: "Recitetur ex volumine Canonum". Et Agileius statim recitavit sextum Nicænum Canonem, & varios Canones ex Synodis Aurelii.

Ex quibus discimus varia. Primò, quod Africana Ecclesia semper ab antiquo habuerit singularem Canonum Codicem. Secundò, quod primum in illo locum occuparint Nicæni Canones. Tertio,

Tertiò, quod proximè sequerentur Canones è Grati Synodo, aut Synodis. Porrò hic Gratus interfuerat Sardicensi Concilio. Et sic quartò discimus, quod Gratus istos Canones non inscripserit in Africanum Codicem. Eorum authoritate est usus in suis Synodis, attamen ipsos non retulit in Codicem suæ Ecclesiæ. Rationem ignoro. Et hæc videtur esse vera causa, ex quâ eosdem Canones Aurelius Primas cum suis Episcopis penitùs ignoravit. Quintò discimus, quod Aurelius omnes omnium suarum Synodorum Canones inscripserit in istum Codicem. Sextò, quod istæ Synodi fuerint omninò viginti. Et forsitan plures. Quæ omnia hucusque ignoravimus. Debemus gratias Illustrissimo Domino Lucæ Holstenio, qui nobis vulgavit istam Bonifatii Synodum. Codex ille periit aut latet. Exstans Africanæ Ecclesiæ Codex est privato nescio cujus studio ac scopo compilata farrago. Ejus origo & dignitas suo loco exponetur.

Præfata Carthaginensis Cathedræ Prærogativa nequaquam ducit originem ab Aurelio. Est longè antiquor. Etenim in causa Pseudo-Episcopi Fortunati scripsit ad sanctum Cornelium Pontificem sanctus Cyprianus: "Quod autem tibi de Fortunato „isto Pseudo-Episcopo, à paucis & inveteratis hæreticis constituto, „non statim scripsi, non ea res erat, quæ in notitiam tuam de„beret per nos statim, quasi magna & metuenda, proferri". Post quædam exponit etiam Maximi, rebellis sibi Presbyteri, & cum Fortunato conjurati, datum à Novatiani Factione Episcopatum, & prosequitur: "Nec tamen de hoc tibi scripserim, quando „hæc omnia contemnantur à nobis, & miserim tibi proximè „nomina Episcoporum istic constitutorum, qui integri & sani „in Ecclesia Catholicâ Fratribus præsunt". Affirmat varia, Primò, quod Africana Ecclesia quascumque graviores causas referre deberet ad Sedem Apostolicam. Secundò, quod ob non relatam Fortunati intrusionem fuerit reprehensus à sancto Cornelio. Tertiò, quod etiam talis rebellium Clericorum petulantia non sit inter graviores causas, ideoque non debuerit referri. Quartò, quod non tales intrusiones, sed solas Catholicorum Episcoporum novas Ordinationes referri oportuerit. Quintò, quod has proximè retulerit. Igitur Provinciarum Primates omnium suorum Episcoporum mortem, eorumque novos Successores debebant referre Carthaginem, hujus autem civitatis Antistes ad Episcopum Ro-

Romanorum. Apoſtolicus Canon mandabat omnes illos prævie confirmari per Pontificem. At ob diſtantiam erat res moleſtiſſima. Hinc Romanæ Eccleſiæ pietas erat contenta cum iſta generali poſt conſecrationem relatione. Quæ omnia lucidè demonſtrant Africanam Eccleſiam ſemper ſubfuiſſe Romano Patriarchatui.

Præfata ſancti Cypriani verba Jacobus Pamelius commentatur: "Epiſtola Cypriani, quâ tranſmiſit nomina Epiſcoporum, hodie „deſideratur, niſi fortè intelligat epiſtolam præcedentem Synodi „Africanæ". Reſpondeo in præcedenti epiſtolâ nulla exprimi Epiſcoporum nomina: Item iſtam Epiſcoporum relationem non fuiſſe Synodalem, ſed opus ac officium ſolius Primatis. Apparens eſt quod omni anno ſemel, aut fortè bis Primas debuerit referre iſta nomina. Etenim Africana Eccleſia habebat plurimos Epiſcopos, ideoque quotannis non poterant non mori aliquot & ſuccedere. Dolendum eſt, quod nulla iſtiuſmodi relatio exſtet. Quidquid ſit, lucet quod ipſi Provinciarum Primates non potuerint conſecratos à ſe Epiſcopos referre Romam: Privativè ſpectabat ad ſolum Carthaginenſem.

Et hæc eſt ſecunda iſtius Sedis Prærogativa. Eam aliqui adeò ampliant, ut cenſeant etiam Provinciales Synodos non potuiſſe Romam referre, niſi per Primatem Carthaginenſem. Nequidem in cauſa fidei. Probant ex Aurelii Primatis, ac Sanctorum Epiſcoporum, Alipii Tagaſtenſis, Auguſtini Hipponenſis, Evodii Uzalenſis, ac Poſſidii Calamenſis, ad ſanctum Innocentium I. Pontificem epiſtola: "De Conciliis duobus, Pro„vinciæ Carthaginenſis atque Numidiæ, ad tuam Sanctitatem
Epiſt. 95. „à non parvo Epiſcoporum numero ſubſcriptas litteras miſimus „contra inimicos gratiæ Chriſti". Soli Carthaginenſi, non autem Milevitano Concilio Aurelius adfuerat, & tamen affirmat utriuſque Synodales litteras à ſe fuiſſe tranſmiſſas. Quia nempè Sylvanus, Summenſis Epiſcopus, Numidiæ Primas, ſuæ Milevitanæ Synodi Acta non immediatè Romam, ſed Carthaginem miſerat, per Aurelium tranſmittenda ad Papam. Reſpondeo non eſſe improbabile. Attamen non conſtat. Etenim in ſuo Reſcripto Innocentius nullam Aurelii memoriam fecit, ſed in capite poſuit Sylvanum Senem. Et certè inter iſtos quinque Epiſcopos non ſolus Aurelius, ſed etiam Evodius erat ex Proconſulari Provinciâ, alii tres erant Numidæ: Hinc rectè dicunt utriuſque Synodi Acta fuiſſe à ſe tranſmiſſa.

Tertia iſtius Primatis Prærogativa erat, quam per litteras ad Meſſorem Numidiæ Primatem exegit Primas Boniſacius: "De„cedentium ac ſuccedentium Epiſcoporum Matriculam, memo„res antiquæ conſuetudinis, nobis dirigi ſuademus, ut de mul„tis Provinciis ad nos venientes, præcipuè illi, qui ſe prioribus „ſuis anteponere non dubitant, qualiter unuſquiſque eorum ſe„dere debeat, ſciamus". Et Meſſor obedivit, ac reſcripſit: „Matriculam hujus Concilii, ne priſcorum oblitteretur autho„ritas, demandavi". Quiſque igitur Primas debebat ſuæ Synodi, ſeu Provinciæ catalogum tranſmittere. Et ita mandabat Priſcorum authoritas, vetuſta conſuetudo. Proinde dum de ſedendi in Provinciarum, aut etiam totius Diœceſeos Synodis, aut quibuſvis aliis congreſſibus ordine naſcebatur quæſtio, deciſio ſpectabat non ad Provinciæ Primatem, ſed ad Carthaginenſem. Nec mirum. Etenim ex hac victoriâ dependebat ſucceſſio in Primatum. Quapropter iſta Matriculæ, ſeu nominum tranſmiſſio non ſoli præfatæ ad Urbem relationi ſerviebat, ſed aliis inſuper finibus.

Quarta Prærogativa fuit Judicium ac definitio quæſtionum circa ſucceſſionem Primatum. Etiam ipſorum, licet nulla eſſet controverſia, confirmatio. Lucet ex precibus, quas Cecilianus ac Honoratus, Sitifenſis Mauritaniæ Legati, dum ſingularem ac proprium Primatem habere ſupplicabant, obtulerunt Carthaginenſi Primati Aurelio, ac ejus Synodo: "Profitemur in Car„thaginenſis Eccleſiæ conſcientiam proferre, quandocumque vo„luerimus habere primæ Sedis Epiſcopum. Ita ut cum primæ „Sedis Epiſcopus de corpore receſſerit, qui in ejus locum ſuc„cedit, ad Eccleſiam Carthaginis mittat, & eam inſtruat, ut „fiat primæ Sedis Epiſcopus". Et Aurelius reſpoſuit: "Ut Ec„cleſia Carthaginenſis de conſtituendis primæ Sedis Epiſcopis con„ſultetur, impedimento nulli eſſe poſſe, mecum pariter cognoſcit „Sanctitas veſtra". Affirmat eſſe rem claram, expertem omnis dubii. Et iſta repoſuit non ad ſolos ſupplicantes Legatos, ſed ad omnem Synodum. Hinc & ipſa omnis reſpondit: "Quando„cumque habere voluerit quæcumque Provincia primæ Sedis „Epiſcopum, inſtruat primitùs Eccleſiam Carthaginenſem, & ſic „quod deſiderat faciat". Defuncto igitur Primate, Provincia aut Synodus, vel certè ipſe ſucceſſurus, aut ſuccedere prætendens

Episcopus debebat Carthaginensem Ecclesiam instruere : Utique de successuri jure, idoneitate, aliisque ad causam spectantibus. Et ante Carthaginensis Episcopi Rescriptum ac assensum inthronizari non poterat, neque uti Primatis nomine.

Agileius, Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus, ista omnia ad Bonifacii Synodum legit ex Hipponensi Concilio Aurelii. Et Megalius, Calamensis Episcopus, Numidiæ Primas, est hic in Sitifensis Mauritaniæ favorem interlocutus : "Ad compendium venit „ista provisio, ut & voluntatibus satisfiat, & se Provinciæ teneant, „responsuris tamen primæ Sedis Episcopis cunctarum Provincia„rum ad Ecclesiam Carthaginensem, in quocumque usus exegerit". Consentit in novum Primatum. Et erat necesse. Etenim Sitifensis Mauritania ante subfuerat Numidiarum Primati, ideoque abscindi non poterat sine ejus Beneplacito. Hæc est omninò magna illa Hipponensis Synodus, ad quam sanctus Augustinus, adhuc Presbyter. disputavit ac exposuit Apostolicum Symbolum. Facta fuit anno istius sæculi nonagesimo tertio, biennio ante sancti Augustini Episcopatum. Exinde igitur Sitifensis Mauritania habuit proprium Primatem. Et retinuit usque ad novam Imperatoris Justiniani dispositionem, factam post ejectos Wandalos.

Quintam Carthaginensis Ecclesiæ Prærogativam habemus ab eadem Hipponensi Synodo. Etenim Honoratus & Cecilianus, Sitifensis Provinciæ Legati, dum proprium Primatem postulabant, professi sunt pleraque Carthaginensis Ecclesiæ Præogativas, promiserunt venerari, ac inter ipsas posuerunt & hanc : "Et si qua „de eadem Carthaginensi Ecclesia nuntianda sint ad Provinciam „Mauritaniam, causâ regulæ & disciplinæ, hoc profitemur Episcopum Sitifensem debere conveniri, per quem omnes Episcopi in „Mauritaniâ constituti possint informari". Dum per aliquam Provinciam, aut aliquam ejus Ecclesiam erat quis sacrorum Canonum aut Christianæ disciplinæ neglectus, correctio spectabat ad Carthaginensem etiam Episcopum. Hìc Provinciæ Primatem monebat, Primas Episcopum vel Episcopos, in quorum Parochiis disciplina patiebatur. Et hanc Prærogativam laudat Liberatus Byzacii Primas, è sua Jucensi Synodo scribens ad Carthaginensem Bonifacium : "Novimus sapientiam tibi Divinitùs infusam, quâ „præcipuè hoc studeas, ut nullus permittatur Ecclesiasticorum Ca„nonum aliquatenùs convellere firmitatem, teque cunctis formam præbere

„præbere virtutum, ut terminos Paternis definitionibus constitu„tos non negligat servare posteritas". Affirmat ad ipsum spectare custodiam Canonum.

Sexta Prærogativa est jus ac obligatio visitandi omnes Africanas Ecclesias. Etenim Honoratus & Urbanus, Sitifensis Provinciæ Legati, in nescio quâ Synodo dixerunt ad Primatem Aurelium : "Et illud nobis verbo mandatum est, ut quia constitutum „est in Synodo Hipponensi, singulas Provincias tempore Concilii „visitandas esse, dignemini etiam, quod hoc anno secundùm or„dinem distuliştis, vel alio anno Provinciam Mauritaniam visita„re". Et Aurelius respondit : "Nunc de Provincia Mauritania, „propterea quod in finibus Africæ posita sit, nihil statuimus. Si„quidem vicinæ sunt Barbarico. Sed præstet Deus, ut ex abun„danti non pollicentes, venire possimus ad vestram Provinciam. „Cogitare enim debetis, quia hoc sibi & Tripolitani, & Arzu„gitani Fratres potuerunt exigere, si ratio pateretur". Igitur & hoc jus fuit stabilitum in Hipponensi Concilio. Immò non jus, sed potiùs obligatio. Etenim uti Metropolitæ suam Provinciam, ita Patriarchæ ac Primates obligantur suis temporibus invisere suas Diœceses. Carthaginensis medio inter duas Synodos tempore debebat visitare unam Provinciam. Servato ordine. Hipponensis Concilii Canones latent aut perierunt. Non habemus, Cap. 52. nisi quorumdam fragmenta aut memorias. Præsens memoria exstat in Africano Codice, ac item illa collectione, quæ passim appellatur Africanum Concilium.

Septima Prærogativa est, quod Carthaginensis Episcopus per omnem Africam potuerit novos Episcopatus erigere. Inter alia Africani Cleri vitia fuit ambitio, de quâ ad Aurelium Primatem ac ejus Synodum dixit Epigonius Episcopus : "Plerique tumidi „atque stolidi adversùs Episcopum suas cervices erigunt Presbyteri, „vel conviviis concinnantes plebem, vel sanè persuasu maligno, „ut illicito favore eosdem velint sibi collocare Rectores". Quidam Parochialium in Oppidis Ecclesiarum Rectores Presbyteri suas plebes convivjis, aut aliis artibus alliciebant, divertebant ab affectu in Episcopum, atque ita seducebant, ut violenter postularent suam Oppidanam Parochiam erigi in Episcopalem Cathedram, ac suum Presbyterum sibi dari in primum Episcopum. Et quoniam consequi desperabant à Primate aut Synodo suæ Provinciæ, passim

accedebant Carthaginenſem Archi-Epiſcopum. Hinc enim ſubdit Epigonius : "Inſigne mentis tuæ tenemus votum, Frater religioſe „Aureli, qui hæc ſæpè oppreſſiſti, non curando tales petitores". Quæſtio eſt, an iſta per omnem Africam Aurelius fecerit, an dumtaxat per ſuam Proconſularem Provinciam ? Etenim plura exempla ſuadent, quod ſoli Provinciarum Primates citrà Carthaginenſis Cathedræ conſcientiam diviſerint Epiſcopatus, ac novos inſtituerint. Exempla plura habemus in Carthaginenſi Collatione : Illic & Donatiſtæ Catholicos, & hi illos frequenter accuſant de erectis novis Cathedris. Etiam ſanctus Auguſtinus, dum Fuſſalenſem Epiſcopatum erexit, ſolius ſui Primatis authoritatem invocavit, nequaquam Carthaginenſis Aurelii. Ita diſertè ſcribit in litteris
Epiſt. 261. ad ſanctum Celeſtinum Pontificem.

Reſpondeo tamen Epigonium omninò fuiſſe locutum de cunctis per Africam Provinciis. Etenim rogat tales Epiſcopatuum diviſiones ac erectiones deinceps non permitti, niſi de conſenſu Epiſcopi, cujus Parochia dividitur. Et hoc juxta antiquum non ſolius Africanæ, ſed omnis ſub cœlo Eccleſiæ Canonem : "Multis „Conciliis hoc ſtatutum à Cœtu Sacerdotali eſt, ut plebes, quæ „ab Epiſcopis in Diœceſibus retinentur, quæ Epiſcopos nunquam „habuerunt, non niſi cum voluntate ejus Epiſcopi, à quo tenen„tur, proprios recipiant Epiſcopos". Carthaginenſes Primates, etiam invitis Epiſcopis, quandoque Diœceſes diviſerant in novos Epiſcopos : Hoc Epigonius ſupplicat deinceps non fieri. Nequaquam ſupplicat non erigi novos Epiſcopatus, ſed ſolummodò non erigi ſine aſſenſu illius Epiſcopi, qui Diœceſim eſt perditurus. Et hoc per omnem Africam. Hinc enim Aurelius repoſuit : "Fra„tris & Conſacerdotis noſtri proſecutioni non obſiſto, ſed hoc „me & feciſſe, & facturum eſſe profiteor, circa eos ſanè qui fue„rint concordes, non ſolùm circa Eccleſiam Carthaginenſem, ſed „circa omne Sacerdotale conſortium". Per omnem Africam.

Notanda ſunt verba : "Circà eos ſanè qui fuerint concordes", Eſt limitatio circa factam ab Aurelio promiſſionem. Epigonius ſuis precibus addiderat : "Quia nonnulli Dominatu quodam adepto „communionem Fratrum abhorrent, vel certè cum depravati fue„rint, quaſi in arce quadam Tyrannica ſibi Dominatum vindicant, „plerique tumidi atque ſtolidi adversùs Epiſcopum Presbyteri „ſuas cervices erigunt, &c". Affirmat quoſdam Epiſcopos fuiſſe cauſſam

cauſſam præfati Presbyteralis ambitús, ac popularis conſpirationis. Etenim obliti ſancti Petri Apoſtoli Canonem : "Non quaſi do„minantes in Clero, ſed forma Gregis facti ex animo". Hunc, inquam, obliti Canonem agebant Tyrannidem in ſuum Clerum ac populum : Talem, aut certè ſimilem, qualem à Fuſſalenſi Anthonio fuiſſe exercitam Sanctus Auguſtinus deflet in præfatis ad Celeſtinum Pontificem litteris. Ita & Oppidis, & eorum Presbyteris dabant cauſſam cogitandi de novo Epiſcopatu. Hinc igitur Aurelius ſpondet fore, ut ſimilibus Oppidorum poſtulationibus nunquam annuat : Attamen circa Oppida illorum Epiſcoporum, qui concordes fuerint cum ſuis populis, ac ipſos paternè & Epiſcopaliter tractaverint. Circà Tyrannicè excedentes vult permanere in authoritate, quâ afflictis populis & Cleris poſſit per Epiſcopatus diviſionem impartiri ſolatia. Ex quo lucet, quod Carthaginenſis Primas potuerit, etiam invitis Epiſcopis, Epiſcopatus per omnem Africam dividere. An ſolus potuerit, non auſim affirmare. Adducta exempla fortiter ſuadent, quod cuncti Primates etiam potuerint in ſuâ Provinciâ. Et plurimùm favet quadrageſimus ſextus Canon tertiæ Carthaginenſis Synodi. Præfata Epigonii poſtulatio, ac Aurelii reſponſio exſtant in hodierno Codice Africanæ Eccleſiæ.

Hæc omnia plurimùm illuſtrat ſequens Canon : "Ut plebes, „quæ nunquam habuerunt proprios Epiſcopos, niſi ex Concilio „plenario uniuſcujuſque Provinciæ, & Primatis, & conſenſu „ejus, ad cujus Diœceſim eadem Eccleſia pertinebat, decretum „fuerit, minimè accipiant". Permittit novos Epiſcopatus erigi. Attamen ſub variis conditionibus & conſenſibus. Primò ex conſenſu totius Provincialis Synodi. Non alicujus Turmæ, ſed totius Synodi. Secundò, ex conſenſu Primatis. Proinde adversùs majorem totius Synodi partem ſolus Primas reluctari poterat, & obtinere. Tertiò requirebatur conſenſus etiam proprii Epiſcopi. Cum eâdem Prærogativa. Quæ omnia locum non habebant adversùs Primatem Carthaginenſem. Hic ſolus, & ſine Synodo, & ſine Provinciæ Primate, poterat Epiſcopatum erigere : Quandoque etiam ſine conſenſu Epiſcopi. Proinde ejus poteſtas erat veraciter Primatialis. Canon exſtat in hodierno Afrorum Codice. Cujus Synodi aut temporis ſit, ignoratur.

Octavam Prærogativam memoravit, & confirmandam retulit

ad tertiam Carthaginenſem Synodum ipſe Primas Aurelius : "Con-
„tingit nonnunquam, ut poſtulentur ab Eccleſiis, quæ Præpoſi-
„tis egent, vel Epiſcopis vel Presbyteris, & tamen memor Sta-
„tutorum, id ſequor ut conveniam Epiſcopum ejus, atque in-
„culcem, quod ejus Clericus à qualibet Eccleſia poſtuletur. Sed
„fortè in hodierno non reluctati ſunt. Et nequando contingat
„ut reluctentur, cum fuerint à me in hac cauſa poſtulati, quem
„ſcitis multarum Eccleſiarum & Ordinandorum cauſam ſuſtinere,
„Juſtum eſt ergò, ut quemlibet Conſacerdotum conveniam cum
„duobus è conſortio noſtro, aut tribus teſtibus. Si verò inde-
„votus exſtiterit, quid cenſet Charitas veſtra faciendum ? Ego
„enim cunctarum Eccleſiarum ſollicitudinem ſuſtineo". Affir-
mat varia. Primò, quod Africana Diœceſis laboraret inopiâ
Clericorum, ideoque vacantes, & Cathedrales & Parochiales,
Eccleſiæ quandoque non invenirent in ſuo gremio, quem eligerent in Epiſcopum aut Presbyterum. Secundò, quod tales Eccleſiæ eligerent aliquem alienum Clericum. Tertiò, quod illum, obtinere deſperantes, non poſtularent ab ejus Epiſcopo, ſed à Carthaginenſi, communi omnium Patre. Quartò, quod Carthaginenſis Epiſcopus ſemper habuerit poteſtatem admittendæ ac exequendæ iſtius poſtulationis. Quintò, quod tamen huic poteſtati ſtatutum ſit, ut Primas id non faciat, niſi audito & conſulto Epiſcopo, cujus Clericum debet eripere ac transferre. Sextò, quod hâc moderatione ſit ſemper uſus. Immo quod ipsâ contentus non fuerit, ſed poſt paſſam in primâ conſultatione repulſam proceſſerit ad ſecundam, & quidem adhibens teſtimonium ac preces duorum vel trium Collegarum. Septimò, quod nullus huc uſque Epiſcopus pertinaciter recalcitraverit, ac ſperet fore, ut nemo recalcitret. Addit tamen hoc eſſe poſſibile. Hinc quærit, quid Synodo placeat in tali caſu : Quomodo & qualiter velit à Carthaginenſi Primate procedendum ?

Et Numidius Maxulitanus Epiſcopus reſpondit : "Fuit ſemper
„hæc licentia huic Sedi, ut unde vellet, & de cujus nomine fuiſſet
„conventus, pro deſiderio cujuſque Eccleſiæ ordinaret Epiſco-
„pum". Reſpondit de ſola alieni Clerici poſtulatione in Epiſcopum. Hinc Epigonius Epiſcopus adjunxit : "Bonitas ſequeſtrat
„poſſibilitatem. Minùs enim præſumis, Frater. Et cum te bo-
„num & clementem omnibus reddis, habes enim hoc in arbitrio,
ſatis

„ſatis eſt ut ſatisfiat perſonæ uniuſcujuſque Epiſcopi in primâ
„tantùm conventione. Si autem quodlibet huic Sedi vindican-
„dum fuerit ſibi arbitratus, neceſſe tu habes omnes ſuffulcire
„Eccleſias. Undè tibi non poteſtatem damus, ſed tuam aſſigna-
„mus, ut liceat voluntati tuæ ſemper & tenere, quem voles, ut
„Præpoſitos plebibus vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtulati fuerint :
„Et unde voles". Dicit plura. Primò, quod Carthaginenſis Primas tales, non ſolummodò Epiſcopales, ſed etiam Presbyterales electiones potuerit confirmare & exequi. Secundò, quod Epiſcopus, cui eripiendus erat Clericus, non pluries, nec cum Collegis conveniri debuerit, ſed dumtaxat ſemel, à ſolo Carthaginenſi. Tertiò, quod refragante Epiſcopo habuerit plenam authoritatem procedendi ex arbitrio. Quartò, quod ab indigenti Eccleſiâ, etiam citra electionem, poſtulatus potuerit Clericum dare, & quidem ex quâ volebat Eccleſiâ. Etenim adjpſum ſpectabat omnes Eccleſias ſuffulcire. Non ſolummodò quoad Presbyteros, ſed quoſcumque Clericos. Epigonius addit hanc fuiſſe perpetuam Carthaginenſis Cathedræ poteſtatem.

Poſthumianus Epiſcopus unicum contra hæc adduxit ſcrupulum : "Qui unum habuerit, nunquid debet ipſi ille unus Preſ-
„byter auferri"? Et Aurelius reſpondit : "Epiſcopus unus eſſe po-
„teſt, per quem dignatione Divinâ Presbyteri multi conſtitui
„poſſint; unus autem Epiſcopus difficilè invenitur conſtituendus.
„Quapropter ſi neceſſarium Epiſcopatui quis habet Presbyterum,
„& unum habuerit, etiam ipſum ad promotionem dare debebit".
Reſponſio eſt lucida. Ex ipsâ diſcimus Africanam Eccleſiam fuiſſe Cleri adeò indigam, ut plures Cathedrales Eccleſiæ non haberent, niſi unicum Presbyterum. Hinc Poſthumianus perrexit: "Ergò ſi habet alius abundantes Clericos, debet mihi
„alia plebs ſubvenire". Et Aurelius repoſuit : "Sanè. Quo-
„modò Eccleſiæ alterius tu ſubveneris, perſuadebitur illi, qui
„plures habet Clericos, ut unum tibi ordinandum largiatur".
Ex quo vides Carthaginenſis Primatis in transferendis Clericis poteſtatem fuiſſe univerſalem, nullatenùs adſtrictam ad electionem in Epiſcopum aut Presbyterum. Hinc item vides fundamentum, ex quo Valerius Hipponenſis Epiſcopus circa ſuum Presbyterum Auguſtinum fecerit, quod in hujus vitâ ſcribit ſanctus Poſſidius : "Valerius metuere cœpit, ne Auguſtinus ab
alia

„aliâ Eccleſiâ, Sacerdote privatâ, ad Epiſcopatum quæreretur, & „ſibi auferretur". Hinc illum ſibi adhuc vivo curavit contra Canones ſuperordinari in Co-Epiſcopum.

Hanc Carthaginenſis Epiſcopi poteſtatem frequenter admiratur, ac laudat Theodorus Balſamon. Affirmat eandem eſſe in Pontifice Romano, ac Patriarcha Conſtantinopolitano, ideoq; eſſe ſingularem, ac ſupremè Patriarchalem. Ejus teſtimonia ſupra adduximus. Iſta tamen poteſtas, ac per ipſam facta Clericorum tranſlatio plures lites cauſavit in Africa. Quas omnes per introducta Monaſteria, ac mirificè ſtatim multiplicata, exſtinxit ſanctus Auguſtinus. Etenim omnes Epiſcopo aut Clero indigentes Eccleſiæ cœperunt ex iſtis Monaſteriis eligere, & accipere. De primo ac novello adhuc Hipponenſi Monaſterio ſcribit laudatus Poſſidius: "Proficiente doctrinâ Divinâ, ſub ſancto & cum Sancto Auguſtino in Monaſterio Deo ſervientes, Eccleſiæ Hippo„nenſi Clerici ordinari cœperunt. Ac deinde magno deſiderio „poſcere atque accipere Epiſcopos & Clericos pax Eccleſiæ atque „unitas & cœpit primò, & poſtea conſecuta eſt. Nam fermè „decem Auguſtinus diverſis Eccleſiis, nonnullis quoque emi„nentioribus, rogatus dedit". Et infra ſcribit de morientis Auguſtini teſtamento: "Clerum ſufficientiſſimum Eccleſiæ dimiſit", Utique è ſuis Monaſteriis.

Nona Prærogativa eſt, quod Carthaginenſium Primas poſſet generales ſuæ Gentis Synodos indicere, determinare tempus & locum, eiſdem præſidere, ac ibidem habere jus Relationis ac Prærogativam ſuffragii. Lucet ex cunctis, hodie exſtantibus, generalibus Synodis iſtius Diœceſeos. Admodùm notabile eſt, quod iſta etiam Electus potuerit, ante conſecrationem. Hoc patet ex quartâ ſancti Martini Pontificis epiſtolâ, quâ ſuæ Lateranenſis Synodi Acta tranſmiſit in Africam. Epiſtola enim habet hanc Epigraphen: "Electo ſpirituali conſenſu Catholicæ Car„thaginenſium Eccleſiæ, & omnibus, qui ei ſubſunt, Epiſco„pis, Clericis, Populiſque Chriſti amantibus". Electus ille fuit Victor, Succeſſor Fortunii. Hic necdùm conſecratus contra Monothelitas fecerat Synodum, & ipſi ſanctus Pontifex reſpondit. Facta Synodus lucet ex his epiſtolæ verbis: "Vos me„ritò de ſincero affectu amplectimur, maximè cum, tanquam „perennes lucernas, confeſſionis veſtræ characteres expoſueritis Sedi

„Sedi Apoſtolicæ per Synodales litteras veſtras". Notanda ſunt verba. Etiam præfata epigraphe. Affirmat ex ſingulari Catholicæ fidei zelo Victorem fuiſſe electum, ex eodem ſtatim feciſſe Synodum, retuliſſe Romam, atque ita ſemetipſum Romanæ Eccleſiæ etiam ante conſecrationem commendaſſe. Erat res extra conſuetum curſum. Sanè innuit ea omnia fuiſſe acta contra Fortunium, tunc Carthaginenſem Ex-Epiſcopum, cum Paulo Patriarchâ, Monothelitarum Principe, degentem Conſtantinopoli. Innuit quod Fortunius non ob civilem cauſam, ſed ob Monotheliticam hæreſim fugerit, aut fuerit ejectus ex Africâ, abierit Conſtantinopolim, ac iſtic fuerit à Symmyſta Paulo honoratus. Videtur fuiſſe perverſus a b Ex-Patriarcha Pyrrho. Item contra ipſum videntur tunc factæ ſingularum Provinciarum Synodi. Res non ſpectat ad præſentem materiam.

Decima Prærogativa à quibuſdam putatur, quod nullus Epiſcopus Africanus potuerit ultra mare, nec ad Comitatum, immò nec ad Apoſtolicam Sedem proficiſci ſine venia ac Formatâ Carthaginenſis Archi-Epiſcopi. Intra Africam Clericus aut Laicus cum ſui Epiſcopi, Epiſcopus proficiſci ac peregrinari poterat cum Formatâ ſui Provincialis Primatis; ſed ad tranſeundum mare neceſſaria erat facultas Archi-Epiſcopi. Hæc Prærogativa non caret ſuis fundamentis. Attamen ſi cuncti Canones maturè perpendantur, videtur non ſubſiſtere. Tranſ-Marina peregrinatio videtur fuiſſe ejuſdem formæ cum facienda intra Africam. Proindè decima Prærogativa eſt, quod Carthaginenſis Epiſcopus quibuſcumque Synodalibus litteris ac Mandatis ſolus ſubſcriberet. Undecima erat, quod omnibus per Africam Eccleſiis diem Paſchalem quotannis denuntiaret. Duodecima erat, quod etiam quorumvis Monaſteriorum Monachos poſſet transferre, ac evehere in Clerum. Decima tertia erat, quod à quovis Monaſterio potuerit eligi in immediatum Superiorem. Etiam excluſo proprio Epiſcopo. Quæ poteſtas etiam fuit Romanæ Eccleſiæ. Ita Adrumetinum, in Sancti Auguſtini Scriptis notiſſimum, Monaſterium illi ſemper immediatè ſubfuit. Hæc ſunt alterius loci.

CAPUT VII.

Exponitur antiquitas Archi-Episcopalis Pallii.

Anctus Leo nonus inter alias Carthaginensis Archi-Episcopi ponit dignitates, quod solus in Africana Ecclesia habuerit Pallium, ipsumque olim acceperit à Sede Apostolica. Hæc exponi non possint, nisi quædam dicamus de origine & natura istius Pallii. Dominus Petrus de Marca etiam hìc docet nova & paradoxa. Audiamus verba: "Cum materia isthæc digna sit Eruditorum hominum cu-
L. 6. C. 6. „riositate, dicam primùm, quid ipse sentiam de origine Pallii. „Tunc aperiam, quo primùm tempore necessitas ejus introducta „sit. Ac mihi quidem tria præcipuè notatu digna observasse vi„deor. Primum, initio Pallium aliâ prorsùs formâ compositum „fuisse, quam illud, quod hodie in usu habetur. Secundùm, „Pallium antiquitùs fuisse genus quoddam Imperatorii indumenti, „cujus usum Imperatores permisêre Patriarchis, à quibus dein „communicatum est cum Metropolitanis". Describit hodierni Pallii formam, & prosequitur: "Priscum verò Pallium erat in„dumentum præclarissimum & fulgens, quod ad terram dimitte„batur. Quod me faciliùs comprobaturum esse confido, si priùs „explicavero varia nomina indumenti hujus apud Veteres. Apud „Latinos quidem Pallium constanter appellatum est, apud Græ„cos verò Omophorion, hoc est, Super-Humerale, & Phelonion. „Omophorii tamen vox ambigua est. Quippe interdùm significat vestem quandam laneam, quam Episcopi ut plurimùm humeris „suis imponebant extra Sacrificii tempora, saltem apud Orienta„les, aliquo modo similem ei Palliolo, quo hodie utuntur Epi„scopi nostrates. Omophorii hujus mentionem facit Isidorus Pe„lusiotes, qui adnotat illud laneum ideò fuisse, ut ostendatur „quantam gregis sibi commissi curam gerere debeant Episcopi. „Effigiem ejus exhibet vetus numisma Imperatoris Theodosii apud Fulvium

„Fulvium Ursinum, in quo beati Apostoli Philippus & Joannes „habitu Episcoporum repræsentantur, capite raso, & cum Pal„liolo illo crucibus ornato, & ad pectus usque pertingente, po„sito volumine quodam in manu dextra, & cruce in sinistra".

Dominus Archi-Episcopus est semper unus & idem: In omni materia seminat novitates atque errores. Primus est, quod Omophorion, de quo sanctus Isidorus Pelusiores, sit hodiernum nostratium Episcoporum Palliolum, sive Mozzetta, quo Græcorum Antistites utebantur olim extra Sacrificii tempora. Error lucet ex sancti Isidori verbis: "Id autem amiculum, quod Sacerdos Lib. 1.
„humeris gestat, atque ex lana, non ex lino contextum est, ovis Epist. 136.
„illius, quam Dominus aberrantem quæsivit, inventamque hu„meris suis sustulit, pellem designat. Episcopus enim, qui Christi „Typum gerit, ipsius munere fungitur, atque ipso etiam habitu „illud omnibus ostendit, se boni illius ac magni Pastoris imita„torem esse, qui gregis infirmitates sibi ferendas proposuit. Ac „diligenter animum intende. Nam cum ipse verus Pastor per „adorandorum Evangeliorum apertionem accedit, tunc demùm as„surgit, atque imitationis habitum deponit. Hinc nimirum Do„minum ipsum, Pastoralis artis Ducem, ac Deum & Herum „adesse significans". Sanctus Isidorus affirmat varia. Primò, quod istud Episcopale amiculum, seu Omophorion sit vestis imitationis. Secundò, quod sit ex lana ovina. Tertiò, quod ista lana, Episcopalibus humeris imposita, significet ovem perditam, quam Christus Dominus quæsivit, invenit, redemit, imposuit humeris, atque ita reportavit ad salutis gregem, ac Paradisi ovile. Quartò, quod istam lanam indutus Episcopus repræsentet Christum Dominum, istâ ove onustum portatorem. Quintò, quod ad solemnem sancti Evangelii in sacrificio recitationem Episcopus deponat istud Pallium. Et depositionis ratio est, quod Evangelium sit quasi ipse Christus Dominus, ideoque ipso præsente non sit opus vicariâ imagine. Quo ritu Græci etiam hodiè utuntur. Non utuntur Omophorio, nisi intra Sacrificium. Magnus Gregorius in literis ad Joannem Ravennæ Archi Episcopum affirmat istum esse morem totius sub cœlo Ecclesiæ. Ex quibus omnibus lucidissimè patet sanctum Isidorum nullatenùs de Mozzetta, sed loqui de sacro Episcoporum Pallio, ideoque Petrum de Marca insigniter deniare.

Secundus error est, quod antiquum Græcorum Omophorion fuerit idem cum Phenolio. Etenim Phenolion apud Græcos est duplex. De primo habent Rubricæ ad Liturgiam sancti Joannis Chrysostomi : "Post hæc Sacerdos accipiens Phenolion, & bene-„dicens exoscolatur". Latinus interpres vertit, Casulam". Jacobus Goar in scholiis ad Græcorum Euchologion advertit istam vocem à quibusdam per dyphtongum, à quibusdam scribi per simplicem literam, & adjungit : "Quo quo modo scribatur, Casu-„lam sive Planetam interpretamur. In utraque autem Ecclesia „& eundem usum, & eandem formam obtinuerunt". De secunda Phenolii specie habet ritus ordinandi Lectorem & Cantorem : "Et Pontifex Phenolio accepto induit illum". Latinus Interpres denuò vertit, "Casulâ". Exponit in libro de sacris ordinationibus Simeon Archi-Episcopus Thessalonicensis : "Lector obtinuit
Cap. 51. „vestem, Camisiam vocatam, quæ ad parvæ Casulæ, vel certè „Tunicæ modum, è lino conficitur, primamque Sacerdotii delibationem demonstrat. Parva est propterea. Dei protectionem „menti repræsentat. Vel purpurea est, propter purpureum Chri-„sti indumentum ; vel candida, propter Sacerdotii puritatem & „lumen, quo resplendet". Est idem, quod apud nos Alba. Græci non Albam, sed Camisiam vocant : Quod nempè apud ipsos in jejuniorum diebus, ac defunctorum officiis sit rubra, seu purpurea. De eodem Phenolio habet ritus ordinandi Subdiaconum : „Ordinandus in Subdiaconum Episcopo offertur, Phenolio indutus", Latinus Interpres vertit, "Tunicâ". Jacobus Goar exponit : "Phe-„nolion, de quo præsens Textus sermonem habet, non est Casula Sacerdotalis, sed Lectoris vestis propria, Tunica è lino can-„dido, vel certè purpureo colore tinctâ, quam Simeon Thessa-„lonicensis sæpiùs vocat Camisiam, à qua & quidam Officiales „sunt dicti Camisati". Nempe in Subdiaconum Ordinandus procedit, & Episcopo offertur in sacro Lectoris habitu, qui est par-„vum Græcorum Phenolion : Nos dicimus Albam. Cur parvum dicatur, exponit laudatus Goar : "Ad alterius Phenolii, Casulæ „nimirùm Sacerdotalis, quæ cæterorum indumentorum finis, & „ultimò assumenda, differentiam". Phenolion itaque est duplex : Parvum & magnum. Initiale, & finale. Finale seu Sacerdotale subdividitur in Presbyterale ac Episcopale. Istud est simplex ex lana, hoc est Polystaurion, seu insignitum pluribus crucibus. Ipsi Omophorion superponitur. Quare Dominus Archi-Episcopus palàm labitur, dum Phenolion affirmat fuisse aut Mozzettam, aut sacrum Omophorion.

Tertium Domini Archi-Episcopi errorem aliqui censent esse, quod dicat Græcorum Antistites olim fuisse usos Mozzetta, aut simili laneo Palliolo. Etenim in Lausiaca historia Palladius Helenopolitanus Episcopus scribit sanctum Athanasium fuisse usum Tunicâ & Byrrho. Quid sit Tunica, exponit in suis Annalibus sanctus Martyr Theophanes, scribens Athanasium fuisse accusatum, quod gereret vestem lineam. Nos latini hodiè appellamus Rochetum. Græcorum Episcopi non utuntur. Sanctus Athanasius haud dubiè sumpserit à Latinis, quorum ob plures causas fuit amicissimus. Quid Græci per Byrrhum intelligant, docemur à Synodo Gangrensi : "Si quis vir ob eam, quæ existimatur, pietatis „exercitationem utatur Peribolæo, id est, amictu Pallii, & velut „in hoc justitiam constituens condemnet eos, qui cum pietate „Byrrhis, & alia communi ac solitâ veste utuntur, anathema sit". Pallium est stricta, Byrrhus erat vestis ampla, talaris, & longa. Hinc sanctus Gregorius scribit Neophytos, dum è sacro Fonte ascendunt, indui Byrrho albo. Id est, larga sabana. Etiam Latinos Episcopos olim fuisse vestitos Byrrho, liquet ex sancti Augustini sermonibus de communi vita Clericorum. Episcopalem suum Byrrhum Græci jampridem appellant Mandyam undulatam. Mozzettæ apud ipsos nulla est memoria. Attamen hæc omnia aliter exponuntur ab aliis. Et tolerabiles opiniones ego nolim censere erroris. Quidquid sit, nemo unquam Græcorum Mozzettam dixit esse Episcopale Omophorion.

Cap. 135.

Can. 12.

L. 7. Ep. 29.

Quare tertius Domini Archi-Episcopi error est, quod sacrum hoc Omophorion sit ornamentum Patriarchis permissum ab Imperatoribus. Etenim ad sanctum Ignatium Patriarcham Constantinopolitanum scripsit Theodosius Patriarcha Hierosolymæ : "Po-„derem, & Super-humerale cum Mitra, Pontificalem stolam san-„cti Jacobi Apostoli, & Fratris Domini, & primi Archi-Episco-„porum, quam Antecessores mei Patriarchæ circumamicti in „Sancta Sanctorum ingrediebantur, Sacerdotio fungenres, tuo de-„siderabili ac honorando mihi Capiti ex amore & dilectionis copia transmisi". Epistola exstat in prima actione octavæ Synodi. Eadem de re scribit in sancti Ignatii vita Nicetas Paphlago :

"Ignatius mortalem vitam reliquit. Statim igitur non tam fu-
„nus, quam vitam curant, illumque sacro Patriarchæ ornatu
„domestici ex more vestiunt, & venerandum Jacobi Fratris Do-
„mini Super-humerale cum veneratione illum induunt, quod ante
„aliquot annos Hierosolymis sibi missum tantâ veneratione pro-
„secutus est, ac si ipsum Jacobum Apostolum, & primum in eo
„Humerali Pontificem spectaret. Hoc propterea voluit secum se-
„piliri". In ipsius Encomio scribit etiam Michael Syncellus:
"Ferunt Ignatium, postquam creatus est Patriarcha, divi Jacobi,
„Fratris Domini, Super humerale nactum, sæpè, dum viveret,
„eo ornatum, ac Sacris in ipso operatum, & post mortem cum
„eodem sepultum". Et in Nestorianæ ac Eutychianæ hæresis Bre-
viario scribit Liberatus Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus:
Cap. 20. "Consuetudo est Alexandriæ, illum Patriarcham, qui defuncto
„succedit, excubias super defuncti corpus agere, manumque ejus
„dexteram capiti suo imponere, & sepulto manibus suis, accipere
„collo suo beati Marci Pallium, & tunc legitimè sedere. Affir-
mat istud ipsum, quo sanctus Marcus fuerat usus, Pallium sem-
per transiviſſe de Successore in Successorem. Quæ successio usque
ad Theodosium Patriarcham omninò fuit etiam Hierosolymæ.
Sanctum similiter Petrum Apostolum fuisse usum Pallio demon-
strant antiquissimæ Imagines. Quapropter ipsum non est impe-
riale beneficium, sed Institutum Apostolicum. Apostoli per ip-
sum demonstrarunt ac prædicarunt Zelum, quo verus Pastor
perditas oves reportat in humeris, debere in Episcopis, præser-
tim Patriarchis ardere. Ex eodem principio Romana olim Ec-
clesia istam veri Pastoris Effigiem sculpsit, ac prædicavit in suis
Cap. 7. sacris Calicibus. Ita testatur Tertullianus in libro de Pudicitia.
Et eandem, quasi in ipso Pontifice repræsentatam, Parabolam
Cap. 13. laudat in alio ejusdem libri capite. Eruditi quidam censent ipsum
alludere ad Pallium. Quidquid sit, ex jam adductis constat istam
repræsentationem fuisse in sanctis Apostolis.

Dominus Petrus de Marca pergit: "Aliàs Omophorion ac-
„cipitur pro indumento Patriarcharum, quod Latini Pallium
„appellant. Hoc autem indumentum usque ad talos dimitteba-
„tur. Descriptionis hujus probatio sumitur ex Zonara, qui in
„vita Constantini Copronymi ait Anastasium, insistentem vestigiis
„Germani Patriarchæ, Omophorion ejus calcasse, ut eum admo-
neret,

„neret, ne festinaret. Sanè vox ipsa Pallii evincit illud fuisse
„indumentum integrum, non autem fasciolas aliquot laneas, ut
„probatur ex Pelagio, & Gregorio primo, Pontificibus Romanis,
„qui docent istud fuisse vestem augustam, quæ haud vulgari more
„ornaret eum, qui ipsâ utebatur. Pelagii enim primi verba hæc
„sunt ad Sapaudum Arelatensem Episcopum scribentis": Pallium
dirigentes, ut in tanti loci fastigio constitutus, præclaro quoque
habitu decoreris. "Gregorius verò Pallium esse dicit" habitus
exterioris clariorem cultum, indumenti munificentiam, "ad Sya-
„grium Augustodunensem scribens, quem statim admonet necesse
„esse", ut cultui vestium actionis quoque ornamenta conveniant.
„Et scribens ad Marinianum Ravennatensem Episcopum, eadem
„eum meminisse monet his verbis": Sic eris alterno invicem de-
core conspicuus, si ad hujusmodi corporis habitum mentis quoque
bona conveniant. "Quæ loca manifestè probant Pallium fuisse indu-
„mentum præclarissimum, non verò fasciolas solùm laneas.

Variè iterùm labitur. Primus lapsus est, quod istius descrip-
tionis probatio desumatur ex Omophorio sancti Germani. Etenim
ad Joannem Ravennæ Metropolitam scripsit magnus Gregorius:
"Illud tibi non putamus ignotum, quod penè de nullo Metro-
„politano in quibuslibet Mundi partibus sit auditum, extra Missa-
„rum tempus usum Pallii sibi vindicasse". Affirmat esse constan-
tem & perpetuam consuetudinem universalis Ecclesiæ. Ipsam sem-
per viguisse etiam apud Orientales, in libro de sacris Ordinationibus
diserte testatur Simeon Archi-Episcopus Thessalonicensis: "A prin-
„cipio Missæ, & in exaltatione Divini Panis, & in ordinationibus,
„& in aliis sacris Mysteriis Episcopus Pallio semper ab humeris in
„orbem cingitur". At verò Anastasius Syncellus sancti Germani
vestem calcavit extra Ecclesiam. Ergò ipsa non fuit Pallium. Au-
diamus rem à Georgio Cedreno: "Aliquando Germani, in Re-
„giam euntis, stolæ oram Anastasius calcavit". Etiam in Græ-
co textu est stola, non Omophorion. At verò stola erat vestis
honestissima, manicata, talaris, fluens usque ad terram. Eâ utun-
tur etiam hodiè Græcorum Episcopi. Erat quidem mulieribus
propria, quod tamen ista vox virilem vestem aliquando signifi-
caverit, lucet ex Evangelio, ubi legimus sanctos Angelos appa-
ruisse in stola candida. Et similes stolæ nobis promittuntur in
futura vita. Fateor Joannem Zonaram scribere, quod Anastasius
calca-

calcaverit ſancti Germani Omophorion : Vocem largè accipit pro quavis veſte humerali. Unde & Latinus Interpres tranſtulit: "Cum „aliquando Germanum à tergo ſequeretur Anaſtaſius, & veſtem „ejus pedibus calcaſsêt". Proinde erat Mandya ſancti Germani. Dominus Archi-Epiſcopus videtur aſſerere id factum, ut Anaſtaſius admoneret Germanum. In quo dupliciter errat. Etenim Germanus admonuit Anaſtaſium. Nec calcatio eſt facta in iſtum finem, ſed ex ejus caſuali eventu aſſumpta eſt admonendi occaſio. Nec ſub Conſtantini Caballini, ſed evenerunt ſub Imperio Leonis Iſauri. Attamen hi errores non ſpectant ad notitiam Pallii.

Secundus error eſt, quod ipſa Pallii vox evincat ipſum fuiſſe indumentum integrum, non autem laneas aliquot Faſciolas. Joannes Morinus in Adnotationibus ad ſacras Græcorum ordinationes ſcribit aliquid non abſimile: "Antequam enarrare incipiamus, notabit
Num. 19. „Lector nomine Pallii hic nihil minùs ſignificari, quam quod mente „prius concepit. Pallium enim veſtis oblonga eſt, humeros & „totum corpus, aut maximam illius partem tegens. Sed Pallium „Eccleſiaſticum Latinum eſt faſcia lanea, duos aut tres digitos lata". Deſcribit & Latinum & Græcum Pallium, atque concludit: „Quamquam igitur nihil ſit illis cum Pallii miniſteriis commune, „antiquus tamen uſus obtinuit ut utrumque Pallium diceretur". Eſt incongrua doctrina. Etenim Eccleſia vocem iſtam non aſſumpſit ſine fundamento. Ipſum exponit in decimo nono originum libro ſanctus Iſidorus Archi-Epiſcopus Hiſpalenſis: "Pallium eſt „quo adminiſtrantium ſcapulæ conteguntur, ut dum miniſtrant, „expeditiùs diſcurrant". Et infra: "Dicitur autem Pallium à „pellibus. Quia priùs ſuperindumenta pellicea veteres induebantur, „quaſi pellea". At verò Eccleſiaſticum Pallium contegit adminiſtrantium Epiſcoporum ſcapulas, & eſſe ovinam pellem audivimus ſupra à ſancto Iſidoro Peluſiota: Ergo ejus ſignificatio non eſt hetroclita.

Tertius error eſt, quod Pelagius Pontifex, ac ejus Succeſſor Magnus Gregorius in ſuis literis loquantur de alia Pallii ſpecie: De veſte integra & talari. Eſt fatua aſſertio. Omnes, & quidem in magno numero, Gregorii epiſtolæ clamant oppoſitum. Clamant Gregorium loqui de Eccleſiaſtico Pallio, de modicis faſciis. Loquitur enim de Pallio, quod ipſe geſſit: Iſtud ipſum haud dubiè tranſmſit omnibus, aut certè pluribus per ſuum Patriarchatum Metropo-

tropolitis. Ipſum in ejus vita deſcribit Joannes Diaconus Romanæ Eccleſiæ: "In eo quod Pallium ejus byſſo candente contextum, L. 4. C. 8
„nullis fuiſſe cernitur acubus perforatum, ſic ipſum circa ſcapulas devolutum fuiſſe, non autem confixum dignoſcitur, ſicut ve„tuſtiſſimis muſivis, vel picturis oſtenditur". Dominus Archi-Epiſcopus laudat hoc teſtimonium, ideoque mirum eſt, quod ipſi non aperuerit oculos. Certè Magnus Gregorius in litteris ad Syagrium Epiſcopum Anguſtodunenſem laudat, & tranſmittit iſtud ipſum Pallium, de quo poſteà ad Lotharium Imperatorem reſcripſit Leo IV. "Mandaſtis ut Privilegium & Pallium Altheo Epi„ſcopo concederemus. Unde poſcimus, ut veſtra ſuper hoc Magni„tudo non indignetur. Quoniam quod ab ipſo Sanctiſſimo Papa „Gregorio uſque ad hæc tempora noſtra factum minimè recordamur, „facere non potuimus. Neque præfixos Patrum terminos immutare". Altheus erat Auguſto-Dunenſis Epiſcopus, ideoque per Imperatorem Lotharium tentavit à Leone IV. impetrare iſtud ipſum Pallium, quod ejus Prædeceſſor Syagrius obtinuerat à Magno Gregorio. Et quis humanâ mente adeò excidat, ut credat integram ac Imperialem veſtem fuiſſe ab Altheo poſtulatam? An Leo poſtea conceſſerit, ignoro. Interim Auguſto-Dunenſes Epiſcopi hodiè habent gratiam Pallii. Et conſtanter credunt à ſe geri iſtud ipſum, quod Gregorius tranſmiſit Syagrio.

Quartus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod ex magni Gregorii verbis, affirmantibus Pallium eſſe eximium Epiſcopi Ornatum, concludat ipſum fuiſſe non laneas faſciolas, ſed plenum hominis indumentum. Etenim uti quædam vocabula non propter literas, ex quibus componuntur, ſed ob res ſignificatas ſunt ſacra vel prophana, honeſta vel inhoneſta, ita & quædam veſtimenta. At verò Epiſcopalis Pallii ſignificationem ſupra audivimus ab Iſidoro Peluſiota. Eandem laudat in rerum Eccleſiaſticarum Theoria ſanctus Germanus Patriarcha Conſtantinopolitanus: Humerale, quo Epiſcopus circumdatur, ſignificat ovis pel„lem, quam errantem cum Dominus inveniſſet, aſſumpſit. Ha„bet autem cruces, quia Chriſtus ſuper humeros geſtavit ovem „ſuam". Et in libro de ſacris ordinationibus Simeon Archi-Epiſcopus Theſſalonicenſis: "Pallium manifeſtè ſignificat Dei „Verbi incarnationem, quoniam nos, ovem perditam, inveniens

„ſuper humeres portat, naturamque humanam integram indu„tus, eamque ſibi coadunatam Deificavit, atque id ipſum quod „aſſumpſerat, per Crucem & mortem Patri pro nobis obtulit, „& ſuſcitans nos exaltavit. Ideo Pallium circumfert cruces, „& lana texitur, & collo ac humeris Epiſcopi imponitur". Et in libro de Miſſa ac templo ſcribit Pallium eſſe tantæ dignitatis, ut in ſplendida magni introitus pompa primum locum teneat, & agat ducem: "Pallium cruce inſignitum præcedit". Et adjungit cauſſam: "Quod ſignum Jesu ſit, & ipſum Jesum de cœlo „oſtenſum iri hominibus præfiguret". Propter has ſignificationes affirmat Pallium, laneas faſciolas, "eſſe præcipuum & San„ctiſſimum ornamentum.

Nihilominus D. Archi-Epiſcopus pergit: "Præterea Pallium „illud fuiſſe verè Pallium, hoc eſt, aliud quàm exiguam faſciam, colligi poteſt ex iis, quæ refert Liberatus in capite decimo octavo „Breviarii, ſcilicet ſententiam damnationis à Felice Papa latam „adversùs Acacium Patriarcham Conſtantinopolitanum, quam „is recipere noluerat, Pallio ejus alligatam fuiſſe à quodam Mo„nacho, dum Acacius ad celebranda Sacra ingrederetur": Ita ut cogerentur, inquit, qui eas, "id eſt, Felicis literas adversùs „Acacium". detulerant, per quemdam Monachum Acœmeteſem ipſam damnationis chartam, dum ingrederetur ad celebranda Sacra, ſuſpendere in ejus Pallio, & diſcedere. "Quibus addi „poteſt locus Joannis Diaconi ex vita S. Gregorii, cujus autho„ritas efficiet, ne temerarius eſſe videar in hac ſententia pro„ferenda, ſimulque oſtendet jam ejus ævo diſcrimen ingens fuiſſe „inter Pallium veterum, & illud quod ejus tempore in uſu erat. „Affirmat enim B. Gregorium in veteribus picturis videri indu„tum Pallio ex byſſo candenti contexto, & nullis acubus per„forato, quod in morem veſtis humeros ejus operiebat". Adducit ſuperius laudata verba Joannis.

Reſpondeo Græcum & Latinum Pallium in quibuſdam convenire, in quibuſdam diſtingui. Utrumque eſt laneum, & crucibus inſignitum. Singularem Græci formam compendio deſcribit in Annotationibus ad Græcorum ordinationes Joannes Morinus: „Græcum Pallium eſt longa faſcia, ejuſdem cum latino, aut paulò „majoris latitudinis, nempe trium digitorum, primò collum „involvens, deinde à collo per medium pectus longè infra genua deſcen-

„deſcendens". Eodem modo altera ejus pars deſcendit per me- Cap. 7.
dium dorſum. Diſertè hoc ſcribit Simeon Theſſalonicenſis: "Collo „& humeris Epiſcopi imponitur. Circa humeros anterius & poſte„rius". Et tale Pallium geſtavit magnus Gregorius. Et plures Romani Pontifices, ac alii Latinorum Epiſcopi. Quare utriuſque Pallii uſus videtur olim apud nos fuiſſe promiſcuus. Inſuper Latinum Pallium olim fuit longum, deſcendens uſque ad oras Caſulæ. Ita lucet ex antiquis per omnem latinam Eccleſiam picturis. Romanus Patriarchatus comprehendit plures Græcas Provincias: Nempe totum Orientale Illyricum. Hinc igitur Romani Pontifices, quoniam & Latinis & Græcis debebant tranſmittere Pallia, poſſint utrâque ſpecie fuiſſe indifferenter uſi.

Quare primus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod Joannes Diaconus dicat magni Gregorii Pallium fuiſſe inſtar veſtis. Etenim Joannes diſertè ſcribit ipſum fuiſſe devolutum circa ſolas ſcapulas. Scribit ejus nullam à ſui temporis Pallio fuiſſe differentiam, niſi quod eſſet ex lino contextum, & nullis acubus affixum, ſed devolutum. Hoc eſt, quod eſſet non latinum, ſed Græcum. Et ita lucet ex antiqua ſancti Gregorii pictura, quam vulgavit Frater Angelus Rocca, Epiſcopus Tagaſtenſis. Joannes non ſcribit fuiſſe Byſſinum: Sic enim non potuiſſet ſignificare ovem perditam. Scribit fuiſſe ex byſſo contextum, id eſt, intertextum. Texturæ fundus erat byſſinus. Cujus ſingularitatis radicem ignoro.

Secundus error eſt, quod Acœmetenſis Monachus Felicis tertii ſententiam affixerit Epiſcopali Pallio Acacii. Eſt res incerta, ideoque ſine errore non poſſit aſſeverari. Dubium faciunt hæc verba: "Dum ad celebranda Sacra ingrederetur". Dubium eſt, an agant de ſolemni proceſſu ex Veſtiario ad Altare, an de proceſſu è domo ad Eccleſiam. Certè in priori proceſſu Diaconi combinati ducunt agmen, Epiſcopus hinc inde ſuffulcitur à Diaconis, & Presbyteri ipſum ſubſequuntur. Ita ſcribit Simeon Theſſalonicenſis. Quomodò igitur Monachus potuiſſet iſthic affigere chartam Pallio Acacii? At verò poſterior proceſſio fiebat cum unico Diacono, ideoque erat aptior affixionem admittere. Porro tunc Acacius non erat indutus Epiſcopale Omophorion.

Quidquid ſit, Græcorum Omophorion fuit ſemper idem. Lucet ex teſtimonio ſancti Iſidori Peluſiotæ. Et ex ſexta Synodo, quæ adverſus Macarium Antiochiæ Patriarcham exclamavit: "Maca- Act. 5.

rius meritò ab Episcopatu alienetur. "Nudetur circumpositio ei „Pallio. Et hujus Pallii materiam & formam exposuit in Relatione ad S. Agathonem Pontificem: "Macarium Pastoritiâ pelle meritò „denudavimus". Etiam de S. Papa Silverio, dum degradaretur, scribit liber Pontificalis: "Sub-Diaconus Regionarius tulit Pallium „de collo ejus, & duxit eum in cubiculum, & exspolians eum, in„duit eum Monasticam vestem". Pallium tegebat solum collum. Plenis vestibus non in Synodo exutus fuit, sed in cubiculo. Et de S. Martino Pontifice, dum Constantinopoli degradabatur, scribit authentica incogniti authoris epistola: "Carnifices exterius ejus „Pallium Sacerdotalis stolæ exuerunt, & scindentes alas tunicæ, „quæ erat interiùs, à summo usque deorsum, circumposuerunt fer„rea vincula in sanctam ejus carnem". Nempe loco Sacerdotalis Pallij. De sancto item Ignatio Patriarcha Constantinopolitano, dum degradabatur, scribit Nicetas Paphlago: "Procopius Hypo„Diaconus, ablato à Patriarcha Pallio, vesteque reliquâ sacrâ, „proclamabat". Pallium erat suprema omnium sacrarum vestium. Erat superpositum Casulæ Proinde omnia ista Pallia nequaquam fuerunt plena vestimenta, sed pelles pastoritiæ, laneæ fasciæ. Quare & Acacius, dum celebrabat Divina, gerebat istam pellem. Et etiam post dorsum propendebat usque ad oram Casulæ. Unde & ad ipsam Monachus potuit suam chartam affigere. Est tamen res incerta. Incertum est, an affixio sit facta intra Ecclesiam. Quidquid sit, isti, Episcopum plenè vestienti, Imperiali Pallio nulla suffragatur authoritas, nullum testimonium, nulla antiqua pictura, nullum musivum. Est hesternum figmentum.

CAPUT

CAPUT VIII.

An sacrum Archi-Episcoporum Pallium sit Imperiale Donum ac Beneficium?

Dominus Archi-Episcopus affirmat: "Alterum „quod mihi observasse videor notatu dignum, „nempè Pallium esse genus quoddam Impera„torii indumenti, cujus usum Imperatores per„misêre Patriarchis, primâ fronte videri posset „audaciæ plenum, nisi fide-jussores optimos da„rem. Ecclesia namque Romana ita esse fatetur, „quæ Constantini donationem, ubi scriptum est Pallium Roma„no Pontifici tributum beneficio istius Imperatoris, Decreto Gra„tiani insertam suscepit. Assentior planè viris eruditis, qui dona„tionem illam falsi arguunt, eo in primis argumento, quod à „Constantino esse facta dicitur. Fatendum est nihilominùs vetus „esse monimentum illud, & antecedere tempora Caroli Calvi, con„trà quàm visum est jis, qui antiquitatem ei maximam tribuere „existimant, cum jam in rerum natura fuerit ævo Adriani primi, „& Caroli magni. Sufficit in præsentiarum, quod donatio illa, „cujus authoritas semper viguit in Romana Ecclesia, donec techna „ista detecta est, originem Pallii tribuit Imperatoribus. Id enim „probat eam octingentos per annos invaluisse opinionem, & ob „hoc ipsum non posse argui novitatis. Arte tamen quâdam, „& industriâ opùs est, ut Pallium in hac donatione deprehendi „possit". Existimat deprehendi in his verbis: "Deindè Diade„ma, videlicet coronam capitis nostri, simulque Phrygium, nec „non Super-Humerale, videlicet Lorum, quod Imperiale circum„dare assolet collum, verùm etiam & Chlamydem purpuream, at„que tunicam coccineam".

Demonstrat per Phrygium, non Pallium, sed Mitram intelligi, & pergit de Super-Humerali, seu Loro: "Lora Fascias aureas rectè dixe„rimus, aut purpureas, aut prætextas, tunicæ cuidam aut Pallio alli„gatas & connexas. Unde apud Flavium Vopiscum legimus" tu-

 nicas

nicas purpureas, rectas, dilores, & trilores. "Id est, tunicas pur-
„pureas, quibus duo aut tria lora prætexta erant alligata". Hinc
concludit: "Donatio igitur illa duo quædam docet. Constanti-
„num videlicet dedisse Lorum, sive Fascias, quibus indumentum
„ejus ornabatur, & Chlamydem, id est, Pallium Imperiale. Un-
„de colligi non absurdè potest Pallii vocabulum olim fuisse com-
„plexum, & Pallium ipsum Regium integrum, & Fascias, sive
„Lora, quibus illud erat ornatum. Quapropter mirum videri non
„debet, si Pelagius primus & sanctus Gregorius tantoperè com-
„mendant pulchritudinem & splendorem hujus Pallii, quod ad
„humum usque dimittebatur, ut ostendi superiùs. Quia non so-
„lùm ex Loris constabat, sed etiam ex Pallio Regio, ut notavit
„Balsamon in Meditatione prima": Unde fit, ut sanctissimi Patriar-
chæ, qui sanctarum Ecclesiarum Dei Capitis vicem implent, Sac-
cos induant, Tunicasque fluviis ac triangulis, & Penulas multis
crucibus depictas. "In Responsione trigesima septima ad inter-
„rogationes Marci Patriarchæ Alexandrini ait indumentum, cui"
Sacco "&" Polystaurio "nomen est, in quo depictæ sunt cruces,
„indumentum esse, quo Patriarchæ ornantur ad differentiam alio-
„rum Episcoporum".

Audiamus totam fabulam: "Igitur hæc tria, Saccus, Stichа-
„rion, & Phenolion non erant ejusdem coloris, & ad varios usus
„porrigebantur. Quippe Sticharion & Phenolion interdùm pur-
„purea erant, non undis, non crucibus ornata. Et nullo alio in
„usu erant, quam in officiis jejunii, & funeribus. Aliquando au-
„tem candida erant, undis quoque & crucibus ornata, eorum-
„que usus usurpabatur cum Sacco. Porrò Saccus necessariò can-
„didus esse debuit. Cui insuper hæc necessitas adstricta erat, ut
„eo uti Metropolitani non possent, nisi in tribus diebus solemnium
„Festorum, id est, Paschæ, Pentecostes, & Natalis Domini, ut
„observavit Demetrius Chomatenus, Bulgariæ Archi Episcopus,
„in Responsione ad secundam Interrogationem Cabasilæ. Unde
„colligi videtur Saccum omnium optimè referre Pallium Latinorum,
„cum in solemnibus tantùm festis diebus usurpari potuerit à Metro-
„politanis, velut Pallium. Cæterùm quod attinet ad molem &
„formam Sacci, eam colligere possumus ex verbis Balsamonis,
„qui Meditatione primâ ait Saccum significare vestem opprobrii,
„quæ Christo imposita est. Cum autem Demetrius Chomatenus

„nos docuerit eum fuisse albi coloris, patet ejus descriptionem con-
„gruere cum ea, quam Joannes Diaconus exhibet in vita sancti
„Gregorii, cum ait Gregorii Pallium ex byssо candente contex-
„tum fuisse in veteribus picturis".

Est integra sylva errorum. Primus est, quod Romana Eccle-
sia jam ab octingentis annis probaverit famosum instrumentum
Constantinianæ donationis. Etenim plures Eruditi constanter do-
cent ipsum non esse adeò antiquum. Docent esse figmentum
Joannis Gardinalis Diaconi, cognomento Joannis Digitorum, qui
viguit sub Imperio Ottonis tertii. Et multæ chartæ, multique
libri ambulant per Orbem Christianum, qui licèt tolerentur, non
tamen probantur aut suscipiuntur à Romana Ecclesia. Secundus
error est, quod Romana Ecclesia istud instrumentum probarit,
dum suscepit Decretum Gratiani. Etenim per istam susceptionem
non probavit Gratiani omnia. Quædam solummodò permisit aut
toleravit. Est Eruditis exploratum. Et graves Authores testan-
tur, quod ipse Gratianus agnoverit istud instrumentum esse spu-
rium. Tertius error est, quod Romana Ecclesia censuerit per
istud instrumentum Romano Pontifici ac aliis Patriarchis donari
Imperiale Pallium. Etenim ipse Dominus Archi-Episcopus fate-
tur istam Assertionem esse plenam audaciâ novitatem, ideoque per
omnes Mundi angulos venatur ipsi Fidejussores. Item profitetur
opùs esse arte atque industriâ, ut ista donatio in instrumento re-
periatur. Hinc quartus error est, quod Romana Ecclesia lauda-
tum in instrumento Imperiale Pallium per octingentos annos cre-
diderit esse Episcopale. Est indignissima calumnia.

Quintus error est, quod Episcopale Pallium ab instrumento sig-
nificetur per Lorum & Chlamydem: Quod dicat ipsum fuisse Chla-
mydem ornatam Loris. Dominus Archi-Episcopus errat in primis
rei vestiariæ elementis. Omnes enim Romanarum vestium vel
modicè periti norunt lora, Clavos, Prætextas, aliasque istiusmodi
Fascias nequaquam fuisse Chlamydum ornamenta, sed solarum Tu-
nicarum. Waltrinium, virum eruditum, Octavius Ferrarius in li-
bris de re vestiaria rectè arguit, quod in libris de re militari scri-
bat latos aut augustos Clavos à Tribunis fuisse additos ad Sagum
seu Chlamydem, quoniam solis Tunicis indebantur. Et ipse Do-
minus Archi-Episcopus rectè advertit à Flavio Vopisco laudari
non bilores aut trilores Chlamydes, sed Tunicas. Deindè Chla-

mys

mys est militare indumentum. Imperialis Chlamys erat Principis Paludamentum, quo non utebatur, nisi in bello & castris. Proinde nequaquam convenit Romano Pontifici. Quis unquam Romanum Pontificem, quemvis Patriarcham, aut Metropolitam in libris legit, vel in Imaginibus vidit Chlamydatum aut Paludatum? Instrumenti confictor nescivit quid esset antiqua Romanorum Chlamys. Pruditissimum Archi-Episcopum dedecet insistere talibus vestigiis.

Sextus error est, quod Pelagius primus ac Gregorius magnus laudent externam pulchritudinem & splendorem Pallii dimissi usque ad terram. Etenim Paludamentum non erat splendidum. Erat ex lana. Aurea Paludamenta erant mali commatis. Res barbara. Deinde, Paludamentum Principis, licet militum Sagis ac Tribunorum Chlamydibus esset longius, passim tamen non extendebatur ad terram. Quidquid sit, Dominus Archi-Episcopus pessimè detorquet Pelagium Pontificem, ac magnum Gregorium. Etenim ambo, uti & Simeon Thessalonicensis, & cuncti alii Scriptores, Pallii magnificentiam & splendorem non in materia aut forma collocant, sed in sacris ejus significationibus. Magnus Gregorius in literis ad Ioannem Ravennæ Metropolitam scribit Pallium esse "grave jugum atque vinculum cervicis nostræ", quod non "pro „sæculari", sed "pro Ecclesiastica dignitate" sit postulandum atque gestandum, & adjungit: Nihil in Episcopali cervice "splendi„diùs fulget, quam humilitas". Palam affirmat Pallium fuisse non Chlamydem, aut aliud talare vestimentum, sed Ornatum solius cervicis. Ornatum nullius ponderis. Et tamen addit esse grave jugum atque vinculum. Hoc est, symbolum gravis jugi atque vinculi. Eâdem ratione est ornamentum non pro sæculari, sed pro Ecclesiastica dignitate portandum. Quia nempe gloria ejus est ab intùs. In sacris significationibus.

Septimus error est, quod Theodorus Balsamon per Saccos, per Tunicas fluviis ac triangulis ornatas, & per depictas multis crucibus Penulas intelligat Episcopale Pallium. Etenim intelligit tria diversa Patriarcharum indumenta ac ornamenta, diversissima à Pallio. Intelligit Saccum, Sticharion undulatum, & Phenolion Polystaurion, id est, Casulam ornatam multis crucibus. Saccum describit in libro de Missa & templo Simeon Thessalonicensis: "Sa„crum Phenolion sublimiorem & supernè collatam Spiritus sancti

„virtutem demonstrat. In primis Saccus, quo per ludibrium Salva„tor indutus est. Idcircò & Sacci formam habet. Nec enim in „eo sunt, quæ appellantur, manicæ. Manifestiùs hoc confirmat, „quod eo vestiuntur è Pontificibus selecti & primi, ipsaque Sacci „appellatio". Per selectos & primos Pontifices intelligit Patriarchas. Quod ipsis solis permitteretur illud ornamentum, disertè docet etiam Theodorus Balsamon in Responsis ad Quæsita Marci Patriarchæ Alexandrini. Attamen Georgius Phranzes scribit Lacedæmonis Metropolitam fuisse ipso usum. Idem de Monembasienſi habemus apud Martinum Crusium in Turco-Græcia. Videtur fuisse singulare quorundam Metropolitarum privilegium. Etenim Saccus erat ornamentum, quo solemniter etiam Imperator ornabatur. Hinc in libro de Constantinopolitanæ Ecclesiæ officiis scribit Georgius Codinus: "Quando Imperator fert Stemma, „aliud indumentum non gestat præter Saccum & Diadema". Et infra: "Palmarum festo nihil aliud fert, nisi Stemma & Saccum". Erat vestimentum oblongum & strictum, simile sacco. Omophorion ipsi super-imponebatur. Adeò Saccus non erat Omophorion. Ejus formam Jacobus Goar nobis exhibet in imagine sancti Patriarchæ Germani. Quæst. 37. L. 3. c. 23. Cap. 6. Cap. 10.

Sticharion exponit in libro de sacris ordinationibus Simeon Thessalonicensis, agens de Lectore ordinando in Subdiaconum: "Ca„mision deponit, & Sticharion induit, Pontifice ipsum benedi„cente. Sed priùs ad Orientem versus ter Deum adorat, autho„rem & subministratorem illuminationum, velut ad majorem il„luminationem, quæ Stichario significatur, accedens. Porphy„ream quidem vestem exuit, quæ passionis indicium est, utpotè „vibices adhuc sanguinolentas indicans; sed album Sticharion de„monstrat puriores gloriæ Dei radios, amictumque perturbationis „expertem". Et in libro de templo ac Missa: "Primùm Stichа„rio induitur. Sticharion autem lucidum demonstrat Angelorum „amictum". Et varii Græcorum rituales libri habent de ordinando in Subdiaconum: "Ordinandus adducitur indutus Stichario, & „cinctus". Et sanctus Germanus in libro de sacris ritibus: "Pri„mum Sticharion, cum album sit, Divinitatis splendorem indi„cat, & Sacerdotis splendidam conversationem". Ipsum omninò laudat in Anastasiæ somnio sanctus Gregorius Nazianzenus: "Mi„nistri in splendidis vestibus adstabant, imagines fulgoris Angeli„ci". Cap. 3.

„ci". Laudat Diaconos Sticharìo indutos, affirmatque ipſos fuiſſe imagines ſanctorum Angelorum, apparentium in ſtolis candidis. Georgius Codinus in præfato libro ſcribit etiam Imperialis Palatii Archi-Diaconum geſtaſſe conſuetum Sticharion, & adjungit Sticharia per Quadrageſimam fuiſſe purpurea, exceptis tamen Dominicæ Annuntiationis Feſto, Palmarum Dominica, & Sabbato ſancto. Erant purpurea in omnibus diebus jejunii, ac in officiis defunctorum. Hinc Conſtantinus Cabaſilas, Dyrrachii Epiſcopus, novæ Epiri Metropolita, rogavit Demetrium Chomatenum, Archi Epiſcopum Bulgariæ: "An conſentaneum „ſit in purpureis Pontificum veſtimentis poni, quemadmodùm & „in albis, in Stichario quidem flumina, in Phenolio autem cru„ces" ? Et Demetrius reſpondit: "Conſuetudo Eccleſiæ purpurea „Pontificum veſtimenta vult eſſe ſimpla, & ſine prædictorum flu„minum & crucium adjectione". Et adjungit cauſſam: "Purpu„rea hujuſmodi veſtimenta ſunt luctus inſignia. In ſolis enim „jejunii diebus, & mortuorum memoriis aſſumuntur". Græci in Divinis officiis non habent nigrum aut violaceum colorem: Eos ſupplet ruber ſeu purpureus. Itaque Sticharion eſt idem, quod nobis Alba. Eſt commune Subdiaconis, Diaconis, Presbyteris, ac Epiſcopis. Verùm iſta Tunica eſt nobis ſemper alba, Græcis autem aliquandò purpurea. Et Theodorus Balſamon rectè dicit alba Epiſcoporum Sticharia habere ſingularia ornamenta: Nempe adſutos, ſeu intextos fluvios ac triangulos. Utique in diebus lætitiæ. Affirmat per iſta ſignificari "ſanguinis & aquæ rivos, „qui ex Divino Latere diſtillarunt". Etiam noſtræ ſolemniores Albæ habent ſua ornamenta. Et hinc vides, quid ſibi velit ſancti Athanaſii vita, dicens ipſum fuiſſe amictum Stichario & Byrrho. Item vides, quàm levibus fundamentis Dominus Archi-Epiſcopus nitatur, ut nobis perſuadeat Epiſcopale Pallium olim fuiſſe ſplendidam, ac talarem veſtem, donumque ac beneficium Imperatorium.

Tertium, à Theodoro Balſamone laudatum, Patriarcharum ornamentum erat Polyſtaurion, ſeu Phenolion Polyſtaurion. Græcorum Phenolion eſt idem, quod noſtra Caſula, ſeu Planeta, ideòque Balſamonis tranſlator debebat non "Penulam", ſed dicere "Ca„ſulam". Porrò omnis Græcorum Caſula eſt ex lana. Hinc author Schiſmatici Tractatus, reperti in Conſtantinopolitano Patrum

trum Prędicatorum Conventu, Latinos uti de magno crimine arguit, quod habeant Caſulas ex Serico. Presbyterorum Phenolion eſt ſimplex, at verò Epiſcopale deſcribit in libro de templo ac Miſſa Simeon Theſſalonicenſis: "Pontifices Caſulam crucibus „plenam induentes, quæ & Multi-Crucium vocari ſolet, clarè docent, quoniam Paſſionis Domini ſignum eſt, ſe illum imitari, „qui per Paſſionem & Crucem conſummavit veram juſtitiam". Theodorus Balſamon in Meditatione de Patriarcharum Privilegiis diſertè docet iſtud ornamentum competere ſolis Patriarchis: "Nec „enim alii Epiſcopi Saccos, vel Caſulas multis inſignitas crucibus „induunt, nec Tunicas frequenti litera Gamma, triangulisque de„pictas". At verò Simeon Theſſalonicenſis in præfato libro, ac in præfato Reſcripto Demetrius Chomatenus affirmant eſſe commune omnibus Epiſcopis. Quod ipſum demonſtrant antiquæ Græcorum Epiſcoporum picturæ. Nempe Polyſtaurion ſingulari jure quadrat Patriarchis. Quidquid ſit, denuò lucet labi Dominum Archi-Epiſcopum, dum Epiſcopale Polyſtaurion credit eſſe aut fuiſſe Epiſcopale Pallium.

Et certè Theodorus Balſamon in iſta Meditatione Omophorion diſertè diſtinguit à Polyſtaurio, Stichario, Sacco, omnique alio Patriarchali ac Epiſcopali Ornamento: "Sanctorum Patriarcha„rum Epimanicia celebrant Domini manicas, quæ volens ſuſtinuit „ob ſalutem noſtram, dum inſtar Verberonis ad Caipham duce„retur. Collaria, lorum iſtud, quod vitam ad mortem traxit. „Tunicæ flumina habentes, ſanguinis & aquæ rivos, qui ex Di„vino Latere diſtillarunt". Hæc ſunt alba Sticharia. "Genualia „ſunt documentum illius lintei, quo Dominus Apoſtolorum pe„des terſit. Sacci, Pallium illud contumeliæ atque opprobrii. „Super-humeralia, ſeu Omophoria, Primitivi tranſitum ab inferis „ad cœlos. Inſignitæ multis crucibus Caſulæ, ſeu Polyſtauria „Phenolia, venerandæ Crucis univerſalem gloriam atque poteſta„tem. Quæ ſunt in his triangula, lapidem illum angularem, „CHRISTUM Deum noſtrum, qui disjuncta conjunxit". Palam diſtinguit Omophorion ab omnibus aliis. Et affirmat per Epiſcopale Collare ſignificari lorum, quo CHRISTUS Dominus fuit tractus à Judeis. Iſtud ipſum Collare exiſtimo eſſe lorum illud, quod laudat Conſtantini donatio.

Octavus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Latinorum

Pallium dicat esse idem præsertim cum Sacco Græcorum. Deolaus, quod tandem recedat à Polystaurio & Stichario. Attamen non minùs errat circa Saccum. Fateor hunc semper fuisse album. Item usui non fuisse, nisi in tribus Domini festivitatibus. Etenim ad Constantinum Cabasilam disertè rescripsit Demetrius Chomatenus: "Ecclesiæ consuetudo Saccum purpureu m nequaquam novit. Quan-„doquidem Saccus in tribus tantummodò anni Dominicis festis suum „usum præbet. Nimirùm Magno Paschate Domini, Pentecoste, „& Natali CHRISTI. Hoc igitur satis plenam fidem facit necesse „non esse, ut Saccus sit purpureus". Nempè purpureus color apud Græcos est tristitiæ & luctus, ideoque non convenit istis festivitatibus. At verò non solùm Græci, sed etiam Latini Episcopi longè frequentiùs ornantur Pallio. Et Sacci formam esse à Pallio diversissimam, est supra demonstratum. Ex quibus omnibus lucet Dominum Archi-Episcopum miserabiliter labi.

Nihilominùs pergit: "Sed præter illam Ecclesiæ Romanæ „confessionem, quæ octingentis abhinc annis agnovit Pallium, „quo Romani Pontifices utuntur, Imperatorium esse benefi-„cium, suppetunt etiam gravissima hujus rei argumenta, qui-„bus contradici non posse existimo". Quis æquis auribus sustineat tantam R manæ Ecclesiæ contumeliam!? Est abundè revicta. Porrò aliud irrefragabile Domini Archi-Episcopi argumentum est authoritas Liberati Diaconi, de Anthimo Patriarcha Constantinopolitano, per Agapetum Pontificem degradato, in Cap. 21. Breviario scribentis: "Anthimus videns se Sede pulsum, Pallium „quod habuit, Imperatoribus reddidit, & discessit, quò eum „Augusta suo patrocinio tueretur". Dominus Archi-Episcopus commentatur: "Nihil dici potuit apertiùs. Reddere enim ad „eum refertur, à quo res quæpiam accepta est. Sed ne quis „hujus argumenti vim eludere se posse putet eo prætextu, quod „cum Anthimus Justiniani & Theodoræ suffragatione ad hanc „Sedem promotus esset, Pallium ob hoc eis reddere voluerit, „addam & argumentum aliud, ex eadem antiquitate petitum".

Respondeo longè aliter fuisse processum in degradatione Pauli Patriarchæ Alexandrini, de qua idem Liberatus: "Imperator „Justinianus misit Pelagium Diaconum, & Apocrisarium primæ „Sedis Romanæ, Antiochiam cum Sacris suis, quibus præce-„pit, ut cum Efremio ejusdem urbis Episcopo, & Petro Hie-

„rosolymita, & Hypatio Ephesino, venirent Gazam, & Paulo „Episcopo Pallium auferrent, eumque deponerent. Pelagius „ergo profectus Antiochiam, & inde Hierosolymam, cum „memoratis Patriarchis & aliquantis Episcopis venit Gazam. Et „auferentes Paulo Pallium deposuerunt eum. Et Ordinaverunt „pro eo Zoilum". Et de sancto Germano Patriarcha Constantinopolitano, per Imperatorem Leonem Isaurum dejecto, scribit Georgius Cedrenus: "Germanum Leo Patriarchæ solio dejecit. „Et is Super-Humerale in sacra Mensa magni Templi deponens, „resignavit munus suum, atquè discessit". Proinde Anthimi facinus fuit profana hæretici hominis audacia, cujus aliud non exstat exemplum. Et reverà ille Episcopatum à Theodora Augusta per intrusionem acceperat: Hinc eâdem, quâ intraverat, portâ exivit.

Audiamus & aliud Domini Archi-Episcopi ex Ecclesiastica antiquitate petitum argumentum: "Episcopus Arelatensis novâ „quâdam & peculiari dignitatis Prærogativâ auctus erat bene-„ficio Zozimi summi Pontificis. Eam deinde auxit & Symma-„chus Sedis Apostolicæ Vicariatu per Gallias & Hispanias. Auxa-„nius ad hanc Cathedram evectus præter Papæ Vigilii Vica-„riatum Pallio etiam insigniri cupiit. Quod Pontifex distulit, „donec ab Imperatore Justiniano probatum foret. Hujus au-„tem dilationis hanc reddit caussam": Ut & vobis gratior præstitorum caussa reddatur, dum quæ postulatis, cum consensu Christianissimi Principis deferuntur, & nos honorem fidei ejus servasse cum competenti reverentia judicemur. "Id est, fidem „servasse Imperatori cum debita reverentia. Et biennio post, cum „Episcopo illi morem gessisset secundùm desiderium Childeberti „Regis, eum hortatur, ut preces ad Deum fundat pro Justi-„niano & Theodora, qui annitente Belisario consenserant, ut „Auxanio Vicariatus ille tribueretur, utquè Pallium ad eum „mitteretur": Qui pro his Charitati vestræ mandandis præbuêre consensum, "inquit Vigilius Papa in epistola ad Auxanium". „Auxanio verò defuncto, Successorem ejus Aurelianum eodem „honore prosecutus est Vigilius, ut Regis Childeberti votis ob-„sequeretur. Sed Epistolâ ad Aurelianum scriptâ jussit, ut Be-„lisario gratias ageret, qui & laborem & sumptus itineris, quod „Aureliani Tabellarius ad Justinianum instituerat, suâ curâ ab-

„ſtulerat, & conſenſum Principis obtinuerat pro hoc beneficio. „Gregorius tamen primus & Vicariatum & Pallii uſum conti„nuavit Virgilio Arelatenſi Epiſcopo, non exſpectato conſenſu „Imperatoris Orientis, ſufficere ratus conſenſum Childeberti Re„gis Franciæ, quod uſu jam receptum eſſet, ut Pallium tribue„retur Epiſcopis Arelatenſibus. At ſequenti anno, dum Regina „Brunichildis optaſſet, ut Syagrius Auguſtodunenſis Epiſcopus „Pallio honeſtaretur, non refragatus eſt Pontifex, ſed tamen „non ante conceſſit, quàm conſultus Imperator per Gregorii „Diaconum, in Conſtantinopolitana urbe commorantem, reſ„pondit ſibi placere, ut ita fiat". Syagrio, inquit, Pallium dirigere ſecundùm poſtulationem veſtram voluimus. Propter quod & Sereniſſimi Domini Imperatoris, quantum nobis Diaconus noſter, qui apud eum Reſponſa Eccleſiæ faciebat, innotuit, prona voluntas eſt, & concedi hoc omninò deſiderat. „Hic „nunc interrogo, quæ tandem ratio excogitari poſſit, quâ oſten„datur neceſſitas conſenſus Imperatoris, ut Syagrio Pallium abſ„que Vicariatu concedi poſſet, & Auxanio, Aurelianoque cum „Vicariatu conjunctum? Sanè nullam aliam reperiri poſſe ar„bitror, quam jus illud, quod ſibi Imperatores retinuerant in „conceſſione horum indumentorum, quæ cum Imperialia eſſent, „& ſummo Pontifici, cæteriſque Patriarchis conceſſa ab Impera„toribus, vulgari non poterant abſque eorum conſenſu. Mul„tò minùs abſque eorum conſenſu tribui poterant Gallicanis Epi„ſcopis, qui cum Regis Francorum Imperio ſubjecti eſſent, „authoritatem Imperatoris non agnoſcebant. Indumenta qui„dem Imperialia cum Rege Lazorum communicata ſunt, ſed à „Juſtiniano, ut ſcribit Procopius. Par igitur erat, ut ſummus „Pontifex Imperatorum conſenſu non deſtitueretur, cum Epiſco„pis Gallicanis honorem illum recenter tribuebat. Cæterum ne„ceſſitas illa conſenſus Imperatoris, ex dignitate Pallii petita, „honorificentior haud dubiè eſt pro Sede Apoſtolica, quàm ſi „quis eam arceſſat ab inſita quibuſdam opinione, non licere vi„delicet ſummo Pontifici gratificari cuiquàm Epiſcopo abſque „conſenſu Imperatoris".

Oportet etiam Dominum Archi-Epiſcopum quædam interrogari. Primò, ubinam ſint authenticæ tabulæ, quibus Romani Imperatores Romanis Pontificibus ac aliis Patriarchis conceſſerunt indumenta Imperialia? Quis iſtarum tabularum meminit? Quis refert aliquod ipſarum fragmentum? Dum ſimile quid videro, credam emanaſſe. Et ſanè famoſum Conſtantinianæ donationis inſtrumentum iſta ornamenta donat non Patriarchis, ſed ſolis Romanorum Pontificibus. Hinc Michaël Cerularius Patriarcha Conſtantinopolitanus, antequam purpureos Compagos præſumeret, ſceleratè edixit Papalia privilegia ſimul cum Imperialibus demigraſſe ex antiqua Roma in novam. Deinde, quis unquam Romanus Pontifex, aut quis Patriarcha fuit viſus indui ornamentis Imperialibus? Ego nullum ſcio, niſi unicum Bonifacium octavum, qui primo ſui Jubilei die in Papali, ſecundo die ſe in Imperiali ornatu oſtendit populo. Ita ſcribit Supplementum Conrardi Abbatis Uſpergenſis. At iſta oſtenſio, quia præſertim invaſit Galliæ Regnum, apud Gallos eſt modicæ authoritatis.

Secundò Dominus Archi-Epiſcopus eſt interrogandus, ſi Juſtiniani ac Mauricii Imperatorum tempore Gallicani Epiſcopi non agnoverint Imperatoris poteſtatem, cur ſine ipſius gratioſo conſenſu non potuerunt obtinere Pallium? Quid opus conſenſu illius, cui nulla eſt in nos poteſtas? Certè Pelagius primus ad Childebertum Francorum Regem ſcripſit de Juſtiniano: "Pater veſter Clemen- Epiſt. 6. „tiſſimus Imperator"? Quis Pater ſine authoritate in Filium? Et ad Imperarorem Leonem Iſaurum, lapſum in Iconoclaſticam hæreſim, ſcripſit Gregorius ſecundus: "Teſtis eſt Deus, qualcum„que miſiſti ad nos epiſtolas, auribus cordibuſque Regum Occi„dentis obtulimus, pacem illorum tibi ac benevolentiam concilian„tes, teque commendantes, & mirificè efferentes, quomodò & „antea converſantem intuebamur. Idcircò etiam Laureata tua re„ceperunt, ut Reges à Regibus honore affici convenit. Idque „cùm nondum inceptum hoc, conatumque tuum, quo adversùm „imagines inſurrexiſti, audiviſſent. Cum verò didicerunt, tunc „projecta tua Laureata conculcarúnt, & faciem tuam conciderunt". Quid ſit Laureata recipere, exponit præfatio ad undecimum librum epiſtolarum ſancti Gregorii: "Coronatus eſt Phocas, & Leon„tia Auguſta, Septimi in Palatio. Venit autem Icona ſupra„ſcriptorum Phocæ & Leontiæ Auguſtorum Romam. Et accla„matum eſt eis in Lateranis, in Baſilica Julii, ab omni Clero, „vel Senatu": Exaudi Chriſte. Phocæ Auguſto, & Leontiæ Auguſtæ vita. "Tunc juſſit ipſam Iconam Dominus Beatiſſimus, &c

„& Apoſtolicus Gregorius Papa reponi in Oratorio ſancti Cæſarii „Martyris intra palatium". Quare Laureatorum receptio erat manifeſta profeſſio obedientiæ. Et hinc inter palmaria crimina, de quibus Patriarcham ſuum Dioſcorum apud Synodum Chalcedonenſem accuſarûnt quidam Alexandrini, fuit rejectio Laureatorum. Quapropter omnes Occidentales Reges dudùm retinuerunt & agnoverunt aliquid obedientiæ erga Romanum Imperium. Et jure merito. Etenim aliquam ejus partem invaſerant ac detinebant.

Quod præſertim verum eſt de Regno Burgundiæ. Hinc enim in literis ad Conſtantinopolitanum Epiſcopum ſanctus Avitus Archi-
Epiſt. 7. Epiſcopus Viennenſis Regem ſuum Sigiſmondum appellat Patri- „cium, ejus Filium". Et in Epigraphe epiſtolæ ad Vitalianum
Epiſt. 42. Senatorem appellat ipſum "Comitem". Nempè Anaſtaſius Imperator ipſum creaverat Patricium & Comitem. Et in hac epiſtola ipſe Sigiſmondus Anaſtaſium appellat "Clementiſſimum com- „munem Dominum". Et adjungit: "Inſinuate attentiùs obe- „dientiæ famulatum, quem nunc in obſequio, ſemper habemus „in voto". Et iterùm: "Quoſcumque honorum privilegiis erigi- „tis, Romanos putare debetis". Proindè Patricius & Comes non
Epiſt. 69. poterat non eſſe Romanus. Et in alia epiſtola ſcribit: "Dulce „eſt, ſi hi quos militiæ faſcibus, & peculiaris gratiæ pietate ſub- „tollitis, quos in extremis terrarum partibus aulæ pollentis con- „tubernio, & venerandâ Romani nominis participatione ditatis, „ſpecialiter gaudia veſtræ Perennitatis agnoſcant, quæ generali- „ter cunctis fama concelebrat. Ornat quippè Imperii veſtri amplitu- „dinem longinquitas Subditorum, & diffuſionem Rei-publicæ ve- „ſtræ aſſerit, quod remotiùs poſſidemur". Sub hoc onere Clo-
anno 517. dovæus acquiſivit Burgundiam, & Childebertus poſſedit. Hinc de ipſo ſcribit Abbas Regino: "Mauritius Imperator Childeberto Regi „Francorum quinquaginta millia Solidorum per ſuos Legatos di- „rexit, petens ut Longobardos de Italia exterminaret. Qui cum „Francis Italiam intrat. Longobardi ei munera tribuunt, & pa- „cem cum eo faciunt. Imperator Solidos requirit, ſed ille virium „ſuarum potentiâ fretus pro hac re nec Reſponſum reddidit". Et ſtatim infra: " Mauritius Imperator Legationem ad Childebertum „Regem dirigit, ei mandans, ut quod priùs non fecerat, nunc „adimpleret. Ut Longobardos ab Italia removeret. Qui exer- citum

„citum in Italiam direxit, & commiſsâ pugnâ cum Longobardis „Francorum acies graviter attritæ ſunt". At verò Arelata & Auguſtodunum erant in Regno Burgundiæ. Hinc igitur Romani Pontifices ſine Auguſti Principis licentia non poterant iſthic creare Apoſtolicos Vicarios, nec elargiri Pallia, nec alios impartiri ſacros honores. Auguſtus Princeps volebat eſſe ſecurus de perſona.

Ex eodem Principio Hormiſdas Pontifex, dum ſancto Remigio per Clodovei Regnum commiſit vices ſuas, non agnovit Imperatorem: Quod nempè nec Clodoveus ipſum agnoſceret. Præſertim poſt occiſum Syagrium Romanorum Patritium. Eo modo in Angliam tranſmiſit ſancto etiam Auguſtino Archi-Epiſcopo Cantuarienſi, promittens ſimiliter tranſmittere futuro Eboracenſi. Quod nempè Romani, dum ex Britannia ſuam extraxêre militiam, renunciaſſent omni in ipſam juri, ac plenæ libertati reddidiſſent. Eadem de cauſſa laudatus Gregorius eundem Ornatum ſine iſta licentia tranſmiſit ſancto Leandro Archi Epiſcopo Hiſpalenſi. Lucet ex ejus literis ad Richaredum Regem Hiſpaniæ: "Reverendiſſimo Fra- Lib. 7. In-
„tri & Co-Epiſcopo noſtro Leandro Pallium à beati Petri Apo- dict. 2.
„ſtoli Sede tranſmiſimus, quod & antiquæ conſuetudini, & noſtris Epiſt. 127.
„moribus, & ejus bonitati atque gravitati debebamus. Item A-
„gnoſtico ante longum tempus, dulciſſima mihi veſtra Excel-
„lentia, Neapolitano quodam juvene veniente, mandare curave-
„rat, ut piiſſimo Imperatori ſcriberem, quatenùs Pacta in Charto-
„phylacio requireret, quæ dudum inter piæ memoriæ Principem
„Juſtinianum & jura Regni veſtri fuerant emiſſa, ut ex his col-
„ligeret, quid vobis ſervare debuiſſet. Sed ad hoc faciendum duæ
„res mihi vehementer obſtiterunt. Una, quia Charto-phylacion
„prædicti piæ memoriæ Juſtiniani Principis tempore, ita ſurripiente
„ſubitò flamma incenſum eſt, ut omninò ex ejus temporibus penè
„nulla charta remaneret. Alia autem, quia quod nulli dicendum
„eſt, ea quæ contra te ſunt, apud temetipſum debes documenta
„requirere, atque hæc pro me in medium proferre". Docet plura. Primò, quod Romani Imperatores Hiſpaniam à Gothis conſtanter repetierînt. Secundò, quod ad evitanda bella, & ad unicuique ſervanda ſua jura tandem Imperator Juſtinianus cum Gothorum Regibus inierit Pacta pacificatoria. Tertiò, quod iſtorum Pactorum quidam Gothis, quidam articuli faverint Romanis. Quartò,

quod horum Romanis faventium articulorum palmaris fuerit, ut Gothi supra se agnoscerent Romanum Imperium. Hinc Justinianus se inscripsit Imperatorem etiam Gothicum. Quintò Gregorius docet, quod inter Mauricium Imperatorem & Richaredum Regem circa ista Pacta fuerint quæstiones : Quod Mauricius quædam postularit, quæ Richaredus volebat non debere. Sextò, quod Richaredus hac de caussa rogaverit Gregorium, ut ipsum originale instrumentum dignaretur flagitare à Mauricio. Septimò, quod Gregorius judicaverit istud non expedire. Nempè quod exustum esset Imperiale Charto-phylacion, ideòque forsan & istud instrumentum, atque ita Richaredus jam esset in sua primæva libertate. Etenim Gregorius ex caussis diligebat piissimum Richaredum. Quam pietatem Hispaniarum Reges, ideòque & affectum Romani Pontifices huc usque continuarunt. Ex ista igitur, quæ forsan & in Pactis fuerat expressa, libertate Gregorius sancto Leandro, inconsulto Mauricio, transmisit Pallium. Sua etiam Pacta Burgundionum Reges iniverant cum Imperio : Propter ipsa Romani Pontifices ad istorum Episcopos sine illius venia non potuerunt istum Ornatum transmittere. Nec suas vices delegare. Hæc est vera & authentica ratio. Istud autem Imperiale Pallium, cujus apud antiquos Scriptores aut Pictores nulla est penitus memoria, est merum phantasma ac nugamentum.

Nihilominùs Dominus Archi-Episcopus pergit : "Exstat in „hanc sententiam locus singularis apud sanctum Gregorium, qui „Imperatorem rogat, ut Anastasius Patriarcha Antiochenus, qui „Sede suâ pulsus erat, apud Sedem Apostolicam commorari posset, „ac dignitatem suam retinere", concesso usu Pallii. "Cur autem beneficium hoc ab Imperatore postulet Gregorius, nulla „alia ratio esse potest, quam quod Patriarcha ille Pallium ab Imperatoris munificentia habebat". Respondeo esse incongruam & falsam rationem. Etenim quis unquam Patriarcha aut Metropolita fuit per Imperatorem investitus Episcopali Pallio ? Aliquando Græcorum Imperatores, uti & Latinorum Reges, investiverunt per Pedum, nunquam per Pallium. Hujus Investituræ nullum est exemplum, nisi forsan prophani Constantini Patriarchæ Constantinopolitani, quem facinorosus Imperator Constantinus Caballinus in Ecclesiæ Ambonem duxit, & isthìc coram omni Populo vestivit in Patriarcham. Imposuisse ipsi possit etiam Omophorion.

Audiamus verba Gregorii in literis ad Sebastianum Episcopum Rhizinienſem : "Indico suggestionem me apud piissimos „Dominos summis precibus plenam fecisse, ut virum beatissimum „Dominum Anastasium Patriarcham, concesso usu Pallii, ad beati Petri Apostolorum Principis limina, mecum celebraturum „Missarum solemnia, transmittere debuissent, quatenùs si ei ad „suam Sedem reverti minimè liceret, saltem mecum in honore „suo viveret. Sed quæ caussa contigerit, ut eadem Scripta retinerem, præsentium Lator vobis innotescet. Ejusdem tamen Domini Anastasii animum cognoscite, & quidquid ei de hac re placuerit, vestris mihi epistolis indicate". Gregorius rem tentare noluit sine Anastasii Beneplacito. Ne forsan Urbica habitatio ipsi non placeret. I. 1. Ep. 27.

Rem illustrat in magni Gregorii vita Joannes Diaconus : "Ab adversis Potestatibus prægravatos fortissimus Miles Christi Gregorius viriliter defendebat, injustèque dejectos non solùm inter „depositos non habebat, verùm etiam pristinis gradibus authoritatis suæ privilegio reformabat. Nam Anastasium Antiochenum „Patriarcham, qui Joannem Constantinopolitanum Præsulem voce liberâ reprehendens, Imperatoris Justini jussu detrusus in exilium, ab ipsis Joannis Papæ temporibus usque ad sui Pontificatus tempora permanebat, mox ut summum Sacerdotium meruit, „eum inter Patriarchas reputans, talibus Scriptis animavit" : Præterea sicut Patriarchis aliis, Paribus vestris, Synodicam vobis epistolam direxi. Quia apud me semper hoc estis, quod ex omnipotentis Dei munere accepistis esse, non quod ex voluntate hominum putamini non esse. "Item eidem in alia epistola post non„nulla scribens" : Fraternitati tuæ indico, quia à Serenissimis Dominis, quantis valui precibus, postulavi, ut vos, honore restituto, ad sancti Petri Apostolorum Principis limina venire, & quousque ita Deo placuerit, hìc mecum vivere concedant, quatenùs dum vos videre meruero, peregrinationis nostræ tædium, de æterna Patria invicem loquendo, relevemus. "Deniquè studiosissimus Pater Gregorius tamdiù penes Mauricium Imperatorem suggestionibus suis imminuit, donec post multorum annorum curricula magnus Anastasius proprio Throno redderetur". L. 4. C. 25.

Anastasii caussam exponit Evagrius Epiphanienſis : "Justinus Imperator Anastasium Antiochenâ Sede exturbavit, his illi objectis L. 3. C. 5.

„criminibus. Primum, quod ſacrum Theſaurum extra modum, „& in nullum neceſſarium uſum profunderet. Deinde, quod con„vitia in ipſum jecerat. Anaſtaſium enim, cum rogaretur, quid „cauſſæ eſſet, cur ſacrum Theſaurum tam effusè conſumpſiſſet, reſ„pondiſſe ferunt" : Ne à Juſtino, communi Orbis pernicie, diriperetur. "Quin etiam dicitur Juſtinus Anaſtaſio ſuccenſuiſſe, quod „poſtulanti ei pecuniam, cum Epiſcopus eſſet deſignatus, Ana„ſtaſius dare noluit". Haud dubiè primum crimen fuit calumnia. Nam magnus Gregorius ſemper Anaſtaſium, nunquam ipſi ſuperordinatùm Gregorium agnovit pro Patriarcha. Interim Anaſtaſium, quod Mauricii Auguſti Anteceſſorem, & uxoris cauſsâ Avum offendiſſet, Gregorius ſine iſtius Beneplacito non poterat reponere in Thronum. Hinc priùs honori reddere ſtuduit, deinde Throno. Rogavit Mauricium, ut ipſum in Patriarchali dignitate permitteret ſecum morari. Hæc verba, "Conceſſo uſu pallii", ſunt eadem cum his : "Reſtituto honore". Quia nempe Pallium eſt Epiſcopalis honoris ultimum complementum. Quapropter non ſolius Pallii, ſed totius Epiſcopalis dignitatis uſum permitti Anaſtaſio poſtulavit Gregorius. Poſtulavit à Principe, non quod eſſent ejus beneficia, ſed quod ob ipſum offenſum, licèt injuſtè, ejectus Epiſcopus ſine recepta ejus gratia non poſſet reduci. In variis exemplis iſtud ipſum vidit etiam Gallia.

Dominus Archi-Epiſcopus tandem concludit : "Hieronymus „Rubeus in hiſtoria Ravennatum edidit Reſcriptum quoddam ſub „nomine Imperatoris Theodoſii, quo Princeps ille plurimas civi„tates ſubjicit Metropoli Ravennatenſi, Palliiſque uſum Epiſcopo „ejus concedit. Verùm Reſcriptum illud omninò ſuppoſititium „eſt, & egregiè refutatum ab Illuſtriſſimo Cardinale Baronio, „ipſa Latini ſermonis ſpurcitie omnem ejus authoritatem elevante „apud Eruditos. In eo tamen cogor à Baronio diſſentiri, quod „enixè contendat Pallium Epiſcopo tribui non poſſe ab Impe„ratore, eo quod ſit indumentum Eccleſiaſticum. Nam præterea „ſuſpicor Pallium ætate Theodoſii non fuiſſe in uſu apud Eccle„ſiam. Neque mihi admodùm placet, quod ſcribit Anaſtaſius, „Marcum Papam Epiſcopo Oſtienſi conceſſiſſe, ut Pallio uti poſ„ſet in conſecratione ſummi Pontificis".

Reſpondeo Dominum Cardinalem Baronium rectiſſimè contendere Pallium, quoniam eſt Eccleſiaſticum veſtimentum, tribui non poſſe

poſſe ab Imperatore. Eadem enim de cauſſa Romani Pontifices, & omnis Latina Eccleſia, & Imperatorem, & omnes Reges excluſit ab Antiſtitum Inveſtitura per porrectionem Epiſcopalis Pedi. Romani Pontifices pro iſta Eccleſiæ libertate quantas & quales ſuſtinuerunt calamitates & perſecutiones ? Et exiſtimo, quod iſtud fictitium diploma ſolummodò confirmet factam à Romanis Pontificibus gratiam. Verba non cogunt ad aliud. Nec prodiit ſub Theodoſii, ſed ſub nomine Valentiniani tertii. Porrò adducta Domini Archi-Epiſcopi ſuſpicio eſt non ſolummodò temeraria, ſed palam falſa. Quod enim Pallium ſit Apoſtolicum Inſtitutum, confido eſſe demonſtratum. Et ſanctus Iſidorus Peluſiotes, qui ſub Theodoſii Imperio floruit, hodiernum Pallium laudat uti rem antiquam. Quod Oſtienſis Epiſcopus gaudeat antiquiſſimo jure conſecrandi Romanum Pontificem, ſupra audivimus à ſancto Auguſtino. An iſtam ob cauſſam acceperit Pallii gratiam à ſancto Papa Marco, fateor non eſſe certiſſimum. Unus enim id teſtatur author libri Pontificalis. Exiſtimo tamen ipſum non ſcripſiſſe ſine fundamentis.

Quæſtio eſt, & multorum admiratio, quare Dominus Archi-Epiſcopus has inconditas contra Epiſcopale Pallium fabulas ſparſerit per Eccleſiam ? Reſpondeo cauſſam ab ipſo edici : "Poſt ex„plicatam priorem Gloſſæ", quæ docet plures eſſe Archi-Epiſcopos, qui à ſummo Pontifice non conſecrantur, ſed ſolummodò Pallium accipiunt, "obſervationem ſupereſt, ut ad ſecundam veniamus. „Cum itaq; ibi ſcriptum ſit nonnullos eſſe Metropolitanos, qui non „confirmantur à Papa, ſed tamen ab eo Pallium accipiunt, ob„ſervationes & ipſe meas circa hanc materiam proponam, quæ „magni eſt momenti, & argumenta quæ inde peti poſſunt. Op„tabant ſanè olim ſummi Pontifices, ut omnes Metropolitani, qui „ad eorum Patriarchatum pertinebant, aliquod confirmationis ge„nus à Sede Apoſtolica acciperent. Verùm quia ubique recep„tum erat conſecrationes fieri poſſe extra Italiam abſque eorum „conſenſu, vim ei legi palam adferre noluerunt, ſed Metropoli„tanos rei cujuſdam novæ miraculo velut obſtupefecerunt, quæ „in initio magnifica, paulatim tamen antiquam eorum libertatem „per cuniculos infregit : Et Synodorum Provincialium authoritatem „peſſumdedit. De Pallii uſu loquor, cujus origo cum ſit ſatis „vetuſta, effectus tamen ejus, & cætera quæ nunc uſurpantur, anti-

„antiquitati prorsùs ignota fuerê. Quippè Galliarum Metropo„litani ſtatim poſt ordinationem ſuam exercebant functiones ſui „muneris, juxta Canones antiquos. At jus novum eos prohibet „quidquam Pontificalis officii attingere, donec à Sede Apoſtolica „miſſum ad eos fuerit Pallium, de Corpore beati Petri ſumptum". Dominus Archi-Epiſcopus, uti Romanas appellationes, ita etiam odit Romanas Epiſcoporum confirmationes, ideòque & Epiſcopale Pallium, Symbolum iſtius confirmationis. Romanum Pontificem ſtudet facere ſolo honore & loco primum inter Epiſcopos, exutum omni poteſtate. Romanas appellationes eſſe quoddam, & quidem diminutum, Imperialis Delegationis; Epiſcopale Pallium vult Imperialis indumenti eſſe imitamentum ac beneficium. Et appellationes & confirmationes vult Pontifici eſſe non à Chriſto Domino, ſed à Laicis Principibus. Ita Romanus Primatus dejicitur in terram, & intra Almæ Urbis pomeria circumſcribitur.

Adductis ſuis verbis Dominus Archi-Epiſcopus plures iterùm errores inſerit. Primus eſt, quod Romani Pontifices ſemper optaverint, ut omnes ſuarum Diœceſion Metropolitæ aliquod confirmationis genus ab Apoſtolica Sede acciperent. Etenim non optarunt, ſed ſibi per Nicænos atque Apoſtolicos Canones, immò per Evangelicum Chriſti Domini beneficium ſciverunt iſtud jus competere, atque ita opportunis modis, ubi & quando ipſis placuit, miſerunt in executionem. Secundus error eſt, quod Epiſcoporum ubique extra Italiam conſecrationes fierent ſine ipſorum conſenſu. Etenim quantumvis ſine ipſorum prævia confirmatione fierent, non tamen ſine conſenſu. Fiebant per ipſorum Indultum, gratioſè datum ob locorum diſtantiam. Tertius error eſt, quod iſta Epiſcopalium conſecrationum forma fuerit lex. Erat enim precarium gratioſi Indulti beneficium. Quartus error eſt, quod Romani Pontifices, dum iſti legi nolunt apertam vim facere, Metropolitas novæ rei miraculo obſtupefecerint: Nempe uſu Pallii. Quod ejus origo ſit quidem antiqua, ſed ejus effectus antiquitas ignoraverit. Nempe effectum, qui Metropolitas ante acceptum Roma Pallium vetat aliquid Pontificalis officii attingere. Eſt manifeſtus error. Etenim Liberatus Carthaginenſium Archi-Diaconus diſertè ſcribit Alexandriæ antiquam eſſe conſuetudinem, ut

ut Patriarcha non niſi poſt acceptum Pallium legitimè ſedeat. Ea eſt Pallii natura per Apoſtolicos Canones. Hinc omnis Patriarcha ac Metropolita per Pallii ablationem degradatur, ideoque deinceps non poteſt ſedere. Quintus error eſt, quod etiam Romana Pallii tranſmiſſio ſit nova. Etenim magnus Gregorius frequenter ſcribit ipſam eſſe vetuſtam conſuetudinem. Sextus error eſt, quod iſta tranſmiſſio ſit cuniculus, per quem Romana Eccleſia infregit antiquam Metropolitarum libertatem. Nempe libertatem, quâ quandoque nec ante nec poſt conſecrationem ſupplicarûnt Apoſtolicam ſuæ dignitatis confirmationem. Etenim iſta libertas, precarium Apoſtolicæ Sedis beneficium, erat patens porta ad lacerandam Catholicæ Eccleſiæ, & Romani præſertim Patriarchatus unitatem, ideòque meritò fuit ablata. Septimus error eſt, quod iſta tranſmiſſio etiam Provincialium Synodorum vetuſtam authoritatem peſſumdederit. Nempè authoritatem ſupremam ac inappellabilem. Hunc errorem revici in ſuperioribus. Alios, quod præſentem materiam directè non tangant, judicavi ſolummodò indicandos. Et ſanè ipſos indicaſſe eſt expugnaſſe. Nihilominùs dum Domini Archi-Epiſcopi Symmyſtis placuerit amplè convinci ex fundamentis, confido fore, ut Divina non deſit gratia.

CAPUT

CAPUT IX.

An Romani Pontifices Metropolitis ac aliis Episcopis olim transmiserint Pallia?

L. 3. Ep. 1. REspondeo transmisisse. Etenim magnus Gregorius transmisit Constantio Mediolanensi Episcopo, Metropolitano Italiæ. Et addidit: „Utendum ex more transmisimus". Voces, „Ex more", regunt & participium, "Utendum". & verbum, "Transmisimus". Ei transmisit, dum confirmavit ipsius Episcopatum. Etiam transmisit Joanni Episcopo primæ Justinianæ, Metropolitano Dardaniæ. Et addidit: "Ex more transmisimus". Et ad Virgilium Arelatensem in Gallia Archi-Episcopum rescripsit: Lib. 1. Indic. 7. Ep. 8 „Juxta antiquum morem, usum Pallii, ac vices Sedis Apo- Lib. 4 „stolicæ postulasti". Et iterum: "Cum priscam consuetudi- Epist. 30. „nem Sedis Apostolicæ Fraternitas vestra repetit, quid „aliud quam bona soboles ad sinum Matris Ecclesiæ recurrit"? Et ad Childebertum Regem, qui pro Virgilio intercesserat, rescripsit: "Virgilio Pallii usum, sicut prisca habuit consuetudo, „concessimus". Et Pallium & Apostolicas vices dedit, dum confirmavit ejus Episcopatum. In Episcopali etiam confirmatione juxta antiquam consuetudinem transmisit Mariniano Archi-Episcopo Ravennati. Et ad Joannem Corinthi Episcopum, Epist. 55. Helladis Metropolitam, rescripsit: "Pallium direximus, quo „ita vos uti necesse est, sicut Prædecessores vestri usi, concedentibus nostris Prædecessoribus, approbantur". Eodem modo confirmavit Episcopatum Andreæ Nicopolitani Episcopi, Metropolitæ veteris Epiri, rescribens ad ejus Suffraganeos: "Andreæ L. 5. Ep. 7 „Fratri & Co-Episcopo nostro Pallium nos direxisse cognoscite, „atque Privilegia cuncta, quæ Prædecessores nostri ejus Prædecessoribus contulêre". Etiam Maximo Salonitano Episcopo, Dalmatarum Metropolitæ, dum tandem ex singulari gratia confirmavit ejus vitiosum Episcopatum, transmisit Pallium. Eodem

dem jure contulit Aquileiensi, Dyrrarchiensi, Philippensi, Thessalonicensi, Cretensi, Calaritano, & aliis. Etenim assentiri non possum Petro Francisco Chiffletio, qui in opusculo de Scriptis Vigilii Africani Episcopi affirmat S. Ambrosii tempore Aquileiam non fuisse Ecclesiasticam Metropolim, sed Sedi Mediolanensi Suffraganeam Parochiam. Sanctus Gregorius etiam ad sanctum Leandrum Hispalensem Episcopum, Bæticæ Provin- Lib. 7. ciæ Metropolitam scripsit: "Ex benedictione B. Petri Apostolo- Indict. 11. „rum Principis, Pallium vobis transmisimus". Transmisit non Epist. 126. in Episcopatus confirmatione, sed in delegatione vicis Apostolicæ. Et in litteris ad Richaredum Regem addidit causam: Epist. 127. „Fratri nostro Leandro Pallium transmisimus, quod & antiquæ „consuetudini, & nostris moribus, & ejus bonitati atque gravitati debemus". Affirmat istam transmissionem esse antiquam Hispaniæ consuetudinem, antiquos mores Romanæ Ecclesiæ. Ex quo non temerè colligitur iste mos, ante hæresis per Gothos ingressum, sub Romano Imperio apud Hispanos viguisse. Apud eundem Gregorium etiam exstat generalis formula transmittendi Pallii, & in ipsa habetur: "Omni convenire novimus „rationi, ut eos amictu Pallii decoremus, quos in illis civi„tatibus Sacerdotii honor illuminat, in quibus hoc etiam illis, „qui præteritis temporibus Pontifices fieri meruerunt, ab Apostolica Sede constat esse indultum. Ideoq; Charitati tuæ usum Pallii, „sicut Decessores tui habuisse noscuntur, præsenti authoritate „concedimus". Quæ formula non est opus Gregorii. Est enim data imperante Domino Justino, sub quo Gregorius necdum erat Cardinalis. Et forsan est Justinus primus. Quidquid sit, formula sub Justino non est composita, sed juxta authenticum & antiquum exemplar data. Ejusdem transmissionis antiquitatem demonstrat Synodale Gregorii Constitutum: "Antiquam Pa„trum regulam sequens, nihil unquam de Ordinationibus acci„piendum esse constituo, neque ex datione Pallii". Hæ enim sordes non solent, nisi pedetentim, in avitos mores irrepere. Quod etiam Pelagius, Vigilius, Symmachus, aliique Pontifices Pallia dederint, mox ostendetur.

Quin immò Gtegorius non solis Metropolitis, sed etiam quibusdam Provincialibus Episcopis transmisit Pallium. Etenim Dono, novello Messinensium apud Siculos Episcopo, scripsit:

L.5.Ep.8. „Pallii uſum prævidimus concedendum, illis videlicet tempori-
„bus atque ordine, quibus Deceſſorem quoque tuum eſſe uſum
„non ambigimus". Non dicit, Deceſſores, ſed Deceſſorem: Quare hic videtur in iſta Eccleſia primus habuiſſe Pallium. Eiſ-
Epiſt. 18. dem verbis Pallium tranſmiſit Joanni Syracuſano Epiſcopo. Ali-
L.11.ep.44 ter ſcripſit ad Joannem Panormitanum Epiſcopum: "Pallii uſum
„ prævidimus concedendum, illis videlicet temporibus, atque eo
„ordine, ut alios quoquè in Inſula Siciliæ Sacerdotes, vel Deceſſores
„tuos eſſe uſos non ambigis". Dico fuiſſe Provinciales Epiſco-
pos. Etenim quidquid aliqui dicant, Sicilia uſque ad Leonis
Iſauri Imperium nullos habuit Metropolitas: Omnes ejus Epi-
ſcopi erant Suffraganei Romanæ Metropolios. Et ex his patet
Gregorium non fuiſſe primum iſtius tranſmiſſionis authorem.
Lib. 7. Indict. 11. Epiſt. 116. Etenim & in Galliam reſcripſit ad Deſiderium Epiſcopum: "Fra-
„ternitatis veſtræ deſiderium Joannis Regionarii relatione
„cognovimus. Quod quidem libenter parati ſumus implere,
„ſi diligenter fuerimus de his, quæ retulit, informati. Inquit
„autem à veſtra ſibi relatum Dilectione, quod Eccleſiæ ve-
„ſtræ olim quædam privilegia ab Apoſtolica Sede conceſſa ſint,
„atquè uſum Pallii ejus Sacerdotes antiquitus habuiſſe. Quod
„quia vobis magnoperè poſcitis reformari, in Eccleſiæ noſtro
„ſcrinio requiri fecimus, & inveniri nihil potuit. Sed quo-
„niam quantò ſtudioſiùs iſta cupitis adipiſci, tantò vos arbitra-
„mur eſſe ſollicitos, in requirendis chartis Eccleſiæ veſtræ vi-
„gilantiùs curam impendite, & ſi qua ex inde Scripta inveniri
„potuerint, quæ nos valeant informare, huc curæ veſtræ ſit
„tranſmittere. Nam qui nova concedimus, vetera libentiſſimè
„reparamus". Gallia iſto tempore habuit duos iſtius nominis
Epiſcopos. Deſiderium Archi-Epiſcopum Viennenſem, quem
quarto poſt hanc epiſtolam anno ad Brunichildis Reginæ inſti-
gationem degradavit Cabilonenſis Synodus; & Deſiderium The-
lonenſem Epiſcopum, qui ante viginti ſex annos quartæ Pari-
ſienſi Synodo, & cujus poſtea Legatus ſubſcripſit ſecundæ Sy-
nodo Matiſconenſi. Et hic Deſiderius videtur à Gregorio po-
ſtulaſſe Pallium. Etenim Deſiderius Viennenſis præfatæ Pariſienſi
Synodo Præſidens ſedit & ſubſcripſit ante ornatum Pallio Sa-
paudum Arelatenſem, ideoque oportet & ipſum fuiſſe ſimiliter
ornatum. Etenim uti Palliatus Provincialis inter omnes Com-
Provin-

Provinciales, ita Palliatus Metropolita inter omnes Collegas ſemper habuit primum locum, ideoque non Palliatus Deſiderius nequiit Palliatum Sapaudum anteceſſiſſe. Non eſt opùs conjecturis. Habemus lucidas literas Joannis III. Pontificis ad Deſiderii Anteceſſorem Edaldum: "Venerabilis Pallii uſum per ſan-
„ctum Presbyterum veſtrum Felicem tibi deſtinavimus, nolentes
„privari antiquo B. Petri munere". Notanda ſunt verba: "An-
„tiquo B. Petri munere". Haud dubiè non in ſolam Viennenſem, ſed etiam in alias Gallicanas Eccleſias. Exſtat epiſtola apud Joannem à Boſco in Bibliotheca Floriacenſi. Et ipſam uti legitimam in ſuis ſupplementis laudat Dominus Cardinalis Baronius.

Gregorius docet nos plura. Primò, quod Deſiderii Prædeceſſores olim & antiquitùs habuiſſent uſum Pallii. Quæ voces longè reſpiciunt, nequaquam unum diem aut annum. Secundò docet, quod Deſiderius magnoperè optaverit hunc honorem ſibi reparari. Tertiò, quod Gregorius fuerit pronus ad iſtud privilegium libentiſſimè reparandum. Quartò, quod talia privilegia etiam de novo libens conceſſerit. Certè conceſſit Syagrio Epiſcopo Auguſtodunenſi. Audi cauſſam: "Quia in prædicationis opere, quam Lib. 7. Indict. 2.
„diu cogitans Anglorum genti per Auguſtinum, Fratrem & Co- Epiſt. 112.
„Epiſcopum noſtrum, impendere ſtudui, ita ſollicitum ac devo-
„tum, adjutoremque te in omnibus, ut oportuit, fuiſſe cogno-
„vimus, ut multum me ſibi Fraternitas tua hac de re faceret de-
„bitorem, tantæ rei conſideratione commonitus, ne infructuoſus
„erga te videar exiſtere, Fraternitatis tuæ petitionem nulla per-
„tuli ratione poſtponere. Proindè ſecundùm poſtulationis tuæ de-
„ſiderium, Pallii te uſu prævidimus honorandum".

Iſto interim tempore hic honor non deferebatur omnibus Metropolitis. Quod ipſum affirmat Dominus Archi-Epiſcopus: "Nunc
„examinanda eſt tertia obſervatio noſtra, an omnibus Galliarum
„Metropolitanis antiquitùs poſitum in uſu fuerit, ut Pallium à
„Romana Sede acciperent. Ac primum quidem quæſtio hæc inu-
„tilis eſſe videbitur ei, qui Vigilii Papæ literas legerit, cum in eis
„ſcriptum ſit Pallium Epiſcopo Arelatenſi Auxanio conceſſum eſſe
„ob vicariatum Sedis Apoſtolicæ, atque ideò ad illum non per-
„tinuiſſe jure proprio, eòquod Metropolitanus eſſet. Quibus addi
„poteſt neceſſarium fuiſſe, ut de eo ad Principem referretur, ut

„consensus ejus haberi posset. Unde patet manifestè, datum id „extra ordinem, & ex privilegio, neque tribui potuisse, quin eo„dem tempore Vicariatus tribueretur". Et quia, "inquit Vigilius „in epistola prima ad Auxanium", dignâ credimus ratione compleri, ut agenti vices nostras Pallii non desit Ornatus. "Id ipsum „probatur ex epistola Pelagii primi ad Sapaudum Episcopum Are„latensem, quâ eum instituit Vicarium": Pariter etiam Pallium dirigentes, ut in tanti loci fastigio constitutus, præclaro quoque amictu decoreris. "Itaque institutum illud Romanorum Pontifi„cum, ut ad neminem Gallicanorum Episcoporum mitterent Pal„lium præter quàm ad Arelatensem, ut eâ arte Vicariam ejus dig„nitatem in sublimè eveherent, eumque ab aliis omnibus Episco„pis distinguerent, duravit usque ad tempora beati Gregorii Pa„pæ".

Omninò fateor quibusdam tunc per Galliam Metropolitis non fuisse Ornatum Pallii. Etiam in tota Hibernia non fuisse usque ad Eugenium tertium Pontificem, in vita beati Malachiæ testatur sanctus Bernardus. Nec mirum. Nam & quibusdam olim Episcopis non fuit Ornatus Mitræ, ac aliorum indumentorum Pontificalium. Ipsis dudùm caruisse Ultrajectensem Episcopum, dissertè scribit magnum Belgii Chronicon. Nihilominùs etiam in his Domini Archi-Episcopi verbis quædam deviant à vero. Primò, quod Arelatensis Episcopus à Symmacho Papa ac ejus Successoribus ob solas Apostolicas vices acceperit Pallium. Aliud suadent Vigilii Pontificis literæ: "Scripta de ordinatione Charitatis vestræ cum „animi spiritali gratulatione suscepimus, Domino gratias referen„tes, quia hoc in Arelatensi Ecclesia factum est, quod & Cano„nibus & Decessorum nostrorum Regulis conveniret". Et infra: "De his verò, quæ Charitas vestra tam de usu Pallii, quàm de „aliis sibi à nobis petiit debere concedi, &c". Auxanius ergò suam Episcopalem creationem ante omnia retulit, ideoque & supplicavit confirmari: Deinde postulavit & Pallium. Et quidem tanquam debitum Nempè propter Metropoliticam dignitatem. Nam Apostolicæ vices ipsi non debebantur. Et dum postulavit Pallium, ipsas necdum habuit. Ipsum igitur postulavit isto jure, quo ipsum habuit Edaldus Viennensis Archi-Episcopus, ac ejus Prædecessores & Successores. Nec dubitandum est, quin plures isthic Metropolitæ habuerint istum Ornatum. Etenim Desiderius Telo-

Telonensis Episcopus magno Gregorio constanter scripsit ipsum fuisse suis pridem Antecessoribus: Proindè ipsum habuerant etiam Metropolitani ejusdem Provinciæ. Et primæ Matisconensis Synodi quintus Canon scribit: "Archi-Episcopus sine Pallio Missas „dicere non præsumat". Quare alter Domini Archi-Episcopi lapsus est, quod usque ad magni Gregorii tempora dicat apud Gallos soli Arelatensi Antistiti fuisse Pallium.

Antequam laudatum Canonem exponam, audiendus est Dominus Archi-Episcopus: "Non levis tamen difficultas adversùm „hæc exsurgit petita ex Concilio primo Matisconensi, in quo san„citum est, ut nullus Archi Episcopus præsumat Missam celebrare „sine Pallio. Sed animadvertendum est Pallium illud non esse Ro„manum, non solùm ob eam rationem, quam statim proposui, „illud eo tempore nulli alii Episcopo communicatum fuisse præ„ter Arelatensem, sed etiam quod Romani usus non erat licitus, „nisi in festis solemnibus, ut constat ex Gregorio, qui hunc etiam „fuisse morem Metropolitanorum Orientis docet. At in Canone „Matisconensi statuitur, ut Archi-Episcopi Pallio utantur, quoties „sacrum Missæ Sacrificium celebrant. Indefinita enim hæc locu„tio eam vim habet, ut vicem suppleat universalis propositionis. „Pallium itaque Archi Episcoporum Galliæ diversum erat à Ro„mano, quantum ad ornamentum & fastum. Ac fortassis care„bat loro, id est, iis fasciis, quæ in indumentis Imperialibus or„nandi caussa insuebantur, ut in donatione Constantini legitur": Lorum, quod Imperiale circumdare assolet collum. "Indè haud „dubiè factum est, ut ego quidem existimo, ut sequentis ætatis „Pontifices, cum Pallio ornare Metropolitanos destinassent, Pal„lium integrum non miserint, sed tantùm fascias illas, quæ nunc „usurpantur. Et illis quidem habitum deinceps honorem, sed „Pallium ipsum eviluisse paulatim, atque ob hoc ipsum apud om„nes fuisse vulgatum. Forma porrò ejus, ut indicare videntur ve„terum Pontificum imagines, prorsùs referebat indumenta, quæ „nunc Cappas aut Pluvialia vocamus".

Errores varii. Aut potiùs variæ fabellæ. Prima est, quod Romanum & Gallicanum Pallium olim fuerint diversa. Etenim hujus diversitatis quæ memoria? Nec in libris, nec in picturis. Secunda fabella est, quod Gallicanum à Romano diversum fuerit quoad ornamentum & fastum: Quod forsitan loris caruerit. Nam &

& similium Palliorum nulla ullibi memoria, nullum vestigium. Tertia est, quod Constantinianæ donationis diploma asserat lorum fuisse Imperialium vestimentorum ornatrices fascias. Etenim dissertè dicit fuisse colli ornamentum, Augustum collare. Quarta est, quod Romani Pontifices, dum omnes Metropolitas voluerunt ornare Pallio, cæperint solas antiqui Pallii fascias transmittere, & ipsas vocitare Pallium. Etenim hæ fasciæ semper fuerunt dumtaxat humerales, ideoque solos semper ornarûnt humeros, non vestimenta. Et semper fuerunt laneæ, ideòque ornandis vestimentis inidoneæ. Præsertim vestimentis, quæ Dominus Archi-Episcopus comminiscitur fuisse Augusta ac splendidissima. Quinta fabula est, quod antiqua Pallia fuerint hodiernis Cappis seu Pluvialibus similia, idque indicari ab imaginibus veterum Pontificum. Dominus Archi-Episcopus fabulatur consequenter. Antiqua Pallia, uti suprà & simplicibus & polystauriis Græcorum Phenoliis æquiparavit, ita nunc confert hodiernis Latinorum Pluvialibus. Rectiùs conferret antiquis Latinorum Casulis. Ipsas enim vidit in antiquis non solorum Pontificum, sed quorumvis Episcoporum picturis. Ast valdè miror, quod supra tam Phenolia, quàm Casulas non viderit humerales fascias. Hæ solæ sunt, semper fuerunt, & semper erunt Episcopale Pallium. Hoc non super Cappas aut Pluvialia, sed gestatum semper fuit supra solas Casulas. Dominus Petrus de Marca, dum hæc scripsit, necdum erat Archi-Episcopus, sed Regii Concilii Laicus Præses : Hinc ejus circa res sacras lapsus sunt veniâ digni.

Porrò primus ipsius error est, quod magnus Gregorius scribat Orientales etiam Metropolitas non potuisse uti Pallio, nisi in Festis solemnibus. Etenim Gregorius non dumtaxat ex lectione vel auditu, sed etiam ex proprio visu noverat contrarium. Viderat non solùm Græcorum Metropolitas, sed generatim cunctos ipsorum Episcopos quotidie ad Missam ornari Pallio. Quæstio illi fuit cum Joanne Ravennatum Archi-Episcopo, qui non solùm intra Missarum solemnia, sed insuper in factis extra Ecclesiam Litaniis præsumebat istud ornamentum, affirmans esse antiquam suæ Ecclesiæ consuetudinem. Hac de re scripsit ad Joannem : "Illud ti-
Lib. 2. Indict. 11. Epist. 54. „bi non putamus ignotum, quod penè de nullo Metropolitano „in quibuslibet Mundi partibus sit auditum, extra Missarum tem„pus usum tibi Pallii vindicasse". Et in alia ad eundem epistola: Hac

"Hac de re jam Diacono nostro Constantinopolim scripsi, ut per Lib. 4.
„omnes Metropolitanos, qui sub se etiam tricenos & quadragenos Indict. 15.
„Episcopos habent, inquirere debeat. Et ficubi iste usus est, ut Epist. 15.
„in Litaniis cum Palliis ambulent, absit ut per me Ravennatis Ec„clesiæ honor in aliquo imminui videatur". Gregorius ergò affirmat, non quod Orientales Metropolitæ in solis Festorum solemnitatibus, sed quod in solis Missis, & intra solam Ecclesiam, non verò in Litaniis, seu extra Ecclesiam Processionibus utantur Pallio. Porrò non de Patriarchæ Constantinopolitani, quam viderat, sed de sola aliorum isthìc Metropolitarum consuetudine dubitavit Gregorius. Et quia in suis adversùs Ravennatum Episcoporum vanitatem Decretis constans permansit, certum est nullum in Oriente Metropolitam extra Ecclesiam fuisse Palliatum. Et hinc vides prophani Acacii, & sancti Germani vestem, quam Anastasius Syncellus calcavit, & cui Acæmetensis Monachus Papalis damnationis chartam affixit, non fuisse sacrum Omophorion. Si tamen, uti apparet, ista affixio contigerit extra Ecclesiam.

Secundus Domini Archi-Episcopi error est, quod Matisconensis Synodus sanciat de nescio quo Gallicano Pallio, non autem de Romano. Etenim Romanum Pallium tunc non erat ignotum aut peregrinum in Gallia : Ipsum gerebat Arelatensis Episcopus, isti Synodo præsentium Episcoporum Apostolicus Vicarius. Et istorum Episcoporum unus fuit Syagrius Augustodunensis, qui paucis post annis postulavit & impetravit Pallium à magno Gregorio. Quare manifestum est de hoc ipso Pallio agere Synodum. Et quis credat Syagrium postulasse aut impetrasse ornamentum, quo eius Metropolita carebat ? Hoc certè est paradoxum. Quare eodem ornamento etiam non carebat Metropolita Desiderii Episcopi. Hinc Gregorius Syagrio adjecit hanc conditionem : "Cujus indumenti Lib. 7.
„ne munificentiam nudam videamur quodammodò contulisse, hoc Indict. 2.
„etiam pariter prospeximus concedendum, ut Metropolitæ suo per Epist. 118.
„omnia loco & honore servato, Ecclesia civitatis Augustodunæ,
„cui Omnipotens Deus præesse te voluit, post Lugdunensem Ec„clesiam esse debeat, & hunc sibi locum & ordinem ex nostræ
„authoritatis indulgentia vindicare". Sancit Syagrium esse totius Provinciæ Proto-Thronum, attamen Metropolitæ suo subjectum per omnia. Nempè Palliati Episcopi ex tunc prætendebant esse exempti à Metropolitico Jugo. Et sanè quomodo Pallati subfuisset

fuissent non Palliatis ? Aut quibus oculis Metropolita non Palliatus adspexisset Palliatum Suffraganeum ? Quare certum existimo & Lugdunensem, & plures tunc in Gallia Metropolitas habuisse Pallium.

Et per hæc manu ducimur in verum intellectum Canonis Matisconensis. Agit de solemni Missa. Et palam supponit quosdam Archi-Episcopos ipsam celebrasse cum Pallio, ideòque agit in solos quosdam alios celebrantes sine ipso. Sancit legem, ideoque facit hunc sensum : Nemo deinceps Archi-Episcopus præsumat sine Pallio Missas dicere. Sensus est : Omnis deinceps Archi-Episcopus à Sede Apostolica postulet Pallium, & ante ipsum acceptum non præsumat solemnem Missam celebrare. Etenim Pallii naturam exponit in Rescripto ad Bulgarorum Consulta Nicolaus primus: „Archi-Episcopo decedenti Episcopi Successorem eligant, & propter longitudinem itineris non huc consecrandus veniat, sed hunc „Episcopi simul congregati constituant, sanè interim in Throno „non sedentem, & præter Corpus Christi non consecrantem, priusquam Pallium à Sede Romana percipiat, sicut Galliarum omnes, „& Germaniæ, & aliarum Regionum Archi-Episcopi agere comprobantur". Quæ regula nequaquam ab ipso Nicolao, neque à nostro emanavit Apostolo Bonifacio, sed est antiquissima. Etenim quod etiam Patriarcha Alexandrinus ante impositum Pallium non sederet legitimè, supra audivimus à Liberato Diacono. Iste mihi videtur verus sensus Canonis.

CAPUT

CAPUT X.

An usque ad sancti Bonifacii Apostolatum omnes generatim Galliarum Metropolitæ non habuerint Pallium?

Ac de re Dominus Archi-Episcopus scribit: "Ævo „divi Gregorii invaluerat, ut Romanus Pontifex Pallio ornaret præcipuos Metropolitanos, „qui ad ejus consecrationem pertinebant, aut „eos quibus vices suas in Provinciis committebat". Et inter priores numerat Metropolitas Calaritanum, Salonitanum, & Corinthium; inter posteriores ponit Thessalonicensem, Acridensem, ac Arelatensem. Quasi & hi non spectaverint ad consecrationem Romani Pontificis. Certè omnes spectabant pari jure. Etenim omnes Pontificem venerabantur ut Patriarcham. Et uti Arelatensis, ac alii Gallicani, ita etiam Calaritanus, Salonitanus, & Corinthius non accedebant ad ejus manus. Ex precario Indulto ob loci distantiam. Ita de Acridensi statim audivimus à sancto Papa Nicolao. Quoad Pallium Dominus Archi-Episcopus persistit solum inter Galliæ Metropolitas Arelatensem fuisse ipso insignitum, & prosequitur: "Manserè in eo statu Galliarum Episcopi quoad Pallium, donec Bonifacius in Galliam, Germaniamque à Zacharia Pontifice missus „est. Hic enim anno septingentesimo quadragesimo secundo Synodum coëgit, in qua decretum est, ut omnes deinceps viverent „in unitate & subjectione Romanæ Ecclesiæ, & Vicarii beati Petri, „& ut Metropolitani à Sede Romana Pallium quærerent, & per „omnia Canonicè obsequerentur Præceptis sancti Petri". Probat hæc ex sancti Bonifacii literis ad sanctum Cudbertum Archi-Episcopum Cantuariensem : "Decrevimus in nostro Synodali Con- Epist. 105.
„ventu, & confessi sumus Fidem Catholicam, & unitatem & „subjectionem Romanæ Ecclesiæ fine tenus servare, sancto Petro „& Vicario ejus subjici velle, Metropolitanos Pallia ab illa Sede „quærere, & per omnia sancti Petri Præcepta Canonicè sequi".

Et pergit : "Huc usque enim Metropolitani Galliarum Pallio tan-
„tùm Gallicano usi fuerant. At Bonifacius eos coëgit illud à Ro-
„mana Sede quærere, ut eâ ratione illos magis obnoxios esse fa-
„ceret ei Sedi, ac præcipuo quodam jure Romano Episcopo sub-
„jiceret. At illi, quibus unicus metus erat, ne novitate illâ adi-
„gerentur ad insolitam quandam reverentiam in Sedem Apostо-
„licam, ac ne insuper excciderent ab ea authoritate, quam Cano-
„nes tribuunt Metropolitanis, in ambiguo fuêre, an Promissis stare
„deberent. Certè licèt Bonifacius, cumque eo Princeps Carolo-
„mannus, tria Pallia à Pontifice Zacharia postulassent pro Archi-
„Episcopis Ecclesiarum Rothomagensis, Rhemensis, & Seno-
„nensis, ab ea petitione cessavit paulò post. Qua de re apud ipsum
„conquestus est Zacharias anno septingentesimo quadragesimo quar-
„to. Bonifacius verò ad eum rescripsit Francos in hoc esse, ut
„propediem Promissorum fidem violent" : De eo quod jam præ-
terito tempore de Archi-Episcopis, & de Palliis à Romana Ec-
clesia petendis, juxta Promissa Francorum, Sanctitati vestræ no-
tum feci, indulgentiam Apostolicæ Sedis flagito. Quia quod pro-
miserunt, tardantes non impleverunt. Et ventilatur, & quid in-
de perficere velint, ignoratur. Verùm cum ipsis ostensum fuisset
„Pallium non ob aliud Archi-Episcopis tribui, quam ut hoc ex-
„teriori signo à Suffraganeis suis distinguantur, & ut eo admo-
„neantur teneri se ad vitam severiorem & sanctiorem, & conti-
„nendos in officio subjectos, amplexi sunt honorem oblatum, ut
„constat ex Capitularibus Caroli magni" : Dignum est ut Metro-
politanus, qui est Pallio sublimatus, honoretur. "Pallium autem
„per illas rempestates ejus formæ erat, cujusmodi nostra tempe-
„state videmus". Probat hoc ex Alcuino Flaeco & Rabano Mauro, atque prosequitur : "Sapienter itaque Hincmarus Rhemensis Archi-
„Episcopus, artium & temperamentorum Romanæ Curiæ cal-
„lentissimus, cum ei Nicolaus primus exprobrasset Privilegia à
„Benedicto Papa concessa, inter quæ illud inprimis eminebat,
„ut Pallium deferre posset" ad quotidianum usum, "respondit
„privilegia illa nihil sibi novi juris tribuere, præter id quod prisci
„Canones tribuunt Metropolitanis, attamen se nova hæc Decreta
„expetiisse, eò quod, cum Ecclesia Rhemensis sita esset in con-
„finio duorum Regnorum, iis privilegiis indigebat, ut terrorem
„injiceret quibusdam hominibus carnalibus & animalibus, apud
„quos veteres Canonicæ constitutiones evilluerant.

Errores iterùm non pauci. Primus est, quod in Gallia usque ad sancti Bonifacii Apostolatum solus Arelatensium Archi-Episcopus habuerit Pallium. Etenim oppositum, quod abundè huc usque demonstratum est, affirmat etiam Adrianus I. Pontifex in literis ad Bertericum Archi-Episcopum Viennensem : "Illustris Carolus Fran-
„corum Rex, Romam ingressus, Pascha Domini nobiscum egit.
„Ubi inter alia monuimus eum de Metropolitanorum honore. Et
„quia jam Archi-Episcopalis dignitas per octoginta annos esset à
„Francis conculcata. Cum hæc, & his similia glorioſus Rex au-
„disset, promisit ante corpus beati Petri, quod omnia ad ordi-
„nationem nostram emendaret". Spondet ex integro reparare dignitatem Metropoliticam, & pergit : "Nec præjudicium ulla
„Metropolis patiatur, si alicui Suffraganeorum aut nos, aut Præ-
„decessores nostri, rogantibus piis Ducibus Francorum, Pallium
„largiti sumus". Et tandem concludit : "Authoritate igitur beati
„Petri Principis Apostolorum singulis Metropolitanis antiquo more
„potestatem suam reddidimus, & filium nostrum glorioſum Re-
„gem ante corpus beati Petri inde rogavimus, ut antiquam po-
„testatem omnes Metropolitani, qui in ejus Regno sunt, haberent". Mediante Pallio. Exstat epistola apud Joannem à Bosco in Bi-
bliotheca Floriacensi. Et probatur à Domino Cardinali Cæsare Baronio. Est scripta octavi sæculi anno octogesimo septimo, ideòq; ista Metropoliticæ dignitatis conculcatio cœpit ante Caroli Mar-
telli & Raginfredi civilia bella, sub Regno Childeberti secundi, cui Major Domus fuit Pippinus, Martelli Pater. Epistola docet Romana Pallia non dumtaxat in Galliæ Metropolitis, sed etiam in Provincialibus Episcopis esse antiqua. Esse partem Metropoliticæ dignitatis. Ac proindè ipsa à sancto Bonifacio non fuisse inducta in Gallias, sed dumtaxat restituta.

Secundus error est, quod Galliarum Metropolitæ usque ad Bonifacii Apostolatum fuerint usi Gallicano Pallio, & quod sanctus Bonifacius ipsos permoverit ad accipiendum Romanum. Proindè Dominus Archi-Episcopus recedit à suis Dogmatibus. Anteà enim professus est Arelatensem Archi-Episcopum semper habuisse Ro-
manum Pallium : Et sic præsens ejus fabula non subsistit. Et quodnam istud à Romano diversum Gallicanum Pallium ? Si Gal-

licanum Pallii usum à Romano quis distingueret, posset suæ asserti-
oni hinc inde venari fucos; ast ipsa Pallia distinguere est arbi-
trarium figmentum. Alcuinus Flaccus, Rabanus Maurus, aliique
post restauratam à sancto Bonifacio Gallicanam Christianitatem
proximi Scriptores, dum Pallium describunt, nequaquam de nova,
sed de antiqua specie clamant se scribere. Etiam apud Hincma-
rum Rhemensem, cui volupè est Romanam Ecclesiam de novitate
aut quovis vitio notare, nulla est penitùs memoria istius discriminis.
Palam novit & profitetur se gestare istud ipsum Pallium, quod
omnes sub cœlo Metropolitæ, ac ipsi Romani Pontifices semper
gessissent. Tempus, cujus nemo potest reparare jacturam, non
expendamus in res manifestas.

Tertius error est, quod Gallorum sub sancto Bonifacio Me-
tropolitæ fuerint tergiversati admittere Pallia, quoniam timebant
per istam novitatem adigi ad quandam insolitam reverentiam Apo-
stolicæ Sedis, & excidere à jure, quod antiqui Canones Metropo-
litanis tribuunt. Etenim isti Episcopi eo usque non levabant ocu-
los. De ipsis ad Austrobertum Viennensem Episcopum verè scripsit
Gregorius II.: "Reverendum Fratrem Bonifacium rudibus gen-
„tibus Episcopum designavimus". Etiam Episcopi erant rudes.
Etenim de ipsis ad Imperatorem Constantinum quartum, qui eru-
ditos Episcopos rogaverat mitti ad sextam Synodum, rescripsit san-
ctus Papa Agathon: "Apud homines in medio gentium positos,
„& de labore corporis quotidianum victum cum summa hæsita-
„tione conquirentes, quomodò ad plenum inveniri poterit Scrip-
„turarum scientia"? Synodus est celebrata anno octogesimo sep-
timi sæculi: Regnante apud Francos Theodorico, Clodovei se-
cundi Filio. Et tales ex tunc erant Episcopi. Aliam ignorantiæ
caussam aperit sanctus Martinus Pontifex in literis ad sanctum
Amandum Trajectensem Episcopum: "Suggestum est nobis, eo
„quod Presbyteri, seu Diaconi, aliique Sacerdotalis Officii, post
„suas ordinationes in lapsus coinquinantur, & propterea nimio
„mœrore Fraternitatem tuam adstringi, velleque Pastorale obse-
„quium pro eorum inobedientia deponere". Apostolus Bonifacius
ad Zachariam Pontificem scripsit esse isthìc Diaconos viventes in
tanta spurcitia, ut cum quatuor aut quinque concubinis de nocte
volutarentur. Addidit ex ipsis creari Presbyteros ac Episcopos,
qui talem pergerent vitam ducere. Præstat silere vetusta nostræ
gentis

gentis opprobria. Ista igitur plurium Episcoporum vita atque in-
scitia fuit vera caussa, ex qua Episcopalis dignitatis ac totius Chri-
stianitatis reparatio ad Bonifacii votum non succederet. Modica
istis fuit cura de Pallii Privilegiis aut oneribus: Maluerunt in suis
deliciis insordescere. Rem succedere tandem ad Adriani Ponti-
ficis stimulos fecit Carolus magnus. Omnes Metropolitas coëgit
ad Pallium. Et ut animales homines fortiùs permoveret ad obe-
diendum, emisit laudatum Capitulum: "Dignum est, ut Metro-
„politanus, qui est Pallio sublimatus, honoretur".

Quartus error est, quod Pallium Metropolitas adigat ad inso-
litam quandam Apostolicæ Sedis reverentiam, ac faciat excidere
ab ea authoritate, quam Canones Metropolitanis tribuunt. Cum
magno Gregorio profiteor Pallium esse Episcopalis cervicis grave
jugum ac vinculum. Est enim perdita Ovis, quam in humeris re-
portant usque ad gregem. Portare obligantur in supernum Jesu
Christi Regnum. At quod jugum istud imponat indebitam
Apostolicæ Sedis reverentiam, aut Metropoliticam authoritatem
circumscribat vel mutilet, nemo unquam censuit Episcopus: Nec
Latinus, nec Græcus. Pallii onus non malè expositi in literis
ad sanctum Cudbertum Cantuariensem Episcopum Apostolus Bo-
nifacius: "Nostri ministerii labor unius & ejusdem caussæ esse
„dignoscitur. Et æqualis speculatio in curis Ecclesiarum, sive
„populorum nobis credita est, sive in docendo, sive in arctando
„& monendo, sive in defendendo canonicos gradus vel plebeos.
„Major nobis sollicitudo Ecclesiarum, & cura Populorum, prop-
„ter Pallia credita & recepta, quam cæteris Episcopis, qui pro-
„prias tantum procurant Parochias, incumbit". Nihil igitur accedit
decrementi circa Metropoliticam potestatem, nihil indebitæ in
sancti Petri Apostoli Cathedram reverentiæ.

Quintus error est, quod Benedictus tertius Pontifex Hincmaro
Metropolitæ Remensi inter alia Privilegia concesserit etiam quo-
tidianum usum Pallii. Etenim Hincmarus videtur istud apud Epist. 60.
suos affirmasse, at mentitus fuit, ideoque Nicolaus Pontifex me-
ritò istud ipsi improperavit". Audiamus Nicolai ad Hincmarum
literas: "Postremò scire te volumus, nostris auribus intimatum
„esse, Fraternitatem tuam non certis temporibus, & juxta mo-
„rem aliis Metropolitanis Antistitibus definitis, Pallio à Sede A-
„postolica concesso uti. Quod valde displicet, si id à Sanctitate

„tua fuerit elatè commissum, ut humilitatis oblita cæteris Fratri-
„bus suis studeat videri sublimior: Quamvis hoc non ad inanem
„gloriam, sed ad Ornatum cunctarum virtutum sit gestandum,
„Cujus usus si Fraternitati tuæ à Sede Apostolica est omni tempore
„concessus, licèt sit præter Ecclesiæ consuetudinem perceptus, ideò
„que rationabiliter amittendus, tamen his nostris admonitus compe-
„tenter affatibus, studе ita modestè hoc uti, ut nec elatio mentis
„invadat, nec jactantia inflet, nec vana gloria vulneret". Hæ li-
teræ terruerunt Hincmarum. Sui Privilegii tabulas non potuit
Epist. 16. exhibere, ideòque Nicolao rescripsit: "De Pallio, à mea præ-
„sumptione non certis temporibus, & juxta morem aliis Metro-
„politanis definitis uso, unde vestræ Sanctitatis auribus intimatum
„esse Indignitati meæ scripsistis, authoritati vestræ veraciter fateor,
„quod & in istis regionibus per alios, si vobis placuerit, rescire
„valebitis, quia nisi in die Natalis Dominici, & in die sanctæ Re-
„surrectionis ejus, vix in toto anno eodem Pallio utor. Quoniam
„de illorum numero, peccatis meis exigentibus, factus, de qui-
„bus scriptum est", Impedimenta sæculi fecerunt eos miseros, "rarò
„in decretis festivitatibus, quo uti Pallio Metropolitanis concedi-
„tur, in Sede mea, propter multas occupationes & necessitates
„Ecclesiæ & Regni, esse mihi permittitur. Et quando in eadem
„Sede sum, non solum non toties, sicut mihi concessum est,
„verùm vix aut nunquam eodem Pallio utor". Multis se expur-
gat de isto excessu, & palàm profitetur sibi non esse singulare pri-
vilegium. Et addit se nunquam postulasse: "Pro cujus usu apud
„Sedem Apostolicam nihil petii, nisi sicut Decessores & Prædе-
„cessores mei uti solebant". Verùm his non fidens Nicolaus rem
diligenter inquisivit. Etiam Successor Adrianus. Et compertam
Hincmari audaciam damnari jussit in octava Synodo.

Fateor Hincmarum artium & temperamentorum fuisse callen-
tissimum. Non dumtaxat ad ipsa exploranda, sed insuper ad pra-
cticanda. Hujus peritiæ dedit multa exempla. Et quod circa
istud ipsum, quod à Benedicto reverà acceperat, privilegium quæ-
dam "celârit, quædam astutiâ quâdam communi cognitioni negâ-
Epist. 61. rit", affirmat & queritur ipse Nicolaus Pontifex in literis ad Ca-
rolum Calvum Francorum Regem. Interim nunquam devenit
eò audaciæ, ut diceret sibi per antiquos Canones licere quotidia
num usum Pallii, ideoque ad ipsum non esse opus Privilegio. Et

Et hic est sextus error, quo Dominus Archi-Episcopus dilectum sibi Hincmarum denuo gravat non levi calumniâ. Benedictus tertius Hincmaro præsertim duo concesserat. Primò, ut nullus Remensis Provinciæ Episcopus, Clericus, aut Laicus posset, „ipso contempto, aliena expetere aut exspectare Judicia, salvo ta-„men in omnibus jure Apostolicæ Sedis". Secundò, ut prima circa ipsum Hincmarum, istius Provinciæ Primatem, instan-tia spectaret ad Sedem Apostolicam, ideoque omnis in ipsum accusatio deberet istius Sedis audientiæ reservari. De his solis, nequaquam de quotidiano Pallii usu Hincmarus scripsit: "Pri-„vilegia Sedis Apostolicæ non ideò petii, ut mihi non sufficeret, „quod Sacri Canones & Decreta Sedis Romanæ Pontificum cui-„que Metropoli Sedi concedunt. Et nec alia, vel amplius, „quam Ecclesiæ Remorum collatum est ex antiquo, mihi lar-„giri specialiter petij, nec appeto". Rectissimè hæc scripsit. Etenim sacri Canones, & Apostolicæ Sedis Decreta prohibent peregrina Judicia, & primam de cunctis per Romanum Patriar-chatum Metropolitis cognitionem reservant Tribunali Apostо-lico. Hincmarus item rectè adjunxit: "Sed quia non solùm „Diœcesis, verùm & Parochia mea inter duo Regna sub duo-„bus Regibus habetur divisa, & res mihi commissæ Ecclesiæ „sub multorum Principum potestate conjacere videntur, de „quibus aut parum aut nihil utilitatis Ecclesia nostra potest ha-„bere, quia veteres constitutiones jam quasi pro vili apud quos-„dam habentur, ut his novis Decretis carnales & animales ho-„mines territi, quid reverentius contra Ecclesiam Indignitati „meæ commissam agerent". Rhemensis Ecclesia erat vicina Regno Lothariensi: Et in ipso erant plures Suffraganeæ Cathedræ. Et Hincmaro vix benè convenit cum istis Regibus. Quare timuit, ne isti Suffraganei jugum excuterent, & Præcessoris Ebbonis calamitatem tentarent in ipsum devoluere. His de causis jura illa, quæ habebat per Canones, curavit sibi stabiliri per privilegium.

CAPUT

CAPUT XI.

Exponitur octavæ Synodi Canon de usu Pallii.

Tiam hunc Canonem Dominus Archi-Episcopus interpretatur : "Necessitas tamen obtinendi „Pallii decreta est in octava Synodo Oecume„nica, quæ Constantinopoli celebrata est sub „Adriano secundo. In qua statuum est debere „Metropolitanos confirmationem à Patriarcha „suo accipere, sive per impositionem manuum, »,sive per concessionem Pallii. Ita ut earum, id est, Sedium Pa»,triarchalium Præsules universorum Metropolitanorum, qui ab »,ipsis promoventur, & sive per impositionem manus, sive per Pal»,lii dationem, Episcopalis dignitatis firmitatem accipiunt. Canon »,ille non exstat in editione Græca hujus Concilii, sed tantùm in »,versione Anastasii. Ex ea autem id colligitur, consuevisse Pa»,triarchas Orientis Pallium ad Metropolitanos mittere, quemad»,modùm à summo Pontifice fiebat in Occidente. Quare non fru»,stra observatum est superiùs authoritate sancti Gregorii, Me»,tropolitanos Orientis Pallii usum habuisse. Quod confirmatur »,ex Responsione Demetrii Chomateni, qui eo uti licitum non esse »,ait, nisi in Festis Paschatis, Pentecostes, & Natalis Domini. „Cæterùm hæc Demetrii observatio lucem adfert Balsamoni, scri»,benti Saccum, Sticharion, & Phenolion esse indumenta, quibus »,uti licet solis Patriarchis. Quod intelligendum est de usu or„dinario & quotidiano, cum aliàs Metropolitanis non conceda»,tur, nisi ex privilegio, & pro certis tantùm diebus. In Concilii „namque octavi Canone vigesimo septimo prohibetur Metro„politanis, ne quotidiè Pallio utantur in Sacrificiis, vel in cæteris „functionibus Ecclesiasticis". Omni tempore, "inquit Canon", Divini officii vel alius Ecclesiastici Ministerii. "Ex eo tamen colligi „non potest non licere Metropolitanis uti Pallio omni tempore „Divini Sacrificii, aut vi horum Canonum adigi ad ejus depositionem ante consecrationem. Quod tamen Eruditissimo viro hac nostra

»,nostra ætate placuisse video. Illa quidem sententia locum habet »,quoad Omophorion ordinarium, quod Episcopi ferebant ut cæ»,teras vestes vulgatas ævo Isidori Pelusiotæ, qui docet Episcopos »,illud deponere consuevisse post recitatum Evangelium. Consue»,tudo autem illa rationi consentanea prorsùs erat. Quia cum Li»,turgia post Evangelium inchoaretur, sumenda erant vestimenta »,propria ad celebrandum Sacrificium".

Denuò habemus integram sylvam errorum. Primus est, quod etiam Græcorum Patriarchę olim suis Metropolitis ad Episcopalis consecrationis, & Metropoliticæ dignitatis firmitatem transmitterent Pallium. Plures censent non esse errorem. Etenim ad Joannem Ravennæ Metropolitam scripsit magnus Gregorius : "Hac de L.4.ep.15. »,te Diacono nostro Constantinopolim scripsi, ut per omnes Me»,tropolitanos inquirere debeat. Et sicubi iste usus est, ut in Li»,taniis cum Palliis ambulent, absit ut per me Ravennatis honor »,Ecclesiæ in aliquo imminui videatur". Videtur palám supponere, quod Metropolitæ isthìc haberent, & à Patriarcha acciperent Pallia. Eundem morem probat Actio secunda octavæ Synodi: "Po»,nentes Episcopi libellum super sancta Evangelia & pretiosa ligna, »,& rursùs sumentes, eum dederunt Ignatio sanctissimo Patriarchæ »,Constantinopolis. Et sumens Patriarcha Super-Humeralia, tra»,didit eis. Primò autem omnium dedit Metropolitæ Cariæ, & »,dixit ei : Eccè, sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius »,tibi aliquid fiat". Agit de libello, quem Adrianus Pontifex lapsis in Photii Factionem Episcopis ad eandem ejurandam præscripserat. Hinc omnes isti Episcopi ad majorem firmitatem priùs ipsum ponebant super sacro-sancta Evangelia, ac super pretiosa Dominicæ Crucis ligna, deinde legebant in manibus sancti Ignatii, atque ita ipsi profitebantur pœnitentiam ac obedientiam. Et quoniam per ablata Omophoria degradati erant, ea ipsis reddebat ac imponebat Ignatius, atque ita reparabat. Et de intruso Photio scribit in sancti Ignatii vita Nicetas Paphlago : "Photius consecratos à »,sancto Ignatio Episcopos resacrare conatur. Quod cum non suc»,cederet, omnesque indignissimè ferrent, atque execrarentur, ne »,ita quidem defecit iniquitas. Super-Humeralibus, & Orariis & »,aliis statûs Sacerdotalis coëmptis Insignibus, secretò preces super »,ea quasdam pronunciabat : Et sic ea singulis, loco muneris, & »,largitionis, dabat". Eis transmittebat nova Pallia, atque ita faciebat

ciebat suos. Et in literis ad Imperatorem Basilium Joannes octavus Pontifex Photium arguit de variis excessibus, ac inter ipsos est etiam hic : "Quod Bulgariæ Archi-Episcopo, vel Episcopis, qui videntur ibidem existere, sacrum Pallium, quo inter sacra Missarum Solemnia uti Pontificibus solitum est, ipse Patriarcha mittere præsumpsisset". Eundem morem in omnibus Patriarchis firmare videntur verba decimi septimi Canonis, adducta per Dominum Archi-Episcopum.

Respondeo tamen istius apud Græcos transmissionis nullum esse exemplum antiquum, nullum apud Patres testimonium, nullum apud Canones vestigium. Omnes isthìc Episcopi gerunt sacrum Omophorion : Nec ipsum sibi transmissum à Patriarcha accipiunt, sed vel ab ipso, vel à Metropolita in ipsa consecratione. Diserte hoc scribit in libro de sacris Ordinationibus Simeon Thessalonicensis: "A principio Missæ, & in exaltatione Divini Panis, & in Ordinationibus, & in aliis sacris Mysteriis Episcopus semper Pallio ab humeris in orbem cingitur. Quod etiam tunc Ordinatus ab Archi-Episcopo accipiens, collum induitur". Quod ipsum confirmant antiqui Græcorum rituales libri. Nec aliud scribit magnus Gregorius. Quæstio ipsi erat cum Joanne Ravennatum Metropolita, non an Archi-Episcopi deberent Pallium à Patriarcha accipere, sed an ipso possent uti extra Missæ Sacrificium, præsertim extra Ecclesiam in Litanijs. Hoc negabat licere Gregorius, affirmans adversum consuetudini omnium, etiam Orientalium, sub cœlo Ecclesiarum. Et de hac sola consuetudine inquiri per suum Apocrisarium jussit apud Metropolitas Patriarchatus Constantinopolitani. Etiam S. Ignatii Patriarchæ in octava Synodo opus non est nobis adversum. Etenim non solos Metropolitas, sed quosvìs lapsos Episcopos reparavit per redditam Omophoria. Sicut per eorum ablationem quivis apud Græcos Episcopus degradatur, ita & per redditionem reparatur. Degradatis auferuntur, reparatis redduntur sui Ordinis ornamenta. Aliud item Episcopis, quos resacrare non permittebatur, non fecit Photius. Eos censuit partim malè Ordinatos, partim degradatos: Hinc ipsis priora abstulit, & reddidit nova Omophoria. Non solis Metropolitis, sed cunctis generatim Episcopis. Aliud tamen egit in Bulgaria. Ejus Archi-Episcopo, & paucis singulariter privilegiatis Episcopis transmisit Pallia. Romano more. Etenim ista Diœcesis & antiquo usque ad Leonis Isauri violentiam observato, & novo per Bulgarorum à

à Latinis Episcopis & Monachis factam conversionem acquisito jure spectabat ad Romanum Patriarchatum, ideoque erat consueta videre transmissionem Pallii: Hunc morem dolosus Photius censuit non mutandum. Et ipsum Joannes octavus arguit, non quod transmisisset Pallia, sed quod transmisisset in Bulgariam : Quod Romani Patriarchatûs Diœcesim tentasset invadere. Dolosus Photius secutus est artem, quam Imperaroti Theodosio olim suggesserat ejus Prædecessor Atticus. Ad hujus suggestionem ille, dum Orientale Illyricum transcripsit in Patriarchicam potestatem Constantinopolitani Episcopi, addidit ut omnia isthìc pergerent juxta antiquum morem fieri. Nempè ne morum novitas offenderet Populum, atque ita induceret ad retrocedendum.

Etiam decimus septimus octavi Concilii Canon non facit ad Propositum. Nec enim agit de transmittendo ad Metropolitas pallio, sed de præstanda per ipsos obedientia Patriarchalibus Evocationibus. Affirmat quosdam per Patriarcham consecrari, quosdam Metropolitas solo per ipsum Pallio insigniri : Omnes tamen ab ipso, sive hâc sive istâ viâ, accipere sui loci & honoris firmitatem. Primum passim per Orientem, in Occidente fit apud quasdam Metropoles ; secundum autem fit per solum Occidentem. Interim Canon sancit omnes & singulos propter Episcopalis firmitatis acceptam gratiam obstringi ad plenè obediendum legitimis sui Patriarchæ evocationibus. Palam agit in solemnem Hincmari Rhemensis contumaciam. Quò tamen ejus honori parcat, emittit generalem pro cunctis Patriarchis adversùm quosvìs Metropolitas sanctionem. Est supra demonstratum. Ex his liquet, quod rectè dixerim ab Orientalibus Patriarchis Pallium non fuisse transmissum ad suos Metropolitas, ideòque istam transmissionem esse primum errorem Domini Archi Episcopi.

Secundus Domini Archi-Episcopi error est, quod Demetrius Chomatenus agat de Pallio seu Omophorio. Agit enim de Sacco. Tertius error est, quod Theodorus Balsamon affirmet Saccum, Sticharion, ac Phenolion esse ornamenta solis Patriarchis propria. Etenim Phenolion omnibus non solùm Episcopis, sed insuper Presbyteris ; Sticharion convenit etiam Subdiaconis. Theodorus ergò Balsamon istud affirmat de undulato Sticharo, ac de Phenolio Polystaurio. Quartus error est, quod Patriarchæ possint quotidiè uti istis ornamentis. Etenim uti non possunt in diebus

jejuniorum, nec in defunctorum officiis. Quintus error est, quod privilegiati Metropolitæ ipsis uti non possent, nisi in certis diebus anni. Uti poterant omnibus diebus, præter jam dictos. Sextus error est, quod solis Metropolitis daretur privilegium utendi undulato Stichario, & Polystaurio Phenolio. Etenim illis dabatur solum Privilegium utendi Sacco : Alia duo competebant omnibus Episcopis.

Septimus error est in expositione vigesimi septimi Canonis, qui Metropolitanis ac aliis Episcopis, ex jure vel privilegio habentibus Pallii usum, sancit ne omni tempore Divini Officii, vel aliûs Ecclesiastici Ministerii, sed certis dumtaxat temporibus & locis utantur isto ornatu. Dominus Archi Episcopus commentatur : "Ex eo „tamen colligi non potest non licere Metropolitanis Pallio uti omni „tempore Divini Sacrificii, aut vi horum Canonum adigi ad ejus „depositionem ante Consecrationem". Respondeo hæc vera esse in Græcorum non solis Metropolitis, sed quibuscumque Episcopis. At verò Canon nequaquam de Græcorum Episcopis agit, sed de solis Latinis. Agit enim in præfatam audaciam Hincmari Rhemensis. Duo hujus Synodi Canones in ipsum agunt. Vigesimus septimus ejus excessus circa usum Pallii, decimus septimus frænat ac damnat ejus contumaciam contra Romanas evocationes. Porrò quod vigesimus septimus Canon in Græcorum Episcopos aut mores non statuat, est manifestum ex ejus exordio : "Secundùm tra„ditas formas per singulas Provincias, & Regiones, ac urbes, in „Ecclesiasticis promotionibus & consecrationibus illa, quæ indicia „& signa sunt Ordinis, qui unicuique inesse videtur, retineri de„cernimus". Lucidè affirmat circa Pallii gestamen ac usum esse varias variarum Regionum consuetudines : Aliam apud Græcos, aliam apud Latinos. Et mandat unicuique suam custodiri. Et prosequitur : "Ita ut Episcopi, quibus concessum est Palliis uti certis „temporibus, &c". Sancit in solos Episcopos, quibus permissum „est certis dumtaxat temporibus ornari Pallio. Et hi palam sunt soli Latini. Quare octavus Domini Archi-Episcopi error est, quod Canonem statuentem de solis Latinis Episcopis extendat ad Græcos.

Nonus error est, quod Omophorion Græcis Episcopis olim fuerit vestis vulgata. Etenim omnes ipsorum Scriptores ac Rituales libri Omophorion adnumerant Polystaurio, Phenolio undulato

dulato, Epimaniciis, Genualibus, aliisque sacris Episcoporum Ornamentis. Decimus error est, quod istud scribat sanctus Isidorus Pelusiotes. Etenim Isidorus disertè scribit Omophorion esse pellem ovinam, ornatam Sacrosanctis significationibus Undecimus error est, quod Græcorum Episcopi Omophorion deponant post recitatum Evangelium. Etenim deponunt ad istam recitationem. Ratio est adducta superiùs. Duodecimus error est, quod Græcorum Episcopi vulgata sua vestimenta priùs deponant, aut certè ipsis sacra superinduant post recitatum Evangelium. Et quod istud scribat laudatus Isidorus. Sunt indigna refutatu paradoxa. Proinde & Latina & Græca Ecclesia semper habuit idem Pallium, Ornatum sacrum, laneas fascias, rem in substantia vilem, significatione Augustam, Sacrosanctam, Divinam.

Dominus Archi-Episcopus prosequitur : "Post devoratam ab „Europæ Metropolitanis accipiendi Palli necessitatem, quæ à „Concilio octavo firmata Canone, novas deinde conditiones „sibi à summis Pontificibus impositas coacti sunt amplecti. Pri„mùm enim res eò devenit, ut coacti sint Scripto polliceri sub„jectionem & obedientiam Apostolicæ Sedi, & Præcepta ejus „Canonicè per omnia sequi. Novi hujus juris Receptor fuit Bo„nifacius Moguntinus in Synodo ab eo celebrata, anno septin„gentesimo quadragesimo secundo, ut discitur ex ejus epistola „ad Cudbertum. Antea enim Metropolitani nullâ aliâ lege te„nebantur, quam ut fidei suæ professionem emitterent, & ob„servationem Canonum Com-Provincialibus Episcopis pollice„rentur in sua consecratione. Nullam porrò obedientiæ spon„sionem faciebant. Quam adeò alienam à prisco jure censebat „Leo primus, ut ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum „scribens de caussa Attici Episcopi, à quo Anastasius similem „sponsionem exegerat, dixerit in ea signum injuriæ contineri. „At post Bonifacium nova clausula huic professioni addita est, „quâ videlicet subjectionem & obedientiam Romano Episcopo „promitti invaluit, ut videre est in veteri formula, quæ Caroli „Calvi ætate in usu erat" : Beato verò Petro, & Vicario ejus debitam subjectionem & obedientiam, Suffraganeis verò nostris adjutorium me exhibiturum profiteor. " Illa nihilominus obe„dientia ad observationem Canonum coërcetur, id est, promit-

„tunt Metropolitani se summo Pontifici obedituros juxta Cano-
„nes. Hoc est, quoties jussa ejus Canonum Statutis innitun-
„tur. Hanc enim esse eorum verborum vim docet ipse Zacha-
„rias Papa ad Bonifacium scribens : "Nec enim ab hac Apo-
„stolica Sede illa diriguntur, quæ contraria esse Patrum, seu Ca-
„nonum Statutis inveniantur. " Bonifacius verò, qui sponsionis
„vim intelligebat, eandem in propria causla adhibuit clausulam,
„cum eam sponsionem Zachariæ faceret pro Archi-Episcopatu
„Moguntino": Sicut Prædecessorum vestrorum pro authoritate
sancti Petri servi devoti, & subditi obedientes, & subditi sub
Epist. 132. jure Canonico. " Inquit ille in epistola ad Zachariam.

Errores non pauci. Primus est, quod accipiendi Pallii necessi-
tas sit res adeò acerba, ut à Metropolitis fuerit devoranda.
Etenim hoc jure dici possit de Metropoliticæ potestatis onere,
reverà gravissimo, & humanis viribus importabili; verùm quo
colore istud scribatur de accipiendi Pallii necessitate, non video.
Est enim merum istius oneris, jam impositi & acceptati, sym-
bolum. Immò non merum symbolum, sed insuper consola-
torium ornamentum. Et video ipsum non solummodò à cun-
ctis Metropolitis, sed insuper à multis Suffraganeis Episcopis
summo semper ambitu fuisse appetitum : Nullum debuisse com-
pelli ad devorandum. Nisi forsan quosdam Metropolitas, quos
in Gallia reperit sanctus Bonifacius. Nempe laxata disciplina
ipsos dejecerat ad Barbaros, à quibus nec Pallia, nec ipsam Me-
tropoliticam dignitatem fuisse æstimata, testatur in suorum li-
brorum procemio Guilhelmus Neubrigensis. Erant gravissimè ac
fœdissimè infirmi, ideoque panis, suavis sanis, erat illis pœna.
Attamen Dominus Archi-Episcopus non de ipso forsan Pallio
ista scribit, sed de solis per sanctum Bonifacium adjectis condi-
tionibus.

Secundus igitur error est, quod sanctus Bonifacius Romanæ
Pallii acceptioni perperam apposuerit professionem Romanæ
subjectionis & obedientiæ. Quod ista professio sit amara &
devoranda conditio. Paschali II. Pontifici, quod consuetæ Me-
tropolitarum professioni juberet superaddi juramentum, quan-
doque obstrepuit Archi-Episcopus Polonorum : Neminem scio,
qui murmurârit contra simplicem professionem Papalis obedientiæ.
Etenim obedientiæ professio, quam Provinciales Episcopi in sua con-

secratione faciunt suo Metropolitæ, est adeò antiqua, ut
Hincmarus Remensis ipsam in famoso adversùs nepotem suum
Laudunensem Episcopum libro probet ex literis sancti Leonis. Cap. 9.
Et certè Magnus hic Pontifex ipsam laudat uti antiquam. Quare
Dominus Archi-Episcopus in alio hujus sui libri capite perperàm
scribit similes "obedientiæ sponsiones" tunc temporis necdum
fuisse in usu. Etiam Presbyteri in sua consecratione jam pri-
dem profitentur obedientiam ac reverentiam suo Episcopo. Et
Cardinales Diaconi in sua olim creatione spondebant, quod
cunctis "pro Ecclesiastica utilitate" Papalibus Mandatis fideliter
"sine vitio, superbiâ, ac neglectu", obedirent. Hanc cautio-
nem roborabant testibus, & corporali super Sacrosancta Evan-
gelia juramento confirmabant. Ita nos docet Vigilius Pontifex
in Diplomate, quo degradavit Rusticum, suum ex fratre ne-
potem, & ejus Collegam Sebastianum, Cardinales Diaconos. Et
ad Mauricium Imperatorem scribunt quidam Aquileienses Epi-
scopi : "„Suggerimus, pie Dominator, quia tempore Ordinatio-
„nis nostræ unusquisque Sacerdos in sancta Sede Aquileiensi
„cautionem Scriptis emittimus studiosè de fide Ordinatoris nostri,
„& nos fidem integram sanctæ Reipublicæ servaturos". In sua
consecratione profitebantur fidem ac obedientiam Romano Im-
perio. Erat res extra metas. Et tamen nullus isthìc vidit ali-
quid acerbi vel devorandi. Quia nempe istud debitum tacitè
inest omnibus Episcopis. Et expressum non operatur aliud,
quam tacitum. Quid igitur acerbi aut devorandi Dominus
Archi-Episcopus videt in Decreto, quo sanctus noster Aposto-
lus ac Reparator Bonifacius antiquæ Metropolitarum professio-
ni adjecit articulum de subjectione & obedientia præstanda Ro-
manæ Ecclesiæ ?

Novi morbi exquirunt nova medicamenta. Hinc vetustæ
Episcoporum aut Clericorum professioni novos articulos ex causis
inferere est antiquissima & probatissima consuetudo Ecclesiæ. Prop-
ter Eutychianas contra dogmaticam sancti Leonis Tomum vio-
lentias Pontifex antiquæ professioni adjecit istius Tomi acceptatio-
nem. Ita in prima sua apud Photii Bibliothecam oratione testa-
tur sanctus Eulogius Patriarcha Alexandrinus. Et sanctus Prote- Lib. 230.
rius, primus ejusdem Sedis post Chalcedonensem Synodum Episco-
pus, suæ professioni omninò addidit istum articulum. Compulsus
fuit

fuit etiam adjungere Symbolum Constantinopolitanum. Nempè Eutychiani istud Symbolum similiter aversabantur. Utique propter ejus adNicænum contra Apollinaristas facta additamenta. Hinc omnes Episcopi deinceps sunt jussi non solum antiquo more profiteri Nicænum Symbolum, sed plenum Constantinopolitanum. Euphemius Constantinopolitanus Patriarcha Anastasium Imperatorem coronare noluit, nisi antiquæ professioni adderet Synodum Chalcedonensem. Et de Acacio, Euphemii Antecessore, scribit in libro contra Mocianum Scholasticum Facundus Episcopus Hermianensis: "Mortuus Acacius per libellos Ordinandorum Episcoporum usque „nunc damnatur". Antiquæ professioni inserta fuit ejus damnatio. Facundus adjungit: "Libellis suis Episcopi Ordinandi Theodorum „Mopsuestenum cum suis dogmatibus, & epistolam Ibæ, & „Theodoreti Scripta damnarunt". Hoc est, tria famosa Chalcedo-
L. 3. Ep. 2. nensis Synodi Capitula. De hoc ad antiquam professionem additamento scribit Constantio Mediolanensi Archi-Episcopo sanctus Gregorius: "Bonifacius Diaconus mihi nunciavit, quod tres se „Episcopi à pia Fraternitatis vestræ communione separaverint, „dicentes vos in damnationem trium Capitulorum consensisse, „atque cautionem feciſſe. Et quidem si quid de tribus Capitulis „in quocumque vel verbo vel Scripto nominatum est, Fraternitas „vestra benè reminiscitur. Quamvis Decessor Fraternitatis tuæ „Laurentius districtissimam cautionem Sedi Apostolicæ emiserit, „in qua viri Nobilissimi ex legitimo numero subscripserunt. Inter „quos ego quoque, Urbanam Præturam gerens, pariter subscripsi. „Quia postquam talis scissura pro nulla re facta est, justum fuit, „ut Sedes Apostolica curam gereret, quatenùs unitatem Univer„salis Ecclesiæ in Sacerdotum mentibus per omnia custodiret". Docet varia. Primò, quod ista ad antiquam Ordinandorum Episcoporum professionem adjectio fuerit facta etiam in Occidentali Ecclesia. Secundò, quod Pelagius Pontifex fuerit istius additamenti adeo zelosus Executor, ut Laurentium Mediolanensis Ecclesiæ Electum compulerit contra morem venire Romam, isthic solemnissimè coram summis testibus professurum, & consecrandum. Tertiò, quod Gregorius à Successore Constantio videatur istud additamentum ex causis non exegisse. Quartò, quod quidam Episcopi contra istam novitatem tantoperè recalcitraverint, ut Constantio Metropolitæ, quem additamento consensisse suspicabantur, noluerint

luerint communicare. Quintò, quod istud additamentum fuerit legitimum. Quia necessarium "ad unitatem universalis Ecclesiæ in „Sacerdotum mentibus per omnia custodiendam". Eadem ratio Bonifacium permovit ad vetustæ Metropolitarum professioni addendam subjectionem & obedientiam Romanæ Ecclesiæ. Et qui istius temporis, & tunc viventium in Gallia Episcoporum qualitates novit, etiam novit additamenti necessitatem.

Tertius Domini Archi-Episcopi error est, quod dicat omnem obedientiæ professionem à prisco more esse adeò alienam, ut magnus Leo ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum scribens de caussa Attici Episcopi, à quo Anastasius similem sponsionem exegerat, dixerit in ea contineri signum injuriæ. Respondeo istam exactionem omninò fuisse injuriosam. Pontifex non tacet rationem: "Lege„batur in literis tuis, quod Frater Atticus Thessalonicam venisset, „quodque consensum suum etiam scripturæ professione signasset, „ut de illo non aliud à nobis posset intelligi, quam proprii arbitrii „& spontaneæ devotionis fuisse quod venerat, quodque chartulam „de obedientiæ sponsione conscripserat, in cuius tamen chartulæ „mentione signum prodebatur injuriæ". Atticus non erat talis qualis Episcopus: Erat enim Metropolita veteris Epiri. Et cum Anastasio nescio quas de Apostolicis vicibus, & ipsarum amplitudine quæstiones habuerat. Interim novellum Vicarium reversurus, advenerat Thessalonicam, & diderat spontaneam professionem obedientiæ. Verùm solâ voce non contentus Anastasius coëgit ad scriptam sponsionem. Et de hac exactione scribit Pontifex: "In „cujus tamen chartulæ mentione signum prodebatur injuriæ". Et subjungit caussam: "Non enim necessarium fuerat, ut obligaretur „Scripto, qui obedientiam suam ipso jam voluntarii adventûs pro„babat officio". Hinc Pontifex affirmat ipsam chartæ mentionem esse manifestum signum injuriæ. Nec professiones, nec ipsarum additamenta exigi possint sine legitimis rationibus.

Notanda etiam sunt hæc Domini Archi-Episcopi verba: "Illa „nihilominus obedientia ad observationem Canonum coercetur". Sunt suspecta, & videntur prodire ex officina Hincmari Rhemensis. Etenim Hincmarus pertinaciter docuit à Romana Ecclesia sanciri non posse novos Canones, sed nova dumtaxat Decreta. Et non qualiacumque, sed sola hausta atque deprompta ex generalibus

Ecclesiæ Canonibus. Quævis alia censuit ex sancti Petri Apostoli privilegio non procedere, ideòque nec recipienda. Et ipse, & ab ipso instructus Rex Carolus Calvus istud Dogma sustinuerunt in multis ad Romanos etiam Pontifices epistolis. Et ipsum firmarunt præsertim ex sancti Leonis epistola ad Episcopos per Campaniam, Picenum, Thusciam, aliasque Urbicarias Provincias constitutos: "Omnia Decretalia Constituta, tam beatæ recordationis „Innocentii, quam omnium Decessorum nostrorum, quæ de Ec- Ep. 9. c. 5. „clesiasticis Ordinibus, & Canonum promulgata sunt disciplinis, „custodiri debere mandamus". Affirmarunt non quævis Romanorum Pontificum Decretalia Constituta, sed dumtaxat illa, quæ ex sacrorum Canonum disciplinis fuerint promulgata, esse venerandа & admittenda. Est Dogma Eusebianum ac Photianum. Ejus Sectatores aliud non crepant, quàm Papam obligari ad Canones, ideoque extra ipsorum metas nihil posse sancire. Blaterant Romanos Pontifices, & omnes ipsis adhærentes Latinos, jam pridem per diversa, immò & per adversa Decreta esse prævaricatores Canonum, ideoque veram Ecclesiam ad se solos decrevisse. An quidam hodie laborent istâ scabie, suo loco discutietur.

CAPUT

CAPUT XII.

An Patriarchæ, Antocephali Exarchi, ac nominatim Carthaginenſis Primas olim acceperint Pallium à Romana Eccleſia?

RAtionem dubitandi facit Innocentii tertii Canon, editus in generali Concilio Lateranensi: "Anti- Can. 5. „qua Patriarchalium Sedium privilegia renovan- „tes, sacrâ universali Synodo approbante sanci- „mus, ut post Romanam Ecclesiam, quæ dis- „ponente Domino super omnes alias ordinariæ „potestatis obtinet Principatum, Constantino- „politana primum, Alexandrina secundum, Antiochena tertium, „Hierosolymitana quartum locum obtineat, servatâ cuilibet pro- „priâ dignitate, ita quod postquam earum Antistites à Romano „Pontifice acceperint Pallium, quod est plenitudinis officii Pon- „tificalis Insigne, præstito sibi fidelitatis & obedientiæ juramento, „licenter & ipsi suis Suffraganeis Pallium largiantur, recipientes „pro se professionem Canonicam, & pro Romana Ecclesia spon- „sionem obedientiæ ab eisdem". Sancit varia benè notanda. Primò, Constantinopolitanum Canonem, quo ejusdem civitatis Episcopo primus post Romanum Pontificem locus defertur, & quem semper Romana constantissimè refutavit Ecclesia, tandem admittit & probat. Quidam existimant istud ipsum fuisse antea sancitum à decimo septimo Canone octavi Concilii. At sine fundamento. Quomodò enim octava Synodus circumduxisset Nicolai primi judicium, summa cum consideratione perscriptum ad Bulgaros? Octavæ igitur Synodi Canon unico contextu involvit antiquam & novam Romam, & Alexandriam prætermittens, subjungit Antiochiam. Studio ita involvit: Ne vetustum Romanæ Ecclesiæ judicium læderet, & ne Græcos, præsertim Imperatorem Basilium & afflictum Patriarcham Ignatium, offenderet. Innocentius III. possit novæ suæ sanctionis duas habuisse causas. Quod Constantinopolis tunc teneretur à Latinis: Et quod reliquæ Patriarchales

Sedes gemerent sub Saracenis. Secundò Innocentius circumducit Paschalis secundi Decretum, quod Hierosolymitanum Patriarcham Antiocheno præposuerat: Antiocheno restituit Primævam dignitatem & locum. Et rectissimè atque justissimè. Tertiò mandat, ut omnes Patriarchæ à Romano Pontifice accipiant Pallium, & ipsum tunc transmittant subditis Metropolitis. Hinc quæritur, An ista Papalis transmissio sit antiqua?

Respondeo non esse. Quod omnes Patriarchæ semper debuerint à Romano Pontifice consecrationis & dignitatis suæ confirmationem supplicare, & ante ipsam legitimè non potuerint sedere, est longè certissimum. Plurima hoc evincunt exempla ac testimonia. At quod Pallium simul postulaverint aut acceperint, nullum est testimonium, nullum exemplum. Etenim de Alexandrinæ Ecclesiæ Patriarchis scribit in Nestorianæ ac Eutychianæ Hæresis Breviario Liberatus, Archi Diaconus Carthaginensis Ecclesiæ:

Cap. 20. "Consuetudo est Alexandriæ; illum", Patriarcham, "qui defuncto succedit, excubias agere super defuncti corpus, manumque „dextram ejus suo capiti imponere, & sepulto manibus suis, accipere collo suo beati Marci Pallium, & sic legitimè sedere". Et adjungit: "Defuncto Timotheo Alexandrino Episcopo Theodosius ordinatur. Qui licèt haberet Cleri Decretum, contradicere uolentibus non permisit certamen Populi. Monachorum agmen, "quos non habuit, pro Gaiano fuerunt". Est locus mendosus, simili modo supplendus. "Dum hæc", nempè Timothei cadaver custodire, tradere terræ, & sancti Marci Pallium accipere, "Theodosius pertentat, cognoverunt Populi & Monasteria, quid „esset factum vespere in Episcopio. Mox Theodosium persecuti „sunt, & expulerunt, ne colligeret funus Timothei. Inthronizaverunt autem Gaianum". Liberatus docet nos varia. Primò, quod defuncto Patriarchâ, Clerus & Populus statim eligeret novum. Secundò, quod iste Electus statim consecraretur. Tertiò, quod consecratus custodiret tota nocte defuncti corpus, humaret propriis manibus, sancti Marci Pallium detraheret ejus humeris, ac transferret in suos. Quartò, quod ante ista peracta, ac præsertim ante acceptum suis humeris Pallium, legitimè sedere non posset, ideòque nec inthronizari. Hinc enim Alexandrini Monachi ab ista acceptione violenter impedierùnt Theodosium, atque ita reddiderunt Inthronismo inhabilem. Statim elegerunt Gaianum, fecerunt ordinari, admiserunt ad Patriarchalis cadaveris custodiam & translationem Pallii, atque ita inthronizarunt. Liberatus nos sextò docet, quod Patriarchis Alexandrinis esset semper idem Pallium, ipsumque de Patriarcha semper transferretur in Patriarcham. Septimò, quod esset ipsum sancti Marci Pallium, ideòque non Constantini aut alterius Imperatoris donum, sed Institutum Apostolicum. Octavò, quod vestiret solos humeros, ideòque esset simplex Omophorion, non talare ornamentum. Liberatus evertit omnes fabellas Petri de Marca.

Eundem Alexandrinæ Ecclesiæ morem laudat sanctus Epiphanius: "Hæc est Alexandriæ consuetudo, ut post Episcopi mortem „Successor non diutiùs differatur, sed subindè pacis tuendæ gratia „subrogetur. Ne aliis hunc, aliis illum amplectentibus, jurgia in „vulgus & contentiones existant". Et in literis ad Simplicium Pontificem Acacius Episcopus Constantinopolitanus: "Petrus" Mogus, hæreticus ac intrusus Alexandriæ Patriarcha, "filius noctis „existens, & operum diei lucentium alienus apparens, omninò „tenebras ad latrocinium peragendum congruas earum cooperator inveniens, mediâ nocte, adhuc jacente cadavere illius, qui „Paternos Canones subverterat", utique Timothei Æluri, "insepulto, subrepsit in Sedem, sicut ipse arbitratus est, uno & solo „præsente, & eo qui consors illius insistebat insaniæ". Arguit Petrum Mogum de duobus. Primò, quod fuerit consecratus ab unico Episcopo. Secundò, quod Timotheo necdum sepulto, Pallium festinus acceperit, atque ita inthronizatus fuerit, & cœperit sedere. Licèt nec Acacius, nec Epiphanius Pallii acceptionem disertè exprimant, ipsam tamen omninò supponunt. Liberato Diacono, qui istius ritûs lucidam notitiam ad nos traduxit, summas debemus gratias. Et ex ipsa lucet, quod Alexandrini Patriarchæ olim non acceperint Româ Pallium. Hæresi. 69. Cap. 11.

Idem traducendi Pallii mos olim viguit in Hierosolymitana Ecclesia. Uti Alexandrina Pallium sancti Marci, ita Hierosolymitana Ecclesia sancti Jacobi Omophorion traduxit de Patriarcha in Patriarcham. Quo ritu Successor ipsum acceperit, an ex defuncti Antecessoris corpore, an ex Altari, an ab Episcopo consecrante, ignoro. Interim manifestum est, quod Româ non acceperit. Traductio duravit usque ad Patriarcham Theodosium, qui istud Omophorion donavit sancto Ignatio Patriarchæ Constantinopo-

tinopolitano. Sanè admirandum est, quod adeò pretiosum Thesaurum alienaverit. An hujus alienationis caussâ inceperint alio modo accipere Pallium, etiam ignoratur. Interim ista forma viguit etiam apud Armenios. Etenim ipsorum Exarcho Constantino Pazerpertensi Gregorius nonus Pontifex misit novum Pallium, eò quod prius esset "nimiâ vetustate consumptum". Papalis epistola exstat apud Clementem Galanum in prima parte operis de concordia Romanæ Ecclesiæ cum Armenia. Quidam putant istud Pallium fuisse à sancto Gregorio Armeniorum Apostolo. Labuntur. Fuerat enim Româ missum: A magno Papa Gregorio. Infra exponetur.

Eundem morem servavit Constantinopolitana Ecclesia. Etenim de sanctis Metrophane ac Alexandro, primis Regiæ civitatis Episcopis, scribunt antiqua ipsorum Acta in Bibliotheca Photii: "Metrophanes post Evangelii lectionem nonnulla ad Populum locutus, „Alexandrum Presbyterum, absentem, Archi-Episcopalis Sedis „Successorem renunciat. Populus verò uno ore cum ipso Impe„ratore aliquot locis exclamavit": Dignus est. "Deindè sacræ „Mensæ Altaris Humerale imponit, præcipiens hoc Successori ser„vari". Et sic defunctus est. Et de sancto Eutychio, in ejusdem civitatis Patriarcham promoto, scribit in ipsius vita Eustatius Presbyter: "Eutychius precibus & manu Pontificum consecratur, San„cto Spiritu inungitur, Ovis errantis typum super humeros tollit, „in Sedem sublimem adscendit, & in Solio sedet". Docet plura. Primò, quod Pallium fuerit typus Ovis errantis. Videlicet laneæ fasciæ. Secundò, quod gestaretur solis Episcopi humeris. Ita & hic Eustatius evertit fabellas Petri de Marca. Tertiò docet, quod ipse Eutychius Pallium de Altari sumpserit, ac suis imposuerit humeris. Quartò, quod post ipsum sumptum fuerit inthronizatus, & cœperit sedere. Quintò, quod in ipsa consecratione sua sumpserit. Etiam de sancto Germano Patriarcha, ejecto per Imperatorem Leonem Isaurum, scribit Georgius Cedrenus: "Ger„manum Leo Patriarchæ solio dejecit. Isque Humerale in sacra „Mensa magni templi deponens, resignavit munus suum, atque dis„cessit". Posuit in Altari, resumendum à Successore. Inter articulos, de quibus Joannes, Macarii Magnesiani Episcopi Diaconus, accusavit sanctum Joannem Chrysostomum, hic fuit nonus: "Joannes, totius Cleri habito Conventu, tres Diaconos citavit, „Acacium, Edaphium, & Joannem, & quasi Humerale ejus fu„rati essent, accusavit, quærens utrùm & ad quem usum ce„pissent". Est obscurus articulus. Quis enim furari velit laneas fascias? Aut erat non personæ, sed Sedis, à primo forsitan Episcopo acceptum, & usque tunc custoditum Humerale: Hinc ejus furtum summi fecit sanctus Joannes. Præsertim quod suspicaretur sublatum ad superstitiones. Hascè suspiciones Joannes Diaconus volebat temerarias, ideòque Zeloso Episcopo vertebat in crimen.

Porrò de Constantinopolitani Patriarchæ creatione scribit in libro de sacris Ordinationibus Simeon Thessalonicensis: "Si electus, Cap. 9. „utique in Patriarcham Constantinopolitanum, sit Episcopus, post „solemnem declarationem statim est Patriarcha, nulloque alio indiget „præter solum Inthronismum Promotus in Ecclesiam venit, tem„plumque ingressus & sacrum Altare, Epitrachelion & Pallium sibi „circumponit". At verò Electum, qui non est Episcopus, affirmat consecrandum à Metropolita Heracleensi, exponit omnem Ordinationis ritum, & tandem concludit: Pallium demùm accipiens, uti- Cap. 11. que Consecrator, "& Cruce signans, Ordinato circumponit, exclamans": Dignus. "Quod intra & extra Sanctuarium clarè & magni„ficè ter decantatur". Proindè recentiores Græci circa hæc aliquid mutârunt. Olim Patriarcha, dum non esset Episcopus, in consecratione accipiebat Pallium, attamen non à Consecrante, sed de Altari sumptum sibi imponebat: Mutationis caussam & tempus ignoro. Quidquid sit, nunquam Roma acceperunt. Eadem est ratio Patriarchæ Antiocheni. Infra ostendetur. De Ephesinæ, adeoque etiam de Heracleensis & Cæsareensis Ecclesiæ ritu scripsit ad Imperatorem Marcianum, & ad Chalcedonensem Synodum dixit Baffianus Ephesiorum Episcopus: "Abripientes Pallium Sacerdotii mei, in Sede po„suerunt quemdam, & in locum meum". Haud dubiè illi imposuerunt & Pallium. Nam antea inthronizare non poterant. Proindè & istic viguit eadem forma.

Quædam videntur his obstare. Primò; authoritas Luitprandi Cremonensis Episcopi, Apostolici apud Græcos Legati, ad ipsorum Imperatorem Nicephorum Phocam dicentis: "Sed quid „commemorem, cum ipsa Constantinopolitana Ecclesia nostræ „sanctæ Catholicæ atque Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ meritò „sit subjecta? Scimus, immò vidimus Constantinopolitanum Pal-

ilo

„lio non uti, nisi S. Petri nostri permissu. Verùm cum im-
„piissimus Albericus, quem non stillatim cupiditas, sed velut
„torrens impleverat, Romanam civitatem sibi usurparet,
„Dominumque Apostolicum quasi servum proprium in Con-
„clavi teneret, Romanus" Græcorum "Imperator, filium suum
„Theophylactum Eunuchum instituit Patriarcham. Cumque
„eum Alberici cupiditas non lateret, missis eò muneribus satis
„magnis effecit, ut ex Papæ nomine Theophylacto Patriarchæ
„mitterentur literæ, quarum authoritate tum ipse, tum alii Suc-
„cessores absque Paparum permissu Palliis uterentur. Ex quo
„turpi commercio vituperandus mos inolevit, ut non solùm
„Patriarchæ, sed etiam totius Græciæ Episcopi Palliis utantur.
„Quod quam sit absurdum, censere opus non est".

Joannes Morinus in Adnotationibus ad Græcorum Ordinationes respondet: "Fabella est id, quod scribit author histo-
„riæ Legationis Luitprandi Cremonensis Episcopi ad Nicepho-
„rum Phocam Orientis Imperatorem". Arguit præsertim hæc verba: "Ex quo turpi commercio vituperandus mos inolevit,
„ut non solùm Patriarchæ, sed etiam Episcopi totius Græciæ
„Palliis utantur". Et adjungit caussam: "Nec refutatione eget
„Dictum ab universa & perpetua praxi tam insolens". Revera enim omnes Græcorum Episcopi ad omne Sacrificium sunt semper usi Pallio. Est res exploratissima. Attamen Jacobus Goar rectè scribit antiqua Monimenta non esse adeò faciliter projicienda. Et certè fœda istiusmodi commercia non sunt aliena ab isto infelicissimo tempore. Etenim ad undecimi sæculi annum vigesimum quartum scribit Glaber Rudolphus: "Constantinopolitanus Præsul,
„cum suo Principe Basilio, aliique nonnulli Græcorum, consilium
„inière, quatenus cum consensu Romani Pontificis liceret Eccle-
„Constantinopolitanam in suo Orbe, sicut Romana est in universo,
„universalem dici & haberi. Qui statim miserunt, qui deferrent
„multa ac diversa donorum Xenia Romam, tam Pontifici, quam
„cæteris, quos suæ parti favere conspicerent. Ubi convenientes,
„apud Pontificem exposuerunt suæ profectionis querelam. Sed
„quid non pertentat cæcus amor habendi? Est proverbium: Au-
„reo pugillo murum frangere ferreum. Ac licèt pro tempore Phi-
„largyria Mundi Regina queat appellari, in Romanis tamen in-
„explebile cubile locavit. Mox namque ut viderunt deferri sibi fulgidas

„fulgidas Græcorum opes, versum est cor illorum ad fraudulen-
„tiæ diverticula: Pertentantes an fortè clanculò concedere quive-
„rant, quod petebatur". Addit tentamen fuisse impeditum per clamosa murmura totius Italiæ, ac præsertim per instantia Monita venerabilis Guilhelmi Abbatis Cluniacensis, atque ita obtinuisse Domini verbum: Portæ inferi non prævalebunt adversùs eam". Post Photii tempora Græci, licet per Leonis Sapientis Imperatoris pietatem schisma deposuerint, ac redierint ad obedientiam Matris Ecclesiæ, semper tamen studuerunt Romanum jugum excutere. Pedetentim, per particulas, & per cuniculos. Hinc igitur Romanus Imperator obtinere studuit, ut Patriarcha Constantinopolitanus posset sine Papali consensu uti Pallio. Non ut deinceps Pallium Româ non peteret, sed ut ipso sine illius consensu posset uti. Nam ipsum Româ nunquam petierat. Attamen sine Romana venia non potuerat ipso uti. Etenim novus Patriarcha debebat semper ad Pontificem transmittere Synodicam, & suæ dignitatis confirmationem petere. Sine ipsa firmè non sedebat. Immò, licet inthronizatus, sedere in Throno non poterat. Nec exercere dignitatem, adeoque nec uti Pallio. Imperator igitur Romanus à Joanne undecimo postulavit, ut Regiæ civitatis Patriarcha deinceps non indigeret Romanâ confirmatione. Hanc Luitprandus significavit per usum Pallii. More Latino, ubi iste usus est Papalis confirmationis symbolum. Hinc Dominus Cardinalis Cæsar Baronius rectè scripsit: "Hæc conversa sunt in
„magnum detrimentum ipsius etiam Constantinopolitanæ Eccle-
„ista indebita accipientis, & ea occasione se magis abalienantis à
„sinu Matris". Istud sæculum fuit ignorantissimum. Et Luitprandus Legatus, vel quivis alius Scriptor istius historiæ, Græcorum mores non satis calluit. Hinc miscuit falsa veris: Scripsit omnes Græcorum Episcopos ex ista occasione cœpisse uti Pallio. Ex eodem fonte Papalem confirmationem expressit per usum Pallii.

Objici etiam possit Constantinopolitana Photii Synodus, in qua Joannis octavi Pontificis Legatio defert eidem Photio Sacerdotales vestes, & Episcopalia ornamenta, ipsumque etiam Pallium. Et ad Constantinum Pazerpertensem, Armeniorum Exarchum, rescripsit Gregorius nonus: "Quibusdam petitionibus per Nuncios
„tuos nobis ex parte tua exhibitis, ad gratiam exauditionis ad-

„missis, petitum à te Pallium, tuo, quod olim Antecessoribus tuis „fuit ab Apostolica Sede concessum, jam quasi præ nimia ve„tustate consumpto, nec non Mitram, Stolam, & Annulum „in signum dilectionis & gratiæ, ac tuæ devotionis indicium, „Fraternitati tuæ mittimus". Et magnus Gregorius Pallium transmisit Andreæ, Nicomedianæ civitatis Episcopo, atque ita videtur transmisisse etiam Constantinopolitano. Etenim Nicomedensis Metropolis est in Pontica Diœcesi, atque ita ejus Patriarcha potiori jure debuit Romà accipere Pallium. Respondeo istam Constantinopolitanam Synodum esse versutum figmentum, quo facinorosus Photius toti Mundo demonstrare molitus est se esse in communione Romanæ Ecclesiæ, & bonâ gratiâ Joannis Pontificis. Persuadere tentavit omnia contra se à Nicolao primo & Adriano secundo sancita esse per Joannem circumducta, atque ita istos iniquè judicâsse. Nec finxit transmissum sibi solum Pallium, sed omnia Episcopalia Ornamenta: Non ad Episcopalis dignitatis firmitatem impartiendam, sed in singulare symbolum Apostolicæ benevolentiæ. Armeniorum Episcopi, contra Græcorum & aliorum Orientalium morem, utuntur Mitris, Annulis, aliisque Latinis ornamentis: A tempore magni Papæ Gregorii. Cum Romana tunc Ecclesia inierûnt firma Pacta, & ejus sacros ritus susceperunt, atque ita optimus Pontifex ipsorum Exarcho transmisit omnia Latina ornamenta, usque ad Pallium. Non ad accepti Episcopatus firmitatem, quam juxta vigesimum octavum Chalcedonensem Canonem accipiebant à Patriarcha Constantinopolitano, sed ad testimonium initæ concordiæ, ideoque & singularis dilectionis & gratiæ. Istud Pallium tempore Gregorii noni erat vetustate consumptum: Hinc Constantinus Exarchus postulavit novum, & accepit. Eundem in finem. Adducta magni Gregorii epistola est vitiata. Legendum est: "Nicopolitanæ civitatis E„piscopum". At verò Nicopolis, utpotè caput veteris Epiri, spectat ad Romanum Patriarchatum. L. 3. Ep. 7.

Res ita cucurrit usque ad duodecimi sæculi exordium, quando Godefridus, Lotharingiæ ac Bullonii Dux, & alii Francorum Principes cœperunt suis armis proficere in terra sancta, atque Episcopalibus isthìc Cathedris imponere Latinos Antistites. Tunc Latini isti Patriarchæ, immò & quidam Metropolitæ acceperunt Romà Pallium: Plerique Metropolitæ maluerunt à Patriarchis accipere

accipere. Omnes interim acceperunt. Etenim isthic plantarunt omnes ritus, omnemque disciplinam Latinæ Ecclesiæ. Guilhelmus Tyriorum Archi-Episcopus in suis de sacro Bello libris adducit exempla varia, ex quibus discimus omnem rerum seriem. Audiamus singula exempla. In septimo libro scribit Albarensem in Apamæensi, seu secunda Syria civitatem fuisse expugnatam à Raimundo, Comite Tholosano, & Petrum Narbonensem illi datum Episcopum, atque prosequitur: "Petrus Antiochiam, ut suæ „consecrationis munus susciperet, de Mandato Comitis profectus, „Pontificalis adeptus est plenitudinem potestatis. Postmodùm „verò Antiochenâ ordinata Ecclesiâ, per Dominum Bernardum, „ejusdem civitatis Patriarcham Latinorum Primum, suæ Metro„polis in eandem Ecclesiam transtulit dignitatem, susceptо ab eo„dem Pallii genio, factus Archi-Episcopus". Apamea est antiqua secundæ Syriæ Metropolis: Ejus Metropoliticam dignitatem Bernardus Patriarcha transtulit Albaram, atque ita Petro, isthic Episcopo ac Metropolitano, Latino more transmisit Pallium. Cap. 8.

In tertio decimo libro Guilhelmus scribit de Guilhelmo Tyriorum primo post captam Urbem Latino Archi-Episcopo, suo Antecessore: "Prædecessor noster Dominus Guilhelmus, susceptо „consecrationis suæ munere à Domino Hierosolymitano Patriarcha, „ut Pallium acciperet, invito & renitente eodem suo consecrato„re, Romam profectus est, ubi à Domino Honorio Papa secundo „benignè susceptus, quod petebat obtinuit, cum multa honori„ficentia remissus ad propria". Hierosolymæ Patriarcha erat Dominus Garmondus. Inter ipsum & Guilhelmum orta est quæstio de jure dandi Pallium. Garmondus ad Patriarcham, Guilhelmus censuit spectare ad Papam. Nempè dandi Pallii ritus antea sub Græcis non fuerat apud istas Ecclesias, ideoque neutra pars allegare poterat manifestum Canonem, aut consuetudinem. Porrò in Latina Ecclesia vigebat tunc rigidissima regula, quæ Pallium nulli dabat absenti: Etiam remotissimi Metropolitæ cogebantur Romam accedere, & in Papali Consistorio accipere Pallium. Hinc Guilhelmus Romam accessit, fuit gratissimus Honorio secundo, & cum summo decore remissus in Sedem. Placebat Pontifici, ut istud in Orientalium Patriarcharum Metropolitas jus devolveretur in Romanam Ecclesiam. Guilhelmus historicus subjungit: "Quid autem in causa exstiterit, quod Guilhelmus à Hierosoly- Cap. 23.

„mitano Patriarcha conſecratus, & ei obediens fuerit, cum à tem-
„pore Apoſtolorum uſque ad eum diem Tyrenſis Eccleſia Antio-
„chenæ Sedi ſubdita fuiſſe dignoſcatur, competenti loco ſequens
„edocebit Tractatus".

Defuncto Guilhelmo in Tyriam Cathedram ſucceſſit Dominus Fulcherius, Engoliſmenſis apud Aquitanos, Canonicus Regularis ſancti Auguſtini, de quo Guilhelmus Hiſtoricus in quarto decimo libro ſcribit: "Fulcherius, poſt quam à Domino Hierosolymitano Patriarcha Guilhelmo ſuæ conſecrationis munus ac-
„cepit, exemplo Prædeceſſoris ſui volens ad Romanam Eccleſiam
„pro obtinendo Pallio properare, ab eodem Patriarcha, & ejus
„complicibus eſt paſſus inſidias & violentiam, ità ut vix, & cum
„multa difficultate manus eorum poſſet effugere, & ad Romanam
„Eccleſiam pro cauſſa prædicta pervenire, ſicut ex tenore litera-
„rum Papæ Innocentii manifeſtè deprehenditur". Innocentii ſecundi ad Guilhelmum Patriarcham literæ ſic habent: "Parùm
„tibi viſum fuit, quod venerabilem Fratrem noſtrum Fulcherium,
„Tyrenſem Archi-Epiſcopum, more Prædeceſſorum ſuorum pro
„ſuſceptione Pallii venientem ad Romanam Eccleſiam, diſturbare
„præſumpſeras, niſi & erga eum à nobis redeuntem te inhuma-
„num ac difficilem, & nimis aſperum exhiberes". Innocentius diligebat Fulcherium. Durante enim Petri Leonis ſchiſmate, fideliter & generosè apud Aquitanos ſe geſſerat: A Gerardo Engoliſmenſi Epiſcopo, Petri Leonis pertinaciſſimo Fautore vexatus, Abbatiam ſuam derelinquere, in terram ſanctam peregrinus abire, & iſthìc in Templi monaſterio ſubditus vivere maluerat, quam Schiſmatico Idolo adhærere. Proindè lis inter Patriarcham & Papam tunc adhuc pendebat: Et Innocentius judicavit pro ſuo dilecto Fulcherio, adeòque & pro Sede Apoſtolica.

Defuncto Bernardo, primo Antiochenorum Latino Patriarchæ, ſucceſſit Dominus Radulphus, vir Illuſtrium Natalium, animo generoſus, charus populo, verùm non ita Epiſcopis & Clero. Hinc ſine horum ſuffragio fuit electus. Et de ipſo ſcribit Guilhelmus Hiſtoricus: "Quod", utique factam à Populo electionem, "audientes" Epiſcopi, "qui ad hoc, ut ſibi Patriarcham,
„Authore Domino, præficerent, convenerant, timentes furentis
„& vociferantis Populi indiſcretos impetus, diviſi ſunt ab invicèm,
„ei quem non elegerant, obedientiam exhibere recuſantes. Ille tamen

„tamen nihilominùs Palatium & Eccleſiam occupans, ſtatim ſine
„mora Pallium de Altari beati Petri, nulla ad Romanam Eccleſiam habitâ reverentiâ, aſſumpſit". Erat enim conſecratus Epiſcopus, Archi-Epiſcopus Mamiſtranus. Hanc ejus præſumptionem Lambertus, Antiochenæ Eccleſiæ Archi-Diaconus, vehementer accuſavit apud Innocentium Pontificem, atque ita Radulphus fuit citatus Romam, & compulſus accedere. Guilhelmus Hiſtoricus proſequitur: "Radulphus Romam perveniens, prima facie Lib. 15.
„difficiles habuit ad Dominum papam introitus, tanquam Roma- Cap. 18.
„næ perſecutor Eccleſiæ, & qui ſingularem Sedis Apoſtolicæ Pri-
„matum comminuere & infringere voluerit, Sedem æmulam con-
„tra Romanam erigens, & parificans Eccleſiam, tanquam læſæ
„Majeſtatis reus, ab ingreſſu ſacri arcetur Palatii, & à Domini
„Papæ colloquio ſuſpenditur. Porrò tam Dominus Papa, quam
„univerſa Eccleſia, procliviores erant ad hoc, ut Dominum Pa-
„triarcham quâlibet honeſtâ occaſione gravarent, ejuſque Adver-
„ſariis plurimum exhibebant favorem. Suſpectus enim eis habe-
„batur admodùm, eò quod vir eſſer dives & magnificus, & Se-
„dem, cui præerat, Antiochenam videlicet, Romanæ ſubja-
„cere dedignabatur, ſed ei eandem in omnibus parificare conten-
„debat, dicens utramque Petri eſſe Cathedram, eamque quaſi primo-
„genitæ inſignem Prærogativa. Undè multipliciter ad ejus gravamen
„nitebantur. Tandem quorundam Amicorum uſus officio, interve-
„nientibus tam Domini Papæ, quam ſuis familiaribus, & ſemitas di-
„rigentibus, admiſſus eſt ad Domini papæ & Curiæ ſolemniter con-
„gregatæ præſentiam, & cum multa ſuſceptus eſt magnificentia".

Guilhelmus rectè ſcribit ipſum de ſchiſmatica adversùs Romanam Cathedram rebellione fuiſſe ſuſpectum. Hinc enim omnium animi fuerunt conſtanter averſi. Attamen ſuſpicio carebat firmis fundamentis. Etenim Radulphus cenſuit ſe, licet Latinum, eſſe tamen Antiochenæ Eccleſiæ Patriarcham, ideoque ſe ſuccedere in omnia jura, in omnes mores & ritus, quibus à ſancti Petri Apoſtoli tempore Catholici ejus, inter quos multi ſancti, Græci Anteceſſores fuerant conſtanter & perpetuò uſi. Et inter iſtos mores fuerat Pallium non Româ petere, ſed accipere de Altari. Nec dubitandum eſt, quin Radulphus iſta adduxerit ad ſui purgationem. Hinc Innocentius Pontifex cauſſam ſuſpendit, & Guilhelmus proſequitur: "Verùm cognoſcens tota Curia, quod qui ad ac-

„cusandum prodierânt, non erant eatenùs instructi, ut Domino Pa-
„pæ & ejus Assessoribus plenam de objectis possent ibi facere fi-
„dem, significatur ambabus partibus, quod interim quiescant,
„quousque Dominus Papa aliquem de Latere suo ad partes dirigat
„Antiochenas, qui ibi habitâ testium & instrumentorum copia,
„de caussa plenius possit cognoscere. Intereà resignato Pallio,
„quod idem Patriarcha de Altari Antiochenæ Ecclesiæ suâ sibi sump-
„serat authoritate, in injuriam, ut dicebant, Sedis Apostolicæ,
„& Cardinalibus tradito, aliud ei, sumptum de corpore beati
„Petri, more solemni per priorem Diaconum traditur. Sic itaq;
„morâ, quantum negotium ejus videbatur exigere, Romæ ha-
„bitâ, cum plenitudine gratiæ, salvâ tamen quæstione, sumptâ
„licentiâ, reversus est". Nempè Innocentius Pontifex vidit nul-
lam esse speciem attentati schismatis. Nihilominùs constanter vo-
luit, ut omnes isti Latini Patriarchæ Pallium acciperent à Sede
Apostolica. Hinc etiam Hierosolymæ Patriarcha Amalricus ipsum
per Fredericum Acconensem Episcopum solemniter petiit, atque
Cap. 20. obtinuit ab Adriano quarto. Ita idem Guilhelmus scribit in libro
decimo octavo.

Res ita ambulavit usque ad Innocentium tertium. Interim Flandri nostri occuparunt etiam Constantinopolim, ipsi im-posuerunt Latinum Patriarcham, & plerisque istius Imperii ci-vitatibus Latinos etiam dederunt Episcopos. Hinc novus iste Orientalis Ecclesiæ status est deductus ad Lateranensem laudati Pontificis Synodum. Quæsitum est, an Latini isti Patriarchæ deberent Pallium Româ petere, an accipere ex Altari? Et an subjecti Metropolitæ idem ornamentum deberent à Papa obti-nere, an à suo Patriarcha? Innocentius erat peritissimus sacro-rum Canonum. Quare respondit Patriarchas à Papa, Metro-politas debere à Patriarcha insigniri. Etenim apud nos Latinos Pallium est Episcopalis confirmationis symbolum: At verò juxta Nicænos, ideoque & juxta Apostolicos Canones Episcopatus sui firmitatem Patriarchæ à Papa, Metropolitæ debent accipere à Patriarcha. Eadem ergò est ratio Pallii. Innocentius sanxit pro solis Latinis: Etenim Græcorum ritus sunt omninò Apostolicum Institutum, ideoque absit ut Lateranensis Synodus ipsos circum-duxerit aut circumscripserit. Quapropter Græci, dum à Divina misericordia excessuum suorum veniam, veram Christianitatem, ac

ac avitam libertatem receperint, vivere poterunt juxta Canones suorum Parentum. Romana Ecclesia, uti Afris post ejectos Wandalos reddidit, ita post ejectos Turcos Græcis libentissimè reddet omnia sua Privilegia.

Sanctus Leo IX. constanter affirmat, quod Carthaginensis Archi-Episcopus, & quidem solus, consueverit in Africa habere ab Apostolica Sede Pallium. Quod solus haberet, est mani-festum. Et ratio est in promptu: Quod nempè Metropolitica isthìc potestas esset desultoria, ac de civitate migraret in civi-tatem. Etiam Pallium potuisset migrare; verùm Ecclesia judi-cavit non expedire. Quod autem Carthaginensis Pallium ali-quando ab Apostolica Sede acceperit, Leoni IX. est creden-dum. An semper fuerit ita observatum, non possim affirmare. Hac enim de re nihil reperio, nisi Synodicam epistolam, qua Victor Carthaginensis Archi-Episcopus suam consecrationem per tres Legatos solemniter refert Theodoro Pontifici, & postulat confirmari: "Significamus Deo placitæ Fraternitati tuæ nostram „Humilitatem in sancta Carthaginensis civitatis Ecclesiâ Pon-„tificalis honoris accepisse consecrationem & Stolam. In quo „dignitatis fastigio ut à Deo omnipotente regamur, vestris san-„ctis nos commendantes orationibus, poscimus". Sacerdotalis honoris Stolam distinguit ab Episcopali consecratione, ideòque per ipsam videtur intelligere Pallium. Et addit se accepisse si-mul cum consecratione: Haud dubiè à consecrante Episcopo. Laudata Victoris Synodica exstat in Lateranensi Synodo sancti Martini Pontificis.

CAPUT

CAPUT XIII.

Discutiuntur quædam novelli Scriptoris Asserta circa Pallium.

NOvellus Scriptor nuperrimè vulgavit Diurnum librum Romanæ Ecclesiæ. Et addidit non solummodo Notas, sed insuper tres Appendices Dissertationes, quarum tertia est de usu Pallii. Plura satis infeliciter. Præfatæ Dissertationis quædam sunt discutienda. Primò, hæc verba: "In sacris Ornamentis vox, Pallium, ambiguam
Num. 5. „habet significationem. Sumitur enim aliquando pro veste sacrâ, quæ superinduitur: Ut quod Pluviale dicitur, quodque „Cappa, & Casula. Aliquando pro Insigni quodam dignitatis „eximiæ, quod ipsi etiam Cappæ, Casulæque imponitur. Atque „inde Pallii nomen sortitur: Quoniam vel Pallio imponitur, sicut „Pallium reliquis vestibus, vel est Pallii Ornamentum quoddam & decus. Frustra enim sunt, qui super eâ nominatione „anxiè quærendâ se cruciant".

Respondeo tria deviare. Primum est, quod dicat Pluviale seu Cappam, itemque Casulam in rebus sacris quandoque appellari Pallium, Certè pro istâ nomenclaturâ nullum mihi occurrit testimonium. Præterea apud Romanos Casula & Pallium, uti formâ, ita & nomine semper fuerunt diversissima. Secundum est, quod dicat Pallium aliquando superponi Cappæ seu Pluviali. Etenim Romanum Pontificale præscribit longe aliud: "Patriarcha vel Archi-Episcopus uti Pallio non potest omni „tempore, sed tantùm in Ecclesiis, in Missarum Solemniis". Omninò laudat antiquos mores universalis Ecclesiæ. At verò ista Solemnia fieri non possunt cum Pluvialj, sed dumtaxat cum Casula. Tertium est, quod dicat Pallium appellari à superimpositione vel ornamento Pallii, quod est Casula. Errat variè. Meliorem Ætymologiam adduxi ex sancto Isidoro Hispalensi. Interim valdè probo hanc præfati Scriptoris regulam: „Fruſtra

„Fruſtra sunt, qui super eâ nominatione anxiè quærendâ se „cruciant"

Novellus Scriptor pergit: "Sicut in Orientali Ecclesiâ nullum „designari potest tempus, quo Pallium à Patriarchis geri cœ- Num. 9.
„pit, sic neque in Occidentali. Quare perpetuus meritò dici potest usus in summis Pontificibus, cum Sacris operarentur, „aut munia sibi propria obirent. Fuit certè usus ante annum „trecentesimum trigesimum sextum, quo anno Marcus Papa „Hostiensi Episcopo permisit Pallium gerere tunc, cum Electum „à Clero Romano in summum Pontificem more Majorum ordinaret". Respondeo Pallii antiquitatem esse longè certiorem ac manifestiorem in Orientali Ecclesia, quàm in Occidentali. Etenim quod sanctus Marcus, primus Alexandrinorum Patriarcha, Pallium gesserit, ac ipsum suis Successoribus gerendum tradiderit ac reliquerit, supra audivimus à Liberato Diacono. Et ejus irrefragabilem authoritatem confirmat in litteris ad sanctum Cyrillum, ibidem Patriarcham, sanctus Isidorus Pelusiotes, Presbyter ejusdem Ecclesiæ: "Filius tuus sum. Quippe qui l. 1. ep. 370
„magni illius Marci speciem atque habitum præferas". Græcus textus habet, quod magnum illum Marcum schematizes. Hoc est, imiteris ac repræsentes per eundem ejus habitum. Utique per Episcopale Pallium. Æquè firma testimonia adduxi etiam pro Pallio sancti Jacobi Apostoli, primi Episcopi apud Hierosolymam.

Novellus Scriptor pergit: "Non recedit procul à vero sen- „tentia illorum, qui Linum, Petri Successorem, hujus Or- Num. 10.
„namenti authorem faciunt. Affirmat Rupertum Abbatem Tuitiensem, ac Augustinum Patritium ita sentire, atque prosequitur: "Mirabile porrò est, quod scribit Rupertus Maternum, „qui ad Treverensem Ecclesiam fundandam à B. Petro Apo- Num. 11.
„stolo missus est, hæreditatem Pallii suis Successoribus reliquisse. „Id enim si verum sit, fateri oportet sanctum Petrum fuisse „usum Pallio, eoque Maternum donasse, atque adeò ab exordio nascentis Ecclesiæ summos Pontifices & gessisse & concessisse Pallium. Verùm ut sine testimonio Veterum author ille „duodecimi dumtaxat sæculi tam antiquam Pallii concessionem „facit, ita fidem vix obtinere valet, saltem apud homines non „vehementer credulos".

Universidad de Deusto
Biblioteca

Reſpondeo Rupertum omninò adjuvari teſtimoniis Veterum. Irrefragabilibus. Teſtimonio ſancti Marci. Sanctus enim Marcus Alexandrinam Eccleſiam non tam ſuo, quàm potius ſancti Apoſtoli Petri nomine ac vice fundavit, inſedit, ac rexit. Iſta Eccleſia eſt Patriarchalis, ac Apoſtolica, & quidem ſecunda totius Chriſtianitatis Sedes, ideoque fundari ac inſideri debuit non per alium, quàm per ipſum Apoſtolorum Principem Petrum. Loquòr rem firmam, & cunctis Chriſtianæ Hierarchiæ Peritis exploratam. Proinde quidquid Sacræ diſciplinæ ſanctus Marcus iſtic inſtituit, accepit à ſancto Petro. Inſigniter hoc docet magnus Leo in litteris ad Dioſcorum, novellum Patriarcham iſtius Eccleſiæ: "Unum nos ſentire oportet & agere. Cum enim Beatiſſimus Petrus Apoſtolicum à Domino acceperit Principatum, Epiſt. 81. „& Romana Eccleſia in ejus permaneat Inſtitutis, nefas eſt credere, quod ſanctus Diſcipulus ejus Marcus, qui Alexandrinam „primus Eccleſiam gubernavit, aliis regulis traditionum ſuarum „Decreta formaverit, cum ſine dubio de eodem fonte gratiæ „unus Spiritus fuerit Diſcipuli & Magiſtri, nec aliud Ordinatus „tradere potuerit, quàm quod ab Ordinatore ſuſcepit". At verò quod inter alias ſancti Marci traditiones ac Decreta fuerit Epiſcopale Pallium, jam audivimus à Liberato Diacono acſancto Iſidoro. Igitur Marcus iſtud accepit à S. Petro.

Quod ipſum confirmatur ex Pallio ſancti Jacobi Apoſtoli. Etenim magnus ille, & antiquus adverſùm Montaniſtas Scriptor, & glorioſus Martyr Apollonius "ex Veterum traditione „refert Dominum Apoſtolis ſuis mandaſſe, ne infra duodecim „annos Hieroſolymis excederent". Ita teſtatur in Eccleſiaſtica L.5.C.17. hiſtoria Cæſaræenſis Euſebius. Iſto igitur tempore Apoſtoli diſpoſuerunt Eccleſiam, ac ejus fundamentales ritus ordinarunt. Quare dubitandum non eſt, quin ex iſtis Decretis ſanctus Jacobus aſſumpſerit Pallium. Quod ipſum S. Petrus omnino fecit Antiochiæ, ac inde portavit Romam. Quod perditæ Ovis, ac Paſtoris ipſam ſuper humeros reportantis Parabola fuerit & & Apoſtolis & primis eorum Succeſſoribus uſitatiſſima, demonſtrant plurima ipſorum teſtimonia. Et certè illa nobis prædicat originalem humani generis lapſum, illius reparationem per ſcandalum Crucis, Epiſcopalem zelum in lucrandis animabus, aliaque non pauca aut parva myſteria: Hinc illa omnia Apo

Apoſtoli cenſuerunt eſſe nobis repræſentanda per Epiſcopale Pallium.

Scriptor ille pergit: "Par eſt credere, prioribus temporibus „Pallium datum eſſe ſolis Occidentalibus à Pontifice. Nullum enim Num. 29. „reperitur exemplum dati Orientalibus, ante conſtitutos in Orien„te Patriarchas Latinos. Nam quod de ſancto Cyrillo narrant Theo„dorus Balſamon & Photius, eum accepiſſe à ſancto Celeſtino „eum Vicariâ poteſtate exercendi in Epheſina Synodo Judicii de „Neſtorio Phrygium, quod interpretantur Pallium, infirmo fun„damento innititur. Siquidem nullum de poteſtate præſidendi Con„cilio demandatâ exſtat in litteris ſancti Celeſtini, Actiſque Con„cilii verbum, nullum & de Pallio. Immò creditur à nonnullis „hæc fabula à Conſtantinopolitanis, tunc cum ab Eccleſia Latina „ſe abſtraxiſſent, eo conſilio conficta, ut Alexandrinorum dignita„tem deprimerent, velut à Romanis profectam, aut certè auctam". Videntur hæc deſumpta ex Andrea Sauſſayo, qui in libello de Sacro Pallio ſcribit: "Obſervandum, extra Occidentem Pallium Cap. 3. „dictum fuiſſe Phrygium, quod Phrygiorum opere texeretur, „crucibuſque paſſim inſigniretur". Libellus exſtat in ejus opere de myſticis Galliæ Scriptoribus.

Reſpondeo utrumque manifeſtè labi. Primò, quod dicant Phrygium, ſancto Cyrillo à beato Celeſtino Pontifice datum, fuiſſe Pallium: Et ita tradi à Theodoro Balſamone ac Photio. Etenim ſanctus Cyrillus habebat ſancti Marci Pallium, ideoque non indigebat alio. Vacuum fuiſſet iſtud beneficium. At verò Græcorum Patriarchæ ac Epiſcopi olim non geſtabant Mitras: Hinc fieri poſſit, ut ipſam Celeſtinus Cyrillo donaverit. Ad firmandam ejus in Epheſina Synodo authoritatem. Et iſtud aſſerit Theodorus Balſamon. Audiamus ejus verba in Commentario ad Photii Nomo-Canonem: "Hujus quoque temporis Patriarcha Alexan- Tit.8.C.1. „drinus ex præſenti" Conſtantinianæ donationis "Edicto jus habet, „ut cum Phrygio celebret. Habuit autem hanc facultatem ſanctus „Cyrillus Alexandrinus à Romano Papa Celeſtino, quando coa„cta eſt Synodus Epheſina contra Neſtorium. Cum non poſſet Ce„leſtinus adeſſe Epheſi, & judicare Neſtorium, viſum eſt ut ſancto „Cyrillo à Celeſtino permitteretur huic Synodo præſidere. Ut „itaque conſtaret eum habere jus & authoritatem Papæ, ſedit cum „Phrygio, & condemnavit Neſtorium. Ab illo igitur tempore

„cum eodem Phrygio Sacra celebrant, & procedunt Patriarchæ „Alexandrini". Per Phrygium nullatenùs Pallium intelligit, sed Mitram. Nam & istud ibidem appellat Caddenarium, non humerorum, sed capitis ornamentum. Et Pallium etiam apud Orientales est simplex lana, ideòque remotissima à Phrygio. Et pallium est intra Ecclesiam, immò intra sacra Missarum Solemnia circumscriptum: Cum ipso non potest procedi. Et quid opus multis? L. 14. c. 34 Nicephorus Calixtus lucidè scribit: "Ex quo tempore fama est „sanctum Cyrillum Mitram accepisse, quæ deindè per successio„nem ad eos etiam pervenerit, quibus sorte Ecclesiæ Alexandrinæ „Thronus legitimè obvenisset, sacros Episcopos". Etiam in Græco textu habetur vox, "Mitra". Quare non est paraphrasis Latini Interpretis.

Alter istius novelli Scriptoris error est, quod de Ephesina sancti Cyrilli Præsidentia nullum sit verbum in sancti Celestini litteris, Actisque Concilii. Est horrendus error. Etenim Ephesinæ Synodi post Romanorum Legatorum adventum facta ad Principem relatio laudat istorum Legatorum potestatem, & adjungit: "Et hæc quidem etiam antequam Sanctissima hæc Synodus conveniret, Ce„lestinus Sanctissimus magnæ Romæ Episcopus per litteras suas „indicaverat, Cyrilloque Sanctissimo magnæ Alexandrinæ civitatis „Episcopo, ut suas vices subiret, commiserat". Etiam relatio, quæ allatæ per Joannem sacrarum Largitionum Comitem Sacræ respondit, ac item alia sancti Cyrilli reparationem postulans relatio diserte illum appellant Synodi Præsidem, ac Joannem Antiochenum de intolerabili audaciá arguunt, quod fuerit in ipsum ausus contumelioso Judicii manus mittere. Et hinc per Romanos Legatos reparatus Cyrillus præsedit cunctis Synodalibus Actionibus: Præsedit etiam ante illos. Scio quod utraque relatio non solum Cyrillum, sed etiam Memnonem, quem constat non fuisse, appellet Præsidem: Nempè per figuratam Grammaticam, quæ unius Substantivi idioma transcribit etiam in aliud, ei in eadem constructione adjunctum.

Porrò Cyrillum per Apostolicas vices præsedisse, diserte testatur prima sancti Gelasii Pontificis Synodus: "In sancta Ephesina Sy„nodo Nestorius condemnatus est, consensu beatissimi Celestini „Papæ, mediante Cyrillo, Alexandrinæ Sedis Antistite, & Ar„cadio Episcopo ab Italia destinato". Et in libello, quem Anastasii

stasii secundi Pontificis ad Anastasium Imperatorem Legatis dederunt, Dioscorus & Chæremon, Apocrisarii Alexandrinæ Ecclesiæ: "Si quando contigerit in rebus ambiguis quædam Episcoporum „Concilia celebrari, Sanctissimus is, qui Romanæ Ecclesiæ præ„sideret, reverendissimum Alexandrinæ civitatis Archi-Episcopum „deligebat, ut sui loci curam susciperet". Palam respiciunt sanctum Celestinum & Cyrillum. Et omnes Græcorum Episcopi in professione, quam Chalcedone apud sanctam Eupheniam fecerunt Vigilio Papæ, laudant Ephesinam Synodum, & adjungunt: "In qua „in Legatis suis atque Vicariis, id est, beatissimo Cyrillo, Arca„dio & Projecto Episcopis, Philippo Presbytero, Celestinus Pa„pa noscitur præsedisse". Professio exstat in Constituto Vigilii. Etiam Liberatus Diaconus in Breviario scribit de Ephesina Synodo: "Cyrillus habens vices Sedis Apostolicæ". Proindè Cyrillus Cap. 5. fuit omnium Legatorum primus, ideoque & primo supra omnes loco semper sedit. Et Mitram accepit à Papa, non Pallium. Nicephorus tamen Calixtus rectè addit: "Fama est". Quoniam est incertum.

Nihilominùs fateor in hodie exstantibus Celestini Papæ literis expressè non laudari hanc Apostolicam Cyrilli Præsidentiam. Nempe delegans epistola periit aut latet. Ejus tamen insignem memoriam habemus in Rescripto, quod ad varias Cyrilli quæstiones dedit Celestinus: "Itàque breviter Responsum tuæ reddimus San„ctitati. Etenim quæris, utrùm sancta Synodus recipere debeat „hominem", videlicet Nestorium, "à se Prædicata damnantem, an „quia induciarum tempus emensum, sententia dudùm lata per„sistat. Tuæ sit Sanctitatis hoc cum venerando Fratrum Conci„lio". Cyrillus varias circa Synodalem Processum ac authoritatem quæstiones Celestino proposuit, & Pontifex cunctas remisit ad Cyrilli cum futuro Concilio arbitrium, atque ita palàm affirmat ac supponit Cyrilli Præsidentiam. Et certè Cyrillus istiusmodi Dubia referre non poterat, nisi ex officio Præsidis. Et quidem hoc Rescriptum non accepit nisi ab Arcadio & Projecto, Legatis Episcopis, post damnatum Nestorium. Ex quo lucet delegatorias Præsidentiæ litteras fuisse priores, & Cyrillo ad manum fuisse in ipso exordio Synodi. Nam sine ipsis nihil Synodale inchoare poterat. Quæ omnia elucescent etiam ex Commonitorio, quod

quod Legatis è suo Latere ad Synodum Episcopis Celestinus dedit, & quod suo tempore vulgabitur.

Novellus Scriptor pergit: "Ex Veterum monimentis nullum „reperitur vestigium dati Pallii Africanis ullis, saltem quamdiù „Africana Ecclesia retinuit aliquid pristini splendoris. Immò da„tum omninò non fuisse ratio convincit. Nam cum Pallio tri„buebatur Archi-Episcopi nomen, à quo ita abhorrebat Africana „Ecclesia, ut in Concilio sanciverit, ne primæ Sedis Episcopus „appelletur Princeps Sacerdotum, aut summus Sacerdos, aut ali„quid ejusmodi, id est, Archi-Episcopus, sed tantùm primæ Se„dis Episcopus" Respondeo Archi-Episcopalis Tituli apud Afros usum esse abundè expositum in superioribus. Interim Carthaginensis Episcopus, licet ipso dudum usus non fuerit, erat tamen magnus Metropolita, ac insuper Primas multarum Provinciarum. Et quod Pallium habuerit, disertè affirmat sanctus Leo nonus. Et rectè affirmat. Etenim Victorem Carthaginensem Episcopum, dum suam consecrationem retulit, & confirmandam supplicavit, supra audivimus scribentem ad sanctum Theodorum Pontificem: "Significamus tuæ Deo placitæ Sanctitati, nostram Humilitatem, „Divinâ gratiâ præveniente, in sanctâ Carthaginensis civitatis Ec„clesiâ Pontificalis honoris accepisse consecrationem & Stolam": Epistola exstat in Lateranensi Synodo sancti Martini Pontificis. Per Stolam omnino intelligit Pallium. Est phrasis istius temporis. Etenim authenticus, & insigniter orthodoxus isto tempore Scriptor, qui laudati Martini Martyrium eruditè descripsit, hæc habet: "Suscipientes sanctum Martinum Carnifices exuerunt ex„teriùs ejus Pallium Sacerdotalis Stolæ". Et Theodosius Hierosolymæ Patriarcha sancto Ignatio Patriarchæ Constantinopolitano, dum sancti Jacobi Apostoli transmisit Pallium, scripsit se mittere "Poderem & Super-Humerale cum Mitra, Pontificalem Sto„lam sancti Jacobi Apostoli". Hoc est, quæ erant Pontificalis Stola. Quod palmare donum fuerit Super-Humerale, disertè testantur Nicetas Paphlago, ac Michaël Syncellus. Et ex istis videmus, quod Carthaginensis Antistes Pallium Româ non acciperet, sed à suis Consecratoribus. Attamen sanctus Leo nonus non malè affirmat, quod ipsum acceperit ab Apostolica Sede.

Novellus Scriptor post varia pergit: "Cum summi Pontifices „soliti sint Episcopos, quos Pallio donabant, sedulò monere, ut eo

„eo inter sola Missarum solemnia utantur, immò Gregorius mag„nus Ravennatem Episcopum in Litaniis gerentem graviter redar„guat, quamquam postea fatigatus importunis precibus id indulsit, „quæri non immeritò potest, quæ fuerit tam expressi, tamque „instantis Moniti causa". Adducit varias conjecturas, & adjungit: "Inde verò fit consequens, ut pretiosæ vesti, cujusmodi sacra „Casula, pretiosus olim Ornatus adderetur, non item lanea tænia, „& vile quoddam additamentum. Neque objici potest, quod „posterioribus temporibus eadem admonitio perseverarit, etsi la„neum cœperit esse Pallium. Nam vel mos antiquus admonendi „retentus est, quia retentæ pariter mittendi Pallii veteres formu„læ".

Respondeo hæc esse frivola, ac insuper falsa. Falsum est, quod sacra Casula olim fuerit pretiosa vestis. Fuit lanea, ad instar Pallii. Et talis etiamnùm hodiè est apud Græcos, tenacissimos antiquorum rituum, Etenim clamosus ille Græcus, qui Innocentii tertii Pontificis tempore varias contra Latinam Ecclesiam vomuit contumelias, scribit inter cætera: "Latinorum Sacerdotes & E„piscopi Sacerdotales Stolas, id est, Casulas, non de lana, sed „de sericis naturâ contexentes, eis operantur, diuturnas ipsas „præparantes, cum hujusmodi Stola, id est, Casula vel Planeta, „Christi habitum repræsentet, quem habuit, quando exutus fuit „vestimentis suis, & indutus Chlamyde Coccineâ, quæ de lana „contexta erat, quá nos utimur Quadragesimali tempore. In „aliis verò diebus utimur albis: Eò quod Christus Agnus immolatus „dicitur. Et ideò ex vestimentis Ovium nobis Casulas præparamus". Docet varia. Primò, quod omnis sacra Casula olim fuerit ex lana. Etiam Casula Episcoporum. Nempè Phenolion Polystauration. Secundò, quod id factum sit ex causa sacræ significationis: Nempe ad repræsentandam laneam Chlamydem, quâ Christus Dominus per ludibrium fuit indutus à Pilati militibus. Tertiò, quod fuerit & alia istius ritus causa: Quia Christus est magna illa Ovis, quæ pro nobis immolatur, ideoque & immolationis Minister induitur ex lana. Quartò, quod Casula sit quandoque alba, quandoque coccinea: Quia nempe Græci in Divinis officiis non ûtuntur aliis coloribus. Quintò, Latinos graviter arguit, quod istum ritum mutarint, & sericum admiserint ad Casulas. Est frivola calumnia. Est tamen vera. Etenim à multis sæculis nos cœpimus

Universidad de Deusto
Biblioteca

mus uti serico ac aliis pretiosis texturis. Ex his interim videt novellum hunc Scriptorem caduco niti fundamento, ut credat aut suadeat Pallium olim fuisse non ex lana, sed ex pretiosa materia.

Porrò ratio, ob quam Ecclesia noluit Episcopos nonnisi intrà Missarum Solemnia uti Pallio, est non modica. Etenim lanеum Pallium significat Ovem perditam : Hæc autem reperta ac redempta non est, nisi per cruentum Crucis Sacrificium. Illic Christus Dominus exspoliavit Principatus ac Potestates, triumphans illos in semetipso, ac nos ex ipsorum servitute redimens : Et Decreti, quo nostra captivitas erat sigillata, chyrographum de medio tollens, & affigens cruci. Eâdem igitur de causâ Episcopi, nostrum Redemptorem ac Portatorem repræsentantes, non possunt uti nisi in incruento Sacrificio. Eadem de causa Pallium insignitur crucibus. Eadem de causa magnus Gregorius fuit adeò difficilis ac morosus, ut Ravennatum Metropolitæ ejus usum in Litanjis permitteret. Nam quòd & hoc Indultum postmodò circumduxerit, testatur in ejus vita Joannes Diaconus.

Lib. 4. Cap. 7.

Novellus Scriptor prosequitur : "Ex dictis nonnulla potest oriri „historica quæstio de materia Pallii. Fuitne semper, quæ „nunc est, an pretiosior quondam alia ? Orientale laneum fuisse „quinto sæculo testatur Isidorus Pelusiotes. Nec videtur dubium, „quin semper fuerit". At verò de Occidentali Pallio plurimum dubitat, propter Joannis Diaconi verba de Pallio magni Gregorii : "Gregorii Pallium byssо candente contextum, nullis cernitur acu„bus perforatum. Circa scapulas obvolutum, non autem confixum „dignoscitur : Sicut vetustissimis musivis vel picturis ostenditur".

Num. 42.

Num. 55.

Multa de istis verbis disputat, ac tandem concludit. "Usum la„nei Pallii incepisse circiter initia noni sæculi, ex Joanne Diacono „non obscurè quis conjiciat. Videtur enim fecisse byssini Pallii Gre„goriani mentionem, & simul antiquitatem viri laudasse, qui tacitè „novitatem suis æqualibus objiceret. Qua enim alia de causa „utrumque præstitisset" ? Urget verba Joannis Diaconi, quæ asserunt per istam Pallii formam repræsentari viri antiquitatem.

Respondeo hæc insigniter elucidari à Fratre Angelo Rocca, Tagastensi Episcopo, Præfecto Apostolici Sacrarii. In eruditis ad magni Gregorii imaginem Notis affirmat à Joanne Diacono laudari, non Latinum, sed Græcum Gregorii Pallium, & adjungit : "Ego tametsi in Ædicula sancti Andreæ Pallium beati Gregorii

„gorii more Latino factum reperi, illud tamen more Græco, à Joan„ne Diacono conscriptum, incidendum hoc loco putavi. Hunc „item in modum non solùm in imaginibus summorum Pontifi„cum typo æneo incisis à Lino Papa usque ad Meltiadem, sed „in vetustis quoque Ecclesiarum musivis, præsertim verò ad san„ctum Petrum, in eorumdem Pontificum imaginibus, quas For„mosus Papa pingendas Romæ curavit, in hanc eandem formam „Pallium pictum fuisse inveni. Idem videre est ad sanctum Pau„lum, & multis aliis in locis : In quibus etiam Honorium pri„mum, Joannem quartum, Theodorum primum, complureſque „alios ante Gregorium magnum, & post ejus tempora, hâc Pallii „formâ, quâ nunc Græci utuntur, decoratos reperi. Hæc itaq; „Pallii forma tempore beati Gregorii in usu habebatur, deinde „multis post sæculis in desuetudinem deducta est, nova ad ma„jorem commoditatem inventa, ac in usum recepta".

Affirmat duo. Primò, quod antiqua Romanarum Basilicarum musiva ac picturæ attestentur utrique summorum Pontificum Pallio. Et Græco & Latino. Etiam in eodem Pontifice. Et quidem item in beato Gregorio. Quam diversitatem non facilè invenies in picturis aliarum Gentium. Omnes Germanorum ac Gallicanorum Antistitum vetustæ picturæ eos repræsentant in solo Latino Pallio. Rationem adduxi superiùs. Quia nempè Romani Patriarchatus Diœceses olim erant partim Latinæ, partim Græcæ : Et cunctis Romanus Antistes transmittebat Pallia. Hinc ipse, quò se communem repræsentaret Patrem, quandoque hoc utebatur, quandoque isto. Et utramque formam pictores aliquandò ex causis, aliquandò ex artis arbitrio expresserunt. Angelus Rocca secundò affirmat hanc ambi-dextram formam mansisse usque ad nonum sæculum : Tunc factam mutationem, & contractionem ad formam Latinam. Et loquitur non sine fundamento. Tunc enim non solus sceleratus Photius, sed etiam Sanctus, & tot ac tantis Romanæ Ecclesiæ beneficiis cumulatus Constantinopolitanorum Patriarcha Ignatius stabilivit rapinas Imperatoris Leonis Isauri, & Orientale Illyricum sine restitutionis spe avulsit ab Apostolica Sede. Tunc igitur etiam Romani Pontifices possint valedixisse Græco Pallio, & se ob Schismatis detestationem constrinxisse ad solum Latinum.

Et hanc solam mutationem possit respexisse Joannes Diaconus.

Quod tunc etiam Pallii materia fuerit mutata, eſt frivolum ac inſigniter temerarium commentum. Et forſitan ad eandem claſſem pertineat Joannis Diaconi aſſertio de byſſino Pallio ſancti Gregorii. Etenim ipſum Pallii corpus Joannes non vidit : Judicavit ex ſolis Romanarum Baſilicarum muſivis ac picturis. Et quomodo ex ipſis introſpexiſſe poſſit, an iſtud eſſet lana, an linum. Joannes eſt Gregorio ad duo ſæcula junior : Proinde non ex ſolis imaginibus loqui debebat, ſed ex authenticis teſtimoniis. Et certè ſcribit de ſolo Græco ſancti Gregorii Pallio : Quod certum eſt fuiſſe ex pura lana. Græcorum Pallia ſemper fuiſſe talia, mox lucidè demonſtrabitur. Interim ego nolim ipſius fidem fruſtrare. Hinc ſupradixi forſitan Gregoriani Pallii fundum fuiſſe Byſſinum. Quod ſi ita ſit, rationem ignoro. Et certè in Græco præſertim Pallio fuerit res mira. Quidquid ſit, Gregoriani Pallii antiquitas, quam laudat Joannes Diaconus, poſſit fuiſſe in ſola Pallii forma. Quia nempè Gregorius adhuc uteretur Græco Pallio. Certè unicum, poſterum, ac infirmum Joannis Diaconi verbum non poſſit omnem antiquitatem ſubvertere.

Novellus Scriptor adjungit "Gregorium magnum lanæ nun„quam meminiſſe, cum de Pallio ſcriberet ad eos, quibus mit„tebat : Meminiſſet tamen abſque dubio, ſi per veritatem licuiſſet. „Ut enim erat allegoriarum incredibiliter amans, ex materia „Pallii ſumpſiſſet argumentum prædicandæ humilitatis, ad quam „tantoperè Pallio donatos hortabatur". Reſpondeo Gregorium etiam frequentia ſcripſiſſe de Mappulis, Tunicis, ac Dalmaticis, & tamen nunquam earum ediſſeruiſſe ſacras ſignificationes, aut materiam. Quia nempe erant cunctis notiſſima. Porrò Pallium nequaquam eſt humilitatis ſymbolum : Eſt ſymbolum graviſſimi oneris, ac ſummæ magnificentiæ. Etenim ſignificat Chriſtianum Populum. Apoſtolus ad ſanctum Titum ſcribit de Chriſto Domino : "Ut ſibi mundaret Populum acceptabilem". Græcus textus habet : " Populum circumſubſtantialem". Nempè nos omnes circumhæremus Chriſto Domino, ut filii ad Patrem, ut pulli ad matrem. Eodem modo totius Parochiæ Populus adhæret ſuo Epiſcopo : Provincia Metropolitæ, Diœceſis Patriarchæ, Romano Pontifici univerſa ſub cœlo Eccleſia. Geſtant omnem illum Populum, & geſtare ſpondent ac debent uſque in cæleſte Regnum. Proindè ſunt magnifica & ſplendida figura Chriſti Domini. Hinc magnus

magnus Gregorius aſſiduè inculcat Pallium eſſe eximium ac illuſtre ornamentum. Addit Metropolitam ex ipſo non poſſe inflari, ſed portandum eſſe cum ſumma humilitate. Quia nempe omnia ſunt precaria beneficia Divinæ gratiæ. Quę omnes Myſticæ repræſentationes evaneſcunt, ſi Pallium non fuerit ex lana.

Novellus Scriptor paria docet de Orientali Eccleſia, & ſcribit : "Nihilo plus valet quod Græci habent, aut potiùs Græcorum „unus Iſidorus Peluſiota, de Pallio Orientalis Eccleſiæ Præſulum. „Pro Latinis enim, de quibus agimus, non facit". Adducit totam ſancti Iſidori epiſtolam, & adjungit : "Obſervandum primò, to„tum in eo eſſe Iſidorum, ut rerum ſacrarum Myſticas ſignifi„cationes exponat, quo argumento nullum eſt vanitati conjectu„rarum opportunius". Myſtica Iſidori circa ſacrum Diaconale Linteum Senſa refert ac refutat, & proſequitur : "Nihilo probabilius „eſt, quod Iſidorus de Super-Humerali Epiſcoporum commen„tatur, ſi tamen Super-Humeralis nominè intelligatur id, quod „in hac quæſtione Pallium vocatur". Invadit ſignificationem, quâ Iſidorus affirmat per Pallium, utpotè laneam faſciam, ſignificari perditam Ovem, & ex his concludit : "Hæc cum ita ſint, non „video, qua ratione poſſit perpetuus ille lanei Pallii uſus in La„tina Eccleſia defendi". Reſpondeo hæc ita non eſſe. Eſſe varios errores. Primus eſt, quod inter Græcos ſolus Iſidorus Peluſiotes ſcribat Epiſcopale Pallium eſſe laneam faſciam, ſignificativam perditæ Ovis. Etenim in Apologetico ad Imperatorem Theodoſium libro ſanctus Cyrillus laudat Epheſinam Synodum, quod Neſtorium degradando, rapacem Lupum, Ovinâ pelle de„tractâ, omnibus mortalibus notum reddiderit". Et Chalcedonenſis Synodus in relatione ad ſanctum Leonem Papam ſcribit de degradato à ſe Dioſcoro, Alexandriæ Patriarchâ : " Lupum Paſto„rali pelle nudavimus, quâ prius quoque figurâ tantummodò, „ſeu in ſpeciem convincebatur obtectus". Et in libello, quem adversùs Anthimum, Eutychianum, ac ab Eutychiana Imperatrice Theodora intruſum Patriarcham, ſancto Agapeto Pontifici obtulerunt Martianus, ac alii Regiæ civitatis Archi-Mandritæ, hæc habent : "Contra Anthimum inſurrexiſtis, & Lupum, qui co„nabatur cooperiri per pellem Ovis, & tranſcendere oſtium Ec„cleſiaſticum, Ovinâ pelle denudaſtis". Libellus exſtat in primâ Actione Conſtantinopolitanæ Synodi ſub Patriarchâ Mennâ. Pa-

riforme sextæ Synodi de degradato Macario Antiocheno Patriarcha testimoninm est adductum in superioribus. Adversùs Macarium in octava Actione exclamavit universa Synodus : "Novo „Apollinario malos annos. Meritò ab Episcopatu alienetur. Nu„detur circumposito ei Pallio". Et fuit "denudatus". Et de hac denudatione universa Synodus scripsit ad sanctum Agathonem Pontificem : "Macarium Pastoritiâ veste denudavimus". Quod item sanctus Eutychius, dum in Patriarcham Constantinopolitanum fuit consecratus, Ovis errantis typum super humeros acceperit, supra audivimus ab Eustatio Presbytero.

Ex quibus addiscimus plura. Primò, quod Episcopale Græcorum Pallium omninò fuerit Ovina pellis. Secundò, quod ista pellis circumponeretur ipsorum humeris. Tertiò, quod omninò significaverit errantem ac perditam Ovem. Quartò, quod fuerit non dumtaxat Ovina, sed insuper Pastoritia. Quia nempe Episcopum constituebat Pastorem humeris portantem suas Oves. Omnem sibi subjectam Parochiam, Provinciam, aut Diœcesim. Quare Romanus Pontifex portat magnam Ovem : Universam sub cœlo Christianitatem. Deinde Episcopus esse debet non dumtaxat Ovium portator, sed etiam prima & omnium mundissima Ovis. Hinc pravi Episcopi, dum Pallium induunt, nec sunt Oves, nec Ovium Pastores, sed rapaces Lupi in veste Ovina. Quintò, quod Alexandrinus, Antiochenus, & Constantinopolitanus, ideoque & omnis omninò Orientalis Episcopus gestaverit tale Pallium. Et quidem Pallium, quo Chalcedonensis Synodus denudavit Dioscorum, erat Pallium sancti Marci, ideòque & ipsum fuit ex lana. Ex quo discimus sextò, quod istud sit non solius sancti Marci, sed etiam Institutum sancti Apostoli Petri. Proindè hic laneum Pallium gessit ac dedit etiam Antiochiæ & Romæ. Et omni Latinæ, immò toti sub cœlis Ecclesiæ. Septimò discimus, quod Græcorum Episcopi semper consueverint degradari per ablationem Pallii. Octavò, quod Anthimo Constantinopolitano Patriarchæ sanctus Papa Agapetus abstulerit Pallium. Ex quo non parùm vacillat fides Liberati Diaconi, scribentis ipsum ab Anthimo fuisse redditum Imperatrici Theodoræ. Nonò, quod hæc non sint commenta aut speculamina solius Isidori Peluſiotæ, sed perpetua ac firma traditio totius Orientalis, immò totius sub cœlo Ecclesiæ.

Secun-

Secundus error est, quod hæc non faciant pro Latina Ecclesia. Etenim Græci Pallii author omninò est sanctus Petrus: Quod ab ipso & Alexandrinum & Antiochenum ducat originem, quis possit ambigere ? Nec ambigendum est, quin etiam concurrerit ad institutionem Hierosolymitanæ disciplinæ. Etiam certum est, quod istic institutum Pallium secum detulerit Romam. Quare similiter certum est, quod sancti Gregorii Pallium fuerit Pastoritia & Ovina pellis. Ad istud evertendum nequaquam validus est Joannes Diaconus. Quid si quis conjecturet textum ejus esse mendosum, & legendum : "Quasi ex byssо candenti contextum"? Hanc inquisitionem & judicium relinquo me Sapientioribus. Tertius error est, quod sanctus Isidorus per Omophorion forsitan non intelligat Pallium. Quis non videat istam dubitationem esse manifestum errorem ? Quartus error est, quod mystica sacrorum Rituum significatio sit inter omnia argumenta quàm maximè opportuna vanitati conjecturarum. Certè ego ab infantia didici sacros Ecclesiæ mores, & ipsorum vetusta Significata humiliter venerari.

Trium Autocephalarum Sedium forma est non nihil elucidanda. Bassianus Ephesinus Episcopus, Asiaticus Exarchus, adversùs suam violentam degradationem, immo latrocinalem ejectionem, scripsit in suo libello ad Imperatorem Martianum: "Quidam eorum, qui „Sacerdotio funguntur, nec non & alii vulgares, crudelia in me „facere præsumpserunt. Spernentes enim immaculatorum virtu„tem Mysteriorum, quæ ex humilibus manibus meis susceperant, „post quàm à nobis Mysteriorum perfectio celebrata est, repen„tè apprehendentes me, & abripientes de sancta Ecclesia, plagis „afficiebant, ducentes & portantes in forum, aliquandò verò & „recludentes, gladiis me subjecerunt. In iis itàque, dum ipsius „vitæ periculum sustinerem, furentes & abripientes Pallium Sa„cerdotii mei, in Sede posuerunt quemdam ex eis, qui & ipse „præsumpserat ea, quæ in me incongruè facta sunt, & in meum „locum". Eadem de re Bassianus dixit ad Chalcedonensem Synodum : "Craſtinâ die Missas celebravimus omnes simul. Et post „Missas, manus injicientes, incluserunt me, & cum vi abripue„runt Pallium Sacerdotii mei, & sumentes unum ex ipsis, hunc „Stephanum, fecerunt Episcopum".

Affirmat varia. Primò, quod in Missarum celebratione gesta-

verit Pallium. Quia nempè Græci ipso utebantur ad quodvis solemne Sacrificium. Etiam lucet vocem, "Missa", esse insigniter antiquam. Non habetur in Græco textu, attamen hujus Latinæ translationis author videtur fuisse venerabilis Julianus, Coënsis Episcopus, unus è Patribus Chalcedonensis Concilii. Secundò Bassianus queritur, quod ipsum inimici Pontificalibus indumentis ornatum traxerint extra Ecclesiam, usque in forum. Videtur non solam barbaram violentiam culpare, sed etiam suo sacro Pallio illatam irreverentiam: Quia ipsum portari non poterat extra Ecclesiam. Tertiò queritur, quod se illo spoliaverint, atque ita extra Episcopatum ejecerint. Quartò, quod Stephanum Presbyterum statim consecraverint in Episcopum, atque etiam inthronizaverint. Licèt non exprimat, apertè tamen supponit, quod consecrato etiam Pallium dederint, aut sanè quod ille sibi ipsi acceperit. Etenim ante acceptum Pallium nec Patriarcha legitimè poterat sedere in Throno, adeoque nec inthronizari. Quare existimo, quod Ephesinus, uti & alii duo Exarchi, Pallium, quorumdam Patriarcharum more, de Altari sumpserit. Et ipsum Pallium sui Antecessoris. Forsitan illud ipsum, quod sanctus Timotheus acceperat à sancto Paulo. Et ita videtur fuisse factum usque dum sanctus Joannes Chrysostomus, ac ejus in Regiæ civitatis Cathedra Successores cœperunt invadere istas Diœceses, consecrare eorum Primates, atque ita Autocephaliam evertere. Et tunc omninò illis imposuerunt etiam Pallium. Porrò Bassianus oderat istas rapinas, ideoque inthronizatus fuerat sine interventu sancti Procli. Etiam Stephanus, ejus Adversarius, fuit taliter consecratus. At verò Chalcedonensis Synodus per suum vigesimum octavum Canonem probavit rapinam. Quapropter exinde isti Exarchi, uti consecrationem, ita & Pallium debuerunt à Constantinopolitano Patriarcha accipere. Non per transmissionem, sed in ipsa consecratione.

CAPUT

CAPUT XIV.

Exponuntur Africanarum Synodorum variæ species, forma, atque authoritas.

AFricanæ Synodi fuerunt in sextuplici differentia. Prima species erat illa Synodus, quam cum suæ Parochiæ Clero faciebat quisque Episcopus. Olim dici poterat Parochialis, nos hodie appellamus Synodum Diœcesanam. Est antiquissima. Etenim de Ursatio ac Valente, Arianis Episcopis, ad Imperatorem Constantium scribit Hosius Episcopus Cordubensis: "Ultrò Romam venerunt, & »coram Episcopo ac Presbyteris ibi præsentibus confessionem »suam Scripto ediderunt". Exstat epistola apud sanctum Athanasium in literis ad ejus Monachos. Et de Joviniano Hæresiarcha ac ejus Asseclis scribit ad Mediolanensem Ecclesiam Siricius Pontifex: "Facto ergò Presbyterio, constitit" ipsorum dogmata »doctrinæ nostræ, id est, Christianæ legi esse contraria, unde »omnium nostrum, tam Presbyterorum, quàm etiam totius Cleri, »una suscitata sententia est, ut novæ hæresis Inventores, Divinâ »sententiâ & nostro judicio in perpetuum damnati, extra Ecclesiam remanerent". Istam Synodum Siricius Presbyterium, nos hodiè appellamus Romani Pontificis Consistorium. In simili Synodo, memorata & exposita per Presbyterum Paulum Orosium, Ioannes Hierosolymæ Episcopus discussit dogmata Hæresiarchæ Pelagii. Et ex Siricii testimonio patet, quod novas etiam hæreses non in generali totius Ecclesiæ Synodo, sed in solo Romano Consistorio damnare sit res antiquissima, atque authentica. Talium in Africa Synodorum plura exempla habemus in literis sancti Cypriani. Istiusmodi item fuit Synodus, in qua sanctus Augustinus curavit sibi in Successorem eligi Presbyterum Eradium.

Attamen rariora sunt apud Afros exempla hujusmodi Synodorum. Etenim modicus erat Clerus in multis Ecclesiis. Quod plures non nisi unicum haberent Presbyterum, ad Primatem Aurelium

Cap. 54. relium dixit in plena Synodo Posthumianus Episcopus. Et ipse Aurelius: "Tanta indigentia Clericorum est, multæque Ecclesiæ „ità desertæ sunt, ut ne unum quidem Diaconum vel illiteratum „habere reperiantur. Nam de cæteris superioribus Gradibus & „Officiis tacendum arbitor. Quia si Ministerium Diaconi facilè „non invenitur, multò magis superiorum Honorum inveniri „non posse, certissimum est. Et quotidiè nos planctus diver„sarum ferè emortuarum Plebium jam non sustinemus, quibus „nisi fuerit aliquando subventum, gravis nobis & inexcusabilis „innumerabilium animarum pereuntium caussa apud Deum man„sura est". Hinc in Afrorum Synodis quandoque videmus Epi„scopos ob unicum puerulum Lectorem graviter contendentes. Subvenit tandem S. Augustinus per sua apud omnem Africam multiplicata Monasteria. Quod ex ipsis abundantem Clerum omnis Africa acceperit, testatur in illius vita S. Possidius. Insuper inopes erant Afrorum Ecclesiæ, & paucorum proventuum. Et in nulla, nisi in sola Carthaginensi, lego fuisse Archi-Diaconum, aut similes Dignitates. Non nego fuisse, sed affirmo occurrere rarissimam ipsorum memoriam. Hinc etiam existimo Parochiales Synodos apud Afros fuisse rariores. Fuisse forsan celebratas à paucis vicinis inter se Episcopis.

Cap. 98. Afrorum Codex laudat "plenarium uniuscujusque Provinciæ „Concilium". Alius, qui quinto Carthaginensi Concilio adscri-
Can. 76. „bitur, ibidem Canon exponit: Placuit ut quotiescumque Con„cilium congregandum est, Episcopi, qui neque ætate, neque „ægritudine, neque aliquâ graviori necessitate impediuntur, „competenter occurrant. Et Primatibus suarum quarumcumque „Provinciarum intimetur, ut de universis Episcopis vel duæ, „vel tres turmæ fiant, & de singulis turmis vicissim quotquot „electi fuerint, ad diem Concilii instantissimè occurrant. Quod „si non potuerint occurrere, excusationes suas in Tractoria con„scribant. Vel si post Tractoriæ adventum aliquæ necessita„tes repentè forsitan ortæ fuerint, nisi rationem impedimenti „sui apud Primatem reddiderint, Ecclesiæ suæ communione „debere esse contentos". Afrorum Provinciæ habebant numerosissimos Episcopos. In catalogo, quem suis libris indidit Victor Vitensis Episcopus, Numidia habet centum viginti tres. Et non paucas deesse novit ille, qui plures hinc inde occurrentes

rentes diligenter annotare voluerit. Afri servabant Nicænum Canonem, mandantem ut bis in anno fiat Provinciæ Synodus. Hinc ne tot Episcopi toties fatigarentur, quasdam in tres, quasdam Provincias sanxerunt dividi in duas turmas, atque ipsas alternatim convocari. Divisio videtur subfuisse Primatis arbitrio, atque ita possit eadem Provincia quandoque trifariàm, quandoque bifariàm fuisse divisa. Excipe tamen Tripolitanam. Hæc non habebat nisi quinque, aut sex Episcopos, ideòque non egebat istâ divisione. Nihilominus quandoque ex gravioribus caussis conveniebant omnes Provinciæ Episcopi. Ita ad discutiendos Pelagianæ Hæresis articulos Aurelius omnes Proconsularis Provinciæ, Sylvanus Primas convocavit omnes Episcopos Numidiæ. Et sine talis Synodi assensu Carthaginensis Exarchus non poterat novos Episcopatus erigere. Dicebatur plenarium non totius Africanæ Diœcesios, sed totius Provinciæ Concilium. Quare plenarium Concilium apud Afros habuit duas species. Etiam Provinciæ Synodus. Non plena est secunda, plena ejus Synodus est tertia species Africanarum Synodorum.

De Tractoria, seu literis Tractoriis scribit in sexto libro Dominus Petrus de Marca: "Legati, sivè Vicarii Episcoporum", Cap. 31. à Synodo aut simili Conventu "absentium, exhibebant vicem „eorum cum literis Tractoriis. Sic illa ætas vocabat literas, „quibus Episcopi committebant vices suas iis, quos ad Synodos „mittebant, ut patet ex hoc loco, & ex formula decima quarta, „quæ continet Tractoriam, quam Prudentius Tricassium Epi„scopus per Vicarium suum mittit ad celebrandum electionem „Episcopi Parisiensis. In Collectione tamen Canonum Africa„norum Tractoriæ, sivè Tractatoriæ dicuntur literæ, quibus „Metropolitanus Episcopus Com-Provinciales invitat ad Synodum". Locus ab ipso laudatus est inter antiquas, quas secundo Gallicanarum Synodorum Tomo subjecit Jacobus Sirmondus, Episcopalium promotionum formulas undecima, agens de examine Williberti Presbyteri, Electi Catalaunensis: "Convenien„tibus apud Carisiacum pro examinatione Williberti Presbyteri, „qui futurus erat Catalaunensis Episcopus, Hincmaro Diœcesis „Remensium Archi-Episcopo, item Hincmaro Laudunensium „Episcopo, Odone Belgivagorum Episcopo, cum Legatis Ro„thaldi, Erpuini, Hilmeradi, Raginelmi, & Joannis, ejusdem Diœcesis

„Diœceſis Epiſcoporum, vices eorundem Patrum ſuorum cum „Tractoriis, ſicut Regulæ præcipiunt, exhibentibus". Porrò laudata quarta decima formula habet hanc epigraphen: "Tractoria Pru„dentii Epiſcopi Tricaſsini, quam per Vicarium miſit ad Ordi„nationem Ænææ Pariſienſis Epiſcopi, cum ipſe adeſſe non poſſet". Erat Mandatum Epiſcopi, ſeu Epiſcopalis Mandati Inſtrumentum. Dicebatur "Tractoria, ſeu Tractoria Epiſtola", quod per ipſam Epiſcopus ſuum Legatum aut Vicarium traheret ad Synodum, aut aliud quodvis negotium. Graſſabantur tunc in Gallia quæſtiones miſerabilis Monachi Godeſchalci & Hincmari Metropolitæ Rhemenſis de Divinis auxiliis atque Decretis. Hinc ſanctus Prudentius in Ænææ promotionem conſentire noluit, niſi ille conſuetæ Epiſcoporum profeſſioni adderet duos articulos. Primum, quo S. Auguſtini de Divinis auxiliis ac Decretis dogmata profiteretur ſe admittere. Alterum, quo quatuor famoſa præfati Metropolitæ Hincmari Cariſiaca Capitula damnaret. Et hoc ante Hincmari oculos. Et Ænæas debuit obedire. Judicio unius Prudentii. Quid igitur Dominus Archi-Epiſcopus culpat Sanctiſsimum ſuæ gentis Apoſtolum ac Reſtauratorem Bonifacium, quoniam antiquæ Metropolitarum profeſsioni curavit Synodaliter adjici articulum de præſtanda obedientia Romanæ Eccleſiæ?

Interim Dominus Archi-Epiſcopus labitur, quod ſanctus Prudentius ſuum Vicarium miſerit ad celebrandam Ænææ electionem. Etenim miſit ad Electi examen & conſecrationem. Et conſtanter dicendum eſt, Tractoria. Quidam hinc inde Codices legunt, Tractatoria: At certum eſt eſſe mendoſos. Etiam Tractoriarum plures fuerunt ſpecies. Etenim in literis ad Africæ Vicarium, quibus mandat Africanos Epiſcopos tranſmitti ad primam Arelatenſem Synodum, Imperator Conſtantinus ſcribit: „Singulis Epiſcopis ſingulas Tractorias tribuas". Jacobus Sirmondus in ſuis ad epiſtolam Scholiis exponit: "Tractoriæ dicebantur Diplomata ſeu Codicilli, quibus copia fiebat uſurpandi „curſus publici". Deſumpſit ex Hieronymo Bignonio, ad undecimam, quę de Regiorum Legatorum Tractoriis ſancit, Marculphi formulam ſcribente: "Tractoriarum uſum à Romanis „mutuatum eſſe hæc formula indicat. Sunt autem Diplomata, „quæ dantur Miſsis, vel Evocatis à Principe, ut curſu publico uti

„uti poſsint, quem alioquin abſque Diplomate uſurpari fas non „erat, adſcriptis etiam locis & manſionibus, quibus ſumptu pu„blico ali debent. Commeatus enim in itinere præſtandus de„ſiniri his literis ſolebat, ut hæc quoque formula exemplo eſt". Demonſtrat iſtam vocem non rarò ſic uſurpari etiam in antiquis Francorum Regum Capitularibus. Et eſſe deſumptam ex Legibus Romanorum. Et hæc eſt originalis & primaria ſignificatio.

Secundam ſignificationem adducit in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus Auguſtinus, de Excommunicatis ac aliis per Eccleſiam damnatis ſcribens: "Miſſa Tractoria ſuper Epiſt. 162. „eorum nomine per totum Orbem terrarum, ab omnibus Ec„cleſiis eorum communio præcidetur". Laudat Encyclicas literas, quibus antiqua Eccleſiæ diſciplina famoſam alicujus damnationem denunciabat, atque ita trahebat per omnes ſub cœlo Eccleſias. Tertiam vocis ſignificationem adducit in Commonitorio ſuper Celeſtii nomine Marius Mercator, laudans Encyclicam atque Dogmaticam epiſtolam, qua ſanctus Papa Zozimus damnavit Pelagianos errores, & quam ſubſcribendam tranſmiſit ad omnes ſub cœlo Epiſcopos: "Beatæ memoriæ Epiſcopi Zozimi Cap. 3. „Epiſtola, quæ Tractoria dicitur, quâ Celeſtius Pelagiuſque „damnati ſunt, quæ & Conſtantinopolim, & per totum Orbem „miſſa, ſubſcriptionibus SS. Patrum eſt roborata". Hæc eſt epiſtola, cui Julianus Eclanenſis Epiſcopus ſubſcribere noluit, & adversùs quam appellavit ad generalem totius Eccleſiæ Synodum, ideoque ſolemniter cum ſuis damnatus, fuit proſcriptus ex Italia, atque ita tanquam ſecundus Cain cœpit vagari toto Orbe Romano. Simili ferè modò vocem accipit ſanctus Leo in literis ad ſanctum Paſchaſinum, Lilybetanum in Sicilia Epiſcopum, ſuum in Chalcedonenſi Synodo Legatum: "Antiochenus Epiſcopus, miſſis per Provincias ſuas Epiſt. 68. „Tractoriis, & univerſi Epiſcopi epiſtolæ meæ præbuêre con„ſenſum". Laudat Encyclicum programma, quo Maximus Patriarcha Antiochenus dogmaticum ſuum Tomum publicarat per omnes ſuas Provincias, & juſſerat ab omnibus Epiſcopis admitti per ſolemnem profeſſionem, atque ſubſcribi. Iſtiuſmodi literæ & ſua Objecta per totum Orbem, & Subditorum conſenſum trahebant in ipſas: Hinc meritò dicebantur Tractoriæ.

Quarta igitur Tractoriæ ſpecies eſt ſuperioris Antiſtitis epiſtola, quâ ſibi ſubditos Epiſcopos ille convocat ad Synodum. Hanc Tractoriam laudat adductus Africani Codicis Canon, qui in quinta Carthaginenſi Synodo eſt decimus. Eandem laudat in ſcripto poſt Carthaginenſem Collationem libro ſanctus Auguſtinus, ſcribens Donatiſtas fuiſſe eò evocatos per ſui Primatis Tractoriam. Iſtius Tractoriæ formam docet nos idem Auguſtinus in literis ad Victorinum Epiſcopum : "Tractoria ad me quinto »,Idus Novembris venit, jam finito die, & me valdè indiſpoſitum »,invenit, ut occurrere omninò non poſſem. Verumtamen ſive »,imperitiam meam moverit, ſive juſtè motus ſim, tuæ Sanctitatis & Gravitatis eſt arbitrari. Legi in eadem Tractoria etiam »,ad Mauritanias eſſe ſcriptum, quas Provincias ſcimus ſuos habere Primates. Quod ſi & ex eis ad Numidiam convocandum »,eſſet Concilium, oportuit utique ut aliquorum Maurorum Epiſcoporum, qui iſthìc priores ſunt, nomina in Tractoria ponerentur. Quod in iſta Tractoria non reperiens, multùm miratus ſum. Deinde ad ipſos Numidas ità perturbato & neglecto »,ordine ſcriptum eſt, ut nomen meum tertio loco invenerim, »,qui novi quam poſt multos Epiſcopus factus ſim. Quæ res & »,aliis injurioſa eſt ſatìs, & mihi invidioſa. Prætereà venerabilis »,Frater & Collega noſter Xantippus Tagaſtenſis dicit, quod eum »,Primatus ipſe contingat. Et ergà plurimos ſic habetur, & tales mittit epiſtolas. Qui etiam error ſi facilè inter veſtram Sanctitatem cognoſci & corrigi poteſt, non debuit tamen in Tractoria, quam Venerabilitas tua miſit, nomen ejus prætermitti. »,Quod ſi in mediis locis conſcriberetur, & non in primo ponerétur, multùm mirarer : Quantò magis mirandum eſt, quod »,nulla ibi ejus admemoratio facta eſt, qui maximè ad Concilium »,venire debuit, ut de ipſo Primatus ordine cauſſa omnium Numidarum Epiſcopis Eccleſiarum primitùs ageretur. His de cauſſis »,etiam venire dubitarem, ne forſan falſa eſſet Tractoria, quâ tanta »,perverſitas appareret".

Epiſtola non caret mendis. Etenim pro verbis, "Inter Sanctitatem veſtram cognoſci & corrigi poteſt", videtur legendum : "Inter Sanctitates veſtras cognoſci & corrigi non poteſt". Ad verba, "Omnium Numidarum Epiſcopis", videtur dicendum : "Ab »,omnium Numidarum Epiſcopis". Ad vocem, "Quâ tanta perverſi-

»,verſitas appareret", addenda videtur præpoſitio, "In". Deinde Xantippus malè ſcribitur Tagaſtenſis Epiſcopus. Etenim in Numidia non fuit, niſi unica Tagaſta, & ejus tunc Epiſcopus erat ſanctus Alipius. Quare legendum puto : "Xantippus Tigiſenſis". Quidquid ſit, inter Xantippum & Victorinum fuit lis de Primatu Numidiæ. Uterque dixit ſe ſeniorem totius Provinciæ, ideòq; & Primatem. Uterque ſe intruſit in poſſeſſionem, Tractorias mittens per omnem Provinciam, ac omnes Collegas evocans ad Synodum. Quo in loco, & quâ ratione fuerit deciſa cauſſa, ignoro. Interim Xantippus obtinuit victoriam. Etenim in Africanis Synodis aliquoties legimus : "Xantippus Epiſcopus primæ Sedis Nu»,midiæ". Niſi tamen victor evaſerit per mortem Victorini. Porrò Victorini Tractoria, licet ineptiſſima, per ſancti Auguſtini correctionem docet nos plura. Primò, quod in Synodali Tractoria debuerint exprimi nomina omnium Epiſcoporum, qui ad Synodum evocabantur. Quod omnes evocati, licet diverſarum eſſent Provinciarum, debuerint poni in eadem Tractoria, nequaquam in diverſis. Hinc enim Auguſtinus Victorinum arguit, quod Mauritaniæ Epiſcopos, quos ad ſuam Synodum etiam evocârat, in directa ad Numidas Tractoria non expreſſiſſet. Secundò nos docet, quod omnium & ſingulorum Epiſcoporum nomina debuerint inſcribi, nullius penitùs prætermitti. Hinc enim Victorinus arguitur, quod Xantippum, licèt ſuum adverſarium competitorem, non inſcripſiſſet. Agitur de Tractoria ad plenam totius Provinciæ Synodum, non ad illam quæ fiebat per unicam dumtaxat turmam. Tertiò docemur, quod omnes debuerint inſcribi ſuo ordine. Hinc enim Auguſtinus affirmat Xantippum debuiſſe inſcribi primum, & graviter arguit ac queritur ſe tertio loco fuiſſe inſcriptum, ante multos ſeniores. Et hinc ſanxit quinta Carthaginenſis Synodus : "Quod ſi non potuerint occurrere, excuſa»,tiones ſuas in Tractoria ſubſcribant". Quapropter Tractoria debuit apud Afros eſſe largum folium, immò integrum volumen : Et inter ſingulorum Epiſcoporum nomina debuit habere ſpatium, capax interſcribendæ excuſationis. Hæc epiſtola, quoniam Epiſcopos trahebat ad Synodum, rectè dicebatur Tractoria.

Quarta Africanarum Synodorum ſpecies fuit "Africana Syno»,dus, de qua antiquus Romanæ Eccleſiæ Codex : "Quæ in Con»,cilio Africano ſunt promulgata, in hoc Carthaginenſi Concilio con-

„confirmantur". Distinguit Carthaginense Concilium, & Afri-
Cap. 2. canum. Et in literis ad Valentinum, Adrumetini Monasterii Præ-
fectum, sanctus Augustinus laudat ac distinguit Concilium Pro-
vinciæ Carthaginensis, Concilium Numidiæ, Africanum Con-
Epist. 47. cilium, & Concilium plenarium totius Africæ. Africanam Sy-
nodum credo fuisse illam, quæ non ex omnibus, sed tamen ple-
bat ex pluribus Provinciis. Istiusmodi fuit Synodus Adrumetina,
de qua habet Carthaginensis, celebrata sub Arcadii tertio, secun-
do Honorii Consulatu: "In hoc Concilio Legati directi sunt
„Episcopi Proconsulares ad Concilium Adrumetinum". Ejusmodi
fuit etiam Teleptensis Synodus aut Zellensis in Byzacio. Aderant enim
Vincentius Colusitanus, & Fortunatianus Neapolitanus Episcopus,
Legati Proconsularis Provinciæ. Istiusmodi Synodum facere vo-
lebat etiam Victorinus ad sibi firmandum, quem prætendebat,
Primatum Numidiæ. Et illum sanctus Augustinus culpavit, non
quod Mauros invitasset ad Synodum, sed solummodò quod ipsos
in Tractoria non expressisset: Quod omnem, quam volebat, Sy-
nodum non convocasset per eandem Tractoriam. Ex quo disci-
mus, quod Provinciarum Primates, dum tractandi negotii gra-
vitas cogeret ac suaderet, potuerint aut suam Synodum invitare
vicinam Provinciam. Carthaginensis poterat & cogere.

Quinta earum Synodorum species est illa, quam laudat ac di-
rigit tertia Carthaginensis Synodus: "Placuit ut propter cauſſas
Can. 2. „Ecclesiasticas singulis quibusque annis Concilium convocetur, ad
„quod omnes Provinciæ, quæ primas Sedes habent, de Concilliis
„suis ternos Legatos mittant, ut & minùs invidiosi, minûsque
„hospitibus sumptuosi Conventus plena possit esse authoritas. De
„Tripoli autem propter inopiam Episcoporum unus Episcopus
„veniat". Erat plenaria totius Africanæ Ecclesiæ Synodus, habe-
batque plenam universalis Concilii authoritatem, attamen cele-
brabatur per solos & paucos Legatos Provinciarum. Fiebat
ista personarum diminutio, quo annuus iste Conventus esset mi-
nùs sumptuosus, ut minori pateret invidiæ, ut quotannis non fa-
tigaret omnes Episcopos. Etiam Proconsularis Provincia, licèt
intra ipsam ageretur Synodus, mittebat Legatos. At plures. Nam
in Carthaginensi Synodo, quæ cum Apostolicæ Sedis Legatione
tractavit quæstiones de Clericalibus ad laudatam Sedem appella-
tionibus, adfueruut decem Proconsulares Episcopi, & adjungitur:
Lega-

"Legati Proconsularis Provinciæ". Et in Synodo, quæ dicitur
tertia Carthaginensis, hæc legimus: "Omnes Episcopi, quadra-
„ginta quatuor numero, subscripserunt". Duarum Mauritaniarum,
Numidiæ, Byzacii, ac Tripolitanæ Provinciæ erant in universum
tredecim: Non poterant esse plures. Quare ex Proconsulari Pro-
vincia, præter Præsidem Aurelium, erant Episcopi triginta. Cata-
logus, quem suis libris inseruit Victor Vitensis Episcopus, affir-
mat isto tempore in Proconsulari Provincia fuisse Episcopos quin-
quaginta quatuor. Erant longè plures Sedes. Etenim Synodo,
quam sub Innocentii Pontificatu celebravit Aurelius contra Pe-
lagianos, adfuerunt Episcopi sexaginta octo. Nec dubitandum
est, quin plures abfuerint. Quare existimo istos triginta Episco-
pos fuisse unam è tribus turmis, & harum unam istis Carthagi-
nensibus Synodis semper adfuisse. Porrò istæ Synodi non semper
Carthagine, immò non semper in Carthaginensi Provincia, sed
modò fiebant in hac, modò in ista. Hinc existimo Provinciam,
in cujus gremio fiebat Synodus, habuisse singulare privilegium,
ex quo possent plures Episcopi adesse. Ad minus una turma:
Forsitan tota Provincia. Etenim quinto Carthaginensi Concilio
præter Aurelium Præsidem subscripserunt septuaginta duo Episco-
pi, adeoque sexaginta, aut quinquaginta novem Proconsulares.
Haud dubiè ipsorum aliqui ex cauſſis abfuerunt, ideoque videtur
adfuisse reliquum corpus totius Provinciæ. Erat reverà singulare
privilegium. Etenim apud Ferrandum Diaconum habemus hunc
Canonem Thusdritani Concilii: "Episcopus, qui non susceptâ Le-
„gatione universali Concilio interesse præsumpserit, ab eis Epi-
„scopis, qui Legationem suscipiunt, ad ipsum Concilium non ad-
„mittatur". Canon debet intelligi de Episcopis Provinciarum,
extra quas celebrabatur Synodus.

Quapropter hi Synodales Legati debebant Synodaliter eligi.
Hinc in Carthaginensi, quæ sub Theodosii ac Rumorodio Consu-
latu celebrata dicitur, Synodo ad Præsidem Aurelium dixit san-
ctus Alipius Episcopus Tagastensis: "Nos quidem de Numidia ve-
„nimus, & sancti Fratres Augustinus & Possidius, sed de Numi-
„dia Legatio mitti non potuit, quod adhuc tumultu Tyronum
„Episcopi propriis necessitatibus in civitatibus suis aut impediti,
„aut occupati sint. Nam etiam Tractoriam Sanctitatis tuæ cum
„ad sanctum Senem Xantippum deferrem, in præsenti Tractatu
hoc

„hoc visum fuerat, ut Concilium indiceretur, quo instructa Le-
„gatio posset ad Concilium destinari, sed cum posterioribus literis
„adjungerem de impedimento Tyronum, Rescriptis propriis ex-
„cusavit". Et Aurelius directo ad totam Synodum sermone res-
pondit: "Non dubium est, quod prædicti Fratres & Co-Episcopi
„nostri Numidiæ, cum Gesta Concilii acceperint, & suos adhi-
„bebunt consensus, & in effectum deducere maturabunt quæ-
„cumque in Placitum venerint. Curâ ergò istius Sedis, hoc ip-
„sum ut eis intimetur, necesse est provideri". Alipius, Augu-
stinus, ac Possidius videntur à Xantippo Primate transmissi ad
Synodum. Quod tamen non essent Synodaliter electi, non præ-
sumpserunt se ingerere, sed caussam, ex qua non esset facta ele-
ctio, exponentes obtulerunt se judicio Synodi. Et Synodus gra-
tiosè ac dispensatoriè eos admisit. Ob varias caussas. Primò, quod
intermissæ, quæ eligere debuerat, Synodi caussa esset peremptо-
ria. Secundò, quod personæ essent omni exceptione majores,
ac plenæ fidei. Tertiò, quod essent ordinarii suæ Provinciæ Le-
gati ad Synodos. Quartò, quod Synodi Acta, adeoque & suam
admissionem, sponderent ratificanda, probanda, ac admittenda ab
omni sua Provincia. Quintò, quod istam curam Aurelius diceret
spectare ad suam Primatialem Sedem, atque ità in se reciperet.
Porrò ista Legatio eligi debuit non à plenaria, sed dumtaxat ab
ordinaria Provinciæ Synodo, quæ erat unius solummodò turmæ.

Eadem in Synodo defuerunt Legati Mauritaniæ Cæsaræensis,
ac Tripolitanæ Provinciæ. Hinc quidam Episcopi hæsitarunt,
utrum esset aperienda Synodus, & in ipsa procedendum. At verò
Lucianus & Sylvanus, Sitifensis Mauritaniæ Legati, reposuerunt:
"Serò ad Cæsaræenses Fratres nostros Tractoria venit. Nam jam
„& illi venirent. Tamen necesse est, ut veniant. Et confidi-
„mus de animis ipsorum, quia si quid in hoc Concilio gestum
„fuerit, & ipsi sine dubio suos consensus adhibebunt". Rogant
& suadent Legatos istos tantisper exspectari, atque ità differri Sy-
nodum: Profitentur tamen, si diu morentur, posse procedi. At
verò de Tripolitanæ Provinciæ Legato dixit ad Synodum Præses
Aurelius: "De Tripolitanis Fratribus nostris hoc potui condiscere,
„quod Dulcitium Fratrem nostrum destinaverint Legatum. Sed
„quia non potuit occurrere, hoc asseveraverunr quidam filii nostri,
venientes de supradicta Provincia, quod memoratus navi se com-
miserit,

„miserit, & credendum est accidisse nonnullam de tempestatibus
„moram, quæ retardarit ejus adventum. Tamen etiam circa ipsos,
„si Charitati vestræ placet, hæc forma servabitur, ut Placita Con-
„cilii ad eosdem transmittantur". Et Synodus reposuit: "Hæc
„quæ statuit Sanctitas vestra, omnibus placent". Proindè quan-
tumvis major Legatorum pars, etiam ex caussis, abesset, Syno-
dus poterat pergere, & habebat plenam authoritatem. Quod
ipsum confirmat Honorati & Urbani, Sitifensium Legatorum, ad
Carthaginensem Synodum interlocutio: "Jam dudùm, cum apud
„Sanctitatem vestram allegaremus Scripta, dilati sumus eâ contem-
„platione, quo usque Fratres nostri advenire possent de Numidia
„Legati. Sed quià non pauci dies sunt, quibus exspectati mini-
„mè venerunt, ultrà prætermittere, quæ nobis mandata sunt à
„nostris Co-Episcopis, non oportet; atque ideò, Fratres, suggestio-
„nem nostram libenter admittite". Et Synodus admisit ac pro-
cessit.

Porrò Legati adducere debuerunt varias à suæ Provinciæ Sy-
nodo literas. Primò testimoniales suæ Legationis literas, sive
Tractoriam. Et ipsas examinandas, probandas, Gestis inserendas
exhibere Synodo. Hinc ad suam Carthaginensem, Theodosii ac
Rumoridi Consulatu celebratam, Synodum præfatur Aurelius:
"Ordo rerum deposcit, ut primitùs de Fratribus nostris & Con-
„sacerdotibus, qui ad Concilium vel de Byzacio, vel certè de
„Mauritania convenerunt, quæramus quemadmodùm huic Con-
„cilio decreverint interesse. Et offerentibus Philologio, Geta,
„Venustiano, & Feliciano, Episcopis Provinciæ Byzacenæ, Le-
„gationis literas, & recitatis; offerentibus etiam Luciano & Syl-
„vano, Legatis Mauritaniæ Sitifensis, Legationis literas, & reci-
„tatis; Aurelius Episcopus dixit: Horum Scriptorum textus ser-
„vabitur Gestis". Sunt quatuor Byzaceni, duo dumtaxat Legati
Sitifenses. Contra regulam. Rationem ignoro. Suspicor esse
mendum: Unum Sitifensem Scriptorum vitio migrasse ad Byza-
cenos. Interim ista Tractoriæ exhibitio non fuit Afris propria,
sed est commune jus totius Ecclesiæ. Præter istas literas Legati
habuerunt sua, quæ egredi non poterant, suæ Synodi Mandata,
ac sua insuper Commonitoria. Item quædam solo verbo citra
Scriptum Mandata. Etenim præfati Honoratus & Urbanus dicunt
ad Synodum: "Et illud nobis verbo mandatum est". Erant enim

Universidad de Deusto
Biblioteca

Illustriores suarum Provinciarum Episcopi, ideoque fide per omnia digni.

Sexta Africanarnm Synodorum species est plenissima totius Diœcesios Synodus, non per solos Legatos, sed per omnes omnium Provinciarum Episcopos. Joannes Garnerius in digressione de Conciliis Africanæ Ecclesiæ advertit ad plenissimas hasce Synodos nunquam comparuisse omnes omnium Provinciarum Episcopos, sed ex quavis unicam dumtaxat turmam, & dat suæ sententiæ fundamentum: "Undè intelligere est, quam ob caussam nulla Catholicorum Africana Synodus legatur plures Episcopos habuisse, „quam ducentos & viginti ad summum, cum tamen in Africa „fuerint plures quingentis Ecclesiæ Episcopales Catholicæ. Scilicet conveniebat ex singulis Provinciis una tantùm turma, id „est, media ferè pars, ex qua tamen aliqui justas haberent absentiæ caussas, Id verò sapienter institutum fuit, ne Pastoribus „suis orbatæ Ecclesiæ damni quidquam paterentur. Suam enim „vicino Episcopo remanenti profecturus commendabat. Ea porrò „disciplina viguit apud Catholicos, sed aliis moribus vivebant Do„natistæ". Observatio non est temeraria. Etenim licet ista Provinciarum in turmas distributio fuerit iutroducta pro solis Provinciarum Synodis, videtur tamen usu fuisse extensa etiam ad plenissimas totius Africæ. Numerosissima post istud Decretum celebrata
Lib. 53. Synodus, si Photii Bibliothecæ credimus, fuit ducentorum viginti quatuor Episcoporum. Hinc Joannes Garnerius non malè infert præfatis Synodis adfuisse non totas Provincias, sed unam solummodò turmam. Errat tamen turmam generaliter fuisse mediam partem. Erat quandoque tertia pars. At verò Aurelii Primatis Canones spernebantur à Donatistis. Quare ipsi non habuerê turmas, & permansernnt in antiqua, quæ usque ad schisma iper totam gentem fuerat, consuetudine. Hinc in ipsorum Bagaiensi Synodo ex solis Primianistis fuerunt trecenti & decem Episcopi.

In hac etiam Synodo præsertim locum habuit hic Canon Afri-
Can. 127. cani Codicis: "Cum quibusdam peractis, multi Episcopi cæterorum peragendorum moras se conquererentur sustinere non posse, „& ad proprias Ecclesias festinarent, placuit universo Concilio, „ut ab omnibus eligerentur de singulis quibusque Provinciis, qui „propter alia peragenda residerent". Hos electos Synodus appellat Judices, & addit ex utraque Mauritania, Numidia, ac Byzacio tres,

tres, ac decem Proconsularis Provinciæ Legatos fuisse electos in istos Judices. Nullum ex Tripoli. Nempè quod nullus Legatus advenisset. Etiam in Carthaginensi collatione septem ex Catholicis, & totidem ex Donatistis fuerunt electi, ut agerent omnia. Erant omnium reliquorum Compromissarii. Attamen tunc id factum est non ad dimittendos reliquos Episcopos, sed ad evitandas clamorum in futura collatione turbulentias. Dico istum Canonem habuisse locum etiam ac præsertim in plenissimis Afrorum Synodis. Quoniam licet in Synodo & pro Synodo ex Legatis emanaverit, potiori tamen jure locum obtinuit in plenissimis Synodis.

Occurrunt aliquot quæstiones. Prima est, Quoties oportuerit celebrare hasce Synodos? Respondeo plenariam ex solis Legatis Synodum multò tempore fuisse celebratam singulis annis. Hinc tertia Carthaginensis Synodus, & Hipponensium Canonum Compendium ipsam appellant "Concilium universale anniversarium". Cap. 7. 8.
Et illud compendium adjungit: "Ut per singulos annos Conci- Cap. 6.
„lium convocetur". Exponit in Carthaginensi Synodo Primas Aurelius: "Constitutum fuit in Concilio Hipponensi, ut singulis
„annis contraheretur Concilium Africæ plenarium". Exstat in Cap. 94.
Africano Codice. Videtur ibidem exstare integer Hipponensis Canon: "Confirmandum est in hac Synodo, ut secundùm Ni- Can. 18.
„cæna Statuta, propter caussas Ecclesiasticas, quæ ad perniciem „Plebium sæpè veterascunt, singulis quibusque annis Concilium „convocetur, ad quod omnes Provinciæ, quæ primas Sedes habent, „de Conciliis suis binos, aut quantos elegerint, Episcopos Legatos „mittant, ut congregato Conventu plena possit esse authoritas". Primas Aurelius Africanam Ecclesiam invenit & accepit valdè deformatam. Ex variis caussis. Una fuit, quod generalis totius gentis Synodus fuisset rarior. Ità & Apostolus noster sanctus Bonifacius scribit apud nos Christianitatem fuisse destructam, quod per octoginta annos cessasset celebratio Synodorum. Quapropter gentis suæ mores restauraturus Aurelius statim in Hipponensi Synodo sanxit laudatum Canonem. Ista enim, in qua & sanctus Augustinus adhuc Presbyter coram Episcopis disputavit de fide & Symbolo, est inter omnes Aurelianas prima. Erat isti tempori duriusculus Canon. Hinc Aurelius addidit, quod in alia ad ipsum Synodo dixerunt Honoratus & Urbanus, Legati Sitifenses: "Sanctitati

Cap. 2. „citati tuæ nos ſpopondiſſe jam dudùm meminimus, ut ſingulis „quibuſque annis ad tractandum conveniamus". Aurelius Canoni ſuperaddidit ſpontaneam Epiſcoporum profeſſionem, & Pactum, Canonem polivit tertia, vel quævis alia Carthaginenſis Synodus: „Similiter placuit, ut propter cauſſas Eccleſiaſticas, quæ ad per„niciem Plebium ſæpè veteraſcunt, ſingulis quibuſque annis Con„cilium convocetur. Ad quod omnes Provinciæ, quæ primas „Sedes habent, de Conciliis ſuis ternos Legatos mittant, ut & „minùs invidioſi, minùſque hoſpitibus ſumptuoſi Conventus plena „poſſit eſſe authoritas. De Tripoli autem, propter inopiam Epi„ſcoporum, unus Epiſcopus veniat". Exinde Provinciæ non ampliùs binos, aut quot vellent, potuerunt Legatos mittere, ſed fuerunt conſtrictæ ad mittendos tres. Exceptâ Provinciâ Tripolitanâ. Et juxtà has Aurelii regulas dudùm vixit Africana Eccleſia. At verò ad aliam Synodum poſt laudatas eaſdem regulas idem

Can. 94. 95 Aurelius edixit: "Ad quia hoc", utiq; quotannis venire ad Synodum, „laborioſum omnibus Fratribus viſum eſt, placuit ut non ſit „ultrà fatigandis Fratribus anniverſaria neceſſitas, ſed quoties exe„gerit cauſſa communis, id eſt, totius Africæ, undecumque ad „hanc Sedem hac de re datæ literæ fuerint, congregandam eſſe „Synodum in ea Provincia, ubi opportunitas perſuaſerit. Cauſſæ „autem, quæ communes non ſunt, in ſuis Provinciis terminentur". Aliquandò dubitavi de mendo Canonis, & forſan debere legi: "Undecumque ab hac Sede datæ literæ fuerint". Verùm adver-

Cap. 9. ſantur, & Codicis lectionem confirmant Milevitana Synodus, & vaſta illa atque confuſa Afrorum Canonum collectio.

Ex his interim aliqua addiſcimus. Primò, quod Hipponenſis, immò forſan & tertiæ Carthaginenſis Synodi tempore, Mauritania Sitifenſis necdùm haberet primam Sedem, nec proprium Primatem. Deinde, quod ratio, ex qua quintus Nicænus Canon juſſit quovis anno bis agi Provinciarum Synodos, fuerit impedire pendentium cauſſarum veteraſcentiam. Præſertim veteraſcentiam iniquarum excommunicationum. Et hinc liquet me ſupra rectè dixiſſe eandem rationem à Sardicenſi Synodo, dum excommunicatos Clericos ſanxit à vicinis etiam Epiſcopis ſanandos, fuiſſe attentam. Pleniſſimas Carthaginenſis Sedis arbitrio, Africanas Synodos Canon iſte permiſit arbitrio Provincialium Primatum. Juxta antiquos mores. An Provinciales Synodi juxtà Nicœnum Canonem ſemper

per bis in anno fuerint factæ apud Afros, eſt grande dubium: Non poſſim definire. Certè plures Epiſcopi iſthic ignorabant Canones, ideoque & negligebant. Hinc tertia Carthaginenſis Synodus ſanxit: "Ordinandis Epiſcopis vel Clericis priùs ab Ordinato„ribus ſuis Decreta Conciliorum auribus eorum inculcentur, ne „ſe aliquid contra Statuta Concilii feciſſe aſſerant". Canonis, à quacumque Synodo ſit, author fuit ſanctus Auguſtinus, qui contrà Nicænum Canonem per ignorantiam ordinatus Epiſcopus, quod in ſe factum doluit, in aliis poſtmodò fieri noluit. Ita in ejus vita teſtatur ſanctus Poſſidius. Poſt hunc Canonem credo Afrorum Primates bis in quovis anno celebraſſe ſuas Synodos. Hac de cauſſa prodiiſſe videtur Canon de Epiſcopis diſtribuendis in turmas. Quidquid ſit, omninò ſemel in anno agebant Synodum. Etenim quotannis debebat Legatio deſtinari ad plenariam Synodum: Et iſta Legatio debebat deſignari ac eligi à Synodo Provinciæ. Et ſupra audivimus ab Alipio, Auguſtino, ac Poſſidio Primatem ipſorum Xantippum operosè excuſari, quod iſto anno propter Tyronum tumultus non celebraſſet Synodum. Item ab Aurelio, dum anniverſariam plenariæ Synodi neceſſitatem abſtulit, audivimus: "Cauſſæ autem, quæ communes non ſunt, in „ſuis Provinciis terminentur". Utique ſingulis annis. More antiquo. Et iſtud ipſum lucet ex hoc Canone: "Dies Concilii", utique plenarii & anniverſarii, "idem ſervetur, qui in Hipponenſi „Concilio conſtitutus eſt, id eſt, decimo kalendas Septembris. „Et ſcribendum ad ſingularum quarumcumque Provinciarum Pri„mates, ut quando apud ſe Concilium congregant, iſtum diem „non impediant". Etenim quintus Nicænus Canon diſertè mandat, ut ſecunda Provinciæ Synodus quotannis fiat circa tempus Autumni. Tunc igitur Afrorum etiam Primates agebant Synodos. Hinc videri poſſint bis feciſſe.

Hinc etiam diſcimus, quo anni tempore fieret iſta plenaria anniverſaria Synodus. Nempè decimo kalendas Septembris. Et ita ſtatutum fuit ab ejus authore, Hipponenſi Synodo. Præfatum Canonem, omiſſis tamen verbis, "qui in Hipponenſi Con„cilio conſtitutus eſt", confuſa illa Afrorum Canonum farrago legit in eundem modum. At verò quinta Carthaginenſis Synodus legit longè aliter: "Dies Concilii undecimo kalendarum no„vembris ſervetur". Quæ lectio videtur verior. Iſta enim tem-

Universidad de Deusto
Biblioteca

pestas apud calidas Regiones est Episcoporum itineri longè opportunior. Et ipsum fortiter confirmat sancti Augustini Rescriptum Epist.217. ad prætensum Primatem Victorinum : "Tractoria ad me quinto „Idus Novembris venit". Victorinus, quo anniversariam plenariam Synodum non impediret, suam Provincialem indixit ad medium aut finem Novembris : Quod nempè ista undecimo kalendas ejusdem mensis fuerat celebranda. Et omninò expediebat Provincialem post plenariam, ac post Legatorum reditum fieri: Quo nempè hujus Decreta possent in ista publicari, & mitti in executionem. Attamen dies ista non ampliùs obtinuit post sublatam anniversariam necessitatem plenariæ Synodi. Exinde hæc agitari cœpit quovis anni tempore : Ad rationabile Beneplacitum Primatis Carthaginensis. Aliquandò bis in anno, aliquandò nunquam. Prout rationes cogerent, aut suaderent. Ejusdem in arbitrio erant dies ac tempus plenissimæ Synodi. Exinde Provincialium Synodorum dies etiam redivit ad Beneplacitum Primatum.

Altera quæstio est, Quis fuerit locus plenariæ per Legatos Synodi? Respondet Primas Aurelius : "Constitutum est in Con„cilio Hipponensi, ut singulis annis contraheretur Concilium Afri„cæ plenarium, non tantùm hic apud Carthaginem, verùm etiam „per diversas Provincias suo ordine. Et hoc reservatum est, ut „indiceremus aliquando in Numidia, aliquando in Byzacio". Et ita fuit omninò factum. Habemus in Byzacio Septimunicensem, Suffetulensem, Macrianensem, Juncensem, ac Marazanensem, in Numidia Hipponensem, ac Synodum Milevitanam. Joannes Garnerius addit : "Nullæ sunt habitæ extra Numidiam, Proconsularem, „& Byzacium. Quia reliquæ Provinciæ minus erant opportunæ „propter distantiam, quam prædictæ in media Africa sitæ". Possit labi. Licet enim reservatum fuerit, ut præsertim in Byzacio ac Numidia istæ Synodi fierent, possint tamen aliquæ fuisse factæ in aliis Provinciis. Etenim Sitifensis Cellensem, forsitan & Macrianensem, Cæsaræensis Mauritania forsitan habuit Synodum Juncensem. Dico, "Forsitan". Alia namque apud Byzacium, alia Macriana fuit apud Sitifenses. Alia item Junca fuit apud Byzacium, alia apud Cæsaræenses. An utraque, an unica, & quænam habuerit Synodum, ignoro. Ferrandus ad nos transmisit sola quorundam Canonum compendia. Interim omnes istæ Synodi fuerunt

fuerunt omninò plenariæ. Africani namque Codicis Collector ad Carthaginensem, sub Honorii septimo ac tertio Theodosii Consulatu celebratam, Synodum subnotavit: "Gesta hujus Concilii ideò non Can. 107. „descripsi, quoniam Provinciale, non universale celebratum est". Proinde Provincialium Synodorum Canones poterant suam Provinciam, nequaquàm dirigere omnem Africam, ideoque nec redigebantur in communem Codicem. At verò Ferrandus Diaconus, ac Cresconius Africanus Episcopus istarum Synodorum Canones congesserunt in suos Codices: Erant igitur plenariæ.

Ad primam Synodorum speciem Laudavi, & pro exemplo adduxi Hipponensem, in qua sanctus Augustinus Eradium Presbyterum curavit sibi eligi in Successorem. Addendum est illi adfuisse duos Episcopos, Religianum ac Martianum. Nempe ob negotii gravitatem erant singulariter invitati. Quæ invitatio fuit Afris frequens. Similes Synodos Augustinus fecit, dum suum Clerum coëgit ad vitam communem. In priori solos septem Presbyteros, in his posterioribus nominatim enumerat omnes suos Clericos, etiam Diaconos & Sub-Diaconos : Et nullam facit mentionem Archi-Presbyteri aut Archi-Diaconi. Ex quibus conjecturo istas Dignitates non fuisse in Hipponensi Ecclesia. Et quia ipsa non erat ex ignobilioribus, suspicor præfatas Dignitates fuisse in paucis Ecclesiis. Certum est fuisse in quibusdam. Etenim quarta Carthaginensis Synodus sancit de Ordinando in Sub-Diaconum : "De Can. 5. „manu Archi-Diaconi Urceolum accipiat", Insuper tres istic Canones laudant Archi-Diaconum. Et alius Canon habet: "Episco„pus gubernationem viduarum non per semetipsum, sed per Archi„Presbyterum, aut per Archi-Diaconum agat". At verò in aliis Afrorum monimentis rarissima, aut forsan nulla est, nisi dum de Carthaginensi Ecclesia agitur, istarum Dignitatum memoria. Hinc suspicor in multis non fuisse Ecclesiis. Nec admirandum. Nam & Emeritensis in Hispania, ubi amplæ & largæ erant Ecclesiæ, Synodus sanxit, ut quivis Episcopus deinceps habeat Archi-Dia- Can. 10. conum & Archi-Presbyterum. Quoniam antea plures non habebant. Sunt alterius loci.

CAPUT

CAPUT XV.

Exponuntur Episcopalia Africanæ Ecclesiæ Iudicia.

Ecclesiastica olim Judicia fuerunt passim Synodalia. Fuerunt tamen & personalia a solo Episcopo. Etenim nonus Chalcedonensis Canon sanxit: "Si quis Clericus adversùs Clericum „habet negotium, non deserat proprium Episcopum, & ad sæcularia percurrat Iudicia, sed „priùs actio ventiletur apud Episcopum proprium, „vel certè consilio ejusdem Episcopi, apud quos utræque partes „voluerint, Iudicium agitetur. Quod si Clericus habet causam „adversùs Episcopum proprium, vel adversùs alterum, apud Pro„vinciæ Synodum Iudicetur". Proinde solæ adversùs Episcopum causæ erant olim Synodales: Adversùs Laicos & Clericos intentatas actiones judicabat solus Episcopus. Chalcedonensis Synodus suum Canonem hausit ex quinto Niceno, decimo sexto Sardicensi, & constanti Ecclesiarum consuetudine. Hinc etiam de S. Augustino scribit
Cap. 19. sanctus Possidius: "Interpellatus à Christianis B. Augustinus causas „audiebat diligenter ac piè. Et eas aliquando ad horam refectionis, „aliquando autem tota die, jejunans semper tamen, noscebat & dirimebat". Loquitur de civilibus Laicorum causis. Hanc Episcoporũ po-
Cap. 1. testatem quinta Carthaginensis Synodus appellat "jus Apostolicum". Fundatur enim in priori S. Pauli ad Corinthios epistola. Augustinus etiam audiebat ac dirimebat criminales suorum Clericorum causas: Et ipsos quandoque non puniebat solummodò, sed etiam degradabat. Lucet ex ejus ad Populum verbis in sermone secundo de communi ipsorum vita: "Delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet „contra me mille Concilia, navìget contra me, quò voluerit, sit „certè ubi potuerit, ut ubi ego Episcopus sum, illic Clericus esse „non possit". Ago hic de solis criminalibus Episcoporum & Clericorum Judiciis: Præsertim degradatoriis. Ab his enim maximè solet appellari.

De

De consueta ipsorum apud Afros forma scribit sanctus Augustinus in literis ad Xantippum Tigisensem Episcopum, Primatem Numidiæ: "Ego sanè Presbyterum", Rusticanæ in Hipponensi Diœcesi Parochiæ Rectorem, qui solemne in Dominici Natalis vigilia jejunium violare, ac apud infamem mulierem sine Clerico teste prandere, cœnare, ac dormire præsumpserat, "removendum „ab officio Presbyterii arbitratus sum, timens ei deinceps Eccle„siam Dei committere. Quod si fortè Judicibus Ecclesiasticis „aliud videtur, quia sex Episcopis causam Presbyteri terminare, „Concilio statutum est, committat illi, qui vult, Ecclesiam suæ „curæ commissam: Ego talibus, fateor, quamlibet curam com„mittere timeo, præsertim quos nulla bona fama defendit, ut hoc „eis possit ignosci, ne quid perniciosius, si eruperit, languens im„putem mihi". Respicit undecimum primæ Carthaginensis Synodi Canonem, conditum ad suggestionem Elpidophori, Cuiccalitani in Proconsulari Provincia Episcopi, ac ad relationem Grati Primatis Carthaginensis: "Si quis tumidus vel contumeliosus exstiterit „in majorem natu, vel aliquam causam habuerit, à tribus vicinis „Episcopis, si Diaconus est, arguatur; Presbyter à sex; si Epi„scopus, à duodecim Consacerdotibus audiatur". Eundem Canonem firmavit secunda Carthaginensis Synodus, celebrata per Genethlium Primatem: "Etiam hoc adjicio secundùm Statuta vete„rum Conciliorum, ut si quis Episcopus in reatum aliquem in„currerit, & fuerit nimia necessitas non posse plurimos congre„gari, ne in crimine remaneat, à duodecim audiatur. Et à sex „Presbyter, & à tribus Diaconus, cum proprio Episcopo". Verba, "Secundùm Statuta veterum Conciliorum", affirmant hunc Canonem esse antiquum, confirmatum sæpiùs, ac innovatum.

Degradatus à sancto Augustino Presbyter appellaverat ad Numidiæ Primatem Xantippum, affirmans se non à sex Episcopis, sed damnatum à solo Augustino, judicium esse contra Canones sine legitima authoritate attentatum, ideòque evidenter nullum, ac exufflandum. Et Xantippus videtur voluisse pro Presbytero procedere. Hinc sanctus Augustinus potenter intercessit, & adduxit plura. Primò fatetur exstare istiusmodi Canonem. Secundò fatetur ipsum esse in precio apud Ecclesiasticos Judices, & ab ipsis observari. Quos intelligat per Ecclesiasticos Judices, est incertum. Videtur aut Ecclesiasticos Defensores in-

 telligere,

telligere, aut Professores sacrorum Canonum. Nam & hi tunc non defuerunt Ecclesiæ. Tertiò asserit se nolle ligari isto Canone, ideòque sibi soli esse potestatem degradandi suos Presbyteros. Quartò affirmat istius Presbyteri, si à Xantippo fiat, reparationem nunquam à se admittendam. Quintò addit ipsam tamen, si pro alia Diœcesi fiat, à se dissimulandam ac negligendam.

Erat recentior, aut certè non antiquissimus Canon. Utique conditus & inductus à Grato Primate. Lucet ex sancti Cypriani ad Rogatianum Novensem Episcopum, qui criminosum ac sibi contumacem Diaconum ipsi judicandum & castigandum retulerat, Rescripto : "Et tu quidem honorificè circà nos, & pro solita tua „humilitate fecisti, ut malles de eo nobis conqueri, cum pro Epi„scopatus vigore, & Cathedræ authoritate haberes potestatem, „qua posses de illo vindicari, certus quod Collegæ tui omnes gra„tum haberemus quodcumque circa Diaconum tuum contume„liosum Sacerdotali potestate fecisses". Eadem tunc erat ratio Presbyterorum. Certè non solum Felicissimum Archi Diaconum, sed & quinque ipsi conjuratos Presbyteros videtur solus Cyprianus damnasse. Et ita fuit usque ad laudatam Grati Primatis Synodum. Et ejus Canonem, quod antiquam gentis consuetudinem infringeret, videtur non omnis Africa etiam post Genethlii confirmationem admisisse. Et huic parti adhæsit sanctus Augustinus.

Utraque pars nitebatur fundamentis. Gratum Primatem, & ipsi assidentem Synodum ad faciendam istam Episcopalis authoritatis circumscriptionem permoverunt Episcoporum apud Afros numerositas, & à quibusdam in suum Clerum præcipitata per iracundiæ impetum judicia, sanctum verò Augustinum, ac plures haud dubiè Episcopos in contrariam sententiam pertraxerunt antiqua consuetudo, ac dilecta Episcopalis authoritatis integritas. Interim novus iste Canon sanxit pro solis Presbyteris ac Diaconis. Subdiaconos ac alios inferiores Clericos permisit antiquæ formæ, de qua vigesimus Canon Africani Codicis : "Si Presbyteri vel „Diaconi fuerint accusati, adjuncto sibi ex vicinis locis cum pro„prio Episcopo legitimo numero Collegarum, quos ab eodem ac„cusati petiverint, id est, unà secum in Presbyteri nomine sex, in „Diaconi tres, ipsorum causam discutiant; reliquorum autem Cle„ricorum causas etiam solus Episcopus loci agnoscat & finiat". At

At verò quartum Carthaginense Concilium adjunxit : "Episcopus Can. 12.
„nullius causam audiat absque præsentia Clericorum suorum. Alio„quin irrita erit sententia Episcopi, nisi Clericorum sententiâ con„firmetur". Existimo per Clericos intelligi solos Presbyteros. Hi enim soli cum Episcopo sedere poterant, ideòque & judicare. Quibusdam videntur habuisse consultativum solummodò suffragium. Canon enim requirit solam ipsorum Præsentiam. Verùm isti opinioni palam obstant verba : "Nisi Clericorum sententiâ confir„metur". Et Ferrandus Diaconus istos Canones redegit in hoc can. 51. 52.
compendium : "Ut Episcopus accusatos Presbyteros convocatis „quinq; Episcopis audiat, Diaconorum cum tribus, reliquorum verò „causam ipse solus discutiat. Ut autem unus Episcopus cogni„tionem sibi non vindicet, hoc in alio Carthaginensi Concilio „actum est". Disertè affirmat priorem Canonem fuisse ab hoc posteriori correctum & constrictum. Et hoscè Canones omninò probavit & subscripsit sanctus Augustinus. Possint tamen contra ipsius judicium emanasse. Porrò Tripolitana Provincia, quod paucos haberet Episcopos, habuit aliquid singulare : "Propter ino„piam Provinciæ Presbyter ibi à quinque audiatur Episcopis, & „Diaconus à tribus, proprio Episcopo præsidente". Hoc est, proprio Episcopo inter istos quinque aut tres connumerato. In aliis Provinciis proprius Episcopus debebat esse quartus aut septimus. Quare Ferrandus Diaconus videtur esse passus vitium sui Breviarii. Quidquid sit, hæc omnia sunt intelligenda de solis criminalibus Clericorum caussis. Eorum civiles causas poterat solus Episcopus dirimere. Quod ipsum advertit Theodorus Balsamon in Commentario ad decimum quartum Canonem Africani Codicis. Tertia Carthaginensis Synodus addidit : "Sanè si ex consensu partium Can. 1.
„Judices electi fuerint, etiam à pauciori numero, quàm constitutum est, non liceat provocari". Sancit, aut potiùs supponit arbitrarium seu electum contra Episcopum Tribunal non debere conflari ex duodecim Episcopis. Eadem est ratio de Presbyteris ac Diaconis. Et causa est cuivis obvia.

Canon, qui Episcopum nonnisi à duodecim Collegis damnari sanxit, placuit etiam aliis gentibus. Etenim ad minoris Britanniæ Episcopos scripsit Leo IIII. : "Nullam damnationem Episcoporum Epist. 7.
„esse unquam censemus, nisi aut ante legitimum numerum Epi„scoporum, qui sit per duodecim Episcopos, aut certè probata

„sententia per septuaginta duos idoneos testes". Hoc casu permittit damnari à paucioribus. Attamen nonnisi per Provinciæ Synodum. Et ad Salomonem, ejusdem Britanniæ Regem, scripsit Nicolaus I.: "Epi- Epist. 65. „scopi nullam possint sui honoris sustinere jacturam, quos non constat „fuisse à duodecim Episcopis, præsente, primamq; sententiam Metro- „politano Episcopo, cum examinarentur, obtinente, auditos". Semi-Barbaros, qui nec Metropolitam habebant, nec duodecim erant numero, & tamen attentabant omnia Synodalia, Britonum Episcopos uterque Pontifex speravit per istam formam compescendos. Ipsam desumpserunt ex Decretali epistola, quam Isidori Mercatoris collectio adscribit sancto Zephyrino Pontifici: "Duodecim Judi- „ces quilibet accusatus Episcopus, si necesse fuerit, eligat, à quibus ejus „caussa justè judicetur". Eandem formam placuisse postmodò Græcorum Episcopis docet Theodorus Balsamon in Commentario ad duodecimum Canonem Africani Codicis: "Interrogarit quis- „piam, cum Canon contineat tunc fieri à duodecim Episcopis, „& solis, Episcoporum depositiones, quando fieri omninò non „potest, ut multi conveniant, si depositus fuerit Episcopus à „duodecim Episcopis, idque cum sit facile, ut multi conveniant, „dissolvetur depositio', an non? Dicunt quidam hoc modo non „infirmari sententiam. Cum autem Joannes Amathuntis Episco- „pus ab illo Cypri Archi-Episcopo Joanne fuisset depositus, & „depositionis Edictum in Tribunali Imperatorio lectum esset, „quoniam inventi sunt undecim Episcopi & Archi-Episcopus de- „positionem feciisse, statuit Sanctissimus ille Patriarcha Dominus „Lucas cum assistente Synodo, quin & adsistens Senatus, esse „infirmam & nullius momenti depositionem, quod accersita „non fuerit universa Synodus Cypriorum Ecclesiæ, aut saltem major „pars ejus, etiamsi magna esset ejus cogendi facultas, & quod Archi- „Episcopus non ultra duodecim Episcopos, sed unâ cum illis esset „numeratus". Pergit in Commentario vigesimi tertii Canonis: "Cum duodecimus Canon definiat, à quot Episcopis debeant judicari „Episcopi, Presbyteri & Diaconi, nunc jubent Patres, ut ultra „duodecim, sex, aut tres sit quoque loci Episcopus Judex compe- „tens. Qui autem sunt præter eos, Lectores scilicet & reliqui, ab „uno & solocompetenti Episcopo iudicentur".

Hæc omnia Theodorus transfert in suam gentem. Etenim quod Orientalis Ecclesia istos in Canones græcam linguam transtulerit, ac

suo codici inseruerit, docet secundus Canon Trullanus. Quod eosdem Gallicana Ecclesia dudùm probaverit ac usitarit, docet sancti Cæsarii Arelatensis Archi-Episcopi sermo, dictus ad Collegas in causa Contumelioši Episcopi Rejensis. Isidorianæ collectionis author fuit homo Hispanus, ideòque constat istos Canones tunc viguisse etiam in Hispaniis. Attamen cum aliqua ubique differentia. Etenim personatus Zephyrinus privilegium, quo accusatus Presbyter ac Diaconus poterant judicii Collegas ex vicinis civitatibus eligere, ac à suo Episcopo petere, extendit etiam ad accusatos Episcopos: Quod non videtur fuisse apud Afros. Leo quartus duodecim Episcopos censuit posse suppleri per abundantiam testium. Theodorus Balsamon rectè affirmat Episcopos præter Metropolitam debuisse esse duodecim: Item sex aut tres præter proprium Episcopum. Hæc enim omninò videtur fuisse mens Africanorum Canonum. Etiam rectè excipit plenas Synodos istarum Provinciarum, quæ non habent tot Episcopos. Ità studet Africanos Canones conciliare cum Antiochenis. Eandem exceptionem censet fuisse servatam in Tripolitana Provincia. Afrorum Episcopi in aliis Provinciis erant numerosissimi, ideòque criminalia ipsorum Judicia poterant frequenter occurrere: Hinc noluerunt totiès fatigari plenas Synodos, nec crimina occurrentia ad consuetum ipsarum tempus differri. Tertia Carthaginensis Synodus his adjunxit: "Quisquis Episcoporum accusatus fuerit, ad Primatem Provinciæ „caussam ipsius deferat accusator. Nec à communione suspen- „datur, cui crimen intenditur, nisi ad caussam suam dicendam, „Primatis literis evocatus, minimè occurrerit". Docet nos plura. Primò, quod Provinciæ Primas potuerit solus Episcopales accusationes admittere, ac reos citare. Deindè, quod ipse potuerit duodecim Episcopos eligere. Tertiò, quod eis præsidere debuerit, aut alicui decimo tertio suas vices delegare. Et istum Canonem antiquo suo Codici inseruit Romana Ecclesia.

Lucidè hæc confirmantur ex caussa & Synodali Judicio erga Maurentium, novæ Germaniciæ in Numidia Episcopum, qui suæ Synodo, ad quam accusatores non comparuerant, supplicavit & dixit: "Judices peto sanctum Senem Xantippum", Primatem Provinciæ, "Sanctum Augustinum, Florentium, Theasium, Samsutium, Secundum, & Possidium. Hæc decerni „mihi jubeatis". Et Acta Synodalia pergunt: "Sanctum Concilium

„cilium conceſſit Judices poſtulatos, reliquos autem Judices, „ad complendum" duodenarium "numerum neceſſarios, eligen- „tibus ipſis Senioribus à nova Germanicia", accuſatoribus ſui Epiſcopi, "Senex Xantippus curavit decernere". Utique ſex, accuſatus Epiſcopus à Synodo, ſex à Primate petebat accuſator Populus, & ipſis Provinciæ Primas præſidebat decimus tertius. Quæ forma non eſt antiquiſſima. Etenim in literis ad ſanctum Papam Cornelium ſcribit ſanctus Cyprianus de Epiſcopis, Epiſt. 55. Feliciſſimo rebelli ſuo Diacono adhærentibus: "Jovinus & „Maximus comites cum Privato Hæretico adfuerunt, ob nefanda „ſacrificia & crimina in ſe probata, ſententia novem Epiſcoporum „condemnati, & iterato quoque à pluribus nobis in Concilio an- „no priore abſtenti". Affirmat tunc fuiſſe duos damnandi Epiſcopi modos: Per Provinciæ Synodum, & per Conventum paciorum Epiſcoporum. Affirmat novem ſufficiſſe. An fuerint neceſſarii, non poſſim affirmare. Quidquid ſit, duodecim Epiſcopos poſtmodò requiſivit per ſuas Synodos Gratus Archi-Epiſcopus, & omnis Africana Eccleſia tandem admiſit, confirmavit, & obſervavit.

Dum hæc ſcribo, prodit in Gallia Libellus Anonymus de antiquis & majoribus Epiſcoporum cauſſis, contra Joannem David Apologus eorum, quæ pro ſuprema Provincialium Synodorum authoritate, ac à Romanis appellationibus independentia commentus eſt Dominus Petrus de Marca. In Præfatione author edicit cauſſam ſuppreſſi nominis: "Verumtamen, „ut ingenuè fatear, cum Societati Theologorum Pariſienſium „non paucis abhinc annis nomen dederim, paratumque me „eſſe ad defenſionem veritatis uſque ad effuſionem ſanguinis juraverim, ejuſmodi ratio ut nomen meum occulerem omninò „non impulit; ſed ne fortaſſe ſpes melioris fortunæ aliquando „deluſa me ad quandam palinodiam turpiter adigeret, quâ apud „pleroſque fama nomenque Petri de Marca vehementer laborant". Innocentius X. Pontifex Petrum de Marca, niſi multorum in ſuis libris articulorum ſcriptam palinodiam coram omni ſub cœlis Eccleſia ſolemniter cantaret, confirmare noluit in Archi-Epiſcopum Tholoſanum: Et iſta tanti Doctoris conſtantia ſolemniter cantavit. Præſens Scriptor etiam ſperat meliorem iſtiuſmodi fortunam: Et metuit ſimilem palinodiam, ac ſimilem

lem nominis jacturam. Hinc nomen ſupprimit. Quapropter quis non temerè exiſtimet veritatem ab ipſo nec eſſe inventam, nec defendi. Etenim "quomodò poteſtis credere, qui gloriam „ab hominibus quæritis"? Et certè Petrus de Marca paſſus eſt juſta damna nominis. Etenim veritatem aut non defendit, aut defenſam eſt prævaricatus. Et preſens Apologus palam affirmat rediiſſe ad priora. Affirmat fuiſſe vertumnum, ac paſſum aliquid Ecembolii, de quo Socrates: "Ecembolius Sophiſta Conſtantinopolitanus, L. 3. c. 11. „ſe ad Imperatorum ingenia & naturam conformans, dum Conſtantius regnabat, ſe ardenter fidem Chriſtianam amplecti ſimulavit; dum Julianus potiebatur Imperio, Gentilitatem magnoperè præ ſe tulit; Juliano mortuo, Religionem Chriſtianam denuò profiteri induxit in animum. Nam ante portam Eccleſiæ ſe pronum abjiciens, ſic vociferatus eſt": Me quaſi ſalem inſipidum pedibus conculcate. "Ecembolius, ſicut antea „levis & inconſtans fuit, ſic quoque poſtea permanſit".

Adversùs præſentem Anonymum reſpondeo cum Tertulliano in quarto libro contra Marcionem: "Poſſem hìc gradum figere, Cap. 2. „non agnoſcendum contendens opus, quod non erigat frontem, „quod nullam conſtantiam præferat, nullam fidem repromittat „de plenitudine tituli, & profeſſione debita authoris. Sed per „omnia congredi maluimus". Inter alia argumenta, quæ Joannes David adducit pro Romanis appellationibus, ſunt Canones Sardicenſes. Affirmat ipſos eſſe, ac ſemper fuiſſe ſolemnem iſta in re regulam Catholicæ Eccleſiæ. Et benè affirmat. Ad hæc tamen exufflanda Scriptor Anonymus adducit Canonem, quem de Diacono à tribus, de Presbytero à ſex, de Epiſcopo à duodecim Epiſcopis judicando ſanxit in ſua Carthaginenſi Synodo ad Elpidophori Cuiccalitani Epiſcopi ſuggeſtionem Gratus Archi-Epiſcopus, atque adjungit: "Hæc diſciplina non ſolùm diſſimi- Cap. 16. „litudinem habet cum Decretis Concilii Sardicenſis, verùm etiam „eſt prorsùs inaudita & incognita. Huc uſque Diaconi & Presbyteri Juriſdictioni Epiſcopi ac Cleri fuerant obnoxii, Antiſtites verò Concilii Provinciaſis primæ cognitioni. Sed in hoc „Concilio Carthaginenſi duodecim Epiſcopis delegatur Judicium „Epiſcopi, ſex Presbyteri, tribus Diaconi. Ex quibus pleniſſimè „perſpectum habemus, quàm ſit intolerabilis & inſolens cogitatio „Davidii, hoc Privati exemplo probantis uſum ſive praxim Canonum Serdicenſium in cauſſis Epiſcoporum". Reſ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Respondeo istum Carthaginensem Canonem fuisse revera hé-troclytum. Hinc ipsi deferre aliquandò noluit sanctus Augustinus. Et sine dubio habuerit Collegas. Nihilominùs ipsum postmodò probavit atque admisit. Ejùs condendi & probandi magna ratio fuit Episcoporum in Africanis Provinciis multitudo. Omnes, exceptâ Tripoli, habebant ferè centum Episcopos : Aliquæ longè plures. Profiteor Episcopalium caussarum judicia olim spectasse ad Synodum Provinciæ. Etiam ad illam, quæ dumtaxat quatuor aut quinque habebat Cathedras. Hinc Gratus Primas censuit pro uno judicando Episcopo non esse fatigandam tantam multitudinem, sed cum Primate sufficere duodecim. Ex alia parte voluit Episcopalia etiam de Presbyteris ac Diaconis judicia esse matura & gravia. Hinc inter numerosos adeò Episcopos censuit ipsos non ab unico, sed à pluribus judicandos. Et hoc omninò didicerat à Sardicensi Synodo. Etenim illic ab Hosio Præside audiverat referri multorum Presbyterorum ac Diaconorum querimonias : "Quod me adhuc movet, reticere non dedeo. Si Epi„scopus quis fortè iracundus, quod esse non debet, citò & aspe„rè commoveatur adversùs Presbyterum, sive Diaconum suum, „& exterminare eum de Ecclesia voluerit, providendum est, ne „innocens damnetur, aut perdat communionem". Et Hosius providit per appellationem ad vicinos Episcopos. Palam contra Nicænos Ganones, & priorem consuetudinem. Archi-Episcopus Gratus censuit medicinam non sufficere. Censuit expedire non solam sanatricem, sed insuper medicinam præservatricem. Hinc sanxit Diaconum non nisi à tribus, Presbyterum non nisi à sex Episcopis esse damnandum. Joannes David nec Advocato indiget, nec adjutore. Ætatem habet : Credo futurum, ut pro se loquatur. Rectè dixit Sardicenses Canones fuisse à Grato deportatos in Africam, & isthic quoad Episcopales appellationes semper viguisse. Quod illo etiam tempore, quo fuerunt ignorati apud Afros, ipsorum forma, utpotè Apostolica, isthic viguerit, suo loco demonstrabitur.

Et hæc quidem de primis caussarum instantiis. At verò de Clericorum appellationibus sanxit secunda Carthaginensis Synodus : "Si quis Presbyter à Præposito excommunicatus vel correptus „fuerit, debet utique apud vicinos Episcopos conqueri, ut ab „ipsis ejus caussa possit audiri, vel per ipsos suo Episcopo reconciliari

„celliari". Canon manifestè desumptus est ex Sardicensi. Ex quo patet Africam tunc se direxisse secundùm istam Synodum. Et Milevitana sanxit : "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri in- Cap. 2 2.
„feriores Clerici in caussis, quas habuerint, si de judiciis Epi„scoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi eos audiant, „& inter eos, quidquid est, definiant, adhibiti ab eis ex con„sensu Episcoporum suorum. Quod si & ab eis provocandum „putaverint, non provocent nisi ad Africana Concilia, vel ad Pri„mates Provinciarum suarum. Ad Transmarina autem qui puta„verit appellandum, à nullo intra Africam in communionem sus„cipiatur". Et quinta Carthaginensis Synodus : "Clericus, qui „Episcopi circa se districtionem injustam putat, recurrat ad Syno„dum". Proindè Clerici poterant tribus modis appellare. Ad suæ Provinciæ Synodum. Ad ejusdem Primatem. Et ad vicinos Episcopos. Attamen non nisi ad probandos & admittendos à suo Episcopo. Alioquin enim potuissent currere ad sui Episcopi æmulos, atque ità extorquere iniquum judicium. Et horum Episcoporum judicium non erat irrefragabile. Ab ipso poterat denuò provocari ad Synodum, aut Primatem Provinciæ. Quarè præfatus Episcopi consensus non erat compromissum, aut electio Judicum. Nam ab electis Judicibus appellari non poterat. Existimo quod etiam à Primate potuerit ad Synodum provocari. An delatas sibi appellationes Primas potuerit solus dirimere, non possim affirmare. Etiam à Provinciæ Synodo provocari poterat ad generalem Synodum totius Diœceseos. Et hìc sisti debebat à Clericis : Ad Transmarina, seù ad Sedem Apostolicam proclamari non poterat. Idque ex antiqua consuetudine, & antiquo Gentis Statuto, quod in literis ad sanctum Cornelium Pontifi- Epist. 55.
cem laudat, & urget etiam sanctus Cyprianus.

De damnatorum Episcoporum appellationibus habet quarta Can. 28.
Carthaginensis Synodus : "Irritam esse injustam Episcoporum dam„nationem, & idcircò à Synodo retractandam". Utiquè à Provinciæ Synodo. Canon quippè agit de damnato per duodecim Collegas Episcopo, ac ipsi facit potestatem provocandi ad Synodum Provinciæ. Et de evocato ob aliquem reatum ad Primatis judicium aut Synodum, & comparere detrectante Episcopo sanxit tertia Carthaginensis Synodus : "Si nec ad Concilium universale Cap. 7.
„anniversarium occurrere voluerit, ut vel ibi caussa ejus termine-

„tur, ipſe in ſe damnationis ſuæ ſententiam dixiſſe judicetur". Ei poteſtatem facit, ut vel ad Provinciæ, vel ad totius Diœceſios anniverſariam ex Provinciarum Legatis Synodum poſſit judicandus occurrere, ideoque longè magis facit facultatem ad pleniſſimam totius Gentis Synodum. Et ad Quintianum Presbyterum ſcribit Sanctus Auguſtinus: "Plebs Vigeſilitana, ſi Epiſcopum „in plenario Africæ Concilio degradatum ſuſcipere noluerit, „ſano capite faciet. Et nec cogi poteſt, nec debet. Et quiſquis „eam violenter coëgerit, oſtendet qualis ſit, & qualis ante fuerit, „quando de ſe nihil mali credi volebat, faciet intelligi. Nullus „enim ſic proditur, qualem cauſſam habuerit, quam qui per ſæ„culares Poteſtates, vel quaſlibet violentias cum perturbatione & „querela conatur recipere honorem, quem perdidit. Non vult „enim volenti Chriſto ſervire, ſed Chriſtianis nolentibus domi„nari". Epiſcopus ille à Provinciæ Synodo damnatus appellarat ad univerſale totius Africæ Concilium, & iſthic fuerat denuò damnatus. Hinc judicium iſtud ſuſpendi impetrarat per Auguſtum Principem, aut aliam ſupremam Imperii Poteſtatem. Conſultus ſanctus Auguſtinus reſpondit eſſe acquieſcendum Synodali Judicio: Attamen ideò non excluſit appellationem ad Sedem Apoſtolicam,

CAPUT

CAPUT XVI.

Referuntur errores varii circa Afrorum appellationes ad Sedem Apoſtolicam.

PRimus horum errorum author fuit ſceleratus Photius, invaſor Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, & infelix Parens miſerandi Schiſmatis inter Græcam & Latinam Eccleſiam. Etenim ab ipſo doctus & conſecratus Zacharias Chalcedonenſis Epiſcopus in ſexta octavæ Synodi Actione tentavit exemplis demonſtrare Romanum etiam Pontificem ſubeſſe Canonibus, poſſe limites excedere, errare in ſuis judiciis, ideoque ſingula ejus Acta non eſſe authentica & admittenda. Inter plura exempla adduxit & hoc: "Lugendum Apiarium, juſtificatum à Romanis Præſulibus, Africana Synodus non juſtificavit, „ſed repulit mittens ut propria curaret, & extra fines ſuos non „excederet". Et venerabilis Metrophanes, Orthodoxus Smyrnenſium Metropolita, reſpondit: "Apiarium, cum eſſet Presbyter „Eccleſiæ Siccenſis, Africanæ Provinciæ, propter aliquam cauſſam „ſegregavit proprius Epiſcopus Urbanus; poſtea verò omnimodis „depoſuit Synodus, quæ ibidem collecta eſt. Zozimus autem „Papa Romanus recurrentem ad ſe, & ſemet inſontem exhiben„tem juſtificavit, & ad Africanam Synodum mittens cum literis, „ut iterùm ſuſciperetur egit, rationem reddente Synodo per Scrip„ta Bonifacio poſt Zozimum Papæ Romano de depoſitione", quæ facta eſt in Apiarium, & de iterata "juſtificatione": Et quia nunc juſtificatum arbitramur, judicavimus autem non operari eum quę ſunt Presbyteri in Eccleſia Siccenſi, propter ſcandala, quæ ſubſecuta ſunt. Porrò accipientem literas commendatitias à nobis, in omnibus aliis Eccleſiis Sacerdotio fungi. "Invenitur igitùr Africana „Synodus paruiſſe potiùs judicio Zozimi Papæ Romani, ac per „hoc propriam reprobaſſe ſententiam, & juſtificaſſe Apiarium, „non reſtitiſſe, ut faſſus es, voto Romanorum Pontificum". Ex

impugnata Apiarii Presbyteri Romana appellatione schismaticus Zacharias ineptè concludit similes etiam Episcoporum appellationes fuisse ab Afris impugnatas ac refutatas. Etenim soli inferiori Clero isthìc non patebat ista appellatio. Et ista nugamenta Paschasius Quesnellus tentat persuadere Gallicanæ Ecclesiæ.

Eundem tramitem in Commentario ad trigesimum primum, qui Romanas appellationes inferiori Clero interdicit, Africani Codicis Canonem sequitur Theodorus Balsamon: "Nota ex eo, quod „frustra se jactant, qui sunt Romanæ Ecclesiæ, dicentes eandem „debere de omnium Ecclesiarum quæstionibus per appellationem „decidere. Si enim ei non permittitur appellationes eorum, qui „sunt in Africa, examinare, multò magis hoc jus non habent in „alias Regiones". Ejusdem mentis fuit Meletius, schismaticus Patriarcha Alexandrinus, in literis ad Ruthenos: "Incidentes „Ecclesiæ Præsulum controversias dijudicare non est permissum „Papæ Romano. Transmarinas enim appellationes, qui in Afri„ca convenerunt Episcopi, prohibuëre, ne Romam transmearent". Addit has appellationes esse contentionis pomum, quod Romani semper studuerunt invadere. Et in suo ad Sardicenses Canones Commentario scribit Joannes Zonaras: "Hujus Canonis Decre„to summi Sacerdotes antiquæ Romæ in quacumquè caussa ab Episcopis provocationem ad ipsos dari jactant, ac eundem in pri„ma Nicæna Oecumenica Synodo conditum fuisse, falsò affir„mant. Quod quidem cum in Carthaginensi Synodo propositum „fuisset, minimè cum veritate consentire probatum est". Etiam ad Florentinam Synodum dixit Marcus Archi-Episcopus Ephesiorum: "Nosti apud vos olim, tempore Papæ Zozimi, productos „fuisse Nicænos Patres Carthaginensi Synodo. Scripserat enim „Zozimus Papa ad Concilium Carthaginense, Nicænam Synodum „per suos Canones statuisse, ut universo orbi liceret appellare ad „Papam Romanum: Miserat & Canonem, quo id decernebatur, „quasi Nicænæ Synodi. Verùm Canonem illum non agnovit „Carthaginense Concilium: Nec facilè illum recepit, sed nihil se tale „dixit habere in Canonibus Nicænæ Synodi. Ab Episcopis Orientali„bus, scilicet à Cyrillo Alexandrino, & à beato Proclo Constantino„politano, cum hæc authentica per epistolam ab eis quæsita, & „missa essent ab Orientalibus Carthaginensi Concilio, non est inventus

„inventus ille Canon, quem Papa protulit. Quocirca scripserunt „ei, ne sibi jus illud appellationum postularet, quod non datur „à Synodo Oecumenica. Vides à Papa illo prolatum Canonem, „quem Synodus illa non ediderat, idque scribente ad Synodum „de re tam gravi"? Insigniter errat Nicænos Canones in ista Afrorum contentione fuisse postulatos à sancto Proclo Episcopo Constantinopolitano. Etenim hæc postulatio facta est sub Pontificatu Zozimi, ad duodecimum Honorii, Theodosii octavum Consulatum, anno decimo octavo quinti sæculi, quo Constantinopolitanæ Ecclesiæ præsedit Atticus, quartus ante Proclum.

Verùm Marcus in sua Florentina disputatione non habuit satis validum Adversarium. Etenim Joannes de Monte-Nigro, Prædicatorii Ordinis Prior Provincialis in Lombardia, respondit: "Pro„tulisti Zozimum Papam, ut quosdam Nicænæ Synodi Canones „miserit Carthaginensi Concilio, & vis inferre Zozimum misisse „corruptos Canones, adjecto de appellationibus Canone, qui non „exstat inter Canones Nicænæ Synodi. Sed nullum nobis fide „dignum & Classicum produxisti, quod ità corruperit Canones. „Quare decorum sanè foret, si quæ hujusmodi proferre vis, non „de tuo dicere, verùm testimonia Doctorum adferre". Ex fictitiis sanctorum Pontificum, Julii, Marci, Liberii, ac Felicis, nec non ex sancti Athanasii epistolis conatur demonstrare Nicænos Canones fuisse longè plures, quàm viginti. Ex iisdem testimoniis asserit istos Canones non apud Orientales Ecclesias, sed in solis Romanæ Cathedræ scriniis exstitisse authenticos ac incorruptos, & concludit: "Quâ ergò ratione dicis corruptum esse à Zozimo „Canonem, missumque, cum non exstaret inter Nicænæ Synodi „Canones? Dico igitur notum fuisse Carthaginensibus, per totum „Orientem corruptos haberi Canones. Et si missi sunt, certè ab „Oriente certi missi sunt, quod multis sanctorum Patrum, & „longè eruditissimis testimoniis patet. Possumusque proferre li„bros, qui apud nos sunt". Ad quæ Ephesius: "Ad ea, quæ „primò dicta sunt à te, quod scilicet nullum de Zozimo testi„monium protulerimus, hoc volo dicere, vos testimonium non „attulisse. Non quod proferre aut non habeamus, aut non valea„mus: Possumus enim id nullo facere negotio, vel ex ipsis „vestris Codicibus; quia nos huc paucos attulimus, sed liber „est Constantinopoli. Rem indicavimus. Nam vobis etiam no-

„ta ſunt, quæ diximus". Et Fratri Joanni roganti, "Quiſnam „eſt liber iſte", Epheſius reſpondit: "Liber Canonum & Syno„dorum". Laudat Orientalis Eccleſiæ Codicem, probatum à Trullana Synodo, & Commentariis illuſtratum à Theodoro Balſamone, aliiſque Græcorum Doctoribus. Et rursûm Frater Joannes: "Apud „Latinos nunquam invenietur facta à Zozimo Papa hæc depra„vatio. Sed omittamus hoc: Indiget enim diſquiſitione". Et Epheſius acquievit: "Placet omitti. Non eſt enim præſentis tem„poris hæc quæſtio". Rectè omiſerunt. Neuter enim penetravit fundum controverſiæ. Interim vides cunctos Photiani ſchiſmatis Sectatores fuiſſe hac Africana contentione abuſos ad evertendam authoritatem Sedis Apoſtolicæ.

Horum veſtigia ſecuti ſunt Joannes Calvinus, ac Marcus Anthonius de Dominis. Eorum verba adduxi ſuperiùs. Succeſſit neſcio quis facinoroſus in Gallia Tenebrio, qui pro Sereniſſima Venetorum Republica adversùs Paulum quintum Pontificem ſcripſit ſceleratum Tractatum de libertate Eccleſiaſtica. Affirmat Romanis appellationibus originem eſſe à Sardicenſi Synodo, addit
Cap. 3. ipſam non fuiſſe Oecumenicam, & proſequitur: "Poſt annos ci„citer ſeptuaginta à Synodo Sardicenſi celebrata, induxit in ani„mum Zozimus Papa hoc ipſum, de quo diſputamus, appellatio„num jus ad Romanam Sedem ab Africanis Epiſcopis impetrare, „& ut Decreta Sardicenſia ſuper ea re facta vim Legis Eccleſia„ſticæ in Africa obtinerent, efficere. Eo fine Legatos à Latere, „quos jam tunc vocabant, in Africam mittit, amplis Mandatis „inſtructos". Multa impudenter ac nequiter latrat, & pergit: "Sub „idem tempus Pelagius & Celeſtius, hæretici ſceleſtiſſimi, ab Afri„canis Epiſcopis excommunicati, cum ad eundem Zozimum con„fugiſſent, pariter ab eo ſunt ſuſcepti. Atque horum occaſione „uſus eſt Zozimus, ut jus appellationum ad Papam Romanum „in Africa ſtabiliret. Quod ut efficeret, tres in Africam Legatos „miſit: Duos Presbyteros, Philippum & Aſellum; item Fauſti„num, Potentinæ civitatis Epiſcopum". Pertinaciter blaterat Romanas appellationes ante Zozimi Attentatum non apparuiſſe in Africa. Et addit inſignes errores. Primus eſt, quod etiam Pelagius fuerit damnatus ab Africana Synodo, ideòque & ipſe Romam provocaverit. Clarum eſt ſolum Celeſtium fuiſſe damnatum, & appellaſſe. Secundus error eſt, quod Zozimus appellantem

lantem Celeſtium admiſerit, & abſolverit ad iſtud appellationis jus ſuæ Sedi inchoandum & aſſerendum. Eſt non dumtaxat error, (quoniam Zozimus non abſolvit Celeſtium) ſed inſuper mendaciſſima contumelia. Tertius error eſt, quod ob Celeſtii aut Pelagii cauſſam Zozimus miſerit Legatos in Africam.

Eodem tramite, cum aliqua tamen moderatione, ambulat in libris de Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca. Etenim in ſeptimo libro ſcribit: "Ordinationes Epiſcoporum & Cap. 1. „Judicia Eccleſiaſtica fiebant à Synodo cujuſque Provinciæ cum „authoritate Metropolitani, adeò ut non liceret provocare à ju„dicio lato in Synodo Provinciæ". Ità ſervatum olim fuiſſe in Africa, probare nititur ex ſancti Cypriani literis ad ſanctum Papam Cornelium, agentibus de cauſſa Fortunati, in Carthaginenſem Cathedram ſuper-intruſi per Factionem Feliciſſimi Diaconi, & quinque cum illo rebellium Presbyterorum. Eandem formam viguiſſe in Hiſpania ſuadere tentat ex cauſſa Baſilidis & Martialis, degradatorum Epiſcoporum, provocantium ad ſanctum Papam Stephanum. Conſtanter affirmat iſtam regulam uſquè ad Sardicenſem Synodum fuiſſe totius Eccleſiæ. Apud Afros viguiſſe affirmat etiam poſt ipſos liberatos à Wandalico jugo, ac per Juſtiniani & Beliſarii arma redditos Romano Imperio. Etiam ſub Pontificatu Magni Gregorii. Magiſtrum generosè ſequitur Stephanus Baluzius in præfatione ad Gratiani Decretum, emendatum ab Anthonio Auguſtino.

Eadem cum fœnore & maximo animo tradit Paſchaſius Queſnellus. In Apologetica pro ſancto Hilario Arelatenſi Archi-
Epiſcopo Diſſertatione ſcribit: "Porrò jam à primordiis ſeminati Cap. 14. „intra Regiones noſtras Evangelii hoc Antiſtitum Gallicanorum „mentibus inolevit, quod Africanis ſemper fuit perſuaſum totis his „quadringentis quinquaginta & ampliùs annis, nempè Epiſcopa„tum eſſe unum atque indiviſum, cujus à ſingulis in ſolidum pars „tenetur, ac proinde ſi quem ex portione Gregis Chriſti adſcripta, „quam regit Paſtor unuſquiſque ac gubernat, in aliquod crimen „prolabi contingeret, apud eundem agere cauſſam ſuam compelli „debere, ſervato appellanti ad Provincialem, vel etiam majorem „Synodum jure. Si quis ſecùs feciſſet, & ad extraneos Judices „vellet per appellationis libellum confugere, is Epiſcoporum con„cordiam cohærentem collidere, unitatemque ſcindere meritò pu-

rabatur

„tabatur. Authoritas autem, quæ Episcopis quibusque in suos „Presbyteros, cæterosque gregis sui alumnos competebat, hæc „eadem Metropolitanis unà cum Provinciæ Concilio in Compro„vinciales Episcopos deferebatur jure quodam naturali, & consue„tudine ab omnibus recepta, quam sacro-sancta postmodùm Con„ciliorum firmavit authoritas". Palam affirmat non solis Afrorum Clericis, sed etiam Episcopis Romanam appellationem fuisse vetitam & clausam. Et adjungit quædam rideri digniora, quam impugnari. Primum est, quod Metropolitæ ad subditum Episcopum damnandum authoritas sit jus naturale. Hinc enim sequitur omnem Ecclesiam, ex quo ista authoritas fuit Metropolitis adempta, extra jus naturale vivere. Et fabula sibi ipsi non cohæret. Etenim ipsa docet sancti Irenæi ævo nondùm fuisse Metropoliticam potestatem, & tamen fatetur Ecclesiam tunc non vixisse sine aliqua portione juris naturalis. Alterum ridiculum est, quod Romana Ecclesia aut Apostolica Sedes sit aliis Provinciis Judex extranea. Præsertim si intelligatur de Provinciis ad ejus Patriarchatum spectantibus. Nec Eusebius Nicomediensis, nec Photius, nec Michael Cerularius sunt prolapsi in tantam audaciam.

Idem Paschasius Quesnellus Magni Leonis ad Cæsaræensis Mauritaniæ Antistites epistolam affirmat esse interpolatam, ac vitiatam: Partem illam, quæ tractat de Lupicini Episcopi causa & Romana appellatione, definit esse spurium additamentum. Et adjungit sui Judicii rationem: "Quod de Lu„picini Episcopi causa ibidem legitur, quam perturbatis „persecutionis Africanæ temporibus, quam illius Ecclesiæ „moribus & disciplinæ contrarium est? Norunt enim omnes, „quantoperè abhorrebant Africani ab appellationibus transmari„nis, qui in Concilio Carthaginensi, quod sextum vocant, & „in epistola etiam posterioris Concilii ad Celestinum Papam, ig„notæ sibi huic disciplinæ subjicere se recusarunt, cujus negotii „recens adhuc erat memoria, triginta vix ab illa annis elapsis. „Quid quod tum temporis ita omnes illas Provincias bellorum tu„multus aut persecutionis æstus vastabat, ut nullus vel instru„endo Episcopali Judicio, vel Synodo congregandæ locus esse „posset, cum tamen Lupicini causam illic jubeat audiri Author „epistolæ. Addo hunc Leonem nostrum non esse, vel ex eo per„suasum me habere, quod vir sagaciissimus vel ad se causam tra„xisset

„xisset Episcopi Romanum Tribunal appellantis, vel saltem ali„quem è suis delegasset, qui interesset Judicio, & ex ejus autho„ritate totum negotium cum illis discuteret. Nec contentus esset „scribere, ut illic causa audiretur, nullâ vel loci, vel Judicis, „vel Legati mentione factâ".

Respondeo hæc fundamenta esse caduca. Etenim quod Romanæ Episcoporum appellationes semper viguerint in Africa, est exploratissimum, & ad oculos mox demonstrandum. Et isto tempore Cæsaræensis Mauritania adhuc parebat Romano Imperio, habebatque omnes suas Ecclesias ac Episcopos. Quidni ergo habuerit suas Synodos, ac alios Episcopales Conventus? Proinde Lupicinus Episcopus damnari isthic potuit, & Romam provocare. Patent ista ex Victore Vitensi Episcopo: "Gensericus Rex dispo„nens singulas quasque Provincias, sibi Byzacenam, Abarita„nam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reservavit; exercitui „verò Zeugitanam vel Proconsularem funiculo hæreditatis divi„sit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet jam extermi„natas, Provincias defendente. Post cujus mortem totius Afri„cæ ambitum obtinuit". At verò hæc facta sunt ante mortem Valentiniani. Porrò vir sagaciissimus Leo causam hanc ex magnis rationibus non traxit Romam, nec item Legatum misit ad Afros, sed retractatorium Judicium delegavit Synodo Provinciæ. Nempè non à plena Synodo, sed à duodecim dumtaxat Episcopis damnatus fuerat Lupicinus, ideoque plurimorum Episcoporum mens erat adhuc indifferens & integra. Et propter bellicos tumultus plerique Afrorum in Italiam portus tenebantur à Barbaris. Infestæ erant omnes viæ. Hinc neque Lupicinus Romam accedere poterat, neque quis Apostolicus Legatus in Africam. Rectè igitur Leo ex Sardicensi Canone novum examen delegavit Synodo totius Provinciæ. Laudes & gratias veritati, quæ à Paschasio Quesnello extorsit, quod Leo appellantem Lupicinum potuisset Romam accersere. Certè juxta Sardicenses Canones. Quod istis viris solet non placere.

Idem Scriptor ostendit varios à variis titulos adscribi huic epistolæ, & prosequitur: "Ex quibus intelligis Lector, quàm „intemperans fuerit interpolandi libido, quamque impunè in „hanc epistolam grassata sit. Primum enim consilium fuit, au„gendam esse hac ad Africanos epistola Dionysianam collectio-

„nem, ut delata in Africam Pontificis Romani Decreta majorem „ex Codice authoritatem sumerent: Nec aliter recipi posset, sive „à Gallicanis, sive ab aliis Ecclesiis Dionysiana collectio, quin „simul Romanam circa appellationes, aliaque hujusmodi disci„plinæ capita amplecterentur. Sed quia parùm erat Mandata Pon„tificis illuc transmissa esse, nisi obediendi necessitas & exem„plum apparêret, hæc ob eam caussam verba supposuerunt ini„tio secundi capitis": Supereſt Fratres, ut concordi obedientiâ salubres suscipiatis hortatus, &c. "Et quorum loco manu scripti „Codices habent solummodò": Concorditer. "Quid postea? „Manebat adhuc alta mente repostum Concilii Africani Respon„sum ad Zozimum, Bonifacium, Celestinumque, Leonis Præde„cessores, quo ex Africa ad Romanum Pontificem caussas Ec„clesiasticas per libellum appellationis deferri non posse invictè „contenderant: Opus itaque fuit, ut appellatio alicujus Episco„pi Africani ad sanctum Leonem Africanos illos Episcopos facti „sui pœnitentes, appellationumque juri succumbentes exhibe„ret. Hinc adsutus pannus de Lupicini appellatione, cui & alia „quoque adnexa Decreta de illicitis Ordinationibus, deque aliis „negotiis, ut & consilium magis tegeretur, & supremum fuisse „Romani Pontificis in Ecclesiam Africanam dominium innue„retur". Post plura istiusmodi temeraria & calumniosa phantasmata tandem concludit: "Et certè valdè Leonis nostri solertiæ „ac ingenio consentaneum mihi videtur, ut temporis opportuni„tatem captaverit ad confirmandam Sedis suæ authoritatem in „Africanas Ecclesias. Nemo est qui nesciat, quoties, quantis„que conatibus id tentaverint Leonis Prædecessores, quantumque „Leonis ipsius ætate Bonifacius & Celestinus in eam rem labora„verint, Africanis consuetudinem Ecclesiarũ suarum invictè sem„per propugnantibus. Exspectanda enim illis fuerat opportunior „occasio: Quæ ut sese Leoni obtulit, eam sibi vir cordatissimus „elabi non est passus". Has in sanctissimum Pontificem pessimas calumnias petulanter exaggerat, & pergit: "Dum hæc scribo, vi„deor mihi hinc Catholicorum nonnullos submumurantes audire, „illinc Sectarios utraque applaudentes manu, quasi Pontificem „Romanum mali ambitus, alienique juris notare videamur. „Utrisque satisfaciam unius Casauboni verbis, cui non assentiri „nec hæretici audeant, nec debeant hac in re Catholici". Procopius

copius Cæsaræensis, dum Imperatoris Justiniani arcanam scripsit Historiam, toto tremebat corpore: Rationes sunt exploratæ. Istud ipsum scribenti hæc Paschasio Quesnello videtur evenisse. Et certè omnium Catholicorum querimonia est longè justissima. Etenim Scriptor ille istud ipsum crimen imponit magno Leoni, quod Liberio Pontifici ex Eusebianorum suggestione impropera-vit Impetator Constantius, & propter quod Philippo-Politanus Eusebianæ factionis Conventus damnationis convitium latravit in sanctum Pontificem Julium.

CAPUT XVII.

Demonstratur ex sancto Cypriano, quod Romanæ Episcoporum Appellationes semper viguerint in Africa.

Oc Apostolicæ Sedis apud Afros jus clarissima habet testimonia atque exempla apud S. Cypria-num. Etenim ad ipsum de Privato, Lambesi-tano in Numidia Episcopo, damnato ac de-gradato, scribit Romanæ, per S. Fabiani Pon-tificis Martyrium vacantis, Ecclesiæ Clerus: Epist. 30. „Quod autem pertinet ad Privatum Lambe„sitanum, pro tuo more fecisti, qui rem nobis sollicitam nun„ciare voluisti. Omnes enim nos decet pro corpore totius Ec„clesiæ excubare. Sed nos etiam ante literas tuas fraus callidi ho„minis latere non potuit. Nam cum ante-hâc quidam ex ipsius „nequitiæ cohorte venisset Vexillarius Privati, & furto ac fraudu„lenter literas à nobis elicere curaret, nec quis esset latuit, nec „literas, quas volebat, accepit". Ita legit Jacobus Pamelius. Nicolaus Rigaltius legit hoc modo: "Privati Vexillarius futurus, „& fraudulenter", &c. Placet Pamelii lectio. Etenim dolosa apud Apostolicam Sedem in communionem obreptio est plenissi-mum furtum. De eodem Privato Sanctus Cyprianus scribit ad sanctum Papam Cornelium. "Per Felicianum significavi tibi, Fra„ter carissime, venisse Carthaginem Privatum, veterem Hæreti-cum,

„cum, in Lambesitana colonia ante multos ferè annos ob multa „& gravia delicta nonaginta Episcoporum sententiâ condemna„tum, Antecessorum etiam nostrorum, quod & vesttram con„scientiam non latet, Fabiani & Donati literis severissimè no„tatum, qui cum caussam suam apud nos in Concilio, quod „habuimus Idibus Majis, quæ proximè fuerunt, agere velle se „diceret, nec admissus esset, Fortunatum istum sibi Pseudo„Episcopum, dignum Collegio suo, fecit".

Privatus Lambesitanus Episcopus, à nonaginta Episcopis, Lambesitanam totius Numidiæ Synodum constituentibus, ob gravia & plura crimina damnatus, provocavit ad Donatum Carthaginensem Episcopum, Primatem totius gentis. Verùm ille confirmavit sententiam, & hominem severissimè notavit Synodalibus literis. Damnationis Tractoriam transmisit ad omnes Ecclesias. Hinc iste provocavit Romam, & accessit ad sanctum Fabianum Pontificem. Sed, & isthic nactus est eundem suæ caussæ successum. Franciscus Hallier, Episcopus Cavallonensis, in quarto libro de Hierarchia Ecclesiastica rectè adjungit: "Ad quid Roma- Cap. 2.
„ni Pontificis judicio iterùm damnarentur, qui ab Africanis dam„nati essent, nisi ejus sententiâ potuissent absolvi"? Porrò Fabianus per glorioſum Martyrium migrat ad meliorem vitam. Hinc novus Privato animus. Caussam resumpsit apud Clerum viduatæ Ecclesiæ. Ex suæ nequitiæ cohorte Romam misit nescio quem Vexillarium, qui fraudulenter curaret circumduci omnia præfata judicia, & sceleratum hominem reparari in amissi gradus communionem. Hinc Cyprianus Clerum instruxit, atque ità omnem irrependi, jam anteà clausum, aditum firmissimè obseravit. At impudens ac importunus Veterator necdùm siluit. Denuò provocavit ad sancti Cypriani Synodum. Non impetrandi spe, sed animo turbandi. Etenim Felicissimi Carthaginensis Diaconi, & quinque sancto Cypriano rebellium Presbyterorum Factioni adjunctus in Ducem, tandem Fortunatum ex quinque istis Presbyteris unum, ordinavit ac intrusit in Carthaginensem Cathedram, atque ità degradavit sanctum Cypriannm. Omnes suas damnationes speravit hac viâ vindicare, consolari, ac reparare. Sub isto novo Episcopo sperabat apparere integer, magnus, & gratiosus. Sanctus Cyprianus adjungit de isto Privato: "Venerat etiam cum illo Fe„lix quidam, quem ipse extra Ecclesiam in hæresi Pseudo-Episcopú olim

„olim constituerat". Utique post damnationem. Nempè nulli judicio voluit acquiescere, atque ita non dumtaxat assiduis appellationibus, sed etiam Para-Synagogis, Schismatibus, ac sacrilegis Ordinationibus dudùm vexavit Ecclesiam. Hinc circumduxit integram cohortem suæ nequitiæ.

Quandoque bonus dormitat Homerus. Illustrissimus ac eruditissimus Dominus Lucas Holstenius ex laudato sancti Cypriani loco scribit In annotationibns ad Geographiam sacram Caroli à sancto Paulo: "Ante Cyprianum Carthaginenses Episcopi "sunt „Agrippinus, Donatus, Fabianus; post Mensurius, Cecilianus, „Lucianus, Rufus, Gratus, Genethlius, Aurelius, Capreolus, „Quod-vult-Deus, Deo-Gratias, Eugenius, Bonifacius, Repa„ratus, Primasius, sive Primosus". Labitur in duobus. Primò, quod sanctum Fabianum Pontificem transmutet in Episcopum Carthaginensem. Existimo fuisse circumscriptum à verbis: "Ante„cessorum nostrorum Fabiani & Donati". Verùm sanctus Cyprianus scribit ad Papam Cornelium, & laudat utriusque proximum Antecessorem: Suum, Donatum; Cornelii, Fabianum. Deinde vir Illustrissimus labitur, quod omittat sanctum Cyrum, à beato Possidio laudatum in indiculo Operum sancti Augustini; & Thomam, laudatum in primo libro Victoris Episcopi Vitensis. Vera itaque Carthaginensium Episcoporum successio est hæc: Agrippinus, Donatus, sanctus Cyprianus, Lucianus, sanctus Cyrus, Mensurius, Cecilianus, Gratus, Rufus, Restitutus, Genethlius, Aurelius, Capreolus, Quod-vult-Deus, Deo-Gratias, Thomas, Eugenius, Bonifacius, Reparatus, Primosus, & sic consequenter. An Agrippinus fuerit primus, certò non constat. Videtur non fuisse. Etenim ejus Presbyter Tertullianus palam docet Christianitatem suo tempore apud Afros fuisse antiquam. Item ignoratur, an inter Agrippinum & sanctum Cyprianum solus Donatus mediaverit. Item an inter Cyprianum & Mensurium non fuerit aliquis tertius, aut etiam quartus.

Aliud Romanæ appellationis exemplum profert nobis sanctus Cyprianus, scribens de Novato, nescio cujus loci apud Afros Episcopo, ad sanctum Cornelium: "De Novato nihil inde ad nos Epist. 49.
„fuerat nunciandum, cum magis per nos vobis debeat Novatus „ostendi, rerum novarum semper cupidus, avaritiæ inexplebili „rapacitate furibundus, arrogantiâ & stupore tumoris inflatus, sem-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„per isthìc Episcopis malè cognitus, quasi hæreticus semper & „perfidus omnium Sacerdotum voce damnatus, curiosus semper „ut prodat, ad hoc adulatur ut fallat, nunquam fidelis ut diligat, „fax & ignis ad conflanda seditionis incendia, turbo & tempestas „ad fidei facienda naufragia, hostis quietis, tranquillitatis Ad„versarius, pacis inimicus. Denique Novato illinc à vobis rece„dente, id est, procellâ & turbine recedente, ex parte illic quies „facta est. Idem est Novatus, qui apud nos primum discordiæ „& schismatis incendium seminavit, qui quosdam isthic ex Fra„tribus ab Episcopo segregavit, qui in ipsa persecutione ad ever„tendas Fratrum mentes alia quædam persecutio nostris fuit. Ipse „est qui Felicissimum, Satellitem suum, Diaconum, nec per„mittente me, nec sciente, sua Factione & ambitione constituit: „Et cum sua tempestate Romam quoque ad evertendam Eccle„siam navigans, similia illic & paria molitus est, à Clero por„tionem plebis avellens, Fraternitatis benè sibi cohærentis, & „se invicem diligentis, concordiam scindens. Planè quoniam pro „magnitudine sua debeat Carthaginem Roma præcedere, illic ma„jora & graviora commisit. Qui isthìc adversùs Ecclesiam Dia„conum fecerat, illìc Episcopum fecit". Enumerat horrenda ejus facinora, & concludit: "Hanc conscientiam criminum jam „pridem timebat. Propter hoc se non de Presbyterio tantùm „excitari, sed & communicatione prohiberi pro certo tenebat, „& urgentibus Fratribus imminebat cognitionis dies, quo apud nos „causla ejus ageretur, nisi persecutio ante venisset. Quam iste „voto quodam evadendæ & lucrandæ damnationis excipiens, hæc „omnia commisit & miscuit, ut qui ejici de Ecclesia & excludi „habebat, judicium Sacerdotum voluntariâ discessione præcederet, „quasi evasisse sit pænam, prævenisse sententiam". Harum re„rum meminit in sancti Fabiani vita etiam liber Pontificalis: "Eodem „tempore supervenit Novatus ex Africa, & separavit Novatianum „de Ecclesia, & quosdam Confessores". Et in vita sancti Cor„nelii: "Sub hujus Episcopatu Novatus Novatianum extra Ec„clesiam ordinavit, & in Africa Nicosttatum".

Sanctus Cyprianus fuit è Neophyto ordinatus Episcopus. Primus apud Afros. Haud dubiè per Divinam inspirationem. Et mox ad ejus Tribunal proclamatus fuit Novatus Episcopus, reus cri-

criminum. Et jam imminebat per Cyprianum statutus cognitionis ac Synodi dies. At eccè supervenit persecutio, ideòque cessavit ista Synodus, & sanctus Cyprianus fuit compulsus secedere. Hanc opportunam suis rebus ansam Novatus arripuit cum gaudio, & quo sibi plenè consuleret, cœpit sancti Cypriani Episcopatum invadere. Blaterare illum contra Apostolicum Canonem esse intrusum ex Neophyto, ideòque non esse Episcopum, sed vacuum Episcopatus invasorem. Et in ipsa Carthaginensi Ecclesia invenit Assectas. In inferiori Clero nescio quem Felicissimum, aptissimum suo satellitio, & quinque Presbyteros, qui electioni Cypriani fuerant ab exordio refragati. Existimo quod hi ipsum constituerint Ecclesiæ Visitatorem. Sic ille præsumpsit Felicissimum consecrare in Diaconum. Nec hic stetit Novati temeritas. Insuper se purgaturus, unàque accusaturus sanctum Cyprianum, provocavit ad sanctum Fabianum Pontificem, & Romam transfretavit. At eccè invenit Pontificem Martyrio ablatum, ac viduatam Ecclesiam. Interim Romæ permansit exspectans Successorem. Successit sanctus Cornelius, habuitque & ipse Adversarios. Horum unus fuit Evaristus, nescio cujus civitatis Episcopus. Etenim Cornelius in literis ad sanctum Cyprianum affirmat ipsum Epist. 48. fuisse authorem schismatis, ideoque à se degradatum, ac Sede ejectum. An Novatus causlam suam Cornelio exposuerit, & fuerit passus repulsam, ignoro. Quidquid sit, adjunxit se factiosis, piscandum duxit in aqua turbida, & ad Novatiani intrusionem concurrit adeò potenter, ut sanctus Cyprianus scribat quod ipsum constituerit Episcopum. Novæ tunc, ex qua turbidæ suæ ambitionis fundamenta sumpsit, in Lapsos clementiæ Novatianus ante Cornelii creationem omninò faverat, & cum aliis Romanæ Ecclesiæ Presbyteris subscripserat: Quod Novatus ipsum à priori sententia ac Ecclesia seduxerit, probare non possum, nisi ex libro Pontificali. Quin ab illo fuerit pro integro Episcopo agnitus, & plenæ purgationis sponsionem acceperit, non est dubitandum. His animatus se totum pro Novatiano expendit. Hinc in Apostolica Sede firmatus Cornelius ejus & apud Afros, & apud almam Urbem patrata facinora discussit, ac turbulentum hominem damnavit. Et huic, licet non adversùs latam, sed dumtaxat adversùs imminentem ac ferendam damnationis sententiam interpositæ appellationi, necnon huic Romano in appellantem Nova-

tum

tum judicio Cyprianus pleniſſimè acquievit. Quod nempè Novatus eſſet Epiſcopus.

Sancti Cypriani verba, "Qui iſthìc Diaconum fecerat, illic „Epiſcopum fecit", videntur omninò importare conſecrationem. Affirmant quod Novatus Novatianum eo modo creaverit Epiſcopum, quo Feliciſſimum creaverat Diaconum: At verò hunc creaverat per conſecrationem. Et hinc ſcribit author libri Pontificalis: "Novatus Novatianum extra Eccleſiam ordinavit". At verò in literis ad Fabium Antiochiæ Patriarcham ſanctus Cornelius diſertè ſcribit Novatianum à tribus rudibus & agreſtibus, per fallacias circumſcriptis, & multo vino ad horam diei decimam inebriatis, Italiæ Epiſcopis fuiſſe "imaginariâ quâdam & vanâ manuum im„poſitione" conſecratum. Et adjungit: "Ex quibus Epiſcopis „unus non longè poſt peccatum flebiliter lamentans, & idem apertè „confeſſus, ad Eccleſiam revenit. Quem Populo univerſo pro eo „rogante, tandem ut laicum in communionem recepimus, atque „alios, qui in aliorum duorum Epiſcoporum loca ſuccederent, L.6.C.35. „miſimus". Exſtat epiſtola in Eccleſiaſtica Hiſtoria Euſebii Cæſaræenſis. Hinc quæritur, Quomodo iſta cohæreant? Reſpondeo nec de ſancti Cornelii, nec de ſancti Cypriani fide aut verbis eſſe dubitandum. Et ſanè Romani Pontificis conſecratio ſemper ſpectavit ad vicinos urbi, aut certè ad quoſvìs Pontificis Comprovinciales Epiſcopos, ideòque Novatianus etiam ab ipſis voluerit conſecrari. Et hoc palam evincit epiſtola ſancti Cornelii. Sanctus Cyprianus uſus eſt æquivoco verbo, & tam ad electionem, quàm ad conſecrationem ſignificandam ambidextro. Quare ipſum de electione, in qua Novatus Ducem egerat, eſt intelligendum. Electioni Cornelii adfuerant Africani Epiſcopi: Hinc etiam Novatianus gaviſus eſt ſaltem unum ſuæ adfuiſſe. Iſto enim tempore omnes, dum in Alma Urbe tunc reperirentur, Romani Patriarchatus Epiſcopi in eligendo Pontifice habebant ſuffragium. Liber Pontificalis hac in parte eſt modicæ authoritatis. Nam & addit à Novato in Africa fuiſſe ordinatum Nicoſtratum. Debebat dicere: "Feliciſſimum". Nicoſtratus enim fuit Romanæ Eccleſiæ ac ſancti Pontificis Fabiani Archi-Diaconus, unus è Confeſſoribus, quos Novatus ſeduxit. Erat vir criminoſus. Ejus crimina nobis aperit ſanctus Cyprianus in præfatis literis ad ſanctum Cornelium.

Paſchaſius Queſnellus nobis opponit ejuſdem Cypriani ad eundem Pon-

Pontificem verba de præfatis quinque ſibi rebellibus Presbyteris, ac ipſorum Duce Feliciſſimo. Eorum facinora Cyprianus enumerat, atque proſequitur: "Poſt iſta adhuc inſuper Pſeudo„Epiſcopo ſibi ab hæreticis conſtituto, navigare audent, & ad Petri „Cathedram atque ad Eccleſiam principalem, unde unitas Sacer„dotalis exorta eſt, à ſchiſmaticis & ptofanis literas ferre, nec co„gitare eos eſſe Romanos, ad quos perfidia habere non poſſit „acceſſum. Quæ autem cauſſa veniendi, & Pſeudo-Epiſcopum „contra Epiſcopos factum nunciandi? Aut enim placet illis quod „fecerunt, & in ſuo ſcelere perſeverant; aut ſi diſplicet, & re„cedunt, ſciunt quo revertantur. Nam cum ſtatutum ſit omni„bus nobis, & æquum ſit pariter & juſtum, ut uniuſcujuſque „cauſſa illic audiatur, ubi eſt crimen admiſſum, & ſingulis Pa„ſtoribus portio gregis ſit adſcripta, quam regat unuſquiſque & „gubernet, rationem ſui actus Domino redditurus, oportet utique „eos, quibus præſumus, non circumcurſare, nec Epiſcoporum „concordiam cohærentem ſuâ ſubdolâ & fallaci temeritate collidere, „ſed agere illic cauſſam ſuam, ubi & accuſatores habere, & teſtes „ſui criminis poſſint. Niſi ſi paucis deſperatis & perditis minor „videtur eſſe authoritas Epiſcoporum in Africa conſtitutorum, qui „jam de illis judicaverunt, & eorum conſcientiam, multis deli„ctorum laqueis vinctam, judicii ſui nuper gravitate damnarunt. „Jam cauſſa eorum cognita eſt, jam de eis dicta ſententia eſt, „nec cenſuræ congruit Sacerdotum mobilis atque inconſtantis animi „levitate reprehendi, cum Dominus doceat & dicat": Sit ſermo veſter, Eſt eſt, Non non. "Si eorum, qui de illis priori anno „judicaverunt, numerus cum Presbyteris ac Diaconis computetur, „plures tunc adfuerunt judicio & cognitioni, quam ſunt eidem iſti, „qui cum Fortunato nunc videntur eſſe conjuncti".

Reſpondeo recolenda eſſe, quæ ſupra ſunt dicta de Novati Epiſcopi, Feliciſſimi Diaconi, & quinque Presbyterorum rebellione contra Epiſcopatum ſancti Cypriani. Apud Afros tunc adhuc vigebat antiquus pœnitentialis diſciplinæ rigor, Lapſis negans Sacramentalis Reconciliationis pacem etiam in exitu, & ipſos judicandos reſervans ac tranſmittens ad ſupremum in Dei dextera Pontificem, Dominum noſtrum Jesum-Christum. Et Eccleſia erat plena Lapſorum. Et rigor apud Romanam Eccleſiam mitigari cœperat. Hinc nequam iſta Factio ſe ſegregavit à Cypriani communione, & novum Altare,

& schismaticam Para-Synagogam erexit in nescio quo propè Carthaginem monte, & studuit Plebem eò seducere. Et quo pelliceret, omnes Lapsos invitavit ad communionem, & admisit sine satisfactione ac pœnitentia. De qua re sanctus Cyprianus gravissimè queritur in variis epistolis, ac præsertim in sermone de Lapsis. Istiusmodi Pacem asseverat esse falsam, vacuam, delusoriam. Et hinc patet profunda ac impudens Novati nequitia. Idem ipse, qui in Africa antiquum pœnitentiæ rigorem sceleratissimè solverat, Romæ Novatiano adhærens eundem contumaciissimè ac hæreticè resuscitavit ac stabilivit. Et Factio plurimos Lapsos ad se seduxit. Et hæc est ratio, cur sanctus Cyprianus ad admittendam Romanæ Ecclesiæ in Lapsos clementiam sit factus inclinatior. Factio eò usque profecit, ut sibi adjunxerit Privatum Lambesitanum Episcopum, antiquum Hæreticum, & in Africa & Romæ damnatum, nec non quosdam alios Episcopos similis fæcis. Hi venerunt Carthaginem, absentem ex persecutionis caussa Cyprianum damnarunt, ac ipsi superordinarunt Fortunatum, unum ex quinque præfatis Presbyteris. Et omnia sua per Legatos retulerunt Romam. Primò intrusionem sancti Cypriani, & ejus crudelitatem in Lapsos. Damnari hanc, istam postularunt cassari. Deindè retulerunt promotionem Fortunati, flagitantes confirmari. Et ut fucum facerent, mentiti sunt istam peractam à viginti quinque Episcopis. Tertiò retulerunt suam à sancto Cypriano factam damnationem. Dixerunt factam ab intruso, ex vindictæ spiritu, appellarunt contra ipsam, & rogarunt cassari. Legati hæc omnia fucarunt multis astutiæ ac eloquentiæ coloribus. Et tantâ violentiâ sunt Cornelium aggressi, "ut summa desperatione comminarentur, quod si literas, „quas attulerant, non accepisset, publicè eas recitarent". Utique literas, quibus Fortunatus exponebat & postulabat præfata omnia, Legatorum Princeps erat Felicissimus. Ejus Collegæ videntur fuisse quatuor Presbyteri. Fortunatus, uti totius Africæ Primas, remanserat Carthagine. Hæc omnia simul juncta fecerunt Cornelium nonnihil hæsitare.

At verò sanctus Cyprianus ad singula nervosè respondit. Ad primum respondit se "Divino Judicio, populi suffragio, Co-Epi„scoporum consensu, in pace electum", jam per quatuor annos probatum in Episcopatu, omnibus Collegis fideliter junctum, à Domino Deo in persecutione protectum, & non dumtaxat à Christianis, sed etiam à Gentilibus agnitum pro legitimo Episcopo. Utpotè qui per hos ipsos dies fuerit "adplicito & adjuncto Episco„patus nomine proscriptus", & sub eodem elogio, tam in Circo quam in Amphi-theatro, ab omni Carthaginensi Gentilitate "po„stulatus ad Leonem". Ità probat se non intrusum contra Apostolicos Canones, sed ex Divina ac humana ipsorum dispensatione electum legitimè, & consecratum. Porrò sanctus Cyprianus quinquagesimo tertii sæculi anno est creatus Episcopus. Proinde Fortunati intrusio, ac ejus cum quatuor aliis Presbyteris & Felicissimo Diacono Synodalis damnatio quinquagesimo tertio, hæc autem Romana appellatio contigit anno quinquagesimo quarto. Cyprianus enim diserté testatur ipsos fuisse damnatos ptæterito anno.

Ad secundum respondit à se omninò servari Romanæ in Lapsos clementiæ Decreta. Se esse ipsorum non tantummodò fautorem & custodem, sed insuper authorem. Quin immò se in Africa à variis argui de nimia facilitate. Ad tertium reposuit Fortunatum nequaquam à viginti quinque, sed à solis quinque, eisque damnatis & sordidis, Episcopis fuisse intrusum & consecratum, ideoque exinde nihil dignitatis aut sanctimoniæ, sed accepisse incrementa criminum, novamque execrationem ac damnationem. Et de Privato Lambesitano, qui videtur fuisse principalis consecrans, adjungit: "Fuit nonaginta Episcoporum sententiâ condemnatus, Anteces„sorum etiam nostrorum, Fabiani, & Donati, literis severissimè „notatus". Affirmat in Africa damnatum provocasse Romam, & ejus vinculum à Pontifice Fabiano fuisse confirmatum. Profitetur Africanos Præsules semper potuisse appellare ad Sedem Apostolicam.

Ad quartum de Fortunati, Felicissimi, ac aliorum Presbyterotum appellatione caput reponit laudata superiùs verba. Affirmat esse antiquum, idque æquum pariter ac justum Statutum, ut inferior Africanæ Ecclesiæ Clerus judicetur in Africa, ac domesticis Judiciis teneatur acquiescere. Totus contextus est exponendus. Primò notanda sunt hæc verba: "Cum statutum sit „omnibus nobis". Non toti Ecclesiæ, sed omnibus nobis Afris. Manifestè laudat non commune totius Ecclesiæ; sed quoddam singulare Statutum. Hinc addit: "Æquum sit pariter ac justum". Quis de universalium Canonum justitia possit cespitare? Quomodò talis cespitatio cecidisset in sanctum Cornelium? Proindè Cypria-

Cyprianus purgat aliquod singulare suæ gentis Edictum. Et ipsum non agit de prima audientia : Quin enim hæc debeat apud Provinciam institui, nemo unquam dubitavit. Cyprianus agit de Fortunati ac Feliciſſimi appellatione, & affirmat esse æquum ac justum, ut Clericorum causſa isthic audiatur ac finiatur, ubi fuit crimen admissum. Non asserit esse necessarium ; sed æquum ac justum. Nempè suæ gentis morem sic purgat, ut communes Canones non notet, nec aliarum gentium consuetudines. Notanda sunt & hæc verba : "Et singulis Pastoribus portio gregis sit „adscripta, quam regat unusquisque & gubernet, rationem sui „Actus Domino redditurus". Affirmant Ecclesiam, licet unicam, esse divisam in varios Pastores, utique Patriarchas atque Primates, & unicuique permittendum, ut sui Cleri ac Populi mores formet ex suæ conscientiæ arbitrio, de quo obstringatur Domino Deo dare rationes. Laudant proprium Africanæ Ecclesiæ Statutum, quo ejus inferior Clerus cogitur suorum Episcoporum judiciis non refragari. Et Cyprianus addit Statuti causſam : "Oportet eos, „quibus præsumus, non circumcursare". Hoc est antiquum Africani Cleri vitium : Et ad ipsum præcidendum primitivi isthic Episcopi censuerunt Romanas etiam appellationes ipsi auferendas. Sequitur & secunda ratio : "Nec Episcoporum concordiam cohæ„rentem subdola & fallaci temeritate collidere". Etiam hoc fuisse Africani Cleri vetustum vitium testatur sanctus Augustinus in literis ad Primatem Aurelium. Et ad ipsum exercendum nihil est circumcursatione aptius. Cyprianus pergit : "Nisi si paucis desperatis & perditis minor videtur esse authoritas Episcoporum in „Africa constitutorum, &c". Affirmat hoc Africanæ Ecclesiæ Statutum placere ac probari omnibus, nisi paucis desperatis ac perditis, omni modo & via venantibus suæ perditioni ac desperationi qualiacumque auxilia. Feliciſſimus, Fortunatus, & omnis ista facinorosa Factio fecit istud ipsum, quod postmodò attentavit Presbyter Apiarius : Contra suæ gentis consuetudinem & singularem legem provocarunt & accesserunt ad Romanam Ecclesiam. Et sicut hic inter Zozimum, Bonifacium, & Celestinum Pontifices, ac inter Primatem Aurelium suscitavit ; ità isti inter Cornelium & Cyprianum tentarunt suscitare discordias, & cohærentem ipsorum concordiam subdolâ & dolosâ appellandi temeritate collidere. Appellandi contra suæ gentis consuetudinem & propriam disciplinam

nam. Hinc istam & consuetudinem & disciplinam Cyprianus tantâ verborum emphasi debuit exponere atque firmare. Communes Ecclesiæ Canones erant omnibus notiſſimi, ideoque nec egebant tantis Commentariis aut Apologiis. Cyprianus ergò urget Fortunatum non esse Episcopum, sed dumtaxat Presbyterum : Injectum illi Episcopatus fucum non esse novum gradum, sed novum crimen, ideòque ipsum esse remittendum ad domesticam Synodum. Fortunatum esse à Cornelio tractandum, uti ipse ab aliis Episcopis velit tractari Novatianum. Nempe non uti Papam, sed uti facinorosum Presbyterum. Manifestè docet aliam Episcoporum, aliam in Africa esse rationem Clericorum. Istos posse, hos non posse Romam appellare.

CAPUT XVIII.

Discutiuntur Domini Petri de Marca, & Anonymi Scriptoris Sensa circa adductum locum Sancti Cypriani.

DOminus Petrus de Marca ad laudatum Cypriani locum scribit in septimo libro : "Cyprianus, cum ex sententia Concilii sui à communione rejeciſſet quosdam Clericos, & quemdam Pseudo-Episcopum Hæreticorum, „irascitur adversùs Cornelium Episcopum Romanum, quod cum illi Romam accesſiſſent, „hæsitasset aliquantulum Pontifex, an eos in communionem „reciperet. Hanc ob rem Cyprianus apud Cornelium apertè edisserit jura Episcoporum uniuscujusque Provinciæ, quæ in eo versantur, ut ad eos pertineat discussio, Judiciumque causſarum, „& regimen gregis, rationem administrationis suæ Deo reddituros. Neque licere Romam, aliovè appellare. Nequè enim „minorem esse authoritatem Episcoporum Africanorum, quam „reliquorum. Damnatos porrò, si ad Cyprianum accedere „voluerint, auditurum se libenter, & pœnitentiam eorum amplexurum, si crimine ullo fuerint involuti".

Universidad de Deusto
Biblioteca

Errores iterum varii. Primus est, quod Fortunatus fuerit Hæreticorum Episcopus. Etenim fuit quidem consecratus ab hæreticis, ideoque multa ipsorum communione contaminatus, attamen sanctus Cyprianus nullibi ipsum arguit de lapsu in Hæresim. Ante hunc ambitum semper fuerat Orthodoxus, Presbyter Carthaginensis Ecclesiæ. Secundus error est, quod Cyprianus ad divertendum à Fortunati appellatione Cornelium adduxerit communia Jura Episcoporum uniuscujusque Provinciæ. Etenim adduxit propriùm & singulare Statutum Africanæ Ecclesiæ. Ipsum demonstravit æquum & justum, ideoque non projiciendum à Romana Ecclesia. Addidit Fortunatum non esse Episcopum, sed imaginarium Episcopi spectrum: Esse suum rebellem Clericum, ideoque isti Statuto per omnia obnoxium. Tertius error est, quod Cyprianus Cornelio irascatur propter auditum hæreticum Episcopum. Etenim si Fortunatus, licet hæreticus, fuisset verus Episcopus, omninò poterat à Pontifice audiri. Nec Cyprianus, qui Privatum Lambesitanum laudat fuisse auditum à Fabiano, obstrepuisset. Proinde obstrepit ob duas causas. Primò, quod rebellem ab hæretico, ideoque nulliter consecratum, & legitimè jam per annos sedenti Episcopo superintrusum hominem, ac proinde manifestò inanem Episcopi fucum, Cornelius hæsitasset admittere ad appellandum, ideoque non ut Clericum, sed tractaret ut Episcopum. Secundam obstrependi causam edicunt hæc verba: "Satis miratus sum, „cum animadvertissem te minis atque terroribus eorum aliquantum fuisse commotum.". Etenim & ipsi Pontifici violentam suarum literarum recitationem, & Cypriano minati fuerant "fustes, lapides, & gladios". Minati fuerant, nisi à Romana Ecclesia, ut vera Carthaginensis Archi-Episcopi Legatio, tractarentur, Cyprianum à se in Africam regressis fustigandum, lapidandum, gladiis trucidandum. Hinc circa ipsos audiendos cespitavit Cornelius. Et istum in ipso metum culpat Cyprianus. Censuit, uti Justitiam, ita æquas & justas Ecclesiarum consuetudines debere summâ constantiâ per Pontificem defendi.

Domini Archi-Episcopi Parisiensis circa hanc epistolam Sensa pertinaciter tuetur Scriptor Anonymus, ideoque est breviter audiendus: "Petrus de Marca, ut refert Davidius, hac Cypriani
Cap. 1. „epistolâ probare contendit primis temporibus Episcopos in Conciliis

„ciliis Provincialibus, omni appellatione remota ad Romanum „Pontificem, judicatos fuisse. Ipse verò Davidius hoc argu„mentum æstimat imbecillum, nec accommodatè putat adduci „posse exemplum Fortunati & Felicissimi ad probandum Epi„scopos Jurisdictioni Synodorum Provincialium esse obnoxios, „omni jure appellationis ad Romanam Sedem remoto, quippè „cum Presbyteri simplices fuerint, Episcoporum charactere at„que amplitudine vacui. Sed ejusmodi observatio nihil attinere „videtur. Quam difficile est enim probare ætate S. Cypriani „aliam ac diversam iudicandi Episcopi & Sacerdotis fuisse ra„tionem, ut ipsomet exemplo Fortunati perspectum est, qui „suis rebus non cavet, nec providet appellationis arte ad Ro„manum Pontificem, sed minarum ac metus, quibus ejus ani„mum explet. Nec ei exprobrat Cyprianus usurpata Episcopo„rum Privilegia ob postulatam disceptationem litis judicatæ ite„randam coram Pontifice Romano. Nec ipsi scripsit Pontifici „ad recuperandam Jurisdictionem adversus Presbyteros Africanæ „Ecclesiæ usurpatam, sed ut ab animo Pontificis injectum ter„rorem dispelleret, ipsumque impediret, ne familiariter utere„tur hominibus, quibus communione interdictum fuerat, ne „illos socios aut comites sive in conviviis, sive in colloquiis „haberet. Ipsumque Pontificem in crimen vocare videtur cu„jusdam habiti cum ejusmodi hominum genere commercii. Præ„terea sanctus Cyprianus causas communes seu generales profert, „quæ æquabili ratione Episcopis & Presbyteris conveniunt, ut „abducat Cornelius Papa ab ejusmodi hominum querimoniis „aures suas, & perspectum sit omnibus ultimæ cognitionis sen„tentiâ fuisse in Synodo judicatos".

Errores varii. Primus est, quod ista diversa Episcopi ac Presbyteri judicandi ratio non fuerit, aut certè difficulter probetur tunc fuisse in Africa, ideoque ista observatio ad rem non pertineat. Etenim istam diversam judicandi rationem tunc fuisse apud Afros, est lucidissimum. Ipsam, dum cum Zozimo ac aliis Pontificibus contendit, non induxit Aurelius. Palam asseruit, & altissimè clamavit se contendere pro antiquissima ac perpetua Africanarum Ecclesiarum consuetudine. Nec ipsam induxit Cecilianus. Etenim de ipso per Secundi Tigisitani Episcopi Synodum damnato scribit ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus:

Neque

Epist 162. "Neque enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris Ordinis „Clericis, sed de Collegis agebatur, qui possent aliorum Colle„garum judicio, præsertim Apostolicarum Ecclesiarum, causam „integram reservare". Manifestè laudat avitam consuetudinem, quæ Presbyteris ac aliis Clericis denegabat, Episcopis verò permittebat appellationem Romanam. Affirmat istam consuetudinem debuisse attendi à Secundo, & non ita faciliter prorumpi in tanti Antistitis damnationem. Nec sanctus item Cyprianus introduxit istam consuetudinem Ipsam in hac epistola manifestè laudat, & ex ipsa affirmat Fortunatum à Cornelio non potuisse admitti ad introducendam suam appellationem, longè minùs potuisse procedi ad ipsam retractandam. Insuper scribit in præsenti epistola: "Item Felicissi„mum Signiferum seditionis recognoscere, qui & ipse in eisdem „Co-Episcoporum nostrorum factis ad te pridem literis continetur, „qui non tantùm isthìc abstentus, sed abs te illic nuper de „Ecclesia pulsus est". Nempè & damnatus à sancto Cypriano Felicissimus Romam appellaverat atque accesserat: Et ipsum, quoniam Clerus appellare non poterat, Cornelius nec audire sustinuerat, sed ejecerat ex Alma Urbe. Cyprianus rogat eodem jam modo tractari Fortunatum. Admodùm miror, quod tantus Ecclesiasticæ antiquitatis Doctor Episcopum condistinguat contra Sacerdotem. Quis enim ignoret vocem, "Sacerdos", apud antiquos comprehendere & Episcopum & Presbyterum? Proinde Episcopus & Presbyter possint condistingui, nequaquam Episcopus & Sacerdos.

Secundus error est, quod Fortunatus suis rebus non caverit appellatione ad summum Pontificem, sed per minas & metus. Etenim de Fortunato ac Asseclis scribit Cyprianus: "Taceo de frau„dibus Ecclesiæ factis, conjurationes & adulteria, & varia deli„ctorum genera prætereo. Unum illud de eorum facinore puto „non esse reticendum, quod à primo statim persecutionis die com„municare cum Lapsis, & pœnitentiæ agendæ intercedere non de„stiterint". Et infra: "Episcopi jam de illis judicaverunt, & eo„rum conscientiam multis delictorum laqueis vinctam judicii sui „gravitate damnarunt". Et hisce non obstantibus Fortunatus fuit elevatus in Episcopum, sancto Cypriano superordinatus. Hinc per suos Legatos tria postulavit à sancto Cornelio: Dictæ damnationis cassationem, sancti Cypriani ejectionem, & suæ Episcopalis

palis consecrationis firmitatem. Et quia ista per Canones obtineri non posse noverat, censuit extorquenda per minas & terrores. Proinde Fortunatus sibi omninò providit per Romanæ appellationis artem, ac simul frivolæ appellationis imbecillitatem studuit per minas & terrores adjuvare. Quod Synodalis damnationis solutio Romæ obtineri non possit, nisi per appellationis viam, est nimis manifestum.

Tertius error est, quod sanctus Cyprianus Fortunato non exprobret usurpata Episcoporum privilegia, nec à sancto Cornelio recuperare postulet usurpatam Jurisdictionem in Presbyteros Africanæ Ecclesiæ. Etenim per omnem istam epistolam Cyprianus aliud non clamat, quàm Fortunatum non esse Episcopum, sed rebellem atque adulterum, qui Patris cubile temerare præsumpsit, Presbyterum, ideoque ejus appellatam causam esse non Romæ, sed in Africa retractandam. Exponit dolosa & sacrilega Factionis in miseros Lapsos facinora, & prosequitur: "Post hæc adhuc „insuper Pseudo-Episcopo sibi ab hæreticis constituto, navigare „audent, & ad Petri Cathedram atque Ecclesiam Principalem à „schismaticis ac profanis literas ferre, nec cogitare eos esse Ro„manos, quorum fides Apostolo prædicante laudata est, ad quos „perfidia habere non possit accessum". Et infra: "Scire debes, „Frater carissime, Fortunatum, posteaquam Pseudo-Episcopus „ab hæreticis factus est, jam penè ab omnibus esse desertum. „Namque ji, quibus in præteritum præstigia obtendebantur, & „dabantur verba fallacia, quod simul ad Ecclesiam regressuri di„cerentur, posteaquam viderunt illìc Pseudo-Epicopum factum, „frustratos & deceptos se esse didicerunt, & remeant quotidiè, „atque ad Ecclesiam pulsant". Et rursùm: "De istis quid dicam, „qui nunc ad te cum Felicissimo navigaverunt, Legati à Fortu„nato Pseudo-Episcopo missi, tam falsas ad te literas afferentes, „quam est & ipse, cujus literas ferunt, falsus"? Sanctus Cyprianus assiduè urget Fortunatum fuisse consecratum ab hæreticis, ideoque non esse, nisi falsum ac imaginarium Episcopum. Etenim non solum ab hæreticis Baptisma, sed etiam impressos ab ipsis Ordines censebat irritos & nullos. Et istud ipsum censebat Cypriani Populus. Etiam Lapsi isti, qui quinque rebellium Presbyterorum Factioni adhærentes sperarânt novum Carthaginensi Ecclesiæ dandum Episcopum, à quo gratiosè repararentur, sperarânt

Catholicum & verum. Hinc ubi viderunt Fortunatum intrudi per hæreticos, ſubitò deſeruerunt hominem, certi ipſum non eſſe, niſi vanum Epiſcopi ſpectrum. Sanctus Cyprianus, licet de his quæſtionibus contendere primùm cœperit cum Papa Stephano, ſemper tamen errorem mente tenuit, edoctus ab Agrippini Succeſſoribus. Hinc clamat Fortunatum non eſſe Epiſcopum, ideòq; ad Petri Cathedram ac Principalem Eccleſiam non potuiſſe navigare. Fortunato palam improperat uſurpata Epiſcoporum privilegia: Palam à Cornelio poſtulat recuperare Juriſdictionem in Presbyteros Africanæ Eccleſiæ. Hinc iterùm ſcribit: "Quæ autem cauſſa veniendi, & Pſeudo-Epiſcopum contra Epiſcopos factum nunciandi? Aut enim placet illis quod fecerunt, & in ſuo ſcelere perſeverant; aut ſi diſplicet, & recedunt, ſciunt quo revertantur. Nam cum ſtatutum ſit omnibus nobis, & æquum ſit pariter & juſtum, ut uniuſcujuſquè cauſſa illic audiatur, ubi eſt crimen admiſſum, &c". Fortunatum hortatur, ut facti pœnitens, deponat Epiſcopi larvam, agnoſcat ſe Clericum, & ad Africanum Tribunal revertatur. Quoniam ſtatutum eſt, ut omnium, utiquè Clericorum, cauſſa audiatur ac finiatur in Africa. Addit Statutum eſſe æquum & juſtum. Hic eſt verus ſenſus ſancti Cypriani.

Quartus error eſt, quod ſanctus Cyprianus videatur ſanctum Cornelium vocare in crimen cujuſdam cum iſto hominum genere commercii: Utique "cum hominibus, quibus fuerat communione interdictum". Anonymus per gyros affirmat ſanctum Cyprianum ſenſiſſe ac ſcripſiſſe, quod Romanus Pontifex alienis damnatis non poſſit ſine contagio communicare. Eſt famoſus error Euſebianæ Factionis, ex quo Philippo-Politanum Conciliabulum damnavit Julium Pontificem de prævaricatu quinti Nicæni Canonis. Exiſtimo Anonymum fuiſſe permotum his Cypriani verbis: "Declinent de cætero fortiter, & evitent dilectiſſimi Fratres noſtri verba & colloquia eorum, quorum ſermo ut cancer ſerpit". Confirmat ſuas preces ex verbis Apoſtoli: "Hæreticum hominem poſt unam correptionem devita". Et proſequitur: "Quod quamquàm ſciam illic Fraternitatem noſtram, veſtra ſcilicet providentia monitam, ſed & ſua vigilantia ſatis cautam, nec capi hæreticorum venenis poſſe, nec decipi, tamen ex abundanti vel ſollicitudo noſtra, vel charitas ſcribere ad vos iſta perſuaſit". Non urget inflictam

inflictam à ſe cenſuram, ſed Factionis hæreſim, aut ſanè ſcabiem ex hæretica communione. Et benè urget. Nec dubitandum eſt, quin hiſcè literis inſtructus Cornelius Fortunati Legatos tractaverit iſto ipſo modo, quo ipſius Cypriani, circa Baptiſmum poſtea contendentis, Legatos Epiſcopos fuiſſe à Stephano Pontifice tractatos teſtatur Firmilianus Cæſaræenſis in Cappadocia Archi-Epiſcopus. Porrò dum Zozimus Pontifex Apiarium Presbyterum reparavit, Primas Aurelius & omnis Africana Synodus improbarunt Factum; attamen exufflare non præſumpſerunt. Admiſerunt Decretum Apoſtolicum, fortiſſimè dumtaxat interceſſerunt, ne deinceps tentarentur talia. Admiſerunt reparationem eſſe validam, at illegitimam, utpotè factam contra perpetuam & rationabilem gentis conſuetudinem, quam decet non circumſcribi à Romana Eccleſia, longè minùs infringi. Eadem fuerunt Senſa ſancti Cypriani. Hinc operosè laborat, ut gentis ſuæ Statutum Pontifici perſuadeat eſſe æquum & juſtum.

Quintus error eſt, quod adductæ per Cyprianum rationes ſint æquabili modo communes Epiſcopis ac Presbyteris. Sunt ab Anonymo audiendæ: "Prima cauſſa eſt, quia omnibus Epiſcopis »& Presbyteris ſtatutum, ut uniuſcujuſque illic negotium tra»ctetur, ubi crimen commiſſum. Nam hæc verba ſancti Cypriani »ſpeciatim notanda ſunt": Uniuſcujuſquè. "Quippè æqualiter »Epiſcopos & Presbyteros ſignificantia. Non enim ſibi cogita»tione fingendum eſt, ibi ſanctum Cyprianum de ſolitariis Pres»byteris Epiſcopali amplitudine vacuis mentionem facere, &c". Reſpondeo iſtum Cypriani intellectum non eſſe figmentum, ſed firmiſſimâ cogitatione tenendam veritatem. Etenim Cyprianus non de prima inſtantia agit, ſed de Retractatorio appellatarum cauſſarum judicio: Et in hac ipſa epiſtola Romanas Epiſcoporum appellationes laudat ac probat, ſcribens Privatum Lambeſitanum Epiſcopum, nonaginta Collegarum ſententiâ condemnatum, fuiſſe inſuper non ſolius ſui Anteceſſoris Donati; ſed etiam ſancti Fabiani Pontificis literis ſeveriſſimè notatum. Nempè à plena Numidiæ Synodo Privatus ad Donatum Primatem, & ab hujus etiam judicio ad Fabianum appellaverat, & ſic circa ipſum ſervata fuerat forma, quam in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos laudat ſanctus Auguſtinus: "Romam veniant, ibiſque objectis reſpondeant. »Quod ſi non fecerint, miſſâ Tractoria ſuper eorum nomine per

„totum Orbem terrarum, ab omnibus Ecclesiis eorum communio „præcidetur". Privatus Romam iverat: Verùm objectis non potuerat respondere. Hinc à sancto Fabiano fuit notatus istiusmodi Tractoriâ. Proinde certum est sanctum Cyprianum scribere, & ab ipso laudatum Statutum sancire de solis Presbyteris ac aliis Clericis. Hæc verba, "Oportet utique eos, quibus præsumus, non „circumcursare, &c". Exponunt rationes, ex quibus istud Statutum sit æquum & justum.

Anonymus urget omnes à Cypriano adductas rationes esse communes Episcopis. Et dicit verum. Etenim de Episcopis Cyprianus scribit in sermone de Lapsis: "Episcopi plurimi, de„relicta Cathedra, Plebe deserta, per alienas Provincias oberrantes, „negotiationis quæstuosæ nundinas aucupari". Hoc plurimorum Episcoporum crimen affirmat esse unam ex caussis, ob quas Dominus Deus in Africanam Ecclesiam immiserit duram persecutionem. Proinde Afrorum Episcopi, non minùs quam Clerici, erant prompti ad circumcursandum, & efficaciores ad cohærentem Collegarum concordiam subdola ac fallaci temeritate collidendam. Respondeo hæc esse verissima, verumtamen addo aliam Episcopalis, longè aliam esse rationem Clericalis ad Apostolicam Sedem appellationis. Romana Episcoporum appellatio est ex fundamentalibus Apostolicæ Cathedræ & Christianæ Monarchiæ articulis. Est ista potestas, de qua ad Petrum Dominus: "Confirma Fra„tres tuos". Hinc nulla Synodus contra ipsam statuere, nullus Pontifex possit ipsi renunciare. Eusebianæ Factionis præcipua iniquitas fuit, quod hanc dignitatem Romano Throno sint machinati auferre. Et quoties post Photianum schisma Latina Ecclesia cum Græcis in pacem rediit, palmaris semper articulus fuit agnoscere ac profiteri Romanas Episcoporum appellationes. Et Adrianus IV. Pontifex, quod apud Beneventum captus à Guilhelmo Siculorum Rege, ad recipiendam libertatem Romanis Siculorum Episcoporum appellationibus renunciarit, se fecit obnoxiū multis querimoniis. Et Romana Ecclesia non quievit, donec Innocentius III. nova cum Siculorum Regibus iniisset Pacta, & Episcoporum appellationes suæ Sedi reddidisset. Attamen & ipse cessit inferioris Cleri appellationibus. Istiusmodi omnia noverant Fundatores Africanæ Ecclesiæ. Hinc adductis per sanctum Cyprianum rationibus, licèt tam in Episcopis quam in Clericis haberent

berent locum, uti non præsumpserunt, nisi ad Romanas appellationes inferiori Clero observandas. Istius Statuti nescimus primum authorem: Hinc sine temeritate dici possit processisse ab istius Ecclesiæ Fundatoribus. Ex quibus spero liquere Lapsum Anonymi in his verbis: "Cum è contra perspectum sit Episcopos & „Presbyteros æquabili ratione Synodorum judicio fuisse obnoxios, „cum præsertim de iis indivisim loquatur sanctus Cyprianus, eosq; „Presbyteros Romam euntes jura Episcoporum violasse, sibique „eorum privilegia arrogasse non dicat.

CAPUT XIX.

Eadem Africanæ Ecclesiæ disciplina demonstratur ex sancto Optato Milevitano Episcopo, ac ex sancto Augustino.

Romanæ appellationis insigne exemplum est Ceciliani Carthaginensis Archi-Episcopi caussa contra Majorinum ipsi superintrusum, Donatum in Casis-Nigris apùd Numidas Episcopum, & omnem Factionem istius schismatis. Et Ceciliani & Majorini Ordinationem, totumque schismatis exordium exponit in primo adversùs Parmenianum, Majorini Successorem, libro sanctus Optatus, & prosequitur: "Majores vestri, Lucianus, Dignus, Nassutius, Capito, „Fidentius, & cæteri, Imperatorem Constantinum, harum rerum „adhuc ignarum, his precibus rogaverunt". Loquitur ad Donatistas. Et adducit preces: "Rogamus te, ô Constantine, optime „Imperator, quoniam de genere justo es, cujus Pater inter cæte„ros Imperatores persecutionem non exercuit, & ab hoc facinore „immunis est Gallia. Nam in Africa inter nos & alios Episcopos „contentiones sunt. Petimus ut de Gallia nobis Judices dare præ„cipiat Pietas tua. Datæ à Luciano, Digno, Nassutio, Capito„ne, Fidentio, & cæteris Episcopis partis Donati". Non magni Carthaginensis Episcopi, sed Episcopi in Casis Nigris. Etenim in primo retractationum libro sanctus Augustinus corrigit suum librum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

librum contra epistolam Donati, in quo scripserat "Donatum ma- Cap. 21.
„gnum", cujus "refellebat epistolam, rogasse ut Imperator inter
„ipsum & Cecilianum transmarinos Episcopos Judices daret". Et
subdit: "Non ipsum, sed alium Donatum, ejusdem tamen schis-
„matis, hoc fecisse, probabiliùs invenitur. Ille autem non erat
„Carthaginensis Donatistarnm Episcopus, sed in Casis-Nigris. Qui
„tamen primus apud Carthaginem ipsum nefarium schisma com-
„misit". Et inchoavit, & consummavit. Inchoationem exponit
sanctus Augustinus in Carthaginensis Collationis Breviculo: "Do- L.3.C.12.
„natus à Casis-Nigris in præsenti convictus, adhuc Diacono Ceci-
„liano, schisma fecisse Carthagine". Ex nescio quibus caussis re-
bellavit Mensurio tunc Aforum Primati, discrevit se ab ejus com-
munione, & laceravit Ecclesiam. Hujus lacerationis consum-
mationem sanctus Augustinus exponit in libro de Hæresibus: "Do- Cap. 69.
„natianæ Hæresi Principem accepimus fuisse Donatum, qui de
„Numidia veniens, & contra Cecilianum Christianam dividens
„plebem, adjunctis sibi ejusdem Factionis Episcopis, Majorinum
„apud Carthaginem ordinavit Episcopum". Et in secundo libro
contra Cresconium: "Major Donatus à Casis-Nigris Altare con- Cap. 1. 2.
„tra Altare in Carthaginensi civitate primus erexit. Primus extra
„Ecclesiam sacrificavit". Profanum hoc Sacrificium evenit, aut
dum Ceciliano dederunt Interventorem, atque ità ab Episcopatu
suspenderunt, aut certè dum ipsum plenè damnarunt, atque ità
viam aperuerunt ad intrudendum Majorinum. Tunc fidelis Car-
thaginis Clerus & Populus istis turbinibus detrectavit communi-
care, atque ità ipsi erexerunt novæ communionis Altare, & Do-
natus in ipso primus sacrificavit. Et tandem intrusit Majorinum.
Ex inde Factio dici cœpit & "Donati pars", & "pars Majorini".
An ab hoc Donato etiam vocitentur Donatistæ, sanctus Augu-
stinus disquirit in laudatis libris contra Cresconium.

Verùm hæc omnia Attentata manserunt sine effectu. Cecilia-
ni consecrationem confirmavit Sedes Apostolica, & omnis sub
cœlo Ecclesia, & Majorini superintrusionem fuit aversata. Di-
sertè hoc sanctus Augustinus scribit in literis ad quosdam Dona- Epist. 162.
tistarum Episcopos: "Posteaquam", Donatistæ "ipsis rebus experti
„sunt cum Ceciliano permanere communionem Orbis terrarum,
„& ad eum à Transmarinis Ecclesiis communicatorias literas mitti,
„non ad illum", Majorinum, "quem sibi scelerate ordinaverant,
puduit

„puduit eos semper tacere". Adversùs Ceciliani consecratio-
nem provocarunt ad alios Judices. Rei seriem, à sancto Optato
expositam, variè elucidat idem Augustinus in literis ad Vincen-
tium, Rogatistarum Cartennensem in Mauritania Episcopum:
"Majores vestri Cecilianum, tunc Ecclesiæ Carthaginensis Epi- Epist. 48.
„scopum, cui tanquam criminoso communicare noluerunt,
„apud Principem Constantinum per Anulinum Proconsulem
„accusaverunt. Libellus à Majoribus vestris Anulino Procon-
„sulidatus, & Constantino Imperatori mittendus, ità supra scri-
„ptus fuit": Libellus Ecclesiæ Catholicæ, criminum Ceciliani,
traditus à parte Majorini. "Illos magis hinc arguimus, quia
„apud Imperatorem ultrò Cecilianum accusaverunt, quem priùs
„apud Collegas transmarinos convincere debuerunt. Ipso autem
„Imperatore longè ordinatiùs agente, ut Episcoporum causam,
„ad se delatam, ad Episcopos mitteret, nec victi pacem cum
„Fratribus habere voluerunt; sed rursus ad eundem Imperato-
„rem venerunt, rursùs non Cecilianum tantum, verùm etiam
„datos sibi Episcopos Judices apud terrenum Judicem accusa-
verunt". Et in literis ad Januarianum, Donatistarum in Casis-
Nigris Episcopum, Primatem Numidiæ: "Ne fortè aut oblita Epist. 68.
„hoc sit Gravitas tua, aut te nosse dissimules, aut forsitan nes-
„cias, exemplum Relationis tunc Anulini Ponconsulis, quem
„pars Majorini tunc interpellavit, ut ea crimina, quæ objicie-
„bat Ceciliano, ad Constantinum Imperatorem mitterentur".
Relatio affirmat post super-intrusum Ceciliano Majorinum Di-
vales literas, Ceciliano ac ejus Clero inscriptas, venisse in Afri-
cam, atque ita Ceciliani Episcopatum etiam à Principe fuisse
stabilitum. Princeps plenam pacem dabat Ecclesiis, & cunctos
ad sincerum Divinæ Majestatis obsequium hortabatur. Anulinus
affirmat literas fuisse à se cum debitis admonitionibus traditas.
Verùm ista res momordit Donatum ac Majorinum, & Relatio
prosequitur: "Post paucos dies exstiterunt quidam, adunatâ se-
„cum Populi multitudine, qui Ceciliano contradicendum pu-
„tarent, quiquè fasciculum in aluta signatum, & libellum sine
„signo obtulerunt Dicationi meæ, atque impendio postularunt,
„ut ad sacrum & venerabilem Comitatum nominis vestri dirige-
„rem. Quæ manente Ceciliano in statu suo, subjectis eorun-
„dem Actis, quò cuncta Majestas vestra posset dignoscere, Par-

vitas

„vitas mea dirigere curavit". Optimi Principis pietas turbulentis hominibus dedit ansam accusandi Ceciliani, ac tumultuandi. Sanctus Augustinus pergit: "Transmissi libelli duo. Unus „in aluta, item alius sine sigillo, cohærens eidem alutæ, datus „die decimo septimo kalendas Maij, Carthagine, Domino nostro Constantino Augusto tertium Consule. Post hanc Relationem ad se missam jussit Imperator venire partes ad Episcopale Judicium in Urbe Roma faciendum, ubi quemadmodum causa dicta atque finita sit, & Cecilianus innocens judicatus sit, indicant Gesta Ecclesiastica". Prioris super-scriptionem supra audivimus ex epistola ad Vincentium Cartennensem. Posterioris libelli substantiam sanctus Augustinus exponit in præfata epistola ad quosdam Episcopos Donatistarum: "Aliquantò post Majorini Ordinationem, quem contra Cecilianum „nefario scelere levaverunt, Donatistæ erigentes Altare contra „Altare, & unitatem Christi discordiis furialibus dissipantes, „petierunt à Constantino tunc Imperatore Judices Episcopos, „qui de suis quæstionibus, quæ in Africa exortæ pacis vinculum dirimebant, arbitrio medio judicarent. Quod posteaquam „factum est, præsente Ceciliano, & illis qui adversùs eum navigaverant, judicante Melchiade, tunc Romanæ Urbis Episcopo, cum Collegis suis, quos ad preces Donatistarum miserat Imperator, in Ceciliano nihil probari potuit, ac per hoc „illo in Episcopatu confirmato, Donatus qui adversùs eum tunc „aderat, fuit condemnatus". Donatistarum preces supra audivimus à sancto Optato. Audivimus ab illis laudari Constantinum, quod esset de genere justo, quodque ejus Pater non fecisset persecutionem, ideoque Gallia à traditionis crimine esset munda. Inter Diocletiani Augusti Collegas fuerat Constantius Chlorus, magni Constantini Genitor, qui Collegarum impiam crudelitatem aversatus, licèt Gentilismum non deponeret, Christianos non dumtaxat persecutus non fuit, sed insuper dilexit ac protexit. Imperavit in Gallia, ac omni ejus Diœcesi. Porrò Donatistarum contentio originem ac prætextum traxit ex traditionis crimine, ob duras persecutiones grassato in Africa. Persecutio etiam vexaverat Italiam & Almam Urbem. Porrò Donatistæ Melchiadem Pontificem, quod Formatarum commercio semper communicasset Ceciliano, adeòque ejus Episcopatum confirmasset

masset, meritò habuêre suspectum. Verùm hanc caussam non ausi exprimere, prætexuerunt suspicionem Lapsus, aut Traditionis. Ad retractandam Ceciliani ac Majorini caussam postularunt Gallicanos Antistites. Sperarùnt placiturum Principi, quod Gallicana gens ob Patris memoriam crederetur vivere in ejus benevolentia.

Donatistæ hac in re gravissimè impegerunt in Canones. Hinc enim ad Vincentium Cartennensem scripsit sanctus Augustinus: "Donatistæ Cecilianum priùs apud Collegas Transmarinos con„vincere debuerunt. Ipse autem Imperator longè ordinatiùs „egit". Utique caussam transmittendo ad Romanum Pontificem, aliosque partim Italos, partim Gallos Episcopos, spectantes ad ejus Synodum & Diœceses. Transmarini Judicii frequentissima est apud Afros memoria. Per ipsum passim intelligunt Tribunal Romanum. Eundem excessum sanctus Augustinus notat in literis ad Donatistas: "Donatistæ literas ad Imperatorem „Constantinum, ut inter Afros Episcopi Transmarini judica„rent, miserunt. Datis Judicibus quos postulaverant, & Romæ „judicantibus non obtemperaverunt". Donatistas arguit, quod solos Gallicanos postularint Episcopos: Laudat Constantinum, quod illis adjunxerit Romanum Pontificem, voluerit que ipsum huic judicio præsidere. Clariùs hoc scribit in alia ad Donatistas epistola: "Majores vestri caussam Ceciliani ad Imperatorem Con„stantinum detulerunt. Sed quia Constantinus non est ausus „de caussa Episcopi judicare, eam discutiendam atque finien„dam Episcopis delegavit. Quod & factum est in Urbe Roma, „præsidente Melchiade Episcopo illius Ecclesiæ, cum multis „Collegis suis". Nempè Constantinus erat tunc Ecclesiæ Catechumenus, ejusque Hierarchiam, & Canones noverat. Ex tunc apud se habebat eximium Doctorem, Hosium Cordubensem Episcopum. Ex ipso noverat se non posse Ecclesiasticas judicare causlas, aut incompetentibus Judicibus delegare. Hinc præsentem caussam transmisit sancto Melchiadi, cui debebatur per Apostolicos Canones. Et quò Donatistis impartiret aliquid, Pontifici adjunxit quosdam Gallicanos Episcopos. Ità postmodo ipse scripsit ad Ælafium Africæ Vicarium, & ad Chrestum Episcopum Syracusanum.

Epistola, quâ Constantinus caussam transmisit Melchiadi, est

 hujus

Universidad de Deusto
Biblioteca

hujus tenoris: "Visum est mihi, ut Cecilianus cum decem Epi-
„scopis, qui illum reum facere videantur, & decem aliis, quos
„ipse suæ litis dijudicationi necessarios existimaverit, Romam
„navigio trajiciat, & ibi coram vobis, Rheticio etiam" Augu-
stodunensi, "Materno" Coloniensi, "& Marino" Arelatensi,
"Collegis vestris, quos ea de caussa Romam maturare jusserim,
„possit audiri, sicut sanctissima Dei lex, ut nostis, postulat".
Nempè Evangelica Dei lex Romanum Episcopum sanxit esse
Primatem ac Judicem totius Ecclesiæ, & Apostolicus Canon
addidit ipsum esse, totius Latinæ Christianitatis Patriarcham:
Hinc præsens caussa aliò devolvi non poterat, quàm ad Sedem
Romanam. Hascè leges Constantinus observatas voluit, ac
nullo in apice violari. Quod Melchiades Judicio præsederit,
disertè testatur etiam sanctus Optatus. Et rectè scribit in quarto
Cap. 3. libro Petrus de Marca: "Sententia sub Melchiadis nomine con-
„cepta est apud Optatum. Adeò antiqua est ista forma Syno-
dalium sententiarum. Confirmat in literis ad quosdam Dona-
Epist. 162. tistarum Episcopos sanctus Augustinus: "Ipsius beati Melchiadis
„ultima est prolata sententia". Quia nempè Pontifex non so-
lummodò in Patriarchalibus suis, sed etiam in œcumenicis Sy-
nodis habet Prærogativam Suffragii, Relationem judicandæ cau-
sæ, & Judicii conclusionem.

Carthaginensis Synodus per Primatem Aurelium ac ipsi ad-
sidentem Sanctum Augustinum sanxit: "Placuit ut quicumque
„ab Imperatore cognitionem publicorum Judiciorum petierit,
„honore proprio privetur; si autem Episcopale Judicium ab
„Imperatore petierit, nihil ei obsit". Episcopis ac omni Clero
permittit, ut caussas suas deferant ad Principem, ac ab ipso
flagitent Ecclesiasticum Judicium. Erat mos istius temporis.
De ipso scribit Dominus Petrus de Marca: "Usus istius Regiæ
„authoritatis manavit à Constantino in caussa Ceciliani Cartha-
„ginensis Episcopi, qui per summam injuriam à septuaginta
„Episcopis, Donati schismate infectis, damnatus Ecclesiam reti-
„nebat. De qua re conquesti sunt Donatistæ Anulino Proconsuli
„Africæ, impendio postulantes, ut fasciculum in aluta signatum
„cum libello sibi oblato ad sacrum Comitatum dirigeret. Con-
„stantinus, juris religiosissimus Princeps, cognitionem criminis
„Ecclesiastici adversus Episcopum suscipere noluit, ed Donati-
stis

„stis ea de re acriter objurgatis, & Episcopos è Gallia, ubi Prin-
„ceps tunc morabatur, sibi Judices dari postulantibus, eò quod
„Africana Judicia per contentiones partium suspecta essent, Prin-
„ceps pacis Ecclesiasticæ studiosissimus tres Galliarum Episcopos
„delegavit, qui unà cum Melchiade Romano Pontifice dijudi-
„carent. Nec enim caussa illa generalis, quæ totius Ecclesiæ
„communionem perturbabat, absque Romano Pontifice ritè
„definiri poterat". Errat caussam istam tunc fuisse genera-
lem, & perturbatricem totius Ecclesiæ. Licèt postmodò talis
evaserit, tunc tamen erat lis paucorum Episcoporum. Aliquot
præsertim Numidarum. Constantinus ipsam ex isto capite non
transtulit in sanctum Melchiadem. Unica hujus transmissionis
caussa fuit vel supremum Papale, vel Patriarchicum Romanæ Ec-
clesiæ jus, cui Africana Diœcesis suberat. Juris Religiosissimus
Princeps Patriarchalia etiam Apostolicæ Sedis Privilegia noluit
lædere. Et tres Gallicani Episcopi erant minima istius Synodi
portio. Etenim aderant quindecim Itali, electi Judicio Mel-
chiadis. Et istorum Gallorum associatio erat consentanea Ca-
nonibus. Etenim & Gallicana Ecclesia pleno semper Jure spe-
ctavit ad Patriarchalem Synodum Romani Pontificis. Erant tres
summi viri: Hinc ipsos Princeps, Donatistis volens largiri ali-
quid, suasit adjungendos.

Scriptor Anonymus etiam rodit hæc omnia: "Primâ fronte Cap. 5.
„falsum est Cecilianum ad Melchiadem Papam appellasse, aut
„ullo modo posse actionem litis de Ordinatione ejus, appella-
„tionis nomine significari". Et infra: "Si vera fuit in hac caussa
„ad sedem Apostolicam provocatio, aut fuit nomine Ceciliani,
„aut Donatistarum? Non potest censeri nomine Donatistarum,
„quoniam litem obtinuerant in Concilio Numidiæ. Non po-
„test etiam dici nomine Ceciliani. Cur enim hanc silentio
„prætermisisset S. Augustinus"? Respondeo nec Cecilianum,
nec Donatistas appellasse ad Melchiadem. Etenim Cecilianus
sedebat firmus in Carthaginensi Throno, & Donatistæ caussam
contra ipsum obtinuerant, ideoque neutra pars censuit appel-
landum. At Magnus Constantinus factas sibi Donatistarum pre-
ces transmutavit in Retractatorium Synodalis contra Cecilianum
sententiæ Judicium, ideoque & in formam appellationis. Do-
natistæ, licet Cecilianum damnassent, attamen nec intra nec

Universidad de Deusto
Biblioteca

pist. 162. extra Africam potuerunt nanciſci ſui Judicii fructum & executionem. "Poſteaquàm, inquit Auguſtinus, Donatiſtæ experti ſunt „cum Cecilianо permanere communionem Orbis terrarum, & ad eum „à tranſmarinis Eccleſiis communicatorias literas mitti, non ad „illum Majorinum, quem ſibi ſceleratè ordinaverant, puduit eos „ſemper tacere". Hinc à Principe ſupplicarunt ſuæ ſententiæ executionem. Porrò per Tranſmarinas Cecilianо communicantes Eccleſias S. Auguſtinus præſertim intelligit Romanam. Nec dubitandum eſt, quin Cecilianus ipſi ſuam conſecrationem, adeoque & Majorini intruſionem retuliſſet, ac obtinuiſſet iſtius firmitatem. Hinc Donatiſtæ non à Pontifice, ſed à Principe poſtularunt auxilium. Norant ſuum de Cecilianо Judicium eſſe multis & magnis exceptionibus obnoxium, ideoque priùs retractandum & firmandum, quàm donandum executione. Hinc ipſum poſtularunt retractari: Attamen non per Romanam Eccleſiam, ſed per Epiſcopos Galliarum. Item norant Gallicanis Epiſcopis nullam eſſe iſtiuſmodi facultatem: Hinc refugerunt ad Majeſtatem laici Principis. In Occidente primi iſtam portam aperuerunt. Verùm Chriſtianæ Hierarchiæ gnarus ac religioſiſſimus Princeps retractationem tranſmiſit Melchiadi, cui debebatur per Canones. Utramque partem adeſſe juſſit cum accuſatoribus & teſtibus, aliiſque perſonis neceſſariis. Ita Donatiſtarum preces tranſmutavit in formam appellationis.

Anonymus pergit: "Quidquid actum eſt Romæ, referri debet „rogationibus Donatiſtarum, quibus non abnuit Imperator Con„ſtantinus. Sed immò eorum inſtigatione victus ac ſollicitatione, „Judices deputavit, ex quibus fuit Melchiades Epiſcopus Romæ, „ad iterandam diſquiſitionem litis jam judicatam in Concilio Nu„midiæ. Hanc authoritatem ſibi proprio Marte non arrogat Pon„tifex, nec penes ſe ſolum exiſtere putat iterato Judicio finiendi „cauſſam jam in Concilio Africæ, Primate Numidiæ Præſide, „judicatam". An fortè non debuit Romanæ Eccleſiæ Melchiades Epiſcopus cum Collegis Tranſmarinis Epiſcopis illud ſibi uſurpare judicium, quod ab Afris ſeptuaginta, ubi Primas Tigiſitanus præſedit, fuerat terminatum? "Quid ad hæc reſpondit ſanctus Au„guſtinus? Dicitne Papam eſſe ſupremum Epiſcoporum Judicem, „& quemlibet in Synodo judicatum habere jus provocationis ad „Tribunal Pontificum? Dicitne Cecilianum Epiſcopum jure po-

„tuiſſe poſtulare à Sede Apoſtolica iteratam ſuæ litis diſquiſitio„nem? De his ne verbum quidem profert: Ait tantùm Impera„torem precibus Donatiſtarum animatum miſiſſe Epiſcopos de hac „cauſſa cum Papa judicaturos, quod nec ipſe uſurpaverat". Hæc ſunt Auguſtini verba: Quid? Quod nec ipſe Melchiades uſurpavit. „Rogatus quippè Imperator Judices miſit Epiſcopos, qui cum „eo ſederent, & de tota illa cauſſa, quod juſtum videretur, ſta„tuerent. Hoc probamus Donatiſtarum precibus, & verbis Im„peratoris".

Reſpondeo hæc omnia eſſe à ſancti Auguſtini ſenſu alieniſſima. Melchiadis de ſuis Majoribus judicium Donatiſtæ averſabantur & infamabant ex multis capitibus. Unum erat, quod ipſi ſuam cauſſam non per Melchiadem, ſed per ſolos Galliarum Epiſcopos poſtulaſſent retractari. Quod Melchiades in hoc judicium prævento animo ſe intruſiſſet. Huic calumniæ Auguſtinus reſpondet, quod Pontifex non uſurpaverit, id eſt, non ſe ingeſſerit in hocce judicium; ſed rogatus à Principe, ideòque nullum ſit de ipſo perperàm ſuſpicandi fundamentum. Porrò quod potuerit proprio Marte iſtam authoritatem aſſumere, quod jus habeat retractandi judicatas Afrorum Epiſcoporum cauſſas, quod ſit ſupremus Epiſcoporum Judex, adeò clarè Auguſtinus in eadem epiſtola docet, ut quis non temerariè ſuſpicetur de Anonymo, quod ipſe ſcribit de Joanne David: "Sed quoniam Davidius hanc epiſtolam nun„quàm legit, quam fortè citat ex ſibi ſuppeditatis præſcriptionibus, „truncis ac mutilatis, nemini hominum mirum videri debet, ſi ex „ea prorsùs aliena ab Auguſtini mente intelligat, & inflatis loquatur „buccis". Profectò ſi legerit, legit cœcatis aut certè turbatis oculis per crudele odium in Sedem Apoſtolicam ac Eccleſiæ unitatem. Quod Romano Pontifici ſit iſta poteſtas, altiſſimè clamat ipſa hæc Melchiadis Synodus, cujus ſententia eſt concepta in ejus ſolius nomen. Ex Apoſtolico Canone, qui Romano Pontifici in ſua Patriarchali Synodo permittit omnia. Et ipſum fuiſſe à Nicæna Synodo confirmatum ac ſtabilitum affirmat in ſua tali Synodo

Felix III.

Abſit, ut Melchiades Cecilianum judicaverit ex authoritate Imperialis delegationis. Etenim in hac cauſſa Conſtantinus egit, quomodò poſteà circà Clementium Byzacii Primatem egit Imperator Mauricius, de quo ad Joannem Syracuſæ Epiſcopum ſcripſit magnus Gregorius:

Universidad de Deusto
Biblioteca

L. 7. Indic. a. Ep. 65.

"In quodam crimine Byzacenus Primas fuerat accusatus, & piissi-
„mus Imperator eum juxta Statuta Canonica per nos voluit judi-
„cari. Sed acceptis decem auri libris Theodorus Magister mili-
„tum obstitit, ut minimè fieret. Tamen piissimus Imperator ad-
„monuit, ut transmitteremus, & quidquid est Canonicum face-
„remus". Videtur mendum. Et legendum: "Ut transmitteren-
„tur". Utique partes Romam ad nostrum judicium. Quod nempe ista transmissio esset per Canones debita Sedi Apostolicæ. Hinc Mauricius, licèt auri indigus & amantissimus, nullo ære permisit se transcribi in tantam prævaricationem. Ex eodem itaque Canone magnus Constantinus Donatistarum quæstiones transmisit ad sanctum Melchiadem. De Imperatore Arcadio, Theophili Patriarchæ Alexandrini caussam sibi delegante, sanctus Joannes Chrysostomus scripsit ad sanctum Pontificem Innocentium: "Nos scientes
„leges Patrum, viroque honorem habentes, habentes etiam ejus
„super hac re literas, oportere in quibusque Provinciis sua negotia
„tractari, & Transmarinos ad nostra judicia non trahendos, fortiter
„detrectavimus, ne caussam susciperemus judicandam". Sanctus Joannes deleganti Principi respondit Thraciam & Ægyptum non solummodò apud Rempublicam, sed etiam apud Ecclesiam esse disparatas Diœceses, ideòque istam Delegationem esse prævaricatoriam. Eodem modo, si caussa fuisset similis, Constantino respondisset Melchiades. Proinde in præfata epistola sanctus Augustinus non vult aliud, quàm quod Melchiades caussam hanc non proprio motu, sed à Principe rogatus ad suum Tribunal devocaverit.

Cap. 2.

Quod Melchiades juxtà Canones, & per suæ Sedis authoritatem egerit, sanctus Augustinus docet etiam in libro de unitate Ecclesiæ: "Afri inter se Episcopi confligebant. Si finire inter se obortam
„dissensionem non poterant, ut sive per concordiam compositis,
„sive degradatis qui malè contenderent, hi qui bonam caussam
„habebant, in communione Orbis terrarum per unitatis vinculum
„permanerent, restabat utique ut Episcopi Transmarini, quâ pars
„maxima diffundebatur Ecclesiæ Catholicæ, de Afrorum Collega-
„rum dissensionibus judicarent, illis videlicet instantibus, qui cri-
„men malæ Ordinationis aliis objiciebant". Per Transmarinos Episcopos intelligit præsertim Romanum, cui soli suberat Africana Ecclesia. Hinc in secunda super trigesimum sextum Psalmum con-

cione Primiani contra Maximianistas caussam comparat cum caussa Ceciliani adversùm Donatistas, & post multa concludit, sermonem dirigens ad Primianum: "Dignare acceptare Cecilianum
„innocentem, qui noluit exire ad Majores tuos, & sic servavit caussam
„suam Orbi terrarum, quomodò tu servasti Concilio Numidarum.
„Si innocentem te reddidit Sedes Bagaitana, quantò potiùs illum
„Sedes Apostolica"? Addit hujus judicium fuisse probatum & firmatum à toto Orbe terrarum. Quia nempè omnes sub cœlo Ecclesiæ supremum Romanæ Sedis Primatum, & omnium undequaquè, præsertim ex Romano Patriarchatu, appellationes semper crediderunt, & docuerunt esse immobile Dogma Evangelii.

CAPUT XX.

Hæc omnia largiùs demonstrantur ex aliis S. Augustini testimoniis.

Sanctus Augustinus in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos exponit à Secundo Tigisitano Episcopo, Numidiæ tunc Primate, attentatam Ceciliani Carthaginensis Archi-Episcopi damnationem, atque ità completum schisma, & prosequitur: "Secundus tantò magis timere Epist. 162.
„debuit, ne pax unitatis violaretur, quantò erat
„Carthago civitas ampla & illustris, unde se per totum Africæ
„corpus Malum, quod tibi esset exortum, tamquàm à vertice
„effunderet. Erat etiam Transmarinis vicina Regionibus, & fama
„celeberrima nobilis. Unde non mediocris utiquè authoritatis ha-
„bebat Episcopum, qui posset non curare conspirantem multitu-
„dinem inimicorum, cum se videret & Romanæ Ecclesiæ, in qua
„semper Apostolicæ Cathedræ viguit Principatus, & cæteris terris,
„undè ipsum Evangelium ad Africam venit, per communicatorias
„literas esse conjunctum, ubi paratus esset caussam dicere, si
„Adversarii ejus ab eo illas Ecclesias alienare conarentur. Quia
„ergò venire noluit ad hospitium Collegarum, quos à suis inimicis
„contra veritatem suæ caussæ perversos esse sentiebat vel suspica-
batur

„batur, vel, ut ipsi asserunt, simulabat, tantò magis Secundus, „si verè pacis custos esse voluisset, cavere debuit, ne damnarentur „absentes, qui judicio eorum omninò interesse noluerunt. Neque „enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris Ordinis Clericis, „sed de Collegis agebatur, qui possent aliorum Collegarum, præ„sertim Apostolicarum Ecclesiarum judicio causam suam integram „reservare, ubi contra eos sententiæ datæ in absentes nullo modo „aliquid valerent, quando eorum judicium non primò aditum „posteà deseruerunt, sed suspectum semper habitum nunquàm adire „voluerunt. Hæc res maximè sollicitare debuit Secundum, qui „tunc erat Primas, si propterea Concilium regebat, ut paci consu„leret. Facilè enim fortasse rabida in absentes ora placata vel „frænata comprimeret, si diceret: Videtis Fratres post tantam „stragem persecutionis misericordiâ Dei à Principibus sæculi pacem „esse concessam, non debemus nos Christiani & Episcopi unita„tem dirumpere Christianam, quam jam Paganus non insequitur „inimicus. Itaque aut istas omnes causas, quas clades turbulen„tissimi temporis inflixit Ecclesiæ, Deo Judici dimittamus, aut si „aliqui in vobis sint, qui certa istorum crimina ità noverint, ut „ea facilè valeant edocere, negantesque convincere, & talibus „communicare formidant, pergant ad Fratres & Collegas nostros „Transmarinarum Ecclesiarum Episcopos, & ibi priùs de istorum „Factis & contumacia conquerantur quod ad judicium Collega„rum Afrorum malè sibi conscii venire noluerunt, ut inde illis „denuncietur, ut veniant, ibique objectis respondeant. Quod si „non fecerint, ibi etiam eorum pravitas & perversitas innotescet; „missâque Tractoriâ super eorum nomine per totum Orbem ter„rarum, quacumque jam Christi Ecclesia dilatata est, ab omnibus „Ecclesiis eorum communio præciditur, ne aliquis error in Cathe„dra Ecclesiæ Carthaginis oriatur. Tum demùm securi Episcopum „alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cum à tota Ecclesia isti „separati fuerint, ne fortè cum alius modò fuerit ordinatus, non „ei communicetur ab Ecclesia Transmarina quia iste ab honore „depositus non videbitur, quem jam ordinatum fama celebravit, „& ad eum commeare communicatorias literas fecit, atque ità „magnum scandalum schismatis in unitate Christi jam pacatis tem„poribus oriatur, dum præproperè nostras volumus præcipitare „sententias, & non contra Cecilianum, sed contra Orbem ter-

rarum

„rarum, qui ei per ignorantiam communicat, Altare alterum „erigere audeamus".

Sanctus Augustinus affirmat & docet varia. Primò, quod Carthago habeat non modicæ authoritatis Episcopum. Utpotè Exarchum totius Africanæ Diœcesios. Secundò quod ille sit tantæ authoritatis, ut quamvis Afrorum Antistitum contra se conspirantem multitudinem posset contemnere. Quia nempè est omnium Primas, ideoque juxta Apostolicum, Gratiani Imperatoris lege postmodò confirmatum, Canonem non possit ab illis criminaliter judicari. Tertiò, quod ubicumque judicatus possit provocare ad Sedem Apostolicam. Quartò, quod hoc locum habeat non dumtaxat in ipso Carthaginensi Archi-Episcopo, sed etiam in cunctis Afrorum Episcopis, quorum aliquos cum Ceciliano Numidica Secundi Synodus damnaverat. Cuncti possint suas criminales causas Apostolicæ Sedi reservare. Audi causam: Quia non sunt Prebyteri, Diaconi, aut inferiores Clerici, sed Episcopi. Nempè Africana consuetudo solos Presbyteros ac alios Clericos, nequaquàm Episcopos vetat ad Apostolicam Sedem, aut etiam Generalem Ecclesiæ Synodum provocare. Quintò Augustinus affirmat hosce Episcopos non tantummodò post Synodale Judicium & acceptam damnationis sententiam, sed etiam ante omnem judicii ingressum posse ex legitimæ suspectationis causa taliter appellare. Sextò, quod hæc suspectationis causa non potuerit cognosci ac definiri per ipsos suspectatos Episcopos, sed per eos debuerit traduci ad Sedem Apostolicam. Quod suspectantes ante omnia debuerint illic convinci de frivola ac illegitima contumacia, & per Apostolicam Sedem tunc remitti & compelli ad Africanæ Synodi judicium. Septimò sanctus Augustinus affirmat Africanos Episcopos, dum per Romanum Pontificem jussi nolunt redire ad domesticam Synodum, esse per eundem Pontificem damnandos ex contumacia, & hujus sententiæ Tractoriam esse transmittendam ad omnes sub cœlo Ecclesias. Et hoc "ne aliquis error oriatur in Cathedra Eccle„siæ Carthaginis". Affirmat hoc præsertim servandum fuisse & esse in Primatiali Carthaginis Ecclesia. Octavò, tunc tandem securè potuisse consecrari novum Episcopum: Post factam aut confirmatam prioris damnationem à Romana Ecclesia. Quia videlicet perpetua Africanæ Ecclesiæ consuetudo Romanæ damnatorum à se Episcoporum appellationi semper detulit suspensivi etiam effectus reve-

rentiam, postmodò confirmatam, & ad omnes Ecclesias extensam per Sardicenses Canones. Quæ omnia Romanas ex Africa appellationes interdicunt inferiori Clero, & patentissimè asseverant cunctis Episcopis.

Eadem in epistola sanctus Augustinus demonstrat Carthaginensem, quæ absentem Cecilianum attentauit damnare, Secundi Tigisitani in privata domo celebratam Synodum non fuisse competentem ac legitimum Judicem, atque prosequitur : "Quibus „omnibus rebus cum eos", Secundum & ejus Asseclas, "non „veros Judices, sed inimicos atque corruptos Cecilianus conveniſſe „cognosceret, quomodò fieri posset, ut vel ipse vellet, vel Po„pulus, cui præsidebat, permitteret, ut relicta Ecclesia iret in „domum privatam, non Collegarum discutiendus examine, sed „Factionis cuneo & odiis muliebribus trucidandus ? Cum sibi præ„sertim videret apud Ecclesiam Transmarinam, à privatis inimi„citiis, & ab utraque parte dissensionis alienam, incorruptum & „integrum examen caussæ suæ remanere. Ubi si nihil Adversarii „agere vellent, ipsi se ab innocentissima Orbis terrarum commu„nione præciderent. Si autem illic eum accusare tentassênt, tunc „innocentiam suam adversùs eorum machinamenta defenderet, sicut „postea factum esse didicistis. Cum tamen nimis serò illi quæ„sissênt Judicium Transmarinum jam schismatis rei, jam levati „Altaris horrendo scelere maculati. Primò enim facerent, si „veritate niterentur, sed falsis rumoribus temporis diuturnitate fir„matis, quasi vetustâ famâ præjudicante ad judicium venire no„luerunt. Aut quod magis credendum est, damnato priùs, sicut „libuit, Ceciliano, quasi securi sibi videbantur, præsidentes nu„mero suo, nec audentes alibi commovere caussam tam malam, „ubi nulla corruptione operante posset veritas inveniri. Sed postea„quàm ipsis rebus experti sunt cum Ceciliano permanere com„munionem Orbis terrarum, & ad eum à Transmarinis Ecclesiis „communicatorias literas mitti, non ad illum quem sibi scelerate „ordinaverant, puduit eos semper tacere, quia posset eis objici, „cur paterentur ignaram per tot gentes Ecclesiam communicare „damnatis, & cur ipsi se ab innocentis Orbis terrarum commu„nione præciderent, cum tacendo sinerent Episcopo, quem Car„thaginensibus ordinassênt, à toto Orbe non communicari; ele„gerunt, sicut dicitur, agere caussam cum Ceciliano apud Ecclesias Trans-

„Transmarinas, parati ad utrumque, ut si eum potuissent quâcum„què versutiâ falsæ criminationis evincere, satiarent plenissimè cu„piditatem suam; si autem non possent, in eadem quidem per„versitate durarent; sed jam tamen quasi haberent quo dicerent, „malos Judices se esse perpessos, quæ vox est omnium malorum „Litigatorum, cum fuerint etiam manifestissimâ veritate superati. „Quasi non eis ad hoc dici posset, & justissimè dici : Ecce pu„temus illos Episcopos, qui Romæ judicarunt, non bonos Judices „fuisse, restabat adhuc plenarium Ecclesiæ Concilium, ubi etiam „cum ipsis Judicibus caussa posset agitari, ut si malè judicasse „convicti essent, eorum sententiæ solverentur".

S. Augustinus denuò affirmat varia. Primò, quod Cecilianus ante omnem caussæ ingressum potuerit Secundi Tigisitani Synodum habere suspectam, & quæstionem suam provocare ad Transmarinas Ecclesias: Ad Ecclesiam Romanam, caput omnium istarum Ecclesiarum, Secundò, quod etiam Secundus ac omnis illa Factio potuerint, immò debuerint ad idem Tribunal deducere ipsam primam caussæ instantiam. Tertiò, quod huic evocationi Cecilianus debuisset parere, ac sibi adesse. Quartò, quod non Cecilianus, sed ipsi Donatistæ appellaverint Transmarinam Ecclesiam, atque ità caussa per sacros Canones ac Imperatorem Constantinum sit traducta ad Judicium Romanum. Verùm nimis serò. Nempè post completum schisma, ac erectum novum Altare. Et sanè ipsorum rationes ità cogebant. Nec enim Damnator Judex appellare consuevit, sed damnatus Reus. Verùm per istos patrata Ceciliani damnatio fuit spreta à Romana ac omni Catholica Ecclesia : Omnes sub cœlo Ecclesiæ perrexerunt communicatorias literas non ad Majorinum scribere, sed ad solum Cecilianum. Prima, & forsan unica Transmarinæ Ecclesiæ ad Factionem communicatoria epistola fuit Eusebianæ Factionis è sceleratissimo apud Philippo-Polim Conventiculo ad Majorini Successorem Donatum, quâ vulpes vulpibus, Ariani Donatistis studuerunt caudas jungere ad depopulandam Catholicem Jesu-Christi Vineam. Et plurimi post exortum schisma fluxerant anni. Schisma adeò increverat, ut plures per Africam Ecclesiæ duos haberent Episcopos. Ista igitur necessitate compulsi Donatistæ caussam suam traduxerunt ad Transmarinam Ecclesiam. Et ipsam Constantinus traduxit Romam.

Etiam hæc Augustini testimonia invadit ac pervertere studet

Scriptor Anonymus : "Reverà Augustinus ait Cecilianum, cum »nec Diaconus, nec inferioris Ordinis Clericus esset, caussæ suæ »disceptationem judicio Collegarum & Ecclesiarum Apostolicarum »potuisse reservare. Sed hoc nihil speciatîm attinet ad Romanum »Pontificem. Quippe cum præter Romanam multæ supereſſent »Ecclesiæ Apostolicæ, ad quas hoc judicium poterat referri. Om»nes Orbis Episcopi erant Collegæ Ceciliani. Propterea dum ait »sanctus Augustinus potuisse Cecilianum reservare causſæ suæ cog»nitionem Ecclesiis Apostolicis & Collegis suis, habitâ ratione Epi»scopalis Dignitatis, quâ pollebat, non ideò ab obsequio & ob»temperatione Synodi Provincialis judicio debitâ liberat, sed hoc »privilegium ei competere potuisse fortasse existimat propter quan»dam Episcoporum præ simplicibus Presbyteris aut Diaconis po»testatis atque authoritatis eminentiam, quæ impedit, ne tam citò »indicta causſa judicentur. Jus enim violari poterat aliquandò »adversùs Presbyteros, sed saltem difficiliùs adversùs Episcopos, qui »suas lites non difficulter adeò poterant subjicere judicio Ecclesia»rum Apostolicarum ; Collegarum opem, & auxilium impetrare. »Incredibile enim erat fore, ut indicta causſa judicarent, pravaque »istiusmodi judicia approbarent. Quam ob rem Constantinus con»stanter asserebat, absente Ceciliano, & Numidiæ Concilium ejura»rante, Secundum Tigisitanum debuisse intercedere, & condemnatio»nis judicium cohibere. Hic esse mihi videtur sensus epistolæ S. Au»gustini, cui explicatio nostra quibusdam fortasse videbitur tenebras »& obscuritatem adferre ; aliis verò lumen adhibere maximum, qui »sincero examine sancti Doctoris mentem eruere conati sunt".

Reverà isthæc non explicatio, sed depravatio Augustinianis literis densissimas offundit tenebras. Nugacissimas fabellas. Prima est, quod S. Augustinus non dicat Cecilianum per Episcopalis dignitatis causſam fuisse exemptum ab obedientia debita judiciis Provincialium Synodorum. Etenim Augustinus dicit ipsum fuisse Carthaginensem non modicæ civitatis Episcopum, ideoque per ejus Episcopalem dignitatem intelligit Exarchatum totius Africæ : Ejus causſa planè affirmat fuisse exemptum ab ista obedientia. Præsertim ab obedientia erga Numidiæ Synodum. Et quidem talem. Utiqûe constantem ex conjuratis, inimicis, pecunia emptis, & criminosis Episcopis. Numidiæ Synodus nec minimum Proconsularis Provinciæ Laicum judicare poterat, longè minùs ejus, ac simul totius gentis Primatem. Hæc Augustinus om-

ominò docet in ista epistola : Attamen non per laudata à me verba. Per ipsa docet Cecilianum, quoniam non Presbyter aut inferior Clericus sed Episcopus erat, non fuisse obstrictum Domesticis acquiescere judiciis, sed pleno jure potuisse Romam appellare. Hic est manifestus epistolæ sensus, quem nulla novorum hodie, Mareum Anthonium de Dominis resuscitantium, Dogmatistarum fabella possit obnubilare. Anonymus ominò vidit istud lumen. Ad ipsum tamen obfuscandum fabulatur : "Sed hoc privilegium ei competere »potuisse fortasse existimat", &c. Nullus hic est locus cuicumque "Fortasse". Augustinus firmissimè definit : Palam de Romana appellatione. Scribit Africanos Episcopos semper potuisse, Clericos non potuisse Romam provocare. Acerbum est in res lucidas profundere tempus, cujus nemo possit reparare jacturam.

Secunda istius Anonymi fabella est, quod sanctus Augustinus affirmet Cecilianum, & quosvis Afrorum Episcopos potuisse quidem appellare ad omnes generatim Apostolicas Ecclesias, seu ad plenam totius Ecclesiæ Synodum, nequaquam tamen ad solum Tribunal Romanum. Etenim Augustini verba sunt lucidissima: "Carthago erat etiam Transmarinis vicina Regionibus, & famâ »celeberrimâ nobilis. Unde non mediocris utiquè authoritatis »habebat Episcopum, qui posset non curare conspirantem mul»titudinem inimicorum, cum se videret & Romanæ Ecclesiæ, in »qua semper Apostolicæ Sedis viguit Principatus, & cæteris terris, »unde Evangelium ad ipsam Africam venit, per communicatorias »literas esse conjunctum, ubi paratus esset causſam suam dicere, »si Adversarii ejus ab eo illas Ecclesias alienare conarentur". Ubi esset paratus causſam suam dicere ? Certè non alibi, quam apud Romanam Ecclesiam, ubi Apostolicæ Sedis semper viguit Principatus. Sanctus Augustinus laudat istas Transmarinas Ecclesias, quæ Cecilianum aut quemlibet alium Africanum Episcopum poterant ob contumaciam aut quodvis aliud crimen damnare, & super damnati nomine ad omnes sub cælo Ecclesias mittere Tractoriam. Hæc autem manifestè est sola Romana. Per Transmarinas Ecclesias, apud quas & Cecilianus & Donatistæ debuerunt suam causſam primitùs agere, Augustinus intelligit illam, apud quam postmodò causſa ista fuit acta. Manifestè Romana.

Et istam solam Ecclesiam non dumtaxat sanctus Augustinus, sed etiam Africanæ Synodi passim intellexerunt per Transmarina, aut

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ecclesias Transmarinas. Africanus Codex suo de quibusdam in suo honore recipiendis Donatistarum Episcopis aut Clericis Decreto adjungit : "Sed hanc rem placuit non confirmari priùs, quam ex „inde Transmarina Ecclesia consulatur". Alius Canon exponit : Can. 103. "Literæ mittantur ad Fratres & Co-Episcopos nostros, & maximè „ad Sedem Apostolicam, in qua præsidet Venerabilis Frater & „Collega noster Anastasius". Item de firmando Divinorum librorum Catalogo Africanus Canon habet : "De confirmando illo „Canone Transmarina Ecclesia consulatur". Alius Canon exponit : "Hoc etiam Fratri & Consacerdoti nostro Bonifacio, vel aliis earum „partium Episcopis pro confirmando illo Canone innotescat, quia „à Patribus ista accepimus in Ecclesia legenda". Et Milevitanus Canon sancit de Clericis : "Ad Transmarina qui putaverit appel„landum, à nullo intra Africam in communionem suscipiatur". Certum ac manifestum est illic per Transmarina intelligi solam Romanam Ecclesiam. Plurima sunt istiusmodi testimonia. Proindè eâdem vocis acceptione sanctus Augustinus utitur in præsenti epistola. Eximiè se exponit in secunda concione super Psalmum trigesimum sextum, declamans ad Donatistarum Principem Primianum : "Dignare acceptare Cecilianum innocentem, qui noluit exire ad „Majores tuos, & sic servavit causam suam Orbi terrarum, quo„modò tu servasti Concilio Numidarum. Si te innocentem red„didit Sedes Bagaitana, quantò potiùs illum Sedes Apostolica"?

Attamen sanctus Augustinus, dum de Ceciliani causa, aut communicatoriis ad ipsum literis agit, passim adjungit omnes Apostolicas Ecclesias, omnes Collegas, aut totum Orbem terrarum. Nec sine rationibus. Primam edicit Aquileiensis Synodus in literis ad Imperatorem Gratianum, scriptis à sancto Ambrosio : "Totius „Orbis Romani caput Romanam Ecclesiam, atque illam sacro„sanctam Fidem Apostolorum ne turbari sineret, obsecranda fuit „vestra Clementia. Inde enim in omnes venerandæ communionis „jura dimanant". Romana Ecclesia est radix ac propago totius Orthodoxæ & Catholicæ communionis. Cuicumque ipsa, vel quicumque ipsi Formatarum commercio communicat, ipsi tota Ecclesia, & ipse toti communicat Ecclesiæ. Omnibus Apostolicis Ecclesiis, omnibus Collegis. Et unicus Romanæ appellationis fructus est Romanæ Ecclesiæ communionem recipere, aut in ipsa stabiliri. Hinc qui ad Romanam appellat, aut à Romana repa-

ratur Ecclesia, appellat ad omnes, & ab omnibus reparatur Ecclesiis, ab omnibus Collegis. Præsertim ab Apostolicis. Ob singularem ipsarum gradum in Catholica communione. Hinc de Juliano Eclanensi Episcopo scribit in Commonitorio super Celestii nomine Marius Mercator : "Celestius & Pelagius sunt damnati ab Cap. 1. „Innocentio, à quo & Julianus fuerat Ordinatus, quique post il„lorum damnatione usque ad prædicti Innocentii Episcopi excessum „è vita in ejus communione permanens, & perseverans in sincera sententia, & communicans Damnatori prædictorum, ipsequo„que sine dubio Pelagium, Celestiumque damnavit". Caussa laudatæ communionis. Ac præterea ob susceptam damnationis Tractoriam.

Eadem est ratio factarum reparationum per Romanos Pontifices. Hinc enim sanctus Joannes Chrysostomus suum Romanæ appellationis instrumentum dirigit ad solum Pontificem Innocentium, & tamen concludit : "Igitur Domini maximè vene„randi & pii, &c". Conclusionem dirigit ad omnes Latinos Episcopos. Aut certè ad omnes Italos. Eadem de caussa ad Imperatorem Arcadium scripsit Collega Honorius : "Erat inter „Episcopos caussa, quæ collato tractatoque consilio deberet absolvi. „Missis ad Sacerdotes Urbis æternæ atque Italiæ utraque ex parte „Legatis, exspectabatur ex omnium authoritate sententia". Etiam Imperator Aurelianus, dum de exequenda in Paulum Samosatensem datâ sententiâ fuit motum dubium, "præcepit illis dari Ec„clesiæ domum, quibus Christiani Italiæ & Urbis Romæ Episcopi „per literas tribuendam præscriberent". Ita habemus apud Eusebium. Et ad Imperatorem Theodosium scripsit Romana sancti Damasi Synodus : "Sanctæ memoriæ Athanasius, & dudùm Petrus, „Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi, & Orientalium pleriquè, ad Ro„manæ Ecclesiæ, Italiæ, & totius Occidentis confugerunt judi„cium". Et tamen certum est ipsos ad solum Romanum provocasse Pontificem, & ab ipso solo fuisse auditos ac reparatos. Hinc enim Philippo-Politanus Eusebianæ Factionis Conventus ob patratam sancti Athanasii & aliorum appellantium reparationem non cunctos Occidentis aut Italiæ Episcopos, sed solum degradavit Julium Pontificem. Adjunxit Hosium Cordubensem, & Maximinum Trevirensem, quod Julium ad istam reparationem instigassent. Epistola est scripta à sancto Ambrosio. Est quarta post appendicem Theodosiani Codicis. Eandem phrasim usitat magnus Basilius.

Quia

Quia nempe omnes Latini, immò omnes Orthodoxi ſub cœlo Epiſcopi cum Romano Pontifice ſemper fuerunt quaſi unica Eccleſia, unicaque familia : "Populus labii unius, ac ſermonum „eorumdem". Italiæ Epiſcopi inſuper erant propria Romani Pontificis Synodus, & in Retractatoriis appellationum Judiciis Aſſeſſores atque conjudices. Secunda Auguſtinianæ phraſios ratio eſt, quod Cecilianus eſſet paratus non ſolùm coram Romana Cathedra, ſed etiam coram plenaria totius Eccleſiæ Synodo, immò coram cunctis ſub cœlo Eccleſiis ſuam cauſſam tueri.

Anonymus evertit ſemetipſum. Etenim profitetur Afrorum Epiſcopis aliquid licuiſſe, quod Clericis non licebat: Nempe appellare ad Synodum totius Eccleſiæ. Certè hæc appellatio ſemper licuit aliarum gentium Clericis. Etenim ad Imperatorem Theodoſium ſcripſit cum Italiæ Epiſcopis ſanctus Ambroſius: „Unus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyter, Paulus nomi„ne, intra Achaiam Synodum Orientalium juxta atque Occi„dentalium poſtulavit". Epiſtola exſtat poſt appendicem Theodoſiani Codicis. Et adversùs Chæremonem, Victorem, & Sophronam, ſuæ civitatis ſterquilinia, ſcribit ad ſuos Conſtantinopoli Clericos ſanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: „Nunquam formidavimus peregrinationem ſuſcipere, ſed nec „illorum accuſationibus reſpondere, ſi tempus hoc exigat. Po„teſt enim evenire, ut etiam fortè ob viliſſimas cauſſas, ad „purgandam Eccleſiam, juberi Concilium convocari". Et nonne Euthyches Presbyter à Magni Leonis Judicio provocavit ad generalem Synodum? Iſta appellatio Majores noſtros compulit ad ſecundam Epheſinam, & ad Synodum Chalcedonenſem. Ad Chalcedonenſem Synodum appellarunt etiam alii Clerici & Laici, qui ſe oppreſſos affirmabant à ſuo Patriarcha Dioſcoro: Et fuerunt auditi. Cur igitur iſto Jure caruerunt Afrorum Clerici? Ob ſingulare gentis Statutum, quod ſanctus Cyprianus affirmat æquum & juſtum. At Cyprianus non de Clericorum ad generalem Synodum, ſed de ipſorum ad Romanam Eccleſiam appellatione loquitur. Agnoſcant hoc novi Dogmatiſtæ, & deſinant tempus perdere ad lucidæ veritati quærendas tenebras.

Epiſt. 4.

Quid ſibi volunt hæc Anonymi verba: "Sed hoc nihil ſpe„ciatim attinet ad Romanum Pontificem. Quippè cum præter

„ter Romanã multæ ſupereſſent Eccleſiæ Apoſtolicæ, ad quas hoc „Judicium potuit referri. Omnes Orbis Epiſcopi erant Collegæ „Ceciliani". Affirmant omnes Eccleſias atque Epiſcopos eſſe pares, & Romano nihil eſſe ſingulare, niſi primum locum. Si quippè iſta ſpeciatim non pertineant ad Romanum Epiſcopum, neceſſe eſt alios eſſe ipſi pares. Porrò quis unquam Afer, quis Gallus, quis Hiſpanus provocavit ad Theſſalonicenſem, Corinthiorum, Philippenſem, aut aliam Apoſtolicam Eccleſiam? At verò plurimi ex omni gente frequenter provocarunt ad Eccleſiam Romanam. Et cum fructu, probato apud omnem Chriſtianitatem. Prima iſtius fructus impugnatrix fuit Euſebiana Factio. Scire optârim, quas partes ſequatur hìc Anonymus. Errorem confirmant ejus ſequentia verba: "At verò inſtat Davidius enixè, & Reſponſum „aſſumit ex eo, quod Auguſtinus ait nihil fuiſſe Ceciliano per„timeſcendum, quamdiu communionis literis cum Eccleſia Ro„mana conjungeretur, in qua ſemper Sedis Apoſtolicæ Prin„cipatus viguit. Niſi plura diceret Auguſtinus, & aliis Eccle„ſiis prætermiſſis de ſola communione cum Eccleſia Romana „mentionem faceret, me victum faterer libentiſſimè, nihil„que Davidio reſponderem. Sed prorsùs contrarium dicit. Om„nes Eccleſias, quibuſcum Cecilianus communicaverat, Ro„manæ exæquat, adjuncto tantùm diſcrimine Principatus Apo„ſtolicæ Sedis, qui ſemper Romæ viguit, unde Romanæ Ec„cleſiæ gloria ſingularis exſurgit". Palàm docet omnes Eccleſias eſſe pares Romanæ, & hujus Principatum eſſe honorem ſolius loci. Eſt error Marci Anthonii de Dominis. Theodorus Balſamon affirmat eundem tradi à quibuſdam Sectatoribus Photiani ſchiſmatis: Et ipſum damnat ut fontem plenæ confuſionis. Certè quiſquis talia ſenſerit, "bonum erat ei, ſi natus non fuiſſet „homo ille".

Anonymus urget ad Romanam Eccleſiam ab Auguſtino adjungi cæteras fidelium terras, earumque laudari communicatorias ad Cecilianum literas, & addi: Ubi paratus eſſet cauſſam ſuam „dicere". Et commentatur: "Auguſtinus ſignificat Cecilianum „non minus auxilium ſibi comparaſſe ex aliis Eccleſiis, quibuſ„cum communicabat, quam à Romana". Reſpondeo hæc eſſe ejuſdem fœtoris, & abundè refutata. Etenim ſi Auguſtinus Romanæ Eccleſiæ dumtaxat par & commune cum aliis adſcribit impen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

impensum Ceciliano auxilium, cur scribit ipsum à sola Romana Sede fuisse purgatum ac reparatum ? Certè Romano isti judicio non solus Pontifex adsuit, sed insuper Arelatensis Episcopus, Colonien sis, & Augustodunensis : Et tamen nec hæc, aut ista Sedes, sed sola Romana dicitur Cecilianum reparasse. Item Petrus de Marca profitetur reparatoriam sententiam fuisse conceptam in nomen solius Melchiadis. Et licet ista Synodus non Romæ, sed Coloniæ, aut Augustoduni fieret, Melchiades habuisset eadem Elogia. Et Donatistæ nunquàm Maternum, Rheticium, aut Marinum, sed solum ex suis Judicibus Melchiadem accusarunt Thurificationis & Lapsus. Quæ ratio? Notissima est etiam infimo Christiano. Nempe diversitas auxilii, qnod Melchiades Ceciliano impenderat.

Anonymus prosequitur : "Denique si Pontifex Romanus se „Episcoporum supremum Judicem habuisset, cur post sententiam à se ipso prolatam, iteratam litis cognitionem in Con„cilio Arelatensi sustinuisset? Cur de hac caussa solitarius Ju„dex non sedebat, sed immò tot sibi Judices ab Imperatore „adjungi patiebatur? Si ea fuisset mens Augustini, ut contendit Davidius, cur post Romanum Judicium toties Donatistis „Concilium Arelatense opposuit? Cur denique post supremam „Romani Solii decisionem posse adhuc hanc caussam in Concilio „generali universæ Ecclesiæ agitari reposuisset"? Et adducit Augustini verba : " Ecce putemus illos Episcopos, qui Romæ judi„caverunt, non bonos Judices fuisse, restabat adhuc plena„rium universæ Ecclesiæ Concilium, ubi etiam cum ipsis Ju„dicibus caussa posset agitari". Respondeo Anonymum ab istis ipsis Augustini verbis penitùs everti. Etenim aiunt : " Cum „ipsis Judicibus". Proinde istiusmodi provocatio Romanum Pontificem non demutat in Reum aut Accusatorem, sed permittit Judicem. Et non talem qualem, sed supremum ac plenum futuri Concilii Præsidem. Nam & sanctus Sylvester fuit invitatus ad præsidendum Arelatensi Concilio. Proinde istiusmodi provocatio non est appellatio, sed simplex revisio. Et quod hæc non evertat supremam judicandi authoritatem, noverunt non soli Domini Senatores, sed ipsi etiam Procuratores & Apparitores Curiæ Parisiensis. Porrò Melchiades plures sibi assumpsit Assessores Episcopos ex ea ipsa caussa, ex qua sanctus Petrus

Petrus ad motas à Cerintho quæstiones dirimendas non sedit solus, sed Antiochiam advocavit omnes Apostolos, & plures Episcopos. Et falsum est, quod omnes istos Constantinus adjunxerit. Adjunxit solos tres: Reliquos Melchiades assumpsit. Ad confutandos Eutychianistas omnis Ecclesia non solum, licet sufficientissimum, sancti Leonis Tomum, sed semper adduxit etiam Chalcedonense Concilium : Ex eodem principio sanctus Augustinus ad confutandos Donatistas non solo est usus Melchiadis judicio, sed insuper Concilio Arelatensi. Anonymus hic est omninò unus illorum, de quibus Tertullianus : "Frmos fatigant, „infirmos capiunt, medios cum scrupulo dimittunt". Ab inepto Tenebrione nihil reportabis, nisi tui stomachi commotionem.

CAPUT XXI.

Romana Africanorum Episcoporum appellatio demonstratur ex sancti Augustini Epistola ad sanctum Celestinum Pontificem.

Uod Africani Episcopi semper potuerint Romam provocare, sanctus Augustinus insigniter profitetur, ac exemplis demonstrat in literis ad sanctum Celestinum Pontificem. Anthonius, per sanctum Augustinum evectus in Fussalensem Cathedram, ac primus istius civitatis Episcopus, pessimè se gessit : Illius nuperrimè à Donato ad Christum Dominum converfi Populi egit scandalosissimum Tyrannum ac expilatorem. Hinc sanctus Augustinus ipsum impetravit Synodaliter frænari. Non degradari quidem, sed tamen authoritate ac potestate insigniter circumscribi, ac mutilari. Hinc ille sententiam clamavit Canonibus adversam, & Romam provocavit ad sanctum Pontificem Bonifacium. Et Synodalia Gesta, omnisq; caussæ instructio fuerunt eò transmissa. Hac igitur de re sanctus Augustinus scripsit ab Bonifacii Successorem Celestinum : "In illis multiplicibus Gestis, quibus de Epist, 262.
„Anthonio nostrum judicium continetur, magis deberem vereri,

„ne tibi minùs severè, quàm oporteret, judicasse videamur; „nisi scirem vos tam propensos ad misericordiam, ut non solùm „nobis, quia illi pepercimus, verùm etiam ipsi existmetis esse „parcendum. Sed ille, quod à nobis aut benignè, aut remissè „factum, in præscriptionem vertere atque usurpare conatur. „Clamat": Aut in mea Cathedra sedere debui, aut Episcopus esse non debui. "Quasi nunc sedeat nisi in sua. Propter hoc „enim loca illi eadem dimissa atque permissa sunt, in quibus „& priùs Episcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta „Patrum translatus illicitè diceretur. Aut verò quisquàm ita „esse debet sive severitatis, sive lenitatis exactor, ut qui nonnisi „fuerint Episcopatus honore privandi, nullo modo in eis aliquid „vindicetur, aut in quibus aliquid visum fuerit vindicandum, „Episcopatus honore priventur. Exstat exemplo, ipsâ Sede Apo„stolicâ Judicante, vel aliorum judicata firmante, quosdam pro „culpis quibusdam nec Episcopali spoliatos honore, nec relictos „omnimodis impunitos. Quæ ut à nostris temporibus remo„tissima non requiram, recentia memorabo. Clamet Priscus „Provinciæ Cæsaræensis Episcopus": Aut ad Primatum locus, „sicut cæteris, & mihi patere debuit, aut Episcopatus mihi manere non debuit. "Clamet alius ejusdem Provinciæ Victor Epi„scopus, cui relicto in eadem pœna, in qua & Priscus fuit, „nusquàm nisi in Diœcesi ejus ab alio communicatur Episcopo. „Clamet, inquam": Aut ubique communicare debui, aut etiam in meis locis communicare non debui. "Clamet tertius ejusdem „Provinciæ Laurentius Episcopus, & prorsùs hujus vocibus cla„met": Aut in Cathedra, cui ordinatus sum, sedere debui, aut Episcopus esse non debui. "Sed quis ista vituperet, nisi qui „parùm attendit nec inulta relinquenda, nec uno modo om„nia vindicanda"?

Sanctus Augustinus affirmat varia. Primò, quod apud Africanas Ecclesias exstent plurima Episcopalium appellationum ad Sedem Apostolicam exempla: Et vetusta & recentia. Secundò, quod exempla antiqua rememorari nolit, & adducere. Ex recentioribus adduxit tria ex sola Provincia Cæsaræensis Mauritaniæ. Tertiò affirmat Synodalia Afrorum Antistitum circa appellatas Collegarum causas judicia fuisse per Apostolicam Sedem aliquandò reformata, aliquando confirmata. Quartò asserit Synodale de Anthonio judicium

dicium nequaquàm fuisse insuetum aut hetroclytum, & esse justissimum. Hinc supplicat per Celestinum stabiliri. Et ad permovendum Pontificem affirmat ista tria Cæsaræensis Provinciæ exempla fuisse istius formæ. Palàm affirmat Romanas Episcoporum appellationes fuisse apud suam gentem frequentissimas atque liberrimas. Inter Romanam & Africanam Ecclesiam fumabat tunc contentio de Romanis appellationibus inferioris Cleri: Et hujus servitutem aliqui, quinto Nicæno Canone abusi, tentabant etiam ad Episcopos extendere. Verùm irrito conatu. Omnes meliores & doctiores Episcopi perrexerunt sentire cum sancto Augustino.

Et hìc prosequitur de Anthonio: "Quam versutâ suasione An„thonius sanctum Senem Primatem nostrum, gravissimum virum, „ut ei cuncta crederet, quem velut omni modo inculpatum ve„nerando Papæ Bonifacio commendaret, induxerit, & cætera, „quæ à me quid opus est recoli, cum memoratus venerabilis Senex „ad tuam Sanctitatem omnia retulerit"? Iste Numidiæ Primas fuit Valentinus Vajanensis Episcopus. Videtur enim tunc fuisse adhuc superstes. Et hinc manifestissimè lucet, quod etiam ipse temerariis Aurelii Archi Episcopi adversùm Romanas Episcoporum appellationes machinamentis non fuerit cooperatus. Sanctus igitur Augustinus hìc iterùm primò affirmat Anthonium non sub Celestini, sed sub Bonifacii Pontificatu fuisse judicatum ac damnatum. Secundò, quod ad eundem Pontificem appellaverit. Tertiò, quod ad ipsum sibi conciliandum fuerit usus non bonis artibus. Palmaris fuit, quod ipsum suæ Provinciæ Primatem, ac damnatricis Synodi Præsidem, seduxerit ad impugnandum sui ipsius Synodale Judicium, & Anthonio perhibendum innocentiæ ac integritatis testimonium. Et ipso fretus Pontifex Anthonium absolvit, ac reparavit. Ex quibus lucet non solum Augustinum, nec solum Primatem Valentinum, sed omnes, aut sanè plurimos Numidiæ Episcopos de Episcopalium ad Romanam Cathedram provocationum antiquitate ac authoritate non cespitâsse. Anthonii appellationem cuncti sunt venerati. Porrò Anthonii absolutio à prævento per mortem Bonifacio non fuit sortita effectum, nec missa in executionem: Hinc ipsam urgere ille perrexit apud Celestinum. Verùm Bonifacii sententia habebat hanc clausulam: "Si Anthonius ordinem rerum „nobis fideliter indicavit".

Hinc adversùs ipsam sanctus Augustinus potenter intercessit, &

& scripsit ad Celestinum : "Accipe nunc quæ post ejus sanctæ „memoriæ viri", Pontificis Bonifacii, "in Africa literas gesta sunt, „& subveni hominibus, opem tuam in Christi misericordia multò „avidiùs, quam ille poscentibus, à cujus inquietudine desiderant „liberari. Judicia quippe illis, & publicas Potestates, & militares „impetus, tamquàm executuros Apostolicæ Sedis sententiam, sive „ipse, sive rumores creberrimi comminantur, ut miseri homines „Christiani Catholici graviora formident à Catholico Episcopo, „quàm cum essent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus „formidabant. Non sinas ista fieri, obsecro te : Per Christi san„guinem, per Apostoli Petri memoriam, qui Christianorum Præ„positos Populorum monuit, ne violenter dominentur inter Fratres. „Ego Fussalenses Catholicos, Filios in Christo meos, & Antho„nium Episcopum, Filium in Christo meum, benignitati Charitatis & „Sanctitatis tuæ, quia utrosque diligo, utrosque commendo. Neq; „Fussalensibus succenseo, quia justam de me querimoniam inge„runt auribus tuis, quod eis hominem, nondùm mihi probatum, „nondùm saltem ætate firmatum, à quo sic affligerentur, inflixi„Neque huic noceri volo, cui quantò magis sinceram habeo cha„ritatem, tantò magis pravæ ejus cupiditati obsisto. Utrique mi„sericordiam mereantur : Illi, ne mala patiantur, ille, ne faciat. „Illi, ne oderint Catholicum, si à Catholicis Episcopis, maximèq; „ab ipsa Sede Apostolica, contra Catholicum eis non subveniatur „Episcopum ; iste autem, ne se tanto scelere obstringat, ut quos „molitur invitos facere suos, à Christo faciat alienos".

Fussala ante fuerat Hipponensis Parochiæ Oppidum : Ex integro pertinax in parte Donati. Ipsam sanctus Augustinus per missos eò Presbyteros, ac multam ipsorum prædicationem & passionem, Imperialibus adversùm Donatistas Legibus adjuvantibus, tandem perduxit ad Christum Dominum. Et ut in bono firmaret, ipsam dismembravit à sua Cathedra, & ei dandum curavit novum Episcopum. Verùm Electus, dum omnia ad consecrationem sunt parata & præsentia, ex humilitate, & tanti oneris fuga clandestinè se subtraxit, atque ità sanctus Augustinus, præsertim ad evitandas senis Primatis defatigationes, fuit compulsus in ejus locum sufficere alium. Et tunc ad manum non habuit nisi Anthonium, suæ Ecclesiæ ac Episcopalis Monasterii Clericum, "hominem sibi nec„dùm probatum", & "necdum ætate firmatum", & tamen ipsum curavit

curavit consecrari. At ecce hic juvenis, & primus Neophytorum Episcopus memoriæ suæ non infixit Canonem, quem ad juvenem etiam Timotheum scripsit sanctus Paulus : "Juvenilia desideria fu„ge". Cœpit suam Plebem vexare, concutere, exspoliare, & esse suspectus de aliis. Hinc ipsum Fussalenses detulerunt ad Provinciæ Synodum, & impetrarunt, licet non degradari, tamen compesci, circumscribi, puniri. Eam novæ Diœcesis partem, quam maximè vexaverat, Synodus ipsi abstulit, & denuò adscripsit Cathedræ Hippponensi. Nempe "Castellanos, & illius Regionis ho„mines, qui de intolerabili ejus dominatione, de rapinis, & di„versis oppressionibus, & contritionibus" fuerant veraciter conquesti. Nova ista Cathedra videtur fuisse sponsa sine dote : Hanc Anthonius videtur violenter extorsisse. Quidquid sit, à Synodi sententia provocavit ad Bonifacium Pontificem, & propter Primatis testimonium meruit absolvi, purgari, ac reparari. Attamen cum salutari clausula : "Dummodò preces & testimonium veritate ni„tantur". Isto interim Decreto fultus Anthonius impetrare studuit publicas Potestates & militares impetus, qui Apostolicam sententiam exequerentur. "Qui invitos facerent suos". Hoc est, qui suæ Cathedræ ablatos, & Hipponensi redditos Castellanos violenter cogerent ad ipsum redire. Talia aut ipse sparsit in suum Populum, aut spargi curavit, vel permisit. Hinc miseri ac Neophyti Fussalenses jam Catholici graviora formidabant à Catholici Episcopi turbulentia, quam anteà Donatistæ formidârant à pœnalibus Catholicorum Principum legibus. Hinc apud Celestinum Pontificem accusarunt non solum Anthonium, sed & ipsum sanctum Augustinum, tamquàm horum Malorum fontem, qui talem ipsis donasset Episcopum. Quæ res senem Augustinum adeò afflixit, ut suum Episcopatum voluerit deponere, & semetipsum damnare ad perpetuam pœnitentiam. Ex quibus omnibus discimus, quodnon soli Africani Episcopi adversùm suas Synodos, sed etiam Africani Populi adversùm suos Episcopos consueverint Romanos Pontifices invocare. Et Apostolicæ Sedis judicia erant isthìc tanti ponderis, tantæque reverentiæ, ut ad ipsa exequenda publicæ etiam Potestates, ac militares impetus essent in promptu.

Hæc sancti Augustini epistola est lucidissimum, atque inconcussum pro Romanis Africanorum Episcoporum appellationibus testimonium. Hinc audio in Gallia aut imprimi aut proximè impri-

imprimendam Dissertationem, quæ ipsam suadeat esse spuriam & suppositititiam, ideòque stramineæ authoritatis. Nescio quod hominum genus non minori hodie ergà Apostolicæ Sedis dignitatem odio æstuat, quam Martinus Lutherus, aut Joannes Calvinus erga plures Catholicas veritates. Hinc uti hi erga Divinas, quas in suos errores nullo possint fuco detorquere, literas imitantur Marcionem, aut Manichæum, & nobis auferunt Machabœorum libros, sanctorum Jacobi, & Judæ epistolas, & quædam alia, ità isti pari impudentia grassantur in certissima sanctorum Patrum Monimenta. Ista namque epistola adeò clarè refert sancti Augustini faciem, ut si hodie in nescio quo campo per sortem reperiretur, omnes sancti Augustini stylo vel leviter assueti unanimiter clamarent esse manifestum ejus fœtum. Optârim ut istorum Sapientum aliquis sub Augustini nomine nobis fingat talem epistolam: Erit toti Mundo summus vates. Norunt sua nugamenta nunquàm persuadenda Mundo, nihilominùs censent piscandum, sperantes hinc inde aliquos aut capere, aut dimittere cum scrupulo.

Exhæredandæ epistolæ præcipuum fundamentum audio esse præsertim hæc verba: "Me sanè, quod confitendum est Beatitudini „vestræ, in isto utrorumque periculo tantus timor & mœror ex„cruciant, ut ab officio cogitem gerendi Episcopatus abscedere, & „me lamentis errori meo convenientibus dedere, si per eum, „cujus Episcopatui per imprudentiam suffragatus sum, vastari „Ecclesiam Dei, & quod ipse Deus avertat, etiam cum vastantis „perditione perire conspexero". Apostolicæ dignitatis Osores censent talia verba non cadere in virum constantem, præsertim in sanctum Augustinum. Respondeo sanctum Augustinum fuisse delicatæ conscientiæ, ideoque verba hæc ejus moribus omninò consonare. Nam similia scribit etiam ad suum Primatem Xantippum, agens de Presbytero illo, quem solus sine sex Collegarum assistentia damnaverat: "Ne si quid pernicioſius eruperit, languens im- Epist. 236. „putem mihi". Legantur duæ ad Alipium, & alia ejusdem Augustini ad sanctum Paulinum epistolæ, & videbis ipsum fuisse Epist. 224. 239. 250. anxiè timoratum. Et certè in creandis Episcopis ita mandat Apostolus: "Nemini citò manus imposueris, ne communices peccatis „alienis". Quod omnia indigni Episcopi peccata devolvantur in Promotorem, demonstrat sanctus Isidorus Pelusiotes. Porrò in evehendo Anthonio sanctus Augustinus, licet ex causſis, fuerat præ-

præcipitantior. Hinc ipsum, ubi tot illius facinora vidit, acerbissimè momordit conscientia. Et quò morderet, nisi ad deponendum Episcopatum, atque ita agendam humilem pœnitentiam? Hanc enim legem sacri Canones imponunt Indignorum Promotoribus. Et quod S. Augustinus ad deponendum ex causſis Episcopatum fuerit paratissimus, ejus qualibuscumque lectoribus est exploratissimum. Nec mirandum est, quod novi Dogmatistæ aversentur hanc epistolam. Etenim ipsa demonstrat, & altissimè clamat, quod S. Augustinus, Numidiæ Primas Valentinus, & fermè omnes istius Provinciæ Episcopi, à Carthaginensi Primate Aurelio, dum Romanas etiam Episcoporum appellationes arietare cœpit, retrocesserint, & famosæ illius ad Celestinum Pontificem epistolæ sese non miscuerint, immò constanter fuerint refragati. Quare præsens Augustini epistola pari voce clamat istam Aurelii epistolam esse prævaricatoriam, ac infelicem optimi Aurelii Lapsum.

Prætermitti non possit etiam Primosi, Thiganensis apud Cæsaræenses Mauros Episcopi, Romana appellatio, de qua Africanus Codex: "Protestatos esse præterea Mauros Cæsaræenses constat, „Primosum per Principales civitatis Thiganensis conventum lite„ris eorum fuisse, ut secundùm Principalia Scita plenario Conci„lio sui præsentiam faceret. Et, ut oportuit, requisitus Primo„sus, repertus non est, sicut Diaconi renunciaverunt. Sed quia „poposcerunt eidem Mauri de plenario Concilio oportere literas „destinari ad venerabilem Fratrem, Senem Innocentium, has placuit mitti, ut agnoscat Primosum requisitum à Concilio, & „minimè fuisse repertum". Primosus à suo Populo de nescio quibus accusatus apud suæ Provinciæ Synodum, ex quibus nescio causſis detrectavit comparere, sed ab Imperatore Honorio supplicavit aliud Episcopale Judicium. Hoc enim tolerabat Africana disciplina: Quicumque ab Imperatore cognitionem Judiciorum publicorum pe„tierit, honore proprio privetur. Si autem Episcopale Judicium „ab Imperatore postularit, nihil ei obsit". Et Princeps Primosum transmiserat ad plenariam totius Africæ Synodum. Rectè: secundùm Canones. Verùm Primosus nec isthic comparuit. Creditus est Romam provocasse, & abijsse ad Papam Innocentium. Hinc Synodus duxit Pontificem de omnibus instruendum, appellationem tamen plenissimè venerata. Facta hæc sunt ante Pontificatum

Zozimi, adeoque ante lites de Apiarii Presbyteri, & omnis inferioris Cleri appellationibus. Unde nullum, ad quod novi Dogmatistæ jam ridiculè recurrunt, tunc erat "Interim". Erat pura Africanæ Ecclesiæ consuetudo. Quare ejus vigore Primosus appellavit.

CAPUT XXII.

Discutiuntur Scriptoris Anonymi Sensa circa laudatam S. Augustini Epistolam.

Uic epistolæ, cujus tamen Natales infamare non præsumit, interpretandæ etiam se commiscet Scriptor Anonymus. Memorat Synodum illam, ex qua Aurelius Primas istam infelicissimam adversùs Romanas Episcoporum etiam appellationes epistolam scripsit ad sanctum Celestinum, & pergit : "Davidius ingenuè fatetur veram men„tem Episcoporum Africæ in hoc Concilio fuisse omninò con„demnare & abrogare usum appellationum ad Sedem Apostoli„cam in Episcoporum ac Presbyterorum caussis. Insuper sibi per„suadet in hoc casu hos Episcopos nec bonâ fide, nec sinceritate „caruisse, sed oratione continenti sic fatur: Equidem credo huic „abrogationi in ipsa Africa locum non fuisse. Enim verò ani„madvertimus tempore circiter hujus abrogationis, sub eodem „Pontifice Romano, quo promulgata fuit, celeberrimum non „solùm Africæ, verùm etiam universæ Ecclesiæ Episcopum, scili„cet sanctum Augustinum, qui hujus controversiæ principio inter„fuerat, non obstitisse, immò verò annuisse appellationi Anthonii, „Fussaliorum Episcopi, à Judicio Synodi Provincialis ad Apostolicam Sedem". Respondeo Davidium recta sentire. Etenim sanctus Augustinus, & cum ipso S. Alipius, S. Possidius, Numidiæ Primas Valentinus, plurimique alii sanctiores & doctiores Afrorum Episcopi, hujus controversiæ principio, quoniam de solis Clericorum appellationibus tractabat, non solummodò adfuerunt, sed insuper caussam generosè ac intrepidè adjuverunt, scientes à se defendi avitam ac bonis anchoris nixam suæ gentis consuetudinem. Ast ubi viderunt Aurelium salire extra metas, & contra Apostolicos Canones, itemque contra perpetuam gentis consuetudinem prorumpere ad proscribendas Episcoporum appellationes, retraxerunt manus, & dilectissimum Primatem Aurelium, S. Petro Apostolo postponentes, deseruerunt. S. Augustinus istam Anthonii appellationem non solummodò permisit, sed & ipsam appellandi consuetudinem stabilivit exemplis & rationibus. Eandem adjuvit Primas Valentinus.

Attamen Anonymus, ne manifestos veritatis triumphos permittat Joanni David, tacere non sustinet : "Prima fronte respondere „possem, cum Anthonius appellaverit, antequàm Africani Cele„stino Papæ scripserint, aut literas acceperint ab Attico Constan„tinopolitano & Cyrillo Alexandrino de exemplaribus Græcis Con„cilii Nicæni, mirum non videri, si sanctus Augustinus & cæteri „Africæ Episcopi huic appellationi non obstiterint. Quippe cum „Bonifacio Papæ polliciti essent ex Decreto Concilii Carthaginensis, „servaturos se paulisper hanc appellationum disciplinam, donec in„tellexerint ex inventis exemplaribus Nicæni Concilii, an vera „esset citatio Canonum Nicænorum in Commonitorio Legatorum „Zozimi. At nemo dubitare potest hanc appellationem Anthonii „Fussalensis Episcopi antecessisse acceptioni literarum Attici & „Cyrilli". Respondeo esse frivolum effugium. Etenim ista transactio; seu istud "Interim" nequaquàm fuit circà appellationes Episcoporum. Circa has nec erat, nec unquam fuerat ulla controversia Transactio fuit circa duo. Primò circa servandam in Episcoporum appellationibus formam Sardicensis Canonis, quem Zozimus appellabat Nicænum. Deinde ista transactio fuit circa provocationes Clericorum. Romana Sedes affirmabat ipsas probari ac juberi per Nicænos Canones, & Africana Ecclesia profitebatur se ab istis, utpotè Spiritu Dei conditis, & totius Mundi reverentiâ consecratis, nolle dissonare : Hinc igitur stipulatum est, ut usque ad repertam veritatem inferior etiam Clerus posset Romam provocare. Contra priorem consuetudinem. Propter reverentiam Apostolicæ Sedis & Nicæni Concilii. Hæc est certa veritas inferiùs demonstranda. Proinde nequaquam in hujus transactionis, sed in solam avitæ consuetudinis vim Anthonius appellavit : Et Episcoporum nullus vel somniavit intercedere. Aurelii Primatis, & ipsi adhærentium Epi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſcoporum interceſſio non cœpit, niſi poſt adductos ex Oriente Nicænos Canones.

Pergit Scriptor Anonymus : "Quamvis hæc ſolutio adeò certa „ſit, ut nullum hac de re dubitandi locum relinquat, exiſtimo „tamen, accuratiùs perpensâ hiſtoriâ hujus Anthonii Fuſſalenſis, „ipſum nunquàm Juridiciali appellatione ad Papam provocaſſe, „quamvis negare nolim ad ipſum confugiſſe, & opem ejus im„ploraſſe." Hanc autem agendi rationem irritam eſſe ætate ſancti „Cypriani, iis omnibus qui pro factis judicia timent, & ſuarum „rerum odio mutari omnia ſtudent, oſtendimus capite primo hujus „operis. Igitùr fatemur Anthonium Romam confugiſſe, non „ſecùs ac anteà confugerat Baſilides, de quo mentionem facit san„ctus Cyprianus. Ad quem, hæc verba", pergens Romam, "ex„plicans Rigaltius, hanc Notam efformavit : Quo ſolebant con„tumaces, ut procul ab his, quibus erant noti, faciliùs falle„rent". Reſpondeo iſtius ſolutionis certitudinem abundè patere ex Dictis. Porrò Anthonius, ſi Romam confugerit, & Romanæ Sedis opem imploraverit, quomodò non appellavit ? Etenim imploravit opem contra Africanæ Synodi de ſe judicium, ipſumque poſtulavit retractari & reſcindi : Quod quid eſt aliud, quàm appellare. Deo laus, quod Anonymus propria & conſueta dumtaxat verba neget, rem verò atque ſubſtantiam profiteatur. Laudamus admirandam potentiam veritatis. An Judiciales appellationis apices Anthonius adhibuerit, parùm refert. Certè ipſos in ſuis Appellantibus nunquàm exquiſivit Eccleſia. Et addo iſtos apices omninò fuiſſe obſervatos ab Anthonio. Lucet ex his ſancti Auguſtini verbis : "In illis autem multiplicibus Geſtis, quibus de „illo noſtrum judicium continetur, &c". Affirmat iſta Geſta fuiſſe tranſmiſſa Romam, ideòque Eccleſiaſticos apices huic appellationi non defuiſſe. Eadem eſt ratio Baſilidis. Quod Romam appellaverit, eſt ipſâ meridianâ luce clarius. Petrus de Marca cœpit primus lucidam diem commentis obnubilare. Porrò Nicolaus Rigaltius ſcribit verum. Etenim omnes novimus Apoſtolicam Sedem vafrorum hominum obreptionibus fuiſſe ſemper obnoxiam. Attamen idem Scriptor Romanas appellationes, aliaſque Romanæ Cathedræ dignitates nequaquàm abnuit. Lucet ex illis, quæ in ſuo Commentario ſcribit ad ſexageſimam ſeptimam ſancti Cypria-

Cypriani epiſtolam, tractantem de cauſſa Martiani Epiſcopi Arelatenſis.

Anthonii Fuſſalenſis cauſſam Scriptor Anonymus largè exponit, & concludit : "Præter hanc Auguſtini epiſtolam nihil nobis hujuſ„modi litis narrationem amplificat, in illa nulla mentio fit Judi„cialis appellationis, aut judicii à Romano Pontifice in hac cauſſa „pronunciati. Sed è contra valdè credibile eſt Papam hoc negotium „in eo reliquiſſe ſtatu, in quo ab Afris judicatum fuerat, pre„ceſque ac ſollicitationes Anthonii, hominis perfidioſi, adſperna„tum fuiſſe". Reſpondeo ab Anonymo nobis ſubminiſtrari fundamenta, ex quibus non temerariè ſuſpicemur iſtam ſancti Auguſtini epiſtolam ab ipſo nunquàm fuiſſe perlectam. Etenim ex adductis jam verbis manifeſtum eſt, quod Anthonius ſervaverit Judicialem formam Eccleſiaſticæ appellationis. Item manifeſtum eſt, quod Bonifacius Pontifex appellationem admiſerit, cauſſam retractaverit, ac reformaverit Africanæ Synodi indicium. Sancti Auguſtini verba ſunt lucida : "Anthonius judicia, & publicas „Poteſtates & militares impetus comminatur, tanquàm executuros „Apoſtolicæ Sedis ſententiam". Et adjungit quædam ſententiæ verba : "Si ordinem rerum nobis fideliter indicavit". Verùm adversùs hujus ſententiæ executionem Celeſtino Pontifici non ſolus Auguſtinus ſupplicavit, ſed etiam Numidiæ Primas, & plures haud dubiè Epiſcopi. "Venerabilis Senex", inquit Auguſtinus, "ad tuam Sanctimoniam univerſa retulit". Et adjungit : "Et jube „tibi quæ directa ſunt omnia recitari. Vide Epiſcopatum qualiter „geſſerit, quemadmodùm judicio noſtro uſque adeò conſenſerit „communione privatus, niſi priùs Fuſſalenſibus omnia redderen„tur", Et infra : "In illis multiplicibus Geſtis, quibus noſtrum „de illo judicium continetur, magis deberem vereri, ne tibi minùs „ſeverè, quam oporteret, judicaſſe videamur, niſi ſcirem vos tam „propenſos ad miſericordiam, ut non ſolùm nobis, quia illi pe„percimus, verùm etiam ipſi exiſtimetis parcendum". Rationes ſunt lucidæ, nec egent commentariis. Exiſtimo Celeſtinum ipſis fuiſſe permotum, cenſuiſſe Bonifacii judicium fuiſſe Anthonii obreptionibus extortum, ceſſaſſe à promovenda executione, atque ita reliquiſſe negotium in eo ſtatu, in quo fuerat poſitum ab Africano Judicio. Et hæc forſitan eſt ratio, ex qua Anthonius ſe adjunxerit Aurelio, atque ità Epiſcopale Romanæ appellationis

jus, quod anteà verbo & opere constanter defenderat, ac invocarat, cœperit contumaciter impugnare. Etenim omninò videtur adhæsisse Aurelio.

Scriptor Anonymus pergit: "Jam ergò sincerè discutiamus ar-„gumenta, quibus appellatio hæc Anthonii ad Sedem Apostoli-„cam comprobari possit. Dicunt sanctum Augustinum Pontifici „prodere tria exempla Episcoporum Provinciæ Cæsaræensis, sci-„licet Prisci, Victoris, & Laurentii, qui ab Apostolica Sede „judicati fuerant, & adversùs quos judicia in Synodis Provincia-„libus lata, ab eadem Sede fuerant confirmata, ne hunc Episco-„pum in suam Sedem restituat, & judicia ab Africanis in eum „lata vim habeant, seu firma atque inconcussa stare possent". Adducit sancti Augustini verba, & prosequitur: "Respondeo ex „his non consequi Anthonium Fussalensem Juridicialis appellationis „libello provocasse ad Pontificem Romanum, sed solùm auxilium „ejus implorâsse, ne judicium contra se latum exequeretur. At „si quis instet de his verbis", Ipsa Sede Apostolica judicante, vel aliorum judicata firmante, "dico tres Episcopos, Priscum, Vi-„ctorem, & Laurentium, quorum exemplum sanctus Augustinus „prodidit, ad Pontificem confugisse, & ad eum provocasse medio „tempore, quod fluxit inter Concilium Carthaginense anni qua-„dringentesimi decimi noni, & Pontificatum Celestini, sub quo „Africani ex literis Attici Constantinopolitani, & Cyrilli Alexan-„drini, inventa esse exemplaria Græca Concilii Nicæni, Com-„monitorio Legatorum minimè congrua, intellexerunt. Quo „quidem exiguo tempore Africani se disciplinam appellationum „ad mentem Concilii Sardicensis pauliſper servaturos polliciti & „pacti erant. At verò ità se rem habuisse, luce meridiana cla-„rius est. Quippe cum nemini homini dubium subolere possit, „quia sanctus Augustinus hæc, quæ profert, exempla à suis tem-„poribus non remotissima, sed recentia existimat": Quæ ut à no-stris temporibus remotissima non requiram, recentia memorabo. "At ex his Episcopis negotium Laurentii potissimè necesse est in „hoc tempus rejicere. Quoniam constat eum subscripsisse Conci-„lio Carthaginensi anni quadringentesimi decimi noni, & de ap-„pellationibus in eo exagitatis suffragium tulisse, ideoque tunc „temporis appellasse, non prorsùs incredibile videtur. At verò „dubitandi locus non relinquitur, quin ante primum annum Pon-tifica-

„tificatus Celestini appellaverint, proindeque negotium in primæ „cognitionis sententia judicatum fuerit, quippe cum ejus exem-„plum adducat sanctus Augustinus hâc epistolâ congratulatoriâ, „quam primo Pontificatus anno ad Celestinum misit. Ergò ma-„nifestè consequitur appellationem Laurentii medio tempore inter „annum quadringentesimum decimum nonum, & annum quadrin-„gentesimum vigesimum tertium, quo Africani hanc disciplí-„nam pauliſper admiserunt, contigisse. Igitur ex hac Augustini „epistola colligere debemus Anthonium Fussalensem, & tres alios „Episcopos, Priscum, Victorem, & Laurentium, ad Romanum „Pontificem nullatenùs appellasse, sed ejus tantummodò auxilium „vehementer imploraſse. Vel si eos appellâsse tandem aliquandò „fateri necesse sit, appellationem contigisse temporibus illis non „suspectis, quibus" pauliſper "hanc disciplinam Africani sustinere „non noluerant. Quamobrem insulsum est concludere abroga-„tionem appellationum, quam Africanos sincerè & bona fide „promulgasse fatetur Davidius, vanam & supervacaneam fuisse in „ipsamet Africana Ecclesia, seu executione caruisse".

Errores varii. Primus est, quod dicat Anthonium imploraſse solum Apostolicæ Sedis auxilium, ne judicium contra se latum exequeretur, ideoque non appellasse. Etenim Anthonius implo-ravit auxilium, quo Bonifacius datum de ipso ab Africana Synodo judicium retractaret ac reformaret: Ut non quovis modo, sed mediante dictâ retractatione ac reformatione datum contra se judi-cium vetaret mitti in executionem. Certè Romanus Pontifex Provincialium Synodorum judicia alio modo non potest ab exe-cutione prohibere aut suspendere: Nisi fortè per gratiam, quæ tunc in usu non fuit, ex plenitudine potestatis. Etiam libellus, aliique Judiciales apices non defuerunt. Et tale implorare auxilium, quid est aliud, quam appellare? Etenim in literis ad sanctum Pa-pam Innocentium scripsit sanctus Joannes Chrysostomus: "Ad „Synodum appellavimus, & judicium inquisivimus". Et subjunxit: "Ea quæ perperàm fiunt, non solùm deploranda, sed & corri-„genda sunt. Et ideò Charitatem vestram obsecro, ut provocetur „ad condolendum, faciendaque omnia, quo mala hæc sistantur". Paraphrasticè exponit, quid sit appellare. Ostendit non esse aliud, quàm implorare Synodale Romani Pontificis auxilium. Patien-ter feramus Anonymum, dummodò rem fateatur, ludere in vo-cabulis

Universidad de Deusto
Biblioteca

cabulis, & ità ſuam & ſui dilecti Petri de Marca calamitatem conſolari.

Secundus error eſt, quod denuò recurrat ad iſtud "Interim", ad iſtud temporale Pactum inter Romanam & Africanam Eccleſiam, atque ità moliatur avitum Africanorum Epiſcoporum jus ſubvertere. Etenim iſtud Pactum ſolas inferioris Cleri appellationes attigit, nequaquam Epiſcoporum. Et abundè hoc patet vel ex ſolis hìc per Anonymum adductis ſancti Auguſtini verbis: "Quæ ut à noſtris temporibus remotiſſima non requiram, recentia „memorabo". Auguſtinus palam affirmat eſſe etiam antiquiſſima Epiſcopalium ad Romanam Sedem appellationum apud Afros exempla, ideoque ipſas iſthìc ſemper viguiſſe. Quod ipſum in ſuperioribus eſt abundè demonſtratum ex aliis Auguſtini teſtimoniis. Auguſtinus hìc laudat antiquiſſima ac recentia exempla: Quis dubitet etiam fuiſſe medii temporis? Et vox, "Recentia", non importat res heſternas, ideòque tres iſtæ appellationes videntur contigiſſe ante Pontificatum Bonifacii. Etenim Auguſtinus affirmat Africanum, quo Anthonius quâdam Epiſcopalis dignitatis portione mutilabatur, judicium non eſſe novum aut inſuetum, ideòque à Bonifacio fuiſſe non rectè circumductum. Inſuetum non eſſe etiam apud Romanam Eccleſiam. Quoniam ipſa circa appellantes ad ſe Africanos judicaſsét talia, aut certè talia Africanarum Synodorum judicata confirmaſsêt. Si inter talium ſententiarum authores vel confirmatores Pontifices fuiſſet etiam ipſe Bonifacius, quomodò iſtam formam circa Anthonium improbaſsét? Sanctus item Auguſtinus tria vicina appellationum exempla adducit ex eadem Provincia: Et ſupra audivimus quartum Primoſi Thiganenſis Epiſcopi. Quare dubitandum non eſt, quin per omnem Africam fuerint longè plura. Hæc etiam fortiter ſuadent memoratum à ſancto Auguſtino Laurentium non fuiſſe Icoſitanum Epiſcopum, Legatum Cæſaræenſis Mauritaniæ. Etenim ille per Romanam & Africanam Eccleſiam erat privatus honore & facultate ſolemniter ſedendi in ſuo Epiſcopali Throno, adeoque certum eſt iſtiuſmodi virum non fuiſſe Synodalem Legatum ſuæ Provinciæ.

Tertius error eſt, quod Anonymus Epiſcopalium appellationum abrogationem adſcribat omnibus Africanis Epiſcopis. Uti ejus dilectus Petrus de Marca ſceleratas Philippo-Politani Conventiculi literas adſcribit toti Eccleſiæ Orientali, ità ipſe iſtas infeliciſſimas

feliciſſimas literas adſcribit toti Africanæ Synodo. Peſſimè. Etenim fuerunt à ſolo Aurelio, & quibuſdam ipſi adhærentibus Epiſcopis. Sanctus Auguſtinus, & cuncti cum ipſo meliores ac doctiores Epiſcopi ſancto Apoſtolo Petro conſtantiſſimi adhæſerunt. Porrò an Aurelius ſincerâ & bonâ fide iſtam abrogationem tentaverit, ignoro. Videtur ob Zozimi Pontificis in avitam ſuæ gentis conſuetudinem tentamina fuiſſe lapſus in verbum Apoſtoli: "Ira viri „juſtitiam Dei non operatur". Videtur ex ira cecidiſſe in tenebras, atque ità in tenebroſa Decreta. An tales tenebræ non auferant bonam fidem, permitto aliis judicandum. Quidquid ſit, abrogatio manſit ſine effectu & executione. Etenim proximi Succeſſores Aurelii improbarunt audaciam, & circumduxerunt. Hinc Fulgentius Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus, & Creſconius Africanus Epiſcopus, non remoti ab Aurelii tempore, in ſuis Collectionibus laudant Sardicenſes Canones, & Romanas Epiſcoporum appellationes. Res ſuo loco exponetur.

CAPUT XXIII.

Examinatur quædam Gallicana circa hanc quæſtionem Epiſtola.

UM hæc ſcribo, neſcio quis in Gallia vir dō-ctus ad alium in Alma Urbe Eruditum ſcripſit hac de re epiſtolam. Et continet quædam non ſpernenda. Hinc ipſam cenſui diſcutiendam, & integram apponendam: "Qui epiſtolam du-„centeſimam ſexageſimam primam Auguſtini „ad Celeſtinum impugnant, & eidem conten-„dunt non rectè attribui, hoc præcipuè nituntur argumento; „Quod ſi verè ſit Auguſtini, ergo & ille cum ſuo Primate ap-„pellationi conſenſit, quam ad Sedem Apoſtolicam Anthonius „Fuſſalenſis interpoſuerat. Immò & tres Provinciæ Cæſaræen-„ſis Epiſcopos eandem Sedem appellaſſe fatendum erit. Nec „etiam antiquiora defuiſſe ejuſmodi provocationum exempla. „Hoc Adverſarii cum Africana diſciplina omninò pugnare clamāt,

„proindèque cum Augustino: Cum Africanæ Ecclesiæ Dux Au„relius fuerit, Augustinus ingenium. Novimus & nos, quan„tum ab his Transmarinis Judiciis Africani Patres abhorruerint „jam indè à Cypriano. Id Augustini, Aureliique tempore po„tissimum enituit. Vix dum etiam huic Ecclesiæ pax ab Hilde„rico reddita fuerat, cum in Concilio generali Carthagine ha„bito legenda subscribendaq; oblata sunt aliquot Decreta, Au„relio Præside olim sancita, inter quæ tria sunt, quæ Trans„marinas appellationes omnimodis vetant. Et hoc authore Bo„nifacio Carthaginensi".

Respondeo Africanam Ecclesiam Romanis non Episcoporum, sed solius inferioris Cleri appellationibus olim fuisse adversatam, ideòque hæc omnia Commenta esse inania, & ad rem non facere. Quod ista Ecclesia etiam Episcoporum appellationes detrectaverit, primus sub Sole effutiit Joannes Calvinus, & post ipsum Marcus Anthonius de Dominis. Uterque sine fundamento. Et hæc à Romanæ Ecclesiæ Æmulis invasa S. Augustini epistola est adeò lucidè legitimum ejus verbum, ut sola sufficiat omnem toti Mundo eximere scrupulum de istis appellationibus. Est irrefragabile pro ipsis testimonium. Hinc nemo miretur ipsam aricetari ab isto hominum genere. Ità Marcion sacras literas, quas detorquere non poterat, clamavit spurias, & proscripsit. Et ab avito Ecclesiæ suæ sensu ac more nequaquàm recessit Primas Bonifacius. Etenim resuscitati ab ipso ac innovati Aurelianarum de hac re Synodorum Canones sunt hi tres: "Qui in Africa non com„municat, si ausus fuerit in Transmarinis, damnetur. Ad Trans„marina qui putaverit appellandum, à nullo intra Africam in com„munionem suscipiatur. Ut nullus ad Transmarina audeat appel„lare". Sunt Canonum compendia, ideòque & ipsorum, & Bonifacii Primatis, ac ipsi adsidentis Synodi sensus est ex integro originalium Canonum contextu discendus. At verò illi omnes palam sanciunt adversùm solas appellationes Clericorum ac Laicorum.

Primi Canonis contextus in Africano Codice est hic: "Quicumque non communicans in Africa, si in Transmari„nis ad communionem obrepserit, jacturam Clericatus acci„piat". Non Episcopatus jacturam, sed Clericatus. Quia nempe sancitur in solos Clericos. Est Carthaginensis, octavo decimo istius sæculi anno ad Zozimi Pontificis gratissimam contra

tra Pelagianos Tractoriam publicandam celebrati, Concilii Canon decimus nonus, & integer sic habet: "Placuit ut quicum„que non communicat in propria Provincia, & in aliis Provin„ciis vel Transmarinis partibus ad communicandum obrepserit, „jacturam communionis vel Clericatus accipiat". Laicus communionis, Clericus jacturam Clericatus. Palàm agit non de Episcopis, sed de solis Laicis & Clericis. Fervebat & bulliebat tunc appellantis Apiarii quæstio. Hinc Synodus, ne directè in Pontificem ac Romanam Ecclesiam videretur statuere, sic libravit Canonem, ut & Laicorum appellationes comprehenderet. Eadem de caussa addidit: "In aliis Provinciis". Africani Codicis Compilator, quoniam revelatâ facie pugnabat pro Africanis moribus, expunxit istas moderationes, & Canonem contraxit ad solos Clericos. Propter Apiarium. Attamen non præsumpsit ad Episcopos extendere. Eadem omnia egit author alterius Collectionis, quæ vulgò inscribitur Africanum Concilium.

Tertius Canon in Africano Codice est hic: "Item placuit, ut Can. 28.
„Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in caussis, quas „habuerint, si de judiciis Episcoporum suorum questi fuerint, „vicini Episcopi eos cum consensu sui Episcopi audiant, & inter „eos definiant adhibiti ab eis Episcopi. Quod si & ab eis pro„vocandum putaverint, non provocent ad Transmarina Judicia, „sed ad Primates suarum Provinciarum: Sicut & de Episcopis „sæpè constitutum est. Ad Transmarina autem qui putaverit „appellandum, à nullo intra Africam ad communionem sus„cipiatur". Hæc verba, "Sicut & de Episcopis sæpe constitu„tum est", exponunt sola proximè priora: "Sed ad Primates „Provinciarum suarum". Secundus Canon est idem ipse, hoc Can. 125.
solummodò habens discriminis: "Quod si & ab eis provocan„dum putaverint, non provocent nisi ad Africana Concilia, & „ad Primates Provinciarum suarum". Et prætermittit præfatam appendicem: "Sicut de Episcopis sæpe constitutum est". Proinde Bonifacius solos legitimos, non prævaricatorios Aurelii Canones reduxit ac innovavit. Quod Aurelii Successor Capreolus ab ejus prævaricatione statim recesserit, infra demonstrabitur. Ipsius vestigia secutus est Bonifacius.

Pergit Gallicana epistola: "Sed quidquid sit de appellationum „quæstione, hoc certum, nihil inde contra epistolam, quam

„tuemur, posse confici. Horruêre Africani Transmarina Judi-„cia. Tamen ea se in Episcoporum caussis toleraturos, anno „quadringentesimo decimo nono professi sunt, dum ab Orien-„talibus Ecclesiis Nicæni Canones haberentur", in quibus, "in-„quiunt", si ea quæ Faustinus attulit reperta fuerint, à nobis firmabuntur. "Nempe in perpetuum observanda". Aut si non inveniantur, collectâ Synodo de hoc in sequenti tractabimus. "Hæc totius Concilii vox in extrema conclusione, & in epistola „ad Bonifacium. Hæc nominatim Alipii, ipsiusque Augu-„stini".

Respondeo etiam hæc omnia præsertim agere de Clericorum appellationibus. Respondent enim huic intercessioni Novati Sitifensis Episcopi: "Nunc meminimus hæc Commonitorio etiam „de Presbyteris vel Diaconis contineri, qualiter audiri ab Episco-„pis suis vel à finitimis debeant, quod in Nicæno Concilio minimè „legimus. Unde nobis hoc ipsum jubeat Sanctitas vestra recitari". Et Daniel Notarius recitavit Sardicensem Canonem. Et post recita-tum S. Augustinus reposuit: "Et hoc nos servaturos profitemur, „salvâ diligentiori inquisitione Nicæni Concilii". Et post varia Pri-mas Aurelius de omnibus per Zozimi Legatos adductis Capitulis conclusit: "Ea omnia aut ibidem", in Nicænis Canonibus, "reper-„ta à nobis firmabuntur, autsi non inveniantur, collectâ Synodo de „hoc in sequenti tractabimus". Palmaris quæstio erat de appella-tionibus inferioris Cleri. Ob motas turbas per Apiarium. De Episcoporum appellationibus, utpotè apud Afros semper usita-tissimis, nulla erat hæsitatio, nisi de deinceps servanda forma præscripta per Canones Sardicenses, quam usque tunc Africana Ecclesia aut ignorarat, aut certè non usitaverat.

Prosequitur Gallicana epistola: "Nunc id videndum restat, „an Africani consensum, quem appellationibus Episcoporum „dederant, revocaverint, quovè id tempore. Nam si eo inter-„medio, quo appellationes toleraverunt, epistola ducentesima „sexagesima prima scribi potuit, nihil unquam ex toleratis vel „ab Augustino, vel à Cæsaræensibus Mauris appellationibus con-„ficitur. Missi à Concilio Carthaginensi in Orientem Legati, „eodem anno quadringentesimo decimo nono redierê cum Ca-„nonibus Nicænis, in quibus nihil de his quæ Faustinus attu-„lerat. Hique Canones continuò relati ad Bonifacium vigesi-mâ

„mâ sextâ Novembris. Hic jam Africanis quid de appellationi-„bus agendum foret, collectâ Synodo tractandum fuit. An sta-„tim id fecerint, fortè est incertum. Hoc certum, nihil de „hac re ab ullo veterum prodi. Nequè porrò ullius in Africa „Concilii ab anno quadringentesimo decimo nono memoria est „usque ad illud, cujus ad Celestinum epistolam habemus. Hàc „epistola Africani Patres, reverenter quidem, sed ita apertè, ut „nullo fuco eorum sensus obscurari possit, nullo se modo ul-„tramarinas provocationes jam toleraturos esse denunciant. An „id jam antea vel ipsi Celestino, vel ejus Decessori Bonifacio „denunciaverint, omninò non dicunt. Nihil indè in Africanis „monimentis reperias, ut vix ullus sit dubitandi locus, quin „appellationes usquè ad epistolam Synodalem Celestino scriptam „fuerint toleratæ. Qui contrarium voluerit asserere, divinare „poterit, non probare. Et tamen non dubia, sed certa illi „asserenda sunt, si epistolam ducentesimam sexagesimam primam „non esse Augustini velit evincere".

Respondeo de Romanis Episcoporum appellationibus nihil unquam apud Afros fuisse controversiæ. Præsens omnis quæstio originem duxit ex attentata appellatione Apiarii, & circa ipsam tota hæsit. Nihil intravit de Episcopis, nisi forma Sardicensis. Hanc enim Apostolica Legatio voluit deinceps servari in Africa, asserens istos Canones esse Nicænos. Et quia isti Canones, licet non circa substantiam, sed circa solum modum volebant aliquid novi, suarum consuetudinum tenaces Afri constanter noluerunt admittere, nisi edocti quod isti Canones reverà essent Nicæni. Hos enim uti Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reverentiâ consecratos omnis semper est venerata Ecclesia. Et hæc quæ-stio duravit usque ad memoratas Aurelii & quorundam Collega-rum ad Celestinum literas. Plura intermediorum Actorum in-strumenta omninò latent aut perierunt: Dum apparuerint, haud dubiè nos plura docebunt. Interim Aurelius, dum transmissos à Zozimo Canones certò vidit non esse Nicænos, horum quintum cœpit rimari diligentius & perscrutari. At conturbato per iram mentis oculo. Hinc non solùm Laicos & Clericos, sed ipsos etiam Episcopos credidit commissos suis Metropolitanis ac ipso-rum Synodis, ideoque & istos non posse Romam provocare. Audienda sunt epistolæ verba: "Presbyterorum quoque & se-quen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„quentium Clericorum improba refugia repellat Sanctitas tua, „quia & nulla Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est „Africanæ. Et Decreta Nicæna sive inferioris Gradus Clericos, „sive ipsos Episcopos suis Metropolitanis apertissimè commise„runt". Affirmant varia. Primò, quod Romana Presbyterorum ac aliorum Clericorum appellatio adversetur avitæ Afrorum consuetudini. Secundò, quod istam consuetudinem nulla Patrum definitio proscripserit aut circumscripserit. Tertiò, quod istæ proindè appellationes sint improba refugia, ideòque ab Apostolica Sede penitùs repellendæ. Quartò, quod quintus Nicænus Canon etiam damnatos Episcopos committat suis Synodis, ideòque & ipsos vetet Romam provocare. Et addunt: "Apertissimè". Aurelius palam profitetur Canonem huc usque à se non fuisse plenè intellectum, se jam perveniisse ad lumen, ideòque etiam Episcoporum appellationes deinceps à se non tolerandas. Affirmat Canonem esse apertissimum. Palàm profitetur esse ac semper fuisse discrimen inter Clericos ac Episcopos: Hos semper, istos nunquàm appellasse Romam, deinceps nullos esse appellaturos. Clericos propter avitam, & à nulla Synodo abolitam consuetudinem, Episcopos propter noviter animadversum & apertissimum Nicænum Canonem. Hic est lucidus epistolæ sensus. An uti apertè, ità & reverenter sit scripta, permitto Lectori judicandum. Ejus namque irreverentia est apertissima Nec est totius Africanæ Ecclesiæ aut Synodi, sed paucorum cum Primate Aurelio Episcoporum, inter quos certum est nec sanctum Augustinum fuisse, nec sanctum Alipium, nec sanctum Possidium, nec ullum Augustini Discipulum aut Fidelem. Est imperita ac prævaricatoria. Quid enim imperitius, quàm credere & scribere, quod quintus Nicænus Canon sanciat pro damnatis & appellantibus Episcopis? Et sibi ipsi non cohæret. Etenim damnatos à suæ Provinciæ Synodo Episcopos profitetur posse provocare ad Synodum Diœcesios. Quidni igitur & ad Romanum Pontificem? Etenim Canon palam agit de Provinciæ Synodo, ideoque vel utramque provocationem interdicit, vel neutram. Quod Aurelii Successor Capreolus statim ab hac prævaricatione recesserit, infra est demonstrandum.

Pergit Gallicana epistola: "Porrò hæc epistola præcesseritne, „an secuta fuerit eam, quæ ex Synodo Africana ad Celestinum „est scripta, non est ambigendi locus. Caussa Fussalensis jam sub Bonifacio

„Bonifacio incepta, immò finita fuerat, unumque id restabat, ut „Bonifacii sententia executioni mandaretur, ut hinc ad Celestinum „initio statim sui Pontificatus scribendum fuerit: Et sanè id fecit „Augustinus, quippè qui Celestino pacificum ingressum gratule„tur. Nihil simile in illa Concilii epistola, neque ullum verbum „de promotione Celestini, ut illam scriptam appareat anno qua„dringentesimo vigesimo tertio, ante eas turbas, quæ post Honorii „mortem Italiam ab Africa diviserunt; hanc anno ferè quadrin„gentesimo vigesimo sexto, eisdem turbis jam sedatis".

An S. Augustini contra Anthonium Fussalensem ad S. Papam Celestinum epistola prævaricatoriam Epistolam præcesserit, an secuta fuerit, esse omninò possit ambigendi locus. Adductam tamen, quæ præcessisse suadet, rationem fateor non esse frivolam. Accedit & alia. Etenim prævaricatoria Epistola habet hanc inscriptionem: "Domino Dilectissimo & Honorabili Fratri Celestino „Aurelius, Palatinus, Anthonius", &c. Hic est omninò Fussalensis Anthonius, qui huic Epistolæ, si Augustini epistolam præcessisset, nunquàm fuerat subscripturus. Quâ enim fronte per Romanam Sedem reparatus non solummodò Reparatricis authoritatem, sed & ipsam sui reparationem arietasset? At verò post scriptam Augustini epistolam, & ab ipsa impetratam factæ per Bonifacium Pontificem reparationis circumductionem, aut certè suspensionem, ita occupavit hominem, atque ita fecit facilem ad se de Celestino vindicandum. Igitur possit S. Augustini epistola esse prior.

Addo tamen non fuisse scriptam anno istius sæculi vigesimo tertio, primo Celestini Pontificis. Lucet ex his epistolæ verbis: "Cætera à me quid opus est recoli, cum memoratus Venerabilis „Senex", utique Valentinus Vajanensis Episcopus, Numidiæ Primas, "ad tuam Sanctitatem universa retulerit"? Et ex his: "Ne„que Fussalensibus succenseo, quia justam de me querimoniam „ingerunt auribus tuis". Item ex his: "Sanctum Senem, qui tunc „Primatum Numidiæ gerebat". Proindè Augustinus non statim ad novum Papam Celestinum hæc scripsit, sed priùs retulit ipse Primas Valentinus, ac exindè Fussalæ Populus adjunxit suas contra Augustinum querimonias. Nec ille tunc statim se movit, sed interim Primas ad meliorem vitam transiit, & tunc tandem sanctus Augustinus scripsit, suum in Anthonio opus studens apud Papam expurgare. Quæ omnia videntur non potuisse contingere intra unum

Universidad de Deusto
Biblioteca

unum ac eundem annum. Nec refert quod Augustinus Celestinò adgratuletur Pontificatum. Hoc enim fecit non propter hujus tunc decurrens initium, sed quod hæc esset ejus prima ad Pontificem Epistola. Notanda sunt ejus verba : "Judicia quippè illis, „& publicas Potestates, & militares impetus, tanquam executu„ros Apostolicæ Sedis sententiam, sive ipse, sive rumores crebetri„mi comminantur". Fortissimè suadent Africam tunc non fuisse divisam ab Italia. Divisionis enim turbidum tempus non permisisset istiusmodi executionem. Epistola igitur videtur scripta post pacatam Rem-Publicam. An antè, an post prævacatricem epistolam, ignoro. Est res parvi ponderis. Adducta à me conjectura suadet fuisse priorem.

Rursum Gallicana Epistola: "Quod de Anthonio Fussalensi cer„tum est, id facilè de Prisco, Victore, Laurentio potest æstimari, „hos nempè post annum quadringentesimum decimum octavum „Romam provocasse. Immò id de Laurentio certum est; si is est „Icositanus ille, qui Concilio anni quadringentesimi noni Cæsaræ„ensis Provinciæ Legatus adfuit. Neque enim nisi integro atque „inculpato Legatio committeretur". Respondeo hæc deviare.

Quod Anthonius Fussalensis post decimum octavum istius sæculi annum appellaverit, est verum. Appellavit namque ad Pontificem Bonifacium, qui istius anni mense Decembri fuit evectus in Sedem S. Petri Apostoli. At quod per istud famosum Interim appellaverit, nullo possit fulciri fundamento. Nec facit ad rem. Etenim mota circa appellationes quæstio Episcopos non attingebat, sed solos Clericos. Longè minùs ostendi istud possit de Prisco, Victore, aut Laurentio, Cæsaræensis Mauritaniæ Episcopis. Immò clarum est ipsorum appellationes fuisse Bonifacii Pontificatu anteriores. Etenim ipsos S. Augustinus adducit non in Romanæ appellationis, sed in exempla Synodalis Judicii, quod in Anthonium tulerat Numidiæ Synodus, & à quo, tanquam contra aut præter Canones incongruo ac exotico, Anthonius provocaverat. Memorata Synodus Anthonium non degradarat, sed ei dumtaxat Episcopalem "potestatem minuerat, ne scilicet eis præ„esset ulteriùs, cum quibus sic egerat". Hanc Judicii formam ille dixit adversari Canonibus. Haud dubiè ex fundamento postmodùm resumpto per vigesimum nonum Chalcedonensem Canonem: "Episcopum in Presbyteri gradum deducere est sacrilegium. Si

„Si qua autem justa causa illos ab Episcopali actione remover, „nec Presbyteri debent locum obtinere. Sin autem absque ullo „crimine sint dignitate moti, ad Episcopalem Dignitatem redibunt". Eadem ratione Anthonius clamabat se aut ex integro degradandum, aut ex integro relinquendum Episcopum. Et ratio etiam moverat Pontificem Bonifacium. Et S. Augustinus etiam Celestinum timuit movendum. Hinc ei scripsit istam Judicii formam non esse novam, sed ipsius existere & recentia & antiqua exempla apud Africanam Ecclesiam, immò & apud Romanam, quæ talia Africanum Judicia non solummodò confirmaverat, sed ipsa etiam Judicarat. Et ex sola Cæsaræensis Mauritaniæ Provincia adducit tria recentia exempla. Adducit ad purgandum & firmandum suæ Provinciæ de Anthonio Judicium. Hinc adduxit alienæ Provinciæ exempla: Quo scilicet demonstraret non in sola Numidiâ, sed in omni Africana Diœcesi istam formam semper viguisse. Proindé clarum est, quod ista exempla non solam Anthonii appellationem præcesserint, sed etiam datum de ipso Africanum Judicium.

Quæ omnia quàm maximè locum habent in isto nescio quo Laurentio. Certum est ipsum non esse Icositanum Episcopum, qui decimo nono istius sæculi anno fuit ad Carthaginensem Synodum Legatus Cæsaræensis Mauritaniæ. Lucet ex ipsis, quam hic discutimus, epistolæ verbis : "Nequè enim nisi integro atque in„culpato Legatio committeretur". At verò memoratus ab Augustino Laurentius fuit percussus Synodali mutilatione ac vulnere, ex quibus juxtà Anthonii regulam clamare poterat : "Aut in Ca„thedra, cui ordinatus sum, sedere debui, aut Episcopus esse non „debui". Hæc pœna illum fecit non esse integrum Episcopum. Et fuit ipsi perpetua. Quapropter illi Legatio committi non potuit, ideoque est omninò alius à Laurentio Icositano. Hæc omnia igitùr exempla sunt palam anteriora etiam Africano in Anthonium Judicio. Adducuntur ut demonstrent istud non fuisse hetroclyton, sed omninò processisse juxta mores ac regulas non Africanæ dumtaxat Ecclesiæ, sed etiam Romanæ.

Audiamus prosequentem epistolam : "Instabunt fortè Adversarii, „ponere Augustinum, fuisse & alia remotissima provocationum exem„pla. Quæ cum nulla sint, inquiunt, falsò hæc epistola Augu„stino tribuitur. Movit & aliquos ingeniosos hæc objectio. Quam„quàm cum Augustinus se remotiora dicit exempla non requirere,

„quis ex hac locutione eum tunc aliqua ejusmodi exempla vidisse „rectè concludat ? Immò sibi requirenda fuisse testatur, si pro„ferre velit, ut facilè videas nulla tunc ei occurrisse. Quis porrò „eum tunc de Africa tantùm cogitasse probet, ac non etiam de „Suburbicariis Provinciis, quæ Romanæ Sedi ut Metropoli sub„jacebant, aut de Illyricianis, quas jam indé à Damaso ad suam „peculiarem curam trahere nitebantur. Verùm nequè illud for„tasse satis certum, nullas olim in Africa ad Romanos Pontifices „appellationes fuisse. Vetabat id Africana disciplina. Certè. Sed „qui tam sancti Canones, quos non aliquandò malorum au„dacia perrumpat ? Fecit hoc, nec semel, miserabilis Presbyter, „cum id nunquam Presbyteris licere voluerint Africani, etiam cum „Episcopis licuit. Cur non fecerint & Episcopi, etiam cum non „licebat ? Nequé enim his appellationibus, si quæ fuerunt, Afri„canam Ecclesiam consensisse, ex ullis Augustini verbis eli„cias".

Respondeo hìc commisceri errores. Primus est, quod sanctus Augustinus ista tria Cæsaræensis Mauritaniæ exempla adducat ad firmandas Romanas Afrorum appellationes. Romanas Episcoporum appellationes in hac epistola omninò profitetur & firmat, attamen in istum finem non adducit exempla. Adducit ad purgandum & firmandum suæ Provinciæ de Anthonio judicium. Adjungit Priscum, Victorem, ac Laurentium appellasse Romam: Non tamen ut Romanæ Ecclesiæ authoritatem, sed ut stabiliat judicium suæ Provinciæ. Affirmat simile Africanum de istis tribus judicium fuisse Romæ discussum, probatum, & confirmatum.

Secundus error est, quod sanctus Augustinus nulla similium judiciorum ac appellationum noverit antiqua exempla. Ejus quippè verba lucidè & altè clamant ipsum omninò noviſse : "Quæ ut „à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia memo„rabo". Verbum, "Requiram", non importat ignorantiam aut memoriæ lapsum, sed præteritionem ac neglectum, hoc sensu: "Nolim antiqua adducere". Adducta exempla non sunt qualiscumqùe appellationis, sed sunt exempla appellationis à tali judicio, quale fuerat latum in Fussalensem Anthonium. Et erant talia plura : Vetusta ac recentia. Quare constat qualiumcumque appellationum exempla fuisse plurima.

Tertius error est, quod sanctus Augustinus, antiqua & recentia

centia similium appellationum exempla laudans, non ad solam Africam respexerit, sed etiam ad Suburbicarias Provincias, quæ Romanæ Sedi subjacebant ut Metropoli. Nempè Scriptor iste censet Romanas appellationes olim licuisse solis Suburbicariis Provinciis. Prævaricatur manifestam veritatem, ac semetipsum evertit. Veritatem adeò prævaricatur, ut Eusebianæ Factionis, scelerati Photii, ac turbulenti Michaelis Cerularii transcendat errorem. Hi enim non solis Suburbicariis, sed cunctis Occidentalis Imperii Provinciis permittebant Romanum Refugium. Porrò Scriptor iste evertit semetipsum, quia non de Clericorum, sed hìc agimus de solis Episcoporum appellationibus, quas iste in Provinciis illis & profitetur, & palàm evertit. Etenim Suburbicariarum Provinciarum Episcopi, quoniam tunc Romanæ Sedi subjacebant ut Metropoli, nullum Metropolitam, nullam habebant Provincialem Synodum, nisi in Urbe Romana. Proindè à nullo in prima instantia, nisi à Pontifice ac ejus Synodo, damnari poterant, ideòque ad ipsum non poterant provocare. Soli Clerici poterant damnari à suis Episcopis, ideòque & refugere ad Romanam Sedem.

Error quartus est, quod sanctus Augustinus forsitan cogitarit etiam de Illyricianis Provinciis, quas Romani Pontifices jam indè à Damaso ad suam peculiarem curam nitebantur trahere. Omnes Orthodoxi aversamur Imperatorem Leonem Isaurum, non solummodò ob sacrarum Imaginum blasphemam proscriptionem, sed etiam propter cunctas Illyricianæ Diœcesis Provincias violenter ereptas Romano Patriarchatui, & transcriptas in Constantinopolitanum. Omnes clamamus ipsum fuisse eversorem Apostolici Canonis. At eccè hic Scriptor ipsum expurgat. Affirmat istas Provincias non ex Apostolico Canone, sed ex Damasi Pontificis nisu ac tractu spectare ad Romanum Patriarchatum, ideòque Apostolicos Canones per Leonem non fuisse læsos, sed potiùs, saltem quoad istarum Provinciarum subtractionem, restitutos. Proindè sanctus Damasus istas Provincias nequaquàm ad suam Sedem trahere, sed cœpit in ipsis instituere Apostolicum Vicarium. Istarum Provinciarum Episcopi cœperant Constantinopolitanas frequentare Synodos, & ipsas potiùs, quàm Romam respicere. Quare Damasus non sine fundamento timuit ipsarum à sua Sede divortium. Hinc ad istud præcavendum illìc posuit Apostolicum Vicarium. Has vices dedit Thessalonicensi Episcopo. Hic enim præsertim à

Græcis invitabatur ac pelliciebatur ad istas Synodos. Ipsum Damasus censuit hoc beneficio obligandum suæ Sedi.

Quintus error est, quod Africani Episcopi Romam appellaverint, sed prævaricatoriè contra disciplinam & consuetudinem suæ Gentis. Quod prævaricatoriè attentaverint, non minùs quàm Presbyter Apiarius. Romanæ Afrorum Antistitum appellationes sunt adeò notæ omnibus, ut ipse etiam hic Scriptor erubescat inficiari. Nihilominùs, ut in sui sensus pravitate persistat, adjungit fuisse prævaricatorias. Audi fundamentum: "Neque enim his appellationi-
„bus, si quæ fuerunt, Africanam Ecclesiam consensisse, ex ullis
„Augustini verbis elicias". Respondeo consensum istum ex Augustini verbis non solummodò per conjecturas aut consequentias elici, sed ab ipsis lucidissimè asseri. Etiam à verbis sancti Cypriani, & aliorum testium irrefragabilium. Verba adduxi superiùs. Unica, quoniam insolita, Apiarii Presbyteri Romana appellatio fecit horrisonos motus per totam Africam; at verò contra appellantes Episcopos, quos omninò fuisse meritò fatetur hic Scriptor, nullus unquam fuit obex, nulla contradictio, nulla intercessio. Nempè Africani mores hæc refugia probabant & permittebant.

Redeamus ad Gallicanam epistolam: "Nihil ergò, quantum ar-
„bitror, ex appellationum disciplina concludent unquàm contra
„epistolam, quam tuemur. Quidquid porrò aliundè proferunt,
„audeo dicere, leve est, nihil est, unum si excipias, quod prima
„fronte validum, mox diligentiùs intuentibus evanidum, & inutile
„suæ caussæ, immò nostræ proficuum apparebit. Afferunt enim
„alteram Augustini ad Quod vult Deus epistolam, ubi Fussalen-
„sem Presbyterum commendans inquit": Non possumus necessi-
tates hominum ejusmodi deserere, quiin charitate Christi ad curam pertinent nostram. "Ergò inquiunt, si extremis Augustini
„diebus, anno ferè quadringentesimo vigesimo nono, tunc enim
„hæc epistola scripta est, adhuc ad ejus curam Fussalenses perti-
„nebant, nondùm proprium Episcopum habere cœperant: Ergò
„ducentesima sexagesima prima epistola, quæ jam ante Celestini
„initia Fussalensem Episcopum ponit, falsa omninò est & exspuenda".

"Huic difficultati nos aliam opponimus. Si anno quadringen-
„tesimo vigesimo nono nondùm Fussala habuit Episcopum, ha-
„bebat autem certè anno quadringentesimo octogesimo quarto,
„quando, quæso te, habere cœpit? An inter Wandalorum bella
& sævi-

„& sævitias, cum Catholicis vix antiquos Episcopatus obtinere
„liceret, hic novus institutus est? Vix erit cui id probes. Undè
„ergò hæ tenebræ lucem accipient? Ex ipsa nempè ducentesima
„sexagesima prima epistola. Ibi enim sic in Anthonium Fussalensem
„judicatum habemus", ut potestate minutâ Fussalensibus non præes-
set, honorem tamen integrum, salvumque Episcopatum servaret,
sederet etiam in sua Cathedra, locaque illa eidem dimissa atque
permissa sunt, in quibus & priùs Episcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum translatus illicitè diceretur. Hæc
Augustini verba. "Ex quibus id facilè eruas Anthonium Fussalæ
„ut Episcopum remansisse, omni tamen jurisdictione ablata. Quis
„ergò hanc Ecclesiam gubernabat? Non enim potuit alius ibi
„Episcopus ordinari, ne duo in una Cathedra sederent. Neque id
„temporis disciplina patiebatur, ut sub Presbyterorum regimine,
„quot annis vixisset Anthonius, remaneret. Nihil ergò promptius,
„nihil plausibilius, quàm ut ad antiqui Episcopi curam rediret,
„præsertim cum is esset omnibus amatus Augustinus. Hoc ergò,
„quod fieri debuisse ex antiqua disciplina conjiciebamus, re ipsâ
„factum fuisse hic Augustini locus ad Quod-vult-Deus nos docuit.
„Nequè id tantum, sed & quod ad epistolam ducentesimam sexage-
„simam primam maximè pertinet, non obtinuisse Anthonium, ut
„suæ Sedi gubernandæ restitueretur. Potuit id efficere ratio tem-
„porum, quæ omninò ab anno quadringentesimo vigesimo tertio,
„si quadringentesimum vigesimum sextum excipias, bellis fuerunt
„internis externisque turbata, ut Celestinus huic negotio instare
„nequiverit. Potuit hoc Africanorum contra Transmarinas appel-
„lationes obstinata mens. Sed meliùs id Augustini rationibus pre-
„cibusque tribuitur, quibus evictus Pontifex ab Anthonio defen-
„dendo abstinuerit. Nequè id mirum, cum tam sanctâ, tam piâ,
„tam humili, tam forti, tam Augustino dignâ epistolâ motum
„fuisse, maluisseque Augustinum servare Episcopatui, quàm An-
„thoninm. Certè nullam offensionem in ejus animo contra Augu-
„stinum resedisse constat, cum eum tam magnificè in Semi-Pe-
„lagianorum caussa deprædicet".

Respondeo de hoc Scriptore posse dici: "Adhuc modicum lu-
„men in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos
„tenebræ comprehendant". Licèt Romanas appellationes oderit, propter ipsas tamen à nescio quibus turbidis ingeniis invasam sancti

Augustini epistolam videt esse per omnia legitimam & authenticam, ideoque erubescit proscribere. Etiam rectè ostendit Fussalensem Episcopatum fuisse erectum à S. Augustino. Porrò locus in Augustiniana ad Quod vult Deus, Carthaginensis Ecclesiæ tunc Diaconum, epistola locus sic habet: "Cum mihi hæc scribendi „offerretur occasio per Fussalensem Presbyterum, quem commendo", &c. Et infra: "Commendo iterum Perlatorem, & negotium propter quod eò perrexit. Non enim possumus necessitates „hominum ejusmodi deserere, qui nostri non Coloni, sed quod „majus est fratres sunt, & in charitate Christi ad curam pertinent „nostram". Quæstio est, Quomodò S. Augustinus Fussalensis Ecclesiæ, si proprium tunc habebat Episcopum, Presbyterum scribat ad suam curam spectare? Præsens Scriptor conglomerat varia S. Augustini de Anthonio, ac de dato in ipsum Judicio verba, & ex ipsis concludit: "Hæc Augustini verba. Ex quibus id facilè „eruas Anthonium Fussalæ ut Episcopum remansisse, omni tamen „Jurisdictione ablatâ. Quis ergò hanc Ecclesiam gubernabat? Ni„hil promptius, quàm ut ad antiquì Episcopi curam rediret". Errat. In duobus. Primò in ipsis verbis. Ea alterat, addit, transmutat. Nescio quo privilegio. Sanctus Augustinus sic habet: „Sententias nostras sic temperavimus, ut salvo Episcopatu non „tamen omninò impunita relinquerentur, quæ non deberent. Ho„norem itaquè integrum servavimus Juveni corrigendo, sed corri„piendo minuimus potestatem: Ne scilicèt eis præesset ulteriùs, „cum quibus sic egerat". Et infra: "Propter hoc loca illa eidem „dimissa atque permissa sunt, in quibus & priùs Episcopus erat, „ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum translatus illicitè „diceretur". Anthonius igitùr non fuit privatus omni Jurisdictione, sed aliquâ ejus portione dumtaxat truncatus. Permansit verus Episcopus, non vanum ac inane simulacrum Episcopalis nominis. Nam postmodò subscripsit Synodalibus ad S. Celestinum Pontificem Actis & literis, & in istius Synodi consessu habuit suæ Ordinationis locum. Quæ omnia non potuisset omni Episcopali Jurisdictione exutus. Ei dumtaxat fuit diminuta. Nec quoad formam & substantiam, sed solummodò quoad materiam & loca. Omninò perseveravit præesse Fussalensibus. Quomodò aliàs fuisset Fussalensis Episcopus? Rem exponunt laudata Augustini verba: "Ho„norem integrum servavimus, sed minuimus potestatem, ne scilicet

„cet eis præesset ulteriùs, cum quibus sic egerat". Non omnis Diœcesis potestati ejus fuit subtracta, sed ista tantummodò loca, in quæ Tyrannum egerat. Loca reliqua sunt illi dimissa atque permissa, & isto modo mansit in sua Cathedra, & non fuit translatus. Priora loca possint rediisse ad curam S. Augustini, ac apud ipsum, & ejus Successorem Eradium, quoad Anthonius vixit, permansisse. Etenim Celestinus, licet Bonifacii pro Anthonio Judicium non circumduxerit, tamen propter S. Augustini rationes & preces non misit in executionem, atque ita Synodalis Numidarum Antistitum in istum sententia perstitit inconcussa in suo robore. Et memoratus Presbyter possit fuisse ex subtractis Anthonio locis.

Aliud fundamentum, ex quo iste Presbyter, cujuscumque loci fuerit, adhuc spectaret ad S. Augustini curam & potestatem, nobis suggerunt Eunomius Nicomedienſis & Anastasius Nicenus Episcopus, in Chalcedonensi Synodo disceptantes de Metropolitica potestate per Bithyniæ Provinciam, ac præsertim de potestate super Ecclesiam Basilono-Politanam, extractam ex Nicæna Ecclesia, & per hujus Episcopum erecta in Cathedralem. Eunomio alleganti, quod Anastasius Basilonopolis Clericos excommunicasset, atqs ita contra Canones invasisset alienam potestatem, hic constanter reposuit: "Ostendat quia Basilonopolis sub ipso est, & quia ego Cleri- Action. 13
„cos Ecclesiæ suæ excommunicatos effeci. Hæc duo probet. Ego „autem ostendam Basilonopolim sub Nicæa semper fuisse. Nam Re„gio ejus fuit. Id novit Curia. Et dicat Curia, sub quo fuit Basilo„nopolis, si non fuit Regio Nicææ. Sicut Tattaius & Doris Regio„nes sunt sub Nicæa, sic fuit antehàc Basilonopolis sub Nicæa. Cùm „priùs fuisset Regio, posteà Civitas effecta est. Ex illo perspi„cuum est ab Episcopo Nicæno ibidem Episcopum fuisse ordina„tum: Et semel & secundò. Et sunt epistolæ beati Joannis „Episcopi Constantinopolitani ad Nicænum Episcopum, ut iret „& emendaret Ecclesiam, tamquàm sibimet competentem". Affirmat Nicæno Episcopo super novam Basilonopolis Ecclesiam remansisse duplicem potestatem: Uti matri super filiam. Nam & Parentes etiam in emancipatos filios semper retinent aliquid authoritatis. Affirmat remansisse Ordinationem Episcopi, & ipsius Ecclesiæ visitationem & correctionem. Ecclesiam mansisse adhuc illi competentem. Ex eodem principio Nundinarius Batchinonensis

nensis Episcopus, in nescio quo suæ Diœcesis municipio novum Episcopatum instituens, primum ejus Episcopum Irenæum consecravit, & ejus Successores perrexerunt idem jus prætendere. Ita habes in Tarraconensis Provinciæ relatione ad sanctum Papam Hilarum. Quod etiam sanctus Remigius in Laudunensem Ecclesiam, quam è sua Rhemensi dismembrarat, singulare jus habuerit, & ad suos Successores transmiserit, testatur & urget in famosa adversùs Hincmarum Laudunensem Antistitem epistola Hincmarus Metropolita Rhemensis. Eadem de causa Roffensis Episcopus semper fuit quasi Capellanus Archi Episcopi Cantuariensis. Ex eadem forsitan Regula Eusebius Ancyranus Episcopus, primæ Galathiæ Metropolita, in Chalcedonensi Synodo asseruit atque monstravit ad se ac suam Sedem semper spectasse consecrationem Gangrensis Episcopi, Metropolitæ per Paphlagoniam. Quod nempe Gangrensis Ecclesia, non quidem ex Ancyræ Parochia, sed tamen ex ejus Provincia duxisset originem. Eadem igitùr de causa sanctus Augustinus aliquid potestatis retinuit supra Fussalensem Ecclesiam. Hinc dixit istum Presbyterum ad suam curam pertinere. Ex his spero esse manifestum, quod omnia hæc contra laudatam sancti Augustini epistolam, & in ipsa assertas Africanorum Antistitum Romanas appellationes excogitata atque adducta argumenta sint vana ac inania commenta.

CAPUT

CAPUT XXIV.

Discutiuntur novissima quorumdam ad laudatam sancti Augustini Epistolam Scholia.

Nihil tristius aut acerbius est, quam pretiosum ac irrevocabile tempus in lucidas res expendere. Attamen cuncti immensas gratias debemus Divinæ Providentiæ, quæ dignatur etiam per tale opus exercere nostram patientiam. Novissimi Augustinianarum epistolarum vulgatores & Scholiastæ sua ad laudatam epistolam Scholia concludunt in hæc verba: "Notata hæc sint ad conciliandam fidem huic »epistolæ, quam Eruditis nonnullis in suspicionem venisse intelli»gimus". Respondeo duo in hisce verbis displicere. Primum est, quod de legitimis ac authenticis epistolæ natalibus quasi dubitent; quod intrepidè non asserant esse veraciter ac lucidè Augustinianam. Nempè verentur quosdam suæ gentis Eruditos: Hoc est, quędam Sacra hujus sæculi ingenia, quorum unicus scopus est sacrosanctam Christianæ Religionis Monarchiam circumscribere. Eximiæ Religionis ac Eruditionis viros oportebat imitari istam ipsam sancti Augustini epistolam. Sanctus enim Augustinus per ipsam recessit à devio sui dilectissimi Primatis judicio, malens manum aut oculum perdere, quàm lædere dignitatem Sancti Petri Apostoli. Secundum est, quod per ista sua notata sperent epistolæ, licet non firma fulcimenta, tamen aliquam fidem conciliare, atque ità suaviter sopire illorum, quos Eruditos vocant, suspicionem. Etiam notata sunt devia, & aptissima ad istis suspicionibus danda fomenta.

Ad hæc enim epistolæ verba, "Ut à nostris temporibus remotissi»ma non requiram, recentia memorabo", dant hanc notam: "Adrem »sufficere potuissent superiorum temporum exempla, etiam extra »Africam quæsita. Sed præsentissima habebat ea, quæ profert. »Si nimirùm, quod verisimile est, Episcopi illi, ut ipse quoque An»thonius, Apiarii Presbyteri Facto incitati confugerant pariter ad »Romanum Antistitem, ut ejus authoritate in integrum restitue-

„rentur". Errores varii. Primus est, quod sanctus Augustinus in istis verbis respexerit non ad sola suæ Africanæ Ecclesiæ, sed etiam ad aliarum Gentium superiora exempla. Etenim nequaquam de communi Romanæ appellationis jure, sed palam agit de certa dumtaxat judicandi ac puniendi forma, quæ criminosum Episcopum non degradabat, sed solummodò intra certas potestatis metas circumscribebat, præsertim quæ illi claudebat aditum ad adscendendum in Primatum Provinciæ. Quæ forma tunc in nulla Romani Imperii Gente viguit, nisi in sola Africa. Augustinus affirmat istiusmodi sententias fuisse in Africa semper usitatas, ac etiam per Romanam Ecclesiam, dum per appellationem deferebantur ad ipsam, fuisse frequenter confirmatas. Esse plurima Romanæ istiusmodi confirmationis exempla: Et remotissima, & recentia. Et ita affirmat etiam esse tot exempla Romanæ appellationis ex Africa. Et hoc isti Scholiastæ non diffitentur. Etenim ipsorum verba, "Etiam extra Africam", palam profitentur similia exempla etiam intra Africam fuisse.

Secundus error est, quod ista tria, quæ sanctus Augustinus dicit recentia, Romanæ appellationis exempla fuerint præsentissima, ac Apiarii Presbyteri appellatione posteriora. Etenim in rerum ac Factorum eventibus aliud est recens, aliud præsens: Recens est omninò species præteriti. Proindè ista Romam appellata, & per Apostolicam Sedem confirmata judicia erant tunc peracta, & pacificè deducta in rem judicatam. Attamen sanctus Augustinus meritò dicit fuisse tunc recentia. Etenim & Priscus, & Victor, & Laurentius videntur tunc adhuc vixisse. Hoc innuunt voces: "Clamet Priscus Provinciæ Cæsaræensis Episcopus, Clamet Victor „Episcopus, Clamet Laurentius, & prorsùs hujus vocibus clamet". Etenim de mortuis commodiùs fuisset dictum: "Potuisset clamare", &c. Et istud ipsum suadent hæc de Victore verba: "Nusquam „nisi in Diœcesi ejus ab alio communicatur Episcopo". Est tamen res ambigua. Esse possit figurata locutio.

Tertius error est, quod isti tres Episcopi, ac item Fussalensis Anthonius Romam appellaverint ex imitatione Apiarii Presbyteri. Affirmat nullum Afrum ante Apiarium provocasse ad Apostolicam Sedem. Est miserandus error. Etenim quis unquam scripsit aut legit istam Apiarii imitationem? Quod illius testimonium, aut memoria? Quæ sine fundamento finguntur ex arbitrio, sunt indigna

digna refuratu. Et dum Privatus Lambesitanus Episcopus, dum Carthaginensium Pseudo-Episcopus Fortunatus, dum nescio cujus civitatis Episcopus Novatus, dum alii plures, quorum exempla sanctus Augustinus affirmat fuisse à suis temporibus remotissima, Romam provocaverunt, ubi tunc erat Apiarius? Nempè isti non Presbyteri aut Diaconi, sed erant, aut esse prætendebant Episcopi, quos semper suo jure potuisse Romam appellare audivimus supra ab ipso Augustino. Et suo illos jure Romana Ecclesia audiebat ac judicabat. Et rursùm repeto quæstionem, quam istic Augustinus agitat, non fuisse de appellandi jure, sed de quadam Africanâ judicandi Episcopi formâ, quæ cadere non poterat in Presbyterum, aut alium Clericum: Atque ita vanum istic atque inutile fuit exemplum Apiarii. Quin immò Apiarius possit ex istorum trium, ad suam Gentem spectantium, Episcoporum imitatione attentasse. Possit cogitasse, quod Christus Dominus non pro solis Episcopis, sed etiam pro Clericis dixerit ad sanctum Petrum: "Confirma „Fratres tuos". Et sic tentasse apud Zozimum Pontificem, ac speraśse successum. Etenim omnia ista tria exempla Apiarius possit in propria Gente vidisse propriis oculis. Quidquid sit, indubitatum est, quod istorum trium Episcoporum appellatio fuerit Apiarii appellatione anterior, ideoque esse non potuerit ipsius imitamentum. Etenim hujus appellatio tunc adhùc pendebat sub gravissimis contentionibus, istorum autem appellatio erat tunc decisa, pacifica, res judicata.

Scholiastæ pergunt, & ad hæc sancti Augustini verba, "Tam„quàm executuros Apostolicæ Sedis sententiam", scribunt: "Hæc „idcircò spargebantur in vulgus, quod Africani Patres per id tempus „deliberationem habuissent non semel adversùm appellationes „Episcoporum Africæ ad Romanam Sedem". Errores duo. Primus est, quod Africani Patres tunc non semel deliberasśent adversùm Romanas appellationes Episcoporum. Etenim nulla ipsorum de hac re reperitur deliberatio, nisi unica, relata ad Celestinum Pontificem. Secundæ nulla est memoria, nullum vestigium. Omnes aliæ deliberationes ac Synodi fuerunt de solis Clericorum appellationibus. Præfatæ Synodi etiam de Sardicensi circa appellantes Episcopos servandâ formâ disceptarunt, nulla tamen invasit aut tentavit substantiam istius refugii. Et an ista relatio hanc S. Augustini epistolam præcesserit, est valdè dubium. Demus præcessisse.

siſſe. Exindè manifeſtum ſit, quod S. Auguſtinus ſe ab Aurelii lapſu retraxerit, & nec avitam Africanæ Eccleſiæ diſciplinam, nec Divina Sancti Petri privilegia voluerit tangere, longè minus vulnerare.

Secundus error eſt, quod iſta Apoſtolici judicii apud Afros militaris executio originem duxerit ex lite circa Romanam appellationem Apiarii. Ejus exordium demonſtrat in tertii ſui libri exordio S. Optatus Milevitanus. Demonſtrat Eccleſiam ad compeſcendas Donatiſtarum violentias fuiſſe compulſam, ut adjutorium poſtularet à Principe. Non ſola Romana, ſed & ipſa Africana Eccleſia. Nam & hæc iſtud adjutorium, quod ſanctus Papa Damaſus contra turbidiſſimam Urſicini Anti-Papæ Factionem obtinuit ab Imperatore Gratiano, impetravit ad ſe extendi. Extenſionis diploma exſtat in appendice Theodoſiani Codicis. Afrorum ingenium fuit ex naturâ turbidum & contumax. Hinc Romana Eccleſia non dumtaxat ad hæreticos, ſed etiam ad Orthodoxos illic quandoque compeſcendos, aut cogendos ad officium debuit uti iſto auxilio. Et hujus uſum forſitan iſto tempore ampliavit Aurelii contra Romanas appellationes recalcitratio. Celeſtinus, aut certè Anteceſſor Bonifacius videtur ipſo voluiſſe uti ad ſuo gradui & loco reponendum Apiarium. Ex hoc metu proceſſiſſe poſſit deprecatio, quam deviæ ſuæ ad Sanctum Celeſtinum epiſtolæ Aurelius ſubnexuit.

De executione, quam adversùm Fuſſalenſes etiam S. Auguſtinus fuit deprecatus, Scholiaſtæ pergunt: "Cæterum Celeſtinus „nihil tale eſt molitus, quale verebatur Auguſtinus. Siquidem „Anthonio reddita nunquam apparet Eccleſiæ Fuſſalenſis adminiſtratio, quam in ſe receptam Auguſtinus gerebat adhuc ſub vitæ „finem, uti intelligitur ex epiſtolâ ad Quod-vult-Deus, in qua „Fuſſalenſem Presbyterum ipſi commendat, eumque ad ſuam cu„ram pertinere ſignificat. At vitâ functo Anthonio ſuffectum „alium fuiſſe, par eſt credere. Certè in notitia Africæ cenſetur „inter Numidas Epiſcopos Melior Fuſſalenſis". Plures iterum errores. Primus eſt, Quod Antonius fuerit degradatus, aut certè perpetuò ſuſpenſus ab omni adminiſtatione ſuæ Eccleſiæ. Etenim longè aliud ſcribit in hac ipſa epiſtolâ S. uguſtinus: "Antonius „clamat, aut in mea Cathedra ſedere debui, aut Epiſcopus eſſe „non debui. Quaſi nunc ſedeat, niſi in ſua. Propter hoc enim loca

„loca illa eidem dimiſſa ſunt atquè permiſſa, in quibus & priùs „Epiſcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum „tranſlatus illicitè diceretur". Affirmat plura. Primò quod Anthonius omninò permanſerit Epiſcopus. Secundò, Quod quædam Fuſſalenſis Diœceſeos loca fuerint illi per Synodalem ſententiam permiſſa atque dimiſſa, quædam ſublata. Sublata fuerunt illa, in quibus præſertim patrarat ſua facinora atque flagitia. Tertiò, quod iſtic permanſerit ſedens in Cathedra, hoc eſt, habens atque exercens omnem Epiſcopalem functionem. Quartò, quod cuncta ejus pœna fuerit quorumdam locorum ſubtractio, adeoque ſimilis fuerit illi, quæ non ita pridem fuerat inflicta Priſco, Victori, ac Laurentio, Epiſcopis Cæſaræenſis Mauritaniæ. Et hinc inter Epiſcopos, qui deviæ Aurelii Synodo adfuerunt, & qui infelicibus ejus ad ſanctum Celeſtinum litteris ſubſcripſerunt, fuit etiam iſte Anthonius. Proindè erat adminiſtrans Epiſcopus.

Ex his ſequitur ac patet ſecundus error, quod Fuſſalenſis Eccleſiæ cuncta adminiſtratio redierit ad S. Auguſtinum. Tertius eſt, quod iſtam adminiſtrationem S. Auguſtinus uſquè ad vitæ finem geſſerit. Quartus eſt, quod hoc intelligatur ex ejus epiſtola ad Quod-vult-Deus, tunc Diaconum, poſtmodò Epiſcopum Carthaginenſis Eccleſiæ. Etenim hæc ſunt epiſtolæ verba: "Non poſſumus neceſſitates „hominum ejuſmodi deſerere, qui noſtri Fratres ſunt, & in charitate „Chriſti ad curam pertinent noſtram". Notanda ſunt verba: "Et „in charitate Chriſti". Edicunt Presbyterum illum, non ex Epiſcopali officio, ſed ex ſola communi Chriſtiana charitate, & Clericali communione ſpectaſſe ad Auguſtini curam. Et certè S. Auguſtinus, ſi ad ejus ſpectaſſet curam, omninò ſcripſiſſet: "Per Presbyterum noſtrum". Vox, Fuſalenſem, fortiter inſinuat fuiſſe alienum. Etiam ad ſanctum Celeſtinum Beatus Auguſtinus ſcripſit de Fuſſalenſi Eccleſia: "Fuſſala dicitur Territorio Hipponenſi vicinum Caſtel„lum. Antea ibi nunquam fuit Epiſcopus, ſed ſimul cum contiguâ „ſibi Regione ad Paræciam Hipponenſis Eccleſiæ pertinebat". Diſertè affirmat olim pertinuiſſe, tunc non pertinere. Addit plura de Presbyteris, quos iſtic primùm Miſſionarios dederat, deinde Titulares ſub Antonio fecerat, aut potius faciendos Anthonio tradiderat. Erant ex Hipponenſi Eccleſiâ. Horum forſitan unus ex cauſis ivit Carthaginem. Hinc illi Auguſtinus dedit litteras, & ipſum Amico Diacono commendavit. Alias rationes adduxi ſuperiùs

Quod Sardicenſes de Romanis appellationibus Canones Rõmano Pontifici tribuant pleniſſimam appellatæ cauſlæ non dumtaxat delegandæ in partibus, ſed etiam ad ſuum Tribunal evocandæ, ac ibidem retractandæ & definiendæ poteſtatem, eſt longè certiſſimum. Eſt in ſuperioribus per authentica teſtimonia ac exempla abundè & variè demonſtratum. Nuperrimè tamen quis Eruditus interrogavit, quare Præſes Hoſius, & omnis cum illo Synodus expreſſerint ſolam delegandi, evocandi poteſtatem ſilentio preſſerint? Haud dubiè enim id factum eſt non ſine rationibus. Reſpondeo rationem nos doceri à ſancto Athanaſio, de quo apud Tyriam Synodum agente ſcribit Socrates: L. 1. C. 21. "Athanaſius in calumniis diluendis uſus eſt exceptionibus, quas „leges præſcribunt". Et in antiquis Conciliorum Actis frequenter legimus Eccleſiaſtica Iudicia debere ſecundùm leges & Canones procedere: Et ex alterutro defectu proclamari irrita. Et ad Joannem, primæ Juſtinianæ Epiſcopum, ſcripſit magnus Lib. 2. Indic. 11. Epiſt. 6. Gregorius: "Sententia contra leges & Canones prolata ipſo non „poteſt jure ſubſiſtere". Quare hac de re non malè ſcribit D. Petrus de Marca: "Indè profectum eſt, ut de ordine judiciorum „nihil ferè conſtitutum legatur ab antiquis Conciliis, quia le- Lib. 4. Cap. 20. „gitimum ordinem Epiſcopi in judicando ſequebantur. Si quid „verò Canonicæ diſcuſſioni accommodatum, & à legibus omiſ„ſum decernerent, quod eam judiciorum partem attingeret, in „cæteris articulis ſe leges ſequi profitebantur".

Porrò de antiqua judiciorum forma ad omnes, quos Prætorio Præfectis dederant, Vicarios olim ſcripſerunt Imperatores Diocletianus ac Maximianus: "Placet nobis, Præſides de his „cauſis, in quibus, quod ipſi non poſſent cognoſcere, antehac „Pedaneos Judices dabant, notionis ſuæ examen adhibere, ita „tamen, ut ſi vel propter occupationes publicas, vel propter „cauſarum multitudinem, omnia hujuſmodi negotia non po„tuerint cognoſcere, Judices dandi habeant poteſtatem. Quod „nos ita accipi convenit, ut in his etiam cauſis, in quibus „ſolebant ex officio ſuo cognoſcere, dandi Judices eis licentia „permiſſa credatur. Quod uſquè adeò in Præſidum cognitione „retinendum eſt, ut eorum judicia non diminuta videantur, „dum tamen & de ingenuitate, ſuper quâ poterant etiam ante „cognoſcere, & de libertinitate Præſides ipſi dijudicent". Exſtat lex

lex in Imperatoris Juſtiniani Codice, ſub titulo de Judicibus Pedaneis. Sancit à Provinciæ Præſide ordinarias non niſi ex gravi cauſa, majores autem quæſtiones nullatenùs poſſe delegari, ſed ab ipſomet eſſe cognoſcendas ac decidendas. Præſertim quæſtiones de libertate ac libertinitate. Et Sanctio videtur obligaſſe ipſos etiam Prætoriorum Præfectos: Præſertim quoad cauſas appellatas. At verò in Theodoſiano Codice ad titulum de officio Rectoris Provinciæ exſtat adverſa lex, ab Imperatore Juliano ſcripta ad Secundum, Præfectum Orientalis Prætorii: "Quædam „ſunt negotia, in quibus ſuperfluum eſt Moderatorem exſpectari „Provinciæ, ideòque Pedaneos Judices, hoc eſt, qui negotia „humiliora diſceptent, ſubſtituendi damus Præſidibus poteſta„tem". Vulgata Codicis editio legem adſcribit Conſtantino: At eſſe Juliani, validè ac lucidè demonſtrat in ſuis ad ipſam Scholiis Jacobus Gothofredus. L. 3. tit 2.

Et adjungit inſignem Commentarium. Exponit Pedanei Judicis naturam & qualitates, ac pergit: "Igitùr ſciendum, ante „eam legem tria cauſarum genera diſtingui ſolita. Unum cau„ſarum humiliorum, in quibus Rectores Provinciarum Judices „Pedaneos dare cogebantur: Quia inferiores eæ cauſæ videbantur, „quam ut ad has ſeſe Rectores dimitterent. Secundùm genus „erat earum, in quibus Rectores ex officio ſuo cognoſcere de„bebant ipſi, neque Judices dare poterant. Tertium, in quibus „pro arbitrio ſuo vel cognoſcere ipſi, vel Judices dare poterant. „At enim ubi ad Diocletianum, & Maximianum, Galerium, „& Conſtantium, Tetrarchas, ventum eſt, à quibus inſtituti „ſunt Vicarii Præfectorum Prætorio, Rectorum contra dignitas „acciſa fuit, atquè adeò impoſita iis cognoſcendi ſuper omnibus „cauſis neceſſitas. Judicumque dandorum facultas penitùs iis „adempta fuit. His tantùm caſibus exceptis, puta propter „occupationes publicas, in humilioribus cauſis, vel propter cau„ſarum multitudinem. Extra hos caſus Rectores Provinciarum, „etiam in humilioribus cauſis, Judices dare vetiti fuêre. Verùm „hac lege Julianus Imperator in humilioribus cauſis promiſcuè „Judicum dandorum facultatem iis tribuit. Et rationem aſſignat: „Quia talia ſunt negotia iſta, ut in his ſuperfluum ſit Rectorem „Provinciæ exſpectari. Id eſt, cauſas illas non tanti eſſe mo„menti, ut judicium Rectoris depoſcant: Fruſtrà deniquè Rectoris

„ctoris in his expeti cognitionem. Tria igitùr tempora, ac proin„dè & jura notentur circa humiliores causas. Unum ante Dio„cletianum, quo de his Rectores Provinciæ cognoscere non po„tuerant. Secundum, quo ipsi cognoscere tenebantur, neq; Judices „dare poterant. Tertium ex hac lege, quo pro arbitrio suo vel „cognoscere ipsi, vel Judices dare potuerunt".

Porrò Sardicense Concilium fuit inter Diocletiani ac Juliani tempora celebratum, adeòq; Romanum Imperium tunc regebatur ac vivebat istâ in re secundum legem Diocletiani. Et Concilium sanxit prælertim de Episcoporum degradationibus, & adversùm ipsas interjectis ad Romanam Ecclesiam appellationibus, quæ sunt longè sublimiores omni quæstione circa cujuscumquè libertatem aut libertinitatem. Quare non modicum, & non modicè fundatum poterat moveri dubium, an Romanorum Episcopus posset istiusmodi causas delegare. Quin per semetipsum retractare posset, devocari non poterat in controversiam. Hoc enim exigit appellationis indoles. At verò Sardicensis Synodus volebat plenam etiam delegandi potestatem, non dare, sed ab Evangelico ac Apostolico Canone datam confirmare Romanæ Cathedræ. Hinc igitùr non illam, utpotè omnibus exploratissimam, sed solam hanc, quæ à cavillatoribus vexari poterat, Sardicensis Canon expressit.

CAPUT

CAPUT XXV.

Harum appellationum consuetudo demonstratur ex Magno Papa Leone.

Anctus Leo hæc scripsit ad Episcopos Cæsaræensis Mauritaniæ: "Causam quoque Lupicini Episcopi illic jubemus audiri, cui multum & sæ„pius postulanti communionem hâc ratione red„didimus, quoniam ad nostrum Judicium pro„vocasset, immeritò eum, pendente negotio, à „communione videbamus esse suspensum. Adje„ctum etiam illud est, quod huic temerè superordinatus esse co„gnoscitur, qui non debuit ordinari, antequam Lupicinus in præ„senti positus, aut confutatus, aut certè confessus justæ posset „subjacere sententiæ, ut vacantem locum, quemadmodum disci„plina Ecclesiastica exigit, is qui consecrabatur, exciperet". Affirmat varia. Primò, quod Mauritaniæ Synodus Lupicinum degradasset, & ejus in Cathedram mox intrusisset alium. Secundò, quod Lupicinus mox provocasset ad Sedem Apostolicam, & supplicasset se reponi in Episcopalem communionem. Asseruit se spoliatum contra Canones, ideòque ante omnem Retractatorii Judicii ingressum postulavit revestiri. Et Pontifex reposuit ac revestivit: "Qnoniam ad ejus judicium provocasset". Leo provocationi adscripsit effectum suspensivum, & causam jussit retractari. Non apud suam Apostolicam Sedem, nec per Legatos è suo Latere Presbyteros, nec per alterius Provinciæ Synodum, sed per plenam Synodum propriæ Provinciæ Cæsaræensis. Nempè soli duodecim Episcopi Lupicinum damnaverant. Etiam superordinatum Episcopum Leo ejecit usque ad finem Retractatorii Judicii. Quæ omnia palàm sanxit ex Canonibus Sardicensibus.

Paschasius Quesnellus hæc omnia gravissimè improbat. Hæc de Lupicino Asserta censet esse adsutum Leoni pannum, spurium figmentum. Audi rationes: "Quod de Lupicini causa ibidem le„gitur, quam perturbatis persecutionis Africanæ temporibus & dis-

Universidad de Deusto Biblioteca

„ciplinæ contrarium est ? Norunt enim omnes, quantoperè ab-
„horrebant Africani ab appellationibus Transmarinis, qui in Con-
„cilio Carthaginensi, quod sextum vocant, & in epistola poste-
„rioris etiam Concilii ad Celestinum Papam, ignotę sibi huic dis-
„ciplinæ subjicere se recusarunt : Cujus negotii recens adhuc erat
„memoria, triginta vix ab illa annis elapsis. Quid quod tunc
„temporis ità omnes illas Provincias bellorum tumultus aut per-
„secutionis æstus vastabat, ut nullus vel instruendo Episcopali Ju-
„dicio, vel Synodo congregandæ locus esse posset : Cum tamen
„Lupicini causam isthic jubeat audiri Auctor epistolæ. Addo
„hunc Leonem nostrum non esse vel ex eo persuasum me habere,
„quod vir sagacissimus vel ad se traxisset causam Episcopi Ro-
„manum Tribunal appellantis, vel saltem aliquem è suis delegasset,
„qui interesset judicio, & ex ejus authoritate totum negotium
„cum aliis discuteret. Nec contentus esset scribere, ut illic causa
„audiretur, nulla vel loci, vel Iudicis, vel Legati factâ mentione".

Errores varii. Primus est, quod ista Lupicini appellatio fuerit incompatibilis cum perturbatis Africanæ Ecclesiæ temporibus. Etenim quod isto tempore Cæsaræensis ac Sitifensis Mauritania, nec non Numidiæ pars, licèt Barbarorum latrociniis vexarentur, permanserint sub Romano Imperio, suprà audivimus à Victore Episcopo Vitensi. At verò Lupicinus erat ex Cæsaræensi Mauritania. Secundus error est, quod ista appellatio fuerit contraria moribus Africanis ac disciplinæ : Quod Africana Ecclesia semper abhorruerit à cunctis generatim ad Romanum Tribunal appellationibus. Est imperitissima fabula, rideri dignior, quam refutari. Tertius error est, quod isto tempore apud Afros adhuc vigeret temeritas Primatis Aurelii. Etenim ista appellatio videtur facta sub Primatu sancti Quod vult Deus, quem exploratum est in omnibus adhæsisse sensibus sancti Augustini, ideoque & penitùs recessisse ab istis Actis Aurelii. Ejusdem mentis non dubito fuisse ejus Antecessorem, & proximum Aurelii Successorem Capreolum. Proindè tunc apud Afros nulla supererant istius temeritatis vestigia. Præsertim in Cæsaræensi Mauritania, ubi audivimus tot exempla Romanæ Appellationis. Quartus error est, quod sagacissimus Pontifex appellantis Episcopi causam debuerit evocare ad suum Tribunal, aut ad ipsam transmittere Legatum, & eam nequiverit credere eidem Synodo. Etenim ipsum evertit Leoni dilectissima Sardicensis

Synodus

Synodus : Si Romanus Pontifex ejusdem Provinciæ Synodum "sufficere putaverit ad rei cognitionem & appellantis Episcopi sen-
„tentiam, faciet quòd prudentissimo ejus consilio rectè habere vi-
„debitur". Firmæ rationes sagacissimo Pontifici persuaserunt istud expedire. Dionysius Exiguus laudata S. Leonis de Lupicino verba ac Decreta constanter affirmat esse authentica. Et certè ejus fides transcendit omnem exceptionem. Istud ipsum confirmant Manuscripta exemplaria Bibliothecæ Vaticanæ, ac nostræ item Augustinianæ in hac Alma Urbe.

Bonus vir sibi ipsi non constat, nunc omnem epistolam, nunc quasdam ejus solummodò partes studet ad Apocrypha proscribere. Audiamus quid scribat de sagacissimo, immò de sanctissimo ac justissimo Papa Leone : "Certè valdè Leonis nostri
„solertiæ & ingenio consentaneum mihi videtur, ut temporis
„opportunitatem captaverit ad confirmandam Sedis suæ autho-
„ritatem in Africanas Ecclesias. Nemo est qui nesciat, quotiès
„quantisque conatibus id tentaverint Leonis Prædecessores,
„quantumque Leonis ipsius ætate Bonifacius & Celestinus in
„eam rem laboraverint, Africanis consuetudinem Ecclesiarum
„suarum invictè semper propugnantibus. Exspectanda tum illis
„fuerat opportunior occasio, quæ ut sese Leoni obtulit, eam
„vir cordatissimus sibi elabi non est passus. Perierat cum Afri-
„cana libertate pristinus ille disciplinæ vigor, quem tum sanctus
„Cyprianus, tum illarum Regionum Concilia nobis exhibent.
„Innumeræ jam Ecclesiæ suis orbatæ Pastoribus & Ministris sub
„Wandalica gemebant Tyrannide. Ipsa omnium Africanarum
„Ecclesiarum Mater, totius Regionis caput, Carthago mise-
„randâ strage jacebat prostrata, suo Senatu, suo Clero, suo Pa-
„store destituta. Carthaginensem enim Episcopum, nomine
„Quod-vult Deus, cum maxima Clericorum turba navibus fra-
„ctis impositum, maris fluctibus committi præcepit Geizericus,
„quos Deus miseratione bonitatis suæ, prosperâ navigatione,
„Neapolim Campaniæ perducere dignatus est. Et ut nihil deesset,
„quod Pontificis consilium juvare posset, ad Leonis nutum Valen-
„tinianus Imperator, cujus potestate adversùs Gallicanarum Ec-
„clesiarum Primatem quàm pro suis votis usus fuerat, testatur
„ejusdem Imperatoris Constitutio adversùs S. Hilarium Are-
„latensem. His ità se habentibus, præsidioque Augusti ad Leo-

„nis vota semper parato, de Africanarum Ecclesiarum rebus ad „Sedis suæ notitiam & judicium pertrahendis seriò cogitavit. „Non earum quidem Regionum, quæ sub Wandali Imperio „jacebant oppressæ, sed earum quæ adhuc Valentiniano pare„bant, quas inter præcipua erat Cæsaræensis Mauritania". Scriptor iste plura in hunc suum conatum conglomerat.

Cordatissimam sancti Leonis sagacitatem affirmat utroque oculo & cunctis aliis animæ instrumentis fuisse in hoc attentam, ut novam in liberas, Africanam præsertim ac Gallicanam, Ecclesias potestatem dolosè ac violenter invaderet. Optimum Leonem accusat de isto ipso invasionis crimine, de quo sanctum Liberium Pontificem accusavit ab Eusebiana Arianorum Factione circumscriptus Imperator Constantius. Tanti Pontificis Sanctimoniam à se adorari fingit, & alio ex latere per calumnias evertit. Deploranda sunt ista in Catholicis Doctoribus, non refutanda. Et sui ipsius miserabiliter obliviscitur. Hanc Papalem ad Cæsaræenses epistolam adscribit primo sancti Leonis anno, & adjungit Carthaginensem Ecclesiam tunc gemuisse sine Pastore, & sanctum Quod-vult-Deus à Geizerico Rege fuisse ejectum ex Africa. Hâc sanguineis lachrymis deflendâ Afrorum calamitate scribit sanctum Leonem fuisse abusum ad amplianda suæ Sedis philacteria. Verùm quis ignoret hanc calamitatem dudùm posteà contigisse ? Et quid Gallis cum Afris ? Quid Gallicanæ Ecclesiæ cum Africana ? Ambæ spectarunt ad Romanum Patriarchatum ; attamen in sua varia disciplina nihil habuerunt commune. Quod Afri sint unquàm usi Gallicanis Canonibus, certè non memini. Et primus Gallicanus Episcopus, quem memini usum Canonibus Africanis, est sanctus Cæsarius Arelatensis in epistola, quâ transmissos sibi à Joanne secundo Pontifice Canones vulgavit per Galliam. Agit adversùs Contumeliosum Rejensem Episcopum : Non adversùs Romanam ejus appellationem, sed adversùs ejus fictam innocentiam.

Demonstrare nititur ipsum propter hanc fuisse meritò ac legitimè degradatum. Et in hujus demonstrationis subsidium invocat Africanos Canones. Hæc sunt prima exordia, per quæ isti Canones innotuerunt Gallicanis Ecclesiis. Eosdem postmodò Hincmarus Rhemensium Metropolita, Romanarum appellationum ac evocationum pertinax, ideòque & ab octava Synodo notatus

notatus atquè punitus, Adversarius eosdem usurpare cœpit adversùm istas appellationes. Verùm adversùs solas appellationes inferioris Cleri. Ità docet in literis ad sanctum Nicolaum Pontificem, in literis adversùs Hincmarum Nepotem, Episcopum Laudunensem, in literis ad Adventium Metensem Episcopum, ac præsertim in literis, ex Caroli Calvi Imperatoris nomine scriptis, ad Joannem octavum Pontificem de judiciis ac appellationibus Episcoporum ac Presbyterorum. Disertè isthic profitetur omnibus sub cœlo, etiam Afrorum, Episcopis esse plenam ac liberam Romanæ appellationis facultatem, atquè adjungit de Presbyteris ac aliis inferioribus Clericis : "Sacræ leges ac Regulæ „Presbyteros, & cæteros inferioris gradus Clericos, non alibi „quàm apud suos Episcopos præcipiunt accusari, à quibus, si„cut Africæ Provinciæ Canones decernunt, eorum causa debet „audiri, & sicut sanctus Gregorius constituit, cum Presbyteris „vel Clericis suæ Parochiæ judicari Qui fortè si de judiciis „Episcoporum suorum questi fuerint, ad quos eis sit provocan„dum, de appellatione Presbyterorum ac Diaconorum ad vici„nos ac finitimos Episcopos, Papa Zozimus in Commonitorio „per Faustinum Episcopum, & Philippum ac Asellum Presby„teros directo Carthaginensi Concilio, in Concilio Sardicensi „continetur hoc modo". Africanum morem studuit traducere in Galliam. Hinc ipsum affirmat fundatum in Sardicensi Canone, ac probatum à Zozimo Pontifice, itemque à magno Gregorio. Quæ omnia an vera sint, erit aliis in locis discutiendum. Epist. 17. Epist. 33. C. 5. 10. 17. Epist. 47. C. 10. 18.

Quæ omnia Hincmarus hausit ex Canonum Codice, quem Adrianus primus Pontifex dedit Angilramno Metensi Episcopo, vel potiùs quem Angilramnus isti Pontifici obtulit examinandum, & confirmandum postulavit : "Prudentissimè, justissimèque Ni„cæna, sive Africana Decreta definierunt quæcumquè negotia in „suis locis, ubi orta fuerint, finienda. Maximè quia unicuiquè „concessum est, si judicio offensus fuerit Cognitorum, ad Con„cilium suæ Provinciæ, vel etiam universale provocare". Utiquè ad universale Concilium Africanæ Ecclesiæ. Canon mandat isthìc sisti, nec procedi vel ad Sedem Apostolicam. Quia nempè agit de inferioribus Clericis. Quod enim hìc Angilramni Codex quibuscumquè Episcopis Romanam appellationem permittat, est nimis explorarum. An Adrianus Pontifex ipsum confirmaverit & infe-

inferiori Galliæ Clero avitum Romanæ appellationis azylum clauserit, aliqui controvertunt. At ſine fundamento. Interim Angilramnus non caruit fundamento ad poſtulandam iſtam excluſionem. Etenim ſanctus Apoſtolus noſter Bonifacius Francicæ Eccleſiæ Clerum invenit per omnia turpiſſimum. Et inferior Clerus, uti illicò mori non potuit, ità nec ſtatim totus ſanari, aut reponi in diſciplinam. Inter hujus repoſitionis obices erant frivolæ ad Romanam Sedem provocationes. Et quorumdam Pontificum nimia clementia. Quare iſtas provocationes abſcindere ſtuduerunt & Epiſcopi, & Rex Carolus magnus, & ipſorum vicini Succeſſores. Africanos hac de re Canones ſtuduerunt introducere in Galliam. Et ut evincerent, addiderunt ipſis conſonare Canones Sardicenſes. Angilramni Codex aſſerit convenire etiam Nicænos. Nihilominùs non pervenit ille ad ſuum ſcopum. Adrianus Codicem nunquàm confirmavit. Inferior Galliæ Clerus perrexit liberis pedibus Romam provocare & ambulare. Quapropter hinc lucet iſtos hodiè Gallos, qui Africanis etiam Epiſcopis cenſent Romanas appellationes nunquàm licuiſſe, plurimùm exorbitare, non dumtaxat à veritate, ſed etiam à veſtigiis ſuorum Majorum.

Duo ſunt præcipua contra legitimos præſentis epiſtolæ natales argumenta. Primum eſt, quod eadem de re reſpondeat bis, & quidem diſparata. Etenim de ſacris, Barbaricà violentiâ oppreſſis, ideoque Virginalem Florem non animo, ſed ſolo corpore amittentibus, Virginibus ſancit: "Neque in viduarum dejiciantur gradum, neque in ſacratum & perſeverantium Virginum numero „cenſeantur". Et poſtmodò de iiſdem ſcribit, ac ſancit aliud: "Laudabiliores ſunt in humilitate ac verecundia, ſi ſe incontaminatis non audeant comparare Virginibus". Non eſt credibile, quod ſanctus Leo hæc ſimul congeſſerit in eandem epiſtolam. Aliud argumentum producit Scriptor Anonymus: "De hac Lupicini cauſſa „vehementer inſtare non eſt animus. Non eſt enim omni ſuſpicione falſi libera. Quippè cum ejus nulla mentio fiat in antiquis „editionibus hujus epiſtolæ ſancti Leonis, ut patet ex editione „Conciliorum, typis Gothicis expreſſa, cura Theologi Pariſienſis „Doctoris Merlini, anno milleſimo quingenteſimo trigeſimo quinto. „Quam confirmant antiqui codices manuſcripti, quibus ad novam „editionem operum ſancti Leonis uſus eſt Reverendus Pater Queſnellus".

Reſpon-

Reſpondeo in Auguſtiniana Almæ Urbis Bibliotheca exſtare inſignem manu-ſcriptum codicem, in quo magni Leonis iſta epiſtola continet ſequentes articulos: De illicitis Ordinationibus, de Virginibus paſſis Barbaricam violentiam, ac de appellatione Lupicini. Et ſubjungitur hæc concluſio: "Si quæ vel aliæ emerſerint „cauſſæ, &c. Datum tertio idus Auguſti". Ex indè ſequitur, ſine titulo tamen, quaſi alia epiſtola, continens hos articulos: De Donato Novatianenſi, de Aggaro ac Tiberiano, & de violenter oppreſſis Virginibus. Adjungitur concluſio: "Cum itàque de om„nibus, quæ Fratris noſtri Potentii relatio continebat", &c. Proindè exiſtimo fuiſſe duas epiſtolas: Duo Reſcripta ad duas relationes. Priori de ſacris Virginibus Sancito quidam abuſi ipſas non quidem dejecerunt ad viduas, excluſerunt tamen de ſtatione Virginum. Hinc ipſarum novæ preces, novaque ad Papam relatio: Et Leo reſcripſit iſtas fore audabiliores, quæ tantæ fuerint humilitatis ac verecundiæ, ut proprio motu ſe nolint incontaminatis comparari. Eas reliquit proprio judicio: Invitas excludi vetuit è claſſe Virginum. Suum prius Decretum ità fuit rectiſſimè interpretatus. Has duas Leonis epiſtolas quidam Antiquarius congeſſit in unam. Res non rara apud antiquos.

Aliud argumentum eſt nullius ponderis. Etenim à centum quinquaginta annis, quot quorumcumque Patrum ac aliorum Scriptorum editionibus acceſſerunt libri, epiſtolæ, additamenta, fragmenta, aliaque id genus? Et ipſa veneramur ut plenè authentica. Item olim multi ejuſdem Patris, immò & ejuſdem libri aut epiſtolæ non deſcripſerunt omnia: Alter hæc, alter iſta. Hinc evenit, ut omnes antiqui Codices non habeant eadem omnia. Porrò præſens ſancti Leonis de Lupicino Decretum frequenter laudat, & ſua Aſſerta ex ipſo confirmat Hincmarus Rhemenſis, atquè ità demonſtrat nullum de ipſo fuiſſe dubium in Gallicana Eccleſia. Iſtud ipſum evincit manifeſtus ſtylus Leonis. Hæc epiſtola eſt ſummi ponderis. Docet, quod Romanæ Epiſcoporum appellationes tunc liberrimo pede ambularint in Africa. Poſt tantas lites. Poſt horrendum Aurelii Carthaginenſis Epiſcopi, & aliquot cum ipſo Collegarum errorem & Lapſum, quo etiam Africanis Epiſcopis voluerint omnem Romani refugii portam occludere. Factum id fuit ſub Celeſtino Pontifice antè everſam Africam. Quare hæc epiſtola docet, quod Wandalicæ captivitatis tentatio Aurelii Succeſſoribus aperuerit oculos, perſuaſerit valedici tantæ cæcitati & contumaciæ

maciæ, ac resumi & stabiliri avitam Africanæ Ecclesiæ disciplinam & consuetudinem circa Romanas Episcoporum Appellationes, & Sardicenses Canones comprobari, ac mitti in plenam observantiam. Hæc per Excelsi dexteram facta mutatio elucidabitur inferiùs.

Porrò quia Reverendo Patri Paschasio Quesnello placet Dionysium Exiguum, fidelissimum ac eruditissimum sacrorum Canonum Collectorem, fide & authoritate exuere, oportet audire fidissimum ac irrefragabile Aurelii Cassiodori de ipso testimonium, scribentis in libro de Divinis lectionibus : "Fuit nostris temporibus Dionysius Monachus, natione Schyta, sed moribus omninò Romanus. „Mecum Dialecticam legit, & in exemplo glorioſi Magisterii „plurimos annos vitam suam Domino præstante transegit. Pudet „me de Consorte aliquid dicere, quod in me nequeo reperire. Interveniat pro nobis, qui nobiscum orare consueverat : Ut cujus hìc fuimus oratione suffulti, ejus nunc possimus meritis adjuvari. Qui petitus à Stephano Salonitano Episcopo, ex Græcis „exemplaribus Canones Ecclesiasticos moribus suis, ut erat planus „atq; disertus, magnæ eloquentiæ luce composuit : Quos hodiè usu „celeberrimo Romana Ecclesia complectitur. Cujus nomini aliqua „pravi homines calumniosè nituntur ingerere, unde sua videantur „Errata aliquatenùs excusare". Adducit eximia ejus encomia. Et hìnc quem nomen dicit exiguum, omnis Christianitas semper affirmavit fuisse virtutibus ac meritis maximum. Immò non fuit nomen, sed ex profunda humilitate assumptus titulus. Juxtà piam consuetudinem istius temporis. Ita in Romana Bonifacii secundi Pontificis Synodo Stephanus Lariſſæ Episcopus, Thessaliæ Metropolita, se inscribit "Stephanum Exiguum". Etiam plures ibidem Episcopi. Quod ipsum passim cum aliis fecit Cardinalis Anastasius, Bibliothecarius Romanæ Ecclesiæ. Et quia noster Dionysius multis produxit, & non paucis ante Cassiodorum annis finivit hanc vitam, possit vidisse magnum Leonem : Vidisse Lupicini appellationem, ac de illa emanantem præsentem epistolam. Quidquid sit, ejus Codicem statim admisit Romana Ecclesia, ac fecit irrefragabilem. Proinde quisquis istam epistolam devocat in dubium, nititur exhumare jam pridem sepultam calumniam : "Cujus nomini aliqua pravi „homines calumniosè nituntur ingerere, unde sua videantur Errata „aliquatenùs excusare". Nostrorum temporum Sectarii, dum sacros

Cap. 23.

sacros Scriptores ac ipsorum libros erubescunt excutere, inficiantur hos esse illorum : Affirmant spurios, & eis indignè assutos pannos. Et ità apud imperitam plebem declinant invidiam. Nempè non carent omni fuco. De istis namque libris apud quasdam olim Ecclesias fuit etiam aliqua cunctatio. At verò sacros libros, de quibus nemo unquam cespitavit, hodiè in quæstionem advocare erubesceret ipse etiam Diabolus. Et qui Platonis aut Aristothelis libros, aut Virgilii vel Ovidii Versus effutiret esse spurios pannos, nonnè à Populo lapidaretur ? Certè magni Leonis, ac superiùs laudata sancti Augustini ad Celestinum Pontificem epistola, sunt æquè certa Ecclesiæ monimenta. Et quidem Reverendo Patri Paschasio Quesnello non sufficit illam excutere. Volupè illi est variis insuper elogiis tantum Pontificem incrustare.

CAPUT XXVI.

Exponitur famosa quæstio circa Romanam appellationem Apiarii Presbyteri Siccensis in Sitifensi Mauritania.

QUæstionem hanc exponit in literis ad Adrianum secundum Pontificem Duziacensis Synodus: "Sed „& quia & legum & Canonum Constituta non „sibi servari viderunt sancti Patres nostri, ex „Africano Concilio scribentes ad Bonifacium Papam pro causſa Urbani Episcopi, & Apiarii provinciæ Africanæ Presbyteri excommunicati, se„cundùm definitionem Carthaginensium Canonum, ut Presbyteri, „Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in causſis, quas habuerint, „si de judiciis Episcoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi „eos cum consensu sui Episcopi audiant, & inter eos definiant „adhibiti ab eis Episcopi. Quod si & ab eis provocandum putave„rint, non provocent ad Transmarina Judicia, sed ad Primatem „suarum Provinciarum, sicut & de Episcopis sæpè constitutum „est. Ad Transmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo „intra Africam in communionem suscipiatur. Contra quæ Papa

Universidad de Deusto
Biblioteca

„Zozimus, ſubreptione quâdam præventus, ſicut in epiſtola ipſius „Concilii, Sapientiæ veſtræ notiſſima, pleniùs recenſere poteſtis, „per Fauſtinum Epiſcopum, ac Philippum & Asellum Presbyteros, „Africano Concilio direxit Capitula Sardicenſis Concilii de appel„latione Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & ne ad „Comitatum Epiſcopi importunè navigent, & de tractandis Pres„byterorum ac Diaconorum cauſſis apud finitimos Epiſcopos, ſi „à ſuis excommunicati perperàm fuerint, & de Urbano Epiſcopo „excommunicando, vel etiam Romam evocando, niſi ea, quæ „videbantur corrigenda, corrigeret. Quod quartum Capitulum „ex eo mandatum eſt, quia Apiarius Presbyter excommunicatus „ab Urbano Epiſcopo, non ad Primatem ſuæ Provinciæ ſecundùm „Africanos Canones, ſed ad Tranſmarinum Judicium provocavit. „Quapropter idem Concilium ad Bonifacium, Succeſſorem Zozi„mi, poſt explicationem Sardicenſis Capituli de Presbyteris ac „Diaconibus ſcripſit: Quia ſi ità, quemadmodùm in ipſo Capi„tulo continentur, ſcilicèt finitimos interpellet Epiſcopos, & cauſſa „ejus audiatur, & diligentiùs tractetur, & ille Epiſcopus, qui aut „juſtè aut injuſtè eum dejecit, patienter accipiat, ut negotium „diſcutiatur, & ut aut probetur aut emendetur ejus ſententia, eo „ordine in Italia cuſtodirentur, nullo modo ipſi in Africa talia, „qualia jam commemorare nolebant, tolerare cogerentur".

Relatio hæc commiſcet vera falſis. Primò affirmat, quod omnis hæc contentio originem duxerit ex Apiarii Siccenſis Presbyteri, à ſuo Epiſcopo damnati, appellatione ad Zozimum, ac ejus per eundem Pontificem reparatione in ſui gradus communionem. Et hoc eſt verum. Secundò affirmat Zozimum ad hæc tentanda fuiſſe ſubreptione præventum. Et hoc eſt falſum. Etenim Zozimus egit ex certa ſcientia, ex Canonibus Nicænis ac Sardicenſibus, ex generali omnium Eccleſiarum conſuetudine, apud quas inferior etiam Clerus fuit ſemper permiſſus Romam provocare. Et ipſum ſtrenuè animavit ac ſtimulavit tunc concurrens Romana Celeſtii Hæreſiarchæ appellatio, adversùs quam nullus Afrorum Epiſcopus intercеſſit. Ille cenſuit eſſe pariformem utrobique rationem. Quæ omnia attenderunt ejus item Succeſſores Bonifacius & Celeſtinus, ideòque cauſſam ſunt animosè proſecuti. Zozimus in Africam miſit quatuor Capitula, tria priora mandans deinceps obſervari. Quar-

Quartum mandabat Urbanum Epiſcopum, niſi Romanam Apiarii reparationem admitteret ac exequeretur, privari communione, immò & Romam ad cauſſam dicendam evocari. Mandati radicem Duziacenſis Synodus obſcurè exprimit. Radix erat, quod Urbanus provocaret ad avitam Africanæ Eccleſiæ conſuetudinem, ideoq; Papali Decreto refragaretur. Nolebat reparatum Romæ Apiarium in gradum reponere.

Urbani Siccenſis Epiſcopi frequenter meminit ſanctus Auguſtinus. In literis ad ſanctum Comitem ac Martyrem Marcellinum: "Illæ „literæ tuæ, quas Presbyter Urbanus attulit". Utiquè Presbyter Hipponenſis Eccleſiæ, in ſancti Auguſtini Monaſterio. In literis ad ſanctum Paulinum: "Con-Diaconus noſter Peregrinus, ex quo „à me profectus eſt cum ſancto Fratre noſtro Urbano, quandò „Epiſcopatus ſarcinam ſubire perrexit, nondùm remeavit Hippo„nem". Urbanus igitùr ex Hipponenſi Clericorum Monaſterio eſt promotus ad Epiſcopatum. Succeſſit Fortunatiano, ad quem ſanctus Auguſtinus ſcripſit centeſimam undecimam epiſtolam. Ex quo lucet Auguſtinianarum epiſtolarum ordinem non eſſe digeſtum ad rationem temporis. Etenim Fortunatianus erat defunctus, antequàm Auguſtinus ſcriberet quinquageſimam nonam epiſtolam. Eundem Urbanum ſanctus Pater laudat in epiſtola ad Darium Comitem: "Urbanum apud Carthaginem in Hilarenſi Oppido, & „modò in Siccenſi te noſſe pervenit". Etiam in primo ſuorum ſermonum fragmento ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Alia duo", Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris, "&" Ne nos inducas in tentationem, "quando Pelagianis „objiciuntur, quid eos putatis reſpondere? Horrui, Fratres mei, „quandò audivi. Ego quidem non audivi auribus meis, ſed ſan„ctus Frater & Co-Epiſcopus meus Urbanus, noſter qui hìc Pres„byter fuit, & modò eſt Siccenſis Epiſcopus, cum remeaſſet ab „Urbe Roma, & ibi cum quodam talia ſentiente confligeret, vel „ſe conflixiſſe referret, cum urgeretur pondere orationis Dominicæ, „urgebat enim eum, & dicebat, Si in noſtra poteſtate eſt non pec„care, & in noſtra poteſtate eſt omnes peccatorum tentationes ſolis „voluntatis noſtræ viribus ſuperare, quare Deo dicimus", Ne nos inferas in tentationem? "Quid eum putatis reſpondiſſe? Roga„mus, inquit, Deum", Ne nos inferas in tentationem, "ne aliquid „mali patiamur, quod non habemus in poteſtate: Ne ruam de

Epiſt. 7.

Epiſt. 265.

„equo, & ne frangam pedem, & ne latro me interficiat; & quid „hujusmodi". Eandem disputationem sanctus Augustinus laudat Cap. 20. in libro de dono perseverantiæ: "In confessionum libris dixi Deo „nostro, & sæpè dixi", Da quod jubes, & jube quod vis. "Quæ „mea verba Pelagius Romæ, cum à quodam Fratre Co-Episcopo „meo fuissent eo præsente commemorata, ferre non potuit, & „contradicens aliquantò commotiùs, penè enm eo, qui illa com„memoraverat, litigavit". Joannes Garnerius hanc disputationem scribit contigisse anno quinto aut sexto quinti sæculi. Labitur. Etenim anno undecimo Fortunatianus Siccensis Episcopus in Carthaginensi Collatione fuit unus è Catholicæ Ecclesiæ Primatibus, atquè ità Urbanus longè adhuc aberat ab isto Episcopatu. Facta videntur ista sub Pontificatu Zozimi, à quo Urbanus, de suis in Apiarium Actis redditurus rationes, fuit Romam evocatus. Quidquid sit, ejusdem Urbani est honorifica, & frequens mentio in Africanis Synodis. Passim enim fuit suæ Provinciæ Legatus ad Synodos plenarias. Et isthic sæpè ac eruditè fuit interlocutus. Ipse igitùr damnando suum Presbyterum Apiarium, & suæ gentis consuetudinem acriter defendendo adversùs Zozimum Pontificem, fuit author hujus famosæ ac infelicis controversiæ. Et ex hac sola novimus Apiarium. Sine ipsa erat latitaturus in altissima oblivione.

Ista Africanæ Ecclesiæ disciplina usquè tunc constabat solâ consuetudine, nullo Canone. Sanctus quidem Cyprianus laudat Africanum de ista disciplina Statutum, attamen nullum producit Ca„nonem. Hinc illam propter has controversias munituri Episcopi in plena ducentorum & septemdecim Collegarum Carthaginensi Synodo ediderunt duos Canones: "Placuit ut quicumquè non „communicat in Provincia propria, & in aliis Provinciis vel Trans„marinis partibus ad communicandum obrepserit, jacturam com„munionis vel Clericatus accipiat". Canon omninò agit adversùs appellationem Romanam. Ipsum namque respicit in secundo sermone de communi Clericorum vita sanctus Augustinus: "Quisquis" meorum Clericorum "inventus fuerit habens proprium, non illi „permitto, ut indè faciat testamentum, sed delebo eum de tabula „Clericorum. Interpellet contra me mille Concilia, naviget contra „me, quo voluerit, sit certè ubi potuerit, adjuvabit me Deus, „ut ubi ego Episcopus sum, illìc Clericus esse non possit". Agit in communis vitæ osores Clericos, adversùs istud sanctissimum ejus institu-

Institutum provocantes ad Romanam Ecclesiam. Aut certè minitantes eò appellare. Nempè Apiarius istam portam aperuerat: Et Romana Ecclesia sustinebat apertam. Porrò Carthaginensis Synodus istam appellationem non sine fundamento appellavit obreptionem. Quod nempè appellantes Clerici supprimerent avitam suæ gentis consuetudinem, suam audaciam palliarent authoritate Nicænorum Canonum, atquè ità circumscriberent Romanos Pontifices. Attamen Canon non expressit Romanam Ecclesiam. Ex reverentia. Dixit: "In aliis Provinciis, vel Transmarinis partibus". Per Transmarinas Partes omninò intellexit Ecclesiam Romanam. Etenim ad aliam ultra mare Ecclesiam non poterat ab Afris appellari. Cur Canon addiderit, "In aliis Provinciis", suo loco exponetur.

Alter Canon est hic: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel „cæteri inferiores Clerici in suis caussis, quas habuerint, si de ju„diciis Episcoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi eos au„diant, & inter eos, quidquid est, finiant, adhibiti ab eis ex con„sensu Episcoporum suorum. Quod si & ab eis provocandum „putaverint, non provocent, nisi ad Africana Concilia, vel ad „Primates Provinciarum suarum. Ad Transmarina autem qui pu„taverit appellandum, à nullo intra Africam in communionem „suscipiatur". Africanæ Ecclesiæ Codex Canonem non modicè variat: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Cle„rici in caussis, quas habuerint, si de judiciis Episcoporum suorum „questi fuerint, vicini Episcopi eos cum consensu sui Episcopi au„diant, & inter eos definiant adhibiti ab eis Episcopi. Quod si & „ab eis provocandum putaverint, non provocent ad Transmarina „Judicia, sed ad Primates suarum Provinciarum, aut ad univer„sale Concilium, sicut & de Episcopis sæpè constitutum est. Ad „Transmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo intra „Africam in communionem suscipiatur". Duo sunt capitalia discrimina. Primum est, quod alter textus ad solum Primatem aut ejus Synodum, alter damnatos etiam in secunda instantia Clericos appellare permittit ad plenarium quoquè Concilium totius Diœcesios. Forsitan alternativè: vel ad Primatem aut ejus Synodum, vel ad Synodum universalem. Etenim si copulativè accipias, debebis eidem actioni permittere quatuor instantias. Secundum discrimen est, quod posterior lectio adjungat eodem modo, & quidem fre-

frequenter fuisse constitutum de Episcopis. Nempè etiam ipsis Romanam appellationem fuisse interdictam. Utroque modo Canonem apud Eruditum Lucam Dacherium in undecimo Spicilegii Tomo legit antiqua Collectio Canonum pœnitentialium. Neque mirum : Nam & ipse Africanus Codex habet utramque lectionem.

Præcipua difficultas est de hoc Canonis additamento : "Sicut „& de Episcopis sæpè constitutum est". De ipso scribit in septimo libro Petrus de Marca : "Digladiantur hic Scriptores. Cardinales enim Baronius & Perronius contendunt eam clausulam „esse delendam, pluribus argumentis. Primum enim aiunt eam „non exstare in Canonibus Concilii Milevitani. Verum id quidem. „Addita enim de industria fuit, quo primùm tempore adornata est „hæc Collectio. Itaque spectari debet hic Canon tamquam vige„simus octavus istius Collectionis, non autem tamquàm vigesimus „secundus Concilii Milevitani. Deindè aiunt eo in primis argu„mento evinci delendam esse hanc clausulam, quod prohibitio illa „nusquàm exstet in Conciliis Africanis, quod tamen ut rem certam „tradit Collector. Gravis sanè accusatio, si exstarent Canones „omnium Conciliorum Africæ, nec quidquam simile in eis repe„riretur. Verùm caremus multis Conciliis Africanis, quibus si „exstarent, major habenda fides esset, quàm iis qui eorum scrip„tioni contradicunt. Nam præterea Concilium Africanum anni „quadringentesimi decimi octavi apertè pronunciavit non tolera„turos se appellationes ad Sedem Apostolicam, si constiterit jus „illud Sedi Romanæ tributum non fuisse à Synodo Nicæna. Pro„hibitio autem illa antecedit tempora Collectionis Canonum Afri„canorum, quamvis Concilium Milevitanum, in quo addita est „hæc clausula, sit antiquius illâ prohibitione. Constat ergò in ea „sententia Afros fuisse, ut existimarent ad Sedem Apostolicam ap„pellari non posse à Iudicibus electis, nequè etiam à Concilio uni„versali Africæ". Audienda sunt etiam superiora illius verba. "Quod si quis quærat, utrùm à sententia Judicum electorum pro„vocare liceret ad summum Pontificem, huic respondeo non solùm „causas Presbyterorum, sed etiam Episcoporum ità in Provinciis „finiendas fuisse, ut appellari ad Transmarina Judicia licitum non „esse existimarent Afri. Hinc factum, ut cum illi mentem suam „apertiùs explicare vellent, nondùm enim satis explicatam rebantur

„tur in epistola Concilii Africani ad Celestinum, tametsi non „admodùm obscurè scripsissent, cum Canonum horum Col„lectionem adornarent, clausulam addiderunt Canoni vigesimo „secundo Concilii Milevitani, quæ vetat ne ad Transmarina Judi„cia appellent Episcopi, nequè etiam Presbyteri" : Sicut & de Episcopis sæpè constitutum est. "Ut inquit Canon vigesimus octa„vus ejusdem Collectionis",

Errorem, quo affirmat Romanas appellationes Afrorum etiam Episcopis nunquam licuisse, nolo hìc rememorare. Est in superioribus abundè eversus. eadem est ratio erroris, quo infelices ad Celestinum Pontificem literas, scriptas à paucis Episcopis, applicat toti Africanæ Ecclesiæ. An verò Africani Episcopi potuerint ab electis Judicibus ad Romanum appellare Pontificem, est alibi discutiendum. Oportet hic discutere errores alios. Primus est, quod isti ipsi Episcopi, eadem ista Synodus, quæ infelices istas literas scripsit, etiam conflaverit Africanum Codicem. Dominus Archi-Episcopus rectè vidit, rectèque profitetur & Codicem & literas esse ejusdem temporis ac ejusdem spiritus, ideòque & ejusdem, id est, nullius authoritatis, Attamen errat Codicem esse Synodale opus. Est enim personale. Uti Fulgentius Ferrandus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus. & nescio cujus in Africa Sedis Antistes Cresconius fecerunt suas quorumcumquè Canonum Collectiones, ità nescio quis alius, aut qui alii conflarunt duas Collectiones solorum Africanorum Canonum, quarum altera passim dicitur Africanus Codex, altera non habet singularem titulum. Quod posterioris Collectionis author sit privata persona, lucet ex ejus subnotatione ad Canonem sexagesimum : "Hujus Concilii „Gesta ideò non ex integro descripsi, quoniàm magis ea, quæ in „tempore necessaria fuerunt, quam aliqua generalia Constituta sunt; „sed ad instructionem Studiosorum ejusdem Concilii Brevem di„gessi". Palam profitetur se non ad totius gentis Canonicam disciplinam & obligatoriam directionem congessisse hoc opus, sed dumtaxàt ad instructionem Studiosorum : Quod manifestè spectat ad singularem Doctorem. Istud ipsum profitetur Codicis Compilator per similem subnotationem ad Canonem centesimum septimum : "Gesta hujus Concilii ideò non descripsi, quoniam Provin„ciale, non universale celebratum est". Quis non videat istiusmodi subnotamen non cadere in Synodum, sed in singularem hominem?

minem ? Fuit quis ex Aurelii sequacibus, devius impugnator Episcopalium etiam appellationum. Hinc in digerendis Africanis Synodis & Canonibus non servavit ordinem temporum, sed in operis sui exordio litigiosa circà Apiarii appellationem Acta, quæ vulgò dicuntur sexta Carthaginensis Synodus, in fine autem posuit infelices literas ad Celestinum. Hanc lamentandam litem voluit sui operis esse Alpha & Omega. Est author palam impurus, & palam scripsit sub Celestino Pontifice. Hinc Conciliorum Compilatores opus istud non sub Siricio, sed ponere debebant sub Celestino. Authenticus Africanæ Ecclesiæ Codex suo loco ostendetur.

Secundus error est, quod adducti contra Romanam inferioris Cleri appellationem Canones sint Concilii Milevitani. Etenim sunt à magno illo Carthaginensi ducentorum septemdecim Episcoporum Concilio, quod post damnatos à Zozimo Pontifice Pelagium & Celestium, & transmissam gratissimam ac sanctissimam istius damnationis Tractoriam Aurelius celebravit ad ista omnia publicanda per omnem Africam, & confirmanda. Hinc ibidem curavit edi insignia ista fidei Decreta, quæ laudat Author Capitulorum exstantium post sancti Celestini Pontificis Apologeticas literas pro doctrina sancti Augustini. Disertè affirmat emanasse à Carthaginensi Concilio. Nec desunt alia testimonia. Antiquus tamen error ista Decreta adscribit Concilio Milevitano. Et istum errorem secutus est Dominus Archi-Episcopus. Pendebat tunc Apiarii caussa, ideoque & lis de Jure Clericalium appellationum. Porrò Zozimus per ista sua Acta non solam, in qua damnatus Celestius, Aurelii Carthaginensem Synodum, sed insuper aliam ejusdem contra Celestii & Pelagii Dogmata, & similem Numidiæ Milevitanam Synodum confirmaverat, ideoque lætificaverat totam Africam. Hinc suæ tunc Synodo videtur Aurelius proposuisse, an circa pendentem quæstionem esset cedendum Postulatis Romanæ Ecclesiæ, an avita gentis consuetudo constanter defendenda. Et omnis Synodus censuit hanc defendendam. Hinc edidit præsentes Canones. Attamen adjunxit Pontifici aliquid deferendum. Nempe ut inferior Clerus non dumtaxat ad suæ Provinciæ Primates aut Synodos, sed insuper provocare posset ad finitimos Episcopos. Eâ tamen lege, ut propriam Provinciam non excederent. Etenim Limitanei Clerici quandoque alienæ Prouinciæ Episcopos habent æquè

æquè vicinos, immò & viciniores. Hinc Canon addidit: "In „aliis Provinciis". Hæc tunc sancita fuerunt sine adjecta conditione, sine appendice.

Tertius error est, quod Africana, quinti sæculi decimo octavo anno celebrata, Synodus apertè pronunciarit non toleraturos se appellationes ad Sedem Apostolicam, si constiterit jus illud Sedi Romanæ tributum non fuisse à Synodo Nicæna. Etenim hæc ab Afris scripta sunt ad Bonifacium Pontificem, qui nonnisi extremo istius anni fine, nempè vigesima octava die decembris, est Pontificatum ingressus, ideòque isto anno non potuit ab Afris ad ipsum Synodaliter scribi. Scriptum videtur ex sexta Carthaginensi Synodo, quæ facta fuit anno sequenti. Annus decimus octavus apud Carthaginem vidit duas plenarias Africæ Synodos. Alteram à sancti Prosperi contra Collatorem libro laudatam, ex qua ducenti quatuordecim Episcopi Zozimum instruxerunt de caussa & moribus appellantis Celestii, alteram celebratam post Celestii damnationem, in qua ducenti septemdecim Episcopi ediderunt laudata Decreta ac præfatos Canones. Et hi palam admiserunt, ut inferior Clerus etiam ad vicinos, intra suam tamen Provinciam, posset provocare Episcopos. At in sequentis anni Synodo videntur recantasse, aut certè adjecisse non modicam conditionem. Ità suadet memorata ipsorum ad Bonifacium epistola: "De primo & tertio", Legatis suis à Zozimo Papa dati Commonitorii articulo, "id est, ut Romam liceat „Episcopis provocare, & ut Clericorum caussæ apud suarum „Provinciarum Episcopos finiantur, jam priore anno etiam li„teris nostris ad venerabilis memoriæ Zozimum Episcopum datis „insinuare curavimus, ut ea servare sine ulla ejus injuria tan„tisper sineremus, usquè ad inquisitionem Statutorum Concilii „Nicæni". Tertium Capitulum erat Sardicensis Canon de Clericorum provocatione ad finitimos Episcopos. Affirmant se nonnisi per "Interim" de ipso sanxisse.

Attamen Domino Archi Episcopo favet epistolæ titulus: "Do„mino Beatissimo Bonifacio Aurelius, Valentinus, & cæteri qui „præsentes adfuimus, numero ducenti septemdecim ex omni „Concilio Africæ", At verò hæc plenaria Synodus manifestè est anni decimi octavi. Respondeo rem esse claram. Anni decimi octavi Synodus non potuit scribere ad Bonifacium, qui in isto

anno nonnisi ad tres dies fuit Pontifex. Etiam clarum est, quod sexta Carthaginensis Synodus non potuerit habere tot Episcopos. Etenim fuit celebrata per solos in consueto numero provinciarum Legatos. Proindè Africani Codicis Collector, quo Aurelii causam adjuvaret, præfata verba dolosè addidit, ac epistolam vitiavit. Eodem scopo subjunxit hæc verba: "Subscripserunt „quoquè Alipius, Augustinus, Possidius". Per ipsorum authoritatem studuit munire Aurelium, Non nego ipsos subscripsisse: Dumtaxat assero istam subnotationem esse Compilatoris, & non carere artificio. Insuper grande est mihi dubium, an Numidiæ Primas Valentinus huic Synodo interfuerit. Etenim Provinciæ ad hujusmodi Synodos non solebant destinare, nisi tres Legatos. Quidquid sit, istam subnotationem non habet epistola ad Celestinum Pontificem. Quod nempè laudati tres Episcopi istis literis non subscripsissent.

Proindè veritatem continent hæc Domini Archi-Episcopi verba: "Clausula ista", Sicut & de Episcopis sæpè constitutum est, "addita de industria fuit, quo primum tempore ador„nata est hæc Collectio. Itaquè spectari debet hic Canon tan„quàm vigesimus octavus istius Collectionis, non autem tam„quam vigesimus secundus Concilii Milevitani". At verò istius Collectionis author non fuit aliqua Synodus, sed nescio quis privatus, malè olidus. Et licèt esset Synodus, fuisset ejusdem fœtoris. Quisquis fuerit, stabilire voluit temeritatem Aurelii, ideoque adjecit istam clausulam. Nullum adduxit aut laudavit Canonem, sed simpliciter adscripsit: "Sicut & de Episcopis „sæpè constitutum est". Nempè exillo tempore, quo post adductos ex Oriente Canones Aurelius cœpit limites transilire. Et hinc clausula docet non unicam, sed plures tunc sub Aurelio Synodos convenisse. Quapropter Domini Cardinales Baronius & Perronius rectissimè judicarunt istam clausulam esse spurium ac devium additamentum, ideòque radendum. Idem author possit alias temeritates Africanis ad Bonifacium & Celestinum circa has quæstiones literis intertexuisse.

Apiarii Presbyteri crimina Africani Episcopi exponunt in literis ad Bonifacium Pontificem: "Apiarius Presbyter, de cujus & Or„dinatione, & excommunicatione fuerat exortum non solùm „Siccensi, verùm etiam toti Africanæ Ecclesiæ non leve scandalum, de

„de omnibus erratis suis veniam petens, communioni est restitutus". Et in literis ad sanctum Celestinum: "Credidimus Apiarium cum „Faustino Potentino Episcopo", Sedis Apostolicæ Legato, "ideò „missum" in Africam, "quoniàm sicut per ejus operam Presbyterio anteà redditus fuerat, ità nunc posset de tantis criminibus, „à Tabracenis objectis, eo laborante purgari, cujus tanta ac tam „immania flagitia decursum nostri Concilii examen invenit, ut & „memorati patrocinium potiùs quàm judicium, ac defensoris magis „operam, quam disceptatoris justitiam superarent". Et infra: "Tri„duano laboriosissimo agitato Judicio, cum diversa Apiario objecta „afflictissimi quæreremus, vel moras Co-Episcopi nostri Faustini, „vel tergiversationes ipsius Apiarii, quibus nefandas turpitudines „occulere conabatur, Deus Judex justus, fortis & longanimis, „magno compendio, resecavit. Tetriori quippè ac putidiori ob„stinatione compressa, quâ tantum libidinum cœnum impudentia „negationis volebat obruere, Deo nostro conscientiam ejus coarc„tante, & occulta, quæ in illius corde tamquàm in volutabro cri„minum jam damnabat, etiam hominibus publicante, repentè in „confessionem cunctorum objectorum flagitiorum dolosus negator „erupit: Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis ultro„neus se ipse convicit, atquè istam quoquè nostram spem, qua „eum & credebamus & optabamus de tam pudendis maculis posse „purgari, convertit in gemitus, nisi quoniàm istam nostram mœ„stitiam uno tantùm solatio mitigavit, quod & nos labore diu„turnioris quæstionis absolvit, & suis vulneribus qualemcumque „medelam, etsi invita ac suæ conscientiæ reluctante, confessione „providit". Apiarius igitùr erat graviter reus. Primò erat illegitimè ordinatus. Forsan irregularis ex occulto crimine. Deindè in Tabracenam Ecclesiam varia patrarat. Tertiò, erat fœdissimus ex multis flagitiis. Quartum crimen erat dolosa & pertinax omnium abnegatio. Propter ista igitùr Urbanus Apiarium degradaverat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

CAPUT XXVII.

Exponuntur Acta Zozimi Pontificis circa Apiarium.

DEgradatus Apiarius provocavit ad Zozimum Pontificem, & Romam accessit. Quid Zozimus circa ipsum egerit, utcumquè colligimus ex præfatis Afrorum Episcoporum literis ad sanctum Bonifacium : "Quoniam Domino placuit, ut de „his, quæ nobiscum egerunt sancti Fratres no„stri, Co-Episcopus Faustinus, & Com-Presby„teri Philippus & Asellus, non beatæ memoriæ Episcopo Zozi„mo, à quo ad nos Mandata & literas attulerunt, sed tuæ Ve„nerationi, qui in ejus locum es Divinitùs constitutus, Humilitas „nostra rescriberet, ea breviter insinuare debemus, quæ utrorum„què concordiâ terminata sunt, non ea quæ prolixis Gestorum „voluminibus continentur, quibus, salvâ quidem charitate, non „tamen sine parvo altercationis labore demorati sumus, ea Gestis „deliberantes, quæ nunc ad caussam pertinent. Quamquàm & „ille, si adhuc esset in corpore, hoc acciperet gratius, quod vi„deret pacatiùs terminatum. Apiarius Presbyter, de omnibus „Erratis suis veniam petens, communioni est restitutus. Prior „autem Co-Episcopus noster Siccensis Urbanus, quod in eo corri„gendum visum est, sine ulla dubitatione correxit".

Zozimus ìtàque appellantem Apiarium audivit, & admisit ad retractatorium Judicium, & in ipso discussum reparavit. Et ad reparationem exequendam Legatos misit in Africam : Faustinum Episcopum Potentinæ Ecclesiæ, ac Philippum & Asellum, Presbyteros Ecclesiæ Romanæ. Addidit Mandata & literas. Utiquè quibus mandabat obediri suo judicio, & reparatum Apiarium reponi in sui gradus communionem. Apiarius non solummodò se purgaverat, sed insuper suum Episcopum Urbanum accusaverat de variis. Et accusationis articulos Zozimo persuaserat. Hinc & ipsum Pontifex jussit corrigere suas vias, alioquin à Legatis corrigendum. Et Urbanus his obedivit. "Prior quod in eo corri„gendum visum est, sine ulla dubitatione correxit". Legatio non dumtaxàt fuit destinata Siccam, sed insuper Carthaginem ad Primatem Aurelium, ac omnem Africanam Ecclesiam. Et ad Pontificis Mandata maturè disquirenda Aurelius coëgit Synodum. Possit fuisse illa ipsa ducentorum septemdecim Episcoporum, convocata ad publicandam Celestianæ ac Pelagianæ damnationis Tractoriam. Eadem Legatio possit Tractoriam apportasse. Et hinc forsitan ista Synodus edidit Canones, partim spectantes ad Dogma de Divinis auxiliis, partim stabilientes antiquam disciplinam circa appellationes inferioris Cleri. Quidquid sit, de facta tunc Synodo scribunt Episcopi ad Bonifacium : "Salvâ quidem charitate, non „tamen sine parvo altercationis labore demorati sumus". Et infra: "Sanè priusquàm hæc caussa isto termino clauderetur, diuturnis „disceptationibus versabamus". De alia item circa has quæstiones Synodo Africani Episcopi scripserunt ad Bonifacii Successorem Celestinum : "Nàm primùm, quantum obstiterit Faustinus omni „congregationi, diversas injurias irrogando, quasi Romanæ Eccle„siæ asserens privilegia, & volens Apiarium à nobis in communio„nem susci pi, quem tua Sanctitas credens appellâsse, communioni „reddiderat. Quod minimè tamen licuit, quod etiam Gestorum „meliùs lectione cognosces. Triduano tamen laboriosissimo agitato Judicio", &c. Dolendum est "prolixa Gestorum volumina", periisse aut latere. Ex ipsis enim disceremus plurima. Per istas ergò concertationes quædam "utrorumquè concordiâ sunt terminata". Et quidèm "pacatiùs". Primò, Apiarius, quem cum Legatis Zozimus remiserat ad propria, "de omnibus erratis suis veniam pe„tens, est communioni restitutus". Igitùr Romana Apiarii reparatio fuit ea lege ab Afris admissa, ut ille ab omni Synodo supplicaret veniam.

Reparatio admissa fuit cum aliquo moderamine. Episcopi enim pergunt ad Bonifacium : "Quia verò paci & quieti Ecclesiæ non „tantùm ad præsens, sed etiam imposterùm prospiciendum fuit, „quoniam talia multa præcesserant, ut vel similia, vel etiam gra„viora deinceps præcaveri oporteret, placuit nobis, ut de Siccensi „Ecclesia, licèt retento honore gradus sui, Presbyter removeretur „Apiarius, & accepto Epistolio, ubicumquè alibi posset & vellet, „Presbyteri munere fungeretur. Quod eidem ipsi per proprias lite-

„ras postulanti sine difficultate concessimus". Synodus propter Romanæ Ecclesiæ reverentiam admisit reparationem Apiarii. Verùm cum tribus temperamentis. Primò, citrà consequentiam. Propter pacem & quietem tàm Romanæ quàm Africanæ Ecclesiæ. Et dat hujus temperamenti causſam : "Quoniam talia multa præ„cesserant, ut vel similia, vel etiam graviora deinceps oporteret „præcaveri". Clericorum plures utroquè oculo vigilabant in hujus causſæ successum, & ipsi similem appellationem tentaturi.

Secunda conditio jussit Apiarium de omnibus suis erratis supplicare veniam. Hâc enim ratione non solùm per Romanam, sed etiam per Africanam Ecclesiam est visus restitui. Tertia conditio fuit, ut in solum Presbyteri gradum, non in Siccensem Ecclesiam restitueretur. Hodiè diceremus: In solum Ordinem, non in Beneficium. Quæ conditio fuit omninò opus sancti Augustini. Nam & ipse in secundo sermone de communi vita Clericorum dixit & scripsit adversùm Clericos proprietarios : "Quisquis inventus fuerit „habere proprium, delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet „contra me mille Concilia, naviget contrà me, quò voluerit, sit „certè ubi potuerit, adjuvabit me Deus, ut ubi ego Episcopus „sum, illic Clericus esse non possit". Palam respicit navigationes ad almam Urbem, & Romanas suorum Clericorum provocationes. Constanter asseverat ipsos, licèt Romæ reponantur in gradum, à se tamen nunquàm reponendos in tabulam ac ministerium Hipponensis Ecclesiæ.

Rectè igitur adversùs Zachariæ Chalcedonensis Episcopi intercessionem dixit in octava Synodo Venerabilis Metrophanes, Orthodoxus Metropolita Smyrnensis : "Similiter etiam Apiarium, cum „esset Presbyter Ecclesiæ Siccensis Africanæ Provinciæ, propter „aliquam causſam segregavit proprius Episcopus Urbanus, postea „verò deposuit omnimodis Synodus, quæ ibidèm collecta est. Zo„zimus autem Papa Romanus recurrentem ad se, & ad Africanam „Synodum mittens cum literis, ut iterùm susciperetur egit, ra„tionem reddente Synodo per Scripta Bonifacio post Zozimum „Papæ Romano de depositione, quæ facta est in Apiarium, & de „iterata justificatione" : Et quia nunc justificatum eum arbitramur, judicauimus autem non operari eum quæ sunt Presbyteri, in Ecclesia Siccensi, propter scandala, quæ subsecuta sunt. Porrò accipientem literas commendatitias à nobis, in omnibus aliis Ecclesiis Sacer-

dotio fungi. "Invenitur igitur Africana Synodus paruisse po„tius judicio Zozimi Papæ Romani, ac per hoc propriam repro„bâsse sententiam, & justificâsse Apiarium, non restituisse voto Ro„manorum Pontificum". Adducta Africanæ ad sanctum Bonifacium epistolæ verba non sunt originalia : Sunt translata ex textu Græco, translato ex originali. Hinc non modicè ab originalibus differunt. Alia octavæ Synodi Acta sic habent : "Eâdem ratione „Apiarium, Siccensis Ecclesiæ, quæ in Africana Provincia est, „Presbyterum, loci illius Episcopus quandam ob causſam à cœtu „fidelium exclusit. Eundem posteà Synodus ibi coacta penitùs de„posuit. Quem Zozimus Papa Romanus ad se confugientem, suam„que causſam illi probantem absolvit, & cum literis remissum ad „Synodum, recipiendum curavit. Rationem verò reddens per „Apologeticum Scriptum Synodus Africana de Apiarii depositi, „& rursus justificati causſâ apud Bonifacium Papam Romanum, „Zozimi Successorem, inquit" : Apiarium etiam hodiè absolutum judicamus. Censuimus tamen ei, propter scandala consecuta, in Ecclesia Siccensi Presbyteri locum non esse obeundum, at in aliis Ecclesiis rem ei Divinam facere licere. "Synodum ergò Africa„nam Zozimi Judicio potiùs obtemperasse, compertum est".

Rationem, ex qua Africani Episcopi Romanam Apiarii reparationem admiserint, docet eadem ad Bonifacium Papam Synodalis epistola. Affirmat Commonitorio, quod suis ad Afros Legatis dedit Zozimus, infuisse quatuor articulos. Primus de Romanis Episcoporum, tertius erat de Presbyterorum ac reliquorum Clericorum appellationibus. Pergit epistola: "Quorum om„nium de primo & tertio, id est, ut Romam liceat Episcopis pro„vocare, & ut Clericorum causſæ apud suarum Provinciarum „Episcopos finiantur, jam priore anno etiam literis nostris ad ve„verabilis memoriæ Zozimum Episcopum datis insinuare curavi„mus, ut ea servare sine ulla ejus injuria paulisper sineremus usquè „ad inquisitionem Statutorum Concilii Nicæni. Et nunc de tua „poscimus Sanctitate, ut quemadmodùm ea apud Nicæam à Pa„tribus acta & constituta sunt, sic ea à nobis facias custodiri, & „ibi apud vos ista, quæ Commonitorio attulerunt, facias exerceri". Nempè Canones Sardicenses. Ipsos adducit epistola, ac prosequitur : "Hæc utique usquè ad adventum verissimorum exemplario„rum Nicæni Concilii inserta Gestis sunt. Quæ si ibi, quemad-

modum

„modùm ipſo, quod apud nos Fratres ex Apoſtolica Sede directi „Commonitorio allegaverunt, continentur, eoque ordine vel apud „vos in Italia cuſtodirentur, nullo modo nos talia, qualia com- „memorare jam nolumus, vel tolerare cogeremur, vel intolerabilia „pateremur. Sed credimus, adjuvante miſericordiâ Domini Dei „noſtri, quod tua Sanctitate Romanæ Eccleſiæ præſidente, non „ſumus jam iſtum typhum paſſuti, & ſervabuntur ergà nos ea, „quæ nobis etiam non diſſerentibus cuſtodiri debeant cum fraterna „charitate, quæ ſecundùm ſapientiam atquè juſtitiam, quam tibi „donavit Altiſſimus, etiam ipſe perſpicis eſſe ſervanda, ſi fortè ali- „ter ſe habent Canones Nicæni Concilii. Quamvis enim plurimos „Codices legerimus, ſed nunquàm in Nicæno Concilio in Latinis „Codicibus legimus, quemadmodum in ſupradicto Commonitorio „indè directa ſunt, tamen quia hìc in nullo Codice Græco ea „potuimus invenire, ex Orientalibus Eccleſiis, ubi perhibentur „eadem Decreta poſſe etiam authentica reperiri, magis nobis de- „ſideramus adferri".

Africani Antiſtites, dum Apiarii appellationem audiverunt admiſſam à Zozimo, ſtatim interceſſerunt, reclamantes ad avitam ſuæ gentis conſuetudinem. Interceſſit & Zozimus, reclamans ad Nicænos Canones. Hi, utpotè à Spiritu Sancto conditi, apud omnes Eccleſias fuerunt ſemper ſacroſancti, ideòque & Afros terruerunt. Cecilianus Carthaginenſis Archi-Epiſcopus adfuerat Nicæno Concilio, & ejus Canones publicaverat per omnem Africam: Hinc illi ſcrutati ſunt apud omnia Eccleſiarum Archiva, apud omnes Bibliothecas. Nec ſolummodò Latinos Codices, ſed etiam Græcos. Et tales Canones non invenerunt. Hinc ipſos ſibi tranſmitti ſupplicarnnt à Zozimo. Hic in retractatorio Apiarii Judicio perrexit, ipſum reparavit, & in Africam deſtinavit ſolemnem Legationem, quæ iſtam reparationem exequeretur, conferret Nicænos Canones, & Africanis Epiſcopis demonſtraret jus Sedis Apoſtolicæ. Legavit Fauſtinum Potentinum Epiſcopum cum duobus Presbyteris ſuæ Eccleſiæ. Et cum ipſis reparatum, ac ſuo loco reddendum Apiarium. Miſit Sardicenſes Canones, affirmans Nicænos. Admirati ſunt Afri: Iſtos enim Canones nec per auditum noverant. Hinc Pontifici, ob Apoſtolicæ Sedis reverentiam, promiſerunt ſervare iſtos ſanctiones, dummodò tamen non cogerentur ad patiendum illum

illùm typhum, qui dicebatur ſervari in Italia. Non obſtante illâ Italorum patientiâ, nullatenùs ſuſtinuerunt ſe compelli ad talia. Ob eandem Apoſtolicæ Sedis reverentiam admiſerunt Zozimi de Apiario Judicium. Sub jam dictis moderaminibus.

Verùm quis eſt ille typhus, quem Afri proteſtantur ſe nullâ ratione paſſuros? Eundem memorant in Synodalibus literis ad Celeſtinum Pontificem: "Executores etiam Clericos veſtros qui- „buſquè petentibus nolite mittere, nolite concedere, ne fumo- „ſum typhum ſæculi in Eccleſiam Chriſti, quæ lucem ſimpli- „citatis, & humilitatis diem, Deum videre cupientibus præ- „fert, videamur inducere". Ad eundem Pontificem in cauſſa Anthonii Fuſſalenſis Epiſcopi ſcripſit S. Auguſtinus: "Accipe „nunc, quæ poſt ejus ſanctæ memoriæ viri", Bonifacii Pontificis „in Africa literas geſta ſunt, & ſubveni hominibus, opem tuam „in Chriſti miſericordia multò avidiùs, quam ille, poſcentibus, „à cujus inquietudine deſiderant liberari. Judicia quippè illis, „& publicas Poteſtates, & militares impetus, tanquàm execu- „turos Apoſtolicæ Sedis ſententiam, ſive ipſe Anthonius, ſive „rumores creberrimi comminantur, ut miſeri homines Chriſtiani „Catholici graviora formident à Catholico Epiſcopo, quam cum „eſſent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus formi- „dabant. Non finas iſta fieri, obſecro te per Chriſti Sangui- „nem, per Apoſtoli Petri memoriam, qui Chriſtianorum Præ- „poſitos Populorum monuit, ne violenter dominentur inter Fra- „tres". Dum Romana appellatæ cauſſæ deciſio moras alicubì aut obices pateretur, victor à Pontifice poſtulabat executoriales literas, & Executores. Et Papa eò deſtinabat Clericos, qui à publicis Romani Imperii Poteſtatibus acciperent militares impetus, atquè ità Romanum Judicium exequerentur. Hunc contra Catholicos morem Africa uſq; tunc poſſit non vidiſſe: Fieri poſſit, ut Zozimus Pontifex ipſum ibi ſtuduerit ſimul cum Sardicenſibus Canonibus plantare. Verùm Epiſcopi potentiſſimè interceſſerunt: Clamarúnt eſſe typhum hujus ſæculi, Romanâ Eccleſiâ indignum, ideòque à ſe nec per Interim admittendum. Et Italorum, aut aliarum gentium patientiam ad ſe non ſpectare.

CAPUT XXVIII.

Exponuntur Fauſtini Potentini Epiſcopi, ac Philippi & Aſelli Presbyterorum, quos Zozimus Pontifex legaverat, apud Afros Acta.

DUm Legatio hæc venit in Africam, Zozimus non diù ſupervixit. Etenim primum Legationis officium erat celebrare, aut potiùs celebrandam curare plenariam Africæ Synodum: Et celebrata fuit illa, quam paſſim dicimus ſextam Carthaginenſem. Celebratam fuiſſe ſub Bonifacii Pontificatu, eſt manifeſtum ex Actis, præſertim ex interlocutione ſancti Alipii Epiſcopi Tagaſtenſis. Celebrata fuit Honorii duodecimo, Theodoſii ſecundi octavo Conſulatu, octavo kalendas Junii. Hoc eſt, quinti ſæculi anno decimo nono, die vigeſimâ quintâ Maij. Erat Dominica prima poſt Pentecoſten. Iſto enim anno Paſcha inciderat in diem trigeſimam Martii. Zozimus anno præcedenti objit ſeptimo kalendas Januarii: Vigeſimâ ſexta Decembris. Bonifacius fuit electus biduo poſt, in feſto ſanctorum Innocentium. Eulalii contra ipſum ſchiſma duravit ſeptem menſibus, diebus quindecim. Fuit ille anteà compreſſus, attamen ſe movere non deſijt, donec tandem, pacis cauſsâ, fuit creatus Epiſcopus Nepeſinus. Ad quæſtionem dirimendam Imperator Honorius in Idus Junias indixit Spoletinam Synodum, & ad ipſam convocavit cum Gallicanis etiam Africanos Epiſcopos, præſertim Primatem Aurelium, ſanctum Auguſtinum, alioſque ſimilium virtutum. Literæ datæ ſunt tertio kalendas Aprilis, in vigilia Paſchatis, Et Epiſcopi iſti ſe parabant ad iter. Verùm Eulalius damnavit ſemetipſum, atque ita prævenit Synodum. Etenim quinto decimo kalendas Apriles contra Principis Mandatum intravit Urbem, ac turbas egit. Hinc tertio nonas Apriles ipſum omni prætendendi Papatus jure excidiſſe pronunciavit Honorius, & Bonifacii electionem declaravit legitimam ac firmam.

Cap. 4.

Septimo Idus Apriles ad Largum Africæ Proconſulem ſcripſit Spoletinæ Synodi neceſſitatem evanuiſſe, ideòque nec ſibi neceſſarios eſſe Africanos Epiſcopos. Et haſcè literas Largus mox vulgavit. Tunc igitur Aurelius ſuſpenſam Synodum indixit in diem vigeſimam quintam Maij. Hinc intellige ejuſdem Aurelii præfationem ad iſtam Synodum: "Poſt diem præſtitutum Concilii, ut recordamini Fratres Chariſſimi, multa flagitata ſunt per exſpectantes Fratres noſtros, qui nunc ad præſentem Synodum Legati advenerunt, quæ Geſtis neceſſe eſt ut conſocientur. Qua de re Domino noſtro de tantæ Congregationis cœtu gratias referimus". Illi qui Provinciarum Legatos exſpectarunt, erant Legati Apoſtolici. Etenim inter Provinciarum Legatos erant ſanctus Auguſtinus, ſanctus Alipius, ac Novatus Sitifenſis Epiſcopus, evocati Spoletum. Apoſtolici itàque Legati ad primò præſtitutam Synodi diem venerunt Carthaginem, Spoletinæ Synodi eventum, ac Afrorum Epiſcoporum reditum iſthic præſtolantes. Et interim ab Aurelio, ac aliis præſentibus Epiſcopis poſtularunt varia, præparatoria ad Synodalem definitionem. Synodi compendium habes ad ejus exordium: "In hoc Concilio actum eſt, ut Nicænum Concilium ab Epiſcopis Orientalibus peteretur, cui Synodo interfuit Legatio Romanæ Eccleſiæ, Fauſtinus Epiſcopus, Philippus & Aſellus Presbyteri". Non ſunt verba Synodalia, ſed Compilatoris. Quem etiam ex his verbis conſtat fuiſſe hominem privatum.

De hac Synodo ſcribit in ſexto ſuo libro Petrus de Marca: "Extraordinarium in Politia Eccleſiaſtica erat mitti in Provincias Legatum, qui Conciliis Provinciarum intereſſet, quemadmodùm ad Celeſtinum Papam ſcribit Concilium Africanum": Nam ut aliqui, tamquàm à Sanctitatis tuæ Latere, mittantur, nullâ invenimus Patrum Synodo conſtitutum. "Unde concludunt non toleraturam diutiùs Africam Fauſtini Epiſcopi, Sedis Apoſtolicæ Legati, præſentiam. De illo enim intelligi debet hic locus, non autem de Apiario, ut cenſuit Illuſtriſſimus Cardinalis Perronius". Et adducit locum: "Nam de Fratre noſtro Fauſtino, amoto jam pro ſuis nefandis nequitijs Apiario, ſecuri ſumus, quod eum probitate ac moderatione tuæ Sanctitatis, ſalvâ fraterna charitate, ulteriùs Africa minimè patiatur". Rectè affirmat locum hunc non de Apiario, ſed agere de ulteriùs non ferendo Fauſtino. Errat

Universidad de Deusto
Biblioteca

in aliis. Primò, quod tunc in Ecclesiastica Politia extraordinarium esset in Provincias mitti Apostolicum è Papali Latere Legatum, qui Provinciarum interesset Synodis. Etenim pluribus, ad Nicænam præparatoriis, totius Ægyptiacæ Diœcesios Alexandrinis Synodis Hosius Cordubensis Episcopus, sancti Sylvestri Legatus, non dumtaxat interfuit, sed insuper præsedit. Quod ipsum in Antiochena post Nicænam Synodo fecerunt Eusebius Vercellensis Episcopus, & Lucifer Calaritanus, Legatio sancti Liberii. Eos magnus Athanasius, ac ejus Synodus in Synodalibus ad istam Synodum literis scribunt ante omnes Episcopos, ideòque affirmant præsedisse.

Secundus error est, quod Africani Episcopi improbaverint omnem istiusmodi Legationem. Etenim improbarunt solam istam, quæ mitteretur ad retractandas causas Romanarum appellationum. Et in eo graviter deviarunt. Tertius error est, quod Faustinum, quâ Legatum postulaverint revocari. Etenim non ob Legationis, sed ob variæ molestiæ & aliorum excessuum causam id postularunt. Verùm quarè Faustinus huic Synodo non præsedit ? Quod non ad præsidendum, sed dumtaxat ad conferendum, ac demonstrandum esset Legatus à Zozimo. Locum cessit solis Aurelio Carthaginensi, & Valentino Numidiæ Primati : Quod alter toti Diœcesi, adeoque & Synodo præsideret, alter singularem isthic haberet Prærogativam.

Legationis & Synodi scopum exponit Synodalis ad sanctum Bonifacium epistola : "Sanè priusquàm hæc" reparati Apiarii "causa „isto termino clauderetur, inter alia, quæ diuturnis disceptatio„nibus versabamus, quia ratio ipsa poscebat, ut apud Acta Ec„clesiastica à Fratribus nostris Faustino Episcopo, & Philippo ac „Asello Compresbyteris quæreremus, ut promerent quidquid cis „nobiscum agendum fuisset injunctum, nonnulla quidem sine ullo „Scripto prosecuti sunt verbis. Sed cum id potiùs flagitaremus, quod „in literis ferrent, Commonitorium protulerunt, quod recitatum no„bis etiam Gestis, quæ secum ad vos deferunt, est allegatum. In quo „eis quatuor quædam nobiscum gerenda mandata sunt. Unum de „appellationibus Episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem. „Alterum, ne ad Comitatum Episcopi importunè navigent. Ter„tium de tractandis Presbyterorum & Diaconorum causis apud „finitimos Episcopos, si à suis excommunicati perperam fuerint. Quar-

„Quartum de Urbano Episcopo excommunicando, vel etiam Ro„mam vocando, nisi ea, quæ videbantur corrigenda, corrigeret". Apostolici ad generales, aut alias Synodos Legati consueverunt habere Mandata duplicia, duplices instructiones : Secretam & patentalem. Hinc etiam præsentes Legati "nonnulla sine ullo Scripto „prosecuti sunt verbis". Nempè ex sua secreta instructione. Et quia ista videntur non placuisse, Synodus intercessit : Postulavit ut exhiberent patentalia Mandata suæ Legationis. Et illi exhibuerunt Commonitorium, comprehendens quatuor articulos. Quæ omnia ut plenè videantur, expedit Carthaginensem Synodum illustrare brevi Scholio.

EXORDIVM.

POst Consulatũ glorioſissimorum Imperatorum, Honorii duodecimum, & Theodosii octavum, Augustorum, octavo kalendas Junii, scripta hæc sunt Carthagine in Secretario Basilicæ Fausti. Cum Aurelius Papa unà cum Valentino primæ Sedis Numidiæ, & Faustino Ecclesiæ Potentinæ, Provinciæ Italiæ Piceni, Legato Ecclesiæ Romanæ, sed & Legatis diversarum Provinciarum Africanarum, id est, Numidiarum duarum. Byzacenæ, Mauritaniæ Sitifensis, & Mauritaniæ Cæsaræensis, sed & Tripolis, & Vincentio Colusitano, Fortunatiano, & cæteris Episcopis Provinciæ Proconsularis, ducentis decem & septem, necnon Philippo & Asello Presbyteris Romanæ Ecclesiæ, consedissent, adstantibus Diaconibus, Aurelius Episcopus dixit.

SCHOLION.

MAnifestum est hæc non esse verba Synodalia. Sunt verba nescio cujus Compilatoris: Imperiti, aut maligni. Quoniam clarum est huic Synodo non adfuisse ducentos septemdecim Episcopos. Aderant enim ex cunctis extra Proconsularem Provinciis solummodò tres Legati. Etiam Valentinus Numidiæ Primas videtur non adfuisse. Etenim nullibi interloquitur. Et non est apparens ipsum fuisse Legatum. Quæ omnia quidam considerantes censent hanc Synodum, ipsam consecutas literas ad Pontifices Bonifacium & Celestinum, omniaque circa Apiarium Acta esse nescio cujus spuria figmenta. Est audax grassatio in antiqua monimenta. Etenim ista ferè omnia exstant apud Dionysium Exiguum, cujus authoritas est irrefragabilis: Fuit enim optimus Judex Apocryphorum. Quarè vero similius est, quod quispiam Aurelii Primatis pertinax defensor legitimis Actis commiscuerit quasdam paleas.

Quidquid sit, Synodus dicitur celebrata in Basilica Fausti, cujus est frequens memoria apud Sanctum Augustinum. In sermone de verbis Apostoli: "Dies anniversarius Ordinationis Domini Senis „Aurelii crastinus illucescet. Rogat & admonet per Humilita„tatem meam, Charitatem vestram, ut ad Basilicam Fausti devo„tissimè venire dignemini.". Et duodecimus, ac vigesimus secundus post centesimum sermo de diversis habent hanc epigraphen: "Habitus in Basilica Fausti, Carthagine". Ejusdem Basilicæ est valdè frequens mentio in Africanis Conciliis. Eandem laudat in libris de Wandalica persecutione Venerabilis Victor Vitensis Episcopus. Laudat sanctum Deo-gratias Carthaginensem Episcopum, quod fovendis infirmis, qui ex capta & spoliata per Geizericum Romanâ Urbe venerant in Africam, paraverit "duas Basilicas, no„minatas & amplas, Fausti & Novarum". Et inter Divinas Wandalicæ captivitatis prænunciationes refert: "Quidam Presbyter vidit „ipsam Fausti Ecclesiam refertam turbis innumerabilibus Popu„rum, & post paululùm evacuatam, & repletam porcorum multitudine, atque caprarum". Quod nempè Ariani Wandali, immundis porcis & capris similes, essent venerandam Ecclesiam invasuri

vasuri ac profanaturi. Et de quodam cœco scribit: "Pergit ad „Fausti Basilicam". Ubi baptizabat sanctus Eugenius. Et fuit isthìc illuminatus. Etiam scribit de Elpidiphoro Apostatâ: "Fuerat „apud nos in Ecclesia Fausti baptizatus". Et post ejectos Wandalos Africani Episcopi scripserunt ad Joannem secundum Pontificem: "Ad universalem totius Africæ Synodum fideli devotione „convenimus, in illa Justinianæ Carthaginis Basilica Congrega„tionis nostræ primitias Domino consecrantes, unde Patres nostros „Tyrannus Hunnericus expulerat. Hæc Basilica Fausti apud nos „dicitur: Multis Martyrum corporibus insignita, quorum Deus „exaudivit orationes, ut daret hujus rei fiduciam Sacerdotibus". Addunt adfuisse ducentos septemdecim Episcopos. Proinde erat celeberrima Basilica. Aliqui credunt fuisse Cathedralem. Etenim apud ipsam erat Baptisterium. Quod olim in quavis civitate unicum videtur fuisse apud solam principalem Ecclesiam. Item Hunnericus Rex videtur Episcopos nostros ejeciisse ex Cathedrali Basilica, & ipsam transcripsisse in suos Arianos. At certum est non fuisse. Cathedralis Ecclesia erat sanctarum Felicitatis ac Perpetuæ. Quæ postquàm à Donatistis rediit ad Catholicos, dici cœpit "Re„stituta". Faustus ille, à quo Fausti Basilica, videtur fuisse non sanctus Ecclesiæ Patronus, sed pius ejus extructor & fundator. Ignoro veram originem.

CAPITVLVM I.

POst diem præstitutam, ut recordamini Fratres Charissimi, multa flagitata sunt per exspectantes Fratres nostros, qui nunc ad præsentem Synodum Legati advenerunt. Quæ Gestis necesse est consocientur. Qua de re Domino nostro de tantæ Congregationis cœtu gratias referimus. Supereſt ut tam exemplaria Nicæni Concilii, quæ nunc habemus, &

à Pa-

à Patribus constituta sunt, quàm etiam hìc à Prædecessoribus nostris, eandem firmantes Synodum, vel quæ secundùm eam formam per omnes Clericorum gradus, à summo usquè in ultimum, salubriter ordinata sunt, in medium proferantur. Ab universo Concilio dictum est: Proferantur. Daniel Notarius recitavit: Nicæni Concilii fidei professio, vel Statuta sic se habent.

SCHOLION.

HÆc est præfatio & allocutio Aurelii Primatis. Quare Africani Codicis Compilator rectè adjunxit hæc verba: "Aurelius Episcopus dixit". Præsentis Synodi Compilator inconcinnè separavit. Omnis quæstio erat de Nicænis Canonibus: An hi inferiori etiam Clero permitterent Romanas appellationes. Africani Antistites affirmabant ipsas prohiberi per perpetuam Ecclesiæ suæ consuetudinem, nihilominûs se propter Nicænorum Canonum reverentiam recessuros à sua consuetudine, & Zozimi Papæ Mandatis per omnia parituros. Erat summa submissio: Etenim quod generales Canones singularibus ac rationabilibus, nisi ipsas speciatim exprimant, consuetudinibus non derogent, est antiqua & fundata regula. Et Nicæni Canones Africanam consuetudinem non exprimebant. Eos igitùr conquiri per omnem Africam jussit Aurelius: Et inventi non sunt, nisi famosi viginti, unaque fidei Decretum, seu Symbolum. Notanda sunt verba: "Exemplaria Nicæni Concilii, quæ nunc habemus, „& à Patribus constituta sunt". Edicunt quod etiam tunc Africana Ecclesia ex Nicæno Concilio nihil habuerit præter Symbolum & Canones, adeòque quod Cecilianus ista sola secum Niceâ detulerit. Nulla secum detulit Synodalia Acta. Quod ipsum fecisse videntur & alii, qui pauci adfuerunt Synodo, Latini Episcopi. Quin & ipsi Apostolici Legati. Hinc plena Acta videtur nunquàm vidisse Latina Ecclesia. Immò sanctus Hilarius Pictaviensis Episcopus, tantus

tantus Latinorum Doctor, in libro de Synodis profitetur ipsum Nicænum Symbolum à se etiam Episcopo non fuisse visum, nisi dum in exilio degeret apud Græcos. Hinc ergò ab Aurelio Primate jussus Daniel Notarius recitavit: "Nicæni Concilii fidei pro„fessio, vel Statuta sic se habent". Recitavit Symbolum & viginti Canones.

CAPITVLVM II.

ET cum legisset, Faustinus Episcopus Plebis Potentinę, Provincię Italiæ Piceni, Legatus Romanę Ecclesiæ, dixit: Injuncta nobis sunt à Sede Apostolica aliqua per scripturam, aliqua etiam in Mandatis cum vestra Beatitudine tractanda, sicut & Gestis superioribus meminimus. Hoc est, de Nicænis Canonibus, ut conserventur, & constitutio eorum: Et consuetudo. Quia aliqua ordine & Canone tenentur, aliqua consuetudine firmata sunt. De his ergò primitùs, si placet Beatitudini vestræ, tractemus: Et posteà cætera, quę acta vel inchoata sunt, inserta firmabuntur, ut ad Sedem Apostolicam Rescriptis vestris intimare possitis, atque nos vos admonuisse apud Venerabilem Papam evidenter pateat, licèt & Capitula actionum jam inserta sint Gestis. De ipsis ergò, ut dictum est superiùs, quid vestræ Beatitudini placeat, agere debemus. Veniat ergò Commonitorium in me-

dium, ut scire possit vestra Beatitudo, quid in eo contineatur, ut ad singula respondeatur.

SCHOLION.

LEctos per Danielem Canones Faustinus Legatus sibi postulavit exhiberi discutiendos. Et in discussis non habuit quod reprehenderet. Notanda sunt verba ejus: "Sicut & Gestis superioribus meminimus". Et Aurelii in sequenti Capitulo verba; "Quod Fratres nostri in Actis nuper „allegaverunt". Demonstrant hanc non fuisse primam Sessionem hujus Synodi. In priori Sessione Episcopi rogaverunt Faustinum, ut omissis secretis Mandatis exhiberet scriptum Commonitorium, ac ejus contenta tractaret. Hac in sessione paret, & præfatur palmarem Commonitorii scopum esse, ut deinceps in Africa observentur Nicæni Canones. Ac item bonæ consuetudines. Quia quædam Ecclesiasticæ disciplinæ capita ex ordine & canone, quædam ex legitima consuetudine habent originem & firmitatem. Africana Ecclesia plures habuit singulares consuetudines, difformes generalibus Ecclesiæ Regulis. Eas non improbari, ideòque nec abolendas à Romana Ecclesia Faustinus promittit, dummodò tamen sint rationabiles, & non adversentur Nicæno Concilio. Hujus Canones affirmat esse Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reverentiâ consecratos, ideòque nullam ab ipsis dissonantem consuetudinem posse esse legitimam. Omninòjhos suos sermones dirigit in consuetudinem, quâ Africana Ecclesia Clericos prohibebat à Romanis appellationibus.

CAPITVLVM III.

AUrelius Episcopus dixit: Proferatur Commonitorium, quod Fratres & Consacerdotes nostri nuper allegaverunt, & cætera quæ acta sunt, vel quæ agenda sunt, subsequantur. Daniel Notarius recitavit

tavit Commonitorium: Fratri Faustino, & filiis Philippo & Asello Presbyteris, Zozimus Episcopus. Vobis commissa negotia non latent. Vos ità ut nostra, immò quia nostra ibi in vobis præsentia est, cuncta peragite: Maximè cum & hoc nostrum possitis habere Mandatum, verba Canonum, quæ in pleniorem firmitatem huic Commonitorio inseruimus. Ità enim dixerunt dilectissimi Fratres in Concilio Nicæno, cum de Episcoporum appellatione decernerent: Placuit autem, ut si Episcopus accusatus fuerit, & judicaverint congregati Episcopi Regionis ipsius, & de gradu suo dejecerint eum, & appellasse Episcopus videatur, & confugerit ad Beatissimum Romanæ Ecclesiæ Episcopum, & voluerit audiri, & justum putaverit, ut renovetur examen, scribere his Episcopis dignetur, qui in finitima & propinqua Provincia sunt, ut ipsi diligenter omnia requirant, & juxta fidem veritatis definiant. Quod si is, qui rogat caussam suam audiri, deprecatione sua moverit Romanum Episcopum, ut è Latere suo Presbyterum mittat, erit in potestate Episcopi Romani, quid velit, & quid existimet. Et si decreverit mittendos esse, qui præsentes cum Episcopis judicent, habentes authoritatem ejus, à quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si verò crediderit sufficere Episcopos, ut negotio terminũ imponant, faciet quod sapientissimo suo consilio judicaverit.

SCHOLION.

IN famosa sua ad sanctum Flavianum Constantinopolitanum Antistitem epistola sanctus Leo Pontifex Julium Puteolanum Episcopum, ac Renatum sancti Clementis Presbyterum, suos ad Ephesinam Synodum Legatos, appellat suos Fratres. Et Paschasius Quesnellus commentatur: "Ità plerique Codices manuscripti, & omnes excusi cum Græca versione. „Et congruit illius ævi moribus, cum Episcopi Presbyteros Fratres vocitabant". Fateor olim fuisse istum morem. Verùm non fuit universalis. Palàm lucet ex præsenti Commonitorio. Plura sunt istiusmodi exempla. Ex eodem Commonitorio discimus, quod Romanus Pontifex etiam tunc se scriberet simpliciter Episcopum sine contractione ad Romanam civitatem. Quod nempè sit universalis Episcopus. Primum Commonitorii caput erat de Romanis Episcoporum appellationibus. Nulla unquàm de ipsis fuerat apud Afros quæstio: Attamen Zozimus demonstrare voluit ipsas non in sola fundari consuetudine, sed etiam in Nicænis Canonibus. Ità enim Afris promiserat. Deindè istas Afrorum appellationes deducere voluit ad formam, quam omnis observabat Ecclesia. Et ad hoscè fines adduxit quintum Canonem Sardicensem. Et adjunxit esse editum in Nicæno Concilio.

CAPITVLVM IV.

ET cum recitaret, Alipius Episcopus Tagastensis, Legatus Provinciæ Numidię, dixit: De hoc jam superioribus etiam literis Concilii nostri rescripsimus, & id nos servaturos profitemur, quod in Nicæno Concilio constitutum est. Adhuc tamen me movet, quoniam cum inspiceremus Græca exemplaria

ria hujus Synodi Nicænæ, ista ibi, nescio quâ ratione, minimé invenimus. Unde petimus Venerationem tuam, sancte Papa Aureli, ut quia hoc authenticum Concilium Nicęnum in Urbe dicitur esse Constantinopolitana, aliquos cum Scriptis Tuæ Sanctitatis mittere digneris. Et non solùm ad ipsum sanctum Fratrem nostrum Constantinopolitanum Episcopum, sed etiam ad Alexandrinum & Antiochenum venerabiles Sacerdotes, qui hoc nobis Concilium cum substipulatione literarum suarum dirigant, ut omnis postmodùm ambiguitas auferatur. Quia nos ità, ut Frater Faustinus attulit, minimè invenimus. Ista nos tamen tantisper servaturos, ut anteà dixi, donec integra exemplaria veniant, profitemur. Petendus est autem literis nostris & venerabilis Ecclesiæ Romanę Episcopus Bonifacius, ut ipse quoquè dignetur ad memoratas Ecclesias aliquos mittere, qui eadem exemplaria prędicti Nicæni Concilii secũdùm ejus posint Scripta proferre. Nunc autem memorati Concilii Nicæni qualia exemplaria habeamus, his Gestis sociemus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

SCHOLION.

DE admittendis & obſervandis quoad quaſvis appellationes Nicænis Canonibus Africani Antiſtites jam fuerant ſtipulati cum Zozimo, & ab hac ejus Legatione exſpectabant iſtos Canones. Hinc ad præſentem Sardicenſem fuerunt admirati. Etenim ipſum nec invenerant in ſuis ſcriniis, nec uſquam audiverant. Interim Religioni duxerunt de Romani Pontificis fide vel dubitare. Crediderunt ſua exemplaria eſſe mutila aut mendoſa. Authentica reperiri in Patriarchalibus Græcorum Bibliothecis. Præſertim in Conſtantinopolitana. Hinc ſanctus Alipius Aurelium Primatem movit, ut non ſolummodò ab Africana, ſed etiam à Romana Eccleſia ſolemnis ad iſtas Eccleſias deſtinaretur Legatio, poſtulatura & allatura veros Nicænos Canones. Et adjunxit: "Nos tamen iſta tantiſper ſervaturos profitemur". Urique propter Apoſtolicæ Sedis reverentiam. Ex hoc loco novarum hodie rerum dilectores educunt Romanas appellationes etiam Afrorum Epiſcopis nunquàm licuiſſe. Etenim Africani hìc Epiſcopi nequaquam ſtipulantur de Clericorum, ſed de ſolis Epiſcoporum appellationibus. Et iſtud ipſum confirmatur ex iſtorum Epiſcoporum literis ad Papam Bonifacium: "De „Primo" Commonitorii articulo, "id eſt, ut Romam liceat Epi„ſcopis provocare, jam priore anno inſinuare curavimus".

Reſpondeo hoc Interim, ſive Pactum non de Epiſcopalis appellationis fuiſſe ſubſtantia, ſed de ſola, Afris ignota, forma Sardicenſi. Quod enim de iſta ſubſtantia nunquàm dubitaverint, eſt abundè demonſtratum. Quod de ſola iſta forma fuerit ambiguitas, oſtendunt iſtorum Epiſcoporum tam ad Bonifacium, quàm ad Celeſtinum Pontificem literæ, præſertim hæc verba: „Nam ut aliqui tanquam à Tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ „invenimus Patrum Synodo conſtitutum". Qui nempè per Pontificem delegatæ ad retractandam cauſſam Synodo præſideant, & in Synodali opere habeant Prærogativam atquè Primatum. Tales Apoſtolicæ Sedis Legatos Afri nunqnâm viderant: At ignorabant probari per Canones. Nihilominùs ſtipulati ſunt omnem Canonem per Interim obſervare. Uti hodiè novi Dogmatiſtæ cenſent

cenſent retractatorium appellationum Epiſcopalium Judicium non poſſe Romam evocari, aut exerceri per ipſum Pontificem, ſed eum obligari ad iſtud delegandum in partibus; ità tunc Africani Epiſcopi credebant iſtud Judicium ſpectare ad perſonalia ſancti Petri & Succeſſorum privilegia, ideòque non poſſe delegari. Opinandi fundamenta adduxi Superiùs. Ad iſtam igitûr, omnemque aliam Sardicenſem formam in Africa plantandam Zozimus tranſmiſit etiam Canonem de Epiſcoporum appellationibus.

Nec aliud Afri ſcripſerunt ad Papam Bonifacium. Etenim adductis ſuis verbis mox adjungunt: "Et nunc de tua poſcimus „Sanctitate, ut quemadmodùm ea apud Nicæam à Patribus acta „vel conſtituta ſunt, ſic ea à nobis facias cuſtodiri, & ibi apud „vos iſta, quæ in Commonitorio attulerunt, facias exerceri, id „eſt, ſi Epiſcopus accuſatus fuerit", &c. Adducunt totum Sardicenſem Canonem. Et concludunt: "Hæc utique uſquè ad adven„tum veriſſimorum exemplarium Nicæni Concilii inſerta ſunt „Geſtis. Quæ ſi ibi, quemadmodùm ipſo, quod apud nos Fratres „ex Apoſtolica Sede directi allegaverunt, Commonitorio conti„nentur, eoque ordine vel apud vos in Italia cuſtodiantur, nullo „modo nos talia, qualia commemorata jam nolumus, vel tolerare „cogemur, ſed credimus adjuvante miſericordia Domini Dei noſtri, „quod tua Sanctitate Romanæ Eccleſiæ præſidente, non ſimus „jam typhum iſtum paſſuri". Zozimus ab Afris poſtulaverat duo. Primò, ut Epiſcoporum appellationes deinceps fierent juxta formam Sardicenſem. Deinde ut retractati per Romanam Eccleſiam Judicii executio fieret eo modo in Africa, quo fiebat in Italia. Nempè dum prompta non ſequebatur obedientia, fieret per violentam compulſionem, quam Afri dicebant eſſe "typhum ſæculi". Et primum uſquè ad Nicænorum Canonum adventum ſervare ſpoponderunt, ſecundum articulum ſunt omni modo averſati. Quæ omnia altè clamant hoc "Interim" fuiſſe, non de Epiſcopalis appellationis ſubſtantia, ſed dumtaxat de ordine & modo.

CAPITV-

CAPITVLVM V.

FAustinus Episcopus, Legatus Ecclesiæ Romanæ, dixit: Nec vestra Sanctitas præjudicat Ecclesiæ Romanæ, sive de hoc Capitulo, sive de aliis, quia dicere dignatus est Frater noster & Co-Episcopus Alipius dubios esse Canones. Sed hæc ipsa ad Sanctum & Beatissimum Papam nostrum scribere dignemini, ut & ipse integros Canones inquirens, cum vestra Sanctitate de omnibus Constitutis tractare possit. Sufficit autem, ut ipse Beatissimus Episcopus Urbis Romæ, sicut vestra Sanctitas apud se tractat, ita ipse inquirat, ne contentio inter Ecclesias nasci videatur, sed magis charitate fraternâ deliberare possitis, ipso rescribente, quid melius observari debeat. Aurelius Episcopus dixit: Præter ista, quæ promisimus Actis, necesse est ut etiam nostræ Parvitatis literis, Sancto Fratri & Con-Sacerdoti nostro Bonifacio singula, quæ tractamus, plenissimè intimemus. Ergo si omnibus placet prosecutio nostra, ore omnium condiscamus. Universum Concilium dixit: Placet.

SCHO-

SCHOLION.

ADversùs sancti Alipii intercessionem Faustinus Legatus nihil duxit opponendum. Afrorum de adducto Canone hæsitationem vidit esse fundatam, ideòque & dixit: "Ve-„stra Sanctitas non præjudicat Romanæ Ecclesiæ. Attamen Legationem ad Orientales Ecclesias censuit non expedire, sed verorum Canonum inquisitionem esse faciendam apud solam Romanam & Africanam Ecclesias. Et adjunxit rationem: "Ne contentio inter „Ecclesias nasci videatur, sed magis charitate fraternâ deliberare „possitis, ipso" Pontifice Bonifacio "rescribente, quid melius observari debeat". Postulatam ab Alipio Legationem non penitùs improbavit, sed suasit non à Romana simul & Africana Ecclesia faciendam, sed permittendam Pontificis arbitrio, & si facienda judicetur, ab ipso solo faciendam. Duplex enim & divisa Legatio altè apud Græcos clamaret esse contentiones inter istas Ecclesias. Et Primas Aurelius probavit consilium. Et omnis Synodus acclamavit: "Placet". Tanta erat Afrorum reverentia in Romanam Cathedram.

CAPITVLVM VI.

NOvatus Episcopus, Legatus Mauritaniæ Sitifensis, dixit: Nunc meminimus in hoc præsenti Commonitorio lecto etiam de Presbyteris sive Diaconibus contineri, qualiter ab Episcopis suis, vel à finitimis audiri debeant, quod in Nicæno Concilio minimè legimus. Unde hoc ipsum jubeat Sanctitas Vestra nobis recitari. Aurelius Episcopus dixit: recitetur ad locum etiam hoc quod deposcitur. Daniel

Universidad de Deusto
Biblioteca

Notarius recitavit: De appellationibus autem Clericorum, id est, minoris loci, restat ipsius Synodi certa responsio. De qua re quid acturi sitis, credimus inserendum, quod taliter dictum est ex Concilio. Hosius Episcopus dixit: Quid me adhuc moveat, reticere non debeo. Si Episcopus forte iracundus, quod esse non debet, citò aut asperè cómoveatur adversùs Presbyterum sivè Diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia voluerit, prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideò habeat potestatem ejectus, ut finitimos interpellet Episcopos, ut causam suam audiant, & diligenter tractent, quia non oportet négari audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui aut justè aut injustè eum ejecit, patienter accipiat, ut negotium discutiatur, & aut probetur ejus, aut emendetur sententia, &c.

SCHOLION.

NOvatus Sitifensis Episcopus, ac istius Mauritaniæ Legatus, à primo Commonitorii articulo perrexit ad tertium & palmarem, qui erat de inferioris Cleri appellationibus. Etiam pro ipsis adductum à Zozimo Canonem dixit non esse Nicænum, aut certè non reperiri inter Decreta Nicæni Concilii. Quæstio est, quo fundamento, aut quo colore Zozimus ad Romanas appellationes inferiori Afrorum Clero impartiendas adduxerit istum Sardicensem Canonem? Dominus Petrus de Marca respondet: "Hujus Canonis præjudicio, quem „Legatus Faustinus tamquàm Canonem Nicænæ Synodi protulerat, Zozimus

„Zozimus firmare conatus est cognitionem à se habitam de caussa „tunc Apiarii Presbyteri Africani, à proprio Episcopo dejecti, „existimans videlicèt eum esse Canonis illius sensum, ut Presbyteri excommunicati arbitrio relinquat querelam deferendi ad quos „voluerit Episcopos, modò Provinciæ vicini essent, cujusmodi „esse Roma videbatur, habitâ ratione Provinciarum Maritimarum Africæ".

Respondeo hæc esse paradoxa. Quomodò enim Romanus Antistes Siccensi intra Sitifensem Mauritaniam Clerico possit dici finitimus? Interjacent Numidia atquè Byzacium. Quis credat, quod Zozimus Apostolicam Sedem computarit inter finitimos ubicumquè damnatorum Clericorum Episcopos, & ex hoc solo titulo adscripserit ipsi jus admittendæ appellationis? Fundavit istud jus in Primatu suæ Sedis. Proindè Zozimus, dum Afris canonem misit, direxit suos oculos haud dubiè ad scopum Apiarii. Quin Apiarius plurima de impotenti Afrorum Episcoporum in suum Clerum dominatu instillaverit auribus Zozimi, non est dubitandum. Nec sine fundamentis. Istius enim dominatus insolentia Gratum Primatem permovit ad datam ipsis per Apostolicos Canones potestatem circumscribendam, ac Synodaliter sanciendum, ut Episcopus non queat solus damnare, aut judicialiter frænare suum Presbyterum, aut Diaconum, nisi cum assistentia sex, aut trium Collegarum. Proindè Zozimus Africanum Clerum censuit liberandum ab isto dominatu, & vidit Sardicensem Canonem esse isti fini aptissimum, & propter ipsum emanâsse. Hinc prudentissimè transmisit in Africam. Per ipsum demonstravit Clerum non adstringi ad Retractatorium suæ Provincialis Synodi Judicium: Esse adeò liberum, ut ipsâ neglectâ possit confugere ad vicinos Episcopos. Quocircà Dominus Petrus de Marca manifestè labitur, quod Zozimus hunc Canonem adduxerit pro Romanis inferioris Cleri appellationibus. Etenim lucidum est istum esse scopum aut sensum Canonis. Sardicensis de Romanis appellationibus Canon, licet solos Episcopos exprimat, omninò tamen sancit etiam de Clericis. Et quod omnis sub cœlo Ecclesia ipsum sic semper intellexerit, huc usque ostensum est per authentica, ac plura exempla, ac testimonia. Proindè omnis Zozimi per Canonem scopus fuit dignoscere, an Paterna Sardicensis Synodi in Clerum providentia, & super quintum Nicænum Canonem adjecta clementia locum haberet

beret in Africa, atquè ita Clerus non opprimeretur per Episcopos. Possit in hujus canonis transmissione Zozimus oculos direxisse etiam in Romanas inferioris Cleri appellationes, & à minori ad majus duxisse argumentum, hoc sensu: Nicæni Canones inferiorem Clerum adeò non adstringunt appellare ad solam suæ Provinciæ Synodum, ut permittant appellare etiam ad finitimos Episcopos; quantò igitur magis ad Episcopum Romanorum? Ita aliqui existimant. Non malè.

CAPITVLVM VII.

CUmque recitarentur, Augustinus Ecclesiæ Hipponis Regiensis, Legatus Provinciæ Numidiæ, dixit: Et hoc nos servaturos profitemur, salvâ diligentiori inquisitione Concilii Nicæni. Aurelius Episcopus dixit: Si hoc etiam omnium vestræ Charitati placet, respõsione firmate. Universum Concilium dixit: Omnia quæ in Nicæno Concilio statuta sunt, nobis omnibus placent. Jocundus Episcopus Ecclesiæ Suffetulæ, Legatus Provinciæ Byzacenæ, dixit: Quod constitutum est in Nicæno Concilio, violari á quoquam nullatenùs potest.

SCHOLION.

ETiam hæc sancti Augustini interlocutio demonstrat summam Africanæ Ecclesiæ reverentiam & in sancti Petri Sedem, & in Nicænos Canones.. Ex priori reverentia transmissos à Zozimo Sardicenses Canones omnis ista Ecclesia usquè ad lucidam veritatis manifestationem venerari perrexit tanquam Nicænos; ex posteriori fuit parata valedicere suæ antiquæ consuetudini, & inferiori etiam Clero Romanas appella-

appellationes permittere. Non soli duo Provinciarum Legati, sed omnis Synodus unâ voce exclamavit: "Omnia quæ in Nicæno „Concilio statuta sunt, nobis omnibus placent". Omnibus placuit Jocundi Suffetulensis Episcopi interlocutio: "Quod constitutum „est in Nicæno Concilio, violari à quoquam nullatenùs potest". Locuti sunt ex regula, ex qua & magnus Leo posteà scripsit Nicænos Canones esse "Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reve„rentiâ consecratos". Ex ista reverentia Apiarii Presbyteri factam à Zozimo reparationem admiserunt. Non usque ad repertam Nicænorum Canonum veritatem, nequè ad quamvis aliam reincidentiæ conditionem, sed absolutè, ac in perpetuum. Attamen sub præfatis moderationibus.

CAPITVLVM VIII.

AUstinus Episcopus, Legatus Ecclesiæ Romanæ, dixit: Adhuc secundùm professionem Sanctitatis vestræ, tàm sancti Alipii, quàm & Fratris nostri Jocundi, aliqua infirmari credo, aliqua firmari debeant, cum jam in dubium ipsi Canones venerint. Ergò, ut placet & nobis & Beatitudini vestræ, ad sanctum & venerabilem Ecclesiæ Romanæ Bonifacium Episcopum vestra scribere dignetur Sanctitas, ut & ipse, quod sanctus Augustinus statuere dignatus est, deliberare possit, utrùmnàm & hoc concedendum sit, an reticendum, hoc est, de appellationibus inferioris gradus. Si ergò adhuc in dubium venit, de hoc Capitulo justum est ut Beatissimæ Romanæ Sedis Episcopus informari debeat. Si tamen in approbatis Canonibus hoc reperiri possit.

SCHOLION.

SAnon eſt manifeſtè mendoſus. Forſan emendari poſſit hoc modo: "Aliqua infirmari credo, quæ firmari de„beant". Infirmari eſt non penitùs cohærere. Etenim ſanctus Alipius de Epiſcopalibus, ſanctus Auguſtinus de Clericalibus appellationibus dixerant: "Hoc nos ſervaturos „profitemur, ſalvâ diligentiori inquiſitione Concilii Nicæni". „At verò Jocundus Epiſcopus dixerat: "Quod conſtitutum eſt „in Nicæno Concilio, violari à quoquàm nullatenùs poteſt". Hæc Fauſtinus Legatus cenſuit non ex integro cohærere. Nonnihil receſſit à priori ſua interlocutione: "Veſtra Sanctitas non „præjudicat Eccleſiæ Romanæ". Hæſitavit, an hæc de tranſmiſſorum à Zozimo Canonum legitima authoritate diffidentia non præjudicaret. Hinc omnia cenſuit referenda ad Pontificem Bonifacium. Præſertim ſancti Auguſtini interlocutionem. Etenim ex ipſa videbat mutare reparationem Apiarii. Quoniàm reperta Canonum veritas poterat ipſam exſufflare.

CAPITVLVM IX.

AUrelius Epiſcopus dixit: Etiam, quæ dudùm veſtræ Charitati intimavimus, nunc patimini exemplaria Statutorum Nicæni Concilii, ſed & quæ hic ſalubriter à noſtris Deceſſoribus ſecundùm ejuſdem Concilii normam formata ſunt, vel quæ nunc ordinata ſunt à nobis, recitari, & Geſtis inſeri. Omne Concilium dixit: Exemplaria fidei, & Statuta Nicęnæ Synodi, quæ ad noſtrum Concilium per beatæ recordationis olim Prædeceſſorem tuæ Sanctitatis

tatis, qui interfuit, Cecilianum Epiſcopum allata ſunt, ſed & quę Patres, ea exemplaria ſequentes, hîc conſtituerunt, vel nunc communi Tractatu ſtatuimus, his Geſtis Eccleſiaſticis inſerta manebunt, ità ut, quemadmodùm ſuperiùs dictum eſt, venerabilibus viris Antiochenæ & Alexandrinæ, ſed & Conſtantinopolitanæ Eccleſiarum Epiſcopis ſcribere veſtra Beatitudo dignetur, ut exemplaria veriſsima Concilii Nicæni ſub adſtipulatione literarum ſuarum dirigant: Quò, declaratâ veritate, ea Capitula, quæ in Commonitorio præſens Frater, & Co-Epiſcopus noſter Fauſtinus, & Com-Presbyteri Philippus & Aſellus ſecum attulerunt, aut ibidem reperta á nobis firmabuntur, aut ſi non inveniuntur, collecta Synodo de hoc in ſequenti tractabimus. Daniel Notarius Nicæni Concilii profeſsionem fidei, vel ejus Statuta recitavit in Concilio Africano.

SCHOLION.

HIs omnibus auditis Primas Aurelius perſtitit in ſuo priori, & quorumdam Collegarum judicio, cenſentium eſſe neceſſariam perquiſitionem verorum Canonum. Et omnis Synodus fuit adſtipulata. Dixit & allatos in Africam à Ceciliano Carthaginenſi Primate, qui Synodo interfuerat, Nicænos Canones, & omnia ex ejus Codice tranſcripta exemplaria comprehendere ſolos viginti, & à Zozimo tranſmiſſos non eſſe in illis, ideòque neceſſariam eſſe Legationem ad Alexandrinam, Antiochenam, & Conſtantinopolitanam Eccleſiam, quæ ab illis authentica exemplaria adduce-

Universidad de Deusto
Biblioteca

adduceret. Ad ſanctum Cyrillum Patriarcham Alexandrinum Innocentius Presbyter, ad Atticum Antiſtitem Conſtantinopolitanum miſſus eſt Marcellus Sub Diaconus. Exiſtimo pro Marcello legendum eſſe Marcellinum : Nempè illum Carthaginenſis Eccleſiæ Sub-Diaconum, qui Afrorum circa Celeſtii cauſſam Reſcripta deportavit ad Papam Zozimum. An Bonifacius Pontifex ſimilem Legationem, aut certè literas miſerit, non poſſim affirmare. Iſtius rei nulla eſt memoria. Quin tamen Africana Synodus legaverit etiam ad Eccleſiam Antiochenam, videtur non dubitandum. Iſtam Patriarchalem Cathedram videtur tunc inſediſſe venerabilis Theodotus, & ante Legationis adventum obiiſſe: Succeſſor Joannes videtur non reſpondiſſe. Aut ſanè ejus Reſcriptum latet, aut periit.

Et hæc omnia ſua Acta Synodus retulit ad ſanctum Papam Bonifacium. Apiarii reparationem, ſuum judicium de Zozimi Commonitorio, & contentis in ipſo Canonibus, ac prælertim ſuam Legationem ad Orientales Eccleſias. Hæc eſt relatio : "Quamvis „plures Codices legeremus, ſed nuſquàm in Nicæno Concilio, in „Latinis Codicibus legimus, quemadmodùm in ſupradicto Com„monitorio inde directa ſunt. Tamen quia hìc in nullo Codice „Græco ea potuimus invenire, ex Orientalibus Eccleſiis, ubi per„hibentur eadem Decreta poſſe etiam authentica reperiri, magìs „nobis deſideramus adferri. Pro qua re tuam quoque Veneratio„nem obſecramus, ut ſcribere etiam ipſe digneris ad illarum par„tium Sacerdotes, hoc eſt, Eccleſiæ Antiochenæ, Alexandrinæ, „& Conſtantinopolitanæ. Et ſi aliis etiam placuerit tuæ Sancti„tati. Ut inde ad nos eidem Canones apud Nicæam civitatem „à Patribus conſtituti veniant, te potiſſimum hoc beneficium „cunctis Occidentalibus Eccleſiis in Domini adjutorio conferente. „Quis enim dubitet exemplaria eſſe veriſſima Concilii Nicæni in „Græcia congregati, quæ de diverſis locis, & de nobilibus Græcis „Eccleſiis allata, & comparata concordant? Quod donec fiat, hæc „quæ in Commonitorio ſupradicto allegata ſunt, de appellatio„nibus Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & de Cle„ricorum cauſſis apud ſuarum Provinciarum Epiſcopos terminandis, „nos uſque ad prolationem ſervaturos eſſe profitemur, & Beati„tudinem tuam ad hoc nos adjuturam in Dei voluntate confidimus. „Cætera verò, quæ in noſtra Synodo geſta & confirmata ſunt, quoniam

„quoniàm ſupradicti Fratres noſtri, Fauſtinus Co-Epiſcopus, Phi„lippus & Aſellus Presbyteri ſecum ferunt, ſi dignatus fuerit, tuæ „nota facient Sanctitati".

Plura hinc diſcimus. Primò, quod Fauſtinus Legatus, ac ejus Collegæ poſt hanc Synodum redierint ad almam Urbem. Secundò, quod Philippum & Aſellum, Cardinales Presbyteros, quos Zozimus dixerat filios, hæc Synodus inſcribat Fratres. Nempè aliter Romanus Pontifex, aliter inferiores Epiſcopi fuerunt ſemper conſueti inſcribere titulos. Etiam Innocentium Presbyterum, ſibi alienum, Legatum hujus Synodi, ſanctus Cyrillus inſcripſit filium. Forſitan quià Patriarcha Alexandrinus fuit ſemper conſuetus in cunctis imitari Romanum Pontificem. Tertiò diſcimus, quod hæc Synodus decretam à ſe Legationem retulerit Bonifacio, ſed tamen ejus executionem non diſtulerit uſquè ad ejus Reſcriptum. Quartò, quod Bonifacio ſupplicarìt, ut & ipſe ſimilem Legationem decerneret. Quare omninò poſſit decreviſſe. Quintò diſcimus, quod hæc de Nicæni Canonibus quæſtio poſterioribus ſæculis forſan præbuerit anſam litigandi de eorumdem numero, & fingendi varias de ipſis epiſtolas, contentas in Codice Iſidori Mercatoris. Africani Epiſcopi plurimum fiduciæ habebant apud ſanctum Bonifacium. Quippè ab Imperatore Honorio fuerant in Italiam vocati ad diſcutiendam ejus cauſſam contra Anti-Papam Eulalium : Et ſe ad iter adcinxerant, ipſum adjuturi. Hinc ab ejus ſapientia atquè juſtitia ſupplicârunt & ſperârunt ſe liberandos à ſupra expoſito Romanæ executionis modo, quem appellabant "typhum ſæculi". Idque "etiamſi fortè aliter ſe haberent Nicæni Canones". Cenſebant adverſari Chriſtianæ modeſtiæ.

CAPUT XXIX.

Exponitur alia de his rebus Carthaginenſis Synodus, habita ſub Pontificatu ſancti Celeſtini

QUo tempore Innocentius Carthaginenſis Eccleſiæ Presbyter, & Marcellinus ejuſdem Eccleſiæ Sub-Diaconus, ex Oriente rediverint, non conſtat. Etenim ad ſanctos Alipium, & Auguſtinum ſcribit ſanctus Hieronymus: "Sanctus „Innocentius Presbyter, qui hujus ſermonis eſt „portitor, anno præterito, quaſi nequaquàm in „Africam reverſurus, mea ad Dignationem veſtram Scripta non „ſumpſit". Hic Innocentius omninò videtur eſſe ille ipſe Synodalis Legatus. Cum Synodalibus literis Carthagine Alexandriam ad ſanctum Cyrillum, cum aliis ſanctorum Alipii & Auguſtini literis Alexandriâ profectus eſt Hieroſolymam ad ſanctum Hieronymum. Etenim Alipius & Auguſtinus fuerant magna pars iſtius Synodi, ideòque ejus Legato addiderunt ſuas de Pelagiana hæreſi literas ad ſuum in iſto bello ſtrenuiſſimum Commilitonem Hieronymum. Anſam ſcribendi præbuit Celeſtius, qui ſuâ ad Zozimum Pontificem appellatione Africanam inſigniter vexaverat, Romanam autem Eccleſiam fædiſſimè, ac nuperrimè deluſerat. An Innocentius ſolus, an ſimul cum Marcellino iverit Hieroſolymam, ignoro. Videtur iviſſe ſolus. Nam principales ipſorum termini fuerunt nimiùm diſparati. Quidquid ſit, ambo retulerunt Nicænos Canones cum ſancti Cyrilli & Attici literis, inſcriptis ad Aurelium, ac ejus Synodum. Sancti Cyrilli epiſtola ſcripta eſt anno iſtius ſæculi vigeſimo tertio, quarto poſt iſtam Synodum. Etenim proximum poſt epiſtolam Paſcha erat futurum decimo ſeptimo kalendas Maias, id eſt, die decimâ quinta Aprilis: Quod factum eſt anno iſtius ſæculi vigeſimo tertio. Et Paſchalis dies per Alexandriæ Patriarcham non ſolebat denunciari Eccleſiis, niſi ad Feſtum Dominicæ Epiphaniæ. Bonifacius Pontifex erat tunc adhuc ſuperſtes. Eſt enim iſto anno defunctus octavo kalendas Novembres. In

In Africano Codice ad ſancti Cyrilli & Attici epiſtolas habemus hanc annotationem: "Sanctus Cyrillus Authentica Concilii Ni„cæni, tranſlata de Græco, per Innocentium Presbyterum tranſ„mittit. Quæ, & etiam aliæ epiſtolæ, cum eodem Concilio „Nicænò per memoratum Presbyterum Innocentium, & Mar„cellum Sub-Diaconum Eccleſiæ Carthaginenſis, ſancto Bonifacio „Epiſcopo Romanæ Eccleſiæ ſub die ſexto kalendas Decembris „ſunt directa". Proindè circa Feſtum Epiphaniæ Innocentius Alexandriâ rediit in Africam. Exindè Epiſcopi tranſmiſſos Canones diſcuſſerunt, ac de ſuis rebus deliberarunt: Haud dubiè Synodaliter. Sexto kalendas Decembris eoſdem Legatos cum Nicænis Canonibus, ac ſuo circa hæc omnia judicio miſerunt ad ſanctum Bonifacium, haud dubiè ſupplicantes ſuam ſibi circa inferioris Cleri appellationes conſuetudinem confirmari, ac deinceps non infringi aut impeti. Verùm tunc ultra menſem defunctus erat Bonifacius, ac Celeſtinus Succeſſor ferè per menſem ſederat. Africana Eccleſia uſquè tunc iſta ignorabat. Ex his lucet labi Joannem Garnerium, ubi in Pelagiana hiſtoria aſſerit Innocentium Presbyterum ad conquirendos Nicænos Canones fuiſſe miſſum anno iſtius ſæculi decimo octavo, & nono decimo rediiſſe. Rectè tamen dubitat, an hic Legatus ſit idem cum laudato per ſanctum Hieronymum Innocentio. Etenim de ſuo Innocentio ſcribit ſanctus Hieronymus: "Quaſi nequaquàm in Africam reverſurus". Attamen hoc non evincit. Poterat enim tunc non velle, aut ex Superiorum Mandato non poſſe reverti.

His cognitis Africani Epiſcopi denuò fecerunt aliam Synodum. Ejus, uti & iſtius prioris, Acta perierunt, aut latent. Utcumquè tamen diſci poſſint ex hujus poſterioris relatione ad ſanctum Celeſtinum. Ejus verba, licèt ſuperiùs adducta, ſunt repetenda: "Optaremus, ſi quemadmodùm Sanctitas tua de Apiarii adventu „lætatos vos fuiſſe, miſſis per Compresbyterum noſtrum Leonem „literis intimavit, ita nos quoque de ejus purgatione hæc Scripta „cum lætitia mitteremus. Eſſet profectò & noſtra, & veſtra modò „alacritas certior: Nec feſtinata, nec præpropera videretur, quæ „adhuc tam de audiendo, quàm de audito præceſſerat. Adve„niente ſanè ad nos ſancto Fratre & Co-Epiſcopo noſtro Fauſtino, „Concilium congregavimus, & credidimus ideò cum illo miſſum, „quoniam ſicut per ejus operam Presbyterio ante redditus fuerat,

Universidad de Deusto
Biblioteca

„ità nunc posset de tantis criminibus, à Tabracenis objectis, eo „laborante purgari. Cujus tanta & tam immania flagitia decursum „nostri Concilii examen invenit, ut memorati patrocinium potiùs „quàm judicium, ac defensoris magis operam, quàm disceptatoris „justitiam superarent. Nam primùm, quantum obstiterit omni „Congregationi diversas injurias ingerendo, quasi Ecclesiæ Ro„manæ asserens privilegia, & volens eum à nobis in communionem „suscipi, quem tua Sanctitas, credens appellâsse, quod probare „non potuit, communioni reddiderat, quod minimè tamen licuit. „Quod etiam Gestorum ex lectione meliùs cognosces. Triduano „tamen laboriosissimo agitato judicio, cum diversa eidem objecta „afflictissimi quæreremus, vel moras Co-Episcopi nostri Faustini, „vel tergiversationes ipsius Apiarii, quibus nefandas turpitudines „occulere conabatur, Deus Judex fortis, justus, & longanimis, „magno compendio resecavit. Tetriore quippè, ac putidiore obsti„natione compressâ, quâ tantum libidinum cœnum impudentiâ ne„gationis volebat obruere, Deo nostro ejus conscientiam coarctante, „& occulta, quæ in illius corde, tanquàm in volutabro criminum „jam damnabat, etiam hominibus publicante, repentè in con„fessionem cunctorum objectorum flagitiorum dolosus negator „erupit. Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis ultro„neus se ipse convicit, atque ipsam quoquè nostram spem, quâ „eum & credebamus, & optabamus de tam pudendis maculis posse „purgari, convertit in gemitus: Nisi quoniàm istam nostram mœ„stitiam uno tantùm mitigavit, quod & nos labore diuturnioris „quæstionis absolvit, & suis vulneribus qualemcumquè medelam, „etsi invita ac suæ conscientiæ reluctante, confessione providit".

Hæc epistola non est Afrorum Antistitum prima ad sanctum Celestinum. Nec enim ipsi ex more gratulatur Pontificatum, nec circa ipsum fausta precatur. Solummodò habet in sui medio: "Præfato debitæ salutationis officio". Est scripta ex impetu, ideòque oblita consuetam præfationis reverentiam locare in exordio. Ex ipsa interim colligimus plura. Primò, quod in adductis ex Oriente Nicænis Canonibus missos à Zozimo Canones non videntes Africani Episcopi censuerint se fundatos adversùs Romanam Ecclesiam, ideòque reparati Apiarii caussam judicaverint retractandam. Et omninò retractarûnt. Quin & reparationem exufflarûnt. Ipsam anteà admiserant sub certis moderationibus, attamen absolutè, sine

sine dependentia à quovis successu circa Nicænos Canones. Et ecce nunc omnia circumducunt. Attamen ex alio principio. Adduxerunt enim nova ejus crimina, novasque probationes: Et de istis convictum, & confessum denuò dejecerant. Immo non dejecerunt, sed à Celestino Pontifice dejiciendum denuò transmiserunt ad almam Urbem. Appositis Apostolicæ Sedis manibus detulerunt antiquam reverentiam. Et Celestinus ipsum accepit cum gaudio, ejus reparationem innovavit & firmavit, & cum Faustino Episcopo reponendum remisit in Africam. Quæ omnia apud Afros sunt acta Synodaliter. Et ex his patet tàm Faustinum, quàm Apiarium frequenter ijsse & rediisse.

Ad Faustini reditum Africani Episcopi denuò adunarûnt Synodum. Et in ipsa Faustinus Apiarii Advocatum potiùs egit, quàm Judicem. Et ante omnia potenter obstitit omni Congregationi, diversasque ei ingessit injurias, asserens Romanæ Ecclesiæ privilegia. Nempè Africanos Episcopos durè increpavit, quod Apiarii factam à Zozimo ac Bonifacio reparationem fuissent ausi retractare, atquè ità patenter impingere in privilegia Romanæ Ecclesiæ. Asseveravit, quod insuper novissimæ ejus appellationi fuisset deferendum. Etenim hæc verba, "Credens appellasse, quod probare non potuit", manifestè laudant non primam ad Zozimum, sed longè posteriorem Apiarii appellationem ad Celestinum. Nempè dum Africani Episcopi ipsum voluerunt denuò degradare, ille novam interposuit appellationem. Et hæc videtur fuisse caussa, cur eum ipsi damnare non præsumpserint, sed damnandum transmiserint Pontifici. Et ipsam insuper negarunt, dicentes ab Apiario non posse probari. Quin & constanter adjecerunt: "Quod minimè tamen „licuit". Hoc est, quantumvis Apiarius appellasset, vestra tamen Sanctitas nequiit appellationem admittere, longè minùs ipsum reddere communioni. Nempè ob antiquam Africanæ Ecclesiæ consuetudinem, quam adducti Nicæni Canones non infirmabant.

Pergit Synodalis ad Celestinum Pontificem epistola: "Præfato „itàque debitæ salutationis officio, impendio deprecamur, ut dein„ceps ad vestras aures hinc venientes non faciliùs admittas, nec à „nobis excommunicatos in communionem ultra velitis excipere. „Quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum, facilè advertet Vene„rabilitas tua. Nam etsi de inferioribus Clericis vel Laicis videtur „sibi præcaveri, quantò magis hoc de Episcopis voluit observari, „ne in tua Provincia communione suspensi, à tua Sanctitate vel

„festinatò, vel præproperè, vel indebitè videantur communioni „restitui. Presbyterorum quoquè, & sequentium Clericorum im„proba refugia, sicut te dignum est, repellat Sanctitas tua: Quia „& nullâ Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africanæ, „& Decreta Nicæna sive inferioris gradus Clericos, sive ipsos Epi„scopos suis Metropolitanis apertissimè commiserunt. Pruden„tissimè enim, justissimèque providerunt quæcumquè negotia in „suis locis, ubi orta sunt, finienda: Nec unicuiquè Provinciæ „gratiam Spiritus Sancti defuturam, quâ æquitas à Christi Sacer„dotibus & prudenter videatur, & constantissimè teneatur. Maximè „quia unicuiquè concessum est, si judicio offensus fuerit Cogni„torum, ad Concilia suæ Provinciæ, vel etiam universale provo„care. Nisi fortè quisquàm est, qui credat unicuilibet posse Deum „nostrum examinis inspirare Justitiam, & innumerabilibus congre„gatis in Concilium Sacerdotibus denegare. Aut quomodò ipsum „Transmarinum Judicium ratum erit, ad quod testium necessariæ „personæ, vel propter sexus, vel propter senectutis infirmitatem, „multis aliis intercurrentibus impedimentis, adduci non poterunt? „Nam ut aliqui à tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ inveni„mus Patrum Synodo constitutum. Quia illud, quod pridem per „Co-Episcopum nostrum Faustinum, tanquàm ex parte Nicæni „Concilii, transmissistis, in Conciliis verioribus, quæ accipiuntur „Nicæni, à sancto Cyrillo Co-Episcopo nostro Alexandrinæ Ec„clesiæ, & à venerabili Attico Constantinopolitano Antistite, „ex authentico missis, quæ etiam ante hoc per Innocentium „Presbyterum, & Marcellum Sub-Diaconum, per quos ad nos „ab eis directa sunt, venerabilis memoriæ Bonifacio Episcopo, „Prædecessori vestro, à nobis transmissa sunt, in quibus tale aliquid „non potuimus reperire".

Infelix, devia, ac prævaricatoria epistola. Ante omnia rogat, ut Romanus Pontifex nullam deinceps ex Africa appellationem admittat: Neqùe Laici, neqùe Clerici, neqùe item Episcopi. Ut nullum ab Africana Ecclesia excommunicatum reddat communioni. Idque quia ità sancitur à Nicænis Canonibus. Epistola affirmat Romanas appellationes adeò non firmari per istos Canones, ut etiam Episcopis per istos interdicantur. Putatur respicere quintum Canonem. Verùm ille nimiùm manifestè sancit de solis Clerisis inferioribus: Nec video fucum, quo possit extendi ad Episcopos

Episcopos. Quare existimo Afros respexisse etiam ad quartum, ac præsertim ad sextum Canonem, per quos Metropolitis datur non modica potestas in creandis Episcopis. Afri videntur ipsam extendisse ad judicia. Quidquid sit, epistola singulariter rogat deinceps non admitti provocationes Presbyterorum, ac aliorum Clericorum. Ipsas appellat "Improba refugia". Nempè vetita per antiquam Africanæ Ecclesiæ consuetudinem. Et adjungit isti consuetudini per nullam Patrum definitionem esse vel in minimo derogatum. Ex quo discimus singulares Ecclesiarum consuetudines posse aboleri per generales Synodos: Istud tamen non censeri factum, nisi disertè exprimatur. Hæc regula est adeò antiqua.

Et suæ consequentiæ, quâ Nicænum Decretum extendit à Clericis ad Episcopos, epistola dat varias rationes. Primò, quia quævis negotia in suis, ubi orta sunt, locis oportet audiri, & finiri. Deinde, quod Provinciarum Synodis speranda sit non deesse Spiritus Sancti gratia, quâ causarum Justitia videatur ac teneatur. Tertiò, quod damnatis per duodecim Collegas Episcopis, immò & per pauciores damnatis Clericis non denegetur appellatio. Appellare & ipsi possint ad plenam Provinciæ Synodum, immò & ad universale Concilium totius Diœcesios. Et hoc videtur esse novellum Clericorum privilegium, datum ex occasione appellantis Apiarii: Quo tolleretur omnis ansa invocandi Romanam Ecclesiam. Quarta ratio est, quod Dominus Deus non sit credendus unicuilibet potiùs inspirare examinis ac judicii Justitiam, quàm innumerabilibus Synodaliter congregatis Episcopis. Est contumeliosa ratio. Appellatas causas Romanus Pontifex etiam tunc judicabat cum solo suo Cardinalium Episcoporum ac Presbyterorum Consistorio. Et ejus solius judicium isthìc prævalebat omnium suffragiis. At verò Afrorum Provinciæ, ac Synodi habebant numerosissimos Episcopos: Præsertim plena Diœcesios Synodus. Hinc adducta ratio affirmat credendum, quod Dominus Deus tanto potiùs numero inspiret veritatem, quam uni Episcopo Romano. Quinta ratio est, quod Transmarinum, seu Romanum Judicium nequeat esse ratum ac firmum: Quoniam ad ipsum adduci non valent testes, aliæque personæ necessariæ. Reponi poterat appellatæ causæ retractationem posse per Pontificem delegari in partibus, & isti Synodali judicio posse præfici ac præsidere Romanum è Papali Latere Legatum, coram quo omnes necessariæ sistantur personæ, &

quæ

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui ex ipsarum testimoniis, aut professionibus causſam judicet, aut certè instruat Pontifici referendam. Et istam potestatem in Pontifice agnovit, & confirmavit Sardicensis Synodus. Ad hoc igitur argumentum epistola occurrit, ac respondet: "Nam „ut aliqui tanquàm à tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ „invenimus Patrum Synodo constitutum. quia illud, quod „pridem tanquàm ex parte Nicæni Concilii exinde transmisistis, „in Conciliis verioribus non potuimus reperire.

Hæc sunt fundamenta, ex quibus ista Africana Synodus censuit non solis Clericis, sed etiam Episcopis Romanas appellationes interdici per Nicænos Canones, & pariter omnes committi suis Metropolitanis. Hoc est, inconcussis, ac inappellabilibus Metropolitarum Synodis. Per Metropolitas intelligit non solos Provinciarum Præfectos, sed etiam Diœcesion Primates, Exarchos, ac Patriarchas. Fuit horrenda audacia. Africani namque Episcopi usque tunc Romam semper appellaverant, ac posteà etiam perrexerunt appellare: Et ecce ista Synodus, dum de Apiarii facta per Zozimum reparatione se vindicare studet, tentat everitere ista omnia. Et Canones Nicænos intellexit pessimè. Quod enim hi Romanas appellationes non circumscribant, est nimis exploratum. Etiam semetipsam evertit ista Synodus. Africana namque Ecclesia est Romani Patriarchatus Diœcesis, ideòque Romanus Pontifex est ejus Patriarcha, ac supremus Metropolitanus. Proinde ad ipsum appellatio ex nullo colore potuit Episcopis interdici.

Præfata epistola affirmat Nicænos Canones fuisse in Africam transmissos à solo Cyrillo Alexandrino, soloque Attico Episcopo Constantinopolitano. Antiocheni nullam facit memoriam. Rationem adduxi superiùs. Aurelius Primas in sexta Carthaginensi Synodo, & ejusdem Synodi ad sanctum Bonifacium Pontificem relatio Antiochenam Ecclesiam præponunt Alexandrinæ. Possit eveniſſe casu. Possint etiam attendisse Antiochiam fuisse primam sancti Petri Apostoli, non per Vicarium discipulum, sed in propria persona Cathedram. Insuper Afrorum isto tempore Episcopi habuerunt modicam similium rerum notitiam. Infelix epistola addit, quod Innocentius Presbyter, ac Marcellus Sub-Diaconus Nicænos Canones, quos ex Oriente detulerant in Africam, etiam detulerint Romam ad Papam Bonifacium. Ex quo

quo colligitur, quod sanctus Bonifacius ipsos noluerit postulare è Græcia. Porrò Atticus Constantinopolitanus Episcopus obiit quinti sæculi anno vigesimo quinto, sexto Idus Octobris. Erat annus secundus Celestini Pontificis. Infelix ista epistola videtur junior. Etenim illa, quæ circa Apiarium, & omnem hanc litem Celestinus egit, videntur exegisse moras longioris temporis. Quod ipsum firmant sequentia epistolæ verba: "Nam de Fratre postro „Faustino, amoto jam pro suis nefandis nequitiis de Ecclesia „Christi dolendo Apiario, securi sumus, quod eum, probitate „ac moderatione tuæ Sanctitatis, salva fraterna charitate, ulteriùs „Africa minimè sustinere patiatur". Affirmant Apiarii degradationem fuisse tandem probatam, & confirmatam à sancto Celestino, & Faustinum Legatum aut rediisse Romam, aut fuisse revocatum. Et Afri supplicant deinceps non inquietari ejus disputationibus de privilegiis Romanæ Ecclesiæ. Manifestum est hæc omnia non potuisse peragi modico tempore.

Hæc epistola etiam memorat Legatos à Latere. Eosdem laudat in literis ad Faustum, Martinum, & alios Regiæ civitatis Archi-Mandritas magnus Leo Pontifex: "Propter causſam Epist. 28. „fidei, quam Eutyches perturbare tentavit, de Latere meo misi, „qui defensioni veritatis adsisterent". Laudat Julium Puteolanum Episcopum, Renatum sancti Clementis Cardinalem Presbyterum, ac Hilarum Cardinalem Diaconum, suos ad secundum Ephesinum Concilium Legatos. Eos exprimit, & laudat in literis ad Julianum Coënsem Episcopum, atque adjungit: "Quos è „Latere meo vice mea misi". Tituli origo est à Concilio Sar- Epist. 21. dicensi, sanciente varios modos, quibus Romanus Pontifex appellatas causſas possit retractare: "A proprio Latere Presbyteros „mittat". Est titulus mutuatus è Romano Imperio, & cum multis aliis ejusdem formulis translatus in Ecclesiam. Hinc de pœnalium in Donatistas legum executione scribit in sancti Augustini vita Beatus Possidius: "Propter quod perficiendum Cap. 13. „Honorius è Latere suo Tribunum, & Notarium Marcellinum „ad Africam Judicem miserat". Et in Francorum historia sanctus Gregorius Episcopus Turonensis: "Misit Rex Innacharium L. 4. C. 13. „& Scaptarium, primos de Latere suo". Et Marculfus Monachus in formulis: "Præsente Misso nostro, Illustri viro illo, L. 1 C. 40. „quem ex nostro Latere illuc pro hoc direximus". Plura istiusmodi

Universidad de Deusto
Biblioteca

modi teſtimonia adducit in ſuis Scholiis Hieronymus Bignonius. Phraſis ab Imperio, uti ad Eccleſiam, ità quoquè devenit ad Regna. Ejus virtutem exponit in quadrageſimi ſeptimi Pſalmi enarratione ſanctus Auguſtinus: "Quicumquè alicui cohærent, „Latera ipſius dicuntur. Nam & de aliquibus hominibus ſo„lemus ità loqui: Bonus homo eſt, ſed mala Latera habet. Id „eſt, ipſe quidem bonitate præſtat, ſed maligni ſunt, qui ei „ſunt conjuncti". Eumdem in ſenſum ſecunda Matiſconenſis „Synodus reprehendit quoſdam, qui Lateri Regis adhærent". Joannes Morinus de Papalibus è Latere Legatis ſcribit: "E La„tere mitti eſt velut è familia Pontificis, ex Officialibus & Pro„curatoribus Domeſticis in opus aliquod eligi, & deputari". Non benè. Etenim Julius Puteolanus Epiſcopus nequijt fuiſſe è ſancti Leonis familia, nec ejus Domeſticus Procurator, aut Officialis. Paſchaſius Queſnellus ſcribit: "Myſterio, meâ quidem ſententiâ, „vacant hæc verba, ſaltem quod ad præſentem locum attinet, „nec aliud ſignificant, quam", Hinc. "Id eſt, ex hac urbe, ex „his partibus". Et probat ex Græca epiſtolarum tranſlatione, veroſimiliter facta per Julianum Coënſem Epiſcopum, qui iſtius phraſios Romanum myſterium non poſſit ignoraſſe. Pro iſtis vocibus ille dumtaxat poſuit, "Hinc". Reſpondeo voces nec apud Romanum Imperium, nec item apud lacerata ex ipſo Regna vacaſſe myſterio, ideoque nec apud Eccleſiam. Et iſtud myſterium ſanctus Auguſtinus abundè expoſuit. Quapropter eſſe inter Pontificis Romani Latera eſt eſſe inter ejus in Romanæ Provincæ Synodo, aut Romanæ Eccleſiæ Conſiſtorio Adſeſſores. Et hi erant ejus Comprovinciales Epiſcopi, & Cardinales Presbyteri. Item Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus. Quam dignitatem Hilarus geſſit ſub ſancto Leone. Hinc Dulcitius Notarius non mittebatur è Latere. Nec item Cardinales Diaconi. Quia Pontifici in ſacro Tribunali, Conſiſtorio, aut Synodo tunc non aſſidebant. Hodie adſident: Et quidem ante Epiſcopos. Item hodiè Romanus Pontifex vix adunat Synodum ſuæ Provinciæ: Pleraque agit in Conſiſtorio. Et iſthic ei adſident omnes, & ſoli Cardinales. Hinc hodiè illi omnes & ſoli poſſint eſſe Legati à Latere. Proindè Papale Latus hodiè eſt ejus adſeſſio in Conſiſtorio. Eodem modo exponi debent Latera Laicorum Principum.

CAPUT

CAPUT XXX.

An hæc omnia per & circa Apiarium Geſta ſint authentica?

MArcus Anthonius Capellus edidit inſigniter eruditum de Romanis Afrorum appellationibus opuſculum, in quo rectè docet, ac lucidè demonſtrat Africanis Epiſcopis ſemper, Africanis autem Clericis numquàm licuiſſe provocare ad Sedem Apoſtolicam, ideòque ſextam Carthaginenſem Synodum, Synodales ad ſanctum Bonifacium, & Celeſtinum literas, omniaque circa Apiarium Acta eſſe ſpuria figmenta. Fateor ipſum non loqui ſine fundamentis. Ego tamen non auſim iſta probare. Etenim iſtam Synodum, iſtas epiſtolas, iſta Geſta, tanquàm legitima, & authentica, laudant Dionyſius Exiguus, antiquus Africanæ Eccleſiæ Codex, alia antiqua Africanorum Canonum Collectio, plures Gallicanæ Synodi, Trullana Synodus, Synodus octava, Hincmarus Rhemenſium Metropolita, aliique plures Collectores Canonum. Attamen eruditi iſtius viri argumenta non ſunt frivola, ideòque audienda. Primum eſt: "Baronius de hac controverſia ſcribens, „dicere coactus eſt Acta ſextæ Synodi non exſtare, hoc argu„mento. Quod in Concilio inducuntur Legati cum Commonito„rio Pontificis Zozimi, à Patribus petentes, ut decernerent „quod Presbyteri, & cæteri inferiores Clerici, damnati ab Or„dinariis ſuis, provocare poſſent ad Epiſcopos vicinos, ante„quàm adirent Concilia Provincialia, Patreſque id facere de„trectâſſe, niſi ſub conditione; tamen conſtat quod Milevi „ante aliquot annos, & Carthagine anno ſuperiori omninò ità „fieri ipſimet conſtituerant". Adducit iſtos Canones, & proſequitur: "Et nihilominùs ſextæ Synodi Acta inducunt Patres „ità loquentes, ac ſi Canonem iſtum neque conſtituiſſent, neque „conſtitui vellent, neque de eo ulla unquam mentio facta fuiſſet. „Mihi certè hoc argumentum magni ponderis eſt, & plus pro-

„bat, quàm putavit Baronius. Neqùe enim scio componere „Acta ista cum Canone, sed ut fert mea opinio, vel Canon „Acta, vel Acta Canonem tollunt". Respondeo hæc facilè „conciliari. Etenim Canon non ante aliquot annos à Mi„levitana, sed priori dumtaxat anno prodijt à Carthaginensi Synodo. Idqùe ob reverentiam Apostolici Commonitorii. Prodijt ab illa Synodo, quæ celebrata est post adductam Zozimi Tractoriam contra errores ac personas Pelagii atque Celestii. Tum Pontifici placere satagentes Africani Episcopi, Tractoriam confirmârunt per plura Decreta de Divinæ gratiæ auxilijs: Ac item in Commonitorii gratiam ediderunt Canonem, permittentem Clero provocare ad vicinos Episcopos. Eundem confirmarunt anno sequenti in sexta Synodo. Verùm tunc addiderunt aliquod temperamentum, seu aliquod Interim. Res infra elucidabitur. Eruditus vir labitur in communem errorem, qui jam laudatos Carthaginensis Concilii Canones transcribit in nescio quod Milevitanum.

Secundum ejusdem Doctoris argumentum est hoc: "Dice„bamus inter hæreticorum objectiones ex Actis & epistolis de „hac controversia isthæc haberi. Primò, Legatos à Zozimo „cum Canonibus Sardicensibus nomine Nicænorum missos in „Africam. Secundò, errore à Patribus detecto, illos scripsisse „ad Zozimum, placere quidem sibi, ut ex Africa Romana Sedes „appellaretur, quousqúe authentica Canonum Nicænorum re„perirentur. Ea tamen se perquirere velle, quia in exempla„ribus Nicænis, quæ erant in Africa, Canones illi desiderabantur. Tertiò, anno sequenti, octavo kalendas Junii, causa „repetita, ex Originali Ceciliani Episcopi Carthaginensis Com„monitorium Zozimi fuisse falsi convictum, sed Legatis pro „eo pugnantibus, communi consensu decretam Legationem ad „Ecclesias Alexandriæ, Antiochiæ, & Constantinopolis, quæ„situm vera exemplaria Nicæna. Quartò, ea directa ad Boni„facium Zozimi Successorem hoc anno, qui fuit post Consulatum „Honorii duodecimum, & Theodosii octavum, sexto kalendas „Decembris, cum literis Cyrilli Alexandrini, & Attici Episcopi „Constantinopolitani, quæ illìc referuntur".

Notandi hic sunt aliqui Lapsus. Primus est, quod Africani Patres post detectum errorem Zozimo scripserint sibi placere, ut usquè ad reperta, ac sibi demonstrata Nicænorum Canonum exemplaria

plaria Romanæ Afrorum appellationes procederent. Etenim ista scripserunt non post detectum errorem, sed post obortum circa Canones dubium. Verba sextæ Synodi sunt clara: "Frater noster Alipius „dicere dignatus est dubios esse Canones. Cum jam in dubium „Canones venerint". Post detectum errorem Episcopi isti, vel potiùs istorum Episcoporum aliqui Romanas etiam Episcoporum appellationes penitùs excusserunt. Secundus Lapsus est, quod Zozimi Commonitorium fuerit ex originali Ceciliani Codice falsi convictum. Fuit dumtaxat vocatum in dubium. Si fuisset convictum, molestissima Legatio erat supervacanea. Tertius Lapsus est, quod Legati pro Commonitorii veritate pugnaverint. Etenim Faustinus Episcopus palam admisit ipsum esse dubium. Et omninò noverat Canones istos esse Sardicenses, non Nicænos. Quartus Lapsus est, quod ista Legatio fuerit decreta communi consensu. Etenim Faustinus Legatus censebat rem referendam Sedi Apostolicæ, & sine ejus Beneplacito nihil esse tentandum. Quintus Lapsus est, quod ista exemplaria fuerint ad sanctum Bonifacium transmissa post duodecimum Honorii, & octavum Consulatum Theodosii. Etenim isto tempore Africani Antistites istos Canones nondùm viderant, ideòque nec miserant ad Pontificem. Sanctus Cyrillus eos non misit in Africam, nisi anno vigesimo tertio quinti sæculi.

Audiamus nunc reliquum argumenti: "Verùm totam hanc „narrationem esse commentitiam & fabulosam, multa convincunt. „Primùm in Codice Africano, qui lectus fuit in hoc postremo „Carthaginensi Concilio, relata fueré omnia Concilia plenaria, quæ „sub Aurelio Episcopo ejus urbis habita fuerant à Consulatu Theo„dosii tertio, & Abundantii, qui incidit in annum Christi trecen„tesimum nonagesimum tertium, usque ad diem octavum kalendas „Junii, anni quadringentesimi decimi noni. In eo tamen non „istius Concilii sub Zozimo celebrati, non Legationis ab eo ad „Africanos decretæ, non controversiæ de appellationibus agitatæ, „non literarum quæ inde ad Zozimum scriptæ fuerant, apparet „vestigium ullum. Hæc tamen in primis & scribenda, & legenda „erant, si facta fuissent, maximè eum minima quæque suo tempore, „& loco ibi recensita videantur". Respondeo in isto Codice, licèt non habeatur sexta Carthaginensis Synodus, haberi tamen ejus Synodales ad sanctum Bonifacium literas, in quibus est totius Synodi compendium. Habetur & posterioris Synodi ad Celestinum epi-

ſtola. Quis fuerit Codicis author, infra diſquiretur. Quiſquis fuerit, ad Canonem centeſimum ſeptimũ habet hanc ſubnotationem: "Geſta hujus Concilii ideò non deſcripſi, quoniam Provinciale, „non univerſale celebratum eſt". Eadem de cauſſa prætermiſit inſerere ſextam Synodum. Etiam Acta Synodi, quæ ad Celeſtinum dedit devias literas. Has ſolas, unà cum aliis ad Bonifacium, cenſuit ſufficere ad inſtructionem, immò ad deſtructionem Africanæ Eccleſiæ. Quare hìc Codex nequaqam fuit lectus ad ſextam Synodum. Eſt enim ipsâ manifeſtè poſterior. Res ſuo loco diſcutietur.

Marcus Anthonius pergit in iſto argumento : "Deindè cum „Concilium plenarium contra Pelagianos habitum fuerit anno quadringenteſimo decimo octavo, menſe Majo, & in eo actum non „ſit de hac controverſia, ſi ejus gratiâ Zozimus aliud plenarium „anno illo celebrari voluit, ante autumnum facere id non potuit. „Neque poſt. Enimverò Patres Africani de rebus à ſe Carthagine „decretis ſcribere ad eum non potuiſſent, quia anno illo exeunte „è vivis exceſſit. Scripſiſſe tamen ad eum adhuc viventem, teſtatur „epiſtola, quæ ad Bonifacium ejus Succeſſorem data aſſeritur anno „ſequenti. Tantùm verò abeſt, ut autumno illo Zozimus Tractoriis ſuis Patres Africanos ad Concilium plenarium Carthagi„nem convocarit, ut eo ipſo tempore pleroſque illorum aliò abire „compulerit, quemadmodùm Auguſtinus fidem facit epiſtolâ ad „Optatum". Adducit hujus epiſtolæ, necnon & ſancti Poſſidii teſtimonium, ex quibus conſtat ſanctum Auguſtinum unà cum ſancto Alipio, & laudato Poſſidio fuiſſe tunc à ſancto Zozimo Legatum in Cæſaræenſem Mauritaniam. In iſta Legatione ſanctus Auguſtinus Cæſarææ diſputavit cum Emerito Donatiſtarum iſthic Epiſcopo, & Acta affirmant iſto anno id contigiſſe duodecimo kalendas Octobris. Hinc vir eruditus proſequitur : "Quomodò „ergò Concilium plenarium Carthaginem autumno illo Zozimus „contraxit, ſi Epiſcopos Mauritanos, & Numidas menſibus illis „Cæſaræam ablegavit ? Et inter cæteros Alipium, Auguſtinum, „& Poſſidium, quos in cauſſa appellationum Legatos Provinciæ „Numidiæ Carthagine Acta illa conſtituunt". Reſpondeo hæc fuiſſe acta in Synodo adunata contra Pelagianos. Iſthic enim tractatum fuit de Romana appellatione Celeſtii, atque ex ea occaſione de cunctis ad Apoſtolicam Sedem appellationibus. Et circa Clericorum appellationem prodierunt duo Canones, quos communis error adſcribit

bit Synodo Milevitanæ. Porrò eruditus ille vir labitur hìc in duobus. Primò, quod dicat non ſolos Numidas, ſed etiam Mauritanos Epiſcopos tunc à Zozimo fuiſſe Legatos Cæſaræam. Legati enim fuerunt ſoli tres laudati Nũmidæ. Alter Lapſus eſt, quod ſupponat plenarias Afrorum Synodos tunc fuiſſe convocatas per Tractoriam Romani Pontificis. Nullum eſt iſtiuſmodi exemplum. Convocatæ ſemper fuerunt per Tractoriam Carthaginenſis Archi-Epiſcopi.

Audiamus & tertium argumentum : "Gravius eſt, quod tam „Actorum, quàm epiſtolarum doctrina pugnet cum doctrina Afri„cæ Catholica, quæ tum omnium Catholicorum ore contra Do„natiſtas prædicabatur. Immò aufert Pontifici Romano eam po„teſtatem, quam illo tempore Donatiſtæ ipſi ut legitimam, & Ca„nonicam agnoſcebant, ſacrilegium arbitrantes eam vel Facto, vel „Dicto violatum ire. Epiſtolæ enim ad utrumque Pontificem „ſcriptæ, & Acta illa ſumere videntur eos aliam poteſtatem non „habere, niſi quæ illis in Concilio Nicæno conceſſa fuiſſet, maximè „in appellationibus Epiſcoporum. Quare Patres illi eas tantùm ſe ad„miſſuros eſſe dicunt, quouſquè authentica Nicæna reperiantur, ad „quorum amuſſim totam poteſtatem Papæ collimari volunt. Catholici „tamen non à Concilio Nicæno, ſed ante Concilium Nicænum Afri„cam ſubjectam fuiſſe Romanæ Sedi profitebantur, & appellationes „Epiſcoporum ad Tranſmarina longè antiquiores decantabant" Hunc fuiſſe & Catholicorum & Donatiſtarum perpetuum ſenſum demonſtrat ex S. Auguſtino, & proſequitur: "Adeò temerarium & ſacrilegum putavit Auguſtinus negare Apoſtolicæ Sedi jus cognoſcendi „de judiciis Eccleſiæ Africanæ etiam ante Nicænum Concilium, ut „ne Donatiſtas quidem id auſuros, compertum haberet. Et ipſe „tunc, datis hujuſmodi literis, cum univerſa Africa hoc crimine „ſe obſtrinxerit ? Donatiſtæ autem, veriti negare poteſtatem Ro„mani Pontificis in Africana Judicia, ad calumnias converſi aliquid „aliud cauſſari cœperunt, ut conſtat ex collatione tertiæ diei contra „Donatiſtas". Tunc Donatiſtæ, "inquit Auguſtinus", ipſum Melchiadem cœperunt crimine traditionis arguere, & dicere Majores ſuos propterea illius Judicium refugiſſe, quod Traditor fuiſſet. "Si verò „adeò planum fuiſſet, quod Africa tunc Juriſdictioni Papæ ſubjecta „non eſſet, ut nunc dicunt hæretici, quis ſibi perſuadeat Donatiſtas „non potiùs hoc in pulvere gradum fixuros, quam in lubrico illo, „unde è veſtigio turpiter dejecti fuere" ? Reſpondeo his argumentis firmè

firmè concludi, ac demonstrari, quod Romanę Episcoporum appellationes semper viguerint in Africa : Quod ipsas professi sint etiam Donatistę. Ac proindè Scripta ad Celestinum epistola palàm evertit perpetuam, & constantem Africanæ Ecclesiæ consuetudinem. Non tamen fidem Catholicam. Aurelius enim per iracundiam turbato mentis oculo putavit se videre in Nicænis Canonibus, quod minimè videbat Alia est ratio epistolæ ad Bonifacium. Hæc enim manifestè agit non de Episcopalium appellationum substantia, sed de sola forma Sardicensi. Agit de substantia solarum appellationum Clericalium.

Ad formandum quartum argumentum Marcus Anthonius Capellus adducit sancti Augustini verba ex laudata superiùs ad quosdam Donatistarum Antistites epistola, & concludit : "Augustinus, „& ore Augustini Africa tota, vitio vertebat Secundo Episcopo „Tigisitano, quod adhortatus non fuisset Episcopos Synodi suæ, „ut Romam Cecilianum, & alios Catholicos accusatum irent. Quod „passus esset eos excommunicatos declarari, antequàm judicio Ec„clesiæ Transmarinæ à corpore Ecclesiæ universalis abscinderentur. „Exprobrabat Donatistis, quod innocentiæ Catholicorum conscii, „ausi non fuerint adire Romanum Tribunal uti debebant". Et hæc omnia sunt longè verissima : Per Petrum de Marca, Paschasium Quesnellum, & Scriptorem Anonymum nunquam subvertenda. Eruditus vir pergit ad infelicem epistolam : "Et erit qui credat ho„mines ista dicentes, ista scribentes, detrectasse tunc subire Ro„mana Judicia ? Ad sola Decreta Nicæna omnem potestatem Ro„mani Pontificis retulisse ? Illi vitio vertisse, quod excommuni„catos in Africa Romæ ad communionem restituerit ? Quod cau„sas finiri non pateretur in Provinciis, in quibus ortæ essent ? Non „erat Africa tunc & si fuisset Africa, non erat Augustinus tam „versatilis, & adeò vel prodigus verecundiæ, vel inops pruden„tiæ, ut eadem hinc arguere, hinc laudare, hinc asserere, inde „evertere posset, & fidem Christi antiqua Pœnorum fide tractare". Adducit laudatas sancti Augustini ad sanctum Celestinum de Fussalensi Anthonio literas urget scriptas isto ipso tempore, & ex ipsis concludit esse impossibile ut Augustinus tunc scripserit aut subscripserit præsentes infelicissimas literas ad eundem Pontificem. Respondeo hæc esse verissima, & ex isto argumento, ut ipse has, ità Petri de Marca Sectatores studeant istas literas proscribere ad spuria, ac stramineа figmenta. At certum est ambas esse authenticas. Nempè Augustinus, Alipius, Possidius, ac alii meliores Afrorum Episcopi retraxerunt manus ex istius litigii tabula, & infelicissimis literis noluerunt subscribere.

Eruditus interim vir nervosè demonstrat istam Aurelii epistolam esse infelicissimam, & scatere erroribus. Primus est in his verbis de quinto Nicæno Canone : "Nam etsi de inferioribus Cle„ricis, vel Laicis videtur præcaveri, quantò magis hoc de Episcopis „voluit observari" ? Est argumentum à minori ad majus. Marcus Anthonius Capellus rectè respondet esse "vanissimum, quod ex „diametro pugnet cum primis principiis Patrum Africanorum". Et demonstrat ex laudata sancti Augustini epistola ad quosdam Donatistarum Episcopos : "Neque enim de Presbyteris, aut Dia„conis, aut inferioris ordinis Clericis, sed de Collegis agebatur, „qui possent aliorum Collegarum, & præsertim Apostolicarum „Ecclesiarum Judicio causam suam integram reservare". Et commentatur : "Quare Patrum Africanorum Asserta erant, de Judiciis „Transmarinis licere Episcopis, quod non licebat Presbyteris ; pro„hiberi Presbyteris, quod non prohibebatur Episcopis. Author „verò epistolarum hoc illis argumentum appingit : Si non licet „Presbyteris, quantò minùs Episcopis ? Si prohibetur Presbyteris, „quantò magis Episcopis" ? Est reverà ineptissimum argumentum. Nempè ira viri, uti Dei Justitiam, ità & veritatem non operatur.

Secundus epistolæ error est in his verbis : "Quia & nulla Pa„trum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africanæ, & Decreta „Nicæna sive inferioris gradus Clericos, sive ipsos Episcopos suis „Metropolitanis apertissimè commiserunt". Marcus Anthonius Capellus rectè scribit : "Epistolarum Author paulò ante non aper„tissimè, sed per consequentiam inferebat, quod Episcoporum Ju„dicia ex Decretis Nicænis in suis quibusquè Provinciis finiri de„berent, quia scilicèt de Presbyterorum & Laicorum causis Nicæ„ita Decretum erat. Nunc autem oblitus sui non ampliùs per con„sequentiam, sed apertissimè id ibi decretum dicit. Ego autem di„co : Neque apertissimè, nequè per consequentiam". Adducit quintum Nicænum Canonem, & prosequitur : "Hic est Canon ille „de Judiciis, in cujus visceribus Author iste apertissimè vidit po„testatem Metropolitanorum in judicandis Episcopis. At ego video „quidem in illo potestatem, quam habent Episcopi, excommuni-

Universidad de Deusto
Biblioteca

„candi Clericos, & Laicos ſuæ curæ ſubjectos. Video Clericos & „Laicos excommunicatos in una Provincia, in alia ad commu„nionem admitti non debere. Video Clericorum & Laicorum cauſas „ſubſidiaria per appellationem actione ſubjectas eſſe Judiciis Syno„dorum Provincialium. Video ſic excommunicatos poſt confir„matam Epiſcopi ſententiam à Synodo Provinciali, ut verè excom„municatos ab omnibus debuiſſe vitari, uſquèquo reſtituerentur, vel „ab Ordinario, vel à Synodo Provinciali. Et video demùm Con„cilia Provincialia bis quotannis ob hujuſmodi cauſſas convocari „debuiſſe. At quod Epiſcoporum cauſſæ, & eorum Judicia Me„tropolitanis deferantur, hìc nullo modo video". Longè minùs in iſto canone ego video, quod Epiſcopi Metropolitarum, aut etiam Provincialium Synodorum judiciis debeant acquieſcere, neq; valeant ulteriùs provocare. Quod tamen epiſtolæ author fuerit ſui oblitus, non auſim dicere. Circumflexit ſe in omne latus, ut errori reperiret adjutoria, & fomenta.

Eruditus ille vir etiam Zozimi Pontificis ad Afros Legationem, & omnem Apiarii Presbyteri ſeriem cenſet eſſe fabulam. Audi rationem: "Nihil eſſe ſolet tam abſurdum & incredibile, quod „non aliqua veriſimilitudine poſſit ſuaderi. Hoc tamen quod fingitur „de Canone Sardicenſi à Zozimo in Africam miſſo eſt adeò abſurdum, „ut quidquid huic ſtabiliendo excogitari & confingi poteſt, id omne „ad primum mentis obtutum quaſi fumus diffluat & evaneſcat. Si „enim, ut vidimus, Africa tota pacificè admittebat appellationes „ſuas ad Romanam Sedem, ut ſemper admiſerat, ſi ipſamet hanc „poteſtatem Papæ, tanquàm rem omninò certam, & ſanctam, Do„natiſtarum defectioni publicè tunc objectabat, certè non erat unde „Zozimus moveretur ad mittendum Canonem in Africam, ut ibi Ro„manam Poteſtatem aſſertum iret". Reſpondeo nullum apud Afros uſque ad Aurelii Lapſum fuiſſe dubium de Romanis Epiſcoporum appellationibus. Et uſque ad Zozimum Pontificem nulla fuit dubitatio de provocationibus Clericorum. Has lites excitavit audacia Apiarii Presbyteri. Et hâc occaſione Zozimus etiam Epiſcoporum appellationes voluit formare ad normam Sardicenſem. Porrò hæc omnia ad fabulas proſcribere eſt non tentanda audacia. Superiùs adduxi rationes.

Quæſtio eſt, Quo fundamento ſanctus Auguſtinus dicatur non concurriſſe ad iſtam infelicem epiſtolam? Etenim etiam ipſa con-

tinetur in Africano Codice, ipſamque ſuo Codici item inſeruit Dionyſius Exiguus: At verò Africanus Codex eſt Synodale opus, ad quod ſanctus Auguſtinus non poſſit non concurriſſe. Reſpondeo non eſſe Synodale opus. Uti Dionyſius Exiguus, Theodoretus, Joannes Scholaſticus, Ferrandus Diaconus, Creſconius Epiſcopus, aliique plures privato ſtudio compilarunt ſuos Codices, ita etiam prodiit Codex Africanus. Lucet ex ſuperiùs adducta ſubnotatione ad Canonem centeſimum ſeptimum: "Geſta hujus Concilii ideò „non deſcripſi, quoniam Provinciale, non univerſale celebratum „eſt". Quis non videat hujuſmodi ſubnotationem non proceſſiſſe à Synodali dignitate? Collector videtur fuiſſe quis Aurelii adversùm Romanas etiam Epiſcoporum appellationes Aſſecla. Hinc Synodalia ſub Zozimo Pontifice de his verbis Acta, quæ ſuo loco & ordine poni expediebat, poſuit in capite: Et in Codicis fine infelicem epiſtolam ad Celeſtinum Pontificem. Quo infelix hæc contentio eſſet Codicis alpha, & omega. An hic Compilator ſit idem cum Compilatore alterius iſtius Collectionis, ignoro. Interim ambo habuerunt eundem ſcopum, quem poſterior exponit ad ſexageſimum Canonem: "Hujus Concilii Geſta ideò non ex in„tegro deſcripſi, quoniàm magis ea, quæ in tempore neceſſaria „fuerunt, quàm generalia conſtituta ſunt. Sed ad inſtructionem „Studioſorum ejuſdem Concilii Brevem digeſſi". Diſertè profitetur ſe compilaſſe ad ſolam utilitatem Studentium. Verus Africanæ Eccleſiæ Codex ſuo loco oſtendetur.

Porrò ſanctum Auguſtinum iſti infelici epiſtolæ non adſenſiſſe, eſt ſupra oſtenſum. Et hoc ipſum evincit epiſtolæ inſcriptio: "Ce„leſtino Aurelius, Palatinus Anthonius, Tutus", &c. Palatinus eſt omninò ille Boſetenſis, vel cujuſvis alterius Sedis Epiſcopus, qui adfuit Carthaginenſi Proconſularis Provinciæ Synodo adversùm Pelagianos. Nec legendum eſt, "Valentinus". Quod enim tantæ graſſationis fundamentum? Hæc ſubſcriptio demonſtrat Valentinum Vajanenſem Epiſcopum, Numidiæ Primatem, ſi fuerit adhuc ſuperſtes, hiſcè Aurelii auſibus non adfuiſſe. Quod ipſum patet ex adductis ſancti Auguſtini ad Celeſtinum Pontificem literis. Iſthic Valentinus Primas Romanam Anthonii Fuſſalenſis Epiſcopi appellationem adjuvat apud Bonifacium Pontificem, ideoque certum eſt ipſum ſub Celeſtino Succeſſore non recantaſſe. Et planè apparens eſt omnem Numidiæ Synodum fuiſſe ejuſdem mentis. Omnis

Universidad de Deusto
Biblioteca

enim Anthonii appellationem fuit venerata. Et Augustinus erat illi mens, os, & lingua. Quarè pleriqùe Episcopi fuerint secuti ejus judicium. Proindè præsens Anthonius non est ille, qui adfuit laudatæ Carthaginensi Synodo. Est aut Fussalensis, aut ille nescio cujus Sedis alius, qui adfuit Milevitanæ Numidarum Synodo contra Pelagianos. Quisquis fuerit, Alipius, Augustinus, & Possidius erant seniores, & debebant utrumquè præcedere, ideoque certum est ipsos non adfuisse. Uterque Anthonius erat ex Junioribus Afrorum Episcopis, atquè inde discimus solos Juvenes Aurelio adhæsisse. Sanctus Papa Innocentius solebat Aurelio familiariter, ac frequenter scribere: At verò nec Zozimus id fecit, nec Bonifacius, nec Celestinus. Insuper Aurelius, licèt laudatissimus quoad cætera Episcopus, non apparet in Romanis Sanctorum tabulis. Nempè ob hunc finalem Lapsum. Si ad ipsum Augustinus, Alipius, & Possidius fuissent cooperati, etiam ipsi essent excluſi. Nequaquàm ad Gallicanos Episcopos scripsisset Celestinus Pontifex: "Augustinum, sanctæ „recordationis virum, pro vita sua atque meritis in nostra com„munione semper habuimus, nec unquàm hunc siniſtræ suspicionis „saltem rumor adsperſit, quem tantæ scientiæ olim fuisse memini„mus, ut inter Magistros optimos etiam antè à meis Decessoribus „haberetur. Benè ergò de eo omnes in commune senserunt: Utpotè „qui cunctis & amori fuerit, & honori". Non solummodò ob rectam de Divinis auxiliis doctrinam, sed etiam propter sanctam, & ab omni etiam suspicione immaculatam vitam, aliaque merita: Utiqùe circa Romanas appellationes. Propter hæc cunctis Romanis Pontificibus fuit & amori, & honori.

CAPUT

CAPUT XXXI.

An inferior Africanæ Ecclesiæ Clerus in nullo unquam casu potuerit Romam appellare?

REspondeo potuisse. Etenim de hæresiarcha Celestio scribit in suo super ipsius nomen Commonitorio Marius Mercator: "Celestius quidam, Eunuchus matris utero editus, discipulus & auditor „Pelagii, ante viginti plùs minùs annos egressus ex Urbe Romana, Carthaginem Africæ totius „, Metropolim venit, ibiq; de infrascriptis Capitu„lis apud Aurelium Episcopum memoratæ urbis per libellum à quo„dam Paulino Diacono sanctæ memoriæ Ambrosii Mediolanensis E„piscopi, est accusatus, sicut Gestorum confectio se habet quibus idem „libellus insertus est, tanquàm ipse hoc non solùm doceret, sed & „per Provincias conspirantes sibi diversos, qui hæc per Populos „dissemināret, misisset". Enumerat hæreticos Celestii articulos, & pergit: "De quibus omnibus Capitulis Patres, & Episcopi Re„gionis illius restiterunt Celestio, & jusserunt ut eadem condemna„ret, quia essent hæretici sensus. Sed Celestius nullo modo acquies„cens, quin immò resistens Actis eisdem, Ecclesiastica communio„ne privatus est. A qua sententia ad Romani Episcopi examen cre„didit appellandum. Quimox idem, appellatione neglectâ, Ephe„sum Asiæ urbem contendit, ibique ausus est per obreptionem lo„cum Presbyterii petere.

Ejusdem appellationis meminit Zozimus Pontifex in literis ad Aurelium Primatem, ac alios Afrorum Episcopos: "Pariter vobis„cum voluimus habere Tractatum de illo, qui apud vos sicut ipsi „per literas dicitis, fuerat accusatus, & ad nostram qui se asse„reret innocentem, non refugiens Judicium ex appellatione pristinâ, „venerit Sedem, accusatores suos ultrò deposcens, & quæ in se „crimina per rumorem falsò dicebat illata condemnans". Et Celestii accusator Paulinus in directo ad Zozimum Pontificem libello: "Apud Sedem Apostolicam nihil agere potui, quia is, qui ad eam

„provocaverat, defuit, quem oportuerat utique tuæ appellationis „merita prosequi, maximè cum nihil agente appellatore, secun- „dùm etiam humanas leges, superior sit semper ille, qui vicit". Et Facundus Hermianensis in Byzacena apud Afros Provincia Epi- L. 3. C. 7. scopus: "Invenient Beatum Zozimum, Apostolicæ Sedis Antisti- „tem, contra sancti Innocentii Decessoris sui sententiam, qui „primus Pelagianam hæresim condemnavit, fidem ipsius Pelagii, „ejusque complicis Celestii, quem in Ecclesia Carthaginensi con- „victum, atque appellantem Apostolicam Sedem, & ipse Gestis „discusserat, tanquàm veram & Catholicam laudantem, insuper „etiam Africanos culpantem Episcopos, quod ab illis hæretici „crederentur, cum necdum ipsi Africanis Episcopis dolos eorum „multò manifestiùs detegentibus memoratos Pelagium & Celestium putaret Orthodoxos".

Laudata Carthaginensis Synodus fuit habita anno duodecimo quinti sæculi. Marius Mercator affirmat adfuisse Patres & Episcopos istius regionis. Videtur intelligere solam Proconsularem Provinciam. Etenim S Augustinus, ordinarius Numidiæ ad generales Synodos Legatus, in libro de Gestis Pelagii disertè scribit de hac Synodo: "Ubi quidem ipse non fui". Eodem in libello Cap. 11. scribit: "Celestius ad Judicium Carthaginensis Ecclesiæ perdu- „ctus, Episcoporum sententiâ condemnatus est". Appellat Carthaginensis Ecclesiæ Judicium, atque ita indicat fuisse solum Presbyterium istius Ecclesiæ, habens tamen adjunctos quoidam Episcopos. Nam & talem Conventum S. Augustinus pro electione sui Successoris Eradii, & pro Pelagii causa celebravit Joannes Episcopus Hierosolymæ. Attamen in Apologetico Paulus Orosius scribit Celestium isthic "plurimis judicantibus Episcopis" fuisse proditum, auditum, convictum, atque confessum. Et ab Ecclesia detestatum aufugisse ex Africa. Si tamen opus istud sit verè Pauli Orosii. Interim præfatum Hierosolymæ Conventum fuisse solius Presbyterii, disertè scribit S. Augustinus in laudato libro de Gestis Pelagii. Verùm an liber iste sit Pauli Orosii, est alia quæstio. Et plura, suo tempore adducenda, suadent atque persuadent non esse. Attamen non abnuo, quin ista fuerit Provincialis Synodus. Quidquid sit, Celestius non ad generalem istius gentis Synodum, sed proximè appellavit ad Sedem Apostolicam. Et nequè Aurelius, nequè quis alius Episcopus, licèt tunc Apiarii appellatio acerrimè disceptaretur, interceſſit. De

De Venerabili Paulino Diacono scribit imperitus Iacobi Sirmondi Prædestinatus: "Dum Celestius apud Carthaginem doceret posse ho- „mines sine peccato esse, sibi naturâ sufficiente solâ humanâ, restitit ei „quidam Paulinus Diaconus, Defensor & Procurator Ecclesiæ Medio- „lanensis". Eundem errorem fuisse apud Carthaginem à Celestio defensum scribit iste libellus Pauli Orosii. At verò Marius Mercator affirmat contrarium. Adducit omnes Celestii isthìc discussos articulos: Omnes sunt de solo originis peccato, nullus de natura, aut gratia. Quod ipsum in libro de originali peccato confirmat sanctus Augustinus. Et hoc est unum ex argumentis, quæ suadent istum libellum non esse Pauli Orosii. An Paulinus Diaconus aliquandò fuerit Mediolanensis Ecclesiæ Defensor & Procurator, est incertum. Possit fuisse. Etenim Marius Mercator affirmat fuisse Diaconum sancti Ambrosii. Ex quo discimus esse illum ipsum, qui ad sancti Augustini preces scripsit vitam laudati Patris. Præsentis Synodi tempore erat Diaconus, & forsitan Archi-Diaconus Carthaginensis Ecclesiæ: Propter Clericorum inopiam eò missus à sancto Simpliciano, aut sancto Venerio. Sanctus Isidorus Hispalensis Episcopus in Ecclesiasticorum Scriptorum catalogo scripsit fuisse Presbyterum. Nec est facilè reprehendendus, aut emendandus. Potest enim ille posteà in Presbyterum profeciſſe.

Laudata Zozimi verba affirmant desertam appellationem fuisse à Celestio resumptam & ipsum ejusdem caussâ ad Urbem rediisse. Virtute "pristinæ appellationis". Pontifex addit in alia ad eosdem Africanos Antistites epistola: "Postquàm nobis Celestius Presbyter auditus „est, & quid de fide sentiret, evidenter expressit, eademque, quæ in „libello contulerat, repetitis crebrò professionibus roboravit, de ejus „nomine pleniùs ad Dilectionem vestram Scripta direximus". Titulus, "Presbyter", demonstrat Eunuchũ ab Ephesina Ecclesia non solummodò postulâsse Presbyteratum, sed etiam impetrâsse. Marius Mercator omnia hæc exponit: "Indè", ex Ephesina civitate, "Celestius „sub sanctæ memoriæ Attico Episcopo urbem Constantinopolitanam petiit, ubi in similibus detectus, magno studio sancti illius viri „ex prædicta Alma urbe detrusus est, literis super ejus nomine & in „Asiam, & Thessalonicam, & Carthaginem ad Episcopos missis". Atticus suam super Celestii nomine Tractoriam misit in Asiam, quod istius Diœcesios à sancto Joanne Chrysostomo inchoatam invasionẽ ipse continuaret. Thessalonicam misit, quod isti invasioni adjeciſset rapi-

rapinam Orientalis Illyrici, adjutus per diploma Imperatoris Theodosii. Romana Ecclesia mox impetravit circumduci. Transmisit & Carthaginem, quò Africanis Episcopis gratificaretur.

Marius Mercator prosequitur: "Prædictus tamen Celestius etiam „hinc ejectus, ad Urbem Romanam sub sanctæ memoriæ Zozimo „Episcopo tota festinatione perrexit. Ubi Actis, quorum exemplaria habemus, interrogatus, cum ab illo Cognitore aliquatenùs terreretur, crebris responsionibus & prosecutionibus suis spem præseminavit, condemnare se illa Capitula, de quibus apud Carthaginem „fuerat accusatus, promittens. Id enim & instantiùs jubebatur atque „ob hoc ipsum nonnulla illius sancti Sacerdotis humanitate dignus est „habitus: Et sic epistolam benignitatis plenam ad Afros Episcopos meruit, quâ ille abusus est, vel adhuc abutitur ad multorum ignorantium deceptionem". Quod fuerit Epheso ejectus, testatur etiam sanctus Prosper in carmine de Ingratis. Et confirmat hìc Marius Mercator, dicens fuisse ejectum etiam Constantinopoli. Vox, "Etiam", supponit priorem ejectionem. Carthaginensis Synodus facta est istius sæculi anno duodecimo. Et Celestius Romam rediit anno decimo septimo. Tunc enim Zozimus adscendit Thronum S. Petri. Medio tempore vagatus Ephesi, Constantinopoli, & alibi. Suis ubique disputationibus commovit omnia, & ubique damnatus est tanquam hæreticus, atque ejectus. Et desperatus rediit Romam. Haud dubiè Innocentii Pontificis mors, & nativa Zozimi clementia hominem animarunt ad resumendam appellationem.

Rediit Romam, se innocentem asserens, Apostolicæ Sedis Judicium ex pristina appellatione non refugiens, seriò protestans se nec refugere, nec unquàm refugisse, ideoque nec unquàm renunciâsse appellationi: Sparsa de se crimina, utique hæreticos errores condemnavit, ultrò deposcens suos accusatores evocari ad causæ retractationem. Pontifex hæc largiùs scribit in alia epistola ad Episcopos Africanos: "Celestius Presbyter nostro se ingessit exa„mini, expetens ea, quæ de se Apostolicæ Sedi aliter quàm oportuit „essent inculcata, purgari. Et licèt multæ occupationes majori„bus vinculis Ecclesiasticorum negotiorum curam nostram, sol„licitudinemque distraherent, tamen ne Fraternitatis vestræ de ad„ventu, & discussione prædicti diutiùs penderet exspectatio, post„habitis omnibus, die cognitionis resedimus in sancti Clementis Ba-

„silica: Scilicet ut ad salutiferam castigationem tanti Sacerdo„tis authoritas præsenti cognitioni esset exemplo. Omnia igitur, „quæ priùs fuerant acta, discussimus. Intromisso Celestio, li„bellum ejus, quem dederat, fecimus recitari. Nec hoc contenti, „utrùm hæc, quæ scripsisset, corde loqueretur, an labiis, sæpe„numerò exploravimus". Pontifex affirmat varia. Primò, quod resumptam Celestii appellationem admiserit. Secundò, quod ejus accusatorem, aliosque Adversarios noluerit ex Africa evocare, nisi priùs cognovisset esse verisimile viri corrigendi fundamentum. Tertiò, quod ad hoc investigandum indixisset Conventum in Ecclesia S. Clementis. Quartò, quod in hoc Conventu ante omnia discusserit Carthaginensia Acta adversùs Celestium. Quintò, quod tunc intromiserit Celestium, & multifariè examinaverit. Sextò, quod ex maturo examine judicaverit ipsum esse Catholicum, & ex obreptione condemnatum. Celestium mirè adjuvit Praylii, qui isto ipso anno ante paucas hebdomadas Joanni successerat in Hierosolymæ Cathedram, epistola ad Pontificem, quâ caussæ Pelagii enixiùs adstipulabatur. Haud dubiè fuerit Synodica Epistola, quâ Praylius suam consecrationem referebat, & supplicabat ejus firmitatem. Exinde enim Hierosolymitani Episcopi cœperant cristas erigere, & se ostentare Patriarchas. Nec minùs adjuvit Pelagii ad Innocentium epistola, quâ Orthodoxam professus fidem, protestabatur se per omnia Orthodoxum. Epistola invenit defunctum Innocentium, ideòque tradita fuit Zozimo Successori. His omnibus ille circumscriptus & permotus aliquot pro Celestio & Pelagio ad Africanos Antistites scripsit epistolas, illos pronuncians Orthodoxos, & hos arguens de præcipitatis Judiciis. Et adjunxit: "Unde in præsenti caussa „nihil præcox, immaturumque censuimus, sed voluimus in„notescere Sanctitati vestræ super absoluta Celestii fide nostrum „examen, cui etiam prior libellus, ab eo intra Africam datus, „testimonio apud vos esse debuisset, ne inexplicatis, famâque „jactatis tam facilè crederetur. Quare intra secundum mensem aut veniant qui redarguant aliter sentire, quàm libellis & con„fessione contexuit, aut nihil post hæc tam aperta & manifesta, „quæ protulit, dubii Sanctitas vestra resedisse cognoscat". Hæc sunt Zozimi circa Celestium Acta & Scripta, ex quibus Facundus Hermianensis Episcopus rectè scripsit ipsum fuisse deceptum.

Nempe circa perſonam, non circa dogma. Ex iiſdem ſanctus Poſſidius in ſancti Auguſtini vita ſcribit Pelagianos fuiſſe doloſos, & vafros, omnibuſque nervis incubuiſſe, ut Sedem Apoſtolicam circumſcriberent in ſuos errores.

Certè Zozimus non temerè proceſſit. Etenim Celeſtius ipſi exhibuit ſuæ fidei libellum, quem ex variis per S. Auguſtini opera ſparſis partibus eruditè congeſſit, & nobis integrum exhibuit Joannes Garnerius. De originalili peccato peſſimè loquitur. Attamen verſipelliis Eunuchus adjunxit ſe exiſtimare quod iſta ſpectarent ad Eccleſiaſticas quæſtiones: Quod eſſent quæſtiones recenter natæ, ſe non eſſe ipſarum authorem, ſe nihil de ipſis definire, & paratum parêre judicio Sedis Apoſtolicæ. Hæc profeſſio Zozimo placuit. Hinc Celeſtium, & omnem etiam Synodum obteſtatus eſt, ut graſſantibus tunc quæſtionum tendiculis, & ineptis certaminibus abſtinerent, quoniàm in ipſis magni etiam viri fuerint periclitati & lapſi. Et hoc libello non contentus, in examinando Celeſtio adjunxit quæ in ſuo ad ipſum libello ſcripſit pro gratiarum actione Paulinus Diaconus: "Beatitudo tua Celeſtio, cum à Sede Apoſtolica audiretur, inter cætera præcepit his verbis"; Damnas ergò illa omnia, quæ in libello Paulini continentur, hoc eſt, de quæſtionibus? Et in alio loco: Cognoviſti, quales literas dederit Sedes Apoſtolica ad Fratres & Co-Epiſcopos Africanæ Provinciæ? Et adjectum: Damnas illa omnia, quæ damnavimus, & tenes quæ tenemus? "Et iterùm": Illa omnia damnas, quæ jactata ſunt de nomine tuo? "Et iterùm": Vel ea quæ in libello ſuo expoſuit Paulinus? "Et cum me diceret poſſe ex his, quæ illi objecta ſunt, hæreticum approbari, ſancto repletus Spiritu, Apoſtolica authoritate reſpuiſti inſanientis & calumniantis verba, hujuſmodi proferendo ſententiam, quâ ipſe Catholicus approbarer, illum, ſi ſanari vellet, curares. Quæ hujuſmodi eſt": Nolo nos circuitu ducas. Damnas ea omnia, quæ tibi objecta à Paulino, ſive per famam jactata ſunt? "Cui non ſufficit iſta ſententia? Quis hanc tam ſalutarem, tam amplectibilem, tam piam reſpuerit alius, niſi qui à fide devius eſt? Et ille qui ſuperiùs profeſſus fuerat ſe quæcumquè illi objecta fuerant, ſi contra fidem vindicares, eſſe damnaturum, audit": Damna. Et non ſolùm non damnat, ſed ad injuriam tantæ Sedis contendit. Unde non ignorat jam Romana Eccleſia reum ſuum, qui tam audaci ſpiritu auſus eſt contradicere, & non damnare quæ Beatitudo tua damnari decrevit".

Notanda

Notanda ſunt verba: "Damnas illa omnia, quæ in libello Paulini continentur hoc eſt de quæſtionibus". Clarè affirmant, quod Pontifex noluerit peccati originalis fidem inter Eccleſiaſticas computari quæſtiones, & Celeſtium juſſerit ab iſto errore recedere. Idque ex libello, & juxta libellum Paulini. Utiquè accuſatorium Celeſtii libellum. In ipſo Paulinus Celeſtii articulos non ſolummodò enumeraverat & accuſârat, ſed inſuper ex firmis Catholicæ fidei fundamentis demonſtraverat hæreticos. Præſertim demonſtrârat peccati originalis fidem eſſe immobile Evangelii dogma, non agitabilem quæſtionem. Quod ipſum in libro de peccato originali demonſtrat ſanctus Auguſtinus. Dolendum eſt iſtum Paulini libellum periiſſe. Celeſtius igitùr eſt aſſenſus iſtis omnibus, & quæcumquè damnanda cenſeret Pontifex, promiſit damnare. Ejus contumacia, quam Paulinus adjungit, contigit poſtmodò, dum ille fugit ex Urbe.

His ejus Promiſſis animatus Pontifex ſcripſit ad Africanos Epiſcopos: "Nihil præcox, immaturumque cenſuimus". Affirmat Celeſtii fidem in hoc examine apparuiſſe abſolutam, & adjunxit: "Cum etiam prior libellus, ab eo intra Africam datus, teſtimonio apud vos eſſe debuiſſet". Ex quo diſcimus ſimilem fidei libellum fuiſſe à Celeſtio exhibitum etiam Carthaginenſi Synodo, & ipſum ab illo, quem Romæ exhibuit, ſi non ſententiâ, tamen verbis fuiſſe diverſum. An ille, quem produxit Joannes Garnerius, ſit purus Romanus, an ex utroquè mixtus, eſt inquiſitu dignum. Interim Romanum Celeſtii libellum Papa miſit ad Afros. Et poſt paucos menſes, Praylii literis animatus, etiam Pelagii libellum miſit, atquè adjunxit: "Ecce Pelagius, Celeſtiuſque in ſuis literis & confeſſionibus Apoſtolicæ Sedi præſto ſunt". Pelagius per literas, Celeſtius per perſonalem præſentiam: Ambo per confeſſiones, ſeu libellos fidei. His omnibus Pontifex adjunxit citationem Paulini accuſatoris. Et tranſmiſit per Baſiliſcum, Romanæ Eccleſiæ Sub-Diaconum. Citatoriæ epiſtolæ Data eſt in manuſcriptis codicibus exeſa à tempore. Haud dubiè fuit data in exordio Pontificatus, quod corrigit die decimâ nonâ Auguſti. Nam ſequens Epiſtola, quâ Zozimus Pelagii tranſmiſit libellum, fuit data undecimo kalendas Octobris. Et Baſiliſcus citationem Paulino apud Carthaginem inſinuavit ſecundâ Novembris. Notanda ſunt hæc Paulini verba: "Baſiliſcus me convenit, ut adeſſem ad Apoſtolicam Se-

„dem, & tuæ Judicio Sanctitatis, ad quam, me fugisse, suggestum „est, nec defuturum fore promitterem, si adversùm me, vel pro me „fuisset lata sententia". Celestius, ut Paulinum redderet suspectum, & suam causam fucaret, mentitus est & Romæ sparsit ipsum adeò metuere suam hanc Romanam appellationem, ut Carthagine aufugisset. Hinc Pontifex illum duxit istâ promissione adstringendum.

Marius Mercator prosequitur: "Episcopis verò ex Africa referentibus, omnemque causam, quæ apud eos facta fuerat, exponentibus, missis etiam Gestis ex inde, quæ fuerant tunc cum illo, vel de illo confecta, vocatus ad audientiam pleniorem, ut quæ „promiserat, festinaret implere, id est, ut damnatis prædictis Capitulis, sententiâ Afrorum Pontificum, quâ fuerat communione „privatus, absolveretur, non solùm non adfuit, sed etiam ex memorata Urbe profugit, atquè ob hoc à beatæ memoriæ prædicto „Zozimo Episcopo Scriptis amplissimis, vel longissimis perdamnatus „est. In quibus & ipsa Capitula, de quibus accusatus fuerat, con„tinentur, & omnis causa, tam de Celestio supradicto, quam de „Pelagio Magistro ejus praviori, videtur esse narrata, quorum Scri„ptorum & nos hìc habemus exemplaria, & ad Orientales Ecclesias, Ægypti Diœcesim, & Constantinopolim, & Thessalonicam, & „Hierosolymam, similia eademque Scripta ad Episcopos esse trans„missa suggerimus".

Hæc omnia largiùs exponit sanctus Augustinus in secundo libro ad Zozimi Successorem sanctum Bonifacium. Totum tertium caput est describendum. "Quin etiam Romanos Clericos arguunt, „scribentes" eos jussionis terrore perculsos non erubuisse prævaricationis crimen admittere, ut contra priorem sententiam suam, quâ Gestis catholico dogmati adfuerant, posteà pronunciarent malam hominum esse naturam. "Immò verò Pelagiani spe falsâ „putaverant novum, & execrabile dogma Pelagianum, vel Celestianum persuaderi quorumdam Romanorum catholicis mentibus „posse, quando illa ingenia, quamvis nefando errore perversa, non „tamen contemptibilia, cum studiosè corrigenda potius, quam facilè damnanda viderentur, aliquantò lenius, quàm severior postulabat Ecclesiæ disciplina, tractata sunt. Tot enim & tantis inter Apostolicam Sedem & Afros Episcopos currentibus & recurrentibus „Scriptis Ecclesiasticis, etiam Gestis de hac causa apud illam Sedem, Celestio præsente, & respondente, confectis, quænam tandem,

„dem epistola venerandæ memoriæ Papæ Zozimi, quæ interlocutio „reperitur, ubi præceperit credi oportere sine ullo vitio peccati originalis hominem nasci? Nusquàm prorsùs hoc dixit, nusquàm omninò conscripsit. Sed cum hoc Celestius in suo libello posuisset „inter illa dumtaxat, de quibus se adhuc dubitare, & instrui velle „confessus est, in homine acerrimi ingenii, qui profectò si corrigeretur, plurimis profuisset, voluntas emendationis, non falsitas dogmatis approbata est. Et propterea libellus ejus catholicus dictus est, „quia & hoc Catholicæ mentis est, si qua fortè aliter sapit, quam „veritas exigit, non ea certissimè definire, sed detecta ac demonstrata respuere. Non enim hæreticis, sed Catholicis Apostolus „loquebatur, ubi ait": Quotquot ergò perfecti, hoc sapiamus, & si quid aliter sapitis, id quoquè Deus vobis revelabit. "Hoc „in illo factum esse putabatur, quando se literis B. memoriæ Papæ „Innocentii, quibus de hac re dubitatio tota sublata est, consentire respondit. Et hoc ut plenius & manifestiùs in illo fieret, „exspectabatur venturis ex Africa literis, in qua Provincia ejus „aliquando calliditas evidentiùs innotuerat. Quæ Romam literæ „posteaquàm venerunt, id continentes non sufficere hominibus „tardioribus & solicitioribus, quod se generaliter Innocentii Epi„scopi literis consentire fatebatur, sed apertè eum debere anathematizare, quæ in suo libello prava posuerat, ne si id non fecisset, „multi parùm intelligentes magis in libello ejus illa fidei venena „à Sede Apostolica crederent approbata, propterea quod ab illa „dictum erat eum libellum esse catholicum, quam emendata „propter illud, quod se Papæ Innocentii literis consentire ipse re„sponderat. Tunc ergò cum ejus præsentia posceretur, ut certis „ac dilucidis responsionibus vel astutia hominis vel correctio dilu„ceseeret, & nulli ambigua remaneret, se subtraxit & negavit „examini. Nec differendum jam fuerat, sicut factum fuit, quod „aliis prodesset, si nimirùm perversorum pertinaciæ dementiæque „non posset. Sed si, quod absit, ità tunc fuisset de Celestio vel „Pelagio in Romana Ecclesia judicatum, ut illa eorum dogmata, „quæ in ipsis & cum ipsis Papa Innocentius damnaverat, approbanda & tenenda pronunciarentur, ex hoc potiùs esset prævaricationis nota Romanis Clericis inurenda. Nunc verò cum primitùs Beatissimi Papæ Innocentii literæ, Episcoporum literis „respondentes Afrorum, pariter hunc errorem, quem conantur

„isti persuadere, damnaverint, Successor quoque ejus Papa Zo-
„zimus hoc tenendum esse, quod isti de Parvulis sentiunt, nun-
„quàm dixerit, nunquam scripserit, insuper etiam Celestium, se
„purgare molientem, ad consentiendum supradictis Sedis Apostо-
„licæ literis crebrâ interlocutione constrinxerit, profectò quidquid
„intereà lenius actum est cum Celestio, servatâ dumtaxat anti-
„quissimæ & robustissimæ fidei firmitate, correctionis fuit clementis-
„sima suasio, non approbatio exitiosissima pravitatis. Et quod ab
„eodem Sacerdote posteà Celestius & Pelagius repetita authoritate
„damnati sunt, paululùm intermissæ, jam necessariò proferendæ ratio
„severitatis fuit, non prævaricatio prius cognitæ, vel nova cogni-
„tio veritatis".

Sanctus Augustinus agit adversùs Julianum Eclanensem Epi-
scopum, calumniosè scribentem de Clericis Romanæ Ecclesiæ:
„Eos jussionis terrore perculsos non erubuisse prævaricationis
„crimen admittere, ut contra priorem sententiam suam, quâ
„Gestis catholico dogmati adfuerant, posteâ pronunciarent
„malam hominum esse naturam". Post damnatum, qui ex
Urbe fugerat, Celestium Zozimus edidit istam celeberrimam
ad omnes sub cœlo Ecclesias Tractoriam, quâ non solum Ce-
lestium denuò, ac ipsum item Pelagium, eorumque damnavit
dogmata, sed insuper singulos, quos isti impugnaverant, de
originali peccato, ac Divinæ gratiæ auxiliis articulos Apostolicè
confirmavit. Et omnes sub cœlo Episcopos jussit his literis sub-
scribere. Quisquis recusâsset, futurus erat non dumtaxat sus-
spectus, sed professus Pelagianus. Et quo plenam obtineret
obedientiam, suum & Constitutum & Mandatum curavit mu-
niri Augustâ lege Imperatoris Honorii, scriptâ ad Palladium,
Præfectum Prætorio. Ea est prima contra Pelagianos Divalis
Constitutio, primùm vulgata per Magdeburgenses Centuriato-
res. Porrò Zozimus & suis Decretis, & laudatæ legi primos
obedire jussit suos Clericos. Tunc Sixtus, Romanæ Ecclesiæ
Presbyter, postmodò summus Pontifex, qui Pelagio, & Celestio
videbatur non nihil favisse, atquè ita multos contristaverat, fe-
cit quod ad ipsum cum pleno gratulationis gaudio scripsit san-
Epist. 106. ctus Augustinus: "Ut tristitia de nostris cordibus tergeretur,
„te priorem Anathema eis, Pelagio, & Celestio, "in Populo fre-
„quentissimo pronunciâsse, fama non tacuit". Porrò Eclanen-

sis Julianus, qui usque ad Innocentii Pontificis mortem catho-
licus manserat, aut manere simulaverat, laudatis Zozimi De-
cretis subscribere jussus se aperuit: Detrectavit pertinacissimè.
Cum aliquot aliis Episcopis edidit solemnem fidei libellum ad
Romanam Ecclesiam, & à Zozimi Decretis appellavit ad ge-
nerale Concilium. Et quo hæc omnia fucaret ac stabiliret,
latravit Zozimum esse prævaricatorem: Utpotè qui Celestii de
originali peccato dogma approbasset primùm, deinde damnasset.
Latravit Apostolicæ Sedis Judicium non esse irrefragabile. Ea-
dem de re scripsit ad Thessalonicensem ac alias Ecclesias, ple-
nis maledicentiæ buccis clamans Zozimum non dumtaxat se-
metipsum, sed præcipitasse suos etiam Clericos per terrores
Regiæ jussionis. Ipsos insuper Clericos arguit, quod isto ter-
rore perculsi non erubuerint prævaricationis crimen admittere:
Contra priorem suam sententiam, quâ Gestis catholico dog-
mati adfuerant, pronunciare malam hominum esse naturam.
Hoc est, originale peccatum, quod antea etiam per Gesta
proscripserant, posteà stabilire, ac propter Regios terrores so-
lemniter profiteri. Ista enim calumniosâ phrasi Julianus expri-
mere consuevit originale peccatum. Adjunxit in istius præva-
ricationis pœnam, defuncto Zozimo successisse schisma Eu-
lalianum.

Per adductum sui libri caput Sanctus Augustinus respondit
hisce contumeliosis furibundi Turbinis clamoribus. Et docet
varia, aliòquin ignoranda. Primò, quod Zozimus Pontifex,
& omnis Romana Ecclesia naturales Celestii dotes fuerint com-
miserati, ideòque ipsum corrigere sperantes noluerint Africanæ
damnationis statim confirmare sententiam, & mitiùs tractave-
rint, quam postularet severior Ecclesiæ disciplina. Secundò,
quod super Celestii appellatione & causla cucurrerint plura Scri-
pta ac Rescripta inter Romanam & Africanam Ecclesiam: Et
quod plura apud Apostolicam Sedem, præsente ac respondente
Celestio, confecta fuerint Gesta. Tertiò, quod inter tot Zo-
zimi epistolas ac interlocutiones nec verbum reperiatur, quod
inficietur originale peccatum. Quartò, quod Celestius in suo,
quem Zozimo exhibuit, fidei libello posuerit verba originale
peccatum evertentia. Nempè hæc: "In remissionem autem
„peccatorum baptizandos Infantes non idcircò dicimus, ut

peccatum

„peccatum ex traduce firmare videamur, quod longè à catholico „sensu alienum est. Quia peccatum non cum homine „nascitur, quod postmodò exercetur ab homine: Quia non na„turæ delictum est, sed voluntatis esse demonstratur". Quintò, quod Celestius errorem hunc non penitùs assertivè scripserit, sed uti rem dubiam, de qua vellet instrui. Etenim libello dederat hunc finem: "Si quæ verò præter fidem quæstiones „natæ sunt, de quibus inter plerosquè esset contentio, non ego „quasi author alicujus dogmatis definitâ hoc authoritate statui, „sed ea, quæ de Prophetarum & Apostolorum fonte suscepi, vestri „Apostolatus offerimus probanda Judicio, ut si fortè ut homi„nibus quispiam ignorantiæ error obrepserit, vestrâ sententiâ „corrigatur". Sextò, quod erronea ista libelli verba Zozimus, præclarum Celestii ingenium miseratus, noluerit statim ex abruptò damnare. Septimò, quod idcircò ipsa non probaverit. Etenim non falsitatem dogmatis, sed solam emendationis voluntatem probavit, ideòque ad tempus, hominem devium ad rectas studens reducere vias, dispensatoriâ pietate dissimulavit. Octavò, quod istum, licèt fœdo errore scabiosum, libellum Zozimus rectè dixerit catholicum. Quia nempè non corrigi paratus error, sed sola pertinacia facit hæreticum. Nonò, quod Apostolicis Innocentii ad Carthaginensem ac Milevitanam Synodos Rescriptis Celestius se assentiri responderit in suo examine, ac promiserit ipsa solemniter profiteri. Decimò, quod ex hac responsione creditus fuerit esse plenè conversus. Ista namque Rescripta manifestissimè profitentur originale peccatum. Undecimò, quod Zozimus à Celestio circumscribi ac deludi timens, istam ejus solemnem fidei professionem noluerit præcipitare. Primò de ejus moribus instrui per Africanos Episcopos voluit, & adesse Paulinum Accusatorem. Duodecimò, quod Africani Episcopi vafrum hominis ingenium exposuerint Pontifici, ideòque ad ipsi credendum suggesserint non sufficturam qualemcumquè professionem, quâ profiteatur se consentire laudatis Rescriptis, sed quod insuper præfata sui libelli verba debeat diserte anathematizare, atque ita auferre omnem ansam suspicionis, aut scandali. Decimo tertiò, quod ista Afrorum postulatio fuerit fundata, ac justa. Etenim nisi istud fieret, erroneum Celestii libellum, quem Apostolica Sedes esse catholicum scripserat in Africam, simplex Populus

Populus crederet approbatum potiùs, quàm emendatum, aut reprobatum. Decimo quartò, quod Zozimus sanis Africanæ Ecclesiæ consiliis acquieverit, atque ità constituerit certum diem, in quo exactè examinatus Celestius cogeretur ad lucidas responsiones, ad disertè ejuranda sui erroris verba, ac rectam fidem lucidè profitendam. Debebat "secundùm Africana Rescripta, ipsa omninò de „hac quæstione verba commemorare, & anathematizare quæ in libello suo posuit". Decimo quintò, quod adveniente isto die „Celestius non comparuerit. Aufugerat enim ex alma urbe, nolens talia profiteri, aut anathematizare. Delusit Pontificem, atquè ità ejus vafrities & hæresis omnibus manifestò apparuerunt. Decimosextò, quod hæc videns Zozimus censuerit procedendum ad definitivam sententiam. Et rectè. Etenim abundè tunc patebat dolosa hominum perversitas ac pertinacia, ideòque non amplius ipsorum infirmitati & correctioni; sed orthodoxæ veritati & fidelibus Christi Domini Populis erat prospiciendum. Tunc ergò Zozimus condidit, ac edidit solemnem istam, ac veraciter Apostolicam Tractoriam, quâ Pelagii & Celestii damnavit errores, atque personas: Quam confirmari curavit Imperiali lege, quam subscribi solemniter jussit, primùm à suo Clero, deinde ab omnibus sub cœlo Episcopis. Grandi Christianæ eruditionis damno latet, aut periit ista epistola: Habemus tamen quædam illius hinc inde fragmenta. Decimo septimò Augustinus docet, quod in cunctis his circa Celestium Gestis & Scriptis Zozimus nec Antecessoris sui Constituta, nec proprias interlocutiones aut Acta, nec Apostolicam veritatem fuerit prævaricatus. Et insigniter ista demonstrat. Decimo octavò docet eandem esse rationem Romani Cleri: Utpotè qui se Episcopo per omnia conformaverit, ideòque sit plenè purus à prævaricatione. Ità adversùm Juliani calumnias demonstrat Apostolicam Sedem non fuisse lapsam in Zozimo, sed circà fidem esse infallibilem ac insuperabilem. Hinc adversùs Julianum concludit: "Adhuc insuper „flagitant audientiam, cum damnati debeant agere pœnitentiam". Can. 4. L. 1. C. 24. Cum sarcasmo affirmat Juliani appellationem esse frivolam, & ab omnibus contemnendam. Etiam in aliis locis constantissimè ac lucidissimè docet istam Apostolicæ Sedis infallibilitatem. Hinc admirandum est, quod quidam se ejus profiteantur fideles discipulos, & non vereantur adversùs istam Romanæ Ecclesiæ dignitatem vana disputare.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Marius Mercator non ſine cauſſa ſcribit, quod Zozimus ſuam Tractoriam, unaque Imperialem legem miſerit etiam ad Orientales Eccleſias, hoc eſt, ad Orientalem Diœceſim, ſeu Patriarchatum Antiochenum, & nominatim ad Eccleſiam Hieroſolymitanam. Nempè propter Praylium, qui ſui Anteceſſoris Joannis veſtigia ſequens, totus favebat Pelagio. Favebant & plures alii. Porrò Pontificis cura non caruit fructu. Ejus Tractoria & Praylio, & Theodoto Patriarchæ Antiocheno oſtendit, ac perſuaſit, quod ſanctus Hieronymus non ſine rationibus ſcripſiſſet Synodum Dioſpolitanam fuiſſe miſerabilem. Ambo fecerunt, quod in tertio ſui Commonitorii capite ſcribit Marius Mercator: "Pelagius poſtmodùm „evidenter deprehenſus, inſiſtentibus accuſatoribus, à poſteriori „Synodo, cui ſanctæ memoriæ Theodotus Antiochiæ præſedit Epiſcopus, atque detectus, à ſanctis quoquè & venerabilibus Hie„roſolymorum locis eſt deturbatus. Quod ejuſdem ſancti Theodoti „ad Reverendiſſimum Urbis Romæ Epiſcopum, & ſanctæ recor„dationis Praylii Hieroſolymorum Epiſcopi miſſa Scripta teſtantur, „quorum exemplaria ad documentum habemus in manibus". Dolendum eſt, quod Marius Mercator cuncta iſta exemplaria non adjunxerit ſuis Commonitoriis. Sic illa magno damno non fuiſſent perdita. Iſto tempore Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus frequenter agebat, & concionabatur Antiochiæ. Hinc certum fit iſtos hæreticos etiam ab ipſo fuiſſe damnatos. Hinc illi deſperati perrexerunt Conſtantinopolim ad fidum ſui Magiſtri Theodori Mopſueſtienſis Epiſcopi diſcipulum, Patriarcham Neſtorium. Et invenerunt ſuo patello aptiſſimum coopertorium.

Africani Epiſcopi Zozimo reſcripſerunt non pauca. Lucet ex Papali ad ipſos Reſcripto: "Miſſæ per Marcellinum Sub-Diaconum „veſtrum epiſtolæ omne volumen volvimus, quo aliquandò per„lecto", &c. Marcellinum hunc fuiſſe Carthaginenſis Eccleſiæ Sub-Diaconum, teſtatur in ſuo ad Pontificem libello Paulinus Diaconus. Addit ſe Papale Romanæ evocationis Mandàtum accepiſſe quarto Nonas, id eſt, ſecunda die Novembris, & concludit: "Hunc autem libellum direxi Beatitudini tuæ per Marcellinum „Eccleſiæ Carthaginenſis Sub-Diaconum. Datum ſexto Idus No„vembris". Hoc eſt, die octava. Quare aut iſtâ ipsâ die, aut paulò poſt Marcellinus cum Baſiliſco navigavit. Notandum eſt, quod Paulinus in eodem libello exprimat & diem factæ ſibi inſinuationis

nuationis, & diem ſui Reſponſi. Eodem modo Papale ad Africanos Epiſcopos Reſcriptum habet hanc ſubnotationem: "Datum duo„decimo kalendas Apriles, Honorio Auguſto duodecies Conſule. „Acceptum tertio kalendas Majas". Hanc poſteriorem partem omninò adjecerunt Afrorum Epiſcopi, atque ita ſubnotatam epiſtolam remiſerunt Romam. Nempè agebatur de retractatorio appellatæ cauſſæ Judicio, & de Papali Afrorum ad ipſum evocatione. De negotio tunc acerrimè controverſo inter utramque Eccleſiam. Hinc Zozimus iſtos Judiciales apices voluit per omnia obſervari. Ità inſuper os clauſit Scriptori Anonymo.

Afrorum literæ perierunt, aut latent. Eorum aliquod Contentum colligi poſſit ex Reſcripto Pontificis: "Quamvis Patrum „traditio Apoſtolicæ Sedi authoritatem tantam tribuerit, ut de ejus „judicio diſceptare nullus auderet, idque per Canones ſemper regu„laſque ſervaverit, & currens adhuc ſuis legibus Eccleſiaſtica diſcipli„na Petri nomini, à quo ipſa quoque deſcendit, reverentiam exſolvat, „tantam enim huic Apoſtolo Canonica antiquitas ſuper ſenten„tias omnium voluit eſſe potentiam, & ipſa quoque Chriſti Dei „noſtri promiſſio, ut & ligata ſolveret, & ſoluta vinciret, par „poteſtatis data conditio in eos, qui Sedis hæreditatem ipſo an„nuente meruiſſent. Habet enim cum omnium Eccleſiarum, „tum hujus maximè, ubi ſedit, curam, nec patitur aliquid amit„tere privilegii, aut aliquâ titubare aurâ ſententiæ, cui vi ipſa ſui „nominis firma, & nullis hactenùs acta motibus conſtituit fun„damenta, & quæ ſine ſuo periculo temerè nullus inceſſet. Cùm „ergò tantæ authoritatis Petrus caput ſit, & ſequentia omnium „Majorum ſtudia ſervaverint, ut tam humanis, Diviniſque legibus, „& diſciplinis omnibus firmetur Romana Eccleſia, cujus locum nos „regere, & poteſtatem nominis obtinere, non latet vos, ſed noſtis „Fratres chariſſimi, & quemadmodùm Sacerdotes ſcire debetis, „Tamen cum tantum nobis eſſet authoritatis, ut nullus de noſtra „poſſit retractare ſententia, nihil egimus quod non ad veſtram „notitiam noſtris ultrò literis referremus, dantes hæc Fraternitati, „ut in commune conſulentes, non quia quid deberet fieri neſciremus, „aut faceremus aliquid quod contra utilitatem Eccleſiæ veniens „diſpliceret, ſed pariter vobiſcum voluimus habere Tractatum de „illo, qui apud nos, ſicut ipſi per literas dicitis, fuerit accuſatus, & ad „noſtram, qui ſe aſſereret innocentem, non refugiens Judicium

„ex appellatione priſtina, venerit Sedem, Accuſatores ſuos ultrò „depoſcens, & quæ in ſe crimina per rumorem falsò dicebat illata, „condemnans". Affirmat ſibi ex Africa tranſmiſſum fuiſſe integrum literarum volumen, & pergit; "Quo perlecto, ita totum literarum „comprehendiſtis textum, quaſi nos Geleſtio commodaverimus „in omnibus fidem, verbiſque ejus non diſcuſſis ad omnem, ut „ita dicam, ſyllabam præbuerimus aſſenſum. Nunquàm temerè, „quæ ſunt diù tractanda, finiuntur: Nec ſine magna deliberatione „ſtatuendum eſt, quod ſummo debet diſceptari judicio. Idcircò „noverit veſtra Fraternitas nihil nos poſt illas, quas vel ſuperiùs, „vel nunc accepimus, literas veſtras immutaſſe, ſed in eodem „cuncta reliquiſſe ſtatu, in quo dudùm fuerant, cum hoc noſtris „literis veſtræ indicavimus Sanctitati, ut illa, quæ à vobis ad nos „miſſa erat, obteſtatio remaneret". Docet plura, ſpectantia ad præſentem materiam. Primò, quod nullus Apoſtolicæ Sedis Judicium poſſit ſine temerario auſu retractare, immò nec de ipſo diſceptare. Authoritatem hanc affirmat ſtabiliri per Canones, per Patrum traditionem, per perpetuam conſuetudinem, inchoatam à primo Romanornm Epiſcopo, ſancto Petro Apoſtolo, qui ipſam à Chriſto Domino accepit. Addit hanc dignitatem ſciri, aut certè ſciri debere ab Africanis: Utpotè qui ſunt Epiſcopi, ideoque non permittantur talia ignorare. Nempè Africani Epiſcopi poſt, & propter Zozimi circa Celeſtium Acta & Scripta coëgerant Synodum, & licèt non retractaſſent, tamen diſceptarânt. Suſpicati fuerant Pontificem, uti in Apiarii cauſſa, ità in hoc longè majoris ponderis negotio limites excedere. Et iſtam fiduciam Zozimus in ipſis notat ac arguit. Secundò affirmat tantam ſancto Petro, ideòque & ejus Succeſſoribus eſſe non ſolummodò per Canonicam antiquitatem, ſed inſuper à Chriſto Domino ſuper omnium gentium Synodales ſententias potentiam, ut omnium ligata ſolvere, omnium ſoluta valeat vincire. Quorumcumque ad Apoſtolicam Sedem appellationes aſſeverat eſſe Divini Juris. Addit ſanctum Petrum omnium ſuorum privilegiorum eſſe adeò ſtrenuum Zelatorem, ut ipſorum nihil patiatur amitti, nihil titubare, nihil temerè inceſſi. Et ipſis eſſe firma, multiſque hactenùs impetita motibus, & tamen inconcuſſa ſemper, fundamenta. Porrò adversùs hanc Celeſtii appellationem, quod in Dogmatica eſſet materia, nemo Afrorum obſtrepuit. Nullum exſtat vel minimæ interceſſionis veſtigium.

Quin immò Paulinus Diaconus, qui tunc non ex Italicis, ſed ex Africanis vivebat regulis, in ſuo ad Papam libello appellationem Celeſtii eſt omni modo veneratus. Proindè Pontifex ſtudio hæc intertexuit aduersùs Afrorum contentionem de cauſſa Apiarii. Tertiò affirmat nullam Afris fuiſſe cauſſam diſceptandi de ſuis Actis circà Celeſtium: Quoniàm peritus ſit ſui Papalis Officii, ideòque nihil egerit contra utilitatem Eccleſiæ, aut quod poſſit alicui diſplicere. Nempè Afri talia ſcripſerant, aut certè apud ſuos muſſitarânt. Quartò affirmat, quod Celeſtius potuerit dormientem appellationem reſumere, & ſuos Accuſatores ad retractatorium in alma urbe Judicium poſtulare. Quintò, quod hac in re voluerit Afris deferre ſingularem reverentiam. Quod ipſos non ut Reos, aut Accuſatores audire voluerit, ſed ſimul cum ipſis cauſſam retractare. Ipſos in retractatorio Judicio admittere ad omnem Synodalem honorem. Sextò, quod ipſos dignatus ſit & alia gratia, nempè quod poſt elapſos duos citationis menſes non proceſſerit in cauſſa, ſed uſquè huc omnia in priori ſtatu reliquerit, gratioſè deferens ipſorum obteſtationi, Inſinuatio fuerat facta anno decimo ſeptimo iſtius ſæculi, die ſecundâ Novembris; at verò hæc epiſtola anno ſequenti fuit data die vigeſimâ primâ Martii, tradita die vigeſimâ nonâ Aprilis. Afri adeſſe debuerant ſecundâ die Januarii.

Notanda eſt iſta Afrorum obteſtatio. Etenim Romanam Celeſtii appellationem omninò comprobavit, aliud non poſtulans, quàm ut Pontifex non niſi poſt plenam inſtructionem dignaretur ad definitionem procedere. Eandem appellationem confirmavit Paulinus Diaconus, Celeſtium deferens de novo crimine: Nempè quod ab Africana Synodo de hæreſi damnatus ante purgationem ac reparationem præſumpſiſſet conſecrari in Preſbyterum. A Romano tamen acceſſu ſe excuſavit: " Ubi tunc „nihil agere potui, quia is, qui ad Sedem Apoſtolicam provo„caverat, defuit, quem oportuerat utiquè merita ſuæ appella„tionis adſtruere, maximè cum nihil agente appellatore, ſecun„dùm etiam humanas leges, ſuperior eſt ſemper ille qui vicit". Affirmat ſe perfunctum omni accuſatoris officio, ideoque cauſam deinceps ad ſe non ſpectare. Fuiſſe perfunctum, & ſolutum, dum Celeſtius appellationem deſeruit. Interim Pontificem de peccati originalis fide, ac de doloſis Celeſtii artibus abundè inſtruxit. Quod ipſum Synodaliter fecerunt Africani Antiſtites. Coëgerunt

Universidad de Deusto
Biblioteca

ducentorum & quatuordecim Episcoporum Synodum, & ex ipsa ad Zozimum scripsêre: "Constituimus in Pelagium atquè Celestium per Venerabilem Episcopum Innocentium de Beatissimi Apostoli Petri Sede prolatam manere sententiam, donec apertissimâ confessione fateantur gratiâ Dei per Dominum nostrum Jesum-Christum, non solùm ad cognoscendam, verúm etiam ad faciendam Justitiam nos per actus singulos adjuvari, ita ut sine illa nihil veræ, sanctæque pietatis habere, cogitare, dicere, agere valeamus". Hac in Synodo fuisse tot Episcopos, & istud Zozimo fuisse Rescriptum, testatur sanctus Prosper in libro contra Collatorem. Et istud consilium probans Zozimus perrexit ad causs.m finiendam: At Celestius aufugit. Hinc prodiit solemnissima Pelagianæ damnationis Tractoria. Et ipsam promulgaturi celebrârunt famosam denuò Synodum ducentorum septemdecim Episcoporum, in qua ediderunt insignes istos Canones de originis peccato, & de adjutorio Divinæ gratiæ. Vulgata Conciliorum editio ipsos adscribit Milevitanæ Synodo. At certum est ipsos esse à Carthaginensi. Et esse approbatos, & confirmatos per Sedem Apostolicam. Disertè utrumquè asseverat septimus articulus istorum, qui passim subnectuntur post sancti Celestini Pontificis Apostolicam epistolam pro doctrina sancti Augustini. Eadem à Synodo prodiit Canon Romanam appellationem interdicens soli inferiori Clero. Nempè suprema Africanæ Ecclesiæ in suum inferiorem Clerum potestas usquè tunc constabat sola consuetudine. Et ipsam Romana Ecclesia per Zozimum Pontificem potenter arietabat. Hinc ista numerosa Synodus statuit stabiliendam Canone, atquè ità perpetuò contra alios forsitan insultus armandam. Ediderunt Canonem adversùs nuperam epistolam, quâ Zozimus scripserat: "Tantam Petro Apostolo „Canonica antiquitas super sententias omnium voluit esse potentiam, & ipsa quoquè Christi Dei nostri promissio, ut & ligata „solveret, & soluta vinciret". Affirmârunt etiam à se intelligi Evangelium. Ipsum Africanæ consuetudini non contraire. Nec jota, aut apicem protulerunt de Episcoporum appellationibus. Quod nempè illæ liberis semper ambulassent passibus, & salvâ Ecclesiæ unitate non possent tangi. Sola item hæc Synodus aliquid sanxit de fide. Nempè Africani Episcopi norânt regulam, quam postmodò ad Faustinum Magistrum scripsit Gelasius Pontifex:

Cap. 10,

tifex: "Quantùm ad Religionem pertinet, non nisi Apostolicæ „Sedi, juxtà Canones, debetur totius Summa judicii". Hinc ista Synodus aliud non fecit, quam confirmare Decreta Zozimi. Eadem de caussa Afri semper permiserunt inferiorem etiam Clerũ in fidei materia Romam provocare.

CAPUT XXXII.

Exponitur Africana controversia circa Sardicenses Canones.

PRima quæstio est, Ex quo factum sit, quod Afrorum Antistites ignoraverint Canones Sardicenses? Quod ipsos harum quæstionum tempore penitùs ignoraverint, ex supradictis est manifestum. Quod ipsum patet ex literis S. Augustini ad Eleusium & Glorium Episcopos Donatistas: "Fortunius" Tubursicensis Donatistarum Episcopus, "protulit quoddam volumen, ubi volebat ostendere „Sardicense Concilium ad Episcopos Afros, qui erant communionis „Donati, dedisse literas. Quod cum legeretur, audivimus Donati „nomen inter cæteros Episcopos, quibus illi scripserant. Itaque „flagitare cœpimus, ut doceretur, utrùm ipse esset Donatus, de „cujus parte illi cognominantur: Fieri enim potuisse, ut alicui Do„nato alterius hæresis Episcopo scripserint, cum maximè in illis no„minibus nec Africæ mentio facta fuerit. Quomodò ergo posset „probare Donatum patris Donati Episcopum nomine illo accipien„dum esse, quando ne id quidem probare posset, utrùm ad Afri„canarum specialiter Ecclesiarum Episcopos illæ literæ missæ fuerint. „Quamquàm enim Donati nomen Afrum esse soleat, non tamen re„pugnaret à vero, ut vel partium illarum aliquis vocaretur nomine „Afro, vel aliquis Afer in illis partibus constitueretur Episcopus. „Nequè enim in eis vel diem, vel Consulem invenimus, ut saltem „consideratis temporibus certi aliquid eluceret. Sanè quoniàm nescio „quando audierâmus Arianos, cum à communione Catholica dis„crepassent, Donatistas in Africa sibi sociare tentasse, ad aurem mihi

Epist. 163.

„mihi hoc ipsum Frater Alipius suggessit. Tunc accepto ipso „volumine, ejusdem Concilii Statuta considerans, legi Athanasium „Episcopum Alexandrinum Catholicum, cujus maximè adversùm „Arianos acerrimarum disputationum conflictus eminuit, & Julium „Romanæ Ecclesiæ Episcopum, nihilominùs Catholicum, illo Con„cilio Sardicensi fuisse improbatos. Unde apud nos constitit Aria„norum fuisse Concilium, quibus isti Episcopi Catholici vehemen„tissimè resistebant. Itaque ad diligentiorem etiam temporum „discussionem voluimus ipsum volumen accipere, atquè auferre „nobiscum. Qui noluit dare, dicens ibi nos habere illud, quandò „aliquid in eo considerare vellemus. Rogavi etiam, ut manu mea „notari permitteret, fateor, timens ne mihi fortè causâ exigente, „cum petendum esset, pro illo aliud proferretur. Neque hoc „voluit".

Istud Sardicense Concilium erat manifestè Synodalis epistola Philippo-Politani Conventiculi. Et ex istis sancti Augustini, qui suam, & Collegæ Alipii cum præfato Fortunio disputationem describit, verbis discimus plura. Primò, quod iste Fortunii Codex fuerit mutilus. Etenim non habebat Episcoporum, ad quos epistola dirigebatur, adscriptas civitates. At verò nos hodie habemus: "Gregorio Alexandriæ Episcopo, Amphioni Nicomediæ Episcopo, „Donato Carthaginis Episcopo", &c. Secundò, quod ista epistola videatur nunquàm habuisse adscriptum diem, & Consulem. Etenim uti Fortunii Codex istis caruit, ita carent & omnes nostri. Tertiò, quod "Donatus" esset nomen Afris familiare, & proprium. Existimo processisse ex sancto Donato, proximo Antecessore sancti Cypriani. Quartò, quod sanctus Augustinus nullam tunc haberet notitiam aut Sardicensis Concilii, aut etiam Philippo-Politani Conventiculi. His de rebus nihil noverat, nisi quod incerto rumore aliquandò audisset, quod Ariani, cum à Catholica communione se palàm segregâssent, tentâssent suæ Factioni adjungere Donatistas. Et rectè audierat. Etenim usque ad istud Philippo-Politanum schisma Eusebiana Factio Episcopis Catholicis communicaverat, & ambo fuerant utcumque unum. Ista secessio ipsos discrevit in adversas communiones. Quintò discimus, quod sanctus item Alipius circa istas Synodos nihil tunc novisset, nisi istam eandem ex auditu memoriam. Porrò istud Eusebianæ Factionis tentamen non caruit omni effectu. Etenim de ipso S. Augustinus scribit ad Comitem Bonifacium

cifacium: "Ut breviter insinuem Dilectioni Tuæ, inter Ariano- Epist. 50.
„rum & Donatistarum quid intersit errorem, Ariani Patris, &
„Filii, & Spiritus Sancti diversas substantias esse dicunt; Donatistæ
„autem hoc non dicunt, sed unam Trinitatis substantiam confitetur". Etsi "aliqui ipsorum minorem Filium esse dixerint, quam Pater est, „ejusdem tamen substantiæ non negarunt". Loquitur de antiquis temporibus. Nempe de tempore Philippo-Politani Conventiculi. Affirmat quosdam Donatistas cum Arianis quidem fuisse locutos, non tamen sensisse. Et nonnisi aliquos. Nempè sunt artes hæreticorum. Et Augustinus non ampliùs dubitanter, sed definitè loquitur. Quia nempè hæc epistola est istâ aliâ longè posterior, atquè ità Augustinus erat tunc instructior.

Eadem de re sanctus Augustinus scribit in tertio libro contra Cresconium Donatistam: "Sed Orientales, quos modò nostros esse Cap. 34.
„concedis, non latuisse hoc facinus dicis. Atquè ut hoc probes, „inseris principium epistolæ Concilii Sardicensis, ubi Donati Car„thaginis Episcopi vestri nomen invenitur adscriptum. Quod ideò „factum putas, & affirmas, quod videlicèt Orientalibus, qui de „Concilio suo hæc Scripta miserunt, facinus displicuerit Traditorum, „& ab eorum se communione retraxerint, & propterèa Donato „vestro communicabant. Disce ergò quod nescis: Sardicense „Concilium Arianorum fuit, quod notum est jam diu, ut habemus „in manibus, contractum maximè contra Athanasium, Episcopum „Alexandrinum Catholicum, qui eorum errorem, ex ipsa civitate „ortum, præ cæteris acriter arguebat & refellebat. Non igitur „mirum, si illi hæretici Donatum sibi adscíscere tentaverint, quos „per totum Orbem Catholica damnabat Ecclesia. Quamquàm nos „sine civitatum nominibus Episcopos, ad quos hæ literæ datæ sunt, „habeamus. Aut ergò aliquis Donatus fuit non in Africa Episcopus, „cujus nomini Carthago à vestris est addita, aut, ut dixi, Africa„nam hæresim Orientalis hæresis sibi tentavit adjungere. Quod „hinc maximè credibile est, quod ad Carthaginis Episcopum, Ro„mano prætermisso, nunquàm Orientalis Catholica scriberet". Et Cap. 44.
in quarto libro: "Inseris principium Sardicensis Concilii, unde pro„bare conaris, quod Orientales Episcopi, cognito crimine Tradi„torum, parti Donati communicaverint, hoc uno, magno scilicet, „documento, quod inter Episcopos, quibus scribunt, Donati „nomen inventum est. Nec tamen ibi legitur aliquid eos de Afris

„Traditoribus cognoviſſe. Quod quidem Concilium, ne te lateat, „Arianorum eſt, quos jam tu inter alios hæreticos nominâſti. Nec „additis civitatum nominibus legi ſolet. Quia nec ipſe mos eſt „Eccleſiaſticus, quando Epiſcopi Epiſcopis ſcribunt epiſtolam. „Unde neſcio quis ille Donatus, miror ſi non in veſtris literis Car„thaginenſis factus eſt. Omitto enim dicere, quod fortaſsè Orien„tales hæreticis aliquo modo ſe ſociare tentaverint".

Hinc iterùm diſcimus varia. Primò, quod etiam Creſconius habuerit exemplar Philippo-Politani Conventiculi. Secundò, quod ejus exemplar à Fortunii exemplari fuerit non modicè diverſum. Etenim ad Epiſcoporum nomina unum habebat, aliud non habebat adſcripta nomina civitatum. Quæ diverſitas refundi debet in varios Deſcriptores. Quidam civitatum nomina aut ſpernebant noſſe, aut ipſorum adſcriptionem cenſebant adverſam conſuetudini Eccleſiaſticæ. Quia nempè talis conſuetudo non vigebat in Africa. Paſſim omnes laboramus iſtâ philautiâ Patriarum conſuetudinum. Hinc & S Auguſtinus Fortunii Codicem cenſebat fideliorem. Et haud dubiè ipſum ſibi curaverat deſcribi. Ex eodem principio non ampliùs dubitanter, ſed definitè aſſerit Sardicenſem Synodum fuiſſe Arianorum. Tertiò diſcimus, quod iſto adhuc tempore S. Auguſtinus, adeoque & cæteri Afrorum Epiſcopi ignoraverint diſcrimen inter Sardicenſem Synodum, & Conventum Philippo-Politanum. Diſcimus, quod ſola iſtius Conventus Acta, immò ſola Synodalis epiſtola eſſet in Africa apud Donatiſtas, veræ autem Sardicenſis Synodi Acta aut perierant apud omnes Africanas Eccleſias, aut latebant in alta oblivione. Et ex iſta ignorantia S Auguſtinus ſibi perſuadere non poterat, quod Philippo-Politanus Conventus ſcripſiſſet ad Donatum: Fuit magis propenſus, ut crederet eſſe Donatum alium, à Donatiſtarum vafritie tranſmutatum in Carthaginenſem. Quartò diſcimus, quod Donatiſtæ iſtius Conventiculi literas, ſolius Euſebianæ Factionis facinus, tranſcripſerint in totam Orientalem Eccleſiam. Quod ipſum hoc noſtro ſæculo fecit Petrus de Marca. Iſti, ut ſuam Factionem per totius iſtius Eccleſiæ communionem & authoritatem firmarent; hic ut Romanæ Eccleſiæ dignitates per eandem authoritatem mutilaret. Quintò diſcimus, quod Catholica Orientis Eccleſia olim ad Carthaginenſem, aut alios Occidentis Epiſcopos nunquàm ſcriberet prætermiſſo Romano. Nempè Synodales literas. Eſt regula benè notanda. Ex eadem, dum

dum ad Papam ſcriberent, paſſim addebant ejus Synodum, omnes Italiæ Epiſcopos, aut etiam totius Occidentis. Quod nempè Papa eſſet iſthic omnia. Quod Papæ Judicium non poſſet non eſſe omnium. Eadem de cauſſa Orientales Epiſcopi, dum ad Papam appellabant, quandoquè addebant eoſdem Epiſcopos.

Secunda quæſtio eſt, Quomodò in Africam pervenerit iſta ignorantia Canonum, & Actorum Sardicenſium? Eſt res admiranda. Etenim non ſolus Africanæ Eccleſiæ Archi-Epiſcopus Gratus, ſed inſuper plures iſtius gentis Epiſcopi adfuerant, & ſubſcripſerant Sardicenſi Concilio. Nec eſt dubitandum, quin cuncta Synodalia Acta, nominatim Canones, ſecum deportârint. Quin immò idem Gratus ad ſuam, cui etiam Numidiæ ac Byzacii aderant Epiſcopi, Carthaginenſem Synodum dixit: "Hæc obſervantia pacem cuſtodit. „Nam & memini à Sanctiſſimo Sardicenſi Concilio ſimiliter ſtatutú", &c. Deinde Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, Sardicenſis Concilii Præſes, fuit Afris inſigniter familiaris, ideoque non eſt dubitandum, quin iſtam ipſis Synodum commendaverit. Reſpondeo hæc omnia eſſe veriſſima. Interim certum etiam eſt hanc Synodum poſtmodò fuiſſe iſthìc penitùs ignotam. Immò nullum penitùs exemplar fuit inventum in omni Africa. Etenim Epiſcopi, dum cum Zozimo Pontifice contendebant, luſtrârunt omnes Bibliothecas, omniaque Eccleſiarum ſcrinia: Et nullos repererunt Sardicenſes Canones, ſed ſolos viginti Nicænos. Quare Gratus, & alii Epiſcopi videntur iſtos ſecum non detuliſſe. Hinc forſan ille dixit: "Memini à Con„cilio Sardicenſi ſtatutum". Inſinuat Codicem non fuiſſe ad manum, ſed ſe loqui ex ſola memoria. Acceſſit Donatiſtarum in Africanam Eccleſiam rabies. Etenim etiam tunc non deſtiterunt Epiſcopis, Presbyteris, ac Diaconis Catholicis violenter injicere manus pœnitentiæ, atquè ità reddere irreparabiliter irregulares. Hinc iſthic nata eſt ſumma Clericorum inopia ac ignorantia. Præſertim ignorantia ſacrorum Canonum. Nam & ſanctus Valerius, dum ſanctum Auguſtinum promovit ſibi in Collegam, ignorabat Nicænos Canones, vetantes eidem civitati eſſe duos ſimul Epiſcopos. Et ad vitium curandum poſtmodò prodiit hic Canon: "Ordinatis Epi„ſcopis, vel Clericis priùs ab Ordinatoribus ſuis Placita Conciliorum „auribus eorum inculcentur, ne ſe aliquid contra Statuta Concilii „feciſſe pœniteat". Canonis Author fuit S. Auguſtinus, qui in aliis fieri noluit, quod in ſe factum doluit. Cap. 5.

Quæstio tertia est, Quâ ratione Zozimus Canones Sardicenses scripserit esse Nicænos? An studuerit Africanos Episcopos circumscribere? Hoc enim censent non hæretici soli, sed & quidam hodiè Catholici. Respondeo Zozimum rectissimè & simplicissimè scripsisse ex more suorum Antecessorum. Scripsit ex Codice Romanæ Ecclesiæ, in quo primum caput habet hunc titulum: "Canones Nicæni Concilii sub titulis quadraginta sex". Et continet Nicænos & Sardicenses Canones: Sub eadem consequentia. Et ipsos distribuit in quadraginta sex numeros. Proindé Codicis Author utriusquè Synodi Canones appellavit Nicænos. Nec sine fundamento. Etenim Constantinopolitanum Symbolum Ecclesia semper dixit Nicænum. Etiam ejus auxtrix Constantinopolitana Synodus dedit ipsi hunc titulum in primo suo Canone: "Trecentorum decem & octo Patrum, qui Nicææ convenerunt, fidem non abrogari, sed firmam ac stabilem manere oportere", &c. Ipsam confirmavit & auxit quibusdam vocibus, quibus grassantes tunc hæreses evertebantur. Hinc edixit suum ità adauctum Symbolum esse ac permanere Nicænum. Rectissimè. Eodem modo Sardicenses Canones non sunt aliud, quàm Nicænorum expositio & confirmatio adversùm schismaticas novitates Eusebianæ Factionis. Non sunt aliud, quàm quædam ad Nicænos additamenta. Hinc ipsos pro Nicænis semper habuit Romana Ecclesia. Et istud judicium secutus est auctor Codicis. Auctor insigniter antiquus. Etenim Codex à modico incepit, & paulatim per assidua incrementa pervenit ad plenitudinem. Itaque Zozimus ex ipso scripsit, ideoque ab omni dolo aut arte est purissimus. Nemo hæc meliùs novit, quàm Reverendus Pater Paschasius Quesnellus, qui Codicem, magnum Ecclesiasticæ eruditionis thesaurum, è tenebris produxit in lucem.

Quæstio quarta est, An Zozimus Pontifex sit primus author istius tituli aut phrasios? Hoc enim ipsi passim imponitur à novis Dogmatistis. Respondeo non esse. Etenim in libello, quem adversùs Hincmarum Laudunensem Duziacensi Synodo exhibuit, Hincmarus Remensis Episcopus laudat verba Innocentii primi Pontificis in literis ad Sanctum Victricium Episcopum Rothomagensem: "Si majores caussæ in medio fuerint devolutæ, sicut Synodus statuit, post Episcopale Judicium referantur". Et subjungit: "De quibus Canonibus Innocentius hoc dicat, manifestissimè claret,

claret, scilicet de Sardicensibus". Certum est, quod Innocentius laudet Nicænam Synodum, & tamen adducit Sardicensem Canonem: Quod nempe utraque Synodus haberetur pro eadem, & indifferenter appellaretur Nicæna. Idem Hincmarus alio in loco scriptum istud Victricio Capitulum affirmat esse partim ex Nicænis, partim haustum ex Sardicensibus Canonibus, & tamen ab ipso appellari Nicænum. Utique ex eodem principio. Hæc manifesta veritas olim fuit professio constantissima totius Gallicanæ Ecclesiæ. Quod eandem in prima sui operis parte profiteatur Petrus de Marca, est ostensum in superioribus. Unde igitùr nunc docet aliud, & se præbet Ducem inconditæ novitatis? Idem Innocentius in literis ad Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clerum ac Populnm gravissimè damnat Theophili Alexandrini Synodum, quod sancto Joanni Chrysostòmo appellanti superordinasset alium Episcopum, & adjungit caussam: "Nunquàm sanè Patres nostros talia ausos fuisse, sed potiùs vetuisse cognovimus, ne cui in locum viventis alium per consecrationem substituendi sit potestas. Hæc contra Canonum observationem sunt. Canonibus porrò obsequendum scribimus, qui Nicææ sunt decreti. Quos solos confectari decet Ecclesiam Catholicam, & juxta eos judicare". At verò quis Canon appellanti Episcopo vetat superordinari alium? Certè nullus, nisi Sardicensis. Et ecce ipsum Innocentius disertè inscribit Nicænum. Et statim infrà appellat etiam Sardicensem. Ejusdem Synodi Canones manifestè laudat in literis, quibus Theophilum, redditurum sui Judicii rationes, mandat proficisci ad Synodum Thessalonicensem, & disertè affirmat esse Nicænos. Eadem phrasi utitur Palladius Helenopolitanus Episcopus in Dialogo, quem de sancti Joannis Chrysostomi persecutionibus habuit cum Theodoro Diacono Romanæ Ecclesiæ. Quin & plena Constantinopolitana Synodus scribit de suo secundo Canone: "De administrationibus singularum Ecclesiarum tum vetus lex obtineat, tum sanctorum Patrum in Concilio Nicæno decisio, ut videlicet singularum Provinciarum Antistites unà cum finitimis, modò ipsis ità visum fuerit, Episcopis ad Ecclesiarum commodum habeant Ordinationes". Laudat quartum & sextum Nicænum Canonem. Verùm nec hic nec iste permittit aut mandat ullo in casu invitari Episcopos vicinæ Provinciæ. Facit id quintus Sardicensis. Proinde laudata Synodus suam ex utriusque Concilii Canonibus mixturam affirmat

Epist. 89.

esse conflamen Nicænum. Nempe in relatione ad Romanam Ecclesiam loquitur Romano more, atque ita constat istam loquendi speciem non esse inchoatam à Zozimo, sed apud omnes Ecclesias fuisse multò antiquiorem. Ex quibus lucet insigniter exorbitare
L.7.C.12. hæc verba Petri de Marca: "Nondùm recepti erant Canones Sardicenses tempore Innocentii primi".

Longè pejùs exorbitant hæc: "Primus omnium Zozimus „Papa Canones Sardicenses protulit, contenditque ut in Occi„dente vim legis obtinerent. Arbitror autem eum id consilium „cœpisse, quod Honorius & Arcadius Imperatores paulò ante „abjecissent jus concedendi Rescripta pro retractando judicio „Episcoporum depositorum, quemadmodùm suprà ostendi Ca„pite secundo, adductis verbis legis. Existimavit itaque Zozimus „gratum Episcopis futurum, si revisiones non omninò abolerentur, sed contrà decernerentur authoritate Sedis Apostolicæ. „Tentatum id in Africanis ingeniis voluit Pontifex". Laudatæ legis, in secundo Capite adductæ, verba sunt hæc: "Quicumque „residentibus Sacerdotibus fuerit Episcopali loco detrusus & „nomine, si aliquid vel contra sententiam, vel contra quietem „moliri fuerit deprehensus, rursusque Sacerdotium petere, à quo „videtur exclusus, procul ab omni urbe, quam indignus infecit, „secundùm legem Divæ memoriæ Gratiani, centum millibus „vitam agat". Et infrà: "Sit hujusmodi personis tenore præsentis „legis illicitum sacra nostra adire Secreta, & impetrare Rescripta. „Omnia dejectis per culpam Sacerdotio personis, quæ impetrata „sunt, infecta permaneant.

Error, quo Petrus de Marca affirmat Sardicenses Canones à Zozimo fuisse primùm prolatos, est abundè revictus. In adductis verbis sunt & alii. Primus est, quod Romani Imperatores aliquandò habuerint jus dandi Rescripta ad retractanda judicia degradatorum Episcoporum. Etenim erat mera, per Donatistas intrusa in Mundum, Regia usurpatio, quam juxta Canones agentem tolerabat, ab ipsis autem deviantem constanter repudiabat Ecclesia. De hisce ad Bonifacium Diaconum, suum Apocrisarium apud Imperatorem Phocam, scripsit magnus
L.12.Ep.3 Gregorius: "Dilectio tua pietati Clementissimi Domini Impe„ratoris cuncta diligenter insinuet, atque constanter adstruat „hoc omninò illicitum, omninò pravum, omninò injustum, &

„& sacris esse Canonibus valdè inimicum. Et ideò hujusmodi „peccatum temporibus suis introduci in Ecclesiæ præjudicium „non permittat". Antiquum de cunctis istis sacris Rescriptis, Delegationibus, ac jussionibus Ecclesiæ sensum exponit idem Gregorius in literis ad Anatolium, Diaconum Constantinopolitanæ Ecclesiæ: "Quod Imperator fecerit, si Canonicum est, L.8.ep.41 „sequimur", hoc est, patienter obedimus; "si verò Canonicum „non est, quantum sine peccato nostro valemus, portamus". Plurima sunt istiusmodi testimonia, & ejusdem Gregorii, & aliorum Patrum, Latinorum, & Græcorum. Proindè nullum fuit Principi jus: Fuit mera conniventia.

Secundus error est, quod Arcadius & Honorius istam consuetudinem abjecerint. Etenim contrarium lucet ex adductis S. Gregorii testimoniis. Consuetudo hæc sub istis Imperatoribus adeò invaluit, ut Africana Ecclesia ipsorum tempore emiserit hunc Canonem: "Quicumquè ab Imperatore cognitionem „judiciorum publicorum petierit, honore proprio privetur; si „autem Episcopale Judicium ab Imperatore postulârit, non ei „obsit". Duravit usque ad finem, & lapsum Romani Imperii. Quin immò Petrus Archi-Episcopus contendit istud sacrum Jus ab Imperio transisse ad Reges Christianissimos. Unde plurimùm miror, quomodò hic sui oblitus scribat fuisse abjectum ab Arcadio & honorio? Quandò igitur, & quomodò mos iste exoleverit, docet Anastasius, Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius, in præfatione ad octavum Concilium: "Græcorum Imperatores, „Occidentis amisso Imperio, Romanis Pontificibus, quibus „jubere nequeunt, suadere nituntur". Et Leo tertius Carolum Magnum, dum Occidentis donavit Imperio, compulit ad cunctis istiusmodi violentiis renunciandum. Porrò Arcadius & Honorius per memoratam legem, quâ similem Gratiani Imperatoris adversùm solos Ursicini Antipapæ schismaticos Fautores, eorundemque Degradatorum turbulentias datam constitutionem extendunt ad omnes legitimè Degradatos, ac adversùs istud judicium tumultuantes Episcopos, nequaquàm abjiciunt istam consuetudinem, sed solummodò cogunt ad meliorem usum, ac sacris Canonibus viciniores terminos. Sanciunt ut ista sacrarum Delegationum Rescripta deinceps non dentur istiusmodi turbinibus. Et omnia jam data circumducunt. Sanciunt turbines relegandos

legandos ad centum millia ab ista civitate, quam malè gesto Episcopatu fœdaverant.

Tertius error est, quod istas ab Arcadio & Honorio in compita projectas sordes Zozimus, uti dilectas gemmas, collectas levârit, & ipsis studuerit ornare Sedem Apostolicam. O miserabilem sancti Petri Cathedram, quæ indiguit fucari fœdis istiusmodi pigmentis. Petrus Archi-Episcopus in superioribus docuit, quod ante Sardicensem Synodum Romana Sedes in Canonica Provincialium Synodorum Judicia nihil potuerit per appellationem, aut retractationem, coacta esse contenta solis relationibus. Docuit quod tunc iniquè damnati Episcopi nequiverint perfugere ad Romanos Antistites, sed ab Imperatore supplicare Judices Episcopos, qui caussam retractarent. Docuit quod primus in Sardicensi Synodo Hosius studuerit honorare memoriam sancti Petri Apostoli, atquè ita Imperialem delegandi retractaturos Judices authoritatem communicaverit Romanis Pontificibus. Nempè pauper S. Petrus suprà Provinciarum Synodos nihil potestatis acceperat à Christo Domino, atque ità per Hosii industriam debuit aliquid mendicare ab Imperatoribus. Hìc verò Petrus Parisiensium Archi-Episcopus docet, quod Arcadius, & Honorius istud suum jus projecerint, atquè ità rebus suis attentus Zozimus ipsum collegerit, "existimans gratum Episcopis futurum, si revi-
„siones non omninò abolerentur, sed contrà decernerentur au-
„thoritate Sedis Apostolicæ". Nempè nisi Zozimus istas fæces collegisset, miserandi Episcopi, dum iniquè à suis Synodis degradabantur, nec ad Principem, nec ad Papam potuissent confugere. Quare Zozimus credidit à se agi non suam rem, sed Episcoporum. An hæc Dogmata sapiant Evangelium, judicent alii Sapientiores. Certè Zozimus in superiùs adducta ad Africanam Ecclesiam epistola affirmat Romanam suscipiendarum appellationum authoritatem, & supremam super quascumquè Synodos potentiam esse à Canonica antiquitate, à traditione Patrum, à sancto Petro Apostolo, ac ab ipso Christo Domino, qui Petro dedit potestatem ligandi, ac solvendi omnia.

Quartus error est, quod primum hujus suæ novæ potestatis experimentum Zozimus tentare voluerit apud ingenia Afrorum. O imprudentem Pontificem, qui istud tentamen non inchoaverit apud Gallos. Certè ipsorum aures & mentes reperisset longè faciliores

ciliores ad credendas istiusmodi fabellas. Saniora sunt hæc ejusdem Archi-Episcopi verba: "Quæri potest, quamnam ob caussam Zo-
„zimus protulerit Canones Sardicenses sub nomine Concilii Ni- Cap. 16.
„cæni? Quæstio hæc acriter, & animosè tractatur à Novatoribus,
„qui Zozimum arguunt falsitatis, & impostura. Contra nostri id
„ex eo profectum aiunt, quod eâ tempestate Canones Nicæni &
„Sardicenses in eodem volumine descripti essent, nullo discrimi-
„ne adhibito, sub titulo Canonum Nicænorum. Probabilis qui-
„dem conjectura, si vetusti Codicis authoritate niteretur, qui
„nondum emersit è tenebris". At verò jam emersit. Ipsum cum summo Ecclesiasticæ eruditionis fructu & gaudio produxit Reverendus Pater Paschasius Quesnellus. Proindè jam cesset omnis ista contentio. Adhæreamus Romanæ Ecclesiæ, quæ istam nomenclaturam etiam post Africanas lites constanter retinuit. Etenim Magnus Leo, dum ab Imperatore Theodosio ad S. Flaviani Constantinopolitani Episcopi, qui ab Ephesini Latrocinii Judicio appellârat, retractandam caussam postulavit novam Synodum, suis literis adjecit: "Quam autem post appellationem interpositam hoc Ep. 40. c. 3.
„necessariè postuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta te-
„stantur, quæ subtèr adnexa sunt". Et adnexuit Canonem Sardicensem. Quod etiam Gelasius, Gregorius, aliiquè Pontifices istam phrasim usitaverint, variis in locis demonstrat Hincmarus Remensis.

CAPUT XXXIII.

An hæ Africanæ quæstiones inter Romanam & Africanam Ecclesiam causaverint schisma durans usque ad Pontificatum Bonifacii secundi?

AFfirmat famosa Bonifacii II. Pontificis ad Eulalium Alexandriæ Patriarcham Epistola : "Aurelius Carthaginensis Ecclesiæ olim Episcopus, ,,cum Collegis suis, instigante Diabolo, superbire temporibus Antecessorum nostrorum Bo,,nifacii atque Celestini contra Romanam Ec,,clesiam cœpit, sed videns se modò peccatis ,,Aurelii Eulalius à Romanæ Ecclesiæ communione segregatum, ,,humilians recognovit se peccasse, pacem & communionem Ro,,manæ Ecclesiæ petens, subscribendo cum Collegis suis damnavit ,,Apostolicâ authoritate omnes scripturas, quæ adversùs Romanæ ,,Ecclesiæ privilegia quoquo ingenio factæ fuerant". Et confirmare videtur liber Pontificalis in vita ejusdem Pontificis Bonifacii: "Eodem tempore venit relatio ab Episcopis Afris de Constitutione, ,,& ut cum Consulto Sedis Apostolicæ omnia Carthaginensis Epi,,scopus faceret".

Respondeo epistolam esse imperitam, ac manifestè spuriam. Etenim nec Alexandrina, nec Carthaginensis Ecclesia inter suos Episcopos unquàm habuit aliquem Eulalium. Isto tempore apud Carthaginem sedebat Reparatus. Et quod ob memoratas Aurelii lites nulla unquàm inter Romanam ac Africanam Ecclesiam fuerit communionis dissociatio, est exploratissimum. Etenim proximus Aurelii Successor fuit Capreolus, de quo Liberatus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus : "Capreolus Archi-Episcopus, Cap. 5. ,,propter impetus Wandalorum Africanas Regiones obsidentium, ,,universale non valens congregare Concilium, Bessulam Diaco,,num suum misit Ephesum ad Concilium Legatum". Erat non solius Capreoli, sed etiam totius Africanæ Synodi Legatus : Attamen non per expressum, sed per implicitum, ac præsumptum Mandatum. Nam

Nam & eo tempore, quo Tyrones tumultuabantur in Africa, atquè ità impediebant Legatos electuram Numidiæ Synodum, taliter plenarium Carthaginis Concilium accesserant Alipius, Augustinus, ac Possidius. Et uti tunc ipsos Aurelius, ità Bessulam Ephesi admisit Præses Cyrillus. Ei Capreolus addiderat insignes literas, continentes suum, ac suæ Synodi suffragium. Et de ipsis ad Ephesinam Synodum dixit Petrus, Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter, ac Synodalium Notariorum Primicerius : "Reverendissimus, ac piissi,,mus Metropolitanus, & Episcopus Carthaginis Capreolus per Bessu,,lam Diaconum ad sacram hanc Synodum epistolam scripsit. Si ,,vestra Pietas jusserit, recitabo". Et post recitatam dixit Synodi Præses sanctus Cyrillus : "Hæc Reverendissimi, ac piissimi Cartha,,ginis Episcopi Capreoli quæ lecta est epistola, cum dilucidam sen,,tentiam in se contineat, fidei Gestorum inseratur. Vult enim ,,antiqua fidei Dogmata confirmari; nova verò, & absurdè excogitata, ,,& impiè divulgata reprobari, ac proscribi". Et omnes Episcopi simul exclamârunt : "Hæ omnium voces, hæc omnes asserimus, ,,hoc omnium est votum". Quæ omnia altissimè clamant Capreolum fuisse integerrimum Catholicæ communionis, & magnæ apud omnem Ecclesiam authoritatis Episcopum. Hinc ista omnia suo secundo Commonitorio inseruit Vincentius Lerinensis. Et certè Capreolus ab Imperatore Theodosio, tanquàm magnus Orthodoxæ fidei Doctor, ac Defensor, fuerat ad Synodum invitatus.

De ejus Successore Quod-vult-Deus scribit in primo libro de Wandalica persecutione Victor Vitensis Episcopus : "Geizericus ,,Carthaginis Episcopum, Deo & hominibus manifestum, nomine ,,Quod-vult-Deus, & maximam turbam Clericorum, navibus fractis ,,impositam, nudos atquè exspoliatos expelli præcepit. Quos Deus ,,miseratione bonitatis suæ, prosperâ navigatione Neapolim Cam,,paniæ perducere dignatus est civitatem". Victor Vitensis omninò fuit Orthodoxus Episcopus. Creditur enim esse ille Byzacenæ Provinciæ Primas, ad cujus Mandatum Ferrandus Diaconus scribit sanctum Fulgentium fuisse consecratum in Episcopum Ruspensem. Et ejus testimonium in suis Sanctorum tabulis confirmat Romana Ecclesia : "Quod-vult-Deus Episcopus Carthaginensis, unà cum Octob. 26. ,,Clero à Geizerico Rege Ariano in navibus fractis, absque remigiis ,,& velis impositus, præter spem Neapolim appulit, ibique in exilio ,,positus, Confessor occubuit". Et istorum Clericorum unus

creditur fuisse sanctus Gelasius, qui Romanæ Ecclesiæ Clero Incardinatus, per assidua virtutum incrementa profecit in summum Pontificem, & grande lumen totius Ecclesiæ. In eodem Sanctissimorum Confessorum consortio fuit sanctus Gaudiosus Abitunensis Episcopus, de quo ad Nicolaum secundum Pontificem scripsit S. Petrus Damiani: "Gaudiosus Abitunensis Episcopus, Wandalis L. 1. Ep. 9. „Africam devastantibus, cum sancto Quod-vult-Deus, & cæteris „Præsulibus fugit, & in Parthenope civitate Monasterium con„didit". Non fugit, sed fuit ejectus. Et ista sunt prima Augustiniani Ordinis extra Africam exordia. Quod-vult-Deus Episcopo sanctus Deo-gratias, huic S. Thomas, Thomæ S. Eugenius, Eugenio Bonifacius, Bonifacio successit Reparatus, quos omnes constat fuisse insigniter sanctos, & Romanæ Ecclesiæ cum plena obedientia communicâsse.

Quod vult-Deus, ac Deo-gratias, dum Carthaginensis Ecclesiæ adhuc erant Diaconi, erant viri Doctissimi, & familiarissimè uniti cum S. Augustino. Lucet ex epistolis & libris, quos ipsorum rogatu scripsit, & ipsorum nomini S. Augustinus inscripsit. Eadem est ratio Capreoli. Duas ejus habemus adversùs Nestorium epistolas: Alteram ad Ephesinum Concilium, alteram ad Vitalem, & Constantinum, Hispaniæ Monachos, scriptam post laudatam Synodum. Ambas sanctissimas, ac eruditissimas. Prior insuper S. Augustinum, nuperrimè tunc defunctum, eximiè laudat, atquè ità demonstrat Capreolum fuisse insignem illius Veneratorem. Et omnes isti tres Episcopi optimè noverant avitas Africanæ Ecclesiæ consuetudines. Hinc defuncti Aurelii Lapsum, ac temeritatem improbarunt. Romanas Episcoporum appellationes permiserunt ambulare per antiquas vias atquè ità non redierunt, sed semper sine interpolatione permanserunt in consuetâ gratia ac benevolentia Sedis Apostolicæ. Ista ex caussa Lupicinus Episcopus è Cæsaræensi Mauritania appellavit ad S. Leonem: Et nemo intercessit. Et de sanctis Monachis Martiniano ac Saturiano, qui Gentilem ac Barbaram Provinciam converterant ad Christum Dominum, scribit laudatus Victor Vitensis: "Tunc deinde cogitatur quid fieret, ut ager jam „cultus, & ingraminatus vomere prædicationis, Evangelicum sus„ciperet semen, & imbre sacri Baptismatis rigaretur". Etenim ambo isti Prædicatores erant Laici, ideoque non poterant solemniter baptizare. "Mittunt Legatos per itinera distenta Deserti. Pervenitur

„nitur tandem ad civitatem Romanam. Rogatur Episcopus, ut „Presbyterum ac Ministros credenti Populo destinaret. Explet cum „gaudio quòd petebatur Pontifex Dei. Construitur Ecclesia, bap„tizatur multitudo maxima Barbarorum, & de lupis grex fœ„cundus multiplicatur agnorum". Tanta tunc erat Afrorum cum Romana Sede communio, ut suis Neophytis maluerint ab ipsa, quàm à suis Episcopis postulare ministros. Tanta illic erat istius Sedis authoritas, ut etiam contra istud ipsius opus nemo præsumpserit intercedere.

Eodem tempore in Africa floruit Fulgentius Ferrandus, Archi-Diaconus Carthaginensis Ecclesiæ. Ipse est qui sancto Fulgentio retulit quæstiones de Æthiopis Baptismo, & ad cujus instructionem S. Fulgentius scripsit istum eruditissimum libellum. Ipse item scripsit vitam S. Fulgentii. Creditur esse author Breviarii Canonum, in quo habet sequentia: "Ut adjudicatus cap. 59. 60
„Episcopus ad Apostolicam Sedem, si voluerit, appellet. Ut „si appellaverit, alius in Cathedra ipsius non ordinetur". Et diserte adjungit hos esse Canones Sardicenses. Laudat & adducit plures Canones istius Synodi. Et istud Breviarium haud dubiè scripsit ad instructionem Africanæ Ecclesiæ. Forsitan ad abolendum & proscribendum priorem istius Ecclesiæ Codicem, in quo litigiosa ac devia Acta erant alpha & omega. Quidquid sit, ex Breviario lucet & Romanas Episcoporum appellationes, ac item Sardicenses de ipsis Canones fuisse tunc in Africa notissimos ac firmissimos. Eorum unus est ille ipse, quem suorum Legatorum Commonitorio Zozimus Pontifex inseruerat. Nempe venerabilis Capreolus ac ejus Successores non solam Aurelii circa Romanas Episcoporum appellationes temeritatem circumduxerant, sed insuper probaverant, ac in Africanæ Ecclesiæ usum admiserant Canones Sardicenses. Attamen Ferrandus de Romanis Clericorum appellationibus non loquitur: Nec pro ipsis, nec contra ipsas adducit ullum Canonem. Nempè Capreolus, omnem istam litem cupiens evullam, supra adductos de ista re Carthaginenses Canones circumduxerat, & vigere jusserat solam antiquam consuetudinem. Ita quidam opinantur. Verùm ipsis obsistit Cresconius Episcopus, qui Carthaginenses contra istas appellationes Canonem inferuit suo Codici. Quare verius est, quod venerandus Capreolus non solam avitam consuetu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſuetudinem, ſed retentos voluerit iſtos etiam Canones. Interim idem Creſconius ſuo Codici præter alios plures Sardicenſes Canones inſeruit etiam illos, qui firmant Romanas appellationes Epiſcoporum. Quod nempè laudatum Capreoli Decretum, aut Mandatum eſſet ſolemne per omnem Africam. Et iſtum contra Romanas inferioris Cleri appellationes Canonem affirmat eſſe non Milevitanum, ſed Carthaginenſem. Nempè quinti ſæculi anno decimo octavo editum in ſuperiùs laudata Synodo.

Hæc omnia palam colliguntur etiam ex relatione ac Legatione, quam poſt ejectos ab Imperatore Juſtiniano Wandalos, atque ità avitæ libertati redditam Africanam Eccleſiam, ad Joannem ſecundum Pontificem miſit Reparatus Archi-Epiſcopus Carthaginenſis. Ad reſtaurandam Africanæ Eccleſiæ diſciplinam coëgit ducentorum ac ſeptemdecim Epiſcoporum Synodum, & Romam ex ipſa legavit Caium ac Petrum Epiſcopos, ac Liberatum Eccleſiæ ſuæ Archi-Diaconum. Retulit tria. Primò, An ad Eccleſiam redeuntes Arianorum Epiſcopi poſſent admitti in ſuo honore? Secundò, An apud ipſos in infantia baptizati poſſent evehi ad Clerum? Tertia relatio fuit hæc: "Petimus ut quicumquè forſitan Epiſcopus, aut „Presbyter, ſive Diaconus, aut cujuſlibet inferioris Ordinis Cle„ricus, ſine noſtra epiſtola venerit, & non approbaverit ſe pro „utilitate ſanctarum Eccleſiarum fuiſſe directum, ſimilis hæ„retico judicetur. Nequè veſtra communione dignus exiſtat. „Ut in omnibus & per omnia Beatitudinis veſtræ diſciplina „laudetur". Eſt ſecundus præfati Commonitorii articulus. De primo & tertio, nempè de Romanis Epiſcoporum, aut Clericorum appellationibus Reparatus nec verbum fecit: Quod nempè iſti articuli altiſſima in pace conquieſcerent. At ecce dum Legatio procedit, & ob longiorem iſtius anni hyemem hæret in portu, exſpectans navigandi opportunitatem, Joannes Pontifex obijt, ac ejus in locum conſecratur Agapetus. Hinc novas literas Reparatus adjecit, quibus novo Pontifici ex more gratulatus eſt, & ſupplicavit confirmari omnia ſuæ Sedis, & Gentis privilegia, lapſa aut læſa à barbaris temporibus, & calamitatibus. Et Agapetus ad tertium relationis articulum reſpondit: "Illud quod „Catholicos, qui præſunt aut militant Eccleſiæ, ſine Sacerdotum „ſuorum literis ſuſcipi à nobis minimè debere mandatis, & Ca„nonibus eſt congruum, & diſciplinæ prodeſſe judicamus". Notanda

tanda ſunt verba: "Eſt congruum Canonibus". Edicunt nihil, quod non ſit congruum, à Romana Eccleſia permittendum. Poſſit Pontifex Romanas inferioris Cleri appellationes reſpicere. Etiam reſpondit ad Reparati preces: "Univerſa, quæ inimicorum „perverſitas invaſerat, Charitati Tuæ Metropolitana Jura repa„rantes hortamur, ut ea quæ tuo, vel aliorum nomine reſcrip„ſimus, univerſis debeas innoteſcere". Innovat, & confirmat non quæcumque, ſed illa ſola Carthaginenſis Eccleſiæ Privilegia, quæ Barbarorum perverſitas mutilarat. Inter quæ non eſt inferioris Cleri prohibitio à Romanis appellationibus. Etiam Bonifacius Primas in ſuis Synodis innovavit ſolos Aurelii Canones contra appellationes Clericales: Epiſcopales permiſit liberè ambulare.

CAPUT XXXIV.

Demonſtratur quod Magni Gregorii tempore non ſoli Afrorum Epiſcopi, ſed etiam inferior Clerus Romam liberè appellaverit.

QUod Afrorum Epiſcopi tunc Romam liberrimè appellaverint, demonſtrant plura exempla. Primum ſanctus Gregorius exponit in literis ad Columbum Numidiæ Epiſcopum: "Judicamus San „ctitati veſtræ, veniſſe ad nos quemdàm ho„minem, Petrum nomine, qui ſe aſſerit fuiſſe „Epiſcopum, atque cauſſæ ſuæ à nobis remedium „poſtulaſſe. Et priùs quidem retulit quæ digna eſſe miſeratione po„tuiſſent: Sed requirentes, poſteà multò aliter, quam indicavit, „invenimus, & vehementer nos ejus actio contriſtavit. Sed quia „cauſſæ ipſius interna ſubtiliter nequaquàm addiſcere tam longo „itineris intervallo diſjuncti potuimus, eam, incerti quippè, defi„nire nequivimus. Nunc verò quoniam remeans Rogatianus Dia„conus ſecum eum relaxari popoſcit, & ipſe ad vos ſe petiit de„bere tràmſmitti, ſcientes Sanctitatem veſtram zelum, ſicut decet, „fidei, & amorem habere Juſtitiæ, nobis gratum fuit, & ea quæ „petiverunt conceſſimus. Quia ergo præſentes cauſſam ſubtiliùs „poteſtis ſcire, hortamur ut eidem Petro ità ſervare quidquid ju„ſtum, Canonicumque fuerit debeatis, quatenùs & rectitudinis vi- L. 5. ep. 36

gor

Universidad de Deusto Biblioteca

„gor à vobis in omnibus impleatur, & cauſſa ipſius ſecundùm Dei „timorem, & Eccleſiæ videatur regulas judicata. Si quis verò „conſcius, vel particeps præfato Petro in his, quibus accuſatur, di„citur exſtitiſſe, ſubtiliter requirendum eſt, & veritate cognitâ „ſimiliter Canonicè judicandum". Res eſt lucida, nec indiget commentario.

Lib.5.Ep. 62, 63, L.6.Ep.2. Secundum exemplum eſt Paulus Epiſcopus, quem Gregorius evocavit, & per Gennadium Africæ Patritium juſſit tranſmitti. De ipſo ſcripſit ad præfatum Epiſcopum Columbum: "Epiſtolam „Fraternitatis veſtræ ſuſcepimus, in qua nobis de perſona Pauli „Epiſcopi, quæ apud vos acta ſunt, indicaſtis. Quod tam ſerò „factum eſt, ut perſona ipſa hìc jam valuiſſet minimè reperiri. „Nam & vir excellentiſſimus filius noſter Gennadius Patritius „ſuum ad nos pro eadem cauſſa Cancellarium deſtinavit. Sed dum „feciſſemus inquiri, utrum cum eo nobis coram poſitis vellet inire „conflictum, reſpondit ad hæc ſe minimè fuiſſe tranſmiſſum, ſed „ſolummodò tres quoſdam huc de ejus Eccleſia deduxiſſe, qui „contra eum plurima dicere debuiſſent. Dum ergò nequè illum „ad inferendas actiones paratum invenimus, nequè perſonarum „illarum nos qualitas movit, quod in accuſatione Epiſcopi valuiſſent „idonei reperiri, Paulo Epiſcopo ad urbem ſe Regiam relaxari „debuiſſe precibus ſperanti, non potuimus contradictionis moras „afferre, ſed mox eum ſecundùm petitionem ſuam cum aliis duobus „ſecum deductis Epiſcopis ambulare permiſimus. Si quæ ergò „fuêre, quæ contra eum dici rationabiliter poterant, mox eo huc „veniente veſtra debuit, quod nunc fecit, Fraternitas cuncta fi„deliter indicare".

Cauſſæ fundum Gregorius aperit in literis ad Imperatorem Mau-
L.5.ep.63 ricium: "Qualiter Pietatis veſtræ Serenitas contra Donatiſtarum „flagitioſiſſimam pravitatem conſideratione Juſtitiæ, & ſinceriſſimæ „Religionis zelo commota ſit, directarum lucidiſſimè tenor inſinuat „Juſſionum. Sed venientes viri Reverendiſſimi ex Africana Pro„vincia Epiſcopi aſſerunt ita eſſe incautâ diſſimulatione poſtpoſitas, „ut nec Dei illìc judicium haberetur in metu, nec Principales „hactenùs Juſſiones ſortirentur effectum. Hoc etiam ſubjungentes, „quod in præfata Provincia, Donatiſtarum præmiis prævalentibus, „fides Catholica publicè venundetur. At contra glorioſus vir „Gennadius de uno eorum ſimilia queſtus eſt, qui talia quere-batur

„batur. Cui etiam duo alii certi in eadem re teſtimonium ferebant. „Sed quia cauſſa ipſa ſæcularis Judicis intererat, eoſdem Epiſcopos „ad Pietatis veſtræ exiſtimavi eſſe veſtigia dirigendos, ut per ſemet„ipſos Sereniſſimis auribus ſuggerant, quæ fatentur pro fide Ca„tholica pertuliſſe".

Paulus Epiſcopus, & duo cum ipſo alii Collegæ Gennadium Patritium, ac ejus præſertim Cancellarium accuſarunt, quod Donatiſtarum auro corrupti pœnales Mauricii leges ſuſpenderent, omnem iſtis permitterent libertatem, atquè ità venderent Catholicam fidem. Et è contrario Gennadius ejuſdem criminis accuſavit Paulum Epiſcopum, & in teſtes adduxit duos neſcio quos ex ejus Eccleſia. Actio inchoata fuit in Numidiæ Synodo: At Gennadium iſta metuens non adminiſtravit juſtitiam. Immò videtur afflixiſſe Paulum, aut certè ejus afflictionem permiſiſſe. Hinc ille provocavit ad Romanam Eccleſiam. Sed ecce Gennadius obſtitit, & ipſum non permiſit Africâ excedere. Hinc Gregorius ſeverè juſſit Romanum permitti acceſſum, & impetravit. Quare Gennadius contra Paulum tranſmiſit ſuum Cancellarium, & cum ipſo tres teſtes ex Pauli Parochia. Columbus Epiſcopus tranſmiſit etiam Synodalia Afrorum Acta, ſed ſerò. Nihilominùs Gregorius perrexit in cauſſa. At eccè Cancellarius noluit Accuſatorem agere, & adducti in teſtes non habebant qualitates idoneas ad accuſandum Epiſcopum. Nempè Cancellarius premebatur à conſcientia, ideoque metuebat tribunal Gregorii. Hinc Paulus, & cum ipſo præfati duo Epiſcopi poſtularunt Principem accedere, iſthìc acturi non ſolummodò contrà Cancellarium, ſed etiam contra Patritium. Et propter adductas rationes Gregorius permiſit. Gregoriana ad Columbum epiſtola debebat præcedere epiſtolam ad Mauritium. Etiam alia evincunt in aliis ſimiliter epiſtolis non ſervari ordinem temporis, ideoque opus eſſe reviſione & correctione.

Eadem de re Gregorius ſcripſit in alia ad præfatum Columbum epiſtola: "Frater & Co-Epiſcopus noſter Paulus, præſentium por- L.7,ep.16
„titor, quantis illic fluctibus, quantiſque adverſitatibus quatiatur, „Sanctitatem veſtram memorat non latere. Qui quoniam querelas, „quas de eo ad vos perveniſſe ſignaſtis, non veras eſſe, ſed inſtigatione adverſantium contra ſe aſſerit excitari, & omnia ſe „fidit, patrocinante veritate, vobis cognoſcentibus, Authore poſſe „Domino ſuperare, hortamur, dilectiſſime Frater, ut ei, in quibus

„fuerit Justitiæ ratio manifesta, manum decenter præbere solatii,
„atque Sacerdotali eum debeas compassione adjuvare. Nulla ergò
„vos res ab æquitatis studio, nulla suspendat potentia personarum,
„sed Præceptis Dominicis innitens, omnia, quæ sunt rectitudini
„adversa, contemne. In defendendis partibus Justitiæ constanter
„insiste. Odia pro veritate, si qua sint, sustinere non renuas:
„Ut tantò majorem in adventu Redemptoris nostri fructum mer-
„cedis invenias, quantò ejus Mandata non negligens, in favorem
„Justitiæ, & defensionem impenderis".

Hæc epistola deberet omnium circa hanc materiam esse prima. Est enim scripta statim post factam à Gennadio accusationem, ante Africanam Synodum. Et docet plura. Primò, quod Paulus fuerit quassatus multis adversitatum fluctibus. Utique ob accusationem Gennadii Patritii. Activam & passivam. Secundò, quod Adversarii Paulum accusaverint apud Columbum, quem tunc quidam credunt fuisse Primatem Numidiæ. Verùm ipsos falli, infrà docebimur. Videtur igitur à Gregorio habuisse aliquid vicis Apostolicæ. Hinc epistola docet tertiò, quod Paulus, Columbo cognoscente, & veritate patrocinante, speraverit superare omnes calumnias. Hinc Pontifex Columbum hortatur ad constantem in judicio Justitiam: Ad nullius personæ metuendam potentiam. Quod nempe Pauli Accusator esset ipse Præfectus Prætorio Africæ. Hinc Papa scripsit etiam ad Adeo-Datum & Maurentium, Episcopos Numidiæ:

Epist. 14. „Paulum Fratrem, & Co Episcopum nostrum Fraternitati vestræ
„commendantes hortamur, ut idoneè charitatem vestram debeat
„experiri, quam prædicat". Nempe Paulus etiam istis Episcopis rogârat per Pontificem commendari pro justitia constantiam. Verùm hæc virtus non fuit reperta apud omnem Synodum, ideoque Paulus ante judicii finem fuit compulsus Romam provocare.

Tertium exemplum est in literis ad Victorem & Columbum,

Epist. 15. Numidiæ Episcopos: "Præsentium Portitoris Cresconii Fratris &
„Co-Episcopi nostri querelâ ad nos insinuante pervenit, quod
„nullâ exigente culpâ, vel Concilii definiente sententiâ, Ecclesiæ
„ejus Parochiæ antiquitùs deputatæ à Valentione Fratre & Co-
„Episcopo nostro ante quindecim ferè annos sint irrationabiliter
„occupatæ, atquè eum insuper res Decessoris ipsius ad suum,
„quod dici grave est, arbitrium abstuliſſe. Quod si ita veritas se
„habet, quam perversum, quamque execrandum sit, præsertim Religio-

„Religioso Præposito, dicere non valemus. Hac igitur in re quia
„nec lenitas, nec aliqua debet esse dilatio. Fraternitatem vestram
„præsenti epistolâ commonemus, ut sollicitiùs requiratis. Et si
„querela ejus manifesta esse constiterit ablatarum rerum, & occu-
„patarum Parochiarum restitutione Dilectio vestra sine mora suc-
„curri provideat, & ità omnia, vobis solatiantibus, cessante excu-
„satione, Justitiâ favente recipiat, ut nec hunc labor observationis
„afficiat, nec de ejus damno aliquid lucri invasor acquirat". Valentio quasdam Cresconii Parochias affirmabat ad suam spectare Diœcesim, ideòque vacante Sede ipsas invasit. Etiam res defuncti Episcopi. Quas nempè acquisîerat, vel habuerat in istis Parochiis. Etenim defuncti Episcopi supellex per antiquos Canones spectat ad Successorem. Valentio ista violenter ex arbitrio, sine authoritate Synodi fecerat, ideòque manifestè impegerat in centesimum vigesimum Canonem Africani Codicis. Hinc Cresconius confugit ad Gregorium, & obtinuit Justitiam. Confugit in prima instantia. Proindè potiori jure poterat appellare. Notanda sunt verba: "Nullâ „exigente culpâ". Demonstrant Afris fuisse morem, ut Episcopi ob culpam suis Parochiis truncarentur. Nam & ita truncatus fuit Anthonius Fussalensis.

Quartum exemplum est Clementius Byzacenæ Provinciæ Primas, de quo Gregorius in literis ad Joannem Syracusæ Episcopum: Lib. 7. In-
"In quodam crimine Byzacenus Primas fuerat accusatus, & piissimus dict. 2,
„Imperator eum juxta Statuta Canonica per nos voluit judicari. Epist. 65.
„Sed acceptis decem auri libris tunc Theodorus Magister militum
„obstitit, ut minimè fieret. Tamen piissimus Imperator admonuit
„ut transmitteretur, & quidquid esset Canonicum faceremus. Sed
„videntes contrarietates hominum, eandem causſam inire noluimus.
„Nunc autem idem Primas aliqua de Concilio suo loquitur, &
„valdè dubium est, utrùm purè, an certè quia à Co-Episcopis
„suis impetitur, modò talia loquatur. Nam quod se dicit Sedi
„Apostolicæ subijci, si qua culpa in Episcopis invenitur, nescio
„quis ei Episcopus subjectus non sit. Cum verò culpa non exigit,
„omnes secundùm humilitatis rationem æquales sunt". Eadem de re Gregorius scripsit ad omnes Episcopos Byzacenæ Provinciæ: Lib. 10.
"Ante multum temporis quædam ad nos de Fratre nostro Clemen- Epist. 36.
„tio, Primate vestro, perlata sunt, quæ cor nostrum non modico
„mœrore transfigerent. Sed prementibus diversis tribulationibus,

Universidad de Deusto
Biblioteca

„& maximè circumsævientibus hostibus, ea nobis non fuit spatium „requirendi. Et quoniàm ità sunt gravia, ut transire indiscussa nullo „modo debeant, Fraternitatem vestram his hortamur affatibus, ut „cum omni sollicitudine ac vivacitate veritatis indagare substantiam „debeatis, ut aut, si ità sint, ut audita sunt, ultione Canonica „resecentur; aut si falsa, Fratris nostri innocentia diu sub nefandæ „opinionis dilaceratione non jaceat".

Clementius apud suæ Synodi Episcopos laboravit malâ famâ, ideòque ab ipsis deferri timuit ad Primatem Carthaginensem. Hinc juxtà Africanos Canones ab Imperatore Mauricio supplicavit alios Ecclesiasticos Judices. Et Princeps ipsum juxtà Canones universales transmisit ad Gregorium. Africani enim Primates erant veri Metropolitæ, ideòque juxtà Imperatoris Gratiani legem, & confirmatum ab ipsa Apostolicum Canonem, illorum prima instantia spectabat ad Papam. Sed nec istud Tribunal Clementio placuit: Quare ad ipsum evadendum seduxit, & auro corrupit Theodorum, Magistrum Africanæ militiæ. Verùm Mauricius perstitit, & jussit Clementium transmitti ad urbem. Hinc ille quæsivit aliud effugium. Protestatus est se subjectum Sedi Apostolicæ, at prætexuit alias contrarietates. Opinor prætexuisse primam de Africanis Primatibus instantiam spectare ad Carthaginensem Archi-Episcopum, ideòque non debere usurpari à Papa. Longobardi tunc grassabantur, & sæviebant circumcircà urbem, & ipsam affligebant multis tribulationibus, atquè ità Gregorium distraxerunt ad alia: Hinc ille noluit inire causam. Verùm Clementius non se correxit: Et sinistra ejus fama non decrevit. Hinc Gregorius resumpsit causam, curavit se instrui à Byzacenis Episcopis, & haud dubiè definivit.

Circà hoc exemplum scribit Petrus de Marca: "Id unum „ad conservandam authoritatem suam contendit Gregorius, ut „Clementius Primas Provinciæ Byzacenæ Romam veniret, res„ponsurus de quodam crimine ei objecto. Quoniàm verò ejus „Imperium detrectabat Clementius, Gregorius Rescriptum impe„travit à Principe. Sed quoniam Theodorus Magister militum, „id est, Gubernator Africæ, acceptis decem auri libris, executioni „hujus Rescripti supersederi jusserat, aliud dein impetravit Grego„rius. Posteà Primas ille Pontifici significat velle se subjici Sedi „Apostolicæ, adeoque illum permulsit, ut tandem obtinuerit causam „suam judicari à Concilio Provinciali, juxtà Præceptum Pontificis".

Horum

Horum plura non sunt firma. Primum est, quod Papalis evocationis Præceptum Clementius detrectarit, ideoque Pontifex impetraverit Rescriptum. Etenim in Papalibus literis nullus est apex, qui insinuet Clementium fuisse Romæ accusatum aut delatum. Et nullatenùs apparet, quod primam instantiam, de qua palàm agitur, Gregorius suo motu inchoasset. Quare mea assertio est longè verisimilior. Secundum est, quod Gregorius contra sordidam Theodori Magistri violentiam impetraverit secundum Rescriptum. Etenim ad se transmissi & præsentis Clementii contrarietatibus, seu intercessionibus permotus noluit inire causam, nequaquàm ità acturus, si ipsam per duo Rescripta ambiisset. Tertium est, quod Clementii blandimentis permulsus Pontifex noluerit causam inire. Ex ipsius Pontificis verbis jam audivimus longè aliud. Etenim & ista subjectionis professio non in primo est facta congressu, sed in secundo. Quartum est, quod permulsus Gregorius causam Synodo delegaverit. Etenim contrarium disertè aiunt ejus verba ad Episcopos Byzacii: Eis delegat solam veritatis inquisitionem, & causæ instructionem, nullatenùs definitionem. Quidquid sit, Clementius Romæ comparuerat, secundùm Statuta Canonica. Et Gregorius poterat denuò evocare. Si non fecerit, fuit dispensatoria commiseratio.

Quod Romanæ etiam Clericorum appellationes tunc apud Afros liberè ambularint, similiter docent plura exempla. Primum est in literis ad Hilarium Monachum: „Felicissimus atque Vincentius, L. 1. ep. 82
„Diacones Ecclesiæ Lamighensis, suggesserunt ab Argentio ejusdem „civitatis Episcopo gravem se injuriam pertulisse, & accepto præmio „Donatistas in Ecclesiis fuisse præpositos, eumque inter alia non „leve aliud facinus, quod dici nefas est, commisisse commemorant. „Propterea Experientiæ tuæ præsentis paginæ Præcepto duximus „injungendum quatenùs præfatum Episcopum idoneæ satisfactioni „committere non omittas, tuaque instantiâ in illis locis fiat ex more „Concilium, & omnia secundùm oblatæ petitionis textum Canoni„cè coram positis partibus subtili indagatione perquirantur. Et „quæcumquè eorum Judicio fuerint terminata, te exequente modis „omnibus compleantur". Petrus de Marca vult ab Episcopi judicio semper fuisse Clericis appellandum, non ad Pontificem, sed ad Synodum Provinciæ: At ecce hìc aliud exemplum. Argentius Episcopus Donatistarum Clericos admiserat in suo honore, & pretio

Universidad de Deusto
Biblioteca

corruptus dederat locum ante seniores, & semper Orthodoxos Clericos: Contra Apostolicum Canonem. Hinc illi detulerunt ad Gregorium. Quare videtur fuisse prima instantia. Etenim Argentius videtur sine sententia patrâsse istam injuriam. Etiam accusatio de nescio quo nefando crimine fuit prima actio. Et tamen Gregorius admisit, ac delegavit Synodo. Non qualicumquè, sed indicendæ, celebrandæ, ac exequendæ per Legatum Hilarium. Et nemo intercessit.

L.2.Ep.33 Secundum exemplum est in literis ad Columbum Episcopum: "Porrecta petitione insinuaverunt nobis præsentium latores, Constantius & Mustellus, Ecclesiæ Pudentianæ Diacones, in Numidia „Provincia constitutæ, Maximianum ejusdem Ecclesiæ Antistitem „in loco, quo degit, corruptum præmio Donatistarum Episcopum „nova licentia fieri permisisse, cum etsi hoc anterior usus permitteret, „manere atquè persistere fides Catholica prohiberet. Ob hoc ergò „Fraternitatem tuam Scriptis præsentibus necessariò duximus ad„hortandam, ut veniente ad te Hilario Carthulario nostro, adjuncto „Episcoporum universali Concilio, habito præ oculis terrore venturi „Judicis, caussa eadem subtili ac solerti debeat indagatione perquiri. Et si capitulum hoc à præsentium Latoribus prædicto „Episcopo fuerit documentis idoneis approbatum, à dignitate „officioque, quo fungitur, omnimodis degradetur". Plures Afrorum Ecclesiæ etiam tunc habebant duos Episcopos: Orthodoxum & Donatistam. Et hocce apud Pudentianam Ecclesiam defuncto Maximianus pecuniâ corruptus permiserat ordinari Successorem. Hujus criminis primam sibi delatam cognitionem Gregorius delegavit simili Concilio. Et rursùs nemo intercessit.

Lib. 10. Epist. 32. Tertium exemplum est in literis ad eundem Columbum: "Qualiter Fratrem nostrum Paulinum, Regensis civitatis Episcopum, „Clerus suus, vel hi qui in sacro sunt Ordine constituti, in se „perhibeant corporaliter excessisse, audire non indiges. Quippè „quia priusquàm hæc ad nos querela pertingeret, tibi jam factum „est, sicut eis asserentibus didicimus, manifestum. Et quoniàm „Præpositos in subjectorum pœnam fas esse non debet sæviendi, „Victori Fratri & Co Episcopo nostro, qui Primatis inter vos „locum tenet, curavimus scribendum, ut unà cum tua Fraternitate, „vel cum aliis Fratribus & Co-Episcopis nostris, quos adhibere „prospexeritis, inter memoratum Fratrem nostrum & Clerum ipsius caussa

„caussa subtili debeat investigatione cognosci. Et ideò Dilectio tua „immineat, atquè sollicitudinem gerat, ut ea quæ ad nos perlata „sunt, inaudita non transeant, ne discordia in Ecclesia, undè magnoperè pellenda, nutriatur, & si quidem contra eum Clericorum „suorum querela est vera, culpam suam, quam emendare despexit, „in Ecclesiastici vigoris definitione cognoscat, ut & de præsenti „sentiat, quàm sit grave quod fecit, & discat de futuro nihil se plus „agere posse, quàm licet". Eadem Gregorius scribit ad Victorem Primatem, atquè adjungit: "Nec loci tui, sicut dicitur, à Paulino Epist. 33. „postponi ordinem patiaris, ne illi despectus tuus ad periculum, „& tibi fiat ad culpam. Nam ad personam in priori loco positam „respicit, quidquid à minori committitur, nisi sollicitè corrigatur". Ex his literis discimus non Columbum, sed Victorem tunc fuisse Primatem Numidiæ. Quare mendosa est posterioris epistolæ epigraphe, Victorem appellans Episcopum Panormitanum. Et hæc quidem tria sunt exempla primæ Clericalis instantiæ. Evincunt etiam Clericales appellationes licuisse.

Et non caremus talis appellationis exemplo. Exstat in alia ad eundem Columbum epistola: "Quàm gravis & auditu ipso „intolerabilis Dona-Dei Latoris præsentium, qui se asserit „fuisse Diaconum, sit querela, ab eo data petitio, quæ te„netur in subditis, Fraternitati vestræ faciet manifestum. Sed „quia pervenit ad nos, quod pro corporali peccato fuisset „depositus, Dilectio vestra subtili hoc inquisitione perquirat. „Et si ità est, in pœnitentia retrudatur, ut commissi flagitii „vinculum lachrymis possit absolvere. Si verò insons ab hu„jusmodi perpetratione claruerit, unà cum Primate Concilii, „vel aliis Fratribus Co-Episcopisque nostris omnia, quæ pe„titio ejus continet, diligenti à vobis examinatione quærenda „sunt. Et si querela ejus veritate fulcitur, & in Episcopo „ejus Victore, qui contra Deum & Sacerdotale Propositum „committere tantum nefas non metuit, Canonici vigoris ità „districtio teneatur, ut ex definitione vestra, quàm sit iniquum „quod fecit, intelligat, & hic suo Ordini reformetur: Quia sa„tis perversum, & contra Ecclesiasticam probatur esse censu„ram, ut frustrà pro quorumdam voluntatibus quis privetur, „quem sua culpa vel facinus ab officii, quo fungitur, gradu „non dejicit". Dona-Dei ab Episcopali in se Judicio non ad

Provin-

Provinciæ Synodum, sed immediatè provocavit ad Papam. Et nemo intercessit. Et videtur non dubitandum, quin isto tempore fuerint insuper alia Clericalium appellationum exempla. Porrò tantæ mutationis originem, tempus, caussam ignoro. Forsitan cœperit sub Bonifacio secundo, ad quem ex Africa venit relatio, ut deinceps Carthaginensis Episcopus omnia ageret cum Beneplacito Sedis Apostolicæ. Quidquid sit, Africanam Ecclesiam, dum per Divinam clementiam reparari contigerit, isto jure oportebit vivere. Ista olim gloriosa, nunc miseranda Ecclesia summos & plurimos protulit Doctores, Martyres, plurima omnis sanctimoniæ exempla ac ornamenta: Omnes pro ejus reparatione altis animæ gemitibus clamemus ad Dominum. Ex his interim abundè liquet, quam infeliciter quorumdam hodie imperitia aut malitia abutatur antiquis istius Ecclesiæ moribus.

DISSER-

DISSERTATIO TERTIA
De Romana Hæresiarchæ
EVTYCHETIS
APPELLATIONE.

CAPUT PRIMUM

An Eutyches appellaverit ad sanctum Leonem Pontificem?

Rei series est compendio exponenda. Sanctus Flavianus Constantinopolitanus Episcopus, sectatus vestigia sancti Joannis Chrysostomi, retinuit & exercuit Patriarchalem potestatem in Asiaticam, immò in tres olim Autocephalas Diœceses. Hinc ad judicandam caussam inter Florentium Sardensem Episcopum, Lydiæ Metropolitam, & ejus Com-Provinciales Suffraganeos indixit Synodum ex advenis Episcopis. Erant numero triginta duo, & plures Archi-Mandritæ. Quidam Episcopi magnarum virtutum. Aderant enim S. Seleucus, Amasenus Episcopus, Heleno-Ponti Metropolita, Basilius Seleuciensis Episcopus, Metropolita Isauriæ, & alii non dispares. Eodem tempore in Regia civitate erat venerabilis Eusebius, Dorylæi in salutari Phrygia Episcopus, zelosissimus vindex Catholicæ fidei. Etenim ipse primus, dum omnes ob metum conticescerent, revelatâ facie accusavit Patriarcham Nestorium. Et ex ista forsitan occasione iniverat cum Eutychete amicitiam. Et quidem Eutyches erat

vir ætate, & Religiosâ vitâ famosus, ac apud omnes in magna reverentia. Erat enim opulenti, ac numerosi Cœnobii Archi-Mandrita, & Chrysaphium Eunuchum, qui in Aula poterat & agebat omnia, ex sacro Fonte susceperat. Interim horum nihil timens Eusebius ipsum accusavit apud præfatam Synodum, exhibuit accusatorios libellos, inscripsit se ad talionem, demonstravit ab ipso resumi Apollinarii, aut Valentini, vel nescio quam similem Hæresim, atquè ità impetravit hanc Synodalem sententiam: "Lachrymantes, & gementes perfectam Eutychetis perdi-„tionem, decrevimus per Dominum nostrum JESUM-CHRISTUM, „ab eo blasphematum, extraneum eum esse ab omni officio Sa-„cerdotali, & à nostra communione, & à Primatu Monasterii". Et ab ista sententia Eutyches appellavit.

Attamen appellandi modus non fuit per omnia legitimus. Hinc circa ipsam in subsecuta Synodalium Actorum revisione est inter Patres orta non modica contentio. Etenim Constantinus, Eutychetis Monachus, Diaconus, ac Legatus, constanter dixit ad plenam Synodum: "Eutyches, dum legeretur damnatio, appel-„lavit sanctum Concilium sanctissimi Episcopi Romani, & Alexan-„drini, & Hierosolymitani, & Thessalonicensis". Et dum omnes ad hæc stuperent, Magnificentissimus Patritius Florentius, qui ex Imperatoris Theodosii jussu interfuerat Synodo, respondit: "Turbâ factâ, & dissoluto Conventu, Eutyches dixit ad me „silenter, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hierosoly-„mitanum Concilium. Et ego arbitratus indecens esse, latere „hoc Sanctissimum & Reverendissimum Archi-Episcopum Flavia-„num, abscedens dixi ei". Et S. Flavianus est ipsum confessus: "Non audivi ego ab illo", Eutychete, "sed à viro Magnifice-„tissimo & gloriossissimo Ex-Consule & Patritio, adscendente me „in superiora domus, post solutam Synodum". Hinc Magnificentissimus Florentius adjunxit: "Si cognoverint appellantem „virum Religiosum Monachum cæteri Sanctissimi Episcopi, „dicant". Et Julianus Coensis Episcopus statim respondit: "Co-„ram Deo dico, nihil tale ab Eutychete Monacho audivi in „consessu". Et S. Seleucus, Amasenus Episcopus, Heleno-Ponti Metropolita: "Dum esset Concilium, & inquisitio proveniret, „nihil tale cognovimus dictum ab Archi-Mandrita Eutychete de „appellatione". Et reliqui omnes Episcopi confirmârunt: "Et nos

„nos eadem confitemur". Basilius Seleucienssis Episcopus, Isauriæ Metropolita, addidit: "Jam in veritate dico, adhuc ipso in „Conventu sedente, & proponente hoc sanctâ Synodo, ut diceret „iste duas naturas inseparabiles, & inconfusas in uno Domino, & „post adunationem, scio quia dixit Religiosus Archi Mandrita „Eutyches"; Si præceperint mihi Patres, Romanus, & Alexandrinus, dico ipsum. "Hoc autem non quasi appellans dixit, sed „dicens: Non sum ausus dicere propter Patres".

Hac contentione non obstante, Eutyches est suam appellationem generosè prosecutus. Non Thessalonicæ apud Anastasium, nec Hierosolymis apud Juvenalem, nec Alexandriæ apud Dioscorum Patriarcham, sed Romæ apud S. Pontificem Leonem. Lucet ex Papalibus literis ad S. Flavianum: "Cum Christianissi- Epist. 20.
„mus, & Clementissimus Imperator, sanctâ & laudabili fide pro „Ecclesiæ Catholicæ pace sollicitus, ad nos Scriptatransmiserit „de his, quæ apud vos perturbationis strepitum commoverunt, „miramur Fraternitatem tuam, quid illud scandali fuit, nobis „silere potuisse, & non potiùs procurâsse, ut primitùs nos insi-„nuatio tuæ relationis instrueret, ne de rerum gestarum fide „possemus ambigere. Accepimus enim libellum Eutychetis „Presbyteri, qui se queritur, accusante Eusebio, immeritò com-„munione privatum: Maximè cum se vocatum adfuisse testetur, „nec suam præsentiam denegâsse, adeò ut in ipso judicio libellum „appellationis suæ se asserat obtulisse, nec tamen fuisse susceptum. „Quâ ratione compulsus sit, ut contestatorios libellos in Con-„stantinopolitana urbe proponeret. Quibus rebus intercedenti-„bus, necdum agnoscimus, quâ Justitiâ fuerit à communione „separatus. Sed respicientes ad causam, Facti tui nosse volumus „rationem, & usquè ad nostram notitiam cuncta deferri. Quo-„niàm nos, qui Sacerdotum Domini matura volumus esse Ju-„dicia, nihil possumus incognitis rebus, in cujusquàm Partis „præjudicium definire, priusquàm universa, quæ gesta sunt, „veraciter audiamus. Et ideò Fratetnitas tua per idoneam „maximè, aptamque personam plenissima nobis relatione signi-„ficet, quid contra antiquam fidem novitatis emerserit, quod „severiori sententiâ dignum fuerit vindicari. Nam & Ecclesia-„stica moderatio, & Religiosi Principis fides multam nobis sol-„licitudinem Christianæ pacis indicunt: Ut amputatis dissen-

Universidad de Deusto Biblioteca

„tionibus fides Catholica inviolata ſervetur, & his, qui prava „defendunt, ab errore revocatis, noſtra authoritate, quorum „fides probata fuerit, muniantur. Nec aliqua potuit ex hac parte „difficultas adferri, cum memoratus Presbyter libello proprio ſit „profeſſus ſe paratum eſſe ad corrigendum, ſi quid in ſe inventum „fuerit, quod reprehenſione ſit dignum. Decet enim in talibus „cauſſis hoc maximè provideri, ut ſine ſtrepitu concertationum „& charitas cuſtodiatur, & veritas defendatur. Et ideò quia „Dilectio tua de tanta cauſſa nos videt neceſſariò eſſe ſollicitos, „quàm pleniſsimè & lucidè nobis univerſa, quod ante facere „debuit, indicare feſtinet, ne inter aſſertiones Partium aliquâ „ambiguitate fallamur, & diſſenſio, quæ in ſuis initiis abolenda „eſt, nutriatur: Cùm in corde noſtro ea obſervantia, Deo in„ſpirante, permaneat, ne Conſtitutiones venerabilium Patrum „Divinitùs roboratæ, & ad ſoliditatem fidei pertinentes, prava „cujuſquàm interpretatione violentur".

Eadem de re Pontifex reſcripſit ad Imperatorem Theodoſium:

Epiſt. 21. "Quantum præſidii Dominus Eccleſiæ ſuæ in fide Clementiæ veſtræ „præparârit, his etiam literis, quas ad me miſiſtis, oſtenditur, „ut vobis non ſolùm Regium, ſed etiam Sacerdotalem animum „ineſſe gaudeamus. Siquidem præter Imperiales & publicas curas, „piiſsimam ſollicitudinem Chriſtianæ Religionis habetis, ne ſci„licèt in Populo Dei aut Schiſmata, aut hæreſes, aut ulla ſcanda„la convaleſcant. Quid autem in Conſtantinopolitana Eccleſia „perturbationis acciderit, quod ità Fratrem & Co-Epiſcopum „noſtrum Flavianum potuerit commovere, ut Eutychen Presby„terum communione privaret, nondùm potuimus evidenter cog„noſcere. Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apo„ſtolicam per libellum doloris ſui querimoniam miſerit, breviter „tamen aliqua prælibavit, aſſerens ſe Nicænæ Synodi Conſtituta „ſervantem, fruſtrà in fidei diverſitate culpatum. Euſebii autem „Epiſcopi, accuſatoris ejus, libellus, cujus exemplaria ad nos præ„dictus Presbyter miſit, de objectionum evidentia nihil habebat. „Et cum Presbytero Hæreſios crimen intenderet, quem tamen „in eo ſenſum argueret, non evidenter expreſsit: Quàmvis & ipſe „Epiſcopus Nicænæ fidei profiteatur ſe inhærere Decretis. Prop„ter quod non habuimus, unde aliquid diceremus. Et quia „cauſſæ meritum, fidei ratio, & laudabilis ſollicitudo veſtræ

Pietatis

„Pietatis exigit, neceſſe eſt jam locum ſubreptionibus non patere, „ſed priùs de quibus eum æſtimat arguendum, inſtrui nos oportet, „ut poſſit de benè cognitis judicari. Ad prædictum autem Epi„ſcopum literas dedi, quibus mihi diſplicere cognoſceret, quod „ea, quæ in tanta cauſſa geſta fuerant, etiam nunc ſilentio „detineret, cum ſtudere debuerit primitùs nobis cuncta reſerare. „Quem credimus vel poſt admonitionem omnia ad noſtram noti„tiam relaturum, ut in lucem ductis his, quæ adhuc videntur oc„culta, id quod Evangelicæ & Apoſtolicæ doctrinæ convenit, „judicetur".

Ex his diſcimus varia. Primò, quod Eutyches Magno Leoni in ſuis literis impoſuerit duo ſplendida mendacia. Nempè ſcribens, quod vocatus adfuiſſet ſancti Flaviani Judicio, & ſuam non denegâſſet præſentiam: Et quod in ipſo Judicio obtuliſſet libellum appellationis. Secundò diſcimus, quod è Judicibus Epiſcopis quidam videantur appellationem, quam ille Florentii Patricii auribus ſtatim poſt Judicium ſecretò inſuſurravit, licèt improbarent, tamen fuiſſe reveriti, & cenſuiſſe ipſi deferendum. Etenim dum ipſam urgeret Conſtantinus Monachus, & ſanctus Seleucus, & Baſilius Seleucienſis, & ipſe Magnificentiſſimus Florentius Eutychen cœperunt appellare "Religioſum Archi-Mandritam, Reli„gioſum virum, Archi-Mandritam". Tractârunt ut Abbatem, non ut degradatum. Tertiò diſcimus, quod iſtud ipſum prætenderit Eutyches. Etenim permanſit in Præfectura ſui Monaſterii. Nempè clamans ſe appellâſſe, ideòque per Sardicenſes Canones in ſuſpenſo manere omnia. Quartò diſcimus, quod S. Flavianus iſta omnia contempſerit, volueritque ad executionem procedere. De ſui Judicii juſtitia fuit adeò ſecurus, ut nec Romam ſtatim retulerit. Quintò diſcimus, quod à S. Flaviani conſtantia executionem timens Eutyches propoſuerit libellos conteſtatorios. Per propoſitos publicè libellos ſolemniter ad omnem Regiam civitatem proteſtatus eſt ſe & appellâſſe, & adhuc appellare Romam, appellationi ſuæ deberi ſuſpenſivum effectum, ideòque ſe adhuc eſſe Presbyterum atquè Archi-Mandritam, & Flavianum violenter in ſe agere contra regulas. Sextò diſcimus, quod Eutyches inter hæc innovaverit ſuam Romanam appellationem, & ejus libellum ſeu inſtrumentum tranſmiſerit ad Pontificem. Unà tranſmiſit accuſatorium Euſebii libellum, aliaque omnia neceſſaria ad retractatorium Judicium. Et

in suo appellationis libello adjunxit "se paratum ad corrigendum, „si quid in se inventum fuerit, quod reprehensione sit dignum". Suas etiam literas adjunxit Imperator Theodosius, querens per hæc litigia turbatam esse omnem Regiam civitatem, & culpam manifestè referens in S. Flavianum. Eunuchus enim Chrysaphius plenè, & palàm studebat Eutycheti. E contrario S. Flavianus tacuit, & non retulit. Hinc anxius Pontifex hæsitavit, & egit sequentia. Primò, Flaviani negligentiam graviter arguit, & jussit quàm-primùm pleniſſimè ac lucidè referri. Secundò, usquè ad factam relationem jussit suspendi omnia, admisit appellationem, & cuncta disposuit ad retractatorium Judicium. Lucet ex his verbis: "Respicientes „ad causſam, Facti tui nosse volumus rationem, & usquè ad no„stram notitiam cuncta deferri. Quoniàm nos, qui Sacerdotum „Domini matura volumus esse judicia, nihil possumus, incognitis „rebus, in cujusquàm partis præjudicium definire, priusquàm uni„versa, quæ gesta sunt, veraciter audiamus". Hinc tertiò jussit „sibi transmitti non Synodalia dumtaxat Acta, sed insuper idoneam, ac aptam personam, quæ in retractatorio Judicio sustineret Flaviani personam.

Proindè magnus Leo usquè tunc propendebat in Eutycheten. Erat enim vir senex, honorabilis, "humilitatis Proposito", id est, regulari vitâ laudabilis, utpotè Archi-Mandrita trecentorum Monachorum. Et anno elapso Pontificem monuerat, quod Nestoriana „hæresis quorundam rursùm studiis", in Regia etiam civitate „pullularet". Hæc Pontifex timuit. Nec sine fundamento. Etenim Antiochena Ecclesia, ex quo per Paulum Samosatensem fuerat infecta, istâ pessimâ scabie nunquàm caruit. A Paulo in Lucianum, à Luciano in Diodorum, à Diodoro in Theodorum, à Theodoro descendit in Nestorium. Nestorius Antiochiâ scabiem traduxerat Constantinopolim: Hinc ejus propaginem Leo timuit. Et quia non solus Nestorius S. Cyrillum, sed etiam Diodorus ac Theodorus veritatis Sectatores de Apollinario accusaverant, Papa hæsitavit, anistud ipsum forsitan cecidisset in Flavianum. Imperatoris Theodosii literæ plurimùm auxerunt suspicionem. Hinc Leo scripsit ad Flavianum: "Decet in talibus causſis hoc maximè provideri, ut „sine strepitu concertationis, & charitas custodiatur, & veritas „defendatur". Timebat ne fortè fuisset amara concertatio, ideoque „suasit pacificè componi per charitatem.

At

At Flavianus Apostolicis literis statim respondit, ac retulit. Omnem Eutychetis errorem, omniaque suæ Synodi Acta exposuit, atquè adjunxit: "Eutyches passus justam & Canonicam damnatio„nem, cùm debuisset secundis salvare priora, & per pœnitentiam „placare Deum, non solùm hoc non fecit, sed etiam per omnia „conturbare sanctam, quæ apud nos est, Ecclesiam festinavit, „propositiones injuriarum publicè ponens, & maledictionibus plenas. „Super hæc & preces offerens piissimo, & Christi amantissimo nostro „Imperatori, & eadem arrogantiâ & petulantiâ plenas, per omnia „Divinas regulas conculcare conatus. Sed his ità gestis, literæ „nobis datæ sunt vestræ Sanctitatis per admirabilem Comitem Pan„sophium, per quas sumus edocti, quia idem Eutyches libellos „direxit vobis plenos omni fallaciâ atquè calliditate, dicens judicii „tempore libellos se dedisse appellationis, & nobis & hic conve„nienti S. Concilio, & appellasse vestram Sanctitatem: Quod „nequaquàm ab eo factum est. Sed etiam in hac parte mentitus „est, tanquàm per fallaciam mendacii subrepere se sanctis vestris „auribus putans. Commotus itaque, Sanctissime Pater, in his „omnibus, quæ ab eo præsumpta sunt, & ob ea quæ in nos, & „Sanctissimam Ecclesiam facta sunt, atquè fiunt, pro consueta „fiducia fiducialiter age, secundùm quod Sacerdotio competit, „propriamque faciens communem causſam, & sanctam Ecclesiarum „disciplinam, simul decernere damnationem adversùs eum regula„riter factam, & per propria Scripta dignare, confortare autem „& piissimi, & Christi amantissimi nostri Imperatoris fidem. Causſa „eget solummodò vestro solatio, atquè defensione, quâ debeatis „consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere. „Sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter eam factæ „sunt, facillimè destruentur, Deo cooperante, per vestras sacra„tissimas literas. Removebitur autem & Concilium, quod fieri „divulgatur: Quatenùs nequaquàm Sanctissimæ ubique turbentur „Ecclesiæ".

Etiam hæc epistola nos docet varia. Primò, quod Contestatorius Eutychetis libellus fuerit plenus injuriis, ac maledictionibus. Utique in S. Flavianum. Hoc enim edicunt hæc verba: "Quæ in nos „facta sunt, atque fiunt". Non est dubitandum, quin ipsum proclamaverit Nestorianum. Secundò docemur, quod Eutyches suum Contestatorium libellum, suamque Romanam appellationem adju-

verit

verit amico sibi brachio Principis : Nempè Divali jussione, quæ mandabat ejus appellationi deferri effectum suspensivum. Et hoc ipsum Theodosius haud dubiè scripsit ad Pontificem. Tertiò discimus, quod Leo suas ad S. Flavianum literas non proximè ad ipsum, sed direxerit ad Imperatorem Theodosium, qui ipsas per Comitem Pansophium curavit tradi in manus proprias. Haud dubiè ex præfata suspicione, quam & ipse Eutyches, ac præsertim Princeps Pontifici contra Flavianum impresserant. Quartò discimus profundam S. Flaviani reverentiam in Apostolicam Sedem. Etenim S. Leonem non Fratrem appellat ex more istius temporis, sed Sanctissimum Patrem. Ab ejus nutu profitetur pendere hæc omnia: Etiam voluntatem Principis. Aureis literis merentur scribi hæc verba : "Causa eget solummodò vestro solatio atquè defensione, „quà debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta „perducere. Sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter „eam factæ sunt, facillimè destruentur, Deo cooperante, per ve„stras sacratissimas literas". Profitetur omnem hanc controversiam solius Apostolicæ Sedis Judicio posse ac debere finiri : Nempè per sacratissimas literas, quæ dignentur decernere factam ab ipso Synodaliter Eutychetis damnationem esse factam regulariter. Hoc est, quæ dignentur ejus Synodale Judicium confirmare. Hanc confirmationem humillimè supplicat. Et adjungit rem maximi ponderis: "Removebitur autem & Concilium, quod fieri divulgatur". Nempè Chrysaphii Eunuchi favore, & ejusdem in sanctum Flavianum odio accensus & tumidus Eutyches palàm jactabat à se, si Flaviani judicium non circumduceretur à Romana Ecclesia, postulandam generalem Synodum, & à Principe omninò concedendam. Quin immò jam dicebatur concessa. Hinc in Synodalium sub S. Flaviano Actorum revisione Meliphtongus, Julio Politanus in Arabia Episcopus, dixit: "Quia Imperator universalem præcepit fieri Synodum, „necesse est majores causas in illud reservare Concilium". Et Eusebius Dorylæensis Episcopus : "Conjuro vos per S. Trinitatem, „futuro Concilio universali, secundùm sanctionem Christi amico„rum Principum, hoc negotium reservari". An Regia Sanctio ex tunc emanâsset, non possim affirmare. Quidquid sit, ista fama volitabat per omnem Constantinopolim, immò per omnem Orientem. Et Flavianus affirmat etiam ipsam per sacratissimas Apostolicæ confirmationis literas esse penitùs suffocandam. Profitetur ad Euthy-

Eutychianæ hæresis plenam damnationem sufficere Apostolicam Sedem, nec esse opus Generali Concilio. Tanta tunc apud Orientales Ecclesias erat authoritas istius Sedis.

Sanctus Flavianus rectè scripsit ad Pontificem : "Quæ in nos fa„cta sunt, atquè fiunt". Etenim Eutyches optimum Episcopum apud Imperatoris Theodosii à callidissimo Eunucho circumobsessam simplicitatem reddidit adeò suspectum de Nestoriana lue, ut sacrâ Jussione compulsus fuerit ad solemnem in Scriptis fidei professionem, & quasi ad Contestatorios etiam libellos. In isto fidei libello profitetur se esse verum Nicænæ fidei, & omnium in Ephesina Synodo Decretorum Custodem ac Veneratorem, atquè adjungit : "Et „unam quidem Verbi Dei naturam, incarnatam tamen & inhuma„natam, dicere non negamus, eo quod ex ambabus unus sit atquè „idem Dominus noster Jesus-Christus. Eos verò, qui aut duos „filios, aut duas hypostases, aut duas personas annunciant, & „non unum & eundem Dominum Jesum-Christum Filium Dei „vivi prædicant, anathematizamus, & alienos esse ab Ecclesia „judicamus. Et ante omnes Nestorium". Nempè Eutyches sanctissimum Episcopum de his omnibus apud Principem reddiderat suspectissimum. Hinc ille fuerat jussus libellum propriâ manu subscribere. Et Sanctissimus Antistes subscripsit hoc modo : "Do„mine Christe adjuva nos Deus". Et infrà : "Hæc scripsi meà „manu ad satisfactionem vestræ Pietatis, & ut confundantur ca„lumniam facientes nostræ bonæ & simplici in Christo conversatio„ni". Quæ omnia evincunt, quod Theodosius Romanæ Eutychetis appellationi jusserit adscribi suspensivum effectum. Hinc enim in Chalcedonensi Concilio Orientales Episcopi clamaverunt : "Fla„vianus ut damnatus ingressus est". Hoc est, tanquàm Reus ad dandas rationes de suo in Eutychetem Judicio. Ità ingredi compulsus fuit in Ephesino Latrocinio. Nihilominùs constans Flavianus, sciens Episcopalis Judicii suspensionem non ad Laicum Principem, sed ad solum spectare Pontificem, intrepidè stetit pro authoritate suæ Synodi. Etenim in laudatis suis ad Papam literis scripsit : "Ab „Eutychete Monacho. Iste Eutyches. Idem Eutyches". Et in alia ad Papam epistola : "Eutyches quondam Presbyter & Archi„Mandrita". Hæresiarcham constanter tractavit ut legitimè degradatum. Et ut suâ hâc quasi contumaciâ Principem non offenderet, suo fidei ad ipsum libello indidit laudem etiam Constanti-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nopolitanæ Synodi, ſcribens non ſolam Nicænam, ac Epheſinam, ſed inſuper iſtam, ideſt, iſtius ad Nicænum Symbolum additamenta religiosè à ſe ſervari. Rationem in Chalcedonenſi Synodo adduxit Diogenes, Cyzici Epiſcopus, Helles-Ponti Metropolita: "Eutyches „dolosè præpoſuit Synodum ſanctorum Patrum, quæ in Nicæa „facta eſt. Accepit enim additamenta à ſanctis Patribus, propter „perverſum intellectum Apollinaris, & Valentini, & Macedonii, „& qui eis ſimiles ſunt. Hæc prætermiſit Eutyches, ſicut Apol„linariſta. Nam etiam Apollinaris ſuſcipit ſanctam Synodum, quæ „in Nicæa facta eſt, ſecundùm propriam perverſitatem intelligens „verba". Hoc ipſum compendio allegavit in ſuo libello S. Flavianus. Allegavit non ſufficere ad rectam fidem, quod Eutyches Nicænam & Epheſinam Synodos, & S. Cyrilli Capitula jactaret, ſed inſuper neceſſum eſſe, ut profiteatur etiam Conſtantinopolitana ad Nicænum Symbolum additamenta. Hoc enim ſemper refutavit Eutyches, ideoque ſe demonſtravit ſcabioſum ex Apollinario.

Interim tota Hæreſiarchæ ſpes erat in Romana Eccleſia: In ſua ad ipſam provocatione. Ipſam ſperavit authoritate Principis inclinandam ad ſua deſideria. Devium hominem animabant etiam benignæ literæ, quas nuperrimè neſcio quos, haud dubiè etiam S. Flavianum, de reſuſcitata Neſtorii lepra accuſans, à S. Leone acceperat: "Non ambigimus Authorem Catholicæ fidei Dominum tibi „in omnibus adfuturum. Nos autem cum pleniùs, quorum hoc „improbitate fiat, potuerimus agnoſcere, neceſſe eſt auxiliante „Domino providere, quatenùs nefandum virus, dudùmque dam„natum, radicitùs poſſit extingui. Deus te cuſtodiat incolumem, „Dilectiſſime Fili". Non eſt dubitandum, quin haſcè literas ubique buccinaverit, & forſan annexuerit ſuis libellis Conteſtatoriis. Item dubitandum non eſt, quin Flavianum violentiùs accuſaverit apud Pontificem, quàm apud Principem. Literæ omnes, ſi exſtarent, nos plura docerent. Ravennatem Eccleſiam, immò omnem Chriſtianitatem tunc illuſtrabat S. Petrus Chryſologus, apud Leonem Pontificem potens opere & ſermone. Quarè & hunc Eutyches eſt aggreſſus. Etiam iſthìc S. Flavianum diffamavit de Origene, de Neſtorio, de neglecto judicio, de pravè intellecto ſymbolo Nicæno. Haud dubiè rogârit ſuam cauſſam per ipſum adjuvari apud Sedem Apoſtolicam. Verùm prudentiſſimus Antiſtes hominem remiſit ad Pontificem, & adjunxit: "Hæc breviter reſpondi, Frater,

„ter, literis tuis, plura reſcripturus, ſi ad me Frater, & Co-Epiſcopus „meus Flavianus aliqua de hac cauſſa Scripta miſiſſet".

Sanctus Flavianus inſuper aliam relationem fecit ad Pontificem, ſcribens inter cætera: "Sunt quidam veſte ſuâ oves ſignificantes, „interiùs autem lupi rapaces, quos ex fructibus eorum debemus „agnoſcere". Notat Monaſticam Eutychetis profeſſionem, cujus reverà primum fundamentum eſt ſimplicitas atquè integritas orthodoxæ fidei. Et proſequitur: "Talis inter nos Eutyches, quon„dam Presbyter, & Archi-Mandrites, qui quaſi noſtræ Religionis „Sectam ſapiebat, & hanc præferebat, Neſtorii autem impietatem „confirmabat, & ſuccingebatur pro Neſtorio militare in pugna, „quæ contra Neſtorium parabatur. Trecentorum autem decem, „& octo Patrum de fide Expoſitionem factam, & ſanctæ memoriæ „Cyrilli epiſtolam ſcriptam ad Neſtorium, ejuſdemque pariter ad „Orientales, quibus omnes aſſenſerunt, tentavit evellere, anti„quam impii Valentini & Apollinaris reparans Sectam". Enumerat omnia capita, de quibus ab Eutychete accuſabatur. Primò, de Neſtoriana hæreſi. Secundò, de inflicta damnatione in Profeſſorem Nicænæ fidei. Tertiò, de refutatis duodecim Capitulis S. Cyrilli. Quartò, de abjecta item epiſtola, quâ S. Cyrillus pacem iniit cum Orientalibus Eccleſiis. Et certè accuſatio non carebat fuco, & colore. Reverà enim S. Flavianus averſabatur S. Cyrilli Capitula. Hinc enim non de iſtis, ſed de ſola Cyrilli ſecunda ad Neſtorum, & de pacificatoria ad Orientales epiſtola dicit: "Quibus omnes aſſenſerunt". Et haſce ſolas, non verò duodecim Capitulorum epiſtolam fecerat legi ad ſuam Synodum. Contra iſtas igitùr Eutychetis calumnias Flavianus Pontificem inſtruit, exponit ejus manifeſtas hæreſes, repetit ſuæ Synodi de ipſo ſententiam, & ſupplicat confirmari, & publicari. Nempè poſt confirmatam iſtam ſententiam, & damnatum etiam à Pontifice Eutychetem, eſt facta iſthæc relatio.

Sola igitùr prior relatio, & adjuncta ipſi alia documenta Pontificem inſtruxerunt, ideòque ab ipſo meruerunt hoc Reſcriptum: "Lectis Dilectionis tuæ literis, quas miramur fuiſſe tam ſeras, & „Geſtorum Epiſcopalium ordine recenſito, tandem qu id apud vos „ſcandali contra integritatem fidei exortum fuiſſet, agnovimus. „Et quæ primò videbantur occulta, nunc nobis reſerata patue„runt. Quibus Eutyches, qui Presbyterii nomine honorabilis vide-

„videbatur, multùm imprudens, & nimis imperitus oſtenditur, „ut etiam de ipſo dictum ſit â Propheta": Noluit intelligere, ut benè ageret. Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo. "Quid „autem iniquius, quàm impia ſapere, & ſapientioribus doctio„ribuſque non credere? Sed in hanc inſipientiam cadunt, qui cum „ad cognoſcendam veritatem aliquo impediuntur obſcuro, non „ad Propheticas voces, non ad Apoſtolicas literas, nec ad Evan„gelicas authoritates, ſed ad ſemetipſos recurrunt: Et ideò Ma„giſtri erroris exiſtunt, quia veritatis diſcipuli non fueré. Quam „enim eruditionem de ſacris novi & veteris Teſtamenti paginis „acquiſivit, qui ne ipſius quidem Symboli initia comprehendit? „Et quod per totum Mundum omnium Regenerandorum ore de„promitur, iſtius adhuc ſenis corde non capitur". S. Leo affirmat ab homine, licêtſene, & Doctorem oſtentante, nec ipſum, quod etiam pueri intelligunt, Apoſtolicum capi Symbolum, ideòque longè minùs, quod ſemper buccinabat, Nicænum: Longè minùs ſacras literas. Eſſe ſenem imprudentem, imperitum, cerebroſum, inſipientem. Omnem S. Flaviani de ipſius errore ac perſona ſententiam confirmavit.

Hac de re elegantèr in Chronico ſcribit Victor Epiſcopus Tonnonenſis: "Eutyches Presbyter & Archi-Mandrita cujusdam Mo„naſterii Conſtantinopolitani apparuit, qui ſui nominis hæreſim „condidit. Hìc enim Dominum noſtrum Jesum-Christum ſic „aſſerebat natum ex Maria ſemper Virgine Matre, ut nihil in eo „confiteretur humanæ naturæ. Qui Synodali invitatus colloquio „Conſtantinopoli congregato, cui S. præfuit Flavianus, ejuſdem „civitatis Epiſcopus, dum nollet Chriſtum in duabus confiteri na„turis poſt nativitatem ex Virgine, & nobis ſecundùm carnem „eſſe conſubſtantialem, damnationem cum errore proprio ſuſcepit, „quam S. Leo Romanus Antiſtes Apoſtolica authoritare firmavit". Proindè Eutyches & appellavit, & non appellavit ad ſolum S. Papam Leonem. Non appellavit in ipſo Synodali Judicio, nec item poſt ipſum ad aures Magnificentiſſimi Patritii. Appellavit autem poſtmodò per literas. Et quidem per formales libellos. De hiſcè ſcribit in Chronico Idatius Lemicenſis Epiſcopus: "De Galliis epiſtolæ „deferuntur Flaviani Epiſcopi ad Leonem Epiſcopum, miſſæ „cum ſcriptis Cyrilli Epiſcopi Alexandrini ad Neſtorium Conſtan„tinopolitanum, de Eutychete Ebionita hæretico, & Leonis Epiſcopi

„ſcopi ad eundem Reſponsa. Quæ cum aliorum Epiſcoporum & „Geſtis & Scriptis per Eccleſias diriguntur". Quæ hæc Geſta & Scripta? Certè non alia, quàm de cauſſa & Romana appellatione, Romanaque damnatione Eutychetis. Tantæ tunc certitudinis & authoritatis erant hæc in omni Gallia, ut per Eccleſias dirigerentur. Exiſtimo hæc facta ex magni Leonis Mandato poſt Epheſinum Latrocinium: Ut nempè Gallicana Eccleſia in antiqua fide contra iſtius Latrocinii authoritatem armaretur.

Compendio hæc omnia refert in Neſtorianæ ac Eutychianæ hæreſis Breviario Liberatus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus. Exponit Conſtantinopolitanam S. Flaviani Synodum, ac pergit: "Quibus Geſtis jungens epiſtolam ſuam venerabilis Flavianus Leoni „Papæ direxit, & quid in Concilio geſtum fuerat, allegavit fi„deliter. Et Eutyches de ſua damnatione Papæ Leoni ſcribens, „poſuit Edicta apud Conſtantinopolim, & injuſtitiam ſe fuiſſe „paſſum, Populum conteſtatus eſt. Leo verò direxit Flaviano „Tomum, ſanam Incarnationis Chriſti doctrinam continentem, „& mirificè perimentem Eutychetis aſſertiones. Eutyches verò „obtulit preces Imperatori, queſtus de falſitate Geſtorum, quaſi „aliqua à Notariis ſuperaddita fuiſſent, aliqua verò dicta, nec Ge„ſtis inſerta. Et poſtulavit, ut ſub præſentia Thalaſſii", Cæſa- Cap. 12.
rænſis in Cappadocia "Epiſcopi, & Florentii Patritii rursùs in „Palatio, Flaviano occurrente, ipſum congregaretur Concilium, „& ex interrogatione perſonarum veritas panderetur". Exponit hoc examen, & pergit: "Poſteà expetivit Imperator à Flaviano fidei „ejus confeſſionem, manu ejus ſcriptam & ſubſcriptam. Scripſit „ergò Flavianus fidem ſuam manu propriâ, & Imperatori in hoc „themate direxit". Adducit Flaviani libellum, & adjungit: "Poſt„quàm ergò nihil probatum eſt Notariis de falſitate Geſtorum, „Eutyches petit Dioſcorum Alexandrinum Epiſcopum, ut quære„ret quæ de illo acta ſunt, & cauſſam examinaret. Agebat apud „Principem univerſalem fieri Synodum, ut probaretur judicium „Flaviani. Scripſit ergò Dioſcorus Theodoſio Imperatori, quia „aliam fieri Synodum generalem oportet. Et ut fieret, perſuaſit „Eutyches. Annuit Imperator. Et dirigens Sacram Dioſcoro in „Alexandriam, præcepit ut cum decem Metropolitanis Epiſcopis, „quos voluiſſet ipſe eligere, veniret Epheſum, & congregato „univerſali Concilio, Eutychetis cauſſam diſcuteret".

Non ſervat rerum ordinem. Etenim poſt S. Flaviani Synodum Eutyches ipſam ante omnia falſare ſtuduit, ideòque poſtulavit, ac impetravit memoratam reviſionem. Et quoniàm res non ſuccedebat ad votum, ſe appellâſſe eſt proteſtatus, atquè ità conatus eſt ſuſpendere judicium. Aſt probare non potuit, ideòque nec invenit fidem. Hinc novam formavit appellationem, non ad omnes Patriarchas, ſed ad ſolum Papam Leonem. Et mox tranſmiſit appellationis libellum, accuſatorium libellum Euſebii Dorylæenſis Epiſcopi, & plura inſtrumenta. Et Imperator Theodoſius ipſum potenter adjuvit ſuis ad Papam literis. Uerùm nec huic appellationi Flavianus detulit, aſſerens ſententiam tranſiiſſe in rem judicatam, & plura alia. Hinc Eutyches propoſuit libellos Conteſtatorios. Et denuò cum literis tranſmiſit ad Pontificem. Et à Theodoſio obtinuit ſuæ appellationi ſuſpenſivum effectum. His motus, & anxius Pontifex ſolatus eſt Eutychetem per ambigua & ad ipſum, & ad Principem Reſcripta, & S. Flavianum arguit de neglectu relationis. Hinc Flavianus ſtatim retulit. Et hujus rei conſcius Eutyches non quievit. Flavianum apud Principem traduxit de Neſtorio, & adeò impreſſit, ut optimus Antiſtes ſacrâ Juſſione compulſus fuerit propriâ manu ſcribere libellum fidei, atquè ità ſe de Neſtorio purgare. Dubitandum non eſt, quin hæc omnia retulerit ad Sedem Apoſtolicam. Quæ cœpit rem capere, & novum hæreſiarcham averſari. Quod ipſum reſcivit Eutyches. Hinc ſtatuit etiam à Papa appellandum ad Generale Concilium. Et de hoc momentoſo negotio conſulturus abiit Alexandriam ad ſibi fideliſſimum Dioſcorum. Quod ipſum apud Franciſcum Combefis ſcribit antiqua narratio de rebus Armeniæ: "Eutyches à S. „Flaviano damnatus, adit Dioſcorum, rogans ut petat ab Impera„tore Synodum celebrari Epheſi, quâ Flavianus condemnetur, ipſe „autem Eutyches Judicio abſolvatur. Dioſcorus autem atquè „Eutyches immani odio occupantur, haud ſecùs atquè corvus in „nemore, & nycticorax in petrinis ac ruderibus". Duæ hæ peſſimæ viperæ ibi conceperunt etiam Leonem Papam accuſandum de Neſtorio, ab ipſo appellandum ad Generalem Synodum, ſiſtendum ab ipſo jam cœptum impetum, ejus agendis capiſtrum injiciendum à Principe, ipſum excludendum à Præſidentia futuræ Synodi, & hanc devolvendam in Dioſcorum. Et omnia per Chryſaphium Eunuchum à ſimplici Theodoſio obtinuerunt.

De

De Romana Eutychetis appellatione dixit in Synodalium ſub S. Flaviano Actorum reviſione S. Seleucus, Amaſenus Epiſcopus, Heleno Ponti Metropolita: "Anticipans Reverendus Diaconus Eleuſiniut „dixit libellum obtuliſſe ſancto Conventui Reverendiſſimum Archi„Mandritam, in quo dicebat Expoſitionem fidei contineri. Quoniàm „verò ante paucos dies literæ ſanctiſſimi Archi-Epiſcopi Romano„rum inſinuatæ ſunt nobis, continentes quia queſtus eſt Reveren„diſſimus Archi-Mandrita Eutyches, & appellavit in tempore exa„minationis noſtram audientiam per dationem libelli. Et ideò poſt „damnationem eum Archi-Mandritam renominaverunt. Quomodò „nunc inſtans, & dicens de fide eſſe libellum, apud ſanctiſſimum „Epiſcopum Romanorum recuſationem in Synodo appellationem „nominavit? Et hinc doceri debetis, quoniam non in eiſdem per„manet Reverendiſſimus Archi-Mandrita. Et poſtulo epiſtolam „prolatam relegi".

Diſcimus hinc varia. Primò, quod ante inchoatam hanc reviſionem Eutyches Romam appellarit; affirmans ſe in ipſa etiam Synodo appellaſſe. Et quidem per datos libellos. Se appellaſſe audientiam Romani Pontificis. Secundò, quod queſtus fuerit iſtum libellum fuiſſe rejectum à ſancto Flaviano, ideòque ipſum graviter accuſarit. Tertiò, quod ſanctus Leo hac de re ſcripſerit non ad ſolum Flavianum, ſed etiam ad omnem ejus Synodum. Hæ literæ perierunt. Quartò, quod Pontifex videatur appellationem admiſiſſe, & ipſi adſcripſiſſe ſuſpenſivum effectum. Hoc innuunt iſta verba: "Et ideò poſt dam„nationem eum Archi-Mandritam renominaverunt". Utique Romani. Quintò addiſcimus, quod iſtum ipſum libellum, quem Eleuſinius, Eutychetis Monachus & Legatus, jam dicebat fuiſſe fidei, continentem Nicænum ac Epheſinum de fide Decretum, ipſe Eutyches in literis ad ſanctum Leonem ſcripſerit fuiſſe appellationis. Libelli hujus, quoniam à ſancto Flaviano nec admiſſus nec lectus fuerat, neſciebantur contenta: Hinc Eutyches apud Pontificem potuerat ſecurè mentiri. At ecce ejus Monachus in reviſione per imprudentem loquacitatem prodidit mendacium. Quarè ſanctus Seleucus meritò dixit ad omnem hunc Conventum: "Hinc doceri debetis, quoniam non in eiſdem per„manet Reverendiſſimus Archi-Mandrita Eutyches". Et poſtulavit proferri epiſtolam, ac legi. An Eutychetis ad Leonem, an

Universidad de Deusto
Biblioteca

an Leonis epistolam ad Synodum, est ambiguum: Forsitan utramque. Utraque est perdita: Hinc plura ignoramus. Interim textò discimus fundamentum, ex quo Eutyches Pontifici scripserit se ad ipsum in ipsa Synodo per libellum appellasse. Etenim sine fuco mentiri fuisset in tanto Archi-Mandrita nimis impudens. Septimò discimus, quod hæc Romana appellatio aliquem temporis tractum habuerit, & varias ultrò citroque transmiserit literas: Harum carentia facit, ut istius originem & decursum distinctè ac plenè non sciamus.

Certè oportet Eutychetem fuisse hominem insigniter impudentem. Etenim in suæ, ad Ephesinum Latrocinium factæ, appellationis libello hæc posuit: "Ego timens prævaricari pro-„latam definitionem à sancta Synodo, quæ hìc Dei voluntate „priùs congregata est, & ea quæ definita erant de fide à san-„ctis Patribus, qui in Nicæa convenerunt, rogabam innotes-„cere S. vestro Concilio, ut his quæ à vobis approbarenturi, „acquiescerem, paratus in his permanere. Et hoc dicenti, su-„bitò contra me, longè ante scripta, damnatio legebatur, nul-„lum verbum faciente de appellatione mea ad vestram Sancti-„tatem Reverendissimo Episcopo Flaviano, nequè meos eru-„bescente canos", &c. Eam ipsam appellationem, quam ad & contra-sententiæ prolationem S. Leoni scripserat à se factam ad Sedem Apostolicam, hìc dicit factam ad futurum generale Concilium. Utrobiquè impudenter mentitus. Audacia stupenda. At magis stupenda Episcoporum ignavia. Etenim libellum hunc legi audièrunt omnes illi Episcopi, qui in nupera Synodalium sub S. Flaviano Actorum revisione fuerant uno ore contestati se istius appellationis nihil prorsùs audivisse: Et in Ephesino Latrocinio nullus ad tanta mendacia vel verbulo intercessit. Eutyches in suo ad Latrocinium libello addidit adversùs S. Flavianum: "In diversis Oratoriis, memoriisque Sanctorum, post ap-„pellationem fecit in me prolatam legi sententiam. Et anathema-„tizabat me, & eos qui conveniebant ad me, & colloquebantur „mecum". Credo ita fuisse. Etenim S. Flavianus noverat appellationem esse mendacem, ac manifestè frivolam, ideòque & spernebat. Præsertim post acceptam, quam à Victore Tononensi Episcopo laudari audivimus, Apostolicæ Sedis confirmationem.

CAPUT

CAPUT II.

Expediuntur aliquot quæstiones circa Romanam Eutychetis appellationem.

PRima quæstio est, An Eutyches ad Generalem Synodum appellaverit adversùs & post confirmatorium S. Leonis Judicium, an ante illud? Respondeo provocasse ante ipsum. Etenim famosus, quem Leontius Scholasticus Byzantinus in libro de Sectis rectè affirmat esse istud confirmatorium Judicium, magni Leonis Tomus est datus quinti sæculi anno quadragesimo nono, Idibus junii, id est, die decimâ tertiâ; at verò ejusdem Pontificis, eodem anno die vigesimâ quintâ Maij scripta ad Imperatorem Theodosium, epistola habet inter cætera: "Quod „à me, atquè ab omnibus Catholicis Sacerdotibus Evangelicæ „fidei pietas defendatur, satis plenè ac lucidè literis meis, quas ad „Clementiam vestram jam dudùm per famulum vestrum Epipha-„nium Tribunum, qui pro hac caussa missus est, arbitror accepisse, „reseratum est. Nec ambigi potest, hoc nos purissimè credere, „hoc constanter asserere, quod etiam venerandi Patres, quondam „apud Nicæam congregati, secundùm fidem symboli credendum „& confitendum sacratissima authoritate sanxerunt. Nos enim, „venerabilis Imperator, sicut Nestorii Dogma perversum meritò „anathematizavimus, ità justè etiam horum impietatem, qui veritatem carnis nostræ negant à domino Jesu-Christo susceptam „esse, damnamus, Gloriosissime. Unde si Pietas vestra suggestioni „& supplicationi nostræ dignetur annuere, ut intra Italiam haberi „jubeatis Episcopale Concilium, citò auxiliante Domino poterunt „omnia scandala, quæ in perturbationem totius Ecclesiæ sunt commota, resecari, ut per universum Regnum vestrum Catholicæ „fidei integritate servata, & pacem Christi manere, & vestram „apud Deum gloriam crescere gaudeamus". Facinorosus Eutyches statim à sua ad magnum Leonem interjecta appellatione jactavit

Acti. 4.

Epist. 23.

generalem Synodum : Eam, si Pontifex Flaviani judicium non circumduceret, est comminatus. Nec ignorabat Flaviani ad Leonem verba : "Causa eget solummodò vestro solatio atquè defensione, „quâ debeatis consensu propriò ad tranquillitatem, & pacem cuncta „perducere. Removebitur & Concilium, quod fieri divulgatur". Noverat verba niti firmis anchoris. Hinc ubi audivit Leonis animum aversum à suo dogmate, etiam adversùs ipsum interjecit appellationem, sperans isto obice sententiam sistere. Sperans illi istud ipsum suspensivi effectus capistrumper Principis authoritatem injicere, quod violenter injecerat S. Flaviano. Quin immò speravit ipsum ab appellatæ Synodi Præsidentia excludere, atquè ità ipsam devolvere in Dioscorum. Et obtinuit. Etenim Apostolici Legati in Ephesino Latrocinio sunt passi istam injuriam, atquè Dioscorus isthìc egit omnia. Illæ ipsæ artes, quæ adversùs Flavianum, hæc obtinuerunt adversùs Leonem. Facinorosus Turbo etiam Pontificem accusavit de Nestorio, & de nescio quo adversùs fidem Nicænam. Notanda sunt Pontificis verba : "Venerandi Patres „secundùm fidem symboli sanxerunt". Utique Apostolici Symboli. Ipsum adversùs delirum hunc senem scribens Pontifex frequenter laudat. Orientalis Ecclesia post Nicænam Synodum desijt suis Competentibus Apostolicum, & cœpit tradere Symbolum Nicænum. At verò Romana Ecclesia ex causis permansit firma in sua priori consuetudine. Hoc videtur notâsse Eutyches : Simplici Theodosio impressisse, quod Romana Ecclesia non veneraretur Nicænum Symbolum, ideoque ejus dogma aversaretur. Hinc magnus Leo ad eundem Principem scribit, quod Nicæna Synodus credendum sanxerit juxtà Apostolicum Symbolum : Quod suum ex Apostolico formârit. Quidquid sit, & semetipsum, & Romanam Ecclesiam purgare debuit de Nestorio, & scribere : "Nos, „venerabilis Imperator, Nestorii dogma perversum meritò anathematizavimus". Utiquè non ab heri, aut biduo, sed ab exordio semper. Et supplicat jam addictam Eutycheti Synodum fieri in Italia. Non supplicat non fieri, sed fieri intra Italiam. Quod nempè addictio esset firmissima. Supplicat in Italia fieri ex variis causis. Ipsarum una fuit, quod isthìc à præsidendi authoritate non posset excludi. Leo enim ex tunc noverat artes Dioscori, atquè hujus Veteratoris. Et nullatenùs fuit exauditus. Hinc in data idibus Junii epistola, quâ S. Flaviani Synodum plenè confirmavit,

mavit, ad finem hæc ponit : "Ad omnem causam piè & fideliter Ep. 24. c. 6
„exequendam Fratres nostros, Julium Episcopum, & Renatum „Presbyterum Tituli S. Clementis, sed & filium meum Hilarum „Diaconum, vice nostra direximus". Ad Ephesinam Synodum.

Quæstio secunda est, Quomodò S. Leo post interjectam ab Eutychete, & generalis Synodi indictione stabilitam à Principe, appellationem potuerit, vel ausus fuerit procedere ad confirmandam S. Flaviani Synodum, & ad damnandum Eutychetem? Ad damnandam non solummodò doctrinam, sed & personam? Respondeo Romani Pontificis authoritatem per interjectas ad generale Concilium appellationes nullatenùs suspendi. Causa dumtaxat devolvitur. Immò nec divolvitur, nisi ex Beneplacito Pontificis. Quarè in ista Synodo ipsi permanent jus præsidendi, relatio, suffragii Prærogativa, aliaque omnia. Etenim Arelatensi Synodo, quæ datum à Melchiade Pontifice in Donatistas judicium retractabat, pleno jure præsedit Legatio S. Sylvestri. Et Sardicensi Concilio, quod retractabat S. Athanasii, & aliorum Orientalium Episcoporum factas à Julio Pontifice revestitiones, presedit Hosius Episcopus, Legatus ejusdem Julii. Etiam Ephesina Synodus fuit retractatoria datæ à Celestino Pontifice in Nestorium damnationis : Etenim & ipse ab isto judicio appellaverat. Et tamen præsedit per ejusdem Pontificis vices S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Et primus articulus, quem discussit & castigavit Chalcedonensis Synodus, fuit Ephesina Dioscori audacia in Legatos S. Leonis. Et ipsi præsederunt magno huic Concilio, & illum ex invaso Judicis Throno dejecerunt ad reos. Porrò magnus Leo, dum Eutychetis appellationem & sacras Imperatoris Theodosii jussiones nihil moratus, constanter processit in ejus dogma ac personam, secutus est regulam, ex qua postmodò magnus Gregorius, de Maximi Archi-Episcopi Salonitani causa agens, scripsit ad Imperatricem Constantinam : "Priusquàm hæc L. 4. ep. 34
„cognoscantur, Serenissimus Dominus discurrente jussione præce„pit, ut Maximum venientem cum honore suscipiam. Valdè „grave est, ut vir, de quo tanta & talia nunciantur, eum ante „requiri ac discuti debeat, honoretur. Et si Episcoporum causæ „mihi commissorum apud piissimos Dominos aliorum patrociniis „disponuntur, infelix ego, in Ecclesia ista quid facio? Sed ut Epi„scopi mei me despiciant, & contra me refugium ad sæculares „Judices habeant; omnipotenti Deo gratias ago, peccatis meis

Universidad de Deusto Biblioteca

»deputo. Hoc tamen breviter ſuggero, quia aliquantùm exſpecto, »& ſi ad me venire diu diſtulerit, in eo exercere diſtrictionem »Canonicam nullo modo ceſſabo. In omnipotenti autem Domino »confido, quia longam Piiſſimis Dominis vitam tribuet, & nobis »ſub manu veſtra non ſecundùm peccata noſtra, ſed ſecundùm »gratiæ ſuæ dona diſponet". Magnus Leo cenſuit non craſtinandum, ſed Canonicam diſtrictionem ſtatim exercuit. Et ejus Factum Chalcedonenſis Synodus plenè comprobavit.

Quæſtio tertia eſt, Quomodò S. Flavianus in ſecunda ad S. Leonem epiſtola ſcribat Eutychetem in ſua contra Neſtorium pugna militaſſe pro Neſtorio, ac ejus impietatem confirmaſſe? Etenim Neſtorius & Eutyches adverſantur non minùs capitaliter, quàm Sabellius & Arius. Reſpondeo S. Flavianum ſcripſiſſe rectiſſima. Etenim palmare Eutychetis fundamentum fuit, quod natura & hypoſtaſis eſſent unum & idem. Subjunxit Dominum noſtrum Jesum Christum eſſe unicam hypoſtaſim, ac inde concluſit eſſe ſimiliter unicam naturam. At verò iſtud ipſum fuit palmare fundamentum Neſtorii. Etenim hic ſubjunxit Chriſtum Dominum eſſe duas naturas, ac inde concluſit eſſe duas, ſolâ authoritatis ac dignitatis communione conjunctas, hypoſtaſes ſeu perſonas. Quapropter Eutyches contra Neſtorium malè pugnando fortiſſimè pro ipſo militavit. Quod ipſum Neſtorius malè contra Apollinarium pugnando fecit pro Apollinario, ideoque & pro Eutychete. Eodem in luto hæſit Paulus Samoſatenſis, etiam Sabellius, atquè Arius. Ex iſto devio principio alter in Divina Majeſtate finxit tres naturas, alter abnegavit tres perſonas. Unde etiam ipſi & invicem hoſtiliſſimè invadunt, & invicem fortiſſimè ſtabiliunt. Proindè unicum devium principium nobis peperit quatuor peſſimas hæreſes, invicem pugnantes, & invicem adjuvantes. Videantur S. Anaſtaſius Sinaita in erudito opere contra Neſtorianos & Eutychianos, Ruſticus Romanæ Eccleſiæ Diaconus, Leontius Scholaſticus Byzantinus, & alii antiqui iſtarum hæreſion Impugnatores.

Quæſtio quarta eſt, Cur Eutyches in ſua, quam ad Florentii Patritii aures fecit, appellatione, exprimens Theſſalonicenſem Epiſcopum, omiſerit Patriarcham Antiochenum? Etenim Theſſalonicenſis Epiſcopus non erat Patriarcha. Immò nec Exarchus. Reſpondeo iſtius omiſſionis cauſſas rectè exponi à R. Patre Paſchaſio Queſnello. Palmarem rationem addiſcimus à Facundo Hermianenſi

nenſi Epiſcopo: "Venerabilis Domnus Antiochenus, ſui Deceſſoris »Joannis, aliorumque præcedentium Collegarum ſententiam tenens, »Eutychi Apollinaris Hæreſiarchæ impietatem renovare tentanti, »& ob hoc Diodorum atquè Theodorum anathematizare præſumenti, primus reſtitit, ad Imperatorem Theodoſium ſcribens". Domnus id fecit Synodaliter. Synodalem epiſtolam nobis cuſtodivit idem Facundus: "Veſtram docere cogimur Pietatem, quo»niàm Apollinaris Hæreſiarchæ impietatem Eutyches Presbyter re»novare pertentat, & Apoſtolicas labefactare doctrinas, Myſterii »Incarnationis dogma corrumpens, & Divinitatem Unigeniti ac »humanitatem vocans unam naturam, commixtionemque & con»fuſionem aſſerens factam, & ſalutarem paſſionem ipſi incommu»tabili Deitati adnectens, & hos qui columnæ veritatis, & pro»pugnatores pietatis fuerunt, & adversùs omnem hæreſim clarè »virtutem exercuerunt, Diodorum & Theodorum anathematizare »præſumit, & in hoc Apollinaris ſimilis vanitati". L. 12. C. 5. L. 8. C. 5.

Diſcordia videtur exordium duxiſſe ex Theodoreto Cyrenſi Epiſcopo, qui Antiochiæ ſub Joanne Patriarcha, ac ejus nepote & Succeſſore Domno egit omnia. Etiam S. Cyrillo poſt initam Eccleſiarum pacem, immò & poſt ejus mortem eſt hoſtiliter adverſatus. Præſertim poſtquàm apparere cœperunt prima Eutychianæ blaſphemiæ exordia. Apparuerunt ex perperàm intellectis S. Cyrilli Capitulis. Præſertim ex malè intellecta famoſa ejus propoſitione: "Chriſtus Dominus eſt una natura Dei verbi incarnata". Porrò Orientales Epiſcopi, dum cum S. Cyrillo ac ejus Diœceſi pacem inierunt, nullatenùs probârunt ejus Capitula, quin immò ſunt ſemper averſati. Præſertim Theodoretus perpetuum ac apertum etiam tunc indixit illis bellum, & pertinaciter accuſavit de hæreſi. Quidam exiſtimant, quod ſuos Dialogos adversùm illa ſcripſerit, & quod per Eraniſten intelligat S. Cyrillum. Quidquid ſit, illa damnavit, ac inſuper Domnum Patriarcham permovit ad eadem Synodaliter damnanda. Eundem, uti & ejus avunculum ac Præceſſorem Joannem, induxit ad celebrandas aſſiduè Synodos, & in ipſis comprobanda opera Diodori Tarſenſis in prima Cilicia Archi-Epiſcopi, ac Theodori in ſecunda Cilicia Epiſcopi Mopſueſtienſis. Quæ omnia acerbiſſimè momorderunt non ſolùm Eutychetem, ſed etiam Dioſcorum Alexandriæ Patriarcham, & omnes ipſorum aſſeclas. Hi enim S. Cyrilli Capitula venerabantur ut Spiritus ſancti

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dictamina; & Diodorum ac Theodorum aversabantur ut Nestorianæ hæresis fontes. Et certè Diodorus Theodorum, Theodorus docuerat Nestorium.

Hæ igitùr discordiæ excitârunt tragœdiam, de qua Theodoretus scribit ad Eusebium Ancyræ Episcopum, Metropolitam primæ Galatiæ: "Sperabam me crebras hoc tempore Sanctitatis tuæ literas Epist. 82.
„accepturum. Manifestissimam quippè calumniam cum passi „essemus, Fraternâ egebamus consolatione. Etenim qui Marcionis, „& Valentini, & Manetis, aliorumque Docitarum hæresin hâc „nostra tempestate renovant, ægrè ferentes hæresim à me suam „apertè confutari, Imperatoris aures circumvenire conati sunt, „hæreticos nos appellantes, & unicum Dominum nostrum Jesum „Christum, Incarnatum Deum Verbum, in duos filios dividere „calumniantes". Et infra: "Isti & Alexandriam contra nos con„citârunt, omnium auribus per dignos ipsis ministros ingerentes, „nos pro uno duos filios prædicare". Palàm agit in Factionem Eutychetis. Hæc omnes Orientales Episcopos, præsertim Theodoretum, oderat, ideoque & Constantinopoli apud Imperatorem Theodosium, & Alexandriæ apud Dioscorum Patriarcham clamabat illos Nestorianos. Et quidem apud Principem "verbis suis, „ut sperabant, non" statim "persuaserunt". Nihilominùs Theodoretum censuerunt quovis modo separandum à suo Patriarcha Domno. Hinc ipsum accusarunt turbulentiæ: "Eum Synodos „frequenter apud Antiochiam convocare, & ea re offendi nonnullos". Eum impetrarunt circumscripto intra suam Cyrensem civitatem exilio ligari. Ante damnationem Eutychetis. Hinc ille pergit: "Omnium Moderator non obscurè ostendit, quantam oppressorum „etiam in hac vita curam gerat. Nam cum quieti ageremus Patriæ „finibus circumscripti, atquè Orientales omnes mœrerent, & in „acerbo luctu essent, sed silere ob injectum metum cogerentur, „Dominus ipse de cœlo prospexit, & calumniæ Authorum calum„niam redarguit, atquè impiam illorum mentem patefecit". Per calumniæ authores omninò intelligit Eutychetem, & gratulatur illum nuperrimè fuisse detectum ab Eusebio Episcopo, & à sancto Flaviano damnatum. Proindè Eutyches per Dioscorum ac Chrysaphium Eunuchum fuit author istius in Theodoretum tragediæ.

Epist. 83. Eutyches non fuit solus. Etenim Theodoretus scripsit etiam ad Patriarcham Dioscorum: "Hæc ut scriberem, coactus sum, cum

„cum Sanctitatis Tuæ literas legissem ad Dei amantissimum, „Sanctissimumq; Archi-Episcopum Dominum Domnum scriptas. „Hoc in illis enim continebatur inter cætera, quosdam ad maxi„mam urbem, quæ à Sanctitate Tua regitur, cum venissent, „accusasse nos quasi in duos filios divideremus unum Dominum „Nostrum Jesum Christum. Idquè cum apud Antiochiam „dissereremus, ubi multæ myriades Auditorum ad concionem „conveniunt". Dioscorus asseruit Theodoretum fecisse istud ipsum coram Domno, quod Dorotheus Martiano-Politanus Episcopus Constantinopoli fecerat coram Nestorio. Et quidem in solemni adeò Populi Conventu, ut adessent multæ myriades Auditorum. Quarè rogavit compesci, alioquin passurum quod passus fuerat Dorotheus. Etenim Dorotheus fuerat exclusus à pace inita inter Patriarchas Cyrillum ac Joannem. Dioscorus minatus est etiam Theodoretum ab ipsa jam facta, uti ejus prævaricatorem, extrudendum. Hinc Theodoretus fuit compulsus facere, quod scribit ad sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum: "Rati nos adjutorem & socium ad Epist. 86.
„ea, quæ contra fidem Apostolicam moventur, habituros Deo „carissimum Alexandriæ Episcopum Dominum Dioscorum, mi„simus unum ex Religiosissimis Presbyteris, prudentiâ insig„nem, cum literis Synodicis, Pietati ejus suggerentes, nos in „fœdere, quod sub beatæ memoriæ Cyrillo initum est, per„manere, scriptamque ab eo epistolam amplecti". Notanda sunt verba: "Cum literis Synodicis". Demonstrant non solum Theodoretum, nec solum Patriarcham Domnum, sed omnem Orientalem Synodum legâsse, & ista scripsisse ad Dioscorum. Theodoretus pergit ad Flavianum: "Verùm abiens hinc quidam „illorum, qui contraria sentiunt, & tumultus istos cient, cum „aliquos ibi decepisset, & sexcentas contrà nos calumnias texuis„set, nefandas contra nos vociferationes suscitavit. Deo autem „carissimus Episcopus Dioscorus epistolam ad nos scripsit, quam „ab eo scriptam non decuit, qui ab universorum Deo didicerat „mendacii vocem non suscipere. Fidem enim ijs habens, quæ „contra nos dicta fuerant, quasi accuratè singula examinâsset, „ac veritatem per tormenta expressisset, ità nos condemnavit. „Sed nos calumniam forti animo pertulimus, eique blandis literis „rescripsimus, & Pietati ejus ostendimus falsa esse hæc omnia, nullum-

Universidad de Deusto Biblioteca

„nullumq; Deo cariſſimorum Orientis Epiſcoporum ab Apoſtolicis „dogmatibus diſſentire. Quod & Religioſiſſimis, qui ab eo vene„rant, Clericis ipsâ rerum experientiâ demonſtratum eſt. At ille „omnibus valere juſſis, & calumniantibus aures tradens, rem ag„greſſus eſt, quæ credi nullatenùs queat, niſi teſtem haberet Eccle„ſiam. Tulit enim illos, qui nobis anathema dicebant, ſurgenſque „& acclamans eorum voces confirmavit". Prima mali radix fuit Diodori ac Theodori cauſſa. Eam Domnus, ſui Anteceſſoris judicium ſecutus, cum Theodoreto ac omni ſua Diœceſi defendebat, Dioſcorus verò ac Eutyches, non dumtaxat Rabbulæ Edeſſeni & Melitinenſis Acacii, ſed etiam S. Cyrilli ac S. Procli tenentes veſtigia, atrociter anathematizabant. Cunctos eorum Patronos proclamabant Neſtorianos. Dioſcorus eò uſquè ſuæ iræ laxavit habenas, ut per neſcio quos Orientis transfugas juſſerit in plena ſua Synaxi cunctis iſtius Diœceſis Epiſcopis inclamari anathema, & ipſe acclamans confirmaverit. Eadem de re Theodoretus in ſuo Romanæ
Epiſt. 113. appellationis libello ſcripſit ad magnum Leonem: "Alexandrinus „Antiſtes anno etiam ſuperiore, cum eò profecti eſſent duo viri „Apollinaris morbo infecti, & calumnias in nos texuiſſent, „conſurgens in Eccleſia nos anathemate confixit". Dioſcorus eos accuſavit, quod violâſſent S. Cyrilli pacem, ac reſuſcitâſſent Neſtorium. Utiquè ex tunc habebat clandeſtina Pacta cum Eutychete. Et conjuncti hi Turbines Domnum ac omnem ejus Patriarchatum fecerunt adeò fœtere etiam apud Principem, ut
Epiſt. 95. ad Antiochum Præfectum ſcribat Theodoretus: "Magnos in „Eccleſiis fluctus excitârunt, qui contra nos calumnias commenti „ſunt. Qua de cauſſa & Deo cariſſimi Epiſcopi, & itinerum „longitudine, & virium infirmitate, & ſenili ætate contempta, „Gregibuſque ſuis ſine Paſtore deſtitutis, longam iſtam peregri„nationem ſuſceperunt, conflatum in nos mendacium refellere „properantes". In literis ad Celerinam Diaconam addit, quod
Epiſt 101. etiam "hyemis aſperitatem contemplerint". Nempè à Domno Patriarcha Legati Conſtantinopolim. Verùm dolosus Eutyches omnes illis obſeravit non ſolùm portas Palatii, ſed & rimas. Hæc Dioſcori in Domnum, Theodoretum, ac alios Orientis Epiſcopos inimicitia continet plura ſpectantia ad Eccleſiaſticam eruditionem, ideòque digna eſt ſuo tempore & loco enucleari. Hæc pauca demonſtrant cauſſam, ex qua Eutyches noluit ad Domnum ac ejus Concilium provocare. In

In laudata ad S. Flavianum epiſtola Theodoretus adducit & aliam amaram radicem, quæ Dioſcorum momordit, ac impulit adversùs Domnum: "In Regia urbe congregati Beati Patres, cum „eis qui apud Nicæam convenerant conſpirantes, Diœceſes di„ſtinxerunt, & ſua unicuiquè Diœceſi aſſignârunt, apertè inter„dicentes ex altera quemquàm Diœceſi alteram invadere, ſed „Alexandriæ Epiſcopum tantummodò res adminiſtrare Ægypti, „& ſua ſingulas Diœceſes. Dioſcorus verò legibus iſtis non vult „acquieſcere, ſed ſurſùm ac deorsùm Beati Marci Sedem obten„dit. Idque cum manifeſtò intelligat Megalopolim Antiochiam „Beati Petri Sedem habere, qui Beati Marci Magiſter erat, ac „Apoſtolorum Chori Princeps & Coryphæus. Verùm nos Sedis „ſublimitatem novimus, nos verò ipſos agnoſcimus & metimur. „Humilitatem enim Apoſtolicam à principio didicimus. Tuam „porrò Sanctitatem obſecramus, ut nequè ſanctos Canones pro„culcatos deſpiciat, & ſanctæ fidei defenſionem alacri animo „ſuſcipiat. In hac namque poſitam habemus ſpem ſalutis, & „per eam nos veniam adepturos confidimus. Ut autem hoc quo„què Sanctitas tua non ignoret, ſcito Domine, hanc illum ad„versùm nos puſillanimitatem gerere, ex quo Synodicis veſtris „ſub beatæ memoriæ Proclo factis, ſanctorum Patrum regulis „inhærentes, adhæſimus. Ac de hoc nos ſemel atquè iterùm „increpaſſe, quaſi & Antiochenorum, ut ait, & Alexandrinorum „jura prodiderimus. Horum memor, tempuſque, ut ei viſum „eſt, nactus, inimicitias patefacit".

Conſtantinopolitana Synodus per ſuum ſecundum Canonem Epiſcopo Conſtantinopolitano dedit ſecundum in Eccleſia locum. Verùm nulla fuit facta executio: Nec ſub Nectario, nec ſub S. Joanne Chryſoſtomo, nec ſub aliis uſquè ad S. Proclum Succeſſoribus. Hic ergò executionem obtinuit ab Imperatore Theodoſio, atquè ità Synodicam ſuam miſit & Alexandriam & Antiochiam, mandans admitti Canonem & obſervari. S. Flavianus fuerat ſancti Procli Presbyter, ideòque omninò cooperatus. Et Domnus Antiochenus, ſub quibuſdam tamen conditionibus & Pactis, admiſit. Ejuſque Synodus comprobavit. Theodoretus jam dedit cauſſam: "Sedis ſublimitatem novimus, nos verò ipſos „cognoſcimus & metimur. Humilitatem enim Apoſtolicam à „principio didicimus". At verò Dioſcorus conſtantiſſimè noluit

Universidad de Deusto
Biblioteca

acquiescere, sed "sursùm ac deorsùm Beati Marci Sedem obtendit". Clamans ipsam nec per Constantinopolitanam Synodum, nec per sacram Principis jussionem potuisse, aut posse humiliari. Et Domnum semel atquè iterùm increpuit, quod non solius Antiochenæ, sed etiam Alexandrinæ Cathedræ jura prodidisset. Hinc in ipsum, ac item in S. Flavianum concepit odium, dicens apud semetipsum: "Cum accepero tempus, ego justitias judicabo". Hoc autem tempus advenit, dum Dominus cœpit S. Cyrilli damnare Capitula, & Diodori ac Theodori dogmata & Scripta Synodaliter commendare. Omninò ante Eutychetis damnationem. Tunc ergò Dioscorus Domnum, ac omnes ejus Episcopos damnavit de Nestorio, ac solemniter anathematizavit.

Hinc intelliges Acta Chalcedonensis Concilii. Dioscorus in Ephesino Latrocinio primum invasit locum, secundum Juliano Coensi Episcopo, S. Leonis Papæ Legato, tertium Juvenali Hierosolymæ Episcopo, quartum Domno Antiocheno, quintum detulit S. Flaviano. Dum ergò hæc Chalcedone legerentur, Orientales Episcopi intercesserunt, & clamarunt: "Flavianus in „proprio loco quarè non sedit? Constantinopolitanum Episco„pum quarè quintum posuerunt". Nempè Dioscorus & Constantinopolitanum Canonem, & Principis jussionem, & Procli cum Domno Pacta sprevit: Obtinere voluit antiquam Ecclesiæ Hierarchiam. Et adversùs istam ejus fiduciam Orientales Episcopi, quoniàm Pacta ista probaverant, consurrexerunt. Et S. Paschasinus, Lilybeti Episcopus, Chalcedonensis Synodi Apostolicus Præses, illis favit: "Ecce nos, Deo volente, Dominum „Anatolium primum habemus, hi quintum posuerunt Beatum „Flavianum". Est admiranda interlocutio. Quoniàm certum est Paschasinum à S. Leone habuisse alia Mandata. Etiam Theodoretus non scripsit ex fide. Etenim Constantinopolitani Canonis non secundam, quam solam abjecit Dioscorus, sed primam tantummodò adduxit partem, Dioscorum accusans, quasi se non contineret intrà limites Ægyptiacæ Diœcesios. Deindè scripsit Canonem, quem impugnabat Dioscorus, fuisse conformem Nicæno. Quæ omnia sunt manifestò devia. Unde & magnus Leo ista Domni ac Procli Pacta, licèt per Chalcedonensem Synodum confirmata, circumduxit potentissimè, ac penitùs abolevit. Et ejus judicium Romana Ecclesia defendit, & custodivit per multa sæcula.

Porrò

Porrò 5. Flavianum Dioscorus & Eutyches oderant etiam ex alia caussa, quam edicit in Ecclesiastica historia Cardinalis Anastasius, Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius: "Penès Alexandriam" promotus ad Episcopatum "Dioscorus confestim Cyrilli cognatos „in primordiis suis devastat, & horum patrimonia deprædatur, „filium autem fratris ejus Athanasium Presbyterum sine culpa „depositi. Hæc autem faciebat rectæ Cyrilli fidei adversatus, „cum esset hæreticus, & ex mollibus ungulis ea quæ sunt Ori„genis sentiret. Irascebatur autem & Flaviano, eò quod mo„dicum quid opis beati conferret Cyrilli cognatis. Cum autem „Chrysaphius, Theodosii Imperatoris Eunuchus, esset impius, „videre non ferens Ecclesiarum concordiam, operam dabat ut „conturbaret eas, & diversis modis agebat, ut Flavianum ab „Episcopatu depelleret, volens Eutychem quemdam, sui sen„sus Archi-Mandritam, ad Episcopatum ejus provehere". Porrò Flavianum oderat, quod ei ob delatum, cui apud Principem cooperatus fuerat, Episcopatum Xenia postulanti noluisset impartiri pecuniam. Hæ igitur hominum inimicitiæ pepererunt Ecclesiæ fœdissimam hæresim, devastatricem totius Orientalis Ecclesiæ. Propter ipsas Eutyches, Dioscorus, Domnus, & plures alii sese mutuò accusarunt de hæresi, & hæresis tandem erupit. Hac igitur de caussa Eutyches nunquàm voluit ad Domnum provocare.

Quæstio quinta est, Quare Eutyches in S. Flaviani Synodo, dum circa fidem discuteretur, dixerit: "Si præceperint mihi Patres, „Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum? Cur Dioscorum invocaverit pro suo dogmate, est manifestum ex jam dictis. Quæstio est, cur etiam invocaverit S. Leonem? Deinde cur in sua, quam Florentio Patritio ad aures dixit, appellatione adjunxerit Hierosolymitanum Episcopum, ac Thessalonicensem? Respondeo Romanum fuisse invocatum, quod Hæresiarcha sciret circa Christianam fidem nihil posse stabiliri sine Episcopo Romanorum. Hominem insuper animabant humanissimæ, ac nuperrimæ Pontificis ad ipsum literæ. Hierosolymitanum credo invocatum ex arte. Etenim Juvenalis, tunc Episcopus, in Ephesina Synodo, dum suam aliquot Provinciarum, Antiocheno Patriarchatui ablatarum, rapinam firmare studuit, graviter offenderat Antiochenam Ecclesiam: Et licèt isthìc fuisset rejectus, permanebat in rapina. Hinc Eutyches ejus animum

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſperavit averſum à Domno, ideòque ſibi facilè inclinandum. An Anaſtaſium Theſſalonicenſem invocaverit, eſt incertum. Etiam in hoc articulo videtur per ſuum Monachum fuiſſe mentitus. Hoc fortiter ſuadent adducta ſuperiùs verba Magnificentiſſimi Florentii: "Turbâ factâ, & diſſoluto Conventu, Eutyches dixit ad me ſilenter, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hieroſolymitanum Concilium". Quarè aut Eutyches non adjunxit Theſſalonicenſem, aut Florentius iſta verba non audivit. Certè audita non tacuiſſet.

CAPUT III.

Diſcutiuntur Aſſerta Petri de Marca circa Romanam Eutychetis appellationem.

Cap. 6.

PEtrus de Marca in ſeptimo libro, licèt Romanas appellationes circà diſciplinæ quæſtiones tentet auferre, volens talia Provincialium Synodorum Judicia eſſe ſuprema, attamen ipſas admittit circa dogmaticas fidei quæſtiones, & adjungit cauſſam: "Quoniam conſervatio veræ „Religionis ſpectabat ad Sedem Apoſtolicam Romæ, hinc factum, ut quotiès Orientales Epiſcopi literas Epiſcopi „Romani in Orientem deferrent, in quibus contineretur eos in „communionem fuiſſe receptos, Sedibus ſuis reſtituerentur ab Epi„ſcopis Catholicis, cujus rei exſtant exempla valdè illuſtria. Non „loquor de Athanaſio, aliiſque Orientis Epiſcopis, quorum ſupra „mentionem feci, quoniàm cauſſa eorum examinata fuit tanquàm „ad diſciplinam pertineret, tametſi fatendum eſt habitam quoquè „fuiſſe ab Occidentalibus rationem oppreſſionis, quam Epiſcopi illi „patiebantur ob cauſſam fidei. De Euſtatio Sebaſteno Epiſcopo „loquor, Flaviano, & Theodoreto". Hos profitetur ad Apoſtolicam appellaſſe Sedem, & ſecundùm Canones potuiſſe appellare. Certè Theodoretus affirmat etiam Julium Pontificem, dum ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum appellationem admiſit & executus eſt, egiſſe ſecundùm Canones.

Interim præfatus Archi-Epiſcopus pergit: "Locum inter appel„lationes ad Epiſcopum Romanum non tribuo ei, quæ ſub nomine

„mine Eutychetis circumfertur poſt damnationem ejus à Flaviano „Epiſcopo Conſtantinopolitano peractam, tametſi ea vulgò obtru„datur, quoties controverſiæ de cauſſa Religionis agitantur. No„lim tamen negare, quin Pontificem Romanum appellaverit, ſed „tamen contendo non ad ſolum Romanum Pontificem provocâſſe. „Exemplum hoc variis in locis Replicæ ſuæ laudat Illuſtriſſimus „Cardinalis Perronius, & appellationem illam Eutychetis probare „ſe putat authoritate epiſtolæ S. Leonis ad Flavianum", Adducit epiſtolæ verba, & proſequitur: "Verùm quia appellatio illa non „dicitur facta eſſe ad Apoſtolicam Sedem, ut probationem impleat „Perronius, addit authoritatem Flaviani, Leoni reſpondentis". Adducit ſuperiùs item laudata S. Flaviani veba, & pergit: "Sed „ex verbis illis colligi non poteſt appellatas non fuiſſe reliquas „Sedes. Sanè diſſimulanda non eſt veritas. Appellavit enim Eu„tyches Synodos, Romanam, Alexandrinam, Hieroſolymitanam, „& Theſſalonicenſem, ſed clanculùm, & in aurem Patritii Florentii, „poſt Judicium factum, & poſt ſolutam Synodum. Unde colli„guntur duæ egregiæ regulæ. Prima, cauſſam fidei, cum communis „ſit & generalis, judicandam eſſe à Synodis Eccleſiæ univerſæ, „præcipuè verò à Romana, quæ omnium prima eſt. Tùm de„poſitionem hæretici, quæ ſequitur ex deciſione fidei, definitivo „Decreto judicandam eſſe ab omnibus, ſi nova ſit hæreſis, nequè „hactenùs damnata fuerit ab Eccleſia. Secunda verò regula hæc „eſt, appellationes factas ad Patriarchas cenſeri etiam factas ad „eorum Synodos, ut conſtat ex formula appellationis Eutychetis. „Non appellavit autem ad Synodos Orientis, quod Patriarcha An„tiochenus ſubſcripſiſſet ſententiæ Flaviani: Et quod plures Me„tropolitani Diœceſion, Aſianæ, Ponticæ, & Thracicæ, adeſſent in „Concilio Conſtantinopolitano.

An Eutyches ad ſolum Leonem Pontificem appellaverit, aut non appellaverit, nihil facit ad dignitatem Sedis Apoſtolicæ. Satis eſt quod Petrus Archi-Epiſcopus confiteatur ipſum ſecundùm Canones potuiſſe appellare. Attamen quædam intermiſcet, quæ prætermitti non poſſint ſine examine. Intermiſcet errores. Primus eſt, quod Illuſtriſſimus Cardinalis Perronius Romanam Eutychetis appellationem non rectè probet ex magni Leonis epiſtola ad ſanctum Flavianum. Etenim Leonis verba ſunt luciditſima: "Accepimus „libellum Eutychetis Presbyteri, qui ſe queritur immeritò commu-

Universidad de Deusto Biblioteca

„nione privatum". Quem libellum, nisi appellatorium? Et per ipsum Eutyches omninò postulabat retractatorium Judicium, ideòq; & sibi restitui sui gradus communionem. Hinc Pontifici misit etiam libellum Eusebii accusatoris, aliaque documenta ad retractationem necessaria. Eadem de caussa S. Flaviano mandavit Pontifex, ut Synodalia Acta referret, unaque transmitteret aptam & idoneam personam.

Secundus error est, quod laudatus Cardinalis istam appellationem non rectè etiam probet ex S. Flaviani relatione, & Rescripto ad Pontificem. Etenim S Flavianus per ea ipsa verba, quibus Eutychetem appellâsse negat, appellâsse confirmat. Quæstio erat de duplici appellatione. Eutyches se, & quidem per libellum, affirmabat appellâsse tempore Constantinopolitani Concilii, statim à data sententia, & jam denuò appellabat. Et denuò mittebat libellum, aliaque necessaria. Primus articulus erat splendidum mendacium: Secundus autem erat clara veritas, patens ad oculos. Proinde hanc posteriorem appellationem nequaquàm negavit Flavianus, sed studuit evertere. Per tria principia. Primò per suæ sententiæ transitum in rem judicatam. Secundò per caducum ipsius appellationis fundamentum. Eutyches enim non quasi novam inchoabat appellationem, sed asserebat se facere prosecutionem & introductionem illius, quam in ipsa Flaviani Synodo præsens per libellum fecerat, atquè ità mendacio destruebat semetipsum. Tertiò per evidentem caducitatem causæ. Flavianus asserebat dogma Eutychetis esse manifestam Apollinarii aut Valentini, in ipso etiam Ephesino Concilio nuperrimè damnatam hæresim, ideòque ipsi pœnitendum esse, non appellandum.

Ex quibus lucet, quod S. Flavianus, licèt contra Factum meritò contenderit, omninò tamen agnoverit Jus Romanæ appellationis. Nec enim scripsit istam refugii portam nemini patere, sed dumtaxàt quod eam sibi ipsi clausisset Eutyches. Evangelicam istam portam est adeò veneratus, ut etiam ipse postmodò in Ephesino Latrocinio fuerit ingressus, à Dioscori, & omnis istius Factionis violentiâ appellans ad Romanam Ecclesiam. Porrò Eutyches ad Florentii Patritii aures fecit istud ipsum adversùs justissimam sententiam, quod adversùs Theophili Alexandrini violentias fecit S. Joannes Chrysostomus, "contestans paratum se ad diluenda crimina, „& ad innocentiam declarandam coràm centum, vel mille Episcopis". Ità

Ità ipse scripsit ad S. Innocentium Pontificem. Omni homini familiare est, dum manifestam accipit injuriam, provocare ad totum Mundum, vel ad totam Ecclesiam. Ità igitur & Eutyches, sancti Flaviani, cui se æmulum noverat, ideòque & ipsum sibi talem suspicabatur, sententiâ percussus, per subitum impetum appellavit ad generalem totius Ecclesiæ Synodum, excludens tamen Patriarcham Domnum. Isthæc appellandi forma operabatur illum ipsum effectum, quem hodiè operatur appellatio ad quemvis competentem Judicem. Faciebat potestatem eligendi quodvis Tribunal competens. At verò mille Episcopos, aut quamvis generalem Synodum impetrare aut adunare fuit semper summi moliminis: Porrò Romanæ Ecclesiæ portus omnibus semper patuit. Hinc S. Joannes Chrysostomus suam appellationem coràm ista sola Sede introduxit, & apud ipsam solam est prosecutus. Istud ipsum fecit Eutyches, atquè ità manifestum est, quod Romam appellaverit. Et forsan ex imitatione S Joannis. Nam omnem istam tragœdiam propriis oculis conspexerat.

Tertius Petri de Marca error est, quod caussa fidei, dum nova est hæresis, judicanda ac definienda sit à Synodis universæ Ecclesiæ. Et quod ab eisdem decernenda sit depositio novi hæretici. Etenim Pauli Samosatensis, Montani, Novatiani, Apollinaris, Joviniani, Helvidii, Priscilliani, Pelagii, & plurium aliorum novos errores ac personas damnavit sola Romana Ecclesia, & omnis Christianitas usquè hodiè omni cum veneratione acquievit. Quartus error est, quod Eutychetis hæresis fuerit nova. Etenim S Flavianus diserte scripsit ab ipso resuscitari Apollinaris hæresim, aut Valentini. Alii crediderunt innovari errorem Manichæi. Delirus enim senex nesciebat quid diceret. Pertinaciter negabat duas naturas, ideoque cogebatur labi in aliquam vetustam hæresim. Ejus Sensa inquirere non est hujus loci. Quintus error est, quod ad Patriarcham facta appellatio censeatur facta ad ejusdem Synodum. Etenim cuncti Patriarchæ plurimas appellatas caussas retractarunt ac definierunt in Synodo solius suæ Provinciæ. Sunt plurima exempla. Nam & ad retractandam Eutychetis appellationem magnus Leo ne vel cogitavit convocare omnem Occidentis Ecclesiam. Quis unquàm Pontifex ad talem caussam evocavit Africanos Episcopos, aut Illyricianos? Quin & tales caussas quandòque deciderunt in suo Presbyterio. Sextus error est, quod duæ istæ regulæ rectè statuantur

tuantur ex Facto Eutychetis. Etenim Eutyches fuit imperitus Monachus, obnoxius parœmiæ: "Imperitia est mater audaciæ". Hinc ejus Facta fuerunt inepta ad statuendas regulas. Septimus error est, quod Eutyches non appellaverit ad Orientales Synodos, quoniàm Patriarcha Antiochenus subscripsisset sententiæ Flaviani. Etenim Domnùs isti sententiæ nunquàm subscripsit. Nescio quis codex possit circumscripsisse Parisiensem Archi-Episcopum. Octavus error est, quod Asiatica, Pontica, ac Thracica Diœceses tunc spectarent, aut unquàm spectaverint ad Synodos Orientis Olim fuerunt Autocephalæ. Porrò ad ipsas non provocavit Eutyches, quod eas tunc subjugâsset Constantinopolitanus Episcopus, & compulisset ad suam Synodum.

CAPUT IV.

Discutiuntur quædam Asserta Reverendi Patris Paschasii Quesnelli.

PAschasius Quesnellus in Dissertatione de caussa Eutychetis ad vigesimam & vigesimam primam sancti Leonis epistolam agit Apologum sui dilectissimi Petri de Marca adversùs Joannem David, Profitetur Romanas Orientalium Episcoporum & Clericorum appellationes esse excellentem Apostolicæ Sedis Prærogativam, & adjungit: "Absit ut ego invideam, cujus potiùs Authoritatem, „Eminentiamquè, sacrosanctis firmatam Canonibus, toto animo „tueri ac propugnare velim. Verùm ut immota & inconcussa „manent fundamenta vera, quibus Apostolici Primatus moles „incumbit, sic per se ruere necesse est infirma illa, & fucata argu„menta, quibus præpostero quorundam studio fulciri solet, quo„rum inanitatem quisquis retegere satagit, is profectò non mi„nimam à Sede Apostolica gratiam inierit". Zelosus Apostolicæ Sedis Dilector per Galliam, per Hispaniam, per Africam, per omnem Orientem quærit Romanæ appellationis, adeoque & Romani Primatus exempla, ac fundamenta, & non invenit, nisi infirma, & fucata: Præpostera quorundam studia, inania fulcimenta. Permittar uti verbis sancti Cyrilli ad Patriarcham Nestorium: "Ec„quid nunc, obsecro, consilii capiam? Namque à tua Pietate con„silium petere compellor". Certè opinabor, quod Reverendus Pater Paschasius Quesnellus istum Primatum non credat.

Hinc enim pergit: "Hoc igitur censeo nihil ex hac utraquè Leonis „epistolâ haberi, quo validè comprobetur Romanum Pontificem „seorsim, ac separatim ab aliis Patriarchis, Majorumque Diœcesion „Episcopis, ab Eutychete fuisse appellatum". Istud probat ex supra adductis Juliani Coensis, & aliorum Episcoporum testimoniis, atquè adjungit: "Etsi autem falsum sit Eutychetem appellâsse, „dum legeretur damnatio, veri tamen aliquid ex ejus mendacio „elicimus. Dum enim suggerit Constantino Monacho verba, quæ „appellationis suæ formulam continerent, non alia suggessisse credendus est vir sagacissimus, quàm quibus appellatio concipi solita „erat". Confirmat Petrum de Marca, qui ex clandestina, ac præcipitata Eutychetis appellatione vult colligi duas egregias totius Ecclesiæ directivas regulas. Insuper ut Romanam Ecclesiam spoliet, Eutychetem transformat in virum sagacissimum. Verùm longè aliis coloribus hominem exhibet S. Leo. In dogmaticis ad S, Flavianum literis scribit esse "multùm imprudentem, nimis imperi- Ep. 24. c. 1
„tum", lapsum in insipientiam. In literis ad Anastasium Thessalo- Ep. 43. c. 1
nicensem Episcopum appellat "imperitissimum senem". In literis ad S. Paschasinum Lilybeti Episcopum scribit esse "dementem, & Epist. 62. Cap. 1, 2.
„hominem stultissimum". Et ecce, ut Romanæ Ecclesiæ Primatum arietare adjuvet, fucatur in virum sagacissimum. Porrò Eutychetis appellatio fuit duplex, aut certè iterata. Quidquid fuerit, imperitus senex omnem & hæresi & mendacio reddidit frivolam atquè inutilem.

De ipsa, post variè percussum Joannem David, Paschasius Quesnellus pergit: "Jam verò quod ad S. Flaviani verba attinet, „& quæ verbis Constantini opponuntur, & in quibus præter „unum Leonem nullus alius nominatur, ad quem Eutyches ap„pellarit, non est operosum respondere. Id enim non aliam ob „caussam factum est, quàm quod solum Leonem tunc alloquere„tur, eundemque solum nominaret Hæresiarcha, cum ad eum „scriberet", tanquàm per falsitatem mendacii subrepere se sanctis Leonis auribus putans, "ut scribit ipse Flavianus ad S. Leonem.

„Et quia inter Patriarchas ac Metropolitanos, ad quorum Con-
„cilium appellatum esse prædicabat, eminebat sine controversia,
„idque jure multiplici, S. Leo: Ut qui & Primatum in Ecclesia
„tenebat, & totius, ad quam appellabatur, Synodi caput erat".

Respondeo dandam esse rationem, ex qua Eutyches appellationem suam, quam ad tres Patriarchas interjecerat, introduxerit coram solo Papa Leone. Nec enim tunc postulavit generalem Synodum, sed cum omnibus suæ appellationis Solemnibus processit ad solum Papam. Etiam S. Flavianus nec de generalis Synodi necessitate, nec de invocatis pluribus Patriarchis, sed intercessit, & excepit de Eutychetis, qui se in ipsa Synodo per libellum provocâsse allegârat, dumtaxàt mendacio, & manifesta hæresi. Ex his solis principiis prætendit suum Synodale Judicium esse firmum, & non posse concuti. Similiter ipse magnus Leo, post interjectam à suo etiam Tribunali appellationem, assiduè ad Imperatorem Theodosium, ad Dominam Pulcheriam, & ad alios Imperii Primates clamavit huic quæstioni non esse necessariam Oecumenicam Synodum, ideòque suam Sedem sufficere. Et ante istam appellationem S. Flavianus ad ipsum scripserat: "Sanctissime Pater, pro consueta fiducia fi-
„ducialiter age, secundùm quod Sacerdotio competit. Decernere
„damnationem adversùs eum regulariter factam per propria Scripta
„dignare. Et confortare nostri Imperatoris fidem. Causa eget
„solummodò vestro solatio, atque defensione, quâ debeatis consensu
„proprio ad tranquillitatem, & pacem cuncta perducere. Sic hæresis,
„& turbæ facillimè destruentur per vestras sacratissimas literas. Re-
„movebitur & Concilium, quod fieri divulgatur". Adeò Flavianus credebat Leoni ad istius causæ retractationem non esse opus Oecumenica Synodo. Profitetur sufficere solum Leonis Sacerdotium. Ab illo supplicabat decerni suum judicium fuisse regulariter factum. Hoc est, confirmari. Certè talia ad ullum Patriarcham nec scripsit, nec scribere potuit. Proindè hæc omnia fundantur non in Eutychetis ad solum Leonem alloquio, sed in Leonis Sacerdotio: In ejus Romano Primatu.

Redeo ad Eutychetem. Cur ipse appellationem, quam ad tres Patriarchas interjecerat, coram solo Leone studuit introducere? Cur, dum Alexandriam accessit, non postulavit causam suam retractari à Dioscoro, ac sibi per ipsum reddi communionem? Quare Dioscorus istud non attentavit? Quia noverat Acta sui Decessoris Cyrilli

Cyrilli, qui grassante Nestorio, & per Dorotheum Martiano-Politanum Episcopum, coram se in plena Synaxi dicente m, "Si quis
„Mariam Deiparam dixerit, anathema sit", anathematizante omnem Ecclesiam, Constantinopolim scripserat ad nescio quem Amicum: "Quid vetabat & nos quoquè vocibus illius contraria scribere,
„& dicere anathema, Si quis Mariam Deiparam esse negaverit?
„Verùm id hactenùs propter illum facere nolui, ne sint qui Epi-
„scopum Alexandrinum, Ægyptiamvè Synodum anathematis sen-
„tentiam in Nestorium tulisse dicant". Quod nempè Alexandrinus Patriarcha nihil potestatis habeat in Thracicam Diœcesim. Exstat epistola in prima parte Ephesini Concilii. Dioscorus item noverat Acta sui Prædecessoris Theophili, qui ad S. Joannem Chrysostomum, suæ causæ cognoscendæ delegatum ab Imperatore Arcadio, scripsit: "Arbitror te non ignorare, quid præcipiant Nicæni Ca-
„nones, sancientes Episcopum non judicare causam citrà terminos
„suos. Si autem ignoras, disce: Et libellos contra me susc ipere
„desine". Et S. Joannes acquievit. Et eâdem exceptione postmodò usus fuit adversùs Theophili Attentata in Synodo ad Quercum. Ista epistola exstat in Dialogo Palladii Helenopolitani Episcopi cum Theodoro Diacono Romanæ Ecclesiæ. Similiter Eutyches noverat, & suis oculis viderat, quod laudatus Joannes suam ad mille Episcopos interjectam appellationem postmodò introduxerit coram solo Papa Innocentio. Etiam noverat, & viderat Patriarcham Nestorium fuisse damnatum à solo Papa Celestino. Et damnatos ab ipso Clericos ad hunc solum provocâsse, & fuisse solemniter, ac plenè reparatos. Noverat Primatum Romanæ Ecclesiæ. Noverat & aversissimum Leonis à Nestorio animum. Ad ejus enim, Archi-Diaconi tunc Romanæ Ecclesiæ, jussum Joannes Cassianus, Constantinopolitanæ olim Ecclesiæ sub S. Joanne Chrysostomo Presbyter, composuerat septem eruditissimos libros contra Nestorium: Et propter ipsos Leo illum, à Semi-Pelagianis avulsum, reddiderat plenæ gratiæ Romanorum Pontificum. Eutyches item non dubitabat de S. Leonis in se benevolentia. Propter nuperas ad se literas. Etiam noverat generalem Synodum esse rem magni moliminis: Faciliorem invocari, quàm impetrari. Hæ igitur sunt rationes, ob quas Eutyches debuit, ac maluit suam appellationem introducere ad Tribunal solius Leonis. Sperabat & se, & Flavianum ab ipso tractandos, quomodò & Nestorium, & damnatos ab ipso Clericos

tractari viderat à S. Celestino. Porrò Romanum Primatum profiteri oportet non verbo & lingua, sed opere & veritate. Quid sibi volunt hæc verba ? "Leo eminebat sine controversia. Idque „jure multiplici. Tenebat Primatum Ecclesiæ. Erat caput totius „Synodi". Etenim si à Synodis ad Papam appellari non possit, & ipse super eas non habeat potentiam, est Primas & Caput sine authoritate : Primas & Caput solo loco & honore. Et hoc est Dogma Eusebianæ Factionis, Photiani schismatis, & Marci Anthonii de Dominis.

Paschasius Quesnellus prosequitur: "Licet idem Pontifex totam „ad se caussam pertraxisse videatur, cum & de singulis instrui po„stulat, & de Flaviani silentio conqueritur, non ità tamen est re„ipsa. Similiter enim aliorum Episcoporum quilibet, ad cujus sen„tentiam per appellationis libellum provocaretur, & de negotio „instrui postularet, & de silentio querelas moveret. Meritò ergò „& potiori jure totius Facti rationem ac notitiam volebat sibi Leo „deferri. Et quidem primitùs : Utpotè Primati, cui de eo cum „cæteris, ac præ cæteris decernendum erat, si appellationi locus „dabatur". Quoniàm, "inquit ipse Pontifex ad Flavianum", nos qui Sacerdotum Domini matura volumus esse judicia, nihil possumus, incognitis rebus, in cujusquàm partis præjudicium definire, priusquàm universa, quæ gesta sunt, veraciter audiamus. "Hæc „verba sunt hominis non sibi uni jus ferendæ sententiæ arrogantis, „sed prudentis, oculati, æquissimique Judicis, qui suum, caussâ „incognitâ, temerè nolit conferre suffragium. Sed quid solvendis „hujusmodi argumentis ex ipso Leone petitis tempus terimus ? Non „quærimus in hac præsenti caussa, an Leo sibi Prærogativam illam „vindicarit, sed utrum de Facto Eutyches appellarit ? Et utrum „ad solum Romanum Pontificem ? Quod quidem si egisset, ut „actum esse ab eo existimavit S. Leo ex ejus callido mendacique „libello, non esset quod miraremur Eutychetem Romanam Sedem „appellantem à Romano Pontifice ultrò esse susceptum : Præsertim „cum de Nicæna fide agi videretur, cui tam Eutyches ipse, quàm „ejus Accusator, se indivulsè profitebatur inhærere. Romani enim „Præsulis, tanquàm Capitis Episcopalis Coronæ, hæ sunt præcipuæ „partes, ut è prima Cathedra, tanquàm è specula, confirmationi „Canonum invigilet, fideique Catholicæ custodem agat".

Errores varii. Primus est, quod S. Leo totam caussam ad se non pertraxerit. Etenim appellatorio Eutychetis, & accusatorio Eusebii libello, aliisque per Eutychetem adjunctis caussæ documentis non contentus Flavianum arguit de non facta relatione, ipsamque jussit mox fieri, & simul transmitti idoneam personam. Utiquè Responsalem in retractatorio judicio. Secundus error est, quod etiam alii Episcopi potuerint ab Eutychete per appellationis libellum invocari. Etenim doceri velim exemplum, in quo damnatus à sua Synodò Episcopus provocarit non ad Papam, sed ad alium Metropolitam, aut Patriarcham. Exemplum, in quo quis Patriarcha alieni Diœcesani appellationem admiserit, retractarit, definiverit. Tertius error est, quod aliorum Episcoporum quilibet, dum per appellationem invocatur, possit postulare instructionem caussæ, ac de relationis silentio movere querelas. Palam hoc demonstrat ipse Hæresiarcha Nestorius, quem Julianus Eclanensis, aliique istius fæcis per Romanam Ecclesiam degradati, ac extra Italiam proscripti Episcopi invocabant assiduis gemitibus ac fletibus, jurantes se temporibus Christianis pati persecutionem, atquè injuriam. Erat Regiæ civitatis Episcopus, ideòque ex officio debebat omnem advenam Episcopum introducere ad Principem, & ante introductionem discutere personam & caussam. Proindè habebat aliquid juris, ex quo postularet de Juliano, & assecliis instrui. Et tamen literis, per quas à Celestino Pontifice doceri supplicabat, adjunxit : "Rebus ostendimus, quia Fraterno amore negotium „eorum nosse cupimus, non desiderio curiositatis importunæ". Et in alia epistola : "Considera quid pati necesse sit" Regiæ civitatis Episcopum, "si negotium prædictorum virorum nesciat, timeatque „nimis, ne additamentum hæreticorum per ignorantiam faciat. „Unde rogo, ut undiquè studiosum sit sanctæ animæ tuæ donare „notitiam prædictorum virorum, maximè cum literarum sequester „Valerius Cubicularius possit Beatitudini tuæ per se exponere eorũ „molestias". Non jubet, non expostulat, sed humillimè supplicat, altèque clamat nullam sibi posse de relationis silentio esse querelam. Insuper studiosè se purgat de curiositate. Quæ omnia longè fortiori jure cadunt in aliarum, etiam Patriarchalium, Ecclesiarum Episcopos. Etenim Apostolica traditio ad nullam Ecclesiam ab omnibus sub cœlo aliis referri jussit, nisi ad solam Romanam. Aliam Hierarchiam in Christi Ecclesia usquè huc non vidimus. Isthęc fabella, nisi mea peccata faciant me mente cœcum, omnes Episcopos palam

lam facit æquales, & nos cogit ad Marcum Anthonium de Dominis.

Quartus error est, quod S. Leo non solus, sed cum cæteris Patriarchis, ac Episcopis debuerit hanc caussam retractare, ac definire. Etenim hesterna tunc, quæ omnis sub cœlo comprobavit Ecclesia, S. Celestini Pontificis adversùs Nestorium Acta demonstrant, & clamant oppositum. Post acceptas Hæresiarchæ Exegeses, ejusdemque ac item S. Cyrilli de ipso literas, laudatus Pontifex Cyrillo rescripsit: "Quamobrèm nostræ Sedis au-„thoritate adscita, nostràque vice, & loco cum potestate usus, „ejusmodi non absquè requisita severitate sententiam exequêris. „Nempè ut nisi decem dierum intervallo, ab hujus nostræ ad-„monitionis die numerandorum, nefariam doctrinam suam con-„ceptis verbis anathematizet, illicò Sanctitas tua illi Ecclesiæ „prospiciat". Utiquè procedendo ad creationem novi Episcopi. Notanda sunt verba: "Nostræ Sedis authoritate. Nostra vice „& loco cum potestate". Celestinus ista fecit ad has Synodales preces S. Cyrilli: "Non priùs Nestorii communionem palàm „apertèque deseruimus, quàm hæc ipsa Pietati tuæ indicaremus. „Digneris proinde quid hinc sentias perscribere. Quò liquidò „nobis constet, an communicare nos cum illo oporteat, an „verò ei denunciare, neminem cum eo communicare, qui „ejusmodi erroneam doctrinam fovet, ac prædicat. Porrò tuæ „Integritatis mens, & super hac re sententia piissimis, ac Deo „devotissimis Macedoniæ Episcopis, necnon totius Orientis „Antistitibus perspicuè per literas exponi debet. Ut omnes „uno animo in una sententia persistant, rectæque fidei, quæ „jam impugnatur, opem ferant". Non agit de judiciali damnatione, sed de sola desertione communionis: Et tam ipse, quàm ejus Synodus tantam Apostolicæ Sedi deferunt reverentiam, ut nec hanc inchoare præsumpserint, aut præsumant, nisi ex ejus Judicio. Et spondent non solùm sese, sed insuper Macedoniæ Episcopos, ac omnem Orientis Patriarchatum isti Judicio promptè parituros. Hinc suis literis Papa subjunxit: "Eadem hæc ad sanctos quoque Fratres, & Co-Episcopos nostros, „Joannem Antiochenum, Rufum Thessalonicensem, Juvenalem Hierosolymitanum, & Flavianum Philippensem, perscripsimus, quo nostra, immò Domini nostri Jesu-Christi sententia

„tentia pluribus de eo sit manifesta". Epistola insuper habet hanc subnotationem: "Hæc epistola in Synodo Ephesina lecta „est post depositiones contra epistolam Nestorii factas. Quæ „& relata est in Commentarios". Utpotè probata per omnem Synodum. Ex quibus patentissimè lucet, quod omnis tunc sub cœlo Ecclesia firmissimè crediderit, ac docuerit Apostolicæ Sedi esse plenam authoritatem, ex qua possit sola sine generali Synodo damnare novas hæreses, & ipsarum Authores, licèt Patriarchas, degradare. Etiam in prima instantia. Quantò magis in retractatorio Judicio? Quarè notanda sunt hæc Paschasii Quesnelli verba: "Si appellationi locus dabatur". Videntur edicere, quod Magnus Leo ne quidem appellationis merita solus discutere, & ipsam admittere potuerit, longè minùs retractare, ac definire. Verùm longè aliud sensit magnus Leo. Discussit, ac definivit omnia per suum Dogmaticum Tomum, quem veneratur omnis sub cœlo Ecclesia. Et quis dicat laudata ejus ad Flavianum verba esse hominis sibi soli non adscribentis jus ferendæ sententiæ? Certè oporteret de istiusmodi nugamentis pudefieri. Porrò libenter fateor parùm referre, an Eutyches Romam appellaverit. Paschasius Quesnellus candidè profiteatur istam Romanæ Ecclesiæ dignitatem, & libens tacuero de Eutychete.

Non libet inania verba describere. Adducam sola detegendis erroribus necessaria. Paschasius itàque Quesnellus de facta tandem per sanctum Flavianum ad Pontificem relatione, & transmissis Synodalibus circa Eutychetem Actis plurima loquitur, & quærit: "Sed quo fine, quo consilio? An ut relationis necessa-„tiæ debitum persolveret? Hoc ex ejus verbis non elucet. Et „quidem etsi hoc in majoribus caussis, qualis est caussa Hære-„siarchæ, novum errorem per Ecclesiam spargentis, præstari „solitum esset ab Episcopis, necesse tamen non erat, cum de „aliquo, seu Laico, seu Clerico, non novæ hæresis Authore, „sed antiquæ, jamque proscriptæ Propagatore agebatur, qualis „tunc existimabatur Eutyches, & postmodùm etiam à Leone „appellatus est". Affirmat Flavianum non debuisse referre, ideoque immeritò fuisse à Pontifice reprehensum de negligentia. Eò quod Eutychetis hæresis esset, aut certè tunc crederetur esse antiqua, per Constantinopolitanam Synodum damnata in Apollinario.

Respon-

Respondeo Apostolicam, à Sardicensi Synodo stabilitam, Romanæ Relationis consuetudinem fuisse semper longè aliter intellectam ob omni Ecclesia. Etenim de S. Theodoto, Patriarcha Antiocheno, Pelagianam hæresim jam sæpiùs damnatam denuò damnante, scribit in Commonitorio super Celestii nomine Marius Mercator: "Pelagius postmodùm evidenter deprehensus, „insistentibus Accusatoribus, à posteriori Synodo, cui sanctæ memoriæ Theodotus Antiochiæ præsedit Episcopus, atquè detectus, „à sanctis quoque & Venerabilibus Hierosolymorum locis est deturbatus. Quod ejusdem sancti Theodoti ad Reverendissimum „Urbis Romæ Episcopum, & sanctæ recordationis Praylii Hierosolymitani Episcopi missa Scripta testantur, quorum exemplaria ad documentum habemus in manibus". De eòdem Pelagio, ac ejus præsertim discipulo Celestio, ad Nestorium Patriarcham Constantinopolitanum, qui de ipsorum caussa rogaverat instrui, rescripsit sanctus Papa Celestinus: "Cur ea, quæ in hos tunc „sunt acta, quæruntur, cum certum sit illinc ad nos à Catholico „tunc Antistite Attico Gesta directa"? Pelagiana hæresis erat tunc omninò damnata. Exstat epistola in prima parte Ephesini Concilii. In literis ad Orientales Episcopos sanctus Papa Gelasius multis demonstrat omnes Episcoporum, etiam ob antiquam, ac damnatam hæresim damnationes debere, ac semper debuisse referri Romam, & adjungit: "Quos si à fide integra, communioneque „Catholica putaretis errare, ad Apostolicam Sedem, secundùm Scita Majorum, & sicut semper factum est, referre de„buistis, sicut de Petro Alexandrino, vel de Antiocheno Petro, „de Joanne, & Paulo, fecisse monstratur Acacius". Constantinopolitanus Episcopus, qui adhuc Orthodoxus Petri Mogi, & Petri Cnaphei, aliorumque ob jam pridem à Chalcedonensi Synodo damnatam hæresim Episcoporum damnationem retulerat ad Sedem Apostolicam. Secundùm Scita Majorum. Et sicut semper fuerat factum. Et in literis ad Dardaniæ Episcopos laudat, quod idem Catholicus adhuc Acacius omnia Imperatoris Basilisci pro Eutychiana Hæresi tentamina Sedi Apostolicæ retulisset. Et affirmat sic oportuisse. In prioribus literis adjungit rationem: "Cum „novæ caussæ, & nova rerum facies apparerent". Prior post Theodosiani Codicis appendicem, posterior epistola exstat in antiquo Canonum Codice Romanæ Ecclesiæ.

At

At verò quis nesciat, quod Eutyches Apollinarii erroribus dederit novam faciem? Quin immò eructavit nova additamenta, quæ vicinam quidem, diversam tamen fecerunt hæresim ab erroribus Apollinarii. Homo imperitus nescivit quid garriret. Non ipse, sed ejus Sectatores quid simile fecerunt circà Apollinarium, quale quid fecit Nestorius circà Paulum Samosatenum. Eusebius Scholasticus, qui postmodò fuit Dorylæi Episcopus, adversùs Nestorium, apertâ jam facie insanientem, Constantinopoli posuit Contestatorium libellum, in quo asseruit, ac demonstrare studuit ipsum per omnia errare cum præfato Paulo. Quod ipsum senserunt plures alii. At verò de Romana S. Celestini adversùs Nestorium Synodo scribit ad Joannem Antiochiæ Patriarcham S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: "Synodus palàm asseruit Nestorium „novam, eamque perversissimam, & à nullo veterum hæretico„rum anteà unquàm excogitatam hæresim esse molitum". Epistola exstat in prima parte Ephesini Concilii. At verò longè major est distantia inter Apollinarium & Eutychetem, quàm sit inter Paulum & Nestorium. Cap. 21.

Quidquid sit, non soli novarum hæresion Authores, sed etiam vetustarum, jam extinctarum, Resuscitatores sunt omninò, etiam secundùm istam Paschasii Quesnelli caducam regulam, referendi ad Sedem Apostolicam. Porrò de Apollinarii Secta scribit in Ecclesiastica Historia Theodoretus: "Antiochiæ Domino Alexandro", qui Eustatianum, id est, ex Ariana contrà sanctum Patriarcham Eustatium rebellione natum schisma extinxerat, "vitâ defuncto, „Theodotus, continentię velut margarita, Ecclesiæ Præsulatum „obtinuit. Vir mansuetudine insignis, & accuratâ vitæ institutione „egregiè exornatus. Qui Sectam Apollinarem, oratam ut se cum „reliquo Christi grege jungeret, cæteris Ecclesiæ Ovibus aggregavit". Eutyches igitur, licèt novam forsitan non excitarit, tamen antiquam, plenè sepultam, ac redactam in cineres, resuscitavit ac reformavit hæresim, ideòque ipsum omnis semper Ecclesia numeravit inter Hæresiarchas. Et vix ulla hæresis ità turbavit & maculavit Ecclesias. S. Anastasius Sinaita rectè affirmat fuisse bestiam decicornem, cujus unumquodquè caput fuit venenosissima hydra. L. 5. C. 36.

Quid opus multis? Licèt Imperator Theodosius fuerit scientiâ modicus, ejus tamen Secretarii, & publicarum rerum Gestores fuerunt peritissimi. Non solarum legum, sed etiam sacrorum

Universidad de Deusto
Biblioteca

Canonum. Et hi judicârunt Eutychetis cauſſam referendam Sedi Apoſtolicæ : Et Dominum ſuum permoverunt ad referendum. Et ipſe S. Leo Flaviano non ſupplicavit, nec ſe excuſavit de curioſitate, uti de Pelagianorum Actis inſtructionem poſtulans fecit apud Celeſtinum Neſtorius, ſed ex ſancti Petri Apoſtoli privilegio, ac ſui Primatus authoritate ſcripſit : "Facti tui noſſe volumus ra-
„tionem, & uſquè ad noſtram notitiam cuncta deferri". Et iterùm: "Fraternitas tua per idoneam maximè, aptamque perſonam nobis „Relatione ſignificet, quid contrà antiquam fidem novitatis emer-„ſerit, quod ſeveriori ſententia dignum fuerit vindicari". Et rursùs : "Quia Dilectio tua de tanta cauſſa nos videt neceſſariò „eſſe ſollicitos, quam pleniſſimè, & lucidè univerſa nobis, quod „anteà facere debuit, indicare feſtinet". Et in literis ad Imperatorem Theodoſium : "Ad Fratrem Flavianum Epiſcopum literas „dedi, quibus mihi diſplicere cognoſceret, quod ea quæ in tanta „cauſſa geſta fuerant, etiam nunc ſilentio reticeret, cum ſtudioſè debuerit primitùs nobis cuncta referare". Primitùs : Statim poſt Epiſcopale Judicium. Non dumtaxat ante Principem, ſed etiam ante appellantem Eutychetem. Juxtà Canones Sardicenſes. Quis non videat hæc eſſe verba Exarchi ad Subditum? Quis dubitare poſſit ab eis urgeri Relationis debitum, ac rigidiſſimam obligationem? Audi cauſſam : "Quoniàm nos, qui Sacerdotum Domini matura „volumus eſſe judicia, nihil poſſumus, incognitis rebus, in cujuſ-„quàm partis præjudicium definire, priuſquàm univerſa, quæ ge-„ſta ſunt, audiamus". Paſchaſius Queſnellus commentatur : "Hæc „verba ſunt hominis non ſibi-uni jus omne ferendæ ſententiæ „arrogantis, ſed prudentis, oculati, æquiſſimique Judicis, qui „ſuum, cauſsâ incognitâ, temerè nolit conferre ſuffragium". Nugamenta. Pontifex palàm dicit ſe ſolum velle audire, judicare, ac definire. Nec enim ad generalem Synodum, in qua Relationem cum ſuffragii Prærogativa Pontifex habet, ſed ad ſolam Apoſtolicam Sedem Eutyches tunc appellabat, ideòque Pontifex in ſolo ſuo Presbyterio, aut certè in ſola ſuæ Provinciæ Synodo poterat cauſſam audire, & definire.

P. Queſnellus pergit: "Fortè ſcripſit ad Leonem Flavianus eiq; Acta „adversùs Eutychen tranſmiſit, ut ab eo confirmationis robur accipe-„rent? At de hoc ne apex quidem conſpicitur". Et ſupra : "Cenſuitnè „Flavianus Concilii ſui de Eutyche ſententiam ad Leonem mittendam, neceſ-

„neceſſumvè eſſe, ut ſi ab eo comprobaretur, maneret; ſi repro-„baretur, evaneſceret? Nihil certè tale apparet in utraque ejus „epiſtola. Nihil ab eodem actum legitur, quod huic opinioni „vel minimùm ſuffragetur". Et probat hæc ex S. Flaviani epiſtola : "Geſta, quæ dudùm de Eutyche confecta ſunt, miſimus ad veſtram „Beatitudinem, in quibus eum de talibus convictum, & à Pres-„byterio, & à Monaſterii adminiſtratione, & à communione noſtra „abjecimus, ut Sanctitas veſtra cognoſcens quæ circà illum acta „ſunt, omnibus Epiſcopis ſub Beatitudine veſtra degentibus mani-„feſtare dignetur illius impietatem. Ne neſcientes aliqui quid ille „ſenſerit, & de quibus convictus, quaſi cum conſorte fidei, vel „per literas, vel per aliquod aliud commercium agere videantur". Et concludit : "Res plana eſt, nec Interprete indigens. Decre-„toriam quippè noverat Concilii Conſtantinopolitani, cui præfue-„rat, ſententiam, nec operoſa inquiſitione opùs eſſe, cùm declarandum tantùm eſſet, homuncionem iſtum, impia Apollinaris „& Valentini dogmata, & in Oecumenica jam dudùm Synodo „damnata renovantem, à communione Eccleſiæ, & miniſterio eſſe „ſegregatum".

Reſpondeo dolendum eſſe, quod Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus in tanti momenti articulo non agat ex fide, ſed Lectoris ſimplicitatem ſtudeat circumſcribere. Niſi tamen ipſe ſit circumſcriptus. Etenim habemus duas S. Flaviani ad magnum Leonem epiſtolas : Et utraquè eſt ſuo tempori aſſignanda. Poſterior, cujus hic verba laudantur, ſcripta eſt poſt retractatum, & confirmatum ſancti Flaviani à Pontifice judicium, ideòque confirmationem non ſupplicat, ſed executionem. Supplicat ſuper Eutychetis nomine, & ſuper ſuo circà ipſum jam confirmato judicio fieri Tractoriam, & dirigi ad omnes Eccleſias Romani Patriarchatus. Prior epiſtola ſeu Relatio omninò ſupplicavit confirmationem. Verba ſunt plana, & non indigentia Interprete : "Commotus itàque, Sanctiſſi-„me Pater, in his omnibus, quæ ab Eutyche præſumpta ſunt, „& ob ea quæ in nos, & ſanctiſſimam Eccleſiam facta ſunt atquè „fiunt, pro conſueta fiducia age fiducialiter, ſecundùm quod Sa-„cerdotio competit, propriamque faciens communem cauſſam, „& ſanctarum Eccleſiarum diſciplinam, ſimul decernere damna-„tionem adversùs eum regulariter factam & per propria Scripta „dignare. Confortare autem & piiſſimi noſtri Imperatoris fidem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

„Cauſſa enim indiget ſolummodò veſtro ſolatio atquè defenſione, „quâ debeatis conſenſu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta „perducere. Sic enim hæreſis quæ ſurrexit, & turbæ quæ propter „eam factæ ſunt, facillimè deſtruentur, Deo cooperante, per „veſtras ſacratiſſimas literas. Removebitur autem & Concilium, „quod fieri divulgatur". Quid eſt communem cauſſam facere propriam, & per propria Scripta decernere Eutychetis damnationem eſſe factam regulariter? Certè non eſt aliud, quàm Flaviani Synodum confirmare. Hoc eſt ex conſueta fiducia agere, ſecundùm quod competit Romano Sacerdotio. Hoc eſt Apoſtolicæ Sedis ſolatium atquè defenſio. Iſtas ſacratiſſimas Apoſtolicæ confirmationis literas Flavianus ſpondet fore tantæ authoritatis, ut Imperatoris, Eutycheti palàm faventis, fidem confortent, & ab Hæreſiarcha divertant; ut Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ reddant priorem tranquillitatem & pacem; ut hæreſim & ejus turbas deſtruant; ut removeant Generale Concilium, quod Hæreſiarchæ ferebatur à Principe eſſe promiſſum. Et quod S. Leo poſtulatam confirmationem dederit, demonſtrant dogmaticus ejus Tomus, & authenticum teſtimonium Victoris Epiſcopi Tonnonenſis. Accedit authenticum teſtimonium Leontii Scholaſtici Byzantini in
Act. 4. libro de Sectis: "Eutyche ab officio remoto, Flavianus ad Leo„nem Romanum Epiſcopum de hujus depoſitione perſcribit. Reſ„pondet Leo ritè depoſitionem illam eſſe factam. Quæ quidem „epiſtola Tomus Leonis appellari ſolet".

Imperitus Eutyches per mendacem ſuam Romanam appellationem ſperaverat S. Flavianum, & ſe ab ipſo degradatum, tractandos à S. Leone, quomodò Neſtorium, ac damnatos ab ipſo, ac civitate ejectos Clericos, tractari viderat à S. Pontifice Celeſtino, adeoque ſperaverat reſcribi ad Flavianum, quod ad Neſtorium Celeſtinus reſcripſerat: "Audio vim maximam ſuſtinere Clericos Ca„tholicè ſentientes, quibus nos communicamus. Lætamur eos „præmium confeſſionis acquirere, ſed dolemus quod Epiſcopo per„ſequente". At ejus ſpes lapſa eſt in contrarium latus. Hinc & ipſe vela vertit. Neſtorium imitatus provocavit ad Generale Concilium, & ſuo Dioſcoro impetrare ſtuduit iſtud ipſum, de quo etiam per Neſtorium tentato ſcripſit ad ſuos in Regia civitate diverſantes Clericos S. Cyrillus: "Nequè tamen miſer ille, licèt com„plures & graves viri ejus operâ nos accuſaturi eſſent, rorum noſtrarum

„ſtrarum Judicem fore ſe ſperet, quamvis Jure Amphictyonum „hoc ſibi demandari faciat. Nos enim iſtuc venientes ab ejus „judicio provocabimus, & ſi Deo placuerit, in ſe de ſuis blaſphe„miis in judicio reſpondere cogetur". Facinoroſus Eutyches non ſolummodò S. Flavianum, ſed etiam Pontificem Leonem per complures & graves viros apud Imperatoris Theodoſii ignaviam curavit accuſari, atquè ità per Amphictyonum artes extorſit tantum Pontificem excludi à futuræ Synodi Præſidentia, ac ipſam devolvi in ſuum Dioſcorum. Quæ omnia videns Leo, pro ſua conſueta fiducia, ſecundùm quod competebat Romanæ Sedis Sacerdotio, fiducialiter egit, & non obſtante hæretici appellatione, Flaviani judicium confirmavit. Et hâc fiduciâ animatus Flavianus expoſtulavit aliam: Nempè ut Pontifex pro communi jam judicio formaret Tractoriam, & tranſmitteret per omnem ſuum Patriarchatum. Verùm hæc conſilia non placuêre Pontifici. Haud dubiè ob reverentiam Principis. Ne pravi miniſtri ipſum arietarent ad ſæviendum in Flavianum, ſicut anteà pro Neſtorio circumſcriptus ſæuierat in S. Cyrillum. Leo itàque Flaviano reſcripſit rem eſſe Epiſt. 34.
lucidam, ipſum animavit ad aſiquid patientiæ, & concluſit: "Si „hi, qui in ſenectute carnis ſuæ ſunt mente parvuli, depoſitâ im„peritiæ ſuæ vanitate reſipiſcunt, omniquè errore damnato fidem „veram ſingularemque ſuſcipiunt, miſericordiæ eiſdem benevolen„tia non negetur, manſuro judicio, quod præceſſit, ſi impietas „meritò condemnata in ſua pravitate perſtiterit". Poſtulatam à Flaviano exeeutionem cenſuit ſuſpendendam uſquè ad eventum Synodi. Notanda ſunt verba: "Manſuro judicio quod præceſſit. „Impietas meritò condemnata". Palàm laudant Flaviani judicium, & ipſum denuò confirmant. Hic eſt verus cauſſæ decurſus, vera Senſa Leonis ac Flaviani.

Paſchaſii Queſnelli fabula ſibi ipſi non cohæret. Lucet ex his ejus verbis: "Jam verò monitus à Leone Flavianus quid extremâ epiſto„læ ſuæ parte reſponderit, operæ pretium eſt contemplari. Intellexit „ex ejus verbis ipſum, Eutychetis appellatione cognitâ, novo ſe exa„mini, judicioque accingere. Quod omninò ſuperfluum cum agnoſ„ceret, hoc ipſum & perſuadere ſatagit Romano Pontifici" Diſertè profitetur, quod magnus Leo ad retractatorium appellationis examen ac Judicium ſe accinxerit. Aut igitùr iſtud ex ſuæ Sedis privilegio potuit, aut non potuit. Si potuerit, S. Petrus obtinet

Universidad de Deusto
Biblioteca

cauſſam ; ſi non potuerit, neceſſe eſt ut Paſchaſius Queſnellus cum Marco Anthonio de Dominis denuò ſcribat tantum Pontificem fuiſſe alieni juris pervaſorem. Certè S. Flaviano nihil tale cecidit in cogitatum. Et ipſe Eutyches, iterùm repeto, eâ ipsâ ſpe invocavit magnum Leonem, ex qua degradati per Neſtorium Clerici nuperrimè invocaverant S. Celeſtinum. Ex ſpe obtinendi à S. Petri privilegio ſolutionem injectorum vinculorum.

Paſchaſius Queſnellus proſequitur : "Flavianus ergò Leonem „monet primò, ne ſe hominis callidiſſimi technis, & fraudibus „circumveniri ſinat. Tum innuit non minùs ardenti zelo adlaborandum eſſe Romano Pontifici, ut ſententia Orientalium Epiſcoporum plenum ſortiatur effectum, quàm ſi eam ipſe tuliſſet. „Cum enim Eccleſiæ, quæ una eſt, Epiſcopatus quoquè ſit unus, „qui uni quoquè fidei ubiquè invigilet, omnium longè latèque „poſitarum judicia Eccleſiarum ſua facere quemquè Epiſcopum „debere, probè intelligebat, ſi nimirùm nihil contrà regulam receptoſque Canones perpetratum eſt. Tertiò poſtulat, ut damnationem Eutychetis omnibus notam faciat ſuarum partium Sacerdotibus. Quartò, cum ea regulariter & canonicè facta ſit, „retractationi ſeu iterato examini locum non eſſe, cauſſamque „egere non novâ diſceptatione, novoque judicio, ſed Pontificis „ſolummodò apud Imperatorem ſollicitudine & cohortatione, ne „Eccleſiarum pax turbaretur, aut aliquod crearetur ab eo contrà „fidem, præjudicium, ſi Eutychis patrocinium, Aulicorum quorundam impulſu, incautus ſuſciperet". Adducit ſuperiùs à me laudata è prioribus S. Flaviani literis verba, & commentatur : "Poſtulat „ergò Flavianus Leonis non judicium, ſed ſolatium ; non ſententiam, ſed literas ; defenſionem, non confirmationem ; propria „Scripta, non Synodalia Decreta. Quia intorto ſemel in Eutychem anathemate per Epiſcopale Judicium, finita cauſſa erat, „niſi univerſale Concilium hujus cognitionem ad ſe vellet pertrahere, vel ad Occidentale ultrò deferretur : Quod removendum „in hac occaſione rectiſſimè cenſebat Conſtantinopolitanus Antiſtes".

Errores varii. Primus eſt, quod S. Flavianus affirmet Orientalium Epiſcoporum judiciis debere eundem effectum, qui debetur judiciis Romani Pontificis. Etenim ſupplicat, ut Leo hanc communem Eccleſiæ ac fidei cauſſam faciat ſuam, decernendo Eutychetis

chetis damnationem eſſe factam regulariter, hoc eſt, ipſam confirmando. Hac enim viâ Synodales aliorum ſententias Romana Eccleſia facit ſuas. Secundus eſt, quod per omnem, quæ una eſt, Eccleſiam Epiſcopatus ſit unus, ideòque quiſquè Epiſcopus omnium Synodorum judicia debeat facere ſua, ſi nimirùm nihil contrà Eccleſiaſticam Regulam, receptoſque Canones ſit perpetratum. Eſt doloſus articulus. Et poſſit eſſe verus. In ſenſu, quem magnus Gregorius tradit in litteris ad Joannem Syracuſæ Epiſcopum : "Quod Clementius", Byzacenæ Provinciæ Primas, „ſe dicit Sedi Apoſtolicæ ſubjici, ſi qua culpa in Epiſcopis invenitur, neſcio quis ei Epiſcopus ſubjectus non ſit ; cum verò „culpa non exigit, omnes ſecundùm humilitatis rationem æquales „ſunt". Eadem eſt ratio Synodorum. Dum nihil contrà Eccleſiaſticam regulam perpetrant, ſunt inconcuſſæ ; dum autem de vero aut dubio accuſantur exceſſu, opus eſt retractatorio examine, quod per Divinas ac humanas leges ipſa natura dictat non faciendum, niſi à ſuperiori authoritate. Hanc Chriſtus Dominus non in ſola Generali Synodo poſuit, ſed præſertim in Eccleſia Romana. Apoſtoli poſuerunt etiam in Patriarchis. Quoad proprias ipſorum Diœceſes. Quarè Paſchaſius Queſnellus, dum Provinciarum Synodos vult eſſe ſupremas, non ſolam Papalem, ſed invadit Patriarchalem etiam poteſtatem. Excedit Euſebium Nicomedienſem, ac facinoroſum Photium, & ſe transfert ad Marcum Anthonium de Dominis.

Lib. 7. Indict. 2. Epiſt. 65.

Ad ravim inclamat, ac inculcat S. Cyprianum, ſcribentem in libro de unitate Eccleſiæ : "Beatus Apoſtolus Paulus Sacramentum unitatis oſtendit dicens" ; Unum corpus, & unus Spiritus, una ſpes vocationis noſtræ, unus Dominus, una fides, unum Baptiſma, unus Deus. "Quam unitatem firmiter tenere, & vindicare „debemus, maximè Epiſcopi, qui in Eccleſia præſidemus, ut Epiſcopatum quoquè ipſum unum atquè indiviſum probemus. Nemo „Fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei veritatem perfidâ prævaricatione corrumpat. Epiſcopatus unus eſt, cujus à ſingulis in ſolidum pars tenetur". Audienda ſunt verba : "Nemo Fraternitatem mendacio fallat", Utiquè mendacio pravæ interpretationis. Etenim Cyprianus adjungit : "Loquitur Dominus ad Petrum", Ego tibi dico, quia tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam. "Et iterùm eidem poſt reſurrectionem dicit" : Paſce

Pasce oves meas. "Super illum unum ædificat Ecclesiam, & illi „pascendas mandat oves suas. Et quamvis Apostolis omnibus post „resurrectionem suam tribuat parem potestatem, & dicat", Sicut misit me Pater, & ego mitto vos, "tamen ut unitatem manifes„staret, unicam Cathedram constituit, & unitatis ejusdem origi„nem ab uno incipientem sua authoritate disposuit. Hoc erant „utiquè & cæteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præ„diti & honoris & potestatis, sed exordium ab unitate proficisci„tur. Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia, & Cathedra „una monstretur. Et Pastores sunt omnes, sed grex unus osten„ditur, qui ab Apostolis omnibus unanimi consensione pascatur". Et infrà: "Episcopatus unus est, cujus à singulis in solidum pars „tenetur. Ecclesia quoquè una est, quæ in multitudinem latiùs „incremento fœcunditatis extenditur. Quomodò Solis multi radii, „sed lumen unum. Et rami arboris multi, sed robur unum tenaci „radice fundatum. Et cum de fonte uno rivi plurimi defluunt, „numerositas licèt diffusa videatur exundantis copiæ largitate, uni„tas tamen servatur in origine. Avelle radium Solis à corpore, „divisionem lucis unitas non capit. Ab arbore frange ramum, „fractus germinare non poterit. A fonte præcide rivum, præcisus „arescit. Sic & Ecclesia Domini luce perfusa per Orbem totum „radios suos porrigit, unum tamen lumen est, quod ubiquè dif„funditur, nec unitas corporis separatur. Ramos suos in univer„sam terram copia ubertatis extendit, profluentes largiter rivos „expandit, unum tamen caput est, & origo una, & una mater, „fœcunditatis successibus copiosa". Omnes Episcopatus, omnes Episcopales Cathedras, omnesque Ecclesias affirmat esse unum unitate originis ac radicis: Ad modum radiorum, ramorum, ac rivorum. Et istam originem atquè radicem esse Episcopatum, Cathedram, atquè Ecclesiam S. Apostoli Petri. Ipsam profitetur in omnes Episcopatus, Cathedras, atquè Ecclesias influere ad istum modum, quo Sol in radios, radix in ramos, fons influit in rivos. Tradit regulam, quam in funebri Fratris sui Satyri encomio laudat S. Ambrosius: "Qui Romanæ Ecclesiæ non communicat, „non est Catholicus". Eandem regulam S. Gregorius septimus inseruit suo Dictatui. Hanc doctrinam sanctus Cyprianus tradit in pluribus locis.

Tertius error est, quod S. Flavianus statim à S. Leone postulaverit,

stulaverit, ut damnationem Eutychetis notam faceret omnibus suarum partium Sacerdotibus. Etenim istud non postulavit, nisi post factam damnationis retractationem, & datam confirmationem. Omnia confundere non est levis error. Quartus est, quod S. Flavianus S. Leoni scripserit suum de Eutyche judicium fuisse regulariter factum, ideòque locum non esse retractationi, novæ disceptationi, aut novo judicio. Etenim Flavianus rogavit Pontificem, ut factam à se damnationem dignaretur per propria Scripta & sacratissimas literas decernere factam esse regulariter, quod Leo præstare non poterat sine retractatione, novaque disceptatione, ac novo judicio. Quintus est, quod per Pontificem Princeps esset hortandus, ne Eutychetis Patrocinium incautus susciperet. Etenim Princeps jam istud susceperat, & scriptis ad Pontificem literis jam adjuverat mendacem Hæresiarchæ appellationem. Longè igitur aliud Flavianus scribit. Rogat confirmari suum Synodale Judicium, & spondet fore, ut ista confirmatio Principem ab Hæresiarcha divertat ac separet. Sextus est, quod laudata Flaviani verba pessimè interpretetur, scribens illum postulasse non Judicium, sed solatium; non sententiam, sed literas; defensionem, non confirmationem; propria Scripta; non Synodalia Decreta. Etenim Flavianus postulabat non suæ personæ, sed Ecclesiasticæ caussæ solatium ac defensionem, quâ Pontifex omnia per suæ Sedis authoritatem perduceret ad tranquillitatem ac pacem. Postulabat sacratissimas literas, quarum authoritas & novam hæresim, & factas ob eam turbas destrueret. Postulabat Scripta, quibus Pontifex dignaretur decernere Eutychetis damnationem esse factam regulariter. Scripta, quorum pondere removeretur etiam jactatum Concilium. Et impetravit Dogmaticum Magni Leonis Tomum. Dixi satis. Quis non videat ista omnia esse factæ Synodi confirmationem?

Septimus error est, quod quodvis Episcopale Judicium finiat controversam fidei caussam, nisi universale Concilium velit illius cognitionem ad se pertrahere Etenim Carthaginensis sub S. Cypriano, Iconiensis sub S. Firmiliano, & plurium aliarum de hæreticorum Baptismo Synodorum cognitionem nulla ad se retraxit generalis Synodus, & tamen illæ non finierunt caussam:

Propter interceſſionem ſolius Sedis Apoſtolicæ. Eadem eſt ratio Epheſinæ Synodi, quam circa Paſchalis feſtivitatis diem celebravit Aſiaticæ Eccleſiæ Exarchus Polycrates. Quin immò Carthaginenſem Primatis Agrippini Synodum nec Apoſtolica Sedes cognoſcendam voluit, ſed tranſiit ſine quovis obice. Et tamen abſit, ut cauſſam finierit. Plurima ſunt iſtiuſmodi exempla. Et ad tales Synodorum exceſſus frænandos Apoſtolicus Canon ſanxit omnia quorumvis Conciliorum Sancita referri ad Sedem Apoſtolicam. Quocirca hic error evertit fundamentalem Eccleſiæ diſciplinam, quæ etiam Patriarchales Synodos vetat ſine tali relatione circa fidem definire. Ex ipſa ad Eutychetem reſcripſit S. Petrus Chryſologus, Metropolita Ravennæ: "In omnibus „hortamur te, Frater honorabilis, ut his, quæ à Beatiſſimo Papa „Romanæ civitatis ſcripta ſunt, obedienter attendas, quoniàm „Beatus Petrus, qui in propria Sede & vivit &, præſidet, præſtat „quærentibus fidei veritatem. Nos enim pro ſtudio fidei & pacis, „extra conſenſum Romanæ civitatis Epiſcopi, cauſſas fidei audire „non poſſumus". Non Flavianum, aut ejus Synodum, ſed ſolum mandat audiri Leonem. Nempè quod Flaviani, Romanâ Eutychetis appellatione excuſſum, judicium confirmâſſet S. Leo, & ſuum feciſſet. Petrus Chryſologus fuerat S. Flaviano reſponſurus eadem, ſi is in Paſchaſii Queſnelli vias declinâſſet.

Octavus error eſt in his verbis: "Vel ad Occidentale ultrò „deferretur". Affirmat Provincialia, ut quævis alia Orientalium, Synodorum Judicia potuiſſe per ultroneam ſubmiſſionem deferri ad Romanum Tribunal, ſed per Canones non debuiſſe. Ne quidem ad judicium totius Occidentis. Eſt ipſiſſima Euſebianæ Factionis ſchiſmatica contumacia. Etenim apud Philippo-Politanum Conventiculum hæc fuit S. Julii Pontificis, & Occidentalium cum ipſo Epiſcoporum prævaricatio: "Novam „legem introducere putaverunt, ut Orientales Epiſcopi ab Oc„cidentalibus judicarentur". At longè aliud ſenſit S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Etenim de S. Celeſtini Pontificis, qui Hæreſiarcham Neſtorium, niſi intra decem dies ſolemnem in pleno Eccleſiæ Conventu cantaret erroris palinodiam, communione & gradu privaverat, Synodali ex ſolis advenis Epiſcopis judicio ſcripſit ad Joannem Patriarcham Antiochenum: "Sancta „Romana Synodus diſertam in illum ſententiam tulit. Qua de re &

„re & ad tuam quoquè Pietatem perſcripſit. Horum proinde „Decreto modis omnibus parendum eſt illis, qui à totius Oc„cidentis communione excidere noluerint. Scripſerunt namque „expoſitæ ſententiæ exempla, cum ad Ruſum piiſſimum Theſ„ſalonicæ Epiſcopum, tum ad alios quoquè nonnullos Religio„ſiſſimos Macedoniæ Epiſcopos, qui ab illius", Romani Pontificis, "ſententiâ nunquàm diſcedere ſolent. Scripſerunt nihilo „ſeciùs & ad Juvenalem quoquè piiſſimum Hieroſolymorum „Epiſcopum. Jam tuæ Pietatis fuerit, quid in rem futurum ſit, „diligenter expendere. Nos enim ſequemur, quæ illi judicave„runt. Veremur namque, ne à tantorum communione exci„damus". Neſtorius fuerat Joannis Presbyter ac dilectus filius, ex ejus Eccleſia evocatus ad Cathedram Conſtantinopolitanam. Hinc ſiniſtri aliquid Cyrillus ab ipſo metuebat. At ſine eventu. Etenim Joannes Romanæ ſententiæ promptiſſimus obedivit, & Neſtorium potenter urſit ad obediendum. Etiam Juvenalis Hieroſolymæ Epiſcopus, omniſque ejus Patriarchatus. Hæc eſt antiqua & Apoſtolica circà Romanæ Cathedræ Primatum fides, à nemine unquam excuſſa, niſi à damnatis Erronibus.

CAPUT V.

Diſcutiuntur alia Aſſerta Paſchaſii Queſnelli.

PAſchaſius Queſnellus pertinaciter perſiſtit Eutychetem nunquàm ad S. Leonem, ſed provocâſſe ad plenam Generalem Synodum, & conatur evincere: "De congreganda tamen hu„juſmodi Synodo jam tunc cogitabatur. Undè „certiſſimè evincitur Orientales de Occidenta„lium ore tunc temporis non pependiſſe. Vel „enim ante monitum, conſultumque Leonem de Eutychis dam„natione iſtud conſilii fuit initum: Et ſic perſpicuum eſt ad „ejus ſententiam revocatum non fuiſſe Flaviani Judicium, „cum omiſſo illius Tribunali, aliud ſuperius pararetur. Vel „poſt datas ad eum literas, receptumque ejus conſenſum, con„ceptum eſt univerſalis Synodi conſilium: Quod evidentiùs

„adhuc oſtendit etiam poſt Leonis conſenſum neceſſariam Sy„nodum exiſtimatam eſſe, ut priorum Judiciorum ſententia re„cenſeretur, ac, ſi opus eſſet, reformaretur. Vel denique de„cernendæ Synodo ex ſolius appellationis Eutychis libello, ſeu „vero, ſeu mendaci, color quæſitus eſt: Quod evincit certum „apud Orientales fuiſſe, Eutychis appellationem non ad unum „Romæ Epiſcopum eſſe devolutam, ſed ad cæteros quoquè Pa„triarchas, eorumque Synodos in univerſale Concilium con„vocandas".

Reſpondeo verum eſſe, quod Eutyches ſtatim à ſua Romana appellatione cogitaverit de generali Synodo. Et forſitan ante ipſam. Etenim ante inchoatam Synodalium ſub S. Flaviano Actorum reviſionem jam impetraverat talem à Principe Synodum. Superbus ac delirus ſenex fuit imitatus Neſtorium, de quo S. Cyrillus ad præfatum Patriarcham Joannem: „Conſulueram „Neſtorio per literas, ut pravis illis, perverſiſque quæſtioni„bus dimiſſis, ſanctorum Patrum fidem ſectaretur. Verùm „ratus hæc me ex odio ſcripſiſſe, tantùm abfuit, ut ullam „omninò illius rationem habuerit, qui hæc ex charitate ad pie„tatem ejus perſcripſerat, ut ità ſentiens, & ità dicens, in Ro„manorum quoque aures inſinuare ſe poſſe, eaſque præoccu„pare ſperaret. Etenim prolixâ epiſtolâ quædam abſurda dog„mata complexus, eâque ad Dominum meum Celeſtinum, piiſſi„mum Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum miſsâ, inter cætera adver„ſùm illos, qui ab eo diſſentiunt, hæc quoquè adjecit", &c. Statim ac audiit Cyrillum in ſua dogmata agere, ſuas Exegeſes cum epiſtolis miſit ad Sedem Apoſtolicam, quaſi certus ea placitura, & conquerens Cyrillum adversùs ea ex odio agere. Rei ſeries habetur in exordio Epheſini Concilii. Eodem modo Eutyches clamavit Flavianum moveri ex odio, & ad S. Leonem appellando, & Sanctiſſimum ſuum Epiſcopum accuſando, ſperavit Apoſtolicas aures præoccupare. Inſuper tamen minatus eſt, ſi Romanum tentamen non ſuccederet, provocare ad Generalem Synodum, & ipſam ab amico ſibi Principe poſtulare. Immò videtur utrumquè ſimul egiſſe. Ità non obſcurè colligitur ex præfata reviſione Conſtantinopolitanæ contra ipſum Synodi. Hinc ſtatim poſt appellationem abiit Alexandriam, conſultaturus cum ſuo fideli Dioſcoro. Hinc item S. Flavianus in prima ſua

ad S. Leonem relatione ſcripſit jam divulgatam eſſe famam de futuro Concilio.

Huic veritati Paſchaſius Queſnellus admiſcet varios errores. Primus eſt, quod ex ſparſa futuri Concilii fama certiſſimè evincatur Orientales tunc non pependiſſe ab ore Occidentalium. Etenim contrarium certiſſimè evincit totius Orientis pleniſſima reverentia erga ſententiam, quam ſanctus Celeſtinus Pontifex ex ſola ſuæ Sedis authoritate pronunciavit, & per omnes Orientis Eccleſias publicari juſsit in Hæreſiarcham Neſtorium. Aliam ſententiam inſuper, quam pro damnatis à Neſtorio, & civitate ejectis, ac ſuam Sedem appellantibus, Clericis & Epiſcopis tulerat, ipſe Pontifex laudat in literis ad Clerum & Populum Conſtantinopolinam: "Ne tamen ad tempus Neſtorii videatur valere „ſententia, qui in ſe jam Divinam ſententiam provocârat, apertè „Sedis noſtræ ſanxit authoritas nullum, ſive Epiſcopum, ſive „Clericum, ſive profeſsione aliquâ Chriſtianum, qui à Neſtorio „vel ejus ſimilibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel loco „ſuo, vel communione dejecti ſunt, vel dejectum, vel excom„municatum videri, ſed hi omnes in noſtra comunione & „fuerunt, & huc uſquè perdurant. Quia neminem vel dejicere, „vel removere poterat, qui prædicans talia titubabat". Et ſuprà: "Habetis vos, quicumquè Eccleſiâ eſtis ejecti, penè noſtrorum „temporum Beatæ recordationis Athanaſii, Alexandrinæ Eccleſiæ prudentiſsimi Sacerdotis, exemplum". Compendio enumerat S. Athanaſii calamitates, & pergit: "Fugatus illinc & in noſtris „Partibus roboratus eſt. Deniquè hic ei redintegratus eſt ſtatus, „& in hac Sede quietem communionis invenit, à qua ſemper „Catholicis ſubvenitur". Et hanc etiam Celeſtini ſententiam totus Oriens eſt cum ſumma obedientia veneratus. Quarè Paſchaſius Queſnellus certiſſimè non ſolùm errat, ſed etiam Orientalem Eccleſiam horrendè calumniatur. Ei Euſebianum ſchiſma calumnioſè affricat, ſperans ipſum ità intrudere etiam in Gallicanam Eccleſiam. Non iſta dumtaxat omnia, ſed etiam validos Romanæ Eccleſiæ pro Theſſalonicenſi Oecumenica Synodo ad S. Joannem Chryſoſtomum reparandum conatus & motus, nec non ejus jam defuncti pleniſſimam à Sede Apoſtolica peractam reparationem Eutyches viderat propriis oculis, ideòque noverat S. Petri Apoſtoli dignitates, & privilegium Romanæ Eccleſiæ.

Viderat & noverat Orientales pendere ab ore Occidentalium. Hinc istud privilegium ante omnia censuit appellatione tentandum.

Tertius error est in his verbis: "Vel enim ante monitum, consultumque Leonem", &c. Etenim bicorne enthymema non habet adæquata membra, & ex ipsorum neutro sequitur intentum. Eutychetis ad generalem Synodum provocatio nec ante monitum & consultum de illius damnatione Pontificem fuit acta, nec post datas ad eum literas, & receptum ejus consensum: Facta fuit statim post Romanam ejusdem Hæresiarchæ appellationem, dum impius senex audivit aut timuit nutare Pontificem, & propendere in stabilitam à Flaviani Synodo veritatem. Duxit non exspectandam Romanam suæ damnationis confirmationem, sed ulteriori potiùs appellatione præveniendam. Et hoc nequaquam "ostendit etiam post Leonis consensum fuisse existimatam necessariam Synodum". Etenim consensus Papæ semper quidem ostendit Synodum esse utilem, non tamen semper necessariam. Quin immò in Synodum, quam nequè necessariam, neque utilem judicat, possit Pontifex ex causis consentire. Non cogor extranea exempla quærere: Magnus Leo in Ephesinam Synodum, quam Imperator Theodosius ad Eutychetis gratiam fieri jubebat, consensit invitus, proclamans nec necessariam esse, nec profuturam. Et eventus demonstravit protestationis veritatem. Attamen non nego generalium Synodorum necessitatem. Profiteor quibusdam casibus non solummodò expedire, sed insuper necessarias. Dumtaxàt affirmo per ipsarum necessitatem non everti aut mutilari dignitatem Sedis Apostolicæ. Porrò si ante S. Leonem monitum & invocatum Eutyches invocâsset Generalem Synodum, perspicuum est quod causa ad ipsum non fuisset devoluta. Potuisset tamen Eutyches ab ista appellatione recedere, & converti ad solam Romanam Ecclesiam. Et quidem si ad Florentii Patritii aures Generalem Synodum invocârit, ità omninò fecit. Et à Pontifice rursùs se convertit ad Synodum. Arista omni vento agitata.

Quartus error est in his verbis: "Vel deniquè decernendæ Synodo ex solius appellationis Eutychis libello", &c. Etenim factam ad Florentii Patritii aures appellationem Eutyches non coràm Generali Synodo, sed coràm solo Papa Leone studuit introducere, ideòque hujus virtute non potuit Generalem Synodum prætendere. Proinde

Ephesini Latrocinii originem supra audivimus à Liberato Diacono. Exponit Romanam Entychetis appellationem, ejusdem libellos Contestatorios, S. Flaviani à Principe compulsionem ad se purgandum de Nestorio, atquè prosequitur: "Eutyches petit Dioscorum Alexandrinum Episcopum, ut quærat quæ de illo acta sunt, & causam examinaret. Agebat apud Principem universalem Synodum fieri, ut probaretur", id est, discuteretur, "judicium Flaviani. Scripsit Cap. 12. ergò Dioscorus Theodosio Imperatori, quia aliam fieri Synodum Generalem oportet. Et ut fieret, persuasit Eutyches". Confirmat Prosper Tyro: "Eutyches, fidens amicitiâ Regiâ, & Aulicorum favore, ab universali Synodo se popposcit audiri, annuente Imperatore Theodosio, qui ob hujus causæ retractationem omnes Episcopos jussit Ephesum convenire". Eadem scribunt Sanctus Theophanes, ac Anastasius Bibliothecarius. Leontius Scholasticus Byzantinus in libro de Sectis loquitur lucidiùs: "Eutyche ab officio Act. 4. remoto, Flavianus ad Leonem Romanum Episcopum de hominis depositione perscribit. Respondet Leo ritè depositionem illam esse factam. Quæ quidem epistola Tomus Leonis appellari solet. Eutyches autem ab officio remotus Imperatorem adire crebrò, sibique factam à Flaviano injuriam dicere. Quapropter Imperator Theodosius Generale Concilium Ephesi coire jubet, in quo cognoscceretur, rectène Flavianus Eutychetem deposuisset, an non. Universam verò causæ cognitionem Dioscoro Episcopo Alexandrino mandat". Itàque Eutyches, videns Romanam appellationem non succedere, sed Leonem in adversa inclinari, ad Dioscorum abiit, & communi isthìc consilio concluso est deseri appellationem istam, & urgeri aliam ad Generale Concilium.

Nec ibi stetit istorum, qui jam pridem cornua conjunxerant, taurorum iniquitas. Etiam magnum Leonem sanxerunt infamandum de Nestorianæ Hæresis Patrocinio, atque ita excludendum à postulandæ Synodi Præsidentia, quæ tunc suo jure cadebat in Patriarcham Alexandriæ. Et ipsorum rationes cogebant ad istam temeritatem. Etenim adversùm Romani Episcopi judicia, aut sanctiones interjecta appellatio devolvit solummodò, nec ipsum excludit à retractatorii examinis Præsidentia: Hinc quò excluderetur, omninò erat accusandus de hæresi. Et consilium successit. Omnia Postulata fuerunt impetrata. Leontius videtur asserere, quod Eutyches non nisi post S. Flaviani confirmatam à S. Leone Synodum appella-

Universidad de Deusto
Biblioteca

appellaverit ad Generale Concilium. Compendio loquitur, ideòque eſt benignè intelligendus. Etenim magnus Leo in ipſo ſuo Dogmatico Tomo, quo iſtam confirmat Synodum, laudat ſuos ad Epheſinum Concilium Legatos, & affirmat jam directos. Proinde clarum eſt Entychem ante datam, & adversùs dandam confirmationem appellâſſe, At magni Leonis conſtantia ſprevit iſta terriculamenta. Hæc eſt radix & modus Eutychianæ provocationis ad Generale Concilium.

Quintus error eſt in his verbis: "Quod evincit certum apud „Orientales fuiſſe", &c. Continent duplicem errorem. Primus eſt, quod Orientales Epiſcopi Epheſinum Latrocinium crediderint proveniſſe ex clandeſtina Eutychetis appellatione ad aures Patritii Florentii. Etenim iſtud Hæreſiarchæ tentamen omnes habuerunt pro fuco nullius ponderis. Iſtorum Patrum de hoc articulo ſenſum ſuprà expoſui. Alter in adductis verbis error eſt, quod Orientales Epiſcopi ad finiendas Eutychetis lites crediderint neceſſariam Generalem Synodum. Etenim de hac Epheſina Synodo ad Ireneum Tyri Archi-Epiſcopum ſcripſit Theodoretus Epiſcopus Cyrenſis:

Epiſt. 16. "Non eſt, ut apparet, quod boni quidquám exſpectemus. Non „modò enim non ſedatur Eccleſiæ procella, ſed faſtigiatur, ut ità „dicam, & in cacumen attollitur. Venerunt autem & qui Synodum convocârunt, & evocatorias literas tum aliis quibuſdam „Metropolitanis, tum noſtro reddiderunt. Literarum porrò exemplar ad te miſi, ut cognoſcas malum malo, quod ait Poëta, „confirmatum eſſe, ſolâquè nobis opus eſſe Divinâ bonitate, ut „ſedet tempeſtatem. Facile namque hoc illi eſt, ſed nos tranquillitate ſumus indigni". Eadem de Synodo Theodoretus ſcripſit ad

Epiſt. 112. Domnum Antiochiæ Patriarcham: "Ceſsâſſe triſtia ſperavimus, „cum indicâſſent nobis quidam extinctam eſſe victoris Imperatoris „puſillanimitatem, factamque inter ipſum & Deo cariſſimum Epiſcopum reconciliationem, ac Synodi quidem convocationem deſiiſſe, Eccleſiarum verò pacem rediiſſe. Sed quæ modò à ſanctitate Tua ſcripta ſunt, graviter nos contriſtârunt. Nihil enim „boni ex jactata Synodo exſpectare licet, niſi miſericors Dominus, „ſolitâ utens providentiâ, turbulentorum Dæmonum machinas deſtruat". Per turbulentos Dæmones omninò intelligit Dioſcorum & Eutychetem, qui ſanctum Flavianum de variis, præſertim de Neſtoriana hæreſi, accuſando, Imperatoris Theodoſii animum ab ipſo

ipſo divulſerant, atquè ità impetraverant Epheſinam Synodum, quæ graviſſima vulnera toti Eccleſiæ minabatur. Et non ex ſui ſolius, ſed etiam ex Domni ſui Patriarchæ, ac omnium Orientalium Collegarum judicio Theodoretus iſta ſcripſit. Ad damnandam, ac ſepeliendam Eutychetis impietatem cuncti cenſebant ſufficere S. Flaviani Synodum, confirmatam à Romana Eccleſia. Sufficere Tomum S. Leonis. Hoc poſtmodò omnes non ſolius Orientis, ſed totius Eccleſiæ Epiſcopi ſolemniſſimè fuerunt profeſſi in Chalcedonenſi Synodo, ad lectum Tomum una voce exclamantes: "Hæc Patrum fides, hæc Apoſtolorum fides. Omnes ità credimus, „Orthodoxi ità credunt. Anathema ei, qui non ità credit. Petrus „per Leonem ità locutus eſt. Apoſtoli ità docuerunt. Piè & verè „Leo docuit. Cyrillus ità docuit. Leo & Cyrillus ſimiliter „docuerunt. Anathema ei, qui ſic non credit. Hæc vera fides. „Catholici ità ſapimus. Hæc Patrum fides. Hæc in Epheſo cur „lecta non ſunt? Hæc Dioſcorus occultavit". Lucidè profeſſi ſunt ad damnandas Eutychetis blaſphemias nec Epheſinum Latrocinium, nec Chalcedonenſe Concilium fuiſſe neceſſarium, ſed ſolum Leonis Tomum per omnia ſuffeciſſe. Quod ipſum omnis Oriens nuperrimè adversùs Neſtorium ſenſerat circa literas, & Decreta S. Pontificis Celeſtini.

Paſchaſius Queſnellus proſequitur: "Ex conſenſu autem Leonis „requiſito ne quis cavillandi anſam arripiat, nemo eſt qui neſciat „á ſummo etiam Pontifice aliorum Epiſcoporum conſenſum requiri „ſolitum fuiſſe ſimilibus in cauſſis. Sicut ab ipſo Leone factum „eſt poſt Epheſinum Latrocinium, literis ob eam rationem in „univerſum penè Orbem directis". Eſt obſcurus ſermo. Videtur perſiſtere in errore, qui Eutychianæ blaſphemiæ quæſtiones cenſet non à ſolo Pontifice potuiſſe, ſed debuiſſe definiri à Generali Synodo. Videtur ipſum ſtabilire ex quorundam Romanorum Pontificum exemplo, qui ad ſimiles definitiones poſtulârunt conſenſum, ac inſtructionem ab aliis Epiſcopis. Affirmat iſtud ipſum factum à magno Leone in Eutychetis cauſſa, ideòque etiam ipſum fuiſſe confeſſum ſuæ Sedi non eſſe iſtam authoritatem.

Eſt manifeſtus error. Etenim Pontifices iſti non definiendi conſenſum, aut facultatem petiérunt, ſed fecerunt quod à S. Bonifacio Pontifice circà Pelagianas controverſias fuiſſe factum ſcribit in libro contrà Collatorem S. Proſper: "Sanctæ memoriæ Papa Bonifacius, Cap. 4.

Universidad de Deusto Biblioteca

„cum esset doctissimus, adversùm libros tamen Pelagianorum „Beati Augustini Episcopi Responsa poscebat". Romanus Pontifex, uti hodiè suos Theologos adhibet & Qualificatores, ità olim dogmaticas quæstiones decisurus consulebat doctiores Synodos, aut clariores Episcopos. Attamen Bonifacius non ad definiendum, sed ad factas à suis Antecessoribus definitiones contra nova Pelagianorum machinamenta & argumenta defendendas postulavit Responsa S. Augustini. Hoc ipsum fecit magnus Leo. Dogmaticum suum Tomum, quo S. Flaviani Synodum, ac ejus de Eutychete judicium confirmavit, miserat Ephesum, ipsum isthìc esse volens Prærogativam sui suffragii. At ipsum nec audiri vel legi sustinuit Dioscorus, & omnis Eutychiana Factio non desiit ipsum de Nestorio infamare. Leo interim firmus erat se in ipso non recessisse à confessione sanctorum Patrum. Hinc ipsum denuò voluit in Chalcedonensi Synodo esse suum suffragium. Porrò suam Patriarchalem Synodum congregare non permittebat ratio temporum. Quare consulendas duxit principales sui Patriarchatus Synodos: Præsertim viciniores, Mediolanensem, & Gallicanam. Eis transmisit suum Tomum, & jussit examinari. Tunc etiam ab ipso factum putatur, quod in Prato spirituali scribit S. Sophronius
Cap. 147. Patriarcha Hierosolymitanus: "Habetur scriptum in Ecclesia Ro„mana de Sanctissimo ac Beatissimo Leone Pontifice, quod cum „scripsisset epistolam ad S. Flavianum Constantinopolitanum Epi„scopum contra impios Eutychen ac Nestorium, posuerit eam „super tumulum Principis Apostolorum Petri, & orationibus, ac „vigiliis, & jejuniis vacans, oraverit ipsum summum Apostolum, „dicens; Si quid ut homo vel minùs cautè posui, vel etiam omisi, „tu cui à Domino Deo Salvatore nostro Jesu-Christo & Sedes hæc, „& Ecclesia commissa est, emenda. Post quadraginta verò dies „apparuit ei Apostolus oranti, & dixit ei: Legi, & emendavi. „Sumensque epistolam de sepulchro Beati Petri aperuit eam, & „invenit Apostolica manu emendatam". Alii tamen malunt factum, antequàm ipsam Leo publicaret, & transmitteret sancto Flaviano. Quidquid sit, magnus Leo per hæc nequaquàm fassus est suæ Sedi non esse definiendi potestatem, sed exercuit, & suos Successores docuit avitum ac legitimum procedendi modum in formandis ac emittendis fidei definitionibus.

Et hanc Apostolicæ Sedis dignitatem amplissimè tunc professa est

est omnis Gallicana Ecclesia. Etenim venerabilis Ravennius, Metropolita Arelatensis, adunavit quadraginta quatuor Episcoporum Synodum, cum ipsa discussit laudatum Tomum, & Pontifici rescripsit: "Exultavimus, Christo propitio, lectis Beatitudinis „tuæ literis, & omni instructione patefactâ, omnes intrà Gallias „constitutos exultare mox fecimus, dolentes pariter pro his vobis„cum, qui fidei lumine derelicto, errorum tenebras inciderunt. „Quæ Apostolatus vestri Scripta, ità ut Symbolum fidei, quisquis „redemptionis Sacramenta non negligit, tabulis cordis adscribit, & „tenaci, quò ad confundendos hæreticorum errores paratior sit, „memoriæ commendavit. Multi itàque in ea gaudentes pariter „& exultantes recognoverunt fidei suæ sensum, & ità se semper ex „Traditione Patrum tenuisse, ut vester Apostolatus exposuit, jure „lætantur. Nonnulli sollicitiores facti Beatitudinis vestræ admoni„tione percepta, modis omnibus se gratulantur instructos, datam„que sibi occasionem gaudent, quâ liberè ac fiducialiter, suffra„gante etiam Sedis Apostolicæ authoritate, eloquatur & asserat „unusquisquè quod credit. Quis autem Apostolatui vestro pro hoc „tanto munere, quod non solùm Gallias, sed totum Mundum velut „quibusdam pretiosissimis gemmis ornavit, dignas æstimet gratias „posse persolvi? Doctrinæ post Deum vestræ debet quisquè fidelis, „ut constanter teneat quod credebat: Debet etiam infidelis, ut à „perfidia sua, agnitâ veritate, decedat, & Apostolicæ Institutionis „luce perfusus erroris sui tenebras derelinquat, magisque sequatur „& credat, quod per os vestrum Dominus noster Jesus-Christus „de Sacramento Incarnationis suæ docet, quam id teneat, quod „Diabolus humanæ salutis ac veritatis inimicus instillat". Leonis Tomum in eodem authoritatis gradu locant, quo & Apostolicum Symbolum. Affirmant dictatum à Christo Domino. Palam profitentur infallibilem Apostolicæ Sedis in dirimendis fidei quæstionibus firmitatem.

Ejusdem pietatis ac sententiæ fuerunt Ceretius, Salonius, ac Veranus, Gallicani Episcopi: "Beatissime Pater, & Apostolica „Sede dignissime Papa, magnâ prætereà & ineffabili quâdam nos „peculiares tui gratulatione succrescimus, quod illa specialis doctrinæ „vestræ pagina ità per omnium Ecclesiarum Conventicula celebra„tur, ut verè consona omnium sententia declaretur, meritò illic „Principatum Sedis Apostolicæ constitutum, unde adhuc Apostolici

Universidad de Deusto
Biblioteca

„lici Spiritus Oracula referentur. Idcircò, si dignanter admittitis, „deprecamur, ut opus & præsentibus & futuris temporibus pro„futurum, quod nos adservandi studio foliis mandare curavimus, „Sanctitas vestra percurrere, & si quid Librarii errore defuerit, „emendare dignetur; vel si salutarem lecturis omnibus paginam „aliquo studii vestri accumulâstis augmento, id ipsum addi libello „huic sollicitâ pietate jubeatis: Ut non solùm plures S. Episcopi „Fratres nostri per Gallias, verùm etiam multi ex Laicis Filii vestri, „qui epistolam istam magnoperè pro veritatis manifestatione desiderant, remissam ad nos, & sanctâ manu vestrâ emendatam tran„scribere, legere, & tenere mereantur". Hæ haud dubiè sunt epistolæ, quas unà cum S. Leonis & S. Flaviani Scriptis è Gallia in Hispaniam fuisse missas, & omnibus in Ecclesiis celebratas, scribit Idatius Episcopus Lemicensis.

Cap. 41. Eandem veritatem disertissimè docet in laudato contra Collatorem libro vir Gallus, S. Prosper: „Venerabilis memoriæ Pontifex „Celestinus, cui ad Ecclesiæ Catholicæ præsidium multa Dominus „gratiæ suæ dona largitus est, (sciens damnatis non examen Judicii, „sed solum pœnitentiæ remedium esse præstandum, Celestium, „quasi non discusso negotio audientiam postulantem, totius „Italiæ finibus jussit extrudi. Adeò & Prædecessorum suorum „Statuta & Decreta Synodalia inviolabiliter servanda censebat, ut „quod semel meruerat abscindi, nequaquàm admitteret retractari". Celestinus tantam reverentiam atque authoritatem esse voluit Rescriptis, quibus Innocentius Synodalia Africanorum Antistitum contrà Pelagianos Decreta confirmaverat, & solemnissimæ Zozimi contra eosdem Tractoriæ. Porrò laudata verba habet in literis ad Hæresiarcham Nestorium, qui Pelagianos suam appellationem ad Generalem Synodum Constantinopoli prosequentes apud Imperatorem Theodosium, commendaverat Pontifici, & omni fomento adjuvabat: "Defleant infelices se spe hominum fuisse deceptos, „quibus jam potuit propter communionem sola pœnitentia subveni„re". Ipsa mutuatus est à S. Augustino, scribente ad Pontificem Bonifacium, quod isti ipsi Pelagiani præsumerent adhuc postulare L. 1. C. 24. audientiam, cum damnati deberent agere pœnitentiam. Nestorius Celestino commendaverat solos Ex-Episcopos, Julianum, Florum, Orontium, & Fabium: Adductum S. Prosperi testimonium

monium demonstrat adfuisse etiam Celestium. Demonstrat Apostolicæ Sedis de dogmaticis quæstionibus judicium tunc apud omnes fuisse infallibile ac definitivum, & adversùs ipsum interjectas ad Generalem Synodum appellationes fuisse frivolas, spernendas ab omnibus, & cogendas ad pœnitentiam. Et huic suæ Sedis authoritati non detraxerunt ipse Celestinus, aut noster magnùs Leo, dum ille in Nestorii, hic in talem Eutychetis audaciam condescendit. Fuit res dispensatoria: Ob Regiam violentiam circumscripti Theodosii. Ista sunt antiqua & recta Sensa Gallicanæ Ecclesiæ. Oranda est Divina Clementia, ut corda Patrum reducat in filios.

Sancti Celestini memoria persuadet redire ad Nestorii causam, quæ penitùs evertit fabellas Paschasii Quesnelli. Igitùr in suæ hæresis exordio Patriarcha Nestorius per Comitem Antiochum scripsit ad S. Celestinum: "Et nos non modicam corrup„tionem Orthodoxiæ apud quosdam hic reperientes, & irâ & „lenitate circà ægros quotidiè angimur. Est enim ægritudo non „parva, sed affinis putredini Apollinaris & Arii". Eadem scripsit per Valerium Cubicularium. Agit in suos Orthodoxos Clericos & Laicos, quos ob Dominicæ Incarnationis mysterium rectè creditum atquè prædicatum, Diodorum ac Theodorum æmulatus, arguebat de Apollinario atque Ario, & quos eadem de causa degradatos civitate ejecerat. Degradationis causam distinctè exponit in suis ad Imperatorem Theodosium precibus Archi-Mandrita Dalmatius: "Hoc ipso tempore", quo Nestorius palàm in Ecclesia cœpit insanire, "quidam è Reverendissi„morum Sacerdotum numero illum in publico confessu coram „non infrequenter corripuerunt, & ab ejusdem communione „desciverunt, & in hodiernum diem usquè desciscunt. Nonnulli „clanculùm ab illius consortio se subduxerunt. Alii ex Reli„giosissimis Presbyteris, quoniàm in hac sancta Ecclesia Irenæ „maritima contra repullulans pravum dogma invehebantur, „dicendi facultate privati sunt". Suum ergò de ipsis Synodale Judicium Nestorius retulit Sedi Apostolicæ. Hujus Relationis etiam in scripta ad ipsum duodecim Capitulorum epistola meminit S. Cyrillus. Nestorius, licèt ab istis Presbyteris non novam procudi, sed solummodò vetustam, & jam damnatam hæresim judicaret resumi, suum tamen de ipsis judicium censuit Apostolicæ Sedi omninò referendum. Quare Paschasius Quesnellus

nellus, dum S. Flaviani negligentiam affirmat non deviâsse ab Ecclesiastico Canone, palàm errat.

Sanctus Cyrillus in eadem epistola adjungit: "Itaque cum omnibus, tum Clericis tum Laicis quoque, quos tu propter fidem excommunicasti, vel Ordine movisti, omnes communicavimus. Haud enim par erat eos, qui rectam fidem tenere maluerunt, ob iniquam tuam sententiam pati aliquod detrimentum". Eis omnes communicaverunt, quod sanctus Celestinus per suæ Sedis authoritatem cassâsset Synodale Nestorii Judicium, & istos communioni & gradui redidisset. Non erat opus Generali Synodo: Quod nempè sanctus Petrus pleniſſimam authoritatem, quâ ejus Successores quaeliacumque Synodorum Judicia firmare vel infirmare possint, in sua Romana Cathedra reliquisset. Et istud sciens, qui hæc omnia propriis oculis viderat, Eutyches appellavit ad sanctum Leonem. Sanctus Cyrillus prosequitur: "Ad epistolas porrò quod attinet, quas Alexandrina Ecclesia ad te misit, eas cum à sacra Romana Synodo, tum à nobis omnibus quoque, ab omni errore & vitio immunes judicatas esse scias. Hiscè autem literis nostris utraque subjunximus: Et ea quæ te oportet sapere & docere; & ea rursùm, à quibus te convenit abstinere. Hæc enim est Catholicæ ac Apostolicæ Ecclesiæ fides, in qua universi Occidentis & Orientis Orthodoxi Episcopi consentiunt". Propter authoritatem Romanæ Ecclesiæ, quæ istas epistolas confirmaverat. Proinde totus Orient, totusque Occidens tunc credebat ad definitivè dirimendas Evangelici dogmatis controversias nequaquàm esse opùs generali Synodo, sed sufficere Judicium Romanæ Sedis.

Audiamus quid de ejusdem Sedis authoritate in Synodalibus ad eundem Nestorium literis censuerit Joannes Patriarcha Antiochenus. S. Celestinus Nestorii Exegeses atque epistolas, & tradita in ipsis dogmata definitivè damnarat, & ipsum, nisi intra decem dies solemniter recantaret, degradandum jusserat, & degradationem novi Episcopi inthronizatione confirmandam. His Decretis ut pareat, ipsum acriter urget præfatus Joannes, & prosequitur: "Nam Occidens, & Ægyptus, & ipsa forsitan Macedonia, ab ea omninò unione se abrumpere decreverunt, quam singularis Dei beneficentia per multos SS. Patrum, celebriumque Episcoporum, & præcipuè per Sanctissimi, magniquè Patris Acacii sudores atque molestias communi Ecclesiæ utilitati impartivit". Respicit lamentabilem communionis dissociationem, quâ Antiochenam Ecclesiam, ac omnem ejus Patriarchatum Romana Ecclesia afflixerat propter Schisma Eustatianum, præsertim post perjuram promotionem Patriarchæ Flaviani. Fuerat res reverà lamentabilis. Remedium dederant profectò magni magnorum Episcoporum labores, præsertim Acacii Berrhæensis Episcopi, qui ætate & authoritate gravis isto tempore per omnem Orientem erat quasi Pater omnium Episcoporum. Eandem calamitatem nuperrimè propter iniquam S. Joannis Chrysostomi degradationem sustinuerant Alexandrina, atq; Constantinopolitana Ecclesia. Et liberari non potuerant, nisi per præstitam Romanis Mandatis plenam obedientiam. Excommunicatio, quam sanctus Papa Victor Polycrati Ephesiorum Exarcho, & omni Asiaticæ Diœcesi ob contumaciam circa Paschalem festivitatem inflixerat, non rectè cessit. Hinc ab isto supremo in totas Gentes, præsertim in totum Orientem, fulmine Romana Ecclesia meritò censuit deinceps abstinendum. Futuros Patriarcharum aut magnarum Ecclesiarum excessus censuit simplici communionis dissociatione frangendos. Et istam pœnam Celestinus Pontifex omnibus Orientalibus Ecclesiis, quæ sua contra Nestorii errorem & personam Decreta non venerarentur atque exequerentur, fuit comminatus. Suprà audivimus sanctum Cyrillum de sua Ægyptiaca Diœcesi scribentem ad Joannem Antiochiæ Patriarcham: "Nos sequemur quæ illi judicaverunt. Veremur namquè, ne à tantorum communione excidamus". Et adjunxit cauſſam: "Qui non ob aliud, neque ob parvi momenti res commoti sunt, eamquè sententiam tulerunt, sed propter ipsam fidem, universasquè Orbis terrarum turbatas Ecclesias, & communem Populi ædificationem". Loquitur de Celestino Pontifice, & ejus Provinciali Synodo. Affirmat ipsius sententiam esse fundatissimam. Quarè hæc omnia cum sua Synodo maturè perpendens Joannes Patriarcha, revelatâ facie Nestorium urſit ad promptè obediendum, edicens alioquin fore, ut ipsum deserat, & salvet suam Ecclesiam. Nolebat esse contumax Apostolicæ Sedi, & sua contumacia omnem suum Patriarchatum præcipitare in antiquas miserias, in antiqua pericula, immò in ruinam animarum. Quæ omnia lucidissimè demonstrant Orientalem Ecclesiam tunc promptissimam pependisse ab ore Occidentalis. Demonstrant novorum hodie Dogmatistarum fabulas eò tendere, ut Eusebianum schisma susciteturex Inferno, & plantetur in latina Ecclesia.

Isto

Isto tempore nullus Orientalis Episcopus vel somniavit de Nestorio adversùs Celestini Sancita adjuvando per appellationem ad Generale Concilium. Audaciam istam præsumpsit, à Juliano Eclanensi Episcopo, aliisque Pelagianis inductus ac seductus, unicus ipse Hæresiarcha. Per ejus artes circumscriptus Imperator Theodosius scripsit ad S. Cyrillum : "Oportet Sacerdotes certò secùm statuere, »uniuscujusquè rei naturam, præsertim verò incorruptæ pietatis »doctrinam, disquisitione potiùs, quam pertinaci animorum con»tentione inveniri. Etenim jam inde à primis usquè temporibus »non imperantis cujusquàm, aut certè Imperium usurpantis inter»minationes aut proterviæ, sed sanctorum Patrum, & sacræ Synodi »Decreta eam nobis constituerunt. Nam Religionem intelligentiâ »magis, quàm jussione firmari, nulli, opinor, dubium esse potest. »Nunc igitùr tua Pietas exponat, quid ità nobis, quibus Religio»nem tantoperè curæ esse non ignorabas, & Sacerdotibus, quotquot »circumquaquè degunt, quos utiquè in unum locum congregatos »natam de Religione controversiam discutere, ac dirimere par erat, »despectis, hascè turbas ac discordias inter Ecclesias, quantum in te »est, concitaris. Quasi-verò impetus temerarii pietatis doctrinam »magis, quàm sedula ac diligens veritatis inquisitio decere videantur: »Plus apud nos valeat audacia, quàm adhibita industria; aut »perplexa nos magis hujusmodi rerum tractatio, quam simplicitas »oblectet".

Affirmat varia. Primò, quod Orthodoxa Christianæ fidei veritas non contentione, sed disquisitione inveniatur. Secundò, quod ista disquisitio non per unius imperantis, aut Imperium usurpantis interminationes aut proterviam, sed per Generalem Ecclesiæ Synodum fit facienda. Quod ista sit perpetua forma, & consuetudo Catholicæ Ecclesiæ. Celestinum Pontificem, qui hascè quæstiones solus definiverat, & Nestorium ad sibi obediendum per severas degradationis interminationes compulerat, de imperioso in Ecclesiam dominatu, ac invasâ Generalis Synodi authoritate; S. Cyrillum, qui ista Decreta generosè publicaverat, arguit de protervia. Tertiò, eundem Cyrillum, ac etiam Celestinum arguit de contemptu sui Imperii, de temerario impetu, de varia turbulentia. Hæc ipsa, quæ hodie Paschasius Quesnellus suadet toti Ecclesiæ, turbida dogmata facinorosus Nestorius impressit simplici Theodosio. Verùm sine fructu. Et cum suo rubore. Etenim de ista Synodo statim scripsit

scripsit ad Pontificem : "Placuit piissimis Imperatoribus, Domino »adjuvante, etiam Synodum inexcusabiliter totius Orbis terrarum »indicere propter inquisitionem aliarum rerum Ecclesiasticarum. »Nam dubitationem verborum non æstimo habituram inquisitio»nem difficilem, nec impedimento esse futuram ad Tractatum Di»vinitatis Domini Jesu". Erubescit de sua appellatione, & Synodum mentitur indictam ad alias causas. Eam tamen censuit intimandam Pontifici, quo ejus in se Sancita sisteret, & ob Principis reverentiam obtineret suspendi.

Sed nihil penitùs obtinuit. Etenim evenit quod ad ipsum nuperrimè scripserat Joannes Patriarcha Antiochenus : "Cogita, si »ptiusquàm ullæ omninò literæ missæ forent, multi contra nos »exstitére infrænes, penèque intolerabiles, tantâ ex allatis literis »subministratâ fiduciâ, quales futuri sint, qualiquè in posterùm »adversùs nos audaciâ sint usuri". Joannes est vera vaticinatus. Etenim Papalibus literis animatus Populus non solummodò in ipsum Nestorium, sed insuper in Imperatorem declamare cœpit : "Regem »habemus, non habemus Episcopum". Hoc est, Habemus Regem, sed qui non faciat esse nobis Episcopum. Populus solemniter comminatus est Nestorium præcipitare in mare. Et vice versâ ipse cœpit in Populum & Clerum tyrannicè, ac hostiliter sævire. Hæc omnia in suis ad Principem precibus amplè exponit Archi-Mandrita Dalmatius, & adjungit : "Vestra proindè Majestas efficiet, ut sacra »& Oecumenica Synodus primo quoquè tempore hìc coëat, quò »hac præsente Christus Ecclesiam uniat, Populumque in unum »reducat, ac Sacerdotes sinceræ fidei Prædicatores, priusquàm im»pia illa doctrina latiùs serpat, loco suo restituat. Illud etiam »obnixè precamur ac petimus, quandoquidem Nestorius commi»nationibus, insectationibus, exiliis, callidis & pravis machina»tionibus perterrefacere molitur; & quò suam insaniam, suamque »impietatem confirmatiorem reddat, quæcumquè excogitari pos»sunt, sine discrimine aggreditur; non Deum timet, nullum »hominem veretur, nullum Episcopum veneratur, nullum Sa»cerdotem aut Clericum, aut sanctum Monachum, aut Religio»sum Laicum honorat; nullam pœnam iniquis decretam formidat, »nullam deniquè legem Ministrorum iræ Divinæ in ejus Provocato»res; sed superbiâ, qua omnes parvi pendit, elatus, pecuniisque, »& quorundàm corruptorum hominum potentiâ fretus, & ut

„liberè quod res est dicamus, vestra quoquè Dominatione fretus „hæc facit : Petimus, inquàm, ne quidquàm deinceps illi liceat, „nisi primùm Orthodoxæ fidei veritas enucleetur, ne quod enixiùs „studet, hac penitùs dissipatâ, ac eversâ, suam paulatim intro„ducat".

Hæc verba, "Vestrâ Dominatione fretus" palàm evincunt hunc libellum, ac in ipso expressam Nestorii tyrannidem prodiisse post ejus appellationem. Ipsâ, & ei per Theodosium violenter impartito suspensivo effectu fretus Nestorius nullum curavit Episcopum: Ne quidem Romanum. Hinc errores revocare noluit, sed majori cum impetu perrexit prædicare. Degradatos à se Presbyteros, quos Pontifex repararat, loco suo noluit reponere. Hinc Dalmatius supplicat duo. Primò, ut ipsi promissa Synodus quàm primùm fiat. Deindè, ut usquè ad ipsam non sola Romana in Nestorium Decreta, sed etiam ipsius in Clerum & Populum tyrannica Attentata sint suspensa : Et præsertim, ut à suæ hæresios prædicatione cogatur cessare. Et concluſit : "Nos de Oecumenica Synodo co„genda vos rogamus, quæ aptissimè possit constabilire & erigere „titubantia, sive etiam confracta. Quamquàm per Dei gratiam, „ejusdemque tutelam, quæ in vobis operatur, inferorum portæ, „quæ sunt hæreticorum ora, adversùs fidem nunquàm prævalebunt, „aut evertere illam poterunt". Expostulat jam addictam Synodum non solummodò pro Nestorio fieri, sed & contra ipsum. Non admitti Hæresiarchæ fastum, quo sperabat & minabatur Synodo adversùs S. Cyrillum, ideòque & adversùs Celestinum Pontificem præsidere. Et istud Theodosius non potuit non admittere. Adductis per Dalmatium rationibus permotus Pontifex etiam consensit in Synodum. Etenim dum Hæresiarchæ furor sustinetur ac fovetur, ideòque nec Deum reveretur aut homines, Generalis Synodus est non solummodò utilis, sed & necessaria. Ealdem ob causas Synodi Postulator Nestorius ipsam adeò extimuit, ut de ipso post peractam Synodum Pontifex scripserit ad Constantinopolitanam Ecclesiam : "Quis Petitorem Synodi crederet Synodo abfuturum ? Campum „ad certamen exposcit ; Sacerdotale postulat, cui non erat adfuturus, „examen". Et Synodus nihil egit, nisi Celestini in ipsum Sancita probare, stabilire, confirmare. Demonstravit se non ad definiendam fidem, sed dumtaxat ad superandas Hæresiarchæ violentias fuisse necessariam. Et hinc ejus Acta, tandem meliora edoctus, Imperator

Theodosius

Theodosius amplissimè confirmavit. Et huc omninò alludit in datis ad ipsum, dum similem Hæresiarchæ Eutychetis appellationem denuò circumscriptus admisit, literis magnus Leo : "Nos, Epist. 25.
„venerabilis Imperator, sicut Nestorii dogma perversum meritò „anathematizavimus, ità justè horum impietatem, qui veritatem „carnis nostræ negant à Domino nostro Jesu-Christo susceptam „esse, damnamus". Hoc est, sicut nuper Celestinus rectè damnavit Nestorium, ità & ego rectè nunc damno Eutychetem, ideòque sicut tunc non fuit, ità neque nunc Generalis Synodus est necessaria. Sicut tunc non fuit Nestorius, ità neque nunc Entyches est contra Apostolicam Sedem defendendus. Hæc breviter dicta sint, quò Paschasius Quesnellus demonstretur circà S. Petri privilegia plurimùm deviare.

CAPUT VI.

Discutiuntur Reverendi Patris Paschasii Quesnelli Asserta contra nescio quem eximiæ eruditionis Virum.

Æc sunt Paschasii Quesnelli verba : "Quod au„tem ab eximiæ eruditionis viro suggeritur, lectis „scilicet Constantinopolitanæ Synodi Gestis ad„versùs Eutychen, omnia sic à sancto Leone fuisse „probata & confirmata, ut ab indicenda Synodo „Generali abstineri debere censuerit tam sanctus „Flavianus, quam sanctus Leo, pace optimi viri „dixerim, longissimè à vero abest. Removendum quidem existi„mavit Flavianus Concilium, quod fieri divulgabatur, ut scribit ad „Leonem, sed quam ob caussam ? An quia, ut jam laudato Viro „videtur, acceptâ Pontificis Romani confirmatione finita erat caus„sa ? At tantùm abest, ut sanctum Leonem approbantem aut con„firmantem tunc haberet Flavianus, ut potiùs penè iratum experire„tur, propterea quod Eutychen severiori sententia, ut putabat, „perculerat, qui Statutis Nicænæ Synodi inhærere videbatur. Cum „enim hæc scribebat de Concilio Constantinopolitanus Antistes,

„Geſtorum contrà Eutychen exemplaria nondum acceperat ſanctus „Leo, aut ſaltem nondum eſſe à ſe accepta & approbata, vel re„probata reſcripſerat, ſed ſolæ Eutychis literæ ei fuerant redditæ".

Hic eximiæ eruditionis vir rectè affirmat Eutychetis cauſſam acceptâ Romani Pontificis ad ſancti Flaviani Synodum confirmatione fuiſſe finitam. Etenim loquitur cum S. Auguſtino, qui poſt Carthaginenſem ac Milevitanam contra Pelagiana dogmata celebratas, & ab Innocentio I. Pontifice confirmatas Synodos in Sermone ſecundo de verbis Apoſtoli declamavit ad ſuum Populum: "Româ Reſcripta „venerunt, cauſſa finita eſt". Propter eadem Reſcripta, ſimulque propter famoſam Zozimi Pontificis Tractoriam, in primo ad ſanctum Papam Bonifacium libro ſcripſit eiſdem Pelagianis non eſſe ſperandam aut poſtulandam Generalis Synodi audientiam, ſed ſolam reſtare pœnitentiam. Porrò an eximius ille vir aſſerat, quod S. Flavianus, dum S. Leoni priorem relationem fecit, habuerit approbantem aut confirmantem Pontificem, ignoro. Si aſſerat, eſt lapſus. Interim etiam Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli Aſſerta non carent erroribus. Primus eſt, quod S. Flavianus non cenſuerit per Papalem ſuæ Synodi confirmationem poſſe aut debere abſtineri à Generali Synodo. Etenim verba ejus ſunt lucida: "Cauſſa eget ſolummodò „veſtro ſolatio, atquè defenſione. Sic removebitur & Concilium, „quod fieri divulgatur". Sanctus Flavianus viderat omnem Neſtorii tragediam. Et fortè fuerat unus Presbyterorum, quos ille ob rectam in maritima ſanctæ Irenes Eccleſia prædicationem degradatos civitate ejecerat. Sperabat Imperatorem Theodoſium, qui tunc in admittenda adversùs Romanam definitionem appellatione doluerat ſe deceptum, non permiſſurum, ut etiam à ſimili Eutychetis audacia circumſcriberetur. Hinc cum fiducia ſcripſit ad S. Leonem: "Sic removebitur & Concilium". Secundus error eſt, quod etiam S. Leo iſtud ipſum cenſuerit. Etenim aliud demonſtrant frequentes ejus ad Theodoſium literæ, quibus aſſiduè ſcripſit nullam eſſe neceſſitatem futuræ Synodi, immò nec utilitatem. Et quod nuperum in Neſtorii cauſſa Lapſum ipſi ad nares cum reverentia & conſtantia fricuerit, eſt ſuprà oſtenſum. Tertius error eſt, quod magnus Leo Synodale S. Flaviani Judicium non confirmaverit. Etenim confirmatio eſt lucida. Et licèt non pateret ad oculum, eſſet potiùs Leontio apud Byzantinos Scholaſtico, & Victori Tonnonenſi Epiſcopo credendum, quàm Reverendo Patri Paſchaſio Queſnello.

Interim

Interim ille proſequitur: "De confirmatione igitùr Geſtorum „à ſe habitorum adversùs Eutychem ne per ſomnium quidem co„gitabat Flavianus, dum de removendo Concilio, quod parabatur, „ſermonem ad Leonem habebat. Hoc unum pro Sacerdotali ſol„licitudine verebatur, ne evocatis ad Oecumenicam Synodum „Epiſcopis", Sanctiſſimæ ubiquè turbarentur Eccleſiæ. "Ipſiſſima „enim ejus verba ſunt in prima epiſtolarum, quas ad Leonem „ſcripſit. Et illam quidem minimè neceſſariam Synodum exiſti„mabat, quia quidquid impii dogmatis Eutyches evomuerat, in „antiquis hæreticis, Apollinari, Valentino, & aliis jam pridem „damnatum fuerat atquè proſcriptum præcedentium Conciliorum „vel Epiſcoporum ſententiis: Et ea etiam proferebat, quæ ſancti „& univerſalis Concilii Epheſini doctrinæ adverſabantur. Ac proin„de ejuſdem anathemati, ſententiæque obnoxium ſe faciebat. Cui„pœnæ declarandæ quid opus erat, ut univerſi Chriſtiani Orbis Epi„ſcopi ſuis Sedibus moverentur in Synodum coituri". Probat hæc authoritate S. Papæ Felicis tertii: "Facta ſemel Synodus abjecti „cujuſlibet erroris cunctos ſequaces conſequenter involvit". Subſumit ex S. Gelaſii epiſtola ad Fauſtum Magiſtrum: 'Non ſolùm „Præſuli Apoſtolico hoc facere licet, ſed cuicumquè Pontifici, „ut quoſlibet, & quemlibet ſecundùm Regulam ipſius hæreſios „ante damnatæ à Catholica communione diſcernant'. Hinc concludit etiam contrà Eutychetem non fuiſſe neceſſariam Synodum.

Errores varii. Primus eſt, quod ad magnum Leonem ſcribens Flavianus de Apoſtolica ſuorum Synodalium Geſtorum confirmatione nec per ſomnium cogitaverit. Etenim licèt non cogitarit de confirmatione data, plurimùm tamen cogitavit de danda. Ipſam expoſtulavit omnibus ſuæ eloquentiæ viribus. Secundus eſt, quod ad removendum Generale Concilium adduxerit hanc unicam rationem: "Ne ſanctiſſimæ ubiquè turbentur Eccleſiæ". Etenim adduxit duas rationes. Unam, liceat cum Philoſopho loqui, à priori, alteram à poſteriori. A poſteriori eſt jam dicta. Etenim omnium Eccleſiarum turbatio eſt ſequela Generalis Concilii, ideòq; iſtud ſine graviſſima totius Eccleſiæ neceſſitate non eſt poſtulandum aut concedendum. Rationem à priori Flavianus expreſſit his ſæpè laudatis verbis: "Per propria Scripta dignare decernere damnatio„nem regulariter factam. Cauſſa enim eget ſolummodò veſtro „ſolatio, atquè defenſione. Sic per veſtras ſacratiſſimas literas

„hæresis, & turbæ destruentur. Removebitur & Concilium". Tertius error est, quod S. Flavianus scripserit Synodum non esse necessariam, eò quod Eutyches jam damnatam Valentini aut Apollinaris hæresim resumeret, ac palàm impingeret in Sancita Ephesina. Etenim licèt sint verissima, non tamen ità fuerunt adducta à Flaviano. Flavianus ea adduxit, quò demonstraret suum Synodale Judicium fuisse regulariter factum, ideoque omninò esse Apostolica authoritate confirmandum. Et ut Papam fortiùs impelleret, addidit ista ejus confirmatione etiam removendum Generale Concilium, quod fieri jactabatur.

Gaudeo, & gratulor Reverendum Patrem Paschasium Quesnellum firmare sua Asserta per sancti Gelasii Pontificis epistolam ad Faustum Magistrum. Hinc enim mihi spem facio, quod omnem veneretur epistolam, ac profiteatur. Confido ipsum non impingere in regulam, ex qua adversùm Manichæos scripsit S. Augustinus: "Manichæi, qui in Evangelio quod vultis creditis, quod vultis „non creditis, non Evangelio," sed vobis creditis". At verò S. Gelasius in laudata epistola scribit adversùm Sectatores Acaciani schismatis: "Nobis opponunt Canones, dum nesciunt, quid lo„quantur. Contra quos hoc ipso venire se produnt, quod primæ „Sedi, sana, rectaque suadenti, parere fugiunt. Ipsi enim sunt „Canones, qui appellationes totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen „voluere deferri; ab ipsa verò numquàm appellari debere sanxerunt: „Ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius com„meare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, „sententiamque illius constituerunt non oportere dissolvi, cujus po„tius Decreta sequenda mandarunt". Hæc Reverendus Pater Paschasius ex animo profiteatur, & nos ipsum ex animo reverebimur.

Audiamus sequentia: "Hæc erat genuina ratio, quæ Flaviani „animum à cogenda Synodo deterrebat. Cui planè annuit S. Leo, „cum literis, Gestisque Flaviani acceptis, de qua re ageretur intel„lexit", Et infrà: "Ità sensit Pontifex abstinendum à celebranda „Synodo, cum totius negotii seriem benè perspectam habuit. Su„perfluam enim Synodum arguit, ut liquidò apparet, non ex ap„probatione aut confirmatione Sedis Apostolicæ, sed ex inutilitate, „ex caussæ, quæ ventilanda erat, certitudine, ex quæstionis „ipsius evidentia, quam in dubium revocare nefas ducebat". Respondeo fabulam sibi ipsi iterùm non cohærere. Etenim hæc verba, ita

"Ità sensit Pontifex abstinendum à celebranda Synodo, cum totius „negotii seriem benè perspectam habuit", profitentur Flaviani Synodale Judicium fuisse omninò à Pontifice examinandum ac retractandum, & ex perspecta ejus legitimitate procedendum ad recusandam Generalem Synodum. Profitentur Flaviani judicium fuisse à Pontifice examinatum, ac retractatum, & ex perspecta ejus legitimitate recusatam Generalem Synodum. At verò per examen & retractationem perspecta legitimitas, & propter ipsam facta Generalis Synodi recusatio, quid est nisi confirmatio? Est istud ipsum, quod laudat quintus Nicænus Canon: "Inquiratur autem, ne si„multate, aut contentione, aut aliquâ aliâ molestiâ Episcopi sint „excommunicati. Et si qui manifestè offenderint Episcopum, justè „excommunicati" ab omnibus esse videantur. Id est, hæc excommunicatio, quoniam justa, ab omnibus confirmetur. Hæc enim confirmatio est scopus & fructus examinis ac retractationis. Proindè R. Pater Paschasius Quesnellus, licèt Apostolicæ confirmationis rem abijcere non possit, delectatur tamen consueta abijcere vocabula, atquè ità suæ ergà S. Petrum pusillanimitati istud saltem solatium impartiri. Datam à se fuisse confirmationem Pontifex disertè affirmat etiam in literis ad Faustum, Martinum, & alios Constantinopolitanæ Ecclesiæ Archi-Mandritas: "Sensum Eutychis, qui „sicut Gestorum lectione cognovimus, meritò reprobatus est etiam „nos detestandum esse decernimus, ità ut si Assertor insipiens in sua „pravitate voluerit permanere, habeat cum his consortium, quorum „est secutus errorem". S. Flavianus Pontifici supplicârat, ut dignaretur per propria Scripta decernere Eutychetis damnationem esse factam regulariter. Et Leo hìc disertè scribit se decrevisse: Ex Gestorum Synodalium lectione. Hoc est, ex retractatione confirmâsse.

Adducenda sunt & sequentia verba: "Sed antequam ea omnia „nota essent Pontifici, & postquàm etiam de rei totius serie à „Flaviano instructus esset, non modò è rei Catholicæ utilitate „Synodalem Conventum esse existimavit, sed & pro eo impe„trando supplices ad Imperatorem dedit literas". Adducit vigesimam tertiam Magni Leonis epistolam, & concludit: "Ex qui„bus, & ex sequentium aliquot epistolarum verbis elucet Leo„nem persuasum tunc habuisse, maximam utilitatem allaturam esse „Synodum, idque multiplices ob caussas". Ut evincat Romanæ

Ecclesiæ

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ecclesiæ non esse authoritatem definiendi dogmaticas controversias, affirmat Generalem contra Eutychianos errores Synodum etiam per Magnum Leonem fuisse à Principe postulatam. Respondeo virum denuò circumscribi, aut velle circumscribere. Etenim omnes per ipsum hìc laudatæ Leonis epistolæ, si vel leviter inspiciantur, demonstrant illius animum fuisse à Synodo penitùs aversum. At quoniam per Dioscorum & Eutychetem seductus Princeps persistebat, institit ut Synodus saltem in Italia fieret. Ex momentosissimis rationibus. At neque istud obtinuit. Quarè errorem continent etiam hæc verba: "Verùm dum hæc sanctus Leo „in ancipiti positus meditatur, modò ad congregandam Synodum „propensior, modò ad removendam, Theodosius Augustus eam „apud Ephesum convocandam indixit, inscio Romano Pontifice". Etenim clarum est Leonem à Synodo semper, & constanter fuisse aversum. Ad damnandam hanc hæresim censebat suum Tomum sufficere.

Reverendus P. Paschasius Quesnellus post varia, quæ ad rem non faciunt, concludit: "Quatuor hujusmodi libelli in primis di„stinguendi sunt, ne cujusquè vis & energia alteri tribuatur, unde „& totum hoc negotium consequenter obscuretur. Fuit igitur „primus libellus appellatorius ad Concilium. Secundus Contes„statorius ad Constantinopolitanum Populum. Tertius Queri„monialis, seu querelæ ad sanctum Leonem. Quartus libellus „supplex ad Imperatorem. Primus commentitius erat, nec reverà „datus; alii tres verè oblati. Quorum omnium libellorum men„tionem facit sanctus Flavianus in epistola prima ad S. Leonem". Querimonialem libellum exponit per verba Juris-Consulti: "De „Paternis injuriis conquerentem filium audiri justum est, & usita„tum; eum ipsum accusantem vix quisquàm ferat". Respondeo fabulam denuò non cohærere. Etenim Eutyches de Flaviano non dumtaxat conquestus est, sed insuper accusavit. Etiam de Nestoriana Hæresi. Nec apud solum Pontificem, sed etiam Principem. Accusavit adeò crudeliter, ut Theodosius Sanctissimum virum coëgerit ad solemnem, propriâ manu scriptam & subscriptam, fidei professionem. Nec his contentus Eutyches suis Contestatoriis libellis indidit gravissimas in optimum Antistitem contumelias. Quæ certè non sunt filialia. Et ad Leonem Papam transmisit libellum, quo Synodale Flaviani Judicium postulabat retractari

tractari & circumduci. Addidit eundem aut similem libellum à se exhibitum in ipsa Synodo: Et asseruit fuisse libellum appellationis. Proindè Paschasius Quesnellus denuò, quia rem abnegare non valet, ludit in voculis, atque ita devias suas cogitationes studet consolari.

Etiam mei dignatus est facere memoriam: "Nihil igitur contra „antiquum Canonem & morem agebat Flavianus, qui eo nomine „arguitur à CHRISTIANO LUPO, cum Synodi suæ Acta Ro„mam non retulit". Quod eum Magnus Leo arguerit, est manifestum. Et spero me non delinquere, si tanto potiùs Pontifici credam, quam hodiernis Commentis. Esse Commenta, est supra demonstratum, & in Scholiis ad Dictatum sancti Gregorii septimi. Fateor plures Provinciarum Synodos quandoque non retulisse. At non quid fecerint, sed quid ab ipsis fieri oportuerit, est attendendum. Quid Gallicana olim Ecclesia actitârit, demonstrat S. Innocentii primi Pontificis Rescriptum ad sanctum Victricium Metropolitam Rothomagensem. Et ad Viennensis Provinciæ Episcopos scripsit Magnus noster Leo: "Nobiscum vestra „Fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem, pro sui reveren„tia, à vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relatio„nibus esse consultam". Loquitur non de universa Gallia, sed de sola Narbonensi Provincia. Ex ipsa sola affirmat in Romanis scriniis reperiri exemplaria innumerarum relationum. De tanti Pontificis fide Gallicana olim Ecclesia non dubitavit. Cap. 2.

DISSERTATIO QVARTA
DE
ROMANA APPELLATIONE
S. FLAVIANI
EPISCOPI
CONSTANTINOPOLITANI,
Degradati per Ephesinum Latrocinium.

CAPUT PRIMUM.

An S. Flavianus appellaverit ad aliud Generale Concilium, an verò ad solam Romanam Ecclesiam?

DE hac re scribit Reverendus Pater Paschasius Quesnellus: "Appellationum, quæ ad „Sedem Apostolicam delatæ dicuntur primis Ecclesiæ sæculis, omnium celeberrima ea est, quæ data est à sancto Flaviano „Constantinopolitano Episcopo post latam „adversùm se à Dioscoro sententiam. Non „enim tunc, inquiunt, à Provinciali, vel „Diœcesana Synodo, sed ab ea, quæ Oecumenicæ Synodi nomine gaudebat, ex omnibus videlicèt Episcopis collecta, & cui tres præcipui Ecclesiæ Primates & Patriarchæ, Occidentalis per Legatos, Orientales per se ipsi intererant". Non malè. Proinde hoc exemplo magnificè demonstratur etiam à Generali Synodo posse provocari ad solum Romanorum Episcopum, adeòque ipsum istâ Synodo esse omninò superiorem. Quoniàm ab ipso non solummodò supplicatur Synodalis

nodalis judicii revisio, sed propriissimè ad ipsum appellatur. Etenim non solus Dioscorus Alexandrinus, sed etiam Juvenalis Hierosolymitanus, Thalassius Cæsaræensis in Cappadocia, Basilius Seleucienſis, & cæteri Primates, immò omnes Latrocinali Judicio cooperati Episcopi, in retractatoria apud Chalcedonem Synodo fuerunt demutati in reos, compulsi ad suorum operum rationes, & solemnem pœnitentiam. Excipe solos illos, qui per humilem pœnitentiam anteà à Magno Leone supplicaverant veniam, ac impetraverant. Quorundam hodiernæ in Apostolicam Sedem contumeliæ interim nos cogunt in res lucidas tempus expendere. Quarè nolim per easdem assiduè lineas serram ducere: Discutere volo sola necessaria aut utilia. Rei series est compendio exponenda.

Dum Dioscorus Patriarcha Alexandrinus, ac Synodalis Præsidentiæ apud Ephesum invasor, in S. Flavianum pronuntiavit Latrocinalem sententiam, optimus Episcopus reposuit: "Appello „à te". Et Hilarus Romanæ Ecclesiæ Archi-Diaconus, ac sancti Leonis Pontificis Legatus, adjunxit: "Contradicitur". Ita habent Acta Synodalia. Eadem de re scribit Eutychianæ hæresis Breviculus, seu Acta super nomine Acacii Episcopi Constantinopolitani: "Flavianus dejcitur, contradicentibus Vicariis Roma„nis". Reverà enim non solus Hilarus contradixit, sed etiam ejus in Legatione Collega, Renatus Romanæ Ecclesiæ ad S. Clementis titulum Cardinalis Presbyter. Lucet ex datis postmodò ad ipsum literis Theodureti Cyrensis Episcopi: "Cognovimus arden„tem, justumque zelum Pietatis tuæ, & justissimam ac legiti„mam libertatem, quâ usus es, cum ea, quæ apud Ephesum „temerè, ac licenter acta sunt, reprehenderes. Nec soli nos „ista didicimus, sed in omnem terram rectæ mentis tuæ sonus „exivit, & omnes justitiam, zelum, libertatem, & adversùs „iniquitatem injectas à te minas decantant. Et hæc quidem egit „Pietas tua, cum unicam cædem conspexisset". Nempe cædem S. Flaviani; quem sceleratus, & Episcopi nomine indignus Dioscorus coram se genuflexum invasit calcibus in conspectu totius Synodi, & inflixit lethalia vulnera, ex quibus paucos post dies novus iste Abel migravit ad Dominum. Renatus igitur non dumtaxat Latrocinali Judicio contradixit, sed insuper est minatus Dioscoro: Et quidem cum zelo, ac libertate. Haud dubiè

protestatus est ista omnia, quoniàm sine Apostolicæ Sedis auctoritate, immò contra ejus sacrosanctas Jussiones, & per invasum ejus privilegium acta, esse Latrocinalia Attentata: Et Dioscoro minatus est talionem. Quarè mendosa sunt hæc laudati Breviculi de Romanis Legatis Ephesum proficiscentibus verba: "Presbyter Renatus in Delo Insula morte præventus est". Julius Puteolanus Episcopus, Legatorum Primas, quoniàm nec in Synodo, nec post ipsam reperitur ulla ejus memoria, videtur isthic obijsse. Quidquid sit, non unum, sed plures Romanæ Ecclesiæ Legatos isti judicio contradixisse, testatur Victor Episcopus Tonnonensis. Ejusdem contradictionis meminit in Chronico Prosper Tyro: "In Ephesino Concilio Dioscorus Alexandrinus „Episcopus, Primatum sibi vindicans, absoluto Eutyche, in „Flavianum Episcopum Constantinopolitanum damnationis sen„tentiam tulit, reclamante Hilaro, Diacono Ecclesiæ Romanæ, „qui vice S. Leonis Papæ cum Julio Episcopo Puteolano à Sede „Apostolica fuerat destinatus. Nam cum omnes Episcopi in „Concilio constituti, vi & metu Comitum, vel militum, quos „Dioscoro Alexandrinæ urbis Episcopo attribuerat Imperator, „compellerentur huic hæresi accommodare consensum, memo„ratus Diaconus, inter tot vitæ pericula constitutus, voce con„tradictionis emissa, cum in ejus proptera eperniciem sæviretur, „relictis illic omnibus suis, latenter abscessit, ut præfato Papæ, „vel cæteris Italiæ Sacerdotibus, qualiter ibi Catholica fides „fuerat violata, sua delatione promeret". Omnes suos Legatos
Ep.40.41. contradixisse scribit in literis ad Imperatorem Theodosium, ac ad ejus sororem Pulcheriam etiam Magnus Leo, singulariter tamen laudans Hilarum Diaconum. Porrò appellans Flavianus non expressit invocatum à se Judicem. Hinc quæstio est, an ad solum Pontificem appellaverit, an verò ad aliam Generalem Synodum? Hoc enim placet Reverendo Patri Paschasio Quesnello. Petrus de Marca hìc deseritur à suis Symmystis.

Respondeo S. Flavianum appellâsse ad solum Pontificem Leonem. Lucet ex ejusdem Magni Leonis testimonio in literis ad Imperatorem Theodosium: "Quia Dominicæ Incarnationis
Ep.29.C.3 „Sacramento impiè nunc à paucis imprudentibus obviatur, om„nes partium nostrarum Ecclesiæ, omnes Mansuetudini vestræ „cum gemitibus & lachrymis supplicant Sacerdotes, ut quia & nostri

„nostri fideliter reclamarunt, & eisdem libellum appellationis „Flavianus Episcopus dedit, Generalem Synodum jubeatis intra „Italiam celebrari, quæ omnes offensiones ità aut repellat aut „mitiget, ne ultra aliquid sit, vel in fide dubium, vel in cha„ritate divisum. Quam autem post appellationem interpositam „hoc necessariò postuletur, Canonum Nicææ habitorum De„creta testantur". Eadem verba Leo repetit in alia ad eundem „Principem epistola, & adjungit de Nicænis Canonibus: "Quæ Ep.40.C.1
„subter adnexa sunt". Et subter adnexuit Sardicensem Cano„nem de Romanis appellationibus damnatorum Episcoporum. Per quam adnexionem altè clamavit S. Flavianum appellâsse ad suam Sedem. Affirmavit enim ipsum appellâsse ista appellatione, quam laudant & stabiliunt, & cujus prosequendæ ac exequendæ modum præscribunt isti Canones. At verò istorum fundamentalis vox est: "Sancti Petri memoriam honoremus". Palàm laudant ac stabiliunt appellationes Romanas. Alia ipsorum palmaris vox est de invocato per appellantem Romano Episcopo: "Faciet quod „sapientissimo consilio judicaverit". Leo permansit constans in suo, quod ante Ephesinum Latrocinium placuerat, consilio. Uti tunc censuerat retractatorium Eutychianæ appellationis Judicium debere fieri in Generali intra Italiam Synodo, ità nunc istud ipsum censet de appellata caussa S. Flaviani. Addit has suas preces esse fundatas in Nicænis, seu Sardicensibus Canonibus, ideoque sibi non posse denegari. Quod nempè ad se esset facta appellatio, ideoque in suo, quod isti Canones sapientissimum prædicant, Beneplacito haberet omnia. Sanè non ad ejus Sedem, sed ad Generalem Synodum interjecta appellatio ei non faciebat istam expostulandi fiduciam.

Assertio lucet etiam ex his verbis: "Eisdem libellum appella„tionis Flavianus Episcopus dedit". Proinde non sola voce appellavit Flavianus, sed etiam per libellum. Utiquè post Latrocinale Judicium, antequàm conijceretur in carcerem, vel certè antequàm in exilium propelleretur. In ipso judicio appellavit voce, postmodò appellationem redegit in libellum, & tradidit Legatis Apostolicis. Nempè portandum & tradendum Pontifici, & ab ipso discutiendum in retractatorio Judicio. Quin Leo Pontifex, & Apostolica S. Petri Sedes fuerint in ipso expressa, non est dubitandum: Attamen quia sacrum istud instrumentum est à nobis

perditum, per ipsum non possumus obstruere os loquentium iniqua. Ipsum obstruit magnus Leo in literis ad Imperatricem Pulcheriam: "scripsimus de hac re", Actis Ephesini Latrocinii, & appellatione
Epist. 47. S. Flaviani, "ad gloriosissimum Principem, ut fidem, in qua ne-
„natus per Dei gratiam regnat, nulla sinat novitate corrumpi, quo-
„niàm Flavianus Episcopus in nostra omnium communione persi-
„stit, atque hoc, quod factum est sine consideratione justitiæ, &
„contra omnem Canonum disciplinam, ratum haberi ratio nulla
„permittit, Et quia dissensionis scandalum non abstulisset Ephesina
„Synodus, sed auxisset, habendo intra Italiam Concilio & locus
„constituererur & tempus, omnibus querelis & præjudiciis partis
„utriusquè suspensis, quò diligentius universa, quæ offensionem
„generaverunt, retractentur". Admittit S. Flavianiappellationem, ipsum revestit Episcopatu, firmat in Episcopali ad omnes Ecclesias communione, ejus appellationi dat effectum suspensivum, ad retractatorium sine Latrocinali violentia peragendum examen postulat concedi Synodum in Italia, ei præfigi tempus & locum, & hæc omnia per Theodosium ratificari. Hæc omnia postulat virtute Canonum Sardicensium. Omnia sunt vana & frivola, immò & violenta Attentata, si Romana Sedes â Flaviano non fuit invocata.

Epist. 45. Hæc eadem lucent ex literis ad Clerum & Populum Constantinopolitanum. Affirmat Flavianum fuisse à Dioscoro & ejus Latrocinio iniquè damnatum, & prosequitur: "Sed hos ausus confi-
„dimus Christianissimo Principi minimè placituros. Nunc quia
„Ecclesiam vestram hac ratione cognovimus dissipatam, consolan-
„dos & adhortandos vòs esse credidimus nostris epistolis, ut pro
„Catholicæ fidei defensione perfidorum nequitiæ resistatis. No-
lumus enim Dilectionem vestram hoc mœrore percelli, cum major
„gloria vestram sit subsecutura constantiam, si à probabili Sacerdote
„vestro nullæ vos minæ, nulla formido divulserit. Quisquis enim
„incolumi atquè superstite Flaviano Episcopo vestro fuerit ausus
„Sacerdotium invadere, nunquàm in communione nostra habebi-
„tur, nec inter Episcopos poterit numerari. Nos enim sicut Ne-
„storium in sua perversitate anathematizavimus, ità eos qui veri-
„tatem carnis nostræ in Domino Jesu-Christo denegant, pari
„execratione damnamus". Epistola videtur scripta ante confirmatum ab Imperatore Theodosio Latrocinium. Ante Ecclesiæ Constantinopolitanæ ordinatum Anatolium. Saltem scripta est, antequàm

quàm Leo ista sciret. Interim noverat machinas Dioscori, qui degradato Flaviano studebat statim superintrudere suum Archi-Diaconum Anatolium, in Regia civitate suum nuperrimè Apocrisarium. Tentabat agere adversùs Flavianum, quomodò ejus Prædecessor Theophilus egerat adversùs S. Joannem Chrysostomum: Qui Ejecto statim superordinaverat Arsacium. Contra has machinas magnus Leo potentissimè intercedit: Clerum & Populum ex pectore animat ad constantiam, quâ neminem vivo Flaviano permittant superordinari, addens ipsum, qui se intrudi permiserit, à se irreparabiliter degradandum, & habendum indispensabiliter irregularem. Et perstitit firmus in suo verbo. Etenim Anatolium, licèt nonnisi post Flaviani mortem videatur ordinatus, agnoscere non voluit, nisi post multam pœnitentiam ad instantissimas preces optimi Imperatoris Martiani. Leo hæc omnia egit juxta Sardicenses Canones. Et omnia sunt vana, si Flavianus ad ipsum non provocaverit.

Eadem veritas liquet ex Pontificis Rescripto ad sanctum Fla-
vianum: "Quæ & quanta Dilectio tua pro Catholicæ fidei defen- Epist. 42.
„sione patiatur, per Diaconum, qui ab Epheso furtim est elapsus,
„agnovimus. Et licèt magnificemus Deum, qui te gratiæ suæ
„virtute confortat, necesse est tamen nos dolere eorum ruinas,
„per quos veritas impugnatur, & ipsa totius Ecclesiæ fundamenta
„quatiuntur. Quia verò Providentia Dei semper suis necessa-
„rium præstat auxilium, scire debet Fraternitas Tua nos à com-
„muni caussa nihil eorum, quæ agenda sunt, præterire: Ut pri-
„mitùs ad ea, quæ universitati Fidelium prosint, pervenire me-
„reamur. Supereşt ut fortiter interim Dilectio tua toleret, quæ
„sibi ad æternam gloriam non dubitet profutura. Perlator sanè
„brevis hujus epistolæ fideli sermone poterit enarrare, quidquid
„illud est, ad quod, adjuvante Domino, studio fidei & charita-
„tis intendimus". Brevis hæc epistola est omninò Papale Rescriptum ad appellationis Instrumentum, quod Flavianus destinaverat per Hilarum Romanæ Ecclesiæ Archi-Diaconum. Affirmat varia. Primò, quod Pontifex omnem tragediam abundè intellexerit ex laudato suo Diacono. Secundò, quod S. Flaviani calamitatibus ex animo compatiatur. Tertiò, quod Catholicæ fidei, quæ est caussa totius Ecclesiæ, debeat ante omnia providere. Quartò, quod exinde statim intendet rebus singularibus Flaviani. Ei promittit seriam caussæ retractationem, interim admittens ejus appellationem,

nem, ipsum revestiens, & omnia suspendens. Hæc sunt quæ epistolæ Perlator ei debebat fideli enarrare sermone. Etenim & brevis hæc epistola, & epistola ad Imperatorem Theodosium, & epistola ad Imperatricem Pulcheriam, per quas Papa Flavianum revestit, & ad retractandam ejus caussam postulat in Italia Synodum, datæ sunt eodem die, tertiò Idus Octobris. Hinc pluribus ad Principes, paucis ad Flavianum scripsit, plura illi exponi mandans per Tabellarium. Eadem die scripsit ad Julianum Coënsem, & ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum: Forsan & ad alios. Hinc breviter ad Flavianum. Interim hæc omnia simul juncta lucidè demonstrant Sanctum Flavianum appellâsse ad solum Pontificem,

Quid opus multis? Valentiniani III. Imperatoris ad Collegam Theodosium epistola est lucidissima: " Cum advenissem in Urbem „Romam ad Divinitatem placandam, sequenti die ad Basilicam „Apostoli Petri processi, & illic post venerabilem noctem diei „Apostoli, & à Romano Episcopo, & ab aliis cum eo ex diversis „Provinciis congregatis, rogatus sum scribere vestræ Mansuetudini „de fide, quæ cum sit conservatrix omnium fidelium animarum, „dicitur perturbata, quam nos à nostris Majoribus traditam debe„mus cum omni competenti devotione defendere, & dignitatem „propriæ venerationis Beato Apostolo Petro intemeratam & in no„stris temporibus conservare: Quatenùs Beatissimus Romanæ ci„vitatis Episcopus, cui Principatum Sacerdotii super omnes An„tiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide & Sacer„dotibus judicare, Domine sanctissime Pater, & Venerabilis Im„perator. Hujus enim rei gratiâ, secundùm solemnitatem Conci„liorum, & Constantinopolitanus Episcopus cum per libellos ap„pellavit, propter contentionem, quæ orta est de fide. Huic itaque „postulanti & conjuranti salutem nostram communem, annuere non „negavi, quatenùs ad tuam Mansuetudinem meam petitionem in„gererem, ut prædictus Sacerdos, congregatis ex omni Orbe etiam „reliquis Sacerdotibus intra Italiam, omni præjudicio submoto, à „principio omnem caussam, quæ vertitur, sollicitâ probatione cog„noscens, sententiam ferat, quam fides & ratio veræ Divinitatis exposcit.

Affirmat varia. Primò, quod Romanæ civitatis Episcopo Sacerdotii super omnes Principatum Antiquitas contulerit. Secundò, quod

quod ex hujus Principatus caussa ad ipsum spectet de fide & omnibus Episcopis judicare. Tertiò, quod hæc non dumtaxat in antiquitate, seu antiqua consuetudine fundentur, sed etiam in solemnitate Canonum. Quartò, quod ex istis fundamentis Constantinopolitanus Antistes, utiquè S. Flavianus, ad ipsum per libellos appellaverit. Non sola voce in ipso Latrocinali Judicio, sed etiam post ipsum per libellos. Non ad totius Ecclesiæ, aut totius Occidentis Synodum, sed ad solum Episcopum Romanorum. Quintò, quod totius Mundi Episcopos in Generalem Synodum congregare spectet ad eundem Pontificem. Sextò, quod in ista Synodo etiam ad ipsum spectet omnem caussam à principio retractare, & definitivam ferre sententiam. A pravis Ministris circumscriptus Theodosius in litteris, quibus palam favit Nestorio, & sanctum Cyrillum per duras minas coëgit ad Ephesinam Synodum, sanctum Celestinum Pontificem tacito nomine reprehendit, quod istas quæstiones definiisset solus, adjungens ista ex Majorum more spectare ad Oecumenicam Synodum. Haud dubiè similia scripserat etiam pro Eutychete. Hunc ejus errorem notat Valentinianus, asseverans omne de fide ac Episcopis, etiam in Generali Synodo, judicium spectare ad Episcopum civitatis Romanæ.

Eadem omnia confirmat in literis ad eundem Theodosium Galla Placidia Augusta, Constantii Imperatoris vidua, Mater Valentiniani: "Non enim modicum detrimentum est ex his quæ gesta „sunt, ut fides, quæ tantis temporibus regulariter custodita est à „sacratissimo Patre nostro Constantino, qui primus Imperio splen„duit Christianus, perturbata sit ad arbitrium unius hominis, qui „in Synodo Ephesinæ civitatis odium & contentiones potiùs exer„cuisse narratur, militum præsentiâ & metu impetens Constantino„politanæ civitatis Episcopum Flavianum, eò quod libellum ad „Apostolicam Sedem miserit, & ad omnes Episcopos harum par„tium, per eos qui directi fuerant ad Concilium à Reverendissimo „Episcopo Romæ, qui secundùm definitiones Nicæni Concilii sunt „consueti interesse, Domine Sacratissime Fili, venerabilis Impera„tor. Hac itaque gratiâ tua Mansuetudo, tantis turbis resistens, „veritatem fidei Catholicæ Religionis immaculatam servari præci„piat, ut secundùm formam & definitionem Apostolicæ Sedis, „quam & nos tanquàm præcellentem similiter veneramur, in statu „Sacerdotii illæso manente per omnia Flaviano, ad Concilium Apo-

Universidad de Deusto Biblioteca

„ſtolicæ Sedis Judicium tranſmittatur, in qua primus ille, qui cœ-
„leſtes Claves fuit dignus accipere, Principatum Epiſcopatus ordi
„navit, quando ſcilicet decet nos huic maximæ civitati, quæ Do-
„mina omnium eſt civitatum, in omnibus reverentiam conſerva-
„re". Diſertè affirmat Flavianum appellâſſe ad Leonem. Et ejus appellationi rogat donari ſuſpenſivum effectum: Secundùm Canones. Inſuper poſtulat retractatorium Judicium tranſmitti ad Concilium Sedis Apoſtolicæ. Non ad Oecumenicam Synodum; ſed ad Synodum ſolius Romanæ Provinciæ. Hanc judicat ſufficere. Quod nempè iſta Synodus eſſent Epiſcopi harum partium, ad quos Flavianus appellaverat. Si tamen appellaverit. Etenim penitùs exiſtimo, quod ipſis potiùs expoſuerit ſuam cauſſam, commendandam S. Leoni. Interim res cadit in idem. Quidquid fuerit, Galla Placidia iſtud ipſum poſtulavit à ſancta Imperatrice Pulcheria: "Cle-
„mentia tua ſecundùm Catholicam fidem conſpirare dignetur, ut
„quidquid illo tumultuoſo, miſerrimoque Concilio conſtitutum
„eſt, omni virtute removeatur, ut omnibus integris permanenti-
„bus, ad Apoſtolicæ Sedis Judicium, in qua primus Apoſtolorum
„B. Petrus Sacerdotii Principatum tenuit, Epiſcoporum cauſſa mit-
„tatur".

Eadem omnia in literis ad Pulcheriam Auguſtam inſigniter exponit Hilarus Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus. Exponit Latrocinale Dioſcori de Flaviano Judicium, ſuam contra illud generoſam proteſtationem, ſuumque per multa pericula reditum ad Romanam civitatem, & proſequitur: "Veſtra itaque veneranda
„Clementia cognoſcat à S. Leone Papa cum omni Occidentali Con-
„cilio reprobari omnia, quæ in Epheſo contra Canones per tumul-
„tus & odia ſæcularia à Dioſcoro Epiſcopo geſta ſunt, & nullâ
„ratione hæc in his partibus ſuſcipi poſſe, quæ per potentiam præ-
„dicti, non ſine læſione fidei, & præjudicio ſanctiſſimi viri, in-
„noxiique Flaviani commiſſa ſunt. Quæ verò conſtanti ac forti
„authoritate pro fide à me nunciata ſunt, ſuperfluum credo narrare.
„Nam hæc ex literis BB. Papæ poteritis agnoſcere". Per reducem Hilarum de appellatione inſtructus Leo mox coëgit ſuæ ac vicinarum Provinciarum Synodum, & decrevit omnia ſuperiora. Latrocinalem Synodum caſſavit & circumduxit; admiſit S. Flaviani appellationem; ipſum reveſtivit, & firmavit in plena Epiſcopali apud omnes Eccleſias communione; ipſius appellationi adſcripſit effectum

ctum ſuſpenſivum; ipſi quemcumquè ſuperordinari rigidiſſimè vetuit; retractatorium Judicium voluit fieri in celebranda intra Italiam Synodo: Et hæc omnia per varias literas ſcripſit ad Theodoſium, ad Pulcheriam, ad Julianum Coenſem Epiſcopum, ad ſanctum Flavianum, & ad alios. Omnis Occidens admiſit promptiſſimè: Etiam ante datum auxilium ab Imperatore Valentiniano. Etenim omnes iſtæ literæ ſunt ſcriptæ tertio Idus Octobres, & Valentinianus Romam non venit, niſi ad ſequens Feſtum Principis Apoſtolorum. At circumſcriptus in Eutychetis patrocinium, ac in S. Flaviani odium Theodoſius obedire non permittebat Orientalem Eccleſiam: Hinc ipſi per varios modos ac mediatores ſupplicavit Pontifex. Et licèt non exaudiretur, uti non deſiit Principatu ſui Romani Sacerdotii.

Etenim Omnes Orientales Epiſcopos, qui Latrocinali in ſanctum Flavianum judicio adfuerant & conſenſerant, ſuſpendit à ſuæ Sedis ac totius Occidentalis Eccleſiæ communione. Romana Eccleſia Orientales Epiſcopos, dum ob Regiam præſentis Imperatoris violentiam aliter non poterat, ſic olim fuit conſueta punire & frænare. Lucent iſta ex S. Leonis literis ad Anatolium, propter Regias Martiani & Pulcheriæ preces jam confirmatum in Epiſcopatu Conſtantinopolitano: "De Fratribus verò, quos & epiſtolis tuis, & Le- Epiſt. 60.
„gatorum noſtrorum relatione, communionis noſtræ cupidos eſſe
„cognovimus, eòquod doleant ſe contra potentiam, contraque
„terrores non tenuiſſe conſtantiam, ſed alieno ſceleri præbuiſſe
„conſenſum, cum eos ità formido turbâſſet, ut in damnationem
„Catholici atque Innocentis Antiſtitis, & in receptionem deteſtabilis
„pravitatis trepido famularentur obſequio, illud quidem quod
„præſentibus & agentibus noſtris conſtitutum eſt approbamus, ut
„ſuarum interim Eccleſiarum eſſent communione contenti, ſed cum
„Legatis noſtris, quos miſimus, participata tecum ſollicitudine vo-
„lumus diſponatur, quatenùs hi, qui plenis ſatisfactionibus malè
„geſta condemnant, & accuſare ſe magis eligunt quàm tueri, pacis
„& communionis noſtræ unitate lætentur, ità ut digno priùs
„anathemate, quæ contra fidem Catholicam ſunt recepta, damnentur".

Affirmat & docet varia. Primò, quod omnes Latrocinali Judicio cooperatos Orientis Epiſcopos removerit à ſua communione. Nempè in iſta poſt Hilari Diaconi reditum Synodo, quâ Flaviani appellationem admiſit, ac ipſum reveſtivit. Proceſſit ex antiqua Eccle-

Universidad de Deusto Biblioteca

siæ regula, laudata ac ſtabilita per Africanum Canonem: "Placuit „ut à quibuſcumquè Judicibus Eccleſiaſticis ad alios Judices Eccle„ſiaſticos, ubi eſt major authoritas, fuerit provocatum, non eis „obſit, quorum fuerit ſoluta ſententia, ſi convinci non potuerint „vel inimico animo judicâſſe, vel aliqua cupiditate, vel gratiâ de„pravati". Iſti Epiſcopi, licèt non inimico animo, tamen cupiditate & gratiâ depravati judicaverant, ideòque magnus Leo ipſos meritò caſtigavit. Secundò diſcimus, quod iſti Epiſcopi, dum vixit Imperator Theodoſius, in patientia ac pœnitentia ſiluerint. Etenim ille confirmârat Epheſinum Latrocinium, & adversùs ipſum nec preces nec inſtructiones dignabatur admittere. At verò poſt ejus mortem Imperio admotus Martianus exaudivit magnum Leonem, omniaque ejus Decreta ac Poſtulata veneratus eſt, & confirmavit. Tunc igitur iſtorum Epiſcoporum plurimi agnoverunt errorem, & primò ad Julianum Coënſem Epiſcopum, Leonis iſthic Legatum, deinde recurrerunt ad ipſum Pontificem, & ſuæ infirmitati ac lapſui indulgentiam ſupplicârunt, recipere communionem cum Romana, adeoque & cum omni Orthodoxa Eccleſia. Et Leo per gradus proceſſit. Primò ratam habuit factam eis à ſuis Legatis gratiam: Apoſtolicam communionem intra ſolam cujuſquè Eccleſiam. Deindè ipſis, dummodò Eutychianæ perfidiæ ſolemniter dicerent anathema, reſtituit plenam communionem.

Pontifex pergit in ſua epiſtola: "De nominibus autem Dioſcori" Patriarchæ Alexandrini, "Iuvenalis" Hieroſolymitani, "& Euſtatii" Berytenſis in prima Phœnicia Epiſcopi, "ad Sacrum Altare non reci„tandis Dilectionem tuam hoc decet cuſtodire, quod noſtri ibi„dem conſtituti faciendum eſſe duxerint, quodque honorandæ „S. Flaviani memoriæ non repugnet, & à gratia tua Chriſtianæ Plebis „animos non avertat. Nam iniquum nimis eſt atquè incongruum, „eos qui innocentes & Catholicos ſuâ perſecutione vexarunt, San„ctorum nominibus ſine diſcretione miſceri, cum damnatam im„pietatem non deferentes, ipſi ſe ſuâ pravitate condemnent: Quos „convenit aut percelli pro perfidia, aut laborare pro venia". Dioſcorus palam ex inimico animo in ſanctum Flavianum proceſſerat, Juvenalis autem & Euſtatius, qui ex officio debuerant compeſcere, ſingulariter adjuverant: Hinc ipſos Pontifex cenſuit ſingulariter caſtigandos. Eos nec communione, nec gradu privavit. Etenim omnes tres Chalcedone comparuerunt ut Epiſcopi: Et in prima Actione

tione Dioſcorus aſſedit ut Patriarcha. Diſcedere & exire compulſus fuit, non quia degradatus aut excommunicatus, ſed quia ex Iudice demutatus in Reum. Per ſancti Flaviani appellationem. Hanc igitur pœnam Pontifex in iſtos tres valere voluit: Et inſuper ipſorum nomina non recitari ad Sacrificium. Ipſos ſuſpendit à celebratione Miſſarum, immò ab omni perceptione Sacroſanctæ Euchariſtiæ. Nam quorum nomina recitari, ſeu Domino Deo ad Altare offerri non poterant, communicabant ſine Oblatione. Erant Conſiſtentes, excluſi à Perfectione.

Et ex his addiſcimus plura. Primò, quod Orientalis Eccleſia tunc plenè dependeret ab Occidentali. Etiam à ſola Romana. Secundò, quod S. Flaviani appellationem, & omnes ejus appendices ſolus Leo adminiſtraverit, citrà omnem dependentiam à Generali Concilio. Hinc enim lapſi apud Epheſum Epiſcopi ſuam reparationem non diſtulerunt uſque ad futuram Synodum, ſed ipſam à ſolo Leone ſupplicârunt ac, impetrârunt. Et iſtam reparationem probavit omnis Eccleſia. Omnes enim iſti Epiſcopi fuerunt tanquàm integri admiſſi ad Synodum Chalcedonenſem. Tertiò addiſcimus, quod magnus Leo, S. Flaviani appellationem in alia Generali Synodo retractatam volens, non ex Canonum neceſſitate, ſed ex ſpontaneo juxta Canones Beneplacito voluerit. Ob rationes. Potuerat ſolus retractare ac definire. Sardicenſes enim Canones ſapientiſſimo ejus Beneplacito permittunt & credunt omnia. Nempe ſuper S. Petri Cathedram nihil auſi conſtituere, ſcientes illi omnia conceſſa à Domino. Quartò diſcimus, quod hæc omnia ſciverit, & profeſſa fuerit Galla Placidia, Theodoſium rogans, ut omnem Flaviani cauſſam tranſmitteret "ad Concilium Sedis Apoſtolicæ". Ejus Secretarii erant peritiſſimi legum & Canonum. Quintò, quod Pontifex poſſit ſibi reſervare varia, & Patriarcharum etiam manus conſtringere. Etenim lapſos apud Epheſum Epiſcopos à ſe ſolo voluit reparari. Sextò, quod iſtam reſervationem ac reparationem poſſit ſante ipſos Patriarcharum oculos per ſuos etiam Legatos exercere. Septimò, quod magnus Leo iſta in re noluerit Patriarchas ex integro mutilare. Hinc addidit: "Participatâ tecum ſollicitudine". Octavò, quod Pontifex ſit manifeſtè ſuperior Generali Concilio. Etenim appellatio non fit, niſi ad Superiorem.

Quod S. Flavianus non ad Generalem Synodum, ſed ſolam Apoſtolicam Sedem appellaverit, diſertè etiam teſtatur in Neſtorianæ

ac Eutychianæ hæreſis Breviario Liberatus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus: "Hæc ergo" ſecundâ Epheſinâ "Synodo decernente, „& reſtituente Eutychi Presbyterii dignitatem ac Miniſterii Præ- „ſulatum, Flavianus quidem & Euſebius", Dorylæenſis Epiſcopus, Cap. 12. "carceri mancipantur. Porrò locum obtinentes Papæ Leonis om- „nibus, quæ geſta" ſunt, contradixerunt: Flavianus autem, contra ſe "prolatâ ſententiâ, per ejus Legatos Sedem Apoſtolicam appel- „lavit libello". Apoſtolicam Sedem in ſuis Legatis veneratus eſt, ideoque ipſis tradidit ſuæ appellationis libellum. Liberatus diſerte ſcribit non ſolum Hilarum, ſed Apoſtolicos Legatos Latrocinali Judicio contradixiſſe. Eidem debemus gratias, quod nos doceat Flavianum ac Euſebium fuiſſe apud Epheſum à Dioſcoro carcera- tos. Comes Marcellinus addit S. Flavianum fuiſſe relegatum Hy- pepam Aſiæ. Et Proſper Tyro: "S. Flavianus inter manus eorum, „à quibus in exilium ducebatur, glorioſo ad Chriſtum fine tran- „ſivit". Etenim à Dioſcoro fuerat impetitus calcibus, & graviter læſus. "Cæſus Flavianus, & multis injuriis affectus, dolore pla- „garum migravit ad Dominum". Sunt verba Liberati. Hæc eſt cauſſa, cur Magnus Leo Sanctiſſimum Epiſcopum non repoſuerit in ſuam Sedem. Proſper ſubjungit: "Martiani Auguſti Edictis, „Apoſtolicæ Sedis authoritatem ſecutis, Synodus Epheſina damna- „tur". Non per aliam Synodum, ſed per ſolam authoritatem mag- ni Leonis.

CAPUT

CAPUT II.

Diſcutiuntur quædam Commenta Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli.

PAſchaſius Queſnellus laudat Magni Leonis ad Imperatorem Theodoſium literas, & commentatur: "Ex deſcriptis epiſtolæ verbis aliud nobis „validiſſimum adeſt argumentum, quo à Flavia- „no Synodum appellatam eſſe conſtat, ac deinde „Leonem, quaſi Synodi Caput. Cum enim Leo ex „appellatione illius Epiſcopi congregandæ Synodi „Oecumenicæ neceſſitatem arceſſat, Sole clarius eſt appellatam „eſſe Synodum, nec alterius authoritatem pulſatam eſſe appella- „tionis libello, ut de Epheſini Latrocinii ſententia judicium fieret". Epiſt. 40. Quam autem, "inquit", poſt appellationem interpoſitam hoc ne- ceſſariò poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta teſtantur. "Si enim ad unum ex Occidentalibus Epiſcopum cum Provinciali „vel Diœceſana Synodo provocatum eſt, quidni ſolus cum ſuis „Com-Provincialibus judicium adornat? Ut quid omnium Eccle- „ſiarum Sacerdotes è ſuis Sedibus demoventur, ſi unius judicio „poſſit cauſſa finiri? Cur" neceſſariò "poſtulata Synodus Oecu- „menica, quando non Oecumenica Synodus appellata eſt? Si Se- „des Primaria libello adita eſt, Sedi ſuæ Pontifex litigantes ſiſtat, „rem diſcutiat, Co-Epiſcoporum ſententiam poſtulet, judicium „decernat: Et cauſſa finita eſt. Sed ideò" neceſſariò "poſtulari „Generalem Synodum" poſt appellationem interpoſitam "cenſuit „Leo, quia illam à Flaviano poſtulatam eſſe ex ipſius libello, „atquè ex conſuetudine Eccleſiaſtica intellexit. Nec ſuæ providen- „tiæ, judicioque exiſtimavit eſſe permiſſum, an Synodo cogendæ „ſuperſederetur, an inſtaretur, ſed ex neceſſitate & officii ſui debi- „to eſſe duxit pro ea impetranda etiam" cum gemitibus ac lachry- mis "ut ipſe ait", & genibus provolutum deprecari, "ut ſcribit „Liberatus".

Errores varii. Primus eſt, quod Flavianus non ſolam Apoſto- licam

licam Sedem, sed Generalem Synodum invocaverit. Etenim disertè contrarium jam audivimus ab Imperatore Valentiniano, ab ejus Augusta Matre Galla Placidia, & à Liberato, doctissimo Carthaginensium Archi-Diacono. Secundus est, quod S. Leo ex S. Flaviani appellatione arcessat necessitatem convocandæ Generalis Synodi. Etenim Pontifex ex ista appellatione arcessit necessitatem, non quâ ipse istam Synodum obligetur postulare & celebrare, sed quâ Theodosius ipsam à Pontifice postulatam obligetur concedere. Affirmat omnem hujus appellationis administrationem ad se ac suam Sedem spectare per Nicænos, aut Sardicenses Canones. Subsumit se judicare Oecumenicam Synodum huic plenè auferendo scandalo esse necessariam, aut sanè expedientissimam: Hinc concludit Theodosio esse necessitatem, seu obligationem illius concedendæ. Hunc esse Papalium verborum sensum est omni luce clarius. Tertius error est, quod solus cum suæ Provinciæ Synodo Pontifex non potuerit hoc judicium adornare. Etenim ipsum ad hoc faciendum adhortata fuit Galla Placidia, ac istud ipsum suadens Imperatori Theodosio disertissimis verbis supplicavit omne judicium transmitti ad solum "Concilium Sedis Apostolicæ". Istud ipsum professus est Imperator Valentinianus: "Prædictus Sacerdos", Magnus Leo; "congregatis ex omni Orbe etiam reliquis Sacerdotibus intra Italiam, à principio omnem causam sollicitâ probatione cognoscens, sententiam ferat". Verba sunt altiùs consideranda. Magno Leoni non solam suffragii Prærogativam, sed ipsi soli adscribunt omne istud judicium. Ipsi soli decisivum suffragium. Non quod in omni Oecumenica Synodo sit Romano Episcopo ista potestas: Nullo modo. Sed quod ipsa illi sit in Oecumenicis Synodis, quas ejus arbitratu convocari contigerit ad retractandas Romanas appellationes. Hæc appellatio recusato aut improbato Judici ligat omnes manus, & causam pleno jure devolvit ad solum Pontificem. Canones Sardicenses ipsi tradunt, aut potiùs declarant ac stabiliunt traditam ipsi à Christo Domino facultatem, qua retractatorium Judicium possit vel per semetipsum solus agitare ac definire, vel etiam delegare eidem Synodo, vicinæ Provinciæ, toti Diœcesi, vel etiam tòti Ecclesiæ in Oecumenico Concilio. Prout Sapientissimo suo arbitrio judicaverit expedire. Quicumquè autem aut qualiscumquè Delegatus judicat ex sola authoritate Delegantis, atquè

què ità in ipso solo est, & ex ipso solo procedit omnis authoritas decidendi. Hic est sensus Imperatoris Valentiniani.

Quod sine Generali Synodo solus magnus Leo ad S. Flaviani appellationem retractandam ac definiendam sufficerit, evidenter censuit universa Chalcedonensis Synodus. Etenim ad ipsam omnes quatuor Apostolicæ Sedis Legati uno ore dixerunt: "Synodus", Latrocinalis Ephesina, "proferri non potest, in qua illa nefaria „delicta relecta sunt. Si ergò & à Beatissimo & Apostolico Ro- Actio. 1e.
„manæ urbis Episcopo omnia, quæ ibi gesta sunt, vana sunt „habita, claret quia & Beatissimus Episcopus Antiochenæ civi„tatis extra hæc est, quem post hæc Beatissimus Episcopus in „propria communione suscepit". Et Anatolius Constantinopolitanus Episcopus confirmavit: "Definimus nihil horum valere, „quæ in illa, quæ dicitur Synodus, sunt confecta, nisi illud „circa Sanctissimum Maximum, magnæ Antiochenæ civitatis „Episcopum. Quoniam & Sanctissimus Leo, Romanus Archi„Episcopus, eum in communionem recipiens, præesse Antio„chensium judicavit Ecclesiæ. Quam formam sequens & appro„bavi, & præsens sanctum Concilium". Et omnes Episcopi istud ipsum unanimi suffragio comprobârunt. Stephanus Ephesiorum Exarchus adjunxit: "Et ego judico, ut quæ contra Canones in „Ephesina Metropoli facta sunt, infringantur. Exceptis his, quæ „gesta sunt adversùs Domnum Antiochenæ civitatis Episcopum, „ob hoc quia Ordinatio Dei amantissimi Episcopi Maximi, facta „pro eo Canonicè in Antiochena Metropoli, à Sanctissimo Archi„Episcopo Leone, & hoc præsente sancto & universali Concilio „est suscepta".

Quod Dioscorus Patriarcha Alexandrinus Domnum Antiochiæ Patriarcham semper oderit, est demonstratum in superioribus. Interim in Ephesino Latrocinio simulavit cum ipso redire in gratiam, atque ità circumscripsit & seduxit ad cooperandum & suffragandum in damnationem sancti Flaviani. Infelix Domnus, ut suam pellem à Dioscori furore redimeret, condemnavit non solummodò innocentissimum, sed insuper sibi amicissimum Antistitem. Manifestè contra cònscientiam. Divina atque humana prævaricatus. Isto obtento, Dioscorus larvam deposuit, resumpsit odia, & ipsum etiam Domnum, quod duodecim sancti Cyrilli Capitula nuperrimè damnasset, degradavit. Et ejus in Sedem intrusit, aut intrudi curavit

Maximum, Diaconum & Archi-Mandritam, fidelem amicum ſancti Cyrilli. Quare Domnus, utpotè ex vana cauſſa, & contrà omnem Canonum conſequentiam degradatus, cum aliis eandem injuriam paſſis Epiſcopis invocavit Magnum Leonem. Verùm juſtus ille Pontifex Epheſina Acta caſſavit omnia, omnes degradatos ac ipſum invocantes Epiſcopos reveſtivit, excepto unico Domno: Ejus damnationem ſtabilivit, & tandem etiam Maximi creationem confirmavit. Domni damnationem nequaquàm propter damnata Cyrilli Capitula, ſed propter adjutam S. Flaviani damnationem ſtabilivit, atquè ita hominem quaſi de novo damnavit. Solus hanc cauſſam retractavit ac definivit. Et omnis Orientalis Eccleſia comprobavit. Eodem igitur ſuæ Sedis Privilegio ſolus poterat retractare ac definire cauſſam S. Flaviani.

Ejuſdem rei meminit quinta Synodus: "Chalcedonenſis ſancta
Collat. 6. „Synodus Domnum Antiochiæ Epiſcopum, eò quod ſcripſit de„bere taceri duodecim Capitula ſanctæ memoriæ Cyrilli, & poſt „mortem condemnavit, cum confirmâſſet condemnationem ejus, „& ſuſcepiſſet Maximi Ordinationem". Miſcet vera falſis. Etenim falſum eſt, quod Chalcedonenſis Synodus Domni damnationem confirmaverit propter damnata Capitula. Ipſam confirmavit propter authoritatem magni Leonis. Et certum eſt, quod magnus Leo ad ſolam Flaviani damnationem, non ad damnata Capitula reflexerit oculos, atquè ideò Domni damnationem confirmaverit. Notanda ſunt verba: "Et poſt mortem condemnavit". Firmant Paſchaſii Queſnelli opinionem, quæ cenſet Domnum Chalcedonenſis Synodi tempore fuiſſe defunctum, ideòque habitam iſthìc de illo Actionem eſſe ſpurium additamentum. Græcus textus non reperitur, ideoque videtur eſſe additamentum Latini hominis. Ex quibus iterùm diſcimus Apoſtolicæ Sedis authoritatem in Generales Synodos. Tanta eſt, ut poſſit, quæ voluerit ex rationibus, & infirmare & confirmare. Confirmare etiam perperam Geſta. Supplendo cauſſas & defectus. Quis enim dubitet Domni damnationem, prout à Dioſcoro acta eſt, fuiſſe iniquam atquè invalidam? Videatur ſancti Gelaſii Pontificis Tomus de Anathematiſmo.

Laudata Apoſtolicæ Sedis circà Flaviani cauſſam authoritas lucet etiam ex Magni Leonis epiſtola ad Clerum & Populum Con-
Ep. 46. c. 1 ſtantinopolitanum: "De veſtræ devotionis pietate gaudemus, & in

„in ſanctæ Plebis acclamationibus, quarum ad nos exempla delata „ſunt, omnium veſtrorum probamus affectum, quià vivit ac „permanet apud bonos filios optimi Patris juſta dilectio". Magni Leonis Decretum, quo appellantem ad ſe Flavianum reveſtiverat, Conſtantinopoli lectum & publicatum, omnis Regia civitas fuit adeò venerata, ut uno ore Pontifici fauſta acclamaverit. Acclamavit Flavianum ſemper à ſe ut Epiſcopum habendum & honorandum. Ex eadem reverentia Imperator Martianus fecit, quod Auguſta Pulcheria ſcripſit ad Pontificem: "Sciat tua Sanctitas, „quoniàm Præcepto noſtri Domini, & tranquilliſſimi Principis mei „Conjugis, in glorioſam civitatem Conſtantinopolim ſanctæ me„moriæ Epiſcopi Flaviani corpus allatum eſt, & in Baſilica Apo„ſtolorum, in qua conſueverunt Prædeceſſores Epiſcopi ſepeliri, „competenter eſt poſitum". Imperator Martianus reveſtitum à Magno Leone Flavianum habuit pro integro & Canonico Epiſcopo: Ejus interlocutionem habuit pro definitione. Flavianum honoravit ut plenè reparatum. Imitatus eſt Theodoſium, qui Parentum peccata cognoſcens, eodem modo honoravit & ſanctum Joannem Chryſoſtomum, & ſanctum Pontificem Innocentium. Ab hoc factam illius reveſtitionem habuit pro plena reparatione: S. Joannis cadaver, antequàm humaretur, Epiſcopali Throno impoſuit, & ati integrum Epiſcopum juſſit ab omnibus adorari.

Quartus error eſt in his Paſchaſii Queſnelli verbis: "Ut quid „omnium Eccleſiarum Sacerdotes è ſuis Sedibus dimoventur, ſi „unius judicio poſſit cauſſa finiri? Cur neceſſariò poſtulata Oecu„menica Synodus, quando non Oecumenica eſt appellata"? Cenſet Oecumenicæ Synodi neceſſitatem cum S. Flaviani ad ſolam Romanam Sedem appellatione, itemque cum iſtius Sedis ſufficienti in iſtam appellationem authoritate non cohærere. Errat dupliciter. Primò, quod affirmet iſtam Synodi neceſſitatem à Magno Leone aſſeri. Etenim jam oſtendi Pontificem velle longè aliud. Secundò errat, quod à Synodi neceſſitate cenſeat everti ſupremam ac ſufficientem authoritatem Sedis Apoſtolicæ. Etenim Generalium Synodorum neceſſitas non ab iſtius authoritatis inſufficientia oritur, ſed ex difficultate executionis ob granſſantis erroris potentiam & contumaciam. Eadem de cauſſa factas ad ſe appellationes Apoſtolica Sedes quandoquè cenſuit retractandas in Oecumenica Synodo. Nempe ob partis violentas vires ex patrocinio circumſcripti Princi-

pis. Ità Innocentius I. S. Joannis Chryſoſtomi cauſſam retractari voluit in Synodo Theſſalonicenſi. Juxtà Sardicenſes Canones, ſubmittentes hæc omnia ſapientiſſimo Beneplacito Epiſcopi Romani. Hic manifeſtè eſt ſenſus laudati Innocentii, de retractanda Joannis cauſſa ſcribentis ad Clerum & Populum Regiæ civitatis: "Sed quodnam remedium hiſce rebus in præſenti adferemus? Ne„ceſſaria erit Synodalis cognitio. Ea quippè ſola eſt, quæ hujuſ„modi procellarum impetus retundere poteſt". Non ob Apoſtolicæ authoritatis, quæ defunctum Joannem ſola reparavit, & cujus judicium omnis etiam Oriens eſt veneratus, inſufficientiam, ſed ob violentas refragationes circumſcriptorum Principum. At verò poſt S. viri mortem ceſſavit invidia, & violenta contradictio. Innocentius addit ſe ab Imperatore poſtulaſſe Synodum, & diſertè profitetur ſe agere ſecundùm Canones Sardicenſes. Proindè iſtam epiſtolam vanè pro ſe adducit Paſchaſius Queſnellus.

Adducit etiam hæc S. Leonis verba ad Imperatorem Theodo- Ep.40.C.3
ſium: "Omnes partium noſtrarum Eccleſiæ, omnes ſupplicant „Sacerdotes, ut quia & noſtri fideliter reclamârunt, & ciſdem „libellum appellationis Flavianus Epiſcopus dedit, Generalem „Synodum jubeatis intra Italiam celebrari". Et commentatur: "Ex quo conſequi neceſſariò mihi videntur duo maximi momenti. „Alterum quidem, quod ſuperiùs diſcuſſimus, non ad unum Pon„tificem aliquem, ſed ad omnes Occidentis ſaltem Epiſcopos devo„lutam eſſe Flaviani appellationem. Alterum, Legatos Sedis „Apoſtolicæ non Romani ſolummodò Pontificis nomine Epheſinæ „Synodo ſecundæ interfuiſſe, nec aliàs intereſſe conſueviſſe Oe„cumenicis Conciliis in Oriente congregatis, ſed & omnium totius „Occidentis Epiſcoporum vice, quorum procurationem gerebant, „cum per ſe intereſſe eidem non poterant. Hoc enim ſolemne „erat Romano Epiſcopo, ut cum primùm Synodus univerſalis „indicta erat, omnes ſui Patriarchatus Epiſcopos ea de re admo„neret, cogeretque ipſe Romæ Synodum, ad quam invitati Occi„dentales confluerent, ut in commune de negotio illic tractando „diſſererent, deligerentque Legatos abſentium vicem impleturos. „Nimirùm qui ex illa Romana Synodo Legati mittebantur, non „ſolius Pontificis Legati erant, nec ab ipſo ſolo mitti dicebantur, „ſed ab univerſa Synodo miſſi erant. Ejuſdem agebant vicem, „tametſi Legatorum Sedis Apoſtolicæ nomen ſemper retinerent: Quia

„Quia Occidentalium omnium Coryphæus erat Pontifex. Hoc „clariſſimum evadit ex tertia Synodo Oecumenica Epheſina, ubi „Cyrillus Legatorum Apoſtolicæ Sedis ſententiam reſumens, ſic „loquitur": Depoſuerunt ſupplentes locum Sedis Apoſtolicæ, totiuſque Synodi ſanctiſſimorum, Deoque dilectiſſimorum Occidentalium Epiſcoporum. "Idem manifeſtum eſt ex Concilii ſexti „Actis, ubi Epiſcopi, Portuenſis, Paternenſis, & Regitanus, lo„cum tenere dicuntur Concilii antiquæ Romæ".

Plures denuò errores. Primus eſt, quod laudatæ omnium Occidentalium Epiſcoporum ad Theodoſium preces affirment aut evincant S. Flaviani appellationem non ad ſolum Leonem fuiſſe devolutam, ſed ad omnes ſaltem Occidentis Epiſcopos. Etenim Imperator Valentinianus, Galla Placidia Auguſta, ac Liberatus Diaconus diſertè ſcribunt ipſum provocaſſe ad ſolum Leonem. Certè non video, quomodò tantæ authoritatis teſtimonia per iſtas plurium Epiſcoporum preces evertantur. Earum ſcopus fuit non Flaviani appellationem huc aut iſtuc devolvere, ſed Theodoſii animum, à Flaviano durè averſum, ad juſtitiam per multiplicatos Interceſſores reducere. Et per verba, "Omnes partium noſtrarum „Eccleſiæ", Leo videtur non omnes Occidentales, ſed ſolas Italiæ Eccleſias intelligere. Cur Paſchaſius Queſnellus, qui tanto anteà impetu aſſeveravit Flavianum ad Oecumenicam appellaſſe Synodum, jam iſta vela contrahit ad ſolum Occidentem? Error non ſtat in firmo fundo.

Secundus error eſt, quod Romani Legati Epheſino Latrocinio adfuerint non ſolius Pontificis, ſed inſuper nomine & vice totius Occidentalis Concilii. Etenim Magnus Leo diſertè ac frequenter teſtatur oppoſitum. In Dogmatico ad S. Flavianum ſcripto, & ad ipſum Latrocinium directo Tomo: "Julium Epiſcopum, & Re- Ep.24.c.6
„natum Presbyterum, & Hilarum Diaconum vice noſtra direxi„mus". In literis ad Imperatorem Theodoſium: "Julium Epi- Epiſt.26.
„ſcopum, Renatum Presbyterum, & Hilarum Diaconum miſi, „qui ad vicem præſentiæ meæ ſufficerent". Et in literis ad ipſam Ep.29.c.2
Epheſinam Synodum: "Julium Epiſcopum, Renatum Presbyte„rum, & Hilarum Diaconum miſi, qui vice mea interſint". Conſonat Proſper Tyro: "Hilarus Diaconus Romanæ Eccleſiæ, qui „vice S. Leonis Papæ cum Julio Puteolano Epiſcopo à Sede Apo„ſtolica fuerat deſtinatus". Eoſdem Legatos laudat Liberatus

Diaconus, & adjungit : "Locum obtinentes Papæ Leonis". Etiam de Juliano Coënsi Episcopo habent Acta Synodalia : "Julianus „Episcopus, tenens locum Leonis S. Episcopi Romanæ Ecclesiæ". Videtur fuisse suffectus in locum defuncti Julii. Et certè ante Ephesinum Concilium Magnus Leo nullam celebravit Synodum, nisi solius suæ Provinciæ, ideòque certum & manifestum est laudatos Legatos fuisse ipsius solius Vicarios. Ità evanescit omnis ansa, ex qua Paschasius Quesnellus suadet S. Flavianum non ad solum Leonem, sed ad omnes Occidentales Episcopos provocâsse.

Tertius error est, quod indicto Oecumenico Concilio Romanus Pontifex olim consueverit suam Patriarchalem Synodum congregare, & illìc Legatos ad istud deligere. Etenim talis Synodus, talisque electio nec ad Nicænam, nec ad Ephesinam, primam aut secundam, nec ad septimam fuit facta, nec ad octavam, nec ad quintam, nec ad Chalcedonensem. Celestinus Pontifex ista fecit durante Ephesinâ Synodo, ob natum isthic scandalum horrendi schismatis. Et videtur convocâsse Episcopos solius Italiæ. Etenim Africani propter Barbaros non poterant Romam accedere, & Epheſi habebant suum singularem Legatum. Etiam Hispani, & Gallorum plures tenebantur à Barbaris. Ante Chalcedonensem Synodum Leo facere ista voluit, sed per causas fuit impeditus. Facta non sunt, nisi à sancto Agathone ante sextum Concilium. Quare gravis error est scribere istum fuisse solemnem morem Romanæ Ecclesiæ.

Quartus error est, quod Sedis Apostolicæ Legati Oecumenicis in Oriente Conciliis interesse consueverint non solius Romani Pontificis nomine, sed Episcoporum totius Occidentis. Etenim nulli Concilio adfuit talis Legatio, ne quidem Ephesino. Adfuit sexto Concilio, sed divisa in alias & alias personas. Et dum in personis uniretur, nihilominùs discerneretur authoritate atquè officio. Primus locus, Relatio, & suffragii Prærogativa communibus Legatis non competerent, nisi ex Privilegio ac Delegatione solius Pontificis. Libenter tamen admiserim hæc Paschasii Quesnelli verba : "Ejusdem" totius Occidentalis Synodi, "agebant vicem, tametsi Legatorum „Sedis Apostolicæ nomen semper retinerent. Quia Occidentalium „omnium Coryphæus erat Pontifex". Reverà Coryphæus. Etenim ad suam Romanam Synodum dixit Felix tertius : "Quotiès intra „Italiam propter Ecclesiasticas causas, præcipuè fidei, colliguntur „Domini Sacerdotes, consuetudo retinetur, ut Successor Præsulum

„lum Sedis Apostolicæ ex persona cunctorum totius Italiæ Sacer„dotum, juxta sollicitudinem sibi Ecclesiarum omnium competen„tem, cuncta constituat, qui Caput est omnium". Papa isthìc solus decidit. Alii non possunt, nisi solo consilio suffragari. Eandem authoritatem habet non in sola Primatiali Italiæ, sed etiam in Patriarchali Synodo totius Occidentis. Hoc sensu admitti possit Romanos ad Generalia intra Orientem Concilia Legatos esse Vicarios totius Occidentalis Ecclesiæ. Reliqua per Paschasium Quesnellum adducta sunt aut refutata, aut ad rem non faciunt, ideòque non expedit in ipsa tempus expendere.

CAPUT III.

Avita Romanarum appellationum authoritas demonstratur ex Orientalium Episcoporum ad Xixtum tertium Pontificem appellatione adversùs sacrosanctum Ephesinum Concilium.

Sancti Flaviani appellationem confessus & professus sum esse sublime ac eximium Romanæ appellationis exemplum. Etenim non adversùs alicujus Orientalis Provinciæ, immò nec adversùs cujuspiàm Patriarchalis Diœcesios Judicium, sed adversùs generalem totius Ecclesiæ Synodum fuit interjecta, atquè ità S. Flavianus professus est etiam Oecumenicas Synodos esse sub Romano Pontifice, & posse per ipsum retractari, judicari, circumduci. Quod ipsum professa est omnis Chalcedonensis Synodus, probans & firmans omnia Magni Leonis Acta & Judicata, & pro S. Flaviano, & adversùs istud Latrocinium. Ista, inquam, appellatio fuit interjecta adversùs Synodum, quæ juxta Convocantium intentionem debebat esse Oecumenica, & quam Dioscori Patriarchæ Alexandrini rabida violentia transmutavit in particulare Latrocinium. Petrus de Marca istam metamorphosim vult per prævaricatoriam ac apostaticam Eusebianæ Factionis fugam evenisse etiam Sardicensi Concilio, atquè ità ipsum, necnon ab ipso firmatam Roma-

Romanarum appellationum authoritatem esse modici ponderis. Malè. Sine fundamento. Istam tamen eclypsim passa est secunda Ephesina Synodus. Isthìc enim violenta ac lucida Dioscori turbulentia pro arbitrio non solùm exclusit, vel ad iniqua coëgit Episcopos, sed etiam fecit istud usquè tunc sub cœlo inauditum facinus, de quo ad Chalcedonensem Synodum dixit venerabilis Lucentius, Esculanus in Apulia Episcopus, Legatus ac Vicarius Magni Leonis: "Dioscorus, cum judicandi personam non ha-„beret, præsumpsit, & Synodum ausus est facere sine authoritate „Sedis Apostolicæ, quod nunquàm licuit, nunquàm factum est". A Synodi Præsidentia violenter extrusit Apostolicæ Sedis Legatos, & ipsam in se transtulit. Istiusmodi facinora inducunt eclypsim, & Synodum ex Oecumenica transvertunt in particulare, immò & in Latrocinale Conventiculum. Nihilominùs hoccè Conventiculum fuit grande & numerosum: Quin & per Imperatorem Theodosium fuit donatum authoritate Synodi. Et licèt Theodosii Decretum fuerit ab Imperatore Martiano, magno Leone, ac Chalcedonensi Synodo circumductum, nihilominùs in Constantinopolitana cum Severianis Episcopis Collatione Hypatius, Orthodoxus Ephesiorum Metropolita, istum qualemcumquè Conventum appellavit universale Concilium. Hinc S. Flaviani appellatio demonstrat magnam & sublimem authoritatem Romanæ Ecclesiæ.

Christus Dominus noster est fidelissimus Adimpletor & Executor sui Promissi: "Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usquè „ad consummationem sæculi". Romana hodie Ecclesia violentos patitur insultus. Romanas appellationes, palmarem Sedis Apostolicæ Dignitatem, quidam machinantur evertere. Clamant antiquæ Ecclesiæ Episcopos non ad Romanum Antistitem provocâsse, sed ad generales dumtaxat Synodos. Nec sunt hæretici aut homunculi, sed sublimia nomina: "Pastores & Do-„ctores". Deo laus, Catholicæ Matris Archiva habent authentica documenta, quibus redarguantur, & ex quibus dicamus: "Tace „& obmutesce". Et talia huc usque studui adducere. Christus Dominus, sui Promissi memor, subministravit & alia. Eminentissimus ac Reverendissimus Dominus Hieronymus Casanate, S. R. Ecclesiæ Cardinalis, Ecclesiasticæ Antiquitatis ac totius Christiani Dogmatis peritissimus, mihi benignissimè communicavit

cavit antiquum Cassinensis Monasterii Codicem, in quo reperi ultra ducentas Orientalium Episcoporum literas, plurimùm illustrantes Acta Ephesini Concilii, & Chalcedonensis. Præsertim contentiones & pacem, quæ post Ephesinum Concilium interceserunt inter Ecclesias ac Episcopos Ægypti ac Orientis. Istas cum suis Scholiis epistolas suo tempore publica lux videbit. Hic interim do Helladii Tharsensis Episcopi, per primam Ciliciam Metropolitæ, & Eutherii Thyanensis Episcopi, Metropolitæ per secundam Cappadociam, literas ad Xixtum tertium Pontificem, Magni Leonis proximum Antecessorem, quibus illi suo & multorum Collegarum nomine ad hunc appellant adversùs omnia Acta Ephesini Concilii, tunc ab ipsis improbati adhuc, & impugnati. Hæc epistola, licèt circa materiam devia, est pro Divino Romanæ Sedis privilegio sermo longè firmior omni appellatione S. Flaviani. Clarâ & altâ voce clamat non ad generale Concilium, sed adversùs ipsum ad solum Papam Xixtum, atque ità demonstrat nobis duo: Orientales olim Episcopos provocâsse ad solum Romanum Pontificem, & provocâsse etiam adversùm Acta generalium Conciliorum. Cassinensis itaque Codex habet sequentia.

Epistola Deo Amicissimi Eutherii Thyanensis Episcopi, & Helladii Tharsensis, scripta ad magni nominis Romæ Episcopum Xixtum.

MUltam providentiam per singula tempora faciens Dominus Christus, alio tempore alia Luminaria præparavit ad eorum Ducatum, qui bonæ sunt voluntatis, convictionemq; contrariorum. Et mendacii quidem destructionem, veritatis autem confirmationem. Sicut etiam sub illo majori Pharaone Beatum Moysen contrà Jamnes & Mambre, & sicut super Simo-

nem Magum Petrum bene vincentem, ſic & contra eos, qui nunc inſurrexerunt, inimicos tuam protulit Sanctitatem, per quam bonæ ſpei ſumus & nos, quod Orbis terrarum ab Ægyptio liberetur errore, qui Moyſes novus exiſtens omnem quidem Ægyptium Hæreticum percuties, ſalvabis verò omnem Iſraelitam Orthodoxum. Igitur contra veritatem multis millibus geſtis, & mundiſſimâ Orthodoxiæ Margaritâ multas excipiente inimicitias, & quantas nulla unquàm tradit hiſtoria, ab his qui harum vocum novitatem contra Paternam fidem Apoſtolicam pepererunt, noſtrum quidem eſt, qui triplices multipliceſque patimur tempeſtates, & penè in Pyratas incidimus, ad eum clamare, qui à Deo productus eſt Gubernator, eumque pro amore veritatis quanta poſſibile eſt edocere; tuæ autem Gratiæ, Sapientiæque eſt non deſpicere, nequè otiosè tranſcurrere hujuſmodi quæſtionem, tantamque cauſſam. Sed & perſcrutari cum dilectione boni laboris, & imponere emendationem cum tota conſtantia, & Deo dilecta fiducia.

Et olim ſiquidem ſæpius jam ex Alexandria hujuſmodi hęreticis Zizaniis inſurgentibus, ſuffecit veſtra Apoſtolica Sedes per univerſum tempus illud ad mendacium convincendum, impietatemque reprimendam, & corrigenda quæ neceſſarium fuit, muniendumq; Orbem terrarum ad gloriam Chriſti,

ſti, tam ſub illo ter Beato, & inter ſanctos habendo Epiſcopo Damaſo, quàm ſub pluribus aliis, glorioſis atquè admirabilibus. Cujus rei gratia, & nos præſumimus has ſupplicationes offerre, ut adjuvetis Orbem terrarum: Et in illa parte quę errat, & in illa quæ Tyrannidem ſuſtinet. Quæquè ad hoc impugnatur, ut ad ea, quæ non conveniunt, aſſenſum præbeat: Eò quod nec velit, nec expedire judicet, ut Ægyptiorum Capitulorum varias vocum novitates excipiat.

Scribens enim Cyrillus Alexandrinus blaſphemam vocum novitatem per bis-ſena Capitula, univerſæ Divinitùs inſpiratæ Scripturæ contrariam, & anathematizantem legitimas & antiquas ſanctorum Patrum Traditiones, & maximè illorum, qui excelſa quidem Chriſti Divinitati adſcribunt, humilia verò humanitati ejuſdem, nuſquàm unitione ejus intercidenda, propoſuit ei qui tunc ſanctam Sedem regebat magni nominis urbis, qui fuit à principio probatus, & notus circa fidem, circa vitam, circa doctrinam verbi, & circa univerſa, Neſtorio, ut aut conſentiret Capitulis ejus, atquè ſubſcriberet ea, & permaneret Epiſcopus, aut certè periclitaretur in gradu, & à ſancta Eccleſia pelleretur. Ille autem propoſitioni nequam Dei timore prælatò, elegit potiùs multis millibus periculis ſibi injuſtè inferendis tradere ſemetipſum,

quàm dolis hæreticis præbere consensum, & confirmare totius Orbis errorem. Ad hæc Synodus convenit in Ephesо: Et in nullo correptus, neque rationem reddere expetitus, antequàm cõvenirent, qui sustinebantur universi, exactus est ultionem, dum illorum Capitulorum blasphemiæ obviaverit, & omni crudelitate ei quæ dicitur damnationi, & aliis aliquibus subjectus est. Dum certè Cyrillus authoritatem Judicis non haberet, sed ejus qui judicandus est ordinem, eò quod contra invicem moverint quæstiones. Et erat præsidens reus: Et sententiat Princeps, qui sustinebatur multis sententiis supponendus.

His gestis, aliis quidem cuncta, quæ acta sunt, lachrymis digna, aliis verò ridicula videbantur, ità ut & ille, qui Antiochenam tenebat Ecclesiam Dei, post hæc veniens Cyrillum quidem & Memnonem damnationi subijceret, communi Decreto Deo Amicissimorum, Sanctissimorumque Episcoporum usque ad viginti duorum Metropolitanorum, cæterorumque qui pariter aderant, qui illos hæresios ac seditionis Principes judicârunt, & Ecclesiasticarum Æmulos sanctionum. Cæteros verò, qui eis ad omnia incongrua complices exstiterant, alienos à communione fecerunt. Sed illi egregii contra veritatem simul & regulas sibimetipsis indulgentiam relaxantes, terribilium Mysterio-

sterioru communionẽ irreverenter sibi cõtinuò prę. sumpserũt. Alios verò communicare sibi periculosè fecerunt. Ita ut omnes Divinæ Regulæ Decreto subjaceant, quæ eos qui ita regunt, omninò perdamnat. Hæc addiscens Deo Amicissimus & bonus Victor Princeps cõtinuò definivit vacare, quæ sic inordinatè, inconsequenterque sunt gesta contra eum, qui in nullo convictus est, abruptè verò & furiosè addictus: Denuò autem de Dogmatè cum veritatis amore fieri quæstionem, per interrogationem & responsionem, & demonstrationem, quæ omnibus suaderet, non quæ authoritate Tyrannica imperaret.

Illi verò ad solutionem Canonum id quoquè adjecerunt, ut nec his piis literis obèdirent. Et nihil de fide dicere vel audire acquiescentes ulteriùs, se ad solã universi pertinaciam contulerunt. Ad consensum cœperunt trahere iniqui judicii, alios quidẽ fraude, alios violentia, alios prẽmiis. Constudẽtes super his nos per multum tempus rogabamus, obtestabamur cum omni fiducia, provocabamus, ut nihil irrationabiliter fieret aut teneretur, sed de quæstione quidem Dogmatum, & de Cyrilli Capitulis communis proponeretur Tractatus atquè Concilium: Et quod omnibus placuisset, unâ sententiâ firmaretur. De eo verò, qui Tyrannidem sic apertè pertulerat, judicium verax fieret atquè legitimum, ut convictus

ctus quidem de corruptione veritatis adjudicationem consonè sustinetet ab omnibus ; si verò ex toto innoxius probaretur, in Scripto abdicaret illa nobiscum, quæcumquè incongrua quidam, vel ex ejus persona, vel ex aliorum nomine, ex suspicione aut accusatione jactaverant.

Sed ista quidem displicebant his, qui ex sola authoritate devincere, non autem vel suadere, vel suaderi volebant. Præcipiebant verò universis, ut abruptè anathematizarent, & damnationi subscriberent. Quicumquè autem se integriori deliberationi servâsset, damnabatur, ordinabatur ab eis, subijciebatur calumniis, malæ doctrinæ vocabatur. Ordinabantur pro talibus alteri, quia consentire nolebant : Laudare quidem damnatione digna Capitula, damnare verò eum, qui, quantùm nos conscii sumus, nihil aliud dixit, nisi ea, quæ á sanctis Prophetis, & Evangelistis, & Apostolis per Spiritum Sanctum manifestè sunt tradita. Volebant enim & Apostolos criminari, dum supervacuè adjudicant illum, qui ea quæ ipsorum sunt, prædicabat. Talem namque & eorum, quæ dicuntur, Gestorum fecerunt actionem, ut inconsona & incerta adversùs illum virum proferrent, & plerumquè irreprehensibilia reprehenderent. *Cur*, inquiunt, *Nestorius dixit, quod passio non Deitatem, sed humanitatem Christi attigerit* ? Interdùm verò falsa

falsa scriberent, ponendo quod ab ipso dicta fuissent verba, quę nec quicumquè infidelium, immò nec agrestium Dæmonum dicere præsumpsisset. Id est, quod Christus esset Christi Dominus, sicut Saul, sicut David, sicut infidelis Cyrus. In quibus facilè est convincere volenti calumniam.

Ea verò, quæ de Antiocheno Joanne sunt, si esset possibile, tacere velimus. Sic irrationabilis apud nos ejus mutabilitas facta est, & manifesta transgressio, & proditio veritatis, quę ex improviso completa est, sive peracta. Ille enim, quia antequàm veniremus ad Ephesum, hæreticam Capitulorum reperit fraudem, plurimis per literas indicavit. Per primam Cappadociam, secundamquè, & per diversos locos, ut ab eis se observarent, admonuit, quasi Eunomio, & Ario, & Apollinario consonarent. Et qui acutè ac fervidè in Cyrilli damnationem prosilivit, & ad hoc omnes hortatus est : Quippe adijt & ipsam Regiam civitatem, ut huic impietati resisteret. Et idem nobis scripsit adhuc Ephesi constitutis, priùs quidem dicens, Quia illum, id est, Nestorium dimissum cognoscentes ab Epheso, valdè doluerunt animæ nostræ : Eò quod illa, quæ sine judicio & iniquè sunt gesta, videantur interim roborari. Deinde, Quia etsi illa blasphema Capitula Cyrillus abjecerit, eum ne tunc quidem suscipere per sacramenta promisimus:

mus: Eó quod Princeps ipſe ſit factus iniquæ hæreſis. Unde alterum cor accipiens ignoramus, omnibus motibus ſuis eſt adverſatus, & Cyrilli communicator effectus, non repellentis quæ malè conſcripſerat, qui eum nunquàm ſuſcepturum, vel ſi ea refutaſſet in Scripto, juraverat. Et ſolus vinculum ſolvit; quod cum tantis Cyrillo & Memnoni noxijs conſequenter intulerat. Et nullam ſecuritatem his, qui pro pietate fuerant offenſi, procurans, ipſe quidem reconciliatus eſt ei, quem quidem ſic amarè notaverat. Permiſit verò Eccleſias perturbari, & Præſules quoſdam quidem manere depulſos, alios autem adhuc multipliciter exturbari. Sed etiam literas mirabiles fecit, in quibus ait damnatum ſe habere Neſtorium, & anathematizare quidquid impiè dixit aut ſapuit. Sic & accuſatione ac demonſtratione defecit, ut nec diceret: *Illam vel illam, ſive illam anathematizo ſententiam.* Sed ait: *Quidquid ab eo impiè dictum eſt.* Dum certè apertè dicere debuiſſet, ut ab eo ſenſu quiſque cautior redderetur: Sicut clarè abominamur nos Cyrilli Capitula, & quæſumus univerſos, ut ſe ab inſita illius malignitate cuſtodiant, præconvincentes eas, quæ in ipſis ſunt, blaſphemias, & eas clarè omnibus publicantes.

Hęc pauca de plurimis cum multa abbreviatione conſcripſimus, ſcientes quod horum malorum nimietas non ſolùm Hieremiæ lamentationibus digna ſit, ſed & univerſam Tragædiam ſuperaverit. Rogamus verò, & ſanctis tuæ Religioſitatis provolvimur pedibus, ut manum porrigas ſalutarem, & auferas Mundi naufragium, omniumque horum inquiſitionem jubeas fieri, & his illicitis cœleſtem ſuperduci correctionem: Ut revocentur quidem S. Paſtores, qui injuſtè ſunt à ſuis Ovibus effugati, & reddatur Gregibus priſtinus ordo, & antiqua concordia. Et ut non ultra lamentatus & mugitus pro votis offerantur & Pſalmis: Dum multi diſperſi ſunt. Et ne quiquàm periclitentur circa ea, quæ præcipua ſunt, dum vitant ab hæreticis vel Lavacrum Regenerationis, vel Myſticam Communionem accipere, quæ ab Orthodoxis ſumere ad ſalutem minimè permittuntur.

Quæ ex parte quidem videntes, ex parte verò audientes olim cucurriſſemus ad Sanctitatem tuam nos, qui é diverſis Regionibus ſumus. Id eſt, ex Euphrateſia, ex utraque Cilicia, ſecunda Cappadocia, Bithynia, Theſſalia, & Mœſia. Ut & fontes effunderemus lachrymarum, & publicè defleremus peregrina & inſueta hujus vitæ mala, niſi detineret nos Luporum terror, inſidiantium Gregibus ad rapinam, & ad errorem, omnemque adverſitatem. Unde coacti ſumus noſtra vice dirigere Religioſiſſimos Clericos & Monachos, qui

impleant locum noſtrum. Quæſumus igitur, ut abſque dilatione exſurgatis, & fervido zelo magnum victoriæ Trophæum contra Æmulorum cuneos erigatis, ante oculos habentes boni Paſtoris diligentiam, ſimul & ſtudium circa Ovem, quæ erraverat. Et non abſque periculo deputetis, ſi quid faſtidiosè circa tot Paſtores & Oves agatur: Dum illæ quidem errent, illi verò Tyrannicam ſuſtineant violentiam.

Imitamini potiùs & magnum pietatis Præconem Paulum, oculum Mundi, quem nos ut pignus familiaritatis noſtræ habere erga veſtram credimus Sanctitatem. Civis enim noſter exiſtens, errore totius Orbis extincto, illius Apoſtolicæ Sedis factus eſt ornamentum, & à Beato Petro dexteram ſocietatis accepit, ut appareret ab utriſquè æquam ſubtilitatem dogmatum cuſtodiri. Etiam quæſumus, ne deſpiciamur à vobis nos, quos tot mala circumdant. Non enim de pecuniis, vel gloria, aut quolibet alio temporalium decertamus, ſed pro pietatis poſſeſſione communi, pro Paterno fidei theſauro, pro ſpe communi fidelium, pro bona confeſsione Apoſtolorum, pro immortali certamine Martyrum, & maximè pro adventu, clementiaquè Dominica, cujus virtutem invincibilem invocantes ſine ceſſatione clamamus: *Parce Domine Populo tuo, & ne dederis hæreditatem tuam in opprobrium.*

Euthe

Eutherius Epiſcopus Metropolis Thyanenſium ſubſcripſi. Et quæſo ut me ores incolumem, Deo Amiciſsime & Sanctiſsime Pater.

Helladius Epiſcopus Metropolis Tharſi ſubſcripſi. Et rogo, ut me ores incolumem, Deo Amiciſsime & SS. Pater.

Iſta eſt authentica ad Xixtum tertium Pontificem epiſtola. Ducit exordium à Patriarcha ac Propheta Moyſe, & ipſi Xixtum Pontificem comparat, quod agatur adversùs S. Cyrillum, Ægyptiacæ Diœceſis Patriarcham. Hunc Eutherius & Helladius, ipſiſque conſentiens Orientalium Epiſcoporum Factio, cenſebant non ſolummodò hæreticum, ſed & Hæreſiarcham, ideòque ſecundum ac minorem Pharaonem. Codex manuſcriptus habet: "Sub illo „Amore Pharaone". Correxi, & poſui: "Sub illo majore Pha„raone". Quod nempe Factio Cyrillum blateraret eſſe Pharaonem Juniorem ac minorem. Forſitan oporteat legi: "Sub illo Achori „Pharaone". Ita enim juxta quoſdam appellabatur Pharao perſecutor Hebraici Populi. Quidquid ſit, Factio Cyrillum comparat cum Jannes & Mambre, & cum Simone Mago, Sixtum autem cum Moyſi & Petro Apoſtolo. Non per novam Synodum, ſed per hunc ſolum profitetur ac aſſeverat omnia poſſe ac debere diſcuti, judicari, puniri, reparari, componi. Joannes Patriarcha Antiochenus cum S. Cyrillo ac ejus Epiſcopis pacem compoſuerat, atque ita ſtuduerat pacificare Eccleſiam. Quàm atrox diſcordia fuerit, vel ſola docet famoſa epiſtola Ibæ, Edeſſeni Metropolitæ ad Marim Epiſcopum Perſidis. Longè plura te docebunt hæ Caſſinenſis Codicis literæ, dum prodierint in publicum. Pax habuit tres præſertim conditiones: Admittere Epheſinæ fidei Decretum, & anathematizare dogma Neſtorii; probare ac firmare ejus ab eadem Synodo factam degradationem; & admittere factam ab ejuſdem Synodi Epiſcopis Ordinationem Succeſſoris Maximiani. Has omnes conditiones S. Cyrillus petiit ac impetravit. Vice verſâ Joannes inter cætera poſtulavit, ut Cyrillus damnaret ſua duodecim Capitula, aut certè ipſis valediceret. At non obtinuit. Capitula permanſerunt Capi-

tula. Nec Joannes ipsa probare, nec Cyrillus voluit abolere, immò nec circumscribere. Etiam omnes, qui Joanni adhæserant, Episcopi fuerunt soluti ab Ephesini Concilii sententiis, & admissi ad pacem. Ad plenam sui Episcopalis gradus communionem. Exceptis quatuor : Dorotheo Martianopolitano, Himerio Nicomediensi, Eutherio Thyanensi, ac Helladio Metropolita Tharsensi. Ita habes in literis S. Cyrilli ad Donatum Nicopolitanum Episcopum, Metropolitam veteris Epyri.

Hæc omnia isti quatuor summa cum indignatione fuerunt admirati. Præsertim digerere nequierunt versatile sui Patriarchæ Joannis ingenium, qui omnia sua adversùs Cyrilli Capitula, & adversùs Ephesinam Synodum, & pro Nestorio pertinacissima Acta & Scripta recantaverat. Clamarunt Prævaricatorem, & se separârunt ab ejus communione, Et provocàrunt ad Xixtum Pontificem: Non solummodò adversùs pacem, sed etiam adversùs Acta Ephesini Concilii. Omnia rogarunt exufflari, omnes apud Ephesum degradatos ac proscriptos Episcopos revestiri, & omnem caussam Romæ apud solum Sedis Apostolicæ Tribunal retractari. Repetenda est ipsorum conclusio : "Rogamus verò, & sanctis tuæ Reli„giositatis provolvimur pedibus, ut manum porrigas salutarem, & „auferas Mundi naufragium, omniumque horum inquisitionem „jubeas fieri, & his illicitis cœlestem superduci correctionem. Ut „revocentur quidem sancti Pastores, qui injustè sunt à suis Ovibus effugati, & reddatur Gregibus pristinus ordo, & antiqua concor„dia".

Repetendum quoque epistolæ exordium : "Nostrum quidem est, „qui triplices multiplicesque patimur tempestates, & penè in Pyratas „incidimus, ad eum clamare, qui à Deo productus est Gubernator, „eumque pro amore veritatis quanta possibile est edocere", &c. Notanda sunt & verba : "Adjuvetis Orbem terrarum". Omnis epistola est emphatica : Et lucida. Et se fundat in exemplo sancti Damasi Pontificis, qui etiam exsurgentia ex Ægypto Zizania correxit atquè evulsit. Laudat Romanam S. Petri Alexandrini Episcopi appellationem, quem ab Arianis ejectum reparavit Damasus. Laudare possit & Maximi Cynici, etiam ex Ægypto enati turbinis, Romanam appellationem, quem primò quidem audivit & adjuvit, postmodò tamen compescuit idem Damasus. Et epistola adjungit: "Sub pluribus aliis, glorioss atque admirabilibus". Respicit sanctum Papam

Papam Julium, qui ab Eusebiana Factione ejectos, & ad se appellantes plures Orientalium Episcopos revestivit, & per Sardicensem Synodum jussit plenè reparari. Notanda item sunt hæc verba : "Suffecit vestra Apostolica Sedes". Disertè profitentur ad hæc omnia retractanda & finienda, ad adjuvandum totum Orbem non requiri generalem Synodum, sed sufficere ac suffecisse Apostolicam Sedem. Hanc esse perpetuam consuetudinem ac fiduciam Ecclesiarum. Scio epistolam decertare pro mala caussa : Ipsa tamen nos docet, quid circa Apostolicæ Sedis authoritatem, & circa Romanæ appellationis morem olim senserit ac egerit Orientalis Ecclesia. Et omninò juxta ipsum ad proximum Sixti tertii Successorem, magnum Papam Leonem, appellavit etiam sanctus Flavianus.

Porrò ista appellatio non fuit solius Helladii ac Eutherii. Ei se adjunxerunt Alexander Hierapolitanus Episcopus, Euphratesiæ Provinciæ Metropolita, Theodoretus ibidem Cyrensis Episcopus, & omnes ipsorum Com-Provinciales. Plures item aliæ Provinciæ. Et quia ob gravia impedimenta non poterant Romam accedere, legaverunt Clericos & Monachos, ad retractatorium judicium instructos suis vicibus. Juxta Sardicenses Canones. Ex quo lucet ipsos tunc fuisse in plena observantia Orientalis Ecclesiæ. Item lucet appellationem, quam adversùs suam ab Ephesino Latrocinio factam degradationem idem Theodoretus fecit ad magnum Papam Leonem, non fuisse ejus primam : Interim etiam hanc fecit juxta Sardicensem disciplinam. Porrò præsens appellatio non fuit sine fructu. Etenim Xixtus III. licèt nec Ephesinam Synodum, nec factam Ecclesiarum pacem circumducere voluerit, hanc tamen non modicè circumscripsit. Ejus Rescriptum latet aut periit, interim illius substantiam compendio habemus in Papalibus literis ad S. Cyrillum: "Non est, sicut Fratri & Co-Episcopo nostro Maximiano sæpè „jam scripsimus, etiam ipse", utiquè Joannes Patriarcha Antiochenus, "redeuntibus difficilis aperire januam, ut verè nisi perditionis „filius sit perditus, sitque ei major causa lugendi, quod meruit „solus excludi".

Maximianus Constantinopolitanus Episcopus præfatos quatuor Metropolitas, Orientalis Factionis Coryphæos, in sua Synodo singulariter damnaverat, Ephesinæ ipsorum damnationi addiderat novum robur, & eamdem validè studuerat in executionem mittere. Et ipsam S. Cyrillus confirmaverat, eosdem quatuor constanter excludens

dens ab omni pacis beneficio. Hinc Romanam illorum appellationem audiens Maximianus Xixto Pontifici frequenter ſupplicavit non ſolvi aut circumduci ſuum ac S. Cyrilli judicium. At non fuit exauditus. Pontifex ipſum ſolvit, & à pace nullum pœnitentem excludi voluit, niſi ſolum perditionis filium, hoc eſt, Hæreſiarcham Neſtorium. Et adjunxit: "Sit ei major cauſa lugendi, quod „ſolus meruit excludi". Eos ad pacem admitti, & in ſuo Epiſcopali gradu ac Throno ſtabiliri aut reparari voluit per ſolam rectæ fidei ac pacis profeſſionem, citra omne vulnus boni nominis. Et fuit planè obeditum. Etenim Helladius valedixit ſchiſmati, admiſit pacem, redivit in Joannis Patriarchæ communionem & gratiam, & permanſit Epiſcopus. Quæ omnia ampliſſimè patebunt ex Caſſinenſis Codicis epiſtolis, quæ brevi apparebunt in publico.

Simile exordium Joannes VI. Patriarcha Conſtantinopolitanus dedit ſuis ad Conſtantinum Pontificem in ſimili negotio literis. Imperator Philippicus, antiquus Monothelita, utpote Pſeudo-Monachi Stephani, qui Macarium Antiochiæ Patriarcham ſeduxerat, pertinax diſcipulus, ejecto Patriarcha Cyro intruſit iſtum Joannem, compulit ad damnandam ſextam Synodum, ac denuò turbandam omnem Orientalem Eccleſiam. Joannes ex violentia contra conſcientiam egerat, ideoque ejecto per Orthodoxum Imperatorem Anaſtaſium Philippico rediit ad mentem, egit pœnitentiam per litteras apud Conſtantinum Papam, ſupplicavit per diſpenſatoriam gratiam permanere Epiſcopus. In harum igitur litterarum exordio demonſtravit caput in homine eſſe Principem ac Rectorem totius corporis, atque adjunxit: "His Apoſtolicam veſtram Præſi„dentiam ac Pontificium comparare habemus, voſque Sacerdotii „Chriſti canonicè Caput reputantes, per vos quærimus ut ſola„tium aliquod à mæſtitia ac animi languore, qui noſtro huic Ec„cleſiæ corpori ex peſtifera ac animabus exitioſa tyrannica pote„ſtate accidit, reportemus. Planè ſiquidem vos quoque ea Ca„pitis proprietate inconſultò ac nihil volentes, laborantes nos haud „quaquàm deſpexeritis, aut à veſtra manſuetudine repuleritis". Supplicat, ſibi fieri iſtam gratiam, quam lapſis in Epheſino Latrocinio Epiſcopis fecit per Chalcedonenſem Synodum Magnus Leo: Et alia iſtiuſmodi. Profitetur Romanum Epiſcopum eſſe ſupremum ac univerſalem Medicum totius Eccleſiæ, & omnia, quæ Orientalis etiam Eccleſia in Synodalibus judiciis, vel aliis actibus peccaverit, per Romanum eſſe Pontificem circumducenda, circumſcribenda, reſtauranda. Profitetur hæc non per generalem debere Synodum, ſed omninò poſſe fieri per ſolum Pontificem. Addit] Generalem Synodum hæc non niſi per Pontificis auctoritatem agere, & tandem concludit: "Vos itaque, ò ſacrum Caput, perſpi„caci illa in vobis virtute Spiritus, blandæ in nos inclinationis ex„tendentes manum, levi contactu reciprocæ per literas gratiæ, juxta „Eccleſiæ legem, id eſt, miſſis viciſſim Synodicis, dilectionis re„medium adhibentes, quod in nobis dolorem facit, ac ſubtus „pulſat, feſtinate curare. Nulla ſiquidem animæ remiſſio eſt, nec „ſomnus oculis, aut requies temporibus, vel palpebris dormitatio „aliqua inſederit, donec iterum univerſam Dei Eccleſiam videre „liceat ſervantem unitatem Spiritus in vinculo pacis". Donandam per auctoritatem ac Mandata Apoſtolicæ Sedis. Plurima ſunt ſimilia Græcorum Patrum teſtimonia. Et ecce quidam hodie Latini declamant iſta omnia olim non fuiſſe facta, nec fieri poſſe, niſi per generalem Synodum. Res lamentanda.

Quod duplices Romanæ Eccleſiæ Legatos, alios ſolius Celeſtini Pontificis ac Apoſtolicæ Sedis, alios totius Occidentalis Concilii Vicarios, Epheſina Synodus habuerit, uno verbo ſum ſupra inſinuatus: Et rectè. Oppoſitum eſt penitùs à vero devium. Uti S. Cyrillus, ita etiam Arcadius ac Projectus Epiſcopi, necnon & Philippus ad SS. Apoſtolos Cardinalis Presbyter fuerunt Vicarii ac Legati ſolius Papalis Perſonæ & Cathedræ. Acta Synodalia hoc demonſtrant lucidè & variè. Secundæ Actionis exordium habet: "Ingreſſis & conſidentibus, qui ex Occidente venerant, Arcadio „& Projecto, piiſſimis Epiſcopis & Legatis, necnon Dei amanſtiſſimo Philippo, Apoſtolicæ Sedis Presbytero & Legato". Et ſtatim poſt: "Philippus Apoſtolicæ Sedis Presbyter & Legatus. Arcadius „Epiſcopus, Projectus Epiſcopus, & Romanæ Eccleſiæ Legatus". Et in literis, quas uti Apoſtolicam ſui ſuffragii Prærogativam tranſmiſit per ipſos Celeſtinus ad Synodum: "Probatiſſimos viros, Arcadium „& Projectum Epiſcopos, & Philippum Presbyterum noſtrum, qui eis", quæ aguntur, interſint, & quæ à nobis antea ſtatuta ſunt, "exſe„quantur". Non quæ ab omni Occidentis Synodo, ſed quæ à ſolis nobis, ſeu à ſola Apoſtolica Sede ſunt ſtatuta. Actio III. habet: "Philippus Presbyter & Legatus Apoſtolicæ Sedis, Arca„dius Epiſcopus, & Legatus Apoſtolicæ Sedis". Et Memnon Epheſiorum

fiorum Episcopus adjunxit: "Nihil prohibet, quò minùs ex Postulatis „Sanctissimorũ Episcoporum Arcadii & Projecti, & Deo amabilissimi „Presbyteri Philippi, Legatorum Apostolicæ Sedis magnæ Romæ, „iterùm legantur Acta in depositione Nestorii". Et rursùm Acta: "Arcadius Episcopus, & Apostolicæ Sedis Legatus dixit". Et iterùm: "Philippus Presbyter, & Apostolicæ Sedis Legatus. Ar„cadius Episcopus, & Apostolicæ Sedis Legatus. Projectus Epi„scopus, & Apostolicæ Sedis Legatus". Et istius Actionis ad Principes Relatio: "Celestinus misit literas per Arcadium & Proje„ctum Episcopos, & Philippum Presbyterum magnæ Romæ, „qui Celestini sanctissimi Episcopi præsentiam supplent". Et ad quintam Actionem dixit S. Cyrillus: "Præsentibus Legatis à mag„na Roma missis, videlicet sanctissimi Episcopi Celestini locum „tenentibus". Et ejusdem Actionis ad eundem Pontificem Relatio: "Fuerunt in Confessu nostro & illi quoque, qui à Sanctitate tua „missi sunt, piissimi Episcopi Arcadius & Projectus, & cum ipsis Reverendissimus Presbyter Philippus, qui sua præsentia tuam nobis „exibuerunt, Apostolicæque Sedis locum suppleverunt". Et Mandatum, quod plena Synodus suis apud Constantinopolim adversùs Joannis Patriarchæ Antiocheni Factionem Legatis dedit, habet hanc Epigraphen: "Philippo Presbytero Celestini Episcopi Apostolicæ „Sedis maximæ Romæ locum tenenti". Quod ipsum Synodus repetit in missis per istos Legatos literis ad Augustum Theodosium.

Attamen quædam ejusdem Synodi Acta videntur affirmare aliud. Etenim ad tertiam Actionem dixit S. Cyrillus: "Arcadius & Proje„ctus Episcopi, necnon Philippus Romanæ Ecclesiæ Presbyter, „supplentes locum Sedis Apostolicæ, totiusque Synodi Sanctissi„morum Occidentalium Episcoporum". Et quintæ Actionis ad Principes Relatio affirmat Synodo adfuisse ducentos ac decem Episcopos, & adjungit: "Quibus & universa Occidentalium Episco„porum multitudo, & per ipsos reliquus terrarum Orbis consentit". Certè ista multitudo non adfuit, nisi per hos suos Legatos. Et plena Synodus in laudatis, quas per suos contra Joannis Antiocheni Factionem Legatos misit, literis scripsit ad Principem Theodosium: "Sanctæ Synodi Confessui adest & Celestinus sanctissimus „magnæ vestræ Romæ Archi Episcopus, & universa Occidentalis „Synodus per Sanctissimos Episcopos, quos ad nos misit, totaque Africa

„Africa ac Illyricum". Respondeo hæc non concludere. Et insigniter exponi à tertiæ Actionis Relatione ad Principes: "Vestrum „erga pietatem studium Deus gratum habens, etiam sanctorum Oc„cidentalium Episcoporum animos zelo excitavit. Nam licèt ma„ximi itineris spatium universam illam Sanctissimorum Episcopo„rum multitudinem ad nos pervenire prohibuerit, attamen illic „simul congregati, Celestino Sanctissimo Episcopo etiam præ„sente, & nunc nostram de fide sententiam magno consensu præ„dicârunt, eosque qui diversa sentiunt, ab omni prorsùs Sacerdotii „sorte alienos esse definiérunt. Et hæc quidem etiam antequàm „Sanctissima hæc Synodus conveniret, Celestinus Episcopus per „literas suas judicaverat, & Cyrillo Episcopo, ut suas vices subiret, „commiserat. Sed & nunc denuò aliis etiam litteris sanctæ Synodo „hæc significavit. Misit autem has literas per Arcadium & Proje„ctum Episcopos, & Philippum Presbyterum, qui Celestini Epi„scopi præsentiam supplent". Relatio affirmat duo. Primò, quod data in Nestorium sententia non sit solorum Synodo præsentium Orientalium Episcoporum, sed etiam omnium Occidentalium. Licèt enim horum multitudo ad Synodum non venerit, attamen ejus judicium omninò prædicavit ac præformavit. Et quidem Synodaliter. Et nequaquàm in Ephesinæ Synodi gratiam: Quia ante ipsam. Nempè in ista Romana Synodo, in qua Celestinus Nestorium, nisi intra decem dies suas Exegeses & alia recantaret, damnavit ac degradavit, & istius judicii executionem delegavit S. Cyrillo. Acta hæc sunt antequàm quis vel cogitaret de Ephesina, aut alia generali Synodo, ideòque nulla isthic facta est Synodalium Legatorum deputatio. Hinc Relatio secundò dicit, quod Celestinus istud suum Synodale Judicium, uti antea S. Cyrillo, ità nunc Ephesinæ Synodo significaverit, ac demandaverit exequendum, idque per Arcadium & Projectum Episcopos, ac Philippum Presbyterum, qui ejus præsentiam supplebant Ephesi. Non istius Romanæ Synodi, sed solius Celestini præsentiam. Synodus enim, quoniàm futuri Ephesini Conventus ignara, nullos Legatos creaverat. Proinde hi Legati istius quidem Synodi deferebant judicium, & ipsius firmandi ac exequendi habebant Apostolicum Mandatum, attamen solius Celestini gerebant vices, ac supplebant præsentiam. Hinc quinta Actio rectè dixit, quod universa Occidentalium Episcoporum multitudo consentiret Synodo. Unica S. Cyrilli inter-

locutio videtur in speciem favere Paschasio Quesnello. Est aliis testimoniis, à quibus certum est non discedere, conquadranda. Est res parùm conferens præsenti quæstioni. Censui tamen elucidandam. Ad plenè exufflanda superiora Commenta ejusdem Paschasii.

CAPUT IV.

Sancti Damasi circa Romanas appellationes Acta elucidantur.

Lib. 6. c. 25. ISTorum pleraque Damasus peregit in collecta ex vicinis & advenis Episcopis Synodo, de qua Hermias Sozomenus: "Apollinarii hæresim ad multos serpere Damasus Episcopus Romanus, & „Petrus Alexandrinus Episcopus certiores facti, „primi omnium Concilio Romæ convocato eam „alienam ab Ecclesia Catholica pronuntiarunt". Famosa & efficax fuit ista Synodus. De ipsa etiam ipse Joannes Patriarcha Antiochenus cum præfato Himerio, Theodoreto Cyrensi, & reliquis suæ Factionis Episcopis scripsit ad Rufum Archi-Episcopum Thessalonicensem: "Beatissimus Damasus Apollinarium, Vitalem, ac Timotheum Hæreticos gradu movit". Epistola exstat in tertia parte Ephesini Concilii. Vitalis Antiochenus, Apollinarius Laodicensis, Timotheus in ista Factione erat Berytensis Episcopus. Hoc in quarto contra Nestorianos ac Eutychianos libro scribit Leontius Scholasticus Byzantinus. In tertio libro addit rem memorabilem. Adducit Apollinarii, de sua familiari cum magno Athanasio literariâ communione gloriantis, literas ad nescio quos apud Dio-Cæsaream congretatos Episcopos, affirmat quosdam ejus Discipulos adeò blasphemasse, ut Domini carnem crederent Deo Verbo consubstantialem. & concludit: "Videtur quidem Timotheus esse, cui magis quàm aliis, & fidentiùs Arcana „illius impietatis & fraudulentiæ committerentur. Hac enim de „caussa potuit à Beato Athanasio literas accipere commendatitias „ad Occidentales, tanquàm contra Arii impietatem pugnans, & „ab illis rursùm literas tanquàm ad Episcopum missas adferre. Sed „non perpetuò latuit hæc illius insidiosa simulatio. Iterùm enim post

„post Athanasii obitum missus Romam depositus est ipse, & qui „eum miserat Apollinarius". Leontius nos docet plura. Primò, quod Apollinarius, quoniam Arianos impugnabat, S. Athanasio placuerit, fueritque ei familiaris etiam per literarium commercium. Secundò, quod insuper ab illo commendatitias literas acceperit ad Occidentis Episcopos, præsertim ad Romanos Pontifices, nempè Julium ac Liberium. Tertiò, quod cum hiscè Commendatitiis fidelem suum Discipulum Timotheum legaverit Romam, furaturus communionem Sedis Apostolicæ. Quartò, quod fraus successerit, ac Timotheus communicatorias Apostolicæ Sedis literas ad Magistrum retulerit, uti ad Orthodoxum Episcopum. Quintò, quod fraus radices non egerit. Etenim post Athanasii mortem rediens Romam Timotheus fuit detectus, & unà cum Apollinario damnatus atque depositus. Nempè per sanctum Damasum in laudata Synodo.

Apollinaristarum, quorum author in exordio non fuit Episcopus, Episcoporum originem ac traducem exponit in literis ad Illustrem virum Olympium S. Gregorius Nazianzenus: "Præter Epist. 77. „alia omnia eò etiam audaciæ proruperunt mali homines, ut Episcopos etiam quosdam, quibus dignitas ab Universali Orientalium „& Occidentalium Concilio abrogata fuerat, accersentes, aut „transeuntibus abutentes, cuidam impio sui gregis Episcopi nomen „imposuerint". De damnante ipsos Damaso idem Gregorius scribit in secunda epistola ad Cledonium, Presbyterum Iconiensis Ecclesiæ: "Ne autem nos hoc nomine accusent, quod Vitalii, „viri nobis charissimi, fidem, quam ita postulante Damaso, „Romæ Episcopo, literis consignatam edidit, priùs quidem pro„baverimus, nunc verò repudiemus, de hac quoque re pauca „differam". Demonstrat Apollinaristas fuisse versutos in ovina lana lupos, qui ambidextris usi vocibus aliud apud suos, aliud apud nostros intelligerent, & prosequitur: "Quoniam igitur eæ„dem voces, si rectè intelligantur, cum pietate conjunctæ sunt, „si perperam exponantur, impietate non carent, quid mirum si „Vitalii quoque verba nos quidem, ita suadente voluntate, in „pium sensum accepimus, alii autem ad eorum quæ scripta sunt „mentem exasperantur & inflammantur? Quod etiam in caussa „fuisse reor, cur ipse quoque Damasus, cum posteà rectiùs fuisset „edoctus, simulque in pristinis eos expositionibus perstare audiisset,

„eos ab Ecclesiæ Cœtu abdicârit, fideique libellum cum anathe„matismo deleverit : Tum etiam quod fraudem, in quam per „simplicitatem inciderat, permolestè ferret". Eadem de re scribit ipse Damasus ad Paulinum Antiochiæ Patriarcham, communicantem Romanæ Ecclesiæ : "Per filium meum Vitalem ad te Re„scripta direxeram, tuæ voluntati & tuo judicio omnia derelin„quens, & per Petronium Presbyterum breviter indicaveram me „in articulo jam profectionis ejus aliqua ex parte commotum. „Unde ne aut tibi scrupulus resideret, & volentes forsitan Ecclesiæ copulari tua cautio probanda differret, fidem nostram misimus, „non tam tibi, qui nobis fidei communione sociaris, quàm his, „qui in ea subscribentes tibi, id est, nobis per te voluerint so„ciari".

Vitalis, licèt à nulla damnatus Synodo, tamen à multis defamatus & accusatus de hæresi, accessit Damasum, & suos Adversarios provocavit ad Tribunal Apostolicæ Sedis. Obtulit fidei libellum, ipsum Romæ est solemniter professus, & supplicavit ab infamia solvi, ac in Episcopatu & Romanâ Communione stabiliri. Supplicavit non quidem absolvi ab aliquo Synodali Judicio, sed adversùm illa, quæ metuebat, Romanâ authoritate muniri. Eum Gregorius Nazianzenus appellat Virum sibi olim charissimum, quem fide crediderit Orthodoxum, ideoque dedisse possit Romæ invocandæ consilium. Forsitan & commendatitias ac testimoniales literas. Uti Apollinarius Athanasium, ita Vitalis decepit Gregorium, & circumscripsit in ista sibi adjutoria. Hinc Damasus admisit caussam, & judicavit tria. Primò, Vitalem Antiocheno Episcopatu exuit, aut sanè induxit ad deponendum. Etenim erat Paulino & Meletio superordinatus tertius, ideòque Episcopi fucus, non verus Episcopus. Hinc ipsum Pontifex appellat Filium, non Fratrem. Secundò, ejus libellum judicavit Catholicum, ideòque ipsum absolvit ab omni infamia. Tertiò, ipsum tamen Catholicæ Communioni noluit reddere, sed delegavit Patriarchæ Paulino, ejus voluntati ac judicio permittens omnia. Ob duas præsertim caussas. Primò, quod Paulinus isthìc præsens omnia Vitalis nollet penitiùs, ideòque esset à circumscriptione securior. Secundò, quod cum suis Sequacibus Vitalem nollet in Meletii, sed in solius Paulini communionem adjungi, ideòque per hunc voluit admitti & reconciliari. Et hæc omnia peregit solus Damasus. Et contrà istud judicium

judicium nemo unquàm Græcus excepit ob defectum authoritatis.

Interim Damasus fuit circumscriptus. Nequè mirum. Etenim per Vitalem oblatus fidei libellus in proprio verborum sensu erat plenè Orthodxus. Adeò Orthodoxus, ut ipsum, licèt tunc plenè detectum, S. Cyrillus in libro ad Reginas adduxerit inter authentica sanctorum Patrum testimonia, destruentia Nestorianas blasphemias. Ei dedit hunc titulum : "Vitalis Episcopi, ex sermone „de fide". Cyrillo debemus gratias, quod libellum nobis custodiverit. Ex ipso Nestorius sumpsit materiam & ansam calumniæ. Etenim mox post degradationem suam, adhuc existens Epheси, ad Regii Cubiculi Præfectum Eunuchum scripsit prolixam querimoniam, Cyrillum accusans quod ad confirmanda sua dogmata adduxerit Basilii Ancyrani, Ariani hominis testimonia, tanquàm verba magni Basilii, & Vitalis Hæretici Scripta pro verbis Catholici Vitalis : Abusus æquivocâ similitudine nominum. Exstat epistola in Cassinensi Codice. Porrò Damasus non fuit circumscriptus ex integro. Etenim sub ipsum Vitalis ex urbe Regressum concepit scrupulos : Et propter ipsos voluit ab ejus in Ecclesiam redituris Sequacibus exigi non solius ab ipso oblati libelli professionem, sed aliorum insuper articulorum, quos habes in laudatis ad Paulinum literis. Fraus paulatim se plenè aperuit.

Et tunc Damasus explevit quod jam audivimus à Nazianzeno Gregorio, & quod ipse Pontifex scribit ad Orientales Episcopos: "Sciatis velim nos Timotheum illum prophanum Apollinarii Disci„pulum cum impio suo dogmate jam pridem abdicâsse". Et exinde contentus non fuit doloso Vitalis libello, nec factis ad ipsum additamentis, sed singularem, in qua omnes & singuli ipsorum errores damnarentur, professionem ipse composuit, & Paulino transmisit, mandans sine ipsa nullum deinceps admitti in Ecclesiam. Similem ex ejus Imperio libellum confecit etiam S. Hieronymus. An sit ille ipse, est quæstio alterius loci. Quidquid sit, de hac re scribit antiquus Synodorum Catalogus : "Petrus" Alexandriæ "Pa„triarcha", ejectus ab Arianis, "Romam contendit. Eoque re„cepto Damasus Romæ Divinam & S. Synodum convocavit, quæ „amentem illum Apollinarium, Stephanumque ejus Discipulum, „& Latronem Lucium", Alexandrinæ Sedis Arianum invasorem, „anathemate notavit". Est tertia Romana Damasi Synodus, celebra-

ta anno sexagesimo nono quarti sæculi. Et non solum Vitalem ac Timotheum, ipsumque etiam Apollinarium, sed & Lucium damnavit, contra cujus violentias Petrus provocaverat. Non damnatus ab aliqua Synodo, sed per Arianos violenter ejectus. Ex quo vides ipsos etiam tunc Patriarchas non solummodò adversùm Synodalia judicia, sed insuper adversùm quasvis violentias atque calumnias sanctum Petrum invocâsse. Hinc Dorotheus Thessalonicensium Archi-Episcopus ad Hormisdam Pontificem scripsit Romanam Cathedram esse "firmum omnium ad ipsam festinantium Portum". Sanctus Gelasius dixit "Portum omnium fluctuantium". Est phrasis desumpta ex sancto Hieronymo.

Quod ipsum cum omni sua Pontica Diœcesi, immò cum omni Orientali Ecclesia disertè professus fuit magnus Basilius. Etenim de Eustatio Sebasteno Episcopo, primæ intra suam Diœcesim Armeniæ Metropolita, viro hetroclyto & vertumno, ac damnato per plures Synodos, ideoque provocante ad Papam Liberium, ac per ipsum revestito, scripsit ad Occidentales Episcopos: "Eustatius Epi-
„scopatu ejectus, propterea quod in Melitinensi Synodo depositus esset,
„viam sibi ipse, per quam restitueretur, excogitavit, eam videlicet
„ut ad vos proficisceretur. Quæ verò sint illi à Beatissimo Episco-
„po Liberio proposita, & ad quæ consenserit, nobis clam est,
„nisi quod epistolam attulit, per quam restitueretur. Eam ubi
„Thyanensi Synodo exhibuit, in suum locum restitutus est. Iste
„itàque jam fidem eam, in quam receptus est, depopulatur,
„cumque illis facit, qui" Homousion "anathemate percellunt.
„Deinde & hæresi patrocinatur eorum, qui Spiritum S. Divinitate
„spoliant. Quoniàm igitur isthinc vires accepit lædendi Ecclesias,
„ac publicandæ impietatis suæ fiducia, quam vos vidistis, ad sub-
„versionem multorum usus est, necesse est ut isthinc quoquè veniat
„malorum istorum correctio, scribaturque Ecclesiis, quibus qui-
„dem conditionibus sit ad communionem susceptus. Simul verò
„adjiciatur, quomodò jam mutatâ sententiâ gratiam à Patribus,
„qui tunc erant, acceptam reddat irritam".

Affirmat varia. Primò, quod à Melitinensi Synodo damnatus Eustatius non ad Cæsaræensem suæ Diœcesis Exarchum, sed proximè Romam ad Liberium Papam appellaverit atquè accesserit. Secundò, quod non per generalem totius Ecclesiæ, aut etiam totius Occidentis Synodum, sed per solum Pontificem fuerit restitutus.

Tertiò

Tertiò, quod non temerè sit assecutus hanc sententiam, sed ad professionem Orthodoxæ fidei, variarumque insuper conditionum. Quartò, quod Liberius Eustatio dederit restitutionis literas, & ipsum cum eis securum remiserit ad propria. Quintò, quod Eustatius hasce literas exhibuerit Thyanensi intra Cappadociam Synodo, & per ipsas postulârit agnosci in integrum Episcopum, ac reponi in suum Thronum. Sextò, quod Synodus, Apostolicas literas reverita, ipsum reposuerit. Certè fuit non modica reverentia. Etenim Basilius Liberium arguit, quod Eustatio solas restitutionis literas tradiderit, non adjungens fidei libellum, aliasque ab ipso professas conditiones. Et non sine fundamento. Cæsaræensis namquè Exarchus, cujus erat Eustatium Throno ac Populo reddere, poterat ista omnia expostulare, cogniturus an versatilis Vertumnus per obreptiones & circumscriptiones non esset furatus gratiosam sententiam. Basilius exhibuit plenam fidem Papalibus de sola restitutione literis, supposuit omnia ritè exacta, & sine caussæ cognitione est executus Apostolicum Judicium. Ast dignitati redditus homo rediit ad ingenium ac vomitum, & fidelium multos subvertit. Et ecce hic majorem Basilii reverentiam in Apostolicam Sedem. Non præsumpsit ejus, licèt jam patenter emortuum, Judicium, immò nec relapsum hæreticum attingere, sed omnia retulit atquè remisit ad suum principium. Propter appositam Apostolicam manum: Adeò antiquum est istud vinculum.

Avitum Gallicanæ Ecclesiæ de hac Apostolici Throni authoritate testimoniũ nobis tradit S. Alcimus Avitus Viennensis Archi Episcopus in literis, per quas ab Hormilda Pontifice rogavit nosse successum primæ Legationis, pro extinguendo Acaciano schismate transmissæ ad Imperatorem Anastasium ac omnem Orientalem Ecclesiam: "Eu-
„tychetem & Nestorium jam dudum per Beatissimos Prædeccesso-
„res vestræ Sedis damnavit authoritas". Et Nestorius & Eutyches à Romanæ Sedis Judicio ad generalem Synodum appellaverant, & hunc Chalcedonensis, istum damnaverat Ephesina synodus: Et tamen S. Avitus constanter affirmat utrumque fuisse damnatum per authoritatem Sedis Apostolicæ. Damnatum ab illa ipsa Sede, & ab isto illius Sedis Pontifice, adversùs quem uterquè provocaverat. Eutychem per Leonem, à Celestino Nestorium. Nempè Chalcedonensis non tam ad Eutychetis adversùs Leonem, quàm ad S. Flaviani ad ipsum factam appellationem retractandam fuit indicta: Etiam Epha-

na

sina Synodus non ad solam Nestorii, sed præsertim ad degradatorum ab ipso Clericorum provocationem discutiendam convenit. Porrò Sardicenses Canones istarum retractationum formam ac modum credunt sapientissimo Judicio Romani Episcopi: Et laudati Pontifices eas delegârunt præfatis Synodis. Hinc hæ egerunt ex illorum authoritate, atque ita ipsorum authoritas prostravit utrumquè Hæresiarcham. Potuerant & ipsi vel in suo Presbyterio, vel retractare in suæ Provinciæ Synodo, atque ita generales istæ Synodi ad ista retractandi munia fuerunt ex sapientissimo eorum Beneplacito assumptæ, non necessariæ. Hæc est antiqua fides Gallicanæ Ecclesiæ.

CAPUT V.

Eadem Romanæ Ecclesiæ Authoritas demonstratur ex Romana appellatione Ioannis Patriarchæ Alexandrini.

L.7.C.10. Ac de re scribit Petrus de Marca: "Magni etiam „momenti est appellatio Joannis Patriarchæ „Alexandrini, quem Petrus Mogus Hæreticus, „jubente Imperatore Zenone, & consentiente „Acacio Constantinopolitano, Episcopatu de„turbavit. Imploravit dejectus ille Calendio„nis Patriarchæ Antiocheni auxilium, ex cujus & „Synodi Orientis sententia Papam Simplicium „appellavit, ut scribit Liberatus Archi-Diaconus Ecclesiæ Car„thaginensis in capite decimo octavo Breviarii": Joannes ingressus est ad Calendionem Patriarcham, & sumptis ab eo intercessionis Synodicis literis Romanum Pontificem appellavit, sicut fecit & Beatus Athanasius. Et suasit scribere pro se Acacio Constantinopolitano. "Non solùm autem summi Pontifi„ces cognoscebant de appellationibus Episcoporum & Patriarcha„rum Orientis, quando agebatur de fide, sed etiam primam „caussæ cognitionem ad se trahebant, si fortè in hæresim incidissent. „Nam quia materia fidei est caussa communis & generalis, quæ ad „universam Ecclesiam pertinet, necesse est ut hæresis ab omnibus Episco-

„Episcopis damnetur, præcipuè verò à Romano, qui caput est uni„tatis, & qui cum primam Sedem obtineat, ferre debet primam „sententiam": Cujus debet esse prima sententia, "ut loquitur Fa„cundus Hermianensis. At si jam hæresis in Synodo damnata fuisset, „quemadmodùm Eutychiana in Concilio Chalcedonensi, tum Pa„triarchæ, si communionem hæreticorum amplectebantur, deponi „poterant à summo Pontifice, & Synodo Romana, nequè necessaria „erat Synodus Oecumenica. Eo enim casu Papa se tantùm præ„stat executorem sententiæ latæ adversùs authores hæresios, & eo„rum Complices. Ei fundamento innixus Gelasius Papa Acacii Pa„triarchæ Constantinopolitani, qui à Felice Papa dejectus fuerat „in Synodo Romana, depositionem tuetur adversùs exceptionem „Euphemii Patriarchæ Constantinopolitani, qui aiebat Decessorem „suum non potuisse damnari ab uno, id est, à summo Pontifice, „absque congregatione Synodali".

Affirmat varia. Primò, Orientales Episcopos, ipsosque Patriarchas in caussa fidei potuisse vocari ad Tribunal Apostolicæ Sedis, non dumtaxat in retractatorio judicio, sed etiam in prima instantia. Proinde censet primam istiusmodi instantiam extra fidei materiam non licuisse. Et quidem quoad Episcopos, etiam Metropolitas, habet aliquid fundamenti; quoad Patriarchas autem manifestè labitur. Quod eorum circa quamcumquè materiam prima accusatio semper spectaverit ad Romanam Sedem, est supra demonstratum. Secundò affirmat eosdem Episcopos & Patriarchas etiam in fidei materia non potuisse à solo Romano Pontifice damnari, nisi dum ipsorum scabies fuisset ante damnata per aliquam generalem Synodum. Tunc enim necessaria est sola executio: Et hanc solam permittit Sedi Apostolicæ. Proinde ipsi nihil permittit, nisi quod quadret omnibus generatim Episcopis. Etenim ipsis omnibus istam denunciandi, & exequendi authoritatem competere, disertè asseverat laudatus à Petro de Marca Gelasius. Suæ Sedi adscribit, ac demonstrat longè sublimiora. Plenam authoritatem, quâ Pontifex possit, etiam sine Synodo solus, damnare ac dejicere Patriarchas.

Hæc omnia sunt alterius loci. Et ipsa omnia non faciunt ad rem Joannis Alexandrini. Etenim ut facerent, Joannes debebat fuisse accusatus de Hæresi, ac de lapsu in articulum jam damnatum ab aliqua generali Synodo. Aut certè debebat Petrum Mogum, per Chalcedonensem Synodum damnatæ Eutychianæ

perfidiæ Sectatorem appellàsse ad Sedem Apostolicam. At horum nihil subsistit. Joannes ne quidem de Ecclesiastico, sed de solo civili crimine accusatus fuit, & non adversùs aliquam Synodum, sed adversùs solam Augusti Zenonis violentiam provocavit: Et quidem ad solam Sedem Apostolicam. Et ibidem Acacium Constantinopolitanum Episcopum nequaquàm de præfatæ damnatæ hæresis communione accusavit, sed solummodò de incensa & adjuta Augusti Principis violentia. Quare hoc exemplum, uti & Liberati Archi-Diaconi testimonium, penitùs evertit cogitationes Petri de Marca. Utrumquè demonstrat Orientales olim Episcopos etiam ob causas Canonicas provocâsse ad Sedem Apostolicam. Etenim Liberatus disertè affirmat Joannem appellâsse Romam, "Sicut fecit & Beatus Athanasius". At verò exploratum est Athanasium & à Tyria, & ab Antiochena Synodo fuisse damnatum ob solas causas Canonicas. Affirmat Joannem appellâsse ad solum Romanum Pontificem, ideòque & ad ipsum solum provocâsse Beatum Athanasium. Affirmat Joannem provocâsse ex consilio Calendionis Antiocheni Patriarchæ, ac ejus Patriarchalis Synodi: "Sumptis ab eo intercessionis Synodicis literis". Affirmat hujusmodi Romanas appellationes tunc fuisse constantem sensum totius Orientalis Ecclesiæ.

Quod Joannes ob causam Canonicam appellaverit, est demonstrandum. Veram & ejectionis & appellationis causam exponit Liberatus Diaconus: "Joannes Thalaia de Ordinatione sua Cap. 17. „neglexit suas Synodicas literas Acacio Constantinopolitano „Episcopo destinare. Habens enim amicum Ellum Magistrum, „ei quidem de sua Ordinatione scripsit: Scribens etiam Principi, „quatenùs per Ellum Magistrum omnis ejus causa disponeretur, „putans eum Constantinopoli manere. Mandavit ergò Magistriano literas Synodicas, delegans ei omnia cum illius facere „voluntate. Contigit autem tunc Ellum Magistrum ab Imperatore Zenone mitti Antiochiam, ut teneret Leontium, qui „illic ab Exercitu cum voto Verinæ Augustæ fuerat ordinatus. „Cumque Magistrianus, qui fuerat à Joanne missus, non invenisset Ellum Magistrum, neque Acacio, neque Imperatori literas obtulit, sed perrexit Antiochiam. Post hæc Acacius audiens de Ordinatione Joannis, & contristatus quia Synodicas „epistolas non direxisset, & unà faciens cum Gennadio", majoris

joris Hermopolis Episcopo, "Parente Beati Timothei" Salophacioli, ac Joannis Adversario, "volentes eì nocere, detrahebant „apud Zenonem, & accusabant eum, habentes adjutores Patronos „Petri Mogi, quasi opportunus Episcopatui non esset Joannes". Hæc invidiæ scintilla impulit Acacium ad ejiciendum Joannem, ad intrudendum Petrum Mogum, ad suscitandam flammam, quæ horrendo schismate dudum afflixit Ecclesiam.

Verùm ratio ista erat fœda, ideòque allegari non poterat apud Sedem Apostolicam. Hinc allegatæ sunt præsertim duæ aliæ. Primam adducit in Commonitorio, quod Fausto Officiorum Magistro dedit, S. Papa Gelasius: "An qui homini mentitus Epist. 4. „dicitur Imperatori, & qui Imperatorem læsisse perhibetur, „depelli debuerunt, & in Deum, qui summus & verus est Impe„rator, Acacium delinquentem, sinceramquè communionem Di„vini Sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundùm Sy„nodum, quâ hæc est damnata perfidia, non oportebat excludi"? Mendacium Joannem, læsa Principis Majestas Calendionem Antiochenum, damnatum à priori Chalcedonensi Synodo crimen tangit Acacium, ideòque Gelasius palàm affirmat Joannem fuisse immunem à tali crimine. Acacianam Factionem, quæ damnatum ex tali crimine Acacium clamitabat non debuisse damnari sine Synodo, & Joannem ob novum crimen, immò ob novi criminis calumniam sola ejecerat, affirmat sibi ipsi non cohærere. Unicum præfati mendacii crimen fuisse Joanni impositum, Epist. 13. idem Pontifex scribit in literis ad Dardaniæ Episcopos, & in literis ad Episcopos Orientales. Criminis seriem exponit Evagrius Epiphaniensis: "Joannes Presbyter quorundam impulsus Epist. 15. „consilio Constantinopolim venit, Imperatorem precaturus, ut L. 3. C. 12. „si fortè Episcopus Alexandriæ migraret è vita, sibi liceret Antistitem, quem vellet, civibus illius civitatis nominare. Qui „quidem, ut Zacharias memorat, Episcopatum pro se ambire „ab Imperatore deprehensus est. Et cum se jurejurando obstrinxisset se nunquàm Sedem Episcopalem Alexandrinam petiturum, domum revertitur. Quapropter Zeno eum post mortem „Timothei decrevit creandum Episcopum, quem Clerus & Laicorum multitudo deligerent. Non longo tempore post, mor„tuo Timotheo, Joannes datâ pecuniæ Summâ, quemadmodùm „ab eodem Zacharia traditum est, & jurejurando, quod Impe-

„ratori dederat, neglecto Alexandrinorum deligitur Episcopus. „Quâ re cognitâ Imperator illum Alexandria exigendum mandat". Eum accusat de ambitu, perjurio, ac Simonia. Sunt profani Zachariæ mendacia, quæ Evagrius nimia temeritate sequitur. Quod enim Joannes non quorundam impulsus consilio, sed à Timotheo suo Episcopo jussus Constantinopolim accesserit; quod non à se nominandi, sed Canonicè eligendi Catholici Episcopi facultatem postulaverit; & quod tale juramentum non præstiterit, exploratum est, & possit facilè demostrari. Nam & ipsa accusatrix Factio de ambitu & Simonia plenè tacuit apud Sedem Apostolicam, & declamavit solum mendacium.

Aliud Joanni impactum crimen adducit Liberatus: "Quod vi„vente Timotheo Catholico Joannes tractâsset exire de Ecclesia, „& ab ipso suasus fuisset idem Timotheus suscipere Dioscorum „in Dyptichis". Et reverà Timotheus Salophaciolus fuerat nimium indulgens ac flaccidus: Et ex Eutychianorum metu rasum damnati Dioscori nomen rescripserat in sacras tabulas. Liberatus pergit: "Imperator putans quod Joannes Episcopus non rectè „saperet de Chalcedonensi Concilio, sed omnia simulatè ageret, „consilio Acacii scripsit literas Pergamio Duci, & „Apollonio „Augustali, ut pellerent quidem Joannem Thalaiam, Petrum au„tem Mogum inthronizarent". Hoc crimen tangit fidem: Spectat ad Eutychianam perfidiam, damnatam à Chalcedonensi Synodo. Etiam de ipso Acaciana Factio studuit Joannem infamare. At erat manifesta calumnia, ideòque per semetipsam defecit & evanuit. Nec in Papalibus literis, nec in Acacianorum Actis aut Scriptis reperitur ulla ejus memoria. Etiam Zacharias erubuit ipsam producere. Accusatio perstitit ad solum mendacium ac perjurium. Proinde Romana Joannis appellatio non processit ob Catholicam fidem aut hæresim, sed ob solam caussam Canonicam, immò civilem.

Omnem rei seriem accuratissimè exponit antiquus Eutychianæ historiæ Breviculus. Exponit contumax ac triennale Acacii contra Simplicii Pontificis Apostolica Mandata silentium, & prosequitur: "Post omnia Joannem Presbyterum, Oeconomum suum, „Timotheus" Salophaciolus, Orthodoxus Alexandrinæ Ecclesiæ Patriarcha, "ad Principem misit, rogans ut si quid humanitùs „sibi fortè contingeret, juberet Pietas ejus Catholicum à Catholicis

„licis ordinari. Ad cujus Petita responsum est, & tam ipsi quàm „Clericis scriptum. Atque in eisdem Sacris Joannes Oeconomus „multis laudibus prædicatur, ut jam penè omnibus Alexandrinis „Episcopalis putaretur Officii Candidatus. Defuncto isto Timo„theo Episcopo, Joannes Oeconomus Catholicus à Catholicis „ordinatur Episcopus. Qui cum de consuetudine Majorum ad „Apostolicam Sedem Synodica per Isidorum Presbyterum & „Petrum Diaconum Scripta misisset, superveniente Uranio Sub„Adjuva, & contra Joannem jam Episcopum Sacra Principis „deferente, ab Episcopatus illius confirmatione Papa suspensus „est. Et quia in eisdem Sacris de restituendo Petro" Mogo, "quem ipse damnavit, fecerat mentionem, hæc pars omninò est „abnegata. Unde videtur Clementissimus Imperator offensus. „Cum ergò S. memoriæ Papæ Simplicii nihil toties ad Aca„cium directa propter Alexandrinæ Ecclesiæ quietem & Catho„licæ fidei integritatem Scripta proficerent, supervenit idem S. „Joannes Episcopus, qui sicut decebat, ab Apostolica Sede sus„ceptus est. Nam & Priores ejus similiter Romanæ Ecclesiæ „suffugium tempore persecutionis poposcerant". Breviculus exponit Acacii facinora, & prosequitur: "Postquàm ergò non „solùm nihil profeciisse literas Decessoris sui S. Felix Papa cog„novit, & ludibria quædam in eversionem totius Ecclesiasticæ „Disciplinæ ab Acacio fieri, electis Vitale Episcopo Troentinate „ex Picena Regione, & Miseno Cumanæ Ecclesiæ Episcopo ex „Regione Campaniæ, sub hac instructione direxit, ut Petrus de „Alexandrina pelleretur Ecclesia, & ut libello S. Joannis Episcopi „Alexandrini responderet Acacius, utque ipsi denunciaretur Aca„cio, ut anathema diceret Petro. Qui quamvis, hostili more „detrusi in custodiam, chartas amiserint, tamen perfidis hæreticis „atquè damnatis accommodare non debuerunt, quæ sola ne„gari potuit, voluntatem. Non solùm ergò non egerunt quæ „jussa sunt, aut quæ expedire poterant, sed etiam hæreticis „communicaverunt, confirmationemque Petri Episcopatus, ad „quem pellendum missi fuerant, deferentes, atquè contumelias in „Episcopum Joannem Acacio dirigente portantes. Quibus rebus, „habita Synodo, commotus Beatissimus Papa, Vitalem & Misenum „ab officio & communione suspendit, Acaciumque damnavit".

Discimus omnem caussæ seriem, ac insuper varia spectantia ad

dignitatem Sedis Apostolicæ. Primò, quod Imperator Zeno Joannem Thalaia, adhuc Presbyterum, & ad se Legatum, dum cum suis sacris ad Timotheum Episcopum, & Alexandriæ Clerum Responsis remisit, in istis ipsis literis adeò prædicaverit, ut redux, post eas lectas, ab omnibus haberetur Episcopalis Dignitatis jam Candidatus. Proindè suprà memoratum perjurium est manifesta calumnia. Secundò discimus, quod Alexandrini Patriarchæ suam consecrationem debuerint statim referre Romano Pontifici, ejus confirmationem postulare, ac obtinere. Et hoc ex more Majorum. Nempè ex Apostolico Canone, confirmato per sextum Nicænum. Hinc Imperator Zeno Joannis exufflari, Petri autem Mogi consecrationem supplicavit à Simplicio Papa confirmari. At hujus constantia neutrum concessit. Petrum, utpotè sceleratum Monachum, qui in ipso etiam Ephesino Latrocinio turbas cum Eutychete egerat, penitùs abjecit, Joannis verò confirmationem suspendit in plenius examen, vel in gratiam Principis. Et his offensus Zeno Pergamio Duci & Apollonio Augustali scripsit, ut Joannem ejicerent, & Petrum inthronizarent. Et ita ejectus Joannes abiit Antiochiam, & ex Calendionis consilio inde Romam appellavit ac venit. Et de ejus, dum in urbem pervenit, revestitione Liberatus tacet. Quia nempe Joannes ob pendentem confirmationem necdùm ex integro vestitus fuerat, ideòque nec ex integro spoliari potuerat, nec poterat revestiri. Nec per Synodalem, aut Episcopalem, sed per solam Laicam violentiam erat exutus, ideòque nec per Apostolicam authoritatem videbatur revestiendus.

Simplicius circa ipsum videtur nihil egisse judicialiter. Studuit eum sine strepitu reponere in Principis & Acacii gratiam. Hinc Felix Pontifex in literis, quibus per Vitalem & Misenum evocavit Acacium ad suum Tribunal, habet inter cætera: "Superveniens Frater „& Co-Episcopus noster Joannes, fugatus ab hæreticis Pervasoribus Sedis Alexandrinæ, libellum nobis, quem S. memoriæ Prædecessori meo paraverat porrigendum, ingessit. Quem morem Majoris sui B. memoriæ Athanasii exemplo & Priorum nostrorum non „potuimus refutare". Primus igitur Felix judicii postulatorium libellum suscepit à Joanne, atque ita est exortus judicium. An ipsum cum Acacio certaturum solemniter revestiverit juxta Sardicenses Canones, ignoro. Certè non fuit necessarium. Judicii Processus fuit longus & multifarius. Ejus finis fuit, quod Felix Vitalem & Misenum Episcopali

scopali gradu, Acacium autem insuper communione exuerit, ac ipso etiam Christiano nomine. Quid circa Joannem egerit, exponit Liberatus: "Joannes Thalaia habens Episcopi dignitatem remansit Romæ, „cui Papa Nolanam dedit Ecclesiam, quæ est in Regione Campaniæ, „in qua plurimos residens annos in pace defunctus est". Liber Pontificalis in S. Gelasii vita adjungit: "Eodem tempore fugiens Joannes „Alexandrinus Episcopus Catholicus venit Romam ad Sedem Apo„stolicam. Quem B. Gelasius suscepit cum gloria. Cui etiam & se„cundam Sedem præbuit". Possit errare in persona: Et Felicis opus transcribere in Gelasium. Proinde Felix Joannem plenè reddidit Alexandrino Episcopatui, & uti verum Alexandriæ Patriarcham gloriosè tractavit in omnibus: Ei in sua Romana Synodo dedit secundam Sedem. At quoniàm schismatica Principis violentia ipsum non permittebat reponi in Thronum, ei Felix dedit Nolensem Ecclesiam. Videtur dumtaxàt commendâsse. Quidquid sit, Joannes semper retinuit Patriarchæ dignitatem & titulum, & honorem secundæ Sedis. Etiam Felix addit hæc omnia à Joanne ad S. Athanasii, à se agi ad exempla suorum Antecessorum. Et ejus opus constanter approbavit omnis semper Orthodoxus Oriens. Et ipsa etiam Acaciana Factio tandem acquievit, Acacium legitimè damnatum profitens, & ejus nomen radens è sacris tabulis. Etiam nomen Zenonis Imperatoris.

Hanc appellationem strenuè laudat, & ejus occasione antiquas Ecclesiæ Regulas ac mores exponit S. Gelasius in Commonitorio ad Faustum, sub Theodorico Italiæ Rege Magistrum Officiorum, ac ejusdem Principis Legatum ad Imperatorem Anastasium: "Græci „nobis opponunt Canones, dum nesciunt quid loquantur. Contra „quos hoc ipso venire se produnt, quod primæ Sedi, sana rectaque „suadenti, parêre fugiunt. Ipsi sunt Canones, qui appellationes „totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri. Ab ipsa verò „nusquàm appellari debere sanxerunt, ac per hoc illam de tota Ec„clesia judicare, ipsam ad nullius commeare judicium, nec de ejus „unquàm præceperunt judicio judicari, sententiamque illius constituerunt non oportere dissolvi, cujus potiùs Decreta sequenda man„dârunt". Et infrà: 'Nobis ausi sunt facere Canonum mentionem, „contra quos semper ambitionibus illicitis feciſſe monstrantur. Quâ „ipsi Synodo, vel secundùm cujus Synodi formam Alexandrinum „Joannem de Ecclesia, cui ordinatus fuerat, expulerunt? Qui nullis „evidentibus nec ante convinci, nec posteà provocans etiam in judi-

cio

„cio competenti potuit accusari". Et tandem: "Quâ traditione Ma„jorum Sedem Apostolicam in judicium vocant"? Acacianæ Factionis Sectatores, authoris sui jam defuncti nomen detrectantes radere è sacris tabulis, blaterabant ipsum à Felice tertio non rectè damnatum: Quod Regiæ civitatis Episcopus non à solo Papa, sed à Generali Synodo fuisset damnandus. Et provocabant ad Canones, nec non ad mores Majorum. Et Gelasius reponit illos garrire inania, & nescire quid loquantur. Nullos esse authenticos istiusmodi Canones, nullam talem Majorum consuetudinem. Notat Canones Antiochenos, Eusebianæ commenta, & Acacianæ Factionis fundamenta: Et eis opponit Canones Sardicenses. Juxta hoscè, adeòque & juxta confirmatam ab illis Majorum consuetudinem affirmat egisse Felicem. Hi enim Canones omnium ex toto Mundo appellationum retractatorium Judicium deferunt Romano Pontifici.

Eadem omnia amplissimè repetit ac illustrat Gelasius in literis ad Dardaniæ Episcopos, & post plura adjungit: "Sed nec ista præteri„mus, quod Apostolica Sedes frequenter more Majorum, etiam „sine ulla Synodo præcedente, & absolvendi quos Synodus iniquè „damnaverat, & damnandi nulla existente Synodo, quos oportuit, „habuerit facultatem. S. memoriæ quippè Athanasium Synodus O„rientalis addixerat, quem tamen exceptum Sedes Apostolica, quia „damnationi Græcorum non consensit, absolvit. S. memoriæ nihil„ominùs Joannem Constantinopolitanum Synodus etiam Catholi„corum Præsulum certè damnârat, quem simili modo Sedes Apostol„lica, etiam sola, quia non consensit, absolvit. Itemque S. memo„riæ Flavianum, Pontificum Congregatione damnatum, pari tenore, „quoniàm sola Sedes Apostolica non consensit, absolvit, potiusque „qui illic receptus fuerat, Dioscorum secundæ Sedis Præsulem sua „authoritate damnavit, & impiam Synodum non consentiendo so„la submovit, ac pro veritate ut Chalcedonensis Synodus fieret, so„la decrevit, in qua Pontificibus innumeris, qui Latrocinio corrue„rant Ephesino, veniam poscentibus sola concessit, & in sua perfidia „permanentes nihilominùs sua authoritate prostravit, quam Congre„gatio, quæ illic pro reparanda veritate congregata fuerat, est se„cuta: Quoniàm sicut id, quod prima Sedes non probaverat, con„stare non potuit, sic quod illa censuit judicandum, Ecclesia susce„pit".

Petrus de Marca, aliique Symmystæ nobis suadent sanctum Athanasium, sanctum Joannem Chrysostomum, ac S. Flavianum non ad Romanum Pontificem aut ejus Sedem, sed provocâsse ad totius Ecclesiæ, aut certè ad Synodum totius Occidentis: Et ita oportuisse. Per Canones non licuisse aliud. At verò S. Gelasius constanter hoc loco scribit ipsos appellâsse ad Sedem Apostolicam. Et non de uno, sed de omnibus tribus disertè adjungit: "Sola Sedes Apostolica". Videtur in istos Novatores præscripsisse. Cui credendum? Certè Gallicana olim Ecclesia credidit S. Gelasio. Et S. Athanasii, itemque S. Joannis Chrysostomi appellatio hærebat in solis caussis Canonicis. Scio Dioscorum, ac in ejus perfidia aut Factione permanentes Episcopos fuisse damnatos à Chalcedonensi Synodo: Item S. Flavianum, & plures cum ipso ab Ephesino Latrocinio damnatos Antistites fuisse reparatos à laudata Synodo. Cur igitur Gelasius scribit: "Sola Sedes „Apostolica absolvit, sola sua authoritate prostravit"? Ob duas rationes. Primam edicit ipse Pontifex: "Quam Congregatio secuta „est". Hoc est, quia omnis Synodus aliud non fecit, quàm sequi & firmare Prærogativam Apostolici suffragii. Altera ratio est in his verbis ejusdem Pontificis: "Ut Chalcedonensis Synodus fieret, sola „decrevit". Hoc est, ad diffinitivè retractandum Ephesini Latrocinii Judicium sola Apostolica Sedes suo sapientissimo arbitrio juxta Sardicenses Canones fieri jussit Chalcedonensem Synodum, ideòque quidquid ibi circa præfatas appellationes actum est, processit ex authoritate ac delegatione laudatæ Sedis. Et hunc loquendi modum usitavit etiam S. Avitus Archi-Episcopus Viennensis. Ex sensu Gallicanæ Ecclesiæ. Nec mirum. Etenim Gelasius rectè affirmat omnia hæc fuisse acta, & à se scribi juxta Canones, & juxta perpetuam consuetudinem Majorum.

Hoc ipsum lucidè testatur in litteris ad Rufum Thessalonicensem Episcopum, & cunctos ejus in Illyrico Collegas S. Bonifacius primus Pontifex. Alexandrinæ, Antiochenæ, aliisque per Orientem Primatialibus Cathedris profitetur ac firmat suas dignitates, & adjungit: "Sed quia res postulat, approbandum documentis est, maximas „Orientalium Ecclesias in magnis negotiis, in quibus opùs esset dis„ceptatione majori, Sedem semper consuluisse Romanam, & quo„ties usus exegit, ejus auxilium postulâsse. S. memoriæ Athanasius „& Petrus Alexandrinæ Sacerdotes Ecclesiæ, hujus Sedis auxilium „postulârunt. Cum Antiochena Ecclesia per multum temporis labo„raret, ita ut fierent illinc propter hoc ipsum sæpe discursus, primò

„ſub Meletio, poſtea ſub Flaviano, Apoſtolicam Sedem manifeſtum „eſt eſſe conſultam: Ad cujus authoritatem poſt multa, quæ ab Ec„cleſia noſtra geſta ſunt, nemini dubium eſt Flavianum communionis „gratiam recepiſſe, qua in perpetuum caruerat, niſi hinc ſuper hoc „Scripta manaſſent. Clementiſſimæ recordationis Princeps Theodo„ſius Nectarii Ordinationem, propterea quia in noſtra notione non „eſſet, habere non exiſtimans firmitatem, miſſis è Latere ſuo Au„licis cum Epiſcopis, Formatam huic à Sede Romana dirigi regulari„ter depopoſcit, quæ ejus Sacerdotium roboraret. Ante breve tem„pus, id eſt, ſub Prædeceſſore meo B. recordationis Innocentio, „Orientalium Eccleſiarum Pontifices, dolentes ſe à B. Petri commu„nione ſejunctos, per Legatos pacem popoſcerunt. Quo tempore „Apoſtolica Sedes non difficulter omnia indulſit". Affirmat S. Athanaſium ac ejus Succeſſorem Petrum, Alexandrinos Patriarchas, S. Meletium ac ejus Competitorem Flavianum, Patriarchas Antiochenos, Nectarium ac ejus Succeſſorem S. Joannem Chryſoſtomum, Epiſcopos Conſtantinopolitanos, non ad Generalem Synodum, ſed provocâſſe ad ſolam Apoſtolicam Sedem, & ab ipſa ſola fuiſſe per cauſſæ definitionem adjutos. Nectarii cauſſa omninò ſpectabat ad Romanam appellationem Maximi Cynici. Epiſtola exſtat in Romana Synodo Bonifacii ſecundi Pontificis.

Epiſt. 10.

Conſonat in litteris ad Clerum ac Populum Conſtantinopolitanum S. Celeſtinus Pontifex, agens de Clericis per Patriarcham Neſtorium degradatis ac relegatis: "Habetis vos, quicumquè Eccleſia eſtis ejec„ti, penè noſtrorum temporum B. recordationis Athanaſii, Alex„andrinæ Eccleſiæ prudentiſſimi Sacerdotis, exemplum. Fugatus „illinc, & in noſtris partibus roboratus eſt. Denique hic ei redinte„gratus eſt ſtatus, & in hac Sede quietem communionis invenit, à „qua ſemper Catholicis ſubvenitur". Epiſtola exſtat in prima parte Epheſini Concilii. Hoc ipſum in ſuo Conſtituto conſtantiſſimè affirmat Vigilius Pontifex: "Hanc regulam & in ſanctorum, Joannis „Conſtantinopolitani Epiſcopi, quem Chryſoſtomum vocant, atq; „Flaviani, ejuſdem civitatis Epiſcopi, veneranda memoria conſtat „eſſe ſervatum, qui licèt violenter excluſi eſſent, non tamen pro damnatis ſunt habiti, eò quod ſemper inviolatam eorum communionem „Romani Pontifices ſervaverunt. Nec abſcindi ab Eccleſia dici po„tuerunt vel poterunt, quos ſibi inconvulsè unitos Apoſtolica judi„cavit authoritas". Conſtitutum iſtud eſt, ſcriptum ad Imperatorem

Cap. 9.

Juſtinianum, & ad omnes Orientales Epiſcopos: Et ipſorum nullus unquam vel ſomniavit huic articulo contradicere. Quin immò præfatus Imperator in ſuo adversùm tria Capitula Edicto illum lucidè confirmat: "Quantum ad inſipientiam dicentium, non oportere „anathematizari poſt mortem eos, qui in ſua impietate mortui ſunt, „oportebat nec eos, qui injuſtè condemnati ſunt, Patres poſt mor„tem revocari, quale contigit in Joanne S. recordationis Epiſcopo „Conſtantinopolitanæ civitatis, ab univerſali Eccleſia poſt mortem „revocato, ac in Flaviano S. memoriæ, & ipſo Epiſcopo Conſtan„tinopolitanæ civitatis, injuſtè quidem in vita condemnato, juſtè „autem poſt mortem revocato, tam à S. memoriæ Papa Leone, „quam à S. Chalcedonenſi Concilio". Nempè S. Leo reveſtiti à ſe Flaviani retractatorium judicium juxta Sardicenſes Canones delegârat Chalcedonenſi Synodo, atque ita etiam hæc Flavianum revocavit. Conſonat & Liberatus Diaconus: "Flavianus, contra ſe prolata „ſententia, per Legatos ejus Sedem Apoſtolicam appellavit libello". Nulla Novatorum turma hanc lucidiſſimam veritatem, tot ac tantis ſtipatam teſtibus, poſſit obnubilare.

CAPUT VI.

Adducitur Inſtrumentum Appellationis, quod Hæreſiarcha Eutyches miſit ad S. Papam Leonem.

Quod Eutyches ad S. Leonem ac ejus Apoſtolicam Sedem Appellaverit, & appellationis libellos tranſmiſerit, eſt ſupra ex laudati Pontificis epiſtolis, aliiſque authenticis documentis abundè demonſtratum. Epiſtolæ libellos diſertè memorant. Huc uſquè credidimus perditos, & non potuimus producere. Deo laus, eos nobis cuſtodivit præfatus Codex Caſſinenſis. Appellationis libellus habet hunc titulum:

„Epiſtola Eutychetis Hæretici, ubi ſcribens ad Papam urbis Ro„mæ Leonem negat in Chriſto duas eſſe naturas, id eſt, Divini„tatis & humanitatis.

Eſt Titulus appoſitus à Compilatore aut Deſcriptore. Hic eſt Contextus:

DE mea in Dominum & Deum omnium Christum spe confidens ante omnia quidem, Testis Deus Verbum est, in sensibus hujusmodi dignoscens veritatis probationem, invoco autem vestram Sanctitatem in testimonio cordis mei, & rationes sensuum meorum atq; verborum. Sed pessimus Diabolus fascinavit tale studium nostrum & Propositum, à quibus vires ejus destrui oportuit. His stimulans omnem Domesticam sibi vim, contra me movens Eusebium Episcopum Oppidi Doryleënsis, libellum dantem S. Episcopo Constantinopolitanæ Ecclesiæ Flaviano, & quibusdam aliis inventis in eadem urbe, qui propter diversas caussas suase venerant, quomodò hæreticum compellavit, non veritate accusationem mihi, sed perniciem mihi machinans, & perturbationẽ Ecclesiis Dei. Vocabar ad responsionẽ accusationis ab ipsorum Sanctitate, sed gravi ægritudine super ipsam senectutem retentus: Occurri ad purgationem, non ignorans compositam factionem contra salutẽ meam. Et quidem libellis statim, subscriptione meâ his additâ, obtuli Scripta, ostendens de S. Fide professionem meam. S. autem Flaviano Archi-Episcopo neq; libellum suscipiente, neq; ut legeretur jubente, audiente tamen, & respondente me ipsis verbis eam fidem, quæ Nicææ exposita est à Sancta Synodo, confirmata verò apud Ephesum, expetebar duas naturas fateri, & anathematizare eos, qui hoc negant. Ego autem metuens definitionem à Synodo, nec adimere nec addere verbum contra expositam fidem à S. Synodo Nicæna

Nicæna, sciens verò Sanctos & Beatos Patres nostros, Iulium, Felicem, Athanasium, Gregorium, SS. Episcopos, refutantes duarum naturarum vocabulum, & non audens tractare de natura Dei Verbi, qui in Carnem venit ultimis diebus in Vterum S. Virginis MARIÆ immutabiliter, quomodò voluit & scit, in veritate, non in phantasmate homo factus, aut anathematizare supradictos Patres nostros, rogabam ut innotescerent ista Sanctitati vestræ, & quod vobis videretur judicaretis, omnibus modis me secuturum quæ probâssetis: Sed nullo eorum quæ à me dicebantur audito, abruptâ Synodo publicaverunt dejectionis sententiam, quam adversùs me calumniæ factione instruebant, ut & salutis meæ discrimen incumberet, nisi citò operâ Dei, orationibus Sanctitatis tuæ, militaris manus me ab incursione rapuisset. Tunc Duces aliorum Monasteriorum cogere cœperunt in dejectionem meam subscribere, quod nunquam nec in eos qui se hæreticos professi sunt, vel adversùs ipsum Nestorium factũ est. In tantum cum ad satisfaciendum plebi proponerem fidei meæ confessiones, non solùm & arcerent eas audiri, verùm & arriperent hi, qui contra me supradictam Factionem meditabantur, ut exinde tanquam hæreticus apud omnes haberer. Ad vos igitur Religionis Defensores, & hujusmodi Factiones execrantes confugio, nihil & nunc novum inducens contra fidem jam indè nobis ab initio traditam, sed anathematizans Apollinarium, Valentinum, Manem, & Nestorium, & eos qui dicunt Carnem Domini N. JESU CHRISTI Salvatoris è cœlo descendisse, & non è Spiritu Sancto & Sancta

Virgine MARIA : *Et omnes hæreſes uſq; ad Magum Simonẽ. Et nihilominus tanquàm Hæreticus de vita periclitor. Et obſecro, nullo mihi præjudicio facto ex his, quæ per inſidias contra me geſta ſunt, quæ viſa vobis fuerit ſuper fidem proferre ſententiam, & nullam deinceps permittere à Factioſis contra me calumniam procedere, & non excuti & eximi de numero Orthodoxorum eum, qui in continentia & omni caſtitate ſeptuaginta annos vitam peregit, ita ut in ipſo exitu vitæ naufragium patiatur. Subjunxi autem his literis meis utrumq; libellum: Et eum qui ab Accuſatore meo oblatus eſt Synodo, & qui à me geſtus quidem eſt, non tamen ſuſceptus. Et editionem fidei meæ. Necnon & ea, quæ de duabus naturis à ſanctis Patribus noſtris decreta ſunt.*

Notanda ſunt verba : "Invoco veſtram Sanctitatem. Rogabam „ut innoteſcerent iſta Sanctitati veſtræ, & quod vobis videretur ju„dicaretis, omnibus modis me ſecuturum quæ probâſſetis. Ad vos igi„tur Religionis Defenſores, & hujuſmodi Factiones execrantes con„fugio. Et obſecro, nullo mihi præjudicio facto ex his, quæ per inſi„dias contra me geſta ſunt, quæ viſa vobis fuerit ſuper fidem pro„ferre ſententiam, & nullam deinceps permittere à Factioſis contra „me calumniam procedere, & non excuti & eximi de numero Or„thodoxorum eum, qui in continentia & omni caſtitate ſeptuaginta annos vitam peregit". Sunt manifeſta appellantis verba. Inſuper die ſertè affirmant Eutychetem in ipſo S. Flaviani Judicio ad Papam provocâſſe. Poſſint tamen eſſe mendacia. Rationes ſuo loco expoſui. Præfata verba etiam conqueruntur appellationi non datum effectum ſuſpenſivum, ideòque violatos fuiſſe Sardicenſes Canones. Omnis libellus nihil penitùs habet, quod per omnia non conſonet Synodalibus Actis S. Flaviani. Proinde hic eſt omninò libellus, de quo magnus Leo ſcripſit ad laudatum Flavianum : "Accepimus libellum Eu- Epiſt. 20. Cap. 1. „tychis Presbyteri, qui ſe queritur, accuſante Euſebio Epiſcopo, „immeritò communione privatum. Maximè cum vocatum ſe ad„fuiſſe teſtetur, nec ſuam præſentiam denegâſſe, adeò ut in ipſo Judicio

„dicio libellum appellationis ſuæ ſe aſſerat obtuliſſe, nec tamen fuiſſe „ſuſceptum. Quâ ratione compulſus ſit, ut conteſtatorios libellos in „Conſtantinopolitana urbe proponeret". Et infra : "Nec aliqua po„terit ex hac parte difficultas afferri, cum memoratus Presbyter li- Cap. 2. „bello proprio ſit profeſſus paratum ſe eſſe ad corrigendum, ſi quid „in ſe inventum fuerit, quod reprehenſione ſit dignum". Et in lite- ris ad Imperatorem Theodoſium : "Quid in Conſtantinopolitana Ec- Epiſt. 21. „cleſia perturbationis acciderit, quod ita Fratrem & Co-Epiſcopum Cap. 1. & 2 „noſtrum Flavianum potuerit commovere, ut Eutychen Presbyte„rum communione privaret, nondùm potuimus evidenter cognoſ„cere. Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apoſtolicam „per libellum doloris ſui querimoniam miſerit, breviter tamen aliqua „prælibavit, aſſerens ſe Nicænæ Synodi Conſtituta ſervantem fruſtrà „in fidei diverſitate culpatum. Euſebii autem Epiſcopi Accuſatoris „ejus libellus, cujus exemplaria ad nos prædictus Presbyter miſit, „de objectionum evidentia nihil habebat". Hæc Leo reſcripſit Principi, qui Eutychetis libellum laudaverat, & fuerat comitatus ſuis ſacris literis.

Caſſinenſis Codex nobis cuſtodivit & aliud Eutychetis inſtrumentum, quod exiſtimo eſſe Conteſtatorium illius libellum, tranſmiſſum etiam Leoni Pontifici. Codex dat ei hunc titulum : "Item verba „Eutychetis". Contextus ejus eſt hic :

TEſtor vos coram Deo, qui cuncta vivificat, & Chriſto Ieſu, qui ſub Pontio Pilato teſtificatus eſt optimã illam Confeſſionẽ, ne quid ad gratiam faciatis. Ego enim jam à Majoribus meis ita ſenſi, & à pueritia mea ita illuminatus ſum, quemadmodùm ſancta & ex univerſo Orbe terrarum apud Nicæam habita Synodus trecentorum decem & octo Beatiſſimorum Epiſcoporum fidem conſtituit, & quam conſervavit ac definivit denuò obtinere ſolam S. Synodus Epheſi collecta. Et nunquam aliter ſenſi, quàm quemadmodùm præcepit recta & ſola vera fides Orthodoxa. Et cunctis, quæcumquè ſunt circa eandem fidem à S. eadem Synodo conſtituta Epheſi,

Epheſi, adſentior. Cujus Synodi Dux & Princeps fuit B. ac S. recordationis Epiſcopus Cyrillus Alexandrinorum, & prædicationis ac fidei SS. & Electorum Dei, Gregorii maioris, & item Gregorii, Baſilii, Athanaſii, Attici, Procli ſocius & particeps. Eum & omnes eos Orthodoxos & fideles habui, & honoravi tanquàm ſanctos, & Magiſtros meos exiſtimavi. Anathema autem dico Neſtorio, & Apollinari, & omnibus Hæreticis uſque ad Simonem, & qui dicunt carnem Domini noſtri Ieſu-Chriſti de cœlo deſcendiſſe. Ipſe enim, qui eſt Verbum Dei, deſcendit de cœlo ſine Carne, & factus eſt Caro in Vtero S. Virginis, ex ipſa Carne Virginis, incommutabiliter & inconvertibiliter, ſicut ipſe novit & voluit. Et factus eſt, qui eſt ſemper Deus perfectus ante ſæcula, idem & homo perfectus in extremo dierum propter nos & noſtram ſalutem. Hanc igitur meam plenam profeſſionem Sanctitas veſtra, &c. Eutyches Presbyter & Archi-Mandrites huic libello ſubſcripſi manu mea.

Etiam hic libellus per omnia conſonat Actis laudatæ Synodi.

Præfatus Codex adjungit & fragmentum ex neſcio quibus S. Pontificis Julii literis, & ipſis præfigit hunc titulum: "Exemplar Julii „Epiſcopi urbis Romæ, ut aſſerunt Eutychis Scripta, ad Dionyſium „Epiſcopum, cujus ſenſu ductus ipſe Eutyches decidit in errorem". Hæc Eutychis Scripta omninò ſunt adductus appellationis libellus, in quo habetur: "Sciens verò ſanctos & Beatos Patres noſtros, Ju„lium, Felicem, Athanaſium, Gregorium, SS. Epiſcopos, refutan„tes duarum naturarum vocabulum", &c. Hoc igitur fragmentum Eutyches unà cum ſuæ appellationis libello tranſmiſit Leoni Pontifici, quo ſe demonſtraret non recedere à fide & doctrina Romanæ Eccleſiæ. Fragmenti contextus eſt:

Miror

Miror audiens quoſdam confitentes quidem in Carne Dominum noſtrum, incurrentes verò diviſionē malè à Paulianiſtis introductam. Illi enim Paulum Samoſatenum ſequentes, alium quidem intelligunt eum, qui ex cœlo deſcendit, Deum confitētes; alium verò terrenum hominem eſſe dicunt. Et illum quidem infabricabilem. Hunc Dominum, alium ſervum. Impium, ſeu venerentur eum, quem ſervum appellant & fabricatum, ſeu non colant eum, qui nos Sanguine ſuo redemit. Hi verò, qui Deum deſcendiſſe de cœlo confitentur, & Carnem factum ex Virgine, & unum eſſe cum Carne, fruſtra conturbantur, excedentes in verba impietatis illorum. Dicunt enim & ipſi, ſicut audio, duas naturas. *Ad quod S. Ioannes evidenter probat unum Dominum noſtrum, cum dicat:* Verbum Caro factum eſt. *Et Paulus Apoſtolus, cum dicat:* Unus Dominus Jesus-Christus, per quem omnia. *Si enim natus ex Virgine* Jesus *nominatur, & ipſe eſt per quem univerſa facta ſunt, una ſcilicet natura facta eſt, quoniàm & una Perſona, non in duo diviſa, cum nec propria natura corporis eſt, & propria natura Deitas ſit ſecundùm Carnem. Sed ſicut homo una natura eſt, ita & is, qui ad ſimilitudinem hominis eſt factus Chriſtus. Quod ſi non agnoſcunt id, quod per adunationem unum eſt, poſſunt & unum in plura partire, & plurimas dicere naturas: Quoniàm multiplex corpus, quod ex oſſibus, nervis, & venis, carne & cute, ſanguine & ſpiritu conſtet, quæ omnia diverſa quidem interſe ſunt, una tamen eſt eorum natura. Vnde & Deitatis naturacum corpore unum eſt. Et hæc in duas naturas dividitur?*

Nec enim poterat totum filius hominis appellari, qui descendisset de cœlis, & rursùm Filius Dei, qui natus ex femina est, si duarum naturarum caperet divisionem, sed id quidem quod descendisset de cœlis vocaretur Filius hominis, non Filius Dei. Et hoc Paulianæ divisionis est. Nos autem Divinæ Scripturæ docent tanquàm de uno Domino nostro sentire, & cum descendisset de cœlis, & cum in terra natus est. Qui igitur sic sentiunt, non excedunt ab inconsona contraria sentientibus, ut cum mente Divinis Præceptis consentiant, sermonibus discrepent. Necesse est enim eos, cum duas naturas intelligant, alteram colere, alteram non adorare: Et in Divinam quidem baptizari, in humanam verò non baptizari Si autem in mortem baptizamur Domini, unam profitemur naturam, & impassionabilis Deitatis, & passionabilis Carnis, ut per hoc sit Baptisma nostrum & in Deum, & in mortem Domini perceptum. Nec enim veremur Calumniatores, qui dividunt in duas Personas Dominum. Nec cum nos unitatem Evangelicam atq; Apostolicam prædicemus, lacerent nos tamquàm dicentes Carnem esse cœlestem: Cum nos è contra Divinas Scripturas legamus dicentes Filium esse non ex cœlo. Nec enim cum dicimus Filium Dei creatum ex muliere, possumus reprehendi tanquàm Verbum ex terra dicentes, & non ex cœlo. Dicimus enim utrumquè: Et ex cœlo totum propter Deitatem, & ex muliere totum propter Carnem, ignorantes divisionem unius Personæ.

An hæc sit integra epistola, ignoro. Interim grande hoc fragmentum huc usquè latuit. Apud Leontium Byzantinum habuimus dumtaxat pauca ipsius verba.

Palmare

Palmare Eutychetis Dogma volebat Christum Dominum esse non unicam solummodò Personam, sed & unicam compositam naturam. Et ipsam in adducta Julii epistola censebat esse fundatissimam. Et in hoc sui authoris sensu Eutychiani omnes dudùm pertinacissimè naufragârunt. Porrò de hac epistola Gennadius, Massilienſis Ecclesiæ Presbyter, ab isto errore plenè immunis, in Illustrium virorum Catalogo scripsit: "Julius urbis Romæ Episcopus scripsit ad Dionysium Cap. 2. »quemdam de Incarnatione Domini epistolam unam, quæ illo quidem tempore utilis visa est adversùm eos, qui ità duas per incarnationem asserebant in Christo personas, sicut & naturas; nunc autem pernicioſa probatur. Fomentum enim est Eutychianæ ac Timotheanæ impietatis". Affirmat epistolam esse reverà Julii Pontificis. Quod ejus Judicium à quibusdam gravissimè reprehenditur. Aliis tamen videtur scripsisse ex sensu plurium tunc in Gallicana Ecclesia. Quidquid sit, certum est labi ac deviare.

Etenim in primo ad Imperatorem Justinianum libro Facundus Hermianensis Episcopus duas in Christo Domino fuisse naturas, & ipsas in unam non coiisse, nec coire potuisse, sed duas semper permansisse, vario SS. Patrum testimonio demonstrat, & rectè prosequitur: "Quid autem Eutychianos contra hæc evidentissima Patrum Cap. 5. »testimonia juvare poterit, quod in vanissimi sui assertionem erroris »dicunt Julium Romanum Episcopum nescio ubi rescripsisse, quod »una sit Christi natura? Cum in S. Ephesina Synodo hoc solùm ipsius »B. Julii contra Nestorium recitatum fuerit ex epistola ad Prosdo»cium". Adducit laudatum ab Ephesina Synodo testimonium, & pergit: "Non aliud præter hanc ad Prosdocium epistolam ex Dictis Julii »in illa Synodo prolatum est, si qua forsitan alia scripsit, neque ex »hac epistola aliquid ampliùs. Cur igitur non illud potiùs, quod de »una Christi natura isti circumferunt tanquàm ab ipso B. Julio scriptum, vel quæquè similia, quæ scripsisse autumant alios venerabiles Patres, in Synodo recitata sunt contra Nestorium? Nam ipsa magis ejus dogmati contraria viderentur. Quid enim jam controversiæ »remansisset, quod una esset illius Dei-Hominis subsistentia sive Persona, si probarentur Patres, quod etiam unam prædicaverint ejus »esse naturam? Igitur ut omnis auferatur quæstio, si non posteà epi»stola illa confecta est, aut B. Julii eam non esse, sicut magis credendum est, Synodus judicavit, aut etiam si ejus esse credidit, »quod ego non dico, ut alia magis, quàm ipsam ejusdem S. Julii

„contra Neſtorium proferret, non ex eo quod incautè dictum eſt, „contrarium errorem judicavit eſſe vincendum".

Eutycheti ac omnibus Eutychianiſtis familiariſſimum & conſtantiſſimum fuit proclamare ad Nicænum Symbolum, & Acta Epheſini Concilii. Porrò hoc Concilium inter alia Patrum teſtimonia, ex quibus Neſtorianam revicit perfidiam, adduxit Julii Romani Pontificis epiſtolam ad Docimum, ſive Proſdocium: Ex inde Errones iſti concluſerunt omnia ejuſdem Pontificis Scripta eſſe probata per iſtam Synodum, ideòque & ejus epiſtolam ad neſcio quem Dionyſium. Et ipſam plenis buccis & buccinis ubiquè prædicârunt. Magnus Leo ad ſibi tranſmiſſum ipſius ab Eutychete fragmentum videtur tacuiſſe. In ejus epiſtolis nulla eſt ipſius memoria. Et hinc apud Errones increvit epiſtolæ fides atque authoritas. Quare eorum clamoribus fatigati Doctores Orthodoxi cœperunt rem diſquirere. Et Facundus dicit varia. Primò dubitat, an epiſtola non ſit conficta poſt Epheſinum Concilium. Cenſet ipſam, utpotè validiſſimè peremptoriam Neſtoriani dogmatis, ſi anteà exſtitiſſet, & reverà fuiſſet Julii, à Synodo non fuiſſe prætermittendam. Secundò aſſerit ipſam, licèt forſitan ſit Julii, non ſine rationibus fuiſſe prætermiſſam à Synodo, & productam ſolam epiſtolam ad Docimum. Quia nempe non expediit per verbum â Julio incautè prolatum impugnari ac everti Neſtorianam blaſphemiam. Pelagianis quædam S. Joannis Chryſoſtomi verba adversùs originale peccatum objectantibus S. Auguſtinus repoſuit: "Vobis necdùm litigantibus Patres ſecuriùs loquebantur". Hoc ipſum Facundus affirmat de Julio Pontifice, ſcribente ante lites Eutychianas. Rectè adiungit incautum Pontificis verbum non fuiſſe congruum fundamentum, cui Oecumenica Synodus ſuam definitionem ſuperſtrueret. Tertiò aſſerit magis credendum, quod epiſtola non ſit Julii, ſed neſcio cujus ſub ejus nomine figmentum. Etiam ſe ignorare fatetur, quid Epheſina Synodus de ipſa cenſuerit. Ad hæc verba, "Si ejus eſſe credidit", adjungit: "Quod ego non dico". Igitur Facundus epiſtolam credidit eſſe fictam, aut ſanè incautam.

Ejuſdem ferè ſententiæ in ſuis apud Photii Bibliothecam libris fuit
Lib. 230. S. Eulogius Patriarcha Alexandrinus: "Sed enim teſtimonium, quod „Eutychiana hæreſis adfert ex epiſtola Julii Romani ad Dionyſium, „haud dubiè non eſt genuinum. Etenim S. Cyrillus in Synodo Epheſina „epiſtolã ad Docimum adducẽs, ejus uſum non dignatus eſt in memo„riam hujus venire". Infra tamen ſuam aſſertionem modificat: "Si verò quis

„quis contendat Juliũ in Chriſto unicã naturam dicere, primùm quidẽ „nunquàm clarum, ſi genuinus hic ſermo. Secundò par eſt cognoſcere, „ut poſterius Iulio apud Romanos nomen naturæ & Hypoſtaſios ſtu„diosè indicavit, & fruſta hæretica zizania ſemen ibidem ſtudent ſuffo„care. Injudicatis enim vocibus manentibus, non obviam ivit impietas, „potiùs valdè conſequens pro hypoſtaſios voce naturæ uti. Sed illud „de Iulio licet dicere". Eſt obſcura tranſlatio. Eulogius affirmat duo. Primò, quod epiſtola ſit ambiguorum natalium, proindeque ex ipſa nihil poſſit definiri. Secundò, ſi legitima ſit, quod Iulio evenerit iſtud ipſum, quod poſtmodò evenit aliis Latinis circa quæſtionem de vocibus "Uſia" & "Hypoſtaſis". Et Latini & Græci concordabant in ſenſu, verùm Latini propter ſuæ linguæ inopiam ceſpitabant circa ſyllabas. Rei ſeriem exponit in funebri Elogio magni Athanaſii S. Gregorius Nazianzenus, & in variis literis S. Hieronymus. Iſtud emplaſtrum Græci appoſuerunt multis vulneribus. Nam Acacius Berrheenſis Epiſcopus ipſo ſtuduit purgare & ſanare etiam Neſtorium. Ita habes in ejus ad S. Cyrillum literis, exſtantibus in prima parte Epheſini Concilii. Ipſum ergò Eulogius apponere conatur etiam prætenſæ epiſtolæ S. Iulii. Cenſet ipſam, ſi verè ſit Iulii, recta ſenſiſſe, ſed non fuiſſe uſam aptis vocabulis. Ejuſdem mentis in ſua ad Eutychianos Orientis Monachos oratione fuit S. Ephremius Patriarcha Antiochenus. Affirmat Iulium, dum unam naturam ſcripſit, ſcripſiſſe contra Paulum Samoſatenſem, ex aliis ejus Scriptis demonſtrat Lib. 229. recta ſenſiſſe, & concludit: "Quibus perſpicuè patet, quomodò S. „Iulius duas naturas fateatur. Nam naturam prædictis verbis pro hy„poſtaſi accepit". Orationis compendium exſtat in præfata Bibliotheca Photii. Verùm infrà ex Leontio Byzantino audiemus originalem epiſtolæ textum non eſſe Latinum, ſed Græcum, ideoq; nequaquam à Julio. Etenim Romani olim Pontifices ad Græcos nunquàm ſcripſerunt Græcè, ſed ſemper Latinè. Immò ſuas Latinas literas nec Romæ permiſerunt transferri in Græcum: Conſtanter voluerũt id fieri ab ipſis Græcis. Hinc S. Ephremius, affirmans Iulium vocem "Natura" accepiſſe pro hypoſtaſi, caret fundamento. Hoc enim fecerunt quidam Græcorum Patres, nemo unquàm Latinus.

Hinc plura in Conſtantinopolitana Orthodoxorum & Eutychianorum Epiſcoporum coram Imperatore Iuſtiniano habita collatione dixit Hypatius Epheſiorum Epiſcopus, de quo omnes iſthic Catholici Collegæ: "Reverendiſſimus Archi-Epiſcopus Hypatius os noſtrũ

„factus est". Eutychianis igitur inter unius naturæ Assertores etiam Iulium Pontificem in præfata epistola adducentibus Hypatius respondit: "In tantum falsæ sunt epistolæ sive testificationes illæ quas dicitis, „ut neque unam ex illis B. Cyrillus voluerit recordari". Affirmat quod S. Cyrillus ad probandos & firmandos hos suos articulos, "Sacra Virgo „est Dei-Para, Deus est carne passus", Iulii ad Docimum literas adduxerit in Ephesina Synodo, & adjungit: "Si ergò Cyrillus sciebat de una „natura quemquàm ex his dixisse, illic maximè proferre habuit, ubi „tantum erat & tale universale Concilium. Si autem illic non sunt „prolatæ, quemadmodùm nunc à vobis proferantur, satis admi„ror". Affirmat unicas Julii ad Decimum datas, & apud Ephesum lectas ac probatas literas esse veras, quasvis alias esse spurias: Confictas aut falsatas ab Apollinaristis.

Leontius Scholasticus Byzantinus scripsit singularem librum "in „eos, qui proferunt nobis quædam Apollinarii, falso inscripta nomine SS. Patrum", & ipsi dat hoc exordium: "Quidam ex Hæresi „Apollinarii, vel Eutychis, vel Dioscori, cum vellent suam hære„sim confirmare, quasdam Apollinarii orationes Gregorio Thauma„turgo, aut Athanasio, aut Julio inscripserunt, ut simpliciores fal„lerent, quod quidem perfecerunt. Authoritate enim hujusmodi „Personarum fide digna multos Ecclesiæ Catholicæ capere potuerunt. „Et apud multos ex rectè credentibus reperire poteris librum Apol„linarii, cui titulus", Fides particularis, "inscriptum Gregorio, „& quasdam ejus epistolas inscriptas Iulio, & alias ejus de Incarna„tione orationes vel expositiones Athanasio inscriptas". Adducit varia similia, in quibus sunt & hæc: "Domini Apollinarii ex epistola „ad Dionysium, cujus principium est", Mihi argumentum amicitiæ, &c. "Ex alia epistola ad eundem, cujus principium": Admiror, &c. Et rursùs ex eadem epistola". Hæc posterior est ista, cujus fragmentum Eutyches transmisit Magno Leoni. Et post plura Leontius pergit: "Sufficiunt hæc eis, qui non sunt nimiùm rudes & tardi, ad ostenden„dum Apollinarii esse epistolas, quæ nomine Iulii feruntur, præter „eas epistolas Apollinarii, de quibus Athanasius, & historici memine„runt. Discipuli enim Apollinarii antiquiores sunt omnibus, qui his „usi sunt, quas, ut verisimile est, qui à Iulio per schisma discesse„runt, inscripsêre. Nequè solum hoc, sed sunt ex Orthodoxis, qui „inscriptione decepti rectas eas esse intelligere & dicere perseverabant, „propter Personæ authoritatem fide dignam. Alioquin magis omnium Orthodo-

„Orthodoxorum est agnoscere illos sermones esse proprii Doctoris. „Ne autem ex solo testimonio Discipulorum sermones ipsius Apol„linarii agnoscamus, quamvis aliqui eos Julio, quamvis Gregorio, „quamvis falsò inscribant Athanasio, sed etiam ex eodem genere „sermonis & stylo, age præter authoritates, quas Discipuli ejus pro„tulerunt, integros & totos ejus sermones in medium producamus, „ut qui studio veritatis cognoscendæ legerint, certissimum habeant „hæc & illa falsò inscripta esse eadem". Assertionem suam firmat tribus argumentis. Primum est, quod licèt ex Apollinarii Discipulis aliqui epistolas istas adscribant Iulio, alii tamen profiteantur esse Apollinarii. Et adducit horum Discipulorum testimonia. Secundum argumentum est idem istarum epistolarum stylus cum reliquis Scriptis Apollinarii. Tertium est Codex continens omnia Apollinarii Scripta, in quo & istæ epistolæ. Et tandem concludit: Arbitror eum, „qui non fuerit nimis contentiosus, non posse his cum ratione ad„versari & contradicere, quin potiùs futurum esse, ut continuò, „& ut ita dicam, non violenter veritati assentiatur, & omnibus „suffragiis fateatur Apollinarii esse epistolas vel sermones de Incarna„tione, quæ Iulii, & Gregorii, & Athanasii falsò esse feruntur".

Eadem Leontius, & quidem cum aliquo augmento, tradit in libro de Sectis: "Eutychiani adferunt aliud quoque Dictum, velut à „B. Iulio profectum, quod existat in epistola scripta ad Dionysium „Corinthi Episcopum, cujus initium est"; Miror de quibusdam audiens. "Estque dictum hujusmodi": Necesse est eos, cum duas naturas dicunt, unam, adorare, alteram non adorare. Ac in Divinam quidem baptizari, & in humanam non baptizari. "Aliaque plura isthæc epistola continet. Sed nos argumentis pluribus convinci„mus non illam epistolam esse B. illius Julii, sed Apollinaris. Pri„mùm ex eo quod si quis eam subtiliter consideret, nihil Juliano „dignum nomine habeat. Quin & septem illæ epistolæ, quas ejus esse „dicunt, Apollinaris sunt". Probat hæc pluribus argumentis, & Prosequitur: "Prætereà de hoc quoquè epistola non B. Julii, sed „Apollinaris esse redarguitur, quod Nyssenus ille Gregorius in ope„re contrà Apollinarim apertè multa recitet, quæ hâc epistolâ con„tinentur, eaque tanquàm prava refutet". Quod argumentum est Penitùs irrefragabile ac peremptorium. Leontius concludit: "Potest „& aliundè convinci quod epistola B. Julii non sit". Est longè verissimum.

DISSER-

DISSERTATIO QVINTA DE ROMANA APPELLATIONE THEODORETI, CYRENSIS EPISCOPI.

CAPUT PRIMUM.

An Theodoretus ad solum Papam Leonem, an ad aliam Generalem Synodum appellaverit?

INter degradatos ab Ephesino Latrocinio Episcopos fuit etiam Theodoretus. Degradatus est absens, ac inauditus. Ab Imperatore Theodosio erat ligatus circumscripto intrà suam civitatem exilio, ac vetitus Ephesum accedere. Hinc & ipse statim provocavit ab ista Latrocinali sententia. Et certum ac exploratum est appellâsse ad solum Leonem. Exstat ipsum appellationis instrumentum, lucidum ac manifestum. Laudat Romanæ Sedis Primatum super omnes Ecclesias, prædicat Dogmaticum S. Leonis Tomum, demonstrat se esse ac semper fuisse Orthodoxum, lamentatur se ab Ephesino Latrocinio absentem ac inauditum esse degradatum, & prosequitur ad Pontificem. "Nolite obsecro supEpist. 113. „plices meas preces respuere, nec miseram meam canitiem, post „multos labores contumeliosè tractatam, despicere. Ante omnia ut

„ut à vobis docear oro; an me oporteat in hac injusta depositione „acquiescere, an non? Vestram enim sententiam exspecto. Quod „si in judicatis manere me jusseritis, manebo: Nequè ulli homi„num deinceps molestus ero, sed rectum Dei & Salvatoris nostri „judicium exspectabo. Me quidem, testis est Dominus Deus, „honoris & gloriæ cura non tangit, sed scandali, quod injectum „est. Quia multi è simplicioribus, atquè ii maximè, qui ex di„versis hæresibus emerserunt, Sedem illorum, qui condem„nârunt, attendentes, hæreticos nos esse fortasse existimabunt, „cum dogmatis perfectionem perspicere non possint. Hæc per Re„verendissimos ac Deo Carissimos Presbyteros, Hypatium, Abra„hamium, ac Alipium, Sanctitati vestræ suggessi, quandoqui„dem ne ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula reti„nuerunt". Utiquè vincula, quibus eum Theodosius circumscripserat intra Cyrensem civitatem. Hinc Romam accedere non poterat, propositurus suam appellationem, ac prosecuturus.

Eadem de re scribit ad Renatum Romanæ Ecclesiæ in S. Clementis titulo Presbyterum Cardinalem, ac Magni Leonis in Ephesino Latrocinio Legatum: "Oro Sanctitatem tuam, Sanctissimo ac „Beatissimo Archi-Episcopo persuadeat, ut Apostolica authori„tate utatur, & ad Concilium vestrum advolare præcipiat". Non obstante violento Mandato Imperatoris Theodosii. Ad quod Concilium? Non ad Generale totius Ecclesiæ, nequè ad totius Occidentis Patriarchale, sed ad Synodum solius Romanæ Provinciæ. Hinc Theodoretus prosequitur: "Habet enim Sanctissima illa Se„des Ecclesiarum, quæ in toto Orbe sunt, Principatum multis „nominibus, atquè hoc ante omnia, quod ab hæretica tabe im„munis mansit, nec ullus contraria sentiens in illa sedit, sed Apo„stolicam gratiam integram conservavit. Quæ à vobis fuerint ju„dicata, in his, qualiacumquè ea erunt, judicii vestri æquitati „confidentes, acquiescemus. Et rogamus, ut judicium ex Scriptis „constituatur. Suscipite, quæso, preces meas, & injuriâ oppres„sum ne despicite". Verba sunt lucida: Lucidiora omni Commentario.

Eadem omnia Theodoretus allegat in literis ad Anatolium Patritium, & adjungit: "Magnitudinem tuam obtestor, hanc á Vi„store Augusto gratiam pétat, ut in Occidentem veniam, ibiquè „à Deo Carissimis ac Sanctissimis Episcopis judicer. Et si vel mini-

„mum à fidei regula deflectère videar, dejiciar in medium profun-
„dum maris. Quod si his precibus vestris non cedat, habitare me
„saltem jubeat in Monasterio nostro, quod quidem à Cyrensi
„civitate abest millibus centum & viginti". Supplicat unum è duobus: Aut solvi circumscriptum exilium, licèt non plenè, saltem quoad Romanum accessum, & Romanæ appellationis prosecutionem; aut certè juxtà Imperatoris Gratiani, ab ipso Theodosio confirmatam, de degradatis Episcopis legem, relegari à Cyro ad centum millia: Habitare ac latitare in suæ professionis Monasterio. Supplicat hanc saltem sibi fieri gratiam.

Et non aliqua Synodus, sed solus suæ Sedis authoritate Magnus Leo appellantem Theodoretum exaudivit, ac revestivit. Lucet ex Actis Chalcedonensis Synodi. Etenim in prima statim ejus Actione glorioſissimi Judices edixerunt: 'Ingrediatur & Reverendis-
„simus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia &
„restituit ei Episcopatum SS. Archi-Episcopus Leo". Ad quod Edictum, & præsertim ad ejus vigore subsecutum Theodoreti ingressum facta est inter Episcopos dura contentio. Etenim Ægyptii, Illyriciani, ac Palestini clamaverunt: "Miseremini, fides perit.
„Istum Canones ejiciunt. Hunc foras mittite. Magistrum Nestorii
„foras mittite". At verò Orientales, Pontici, Asiatici, & Thraces clamârunt in contrarium: "Nos in pura charta subscripsimus.
„Cæsi sumus, & ità subscripsimus. Manichæos foras mittite, ini-
„micos Flaviani foras mittite. Adversarios fidei foras mittite". Clamârunt se in Theodoreti, ac aliorum Episcoporum damnationem non consensisse, sed fustibus ad pura in charta subscribendum fuisse compulsos, ideòque damnationem fuisse nullius ponderis. Postulârunt non Theodoretum, sed ejici Eutychianos, utpotè novos Manicæhos. Contentionis radicem aperit in Breviario Libe-
Cap. 12. ratus: "Soluto Ephesino Concilio, & ad suas Sedes reversis Epi-
„scopis, scissio facta est inter eos, qualis anteà nunquàm conti-
„gerat. Ægyptii, Thraces, & Palestini Episcopi Dioscorum se-
„quebantur; Orientales, Pontici, & Asiani, S. memoriæ Fla-
„vianum". Post multam igitur contentionem glorioſi Judices perstiterunt in suo Edicto: "Theodoretus Reverendissimus Episcopus,
„proprium recipiens locum à SS. Episcopo inclytæ urbis Romæ, in
„locum nunc Accusatoris ingressus est. Unde patiamini ea, quæ
„inchoata sunt, finiri, ne aliqua confusio Auditorio fiat. Præjudicium

„dicium enim ex persona Reverendissimi Episcopi Theodoreti nul-
„li generabitur: Reservata videlicèt post hæc omni accusatione,
„& vobis & illi, & quæ invicèm exercere volueritis. Quia rectam
„tenet fidem". Affirmant illum non ex plenà causæ retractatione fuisse à Magno Leone integrè reparatum, sed summariâ cognitione dumtaxàt revestitum: Retractatorium examen ac definitivum judicium esse à Pontifice remissa ad Synodum, & suo loco ac tempore explenda. Omnes audiendos. Interim verò parendum esse Decretis Romani Episcopi. Et fuit obeditum. Theodoretus fuit admissus ad Consessum. Et Orientales ejus Collegæ ex cordis abundantia iterùm exclamârunt: "Dignus, Dignus". Quæ voces excitârunt invidiam, novasque contentiones, vel exclamationes in invicem. Quarè glorioſissimi Judices iterùm edixerunt: "Acclamationes istæ Populares nequè Episcopos decent, nequè Partes juvant.
„Patiamini ergò fieri lectionem". Et rursùm: 'Magis acquiescite
„secundùm Deum audientiam fieri, & permittite omnia secundùm
„ordinem recenseri". Et tunc tandem Romano Judicio omnes plenè acquieverunt.

Hoc revestitorium judicium an Leo in suo Presbyterio fecerit, an in aliqua suæ Provinciæ Synodo, non possim demonstrare. Certè fecit in alterutro. Forsitan in Synodo, quâ circumduxit Latrocinii Acta, & quâ revestivit S. Flavianum. Quidquid sit, judicium Rescripto transmisit ad Theodoretum. Et licèt Rescriptum perierit, sui tamen judicii Pontifex meminit in aliis ad Theodoretum literis, jam plenè reparatum per Synodum Chalcedonensem: "Benedictus Deus noster, Epist. 93.
„cujus invincibilis veritas ab omni hæresios macula mundum te, se- Cap. 5.
„cundùm Sedis Apostolicæ judicium, demonstravit. Cui dignam
„retribues pro tot laboribus gratiam, si talem te, qualem probavi-
„mus & probamus, pro universalis Ecclesiæ defensione servaveris.
„Nam quod Deus omnium calumniosorum fallacias solvit, maximam
„Beatissimi Petri curam pro cunctis nobis agnoscimus, qui postquàm
„suæ Sedis judicium in fidei definitione firmavit, nec circà cujusquàm
„vestrum, qui nobiscum pro Catholica fide laborâstis, personam
„quidquàm reprobum videri permisit. Quia nec poterat, Spiritu S.
„judicante, quisquàm ex eis non Victor exire, quorum jam vicerat
„fides". Docet plura. Primò, quod Apostolica Sedes Theodoretum probârit ac judicarit mundum ab omni macula hæresios. Nempè per interlocutoriam sententiam, quâ spoliatum restituit, ac de Episco-

patu revestivit. Secundò, quod Apostolica Sedes ipsum omninò revestiverit. Et quidèm per magnos labores. Nempè ob contradicentium potentiam & contumaciam. Tertiò, quod istud fecerit per judicium. Nempè per interlocutoriam sententiam admittendo ejus appellationem, illi dando suspensivum effectum, ac appellantem, quo armatus in retractatorio judicio congredi posset, in Episcopalis dignitatis locum restituendo. Quartò, quod Chalcedonensis Synodus appellatam Theodoreti causam plenè retractaverit, ac interlocutorium Apostolicæ Sedis judicium confirmaverit, ac traduxerit in definitivum. Quintò, quod laudata Synodus istud fecerit non circa solum Theodoretum, sed etiam circa alios.

Diffinitivam Chalcedonensis Synodi sententiam conceperunt Paschasinus Lilybetanus, Lucentius Esculanus, ac Julianus Coënsis Episcopus, nec non Bonifacius Romanæ Ecclesiæ Presbyter, Legati Magni Leonis, & pronunciârunt hoc tenore: Sanctissimum ac venerabilem Episcopum "Theodoretum Sanctissimus ac Beatissimus uni-
„versæ Ecclesiæ Episcopus urbis Romæ Leo dudùm in communio-
„nem suscepit ità, sicut literæ ab eo ad nostram Humilitatem directæ
„testantur. Si igitur fidem Catholicam, sicut promittit, & secun-
„dùm prædictum B. Episcopum subscriptionem in proprio libello di-
„rexit, & nostræ insuper Humilitati alio dato libello monstravit,
„quoniàm & Nestorium & Eutychen non solùm Scripto, sed & sub
„præsentia totius Consessus ore proprio anathematizavit, hoc judi-
„cio Sanctissima ac Venerandissima Synodus, insuper verò & nostra
„Humilitas reddi ei Ecclesiam propriam definivit". Maximus Antiochiæ Patriarcha suo suffragio addidit: "Dudùm & à principio Reve-
„rendissimum Episcopum Theodoretum novi Catholicum, audiens
„doctrinam ejus in SS. Ecclesia". Antiochena. Illic enim Theodoretus sub tribus successivè Patriarchis, Theodoto, Joanne, ac Domno, frequentissimè fuerat concionatus, & à Maximo, tunc Abbate aut Monacho, auditus. Et Maximi testimonium erat summi ponderis: Semper enim ille fuerat acerrimus Adversarius Nestorianorum. Theodoretus nunquàm dixerat duos filios. Erant consutæ in ipsum calumniæ per Factionem Dioscori ac Eutychetis. Hinc istud Apostolicorum Legatorum judicium singulari suffragio confirmârunt omnes Synodi Primates, & omnes tandem Episcopi exclamârunt: "Hoc justum judicium, hæc justa sententia, hoc Christi judicium.
„His & nos consentimus. Hæc omnes dicimus". Et glorioſissimi Judices

Judices miserunt in executionem: "Theodoretus SS. Episcopus Ec-
„clesiam civitatis Cyri recipiat". Compendio hæc illustrat in Breviario Liberatus Diaconus: "Celebrata est Actio, in qua Theodoretus
„Episcopus Cyri, quem Dioscorus expulerat, Orthodoxus judicatus
„est, & dignus Sede sua".

Apostolicæ Legationis suffragium docet nos varia. Primò, quod S. Leo Theodoretum dudum ante Chalcedonẽsem Synodum recepisset in sui gradus communionem, seu de Episcopatu revestiisset. Forsitan in prima sua post Legatorum ex Ephesino Latrocinio reditum celebrata Synodo. Secundò, quod Leo Chalcedonem ad suos Legatos transmiserit Mandatum ac instructionem, juxtà quæ volebat fieri retractatorium Theodoreti judicium. Tertiò, quod Chalcedonensis Synodus hanc causam non retractaverit, nisi ex Delegatione & Mandato Leonis. Tota enim causæ administratio privativè spectabat ad ipsum. Et ipse eam suo sapientissimo Beneplacito duxit delegandam Chalcedonensi, quod tunc instabat, Concilio. Juxtà Canones Sardicenses. Quartò, quod Theodoretus per omnia obediens processerit secundùm prædictum B. Episcopum. Secundùm Beneplacita & Mandata Magni Leonis. Quintò, quod S. Leo, adeòque & omnis Pontifex sit non solius Romæ Episcopus, sed universæ insuper Ecclesiæ. In antiquis Synodorum Actis Pontifex passim inscribitur "Episcopus Catholicæ Ecclesiæ urbis Romæ". Quidam censent intelligi solam urbis Ecclesiam. Et suo intellectu abutuntur. Quidquid sit, Leo hìc inscribitur & Romanæ urbis Episcopus, & universæ Ecclesiæ. Eadem in Synodo appellatur "Epi-
„scopus universalis". Verùm quod recusaverit invidiæ obnoxium vocabulum, testatur Magnus Gregorius.

Porrò inter alios ab Ephesino Latrocinio degradatos Episcopos, quos ad se appellâsse, à se revestitos, ac à Chalcedonensi Synodo fuisse ex integro reparatos scripsit ad Theodoretum Magnus Leo, fuit Eutychetis Accusator Eusebius Dorylæensis. De ipso idem Pontifex scripsit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Quià novimus, quantum
„piæ sollicitudinis Catholicis Sacerdotibus Mansuetudo vestra digne-
„tur impendere indicandum esse curavimus Fratrem & Co-Episcopũ
„meum Eusebium nobiscum degere, & nostræ communionis esse
„consortem, cujus commendamus Ecclesiam, quam dicitur vastare,
„qui illi injustè assertitus subrogatus". De eodem scripsit ad Anatolium Constantinopolitanum Episcopum: "Illud quoquè Dilectio- Ep 60. c. 4

„nem tuam noſſe volumus, Fratrem & Co-Epiſcopum noſtrum „Euſebium, qui cauſſa fidei multa diſcrimina, laboreſque toleravit, „nobiſcum interim demorari, & in noſtra nunc communione „perſiſtere, cujus Eccleſiam tuâ ſollicitudine volumus eſſe defenſam, „ut nihil eo ablente depereat, nullus ei in aliquo præjudicare præ„ſumat, donec cum literarum noſtrarum ad vos proſecutione per„veniat". Affirmat primò, quod Euſebius Romanam Eccleſiam non ſolummodò appellaverit, ſed etiam perſonaliter acceſſerit. Et quidem per multa pericula ac labores. Utpotè elapſus ex carcere. Secundò, quod Leo ipſum reveſtiêrit, & reveſtitum apud ſe detinuerit. Tertiò, quod ipſius cauſſam voluerit per ſemetipſum retractare, atquè ità glorioſum cum ſuis reparatoriis literis remittere in Orientem. Et Leo iſtud omninò fecit. Etenim Euſebius Chalcedonenſi Synodo adfuit ut plenè Canonicus Epiſcopus, & de retractanda ejus cauſſa nullus factus eſt ſermo, nulla memoria. Quod nempè Pontifex ipſam plenè retractâſſet, ac definiſſet. Quarè hoc ipſum ille potuerat facere circa Theodoretum & Flavianum. Rationes ſapientiſſimo ejus arbitrio aliud perſuaſerunt. Notanda ſunt verba: "Qui illi injuſtè aſſeritur ſubrogatus". „Etenim de degradatis ab Epheſino Latrocinio Epiſcopis ſcribit Liberatus Diaconus: "Ordinatus „eſt pro Flaviano Anatolius Diaconus, pro Domno Maximus, pro „Iba" Edeſſeno "Nonnus, pro Sabiniano" Parrhenſi "Athanaſius, pro „Theodoreto autem & Euſebio nullus ordinatus eſt". Euſebius iſtud neſciens videtur aliud Leoni ex metu ſuggeſſiſſe. Hinc Leo ſcripſit: "Aſſeritur".

Cap. 12.

CAPUT

CAPUT II.

Diſcutiuntur Commenta Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli.

PAſchaſius Queſnellus adducit ſuperiùs laudata S. Leonis ad Theodoretum à Chalcedonenſi Synodo plenè reſtitutum verba, & commentatur: "Quale fuerit illud" Apoſtolicæ Sedis judicium, "à multis id quæſitum hactenùs, inquè „varias itum eſt ſententias. Nonnulli aliquod „vel in Synodo, vel extrà Synodum à ſancto „Leone de reſtitutione Theodoreti Decretum „conditum fuiſſe autumant, poſtquàm ad eum cauſſam ſuam per li„bellum appellationis detuliſſet. Verùm cum de hujuſmodi Decreto „ne apex quidem ullus appareat; ſive in Actis Chalcedonenſibus, „ſive in aliis rerum tunc geſtarum monimentis, tam facilè refellitur, „quàm profertur. Alii eâdem Synodali ac judiciali ſententia Theo„doretum reſtitutum aiunt, quâ Pſeudo-Synodus Epheſina in irri„tum miſſa fuerat: In illo videlicet Epiſcoporum Conventu, quo„rum cinctus agmine Romanus Pontifex apud S. Petrum veniſſe in „occurſum Valentiniani Auguſti, Auguſtarumque legitur in epi„ſtolis ea de re re ſcriptis ad Theodoſium Imperatorem de Actorum „hujus Conciliabuli reſciſſione. Apud me verò certum eſt de Theo„doreti cauſſa nullam interceſſiſſe ſententiam, ſive quæ à ſolo Leo„ne, ſive quæ à Synodo ſit miſſa, ſed illud ſolummodò judicium à Leo„ne commemorari, quod communionis literis continebatur. Dum „enim querelas Theodoreti ultrò ſuſcepit Pontifex, eidemque ſuam „communionem impartivit, conſequens fuit, ut eundem ab omni „hæreſios macula mundum judicaverit, deputaveritquè inter Ad„verſariorum calumnias, quidquid obtruſerant, ut eum velut ſuſ„pectum de fide à Synodo arcerent, vel etiam quaſi de hæreſi convi„ctum deponerent in Synodo".

Errores iterùm varii. Primus eſt, quod de iſto reveſtitorio Theodoreti Decreto nulla ſit mentio in Actis Chalcedonenſibus. Etenim glorioſiſſimorum Judicum ad plenam iſtam Synodum verba

ſunt

Universidad de Deusto Biblioteca

sunt lucida: "Ingrediatur Reverendissimus Episcopus Theodoretus, „ut sit particeps Synodi, quia ei restituit Episcopatum SS. Archi„Episcopus Leo". Et iterùm: "Theodoretus Reverendissimus Epi„scopus proprium recepit locum à SS. Episcopo urbis Romæ". Reverendus Pater Paschasius Quesnellus omninò legit Acta Chalcedonensia: Quarè oportet ipsum, dum superiora scripsit, esse lapsum memoriâ. Ægyptii, Illyriciani, ac Palestini Episcopi, qui Dioscoro apud Ephesum faverant, Chalcedone adversùs Theodoretum ursérunt istud ipsum, quod Sardicæ adversùs S. Athanasium, alioſque Orientales per Julium Pontificem revestitos Episcopos prætendit Eusebiana Factio: Noluerunt ipsum ante expletam totius causſæ retractationem ac definitionem esse Synodi participem. Verùm uti isthic Hosius Cordubensis Episcopus, & Apostolicus Synodi Præses, ità hic gloriosissimi Judices, hauddubiè moti per Legatos Apostolicos, voluerunt deferri plenam reverentiam atque obedientiam revestitoriis Decretis Romani Pontificis. Et utrubiquè obtinuerunt. Et istud Apostolicum Romanæ appellationis & Romani Pontificis Jus Sardicenses Canones stabilierunt. Porrò an S. Leo Theodoretum in sua, quâ Ephesini Latrocinii Acta circumduxit, Romana Synodo, an per singulare Decretum revestiverit, est digna inquisitu quæstio. Ejus resolutio rei præsenti non est necessaria. Quidquid sit, certum ac manifestum est ipsum fuisse revestitum, ideòque Chalcedone admissum ad Synodi participium. Quarè secundus & insignis error est in his verbis: "Apud me certum est de Theodoreti causſa nullam in„tercessisse sententiam, sive quæ à solo Leone, sive quæ à Synodo sit „emissa".

Tertius error est in his verbis: "Sed illud solummodò judicium à „Leone commemorari, quod communionis literis continebatur". Iterùm rem profitetur Reverendus ille Pater, & voces negat. Etenim communionis literæ non sunt aliud, quàm literæ Revestitionis, quæ fieri non potest sine examine & Judicio. Lucet ex Apostolicorum Legatorum suffragio, quo Theodoreti causſam Chalcedone definierunt, ac ipsum plenè reparârunt: "SS. Episcopum Theodo„retum Beatissimus Episcopus Leo in communionem susçepit". Dicunt istud ipsum, quod in prima Actione dixerant glorioſi Judices: "Ei restituit Episcopatum. Etenim magnus Leo non Laicam aut Clericalem, sed Episcopalem ei communionem restituit, quæ est Episcopatus. Loquor rem exploratam apud omnes vel leviter imbutos Ecclesiasticæ Antiquitatis peritiâ. Videri possint antiquæ observationes Gabrielis Alba-Spinæi, Episcopi Aurelianensis. Notanda sunt & hæc Romanorum Legatorum verba: "Sicut literæ ab eo ad no„stram Humilitatem directæ testantur". Laudant literas, quas de Theodoreti revestitione ac reparatione Magnus Leo ad suos Legatos scripserat, ideòque hæ literæ non sunt ex illis, de quibus possit dici: "Tàm facilè refellitur, quàm profertur". Et fabula iterùm sibi ipsi non cohæret. Lucet ex his verbis: Consequens fuit, "ut eundem ab „omni hæresios macula mundum judicaverit". Certè Pontifex judicare non potuit, nisi per judicium.

Paschasius Quesnellus compendio exponit Theodoreti adversitates, ejusque ab Ephesino Latrocinio degradationem, & prosequitur: "Hoc ubi resciyit Theodoretus, doluit ipse vicem suam, quidque „caperet consilii in tanta rerum perturbatione apud se cogitans, cir„cumspicienſque omnes Orientalis Ecclesiæ Episcopos, aut etiam „sæculi Potestates, neminem invenit quem adire, vel cui suas que„relas deferre posset. Chrysaphius enim, cujus consilio agebatur „Imperator, Eutychis Patrocinium palàm & publicè susceperat. „Augustus ipse hæreticorum arte delusus Pseudo-Synodi sententiam „authoritate sua tuebatur. Dioscorus totius illius tempestatis erat „author, & artifex præcipuus. Domnus similem cum Theodoreto „depositionis sententiam exceperat. Constantinopolitanus Episco„pus per Eutychianorum scelus & immanitatem supremum diem „objerat. Quid restabat Theodoreto agendum, Orientalibus penè „omnibus vel furentibus, vel oppressis, vel ne hiscere quidem „audentibus, nisi ut ad Occidentales sese converteret, eorumque „fidem ac Religionem sollicitaret? Dedit igitur literas ad Leo„nem, tanquàm Occidentalium Patriarcham, omnium Episco„porum Caput, ac communem totius Ecclesiæ Patrem. Ejus, „omniumque pariter Occidentis Episcoporum opem implorans". Et adjungit verba Liberati Diaconi: "Theodoretus Episcopus Papæ „suggessit, quanta mala pertulerit ex insidiis Dioscori, rogans ut „celeriùs tali causſæ subveniretur per alium Conventum Episco„rum". Ex ipsis, quoniàm Romanæ appellationis non meminerunt, concludit Theodoretum non ad solum Pontificem, sed ad Generalem Synodum provocâsse.

Respondeo Theodoretum ab inflicta degradationis injuria nec per Dioscorum, nec per Domnum, nec per Flavianum, nec per ul-

lum Orientalem Episcopum, nec item per imperii Potestates, sed juvari potuisse per solam Romanam Ecclesiam. Quis unquàm Patriarcha damnatum à Generali Synodo Episcopum revestivit, aut reparavit? Adducatur authenticum exemplum. Et ista omnia Theodoretus optimé noverat. Etenim de S. Pontifice Julio, S. Athanasii appellationem admittente, ac ipsum revestiente, scripsit in Ecclesiastica Historia: "Julius Ecclesiasticam sequens regulam, & ipsos Ro„mam venire jussit, & Divino Athanasio ad judicium diem dixit". Ex eadem Regula Theodoretus, dum solo circumscripto per Principem exilio ligabatur, perfugium fecit ad omnes Imperii Ministros, & notos & ignotos; at verò ubi accepit Synodale degradationis vinculum, ad solam confugit Romanam Ecclesiam. Quidquid ad alios scripsit, scripsit eo fine, ut Romam permitteretur accedere. Nempè claves, quibus Synodalia possint solvi vincula, Christus Dominus posuit in ista sola Cathedra. Porrò Liberatus Diaconus adductis per Paschasium Quesnellum verbis adjungit: "Ne hæretica Eutyche„tis dogmata permanerent à Dioscoro confirmata". Horum nihil Theodoretus habet in illa, quæ nobis supereſt, ad Leonem epistola. Proinde plures scripsit ad Pontificem literas. Per alias suam appellationem ab ipso solo, per alias supplicavit fidei caussam retractari ab alia Synodo. Dedit prudentissimum consilium. Hinc Liberatus prosequitur: "Fortissimus Leo, audiens Legatorum suorum sug„gestionem, & Theodoreti querelas suscipiens, literis suis Theo„dosium Imperatorem & Pulcheriam Augustam petit, ut fieret intra „Italiam Generale Concilium, & aboleretur error fidei per violen„tiam Dioscori factus. Valentinianum autem Imperatorem, & „Eudoxiam uxorem deprecatus est, ut Imperatorem Theodosium „hortarentur aliam fieri Synodum ad retractanda illa, quæ à Dios„coro malè acta & perpetrata fuerant in damnatione Flaviani Episcopi, „& Orthodoxorum depositione". Rogavit fieri Synodum non ad Flavianum ac alios degradatos Episcopos revestiendos, sed ad ipsorum caussam retractandam, & præsertim ad abolendum errorem fidei. Rogavit motus à Legatorum suggestione, & Theodoreti querimoniis. At verò Legatorum suggestionem audivit in sua Romana Synodo: Proinde isthìc audivisse videtur etiam Theodoreti querimonias, ac ipsum revestisse.

Paschasius Quesnellus pergit: "Sed ipsum Theodoretum audia„mus, ità Leonem nostrum pro se alloquentem". Ego autem, inquit

"inquit", Apostolicæ vestræ Sedis exspecto sententiam, & supplico & obsecrò vestram Sanctitatem, ut mihi invocanti justum vestrum & rectum judicium opem ferat, & jubeat ad vos venire, & ostendere meam doctrinam vestigia Apostolica sequentem. "Quibus verbis „duo mihi postulare videtur Theodoretus. Primùm quidem ex S. „Leonis sententia & consilio, tanquàm Prudentissimi, Piissimique „Præsulis, doceri cupit, an judicio Dioscori ipsum stare satius sit „pro Ecclesiæ pace, quàm aliarum Synodorum Tribunal pulsare, „quod quidem novarum fortè turbarum occasio esse poterat. Et hic „quidem est primorum verborum sensus": Apostolicæ vestræ Sedis exspecto sententiam. "Quam interpretationem non ex nostro, sed „ex ipsius Theodoreti natam ingenio verba sequentia comprobant". Nempè hæc verba: "Ante omnia autem rogo, ut sciam à vobis, an „in injusta hac depositione me oporteat acquiescere, an non. Ve„stram enim exspecto sententiam. Et si judicatis me stare jusseritis, „stabo; nec ulli deinceps homini molestiam exhibebo, sed quod „flecti non potest, Dei & Salvatoris nostri judicium exspectabo". Respondeo hæc verba, "Apostolicæ vestræ Sedis exspecto senten„tiam", exponi ab immediatè sequentibus: "Supplico & obsecro „vestram Sanctitatem, ut mihi invocanti justum vestrum & rectum „Judicium opem ferat". Palàm expostulat non consiliarem, sed Judicialem sententiam. Hinc adjungit: "Et jubeat ad vos venire, & „ostendere meam doctrinam vestigia Apostolica sequentem". Ostendere in retractatorio Judicio. Proinde Theodoretus toto contextu supplicat è duobus unum: Aut caussam suam judicialiter retractari, aut certè se, si aliud videatur, Paternè doceri, quò possit se recipere ad suæ Professionis Monasterium, atquè illìc in silentio exspectare sententiam supremi Judicis. Hiscè etiam Paternis Monitis spondet acquiescere, & deinceps non cogitare de humano auxilio. Quod ad suæ Professionis Cœnobium redire cogitârit, demonstrant ejus literæ ad Anatolium Patritium. Hic est verus literarum sensus.

Paschasius Quesnellus pergit in suo istius epistolæ Commentario: "Alterum quod sciscitatur Theodoretus, hoc est, ut si judicaret S. „Leo standum non esse Dioscori sententiæ, aliud Concilium in „Occidente Apostolicâ authoritate haberetur, ad quod ipse convolare „posset, ab injusta sententia absolvendus. Is est superiùs descriptorum „verborum sensus". Nempè horum verborum: "Obsecro vestram „Sanctitatem, ut mihi invocanti justum vestrum & rectum Judicium

„opem ferat, & jubeat ad vos accurrere". Hunc ſenſum affirmat perſpicuè elici ex literis ad Renatum Presbyterum Romanæ Eccleſiæ: "Tuam oro Sanctitatem, ut perſuadeas SS. Archi-Epiſcopo, ut „Apoſtolica utatur authoritate, & præcipiat ad veſtrum convolare „Concilium". Et ex epiſtola ad Anatolium Patritium: "Hanc gra„tiam ab Imperatore obtineas, ut ad Occidentem accedam, & ab „illis SS. Epiſcopis judicer". Reſpondeo in datis ad Pontificem literis „nullam penitùs fieri memoriam Synodi. Theodoretus invocat juſtum & rectum Judicium ſolius Leonis. Utiquè ſuæ appellationis retractatorium. Et ad ipſum ſubeundum ſupplicat evocari ad urbem. Supplicat ſolvi à Regio circumſcripti exilii vinculo. Et ut ad iſtam ſolutionem Pontifex utatur Apoſtolica authoritate. Ex quo palam diſcimus Papalem authoritatem etiam tunc omnibus iſtiuſmodi Regiis in Epiſcoporum perſonas & cauſſas violētiis prævaluiſſe. Attamen fateor has Theodoreti literas cum aliis ad Renatum Presbyterum & Anatolium Patritium datis nullatenùs pugnare. Etenim non qualecumquè, ſed Romano Presbytero ſcribens laudat "Veſtrum Concilium". Et in literis ad Anatolium rogat ab illius Epiſcopis judicari. Palàm laudat Concilium Romanæ Provinciæ, in quo Pontifex conſuevit iſtiuſmodi cauſſas retractare. Pontifex iſthìc eſt omnia. Hinc ad Chalcedonenſem Synodum & glorioſiſſimi Judices, & Apoſtolici Legati dixerunt Theodoreto eſſe à ſolo Leone redditum Epiſcopatum, ac Epiſcopalem communionem.

Paſchaſius Queſnellus pergit in ſuo Commentario: "Sive autem „Concilium iſtud, quod adire optat Theodoretus, ex ſolis Italici „Tractus Epiſcopis componi velit, ſive ex omnibus Occidentalium „partium Præſulibus, perinde eſt mihi. Etſi enim illorum ſolummodò „Epiſcoporum Concilium poſtulatum eſſe conceſſerim, quibus ex „proximis Provinciis ad Romanum Pontificem concurrere ſolemne „erat, non eſſet ſententiæ noſtræ adverſum. Quoniàm manifeſtum „eſt tale Concilium à Theodoreto non ex juris neceſſitate eſſe poſtu„latum, ſed ex ipſius litigantis arbitrio, cui liberum fuit juxtà Ec„cleſiæ Africanæ morem, & Carthaginenſis Concilii Decretum, „judicium ſibi deligere apud Occidentalium Epiſcoporum Synodum, „ea lege ut quæcumquè à delectis ſponte propria Judicibus emitte„retur ſententia, ei ſeſe irretractabiliter ſubmitteret. Ex ſpontaneo „igitur delectu, non ex neceſſitate Romani Pontificis Synodum „convenìſſe dicendus erit Theodoretus, ſi ad eam ſolam provocavit.

„Si enim ad hoc Jure teneretur, ut quid verebatur, ne preces ſuæ à „Pontifice non admitterentur, nec ſuum effectum recurſus ſortire„tur? Cur Renati Presbyteri gratiam captat, ut ipſo agente, ac „ſuadente ad Concilium Occidentis convolare ipſi permitteretur? „Cur hortatur Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconum, ut S. Leonis ze„lum accendat? Quam deniquè ob cauſſam ſe ipſius judicio, quale„cumquè eſſet, aſſenſurum atquè adhæſurum ſpondet? Talem enim „ſponſionem nemo eſt, qui non rideat, ſi de Judice agatur, quem adi„re, & cui obtemperare neceſſitas fuerit. Tunc enim, velit nolit is „qui appellat, nec licet ei judicium declinare, nec ſententiæ obedien„tiam detrectare. Non incongruè autem talis ſponſio permittitur, „cum judicium à delectis ipſius litigantis arbitrio Judicibus poſtula„tur, ne iſti judicandi onus à ſe removerent. Quamquàm hæc dicimus „de Romana Synodo, probabilius tamen exiſtimamus de univerſaliori „Occidentis Concilio cogitâſſe Theodoretum, cum abſolutè ad Oc„cidentem accedere, & ab Occidentis Epiſcopis judicari exoptet".

Reverendus ille Pater renovat & confirmat ſuam doctrinam, quâ ſuprà dixit Orientalem Eccleſiam iſto tempore non pependiſſe ab ore Occidentalis, ideòque illius judicia ad hujus retractatorium Tribunal non potuiſſe devocari, niſi dum "ultrò deferrentur". Cùm Euſebiana Factione & ejus Philippo-Politano Conventiculo palàm lacerat unitatem Catholicæ Eccleſiæ. Etenim membra ab invicem independentia non poſſint unum corpus componere. Requiritur unum caput, quod communi influxu omnia membra uniat. Et ut errori fucum addat, fingit Orientalem Eccleſiam vixiſſe juxtà Canones Africanos. Quin & ipſis abuſus evertit ſua nugamenta. Etenim Africani Epiſcopi nequibant ſuarum cauſſarum Judices deligere extra Diœceſim, & forſitan nec extra Provinciam. Præterea electio debebat ex mutuo conſenſu fieri. At verò Theodoretus nec intra Orientalem Diœceſim, immò nec intra omnem Orientalem Eccleſiam, nec item de Epheſini, cum quo contendebat, Latrocinii conſenſu elegit, ideòque nulla hìc eſt ſpecies electi judicii. Eligendi Leonis fundamentum non eſt quærendum per conjecturas. Ipſum lucidiſſimis verbis Theodoretus edicit in ſuis ad Leonem literis, quæ videntur eſſe ipſum appellationis inſtrumentum: "Si Paulus Præco veri„tatis, tuba Spiritus ſancti, ad Magnum Petrum ſe contulit, ut iis „qui Antiochiæ de legali converſatione ambigebant, explicationem „ab illo referret, multò magis nos humiles & puſilli ad Apoſtolicam

„Sedem veſtram accurrimus, ut Eccleſiarum remedia à vobis acci-
„piamus. Vobis enim Primas in omnibus tenere convenit. Multis
„ſiquidem Prærogativis ornatur Sedes veſtra. Etenim alias urbes
„ornat vel magnitudo, vel pulchritudo, vel habitatorum frequen-
„tia. Nonnullas etiam quæ his carent, ſpiritualia quædam dona il-
„luſtrant. Veſtræ verò bonorum affluentiam omnium largitor dedit".
Loquitur cum S. Bonifacio Pontifice, ſcribente Nicænam Synodum
nihil fuiſſe auſam conſtituere ſupra S. Petri Cathedram, quoniàm
ſciebat ipſi à Domino conceſſa eſſe omnia. An Theodoretus epiſto-
lam viderit, ignoro: Interim eodem modo loquitur. Hunc Pri-
Epiſt. 116. matum variis encomiis illuſtrat, & diſertis verbis exprimit in epiſtola
ad Renatum Presbyterum: "Habet SS. illa Sedes Eccleſiarum, quæ
„in toto Orbe ſunt, Principatum multis nominibus. Atquè hoc
„ante omnia, quod ab hæretica tabe immunis manſit, nec ullus
„contraria ſentiens in illa ſedit, ſed Apoſtolicam gratiam integram
„conſervavit". Affirmat nobiliorem Romani Primatus portionem
eſſe plenam ac perpetuam in dirimendis fidei controverſiis infallibili-
tatem. Proinde appellandi Leonis fundamentum non fuit libera
Theodoreti electio, ſed ſuprema Romanæ Eccleſiæ authoritas, in
qua ſemper viguit Apoſtolicæ Sedis Principatus. Senſa ſua abundè
expoſuit in Eccleſiaſtica Hiſtoria, enarrans Romanam appellatio-
nem S. Athanaſii, & aliorum Orientalium Epiſcoporum.

Quæ Paſchaſius Queſnellus adducit pro ſuis commentis, ſunt
nugamenta. Primum eſt in his verbis: "Si ad hoc Jure teneretur,
„ut quid verebatur, ne preces ſuæ à Pontifice non admitterentur?
„&c". Reſpondeo Theodoretum Jure non fuiſſe obligatum ad
appellandum: Poterat enim juri ſuo cedere, & dare locum La-
trocinalibus furoribus Dioſcori. Attamen dum appellare voluit,
non potuit niſi ad Apoſtolicam Sedem, aut ad Generalem Syno-
dum. Verùm hæc erat remotiſſima. Etenim Latrocinalia Acta
Imperator Theodoſius pleno impetu ſuſtinebat, & forſitan tunc
confirmaverat. Nullis precibus aut rationibus ſe permittebat ab
iſta iniquitate dimoveri. Lucet ex ejus Reſcriptis ad Imperato-
rem Valentinianum, ad Gallam Placidiam, & ad alios. Hinc
prudentiſſimè Theodoretus ſe convertit ad Sedem Apoſtolicam.
Et quò ejus appellatio admitteretur, rectiſſimè adjunxit preces
apud Pontificem, & varios Interceſſores. Quod nempè ejus cauſſa
eſſet ſuſpecta atquè difficilis. Erat non ſolummodò degradatus ab
Epheſi-

Epheſino Latrocinio, ſed inſuper per ſevera, & Latrocinio an-
teriora Imperatoris Decreta ligatus intra propriam civitatem: Suſ-
pectus & de Neſtoriana hæreſi, & de multa turbulentia. Et
ſuſpicio non erat temeraria. Ei Theodoretus fundamenta ac fo-
menta dederat per variam petulantiam in S. Cyrilli non ſola Capi-
tula, ſed inſuper perſonam. Etiam poſt initam Eccleſiarum
pacem, & poſt S. Cyrilli mortem. Accedebant ejus impetus pro
libris Diodori ac Theodori, quos conſtabat Neſtorio fuiſſe fon-
tes perfidiæ. Quarè meritò timebat ſibi evenire, quod evenit ejus
Patriarchæ Domno. Ne Magnus Leo degradationem duceret
ratam, atquè ità ejus appellationem abijceret. Hinc non ſine
rationibus preces admovit ac Interceſſores. Notanda ſunt precum
verba: "Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam. Juſtum
„veſtrum judicium invocanti opem ferat. Jubeat ad vos venire, ne
„ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula retinuerunt. A-
„poſtolica Poteſtate utatur. Ad Concilium veſtrum advolare præ-
„cipiat". Iſta omnia nullatenùs cadunt in electum Judicem. Hic
quippe non ex ſuæ Sedis authoritate, ſed operatur ex ſolo conſenſu
partium. Et quomodò hic conſenſus, qui tamen hìc non adfuit,
poterat Leoni dare poteſtatem ſolvendi vinculi, quo Princeps Theo
doretum ligaverat? Privativè id ſpectat ad S. Petri privilegium.

Alterum nugamentum eſt in his verbis: "Quam deniquè ob
„cauſſam ſe ipſius judicio, qualecumquè eſſet, aſſenſurum atquè
„adhæſurum ſpondet", &c. Reſpondeo id ſpopondiſſe ob præfa-
tam ſuſpicionem de inquietudine ac turbulentia. Etenim in prima
apud Epheſum Synodo Theodoretus in famoſa Joannis Patriarchæ
Antiocheni adversùs S. Cyrillum & Synodalia Acta rebellione fue-
rat omnia. Joannes erat tunc novellus Epiſcopus, ideòque emi-
nentem ſcientia Theodoretum audiebat & ſequebatur in omnibus.
Theodoretus igitur apud Epheſum nullius judicio acquieſcere vo-
luerat: Nec Synodi, nec Principis, nec Pontificis. Et factam
poſtmodò Eccleſiarum pacem quomodò obſervaverit, docet ipſi
inflictum à Principe exilium. Idem demonſtrant ejus Scripta ac
Declamata in defunctum S. Cyrillum. Quarè apud Romanam
Eccleſiam poterat meritò eſſe ſuſpectus, ne ſuum Neſtorium
imitatus ſperneret ejus judicium, & ab ipſo provocaret ad Gene-
ralem Synodum. Hinc in literis ad Renatum Romanæ Eccleſiæ
Presbyterum ſeriò ſpondet, ſe qualicumquè Leonis ſententiæ
acquie-

acquieturum, ac deinceps non cogitaturum de aliis humanis Judiciis. Hæc Paschasii Quesnelli nugamenta Romanum Pontificem palàm redigunt in ordinem. Ejus Primatum contrahunt ad solum honorem nominis & loci. Etiam intra proprium Patriarchatum. Sunt non dumtaxàt adversùs Papale, sed etiam adversùs Patriarchale Privilegium Attentata manifestò schismatica, ideòque per Romanam Ecclesiam non solis Apostolicis, sed etiam Regiis Edictis damnanda ac opprimenda.

Redeamus ad præfatum Reverendum Patrem: "Acceptis porrò „Theodoreti & aliorum literis, auditâque Hilari Relatione, quid „Theodoreto rescripserit S. Leo, ignoramus; quid egerit, inqui„rimus. Intellexit statim Pontifex post Ephesinum Latrocinium „opus esse Concilio, eoque Generali, ut ex ejus literis ea de re ad „Augustum scriptis clarum est. Verùm pro restituendo Theodo„reto nequè Provincialem, nequè Generalem Synodum necessa„riam esse duxit: Quoniàm pro depositio habendus ille non erat, „in quem non Concilium, sed Latrocinium, non Episcopus, „sed Prædo improbus depositionis sententiam ferre conatus fuerat. „Quod ità apud omnes certum erat, ut quidquid in illo miserando „Ephesi Conventu factum erat, pro infecto ab omnibus passim „Catholicis haberetur. Unde Leo monet Constantinopolitanos, „ne à Sacerdote suo, qui similem cum Theodoreto exceperat de„positionis sententiam, ulla eos formido divellat. Hoc ipsum quod „ab Imperatore Theodosio poscebat Leo noster, cum rogabat „eum, ut omnia in eo statu esse juberet, in quo fuerant ante „omne Judicium, donec major ex toto Orbe Sacerdotum nume„rus congregaretur. Cui postulationi annuit pro Theodosio Mar„tianus, cum in ejus mortui locum suffectus est: Qui & majorem „reverà ex toto Orbe Episcoporum Synodum congregavit, & „eidem jussit interesse Theodoretum".

Errores varii. Primus est, quod Magnus Leo pro restituendo Theodoreto nequè Provincialem, nequè Generalem Synodum duxerit esse necessariam. Quod nullam duxerit necessariam, & ego profiteor: Verùm ex alia radice. Ego enim profiteor Romani Episcopi potestatem, quâ appellantes ad se Episcopos possit etiam in suo Presbyterio revestire, ac ex integro reparare; at verò Paschasius Quesnellus censet Theodoretum tali revestimento non indiguisse, ideòque nec ejus appellationem in ulla Leonis Synodo fuisse auditam aut admissam

admissam. Est manifestus error. Etenim Hilarus Romanorum Archi-Diaconus disertè scripsit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Vestra „veneranda Clementia cognoscat à Reverendissimo Papa Leone cum „omni Occidentali Concilio reprobari omnia, quæ in Epheso contra „Canones per tumultus & odia sæcularia à Dioscoro Episcopo gesta „sunt, & nullâ ratione hæc in his partibus posse suscipi" Disertè affirmat Latrocinalium Actorum Apostolicam reprobationem esse decretam in Occidentis Concilio. Uti Domni damnationem Leo Synodaliter confirmavit, ita aliorum Episcoporum damnationem exufflavit, aut potiùs suspendit. Juxtà Sardicenses Canones. Et hujus sui Synodalis Judicii executionem postulavit ab Imperatore Theodosio, sed impetrare non potuit.

Hinc secundus error est, quod Theodoretus & alii ab Ephesino Latrocinio damnati Episcopi essent citrà omne Romanæ Ecclesiæ judicium habendi pro non damnatis. Etenim longè aliud in prima apud Ephesum Synodo censuit S. Cyrillus. Eum facinorosa Joannis Antiocheni Patriarchæ Factio degradaverat. Et cum ipso Memnonem Exarchum Ephesiorum. Erat manifestè attentata sententia. Etenim Cyrillus erat non solummodò secundæ Sedis Episcopus, in „quem tertia Sedes nihil omninò poterat, sed insuper erat primæ Sedis Legatus, ac Præses Synodi. Et hinc Acacius Melitinensis Episcopus, secundæ Armeniæ doctissimus Metropolita, censuit sententiam illam esse non Episcopale Judicium, sed hostile convitium, ideòque spernendum ab omnibus, ac exufflandum. Ejusdem opinionis fuit tota Synodus. Etenim omnes ejus Episcopi in flictam sibi ab eadem Factione excommunicationem constanter spreverunt: Perrexerunt & sibi mutuò, & S. Cyrillo in omnibus Divinis atquè humanis communicare. Ità lucet ex præfati Joannis literis ad istos Episcopos. At verò S. Cyrillus nec ad Synodi Præsidentiam, nec ad Episcopi Ministerium resumenda induci potuit, nisi caussâ retractatâ ac judicatâ per novos Legatos Pontificis Celestini. Ista omnia Theodoretus viderat: Utpotè Patriarchæ Joannis non solummodò adjutor ad istas turbas, sed & incentor, & forsitan primus author. Hinc postmodò in eandem, in quam S. Cyrillum iniquissimè conjecerat, injuriæ & calamitatis foveam à Dioscoro conjectus agnovit nullum esse emergendi auxilium, nisi ab Ecclesia Romana. Noverat vetustam totius Ecclesiæ Regulam, quæ sancit iniqua etiam anathemata esse metuenda ac veneranda. Et ipse singulares causssas habuit

istius timoris. Etenim propter multam in S. Cyrilli Capitula petulantiam hærebat in eodem luto cum suo Patriarcha Domno. Immò in fœdiori. Quoniàm Author fuerat omnis istius petulantiæ. Hinc non vanè metuebat, ne & sua damnatio à Magno Leone confirmaretur. Sanè solum Domni exemplum abundè evincit Latrocinale Dioscori Judicium non potuisse sperni sinè Romana authoritate.

Tertius error est, quod istud Latrocinale Judicium ab omnibus passim Catholicis haberetur pro infecto. Etenim Imperator Theodosius ipsum pro infecto adeò non habuit, ut suis legibus confirmaverit, & jusserit sanctissimè observandum. Antiochenam, Edessenam, Parrhensem, ac Dorylæensem Ecclesias quis dubitet fuisse Catholicas? Et tamen pro suis apud Ephesum degradatis Episcopis alios ordinârunt. Antiochena pro Domno Maximum, Edessena per Iba Nonnum, Parrhensis pro Sabiniano Athanasium. Fama volabat, quod etiam Dorylæensis superordinâsset. Et quidem Nonnus ac Athanasius usquè ad Chalcedonensem Synodum pacificè sederunt. Quod nempè Ibas & Sabinianus non invocâssent Sedem Apostolicam. Et Nonnus à Chalcedonensi Synodo non fuit tractatus utì intrusus. Etenim Edessena Ecclesia, ac in ipsam restitutus Ibas fuerunt obligati ad ei præstandas pensiones. Quod nempè, Ibâ non appellante, ejus consecratio non impegisset in Sardicenses Canones. Et in Chalcedonensi Concilio plures Episcopi Romanam Theodoreti revestitionem censuerunt obreptitiam, ideòq; adversùs ipsam potentissimè intercesserunt. Proindè ejus degradationem non habuerunt pro infecta. Hinc Hilarus Romanorum Archi-Diaconus scripsit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Nullâ ratione hæc", utiquè Ephesina Acta, "in his partibus suscipi possunt". Quod nempè illa apud Orientem susciperentur. Occidens susciperе non voluit propter Magni Leonis Synodum, quæ omnia cassaverat. Omnia ad ipsam delata. Quare non cassavit damnationem præfatorum Ibæ ac Sabiniani. Quod nempè non invocâssent Sedem Apostolicam. Quin immò Domni degradatio fuit isthic confirmata.

Quartus error est, quod Imperator Martianus Theodoretum suâ authoritate citrà prævium Magni Leonis Judicium jusserit adesse Chalcedonensi Concilio. Etenim Gloriossimi Judices disertè ad plenissimam Synodum dixerunt contrarium: "Ingrediatur & Reverendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia & restituit ei Episcopatum SS. Leo, & sacratissimus Imperator sanxit eum adesse S. Synodo". Sanxit exequens judicium Magni Leonis.

Non definitivum, sed revestitorium. Et hinc discimus rationem, ex qua nec Ibas, nec Sabinianus, nec alii apud Ephesum degradati Episcopi fuerint participes Chalcedonensis Synodi. Quin immò Nonnus & Athanasius habuerunt illic consessum & suffragium. Nempè quod isti non invocâssent Sedem Apostolicam, ideòque per Magnum Leonem non fuissent revestiti. Eâdem ratione idem Pontifex Constantinopolitanæ civitatis Clerum ac Populum obtestatus est, ne Flaviani communionem desererent, aut ipsi vivo permitterent superordinari: Quod nempè appellantem Flavianum revestiissет. Et omnes ante Theodosii oculos obedièrunt. Plus absenti Pontifici detulerunt, quàm præsenti Imperatori. Quid opùs multis? Glorioſissimi Judices post plenè retractatam Theodoreti causſam denuò dixerunt ad Synodum: "Omnis jam dubitatio de „Theodoreto, Reverendissimo Episcopo, est soluta. Quippe & Ne„storium coram nobis anathematizavit, & à SS. Archi Episcopo se„nioris Romæ Leone susceptus est, & definitionem fidei à Religiosi„tate vestra prolatam libenter suscepit, & insuper Epistolæ memorati „Sanctissimi Archi-Episcopi Leonis subscripsit. Deest igitur, ut sen„tentia proferatur à Reverentia vestra, ut Ecclesiam suam recipiat, si„cut & Sanctissimus Leo Archi-Episcopus judicavit". Omnia in revestitorio Leonis Decreto fundant, nihil in Edicto Martiani.

Paschasius Quesnellus verba multiplicat, & prosequitur: Ex "dictis manifestum est Leonem nostrum nullum habuisse judicium ad „causſam Theodoreti ventilandam, sed eidem communione non in„terruptâ fuisse conjunctum, ejusque literis rescripsisse nec standum „esse judicatis, nec exspectandum ei esse aliud judicium, ut Eccle„siam suam solito more gubernaret. Quoniàm quæ gesta erant Ephe„si" per unius hominis impudentiam, nulla Catholicæ fidei ratio rata esse permittebat. "Eo libentiùs autem sententiam adversùs Theo„doretum latam pro nulla habuit, quod de ejusdem fidei integritate „novum ex Oriente testimonium ad ipsum fuit delatum. Ex literis „enim Anatolii Constantinopolitani Episcopi resciverat Theodoretum „Encyclicæ ad Flavianum epistolæ ultrò subscripsisse, nec Nestoriana, „Eutychianaque solùm dogmata damnâsse, sed ipsis etiam Nestorio „& Eutychi anathema dixisse. Istud enim præfitum esse ab omnibus „Episcopis, qui Antiocheno suberant, quorum unus erat Theodore„tus, discimus ex epistola Leonis nostri ad Paschasinum Lilybetanũ, „quam nunc primùm in lucem emittimus. Ex hujusmodi subscrip-

„tione, vel etiam ex epistola, quam ad Leonem scripserat Theo-
„doretus, intellexit Romanus Pontifex, judicavitque ipsum ab omni
„hæresis macula immunem, nihilque hac ex parte obstare, quomi-
„nùs suam ei communionem more solito impartiret, & ille suam
„Ecclesiam cum pace Ecclesiastica retineret. Tale est" Sedis Apo-
stolicæ judicium, "ut ego quidem reor, de quo in hac epistola,
„quam commetamur, mentio facta est, quod quidem non demonstrat
„restitutam esse Judiciali Pontificis sententia suam Theodoreto Se-
„dem, sed amotam solùm nonnullam erroris suspicionem, quæ ei
„fortè vel ex antiquis cum Cyrillo concertationibus inhæserat".

Iterùm errores varii. Primus est, quod Magnus Leo nullo habito Judicio Theodoretum reparaverit, ac jusserit solito more gubernare Ecclesiam. Eruditissimum ac Sanctissimum Pontificem infamat de horrenda prævaricatione. Etenim de Ebbonis Remensis Exepiscopi caussa ad tertiam Suessionensem Synodum rectè scripsit Nicolaus I. Pontifex: "Porrò si quispiàm Sedem Apostolicam, per Ser-
„gium S. memoriæ Papam, Ebbonem quondàm Archi-Episcopum
„indignum Clericali communione sanxisse perhibet, noverit quoniàm
„talem Sedes Apostolica debuit Ebbonem, donec Synodali ejus
„examine caussa discuteretur, habere, qualem ab aliis habitum non
„ignorabat. Statutum quippè in magna & veneranda Nicæna Synodo
„legerat": Ut de his qui communione privantur, seu ex Clero, seu
ex Laico ordine, Episcoporum per unamquamqnè Provinciam
sententia Regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non
recipiantur. Requiratur autem, ne pusillanimitate, aut contentione,
aut alio quolibet Episcopi vitio videatur à Congregatione seclusus.
"Donec igitur authoritate sua de hujusmodi pusillanimitate, aut
„contentione, aut alio quolibet vitio examinatio vel dijudicatio
„proveniret, Sedes Apostolica nihil agere debuit, nisi quod egit.
„Videlicèt ut ab aliis abjectum ipsa nequaquàm indiscussè susciperet.
„Præcipuè cum prædictus Ebbo non quasi pro depositione queritans,
„& restitui legitimè volens examine præcedente, Sedem Apostolicam
„appellaverit, sed à contumacibus suasus, & his junctus, repentè
„& reconciliari ab ea, & Pallio decorari quærens, & quasi Episco-
„pus inter Episcopos, nulla suæ caussæ discussione præveniente,
„poscens, ad eandem summam Sedem accesserit, à qua reprobatus
„ab aliis meritò debuit reprobari, donec supplex ab ea Sede posceret
„Canonicè adjuvari". Hunc turbidum ac facinorosum procedendi modum

modum Paschasius Quesnellus impingit Magno Leoni. Sanè si tali viâ Theodoretus fuisset in Episcopalem communionem ac revestitionem intrusus, in Chalcedonensi Synodo Ægyptii ac alii Episcopi, qui ipsum pessimè aversabantur, istud vitium in suis iteratis intercessionibus nequaquàm tacuissent. Profectò Theodoretus non violenter, quomodò Ebbo, revestiri voluit, sed invocavit justum & rectum Leonis Tribunal, exspectavit Sedis Apostolicæ sententiam, rogavit judicium ex scriptis ab ipso libris constitui: Et Magnus Leo taliter omninò fecit. Lucet ex Gloriossimorum judicum ad Chalcedonensem Synodum interlocutione, qua postularunt definitivam pro Theodoreto sententiam: " Sententia proferatur, ut Ecclesiam suam reci-
„cipiat, sicut & Sanctissimus Leo Archi-Episcopus judicavit". Nisi forsan Paschasius Quesnellus censeat judicium istud fuisse non Synodale aut Episcopale, sed Doctorale: Quale hodie faciunt Magistri nostri, dum de alicujus excommunicationis valore consulti respondent. Et hunc esse ipsius sensum, qui Apostolicæ Sedis dignitatem manifestè evertit, multa suadent.

Secundus error est, quod Magnus Leo ex Anatolii Constantinopolitani literis, Maximi Patriarchæ Antiocheni Tractoriam laudantibus, fuerit permotus ad Theodoretum revestiendum. Etenim Anatolius non fuit à Magno Leone in Regiæ civitatis Episcopum confirmatus, ideòque nec ipsi per literas communicavit, nisi post Theodosii mortem, & Imperio admotum Martianum. At verò Theodoretus palàm appellavit, ac revestitus fuit vivente Theodosio. Lucet ex ejus verbis: "Quandoquidem ne ad vos contenderem,
„Regiarum literarum vincula retinuerunt, quemadmodùm & alios". Istud vinculum Martianus nec ad unam horam continuavit. Lucet ex S. Imperatricis Pulcheriæ ad Magnum Leonem literis, scriptis statim post suum cum Martiano Virginale Conjugium: "Super hæc
„autem sciat tua Sanctitas, quoniàm Præcepto nostri Domini, &
„tranquillissimi Principis mei Conjugis, in glorioſam civitatem Con-
„stantinopolim S. memoriæ Episcopi Flaviani corpus allatum est,
„& in Basilica Apostolorum, in qua consueverunt Prædecessores
„Episcopi sepeliri, competenter est positum. Et hos similiter
„Episcopos, qui propter eandem caussam, quoniàm cum Sanctissi-
„mo Flaviano ad concordiam Catholicæ fidei concurrerant, exilio
„deputati sunt, reverti debere, robore Pragmatici sui præcepit,
„quatenùs per approbationem Synodi, atquè sententiam omnium

„Episcoporum convenientium, Episcopatum & Ecclesias proprias „recipere mereantur". Hoc Martiani Pragmaticum laudârunt in Chalcedonensi Synodo Glorioſissimi Judices: "Ingrediatur & Reve„rendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia „& restituit ei Episcopatum SS. Archi-Episcopus Leo, & Sacra„tissimus Imperator sanxit eum adesse S. Synodo". Et infrà: "Præju„dicium ex persona Reverendissimi Theodoreti Episcopi non gene„rabitur, reservatâ videlicèt post hæc omni accusatione, & vobis „& illi, & quæ invicem exercere volueritis". Nempè Magnus Leo Theodoretum non plenè reparaverat, sed dumtaxat revestiverat, retractatorium definiendæ causſæ judicium reservans ac transmittens ad futuram Synodum. Et hoc ejus judicium Martianus plenè confirmaverat per Pragmaticum. Hinc Glorioſi Judices utuntur verbo, "Sanxit": Est correspondens Pragmatico. Etiam Maximus Antiochenus non emisit laudatam Tractoriam, nisi jam per Leonem in Episcopatu confirmatus. Proindè ista omnia sunt Theodoreti revestitione posteriora, ideòque Magnum nostrum Pontificem non potuerunt permovere ad illum revestiendum. Insuper Maximi Tractoria dirigi non potuit ad S. Flavianum. Etenim Maximus fuit consecratus ab Anatolio, quem Paschasius Quesnellus rectè scribit non fuisse ordinatum, nisi post mortem S. Flaviani. Et hic est tertius, ad rem tamen præsentem non pertinens, istius viri error.

Interim pergit nos fatigare multis verbis: "Enim verò si eam ob „rem restitutum à Sede Apostolica Theodoretum contendas, quia „cum communionis suæ sinu complexus est, quidni à cæteris quoquè „Episcopis restitutum eum pronuncies, cum & Maximus Antioche„nus, ejus Primas, & Anatolius Constantinopolitanus, & alii „plurimi Antistites Orientalium partium, communionis cum eo „nexum vel abruperint nunquàm, vel mox religaverint. Quamquàm „Romani Pontificis votum, ejusque communionis suffragium præ „cæteris habitum esse quis velit diffiteri, utpotè Primariæ omnium „Sedis Episcopi, viri insuper Sanctissimi, Doctissimique, & in hac „præsertim causſa Catholicæ fidei strenui Defensoris? Rem tamen „totam ex Leonis Facto finitam esse, asserere non possumus, cum „eam rursùs ad incudem vocatam à Patribus Chalcedonensibus, no„tum sit cuilibet hujus Synodi Acta recensenti. Idque factum est ex „ipsius sancti Leonis mente. Cum enim post Ephesinam Pseudo-Synodum

„Synodum popoſcisſet S. Leo, ut omnibus à Dioſcoro Decretis „superſedederetur", & omnia in eodem ſtatu essent, in quo fuerant ante omne judicium, donec major ex toto Orbe Sacerdotum numerus congregaretur, "hoc procul dubio Pontificis erat consilium, ut „majoris hujusmodi Episcoporum numeri judicio & examini omnia „de novo quasi injudicata subijcerentur, ubi primùm congregatus „esset. Nec est quod quis Theodoreti causſam ab ista lege eximen„dam existimet, cum potiùs hæc præ cæteris una Synodi examen „postularet. Alii enim pleriquè Episcopi, quos Pseudo-Synodus „Ephesina Sedibus suis dejecerat, ante Latrocinium in suspicionem „erroris non venerant, ac propterea rescissis Pseudo-Synodi Actis, „res illis sua integra erat: Theodoretus autem longè ante Ephesinum „Conventum suspectæ fidei notatus fuerat à Catholicæ sententiæ „propugnatoribus, Nestorio visus erat patrocinari, & ex erroris suspi„cione ansſam arripuerat Imperator eum à Synodo removendi. Quarè „etsi & à Leone in communionem receptus, & ad Chalcedonense „Concilium accersitus esset Imperatoris Edicto, non hoc tamen uno „diluebantur antiquæ suspiciones, sed futuro judicio via parabatur, „cui & ejus fides discutienda, & Adversariorum accusationes exa„minandæ servabantur. Inde est, quod Judicibus Laicis introduci „eundem in Synodum postulantibus juxta Imperatoris Edictum, „non pauci aliqui Episcopi, ut videtur nonnullis, sed longè pluri„mi, Ægyptii videlicet, Palestini, & Illyriciani clamaverunt. Hos „inter Episcopos Illyriciani Ducem habebant Thessalonicensem Epi„scopum, qui cum vices Romani Episcopi gereret in Illyrico, ab „ejus nutu pendebat, nec tamen Apostolicæ Sedis judicium, quo „Theodoretus ab omni hæresis macula mundus pronunciatus fuerat, „obstare credidit, quominùs ille à Synodo tanquàm de fide ex „antiquo suspectus removeretur. Rursùm verò instantibus Judicibus „eum recipi, vix tandem acquieverunt dicti Episcopi, quasi ex in„dulgentia ac dispensatione: Non priùs tamen quàm Maximi An„tiocheni Primatis sui testimonio nullâ hæretici sensus peste esse in„fectus Theodoretus probaretur, & insuper pollicerentur Judices „nullum ex præsentia illius præjudicium creandum esse, causſamque „integram futuro examini esse reservandam. His impositis condi„tionibus tandem admissus est Theodoretus".

Commenta varia. Primum est, quod Theodoretum dicamus à Sede Apostolica restitutum, quia ipsum Leo suæ communionis sinu

sinu fuit amplexus. Etenim aliquem suâ communione amplecti est ambiguum: Cadit & in integrum Episcopum, & in degradatum. Proinde Theodoretum dicimus à Sede Apostolica restitutum, quia Magnus Leo suæ Sedis authoritate ei reddidit Episcopatum, Episcopalem locum, seu Episcopalem communionem. Secundum est in his verbis: "Quidni à cæteris quoquè Episcopis restitutum „eum pronuncies"? Videntur asserere, quod pari Jure Theodoretus potuerit ab ipsis restitui. Perperàm. Etenim quo Jure Orientalis Diœcesis Episcopus potuerit restitui à Constantinopolitano? Sed nequè ab Antiocheno potuit. Quod nequè iste aliquid virium haberet in Sancita Generalis Concilii.

Tertium est, quod Anatolius, Maximus, aliique plurimi Orientalium Episcopi communionis cum Theodoretò nexum vel nunquàm abruperint, vel mox religaverint. Etenim Anatolius & Maximus, licet in Ephesino Lacrocinio consecrati non fuerint, videntur tamen in ipso fuisse electi. Quidquid sit, Anatolius Dioscori Diaconus & Apocrisarius, Maximus erat fidelis amicus: Uterquè per Latrocinii authoritatem fuit & electus & consecratus. Hinc certum est, quod suam à Theodoreto communionem abruperint. Istud ipsum fecerunt & plurimi alii Orientalium Episcopi. Etenim ipsum degradaverant, & non statim egerunt pœnitentiam sui facinoris. Dissociatio permansit, donec Anatolius & Maximus sui vitiosi Episcopatus sanationem & firmitatem; reliqui verò Episcopi à Magno Leone obtinuerunt sui Lapsus veniam, & communionem Romanæ Ecclesiæ. Hanc Theodoretus ante omnes istos obtinuerat, atquè ità isti sanati statim cœperunt Theodoreto communicare. Omnia per authoritatem Romanæ Cathedræ.

Quartum Commentum est in his verbis: "Quamquàm Romani „Pontificis votum", &c. Quod votum, quod suffragium? Nec enim hæc in Chalcedonensi Synodo, sed ante ipsam facta sunt per solam "Primariæ Sedis" authoritatem. Glorioßissimorum Judicum ad laudatam Synodum verba sunt lucida: "Leo ei restituit „Episcopatum". Verùm Reverendus Pater Paschasius Quesnellus Romanam Sedem non plenâ super omnes authoritate, sed solius loci dignitate vult esse primariam, ideòque Leonem sine aliis Patriarchis atquè Episcopis nihil aut parùm circa Theodoretum valuisse. Et hic Primatus est apud ipsum parvi ponderis. Etenim Leonis suffragium censet fuisse præ cæteris æstimandum, quod esset

esset vir Sanctissimus, Doctissimus, & strenuus Defensor Catholicæ fidei. Potiùs propter personæ merita, quàm propter privilegia Sedis.

Quintum commentum est in his verbis: "Rem tamen totam „ex Leonis Facto finitam esse", &c. Theodoreti revestitionem appellat Leonis non Judicium, sed Factum. Quod nempè istam Judicialem potestatem non agnoscat in Romana Cathedra. Interim & nos Orthodoxi profitemur ex isto Leonis Judicio causam non fuisse finitam. Erat enim dumtaxat revestitorium, non retractatæ ex integro causæ diffinitivum. Etiam S. Julius revestiti à se Athanasii causam in Sardicensi, S. Damasus revestiti à se Maximi Cynici Actionem in futura plenaria, S. Innocentius revestiti à se Joannis Chrysostomi appellationem retractari ac definiri voluit in Synodo Thessalonicensi. Et postmodò Adrianus II. S. Patriarchæ Ignatii quæstiones examinari ab exordio, & definiri permisit in octavo Concilio. Eâdem igitur ratione Magnus Leo Theodoreti causam non definivit, sed ipsum solummodò revestivit in Episcopum, totius causæ retractationem ac definitionem delegans Chalcedonensi Synodo. Hinc enim ad Synodi Patres dixerunt Glorisissimi Judices: "Præjudicium ex persona Re„verendissimi Theodoreti Episcopi nulli generabitur, reservatâ „videlicèt post hæc omni accusatione, & vobis & illi, & quæ in„vicem exercere volueritis". Et hæc omnia sunt omninò facta ex mente sancti Leonis. Hinc enim post retractatam Theodoreti causam Apostolici Legati dixerunt ad Synodum: "Theodoretum „Leo in communionem suscepit ità", &c Hoc est, eâ lege ut se purgaret de variis. Et hujus purgationis examen ac definitionem Pontifex delegavit Synodo.

Sextum Commentum est, quod Illyriciani Episcopi suæ contra Theodoretum refragationis Ducem habuerint suum Apostolicæ Sedis Vicarium, Anastasium Episcopum Thessalonicensem. Etenim Anastasius non adfuit Synodo, sed ejus vices egit Quintillus Heracleensis in Macedonia Episcopus. Etiam Ephesino Latrocinio non adfuit, eaque de absentia gratulatus est ei Pontifex, rogans ut revestiti à se Flaviani communionem non desereret. Certum est, quod omnia Leonis contra Latrocinium Decreta, adeoque & Theodoreti revestitionem fuerit plenissimè veneratus. Etenim ad Joannem Antiochiæ Patriarcham de sancti

Celestini in Nestorium Decretis scripsit S. Cyrillus: "Macedoniæ „Episcopi à Romani Pontificis sententia nunquàm decedere solent". Exstat epistola in prima parte Ephesini Concilii. At cur igitur quidam Illyriciani Antistites Chalcedone noluerunt Theodoretum admittere? Quod ipsum crederent non dumtaxat revestitum, sed integrè reparatum. Credebant ipsum Pontifici per circumscriptiones obrepsisse. Hinc ipsum voluerunt discuti, & causam retractari. Lucet ex laudatâ Glorioſissimorum Judicum interlocutione: "Reservatâ post hæc omni accusatione". Dixerunt ipsum solummodò revestitum à Pontifice, plenam retractationem esse transmissam ad Synodum. Et tunc Episcopi isti acquieverunt.

Septimum commentum est in his verbis: "Inde est quod Judicibus Laicis introduci eundem", &c. Nullam faciunt Apostolicæ revestitionis memoriam. Quod nempè ipsam censeant parvi aut nullius ponderis. Lucet ex verbis inferioribus, quæ affirmant Theodoretum "quasi ex indulgentia ac Dispensatione" fuisse admissum. Et fabula iterum sibi non cohæret. Etenim adjungit hæc verba: "Nec tamen Apostolicæ Sedis Judicium, „quo Theodoretus ab omni hæresis macula mundus pronuncia„tus fuerat", &c. Omnipotens veritas etiam ab invitis extorquet suî professionem. R. P. Paschasius Quesnellus quædam adjungit de suprema Synodorum authoritate, de Episcoporum in ipsis decisivo suffragio, ac de Papali omnium Chalcedonensium Actorum confirmatione. Non spectant ad præsentem materiam, ideoque sunt alibi discutienda. Eruditus vir dignetur his acquiescere. Etenim existimo me in ipsis à SS. Patrum confessione, ac perpetuo Ecclesiæ sensu non recessisse.

Quòd Magnus Leo retractatorium revestiti à se Theodoreti judicium Chalcedonensi Synodo delegaverit, etiam Vigilius Pontifex disertè testatur in suo Constituto de tribus Capitulis: "Ne „quis forsitan arbitretur ambiguum, quod Legatis atque Vicariis „Sedis Apostolicæ à Beatissimo Papa Leone tantùm fidei causa, „& non etiam de depositorum incompetenter Episcoporum fue„rit revocatione mandatum, noverit Beatissimum Papam Leo„nem sanctæ Chalcedonensi Synodo hæc inter cætera scripsisse di„cendo; Quia verò non ignoramus per pravas æmulationes Sta„tum multarum Ecclesiarum fuisse turbatum, plurimosque Epi„scopos,

„scopos, qui hæresim non reciperent, Sedibus suis pulsos, & „in exilia deportatos, atquè in locum superstitum alios substi„tutos, his primitùs vulneribus adhibenda est medicina justi„tiæ, ne quisquam careat propriis, vel alter utatur alienis". Quæ omnia & per Pontificem, & per Synodum sunt manifestò facta juxtà disciplinam Sardicensem. Iterùm repeto hanc Romanam Appellationem non fuisse Theodoreto primam. Etenim non dumtaxat adversùs sancti Cyrilli Alexandrini & sui Antiocheni Patriarchæ Joannis pacificatoria Acta, sed etiam adversùs omnia Sacro-sancti Ephesini Concilii Gesta appellaverat ad Sixtum tertium. Nec solus, sed unà cum suo Metropolita Alexandro, cum Helladio Tharsensi, cum Eutherio Thyanensi, cum pluribus aliis Episcoporum Provinciis. Nec ad totius Ecclesiæ, aut totius Occidentis Synodum, sed ad solum Pontificem, ad solam Apostolicam Sedem. Nec sine fructu. Eâdem igitur ratione nunc advesùs Ephesinum Latrocinium invocavit solum Papam Leonem. Insuper Chalcedonensis Synodus cuncta sua de Theodoreto Acta ad Leonem retulit, & Leo confirmavit. Ita testatur idem Vigilius. Nempè Synodus ex Vicaria dumtaxat delegatione ista egerat, ideoque firmari non poterant, nisi per delegantis Pontificis authoritatem. Generales Synodi, quas juxtà Sardicenses Canones Papa convocat, omninò tantam ab ipso habent dependentiam. Quarumcumque Generalium Synodorum non est eadem natura, species, authoritas.

Quod periculosa novissimorum dierum tempora immineant, plura vix sinunt nos dubitare. Eorum characterem nobis jam pridem prædixit Apostolus: "Erunt homines se ipsos amantes, „cupidi, elati, superbi, Parentibus non obedientes". Illi præsertim Parenti, quem omnis sub cœlo Ecclesia semper appellavit Patrem Patrum. De Diabolo verissimè scripsit in libris de Civitate Dei Sanctus Augustinus: "Videns Diabolus templa Dæ- L. 18. c. 51
„monum deseri, & in nomen liberantis Mediatoris currere ge„nus humanum, Hæreticos movit, qui sub vocabulo Chri„stiano doctrinæ resisterent Christianæ, quasi possent indiffe„renter sinè ulla correptione haberi in Civitate Dei, sicut civi„tas confusionis indifferenter habuit Philosophos, inter se diversa „& adversa sentientes". Etenim Divinæ Majestatis essentiam per sceleratissimos Gnosticos, Divinarum personarum proprietates per

Praxeam ac Sabellium, Divinæ Naturæ unitatem per Arium ac Macedonium, Sacro ſanctam Dominicæ Incarnationis integritatem per Apollinarium ac Eutychetem, ejus Hypoſtaticam unitatem per Paulum Samoſatenſem ac Neſtorium, ſacras JESU CHRISTI Imagines per Leonem Iſaurum, ejus benedicta Sacramenta per Joannem Wicleffum, humanæ Juſtificationis Arcanum per Martinum Lutherum ac Joannem Calvinum, alia noſtræ ſalutis dogmata variis temporibus arietavit per alios. Ubique victus, ac vincendus. Hinc poſtremus ejus inſultus erit in illam Romanæ Cathedræ Petram, ſuprà quàm Chriſtus Dominus fundavit Eccleſiam. Tentabit Anarchiam inducere, ideoque Arcis, in qua ſola ſalvamur, fundamentum ſuffodere. Apparere nunc videntur prima hujus moliminis exordia. Abſit ut circa eminentes in Eccleſia viros indulgeam iſtiuſmodi judiciis aut ſuſpicionibus. Abſit à me tanta temeritas. Attamen anxia Evangelici Depoſiti cuſtodia cunctos jubet formidare ac vigilare. Nequaquam per meas, utpote nullas, ſed per tuas, Glorioſiſſime Apoſtolorum Princeps Petre, vires ego nitor occurrere. Per validiſſimas vires, quas tibi dederunt ſublimia Dei-Hominis verba: *Confirma Fratres tuos.*

FINIS.

INDEX

INDEX
RERUM ET VERBORUM.

A

Abſtenti, qui dicantur? 43. *abſtentio* Cypriano frequentiſſimè ſignificat depoſitionem. *ibid.* quandoq, ſumitur pro excommunicatione. *ib*, *Abſtentio* ab Epiſcopali, aut Clericali communione erat vera degradatio. 44

Acacius Patriarcha Conſtantinopolitanus, quomodò ſe geſſerit in damnatione, & abſolutione Petri Moggi Alexandrini Patriarchæ? 46. 286. 287. in reprobum ſenſum datus inſtauravit Euſebianam audaciam, tandemque à Romana Eccleſia damnatus genti ſuæ reliquit damnabile ſchiſma Acacianum. 287

Adrianus I. ſtatuit Metropolitam Bituricenſis Cathedræ à ſola Sede Apoſtolica judicari. 67. Innovat, & confirmat Rhemenſis Eccleſiæ privilegia, inter quæ eſt, quod ejus Archi-Epiſcopus per ſolum Romanum Pontificem poſſit judicari. 83. Codicem Romanum ſibi ab Angilramno Metenſi Epiſcopo oblatum nunquam confirmavit. 646

Adrianus II. Hincmarum Laudunenſem, itemque ejus Adverſarios vult ad ſe tranſmitti & cauſſam eorum coram ſe retractari. 140. Sardicenſes Canones longè aliter intellexit, quàm Hincmarus Rhemenſis *ibid.* cur S. Patriarchæ Ignatii retractandam cauſam delegaverit octavæ Synodo. 150. in 8 Synodo Pontificalem in Galliis authoritatem firmat. 218

Africa dicitur quandoque Lybia. 371. Lybia propriè ſpectat ad orientale imperium, ac Ægypthiacam Diœceſim, Africa autem ſemper ſpectavit ad Occidentis imperium, fuitque ſingularis Diœceſis ex Magni Conſtantini decreto ſubjecta Prætorio Italiæ. *Ibid.*

Africa in Eccleſiaſticis rebus Primatem habuit Carthaginenſem Epiſcopum, & ſpectavit ad Romanum Patriarchatum. 372

Africæ Primates, an, & quomodò potuerint à ſuis Synodis judicari? 69. 79

Africæ Provinciæ, quot fuerint? 372. & *ſeq.* poſt Conſtantini M. tempora fuerunt dumtaxat ſex, 374. nimirum, Provincia conſularis, Numidia, Byzacium, Tripolis, Cæſarienſis Mauritania, & Mauritania Sitifenſis. *Ibid.* Quænam fuerint earum Metropoles, 376. & *ſeq.* fuerunt Provinciæ quoad Epiſcopales Cathedras numeroſiſſimæ, 380. Quælibet Africæ Provincia, licet Metropoliticam poteſtatem habuerit, non tamen habuit Eccleſiam Metropoliticam in cujus Epiſcopis iſta poteſtas per ſucceſſorem reſideret. 382

Africa Juriſdictioni Papæ ſubjecta probatur, ex eo quod ad judicium Melchiadis refugiendum accuſaverint ipſum traditionis, 703. 704

Africana conſuetudo ſolos Presbyteros, nequaquam autem Epiſcopos vetat ad Apoſtolicam Sedem, aut etiam generalem Eccleſiæ Synodum provocare, 593. 597. 620. cur Epiſcopis hoc licuerit, non Presbyteris. 600

Africana Eccleſia ab aliis diverſam Hierarchiam ſemper habuit, 369. Nullus in omni Romano Patriarchatu fuit pluribus Provinciis præfectus Primas, niſi ſolus Carthaginenſis, *Ibid* Africana Eccleſia ſemper ſpectavit ad Romanum Patriarchatum. 370. 394. conſtat ex Innocentio I. &

Tertulliano, 370
Africana Ecclesia à Romana Sede postulat Baptismi ministros. 741. semper subfuit Romano Patriarchatui, 422
Africanæ Diœcesi Justinianus Imperator inducit varias novitates. 377. *& seqq.* Quæ tamen non plenè obtinuerunt in Ecclesiasticis negotiis, *Ibid.*
Africanæ Diœcesis divisio, servitus, &c. 379
Africanæ Ecclesiæ fundatio est S. Petri, 392. Primi ejus Episcopi per Apostolicam Sedem fuerunt consecrati, & transmissi in Africam, ibid.
Africanæ Ecclesiæ Romanas appellationes non prohibuit Bonifacius Carthaginensis, 618. Exponuntur ejus resuscitati Canones, *Ibid.* Africani Episcopi semper potuerunt appellare Romam. 110. 628. Africani Episcopi transversi Romanas etiam suorum Collegarum appellationes censuerunt non vetari à 5. Nicæno Canone. 112. Africani Episcopi poterant in suarum Provincialium Synodorum Judiciis Proximè Romam provocare, 395. Africano Clero inferiori Romana appellatio, an licit afuerit? 682. Quid ea de re senserit Zozimus, & an pro ea Sardicensem Canonem attulerit? 682. 683. Afrorum Clerus, etiam inferior, semper potuit Romam provocare in materia fidei. 727. Afrorum Episcopi liberrimè Romam appellârunt tempore Gregorii M. 743. Inter Africanam & Romanam Ecclesiam sola quæstio erat de Romana appellatione Cleri inferioris. 111
Africanæ Ecclesiæ perpetua consuetudo Romanæ damnatorum à se Episcoporum appellationi semper detulit etiam suspensivi effectus reverentiam, 593
Africanæ Ecclesiæ Romam appellantis ex S. Augustino exempla. 604. An nullo casu Clerus inferior potuerit Romam appellare. 709
Africanæ Ecclesiæ plurimæ nonnisi unicum habebant Presbyterum. 529. Raritati Clericorum subvenit Augustinus per sua apud omnem Africam multiplicata monasteria. 528
Africana Ecclesia degradatis Episcopis nunquam statim superordinavit. 30. Synodi non festinabant superordinare, ut priùs referrent Judicium suum ad Romanam Sedem. *Ibid.*
Africanæ Ecclesiæ in variis articulis alterata ac sauciata Hierarchia sub Wandalica captivitate. 304
Africanæ Ecclesiæ Synodus de appellationibus Romanis, &c. 555
Africanæ Ecclesiæ Synodus de appellationibus Romanis, quo anno celebrata fuerit? 657. 658. An illa verba: *Sicut & de Episcopis sæpe constitutum est*, sint addita collectioni, 658
Africana Ecclesia semper habuit ab antiquo singularem Canonum Codicem, 430. Primum in illo locum occupârunt Nicæni Canones, *Ibid.* Proximè sequebantur Canones è Synodo, aut Synodis Grati, qui interfuerat Synodo Sardicensi. 431
Africana Ecclesia semper debuit quascumque graviores causas referre ad Sedem Apostolicam. 431. Cyprianus ob non relatam Fortunati intrusionem reprehensus à Sancto Cornelio, *Ibid.*
Africanę Ecclesiæ judicia exponuntur. 544
Africanæ Ecclesiæ privilegiis, an gaudeat Gallicana Ecclesia? 205. *& seq.*
Africana Ecclesia habuit plures, quàm quingentas Episcopales Cathedras. 380
Africanæ Provinciæ omnes, exceptâ Tripoli, habebant ferè centum Episcopos. 552
Africanarum Synodorum variæ species, forma, atque authoritas. 527. *& seq.*
Africani Concilii literæ ad Cælestinum miserandę. 111. 139. Africani non admittebant nisi viginti Canones Nicęnos. 111. 112. Quænam inde concluserunt. *Ibid.* Eædem literæ ab Hincmaro Rhemensi citatæ. 139
Africanus Codex fueritne vitiatus? 654. 655.
fueritne opus Synodale, an personale? 655. 656. Author est palam impurus, & scripsit sub Celestino Pontifice. *Ibid.* Canones illi non sunt Concilii Milevitani. *Ibid.*
Africani Episcopi, quomodò fuerint stipulati cum Romanis Legatis de appellationibus. 678. *Interim*, de quo actum fuit, non erat de Episcopalis appellationis substantia, sed dumtaxat de ordine & modo 679
Africani Episcopi potuerunt Romam appellare, juxta Augustinum. 705. Nequibant suarum causarum Judices deligere extra Diœcesim, & forfitan nec extra Provinciam. 909
Agapetus Pontifex deponit Anthimum, eumque jubet ex Constantinopolitano Patriarcha denuò esse Trapezuntinum Episcopum. *Ibid.*
Alexandrini Patriarchatus translatio in Sedem Carthaginensem est fictio. 405
Alexandrino Patriarchæ, cur totius Ægypthiacę Diœcesis administratio committatur? 109
Alexandrinus Patriarchatus privativè spectat ad primam cognitionem Romani Pontificis, ideoque sine prævia ad illum relatione, & sine accepto ad ipsum Rescripto non potest ab illa Synodo damnari. 286
Alexandrini Patriarchæ quomodò sepelirentur? 500. 501. Non acceperunt olim Româ pallium. *Ibid.*
S. Ambrosii ad Imperatorem Theodosium pro Maximo Cynico Romam appellante epistola. 51
S. Ambrosii Catechumeni in Episcopum ordinatio, approbata ab Ecclesia Romana. 303
S. Ambrosius quomodò explicet Canonem. 3. & 7. Sardicensis Concilii. 148. Scripsit epistolam Patriarchalis Synodi Aquileiensis, cui interfuerunt septem Gallicani Episcopi. 298. Approbat Romanam appellationem Maximi Cynici. 162. Vocatur in Gallias. 99. Refugit interesse Synodo Taurinensi. *Ibid.*
Angelus Rocca Tagastensis Episcopus, quid de Gregorii Mag. Pallio scripserit? 520. 521
Angilramnus circa appellationes Gallicanæ Ecclesiæ erravit veniali errore. 201
Anonymorum scriptis non est necessariò respondendum. 551
Anonymus de antiquis & majoribus Episcoporum causis contra Joannem David Apologus. 550. Cur Authoris nomen supprimat. 551
Anonymus scriptor vitæ *S.* Hilarii Arelatensis, an fuerit S. Honoratus Massiliensis Episcopus? 225. Affirmat Quesnellus, sed malè ex Miræo, Chifflerio, &c. 25. 26
Antiochena Sedes ab Apostolica Sede Magnæ Romæ judicatur. 64.
Anthimus semetipsum in Constantinopolitanæ civitatis Cathedram intrusit, hæreticæ Theodoræ Imperatricis favore nixus. 78. Occultè fovet Eutychianam hęresim *Ibid.* 80. Ipsum deponit Agapetus Pontifex, & ex Constantinopolitano Patriarcha jubet denuò esse Trapezuntinum Episcopum. *Ibid.*
Anthimi hæretici hominis sine exemplo audacia in dando Imperatoribus pallio. 460 461
Antiochenæ *Synodi* epistola ad Julium Pontificem, est Eusebianæ Factionis. 269. Ostenditur ex Rescripto Julii. *Ibid.* Julius censet eas literas fuisse supprimendas. *Ibid.* Epistola periit, aut latet. *Ibid.*
Antiochenæ Synodi Canones continent Eusebianæ Factionis occultos fucos. 115. Eos non sola Romana, sed & omnis Orthodoxa Orientis Ecclesia fuit aversata. *Ibid.* Cessante Eusebianâ vafritie, placere cœperunt etiam Romanę Ecclesiæ. *Ibid.* debent intelligi cum clausula Innocentii primi: *Sine præjudicio Romanæ Ecclesiæ, cui in omnibus causis debet reverentia custodiri.* *Ibid.* 184. 221. Petrus à Marca utitur his Canonibus in sensu Eusebiano. *Ibid.*
Antiochena Synodus damnavit proprium Patriar-

triatcham Paulum Samosotenum ob crimen Hæresis. 68. Nicænum Canonem quintum malè intelligit. 116
Antiocheni Canones damnati per Synodum Sardicensem. 124. 184. 221. 237. Evertunt Canones Nicenos juxta Iulium Pontificem in epistola ad Synodum Antiochenam. 221
Antiocheni Patriarchatus translatio in Sedem Hierosolimitanam est figmentum. 405
Antiochenus Canon 15. pertinet ad dolosas Eusebianæ Factionis contra S. Athanasium sutelas, & privilegium Romanæ appellationis. 114. 115
Antonius Capellus edidit insigniter eruditum de Romanis Afrorum appellationibus opusculum. 699
Antonii Fussalensis Episcopi Romana appellatio. 603. 607. *& seq.* Non fuerat ei potestas ablata, sed diminuta. 630. Quomodò à Bonifacio fuerit absolutus? 605. Item quomodo à S. Augustino Episcopus creatus? 606. 607. Ejus appellatio non fuit mera transactio, vel *interim*. 610. 611. 616. Quandò Romam appellaverit? 624.
Antonius Fussalensis Episcopus subscripsit epistolæ Aurelii ad Celestinum. 637. Quomodò erga illum se gesserit Augustinus. 636. 637
Apiarii attentata appellatio fuit origo omnis controversiæ in Africa de Romanis appellationibus. 621. Fecit horrisonos motus per totam Africam. 628. Ejus crimina. 658. 659. Restitutus fuit in gradum Presbyterii, non tamen in Siccensem Ecclesiam. 662. 663, Cur Africani Episcopi Romanam ejus reparationem admiserint. *Ibid.*
Apiarii causam retractant Africani Episcopi 652. Causa ejus quomodò tractata à Faustino Legato Romanæ Ecclesiæ? 693
Apiarii Presbyteri appellario Romana. 555. Contra gentis suæ consuetudinem. *Ibid.* Per Zozimum reparatio facta fuit quidem valida, sed illegitima. 579. 649
Apiarius erat Siccensis Ecclesiæ in Cæsaræensi Mauritania Presbyter, ideòque à Romana civitate remotissimus. 190. Labitur pro, indè à Marca affirmans, quod Zozimus vicinitatis jure ejus appellationem admiserit. *Ibid.*
Apiarius, utrum primus provocaverit ad Apostolicam Sedem? 634
Apocalypsis prima verba decimi tertii Capitis migrarunt in finem Capitis duodecimi. 412
Appollinarii damnata per Damasum Pontificem hæresis 866. 867. Fraus & receptio. *Ibid.*
Apostolicæ Ecclesiæ duplices, aliæ per Apostolicam fundationem; aliæ per solam doctrinæ Apostolicæ consanguinitatem. 372
Apostolica Ecclesia est triplex, Romana, Alexandrina, ac Antiochena. 285. Sola S. Petri Episcopalis insessio facit Apostolicam Sedem, *Ibid.*
Apostolicæ Ecclesiæ multæ erant dumtaxat suffraganeæ. 289. Talis erat Ecclesia Colossensis. *Ibid.*
Apostolicæ manus appositio antiqua. 98
Apostolicæ Sedis authoritas 20. 21. vide *Romanus Pontifex.*
Apostolici Vicarii in Gallia, Arelatensis, & Rhemensis Ecclesiæ Antistites, 214
Appellandi & provocandi vocibus Synodus Sardicensis usa est in propria significatione. 245. 248
Appellare ad Patriarcham in suæ Provinciæ Synodo potest Clerus inferior in Oriente. 184
Appellare Cleri Afri poterant tribus modis: ad Provinciæ Synodum: ad Provinciæ Primatem: & ad Vicinos Episcopos. 553. Ad transmarina ex antiqua consuetudine non poterant. *Ibid.*
Appellari non posse à Provincialibus Synodis nemo unquam somniavit, nisi novissimis diebus Petrus de Marca, & Stephanus Baluzius 9. Has sordes resorbet Quesnellus. 10. Canones, qui Provincialium Synodorum nodorum judicia sanciunt non esse Romanis appellationibus obnoxia, ignorantur. 241. *& seq.*
Appellari potest à Concilio generali ad solum Romanum Episcopum, adeoque hic est generali Synodo superior. 826
Appellatio ad Patriarcham non censetur facta ad Patriarchalem Synodum. 783
Appellatio ad Romanæ Ecclesiæ Clerum vacante Sede Romana. 176. In causa Marcionis, & S. Cypriani. *Ibid.*
Appellatio ad Romanam Sedem non requirit, ut Iudices à quibus appellatur simul consideant, & judicent, 152. *& seq.* 247
Appellatio Episcoporum Orientalium à suarum Provinciarum Synodis damnatorum ad Patriarchas, aut Exarchos. 263. *& seq.*
Appellatione ad generale Concilium Romani Pontificis authoritas non suspenditur. 771. Causa dumtaxat devolvitur, idque ex beneplacito Pontificis. *Ibid. & seq.*
Appellationes fundantur in hac generali regula: *Ab inferioribus potior discuti non potest.* 64. Multis exemplis id probatur. *Ibid.*
Appellationes Gallicanæ Ecclesiæ ad Sedem Romanam Parcocli. 90. 91. 96. Danielis 102. Sunt antiqua Ecclesiæ Gallicanæ consuetudo. 8. *& seq.* Eas nunquam in Gallia, vel Africa fuisse admissas docet Ioannes Calvinus. 10. Non soli Episcopi, sed & infimus Galliæ Clerus semper Romam appellavit. 12. Romam appellârunt Laici Galli, etiam à pœnitentiis publicis. 14. Eamdem sententiam tenuit Imperator Ludovicus pius, & cuncti tunc per Galliam & Germaniam Episcopi. *Ibid.* Item Carolus Magnus. 15. Ejusmodi appellationes non sunt recenter in Galliam invectæ. 33. Multis exemplis probantur. 35. 36. 38. 193. *& seq*
Appellationes immediatæ ad Romanam Sedem moderandæ sunt Apostolica Regula: *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt.* 209. Constat ex S. Bernardo. *Ibid.* Romani Pontificis hac in re quandoque nimium benigni teste Triburiensi Synodo. *Ibid.*
Appellationes in Africa directæ secundùm Sardicensem Canonem. 552. 553
Appellationes Romanas ex Afrorum appellatione primus impugnat Photius, 556. Item Balsamon & Meletius schismaticus, Zonaras, & in Florentino Marcus Ephesinus. *Ibid.* Item Ioannes Calvinus, ac Marcus Antonius de Dominis, & facinorosus in Gallia tenebrio, 558. Et cum moderatione de Marca, Baluzius & Quesnellus. 559
Appellationes Romanæ confirmantur per Theodosium II. ac Valentinianum III. 13 Item per S. Avitum. 14
Appellationes Romanæ non fundantur principaliter in Canonibus Sardicensibus. 120. Fundantur in traditione Evangelica à Iulio I. allegata. *Ibid.*
Appellationes Romanæ per Illyricum libertimis semper pedibus ambulaverunt. 308. 309
Appellationes Romanæ non solis suburbicariis Provinciis olim licuerunt. 627
Appellationes Romanæ sunt suprema Romanæ Ecclesiæ dignitas, & de ipsa Dominus singulariter dixit ad Apostolici Collegii Principem *Confirma Fratres tuos.* 15. 310. 327. 580. Fieri possunt immediatè ad Pontificem sine Concilio generali juxta S. Ambrosium, Theodoretum, Cyrensem, Eusebium Dorylensem 148. 149. Non sunt desumptum ex regia violentia imitamentum. 244. *& seq.* Appellationibus Romanis nulla Synodus, nullus Pontifex potest derogare. 580
Appellationes Romanæ variæ. Ioannis Presbyteri contra Ioannem Constantinopolitanum. 32. S. Athanasii. 115, 120. 329. Marcionis. 173. Maximi Cynici. 147. Marcelli Ancyrani. *Ibid.* Basilidis & Martialis. 181. Herlefridi Presbyteri. 207. 208. Bubalii ac Taurini. 307. Ianuarii Malacitani & Stephani. 358. 359. Petri Alexandrini

330. 860. Flaviani. *Ibid.* Nectarii, 329. 330. 340. Meletii. 330. *& seq.* Achillis, 353, Adriani in Theſſalia. 364. Antonii Fuſſalenſis. 607. Ioannis Alexandrini, 872 Eutherii & Helladii, 861. Primoſi. 609

Appellationibus Romanis nihil contrarium continet lex Gratiani poſteà innovata, & extenſa ab Imperatoribus Arcadio, ac Honorio. 224. *& ſeqq.* Hinemarus Rhemenſis primus prætendit per Gratiani legem everti damnatorum Epiſcoporum Romanas appellationes. 227

Appellationi Romanæ Cæleſtii Hæreſiarchæ nullus Afrorum Epiſcoporum contradixit. 650

Appellationi Romanæ Eutychetis Theodoſius Imperator juſſit adſcribi effectum ſuſpenſivum. 761. Inſtrumentum appellationis, 883

Appellationis ac Relationis eadem eſt poteſtas. 208

Appellationis exemplum nullum eſt in quo damnatus à ſua Synodo provocavit, non ad Papam, ſed ad alium Metropolitam, aut Patriarcham. 789

Appellationis Romanæ retractatorium judicium non eſt renovandum in eadem, aut vicina Provincia. 184. 201

Appellatio non fit à contumelia citra poteſtatem ullam attentata juxta avitam à Pelagio primo laudatam regulam. 57. 58

Appellationum Gallicanæ Eccleſiæ abuſus. 200

Appellationum Romanarum è Gallia formam cœpit immutare inſerta per barbaros Reges calamitas. 83. Antiquam formam reduxit Carolus Magnus. *Ibid.*

Appellationum Romanarum poteſtatem delegare nunquam conſuevit Sedes Apoſtolica. 327

Appellationum Romanarum Regula juxta S. Gelaſium: *Ad Beati Petri Apoſtoli Sedem de qualibet mundi parte Canones appellari voluerunt: Ab illa autem nemo eſt appellare permiſſus.* Item alia regula: *Cuncta per Mundum novit Eccleſia, quoniam quorumlibet ſententiis ligata Pontificum, Sedes B. Petri Apoſtoli jus habeat reſolvendi.* 95

Appellatio orientalis Illyrici ad Romanam Sedem ſemper fuit in uſu 326. 327

Appellatio Romana Clericorum Conſtantinopolitanorum ad S. Celeſtinum contra Neſtorium. 796

Appellatio Romana licita Africanis Epiſcopis, noninferiori Clero. 576. *& ſeq.* 597

Appellatio Romana Athanaſii, ex Orientalium firmata teſtimoniis S. Gelaſii. 879. 880. Bonifacii primi. 881. Celeſtini. 882

Appellatio Romana fuit ſemper permiſſa Orientalis Eccleſiæ Clericis etiam inferioribus. 185. *& ſeq.*

Appellatio Romana Feliciſſimi, atque Vincentii Diaconorum Eccleſiæ Lamingenſis. 749. Item in cauſſa Conſtantii & Muſtelli 750. Etiam in prima inſtantia. *Ibid.* Item in cauſa Regenſis civitatis Epiſcopi. 750

Appellatio Romana ſolita fieri non ſolùm adversùs latam; ſed etiam adversùs ferendam à Synodis ſententiam. 345

Appellatio S. Flaviani adversùs generalem totius Eccleſiæ Synodum, eſt ſublime ac eximium Romanæ appellationis exemplum. 782. 847

Aquileënſis Synodi epiſtola per S. Ambroſium ſcripta, 298. Fuit Patriarchalis Synodus, à qua Eccleſia Gallicana non fuit exempta. *Ibid.* Adfuêre ſeptem Gallicani Epiſcopi. *Ibid.*

Archi-Diaconi, & Archi-Presbyteri, an fuerint in Hipponenſi Eccleſia. 543. Item Emeritenſi in Hiſpania. *Ibid.* Certum eſt fuiſſe in quibuſdam Africæ Eccleſiis. *Ibid.*

Archi-Epiſcopi titulus olim an daretur ſolis Patriarchis, vel Autocephalis? 387

Arelatenſis Provinciæ diviſio. 23. 24

Arelatenſis Synodus in cauſa Chelidonii, quo Anno, & loco celebrata? 27

Auguſtini epiſtola ad Celeſtinum non eſt ſpuria. 608. Clarè refert S. Auguſtini ſtylum. *Ibid.*

S. Auguſtinus ad Innocentium immediatè defert Pelagium, quia erat vagabundus. 102

S. Auguſtinus à Megalio Calamenſi Epiſcopo infamatus de propinatis mulieri amatoriis proculis. 429. Auguſtinum purgavit numeroſa Synodus, & Megalium compulit, ut Auguſtinum propriis manibus conſecraret. *Ibid.*

S. Auguſtinus antiquam formam, ſecundum quam Africanæ Synodi Primates ſuos evocabant, inſigniter deſcribit. 71

S. Auguſtinus Apoſtolicę Sedis authoritatem conſtantiſſimè ac lucidiſſimè docet. 721

S. Auguſtinus author, cur S. Chryſoſtomus gradui ſuo reſtitutus fuerit, 240

S. Auguſtinus civiles Laicorum cauſas audiebat diligenter, ac piè, 544, Aliquandò ad Horam refectionis, aliquando totâ die, ſemper tamen jejunans, 544. Clericos non puniebat ſolummodò, ſed etiam degradabat, *Ibid.*

S. Auguſtinus curavit ſibi in ſucceſſorem eligi Presbyterum Eradium, 527

S. Auguſtinus docet, quod debemus permanere in Occidentalis Eccleſiæ ſenſibus, quæ nos genuit, docuit, & baptizavit. 283

Auguſtinus epiſtolâ 165. Donatiſtas deſignat, non *Cupizitarum* nomine, ut mendosè legitur, ſed *Rupitarum*, 413

S. Auguſtinus fuit delicatæ conſcientiæ, & cogitat de Epiſcopatu deponendo, & agenda humili pœnitentia, ſi conſpexerit per eum, cujus Epiſcopatui per imprudentiam ſuffragatus fuerat, vaſtari Eccleſiam Dei, &c. 608. 609. Similia ſcribit Xantippo Primati, 608. Ad deponendum Epiſcopatum fuit paratiſſimus, 609

Auguſtinus graviter redarguit Secundum Epiſcopum Numidiæ Primatem, quod damnato Ceciliano ſuperordinaſſet Majorinum antequam iſta damnatio confirmaretur per Romanam Eccleſiam, 52

S. Auguſtinus in Hipponenſi magna Synodo adhuc Presbyter expoſuit Apoſtolicum Symbolum, 434

S. Auguſtinus inſigniter laudatus à Capreolo Carthaginenſi, 740

S. Auguſtinus, quam poteſtatem retinuerit in Presbyterum Fuſſalani Epiſcopatus à ſe erecti, 631

S. Auguſtinus quandò agit de Ceciliani cauſa, cur Eccleſiæ Romanæ adjungat omnes Apoſtolicas Eccleſias? 598. *& ſeq.*

S. Auguſtinus quid ſentiat de Synodalibus Philippo Politani conventiculi literis. 420

S. Auguſtinus Romanis appellationibus ſe non oppoſuit, alias non ita commendaretur à Pontificibus Romanis, 708

S. Auguſtinus ſenex ob inſolentiam plebis Fuſſulanæ Epiſcopatum vult deſerere, & ſemetipſum damnare ad perpetuam pœnitentiam, 607. Similia ſcribit Xantippo Primati, 608

S. Auguſtinus S. Petro manſit fideliſſimus, 116. patet ex epiſtola, quam de cauſa Antonii Fuſſalenſis ſcripſit ad Celeſtinum Pontificem, *Ibid.* Non fuit Author infelicis epiſtolę Aurelii & quorundam Afrorum Epiſcoporum ad Celeſtinum, 159. Romanas Afrorum Antiſtitum appellationes conſtantiſſimè defendit, *Ibid.*

S. Auguſtinus Synodi Numidiæ mens, os, & lingua. 707. 708

Auguſtinus ſolus damnat Ruſticanæ in Hipponenſi Diœceſi Parochiæ Rectorem, qui ſolemne in Dominici Natalis Vigilia jejunium violare, aliaque preſumpſerat. 545 Factum id contra Carthaginenſis primæ Synodi Canonem undecimum, quo Auguſtinus aſſeritſe nolle ligari 545. 546. Videtur Canonem non omnis Africa, etiam poſt Genethlii confirmationem, admiſiſſe *Ibid.* & huic parti adhæſit S. Auguſtinus, *Ibid.*

S. Auguſtinus tamquam Legatus Numidiæ, cujus ſententiæ fuerit in Concilio Carthaginenſi? 684

S. Avitus Romanas in Gallia appellationes profitetur. 14. 151

Aurelianenſis Synodus 3. deviat dum jubet Metropo-

Metropolitanos à Metropolitanis conſecrari, 407
Aureliani Imperatoris Iudicio non eſt collatus Primatus Pontifici Romano. 256
Aurelii Carthaginenſis Epiſcopi Synodus erratica, 116. Ex quo cœpit Romanas appellationes invadere deſeritur ab Auguſtino, Alipio, & Poſſidio, *Ibid.* Prævaricatur Nicænum Canonem, *Ibid.*
Aurelii Carthaginenſis epiſtolæ ad Cæleſtinum ſe non immiſcuerunt S. Auguſtinus, Valentinus Numidiæ Primas, & fermè omnes iſtius Provinciæ Epiſcopi, imò conſtanter fuerunt refragati. 609
Aurelii Carthaginenſis epiſtolam de Romanis appellationibus, quidam cenſent eſſe ſpuriam & fictam. 112. Non eſt hauſta ex S. Cypriano, neque ex S. Auguſtino. *Ibid.* Non agit de Provinciæ, ſed totius diœceſis Synodo. 252. Epiſtolæ non adhęſit Auguſtinus. 707. Aurelio ſoli juvenes adhæſerunt. 708
Aurelius Carthaginenſis, ejuſque Epiſcopi, cur ignoraverint Canones Sardicenſes? 431. Synodi ſub Aurelio fuerunt omninò viginti. *Ibid.* Cur appellationes Romanas abrogare tentaverit. 617. Non apparet in Romanis Sanctorum tabulis ob finalem lapſum. 708
Aurelius Carthaginenſis cenſuit. Epiſcopos Afros non poſſe Romam provocare. 621
Authoritas Tertulliano idem eſt, quod origo, 370. Fuit Afris familiaris hujus vocis acceptio. *Ibid.*
Autocephali etiam Sardicenſibus Canonibus ſubjecti. 33. 34
Autocephali Exarchi tres, Heraclëenſis, Epheſinus, & Cæſaræenſis. 286. Quamdiu manſerint autocephali? *Ibid.*
Autocephalorum Epiſcoporum Exarchorum confirmatio, & conſecratio privativè, ac ſine medio ſpectat ad Romanum Pontificem. 74. 77. 78

B

Bagadii de Boſtrenſi Epiſcopatu contendentis dejectio fieri non potuit niſi per plenam totius Provinciæ Synodum. 106
Bagaienſis Synodus, 408. 409
Balduini Flandrenſis Foreſtarii ad Sedem Romanam appellatio. 195
Baluzii lapſus de appellatione à Provincialibus Synodis, 9
Baptiſterium olim in quavis civitate unicum fuiſſe videtur, 671
Baptizandis Competentibus Orientalis Eccleſia poſt Nicænam Synodum deſiit dare Symbolum Apoſtolicum, & cœpit tradere Nicænum, 770
Baſilicæ Fauſti frequens apud S. Auguſtinum mentio, 670
Baſilides Aſturienſis Epiſcopus Romam appellat. 49. 51. 52. Ob Idololatriæ libellos ac alia crimina à Synodo ſua degradatur, 50. Reparatur & reſtituitur per S. Stephanum Pontificem. *Ibid.* Aſturicenſes in Baſilidis locum eligunt, & conſecrant Sabinum. *Ibid.* Baſilides & Martialis S. Stephanum per obreptiones circumveniunt. 52. 53. Non ſunt reparati per potentiam aut diſpenſatoriam gratiam, 53. Hæc enim ignorabat iſtorum temporum immobilis diſciplina, 53. 56
Baſſianus invitus conſecratur Evazorum Epiſcopus, 74. Renuit thronum illum accedere, 75. Cum multa neceſſitate, & vi inthronizatur in civitate Epheſi & confirmatur ab Imperatore. *Ibid.* Proclus hanc inthronizationem peſſimè capit. *Ibid.* Per quatuor annos Baſſianus in plena pace ſedit Epiſcopus. 77. Degradatur à S. Leone eò quod præter regulas promotus erat. 77. S. Leonis Judicium probavit Calchedonenſis Synodus, 78
Baſſianus quomodò violenter degradatus, & Epiſcopali pallio privatus, 525
Benedictus III. quæ privilegia Hincmaro concesserit, 483. *& ſeq.* An conceſſerit quotidianum uſum Pallii. *Ibid.*
Bernardus primus Patriarcha latinus Antiochenorum, quâ ratione & conditione Româ Pallium acceperit? 508. *& ſeq.*
Birrhum quid Græcis dicatur? 445. Erat veſtis ampla, talaris & longa *Ibid* Epiſcopalem Birrhum Græci jam pridem appellant Mandyam undulatam. *Ibid.*
Bonifacii I. epiſtola ad Lupum Theſſalonicenſem Archi-Epiſcopum in Romana Bonifacii II. Synodo vulgata per Lucam Holſtenium. 328. Manifeſtè docet Orientalium Eccleſias in magnis negotiis in quibus opus eſſet diſceptatione majori Sedem ſemper conſuluiſſe Romanam, 881
Bonifacii II. nomine epiſtola ad Eulalium eſt ficta ac ſuppoſititia. 112. 738. Queſnellus eas devias ac miſerandas literas malè probat, & ex ipſis quintum Nicænum Canonem exponit. 113
Bonifacii II. per D. Lucam Holſtenum vulgata Synodus. 328
Bonifacii Pontificis Gallorum in Romanam Sedem obſervantiæ præclarum teſtimonium. 196. Teſte Proſpero contra Collatorem non ſolùm *Apoſtolicus*, ſed *etiam Regiis utebatur edictis*. 167
Bonifacii Pontificis tempore, quàm rudes fuerint Epiſcopi Gallorum. 82. 84. Quàm miſeri Diaconi ex quibus Presbyteri ac Epiſcopi creabantur, *Ibid.*
Bonifacius Pontifex quandonam fuerit electus, 666
Bonifacius Pontifex ſuo tribunali affixam Maximi Valentini Epiſcopi cauſam delegat Narbonenſi Synodo. 99. Delegatio facta eſt ſub Conſulatu Monaxii. *Ibid.*
S. Briccius Turonenſis Epiſcopus ejectus per rebellem populum Romam appellat. 35. Per Romanum Apoſtolicæ Sedis judicium recipit ſuum thronum atq; Eccleſiam. *Ibid.*
S. Briccius Turonenſis Epiſcopus injuſtè accuſatur à Lazaro, 91. 96. Degradatus Romam appellat. *Ibid.*
Bubalii & Tauriani appellatio à Synodo Macedoniæ ad Romanam Sedem. 307. 308. 326. Quales literas Bubalius finxerit. 308. Non videntur fuiſſe reparatrices. *Ibid.*

C

Cæſarius Arelatenſis Epiſcopus videtur primus in Gallia uſus Canonibus Africanis. 644
Canonum collectio, quæ in quinquaginta titulos diſtributa Theodoreti Cyrenſis nomine extat in manuſcripto Codice Bibliothecæ Regiæ, an reverà ſit Theodoreti Cyrenſis? 309. Cur Theodoretus Cyrenſis Sardicenſes Canones in ſuam collectionem conjecerit? *Ibid.*
Calchedonenſis Synodi latina tranſlatio facta videtur à Juliano Coenſi Epiſcopo, uno ex Patribus Calchedonenſis Concilii. 526
Calchedonenſis Synodus, non tam ad Eutychetis adverſùs Leonem, quàm ad S. Flaviani ad ipſum factam appellationem retractandam, fuit indicta. 871
Calvinus malè docet Romanas appellationes nunquam in Gallia, & Africa fuiſſe admiſſas. 11. In quo ſtatuat Romanæ Eccleſiæ Primatum. *Ibid.*
Caroli Calvi nomine ad Joannem VIII epiſtola ab Hincmaro Rhemenſi. 198. Non eſt palàm prævaricatoria, cum ſupplicet Pontifici, & potius contra Clericalium appellationum abuſum ſupplicat, quàm contra ſubſtantiam. 200. Peccat tamen quod ex abuſuum prætextu moliatur ſuffocare ſubſtantiam, *Ibid.*
Caroli Calvi profeſſio fidei. 197. Unicus ferè ab Hincmaro Rhemenſi circumſcriptus egiſſe videtur contra Romanas appellationes, quas tamen poſteà admittit. *Ibid.*
Capreolus Carthaginenſis Epiſcopus proximus Aurelii ſucceſſor Beſſulam Diaconum ſuum miſit legatum ad Epheſinam Synodum. 738. Fuit integerrimus Catholicæ-

communionis, & magnæ apud omnem Ecclesiam authoritatis. 739. Duas adversus Nestorium scripsit epistolas sanctissimas ac eruditissimas. 740
Carolus Calvus electus in Imperatorem anno septuagesimo primo sæculi noni. 199
Carolus M, quâ ratione cognoverit de causis difficilioribus Clericorum. 142. In nullo voluit lædere appellationes Romanas. 196. Canonum de Appellationibus Romanis vigorem læsum per Galliæ invasores Reges barbaros reduxit in Galliam. 67
Cardinales Presbyteri Romæ tempore Optati Milevitani quadraginta, & Cardinales Diaconi, quatuordecim. 416
Carthaginensis Archi-Episcopi dignitas, quod solus in Africana Ecclesia habuerit pallium, ipsumque acceperit à Sede Apostolica 442
Carthaginensis Ecclesia non est Authocephala, adeoque ejus Sedes non fuit inter maximas, 41. Remotissima fuit à Patriarchali dignitate. 387. Hinc ejus Episcopus in plenaria suæ Diœcesios Synodo non habuit singularem thronum, sed sedit Collega inter Collegas. *Ibid.*
Carthaginensis Ecclesiæ dignitatem graviter læserunt Donatistæ 296
Carthaginensis Ecclesiæ prærogativæ decem. 430. *& seq. Prima*, consecratio omnium per Africam Episcoporum. *Ibid. Secunda.* Consecratos Episcopos referre Romam. 432. *Tertia*, decedentium ac succedentium piscoporum Matriculam accipere. 433. *Quarta* judicium, ac definitio quæstionum circa successionem Primatum, & ipsorum, licet nulla esset controversia, confirmatio. 433. *Quinta.* Custodia disciplinæ & observationis Cananonum. 434. 435. *Septima.* Jus ac obligatio visitandi omnes Africanas Ecclesias. *Ibid. Septima.* Per omnem Africam invitis Episcopis novos Episcopatus erigere. *Ibid.* 437. *Octava.* Clericum alienum eripere, & Ecclesiæ indigenti dare. 439. *Nona.* Generales suæ Gentis Synodos indicere, tempus & locum determinare eisdem, habere jus Relationis ac prærogativam suffragii. 440. *Decima.* Quod Carthaginensis Episcopus quibuscumque Synodalibus literis ac mandatis solus subscriberet. 341. *Vndecima.* Omnibus per Africam Ecclesiis diem Paschalem quotannis denuntiare, *Ibid. Duodecima.* Quorumvis Monasteriorum Monachos posse transferre, ac evehere in Clerum. *Ibid. Decima tertia.* Quod à quovis Monasterio potuerit eligi in Superiorem. *Ibid.*
Carthaginensis Episcopus post Romanum Pontificem primus Archi-Episcopus, & totius Africæ maximus Metropolitanus. 396. Dicitur primus Archi-Episcopus intra Romanum Patriarchatum. 397. Possitne dici Episcopus Episcoporum? 393. Non fuit Authocephalus, sed Patriarchico jure subjectus Romanæ Ecclesiæ. 393. Innocentius I. Carthaginensem Ecclesiam primus ponit in eadem classe cum Ecclesiis Hispanis, Gallis, Italis, ac Siculis. *Ibid.*
Carthaginensis Primas ad Romanam Eccle semper retulit quasvis graviores ac difficiliores causas, & quosvis de novo consecratos Episcopos. 394. Constat ex variis S. Cypriani epistolis. *Ibid.* Item ex facto Monachorum Martiniani ac Saturniani, & ex epistola Leonis IX. 395
Carthaginensis Primas, an olim acceperit pallium à Romana Ecclesia? 499. Ubique judicatus poterat provocare ad Sedem Apostolicam. 593. Locum id etiam habet in cunctis Afrorum Episcopis. *Ibid.*
Carthaginensis Primas poterat Presbyterum alienum, etiam unicum, indigenti Ecclesiæ Episcopum dare. 439. Potestatis illius usus plures lites causauit in Africa, quas S. Augustinus, per introducta Monasteria, ac mirificè statim multiplicata, extinxit. 440
Carthaginensis Primatis, quæ fuerit potestas sacratum ordinationum? 421. poterat alienos Clericos, non dumtaxat in suam transferre Ecclesiam, sed insuper in quamvis aliam. 423. Poterat omnibus per Africam plebibus, quæ id petierant, ordinare Presbyteros. *Ibid.* Episcopos ordinabat Carthagine per quamlibet pœnè Anni Dominicam. 425. 426. 428. Primates alii passim ordinabant in viduatæ plebis civitate. *Ibid.*
Carthaginensis Synodus non est celebrata duodecim post Sardicensem annis, ut vult Leo Acridensis. 261. distantia fuit septuaginta Annorum, 262
Carthaginensis Synodus sexta quando celebrata? 666. ejus acta illustrantur. 669. *& seq.* Exordium videtur spurium. 670
Carthaginensis Synodus sub Pontificatu S. Celestini. 690. Fuit diversa à Synodo sexta. *Ibid.*
Carthaginensium Episcoporum Successio. 555
Circa illam labitur D. Lucas Holstenius. *Ibid*
Carthago proconsularis Provinciæ Metropolis. 376. Carthaginis encomia. *Ibid.* Omnium *Africæ* Provinciarum Princeps & caput. 377. Ab Augustino quandoque vocatur absolutè Provincia. *Ibid.* Potestatem habuit in omnes Diœcesios Provincias. 393
Carthago, quo sensu à Nilo Doxopatrio dicatur esse in *Provincia* Byzacii? 379
Casanate Cardinalis, vide *Hieronymus.*
Casula omnis apud Græcos est ex lana. 458. Objectum Latinis, quod gestarent casulas ex serico, 458
Casula non fuit olim pretiosa vestis. 519. Fuit lanea ad instar pallii, quandoque alba, quandoque coccinea. *Ibid.*
Ceciliani in Carthaginensem Episcopum electio, & consecratio, quibus de causis impugnata fuerit à Donatistis? 406 583. Donatistæ Ceciliano superordinarunt Majorinum. 407
Cecilianus vocatus ad Synodum adesse noluit, allegans superiorem citari, aut evocari non posse à subditis 69. Malè damnatur in contumaciam, *Ibid.* Debuerat deferri ad tribunal Romanæ Ecclesiæ, *Ibid.* 70. An appellaverit ad Melchiadem? 587. Melchiades non proprio motu, juxta S. Augustinum, sed à *Principe* rogatus causam Ceciliani ad suum tribunal evocavit, juxta Canones & per suæ Sedis authoritatem. 590. Melchiadis sententia in ejus favorem. 580.
Cecilianus, utpote Exarchus totius Africæ exemptus à *Provincialibus Synodis.* 596. Appellare poterat, non tantum ad Synodum universalem, sed etiam ad tribunal Romanum. 597
Cedreni adversùs *Sardicenses* Canones objecta. 315
Celestii ad Zozimum *Pontificem* appellatio. 690. 709. Huic, quod in dogmatica esset materia, nemo Afrorum obstrepuit. 724. Appellationem desertam resumit, 711. 712
Celestii dolosa fidei professio. 715. *& seqq.* Ejus discussi articuli sunt de solo originali peccato, non de natura aut gratia. 711
S. Celestinus impium Nestorium condemnat suâ authoritate. 80. Quod ipsum constanter professa est Ephesina *Synodus. Ibid.* Proculum Massilienſem Episcopum Viennensis, ac Narbonensis *Provinciæ* Episcopis audiendum delegat. 88. Approbante S. Cyrillo Nestorium communione & gradu privat, nisi intra decem dies cantet erroris palinodiam, 802. 805. S. Cyrillo committit Ephesinæ Synodi præsidentiam. 516. 517. Delegans epistola periit, aut latet. *Ibid.*
Celestinus Papa Danielem citat Romam. 101
Proculi Massilienſis Episcopi causam non merè dimittit Synodo, sed delegat. 90. 102. Cur Synodo delegaverit causam Maximi Valentini potiùs, quàm Danielis. 102. 103
Chelidonius adversus Hilarium Arelatensem Romam appellat, ubi absolvitur & Ecclesiæ suæ post plenum causæ examen restituitur. 2. 4. 6. Item 138. *& seq.* permanet

fit Episcopus, 23
Chiffletius existimans Vigilium Tapsensem non loqui de Sardicensi Synodo, sed conventu Philippo-Politano fallitur, 318
S. Chrysostomi ad Romam Sedem appellatio. 239.341
S. Chrysostomus, quo sensu contestatus fuerit paratum se ad diluendà crimina coram centum vel mille Episcopis, 782. Appellationem suam coram sola Sede Romana introduxit, & apud ipsam solam est prosecutus. 783
S. Chrysostomus Patriarchicam Constantinopolitani Episcopatus Diœcesim ac potestatem primus Architectari cœpit, 260
S. Chrysostomus S. Flaviano familiarissimus & sub illo dixit Homelias ad Antiochenum populum, 339
Clementius Byzacenæ Provinciæ Primas Romam appellat, 747. *& seq.*
Clericus alienus sine proprii Episcopi jussu, ac literis ab alio Episcopo nequit incardinari in suam Ecclesiam, 175
Clericus in hæresim lapsus, licet pœnitens, perpetuò est irregularis, 96
Clericus omnis, licet non eamdem domum aut mensam, olim tamen aliquid communis vitæ habuit, ideoque omnia sua ponebat ad pedes sui Episcopi singulis juxta Monasterii merita distributuri divisiones mensurnas & sportulas, 171. Inferendi forma postmodum transivit ad Monasteria. *Ibid.*
Codex Africanus sitne opus Synodale. 655. 707
Cœsarea Palestinæ Metropolis, 41
Communio Episcopalis, Clericalis, Laica, 43
Concilia intra Gallias non agitantur ex sententia & consensu Regis & omnium Ordinum. 218. Neque, si quid Româ mittatur est deliberationi obnoxium. *Ibid.*
Concilia non definiunt, neque tractant nisi de motis apud se controversiis. 189
Concilii generalis nomine in causa S. Athanasii non intelligitur totius Ecclesiæ, sed commune partibus contradicentium, 145
Concilium generale Constantinopolitanum ex totius Orbis Episcopis indictum à S. Damaso. 148. In Synodis generalibus Orientales Episcopi non sunt conjudices, aut habituri Synodale suffragium, sed Synodalem Romani Episcopi tractatum, atque judicium subituri, *Ibid.*
Concilium generale solas sibi à Pontifice delegatas causas potest juxta S. Leonem agitare ac definire, 189. vide *Synodus*,
Consistorii Papalis prima mentio, 351. Cardinales Diaconi olim Consistorio, aut Synodo non assistebant, 698. Hodie assident. *Ibid.* Consistorium Papale Siricius vocat *Presbyterium.* 527
Constantinæ donationis instrumentum falsi arguitur, 45. Non bene dicitur ab Ecclesia Romana approbatum ab octingentis annis 455. Plures eruditi censent non esse opus adeò antiquum, *Ibid.* Ecclesia Romana illud non probavit, dum suscepit Gratiani Decretum: imò graves Authores testantur Gratianum ipsum agnovisse istud instrumentum esse spurium. *Ibid.*
Constantinopolitana Ecclesia Pallium non accepit à Romana Ecclesia, 502
Constantinopolitana Synodus à Damaso confirmata, 303. Nicænam fidem de Sacrosancta Trinitate ac divina incarnatione insigniter defendit ac stabilivit, *Ibid.*
Constantinopolitana Synodus adversùs Petri Alexandrini Patriarchiæ præsumptionem, 109. Cur totius Ægyptiacæ Diœceseos administrationem committat soli Alexandrino Patriarchæ, nec meminerit Romanæ Ecclesiæ? *Ibid.* Canonem 5. Nicæni, si tangit, valdè modicè tangit. 111
Constantinopolitana Synodus, an postulaverit confirmari à Romano Pontifice? 303. Conflata erat ex pessimis hominibus. *Ibid.* Constantinopolitana Synodus Canone 21 non interpretatur Canonem 5. Nicænum, sed præsertim sextum. 108. 113
Constantinopolitani Episcopi omnes post S. Joannem Chrysostomum tentaverunt Ephesinos Exarchos suâ authocephaliâ exuere, ac Regiæ Civitatis throno subjicere, atque ita sese evehere in Patriarchas. 75
Constantinopolitanus Episcopus quandonam cœperit habere secundum in Ecclesia locum, 499. 777. 778. S. Leo circa hoc pacta Domni ac Procli, licet per Calchedonensem Synodum confirmata, potentissimè ac penitus abolevit. 778. Ejus judicium Romana Ecclesia defendit & custodivit per multa sæcula, *Ibid.*
Constantinus Donatistas ad se provocantes remisit ad Papam Melchiadem. 181. 585 Non Gallicanos, quos ipsi petebant, dedit Judices, sed Pontificem Romanum. 223. Quò tamen Donatistis aliquid impertiret, adjunxit quosdam Gallicanos Episcopos, 585. Donatistarum precestranstulit in formam Appellationis, 588
Constantinus, an idem senserit cum Eusebianis? 280. Verius est, quod non sed Synodo Sardicensi adhæserit. *Ibid.* Athanasium cum honorificis literis remisit in Sedem. *Ibid.*
Constantinus Imperator ab Eusebianis dictus *Episcopus Episcoporum*, 222, 280. In decernendo faciens se Princip em Episcoporum dicitur *abominatio desolationis, quæ à Daniele prædicta est.* 234. Suadentibus Eusebianis plusquam trecentorum Episcoporum conventum ex Ecclesia transfert ad palatium, ac ipse præsidet & Episcopos cogit ad sua desideria, 247. In Ecclesiæ Synodis agebat omnia, 280. Quæ Mandata miserit ad Ariminensem Synodum? 281. nolebat Athanasium absolvi ab Ariminensibus, *Ibid.*
Consuetudines singulares Ecclesiarum possunt aboleri per generales Synodos, 695
Contumelioſi Reiensis in secunda Narbonensi Provincia Episcopi ad Romanam Sedem appellatio, 127. Lapsus fuerat in adulterium & involutus aliis criminibus, 127. 128. Controversia circa ejus pœnitentiam. *Ibid.* Provocat ad Agapetum. 129 227. Ejus appellatio non fuit à S. Cæsario reprobata, sed ficta ejus innnocentia. 644.
Cornelio Pontifici defertur causa Fortunati Presbyteri, &c. contra sancti Cyptiani ex Neophyto Episcopalem creationem. 146
Cornelius decrevit Episcopos lapsos ad Pœnitentiam quidem agendam posse admitti, ab ordinatione autem Cleri, atque Sacerdotali honore prohiberi, 50. 51
Cosmas Epiphanienſis, ac Severianus Arethusæ Episcopus damnant Severum Antiochenum, 68
Cresconius Episcopus appellat ad Sedem Romanam, 746
Cresconius suo Codici canonum, etiam inseruit Sardicenses Canones, qui firmant Romanas appellationes Episcoporum, 742
S. Cypriani epistola ad S. Stephanum malè à Joanne Launoy proscribitur, ut spuria. 39
S. Cyprianum de Baptismo errantem Jubianus ac Pampejus non invaserunt, sed detulerunt apud S. Stephanum Papam, quod ejus error haberet aliquid fundamenti. 68 Ob eam caulam S. Stephanus ad damnationem fuit lentior. 71
S. Cyprianus novam in Lapsos clementiam non præsumpsit attentare, nisi facta relatione ad Romanum vacantis Ecclesiæ Clerum, 394
S. Cyprianus Romanarum in Gallia appellationum assertor, 37. commendat S. Stephano, ut in Provinciam, & ad Plebem Arelatæ consistentem literas, mittat quibus abstento Martiano alius in ejus locum substituatur, 38. Quo sensu dixerit, quod Episcopatus per totam Ecclesiam sit unus? 799
S. Cyprianus solicitudinem gessit omnis Ecclesiæ, non quidem paternæ justitiæ, sed Fraternæ charitatis, præsertim circa materiam Novatianensis crudelitatis 42. non scripsit proprio motu in Gallias de causa

Martiani. 45. tamquam authot novæ in lapsos clementiæ singulariter in Martiani damnationem debuit influere. 48. Non contrariatur authoritati appellationis Romanæ, sed soli effectui appellationis frivolæ & per obreptionem, à S. Stephano obtentæ, 53. Favet Romanis Africæ appellationibus. 564. Damnat solas appellationes Africani Cleri inferioris, 571. Fortunatum credidit ob Hæresim non fuisse validè ordinatum, 577. Primus apud Afros è Neophyto ordinatus Episcopus, 564

S. Cyrilli epistola, quâ transmisit Nicænos Canones, quandò scripta, 691

S. Cyrilli Hierosolymitani appellatio discutitur, 234. *& seq.* Appellat non ad numerosiorem Synodum, sed ad suum Patriarcham Antiochenum, 235. Malè à Socrate dicitur primus omnium appellationem usurpasse ad eum morem, qui in foro obtinet, 237

S. Cyrillus Alexandrinus Patriarcha non fuit ausus Nestorium damnare sine præceptione Romani Pontificis, 47. Cur non appellaverit à damnatione facta per Joannis Antiocheni factionem, 57. Ephesinæ Synodo præsedit uice & nomine Celestini Pontificis, 516. 517. Quibus conditionibus convenerit cum Joanne Antiocheno, 859

D

S. Damasi circa Romanas appellationes Acta elucidantur, 866. Quid egerit in causa Apollinarii. 867. Item in causa Vitalis. *Ibid.*

S. Damasus non solus, sed etiam ejus successores constanter usi sunt potestate degradandi in cunctos Romani Patriarchatus Metropolitas, 81

S. Damasus Priscillianistas Romam appellantes in conspectum suum, cur non admiserit? 59

Daniel Presbyter Orientalis Ecclesiæ de variis, etiam stupro sancti-Monialium, accusatur, 101. Fugit in Galliam, & tamquam vagabundus apud Patrem communem Romanum Episcopum accusatur, 102

Degradato Episcopo auferebatur etiam sui Patrimonii regimen & ex ipsius proventibus alebatur. 130

Desiderius Archi-Episcopus Viennensis pallio Episcopali ornatus, 474

Diœcesis. Vox inducta per Constantinum M. 372

Dionysii Exigui authoritas ex Cassiodoro stabilitur, 648

Dionysium Alexandrinum Episcopi Penta-Politanæ Provinciæ non præsumpserunt damnare, sed accusarunt apud Dionysium Pontificem. 69

Dioscorus Patriarcha Alexandrinus præsumit Synodum facere sine authoritate Sedis Apostolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum est, 153. In Calchedonensi Synodo debuit è Cathedra descendere, & ut Reus in medio stare, 154. Quanta potuerit in Ephesino latrocinio? 770. Cur oderat Domnum Antiochiæ Patriarcham? *Ibid.*

Domni Antiocheni damnatio, prout à Dioscoro facta est, fuit iniqua, & invalida. 842

Domnus Antiochenus Patriarcha, cur damnatus? 842. Defunctus tempore Chalchedonensis Synodi. *Ibid.*

Domnus ordinatur in locum Pauli Samosatensis, 273

Donatistę recurrunt ad potestatẽ sęcularem. 180. 181. Cecilianum apud Imperatorem accusant, 181. Primi retractatorium judicium postularunt à Laico Principe 234. gravissimè impegerunt in Canones. 585

Donatistæ transcripserunt in totam Ecclesiam Orientalem literas conventiculi Philippopolitani solius Eusebianæ factionis facinus, 730. Quid differunt ab Arianis? 729. Cur à Romanis vocati sint Montenses? 416

Donatistarum schisma inchoatum à Numidiæ Episcopis, ob Ceciliani Carthaginensis Archi-Diaconi ad istius Ecclesiæ Episcopatum promotionem. 406. Contendebant Primatem debuisse consecrari à Primate, & quidem Numidiæ. *Ibid.*

Donatistarum varia in Carthaginensis Ecclesiæ dignitatem injuria, 406

Donatus appellari voluit *Princeps Carthaginis.* 384. Eumdem titulum usurparunt Donatistæ, displicuitque Synodo Carthaginensi. *Ibid. Donatus* nomen est Afris proprium & familiare. 728

Donatus quis fuerit Donatianæ Hæresis Princeps? 582

Dorotheus Martiano-politanus Episcopus pro concione negat Mariam esse Deiparam. 46

Duziacensis Synodus, quid scripserit in causa Hincmari Laudunensis? 140

E

Ebbonis reparatio quomodò peracta? 916. Appellans ad Sedem Romanam non fuit sine prævio examine admissus ut Canonicus Episcopus, & pallio donatus. 165

Ecclesiæ regimen Monarchicum, mixtum tamen Aristocratiæ. 109

Ecclesiæ sunt ab Apostolis distributæ in sex Autocephalias, uni tamen Papali Capiti subjectas Diœceses, tres Patriarchales, & tres Exarchicas. *Ibid.*

Ecembolius Sophista Constantinopolitanus vertumnus ad Imperatorum ingenia, ac naturam se conformans, 551

Electio quandoque accipitur pro consecratione. 489

Ennodii Ticinensis Episcopi Apologeticus, quid scribat de Synodo Sardicensi? 312. 313

Ephesina Ecclesia à S. Paulo fundata, & à S. Ioanne Evangelista dudum directa, ægrè fert se spoliari suâ Autocephaliâ. 77

Ephesina Synodus Metropolitæ pœnam statuit, quod deinceps suæ Provinciæ subfuturus sit. 65. Fuit in duas partes divisa. *Ibid.*

Ephesina Synodus convenit, non ad solam Nestorii, sed præsertim ad degradatorum ab ipso Clericorum provocationem discutiendam. 872

Ephesina Synodus, utrum Oecumenica? 324. 325

Ephesinum latrocinium, cur subinde vocetur universale Concilium? 848. Cujus authoritatis sit. *Ibid.* Non habebatur ab omnibus Catholicis passim pro latrocinio. *Ibi.* Causa Synodi. 808

S. Epiphanius, quid senserit de Marcione? 169

S. Epiphanius Apocryphis quandoque credidit. 171

Episcopales accusationes solus Provinciæ Primas potuit admittere, ac Reos citare. 549 Potuit duodecim Episcopos eligere & iis præsidere, aut alicui decimo tertio vices suas delegare. *Ibid.*

Episcopale judicium non finit controversiam fidei. 701

Episcopi Italiæ, quinam dicantur? 301. Item, quinam finitimi ad almam urbem? *Ibid.*

Episcopi in Africa quomodò appellare potuerint? 553. 554

Episcopi Provinciales in Synodis Provinciales Episcopos damnare poterant, concessâ tamen damnatis facultate appellandi. 104. appellatio, si excluderetur, non tantùm in Papalem, sed in Patriarchalem potestatem foret injuriosa. *Ibid.*

Episcoporum translatio summoperè quondam vetita. 383. Eam Afri æquiparabant rebaptismo. *Ibid.*

Episcopus, cujus Sedes Reum reparat, non potest Synodo non præsidere. 405

Episcopus debet esse sine crimine, & præsertim sine flagitio, & quidem patrato post: nonnisi à duodecim Episcopis damnari potuit. 543. *& seq.* Suppleri tamen potuit:

suit per septuaginta duos idoneos testes. 348. Attamen nonnisi per Provinciæ Synodum. *Ibid.*

Episcopus novus in locum damnati creari in Africa non poterat nisi damnationem Romana Ecclesia confirmaret. 70

Episcopus pet injuriam rejectus à sua ad quã consecratus fuerat civitate, & nunquam admissus, potest in aliam Ecclesiam incardinari ex perpetua omnium Gentium consuetudine & Apostolica disciplina. 343. Ista incardinatio nullatenus est translatio. *Ibid.*

Episcopus solus nequit Collegam deponere, aut criminaliter deponere, nec Metropolita, imò nec Patriarcha id potest in suum suffraganeum. 106

Evagrius à Paulino solo adhuc vivo successor ordinatur. 337

Eulalii contra Bonifacium schisma quomodò compositum 668. Nec Alexandrina, nec Carthaginensis Ecclesia inter suos Episcopos unquam habuit Eulalium. 738

Euphratæ Colonien sis Episcopi Romana appellatio. 54. *& seq.* Item 240. 241. Fusè, Non fuit damnatus ob Arianam Hæresim, sed Pauli Samosatensis, aut Marcelli. 54. Damnatus fuit à propria Synodo: Non tamen processit ad definitivã sententiam, nisi adesset Maximinus treverensis, & Valentinus Arelatensis, 68

Eusebiana factio à Provincialibus Synodis non exclusit Clericorum ad Patriarcharum provocationes, longè minùs ad Pontificem. 196

Eusebianæ factionis epistola sceleratissima 233. à Marca malè ex illa invadit Romanas appellationes. *Ibid.* Est epistola Philippo-Politani conventus, 269. Quot subscripserunt? *Ibid.*

Eusebiana factio. 61. Degradat Gandentium Nazitanum, 107. Desperans non Romam, sed processit Antiochiam & evomit Canonum fucos. 115. Ecclesiæ Monarchiam impugnant, & Aristocratiam inducere tentant. *Ibid.* Sardicensis Synodi contra Eusebianam factionem testimonium. 123 Conjurarunt S. Athanasii, & aliorum restitutionem nunquam admittere. 123. Cum Hosio & aliis disputantes nihil profecerunt: Omnes de nocte fugerunt Philippo-Polum, & apud Orientale imperium insanierunt tres Patriarchatus esse jure divino Autocephalos. 123. Iulium Pontificem gradu & communione ptivarunt. *Ibid.*

Eusebiana factio malè dicitur noluisse sua judicia retractari, etiam per œcumenicam Synodum. 268

Eusebiana factio nunquam negavit Provinciales Synodos ad Patriarcham, aut Autocephalium Primatem posse appellare. 18 Solas Patriarchales ac alias Autocephalas Synodos voluit esse inappellabiles. *Ibid.* & 182. 184. Appellantes & Romam accedentes Presbyteros comprehendebant per viam ac tradebant in custodias. 183

Eusebiana factio Romanas appellationes antea approbaverat. 145. Noctu & insalutato Pontifice ob repulsam fugiunt Romã. 146 156. 162

Eusebiani tertiò Romam à Iulio evocati. 271

Eusebianorum tergiversatio contra Iulium Pontificem. 143. In causa Pisti molimina apud Julium Pontificem. 145

Eusebius Doryleensis Episcopus in Calchedonensi Synodo queritur de occisione Flavianj. 154. Primus Eutychetem accusat. 155. Item Patriarcham Nestorium. 753. A Synodo Calchedonensi fuit ex integro reparatus. 901. Romanam Ecclesiam non solùm modo appellavit, sed etiam personaliter accessit. 902. Calchedonensi Synodo adfuit ut plenè Canonicus Episcopus. *Ibid.*

Eusebius Nicomediensis unde Eusebiana factio. 145

Eustatius Sebastenus Episcopus appellat ad Liberium. 870 Ab eodem sine generali Synodo restituitur. *Ibid.* Dignitati restitutus redit ad ingenium & vomitum, 871

Eutycherii Thyanensis Metropolitæ epistola ac Xixtum Pontificem noviter reperta. 849 *& seq.*

Eutyches appellat Romam. 753, *& seq.* 781. 782. Romam appellat ante inchoatam revisionem. 767. Pontifex videtur appellationem admisisse, eique adscripsisse suspensivum effectum. *Ibid.* Cur in sua, quam ad Florentii Latricii aures fecit appellatione, exprimens Thessalonicensem Episcopum, omiserit Patriarcham Antiochenum 772. Quare ad Domnum & ejus Concilium provocare noluerit. 776. 779. In S. Flaviani Synodo Romanum Episcopum invocavit, quod sciret circa Christianam fidem nihil posse stabiliri sine Episcopo Romano. 779. Hierosolymitanum ex arte invocavit. *Ibid.* Ad generalem Synodum appellavit ante S. Leonis judicium. 768 Mendaciter affirmabat se appellasse tempore Constantinopolitani Concilii. 782. Ad generalem totius Ecclesiæ Synodum per subitum impetum appellavit. 783. Statim à sua Romana appellatione cogitavit de generali Synodo, 804, 806. 808

Eutyches appellationem suam ad tres Patriarchas introduxit coram solo Papa Leone. 786. 787

Eutyches fuit Archimandrita trecentorum Monachorum. 758

Eutychetis error. 772. 891. Hæresis non fuit nova. 783. Synodalis contra eum sententia. 754. Appollinarii erroribus dedit novam faciem. 793. *S.* Leonem infamat de Nestorianæ Hæresis patrocinio, 807

Eutychetis imperitia, mendacia. 768. 785. A Quesnello perperàm vocatus vir sagacissimus, *Ibid.* Injuriis prosequitur *S.* Flavianum, 759. & S. Leonem, 766. 807. Author commotæ in Theodoretum Cyrensem tragœdiæ, 774. 775

Eutychianæ ad S. Leonem appellationis ex Cassinensi Codice instrumentum, 983

Excommunicatio Romana in totum Orientem, cur commutata in simplicem communionis dissociationem, 814

F

FAustini Potentini Episcopi, ac Philippi & Aselli Presbyterorum apud Afros acta, 660

Faustinus cur Africanæ Synodo non præsederit, 668. Eum quâ legatum revocari non postularunt Africani Episcopi, *Ibid.*

Faustinus Lugdenensium Metropolita Cypriano scribit de causa Martiniani Arelatensis, 41. Non præsumpsit de Martiniano judicare, 104

Felix Episcopus, imaginarius urbis Romæ Episcopum se dicit, 412. à Donatistis detruditus in tertium locum post Januarianum ac Primianum, 412

Felix in nova Epyro Episcopus ad Romanam Sedem appellat. 346. videtur non à lata sententia, sed provocasse adversus ferendam, *Ibid.*

Ferrandus Archidiaconus Carthaginensis Ecclesiæ S. Fulgentio retulit quæstiones de Æthiopis baptismo, 741. Idem scripsit vitam S Fulgentii, & creditur author Breviarii Canonum, *Ibid.* 398

s. Flaviani ad S. Leonem epistolæ duæ, 795 In priori epistola seu relatione postulavit confirmationem latæ de Eutychete sententiæ, 795. 796. Postulavit non suæ personæ, sed Ecclesiasticæ causæ solatium ac defensionem, seu factæ Synodi confirmationem, 801

s. Flaviani appellationem solus *S.* Leo sine generali Synodo poterat retractare ac definire. 841. Constat ex universa Calchedonensi Synodo *Ibid.* Item ex S. Leonis epistola ad Clerum & Populum Constantinopolitanum, 842. 845

s. Flaviani cadaver in Basilica Sanctorum

Apostolorum convenienter est sepultum, 843
S. Flaviani de Eutychetis errore ac persona sententiam S. Leo confirmat, 764
S. Flaviani in Romanam Ecclesiam profunda reverentia, 760
S. Flaviani Romana appellatio à Dioscori, & omnis istius factionis violentia, 782
S. Flaviani Romana appellatio discutitur. 826
S. Flavianum, quæ genuina ratio deterruerit à cogenda Synodo, 822
S. Flavianum sceleratus Dioscorus coram se genuflexum invasit calcibus, in conspectu totius Synodi, ex quibus paucos post dies novus iste Abel migravit ad Dominum, 827
S. Flavianus à Romana Ecclesia pro perjuro, exlege, & contumaci habitus. 302. Romanæ Ecclesiæ communionem non accepit, nisi sub finem vitæ per mediationem Acacii Berrhæensis Episcopi, & S. Isidori Peluſiotæ Presbyteri Alexandrini, 302
S. Flavianus ab Eutychete compulsus ad solemnem in scriptis fidei professionem. 761
S. Flavianus accusatus ab Eutychete de Nestoriana hæresi. 763. Item de refutatis duodecim capitulis S. Cyrilli. *Ibid.*
S. Flavianus ad solam Apostolicam Sedem appellavit, non ad generalem Synodum. 837 Constat ex Liberato Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diacono. 838. 840
S. Flavianus, an appellauerit ad solum Pontificem, an verò ad aliam generalem Synodum? 828. Ex testimonio S. Leonis lucet appellasse ad solum Pontificem. 828. *& seq.* Idem constat ex Valentiniani III. Imperatoris ad Collegam Theodosium epistola. 832. 833. Item ex literis, quas ad Theodosium scripsit Gallia Placida Augusta Constantii Imperatoris vidua, Valentiniani mater. 833. Item ex literis Hilari Romanæ Ecclesiæ Archi-Diaconi ad Pulcheriam Augustam. 834
S. Flavianus, an censuerit per Papalem suæ Synodi confirmationem posse, aut debere abstineri à generali Synodo. 820. Quid de hac re etiam senserit S. Leo. 820
S. Flavianus Apostolicis S. Leonis literis statim respondit, omnemque Eutychetis errorem, omniaque suæ Synodi acta exposuit. 759
S. Flavianus censet ad enarrationem causæ Eutychetis non esse opus œcumenicâ Synodo, sed profitetur sufficere solum Leonis Sacerdotium. 786
S. Flavianus Constantinopolitanus Episcopus, sectatus vestigia S. Joannis Chrysostomi retinuit & exercuit Patriarchalem potestatem in Asiaticam, immò in tres olim Autochephalas Diœceses. 753
S. Flavianus cum Eusebio apud Ephesum à Dioscoro carceratus & relegatus Hyperpam Asiæ, inter manus eorum, à quibus in exilium ducebatur glorioso ad Christum fine transivit. 838
S. Flavianus in causa Eutychetis aguovit jus Romanæ appellationis. 782. Contra factum Eutychetis meritò contendit. *Ibid.*
S. Flavianus sacrâ jussione compulsus fuit, propriâ manu scribere libellum fidei, atque ita se de Nestorio purgare. 766
S. Flavianus suorum Synodalium gestorum Apostolicam confirmationem à S. Leone postulavit omnibus eloquentiæ suæ viribus. 821. Quas rationes ad removendum generale Concilium attulerit. 821
S. Flavianus superordinatus Meletio. 337. Flavianum, utpotè manifestè perjurum, atque intrusum semper ac meritò aversata fuit Romana Ecclesia. 337. Flavianus renuit venire ad Synodum Capuanam. 337. Ab Apostolica Sede provocavit ad Synodum. 338. Flaviani appellationi non detulit Siricius. 339
Flavitas Presbyter mortuo Acacio ordinatur Patriarcha Constantinopolitanus non tamen consensit inthronizari sine Romano Episcopo. 273
Fortunati ac Felicissimi appellatio Romana, quo sensu à S. Cypriano improbata 572.

Fortunatus non fuit Episcopus. 374
Fortunati legatos quomodò Cornelius Pontifex tractaverit. 579
Fortunatus ex mente Cypriani non erat verus Episcopus, quia consecratus ab Hæreticis, à quibus datos ordines, sicut & baptisma Cyprianus censebat esse irritos & nullos. 577. *Istud ipsum censebat Cypriani populus.* *Ibid.*
Fortunatus non à viginti quinque, sed à solis quinque, eisque sordidis & damnatis Episcopis intrusus & consecratus. 571. Quæ postulaverit à S. Cornelio, *Ibid.*
Franco-fordiensis Synodus, quid decernat de appellationibus? 192. Ejus Canones sintne confirmati per Romanam Ecclesiam? 193
Fulcherius Tyrensis Archi-Episcopus pallium accipit ab Innocentio II. 508
Fussala quandonam cœperit habere Episcopum? 628. 629
Fussala quondam Hipponensis Parochiæ oppidum dismembratur. 606. Fuerat pertinax in parte Donati. *Ibid.* Denuò adscripta Cathedræ Hipponensi. *Ibid.*
Fussalanus Episcopatus erectus à S. Augustino. 630

G

Gallia nihil pertinet ad Carthaginensem Episcopum, 41. 45
Galliarum Primates sunt Africanis longè juniores. 397. Omnium senior est per Carolum M. *Ibid.*
Gallicana Ecclesia, an in appellando gaudeat Africanæ Ecclesiæ Privilegiis? 205. *& seq.*
Gallicana Ecclesia non solet festinanter superordinare. 30
Gallicana Ecclesia semper fuit obsequentissima Sedi Apostolicæ, 28. Longè aliter Romano Episcopo, quàm Carthaginensi subjecta. 46
Gallicana olim Ecclesia credidit S. Gelasio affirmanti S. Athanasium, S. Joannem Chrisostomum, ac S. Flavianum provocasse ad solam Sedem Apostolicam. 881
Gallicana Provincialia Concilia non pollent supremâ facultate, ut ab iis Romam non appelletur ab inferiore Clero, 190
Gallicanæ Ecclesiæ Clerici damnati à suis Episcopis nolebant suarum Provinciarum Synodos accedere. 200. 203. Fraudulenter accedebant Sedem Romanam. 203
Gallicanæ Ecclesiæ Clerus inferior semper appellavit ad Sedem Romanam. 187. *& seq.*
Gallicanæ Ecclesiæ Præsbyteri, an possint prætermissâ Synodo immediatè Romam provocare? 204
Gallicani Episcopi à suis Synodis damnati, olim appellaverunt ad Sedem Apostolicam, 10
Gallicani Episcopi, an fuerint aliquandò exempti à Patriarchali intra almam Urbem celebrandam Romani Pontificis Synodo. 210
Gallicani Episcopi excusant se à Synodo indicta per Nicolaum I. non quod talis evocationis potestatem negarent, sed quod existimabant nullam esse evocationis necessitatem. 215. cur Episcopi rationes suas per se non exposuerint, sed per Reges. 215. 216. *& seq.*
Gallicani Episcopi Synodales suorum Collegarum damnationes in executionem non mittebant, quandò ad Sedem Romanam erat provocatum. 311. Causa Contumelioſi, cujus damnatio transierat in rem judicatam, perperam allegatur. 311. *& seq.*
Gallicanos Episcopos ad Patriarchales Romani Pontificis Synodos evocandi vetusta consuetudo. 215
Galli novatores Eusebianâ factione pejores. 9
Galli semper appellaverunt ad Sedem Apostolicam. 21. Solus Hilarius tramitem illum dereliquit. *Ibid.* 29
Galli spectant ad Patriarchalem Synodum Romanæ Ecclesiæ. 212

Gamalius Bagaiensis Episcopus & Primas Numidiæ præsidet Synodo, &c. 408
Gamalius Primas cogit Synodum trecentorum & decem Episcoporum. 409
Gaudentius Naxitanus degradatur ab Eusebianæ factionis conventu, 107
Gaudentius Naxitanus Metropolita Dacorum 327. Ad ejus intercessionem emanarunt Canones Sardicenses de Romana appellatione. *Ibid.* 354
Gaudentius Naxitanus in Illyrico Episcopus appellationes Romanas non tantum agnoscit, sed etiam ampliat. 309 Hinc degradatur à Philippo Politana factione. 308
s. Gaudentius Abitunensis Episcopus, Wandalis Africam devastantibus, cum sancto Quod vult Deus, & cæteris Præsulibus fugit, & in Parthenopecivitate monasterium condidit. 740. Iecit prima Augustiniani Ordinis extra Africam exordia. *Ibid.*
Gerbais Joannes Doctor Parisiensis errat circa tempus & locum Concilii Arelatensis. 27. Fatetur Chelidonium juisse Romam ad postulandum Hilarini judicii reformationem, juxta placita Sardicensis Concilii. 27. rectè sentit de appellationibus Romanis. *Ibid.* Recedit à professione veritatis, quam fecerat de Sardicensibus Canonibus 29. Labitur. *Ibid.*
Gerbais recedit à prima sua sententia. 33. Malè docet S. Leonem errasse, quod Gallicanorum Episcoporum causas Romæ cognoverit *Ibid.* Ejusdem sensa & errores circa Imperatoris Gratiani legem. 72
s. Gelasii epistola ad Faustum Magistrum à Quesnello agnita citat Canones, *qui appellationes totius Ecclesiæ ad Romanæ Sedis examen voluêre deferri, ab ipsa verò nunquàm appellari debere sanxerunt.* 746
Gerontius sceleratus S. Ambrosii ex-Diaconus circumscribit Helladium Cæsaræensem in Cappadocia Episcopum, & consecratur Nicomediensis Episcopus. 102
Gratiani decretum, an Ecclesia quoad omnia probaverit? 455
Gratiani & Valentiniani de Romanis appellationibus leges, an sint contrariæ Canonibus? 63. 64. 84
Gratiani Imperatoris lex de judicandis Episcopis à Romano Pontifice. 72. 73. Non hæsit in persona solius Damasi. 81. 85
Gratiani lex aduersus Parmensem ac Puteolanum Episcopum, nihil sancit Romanis appellationibus contrarium 224. *& seq.*
Gratiani lex apud Orientales, quoad illam partem, quæ apud ipsos servari poterat, semper fuit in summa reverentia, ac plena obedientia 84. Ad Ecclesiæ Africanæ preces innovata quoad posteriorem partē per Imperatorem Arcadium & Honorium. *Ibid.*
Gratiani lex non hæsit in sola persona Damasi, sed fuit perpetua interpres ac executrix Canonis Apostolici. 84. Viguit in Gallia tempore Bonifacii Pontificis. 100
Græcorum ritus de pallio sunt omninò Apostolicum institutum. 510
s. Gregorii M. epistola ad Columbum debebat præcedere epistolam ad Mauritium. 745. Gregorii M. epistolæ egent revisione & correctione. Epistola 16. Ad Columbum deberet esse omnium, circa materiam de qua agitur, prima, 746
s. Gregorii M tempore non soli Afrorum Episcopi, sed etiam inferior Clerus Romam appellavit, 743
s. Gregorii M textus vitiatus. 506. Pro *Nicomedia*, legendum *Nicopolis*. *Ibid.*
s. Gregorius M. etiam in prima instantia agit adversus Metropolitas. 83
s. Gregorius M. gestavit non latinum, sed græcum Pallium. 520. Gregorius Magnus quandoque latino, quandoque græco utebatur pallio, 521
s. Gregorius M. quale pallium gestaverit? 350 351. Non fuit latinum, sed Græcum. *Ibid.* Acœmetensis Monachus an sententiam Felicis tertii affixerit Episcopali pallio Acacii. 451
Gregorius M. quomodo circa appellationes Romanas egerit in Gallia? 356. Quomodo in Hispania? 357
Gregorius Nazianzenus propugnaculum fidei Catholicæ adversus Arianos. 293. Quod Ariani haberent omnes Ecclesias, est concionatus sub Dio, ideoque ab Arianis passus solemnes lapides, *Ibid.*
Gregorius Turonensis pro appellationibus Romanis è Gallia dat testimonium. 36
Gummitanus Episcopus, cur apud S. Leonem nonum prætenderit Carthaginensem Episcopum à Primatu excludere? 380
Gummitanus Episcopus, quid attentaverit circa Carthaginensis Ecclesiæ dignitatem? 396

H

Helladii Tharsensis Metropolitæ epistola ad Xixtum Pontificem noviter reperta. 849 *& seq.* Valedixit schismati, & permansit Episcopus, 862
Henricus Leodiensis, quid senserit de Pontificia potestate solvendi, aut ligandi sine consensu aut ratificatione proprii Sacerdotis, 126
Hæresis crimen sufficiens, ut Metropolita judicetur à propria Synodo. 67, 68. Debet tamen esse manifesta. 68. Si sit dubia vel palliabilis opus est prævia relatione ad Sedem Apostolicam. *Ibid.*
Hæreticis arma Dogmatica transmittere est facinus longè enormius, quàm arma corporalia deportare ad hostes. 265
Hæreticus è Clero manifestus seipsum damnat ac degradat, 69
Hermes Metropolitanus Narbonensis ab Hilaro Papa confirmatur in sua Cathedra, sed sub pœnali moderamine. 82
Heros ac Lazarus accusant Pelagium Hæresiarcham & perducunt ad Synodum Diospolitanam, 94
Herotis Archi Episcopi Arelatensis causa discutitur, 91. *& seq.*
Hierarchia Africanæ Ecclesiæ exponitur. 380 *& seq.* Apud Afros Metropolitica authoritas non erat adstricta certæ Sedi, sed semper transibat ad seniorem consecratione Episcopum totius Africæ. 383
Hierarchia Ecclesiastica non est Aristocratica sed Monarchica. 315
Hierarchiam Romanæ Ecclesiæ Wandalorum Episcopi Africam ingressi in se transtulerunt, 386
Hieronymus Casanate Emin. ac Reverendissimus S. R. E. Cardinalis subministravit ex Cassinensi Monasterio codicem continentem ultra ducentas literas plurimùm illustrantes acta Ephesini Concilii, & Calchedonensis, 849
Hierosolymitana Ecclesia S. Jacobi Omophorion traduxit de Patriarcha in Patriarcham. 501. Non accepit illud Româ. *Ibid.* Quamdiu duraverit translatio Omophorii de Patriarcha in Patriarcham? *Ibid.*
Hierosolymitanus Patriarcha Antiocheno postponitur, 500
Hierosolymitanus Patriarchatus quomodo emerserit? 405
Hilarii Arelatensis cum S. Leone mota quæstio 2. Originem duxit ex Chelidonii Episcopi per S. Leonem reparatione. *Ibid.*
Hilarii scopus, error, & audacia circa Romanas appellationes 17. Non impugnavit Papalem Primatum, *Ibid.*
Hilarius Arelatensis unicus in Gallia prætendit Autocephaliam, seu exemptionem à Patriarchico jugo Romani Antistitis, 214
Hilarius censuit ex Gallicani Præfecti Sede suo throno accessisse novam dignitatis speciem. 30. Contra morem Galliæ festinanter superordinavit, non soli Projecto, sed & Chelidonio, *Ibid.* In Propria causa cespitavit, *Ibid.*
Hilarius in retractatorio Chelidonii judicio habuit Synodalem confessum, atque suffragium, 159. Non ex Sacrorum Canonum debito, sed ex gratioso S. Leonis beneficio. *Ibid.* Eamdem gratiam Hosius

in Sardicensi Synodo obtulit Eusebianis Episcopis. *Ibid.*
Hilarius non evasit victor adversus Pontificem Leonem, ut vult Quesnellus. 22. An fuerit à S. Leone degradatus? 23. An à S. Leone ad judicium revocatus? 24. Suæ Cathedræ privilegio ob pertinaciam privatus, 24. 25. Tandem conversus ac illuminatus ad seriam pœnitentiã, 25. A nonnullis creditur sponte ex Episcopali throno descendisse, & ad silentium Lerinensis Monasterii rediisse, *Ibid.*
Hilarius non vult demutari in accusatotem, sed simpliciter protestari, 19. Hilarius erat cum Mariniano Ravennate Episcopo, 18. Nullatenus prætendit appellationes Romanas auferre, aut circumducere. 19. prætendebat, ne appellationi tribueretur effectus suspensivus, 19. Ignorare non potuit Sardicenses Canones, *Ibid.* Hilarium circumduxit nova Autocephalia, 20
Hilarius præsentat se S. Leoni, & de facta Chelidonii reparatione queritur, 3. Dicit se simpliciter protestari. *Ibid.* Clementer excipitur à S. Leone. 4. In Concilio Sacerdotum non habuit, quod rationabiliter responderet, *Ibid* Papale pro Chelidonio judicium admittere contumaciter recusat. 5. Hinc insalutato Pontifice Româ aufugit. *Ibid.* Ejusdem excessus variii. 5. 6
Hilarius Pictaviensium Episcopus laudat Sardicenses Canones. 28. Scribit Constantio se exulare non crimine, sed factione, 58, Cur non àppellaverit? *Ibid.*
Hilarus Pontifex jurisdictionem exercet in Hermetem Narboneusis Ecclesiæ Metropolitam, 81. Ea de re scribit ad Leontium Arelatensem Archi-Episcopum, suum in Gallia Vicarium. *Ibid.* Hermetem confirmat in Narbonensi Cathedra, sed sub pœnali moderamine, 82. Mamertum Viennensem Metropolitam judicavit, compescuit, atque correxit. *Ibid.*
Hincmari Rhemensis error circa Gratiani legem. 227
Hincmaro Rhemensi quid Benedictus III. concesserit? 487. Canone 27. octavæ Synodi frænatur ejus excessus circa usum Pallii: Et Canone 17. Damnatur ejus contumacia contra Romanas evocationes, 492
Hincmarus Rhemensis artium & temperamentorum fuit callentissimus, 486. Non tantùm ad ipsa exploranda, sed etiam ad practicanda. *Ibid.* Numquam tamen eò devenit audaciæ, ut diceret sibi per antiquos Canones licere quotidianum usum pallii. *Ibid.*
Hincmarus Rhemensis Metropolita Canones Africanos primus usurpare cœpit adversus appellationes Romanas. 645. Solius tamen inferioris Cleri. *Ibid.*
Hincmarus Rhemensis Metropolita quæ privilegia acceperit à Benedicto III. Pontifice. 485. An impetraverit quotidianum usum Pallii. *Ibid.* 486. Damnatus in 8. Synodo, *Ibid.*
Hincmarus Rhemensis pertinaciter docuit à Romana Ecclesia sanciri non posse novos Canones, sed nova dumtaxat decreta hausta ex generalibus Ecclesiæ Canonibus. 497 498. Est dogma Eusebianum ac Photianum. *Ibid.*
Hincmarus Rhemensis primus non cæpit antiquum Canonem de appellatione Metropolitæ ad solam Sedem Apostolicam introducere in Gallias. 67
Hincmarus Rhemensis primus non cœpit provocare ad Africanos Canones & mores. 201. Nequidem ad prævaricatoriam Aurelii Carthaginensis epistolam. *Ibid.*
Hincmarus Rhemensis Romam appellantes Clericos consuevit tractare ad eum modum quo Rex Pharao tractabat Hebræos, 183. 195
Hincmarus Rhemensis Romanas appellationes inferiori Clero non licuisse docuit, & istam disciplinam tentavit transducere etiam in Gallias, nequaquam tamen id ausus asserere de Episcopis, quod Novatores. 369
Hincmarus Rhemensis Sedis Apostolicæ evocationem ad suum tribunal censet adversari Canonibus Sardicensibus, 139
Hincmarus Rhemensis utitur Africanâ epistola ad Celestinum adversus Romanas appellationes, 136. Item epistolâ Gregorii M. ad Columbum Numidiæ Episcopum. *Ibid.*
Hipponensis magna Synodus, in qua S. Augustinus Disputavit ac exposuit Apostolicum Symbolum. 434. Quo anno contigerit. *Ibid.*
Hispania ante Gothorum invasionem in Romanum imperium, nullum Primatem, nullum Apostolicum Vicarium, adeoque nec Diœcesanam habuit Synodum. 362. A judiciis Provinciarum Hispaniæ provocari non poterat nisi ad Episcopum Romanum juxta textum Nicænum Canonem. 362
Hispanis quando datum Episcopale pallium? 473
Hyberniæ Episcopis non fuit concessum pallium usque ad Eugenium III. Pontificem. 476
Honorius Pontifex quomodo processerit adversus Calaritanum Episcopum Sardiniæ Metropolitam? 137
Hosius Cardubæ celebrat Synodum, in quâ recipitur Sardicensis Synodus. 127
Hosius Cordubensis Episcopus cur in Synodo Sardicensi quasi supplicans dixerit: *Si placet vobis, S. Petri Apostoli memoriam honoremus.* 248. Atrox est contumelia huic confessori timiditatem in Sardicensi Synodo adscribere, 259. 260. in Mediolanensi Synodo quam generosè locutus sit Liberio Pontifici. *Ibid.* Confessionis munus explevit in persecutione Maximiniani. *Ibid.*
Hosius in Sardicensi Synodo retractationis in Provincia decernendæ jus proponens, non proposuit rem novam, nisi solum illud jus intellexerit. 122. Non potuit referre aliquid Nicenæ Synodo, cui præfuerat, non consonum, *Ibid.* Generosè, constanter, & ex Apostolico pectore clamavit ad Sardicensem Synodum: *S. Petri Apostoli memoriam honoremus.* *Ibid.*
Hosius, quid de imperialibus Episcopalium causarum delegationibus senserit Sardicensis Synodus, ad Imperatorem Constantium exponit eleganter. 254
Hosius Sardicensis Concilii præses Afris fuit insigniter familiaris. 731

I

IAnuarianus Primas Numidiæ. 411
Idacius atque Itachius Orthodoxi Hispaniarum Episcopi adeunt sæculares Judices. 59 parum sanis consiliis. *Ibid.*
Idduas Smyrnensis Episcopus appellat ad Romanam Sedem, 347. Adfuit Ephesino Concilio inter cæteros Patres. *Ibid.*
Idololatria manifesta est crimen sufficiens, ut Metropolita judicetur à sua Synodo, 71
Illiberitana Synodus diu post decretum Cornelii Pontificis negavit quibusdam Mœchis & lapsis æternum Sacramentalis reconciliationis viaticum, 71. Censuit antiquam disciplinam esse suis populis convenientiorem. *Ibid.*
Illyriciana Ecclesia Romam appellare semper consuevit. 342, Potestas illa non venit à Sardicensi, aut alia Synodo, sed à Christo Domino, qui eam S. Petro dedit transfundendam in successores, *Ibid.* appellationis exempla, 343
Illyricianæ Ecclesiæ tempore Gregorii ad Sedem Romanam appellatio. 364. Item civium Florentii Epidaurienſis Episcopi, 365. Item Honorati salonitani, *Ibid.* Item Maximi salonitani Episcopi, 367. 368
Illyricianæ Prouinciæ Diœcesis violenter erepta Romano Patriarchatui. 627
Illyrici Clerus, etiam inferior, Romam appellavit, 367
Illyrici utriusque Ecclesia Romanarum appellationum consuetudinem semper habuit, ac ipsas frequentavit, 327, Sardicensis Cano-

nes non potuit ignorasse. *Ibid.*
Illyrico toti præfuit Thessalonicensis Episcopus, non per ordinarium Primatum, sed per vices delegatas Sedis Apostolicæ. 397
Ista Vicaria Præfectura à S. Damaso primam duxit originem, *Ibid.*
Illyricum Orientale per Theodosium Apostolicæ Sedi ablatum, & transcriptum in Patriarchicam potestatem Constantinopolitanæ Cathedræ. 344
Imperatores Græcorum, & Reges Latinorum Patriarchas, aut Metropolitanos non investiverunt per pallium. 466. Ejusmodi investituræ nullum proferri potest exemplum, nisi forsan prophani Constantini Patriarchæ, quem facinorosus Imperator Constantinus Caballinus coram omni populo vestivit in Patriarcham, *Ibid.*
Imperatores Romani non habuerunt jus dandi Rescripta ad retractanda judicia degradatorum Episcoporum. 734. Dederunt ex mera conniventia. 735. Quando cessaverit illud prætensum jus Imperatorum, *Iibd.*
Imperator non potest per semetipsum retractare Synodorum sententias, sed, ut summum, delegare aliis Episcopis, 246
Imperatorum circa Synodos authoritas. 222. 223
Imperatorum divalia Rescripta, & Sacræ delegationes debebant observare & exequi sacros Canones, alioquin erant violenta in Ecclesiæ dignitatem injuria. 223 *& seq.*
Imperatorum jussiones sacris Canonibus contrariæ negligendæ sunt ac excutiendæ, non solùm ob Ecclesiæ disciplinam, sed etiam ob Rempublicam, ac animas ipsorum Principum. 368
Incarnatio requirit duas in Christo naturas, 893. Quo sensu quidam Patres docere videantur unam in Christo naturam. *Ibid.* Quidam Græcorum Patres, nemo unquam Latinus, vocem *natura*, accepit pro *Hypostasi*. *Ibid.*
Innocentii I. capitulum tertium ad Victricium, an explicet Canonem, quintum Nicæni? 113. Evertit Quesnelli commenta, 114
Innocentii I. de appellationibus Romanis testimonium expenditur. 12. 13. 27. 28. Laudat Sardicenses Canones de liberis ad Apostolicam Sedem appellationibus 28. Ejus ad Victricium epistola summæ semper in Gallia authoritatis. 28
Innocentius Carthaginensis Ecclesiæ Presbyter retulit ex oriente Nicænos Canones. 690
Innocentius I. agnoveritne Canones Sardicenses? 305. *In* literis ad Victricium ægeritne de solis in materia fidei Relationibus, an etiam disciplinæ? *Ibid.*
Innocentius I. ante omnem audientiam S. Joannem Chrysostomum communicavit in Episcopali communione, & Theophilum evocavit cum ipso Romam ad causæ retractationem. 163. *Innocentii* judicium probavit atque firmavit omnis etiam Orientalis Ecclesia. *Ibid.* Secundum Sardicenses Canones exequitur *S.* Joannis Chrysostomi appellationem, 125
Innocentius I. in causa Appellationis Bubalii & Tauriani processit juxta Canones Sarcenses. 308
Innocentius I. S. Joannis Chrysostomi judicium retractatorium, cur delegaverit Synodo Thessalonicensi, 150 Factum id, non ob Apostolicæ authoritatis insufficientiam, sed ob violentas refragationes circumscriptorum Principum. 844
Innocentius III. Quid de Pallio Româ petendo statuerit? 510. fuit peritissimus Sacrorum Canonum. *Ibid.* Sanxit pro solis Latinis. *Ibid.*
Instantia I. juxta Canones spectat ad Provinciæ Synodum. 99. 113
Instantius, Salvianus, & Priscillianus Romam proficiscuntur, ut apud Damasum objecta purgent. 59. Ne in conspectum quidem ejus admissi sunt. *Ibid.* S. Ambrosium

sium æquè sibi adversantem reperiunt. *Ibid.* In Synodo Burdigalensi, ad Imperatorem appellant, 60
Joannes Alexandrinus, licet de solo crimine civili accusatus foret, ad solam Sedem Apostolicam provocat. 873. Falsò accusatur de ambitu, perjurio, ac Simonia. 876
Joannes Antiochenus, quibus conditionibus convenerit cum S. Cyrillo? 859
Joannes David frustra impugnatur ab Anonymo Apologo pro Petro de Marca. 550 rectè sentit de Sardicensibus Canonibus. 551
Joannes Launoy Epistolam S. Cypriani ad S. Stephanum malè proscribit ad spuria. 39
Ischyras imaginarius Episcopus Maræotidis subscripsit epistolæ Synodali Eusebianæ factionis, 267
Isidori Mercatoris Codex Canonum, quantæ sit authoritatis? 192. 193. 361. Collectionis author est homo Hispanus. 361. 549
Iudicia Ecclesiastica olim fuerunt passim Synodalia. 644. Fuerunt tamen & personalia à solo Episcopo. *Ibid.* Solæ adversùs Episcopum causæ erant olim Synodales: adversùs Laicos & Clericos intentatas actiones judicabat solus Episcopus, *Ibid.* Diaconi, Presbyteri, & Episcopi, à quot Episcopis judicandi. 545. 546. *& seq.* Civiles Clericorum causas Episcopus poterat solus dirimere. *Ibid.*
Italiæ Metropolitæ quatuor, Romanus, Mediolanensis, Aquileensis, Calaritanus. 73
Italia solida dividitur in 3. partes: In Provincias suburbicarias, urbicarias, & Italiam specialiter dictam. 302
Iuliani Eclanensis appellatio ad generalem Synodum 531. 719. Erat frivola, 721. Pertinacissimè detrectat subscribere decretis Zozimi Pontificis contra Pelagium & Celestium. 719
S. Iulii Pontificis adversùs Eusebianam factionem, Hincmarum, Quesnellum, aliosque de Romanis Appellationibus testimonium, 141. 142
S. Iulii Pontificis epistola de Eutychetis doctrina, fueritne verè à Iulio Pontifice conscripta? 891. Longè verissimum est eam epistolam non esse Iulii Pontificis. 895
S. Iulii Pontificis epistola, quam scripsit ad Antiochenam Synodum malè dicitur hactenus à nemine intellecta 279. Non continet merum genus obsequii, *Ibid.* Aureis literis omnium cordibus inscribenda, 276
S. Iulii Pontificis judicium in causa S. Athanasii, 161. 274. 277. 278. 281. 282. Cur retractatorium judicium delegaverit Synodo Sardicensi. 150
Iulii Rescriptum ad Antiochenam Synodum nobis in secunda sua Apologia custodivit S. Athanasius, 283
Iustinianus Episcopus S. Briccio superordinatus jubetur à Populo Romam accedere. 35. Iusto Dei judicio percussus obiit peregrinus. *Ibid.*
Iustinianus Imperator condit leges in speciem justas, in quarum visceribus latebat pessimus anguis. 115. Malè sanxit Præfectorum, Patriarcharum, ideoque Autocephalorum Primatum sententias esse in appellabiles, 32

L

LAureatorum receptio erat olim manifesta professio obedientiæ, 464
Laurentius, de quo *S.* Augustinus ad Celestinum, non fuit Icositanus Episcopus. 625
Lazari Aquiensis causa discutitur, 91. Cum Herote Archi-Episcopo Arelatensi, Hæresiarcham Pelagium simul accusarunt. *Ibid.*
Legati à latere olim Româ missi. 697. Tituli origo est à Concilio Sardicensi. *Ibid.* est titulus mutuatus è Romano imperio. *Ibid.* Eorum officium non bene explicatur à Ioanne Morino. 698. Sed nec à Quesnello. *Ibid.* Erant inter Pontificis Romani

latera, id est inter ejus in Romanæ Provinciæ Synodo, aut Romanæ Ecclesiæ consistorio adsessores. *Ibid.* Hoc officio non fungebantur olim Cardinales Diaconi, nunc funguntur. *Ibid.* Hodie omnes, & soli Cardinales possunt esse Legati à latere; *Ibid.*
Legatus Apostolicus à latere in Provincias olim mitti solitus. 668. Omnem ejusmodi legationem Africani Episcopi non improbaverunt. *Ibid.*
Leo Acridensis Episcopus Exarchus Bulgarorum Michaelis Cerularii satelles & cooperarius. 255. Negat Primatum à Christo Domino esse datum meritis S. Petri. *Ibid.* Verba Christi *tu es Petrus*, &c. Docet disecta non in Petri personam, sed in ejus de Dei Filio confessionem. *Ibid.* Aliæ ejusdem fabulosæ blasphemiæ. 257. *& seq.* Quid de Sardicensi Synodo sentiat? 260 261
S. Leo an excesserit in causa Chelidonii? 3. 34. 138. 160. 165. 166. 169. Item in causa Theodoreti, Eusebii Doryleensis, aliorumque per latrocinium Ephesinum degradatorum? 163. 164
S. Leo cur ab Excommunicatione contumeliosa Dioscori non apppellat, 58. Cur Eutychianos legatos Antiochenæ Ecclesiæ nec ad societatem usque salutationis admiserit? 61. Item cur retractatorium judicium non Romæ, sed in plena Synodo Calchedone censuerit faciendum? 150
S. Leo cur in literis ad Theodosium pro S. Flaviani appellatione adducat solos Canones Sardicenses, & adversùs Hilarium non produxerit Sardicenses Canones? 132
S. Leo deponit Bassianum inthronizatum Ephesiorum Episcopum, quia præter regulas factus fuerat. 77. S. Leonis judicium probat Chalcedonensis Synodus, 78
S. Leo Domni Antiocheni Patriarchæ damnationem solus stabilivit, atque ita hominem quasi de novo damnavit. 842
S. Leo Ephesinum totum latrocinium evocavit Romam ad audiendum retractatorium judicium S. Flaviani, & ejus Collegarum. Tandem adesse jussit apud Calchedonem & Dioscorum state inter Reos, palam professus id à se agi juxta Sardicenses Canones 300
S. Leo Episcopos omnes Orientales, qui latrocinali in S. Flavianum judicio adfuerant, & consenserant, suspendit à suæ Sedis ac totius Ecclesiæ Occidentalis communione. 835
S. Leo habuit penes se quædam rerum in Galliis gestarum monumenta, quæ usque ad nos non pervenerunt. 12
S. Leo in Chalcedonensi Synodo vocatur *Episcopus universalis*. 901. Testatur S. Gregorius, quod S. Leo titulum illum tamquam invidiæ obnoxium recusaverit. *Ibid.*
S. Leonis epistola ad Cæsareensis Mauritaniæ Antistites, sitne interpolata? 560. *& seq.* Cur Lupicini causam non traxerit Romam, neque Legatum miserit ad Afros, sed retractatorium judicium delegaverit Provinciæ Synodo? 561. Potuisset S. Leo fatente Quesnello Lupicinum Romam accersere. *Ibid.*
S. Leonis epistola quatenùs agit de Lupicini Episcopi appellatione immeritò tamquam spurium figmentum rejicitur à Quesnello. 641. *& seq.*
S. Leonis epistolæ duæ in unam cogestæ, *Ibid.*
S. Leo mittendo Ephesum dogmatum tomum nequaquam fassus est suæ Sedi non esse potestatem definiendi quæstiones fidei. 810. Hanc fidem tunc professa est omnis Gallicana Ecclesia, 811. *& seq.*
S. Leo quomodò se gesserit in causa Eutychetis ad Sedem Romanam appellantis. 764. Sine generali Synodo solus ad sancti Flaviani appellationem retractandam, ac definiendam suffecit. 841. Voluit de causa Eutychetis ex S. Petri Apostoli privilegio & sui Primatus auihoritate à S. Flaviano informari. 794
Liberius Pontifex nihil passus est addi, nihil minui Episcopatui urbis Romæ. 2
Libri multi, an scribendi? 1
Linus Pontifex, an fuerit primus Author Pallii? 513
Ludovicus Pius Fortunatum Gradensem Archiepiscopum, licet læsæ Majestatis Reum, Romam mittit à Papa judicandum. 83
Ludovicus Pius Romanas Appellationes in Gallia disertè affirmat. 244
Luitprandus Cremonensis, quid Imperatori Nicephoro Phocæ scripserit de Pallio, S. Petri permissu per Constantinopolitanum Patriarcham accepto? 503 504. Cujus Authoritatis sit ea epistola? *Ibid.* Græcorum mores non satis calluit. 505. Per usum Pallii intellexit Papalem confirmationem. *Ibid.*
Lupicini Episcopi appellatio ad sanctum Leonem. 641
Lybia quandoque accipitur pro Africa. 371. Propriè tamen ab ea distinguitur. *Ibid.*

M

Macedoniæ Synodus in causa Bubalii, & Taurianæ 307
Macrobius, aliique Romani Donatistarum Episcopi, nunquam sederunt in S. Petri Cathedra, nec ipsam unquam permissi fuerunt videre: nec Sanctorum Principum Apostolorum memoriis communicare, nec ad ipsas offerre, imò, nec ingredi. 415
Magdeburgenses primi evulgarunt divalem constitutionem Honorii contra Celestium & Pelagium. 718
Majorinus à Donatistis contra Cecilianum scelerate ordinatus. 585
Mamertus Viennensis Metropolita ab Hilaro Papa judicatus. 892
Marca docet rectè sua dogmata non obtinere in Christianæ fidei judiciis, 190. Indignum est, quod velit Canonem 8. Synodi sancire, quod Provincialis Synodi de Clerico judicium sit inconcussum, atq; inappellabile. 195
Marca errores circa factum Canoni Synodi Africanæ additamentum, 654
Marca fallitur docens Romanos Imperatores aliquando habuisse jus dandi Rescripta ad retractanda judicia degradatorum Episcoporum 734. Item asserens, quod Arcadius & Honorius istam consuetudinem abjecerint. 735. Sibi non constat cum dicit istud sacrum jus ab Imperio transisse ad Reges Christianissimos. *Ibid.*
Marca Gregorium M. immeritò accusat, quod sanxerit contraria Canonibus, 236. Innocentium I. malè accusat de audacia. 306. In omni materia seminat novitates atque errores. 443
Marca lapsus de Pallio. 469. Cur talia de Pallio Ecclesiastico scripserit? *Ibid.*
Marca malè & non satis consequenter docet, quod Zozimus Pontifex jus dandi ad retractanda judicia degradatorum Episcoporum mendicaverit à Romanis Imperatoribus. 736
Marca multorum in suis libris articulorum scriptam Palidodiam coram omni sub Cœlis Ecclesia solemniter cantat. 550
Marca perperam docet, quod tempore Indocentii I. nondum recepti erant Canones Sardicenses. 734
Marca Philippo-Politani conventiculi literas solius Eusebianæ factionis facinus transcripsit in totam Orientalem Ecclesiam. 730. Idipsum antèà fecerant Donatistæ. *Ibid.*
Marca primus omnium docuit Provincialium Synodorum inappellabilem authoritatem adstrui à Canone 5. Nicæno 251. *& seq.*
Marca, quid senserit de Romanis Appellationibus? 780. Admittit illas circa dogmaticas fidei quæstiones. *Ibid.*
Marca varii errores circa Appellationem

Eutychetis 783. malè sentit Eutychetis hæresim fuisse novam. *Ibid.*
Marca utitur Antiochenis Canonibus in sensu Eusebiano. 221, Disertè fatetur dogma sunm de intellectu Sardicensis Synodi esse novum. 245. Adeoque quod universa hactenùs Ecclesia fuerit in errore, 246
Marcelli Ancyræ Episcopi Appellatio Romana. 177
Marcion ab Episcopi sententia appellavit Romam, & accessit. 169.172. Vacante Sede. *Ibid.* Defunctus est in pœnitentia. 170. Romæ non tantum baptizatus est, sed insuper evectus in Clerum. 171. Ejus peccatum erat Mœchia, & quidem cumulata cum sacrilegio. 172. A Patre petitam pœnitentiam nullis precibus obtinuit, *Ibid.* Quo sensu Romani dixerunt se non posse contra eum quidquam agere injussu Patris. 174. Idem petivit incardinari Presbyter in Romanam Ecclesiam. *Ibid.* Permansit Romæ, 175. Marcionis Pater Episcopus, *Ibid.* Veneratur Romanas Appellationes, *Ibid.* Quomodò ausus fuerit Canonibus contraria à Sede Romana postulare? 176
Marcus Ephesus in Florentino opponit se Romanis Appellationibus. 556. Insigniter errat dicens Nicænos Canones in Afrorum contentione fuisse postulatos à S Proclo Episcopo Constantinopolitano. 557
Mariniani error circa Appellationes Romanis. 18. Personas pro negotio suo Romam transmittit. *Ibid.*
Marsilia quandò evaserit in Metropolim? 86
Martialis Emeritensis Episcopus ob Idololatriæ crimen degradatur. 49. 69. Non constat fuisse Metropolitam. 69. Romam appellat, & à S. Stephano reparatur ac restituitur. 51. 52, 69
Martiani causa. 104. 38. 43. 47. *& seq.* Stephanus Pontifex primam de Martiano cognitionem instituit, & primus ipsum damnavit. 104. Martianum Narbonensis Synodus non est ausa damnare, quia crimen Martiani non erat plenè exploratum, 71
Martianus Imperator piissimus cum Valentiniano III. permisit Pontifici liberum Papalis authoritatis exercitium. 150
Martini Braccarensit Canones Romanis Appellationibus nequaquam nocent. 358
Matisconensis Synodi Canon de Pallio Archi-Episcopi exponitur. 480
Maurentius novæ Germaniciæ in Numidia Episcopus, quos Judices postulaverit. 549
Mauritaniæ Provinciæ semper fuerunt duæ. 389. Et civiles & Ecclesiasticæ. *Ibid.*
Mauritius Imperator quomodò se gesserit circa Clementium Byzacii Primatem. 549
Maximi Cynici ad Romanam Sedem Apellatio. 5. 291. 294. 340. 341. Ejusdem consecratio in Episcopum Constantinopolitanæ Ecclesiæ, 293. Facta ei contradictio, *Ibid.* & 294. Falsum est, quod Romana Synodus absentibus Orientalibus de Maximo nihil voluit decernere, 295. Eum admisit ad communionem, & revestitum ad retractatorium judicium, 295
Maximi dolosa Hypocrisis, & ante Episcopatum occulta facinora, 303. Ejus ordinatio an fuerit causa dissociationis inter Orientalem & Occidentalem Ecclesiam? 396 299
S. Maximinus Athanasium, dum à Constantio quæreretur ad pœnam, honorificè suscepit. 58. Sardicensi Synodo adfuit, vel certè subscripsit, 19. Author fuit Pontifici Julio, ut ergà S. Athanasium, aliosque ad se appellantes Episcopos faceret, quæcumque fecit. 19. 123. ex more Gallicanæ Ecclesiæ, 33. 35. Accusatur ab Eusebianis. 20
Maximus, teste S. Ambrosio, Romam appellat. 148. 299. 300. Ad eam Appellationem acceptandam S. Damasus non indiguit Provincialis Concilii authoritate. *Ibid.* 290. 300. Ante inchoatum retractatorium judicium continuatur in Episcopatus possessione, 162
Maximus Valentinus Episcopus accusatur. 97 *& seq.*
Melchiades à Donatistis frustra accusatus de lapsu, traditione, ac Thurificatione. 417
Calumnia fidem invenit, etiam apud aliquos Catholicos, & hinc Synodus Sinuessana, *Ibid.*
Melchiades Donatistarum adversùs Cecilianum provocationem retractat Romæ, 146
Cur in ea causa plures sibi assumpserit Assessores, 602. Cecilianum non judicavit ex authoritate imperialis delegationis, 589
Melchiadis ultima de causa Ceciliani sententia concepta in ipsius solius nomen, 586, 589 602. Cur post sententiam à se prolatam, sustinuerit in Arelatensi Concilio iteratam litis cognitionem? 602
Meletii ordinatio & appellatio Romana, 299 330. 331. *& seq.* Stipulatio cum Paulino. 336
Metropolita à Provinciæ suæ Synodo nunquam potuit damnari, aut judicari. 64. 65. provocat ad Patriarcham. *Ibid.* Lex Gratiani de Metropolitis non condit novum jus sed innovat, ac stabilit Apostolicam traditionem. 66. Canones de hac re, cur quandoque non viguerunt in Gallia, *Ibid.* Carolus M. Canonum vigorem reduxit. 67
Metropolita à solo Patriarcha juxta Apostolicam regulam potest dejici, vel judicari. 40 67. Excipe tamen casum Hæresis. manifestæ: item Idololatriæ, 67
Metropolitæ Galliarum, gestaverintne Pallium ante S. Bonifacii Apostolatum? 481
Metropolitæ in Ægypthiaca Diœcesi non possunt celebrare Synodos. 347
Metropolitæ in Hispania non videntur fuisse usque ad tempora Constantini. 69
Metropolitæ Italiæ quatuor, Romanus, Mediolanensis, Aquileensis, Calaritanus, 73
Metropolitæ non nulli per Principes sæculares impediunt Patriarchales Synodos. 216. 217
Metropolitani titulus, non soli Carthaginis Episcopo, sed etiam aliarum Provinciarum Primatibus attributus. 385
Metropolitica potestas apud Afros non erat adstricta certæ Sedi, sed semper transibat ad seniorem consecratione Episcopum totius Provinciæ. 383. Utrum hoc obtinuerit in omnibus sex Africæ Provinciis? 388, Constat viguisse in Cæsaræensi Provincia. *Ibid.* Apud Afros Metropolita dictus *Senex* 382. Item Donatistis Princeps. 384. Item *Primas.* 385
Milevitanæ Synodo vulgata Conciliorum edictio malè adscribit Canones de Originali peccato, & adjutorio divinæ gratiæ. 726. Certum est ipsos esse à Carthaginensi & esse approbatos & confirmatos per Sedem Apostolicam. *Ibid.*
Miræus negat viram S. Hilarii Arelatensis S. Honorato Massilienst adscribendam. 26
Missa. Vox est insigniter antiqua. 526
Mitræ ornatus, ac aliorum indumenrorum Pontificalium usus quibusdam olim Episcopis non fuit concessus. 476. Ipsis dudum caruit Ultrajectensis Episcopus. *Ibid.*
Mitram Græcorum Patriarchæ, ac Episcopi non gestabant. 515
Morinus non rectè explicat originem tituli Legatorum Apostolicorum à latere. 698

N

NArbonæ Provincia, quomodò antiquitus divisa? 86
Nectarii adhuc Catechumeni in Episcopum Constantinopolitanum consecrationi, cur contradictum fuerit? 294. 295. Secundum Sardicenses Canones, tamquam pendente Appellatione promotus, ejici debuerat à Synodo Romana. 296. Dissimulatum fuit ob causas, *Ibid.*
Nectarii audacia, qui non solum se intrudi permiserat in Sedem Constantinopolitanam, sed insuper fuerat author Flavianum contra jurata pacta intrudendi in Sedem Antiochenam, 299
Nectarii Catechumeni Ordinationem in Episcopum, approbabat Romana Ecclesia,

cum scribebat Ambrosius, 303
Nectarii Constantinopolitani ad Sedem Romanam appellatio. 340. Ei temporalem confirmationem, & communionem tandem dedit S. Damasus, *Ibid.*
Nectarius ad Theodosii preces, nec non ad Ecclesiæ pacem confirmatur in suo Episcopatu. 303. Confirmatus est per primam Constantinopolitanam Synodum, 322
Nestorii causa discutitur, 813. 818. Proprium de suis Clericis judicium retulit Sedi Apostolicæ, *Ibid.* A judicio S. Cyrilli provocat ad Synodum, 156
Nestorii judicium per S. Cyrillum cassatum, 814 Non erat opus generali Synodo. *Ibid.*
Nestorius à Celestino communione & gradu privatur, nisi intra decem dies cantaret erroris palinodiam, 802. 814
Nestorius appellationem ad generale Concilium non præsumpsit à Juliano eclanensi Episcopo, aliisque Pelagianis. 816. Ejus artibus seductus Theodosius, *Ibid.* Propter indictam ab ipso Synodum populus solemniter comminatus est Nestorium præcipitare in mare. 817
Nestorius, cur noluerit causam Juliani Eclanensis degradati cognoscere? 789
Nestorius malè contrà Apollinarium pugnando, fecit pro Apollinario. 772
Nestorius Synodum, quam postulaverat adeò extimuit, ut refugerit interesse, 818. Ejus damnatio, 819
Nicenæ Synodi Acta plena nunquam videtur vidisse Romana Ecclesia. 682. Hilarius Pictaviensium Episcopus profitetur ipsum Nicænum Sybolum, à se etiam Episcopo, non fuisse visum, nisi dum in exilio degeret apud Græcos. 673
Nicæni Canones, fuerintne plures quam viginti? 557. Postulati ab Africanis Episcopis, 678. 687. Et cur eos non postulaverint ab Orientalibus? 681
Nicæni Concilii capitulum unum, & duo Sardicensis Concilii Innocentius I. ad Victricium congessit in unum. 113
Nicænorum Canonum in Africa authoritas, 574. Juxta S Leonem sunt spiritu Dei conditi. 682. Juxta Innocentium I. sunt Apostolici, 135
Nicænorum Canonum nomine Innocentius primus complectitur etiam Sardicenses, 127. Theodosius Imperator inter Nicænos Canones refert Canonem Sardicensem, 125. S. Leo adducit solos Sardicenses Canones, eosque vocat Nicænos. 132. Sardicenses Canones tunc viguêre per totum Orientem, *Ibid.*
Nicænos Canones Africana Ecclesia tantum viginti agnovit. 111. Zozimus plures adstruebat, *Ibid.*
Nicænum Canonem Provincialium Synodorum judiciis adscribere supremam ac appellabilem authoritatem, nemo unquam effutivit, nemo Catholicus, nemo schismaticus, nemo Hæreticus. 251
Nicænum 5. Canonem vetare Romanas Appellationes, non primus docuit Petrus de Marca. 264. Idipsum docuit Guilhelmus Beveregius Anglicani Schismatis Doctor, 265
Nicænus Canon 5. nihil sanxit de depositionibus Episcoporum, 179. Cur non exprimat Romanæ Ecclesiæ privilegium? *Ibid.* 110
Nicænus Canon 5. tractat de solis criminalibus in Clericos, aut Laicos judiciis. 106
Nicolaus Cusanus, quid senserit de Pontificia potestate solvendi & ligandi sine consensu, aut ratificatione proprii Sacerdotis. 126
Nicolaus I. Clericorum Galliæ ad Romanam Sedem Appellationes asserit. 193. 194. 214 Cur Ebbonem absque prævio examine non admiserit tamquam canonicum Episcopum, neque donaverit Pallio? 164 165. Quomodò se gesserit cum Rothaldo Episcopo Suessionensi? 165
Nicolaus I. Regia in Episcopos jura malè dicitur tandem agnovisse. 218. Caroli violentias prudenter dissimulavit. *Ibid.*
Nicopolis caput veteris Epyri spectat ad Patriarcha
triarchatum Romanum, 506
Novati ad Romanam Sedem appellatio. 687
Novatianensis crudelitas erga lapsos ad reconciliationem non admittendos, 42
Novatus, an Novatianum consecraverit Episcopum? 568. Lapsos admittebat ad communionem sine satisfactione & pœnitentia. 570. S. Cypriani Episcopatum occasione persecutionis invadit. 570
Numidia fuit duplex, antiqua & nova, 375

O

Occidentales Reges dudum retinuerunt & agnoverunt aliquid obedientiæ erga Romanum Imperium. 464. Præsertim regnum Burgundiæ, *Ibid. & seq.*
Octavæ Synodi Constantinopolitanæ Canon 27. de usu Pallii exponitur, 492
Omophorion antiquum Græcorum non fuit idem cum Phænolio, 444
Omophorion Græcis Episcopis non fuit olim vestis vulgata. 492. Græcorum Episcopi non deponunt illud post recitatum Evangelium. 493
Omophorion, quid apud Isidorum Pelusiotam? 442. 443. Non fuit palliolum, seu Mozetta, quo Græcorum Antistites utebantur extra sacrificii tempora, *Ibid.*
Omophorion sacrum non est ornamentum Patriarchis permissum ab Imperatoribus. 445, Non est imperiale beneficium, sed institutum Apostolicum, 446. Eo usus S. Jacobus Frater Domini, Marcus Evangelista, & ipse S. Petrus Apostolus, *Ibid.*
Omophorion S. Iacobi Theodosius Patriarcha Hierosolymitanus donavit S. Ignatio Patriarchæ Constantinopolitano. 501, 502 vide *Pallium*,
Ordinare, vox sumitur pro consecratione, vel inthronizatione, 400
Ordinatio Catechumeni in Episcopum approbata à Romana Ecclesia in S. Ambrosio, & etiam Nectario. 303
Ordinatio Evagrii à S. Paulino vivo solo, 337
Ordinatio in locum damnati Episcopi fieri nequit, antequàm damnatio confirmetur per Romanam Ecclesiam, 52. 53
Ordinationes Africanæ Ecclesiæ exponuntur, 421. *& seq.*
Ordinationes Episcoporum apud Afros celebratæ solemnissimè, 426, Carthaginensis Primas consecrari consueverat à duodecim, *Ibid.* Quot requisiti fuerint ad aliorum Episcoporum consecrationem. 427
Orientales Ecclesiæ, etiam Patriarchales, semper fuerunt subjectæ Sedi Romanæ. 328. In magnis Negotiis, in quibus opus erat disceptatione majori, semper consuluerunt Sedem Romanam, 881
Orientales Episcopi olim provocârunt ad solum Romanum Pontificem adversùs Acta generalium Conciliorum, 849
Orientalis Ecclesia Catholica olim ad Carthaginensem, aut alios Occidentis Episcopos nunquam scribebat Synodales literas prætermisso Romano, 730
Orientalis Ecclesiæ Clerus inferior semper appellavit ad Sedem Romanam. 185. 186 *& seq.*
Orientalis Ecclesia olim pependit ab ore Occidentis. 909. Falsum est, quod Orientalis Ecclesiæ judicia non potuerint ad occidentalis Ecclesiæ judicia devocari, nisi dum ultrò deferrentur. 909
Orientalis Ecclesia perperam fingitur vixisse juxtà Canones Africanos. *Ibid.*
Orientalium epistola Synodica ad Damasum Papam non satisfecit Occidentalibus. 302 Romana Ecclesia Flaviano non est largita communionem nisi sub finem vitæ. *Ibid.*
Orientalium, non tantùm de dogmaticis, sed etiam de Canonicis quæstionibus judicia, fuerunt semper per Appellationem devoluta ad Apostolicam Sedem, & per ipsam solam retractata, ac definita. 341
Origenes purgat se ab accusatione de nimia Librorum scriptione, 1

Originale

Originale peccatum non pertinet ad Ecclesiasticas, & agitabiles quæstiones. 715. Est immobile Evangelij dogma ássertum à S. Paulino & S. Augustino contra Celestium, *Ibid.*

P

PAlestina non est Alexandrino Episcopo subdita, 41
Pallia antiqua non fuerunt hodiernis cappis, seu Pluvialibus similia. 478. 512
Pallii ablatione Patriarcha, ac Metropolita degradatur, 471
Pallii acceptioni rectè apponitur professio Romanæ subjectionis, & obedientiæ. 494. 497
Pallii antiquitas longè certior in Ecclesia Orientali, quàm Occidentali. 513
Pallii Archi-Episcopalis antiquitas. 442. De nullo Metropolitano in quibuslibet Mundi partibus auditum est extra Missarum tẽpus usum pallii sibi vindicasse. 447
Pallii Græcorum author est S. Petrus. 535. Non est idem cum *Sacco* Græcorum. 460
Pallii sacrosancta significatio. 449. 450
Pallii usum permitti Anastasio, cur à Mauritio Imperatore postulaverit Cregorius M. 467. 468. Non adigit Metropolitas ad insolitam quamdam Apostolicæ Sedis reverentiam, 485
Pallio uti non licuit uti extra Missarum tempus, neque in Litaniis, seu extra Ecclesiam processionibus, 478. 479. 520. Cur insigniatur crucibus. *Ibid.*
Pallium ab Anthymo hæretico Imperatoribus audacter, & sine exemplo redditum, 460. 461
Pallium à Gregorio M. non solùm Metropolitis, sed etiam Provincialibus quibusdam Episcopis transmissum. 473 *& seq.*
Pallium Alexandrina Ecclesia non accepit à Romano Pontifice. 500. Nec Hierosolymitana 501. Nec etiam Constantinopolitana, 502. 503
Pallium, an Patriarchæ Autocephali, ac nominatim Carthaginensis *Primas* olim acceperint à Romana Ecclesia? 499
Pallium Armeniis misit Gregorius IX. eo quod prius esset nimia vetustate consumptum, 502. 505. 506
Pallium, cur furati tres S. Ioannis Chrisostomi Diaconi. 503. Cur Gregorius Magnus Læandro trnsmiserit inconsulto Mauritio? 466
Pallium de quo *Synodus* Matisconensis sanxit, non fuit diversum à Romano. 479. Arelatensis Episcopus, non solus inter Galliæ Metropolitas insignitur *Pallio*. 483
Pallium Episcopale, an in Constantinianæ donationis instrumento significetur per lorum & Chlamydem? 455
Pallium Episcopale confirmationis Româ petendæ Symbolum. 470. Est lanea fascia. Nestorio degradando detracta. 523. Est Pastoritia vestis. 524. Fuit apud Græcos ovina pellis. *Ibid.* 452
Pallium Græcorum *Patriarchæ* suis Metropolitis non transmiserunt olim ad Episcopalis & Metropoliticæ dignitatis firmitatem, 489. 490
Pallium Græcum & latinum in quibus conveniant, & in quibus differant. 450. 493
Pallium in Africa solus Carthaginensis Archi-Episcopus gestare consuevit 511. An semper acceperit ab Apostolica Sede. *Ibid.*
Pallium Metropolitis, ac aliis Episcopis olim à Romanis *Pontificibus* transmissum. 472 *& seq.* Ex prisca consuetudine. *Ibid.*
Pallium non fuit vestis, quam calcavit Anastasius Syncellus, vel quam affixit Acœmetensis Monachus, 479
Pallium olim acceptum de altari, non à consecrante, sed ab ipso consecrato. 503
Pallium olim non erat indumentum integrũ. 448. Erat ovina pellis. *Ibid.* Gregorius M. in suis literis non loquitur de *Pallio* tamquam de veste integra & talari. *Ibid.*
Pallium ovis errantis typus. 503. Quia ex lana. *Ibid.*

Pallium quibusdam per Galliam Metropolitis olim non concessum. 476. In tota Hybernia non fuit usque ad Eugenium III. *Ibid.*
Pallium quoniam est Ecclesiasticum indumentum, tribui non potest Imperatoribus. 468. 469
Pallium Romana Ecclesia, quo tempore nulli dederit absenti. 507
Pallium Romanum & Gallicum non fuit diversum. 477. 484
Pallium Sacrosanctum Archi-Episcoporum sitne imperiale donum, ac beneficium. 485. 501. Pallio *S.* Marci utebantur Alexandrini *Patriarchæ*, *Ibid.*
Pallium sunt humerales fasciæ gestatæ semper supra sacras Casulas. 478
Pallium vide *Omophorion.*
Paludamentum non erat splendidum sed ex lana. 456
Pamelius docet licuisse jam olim *Pontificibus* Romanis Episcopos Galliæ justis de causis evocare, imò destituere & novos in eorum locum substituere, 39. 48
Papa titulus olim communis omnibus Episcopis, etiam Africanis. 405. Hi tamen ipsum nulli detulerunt nisi suo *Primati* Carthaginensi. *Ibid.*
Papa vide *Romanus Pontifex.*
Parisiensis Synodus nihil sanxit contra S. Petrum. 193
Parmenianus Donatista fuit Hispanus. 420
Paschasius vide *Quesnellus.*
Patriarcha Alexandrino defuncto quomodò novus eligeretur. 500. 501
Patriarcha Alexandrinus suam consecrationem debuit statim referre Romano *Pontifici* & ejus confirmationem postulare ac obtinere ex Apostolico Canone confirmato per Nicænum. 878
Patriarcha Constantinopolitanus novus debebat semper ad *Pontificem* transmittere Synodicam & suæ dignitatis confirmationem petere, 505
Patriarcha damnari potest per Provincialem Romani *Pontificis Synodum*, nec requiritur Concilium totius Ecclesiæ. 288
Patriarchæ Constantinopolitani promotio, ac de excessibus cognitio privativè spectat ad solum *Pontificem*. 81 *Pontifex* dum illum degradat potest suo jure consecrare successorem. *Ibid.*
Patriarchæ etiam Sardicensibus Canonibus subjecti. 31. 32. Item Sedi Romanæ, 329
Patriarchæ Græcorum ac Episcopi olim non gestabant Mithras. 515
Patriarchæ Græcorum Occidentalium Metropolitarum mora ante acceptum *Papalem* confirmationem non poterant Sedere in throno, nec fungi præcipuis dignitatis suæ muneribus. 273
Patriarchæ Græcorum suis Metropolitis non transmiserũt Episcopale pallium, 489 *& seq.*
Patriarchæ Latini, imò & quidam Metropolitę post duodecimi sęculi exordium, acceperunt Româ pallium. 506
Patriarchę nomen Jocundus & Cyrillus Episcopi Wandalorum assumpserunt. 386
Patriarchę omnes semper debuerunt à Romano *Pontifice* consecrationis & dignitatis suæ confirmationem supplicare & ante ipsam non potuerunt legitimè sedere. 500. Non tamen potuerunt *Pallium* simul postulare, aut accipere. *Ibid.*
Patriarchæ Orientales, quibus ornamentis uti prohibiti fuerint diebus jejuniorum & in defunctorum officiis. 492
Patriarchę soli non verò Metropolitæ habent in Ecclesia locum, quem *Prætoriorum Præfecti* habent in Republica. 222. Soli possunt Synodos celebrare in Ægiptho. 347
Patriarchę Synodum convocant. 218
Patroclus Arelatensis appellat ad *Zozimum Papam*, 87. 90. 91. 96. à Tribuno quodam Barnalo multis vulneribus laniatus occiditur, 88. ejus cum *Proculo* causa, 88. 89. 90
Pauli Episcopi appellatio ad *Sedem* Romanam, 744 *& seq.*
Pauli Orosii Apologeticus, sitne opus legitimum? 710. 711
Paulinus Celestium cogit ad profitendam

fidem de peccato originali. 714. 715
Paulinus Trevirensis Episcopus ab Arelatensi Synodo injustè depositus, cur Romam non appellaverit. 86. 87. 88. A Constantio in Phrygiam relegatus. 57. Defunctum Trevirensis Ecclesia è Phrygia deportavit in Galliam, & uti Canonicum Episcopum, imò ut triumphantem Martyrem gloriosè sepelivit. 59. Cur in Postrema appellatione ad Imperatorem Maximum, non ad Romanum Episcopum provocavit? *Ibid.*
Paulus Archi Episcopus Cretæ, quomodò se gesserit in Ioannis Episcopi Lappensis appellatione ad Vitalianum Papam? 363
S. Paulus docuit totum Illyrium, ac omnem Asiam à Hierusalem Romam usque. 286
Paulus Samosatenus ad potestatem sæcularem ab Antiochena Synodo videtur recurrisse. 180. Damnari non debuerat sine prævia relatione ad Romanum Pontificem. 273 288. Damnatur à propria Synodo. 68. Non tamen per definitivam sententiam, nisi adesset Dionysius Alexandrinus, & Firmilianus Cesaræensis, 68
Paulus Samosatenus degradatus, contumax permansit in Episcopali palatio, & tandem per Aurelianum Imperatorem jubetur excedere. 273
Pax. Apud antiquos Patres & Canones est cudpæ aut pœnæ reconciliatoria solutio, 279
Pelagii cum Catholicis de gratiæ necessitate disputatio quandò contingerit? 652
Pelagii fraudulentus Libellus fidei, 715. Accusatur ab Herote ac Lazaro & perducitur ad Synodum Diospolitanam. 94. à Sancto Augustino, ac aliis Afrorum Episcopis immediatè defertur ad S. Sedem, quia erat Gyrovagus ac vagabundus. 102. Non fuit damnatus ab Africana Synodo, neque Romam ideò provocavit. 558
Perigenis Corinthii Episcopi ad Sedem Romanam appellatio, 343 *& seq*
Perrevius Thessalæ Provinciæ Episcopus appellat ad Sedem Romanam, 345. Adfuit Ephesino Concilio, *Ibid.*
Perronius Cardinalis frustra arguitur quod malè intellexerit Epistolam Julii Pontificis, 289
Petilianus Donatista ab Augustino quandoque Cyrthensis quandoque appellatur Episcopus Constinensis. 376 Malè hinc quidam stant censent duos tunc fuisse Petilianos. *Ibid.*
Petrus Alexandrinus Patriarcha primus omnium Gregorium Nazianzenum Constantinopoli in thronizavit per literas. 295
Petrus Alexandrinus Romam provocat contra violentias Latronis Lucii. 870
Petrus de Marca, summum jus Romanæ Sedis in sententia de rebus ad se relatis ferenda ex Cypriano præclarè probat, 48. Malè sentit de lege Gratiani & Valentiniani lata in favorem Appellationis Romanæ. 73
Petrus de Marca, vide *Marca*.
Petrus fullo Patriarcha Antiochenus damnatus ad Episcopis. 68
Petrus Moggus Alexandrinus Patriarcha damnatur, & absolvitur, 286. 287. Quid molitus fuerit contra Joannem Alexandrinum, 877. 878
S. Petrus sedit Romæ Episcopus. 415. Episcopalis thronus à S. Petro institutus, *Ibid.*
Vide *Romanus Pontifex*,
Phænolion apud Græcos duplex, parvum & & magnum, initiale & finale. Hoc subdividitur in presbyterale, & Episcopale? Istud est simplex ex lana, hoc est polystaurion, seu pluribus crucibus insignitum. 444. Est idem, quod nostra Casula, seu Planeta. 458. Omnis Græcorum casula est ex lana. *Ibid.* 459. Objectum Latinis, quod haberent Casulas ex serico, 459
Phænolion non est ornamentum solis Patriarchis proprium, 491. Theodorus Balsamon id affirmat de solo Phænolio polystaurio, *Ibid.*
Philippo politani conventiculi Epistola oblata Augustino pro Synodo Sardicensi. 728. Codex ille fuit mutilus, *Ibid.*
Philippo politani conventiculi literæ Augustino suspectæ, quod *ad Carthaginensem Episcopum Romano prætermisso, nunquam Orientalis Ecclesia scriberet.* 420. Evertunt Evangelicum Romanæ Ecclesiæ Primatum: Evangelicam Christianitatis Monarchiam transmutare student in parem trium Patriarcharum Aristocratiam, *Ibid.* 115
Philippo-politani conventiculi literæ continebant S. Athanasii & Iulii Romanæ Ecclesiæ Episcopi damnationem, 728. Augustinus probat fuisse Arianorum Concilium, 729. 730
Photius Hæresiarcha quàm abs re citetur à Petro de Marca pro adstruenda authoritate Principis sæcularis ad retractanda judicia Synodorum Provincialium, 233
Photius primus ex Afrorum appellationibus Romanas Appellationes impugnat. 555
Phrygium S. Cyrillo à S. Celestino datum non fuit Pallium. 515
Pisti Arii congerronis factum & appellatio. 144. 145. 279
Pœnitentia etiam de gravibus criminibus privatim iterari permissa tempore Marcionis. 171. Usque ad Zephyrini Papatum omnis sub Cælo Ecclesia tria crimina reservabat Christo Domino: Idololatriam, homicidium, & Mœchiam. 172. Quædam olim delicta Episcopum, aut Clerum degradabant, quædam proscribebant à solo ascensu ad altiorem gradum. 388. 389
Polystaurion quid Græcis? 458. 459
Pontifex vide *Romanus Pontifex*.
Pontificalis liber est modicæ authoritatis. 568
Prædestinatus Iacobi Sirmondi imperitus. 711
Primas apud Afros, potueritne fieri sine prævio examine & confirmatione Archi-Episcopi Carthaginensis? 400. 434
Primas in Africa vocabatur *Senex*, 382. Item Donatistis *Princeps* 383. item *primæ Sedis Episcopus*, & hinc *Primas*. 384. Item *Metropolitanus*, non à civitate, sed ab authoritate, 886
Primatem Africanum Gregorius M. voluit deinceps per Synodos eligi digniorem totius Provinciæ. 392. Sanctio erat Sanctissima, ad precestamen Afrorum moderata, *Ibid.*
Primatem proprium habuerintne sex Provinciæ Africanæ? 389
Primates Africani omnium suorum Episcodorum mortem, eorumque novos successores debebant referre ad Carthaginensem Episcopum: & hic ad Episcopum Romanum. 431
Primates Cantuarienses ac Toletanus spectant ad media sæcula, 397
Primates Galliarum sunt Africanis longè juniores, 397. Omnium senior est per Carolum Magnum. *Ibid.*
Primates Provinciarum, an soli citra Carthaginensis Cathedræ conscientiam potuerint in Africa dividere Episcopatum, ac novos erigere? 436
Primates Provinciarum, quibus dignitatibus in Africa fulgerent? 402. Ordo sedendi inter Primates 403. Primati Numidiæ & Mauritaniæ semper datus primus locus post Primatem Carthaginensem, *Ibid.*
Primates singularum Provinciarum in Africa potuerunt consecrare suos Comprovinciales, ipsorumque consecrationem delegare aliis, 424. *& seq.*
Primatum successio secundum ætatem per Gregorium M. concessa semper permansit, & dum Africam contigerit reduci ad Christum Dominum debebit permanere. 392
Primatus Carthaginensis Ecclesiæ exponitur. 393. *& seq.*
Primianum Donatistarum Primatem Synodus propria non ausa est invitum ad Synodum cogere, 71
Primosi Thiganensis apud Cæsaræenses Mauros Episcopi Romana Appellatio. 609
Priscillianistæ non facilè admissi ad reconciliationis gratiam, quod secreta prodere recusarent, 96
Priscillianus Hæresiarcha adhuc Laicus Instantium, ac Salvianum Hispaniarum Episcopos seducit. 59. Damnatur in Synodo

apud Cæsar Augustam congregata. *Ibid.* Non ausus fuerat ejus judicio se submittere, *Ibid.* Romam cum suis frustra appellat. *Ibid.* S. Ambrosium æquè repugnantem reperit. *Ibid.* Ab Imperatore cupita extorquet. 60. In Synodo Burdigalensi ad Principem provocat. *Ibid.* Cur non ad Romanum Pontificem, 61

Privatus Lambesitanus Episcopus appellat Romam, 564. 571

S. Proclus S. Joannis Chrysostomi Diaconus opponit se consecrationi Bassiani. 74. Per Imperatorem reconciliantur. 74. 75

Proculus degradatur à Zozimo Pontifice. 87 Procli causa discutitur. 88. 89. 90. Quamobrem conquestus fuerit de Zozymi judicio. 89. A Bonifacio consecutus est plenam gratiam, *Ibid.*

Professio obedientiæ, quam provinciales Episcopi in sua consecratione faciunt suo Metropolitæ est antiqua, 494. 495

S. Prosper in prima etiam instantia defert ad S. Sedem blasphemias adversùs S. Augustinum, 133

S. Prosper malè à Quesnello dicitur sancti Leonis seductor 133. Ejus Acta evincunt, quod Romanas in Gallia appellationes, probaverit, atque defenderit, 133

S. Prosper utrum fuerit S. Leonis Secretarius res est valdè incerta, 133. Non videtur fuisse Episcopus, sed Monachus & Laicus, *Ibid* 134

Proterius crudelissimè ipsâ quintâ sanctâ feriâ in ipso Baptisterio trucidatur ab Alexandrino populo & Clero, 79

Protegenes Sardicensis civitatis Episcopus, fuit Hosii Præsidis in Sardicensi Synodo adjutor, 358. Damnatur ab Eusebiana Factione. 354. 355

Provinciali Synodo damnatis provocare ad Synodum Patriarchalem permisit Constantinopolitana Synodus, 338

Provinciali Synodo non competit in appellabilis potestas deponendorum Episcoporum, 219

Provincia pro Diœcesi accipitur à S. Cyriano. 393

Q

Quesnelli circa S. Flaviani Appellationem lapsus. 841. 842. Item circa appellationem Theodoreti Cyrensis, 903. 905. *& seq.* Item circa Martianum, 40. Item contra nescio quem eximiæ eruditionis virum asserta, 819

Quesnelli sensa circa Appellationes Romanas 2. revelatâ Fronte affirmat S. Leonem graviter, & multipliciter excessisse. 5. 10. 136. 139. Ipsiusmet Hilarii excessus demonstrantur. *Ibid.* Perperam asserit quod tota quæstio de qua agitur, sit in examine facti, non in discussione juris 9. dicit S. Leonem non esse idoneum testem in propria causa. 10. Imitatur Marcum Antonium de Dominis & Joannem Calvinum. 11

Quesnello gratulandum, quod sancti Gelasii Pontificis epistolam ad Faustum Magistrum admittat. 822

Quesnellus accusat malè Synodum Romanam & Imperatores Gratianum & valentinianum. 60. Item Zozymum Pontificem, 850. Errat dum scribit: Quod Orientalis Ecclesia Sardicensem definitionem non statim admiserit. 124

Quesnellus calumniatur S. Leonem, Cyprianum, ac S. Augustinum. 159

Quesnellus Codicem Nicænorum Canonum cum Sardicensibus magnum Ecclesiasticæ eruditionis Thesaurum primus produxit in lucem. 732. 737

Quesnellus, ejusque Symmistæ Eusebianorum in Antiochena Synodo potant turbidas aquas. 143. 169. 176

Quesnellus imponit S. Leoni, quod in retractatorio Chelidonii judicio, non dederit Hilario Synodalem consessum, atque suffragium. 159. S. Prosperum malè studet facere S. Leonis seductorem. 133

Quesnellus in Hilarium injurius. 22. Malè affirmat Hilarium adversùs Pontificem evasisse victorem ac permansisse. *Ibid.*

Quesnellus malè corrigit textum S. Leonis, 187. Inaniter clamat Africanam Ecclesiam nunquam appellasse ad Apostolicam Sedem. 369. Idipsum sentit Joannes Calvinus, M. Antonius de Dominis. *Ibid.*

Quesnellus malè rejicit epistolam S. Leonis, quatenus agit de Lupicini appellatione. 341. *& seq.* Item non rectè explicat tituli *Legatorum à latere originem.* 698

Quesnellus Leonis ad Cæsaræensis Mauritaniæ Antistites epistolam, malè affirmat esse interpolatam, 560. 561. Leoni imponit, 562

Quesnellus quid senserit de Romana Eutychetis appellatione. 784. Ejusdem errores *Ibid. & seq.* Malè vocat Eutychetem *Virum sagacissimum.* 785. rectè exponit causas cur Eutychetes in sua, (quàm ad Florentii Patritii aures fecit appellatione, exprimens Thessalonicensem Episcopum) miserit Patriarcham Antiochenum. 772

Quesnellus sine causa affirmat, quod Metropolitæ ad subditum Episcopum damnatum authoritas sit jus naturale. 560

Quod vult-Deus ac Deo gratias fuerunt familiarissimè uniti cum S. Augustino, 740

Quod vult-Deus successor Capreoli in Sede Carthaginensi, 739. Unà cum Clero, à Geizerico Rege Ariano in navibus fractis absque remigiis & velis impositus, præter spem Neapolim appulit, ubique in Ecclesia positus Confessor occubuit *Ibid.* Creditur fuisse S. Gelasius Pontifex, 740

R

Reconciliationis extremæ viaticum, an & quando Mœchis & lapsis negatum? 71

Regibus non competit facultas examinandi conditos in Patriarchali Synodo Canones priùsquàm executioni mandentur, 218

Relatio Alexandri Patriarchæ Alexandrini ad S. Pontificem Sylvestrum, 242

Relatio, aut provocatio non fit nisi ad Superiorem, 328. Orientales Ecclesiæ ad Romanam semper retulerunt, aut provocarunt, *Ibid.*

Relatio juxta Synodum Sardicensem in majoribus causis debet fieri ad Sedem Apostolicam, 114. Est antiquissima juxta à Marca, 179. Examinatur ad Romanam Sedem Relatio cujusdam Presbyteri, de cujus Irregularitate difficilis erat quæstio, 206

Relationes Episcopales juxta Ecclesiasticam regulam debent fieri, vel ad Metropolitam, vel ad summum Pontificem, 207. Episcopis competit jus eligendi alterutrum. *Ibid.* Apostolica Sedes, quoniam distrahitur in plurima semper maluit primâ Relationem fieri ad Metropolitam, 207

Reliquiæ consecrandis altaribus semper fuerunt necessariæ, 415

Reparatus Archiepiscopus Carthaginensis, quænam retulerit ad Joannem Secundum Pontificem, 742. Eidem per Agapetum Pontificem. Metropolitana jura reparantur, 398

Rigaltius docet jam olim Romanis Pontificibus licuisse Episcopos Galliæ justis de causis excommunicare, imò destituere, & in eorum locum novos substituere, 39. 48

Rocheto Græci non utuntur, 445

Romæ ante nicænam Synodum Acta fuerunt omnia causarum retractatoria judicia, 146 Basilidis, & Martialis Hispanorum Antistitum, &c. *Ibid.*

Roma extra Sozomenum *Apostolorum Schola, & pietatis Metropolis,* 270

Romana Cathedra gratiosè permisit omnes Afrorum Episcopos, consecrari per manus, aut literas Primatis Carthaginensis, 398. *& seq.*

Romana Cathedra juxta Dorotheum Thessaloni-

Ionicensem Archiepiscopum, est *primus omnium ad ipsum festinantium* portus: & juxta Gelasium *portus omnium fluctuantium* 870. 785. Hæc phrasis desumpta est ex S. Hieronymo, *Ibid.*
Romana Ecclesia, an possit condere novos Canones, an verò tantùm decreta deprompta ex generalibus Ecclesiæ Canonibus? 497. 498
Romana Ecclesia, cur interdum abstinuerit ab excommunicatione in totum Orientem, 815
Romana Ecclesia est juxta *Ambrosium totius orbis Romani caput, unde omnia veneranda communionis jura dimanant*, 598
Romana Ecclesia omnes afflictos ipsam invocantes potest ac debet suscipere: priores Judices potest Romam evocare ad reddendas sui judicii rationes, &c. 280
Romana Ecclesia semper fuit gavisa & usa jure evocandi Gallicanos Episcopos ad suam Patriarchalem Synodum, 212. *& seq.*
Romanæ Ecclesiæ judicium in prima instantia causæ Maximi Valentini per Bonifacium, 98. Item in causa Patroeli, & Hilarii Metropolitarum per Zozymum, 100. Vide ex *Arabicis* Canonibus, 117
Romanæ Ecclesiæ Legati in Ephesino non fuerunt duplices, quorùm alii solius Celestini, alii totius Ecclesiæ occidentalis forent Vicarii, 863. 864. Quo sensu universa Occidentalium Episcoporum multitudo consentiret Synodo, 865
Romanæ Ecclesiæ populus nunquam juxtà primitivorum Hierosolymitanæ ac Alexandrinæ Christianitatis morem in communi vixit, 171
Romanæ Ecclesiæ Principatus consistit in quatuor, 11
Romanæ Provinciæ olim amplitudo, 204
Romana Sedes *à portus Inferi nunquam pro Domini permissione vincitur*, 310. Orientalis Ecclesia non contradixit, imò scripsit ad Gelasii successorem Symmachum, ut *non pro Orientalium tantùm, sed trium prope plagarum habitabilis mundi Sedes Romana adjuvet*, 310
Romana Sedes immediatè & privativè judicat Metropolitas, 102. Item Clericos Gyrovagos, *Ibid.* Ita factum in Pelagio, *Ibid.*
Romana Sedes judicat in prima instantia in causa Martiani, 104
Romana Sedes respectu aliarum Patriarchalium *non immeritò visui comparatur, qui profectò cunctis sensibus præeminet, acutior illis existens, & communionem, sicut nullus eorum cum omnibus habens*, 319. 320
Romana Sedes ridiculè dicitur aliis Provinciis *Index extranea*, 506. Præsertim, si sermo sit de Provinciis ad ejus Patriarchatum spectantibus, *Ibid.*
Romana Synodus sub Damaso appellationes Romanas ab Imperatoribus Gratiano, & & Valentiniano postulavit confirmari, 63
Nihil postulavit contra Canones, *Ibid.*
Synodo interfuit S. *Ambrosius*, 64
Romana Urbs Optati Milevitani tempore habebat ultra quadraginta basilicas, adeoque & totidem Cardinales Presbyteros: Item quatuordecim Diaconias, adeoque & tot Cardinales Diaconos, 416
Romani Cleri in Marcionem causa discutitur, 169. *& seq.*
Romani & papalis Cõsistorii prima mẽtio. 351
Romani Imperatores Hispaniam à Gothis constanter repetierunt, 464
Romani Imperatoris potestatem omnes Occidentales Reges dudum agnoverunt, 463. 464
Romani Legati adfuerunt Ephesino latrocinio nomine solius Pontificis Leonis, non verò nomine, & vice totius Occidentalis Concilii, 848. S. Leo antea nullam celebraverat Synodum, nisi solius suæ Provinciæ, adeoque Legati fuerunt ipsius solius Vicarii, 846
Romani Legati non interfuerunt Oecumenicis Orientis Conciliis, tamquam Episcopi totius Occidentis, sed solius Romani Pontificis nomine, 846
Romani Patriarchatus Episcopi omnes, qui in alma Urbe reperiebantur in eligendo Pontifice habebant suffragium. 568
Romani Pontifices Metropolitis ac aliis Episcopis olim transmiserunt pallia ex prisca consuetudine asserta à Gregorio Magno, 462
Romani Pontifices nunquam ad Græcos scripserunt græcè, sed semper latinè. 893. Imò suas latinas, nec Romæ permiserunt verti in Græcum, sed constanter voluerunt id fieri à Græcis. *Ibid.*
Romani Pontifices, uti in Illyrico, ita & in Gallia Apostolicos Vicarios habuerunt. 214
Romani Pontificis authoritati nihil nocet simplex revisio facta in causa Ceciliani. 602
Romani Pontificis consensus requisitus, ut Episcoporum ubique extra Italiam consecrationes fierent, 470
Romani Pontificis pedum oscula, 3
Romano Pontifici, an nihil speciale competat nisi primus locus? 601. Ad eum appellatur ex omni gente, nequaquam tamen ad alias Apostolicas Ecclesias. *Ibid.* 157. Adversus Romani Pontificis judicia nullus est appellationi locus, sed gratiosæ revisioni, 164
Romano Pontifici dari Visitatorem Canones prohibent. 418
Romano Pontifici in sua Patriarchali Synodo Apostolicus Canon permittit omnia, 589
Ipsum fuisse à Nicæna confirmatum ac stabilitum affirmat in sua Synodo Felix III. *Ibid.*
Romanum Pontificem subfuisse generali Concilio ex gestis in Synodo Capuana malè probat Joannes Launoyus, 338
Romanus Patriarcha constituit Vicarios Apostolicos cum potestate congregandi Diœcesanam Synodum, 214
Romanus Pontifex, an possit appellantes, & appellatos evocare ad suum tribunal, non delegando in partibus retractatorium judicium. 139. *& seq.* Possitne à retractatorio appellatæ causæ judicio priores judices excludere? 152. 247. Non obligatur ad certum retractationis modum. 250. 251
Solus eximitur ab Appellati Judicis in Rem demutatione. 159. Ab ea Lege nec ipsi Patriarchæ eximuntur, *Ibid.*
Romanus Pontifex, an potestatem concedendi revisiones acceperit à Christo Domino, an verò à Laica Regum violentia? 245
Romanus Pontifex caput, supremus ac universalis Medicus totius Ecclesiæ. 862. 863
per se sine generali Synodo sufficit, ut adjuvet orbem terrarum. 860. 861
Romanus Pontifex deponit Bassianum ab Ephesino Clero, & populo, & Episcopis inthronizatum Ephesiorum Episcopum. 75
Romanus Pontifex est Christi Vicarius, 118. Labuntur, qui hunc titulum putant olim fuisse communem omnibus Episcopis. *Ibid.*
Romanus Pontifex in generali Synodo habet duplex privilegium, jus relationis, seu propositionis, & prærogativam Suffragii. 300. Item judicii conclusionem, 586
Romanus Pontifex in Synodo intra Italiam collecta solus decidit, 847. Alii non possunt nisi solo consilio suffragari. *Ibid.*
Eamdem authoritatem habet in Patriarchali Synodo totius Occidentis. *Ibid.*
Romanus Pontifex potest quorumvis Episcoporum, ac Synodorum judicia, etiam justa, per rationabilem gratiam solvere. 167
Romanus Pontifex potest solus sine Synodo damnare, ac dejicere Patriarchas, 81. 790. 873. Suo jure potest in locum degradati consecrare successorem. 81. Prima de aliis, tam Provincialibus, quàm Metropolitis Orientalium Episcopis cognitio, licet fieri possit per Patriarcham, aut Metropolitam, devolvi potest etiam ad Pontificem, 81
Romanus Pontifex quandoque consuluit doctiores Synodos, aut clariores Episcopos, sicut hoc tempore Romanus Pontifex subinde consulit Theologos suos, aut qualificatores, 810. Subjectos suæ Metropoli Episcopos potest solus degradare, cum consilio

consilio tamen, non Concilio quinque aut septem Episcoporum. 72.73
Romanus Pontifex totius occidentis Patriarchale caput. 211. Ad ejus Synodum, & consecrationem spectant subditi Episcopi. *Ibid.* Iure illo, quod non soli Constantinopolitani per Calchedonense Concilium, sed & Nicæni Canones confirmant omnibus Patriarchis, Neno Patriarcham Romanum exuit, adeòque illud manifestè retinet. *Ibid.*
Romanus Pontifex tempore Zozymi simpliciter se scribit *Episcopum* sine contractione ad Romanam civitatem, eò quod sit universalis Episcopus; 676. propterea in antiquis Synodorum Actis inscriptus: *Episcopus Catholicæ Ecclesiæ Vrbis Romæ.* 901
Romanus Pontifex teste Tertulliano passim inscribebatur *Pontifex Maximus, ac Episcoporum Episcopus.* 393. S. Papa Stephanus ita videtur inscripsisse seipsum. *Ibid.*
Romanus Pontifex visus nunquam est indui ornamentis Imperialibus, nisi unicus Bonifacius octavus, 463

S

SAbinus quomodò in Basilidis locum sit superordinatus? 52
Saccus apud Græcos erat vestimentum oblongum & strictum simile sacco. 456, 456. Omophorion ipsi super imponebatur, adeoque saccus non erat Omophorion. *Ibid.* apud Græcos semper fuit albus. 460. Usui non fuit nisi in tribus Domini festivitatibus, nimirum Magno Paschate Domini, Pentecoste, & Natali Christi. *Ibid.*
Sacerdos, vox apud antiquos comprehendit & Episcopum & Presbyterum, 576
Sardica est Illyrici civitas, & non extrema Metropolis Diœceseos Illyricæ, 309. 327
Sardicensem Synodum Constans Imperator voluit fieri intra suum imperium, ut omnia permitteret Episcopis & sacris Canonibus. 231. Eam Romana Ecclesia semper est plurimum venerata, 260. 261
Sardicenses Canones, cur inscripti non fuerint in Africanum Codicem? 31. Afris, etiam ipsi Augustino ignoti, 52. 131. 664 Quam ob causam? 772. 731
Sardicenses Canones in Gallia semper floruerunt. 28. 126. 127. *& seq.* 311. 312. *& seq.* Ibidem diu admissi ante Codicem Dionysii Exigui. 126. Illis subscripserùt S. Maximinus Trevirensis, Euphratas Colonensis, Servatius Tongrensis, aliique plures Galliæ Episcopi. 19. 28. 127. Non fuerunt in Gallia ignoti usque ad secundam Regum Dynastiam. 311
Sardicenses Canones in Illyrico conditi, 354. à Gaudentio Illyriciano postulati. 327 354
Sardicenses Canones plenè viguerunt in Illyrico. 327. *& seq.* Item in Ecclesia Græca, ac Latina, sicut & Africana Ecclesia 158 Valentinianus Imperator judicat secundum Canones Sardicenses, adeòque viguerunt per totum Imperium, 310
Sardicenses Canones tantùm innovant ac stabiliunt antiquissimam Appellationis formam. 178. Canonis 3. & 7. explicatio per D. Ambrosium & omnes Episcopos, qui cum ipso assederunt S. Damaso Pontifici in Romana Synodo. 147. Sub appellationibus Episcoporum comprehendunt etiam Clericorum appellationes, 367
Sardicenses Canones tribuunt Pontifici plenissimam appellatæ causæ ad suum tribunal evocandi potestatem. 638. Cur Concilii Præses Hosius expresserit solam delegandi potestatem. *Ibid.*
Sardicenses Canones usurpati pro Nicænis. 125. 189. 310. 621. 664. 737. Quam ob causam? 732. 737 Sunt expositio & additamenta ad Nicænos, sicut Symbolum Constantinopolitanum Nicæno additum, retinuit nomen. 732. Innocentius I. utitur eâdem phrasi & modo loquendi. *Ibid.* Canones Sardicenses eodem volumine descripti cum Nicænis. 737. Codicem nobis produxit Quesnellus. *Ibid.*

Sardicensi Synodo, an & qui subscripserint? 316. 317. 319. Subscripserunt non tantùm quoad S. Athanasii restitutionem, sed omnibus Actis, 324
Sardicensis Synodus an fuerit veraciter Oecumenica & generalis? 213. 182. 316. *& seq.* Baronii & Peronii hac de re decidenda controversia. *Ibid.* Non desiit esse œcumenica ob Eusebianæ factionis fugam. 315. 321
Sardicensis Synodus, cur dicatur fuisse *Occidentalium.* 322. 323. Eusebianam Sycophantiam damnat, & Julii Pontificis Acta confirmat. 146. Fuit indicta propter schismaticas quæstiones Eusebianæ factionis contrà Romanæ Ecclesiæ Primatum & Hierarchiam Monarchicam, 315
Sardicensis Synodus non dedit temperamentum Appellationum pro solo Occidente. 182. Theodorus Balsamon malè docuit valere pro sola Occidentali Ecclesia. 315. Item, schismaticus Scriptor, quem refutat Catholicus contra Græcos tractatus olim repertus in Constantinopolitano conventu Fratrum Prædicatorum. *Ibid*
Sardicensis Synodus non destitit fuisse Oecumenica, quod Orientales aliqui non comparuerunt. 324. Absentes per dolum, vel culpam nihil detrahunt Oecumenicæ Concilii dignitati. 324. 325
Sardicensis Synodus non ex delegatione Principum, sed ex authoritate Julii Pontificis peracta. 230. 231. *& seq.*
Sardicensis Synodus non introduxit Romanas appellationes. 121. Plurimi anteà Romam appellaverunt, 120. 121. Non prima cæpit honorare S. Petri memoriam. 327. Sardicensis Synodi nomine S. Augustinus intellexit epistolam conventiculi Philippo-politani. 729. 730
Sardicensis Synodus non solam retractationis potestatem fecit Romanis Pontificibus, sed etiam decrevit de Appellationibus. 121 Dat non solum devolutivum, sed & suspensivum effectum. *Ibid.* Imò, hanc à Christo donatam, per Apostolos ordinatam, & confirmatam à Nicæna Synodo, solummodò innovat. *Ibid* Non læsit jura Constantinopolitanæ Ecclesiæ 260
Sardicensis Synodus statim admissa ab Orientali Ecclesia. 124. Opponit se Eusebiana factio. *Ibid.* Photius primus Sardicenses Canones arietat. 126. Universæ, utique Orientalis, Ecclesiæ Codex non continet Sardicenses Canones. *Ibid.* Sardicenses Canones tempore S. Leonis viguerunt per totum Orientem. 132
Sardicensis Synodus, utrum fuerit prior Arabicis Canonibus? 108. Zozimus ex vetusto Romanæ Ecclesiæ more Sardicenses Canones simul cum Nicænis in unum corpus accumulavit. 111
Sardicensium Canonum, cur non meminerit Synodus Romana, cui interfuit S. Ambrosius? 295
Sardicensium Canonum, fatente Petro de Marca usus antiquus apud Orientales. 310. Orientalium Antistitum Romanæ appellationes nobis pepererunt istos Canones. *Ibi.* S. Athanasius, non per solam Ægyptum, sed etiam apud Hierosolymam Synodaliter eos publicavit, & eosdem subscribi fecit à melioribus Orientis Episcopis. *Ibid. & seq.*
Sardinia proprium semper habuit Metropolitam. 302
Saturnini Arelatensis excommunicatio, an ad Romanam Sedem relata. 242
Secundus Tigisitanus Episcopus Cecilianum ad Synodum evocat, quem nolentem comparere pro confesso habuit, & damnavit in contumaciam. 69
Sedes Apostolica, quid sit? 288
Seleuciensis Synodi tempore fuit appellatio à Provinciæ Synodo ad Patriarchalem. 236
Sicilia olim spectabat ad Metropoliticam subjectionem Romani Pontificis 73. Usque ad Leonis Isauri imperium nullos habuit Metropolitas. 474
Simplicius Pontifex Jurisdictionem exercet in Timotheum Salophaciolum Patriarcham

Alexandrinum. 79
Siricii Pontificis epistola in Africam missa discutitur. 398. & seq.
Sitifensis Provincia olim nec Primatem habebat, nec Synodum. 389. Quandonam obtinuerit. Ibid 474
Socratis Historiæ fides parvi pendenda. 239
Smyrnensis Synodi authoritas. 233. 234
Stephanus Larissæ Episcopus Metropolita Thessaliæ appellat ad Bonifacium II. Pontificem. 349. 350
Stephanus Pontifex ante Nicænam Synodum Basilidis ac Martialis Hispanorum Antistitum damnationem Romæ retractavit. 49. 51. 52. 146. Permittit sibi per negligentiam obrepi. 52. Primam de Martiano cognitionem instituit, & primus ipsum damnavit. 104
Stichorion Græcis quid sit? 457. 458. Est idem quod nobis Alba. Ibid. Græcis aliquando est tunica purpurea. Ibid Non est ornamentum solis Patriarchis proprium. 491. Balsamon id affirmat de solo undulato stichario. Ibid.
Stola. tempore Victoris Carthaginensis Episcopi significabat pallium. 518. Olim honestissima, manicata, talaris, fluens usque ad terram. 447. Eâ utuntur etiam hodie Græcorum Episcopi. Ibid. Vestis est mulieribus propria, quandoq; tamen virilem vestem significat Ibid. suburbicariæ Provinciæ Romanis, quæ dicantur? 302
Syagrio Episcopo Augusto dunensi pallium cur à Gregorio M. concessum? 475
Symonem Cyrenensem Crucis Dominicæ portatorem, Donatistæ dicebant fuisse Asrum, quod sanctus Augustinus meritò negavit, cum certum sit manifestè Lybem fuisse. 371
Symmachus Pontifex Æonium Arelatensem & Hesychium Viennensem Metropolitas, aut certè ipsorum Vicarios ad primam instantiam evocat Romam. 82
Synodi Agrippinensis Acta quibusdam videntur spuria 55. 56. Non sine fundamento. Ibid.
Synodi apud Afros, ut minimum semel in Anno celebratæ. 541. Quo tempore celebrarentur? Ibid. Quis fuerit locus plenariæ per Legatos Synodi? 542
Synodi Carthaginensis ad sanctum Bonifacium & Celestinum Synodales literæ, & omnia circa Apiarium acta, sintne legitima? 699
Synodi generalis luminare majus est Romanus Pontifex teste Metrophane. 320
Synodi generalis necessitas non oritur ab insufficientia Pontificiæ authoritatis, sed ex difficultate executionis. 843. Synodo generali non est opus ad judicandum Episcopos. 286
Synodo generali non est opus ad judicandum Apostolicatum Ecclesiarum Episcopos. 286
Synodorum celebratio debet esse frequens. 539. S. Bonifacius scribit apud nos Christianitatem fuisse destructam, quod per octoginta Annos cessasset celebratio Synodorum. Ibid.
Synodorum Provincialium judicia non sunt inappellabilia. 222. 224. 326. referuntur ad Romanum tribunal. 802
Synodos celebrare in Ægypthiaca Diœcesi soli Patriarchæ permissum, non Metropolitis. 347
Synodum facere sine authoritate Sedis Apostolicæ, nunquam licuit, nunquam factum est. 848
Synodum generalem Carthaginensis Primas poterat indicere ante consecrationem. 440
Synodum generalem esse supra Pontificem Launoyus malè colligit ex delegatione facta in Capuana Synodo. 338
Synodus Constantinopolitana I. est Oecumenica & una istarum quatuor, quas Gregorius M. uti quatuor sancta Dei Evangelia veneratus est. 422
Synodus Diospolitana juxta Hieronymum *miserabilis*. 722
Synodus Donatistarum apud cavernas fusis extat apud S. Augustinum in secunda concione ad Psalmum trigesimum sextum. 375
Celebrata quarti sæculi anno nonagesimo quarto. 410
Synodus Ephesina, an Oecumenica? 324
Synodus generalis convocari non debet per Principem, 316. Falsum tamen est, quod Synodus Sardicensis non fuerit convocata per Romanum Principem. Ibid.
Synodus generalis est commotio, non solius Ecclesiæ, sed etiam totius Reipublicæ, adeòque sine Principum permissu fieri nunquam potuit. 230. 253. Quandoque non solùm modò est utilis, sed etiam necessaria. 806. 818. Non evertit supremam ac sufficientem authoritatem Sedis Apostolicæ. 843
Synodus generalis ut dicatur, quomodò requiratur quinque Patriarcharum præsentia? 319. 320. 321 Approbari debet à Pontifice Romano, 304
Synodus plena Provinciæ requiritur, vel certè prædefinitus Episcoporum simul cum Metropolita numerus ad Episcopum deponendum, vel criminaliter judicandum, 106
Synodus plenaria cujuscumque Provinciæ in Africa quomodò fieret. 528. 529
Synodus Romana tertia S. Damasi contra Appollinarium, &c. 869. 870
Synodus Thelensis Quesnello videtur spuria ac suppositia; at sine sufficienti fundamento. 398
Sixtus vide *Xystus*.

T

TAurinensis Synodus, quid decreverit in causa Proculi Massilienses. 86. Cassatur à Zozimo Pontifice. 87
Tertullianus I. apud Latinos Author Rebaptismi. 371
Theodoreti causam S. Leo non definivit, sed ipsum solummodò revestivit in Episcopū, totius causæ retractationem ac definitionem delegans Calchedonensi Synodo. 921
Simile judicium in causa S. Athanasii, Maximi Cynici, S. Joannis Chrisostomi & S. Patriarchæ Ignatii, 921
Theodoreti Cyrensis ad S. Leonem appellatio, & in dignitatem Episcopalem per Synodum Calchedonensem restitutio. 609 898. 899. Non Laicam, aut Clericalem, sed Episcopalem communionem à Synodo Calchedonensi accipit. 904. Diffinitiva Synodi Calchedonensis sententia. 900
Theodoreti Cyrensis Canonum Sardicensium Catholica expositio. 149 Provocat immediatè, non ad generale Concilium, sed ad Pontificem, Ibid. 227. Ejus appellationi S. Leo defert effectum suspensivum. 150
Theodoreto in Concilio non se opposuit Anastasius Episcopus Thessalonicensis nomine Illyricianorum Episcoporum. 921 Ejus vices egit Quintellus in Macedonia Heraclęensis Episcopus. Ibid.
Theodoretum S. Leo non reparavit nullo habito judicio. 916. Sed neque restituit permotus literis Anatolii Constantinopolitani, 917
Theodoretus ad S. Leonem scribit: *si Paulus præco veritatis, tuba Spiritus Sancti, ad Magnum Petrum se contulit, ut iis, qui Antiochiæ de legali conversatione ambigebant, explicationem ab illo referret, multò magis nos humiles, & pusilli ad Apostolicam Sedem vestram accurrimus &c.* 909. Videntur hæ literæ ipsum Appellationis instrumentum. 910. Fundamentum istius Appellationis non fuit libera electio, sed suprema Romanæ Ecclesiæ authoritas, 919. Quàm magnificè sentiat de Romanæ Ecclesiæ authoritate? Ibid.
Theodoretus, cur apud Romanam Sedem timuerit esse suspectus. 911
Theodoretus Cyrensis in Ecclesiastica Historia de S Pontifice Julio S Athanasii appellationem admittente ac ipsum revestiente, ità scribit: *Iulius Ecclesiasticam sequens Regulam, & ipsos Romam venire jussis*

jussit & Divo Athanasio ad judicium diem dixit. 906
Theodoretus Cyrensi Romam appellans petit, vel Romæ audiri, vel habitare, ac latitare in suæ professionis Monasterio. 897. 898
Theodoretus juxta Quesnellum ab omni Hæresis macula mundus pronuntiatus fuerat, 922. Non tantùm adversùs D. Cyrilli Alexandrini & Antiocheni Patriarchæ Ioannis pacificatoria Acta, sed etiam adversùs omnia sacro-sancti Ephesini Concilii gesta, appellavit ad Xystum III. 923
Theodoretus non ideircò asseritur à Sede Apostolica restitutus, quia D Leo ipsum suæ communionis sinu fuit amplexus: sed quia D. Leo ei reddidit Episcopatum, 920. Restitui non potuit à Constantinopolitano, neque ab Antiocheno, *Ibid.*
Theodoretus D. Cyrillo etiam post mortem est hostiliter adversatus, 773. Multi existimant, quod Theodoretus in suis Dialogis per Eranisten intelligat D. Cyrillum, *Ibid.* Accusatur turbulentiæ, 774
Theodosius Imperator licet scientiâ modicus habuit tamen secretarios sacrorum Canonum peritissimos. 793. 794. Hi judicarunt causam Eutychetis referendam esse Sedi Apostolicæ, 794
Theodosius Imperator, quid de Romanis Appellationibus senserit, 816. Synodum quomodò indixerit? 817. Quis fuerit successus? 817. Confirmat Ephesinum latrocinium, 836
Theodorus Balsamon pertinax Michaelis Cerularii Sectator contendit Sardicenses Canones pro Romanis Appellationibus valere pro sola Occidentali Ecclesia, 315
Theonis Villana Synodus Ebbonem Archi-Episcopum Rhemensem ad cedendum Episcopatui induxit, eò quod nonnisi per Papam, vel ejus Vicarios judicari posset, 83
s. Thomas Cantuariensis provocat ad Alexandrum III. adversùs suffraganeos & Regni Proceres, 83
Timotheus Apollinarii discipulus circumscribit s. Damasum, 867. Detectâ fraude ab eodem damnatur, 867. *& seq.*
s. Timotheus Pallium acceperat à s Paulo. 526
Timotheus Salophaciolus Patriarcha Alexandrinus permisit sibi extorqueri, ut damnati Dioscori nomen inter altaria recitaretur, 78. 79. Ex timore Eutychianorum & pacis causâ id fecit, erat tamen gravissimum delictum, 79. Errorem agnovit, & rasit Dioscori nomen, pollicitusque meliora humiliter postulavit veniam, *Ibid.*
Tractoria damnationis epistola solebat ab Ecclesia Romana mitti ad omnes sub Cælo Ecclesias, 70
Tractoria, seu literæ tractoriæ quid sint? 529 Quidam Codices malè legunt *tractatoria.* 530. Vocis *tractoria* variæ significationes, 530. *& seq.*
Transmarina Ecclesia idem est Afris, quod Romana, & trasmarinum judicium idem est quod Romanum tribunal, 585. 597 sic intellexit D Augustinus, & Africanæ Synodi, 598. Cur D. Augustinus, cum de Cæciliani causa agit, passim adjungat omnes Apostolicas Ecclesias, *Ibid.*
Tridentinum fuit veraciter ac plenè Oecumenicum, quamvis Patriarchæ Orientis cum suis Episcopis abfuerint per Hæresim, ac rebellionem, 321
Trophimus Episcopus lapsus putatur plenè reparatus, 51
Tuentius ordinatus prætermisso Metropolitano Arelatensi, 95. Fuit Priscillianista, & Synodaliter damnatus refugit ad Sedem Apostolicam, pœnitens suplicat & accipit gratiam *Ibid.*
Tunica, quid apud Theophanem designet? 445. Nos Latini hodie appellamus *Rochetum*, *Ibid* Græcorum Episcopi non utuntur. *Ibid.*
Typhus Romanorum quis fuerit, quem Afri protestabãtur se nulla ratione passuros, 665

V

Valentiniani Imperatoris de Appellationibus constitutio, non impingit in Canones. 135. Commendatur ab Hilaro Pontifice, Ludovico Pio & ab ipso Petro de Marca, 137. Item ab Honorio Pontifice, *Ibid.*
Valentinianus Imperator affirmat Romanæ Sedis de appellationibus Privilegia esse longè antiquissima, 22. Ab eo S. Leo non postulavit legis adjutorium. 34. Valentinianus plenè confirmat Pontificis judicium, *Ibid.*
Valentinianus Imperator suæ potestatis limites non excessit in causa Hilarii Arelatensis,
Valentinianus III. varia de Romani Pontificis authoritate scribit adversùs Theodosium Imperatorem, 832. 833. Censet, quod totius Mundi Episcopos congregare, & in ista Synodo sententiam definitivam ferre spectet ad Romanum Pontificem, 833
Valentinus Numidiæ Primas, cur in Carthaginensi Synodo sederit ante Faustinum Potentinæ Ecclesiæ Episcopum Legatum Romanæ Ecclesiæ? 403
Vel. Particula hæc sumitur pro copulativa, etiam apud Canones, 401
Venethalensis quænam Synodus intelligatur apud Leonē Acridensem non constat. 262
Victor Pontifex primæ instantiæ judicium exercuit in Ephesinum Polycratem, 78
Victor Vitensis fuit Orthodoxus Episcopus, 739
Vigilii Tapsensis Episcopi de Numero Episcoporum Sardicæ congregatorum sententia, 317
Visitatorem dari Romano Pontifici Canones prohibent, 418
Visitator, id est Rector Vicarius datus Ecclesiæ viduatæ 418. Appellabatur etiam *Interventor*, *Ibid.* Hoc munere passim functus vicinus Episcopus, *Ibid.* Afris datus, etiam Clericus, *Ibid.*
Vitalis licet à nulla Synodo damnatus, tamen à multis diffamatus & accusatus accedit Damasum. 868. solus eum absolvit, & contra istud judicium nemo umquam Græcus excepit ob defectum authoritatis, 869
Vitalis licet detectus, à S. Cyrillo in Libro ad Reginas adducitur inter authentica *SS.* PP. testimonia, 869
Urbani Siccensis Episcopi Romana Appellatio, 650. 651. Ex Hipponensi Clericorum Monasterio promotus est ad Episcopatum. 651. Ejus frequenter meminit S. Augustinus, *Ibid.* Successit Fortunatiano, *Ibid.* Fuit author famosæ, ac infelicis cum Apiario controversiæ, 652. jubetur ab Urbano corrigere vias suas, 660
Vrbicariæ Provinciæ, quid Romanis fuerint? 302. Urbicariæ Provinciæ decem recensentur, *Ibid.* Omnes exceptâ Sardiniâ immediato Metropolitico jure subeerant Romano Pontifici, 302
Ursi & Tuentii ordinatio discussa, 95
Ursicini Antipapæ, licet Coloniam relegati factio, graviter vexavit Ecclesias, 74

X

Xantippus apud Augustinum mendosè scribitur *Tagastensis Episcopus*: legendum videtur *Xantippus Tigisensis.* 533
Xystus Pontifex in causa Idduæ Smyrnensis Episcopi non est usus Apostolico pectore, 348. Anathema dicit Pelagio & Celestio, 718
Xystus III. comparatus Patriarchæ, ac Prophetæ Moysi. 849. 859
Xystus III. quid præstiterit in negotio appellationis ad se factæ per Eutherium Thianensem, & Helladium Tharcensem Metropolitam. 861

Universidad de Deusto Biblioteca

Z

Zephyrinus primus author clementiæ erga Mœchos. 172

Zozymi epistola ad Simplicium Viennensem per Joannem à Bosco Parisiensem adducta est legitima. 103

Zozymi Pontificis Acta circa Apiarium Presbyterum, 660. Admisit Apiarium appellantem ad judicium retractatorium, *Ibid.* In causa Apiarii non fuit subreptione præventus, 650. Misit in Africam quatuor Capitula, mandans tria priora deinceps observari. 650. Reparatio Apiarii fuit valida, at illegitima, 579

Zozimus à Celestio deceptus, 713. Circa personam, non circa dogma *Ibid* 714. Non tamen temerè processit, *Ibid.* Edidit celeberrimam ad omnes sub Cælo Ecclesias Tractoriam, quâ Celestii, & Pelagii dogmata damnantur, & omnes sub Cœlo Episcopos jussit subscribere. 718. Latet, aut periit ista epistola, 721. Julianus Eclanensis pertinacissimè detrectat illi subscribere, & appellat ad generale Concilium, 719

Zozymus appellantem Celestium non admisit, nec absolvit, 559. Ob Celestii aut Pelagii causam non misit Legatos in Africam, *Ibid.* Noluit ex Africa evocare Accusatorem, & Adversarios Celestii, nisi prius cognovisset esse verisimile viri corrigendi fundamentum. 713. Resumptam Celestii appellationem admittit. *Ibid.* In cunctis circa Celestium gestis, & scriptis Apostolicam veritatem non est prævaricatus, teste Augustino insigniter id demonstrante. 721

Zozymus cum Clero Romano à Iuliano Eclanensi calumniosè accusatur. 719

Zozymus Heroten, & Lazarum ab omni communione submovit, 35. 92. 93. Causam Ursi ac Tuentii Gallorum discutit. 36. Ad se trahit primam instantiam Proculi Massilienſis Episcopi, 69

Zozymus Sardicenses Canones, an primus agnoverit? 305. Sardicenses Canones, cur scripserit esse Nicænos? 732. Hujus locutionis non fuit primus Author, 733. 734

Zozymus quando obierit? 666

Zozymus suam Tractoriam, unàque Imperialem legem misit ad Orientales Ecclesias. 722. Etiam Hierosolymam, propter Praylium Ioannis Hierosolymitani successorem. 722

ERRATA SIC CORRIGE.

Fol. 16. impatientur *lege* impatienter. 18. axaltate *l.* exaltata. 23. Religiſi *l.* Religioſi. 24. diliquiſſe *l.* deliquiſſe. 25. à ſilentium *l.* ad ſilentium. 34. eterem *l.* Veterem, *item*: perdixit *l.* perduxit. 68. Apoſtolam *l.* Apoſtolicam. 39. flagella *l.* pagella. 50. jupicium *l.* judicium. 51, argiri *l.* largiri. 59. ſuiſſe *l.* fuiſſe 67. Impeator *l.* Imperator. *item*: omium *l.* omnium. 71. conſuerunt *l.* conſuerunt. 76. cotam Deo *l.* coram Deo. 83. certum eſt *l.* certum eſt. 101. ſegragatum *l.* ſegregatum. 102. rugit *l.* fugit. 104. Evincerimus *l.* Eviceremus 112. Pulalium *l.* Eulalium. *item*: affirmaus *l.* affirmans. 114. rovincia *l.* Provincia. 122. etri *l.* Petri. 218. ſexcennio *l.* ſexennio. 224. argumenra *l.* argumenta. 229. Padem *l.* Eadem. 232. eormem *l.* enormem. 241. inappellabibem *l.* inappellabilem. 249. projciuntur, & conculcantur. *l.* projcitur & conculcatur. *item*: ronovemus *l.* renovemus. 265. unqam. *l.* unquam. 271. urfit *l.* urſit. 280. fenſerit. *l.* ſenſerit. 292. nullum *l.* nullam. 298. hæſitavarat *l.* hæſitaverat. 345 recogonſcas *l.* recognoſcas. 358. rranſlationem *l.* tranſlationem. 365. mitteter. *l.* mitteret. 384. nelco *l.* nelcio. 390. viderur *l.* videtur. 402 rimatu *l.* Primatu. 413. ſhiſmatis *l* ſchiſmatis.. 443. deniare. *l.* deviare. 444. exoſcolatur. *l.* exoſculatur. 450. humeres *l.* humeros. 456. pruditiſſimum *l.* eruditiſſimum. 493. Palli *l* Pallii. 497. diderat *l.* dederat. 499. Antocephali. *l.* autocephali. 516. conſtrucſtione *l.* conſtructione. 551. Serdicenſium *l.* Sardicenſium. 595. Catholicem *l.* Catholicam. 597. Mareum *l.* Marcum. 613. indicium *l.* judicium. 624 prævacatricem *l.* prævaricatricem. 635. refutatu *l.* refutatu. 636. Africana *l.* Africana. *item*: Suguſtinus *l.* S. Auguſtinus. 698. Provincæ *l.* Provinciæ. 763. Neſtorum. *l.* Neſtorium. 765. juducium. *l.* judicium. 771. dlvolvitur *l.* devolvitur. 808. Entychem. *l.* Eutychem. 813. convenit. *l.* convenit. 828. propterà *l.* propterea. 830. nenatus *l.* renatus. 843. granſſantis *l.* graſſantis. 866. congretatos. *l.* congregatos. 901. teſtatur. *l.* teſtatur. *item*: aſſeritut *l.* aſſeritur.

Cetera Candidus Lector per ſe facilè expurgabit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca